

דף ב ע"א במשנה וּבְחִים פָּרַק רֵאשׁוֹן אֶלָּא שְׁלֵא עָלוּ לְבַעְלִים לְשֵׁם חוּבָה.

פירש"י וְצָרִיף לְהִבְיָא אַחַר וַיִּשְׁחַטְנוּ לְשֵׁמוֹ. וְאִין מוּכָן מַה קַּמ"ל.

וה' אֶפְשָׁר פְּנִיתוּ דְנָהי דְסַתְמָא כְּשֵׁר מ"מ פִּינָן וְשִׁכְבָּר שְׁחַט שְׁלֵא לְשִׁמָּה אִי אֵינִי קָרְבָּן אַחַר צָרִיף לְפָרֵשׁ לְשֵׁמוֹ (וּמִיָּהוּ קִצָּת דְּחִסָּק דְּהָא הַמְחַשְׁבָּה הוֹלֵכֶת אַחַר הָעוֹבֵד. וּסְבָרָא הַגָּ' ל' לֹא שִׁינָהּ רַק אִי שְׁחַט הָרֵאשׁוֹן שְׁחַט גַּם הַשְּׁנִי וַיִּוְתַר הִי' רְאוּי לְוַמַּר סְבָרָא זֹו בְּהָא דְאַמְרִי' בְּגַמ' דְּאָסוּר לְשִׁנּוּי בִּי' אַח"כּ בְּשָׂאָר עֲבוּדוֹת הָתָם אֶפְשָׁר דְּצָרִיף לְפָרֵשׁ לְשִׁמָּן וּצ"ע: וְהִנֵּה הָרַמְבַּ"ם וְהַרְע"ב כ' בַּמְשֻׁנָּה שְׁלֵא עָלוּ לְבַעְלִים.

דְּנָקָא קָרְבָּן יַחֲדָא אֶבְל בְּצִיבּוּר סָפִין מוֹשְׁכָתָן לְמַה שֶּׁהוּן. וְתַמּוּהָ כַּמ"ש בַּס' פְּנִים מְאִירוֹת וּשְׂאָר מְפָרְשִׁים דְּשִׁנּוּי קוּדֵשׁ יִשְׁנוּ א) פְּנִיתוּ דִּי"ל דַּס"ל לְרַש"י בְּהָא פְּלוּגְתָא דְּרו"ש בַּמְנַחוֹת (ט"ז).

(אִי אַמְרִי' ע"ד הָרֵאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה. דְּהִלְכָה כְּרַב וּכְמוֹ שֶׁפְּתוּב שָׁם בַּמְנַחוֹת לְהַקְשׁוֹת עַל הָרַמְבַּ"ם דְּפָסַק כְּשִׁמוּאֵל.

וְגַם בְּשִׁתֵּי בְּהֵמוֹת אַמְרִי' הִכִּי וּמ"ש אַח"כּ דְּאָם אַחַר שְׁחַט הַשְּׁנִי לֹא שִׁינָהּ לְמִימַר הִכִּי. מְפִרְשׁ פֶּן בְּגַמ' הָתָם דְּבִשְׁתֵּי דִּיעוֹת מוֹדָה רַב: בְּצִיבּוּר פְּדִלְקָמָן בְּגַמ' (ד') וְאַפְשָׁר דְּדוּקָא בְּהִנָּף דְּכָשְׁרִין רַק שְׁלֵא עָלוּ לְבַעְלִים בְּזוֹ מַחְלָק הָרַמְבַּ"ם בֵּין יַחֲדָא לְצִיבּוּר.

אֶבְל הִיכָא דְּפָסוּל כְּמוֹ בְּחַטָּאת קָלִים וּבֵין שְׁלָמִים לְמַעֲשָׂר וּבְכוּר וּבַפ' פֶּל הַתְּדִיר (ד' פ"ט) מַחְלָק עוֹד הַתַּנָּא דְּחַטָּאת קוּדֵשׁ לְאִשָּׁם שְׁדָמוּ נִתְּנָן עַל ד' קָרְנוֹת וְתוֹדָה וְאִיל גְּזִיר קוּדְמִין לְשְׁלָמִים שְׁנָאֶכְלִים לְיוֹם אַחַד וּבְכוּר קוּדֵם לְמַעֲשָׂר מְפָנִי שְׁקָדוּשׁ מְרַחֵם אִי הִכִּי לֹא דוּקָא נָקִיט וְתַנָּא וְשִׁיר.

אוּ אֶפְשָׁר דְּהִכָּא לֹא חָשִׁיב לִי' נְמוּף רַק הָפָרֵשׁ כְּזֶה בֵּין ק"ק לְקִדְשִׁים קָלִים וּשְׁלָמִים לְמַעֲשָׂר וּבְגַמ' לְקָמָן (י"א): דְּמַקְשָׁה הָא נְמִי תַנִּינָא שְׁלָמִים קוּדְמִים אֶת הַבְּכוּר עֵי"ש מְשַׁמַּע דְּמִדְּמִי הַגַּמ' הִנָּף דְּהָתָם לְדְּהִכָּא.

אִף אַפְתִּי קָשָׁה לְמֵאִי דְּמַשְׁנֵי הִכָּא עֵינָר לְמָה לֹא חָשִׁיב הַתַּנָּא הִכָּא פֶּל הַנִּי וּצ"ע: שָׁם בְּגַמ' אַבְע"א סְבָרָא מְשׁוּם דְּשִׁנּוּי בַּה כו'. בַּס' טְהַרְת הַקּוּדֵשׁ מַקְשָׁה לְמ"ש הָרַמְבַּ"ם (פ"ח מִפְּה"מ) דְּעוֹבֵד שְׁלֵא לְשִׁמָּה הוּי כְּמַטִּיל מוּם בְּקִדְשִׁים וְלִהְיָ פֶּלְלוּ חֲכָמִים בְּלֹא דְלֹא יַחֲשִׁב ע"ש א"כ פִּינָן דְּמַטִּיל מוּם בְּבַעַל מוּם אֵינְנוּ לוֹקָה א"כ שְׁפִיר י"ל סְבָרָא דְּכָשְׁשִׁינָהּ כְּבָר לֹא יְהִי תוּ אִסוּר לְשִׁנּוֹת עֵי"ש וְנִרְאָה דְּהִכָּא פִּינָן דְּהַקְרָבָן כְּשֵׁר לֹא דְמִי לְבַעַל מוּם דְּכָבֵר נִפְסַל לְהַקְרָבָה וּבְמוּם עוֹבֵר נִרְאָה ג"כ דְּאָסוּר א ו' לְהַטִּיל בּוּ מוּם א) אִפִּי מוּם עוֹבֵר א) כַּמ"ש בַּחֲזִי מְנַחוֹת וּנ"ו) נְמִי אָסוּר פִּינָן דְּעִדְיִין רְאוּי ׀ לְהַקְרָבָה וְאַפִּי' אִי גִימָא דְּמוּם וְכֵן מְשַׁמַּע בְּרַמְבַּ"ק פ"ב אִפִּי' בְּצִבּוּר פָּסוּל א) וּבַס' טְהַרְת הַקּוּדֵשׁ מַקְשָׁה מְהָא דְּשִׁתֵּי הִלְחָם שְׁשַׁחְטוּן שְׁלֵא לְשִׁמָּן לֹא קִידֵשׁ הִלְחָם וְזֶה י"ל דְּנָהי דְּסָפִין מוֹשְׁכָתָן לְשִׁמָּן אֶבְל הָתָם דְּבַעֲיָנָן שְׁיָהִי' שְׁחִיטָה לְשֵׁם לְחָם שְׁפִיר הִלְחָם לֹא נִתְקַדֵּשׁ ע"י שְׁחִיטָה זֹו.

מִיָּהוּ הָרַמְבַּ"ם בְּחִיבּוּרוֹ (פ"ו מה' פה"מ) לֹא ס"ל הִכִּי רַק בְּקָרְבָּן צִבּוּר נְמִי לֹא עָלָה. וְאַפְשָׁר לְוַמַּר דְּבִאֲמַת יֵשׁ עוֹד קוּשְׁיָא בְּלִשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם בְּמַשְׁנִיּוֹת שַׁכ' שְׁשַׁחְט עוֹלָה לְשֵׁם שְׁלָמִים וְאַח"כּ גּוֹדַע שְׁהִי' עוֹלָה.

משמע דס"ל דכה"ג שלא ידע שהיא עולה הני ג"כ שלא לשמה. ובחיבורו (הל' פסה"מ שם) כ' הרמב"ם דבטעות לא חשיב שלא לשמה עיי"ש דס"ל עקירה בטעות לא הוי עקירה ופלוגמא דאמוראי הוא מנחות (מ"ט) וא"כ י"ל דהא בהא תליא דהיכא דטעה א) כ"מ בפנ"י ביצה (כ'): דבטאת מודה הרמב"ם דפסול.

אך פאן י"ל פננתו ל"ד פסול אלא דעכ"פ לא עלה לשם חובה. והטעם הוא דאע"ג דספין מושכתו לא עדיפי מסתמא ממילא בטאת דגם בסתם לא עלה לשם חובה לפי חזון נחום בדברי הרמב"ם (פ"ד מה' מעה"ק ה"י) הקא נמי לא עלה.

ומינושב בזה הקושיא מכבשי עצרת שם בביצה ובמנחות (מ"ט) די"ל כמ"ש התוס' לקמן (נ"ה.) דכבשי עצרת דאיתקשי לחטאת ראוי לפסול שלא לשמו.

אך לשיטת הרמב"ם הנ"ל ניחא דהא לחטאת צבור איתקיש להכי פשרין ולא עלו פמו חטאת ציבור וא"ש: אפי' למ"ד דהוי עקירה י"ל בקרבן צבור ספין מושכתו פמו לב ב"ד מתנה א) אבל היכא דעוקר בפירוש שיודע שהיא עולה ושחטו לשם קרבן אחר בזה לא שייך ספין מושכתו ולכן בחיבורו דפסק דלא מיפסל בטעות תו אין נ"מ בין יחיד לציבור.

אבל במשנה מיירי למ"ד עקירה בטעות פוסל ובהא חילוק בין ציבור ליחיד ולשון א) אין להקשות מהא דאי' שם במנחות בכבשי עצרת דאר"ח עקירה בטעות הוי עקירה אע"ג דקרבן ציבור גינהו.

די"ל ר"ח לטעמין' בפבועות (יו"ד.) דלית לי' לב ב"ד מתנה ע"ש: שם בפעלים משמע לי' דתנא דהקא פוסק דבטעות הוי עקירה: רתוס' כ' דה"ה קבלה והולכה וכו'.

והי' אפ"ל ולכה פיון דר"ש מכשיר בחטאת. אפי' לרבנן י"ל: חים עלו לשם חובה דלא אימעוט מפאשר שיה שיוני בגוף הקרבן פיון דאפשר בלי הולכה וצ"ע לשם נמוך מהם פסולים פיצב כו'.

יש לעיין דלא חשיב רק בין קדשי קדש עזן נ ב עובר במום עובר לא לקי משום דאפתי עכ"פ לא חזי להקרבה פל שהמום בו אבל הקא פיון דכשר הקרבן איסורא דעביד עביד ולא נשאר שם פסול על הקרבן ולהכי אסור לשנויי בי' תו.

מיהו מה' איסוה"מ ה' ט"ו) כמ"ש הרי"ט אלגזי בבכורות פ"ה ע"ש אבל הרא"ש שם והטוש"ע יו"ד לסי' שי"ג) פתבו דמה"ת שרי להטיל מום בבע"מ עובר: גם בס' הנ"ל מתרץ שפיר עיי"ש: שם בתוס' ד"ה פל הזבחים י"ל דבשעת הקטרה לא שייך לשם זובח.

בס' טהרת הקודש מביא ספרי פ' קרח בפסוק תשא עזן המקדש דאי זרק והקטיר וא"י לשם מי זרק וא"י לשם מי הקטיר הפהגים נושאים עזן עיי"ש דמשמע דבהקטרה נמי בעי לשם בפעלים ולע"ד הי' נראה פוננת הספרי שאם אין הפהג בר דעת לידע לשם מי זרקין ומקטירין היינו לשם ה' בזה נושא עזן.

דלפי הנ"ל קשה הא גם אי א"י שם הפעלים פשר דזרק לשם מי שהוא וכה"ג לא חשיב שיוני בפעלים. כמ"ש רש"י ותוס' לקמן (ד' ע"א) לכן נ"ל כמ"ש: בד"ה לשם גבוה כו' שייך חילול משום פסח וחטאת.

היא דפשיטא להו דהקא בלשם גבוה א"א להכשיר גם בחטאת לשמעון אחי עזרל משום דחטאת היא משמע עיפובא לפסול כל שלא שחטו לשם חטאת א"כ דרשא דלא יחלו במורם מהם כו' בנדאי לא קאי אחטאת פנ"ל: ע"ב בגמ' אילימא מדתנן שזנבחו שלא לשמן ולא קתני שלא נזבחו לשמן.

וקשה דהא לרבנותא נקיט הכי דאפי' בפ"י שלא לשמן פשרים ות"י הצ"ק בזה דחוק וי"ל דמ"מ פנין דמסיים חוץ מפסח וחטאת א"כ ע"כ דסתמא הוי כשלא לשמה ואעפ"כ בשאר זבחים פשר א"כ ה"ה אפי' בפ"י שלא לשמה.

או דעדיפא מיני' דחה הגמ' דאפי' בגט לא דק התנא למנקט שלא נכתב לשם אשה אע"ג דסתמא פסול וליכא שם שום רבותא מכ"ש הקא. ובס' צאן קדשים מקשה דהקא מסקינן דמלישנא דשלא לשמן ליכא למידק דסתמא פשר ובפסחים (ד' ס"ה) דייק הגמ' טעמא דשלא לשמן הא סתמא פטור ע"ש.

ולק"מ דבנדאי למסקנא דבזבחים סתמא פשר א"כ היכא דתני שלא לשמן הוי דוקא לאפוקי סתמא. אבל להוכיח מכאן דסתמא פשר בזבחים שפיר דחה הגמ' דליכא למידק מזה.

ובס' טהרת הקודש מקשה דמה הוי ס"ד להוכיח מדלא תני שלא נזבחו לשמן למ"ש התוס' דשינוי בעלים ג"כ בכלל שלא לשמן. והתם היינו דוקא אי חישב בשחיטה לזרוק שלא לשם בטלים חיהי' חצור לומר שפוחו ע"ר שיזרוק לשם בעלים אל שיהי' מצוי לומר ששוחט ע"ר שיזרוק לשם בעלים ראי לאע"ש.

ואין דבריו מוכרחין אצלי דאה"נ אי סתמא פסול בזבחים ואנו ילפינן מקרא באם אין ענין לשינוי קודש תגהו ענין לשינוי בעלים הוי צריך באמת לומר ששוחט ע"מ שיתפירו בעלים בזריקה ומה חידוש הוא זה הלא כל לשמה דגט הכי הוא שכתב ע"ד שתתגרש בו אשה פלונית אח"כ פשינתן לה הגט וה"ה הקא אי הוי סתמא פסול פנ"ל: שם בגמ' לשם פסח ולשם שלמים הא לדם פסח וסתמא פשר.

ותמוה כמ"ש התוס' דאטו צריך לומר כמה פעמים לשמה. ומ"ש התוס' לפרש בשתי עבודות תמוה טובא דהפ"י שתי עבודות בגמ' פסחים הוא שמתפונן בשחיטה ב' מחשבות השחיטה לשם דבר אחד ובדעתו לזרוק לשם דבר אחר אבל לפרש ששחט לשם פסח וזרק לשם שלמים אין זה בכלל לשמו ושלא לשמו דהא הזריקה הוי לגמרי שלא לשמו.

והיינו רישא דמתני' התם ע"ש ד' ס' [וגם בסיפא לדבריהם תמוה ת"י הגמ' דהוכיח סופו על תחלתו הלא מיד השחיטה נפסקה וכי מתפטר ע"י שיזרוק אח"כ לשמו. ולפ"י הגמ' שם בשתי עבודות ששחט לשמו ע"ד שיזרוק שלא לשמו לא שייך לדייק בזה לשם פסח וסתמא דנדאי פנין דשחט לשמו ולא נתפונן שום דבר על הזריקה בשעת שחיטה.

פשיטא דכשר ומה ענין זה לסתמא. ואפשר ליישב קצת דלעולם הפ"י בשתי עבודות וס"ל להגמ' פנין דתנו סתם לשמו ושלא לשמו כולל בכל אופנים אפי' פונת הזריקה הי' מקודם פ"י לשם פסח ושלמים היינו שנתפונן לזרוק לשם פסח וששחיטה יהי' לשם שלמים וע"ז מדייק הא לשם פסח וסתמא פשר שמתפונן שהזריקה יהי' לשמו ועל השחיטה לא נתפונן כלום.

וּמְשַׁנֵּי דְהַעוֹשָׁה ע"ד רֵאשׁוּנָה עוֹנֶשֶׁה פִּי ע"ד מַחְשָׁבָה רֵאשׁוּנָה וְכִינּוֹן שְׁפָרָה חִישָׁב
שְׁהַזְרִיקָה יְהִי לְשִׁמּוֹ מִמִּילָא כָּל מַעֲשֵׂה הַשְּׁחִיטָה נְמִי כְּלִשְׁמוֹ הָוִי: שֵׁם בְּגַמ' דִּילְמָא שֵׁא"ה
דְּמוֹכִיחַ סוּפוֹ עַל תְּחִלְתּוֹ.

מִפְּאֵן גִּרְאָה לְהוֹכִיחַ דְּמַחְשָׁבָה דְּקַדְוִשִׁים הוּא בְּדִיבּוּר מְמִישׁ וְלִכּוֹן אֲמַרִי שְׁפִיר אִפִּי אִי
סְתָמָא פְּסוּל מ"מ פִּינּוֹן דְּבִסוּף פִּי הוֹכִיחַ עַל תְּחִלְתּוֹ דְּנִתְפַּנּוֹן ג"כ לְשִׁמָּה אַע"ג דְּלֵא פִּי
בְּהִדְיָא ** (וְאֲמִירָה דְּהַשְׁתָּא הָוִי כְּאִילוֹ אֲמַר בְּתַחֲלָה כַּמ"ש הַתְּבוּ"ש סִי ד' ס"ק ב'.

וְעִי בְּכַרוּ"פ שֵׁם ס"ק א' כ' לְהִיפּוּף דָּאִי בְּעֵי דִיבּוּר לֹא שְׁיִיף לֹמַר הוֹכִיחַ סוּפוֹ ע"ת
ע"ש:**) אָבֵל אִי מַחְשָׁבָה בְּעִלְמָא מְהַנִּי א"כ סְתָם הוּא דְּלֵא הִי בְּמַחְשָׁבָתוֹ לְשׁוּם דְּבַר
מֵה שְׁיִיף לֹמַר הוֹכִיחַ סוּפוֹ ע"ת פִּינּוֹן דִּיּוֹדַע בְּנִפְשׁוֹ דְּבִתְחִלְתָּהּ לֹא נִתְפַּנּוֹן כְּלָל.

וְיֵשׁ לְעֵינֵי דְּלִדְיָא בְּגַט אִי לֹא נִתְפַּנּוֹן לְשִׁמָּה רַק בְּסוּפוֹ דְּלִפִּי הַס"ד דְּאֲמַרִי הוֹכִיחַ סוּפוֹ
ע"ת א"כ כְּפֶשֶׁר דְּלַעֲנִין . אִיִּסוּר הָוִי סְפַק אִי אֲמַרִי הוֹכִיחַ סוּפוֹ ע"ת כְּמִבּוֹאָר בִּינ"ד סִי
ד' א"כ אִי קַבְלָה קִידוּשִׁין מֵאַחַר צְרִיכָה גַט מְסַפֵּק וצ"ע בְּזָה **) (וְעֵינֵי בְּאֲבָן הָעֶזְרָה סוּף
סִימָן קל"א בְּרַמ"א וּבב"ש מַחְלֻקָת הַפּוֹסְקִים בְּחֻמְתֵּימַת הָעֵדִים אִי מְהַנִּי כְּשִׁאֲמָרוּ לְשִׁמָּה
קוֹדֵם שְׁגָמְרוּ.

וְיֵשׁ לֹמַר דְּרַק בְּחֻמְתֵּימַה דְּלִמְאִי דְּקו"ל ע"מ פְּרִתִי מְדַרְבְּנָן הוּא דְּבְעֵי לְשִׁמָּה בְּהָא יֵשׁ
מְכַשִּׁירִין פִּינּוֹן דְּהָוִי סַפְד"ר . וְלֹא בְּכַתִּיבָה דְּמִדְּאוּרִיִּיתָא בְּעֵי לְשִׁמָּה: שֵׁם בְּגַמ' ר"י אֲוֹמַר
אַף מִי שְׁלֵא הִי בְּלַבּוֹ לְשֵׁם א' מֵאֵלוֹ כְּפֶשֶׁר שְׁתַּנְּאִי ב"ד כו' וְקִשְׁהּ הַלְשׁוֹן אַף מִי כו' כְּפֶשֶׁר
מִשְׁמַע דְּלַכְתַּחֲחִילָה צְרִיף לְחַשׁוֹב וּמַסִּיק דְּתַנְּאִי ב"ד הִי שְׁלֵא לְחַשׁוֹב.

וְנִרְאָה דְּלְהַכִּי מְפָרֵשׁ הַגַּמ' הַטַּעַם אֲתַנּוּ ב"ד מְשׁוּם שְׁלֵא יֵאמַר שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ וְזָה שְׁיִיף דְּוָקָא
בְּלִשְׁמַ עוֹלָה וְשְׁלָמִים דָּאִי יֵאמַר לְשֵׁם עוֹלָה יִטְעָה וְיִסְבּוֹר שְׁהוּא שְׁלָמִי וְיֵאמַר לְשֵׁם
שְׁלָמִים אָבֵל בְּלִשְׁמַ הַשֵּׁם אוֹ לְשֵׁם רִיחַ כו' אִין חֲשַׁשׁ כְּלָל שְׁיֵאמַר לְהִיפּוּף וְלִכּוֹן גַּם
לְכַתְּחִלָּה יִחַשׁוֹב בְּהֵם אָבֵל מ"מ אִפִּי לֹא יִחַשׁוֹב כְּפֶשֶׁר.

וְאֲפֹשֶׁר לִיִּישֵׁב בְּזָה תְּמִיחַת הַתּוֹס' דְּלִמָּה הָאֲרִיף הַגַּמ' דָּאִי סְתָמָא פְּסוּל אֲתַנּוּ ש"ד מִיָּדִי
דְּמִיִּפְסֵל בְּלֵא"ה הָא אֲמַר ר"י בְּהִדְיָא דְּכָשֶׁר וּלְמ"ש י"ל דְּכ"ז לְשׁוֹן הַגַּמ' לְפָרֵשׁ דְּבַרִי ר"י
דְּהוֹכִיחַ מִדְּאֲתַנּוּ ב"ד בְּלִשְׁמַ עוֹלָה וְשְׁלָמִים דְּלֵא לִימְרוּ מוֹכַח דְּסְתָמָא עכ"פ כְּפֶשֶׁר וּא"כ
גַּם בְּכָל אֵלוֹ דְּהֵינּוּ לְשֵׁם הַשֵּׁם וְלִשְׁמַ רִיחַ נִיחּוּחַ אַע"ג דְּבַהֲנִי לֹא אֲתַנּוּ ב"ד מ"מ כְּפֶשֶׁר
עכ"פ.

מִיָּהוּ קִצַּת קִשְׁיָה מֵה מִיִּיתִי רַבָּא מְדַר"י הָא מְשַׁמַּע דְּת"ק פְּלִיג. וצ"ל דְּס"ל לְרַבָּא דְּר"י
מִיִּלְתָּא בְּאַנְפִּי נְפִישִׁי הִיא וּכ"ע מוֹדוֹ לִי בְּזָה וּפְרִירוּשֵׁי מְפָרֵשׁ דְּמֵאִי דְּאֲמַר ת"ק הַזְּבַח גְּזַבַּח
הֵינּוּ לְאַפּוֹקִי אִי פִּי שְׁלֵא לְשֵׁם דְּבָרִים אֵלוֹ אָבֵל סְתָמָא כְּפֶשֶׁר וְעַמ"ש לְקַמְן בְּתוֹס' ד"ה
אֲתַנּוּ ב"ד: שֵׁם בְּגַמ' וְאִי סְתָמָא פְּסוּל קִיִּימוּ ב"ד כו' וְתַמּוּהַ הַלְשׁוֹן כַּמ"ש תּוֹס' וְהִי גִרְאָה
דְּבַאֲמַת אִין הַלְכָה כְּר"י דִּיחִיד וְרַבִּים הַלְכָה פְּרַבִּים וְכֵן הִרְמַב"ם לֹא הִבִּיא הַתְּקַנָּה דְּר"י
כְּלָל (אִיבְרָא דְּהִרְמַב"ם בְּפִי הַמְּשַׁנִּיּוֹת פִּי דְּבַרִי ר"י בְּאַנְפֵּן אַחַר וצ"ע לִיִּישֵׁב הִיא סוּגְיָא
לְדְּבַרִי) א"כ י"ל כְּנֻנַת הַגַּמ' דְּמִדְּאֲמַרִי ר"י דְּהִי תְּקַנָּה שְׁלֵא יֵאמַר לְשִׁמָּה מוֹכַח דְּעכ"פ
לֹא מִיִּפְסֵל בְּסְתָמָא אִפִּי לְת"ק דְּהָא לֹא פְּלִיגִי רַק לְכַתְּחִלָּה אִי הִי תְּקַנָּה בְּזָה אוֹ לֹא אָבֵל
עכ"פ דִּיעֲבַד כְּפֶשֶׁר וּבְאַמַּת לְשׁוֹן הַגַּמ' הָכָא בְּכָל הַסּוּגְיָא דְּסְתָמָא כְּפֶשֶׁר מְשַׁמַּע דְּלַכְתַּחֲחִלָּה

צָרִיף לְפָרֵשׁ וְכֵן מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם (פ"ד מה' מַעֲשֵׂה הַקְּרָבָנוֹת) דְּצָרִיף לְחָשׁוֹב לְשִׁמָּה וְאִם שָׁחַט סֶתֶם פֶּשֶׁר עֵי"ש (וּבְזָה י"ל קְוֹשֵׁת הַתּוֹס' ד"ה זְבָחִים דְּהָא דְאַיְבַעְיָא וּלר"י אִי קָטָן יֵשׁ לוֹ מַחְשָׁבָה הֵינְנוּ לְעַנְּנוּ לְכַתְּחִלָּה אִי שָׂרִי לְשַׁחֲנוֹת קְדָשִׁים רַק פֶּל קְוֹשֵׁת הַתּוֹס' עַל פִּירֵשׁ"י דְחֻלִּין וְרִשׁ"י פִּי בְהִדְיָא אִי שָׁחַט לְשִׁמָּה מִשְׁמַע בְּדִיעֶבֶד וְע"ז הִקְשׁוּ הַתּוֹס' שְׁפִיר) וְעַמ"ש לְקַמֵּן: שֶׁם בְּתוֹס' ד"ה זְבָחִים כּו' דְּבַעֲי ר"י קָטָן יֵשׁ לוֹ מַחְשָׁבָה וּפִי הַקּוֹנְטָרַס בְּשַׁחֲטֵת קְדָשִׁים דִּילִיף בְּרִישׁ זְבָחִים דְּבַעֲי לְשִׁמָּה כּו' וְקָשָׁה לָמָּה הַיּוֹצֵר כּו' לְפִירֵשׁ"י הָא מְפֹרָשׁ בְּגַמ' שֶׁם דְּקִימָא עוֹלָה בְּדָרוֹם וְאַתִּיּוּהוּ לְצַפּוֹן עֵי"ש וְנִרְאָה דְלוּלִי פִירֵשׁ"י יֵשׁ לְפָרֵשׁ לְעַנְּנוּ דְבַעֲי פִּנּוּגָה לְשַׁחֲטֵת קְדָשִׁים וְכֵן נִרְאָה שְׁפִי הַרְמַב"ם פ"א מְפֹסוּלִי מְוָקְדָשִׁין עֵי"ש וּבְזָה אֶפְשָׁר דְּגַם סֶתֶמָּא פְּסוּל וְלִהְכִי הִבִּיאוּ פִירֵשׁ"י דְפִי לְעַנְּנוּ לְשִׁמָּה דְהָא וְהִנֵּה לְכַאוּרָה אֶפְשָׁר לִיְיָשֵׁב קְוֹשֵׁתָם דְנָהִי דְסֶתֶמָּא פֶּשֶׁר י"ל דְּוָקָא הִיכָּא דְרָאוּי לְשַׁחֲנוֹת לְשִׁמָּה גַם סֶתֶמָּא פֶּשֶׁר כְּדָאמְרִי בְּעֵלְמָא הִרְאוּי לְבִילָה אִין בִּילָה מְעַכְבָּת.

דְּבַאֲמַת לְכַתְּחִלָּה נִרְאָה שְׁצָרִיף לְפָרֵשׁ לְשִׁמָּה דְהָא כ' זְבַח שְׁלָמִים מִשְׁמַע שְׁיִתְכַּנּוּן לְשֶׁם זְבַח רַק דְּסֶתֶמָּא פֶּשֶׁר וְהֵינְנוּ בְּרָאוּי לְשִׁמָּה אֲבָל קָטָן דְּלָאוּ בַר מַחְשָׁבָה הוּא שְׁפִיר י"ל דְּפֹסוּל. מִיְהוּ לְמַאי דְפִירֵשׁ"י עֲצָמוּ בְּחֻלִּין בְּמִסְקָנָא דְמַחְשָׁבָתוֹ נִפְרַת מִתּוֹף מְעַשְׂוּ מִיְבַעְיָ לִי וּפִירֵשׁ"י שְׁלָא פִי בְהִדְיָא דְשַׁחֲטוּ לְשֶׁם עוֹלָה ע"ש מִשְׁמַע דְּבַפְלִי בְהִדְיָא יֵשׁ לוֹ מַחְשָׁבָה א"כ שְׁפִיר רָאוּי הוּא לְשִׁמָּה וּמִתְפָּשֶׁר גַם בְּסֶתֶמָּא וְהִקְשׁוּ הַתּוֹס' שְׁפִיר.

מִיְהוּ הַתּוֹס' עֲצָמָם חִלְקוּ שֶׁם עַל רִשׁ"י בְּזָה א"כ יֵשׁ לִיְיָשֵׁב כַּמ"ש. אָף לַמ"ש הַתּוֹס' בַּד"ה סֶתֶם דְּמוּכַח בְּגַמ' דְּעַכּוּ"ם פֶּשֶׁר לְמוּל אִפִּי לְמ"ד דְּבַעֲי מִילָה לְשִׁמָּה מִשּׁוּם דְּהוּי כְּסֶתֶמָּא א"כ מוּכַח דְאַפִּי בְּאִין רָאוּי לְשִׁמָּה פֶּשֶׁר בְּסֶתֶמָּא: בַּד"ה סֶתֶם אֲשֶׁה לָאו לְגִירוּשִׁין עוֹמְדַת אִפִּי זִינְתָה כּו'.

בַּס' טְהַרַת הַקּוֹדֶשׁ מְטָרִיחַ לְמִצּוֹא הַכְּרַח בְּגַמ' דְּמִיְיָרִי אִפִּי זִינְתָה. וּבַאֲמַת הַתּוֹס' דִּינָא קַמ"ל דְאַפִּי זִינְתָה מ"מ לָאו לְגִירוּשִׁין עוֹמְדַת מִטְעַם סְבַרַת הַתּוֹס'.

גַם מ"ש בַּס' הַנ"ל לְהַקְשׁוֹת עַל הַגַּמ' דְהו"ל לְתַרְוָצִי דְשִׁאנִי קְדָשִׁים דְבַעֲי שִׁנְיָה הַפְּתוּב לְעַפְבִּ לְהִכִי סֶתֶמָּא פֶּשֶׁר מִשִּׂא"כ בְּגִירוּשִׁין עֵי"ש. דְּבַרְיוּ תְמוּהִים דְהָא חֲטָאֵת וּפְסַח דְמַעַפְבִּ בְּהוּ לְשִׁמָּה וּמ"מ סֶתֶמָּא פֶּשֶׁר דְבַמְשַׁנְיָה לְשֶׁם שְׁשִׁיָה דְבָרִים הַזְּבַח נִזְבַּח מִיְיָרִי גַם בְּחֲטָאֵת ** (בְּלִשׁוֹן הַרְמַב"ם פ"ד מַה' מַעַה"ק ה"י מִשְׁמַע דְאִי הִכִי נָמִי דְבַחֲטָאֵת אָא פְּסוּל וְכֵן פִּי דְבַרְיוּ אָא וְכֵן פִּי דְבַרְיוּ בַּחֲזוֹן נַחוּם דַּעַכ"פ לֹא לְבַעֲלִים.

אֲכֵן הֵל לֹא פִי בַּד"ה הָא לְשֶׁם כּו' וְיֵשׁ לִיְיָשֵׁב כּו' דְתַחֲלַת הַשְּׁחִיטָה יֹאמֵר שְׁפָל הַשְּׁחִיטָה יְהִי לְשֶׁם פְּסַח כּו' וְקָשָׁה דַּא"כ מַה, מְדִיִּיק הַגַּמ' הָא לְשֶׁם פְּסַח וְסֶתֶמָּא פֶּשֶׁר דְלָמָּא הֵינְנוּ דְפִי בְּפִי שְׁפָל הַשְּׁחִיטָה יְהִי לְשֶׁם פְּסַח דְבַהֲכִי פֶּשֶׁר סֶתֶמָּא.

וּמ"מ אִם חֵי שְׁלָמִים מִפְּסָל וּבַהֲכִי מִיְיָרִי הַתְּנָא לְשֶׁם פְּסַח אֲבָל אִם לֹא פִי בְתַחֲלָה שְׁפָל הַשְּׁחִיטָה פְּסוּל וְצ"ע: בְּד"ה אֲתָנוּ ב"ד כּו' פְּעָמִים שְׁטוּעָה כּו'. וְקָשָׁה לְמַאי דְפֶסֶק הַרְמַב"ם דְעִקְרָה בְּטַעוֹת אִינוּ בְּכָלֵל שְׁלָא לְשִׁמָּה א"כ לִיכָּא לְמִיגְזוֹר (א) וְאַפְשָׁר דְבַאֲמַת (א) בַּאו"ז הַפְּסָחִים (סִי' ת"ק וּר"י פְּלִיגִי בְּזָה אִי בְּטַעוֹת הֵוִי רַכ"ג) הָאֲרִיף וּמִסִּיק עִקְרָה.

וְלָכֵן הַרְמַב"ם לֹא הִבִּיא הַף לְהַלְכָה דְעִקְרָה בְּטַעוֹת דְר' יוֹסִי. וְגַם א"ש רְאֵיִת הַגַּמ' הֵוִי עִקְרָה.

וּנְרָאָה דְגַם הַתּוֹסֵ' ס"ל הָכִי דְגַם ת"ק דְפָלִיג דְלֵא ס"ל גְזִירָה הַתּוֹסֵ' ס"ל הָכִי: דר"י
[מְשׁוּם דס"ל עֲקִירָה בְטֻעוֹת לֹא הָיָה עֲקִירָה כַּנ"ל] אָבֵל מוֹדִין דְסִתְמָא פֶּשֶׁר: דָּף ג ע"א
בגמ' אֵלָא מָהָא כּו' פְּתַב לְגֵרֵשׁ הַגְדוּלָה כּו' וְחִמּוּיָהּ דְהָא פְּבָר תִּי דְאִינְתָּק לְשֵׁם הָאִי.

וְאִפְשָׁר לֹאמַר דְבְרִישָׁא פִּינּוּ דְאָמַר הַבְּעַל לְסוֹפֵר שְׂיִכְתוּב לוֹ גַּט מְסִתְמָא מְכַוֵּן לְזָה. וְלָכוּ
אִפִּי אִי סִתְמָא פֶּשֶׁר מ"מ מְסִתְמָא פִּנּוּן בְּפִי לְזָה הָאִישׁ.

אָבֵל בְּסִיפָא מִי לֹא עֲסָקִינוּ דְהַסּוֹפֵר א"י פֶּלֶל אִי יֵשׁ לְזָה ב' נְשִׁים. א"כ מְכַוֵּן סִתְמָא
לְאַשְׁת פְּלוּנִי וְלִיתְכָשֶׁר לְאַחֶרֶת.

וּמְשַׁנֵּי דמ"מ אִינְתִּיק לִי. וְהַטְעַם נְרָאָה דְהָא דְסִתְמָא פֶּשֶׁר מְשׁוּם דְלִשְׁמָה קָאִי א"כ הָיָה
כְּמִתְכַוֵּן לְזָה וְשׁוֹב פְּסוּל לְאַחֶרֶת: שָׁם בַּגְמ' אֵלָא מָהָא אָמַר לְלִבְלָר כְּתוּב וְלֵאִיזָה שְׂאֲרָצָה
אֲגַרְשׁ כּו'.

לְכַאוּרָה מְשַׁמְעוֹת הַלְשׁוֹן דְלֵא אָמַר לְלִבְלָר מִן הַנְּשִׁים. רַק כְּתוּב סִתְמָא וְלֵאִיזָה שְׂאֲרָצָה
אֲגַרְשׁ כֵּן הִיא בְּמִחְשַׁבְתּוֹ דַּא"ל הו"ל פְּתוּב לְאִיזָה שְׂאֲרָצָה אֲגַרְשׁ.

א"כ קִשְׁיָה תִי הַגְמ' דְאִין בְּרִירָה מַה בְּכַף פִּינּוּ דכ' סִתְמָא א"כ פֶּשֶׁר לְכָל הַנְּשִׁים וִי"נ בְּזָה
ג"כ כמ"ש לְעֵיל דְכָל הַטְעַם בַּס"ד דְסִתְמָא פֶּשֶׁר מְשׁוּם דְסִתְמָא לְשָׁמֵן קָאִי. וְא"כ תִּלִּי
שְׁפִיר בְּבִרְיָה דְהָיָה פִּי שְׁפוּתָב לְזָה לְהַתְגַּרְשׁ.

אָכּוּן בְּגִיטִין בְּמִשְׁנָה אִיתָא כְּתוּב לְאִיזָה שְׂאֲרָצָה בְּלֵא וְא"ו וְא"ש כְּפִשׁוּטוֹ: שָׁם בַּגְמ' אֵלָא
מָהָא הַכּוּתָב טְוִפְסִי גִיטִין כּו'. מְפָאן קִשְׁיָה לְפִי הַפִּי שְׁכ' לְעֵיל דַּס"ד דַּגְמ' דְסִתְמָא פֶּשֶׁר
מְשׁוּם דְלִשְׁמָן קָאִי גַם בַּגֵּט.

א"כ מנ"ל בְּאַמְת לְרַבָּא לְהוֹכִיחַ מְפָאן דְשָׂאֲנִי הֵתָם דְבִשְׁעַת הַכְּתִיבָה לֹא הִיא הַבְּעַל לְפָנָיו
פֶּלֶל וְלֹא שְׂיִיָּה לְשָׁמֵן קָאִי. אָבֵל בְּבָא הַבְּעַל וְאָמַר כְּתוּב לִי גַט שְׁפִיר נִימָא דְסִתְמָא פֶּשֶׁר.

וִי"ל בְּדוּחַק פִּינּוּ דְתַנּוּ סִתְמָא מְדוּעַ דְאִפִּי? רְצָה לְמַסּוֹר הַגֵּט לְאַדָּם שֶׁהִיא עוֹמֵד לְגֵרֵשׁ אֲשֶׁתּוֹ
בְּשַׁעַת הַכְּתִיבָה. א"כ אַע"ג דְהַסּוֹפֵר לֹא יָדַע מִמֶּנּוּ שְׁפִיר שְׂיִיָּה לְשָׁמֵן קָאִי לְמִי שְׁבִשְׁעָה זֹה
רְצָה לְגֵרֵשׁ אֲשֶׁתּוֹ וְדוּחַק.

וְיִוְתַר מְשַׁמְעַ מְפָאן דְהָא דְגִירוּשִׁין לֹא לְשָׁמֵן קִינְיָי יָדַע רַבָּא מְסַבְרָא. וְכָל הַרְאִיּוֹת הֵם
דְלֵא נִימָא דְסִתְמָא בְּאַמְת פֶּשֶׁר דְקַפִּידַת הַתּוֹרָה הִיא רַק שְׁלֵא כְּתוּב לְשֵׁם אַחַר וְע"ז מְבִיא
שְׁפִיר רֵאִי.

אָף סוּגְיָא דְלְעֵיל קִשְׁיָה לִינִישְׁב שְׁפִיר וְצ"ע. וְלְכַאוּרָה קִשְׁיָה דְלִמָּא לְכַתְחִילָה דְוָקָא צָרִיף
לְפָרֵשׁ לְשָׁמֵן דְגַם בְּקַדְנָשִׁים רַק סִתְמָא פֶּשֶׁר בְּדִיעְבַּד כַּמ"ש לְעֵיל.

וִי"ל מְשׁוּם דְפָלִיג ר"י שָׁם דְגַם טְוִפְסִי גְזָרוּ אֲטוּ תוֹרָף וְת"ק נְמִי דְמְכָשִׁיר טְוִפְסִי רַק מְשׁוּם
תְּקַנְתָּ סוֹפֵר ע"ש. א"כ מוֹכַח דְגַם בְּדִיעְבַּד מִיפְסָל דַּא"ל לֹא שְׂיִיָּה לְמִיגְזָר טְוִפְסִי אֲטוּ
תוֹרָף אִי בְּדִיעְבַּד פֶּשֶׁר אִפִּי תוֹרָף כַּנ"ל.

עִי' בַּס' טה"ק מְקַשָּׁה מְפָאן עַל הַפּוֹס' דְצָרִיף שְׁלִיחוֹת הַבְּעַל לְכַתִּיבַת הַגֵּט א"כ מֵאִי רֵאִי'
מִיִּיתִי מְהֵבָא לְגַבִּי סִתְמָא. וּמְבִיא שָׁמֵן הַרְשָׁב"א בְּחִי לְגִיטִין (פְּרָק ב') הוֹכִיחַ מְהֵבָא דַּא"צ
שְׁלִיחוֹת הַבְּעַל.

וַיֵּשׁ לְדַחוֹת דְּהַגְמָ' סְמֵךְ עַל סִיּוּם הַמְשָׁנָה שֶׁם בְּדַבְרֵי ר"א חוּץ מִגִּיטֵי נְשִׁים שְׁנֵאֲמַר וְכַתֵּב לָהּ לְשִׁמָּה ע"ש. דְּמוּכָח דְּמִשּׁוּם לְשִׁמָּה מִיֵּרֵי וַיּוֹתֵר הו"ל לְהַקְשׁוֹת אֲמַתְנִי גּוֹפֵא דְלָמָּה לִי טַעְמָא דְלְשִׁמָּה תִּיפּוּק לִי מִשּׁוּם דְּבַעֲי וְשְׁלִיחוֹת הַבְּעַל]: שֶׁם בַּגְמ' תּוּ רַמִּי כו' חֲטָאֵת שְׁשֻׁחְטָה לְשֵׁם חֲוָלִין כְּשֶׁר כו' דְּלָאוּ מִיֵּנָה לֹא מַחְרִיב וְרַמִּינָהּ כו'.

וְקָשָׁה דְלִקְמָן (דָּף מ"ו) אֲמַרִי דְנָהִי דְכְשִׁינָה מ"מ לֹא עֲלֵתָה לְשֵׁם חוּבָה א"כ שְׁפִיר בָּגַט פְּסוּל. דְּבַתְחֵלֶת הַסּוּגִיָּא מְדַמֵּי רַבָּא גֵט לְכָל הַזְּבָחִים.

וְאֵע"ג דְּכָל הַזְּבָחִים כְּשֶׁרִים רַק מִשּׁוּם דְּלֹא עָלוּ מִמֵּילָא בָּגַט פְּסוּל א"כ ה"ה הֵכָא גְבִי לְשֵׁם חֲוָלִין וְצ"ל דַּבְּס"ד דְּרַבָּא דְלֹא יָדַע מִן הַפְּסִיק דְלֹא יִחְלְלוּ שְׁפִיר שׁ הִי לְשֵׁם חֲוָלִין עוֹלָה לְבַעֲלִים ג"כ. וְלִמְסַקְנָא דְמִיֵּתִי קָרָא דְלֹא יִחְלְלוּ בְּאַמַּת ל"ק כָּלֵל מֵגֵט.

מִיָּהּ מְלִשׁוֹן דְּרַבָּא רַמִּי מִיֵּלִי מְעַלְיָנָתָא מִשְׁמַע דְלֹא הָדַר בִּי רַבָּא. וְלָכֵן אֲפֻשֶׁר לוֹמַר דְּהָא רַבָּא עֲצָמוּ מִקְשָׁה אַח"כ מִתּוֹכּוֹ וּמִיֵּשֵׁב לְרַבְּנָן.

וְהָדַר קָאֲמַר דְּלִר"א ע"כ הַטַּעַם מִפְּתַח הַפְּסוּק דְלֹא יִחְלְלוּ. א"כ י"ל דַּבְּס"ל בָּא לְרַבָּא דְלִדְיָן דְקִיִּימ"ל כְּרַבְּנָן לֹא צְרִיכִין כָּלֵל לְקָרָא וְדָלָאוּ מִי לֹא מַחְרִיב וְעָלוּ נְמִי לְבַעֲלִים.

וְלִקְמָן דְּדִיִּיק הַגְמ' מִהָּדָר דְּלְשֵׁם חֲוָלִין לֹא עָלָה י"ל דַּבְּס"ל לְרַבָּא דְר"י אֲתָא כְּר"א אַב לְרַבְּנָן עָלָה. מִיָּהּ הַרְמַב"ם פֶּסֶק דְלֹא עָלָה לְבַעֲלִים וְצ"ע.

שֶׁם בַּגְמ' גֵּט דֵּל נְכָרִית הו"ל סְתָמָא. וַיֵּשׁ לְעֵינֵינוּ לִפ"ז בְּכוֹתֵב גֵּט לְשִׁמָּה וְלְשֵׁם נְכָרִית י"ל דְּכֶשֶׁר כִּיּוֹן דְּאִי דֵּל נְכָרִית נִשְׂאָר לְשִׁמָּה.

מִיָּהּ אֲפֻשֶׁר דְּלִמְסַקְנָא דְלְשֵׁם חֲוָלִין כְּשֶׁר מִפְּתַח הַפְּסוּק דְלֹא יִחְלְלוּ א"כ י"ל דְּבָגַט פְּסוּל לְשֵׁם נְכָרִית מְדִינָא: שֶׁם בַּגְמ' קַדְשִׁים דֵּל חֲוָלִין הו"ל סְתָמָא וְסְתָמָא כְּשֶׁר. קֶצֶת קִנְיָה לְפִי טַעְמָא דְרַבָּא לְעֵיל דְקַדְשִׁים סְתָמָן לְשָׁמֵן קָאִי.

א"כ הֵכָא דְפִי בְּהֵדְיָא לְשֵׁם חֲוָלִין אִיךָ נִימָא בְּזָה סְתָמָן לְשָׁמֵן קָאִי (צ"ע: שֶׁם בְּתוּס' ד"ה הַפּוֹתֵב כו'. וְתִימָא דְלֹא תִנִּי יֵתֵר עַל כֵּן דְסְתָמָא פְּסוּל מוּכָח רַק מִכָּאֵן.

וְאֲפֻשֶׁר לִיֵּשֵׁב דְכִיּוֹן דְּסִיפָא דְהַפּוֹתֵב טּוֹפְסִי גִיטִין נִמְשָׁךְ אַחַר הָרִישָׁא דְכָל הַגֵּט שְׁנֵכְתֵב שְׁלֹא לְשִׁמָּה פְּסוּל לְכֵן הַפּוֹתֵב טּוֹפְסִי גִיטִין צְרִיךָ שְׁיַנְיִחַ. א"כ מוּכָח דְפִי הָרִישָׁא אֲמַר לְלַבָּלָר כְּתוּב הִיָּינוּ אִפִּי כְּתֵב הַסּוּפֵר סְתָם נְמִי פְּסוּל מִטַּעַם דְסְתָמָא פְּסוּל.

רַק בְּלִי הָדָר דְּסִיפָא דְחָה הַגְמ' דְאֲפֻשֶׁר מִשּׁוּם דְאִין בְּרִינָה. פִּי דְמִיֵּרֵי רַק אִי כְּתֵב הַסּוּפֵר לְשֵׁם מִי שְׁיִרְצָה.

אַבְל מִהָּדָר דְּסִיפָא מוּכָח דְגַם רִישָׁא מִיֵּרֵי שְׁפָתֵב סְתָמָא וְלָכֵן לֹא תִנִּי יֵתֵר עַל כֵּן. וְאֵע"ג דְּבַגִּיטִין מוּכָיִחַ הַגְמ' מִהָּדָר דְאֲמַר לְלַבָּלָר דְאִין בְּרִינָה י"ל דְּהַפְּלֵ גְכָלֵל בְּזָה דְמִשְׁמַע דְּבָכָל גְּוֹנֵי פְּסוּל הֵן אִי כְּתֵב הַסּוּפֵר סְתָם מִשּׁוּם דְסְתָמָא פְּסוּל וְהֵן אִי כְּתֵב לְמִי שְׁיִרְצָה מִשּׁוּם דְאִין בְּרִינָה.

וְדו"ק ע"ב בַּגְמ' חֲטָאֵת שְׁשֻׁחְטָה ע"מ שְׁנֵתְחַיֵּיב עוֹלָה כְּשֶׁרָה כו' עָלִיו דְּוּמִיָּא דִּידִי דְמְחַוֵּיב כְּפָרָה כְּמוֹתוֹ. בְּזָה יֵשׁ לִיֵּשֵׁב הָא דְצְרִיךָ קָרָא בְּפִסְחָא לְפִסְחָא לְמִנּוּיָן תִּיפּוּק לִי דְהִגִּי שְׁיִנּוּי בְּעָלִים וְהִנֵּה הַתּוּס', בְּפִסְחָיִם (ס"א).

(כְּתָבוּ דְשִׁינוּי בְּעֵלִים לֹא פָּסוּל בְּשַׁחֲטָה) רַק ע"מ שִׁיתְּפָרוּ אַחֲרֵים בְּזִרְיָהּ (" וּמ"ש בְּצֶל"ח שֵׁם ע"ד וְשֵׁלָא לְמַנּוּי פָּסוּל בְּשַׁחֲטָה עֲצָמָה וּלְפַע"ד וּכ"מ בְּרַש"י לְקַמְן (ד'.) בּד"ה וְיִשְׁנֹו בּד' עֲבוּדוֹת.

אַבְל הֶרְמֵב"ם (פּט"ו מה' פּסוּה"מ"ק) כ' סְתָם שִׁשְׁחָטוּ לְשֵׁם אַחֲרֵים ע"ש. שׁוּב קָשָׁה פּנ"ל. רַק דּנ"מ בְּשַׁחֲט לְשֵׁם מִי שִׁפְטוֹר מְפָסַח אוֹ לְמִי שִׁפְכָר הִבִּיא פְּסָחוּ. דְּמַצֵּד שִׁינוּי בְּעֵלִים לֹא מִיפְסֵל דְּאִינוּ מְחֻיָּב פְּפָרָה פְּמוֹתוֹ וּפְסוּל רַק מִשׁוּם שֵׁלָא לְמַנּוּי: דָּף ד ע"א בּגמ' וְדִלְמָא הִיָּינוּ שְׁמִיָּהּוּ.

וְכֹן נִרְאָה דַּעַת אוֹנְקֵלוֹס שִׁמְתַּרְגָּם בּכ"מ שְׁלָמִים נִכְסַת קוֹדֶשִׁיא. דּס"ל דְּשֵׁם שְׁלָמִים לְעוֹלָם זְבַחֵי שְׁלָמִים.

אע"ג דְּהַגְמ' דְּחָה זֶה מִדְּכ' כְּמָה פְּעָמִים סְתָם שְׁלָמִים. ס"ל לְאוֹנְקֵלוֹס דְּגִלִי קָרָא בְּקֶצֶת מְקוֹמוֹת זְבַחֵי שְׁלָמִים לוֹמַר שִׁפְכָר שֵׁם הַשְּׁלָמִים: תְּבַלִּין דְּסוּף סוּף הִכִּי מִשְׁפַּחַת שֵׁלָא לְמַנּוּי שֵׁלָא יְהִי בְּשִׁינוּי בְּעֵלִים.

אִין מוּבָן דְּלִישִׁיטַת רַש"י וְתוֹס' דּש"ב לֹא הִוִּי אֱלָא בְּמַחְשָׁב בְּשַׁחֲטָה ע"מ לְזַרוֹק בְּפִשִׁיטוֹת נִיחָא פּנ"ל. וע"ש שְׁתִּי כְּעִין מ"ש פָּאן דְּמִשְׁפַּחַת בְּשׁוּחֲט לְשֵׁם עֲכו"מ שֵׁאִינוּ מְחֻיָּב פְּמוֹתוֹ.

וּמִיפְסֵל רַק מִשׁוּם שֵׁלָא לְמַנּוּי. וּא"י מַנ"ל דְּבַכְה"ג פָּסוּל לְפַמ"ש הֶר"ן בְּנִדְרִים (ל"ו.) בְּאִיסוֹר אֲכִילַת פְּסָח שֵׁלָא לְמַנּוּי וְשֵׁהוּא רַק בְּרֵאוּיָן לְהַמְנוֹת ע"ש. הִכִּי נָמִי בְּשַׁחֲטָה שֵׁלָא לְמַנּוּי.

י"ל כֹּן דְּלֹא מִיפְסֵל רַק בְּרֵאוּיָן לְהַמְנוֹת: שֵׁם בְּגַמ' הַמְקַרִּיב דָּם שְׁלָמִים שִׁתְּהִי' קַבְּלָה לְשֵׁם שְׁלָמִים פִּירַש"י הַקְּרִיבָה זֹו קַבְּלַת הַדָּם. וּבַס' טְהַרַת הַקּוֹדֶשׁ הַקָּשָׁה מִפָּאן עַל הַתוֹס' חוֹלִין (ד' קל"ג) שֵׁכ' דְּהַקְּרִיבָה זֹו זְרִיקָה דְּחֵלֵב דְּכַתִּי בְּהַאי קָרָא וְהוּא הִזְפוּף סוּגְיָא דְּהַקָּא ע"ז נִרְאָה לִינְשֵׁב שִׁיטַת הַתוֹס' דְּהַאי לְפִירַש"י קָשָׁה מַה דְּמַסִּיקָהּ גַּמ' לְעַנְיָן הוֹלְכָה פִּינּוּ דְּכ' וְהַקְּרִיב אֶת הַכֹּל וְאָמַר מִר זֹו הוֹלְכַת אַבְרִים וְתַנְיָא וְהַקְּרִיבוּ זֹו קַבְּלַת הַדָּם וְאָפְקִי רַחֲמָנָא בְּלִשׁוֹן הוֹלְכָה כו' וְתַמּוּסָה לְמָה הַנְּצָרָה הַגַּמ' לְהַבִּיא הֵךְ וְתַנְיָא בַּלֵּא"ה פִּינּוּ דְּהַמְקַרִּיב דָּם הַשְּׁלָמִים דְּמִיָּנָה מְפָקִינוּ דְּבַעֵי הַקַּבְּלָה דְּלָמָה וְאָפְקִי בְּלִשׁוֹן הוֹלְכָה לְמִיָּרָא דְּהוֹלְכָה לֹא נִפְקָא מְכַלְלָה וְלָמָה הַנְּצָרָה וְהַקְּרִיבוּ דְּשֵׁם צְרִיכִין לְהוֹכִיחַ דְּקַבְּלָה הוּא דְּרִישׁ רַש"י מִשׁוּם דַּא"א לְאוֹקְמִי בְּהוֹלְכָה וּמְקַרָּא דְּהַקָּא א"ש טְפִי וַי הוֹלְכָה הוּא וְדַאי שְׁפִיר וְאָפְקִי אִי קַבְּלָה וְאָפְקִי בְּלִשׁוֹן הוֹלְכָה א"פ בְּכַלְל קַבְּלָה הוּא וּמַמ"נ פָּסוּל הוֹלְכָה שֵׁלָא לְשִׁמָּה מְהַאי קָרָא.

דוֹסַק לְדַחוֹת דְּאִי מְהַמְקַרִּיב הו"א הוֹלְכָה הוּא וְקַבְּלָה מִנִּין לָנוּ דְּזֶה אִינוּ דְּקַבְּלָה שְׁפִיר נִלְמוּד מִשַׁחֲטָה הוֹלְכָה וְזִרְיָהּ. וְלָכֵן נִלְפַע"ד דְּפִי הַגַּמ' מִדְּכַתִּיב דָּם הַשְּׁלָמִים מִשְׁמַע דְּנִקְרָא עַל הַדָּם כְּבָר שֵׁם דָּם הַשְּׁלָמִים קוֹדֶם הַזְּרִיקָה וְהִיָּינוּ שְׁנַתְּקַבֵּל לְשֵׁם שְׁלָמִים וְלְעוֹלָם מוֹדָה הַגַּמ' דְּהַמְקַרִּיב זְרִיקָה הוּא כַּמ"ש הַתוֹס' שֵׁם פִּינּוּ דְּכ' הַמְקַרִּיב דָּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת הַחֵלֵב מִשְׁמַע זְרִיקָה רַק הַדְּיוּק מִדָּם הַשְּׁלָמִים שִׁצְרִיף לְהִיּוֹת דָּם הַשְּׁלָמִים פִּי שִׁיטַתְּקַבֵּל לְשֵׁם שְׁלָמִים.

(ולפ"ז אה"נ דהגוי מצי הגמ' לאתווי מקרא דהזרק דם השלמים רק דהזרק בעי לזריקה כדמסיק הגמ' אח"כ והיינו מפח יתורא דאי למימרא שנתקבל לשם שלמים זה נלמד מהמקריב ולהכי אתי לזריקה וקרא דהמקריב נמי זריקה הוא אבל הדרש מדם השלמים) ולהכי לענין הולכה ראית הגמ' רק מדתניא והקריבו זו קבלה ואפקי' בלשון הולכה מוכח דלעולם הולכה בכלל קבלה אבל מהמקריב אין ראי' דלא מיירי כלל בקבלה רק בזריקה כמ"ש: שם בגמ' והקריבו זה קבלת הדם ואפקי' רחמנא בלשון הולכה לומר דהולכה לא נפיק מכלל קבלה.

בס' צאן קדשים הביא יש מקשים דל"ל קרא דהמקריב על קבלה לשמה בלא"ה מוכח מדאפיק קרא בלשון הולכה ותי' דה"א להיפך דמדמי קרא קבלה להולכה דלא יצטרף לשמה ע"ש. וזה איננו מעלה ארוכה דהא לשתוק קרא מזה וממילא אין לנו קרא להצריך לשמה בקבלה מיהו בלא"ה לא קשה מידי דצריך קרא דהולכה עבודה הוא לענין לאפסולי בזר ואונו וכה"ג.

דנדאי מהא פלגא הוא דשמעין מדכת' והקריבו בני אהרן הולכה בכלל. ולקמן נמי תולה הגמ' דין הולכה בזר בפלוגתא דת"ק ור"ש דלר"ש דהולכה שלא לשמה פשר משום דאפשר לבטלה ואיהו לא ס"ל האי פלגא דאפקי' בלשון הולכה להכי גם בזר פשרה א"כ לדין אצטריך האי פלגא לענין פסול זר פנ"ל וע"ש לקמן (י"ד) בגמ': שם בגמ' זבח תודת שלמיו כו' והאי להכי הוא דאתא כו'.

ק"ל הא כמה פעמים כ' בפרשת ויקרא זבח השלמים ע"ש ואם אין ענין לשינוי קודש תנהו ענין לשינוי בעלים ומיהו בזה י"ל דהגם דדורש באם אין ענין מ"מ צריך להיות קצת סמך לשינוי בעלים והיינו קרא דתודת שלמיו דמשמע בבבועלים.

אף אפתי קשה דכ"ג"כ קרא בפ' צו בטר האי דזבח תודת שלמיו. המקריב זבח שלמיו ונילף מכאן לשינוי קודש וצ"ע: שם תודה ששחטה לשם שלמים פשרה היינו דעלה לשם חובה כדפירש"י.

ולכאורה קשה פנין דלא קודש הלחם איך עלה לשם חובה וצריך לומר דכיון דתודה אקרי שלמים א"כ הוי כמו סתמא דלשמן קאי וקודש הלחם משום דמחשבת שלמים לא אפיק לי מתורת תודה פנין דתודה קרוי' שלמים אכן בתודה ששחטה לשם עולה וכה"ג דלא עלה לשם חובה נראה דא"צ תו להביא בה לחם והתודה פשרה אע"ג דלא נתקדש הלחם (והוא יביא תודה אחרת א) וכן פתבו התוס' במנחות ע"ז הלחם פנ"ל [אם לא אמר זו] [ד' פ"ט מ"ב] ועמ"ש בזה תודה וזו לחמה כדאי' בפסח ס' י"ג רש"י ד"ה מנלן דבעינו באורף במנחות (דף ע"ט): זביחה לשמה דממוצא שפתיף לא מפרש בי' ובצאן קדשים הגי' לשמה.

ובס' טהרת הקודש דוחה זה הדין עמו ע"ש. וגם מה שפי' הוא אינו נכון ולדעתתי כפשוטו דממוצא שפתיף לא ידעין איזו עבודה בעי'.

ולהכי צריכים להביא פסוקים על כל ד' עבודות: בד"ה תודה קרוי' שלמים כמו חטאת הקהל תורת משה מ"ש פוננתו דלא נימא דתודת שלמיו אקרי אבל שלמים גרידא לא מקרי. ע"ז כ' רש"י דתודת שלמיו אינו שם אחר דהא כמה פעמים כ' תודה בפ"ע בקרא

רק שני דברים הם תודת שלמיו פ' תודת השלמים כמו חטאת הקהל תורת משה וממילא מוכח דהתודה קרוי' ג"כ שלמים.

והם ב' שמות תודה ושלמים. וקצת קשה ל"ל האי קרא דתודת שלמיו בלא"ה ממשמעות הפסוק וזאת תורת השלמים אם על תודה כו' משמע בהדיא דתודה אקרי שלמים.

ותו דכ' הזורק דם השלמים לו יהי' א' מי' חלות וצ"ע: שם בתוס' ד"ה וישנן לא"מ כו' וי"ל ידנ"מ כו'. ולכאורה נ"מ בלא"ה אי חושב הפהו כמזיד שלא נשמה דחייב להביא קרבן אחר כדקיי"ל לפהנים שפגלו כמזיד חייבין ובנדאי ה"ה בפלא לשמה אע"ג דבמל"מ (פ"ז מה' חובל) מסופק בזה מ"מ דבר פשוט דפגלו ל"ד וכל פסול נכלל בפגלים שפגלו מיהו נראה דהקא טפי איכא לפטורי לפהנים פנין דבעלת הקרבן מטה והיורשים אין עליהם חייב א"כ למי ישלמו: ע"ב בגמ' אמר לי' ר"א נימא יעשה כלל זבח פרט זביחה אין כו'.

וקשה ה' זביחה כפר נלמד מפשר זבח תודה. ואפשר לומר דכוננת הגמ' דאי כלל ופרט הוא אתי קרא להכשיר באיל נזיר כל העבודות שלא לשמה חוץ שחיטה ולוקי קרא כפשוטו בשנינוי קודש ולומר דאיל נזיר הקילה בו תורה להצריך הזביחה לבד לשמה.

ולפ"ז נראה דהא דמסיק הגמ' לבסוף אב"א זריקה מדר"א נפקי. אין הפננה לתרץ קושיות רב אחא דהקא דא"כ הול"ל זביחה מזבח תודת שלמיו נפקא.

רק דקאי על התירוץ דמעיקרא דלה' חזר וכלל והוי כלל ופרט וכלל וא"כ לרבות בא ולא למעט. רק דהקשו נימא פעין הפרט רק בזריקה או דוקא בקבלה ומה דשני דשקולין הם אינו מוכרח ע"ז קאמר ואב"א דע"כ פולגו מרבינן בפעין הפרט דזריקה חדר"א נפקי.

וכאן לא שייך לומר דאיל נזיר בא התורה להקל. דכלל ופרט וכלל לאו מעוט הוא רק ריבוי דמעוט נדאי לא שייך פנין דשקולים הם וכולהו פעין הפרט אית בהו לא שייך שפא הכתוב למעט בזה הכלל ופרט וכלל.

פנ"ל: שם בגמ' שקולין הם ויבואו שניהם. וקשה דהקא תרתי והקא חדא כמ"ש התוס'.

ואפשר לומר קצת משום דלשון מה הפרט מפורש עבודה וחיובין עלי' בחוץ ג"כ אין מוכן דמ"ש התוס' עבודה שחיובין עלי' קשה דבתר הכי לא אמר עבודה וטעונה צפון. ולכן י"ל הפ' עבודה פ' עבודה חשובה דשחיטה שעושה מעשה רבה שפמית הבע"ח וכו' זריקה שמשנה הדם לזרקו על המזבח.

אבל קבלה והולכה לאו עבודה חשובה חשיב להו ולהכי הקא נמי תרתי: שם בגמ' אימא היכא דשחט שלא לשמה ליפסל ותמוה דהא ליכא קרא לעכב. ואפשר דס"ל לגמ' דשחיטה כל פמה דלא זריק לא ליחשב דיעבד ויקח בהמה אחרת ולהכי דייק הגמ' בשחיטה דוקא.

[ולא בשאר עבודות] ותוס' פ' גושן' הגמ' דנימא דכולהו קרא בשנינוי קודש נאמרו ולעכב ומנ"ל שנינוי בפעלים. וע"ז מתרץ בגמ' מקרא דמוצא שפתיך והקשו בתוס' דילמא קאי אשנינוי בפעלים.

נראה פוננתם דנהי דלא נוקי קרא באם א"ע וליפא קרא דבעי לשם בעלים] מ"מ זריקה
מפנרש בקרא דנרצה לו א"כ ע"ז קאי קרא דמוצא שפתיך בש"ב דלא עלו לשם חובה
ואפשר לומר מדנרצה לו עצמו משמע הא לשם חבירו לא נרצה לו היינו דלא עלו.

וא"צ לזה קרא דמוצא שפתיך. עוד אפ"ל לפמ"ש לעיל דאיפא פמה קראי דכתי' זבח
השלמים א"כ שפיר בזביחה עכ"פ יפסול וחד זבח השלמים הוא דאתי באם א"ע לש"ב
אבל אינה טובא לעכב הם: שם בתוס' ד"ה ר"א תימה כו'.

ולא הבנתי מה תמיהא היא זה דשפיר י"ל דפסול מחשבה פוסל רק בשחיטה פיון
דמתכוון שיהי' הזריקה שלא לשם בעלים פר שנושט בכונה פשירה שוב אין מחשבה
פוסלת בו.

נהרי פגול נמי הכי הוא דבחושב להקטיר לאחר זמנו פיגול הוא ע"ג דגוף הקטרה לא
מעפכת (א) פעין זה תי' הפמ"א ס' פ"מ וצ"ק פנונו לד"א לתרץ ועי' בחק נתן דחה דבריו
לאו הך דנרצה לו לכפר עליו ועי' לאו הך דנרצה לו לכפר עליו אבל כמ"ש פאן לדמות
לא דש"ב פוסל בשחיטה עצמה.

לפיגול א"ש וכן תי' דבריהם מוכנים דהרי הגמ' בשטמ"ק קשה לעיל מה לשינוי קודש
דישנו עבודות משא"כ בש"ב. הרי אפ"ל לס"ד ידעו דש"ב ליתא ע"ד לזרוק.

ופלא על הפ"מ שהוא עצמו כ' מקודם הכי לי' להגמ' איזה פסוק דש"ב ליתא רק ע"ד
לזרוק והוא מוכרח: ד"ה ואימא כו' וקשה דמאי משני מוצא שפתיך דילמא אתי לש"ב
כו' ולק"מ דמוצא שפתיך לא משמע ש"ב ויש לתמוה הרבה בדבריהם חזא מה שהקשו
דאתי לש"ב הא לס"ד ב לא ידעינו פלל ואי מקרא דנרצה לו אפתי קשה ל"ל א שפתיך
הא ליפא קרא לעכב.

וגם מה שתירצו דלא משמע ש"ב מ"ט לא משמע לי' ש"ב כמו שינוי קודש. ותו דא"כ
את למסקנא מנ"ל דש"ב דאינו מרצה.

וכבר עמדו בזה ס' פ"מ וטה"ק. ולע"ד נראה כפשוטא דזה עצמו פוננת התוס' יושיטם
דילמא מוצא שפתיך מייירי בש"ב ואתי קרא להשמיענו בתחלה אסור לשנות בשינוי
בעלים.

ולא עלו לשם חובה ונרצה לו לא ידעינו רק זריקה. וע"ז פתבו דלק"מ דכל לא ידעינו
ממקום אחר דצריך לשם בעלים אין ללמוד ממוצא לתוך דהיכן גזפר פאן פסול ש"ב
פעין לשון הגמ' בסמוך דאי מוצא שפתיך לא ידעינו במאי.

אבל מודים התוס' למסקנא בעיניו דבעי לשם בעלים שפיר מוצא שפתיך קאי גם על ב
ש"ב משינוי קודש כל שלא עשה כדין לא מקרי אשר נדרת. וזה ברור אצלי.

דלהבנת המפרשים דיש לתוס' וזה טעם דש"ב לא נכלל במוצא שפתיך עכ"פ לא שנייך
לשון קשה מידי ולמ"ש א"ש. עיין בס' טה"ק בפסוגיא זו שהבין זו גלמד פסול קבלה
מאיזה דרשא ולא מפסוק דהקריבו אין הלכה בכלל ועל יסוד זה הקשה פמה קושיות
וידעתי טעות היא בידו.

דעיקר ילפונתא דלעיל דהולכה לא נפקא מכלל פלה היינו דהולכה וקבלה דין אחד להם דכל דפסול בקבלה ה"ה בהולכה פנ"ל ברור: העי"א בתוס' ד"ה עולתה כו' תדע דבפ"ק דמנחות כו'. נראה שאין זו ראי' מוכרחת דשאני התם בחטאת ואשם שאינם באים בנדבה מקרי מחוסר זמן יר דעדיין לא חגיב בזה.

אבל עולה דבאה לעולם בנדבה לא שנייה בי' מחוסר זמן: א) ד"ה אשם דלא כו' תימא כו'. צ"ע בתמיהתם דכיון באים לאחר מיתה אשם דמי לשאר קדשים ממילא לא לשמה נמי לא שנייה פן הוא דעת הרמב"ם (פי"ח ממעה"ק ה' ט') וכמ"ש הת"ט לקמן (פ"ק י"ד מ"ג) אבל לפרש"י והרע"ב שם גם בעולה פיון דאשם בלי ריצוי לא איכא מחו"ז ונ"ל דגם ועל תירוץ יש להקשות אי מקשה הגמ' קשיא לי' לר"ל אשם כו' ונסיב לה מוצא שפתייה כו' הלא פיון דנלמד עכ"פ ממוצא דבכל הקרבנות פשרים שוב נלמד גם אשם מזאת.

וכן הקשה בס' טה"ק. ונראה ליישב דכיון דמקרא מוצא שפתייה משמע בפ"י דנדבה הוי ממילא מילתא דלא אתיא נדבה מיפסול ולא מהני ע"ז היקשא דזאת התורה דכבר אמרה ואשם לא בא בנדבה.

ובס"ד דלא ידע מקרא רק מסברא שם בא אחר מיתה ע"ז הקשו התוס' דנילף מזאת התורה גם ע"ז יש לגמגם. אבל למסקנא דנלמד מקרא דנדבה להוי נדאי לא שנייה היקשא: אשם לא לייתי.

תימא הא לא איצטרייף כו' אלא לאשם. דמשמע לעיל דצרייף מוצא שפתייה לשאר קדשים קראי לשינוי קודש אתיין ולעפב כמ"ש התוס' עצמן לעיל מ"מ ה"א בדר"ל משמע דגם בס"ד דלא ידע ממוצא שפתייה מ"מ לא קשי' לו פלום רק אשם [כמ"ש התוס' בדיבור שאח"ז דשאר קדשים אתי מסברא אלא אח"כ הדר בי' מההוא טעמא] והקשו תוס' שפיר: בד"ה הא שאר בסוף הדיבור לכתוב בחטאת או בפסח אע"ג דבמקרא דזאת התורה לא כ' פסח מ"מ סמכו התוס' אמסקנת הגמ' לקמן (ז ע"ב) דכולהו אתקשו מסיום הפסוק ביום צוותו להקריב קרבניהם.

ובס' צ"ק לא דק בזה: ע"ב בגמ' ואלא הוא ל"ל לכדר"ה כו' לא ניתק לא דכ' הוא בהננייתו יהא. וצ"ע דגם השתא קשה הלא לא נאמר הוא רק אחר הקטרת אימורים והוא עצמו שלא הקריבו אימורים פשר ומה נ"מ אי לדרוש דשלא לשמה פסול או שוחטו לשם עולה פסול.

ולפי' ר"ת שבתוס' א"ש. והנה מלשון רש"י שפכת דאחר שנתקו סתמא נעשה עולה אבל לא ניתקו סתמא לאו עולה.

משמע דאם מפרש ששוחט לעולה אפי' לא ניתק פשר ולפ"ז י"ל דכל הפסוק הוא בהננייתו יהא. הוא לומר דסתמא הוא בהננייתו לפסול.

וא"כ מיושב תמיהת התוס' דלעולם מדאורייתא פשר לעולה רק שחיתת סתם מיפסול. ומ"מ בטר דתקנו חכמים שיהי' רועה וניתקו לכה אפי' סתמא הוי פפירש לעולה וכשר וא"כ לא מוכח מכאן פלל דרעי' מדאורייתא: שם בגמ' א"ר אסי ומאן לימא לן דאי איכא פמה עשה גבה לא מתפרא וכיון כו' מיפפרא יורשי' נמי כו'.

ה'לשון קנשה דאפי' איהי לא מיכפרא אשאר עשה מ"מ היורשין יכולין להתכפר אעשה. ובגוף הקנשיא תמיהני דנראה דהכא נמי בשלח לשמה נהי דלא עלה לשם חובת הנדר אבל שפיר מתכפר אעשה פכל עולת נדבה דמכפרין אעשה.

וא"כ עיקר הפי' נאין מרצין דקאמר ר"א היינו להיות עולה לשם חובה וקא לא משפחת ב'יורשין. ואפשר דר"א ס"ל פרב אשי לקמן.

ואולי הגירסא גם הכא ר' אשי [וכן הוא בשטמ"ק] דס"ל דלא פיפרו דאי פיפרו שני למה הוא בא ע"ש לקמן (ד' ו'). ומיהו גם לקמן איני מבין דברי הגמ' למה הוא בא.

הלא גזה"כ הוא דנדבה הוי ושפיר מכפרי אעשה ומ"מ ידי נדרו לא יצא וצריד להביא אחרת. ונ"ל דלעולם הכי הוא ואפי' למ"ד לקמן לא פיפרו על מה שפאו היינו על החטא שרצה להביאו ממש.

ולהכי דייק הגמ' דאי פיפרו שני למה בא א"ו לא פיפרו החיוב אבל אעשה שפיר מכפר ומ"מ מקשה הגמ' הכא שפיר אשאר קרבנות שלמים ותודה דלא מכפרי אעשה שפיר לא מצינו דבאו בלי פפרה פנ"ל: תוס' ד"ה ניתק כו' וי"ל דה"פ ניתק אין לא ניתק לא קודם פפרה.

איני מבין דבריהם דקודם פפרה ל"ל קרא דהוא ומה ס"ד דאשם יהי פשר לעולה קודם פפרה וצ"ע: שם בתוס' ד"ה ולא קניא דר"י אדר"י המ"ל. ואפשר לומר דבהך דר"י דמנחה קריבה נאין בו שותפות הפי' דשפיר עולה לא מהם אבל לא לשניהם וא"י להקריבה עד שייסלק א' מהם חלקו.

ואם א' בורר לו המנחה לחלקו אז קריבה אבל לא בשותפות) ובס' ואע"ג דר"י לית לי צ"ק כ' ג"כ לתרץ דבדר"י דאע"ג ברירה פדאיתא בגיטין דקניא והם שותפים בה מ"מ פינון (ד' כ"ה) הכא א"ל דאביהן התנדב המנחה שפיר קריבה דרק שנים אין מתנדבין מנחה אמרו להתברר למפרע רק מפאן דרק שנים אין מתנדבין מנחה אמרו ולהבא ובכה"ג לכו"ע יש ע"ש.

ואפשר ליישב פן הס"ד דגמ' ברירה כמ"ש השאג"א אבל מה שהחזיק הצ"ק לדינא זה א ס' צ"ב החילוק ומסתיע מדברי הרמב"ם תמוה טובא. ובחנם נדחק הוא והלח"מ במ"ש הרמב"ם (פ"ח מה' תמורה) דהניח בהמה לבניו הם שותפין ואין ממירין.

פוננת הרמב"ם פשוט למסקנת הגמ' דמתכפרין מקנפיא ולכן יורש עושה תמורה ע"י שמתכפר בו. וא"כ פינון דהפפרה מקנפיא לשניהם בשונה הם שפיר יש להם דין שותפין ואין ממירין.

דנהי דלא קניא מיהו קא דתמורה במתכפר תלמיא וכינון שהם שותפין בכפרה אין ממירין. פנ"ל פשוט וברור וכן משמע בלשון התוס' לקמן ד"ה מקנפיא: בגמ' דף ו ע"א בגמ' וסמך ונרצה כו'.

וקשה לי דאדרבה מדכ' פן בסמיכה משמע דכל עשה מכפר אפי' דלאחר הפרשה רק בסמיכה דעבר אעשה בגוף הקרבן איכא סברא טפי שלא יתכפר פעין דאמרי' שבועות

י"ג] אפי' לרבי דיוהכ"פ מכפר בלא תשובה פרת דיומני' לא מכפר ע"ש: שם בגמ' אמר רבא כו' לאחר שחיטה לא מיבעיא לן.

אין נראה לפרש דמפת סברא פשיטא לרבא דעשה אשם שחיטה אינו מכפר דמאי פשיטות הוא הלא עיקר הפפרה בזריקה ותו דא"כ למה לי קרא דונרצה לומר דלא מכפר אעשה דסמיכה פשיטא.

ותו דר' ירמיה' ור"ז לקמן לא ס"ל הכי. ע"כ נראה דכוננת רבא דבאמת מהו דרשא דוסוד ונרצה מוכח פן כדפשיט המקשן.

ורבא השיב לו דנדאי עשה דאחר שחיטה שפיר נפשוט מהכא ולא מיבעיא לן רק אעשה דאחר הפרשה קודם שחיטה. מיהו קשה לי דא"כ ממילא יש להוכיח דעשה דאחר הפרשה מכפר דאל"כ אדאשמענו קרא בסמיכה הו"ל להשמיענו רבותא טפי בעשה דאחר הפרשה וקודם שחיטה דלא מכפר וצ"ע: שם בתוס' ד"ה מקנפיא מכפרא.

תימה דבפ"ק דתמורה ילפי' מנזיר כו' ומקשים על התוס' דשם במסקנא דגמ' לא ילפי' מנזיר ע"ש. וי"ל דס"ל לתוס' דנהי, דהגמ' דחה דיש לפרש הדרש דתורת נזרו לענן אחר.

מ"מ בפר דפשיט מר' יוחנן דמתכפר עושה תמורה. מסתמא פ"י ר"י הברייתא לענן תמורה.

דאל"ה מנ"ל באמת לר' יוחנן דמתכפר עושה תמורה. מיהו אפשר לומר דר' יוחנן יליף מדיוורש ממיר אע"ג דלא קני ע"כ משום דמתכפר עושה תמורה.

וכיון דיוורש מתכפר מקנפיא לכו עושה תמורה. והא דמקשה הגמ' פאן דאי לא קניא איך עושה תמורה והאר"י מתכפר עושה תמורה אין הפננה דאי הוי מקדיש עושה תמורה הי' מיושב ביוורש.

דז"א דלא הוי מקדיש פיון דלא קניא. רק הגמ' מביא דר"י דלא תימא דאפי' אינש דעלמא עושה תמורה דהא אר"י רק מתכפר עושה תמורה: בא"ד וא"ת כו'.

לכאורה יש להשיב על דבריהם דהכא נמי אמרינו דשנתפין לא חשיבי דלהכי מנחה פשיטה דלא קני ולא מקרי שנתפין. רק דלענן תמורה פיון דמתכפרין מקנפיא הם בכלל מתכפרים וכ"כ בפנים מאירות.

מיהו באמת נראים דברי התוס' יותר דכיון דתמורה תליא במתכפרין ממילא פיון דכולהו מתכפרין חשיבי שנתפין לענן תמורה ושנתפין אין ממירין. ולכן הוכרחו תוס' לתרץ דכפרת קנפיא בטלה לכפרת פהו גדול דהוי מקנפיא.

ואינם שנתפין אפי' לענן הפפרה. ונ"מ בזה לענן פר כ"ג דלשי' התוס' אפי' אי מקנפיא מתכפרין וכ"ג מצוי ממיר מ"מ פהנים אחרים אינם יכולין להמיר.

אבל לשיטה הנ"ל של הפ"מ י"ל דגם הם ממירין דמתכפרין יכולים להמיר ומ"מ דין שנתפין ליכא פיון דבגוף הפ"ר אין להם קנני: שם בגמ' והלא אין כפרה אלא בדם דכ'

הדם בנפש יכפר ק"ק מ"מ י"ל דצריף להיות זריקת הדם אחר שסמך מקודם כמו עבודות
דשחיטה וקבלה שקודם הזריקה.

ועי' בתו"כ פ' ויקרא בלשון אחר לכפר במקפר הכתוב מדבר כו' בנפש יכפר. ור"ש
דריש מדכתיב ונרצה לו לו ולזבחו אע"פ שלא סמך ע"ש]: שם בגמ' לא כיפר אעשה
דסמיכה.

לכאורה קשה דלמא מיירי קרא בלא עשה תשובה אעשה דסמיכה דרבא גופי' אמר לקמן
(דף ז' ע"ב) דבעי נמי תשובה. וי"ל דא"כ מאי קמ"ל קרא דונרצה לו לכפר דפשיטא
דבלי תשובה לא מיכפר לי' אלא נדאי דקמ"ל קרא דאפי' בתשובה אינו מכפר ע"ב בגמ'
כיפר מתן הראש פירש"י ולר"ע צריף להתחיל בבהונות.

וקשה דלכאורה נראה דטעמין דר"ע פיון דכתיב והנותר היינו שנותר מהזאות ונתינת
בהונות. לכן א"י ליקח שמן מחדש על הראש.

וא"כ לה"ט צריף נמי הזאות חדש דעיקר הפפרה מסתמא ע"י הזאות שלפני ה' ולמה כ'
ש"י שמתחיל בבהונות. ובגמ' דנקנט לריב"נ כפר בבהונות לרבותא הוא דאפי' בהונות
א"צ לחזור אבל לר"ע גם הוא צריף מחדש.

ואפשר לומר דבאמת הזאות גם לריב"נ מחוי לחזור פיון דכ' והנותר כו'. רק מתן בהונות
א"צ לחזור דכבר ניתנו כדין.

ולר"ע גם מתן בהונות צריף מחדש. לכן כ' רש"י מתחיל בבהונות.

פ"י אחר הזאות דהזאות לכו"ע צריכין פנ"ל והנה תוס' תמהו על רש"י דביומא אמרי'
דלכו"ע מתן הראש אינה מעכבת. ולכן פירשו דלריב"נ גם מתן הראש א"צ לחזור וליתן
ולא כיפר מהמובחר ולפ"ז צ"ל דהגם דחה דלשון כיפר ולא כיפר ע"ד אהד לא מתנישב
לומר דכיפר גברא ולא כיפר כלפי שמייא אבל הכא כיפר קאי אמתן בהונות פ"י אפי'
כלפי שמייא ולא כיפר כלפי שמייא המתן ראש.

ולכן תמהני למה חלקו תוס' על רש"י וגם נדחקו דלכ"ב דאמרי' ביומא לא קאי על ר"ע
והלא א"ש גם לפירש"י דלא כיפר מתן ראש לענין לכתחלה ומשו"ה צריף ליקח שמן
מחדש דכיון דיכול עוד ליתן למה יבטל המצוה מן המובחר ור"ע ס"ל דגם מתן בהונות
לא כיפר מן המובחר ולכן צריף לחזור על בהונות מן המובחר ולעולם אינו מעכב.

ופ"י לר"ע לא כיפר כלל כלפי שמייא ולריב"נ כיפר בהונות כלפי שמייא ולא הראש:
והנה הרמב"ם ז"ל (בפ"ד מהל' מחו"כ) סתם כר"ע דלא נתן מתן ראש לא כיפר והביא
נמי הך דיומא דנשפף הלוג אחר מתן בהונות א"צ להביא לוג אחר שמתנת הראש אין
מעכבת והוא פלא.

וראיתי בכ"מ (פ"ה ממחז"כ) שםביא קו' זו בשם הר"י קורקיס. ות"י דכשנשפף כיפר.

אבל פשיטא שמן ואינו נותן מעכב. ונה תמוה.

דא"כ יהא חילוק בין נשפף מעצמו או שופף בכוננה. דנדאי אם אינו נותן על הראש
שופף אח"כ השמן.

(ולוחק לפרש דלא כיפר קודם שנתן ואסור עדיין באכילת קדשים. כיון דבגשפה אינו מעפב] ולפענ"ד לולי דברי התוס' הי' נראה פשוט.

דב' ענינים הם. הסוגיא דיומא בגשפה הלוג מייירי אפי' עדיין השמן בכף הפהו דמ"מ צריף להיות שמן שבלוג קנים ואפי' נחסר ממנו פוסל כמבואר שם במשנה דנגעים (פי"ד) וברמב"ם ו"ל.

לכן יביא לוג אחר. אבל בגשפה הלוג אחר מתן בהונות א"צ להביא לוג אחר דתו אין פוסל חסר השמן שבלוג או גשפה פולו ונותן על הראש משמן שבכפו אפי' שגשפה הלוג. אבל בגשפה גם השמן שבכפו לא מייירי כלל. דבזה פליגי הקא ר"ע וריב"נ דלר"ע לא כיפר וסתם הרמב"ם ו"ל כר"ע.

אבל שפיכת הלוג לא מעפב. ואע"ש דהרמב"ם ו"ל מסיים דמתנות הראש אין מעפבין. היינו להיות עיקר שיצטרף להיות שמן שבלוג קנים לענין זה לא מעפב וכן צריכין לפרש דלשון הגמ' [ביומא] לכ"ע לא מעפבת לענין זה. אבל גוף מתן הראש מעפב לר"ע.

ואע"פ שנה דוחה קצת מ"מ נ"ל מוכרח פן ודו"ק שם בגמ' והא הקא דעשה דאחר הפרשה הוא כו' דעשה נמי איפא וישלחו מן המחנה דעשה דנקט הגמ' לאו דוקא רק דמדמי הו' כפרה דעשה לרבא דעיקר הטעם דרבא דחטאת שאני מתן חטא בעי חטאת בפ"ע.

אבל עולה דמכפר על כמה עשה אחר הפרשה וא"כ ה"נ נתנה תורה כפרה בשעירי רגל כל טומאות שהי' בינתיים מהני חטאת של הרגל לכפר טומאת מקדש אע"ג דאית בי' פרת ולהכי אפי' מש"ל דכל חטא אחר הפרשה נמי מכפר ועשה לאו דוקא דף ז ע"א בגמ' תודה ששחטה לשם תודת חבירו שלא ע"מ להתכפר בה חבירו דהוי בפעלים רק ששחטה יהי' לשם חבירו ומ"מ חשיב לר"ח קודש משום דגם חבירו יש לו תודה ושחט זו לשם הטעם מוכן.

ותוס' בהג"ה פתבו משום דכ' תודת ולפ"ז הי' נראה דאפי' חבירו אין לו שום תודה ותודה לאו דוקא. רק ששחט לשם אחר ואע"ג דבכ"מ שייף רק בזריקה מ"מ בתודה דכ' שלמיו קפיד גרידא.

מיהו התוס' עצמם פתבו פשיעורו קשה לפירושם מה דמיייתי רבה ראי' מהא דשלמים לשם תודה פסולה הא תודה לשם תודה פשרה. מה ראי' הוא הלא התם לא מייירי פשגייהם חייבין תודה רק ששחט התודה לשם חבירו כמו שלמים לשם תודה דפסולה אפי' אין עליו חיוב תודה כלל.

גם מ"ש רש"י פאן וה"ה חטאת חלב לשם חטאת דם. א"י פונתו.

אי מייירי נמי בשחייב ב' חטאות ושחט זה לשם זה. ומחלק ג"כ דהא דאמר רבא פתח הכי חטאת חלב לשם חטאת דם פשרה מייירי פשאינו מחוייב רק חטאת חלב גרידא.

ובתוס' ד"ה א"ר משמע דבחטאת לשם חטאת אין נ"מ כלל אי חייב ב' חטאות ול"ד כלל לתודת חבירו. ע"ש: והנה הרמב"ם לא הביא מדין זה פלום.

ואַפְשֵׁר דִּהוּא פִּי תוֹדַת חֲבִירוֹ ל"ד שְׁיֵשׁ לַחֲבִירוֹ ג"כ תוֹדָה כפִּירש"י רַק שְׁהִשְׁחִיטָה הִי לְשֵׁם אַחַר וּס"ל לר"ח דְּשִׁינוּי בְּעֵלִים פּוֹסֵל בְּשִׁחִיטָה אפִּי שְׁלֵא ע"ד לְזִרוּק מִשּׁוּם דַּכ' תוֹדַת שְׁלֵמִיו וְה"ה לְכָל הַקְּרָבָנוֹת.

וְלָכֵן סָתַם הָרַמְבַּ"ם (פֵּט"ו מִפְּסוּה"מ) דְּשִׁינוּי בְּעֵלִים פּוֹסֵל בְּשִׁחִיטָה וְלֹא פָתַח דְּוָקָא ע"ד לְזִרוּק לְשֵׁם חֲבִירוֹ וְהַמַּל"מ (שָׁם) תָּמָה עָלָיו דִּקְא אֲמַרִּינֵן שִׁינוּי בְּעֵלִים אֵינּוּ בַד' עֲבוּדוֹת. וְלַמ"ש י"ל דְּלר"ח יִשְׁנֵנוּ גַם בְּשִׁחִיטָה וְאֵינּוּ בַד' עֲבוּדוֹת הַיִּינוּ בְּהוֹלָכָה וְקַבְּלָה וְקָא דְאֲמַרִּי לְקַמֵּן (דַּף י' ע"א) דְּהַרְיָנִי שׁוֹחֵט לְשֵׁם פְּלוּנִי פֶּשֶׁר אֲתִיָּא פְּרָבָה דִּקְא וְהָרַמְבַּ"ם כר"ח ס"ל: שָׁם בַּגְמ' וְאָמַר רַבָּא חֲטָאת שְׁשַׁחֲטָהּ עַל מִי שְׁאֵינּוּ מְחֻיָּב כְּלוּם פְּסוּלָה.

גִּיּוֹרְסָא זֹו תְּמוּהָ טוּבָא. חֲדָא דְאֵין זֶה לְשׁוֹן הַגַּמ' פִּינֵן דְּרַבָּא עֲצָמוּ אֲמַרָה מַה וְאָמַר רַבָּא חֲטָאת מְכַפֶּרֶת כּו' הַנ"ל לְמִימַר דְּחֲטָאת מְכַפֶּרֶת עַל עֲשֵׂה כּו' וְגַם עֵינְקָר הַתִּי דַּגְמ' דְּמִקְיָבְעָא לֹא מְכַפֶּרָא מ"מ מַה לִּי ע"מ שְׁמַחְוִיב עוֹלָה אוֹ שְׁאֵינּוּ מְחֻיָּב כְּלָל.

וּמ"ש רַש"י דְּהַמְחֻיָּב מִפְּרִישׁ עוֹלָה שְׁלוֹ. מְלַבֵּד שְׁהוּא דוֹחֵק עֵינְקָר חֲסֵר מִן הַסְּפָר.

אַבְל הַגִּיּוֹרְסָא אַחֲרִיתִי עוֹלָה שְׁשַׁחֲטָה נְכוּנָה וְטוּבָה דְּכָמוּ שְׁבַחֲטָאת לֹא חֲשִׁיב שִׁינוּי בְּעֵלִים רַק בְּמַחְוִיב כְּפָרָה כְּמוֹתוֹ ה"ה בְּעוֹלָה לְעֵנֵן שְׁלֵא עָלָה לְבְּעֵלִים לְשֵׁם חוּבָה נְמִי דְּוָקָא בְּמַחְוִיב כְּפָרָה כְּמוֹתוֹ.

וְע"ז אָמַר דְּאֵפִי לְמִי שְׁאֵינּוּ מְחֻיָּב מ"מ לִיכָא אִישׁ דְּלֹא עֵבֵר עַל עֲשֵׂה. וּפְסוּלָה דְּקֶאֱמַר הַיִּינוּ דְּלֹא עָלָה.

וּבִתְרָה הֵכִי קֶאֱמַר רַבָּא מִימָרָא אַחֲרִיתִי דְּחֲטָאת מְכַפֶּרֶת עַל עֲשֵׂה. וּמִקְשָׁה הַגַּמ' עָלָה מְדֹאֲמַר רַבָּא חֲטָאת שְׁשַׁחֲטָה לְשֵׁם מִי שְׁמַחְוִיב עוֹלָה כְּשֶׁרָה וְלַחֲשִׁיב בַּר כְּפָרָה כְּמוֹתוֹ מִשּׁוּם דְּחֲטָאת בָּא נְמִי עַל עֲשֵׂה.

וּמִשְׁנֵי מְקוֹפֵיָא מְכַפֶּרָא. פִּי דְּעֵינְקָר חֲטָאת מְכַפֶּר עַל חֲיִיבֵי פְּרִיתוֹת וְעֲשֵׂה מִמִּילָא נְמִי מְתַפְּרִי וְלֹא חֲשִׁיב מְחֻיָּב כְּפָרָה כְּמוֹתוֹ.

כַּנ"ל בְּרוּר. וְכֵן נִרְאֵה בְּנֻדָּאֵי דְּעַת הָרַמְבַּ"ם ז"ל (פֵּט"ו מִפְּסוּה"מ) שְׁפָתַח עוֹלָה שְׁשַׁחֲטָה לְשֵׁם מִי שְׁאֵינּוּ מְחֻיָּב לֹא עָלְתָה לוֹ מִשּׁוּם דְּאֵין אָדָם שְׁאֵינּוּ מְחֻיָּב עֲשֵׂה.

וְהַכ"מ שָׁם בְּחֻנָּם גְּדַחֵק. דְּבֻנְדָּאֵי הָרַמְבַּ"ם גּוֹרֵס הֵכָא עוֹלָה.

מִיָּהוּ מַה דַּכ' הָרַמְבַּ"ם עוֹד שָׁם. דְּחֲטָאת שְׁשַׁחֲטָה לְשֵׁם מִי שְׁאֵינּוּ מְחֻיָּב כְּלוּם פְּסוּלָה מִשּׁוּם דְּשָׂמָא חֲיִיב וְלֹא נוֹדַע לוֹ ע"ש.

תְּמוּהָ טוּבָא מֵאֵין הוֹצִיא זֶה. וְגַם לַפ"ז אִיךָ יִתְכַּן חֲטָאת שְׁשַׁחֲטָה לְשֵׁם מִי שְׁמַחְוִיב עוֹלָה כְּשֶׁרָה הָא שְׁיִיךָ ג"כ לֹאֲמַר שְׂמָא חֲיִיב חֲטָאת.

מְלַבֵּד הָעוֹלָה וְלֹא נוֹדַע לוֹ. וְתוֹ קָשָׁה לִי עַל הָרַמְבַּ"ם שָׁם שְׁכ' בְּחֲטָאת לְשֵׁם מִי שְׁמַחְוִיב עוֹלָה דְּכְשֶׁרָה וְלֹא עָלְתָה לוֹ.

מְנַלֵּן הָא פִּינֵן דְּשִׁינוּי בְּעֵלִים נְפָקָא מִעָלָיו וְדוּמִיָּא דִּידֵי'. א"כ כָּל שְׁאֵינּוּ דוּמִיָּא דִּידֵי' שְׁפִיר עָלְתָה לוֹ.

ונהי דלשם חולין אמרי' לקמן (דף מ"ו) דלא עלתה לו. התם פיון דעכ"פ שלא לשמה הוא רק דאמעוט מלא יחללו דחולין אין מחללין משו"ה לא עלתה.

אבל שינוי בעלים נפקא מעליו ולא על חבירו ליפא למילף רק דומיא דידן'. [ואי לא הוי דומיא דידן' מהיכי פיתוי דלא עלה לבעלים].

ותו דהא לפי הגירסא דהכא עולה ששחטה לשם מי שאינו מחויב דלא עלתה מטעם שאין לה אדם כו' כמ"ש הרמב"ם בעצמו הטעם הזה. משמע דאם הי' אדם שאינו מחויב עשה שעליתה א"כ ה"ה בחטאת.

והגם דבעולה ע"כ עלתה דעלוי דומיא דידן' ע"כ לענון דעלתה נאמר. מ"מ מהיכי פיתוי לא נימא פן בחטאת ג"כ.

וצ"ע.

והכ"מ לא העיר בזה פלוג: ובעיקר מימרא דרבא שאין לה אדם צ"ע דאטו מי לא עסקינו שהביא עכשיו עולה וכיפרה לו על כל עשה. ותו יש לעיין בשוחט לשם קטן דאינו בר חיובא פלל: שם בגמ' וא"ר חטאת מכפרת על חייבי עשה מק"ו על פרייתות מכפר כו'.

צ"ע דהא אין מכפר על ב' פרייתות בב' העלמות. א"כ נימא דיו לפא מן הדין להיות פנידון וכיון דמכפר על החיוב פרת שוב לא תכפר על עשה.

דנהי דעולה מכפרת על כל עשין מ"מ חטאת דנלמד בק"ו מפרייתות אין ללמוד טפי מפרייתות. ואפשר ס"ל לרבא כר"ט דבמפריף ק"ו ל"א דיו.

ותו קשה לי דכריתות מכפר דוקא בשוגג. אבל על עשה דמזיד מנ"ל דמכפר.

ואולי לאו דוקא נקט רבא חייבי פרייתות. וכונתו על קרבן עולה ויורד דמכפר על לאו דלא תשא דחמיר.

וגם במזיד מכפר עליו בשבועת העדות [מכ"ש על עשה דקיל: ע"ב בגמ' דוקא קאמר מר כו' א"ד דאי אקפא פמה עשה כו' פירש"י אבל א"צ היורש להביא קרבן אחר דאיהו לא נדר. וצ"ע לפי טעם זה גם בשינוי קודש יהי' פטור מקרבן אחר ורבא אמר בשינוי קודש פסול הנינו דצריף להביא קרבן אחר.

ויותר הי' נראה לפרש דמקבעיא לי' לר"א דשפא לא פליג ר"פ אדרבא בעיקר הדין דש"ב אינו פוסל לאחר מיתה. רק מה דיהיב רבא טעמא שאין בעלים לאחר מיתה משמע קצת דהיורשין לא מתכפרין פלל בזה הקרבן ע"ז אמר ר"פ יש בעלים לאחר מיתה אבל מודה פיון דעיקר בעל הקרבן אינו היורש לכן לא פסיל בו שינוי בעלים.

פנ"ל: שם בגמ' וא"ר עולה דורון הוא ה"ד אי דלא עשה תשובה זבח רשעים תועבה כו'. ויש להקשות דלמא מכפר על שגגת עשה דאין נראה שיהי' נקרא רשע העובר בשוגג.

ואפשר ס"ל לרבא דשוגג בעשה א"צ פפרה פלל דרק חייבי פרייתות צריף פפרה בשוגג. ושוב ראיתי שכ"כ הרמב"ן בחומש ר"פ ויקרא ע"ש.

א"כ ע"כ הכפירה על זדון עשה. א"כ שפיר דייק רבא: שם ועשית פסח שיהי' כל עשיותיו לשם פסח.

וצ"ל דהפסוק מיותר פנין דכתיב אח"ז ונבחת פסח: אף לפ"ז קשה מה קאמר אח"כ לעב מנלן דכ' ונבחת פסח הא חד מינייהו לגופי' איצטריף וצ"ע. וע"ד פלפול רצייתי לומר דקשה תו בטר הכי דמקשה האי ונבחת מיבעיא לכדר"נ דמותר פסח יהי' לדבר הבא מצאן ובקר היינו שלמים.

וקשה הא דרשא דר"נ מצאן ובקר הוא ושפיר מוזבחת פסח נלמד לשמה. ולכן י"ל דבאמת מוזבחת ליפא למדרש קלל.

דאיצטריף לגופי' רק הפי' כף הוא ונבחת פסח פדין דבר הבא מצאן ובקר דהיינו שלמים דבעי לשמה פן פסח צריף לשמה. וע"ז פריף שפיר דצאן ובקר אתיא לכדר"נ דמותר פסח יהי' שלמים: שם בגמ' הוא ל"ל לכדתניא נאמר בפסח הוא כו' פירש"י ללמוד דבאשם לא מפסיל שלא לשמה.

ותמוה איהו נלמד זה מתיבת הוא דבפסח. ולענ"ד אפשר לפרש למ"ש התוס' בשם הספרי דמעט מוזבחת פסח דהקטרה לית בה פסול דשלא לשמה ע"ש.

א"כ י"ל דכמו"כ הש"ס דילן ממעט מוזבחת פסח הוא דרק בזביחה מעבב לשמה ולא בהקטרה. וכמו כן דבאשם פשר שלא לשמה מה"ט פנין דהוא פתיב רק בהקטרה. נ"ל.

ונה שאמרו לכדתניא פי' דמהוא נלמד דבהקטרה לא מעבב לשמה. ואין לתמוה דל"ל קרא ע"ז פשיטא פנין דהקטרה גופא אין מעבבת.

די"ל דהו"א דאי הקטיר פזית חלב שלא לשמה מפסיל שאר החלב להקטיר קמ"ל דבהקטרה ליפא פסול דשלא לשמה פנ"ל דף ח ע"א בתוס' ד"ה מנחתם ונספיקהם אפי' בלילה לאו מהאי קרא. פוןנתם דאפי' בלילה לא אתיא מהאי קרא רק מקרא אחרניא דבר יום ביומו מלבד שבתות ה' כמ"ש התוס' במנחות (מ"ד ע"ב) ד"ה ומנחתם ויהי קרא אתיא רק לאפילו למחר.

והתוס' קצרו פאן וסמכו עמ"ש שם במנחות ע"ש. ובס' צ"ק הבין פי' זר בכוננתם.

מיהו הוא גופא קשיא פנין דגם בנזיר כ' ומנחתם ונספיקהם ל"ל תומנחתו ונספו. וגם זה תי' התוס' שם בדבור שאח"ז דמיתורא דקרא דריש ע"ש] ע"ב בגמ' אימא שלמים אין מידי אחרניא לא.

לכאורה אין מובן פנין דשלמים הם ושלמים שגזבחו לשם דבר אחר פשרים. ונראה פי' הגמ' אימא דכיון דבעי עקירה פנין דמיירי קודם חצות או אפי' לאחר הפסח למ"ד דבעי עקירה.

א"כ י"ל דעקירה דשלמים הוי עקירה אבל עקירה דמידי אחרניא לא מהני א"כ הוי פפסח שלא לשמו דפסול או להוי פפסח לשמו דפסול שלא בזמנו. וכן משמע מלשון רש"י סוף ד"ה ואימא לזבחת קלל.

ע"ש: שם בגמ' מה הפרט מפני ששלא לשמה פשר כו' פירש"י לאפוקי לשם פסח. וקשה דהא לשם פסח פסול בלא"ה מפני דב'ע' בין הערבים כמ"ש התוס' דמהכא לא הוי ידעין לעב.

ויותר הי' נראה לפירוש למעט עופות ומנחות דע"כ הפרט ממעט הפלל. וכיון דכלל בתרא מרבי עופות ומנחות ע"כ הפלל הראשון ממעט.

ונהי דלדינא פשר אפי' לשם עוף היינו משום דלא קאי במסקנא האי דרשא דכלל ופירט כנ"ל: שם בגמ' לזבח ריבויא הוא. צ"ע למסקנא אי פשר לשם עופות ומנחות כיון דמרבי רק מזבח.

ובאמת הי' נראה דהא דצריכין לרבוניי כל הנה אע"ג דשלימים הם וכשר שלא לשמה. רק דהו"א דאינו שלימים בפירט רק בשוחט לשם שלימים א"כ עדיין לא נעקר שם פסח ומפסיל שלא לשמו כמו פסח אבל עכשיו דמרבינו דאפי' לשם עולה וחסאת מ"מ שלימים הוא.

נמצא דדינם פשלים וכשרים שלא לשמה. וממילא גם לשם עופות ומנחות פשרים. אבל בגמ' לא משמע פן דאמרו כלל ראשון ממעט עופות ומנחות. א"כ הפנונה דלא נעקר שם פסח רק בזביחה לשם קרבן אחר.

ודוקא זבח ולא עופות ומנחות. וא"כ צ"ע גם למסקנא בזה: בתוס' ד"ה הנה פולהו הקשה ר"ת כו' וקשה כו'.

ויש ליישב דההוא חטאת הוא דכ' בחטאת עוף דקרבן עולה ויורד פתיב במיצוי הדם. וא"כ הא פתבו התוס' לעיל דבשמיעת קול בזריקה ידעי' לעבב ורק בשאר עבודות מיבעיא לן ובשאר עבודות שפיר אפי' בדלות לא ידעי'.

משא"כ במנחה בדלי דלות דכ' חטאת הוא ב"פ בקמיצה ובהקטרה ע"ז שפיר תי' הר"ת: עוד אפ"ל דלעיל דאפתי לא הוי ידעי' לשמה בחטאת אפי' למצוה. א"כ מהא דכ' חטאת הוא בדלות לא הוי מוקמי' כלל לפסול שלא לשמה דדוקא למסקנא דלמצוה בעי' לשמה מזאת התורה.

ממילא חטאת הוא לומר דמעבב כל מה דבעי למצוה אבל למילף לשמה מחטאת הוא בלבד לא. ולהכי פריה הגמ' לעיל שפיר.

אבל ה"א דלמצוה כפר ידעי' שפיר תי' ר"ת דמדלי דלות דכ' במנחה חטאת הוא ידעי' דמעבב לשמה ממילא כ"ש בעשירות. כנ"ל: בתוס' ד"ה ואם מן כו' ועוד י"ל כו' וה"נ י"ל כו'.

אין זה מוכרח דודאי לקמן פירש"י שפיר כיון דכ' ואם מן הצאן ומסיים ואם עז מכלל דצאן דמקודם כבש הוא אבל אם לא יכתוב לא צאן ולא כבש לא יהי' שום פי בכפל הפירשה ואע"ג דמקודם כ' בקר מ"מ לא גזע פי' פרשה שני' וצריך לכתוב צאן.

(ויותר י"ל פיון דאח"כ כ' אם פשב אם עזו הך מן הצאן מןותר): דף ט ע"א בגמ' אטו חטאת ואשם כו'. קצת קשה בכל הסוגיא דאיה נוקי קרא על חטאת ואשם ומעשר ובכור דאינו בא בנדבה ואיה שינה לעשותו חטאת דאינו מחויב חטאת.

ואי מחויב הוא. דבר שבחובה אינו בא רק מן החולין: שם בגמ' לשם בכור ומעשר.

קצת קשה דלא אמר נ"מ ליתן מתן א' וכן בתודה הול"ל נ"מ להיות נאכל ליום ולילה. וממילא גם לפי תי' הגמ' דא"א להטעינו לחם יקשה דלקהוי תודה בלא לחם כמותר תודה ויהי נאכל ליום ולילה.

ונראה דזה עצמו פונת הגמ' דהך מאי נ"מ להטעינו לחם הוא דברי התרצון פלומר דאי יהי תודה יטעון לחם ג"כ וזה א"א ממילא פיון דאינו יכול להיות פדין תודה ממש. מסתברא דדוחין טפי לשלמים דיהי ככל שלמים.

ולא בתודה במקצת תודה. פנ"ל.

שוב ראיתי בתוס' שהוכיחו מפאן דמותר פסח נמי נאכל ליום ולילה כדמרבי הגמ' מתודת שלמיו ע"ש. ולפ"ז קשה איפקא במעשר ובכור הו"ל להגמ' למימר הנ"מ להיות נאכל לב' ימים דמעשר ובכור לא הוי בכלל תודת שלמיו.

ודו"ק: שם בגמ' למאי נ"מ למילקא עלי' בלא יגאל. ותמהו התוס' דאחר שחיטה רק מדרבנן ע"ש.

ונראה ליישב דהא דלא עבר מה"ת אחר שחיטה יליף רבא התם בבכורות מדכ' לא מירנו כו' לא יגאל כמו תמורה רק מחיים פן לא יגאל רק מחיים. ע"ש.

והשתא י"ל דהמקשן ואימא מעשר ואימא תמורה הפל קושיא אחת רק הגמ' מסדר זה בטר זה והמקשן הקשה דנימא אי שחטו לשם מעשר יהי מעשר ולשם תמורה יהי תמורה. נמצא דבס"ד דיהי תמורה כששחטו לשם תמורה א"כ משפחת תמורה לאחר שחיטה ושוב גם לא יגאל יהי אחר שחיטה.

רק למסקנא דדוקא שלמים נעשה ולא תמורה. א"כ לא מצינו תמורה רק מחיים להכי ליכא איסור דגאולה רק מחיים משא"כ בס"ד דהקא: שם בגמ' א"נ דליתבי לפהגים.

כו' תוס' דהמ"ל נמי דלא ליבצי סמיכה אע"ג דסמיכה מחיים. וקודם שחיטה לא הוי בכור.

פוננתם דאם יהי הדין דיכול לשחטו לשם בכור א"כ לא יצטרף סמיכה כששחטנו לשם בכור. [ולא דמי למ"ש התוס' לעיל גבי לא יגאל]: ע"ב בגמ' עברה זמנו ולא שנתו לא עברה זמנו ולא שנתו אפשר לפרש עברה זמנו ולא שנתו דחזי לפסח שני למי שנטמא אבל הבועלים טהורין היו.

וכן לא עברה זמנו דחזי לאחר אבל הבועלים פבר הפרישו פסח אחר. אבל אם לא הפרישו פסח אחר וה"ה אחר זמנו והם באמת טמאים דראוי עדיין לפסח שני מהכי תיתי יהי דינו כמותר פסח דלקהוי שלמים.

וצ"ע.

שוב ראיתי בלשון רש"י שהרגיש בזה ופי' דמייגרי לענין אם שחטו לשם שלמים דכשר
עכ"פ. ונשפיר מייגרי אפי' הפרישו פסח אכן במנחות (ד' כ) פרש"י דמייגרי באבד שם
בגמ' איתיהי' ר"מ לרבא והפריש אחר תחתי' ונמצא כו'.

לכאורה קשה הראשון ושם ברש"י כת"י דלמא רב מודה דלא עלה לשם דפוס ויילנא
פי' בפשוטו חובה דרק פשרה אמר. [וכמו שהפריש שיה לפסחו ושחטו דא"ר בחטאת
לשם חולין פשרה קודם פסח ודבריו סותרים לקמן (ד' מ"ו): ואפ"ה לא עלתה קודם
פסח ודבריו סותרים לקמן (ד' מ"ו) ואפ"ה) לא עלתה זא"ז וצ"ע.

ועי' מ"ש לו לחובה] וא"כ צריף ר"ש להאי טעמא דמעשי' מוכיחין שיהי' נמי בצל"ח
פסחים (ד' ס'): י"ל קצת עולה לשם חובה. ואפשר לפמ"ש התוס' דעיקר הקושיא מת"ק
ושם מבואר דפוסל במנחת קנאות וחוטא בלשם מנחה אחרת וע"ז תקשי שפיר אדרב:
שם בגמ' בעי רבא חטאת חלב ששחטה עמ"ש חטאת טומאת מקדש וקדשיו מי אמרי'
קרת פמותה או דלמא אין קבוע פמותה.

ומשמע מלשון הגמ' דפשיטא לי' דחטאת דשמיעת הקול וביטוי שפתיים דאינה בכרת
נדאי לא חשוב מחויב פפרה פמותה. ותמהני על הרמב"ם ז"ל שסתם וכו' (פט"ו
מפסוה"מ) דלשם מי שחטויב חטאת אפי' חטאת שאינה קבוע פסולה.

ואפי' אי נפרש פסולה מספק כיון דנשאר בתיקו מ"מ הו"ל לפרושי דדוקא חטאת
דטומאת מקדש וקדשיו דהוי בכרת פלשון הגמ'. וקצת יש להסתפק בלישנא דרבא אין
קבוע פמותו אי מייגרי דוקא בעני דכול באמת להביא עוף או אפי' בעשיר ואע"ג דהעשיר
מחויב פפרה קבוע פמותו מ"מ שמה יעני ויכול להיות פטור בעוף וצ"ע דאי האיבעיא
בעשיר י"ל דבעני נדאי לא הוי מחויב פפרה פמותו.

וכן מסתבר קצת: שם בגמ' וילפי' ממחשבת פגול קצת קשה איה גלמד מחשבה על פסול
מחשבה מפגול דהתם הוי על מעשה מעשה איסור להקטיר שלא בזמנו אבל מחשבה
לחשוב מחשבת פסול בעבודה אחרת אפתי מנלן.

וצ"ל דפשיטא לר"י דכיון דעבודה שלא לשמה פסול בחטאת הוי פמעשה איסור בעצמה.
מיהו לעיל אמרינן דשאני פסולה בגופא ממחשבה בעלמא: ברש"י ד"ה אין מחשבין כו'
שחישב לעשות עבודה אחת מן העבודות להאכיל למזבח או לאדם כו'.

פוננתו פשוטה שאכילת מזבח ואדם עבודה הם וחישב לעשות עבודות אלו חוץ לזמנו.
ובס' טה"ק שגג והבין בכוננת רש"י שבאיזה עבודה יחשוב להאכיל לאדם או למזבח.

והאריף בדברים שאין בהם ממש דפשיטא דלא הוי פגול כה"ג ורש"י לא נתפונן לזה:
דף י ע"א בגמ' ואי אשמעי' הא בהא קאר"י כו'. לכאורה גם בלא טעמא דחוץ מפנים לא
ילפינן נמי הוי רבותא דאפי' אי יסבור בשוחט ע"מ לזרוק שלא לשמה פסול היינו משום
דאי זרק שלא לשמה נמי פסול.

אבל בשוחט ע"מ לזרוק לע"ז דאפי' זרוק באמת לע"ז פשר. ה"ה בחושב פן בשעת
שחיטה נמי פשר.

וּנְרָאָה מִפָּאָן רֵאִי לְשִׁיטַת רִשׁ"י דְּאִי זֹרֵק לַע"ז בְּאַמַּת פֶּסוּל. אָבֵל לְשִׁי תוֹס' בְּחֻלְיִן קָשָׁה: בְּרִשׁ"י ד"ה לְזֶרֶק דְּמָה כּו' וְלֹא זֶרֶק מִשְׁמַע הָא זֶרֶק לַע"ז נְאֻסְרָה הִבְהַמָּה וּכ"כ רִשׁ"י בְּהִדְיָא בּד"ה אִין מְחַשְׁבִּין אַא"כ שְׁחַט אוּ זֶרֶק ע"ש.

וְתַמּוּה דְּבִגְשָׁחְטָה בְּהִיתָר לָמָּה תִּיאָסֵר ע"י הַזְּרִיקָה. וְשׁוּב רֵאִיתִי בְּחֻלְיִן (ל"ט) שְׁתַּמָּהוּ הַתּוֹס' פֶּן עַל רִשׁ"י ע"ש.

וּנְלַע"ד טַעַם רִשׁ"י דְּזָה הֵוִי פְתֻקְרוּבָת ע"ז פִּינּוֹן דְּבִפְנִים ג"כ עֵיקָר הַקְּרָבּוֹן נַעֲשֶׂה ע"י הַזְּרִיקָה שֶׁל הַדָּם חָל הַקְּדוּשָׁה עַל כָּל הִבְהַמָּה א"כ כַּה"ג לְשֵׁם ע"ז הֵוִי כָּל הִבְהַמָּה פְתֻקְרוּבָת. לֹא מִיבְעָיָא אִם חִיָּשֵׁב גַּם בְּשַׁחֲטָה שְׁיִזְרוֹק לַע"ז וְזֶרֶק אַח"כ הֵוִי שְׁפִיר תְּקֻרְוָת.

אַף שֶׁם בְּחֻלְיִן מוּכַח דַּס"ל לְרִשׁ"י דְּאַפִּי לֹא פִּנּוֹן בְּשַׁחֲטָה כָּלֵל רַק בְּזִרְיקָה עֲצָמָה נְאֻסְרָת. וְגַם זֶה אִינוֹ רְחוּק אֲצֻלִי דַע"י הַדָּם חָל שֵׁם תְּקֻרְוָת עַל כָּל הִבְהַמָּה.

דְּנָהִי דְּבִפְנִים גַּזַּה"כ דְּצָרִיף לְהַקְדִּישׁ הִבְהַמָּה מִקְּוֹדֵם וְלִשְׁחֹט לְשֵׁם קְדוּשִׁים. מ"מ בַּע"ז שְׁפִיר נוֹכַח לומר דְּבִהַקְרַבַּת הַדָּם חָל שֵׁם תְּקֻרְוָת עַל כָּל הִבְהַמָּה.

וּמ"ש תוֹס' שֶׁם רֵאִי מָהָא דִּינְהִבִי הַדָּם לְנִכְרִי וְזֶרְקוּ ע"ש. י"ל דְּהֵתֵם אִין הִבְהַמָּה שֶׁל הַנִּכְרִי ע"ש שְׁנַתְּנוּ הַבְּשָׂר וְהַעוֹר לִישְׁרָאֵל: בְּתוֹס' ד"ה לֹא תֵאמַר בְּזִרְיקָה כּו' תִּימָה כּו'.

אִין דְּבִרְיָהֶם מוּבְנִים דְּלָמָּה לֹא הִקְשׁוּ בְּקִיצוֹר דְּמַקְבְּלָה לְבַד סְגִי וְלָמָּה לִי מַה הִצַּד וְלָמָּה תָּלוּ תְּמִיחָתָם בְּהַפְרָכָא דְּטַעוּנָה צָפוֹן. וְאַפ"ל קִצַּת דְּאַפְשָׁר לומר דְּמַקְבְּלָה בְּלְבַד א"י לְלַמּוֹד דִּי"ל מַה לְקַבְּלָה דְּטַעוּנָה כְּלִי שְׂרַת לְאַפּוּקִי זְרִיקָה יֵשׁ בְּחַטָּאת בְּאַצְבַּע כְּלִי כְּלִי שְׂרַת.

וְלִהְכִי מִיִּיתִי וְהַגְּמ' גַּם מִשְׁחֲטָה דַא"צ כְּלִי שְׂרַת כַּמ"ש הַרְמַב"ם ז"ל (פ"ד מִמַּעַה"ק) וְגַם תוֹס' נִסְתַּפְקוּ בְּזָה בְּרִישׁ חֻלְיִן וְלִקְמֹן (ד' מ"ז). וְלִהְכִי הַקְדִּימוּ הַתּוֹס' דְּטַעוּנָה צָפוֹן וְע"כ מִשׁוּם דְּבִשְׁלָמִים עֲצָמוּ לִיכָא פִּירְכָא א"כ הֵאִי פִּירְכָא דַא"ל כ"ש בְּזִרְיקָה.

בְּשְׁלָמִים עֲצָמוּ מִיְהוּ לִיכָא. וְהִקְשׁוּ שְׁפִיר: יֵשׁ לַעֲיִין לר"י דְּקִי"ל כְּוַתִּי דְּמְחַשְׁבִּין מַעֲבֹדָה לַעֲבֹדָה אִי בְּכָל הַזְּבָחִים נָמִי בְּשׁוּחַט ע"מ לְזֶרֶק שְׁלֵא לְשָׂמוּ לֹא עָלוּ לְבַעֲלִים לְשֵׁם חוּבָה אוּ דוּקָא בְּחַטָּאת פֶּסוּל כַּה"ג.

וְהַטַּעַם דְּכִינּוֹן דְּגָמַר מִפִּיגוּל. וְלִכְאוּרָה לֹא דְמִי דְּהֵתֵם מְחַשֵּׁב לְאַכּוֹל אוּ לְהַקְטִיר חוּץ לְזִמְנוֹ בְּמַעֲשֶׂה.

וְהָא הֵוִי רַק מְחַשְׁבָּה עַל מְחַשְׁבָּה. וְע"כ צ"ל דְּכִינּוֹן דְּעַבְדוּדָה שְׁלֵא לְשָׂמָה בְּפִסְחָא וְחַטָּאת פֶּסוּל.

מִמִּילָא הֵוִי מַעֲשֶׂה פֶּסוּל וְהֵוִי מְחַשֵּׁב לַעֲשׂוֹת עַבְדוּדָה פֶּסוּלָה. אָבֵל בְּכָל הַזְּבָחִים דְּכָשֵׁר לֹא הֵוִי מַעֲשֶׂה פֶּסוּל.

וּי"ל דְּמְחַשְׁבָּה עַל מְחַשְׁבָּה אִין לְלַמּוֹד מִפִּיגוּל לְהִיּוֹת לֹא עָלוּ לְבַעֲלִים לְשֵׁם חוּבָה. מִיְהוּ לִק"ו דר"א מְשִׁינוּי בְּעָלִים י"ל דַּה"ה בְּכָל הַזְּבָחִים דְּלֹא עָלוּ לְשֵׁם חוּבָה וְצ"ע וְהַרְמַב"ם כָּתַב בְּשׁוּחַט חַטָּאת ע"מ לְזֶרֶק שְׁלֵא לְשָׂמוּ הֵוִי כְּזֶרֶק שְׁלֵא לְשָׂמוּ וְלִהְכִי פֶּסוּלָה.

וא"י למה הוסיף זה הטעם. דיותר משמעות הסוגיא דהוי פשחט שלא לשמן.

ותו יש לעיין לסברת הרמב"ם ו"ל אי זרק פהו אחר את הדם מה טעם לצרף מחשבת השוחט: שם בגמ' רא"א אף האשם חטאת בא על חטא ואשם בע"ח והגמ' מסקי' משום דמקיש אשם לחטאת.

והקשו התוס' לקמן (ד' נ"ה) דא"כ גם כבשי עצרת לפסלו דאתקשי ג"כ לחטאת. ואפ"ל דהא באמת אמר ה"א הטעם דבא על חטא ולמה לו הטעם הזה.

רק דתקמים דמקשרי באשם אע"ג דאתקש לחטאת ואין היקש למחצה רק דאיכא מיעוט אותה לחטאת אותה שלא לשמה פסולה ולא אחרת כמ"ש בתוס' חדשים. וא"כ י"ל דר"א דריש המיעוט הזה לכבשי עצרת למעט מהיקשא דחטאת.

אבל אשם לא ממעט משום דדמי לחטאת דבא על חטא כחטאת: ע"ב בגמ' ולפריה מה להצד השוה שבהו שפן אין להם קצבה. צ"ע בקושיא זו פיון דעיקר ילפוטא מחטאת וגם חטאת אין לה קצבה א"כ אין מעלה זו דקצבה גורמת והיכן מצינו דמשום שיש לה קצבה יהי דמה למעלה.

וגם לקמן צ"ע דפריה רבא ג"כ הכי לענין דם אשם שונכנס בפנים ע"ש: שם בגמ' חטאת עוף תוכית. בס' טה"ק שגג בכאן דכ' דחטאת עוף לא בא על חייבי פרייתות.

והרי חטאת עוף דטומאת מקדש וקדשיו חייבי פרייתות הוא: בתוס' ד"ה ומה עולה תימא כו' ותימא כו'. לע"ד ב' תמיהות אלו יש ליישב בפשיטות.

דאין ללמוד לפסול עולה שלא לשמה מק"ו דחטאת דמה לחטאת שפן אינו בא בגדר ונדבה. ולהכי פיון דלא עלה לבעלים ממילא פסול.

וכמו"כ אין ללמוד להכשיר אשם שלא לשמו מעולה דשאני עולה דבא בגדר ונדבה משא"כ אשם דזה עיקר טעמא דר"א במשנה מה חטאת בא על חטא פן אשם. פי' דאינו בא בגדר דכ"ל: דף יא ע"א בגמ' טעמא אחריןא חטאת מ"ט דכ' הוא מנחת חוטא נמי כ' בה היא.

וקשה לדין דשלא בכלי שרת פסולה ל"ל כחטאת פאשם דלפסול שלא לשמה מוכח מהוא. וצ"ע: בתוס' ד"ה בא לעונדה ביד עונדה בימין וא"ת כו'.

ולולי דבריהם נראה לומר דאין זה ענין לדבר הנלמד בהיקש דהכא עיקר הכשירא ביד נלמד מחטאת. דאי לאו האי קרא הי' דינו בכלי.

וא"כ דון מינה ומינה דא"י ללמוד להכשיר בשמאל דלא מצינו ע"ז לימוד מחטאת והרי לת"ק דלא דריש היקש לחטאת פסול שלא בכלי שרת רק ר"ש דמקיש לחטאת א"כ אין להכשיר רק כמו חטאת.

וכן משמע מלשון רש"י מנחות (ד' כ"ו) ע"ש: דף יב ע"א בגמ' ומי איכא מידי כו'. קשה לי דלמה לא נימא דמודה בן בתירא דלמצנה תמיד קודם לפסח.

רק כמו דלדין פֿשר בְּנִשְׁחַט אַחַר חֲצוֹת קוֹדֵם הַתְּמִיד מְשׁוּם דְּבַעֲרָב רַק לְמַצְנָה הוּא אַחַר הַתְּמִיד אָבֵל כֹּל שֶׁשְׁחָטוּ בֵּין הָעֲרֵבִים פֿשר. א"כ ה"ה לריב"ב פֿל היום בְּכָלֵל בֵּין הָעֲרֵבִים וְכִשֵּׁר.

אָבֵל לְכַתְּחִלָּה שְׁפִיר צָרִיכִין לְהַמְתִּין עַד אַחַר הַתְּמִיד כִּמוֹ לְדִין וְכֵן לְשׁוֹן מְכַשִּׁיר הִי רִיב"ב מְשַׁמֵּעַ רַק דִּיעֵבֵד וצ"ע: י) שֶׁם בַּגְמ' דְּתַנִּי דְּבַר"י לֵיל שְׁמִינִי גַם בְּתוֹס' פֿסְחִים (ד' נְכֻסֵּס לְדִיר לְהַתְּעַשֵּׂר ק"ח) פְּתָבוּ דְרִיב"ב בְּדִיעֵבֵד מְכַשִּׁיר וְלֹא לְכַתְּחִלָּה וְכַדְר' אֶפּוֹטְרוֹקִי כּו' לִילָה לְקַדְוֶשָׁה אֶף מ"ש דְּאָסוּר מְשׁוּם לֹא וַיּוֹם לְהַרְצָאָה.

הַרְמַב"ם ו"ל הַשְּׁמִיט תִּשְׁחַט ע"ח דָּם זָבָחִי וְלִיפָא זֶה הַדִּין דְּבָלִיל ח' נְכֻסֵּס לְדִיר לְהַתְּעַשֵּׂר. וְכַבֵּר עֲמַד בְּזָה הַכ"מ בַּה' בְּכוֹרוֹת מֵאֵן דְּפָלִיג בִּירוּשָׁלַיִם פֿסְלֵן (פ"ו) וּמָה שֶׁעֲמַד בַּמִּל"מ פ"ג פ"י אִי דְרִיב"ב לֹא אָכַל (פ"ו) וּמָה שֶׁעֲמַד בַּמִּל"מ וּפ"ג אִיסוּרֵי מְזִבְח' עַל שְׁלֹא הִבִּיא חֲמִץ ע"פ דְּכָל הַיּוֹם אָסוּר בְּחֲמִץ מְשׁוּם לֹא תִשְׁחַט הַרְמַב"ם הַדִּין דְּאָסוּר לְהַקְדִּישׁ מְחֻסָּר כַּמ"ש הַמְּפָרְשִׁים שֶׁם זְמַן לַק"מ דְּמְבֹאָר שֶׁם בְּלִשׁוֹן הַרְמַב"ם.

דְּמַקְדִּישׁ מְחֻסָּר זְמַן אֵינּוּ לוֹקָה דְּהַי כְּמַקְדִּישׁ בַּע"מ עוֹבֵר א"כ מוֹכַח דְּאָסוּר לְהַקְדִּישׁ פְּדִין מוֹם עוֹבֵר. אֶף מָה שְׁלֹא הִבִּיא דְּבָלִיל ח' מוֹתֵר לְהַקְדִּישׁוֹ קִשָּׁה.

וּנְלַע"ד דְּס"ל לְהַרְמַב"ם דְּלֹא קי"ל כַּר' אֶפּוֹטְרוֹקִי שְׁהָרִי בְּיוֹמָא (דף ס"ג ע"ב) מְבִיא הַגַּמ' בְּרִייתָא דְתו"כ. יִרְצָה לְקַרְבֵּן אִשָּׁה.

לְרַבּוֹת דְּאָסוּר לְהַקְדִּישׁ מְחֻסָּר זְמַן ע"ש. וְא"כ פִּינּוֹן דְּמַרְבִּינּוֹן זֶה מְלַקְרָבּוֹן דְּכ' וּבִיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִרְצָה מְשַׁמֵּעַ דְּאֶפִּי בְּלִילָה אָסוּר לְהַקְדִּישׁוֹ א"כ נִרְאָה דְּתַנָּאֵי נִיגְהוּ.

וְלֵהֲאִי בְּרִייתָא ס"ל לְהַרְמַב"ם דְּגַם אֵינּוּ נְכֻסֵּס לְדִיר לְהַתְּעַשֵּׂר. וְהַגַּם דַּהִי מְקוּם לְחַלֵּק דְּכִינּוֹן דְּהָא דְּמְחֻסָּר זְמַן אֵינּוּ נְכֻסֵּס לְדִיר לְהַתְּעַשֵּׂר יִלִּיף בַּגְמ' מִתַּחַת תַּחַת וְתַחַת אִמּוֹ מִיִּירֵי רַק בּו' יָמִים א"כ י"ל דְּלִיל שְׁמִינִי נְכֻסֵּס לְדִיר לְהַתְּעַשֵּׂר.

מ"מ הָא הַגַּמ' הֵכָא חָלָה הֵף דְּנְכֻסֵּס לְהַתְּעַשֵּׂר בְּדַר' אֶפּוֹטְרוֹקִי אָבֵל לַמ"ד דְּאָסוּר לְהַקְדִּישׁ בְּלִילָה גַם לְהַתְּעַשֵּׂר אֵינּוּ נְכֻסֵּס דְּגו"ש דְּתַחַת תַּחַת הוּא בְּכָלֵל לְלַמּוֹד דְּכָל הַפּוֹסֵל לְקַדְוֶשִׁים פֿסוּל לְמַעֲשֵׂר כַּנ"ל.

אֶף קִצָּת קִשָּׁה דְּסִתְמָא דַּגְמ' הֵכָא וּבְחֻלִּין (פ"א) מִיִּיתֵי הֵף דַּר' אֶפּוֹטְרוֹקִי מְשַׁמֵּעַ דְּהַלְכָה כֵּן וצ"ע. וְשׁוֹב מְצִאֲתֵי בַס' מְנַחַת חִינּוּף פ' אֲמוֹר שְׁמֵתְרַץ שִׁי הַרְמַב"ם מְשׁוּם דְּס"ל לְהַרְמַב"ם (בפ"ג מִמְחו"כ) דְּלִילָה מְחֻסָּר זְמַן הוּא דְּפּוֹסֵק פְּחֻזְקֵי בְּכַרִּיתוֹת (ח') ע"ש.

וְהַשְּׁתָא לַפ"ז א"ש טְפִי דְּבִאָמֵת תַּנָּאֵי פְּלִיגֵי שֶׁם בְּכַרִּיתוֹת אֵי לִילָה מְחֻסָּר זְמַן. וְתִלְיָא פְּלוּגְתָא זוּ בְּדַרְשָׁא דְתו"כ הַנ"ל.

דְּמַלְקָרְבּוֹן מַרְבִּינּוֹן אִיסוּר הַקְדִּישׁ מְחֻסָּר זְמַן א"כ בְּלִילָה נְמִי אָסוּר. וְלְדַרְשָׁא דַּר' אֶפּוֹטְרוֹקִי לִילָה מוֹתֵר וּפּוֹסֵק הַרְמַב"ם פְּחֻזְקֵי וְא"ש: שֶׁם בְּתוֹס' ד"ה יוֹם לְהַרְצָאָה תִּימָא תִּיפּוֹק לִי מְבִיּוֹם צוֹתוֹ וְהִי אֶפְשָׁר לִינִישָׁב דָּאֵי לֹא הִי כ' רַק ז' יָמִים יֵהִי תַּחַת אִמּוֹ ה"א דְּרַק לְהַקְרָבָה אָסוּר מְחֻסָּר זְמַן וְלֹא לְהַקְדִּישׁ לְהַכִּי כ' תַּרְנוּנִיָּהוּ דְּנַדַּע דו' יָמִים לְהַקְדִּישׁ וַיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְהַקְרָבָה.

אף התוס' מצינו בזה דבלא"ה ידעי' איסור הקדש כדאמר' ביומא דמלקרבן נפקא לן איסור הקדש. אכן לפמ"ש לעיל בגמ' דר' אפוטרוקי פליג על האי דרשא דת"כ שפיר י"ל דעיקר קרא אתי לר' אפוטרוקי לאסור להקדיש מחוסר זמן: בא"ד וי"ל כו' והשתא קמ"ל דהוי מחוסר זמן ותירד כו' בס' טה"ק מביא מלשון רש"י בשבת (קל"ו) דס"ל דלילה באמת לאו מחוסר זמן הוא אפי' להקרבה רק מטעם ביום צותו פסול להקרבה דמה"ט מותר לאכול הולד בליל שמיני דנפק מפלל נפל.

א"כ הדרא קו' התוס' לדונקת'. ותו יש לתמוה על התוס' למה מתיר הגמ' שם לאכול בליל שמיני ע"ש שהאריה.

וגם בגליון הש"ס בשבת הניח בצ"ע על רש"י מדברי תוס' הללו ע"ש. ולפע"ד נראה שאין לעשות מחלוקת בין רש"י ותוס' בזה.

ומודה רש"י דפסול להקרבה מטעם מחוסר זמן ג"כ ותירד ג"כ כמ"ש התוס' רק פננת רש"י שם דכיון דראוי להקדישו בלילה א"כ נפק מפלל נפל והי' ראוי ג"כ להקריב. אבל כיון דכ' ביום צותו א"כ עדיין לא הגיע זמן הקרבה בולד זה חשיב טוב מחוסר זמן לגבי' כיון דמשעה שנולד לא הגיע זמן הקרבה עד יום השמיני.

הגם דהוא מטעם דלילה לאו זמן הקרבה סוף סוף חשיב טוב מחוסר זמן כנ"ל פשוט וברור: שם בתוס' ד"ה קדושה ואינה קרובה לא דמי לרגלה של זו עולה דתמכר לצורכי עולה דהתם אינה דחוי' כיון דבידו להקדישה.

משמע דאם שותף אמר רגלה של זו עולה לא תמכר לצורכי עולה דחוי' היא אבל צ"ע למה נדחקו בזה. בלא"ה נראה דברגל שאין הנשמה תלוי' בו לא חשיב פלל רק קדושת דמים.

ולהכי לא שייך בי' דיחוי נאפי' שותף. שאמר כן.

משא"כ בהקדיש חצי בהמה דחל קדושת הגוף ונדחה כנ"ל פשוט: שם בתוס' ד"ה ש"מ ב"ח נדחין וא"ת כו' והאר"י חדא זמנא. פוננתם דבפלוגתא דיומא בשני שעירים.

קאמר ר"י ב"ח נדחין א"כ תו לעגנו דדיחוי מעיקרא נמי הוי דיחוי שפיר מתני' הוא בפסחים וליכא דפליג עלה אי ב"ח נדחין. ותירצו כיון דהתם דיחוי בידים הוא א"כ הוצרך לומר דאפי' בלא דיחוי בידים נמי אפי' דיחוי מעיקרא הוי דיחוי כנ"ל פשוט ובס' טה"ק נדחק בזה בחנם: בא"ד ומיהו קשה מאכל חלב והמיר דתו.

בס' בה"ז מתרץ דהא אמרי' לקמן בגמ' צריכותא משום דבידו לחזור ולפע"ד מ"מ הקשו תוס' שפיר דלמה הוצרך בגמ' לומר בדרך צריכותא דב' מימרות דר"י בלא"ה בס"ד הו"ל להקשות אהו דהמיר דתו מה קמ"ל ר"י מתני' הוא ולתרץ משום דבידו ובס' טה"ק כ' הוכחה ממאי דאמרי' לרב גבי' ב' שעירים דהוכיח מבע"מ עובר ע"כ דאינו מחלק בין דחי' בידים ע"ש.

נראה דפשיטא לבעל המחבר הנ"ל דמום עובר לא חשיב דחי' בידים וזה אינו דפשיטא דאפי' הקדיש בע"מ עובר נאח"כ עבר מומו דכשר הוא. אע"ג דבשעה שהקדיש דחי'

בְּיָדֵי: ב"ה וש"מ יש דִּיחוּי בְּדָמִים כּו' מִשְׁפַּחַת לָהּ בְּקִיבֵל הַדָּם לְתוֹךְ מִים כּו' וּבִפ' הַתְּעֹרֹבוֹת כּו' ע"ש.

וְקִשָּׁה הִיא הֵתָם הָיִי מִמֶּשׁ בְּיָדוֹ לְקַבֵּל שְׂאֵר הַדָּם עַד שִׁיתְרַבֶּה הַדָּם עַל הַמַּיִם וְתוֹסֵף עֲצָמָם מִסְּקֵי דְבְדִיחוּי מְעִיקְרָא וּבְיָדוֹ לֹא הָיִי דִיחוּי וְלָכֵן הִי נִרְאָה דְהֵתָם נִרְאָה וְנִדְחָה קָרִינָה לָהּ בְּיָנוּ דְקוֹדֵם הַקְּבֵלָה הִי רְאוּי לְקַבֵּל פְּרָאוּי וְלִזְרוּק.

וְלוּלֵי דְבְרֵיהֶם ז"ל הִי נִלְע"ד דְּבַכְה"ג שְׂקִיבֵל הַדָּם תּוֹךְ פְּלֵי שְׂיֵשׁ בּוֹ מִים פְּסוּל בְּלֹא דִיחוּי רַק מִשּׁוּם דְּהָיִי פְּנִשְׁפָּה עַל הַרְצָפָה וְאַסְפּוֹ דְלִקְמָן פ"ב דְּפְסוּל דְצָרִיף לְקַבֵּל דָּם מִהֶפֶר וְה"נ בְּיָנוּ דְבִשְׁעַת יְצִיאַת הַדָּם מִהֶפֶר נִתְבַטֵּל בְּמִים אַע"ג דְּמִתְכַשֵּׁר אַח"כ בְּטַל הַקְּבֵלָה רֵאשׁוּנָה [אַע"ג שֶׁהִי הַדָּם בְּאוּרֵר הַפְּלֵי הִיא הָיִי אוּרֵר שְׂאִין סוֹפּוֹ לְנוּחַ וְלֹא פְּמִנְחָה דְמִי פְּדֹאֵי לְקָמָן ד' כ"ה:] וְלָכֵן אָמְרוּ בְּגַמ' דָּם שְׁנַפֵּל לְתוֹךְ הַמַּיִם וְכֹן הִעֲתִיק הַרְמַב"ם אָבֵל בְּקִיבֵל תּוֹךְ הַמַּיִם בְּלֹא ה"ה פְּסוּל וְא"כ לֹא מִשְׁפַּחַת תּוֹ דִּיחוּי מְעִיקְרָא: ע"ב בְּסוּה"ד וְקִשָּׁה לִי ע"ז מִה פְּרִיף לְעֵיל כּו' וְהִלֵּא בְּיָדוֹ לְהִשְׁהוֹתוֹ כּו'.

בס' פמ"א דְחָה זֶה וְכ' שֶׁהוּא גְלִיּוֹן וְטְעוֹת דְּהָא ר"י ס"ל דְאַפִּי הִיכִי דְהָיִי בְּיָדוֹ נְמִי חֲשִׁיב דִּיחוּי ע"ש שֶׁהָאֵרִיף וְלֹא דַק בְּתוֹסֵף שְׂכ' מִקְוֵדָם זֶה דְדוֹקָא מִה שְׂאִין בְּיָדוֹ לְגַמְרֵי דְצָרִיף לְקַנּוֹת מִהִשְׁוֹתָף וְכַמּו"כ דְצָרִיף לְהַפְקִיר נְכֶסֶיו בְּזֶה הָיִי דִיחוּי אָבֵל בְּמִה שְׂבִיּוֹ לְגַמְרֵי פְּגוֹן הַמֶּרֶת דָּת מוֹדָה ר"י דְלֹא חֲשִׁיב דִּיחוּי וּמְכַש"כ הִכָּא דְבִיד לְהִשְׁהוֹתוֹ לְאַחַר חֲצוֹת.

וְהִתְיַתֵּר בָּא מִמִּילָא פְּשִׁיטָא דְלֹא הָיִי דִיחוּי וְהִקְשׁוּ תוֹס' שְׁפִיר: ע"ב בְּגַמ' וְהוּרוּ ב"ד שְׁחֻלְב מוֹתֵר כּו'. צ"ע לְמָה הַשְּׁמִיט הַרְמַב"ם זֶה הַדִּין דְּהוּא רְבוּתָא גְדוּלָה דְמִסְבְּרָא ה"א דְלֹא הָיִי דִיחוּי פְּלָל דְמִפְנֵי טְעוֹת הַב"ד לֹא הִקְרִיבוּהוּ אָבֵל בְּאַמַּת עוֹמֵד הִי לְהַקְרִיבוֹ וְקָמִי שְׁמִיָּא גְלִיָּא וְאַע"ג דְּהַרְמַב"ם ס"ל דְּאִין בַּע"ח גְּדוּחִין מ"מ נ"מ לְעַנְנֵי הַדָּם אִי אַחַר קַבְלַת הַדָּם הוֹרָה ב"ד דְחֻלְב מוֹתֵר וְחִזְרוּ בְּהֶם שְׁפִיר נ"מ דְתוֹ לֹא יִזְרְקֵנוּ.

וְהִנֵּה רַש"י כ' הַטְעַם מִשּׁוּם דִּיחוּי שְׁעֵשָׂה בְּהוֹרָאת ב"ד פְּטוּר א"כ לִית הַלְכָתָא הִיכִי דְאִנּוּ קו"ל דִּיחוּי חֲזִיב בְּהוֹרָאת ב"ד. אָבֵל בְּאַמַּת תְּמַהֲנִי עַל פִּירַש"י הִיא בְּלֹא ה"ה הִי גְּדוּחָה בְּיָנוּ שֶׁהַב"ד פּוֹסְקִין דְּאִין זֶה חֻלְב הָאֵיף נִקְרִיב הַחֲטָאת וְלָמָּה הוֹצֵרָף רַש"י לְטַעַם זֶה: שָׁם בְּתוֹסֵף ד"ה וש"מ כּו' וְא"ת מִה דִּילִיף ר"י מוּם בָּם לֹא יִרְצָה הִיא כּו' הִלֵּא כַה"ג דְּמִמִּילָא אִפִּי פֶל דִּיחוּי לֹא חֲשִׁיב דִּיחוּי אִין דְּבְרֵיהֶם מוּכְנָים לִי דְהָא ר"י יְלִיף בְּנִרְאָה וְנִדְחָה דְכַה"ג אִפִּי גְּדוּחָה בְּדָבָר הַחוּזֵר מִמִּילָא נְמִי הָיִי דִיחוּי וְדוֹקָא בְּמוּם גְּלִי קָרָא דְבְּחוּזֵר מִמִּילָא לֹא הָיִי דִיחוּי אִפִּי הַקְּדִישׁוֹ קוֹדֵם לְמוּמוֹ.

אָבֵל בְּעֵלְמָא בְּנִרְאָה וְנִדְחָה הָיִי דִיחוּי בְּכָל גְּוֹנֵי וְצ"ע: דָּף יג ע"א בְּגַמ' וּמְחַשְׁבַת פִּיגוּל לֹא פְּסָלָה וְהַתְנַיָּא כּו' לְכַאוּרָה קִשָּׁה דְשִׁבְקֵי מִתְנִי וּמוֹתִיב מִבְּרִייתָא דְהָא מְפֹרָשׁ בְּמִתְנִי לְקָמָן (כ"ט ע"ב) הַשּׁוֹחֵט וּמְקַבֵּל וְזוֹרֵק לְאַכּוֹל חוּץ לְזִמְנָה פִּיגוּל.

וְצ"ל בְּיָנוּ דְבְּרִייתָא רֵאשׁוּנָה הוּא בְּתו"כ פ' וַיִּקְרָא וּבְרִייתָא זוֹ נְמִי בְּתו"כ לִפ' צו' גִּיחָא לְהוּ לְאַקְשׁוּנֵי תו"כ אֶהְדְּדִי: שָׁם בְּגַמ' יְכוּל שְׂאֵנִי מְרַבָּה אָף שְׁפִיכַת שִׁירֵיָם וְהַקְטָרַת אִימוּרִים. צ"ע בְּיָנוּ דְהָאֵל יֵאָבֵל בְּדְבָרִים הַמְבִיאִים לִידֵי אֲכִילָה מִיָּרִי וְשְׁפִיכַת שִׁירֵיָם אִינוּ מִתִּיר לְאַכִּילָה לְמָה ס"ד שְׁיָהֵל בּוֹ פִּיגוּל.

ובאמת בתו"כ עצמו כ' סתם האכל יאכל לרבות שחיטה וקבלה. אבל לפי פ"ה הגמ' בדבריהם המביאים לידי אכילה הפתוב מדבר קשה.

תו קשה מה דמסיים הברייתא מה זריקה דבר המעכב פפ"ה ומה"ט ממעט שפיכת שירינים והקטרת אימורים. ומה"ט נמי קי"ל ואין פיגול רק כמתנה ראשונה פדאייתא לקמן (ל"ו ע"ב) במשנה נתן הראשונה פתיקונה ושני' חוץ לזמנה פיפר.

וא"כ קשה האידך ילפינו כל זה מזריקה הלא בזריקה עצמו איכא מתנה שני' דאין מעכבת פפ"ה ונימא דגם בזה הוי פיגול וגם בהקטרה וגם בשפיכת שירינים. ואי לא הי' תנא שפיכת שירינים רק הקטרת אימורים בלבד הי' מיושב הפל.

דדבר שאינו מתיר אין בו פיגול. ולכן מתנה שני' דאינו מתיר לית בה פיגול.

רק הקטרת אימורים דמתיר אכילת הבשר הו"א דיש בו פיגול. וע"ז יליף מזריקה כמו זריקה מעכב פפ"ה כן כל המעכב פפ"ה וזריקה דמתן שני' בלא"ה כיון דלאו מתיר הוא אין בו פיגול.

אבל לפי ברייתא זו דקתני יכול שפיכת שירינים כו' משמע דלולי הלימוד מזריקה הי' מפגל אפי' דבר שאינו מתיר. וא"כ קשה אידך יליף זה מזריקה דבזריקה נמי יש בו מתן ב' דאינו מתיר ואינו מעכב פפ"ה.

וצע"ג בזה. ואפשר משום דאסור לאכול הבשר קודם הקטרה וה"ה מסתמא קודם שפיכת שירינים להכי ס"ד דחשיב מכשירין: שם בגמ' מה זריקה שהוא עבודה כו'.

וקשה דהא מרבנו נמי שחיטה שאינו עבודה ובתו"כ ליתא תיבת עבודה רק שפעכב פפ"ה ע"ש: ע"ב בגמ' אלא ל"ק פאן דאמר הריני שוחט ע"מ לקבל דמו למחר פאן דאמר הריני מקבל כו'. נראה דקאמר אלא משום דהשתא הדר בי' רבא ממה דקאמר מקודם פאן במחשבת שלא לשמה פאן במחשבת פיגול דהשתא תרנונייהו מיתוקמי במחשבת פיגול.

ונראה עוד דגם תרנונייהו מיתוקמי במחשבת שלא לשמה ג"כ דהיכא דחשיב בשחיטה ע"מ לקבל שלא לשמה ג"כ פשר כמ"ש התוס' לעיל (ט' ע"ב) ד"ה מחשבין ובאמת צ"ע שם על התוס' שדחקו לפרש הך דרבא ע"ש.

דנראה פשוט כמ"ש דבמסקנא הדר בי' רבא: שם בגמ' טבילת אצבע מפגלת כו'. עיין במל"מ (פי"א מפסולי מוקדשין) הקשה על הרמב"ם דפוסק הולכה שלא ברגל לאו הולכה היא נאפי' עומד בצד המזבח וזורק דזרפה בכף א"כ למה פסק דטבילת אצבע מפגלת והניח בקושיא.

ולע"ד לק"מ דכיון דעיקר המצנה פאן ע"י הולכה זו שלא ברגל פשיטא דהוי הולכה. משא"כ ה"תם דכ' והקריבו ומשמע לתכמים דהיגו ברגל א"כ אפי' עומד בצד המזבח מ"מ המצנה הוא שישחוט להלן קצת כדי לקיים בי' הולכה.

ולמה נקרא זה שזרפה בכף. אבל פאן מצנות התורה היא שלא ברגל.

ונה פשוט: שם בגמ' וכי הפל משלמים למדו אי מה שלמים כו'. נראה דהכי מצי להוכיח גמי מהא דבטאות פנימיות יש פיגול בכל המתנות פדלקמן ריש פ' ב"ש.

ובשלמים אין פיגול רק במתנה ראשונה. וע"כ לומר פדמסיק הגמ' בסוף דכל דבר המעכב בה מביאה לידי פיגול: דף יד ע"א בגמ' טטאת ופסח בבמה לא קרבו.

הקשה בס' פ"מ הא ר"ש ס"ל דקרבו פסח בבמה גדולה והניח בצ"ע. ולע"ד נראה דפסח בבמה גדולה שייך בה שפיר פסול דחויז למקומו ג"כ שחשב לזרוק הדם או להקטיר האומרים בבמה קטנה שלא במקום נוב וגבעון מפסיל שפיר מטעם חויז למקומו.

ונלמד שפיר חויז למקומו משלא לשמו. רק בבמה קטנה קאמר שפן ישנו בבמה.

וע"ז תירץ דפסח ליכא בבמה: שם בגמ' ואב"א היקשא הוא כו'. קשה לי פיון דנלמד חויז לזמנו בק"ו משלא לשמו איך חוזר ומלמד על חויז למקומו בהיקשא.

מיהו לקמן (ד' נ'.) אליבא דר"פ פשיטא דדבר הלמד בק"ו חוזר ומלמד בהיקשא.

רק למאן דפליג על ר"ע נשאר בתיקו ואתיא האי אב"א לר"פ: [ובהכי ניחא מאי דאמרי' שינויא קמא אע"ג דההוה היקשא דחויז למקומו לחויז לזמנו אמרי' בכמה דוכתי כמ"ש התוס' במנחות (טצט).

(משום דמ"ד דפליג אדר"פ ליכא למילף הכא בהיקשא פנ"ל] בתוס' ד"ה תוך עזרה וצריף לזקדק לר"י איך משפחת בפסולים אם ירדו לא יעלו ואין מוכן למה לא הקשו בפשיטות איך משפחת פסולים דלעולם הוי כעלו.

ויש ליישב דאפשר לומר כמו כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת כמו כן הא דעלו לא ירדו היינו דנקא שעלו מדעת להקריבם אבל בנודע לו אחר שחיטה דפסולין ואין בדעתו להקטיר לא שייך בי' אם עלו לא ירדו ולהכי הקשו מירדו לא עלו פיון דכבר עלו כדי להקטיר וירידה לית פאן דכל העזרה מקודשת א"כ למה לא יעלו: בא"ד וי"ל דמשפחת דירדו ללשפה.

הא דלא תירצו דירדו לחויז לעזרה משום דנפסלו בפיצא. ופשיטא להו דאפלי' אם הי' הדין דאפלי' ירדו ויזרו ויעלו מ"מ אם נתוסף אח"כ פסול אחר ונדאי לא יעלו.

ובאמת אין זה מוכרח דאפשר לומר דאם הי' הדין דמזבח מקדש פסולים אפלי' ירדו א"כ אפלי' נתוסף עוד פסול אחר מה לי פסול א' או ב' כבר קידשן המזבח. מיהו תוס' לא ס"ל כן.

ויש לזקדק למה פשיטא להו דלשפה לא הוי כעזרה לענין זה פיון דע"כ מיררי בפתוחות לקודש דאל"ה נפסל בפיצא. וא"כ י"ל פיון דתוכן קודש יש להם דין עזרה מש.

מיהו לכמה דברים מצינו דלשפה אפלי' פתוחה לקודש לא הוי כעזרה ממש ע"ש לקמן (ד' נ"ו.) ותו דהכא אפלי' אולם לא הוי כרצפה דעזרה: בא"ד וצ"ע דלקמן כו'.

הבה"ז מגי' דקושיא זו צריף להיות קודם התירוץ דף. ודבריו נכונים.

ובס' פ"מ רצה ליישב הגירסא ומבאר דבריהם דקשיא להו איך מסופק הגמ' בק"ק ששחקטן בדרום וירדו דיהי' הדין יעלו. א"כ איך משפחת פסול שחיטה בדרום הא לעולם כבר עלו ואפי' ירדו על הדף הא הדין דיתורו ויעלו ע"ש שהאריה.

ולא עיין בתוס' לקמן (ק"כ.) דמפרשו דבעיא דגמ' דיתורו ויעלו היינו דוקא במשלה בהם האור דבלא"ה מפורש במשנה וכולן שירדו לא יעלו ע"ש.

וא"כ משפחת שפיר פסול דרום בלא משלה בהם האור: ע"ב בגמ' א"ל אפי' והא שחיטה דא"א לבטלה וכשרה בנר. תמהני אמאי לא משני הגמ' בפשיטות כדמרבינו לקמן (דף ל"ב).

(וביומא (ד' כ"ז.) דרק מקבלה ואילך מצות פהונה.

וא"כ הולכה דבתר קבלה היא שפיר פסולה בנר. אע"ג דאפשר לבטלה ולא שחיטה.

וצ"ע: שם בגמ' נהרי הולכת אברים לכבש כו' ופסולה בנר וכ"כ הרמב"ם (פ"א מה' פסוה"מ ה' כ"ב). והמל"מ מקשה מפאן עמ"ש הרמב"ם (שם ה' כ"ז) דאם נרק או הוליה זר הדם נפסל הנבח משמע דבהולכת אברים לא נפסל והקא אמרי' דפסולה בנר ע"ש.

וא"י מאי קשי' לי' דנדאי הנבח לא נפסל אפי' לא הקטיר האברים כלל ואה"נ דהאברים נפסלים מלהקריב כל שהוליה זר. וע"ז אמרי' פאן דפסולה בנר: שם בגמ' הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה.

צ"ע טעמא מאי הא לא כ' בתורה רק והקריבו ומה לי ברגל או שלא ברגל: דף טו ע"א בגמ' הב"ע שיצא לחוץ. לכאורה סוגיא זו אתיא פרבא לקמן דגם לחכמים הולכה לחוץ אין מחשבה פוסלת.

אכן אפי' מביא ברייתא דר"א דמכשיר היינו ביצא לחוץ ולחכמים גם בזה פוסל זר והגם דרש"י פי' אי תניא תניא דר"א ס"ל כת"ק. אף הרמב"ם פוסק דלחכמים גם בזה פסול וקשה מסוגיא דהקא וכן הניח בקושיא במל"מ (פ' י"ג מפסוה"מ) מהא דאמרי' לא דקאי זר בראי ע"ש.

אכן נראה דלק"מ דהתם דהוי הולכה גמורה ברגל שפיר ס"ל לחכמים דמחשבה פוסלת בכל הולכות אפי' בהולכה לחוץ. משא"כ הקא דהולכה שלא ברגל לאו הולכה הוי והי' הסברא דכמאן דליתא ואפשר לתקוני רק בס"ד דס"ל דלא אפשר לתקוני ע"כ הטעם דס"ל דכל מה שצריך להוליה ונעשה בפסול תו לית לי' תקנתא דבמה שיחזירנו לחוץ אין בזה תועלת פיון שקצת המצוה נעשה פ"א בפסול אין לו תקנה א"כ היינו דוקא בהוליה לצד המזבח דהוא מן המצוה.

אבל מה שהוליה לחוץ שאינו מן המצוה וגם אינו הולכה דשלא ברגל הוא נדאי יש לו תקנה. משא"כ בהוליה ברגל דהולכה היא שפיר פוסל במחשבה אפי' לצד חוץ פנ"ל: שם בגמ' ליפליג ולתני בדידן' כו'.

קצת קשה דאדרבה השתא קמ"ל דבגושפך מן הבהמה לרצפה אפי' לצד חוץ פסול ומאי תיובתא הוא זה: ע"ב בגמ' ר"א כו' במקום שא"צ להלך כו' פי' שהוציא לחוץ. ויש לתמוה מ"ט דת"ק דפוסל בזה מה עבודה הוא זו.

אוּנוּ דְהוּ בְכָלֵל הַלּוּקִין מִשְׁמַע דְּהוּא בְּלָאוּ אַכְּנּוּ בַכּ"מ (פ"ב מה' ביא"מ) פְּתַב פְּשׁוּט דְּלִית
בִּי לָאוּ ע"ש: ** בְּתוּס' ד"ה אֶלָּא וּא"ת א"כ בְּמַפּוֹת כּו' דְּמַצְרִיף אַזְהָרָה לְאַכִּילַת קוּדֶשׁ
בְּטוֹמְאָה ת"ל מְהֵבָא.

וְאַפְשָׁר לּוֹמַר דְּוִינְזָרוּ כ' רַק בְּזַרְע אַהֲרֹן א"כ אִין לְלַמּוּד בְּזַר שְׂאוּכַל קוּדֶשׁ בְּטוֹמְאָה.
וְאִי דַק"ו הָנִי אִין מְזַהֲרִין מִן הַדִּין.

[וְכֵן לְחִיּוּב פְּרַת בְּאִנְכָל בְּטוֹמְאָה עִי בְתוּ"כ פ' אֲמוֹר דְּמִינִיתִי קָרָא לְרַבּוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל
שְׂאִינָם זָרַע אַהֲרֹן]. וְתוּ י"ל דְּה"א דְּמִינִירִי וְנִקְא בְּאַכִּילַת קְדָשִׁי קְדָשִׁים דְּהוּא נְאָכַל רַק
לְכַהֵן אַבְל בְּקְדָשִׁים קָלִים דְּנְאָכַל לְזָרִים נְאָכַל ג"כ בְּטוֹמְאָה.

לְכֵן יְלִיף שְׁם ר"י מִבִּיאַת מְקַדֶּשׁ בְּטוֹמְאָה דְּהוּא אִפִּי בְּזַר וְכֵן ר"ל יְלִיף מִבְּכָל קוּדֶשׁ לֹא
תִּגַּע ע"ש דְּהוּא ג"כ בְּזָרִים. אַבְל וִינְזָרוּ בְּזַרְע אַהֲרֹן כְּתִיב כַּנ"ל: בְּסֵה"ד וְתִימָא לִי הָא
אַצְטְרִיף חִילוּל כּו'.

בְּס' צ"ק כ' פֶּאן דְּבָרִים תְּמוּהִים לְיִישָׁב בְּזָה קוֹשִׁית הַתּוּס' דְּמִקּוּדֶם דְּלֵהֲכִי צְרִיף גַּז"ש
דְּחִילוּל חִילוּל. דַּאֲל"ה לֹא הָנִי מְרַבִּינוּ תְּרִין חִילוּלִים רַק דְּלִשׁוֹן רַבִּים נְצַרְף לְטַמָּא
שְׂשִׁימָשׁ כְּתַמִּיהֶתָם פֶּאן אַבְל בְּתַר דְּאִיפָּא גַז"ש א"כ לַג"ש הָנִי סְגִי לְשׁוֹן יַחֲדָא וּמְדַכ' לְשׁוֹן
רַבִּים מְרַבִּינוּ טַמָּא שְׂשִׁימָשׁ.

וְא"י מַה קָאָמַר דַּמ"מ דְּרִשָּׂא דְּלוֹי דְּתַרִּין חִילוּלִים אִיפָּא דְּמִזָּה יְלִיף דְּנוֹתָר שְׁיִיף אִפִּי
בְּדָבָר שְׂאִין לוֹ מִתִּירִין וּמַנ"ל פִּינּוּ דְּצְרִיף לְשׁוֹן רַבִּים לְטַמָּא שְׂשִׁימָשׁ. וְלַע"ד יֵשׁ לְיִישָׁב
קִצָּת תְּמִיהַת הַתּוּס' דְּהָא דְּצְרִיף הַגַּמ' בְּסִנְהֶדְרִין לְלִשׁוֹן רַבִּים פִּי הִיכִי דְּלֹא נִילַף טַמָּא
מְנוֹתָר דְּהוּא בְּכַרְתּוּ.

וְהַשְׁתָּא י"ל אִי לָאוּ דְּנִדְרוּשׁ פְּלוֹי דַּב' חִילוּלִין מְרַבִּי נוֹתָר וְהוּ"א דְּנוֹתָר נוֹהֵג רַק בְּדָבָר
שְׂיֵשׁ לוֹ מִתִּירִין פְּפִיגוּל א"כ אִפִּי בְּלִשׁוֹן יַחֲדָא טְפִי הָנִי יְלַפִּינוּ חִילוּל חִילוּל מְתַרוּמָּה
מְבַנּוֹתָר פִּינּוּ דְּלֹא דְּמִי] לְנוֹתָר שְׂאִין נוֹהֵג רַק בְּדָבָר שְׂיֵשׁ לוֹ מִתִּירִין וְדו"ק: בַּד"ה אֶתְיָא
מִבְּעַל מוּם וּמִמְחֻסָּר בְּגָדִים וְשְׂלֵא רְחוּץ כּו' פְּסִילִי רַק מִטַּעַם זְרוּת.

תְּמַהֲנִי עַל דְּבַרְיָהֶם דְּלִפִּי דְּרִשָּׂא דְּבִי ר' יִשְׁמַעְאֵל דְּזַר פְּסוּל מַק"ו דְּאָסוּר לְאַכּוֹל א"כ
מְחֻסָּר בְּגָדִים דְּכָשֵׁר לְאַכּוֹל מַה בְּכָף דְּהוּא זָר לֹא לִיפְסוּל פִּינּוּ דְּלִיפָּא ק"ו ע"ז. וּבַע"כ
צ"ל דְּהָא דְּמְחֻסָּר בְּגָדִים מְיַפְסֵל מִטַּעַם זָר לֹא אֶתְיָא כְּדָבִי ר' יִשְׁמַעְאֵל.

וּבְאַמַּת יֵשׁ לְתַמּוּהַ דְּלִדִּידְהוּ לְמָה יַפְסוּל מְחֻסָּר בְּגָדִים. וּמִתּוּךְ הַדּוּחַק נִרְאָה דַּאֲה"נ
דְּמוֹדִים דְּבִי ר"י דְּמִוִּינְזָרוּ נִלְמַד זָר רַק מִשּׁוּם דְּלוֹי אָמַר זָר מְנַלְן מִוִּינְזָרוּ מִשְׁמַע דְּבַלֵּא"ה
לֹא הָנִי זָר מְחַלְל עֲבוּדָה.

ע"ז אָמְרוּ דְּבַלֵּא"ה הָנִי זָר מְחַלְל עֲבוּדָה מַק"ו. אַבְל מוֹדִים דְּאַצְטְרִיף לְמִילַף מִוִּינְזָרוּ פִּי
הִיכִי דְּלִיפְסוּלוּ מְחֻסָּר בְּגָדִים וְשְׂלֵא רְחוּץ.

תַּדַּע דְּלֹא מְקַשָּׁה הַגַּמ' לְדָבִי ר"י וִינְזָרוּ מַה עֲבִיד לְהוּ. וּבְאַמַּת מַה דְּפְשִׁיטָא לְתוּס' דְּמְחֻסָּר
בְּגָדִים פְּסוּל מִטַּעַם זְרוּת לֹא מִשְׁמַע כֵּן מִפִּי הַמְשַׁנְיּוֹת לְהַרְמַב"ם רַק דְּאִין בְּגַדִּיהֶם אִין
פְּהוּנְתָם מִשְׁמַע דְּמְחַלְלִי עֲבוּדָה דְּכַהֲוֹנְתָן פִּי עֲבוּדְתָן.

וְהָא דְבַעֲלָמָא אַמְרִי' בַּגְמ' דְּמַה"ט הָוֵי לְהוּ זָרִים הֵינְנוּ לְחַיִּיבָם מֵימָה פְּזָר. אַבְל לְעַנְנוּ מִיחַל עֲבוּדָה אִין צָרִיף לְטַעַם זָר.

תַּדַע דְּהַגְמ' לְקַמְן (ד' י"ז): לֹא מְסִיק דְּהָוֵי לְהוּ זָרִים. רַק לְעַנְנוּ מֵימָה מְסִינִים הַגְמ' [בְּסִנְהֶדְרִין פ"ג] דְּהָוֵי זָרִים.

מֵיְהוּ עַכ"פ דְּבָרֵי תוּס' צ"ע: בַּא"ד וְאַפְּי' לְמ"ד הֵתֵם דְּמַחְלָל עֲבוּדָה מְשׁוּם דְּאִיתְקַשׁ לְשִׁתּוּיֵי זֵין כּו' וְיֵישׁ לְהַקְשׁוֹת ע"ז דְּהָא הַגְמ' מְסִיק שָׁם בְּסִנְהֶדְרִין דְּהִלְכָה גְמִירֵי רַק דְּאַתָּא יְחֻזְקָא לְאַסְמְכֵי אַקְרָא.

וְנִרְאָה דְּבַאֲמַת לְמַסְקָנָא לְק"מ דְּאִין דְּנִין ק"ו מְהִלְכָה. רַק קוֹשְׁתֵי הַתּוּס' הוּא בַּס"ד דַּגְמ' הֵתֵם דְּאִסִּיק בְּקוֹשְׁתֵי הָא דַּא"ר אֲשֵׁי פְּרוּעֵי רֹאשׁ דְּלֹא אַחִיל עֲבוּדָה לֹא גְזָרוּ בִּי.

וְהָוֵי ס"ל דְּהִיקְשׁ מְמַשׁ הָוֵי ע"ש. וְע"ז קוֹשְׁתֵי לְהוּ דְּנִילֵף זָר מַק"ו.

וְע"ז תִּיְרָצוּ דְּהוּא רַק מְטַעַם זָר. אַכֵּן עֵיקַר קוֹשְׁתֵי הַתּוּס' מְשִׁתּוּיֵי זֵין י"ל דְּמַה לְשִׁתּוּיֵי זֵין דְּאָסוּר לְהוֹרוֹת: ד טז ע"א בַּגְמ' טְמֵא יוֹכִיחַ פִּירֵשׁ"י דְּבַהֲמָה אִין מְקַבְּלַת טוֹמְאָה מְחִיבִים.

וְקוֹשְׁתֵי דַּמ"מ מְקַבְּלַת טוֹמְאָה הַבְּשָׂר וְשִׁינְיָף בִּי קִצְתָּ קָרַב כְּמַקְרִיב וְעַל מָה הִצַּד פְּרָכִינִין פְּיִרְכָּא כָּל דְּהוּ. וְנִרְאָה דְּבַאֲמַת גַּם בְּזָר שִׁינְיָף קִצְתָּ קָרַב כְּמַקְרִיב דְּהָא חוֹלִין בְּעִזְרָה פְּסוּל וְצָרִיכִין מְקוֹדֵם לְהַקְדִּישׁוּ וְהָוֵי קִצְתָּ קָרַב כְּמַקְרִיב דְּבַעֲי קוֹשְׁתֵי עַל הַקָּרַב וְעַל הַמַּקְרִיב.

רַק דְּבַעַל מוּם הָוֵי לְגַמְרֵי קָרַב כְּמַקְרִיב. וְא"ש טְמֵא יוֹכִיחַ דְּהוּא ג"כ פְּזָר דְּלֹא הָוֵי לְגַמְרֵי קָרַב כְּמַקְרִיב: שָׁם בַּגְמ' אֵלָּא מוֹזָר לֹא יִקְרַב.

קוֹשְׁתֵי לִי א"כ דְּשִׁנְיָה עָלְיוּ הַפְּתוּב וְהַקְרִיבֻ מוֹכִיחַ דְּזָר אָסוּר וְגַם כְּתִי' וְזָר לֹא יִקְרַב א"כ הָוֵי עֵיפּוּבָא. וְתוּ ל"ל כָּלֵל הַק"ו מְבַעַל מוּם וְרֵאִיתִי בַּס' טה"ק שְׂכ' דְּזָה לֹא הָוֵי שִׁנְיָה עַה"כ דְּלֹא יִקְרַב לְלֹא אֲתִיָּא.

וְאַפְתֵי קוֹשְׁתֵי דְּסָגִי בְּזָה וְלָמָּה לִי וְהַקְרִיבֻ הַפְּתוּבִים וְהָוֵי שִׁנְיָה לְעַכְב. וְאַפְשָׁר לֹאמַר דְּוַהֲקָרִיב צָרִיף פְּדֵי לִידַע דְּמַקְבְּלָה וְאִילָף מַצּוֹת פְּהוֹנָה וְלָכֵן לֹא הָוֵי שִׁנְיָה עַה"כ לְעַכְב: שָׁם בַּגְמ' ק"ו מִיְוֹשֵׁב.

בַּס' פ"מ הַנִּיחַ בַּצ"ע דְּרַשׁ"י וְתוּס' לְקַמְן (כ"ג): כְּתוּבוּ דְּפְסוּל יוֹשֵׁב רַק מְטַעַם זָר . וְלַעֲמִידָה בְּחֻרְתּוֹ וְלֹא לִישִׁיבָה א"כ פְּזָר הָוֵי ע"ש.

וְלֹא דַק דְּהָא מְפוֹרָשׁ בְּבְרִייתָא שָׁם דְּלַעֲמוּד וְהַעוֹמְדִים שִׁנְיָה הַפְּתוּב לְעַכְב וּמ"ש רַשׁ"י וְתוּס' דְּהָוֵי זָר הוּא לְבָאָר קוֹשְׁתֵי הַגְמ' שָׁם דְּמַקְשָׁה דְּלִיהָוֵי בְּמֵימָה פְּזָר וְהֵינְנוּ מַה"ט פִּינוּן דְּלֹא נִבְחַר רַק בְּעִמְדָה.

מִתְחַשֵּׁב יוֹשֵׁב פְּזָר. אַבְל פְּסוּל עֲבוּדָתוֹ אִין צָרִיף לְטַעַם זָר רַק מְשׁוּם דְּשִׁנְיָה הַכ' לְעַכְב כַּמ"ש: שָׁם בַּגְמ' הֵן הַיּוֹם הַקְרִיבֻ מְפָלֵל דְּאִי אֵינְהוּ אַקְרִיב שְׁפִיר אִישְׁתְּרִיף.

קִצְתָּ קוֹשְׁתֵי אִיף הָוֵי ס"ד דְּמִשְׁה דְּאֵינְהוּ אַקְרִיבֻ א"כ נִפְסַל וְהוּ"ל לְקָרוּבֵי חֲטָאת אַחַר. וְאַפְשָׁר לֹאמַר דַּר"א ס"ל כְּרָבָא לְקַמְן בְּשִׁמְעִתִּין דְּאוּגוֹן כְּשֵׁר בְּקָרְבַן צִיבוּר וְכְתוּבוּ בְּתוּס' ד"ה אַבְל דַּמ"מ חֲטָאת דְּאִתְּרוּן לֹא הָוֵי נֶאֱכַל כְּמוֹ בְּטוֹמְאָה בְּצִיבוּר דְּאֵינְנוּ נֶאֱכַל.

ולחכי לא הקריבו קרפן אחר רק אישפיריף. מיהו אנו לא קי"ל פרבא ומ"מ הביא רש"י בחומש פי' זה דאילו הם הקריבו שפיר אישפיריף: שם בגמ' מי פתיב הא אחר שלא יצא חילל כו' פירש"י דבכ"ג הו"א טפי למיפסל מתוך חישובו וקדושתו.

וא"י למה נדחק בזה דיותר נראה דאיהו לא מפרש חילול לענון פסול רק דלא יצא ולא יבטל הקרפן המוטל להקריבו דזה פי' הפשוט בתורה. [וכן פי' הרמב"ן בפ' אמור שם]: שם בגמ' קסבר מפני הטומאה נשרפה.

א"י הפונה דגם אם מפני הטומאה נשרפה יש לדייק הלשון הו היום הקריבו דאם הם הקריבוהי' נפסל כמפורש בגמ' לקמן (ק"א.).

ונהי דכ' התוס' דשם קאמרי אליבא דאמת דאונן פסול אבל למידק מפאן לא. זה שייך גם למ"ד מפני אגנינות נשרפה ולמה דיוק זה מוכרח טפי למ"ד מפני אגנינות מלמ"ד מפני טומאה וצע"ג בזה: בתוס' ד"ה מיושב ת"ח.

ותו דאמרינו התם כו' לאיסורא ילף להעיד ע"ש. דבריהם צריכין ביאור דמה ראי' מזה למ"ש מקודם דהקפידא משום זילותא ולא משום עמידה.

ואפשר פוננתם דס"ל דעדות דאיסורא אפי' אינו ת"ח פשר בשיבה דנעמדו שני האנשים בעדות ממון הוא דכתיב ולא באיסורא בפרט במקום דע"א נאמן באיסורין לאו שם עדות עליו פלל כמ"ש הט"ז (ביו"ד סי' צ"ח ס"ק ב') וא"כ שפיר דייקא דהוא מטעם זילותא: בא"ד וי"ל דלא דמי כו' ולגבי מצות יכול למחול.

א"י פוננתם בהוספה זו. דבלא"ה שפיר מתורץ דלעולם פבוד ת"ח עדיף ממלך וזה דמלך אינו יכול למחול על פבודו מטעם אחר הוא וכ"כ התוס' בסנהדרין שם.

וגם הוספה זו אין מוכן פלל. דלה"ט דיכול למחול הא ת"ח לעולם יכול למחול.

ויותר הי' נראה דאם זה תירוץ בפ"ט הוא א"צ לומר מטעם מחילה רק כפשוטא פיון דכבוד מלך הוא רק מטעם שיהי' איתו עליה ולכן לענון מצוה לא שייך פלל פבוד מלך. ואין צריך למחילה פלל.

מיהו עכ"פ תי' הראשון מספיק כמ"ש: בא"ד ועי"ל כו' ובדיני נפשות אפי' ת"ח עומד. אין מוכן הטעם פיון דנעמדו קאי גם על דיני ממונות.

מ"ט לחלק בת"ח בין ד"נ לד"מ. והנה בסנהדרין שם לא תי' תוס' פן על קושיא זו רק שיקשו שם קושיא אחרת על הך דינאי דא"ל עמוד וקא קי"ל דאם רצו ב"ד להושיב שניהם מושיבין.

ותי' בד"נ שאני. ועפ"ז יש ליישב גם קושיא זו דבאמת שם בע"ד הוי ינאי וא"כ לא נוכל להושיב אותו והשני יעמוד דזה אסור מטעם לא תפירו פנים והשני א"י ליישב דהוא אינו מלך וכיון דבד"נ אסורין להושיב שני הבע"ד.

ממילא נהי דינאי מטעם מלך הי' מותר מ"מ א"י ליישב בשביל ה'. הגם דמבואר בשבועות שם דאם בע"ד א' ת"ח מושיבין גם הבע"ד השני [יש לומר דהינו דוקא בדיני ממונות דגם אם אינם ת"ח רצו להושיב שניהם מושיבין ולא בי"נ].

גם י"ל ד'דוקא בע"ד צ'ריף לעמך בד"נ פ'ינן ד'מחויב מ'יתה צ'ריף לעמך. ו'אפי' ינאי ד'עבד'א ד'ידי' קטיל נ'פשא מ"מ ח'ושבין אותו לבע"ד כ'דאמרי' ה'תם יבוא בעל השור רוי'. א'בל ע'דין " ד'אין נ"מ בין ד"מ לד"נ מ'יהו ל'שון ה'תוס' מ'שמע ה'כי רק ב'שבועות תי' ה'תוס' ב'סתם ד'דיני נ'פשות ש'אני. ומ'שמע ד'אפי' ב'עדות ת"ח א'סור לה'שיבו בד"נ.

ו'קשה ה'טעם. וגם מ'קשין ע"ז דא"כ א'פתי נ'ימא ה'כא י'ושב ש'אני ד'פסול לעדות נ'פשות א'פי' ת"ח.

ו'נראה ל'י'ושב ד'באמת ע'יקר פ'ירכא ד'הגמ' פ'אן. מ'שום ד'כמו ד'פסול לעדות י'ושב מ'שום ד'כ' ל'פני ה' ד'אלקים נ'צב בע'דת אל ו'להכי א'סור ב'ישיבה א"כ גם ב'ביהמ"ק ד'הוא ל'פני ה' א'סור לעבד ב'ישיבה.

וא"כ ש'פיר מ'י'ושב הגמ' ד'מ'י'ושב ת"ח נ'ילף ד'מותר א'פי' ב'ישיבה ל'פני ה'. ו'הא ד'אסור בד"נ הוא מ'טעם ח'ומר ד'שפיכת ד'מים ד'צ'ריף לה'יות נ'רא ו'חרד לס'פן נ'פש מ'יש'ראל.

ו'זה אין ע'נין לעבדות ב'יהמ"ק. ו'כ'ינן ד'בד"מ אע"ג ד'הוא נ'מי ל'פני ה' ד'ב'קרב א'לקים י'שפוט מ"מ ש'רי ל'י'ושב מ'מילא ה"ה ב'בהמ"ק כ'נ"ל.

ו'א'פ'ש'ר לומר עוד ד'הא ד'כ' תוס' דד"נ א'סור ב'ישיבה אינו מה"ת פ'לל ד'מהיכא נ'פקא רק מ'דרבנן הוא ד'צ'ריף לה'יות ח'רד בד"נ כ'מו פ'ל ה'איומים ש'מא'י'מין על ה'עדים בד"נ וא"כ לא ש'י'ף לעשות פ'ירכא מ'זה ב'דאורי'תא: בא"ד ו'בדיעבד כו' ת'דע כו'.

ה'מש'ף ד'ב'ריה' ד'הוכיחו ד'בדיעבד פ'שר. כ'דתנן ח'לצה מ'י'ושב פ'שר ומ'מילא מ'וכח ד'מעומד לא נ'למד מ'קרא ד'נעמד דא"כ ל'יהוי פ'כה ע'יכ'ובא.

א"ו ד'הוא רק מ'צד ד'כל ד'ין צ'ריף לה'יות בע'מידה. ומ'מילא דת"ח ר'שאי ל'י'ושב.

ובס' פמ"א נ'דחק ב'חנם ב'זה ע"ש: בא"ד ו'מ'יהו א'צ'טריף ק'רא לעובד ב'הש'תחנ'אה. מ'שמעות ד'ב'ריהם ד'באמת פ'סול ב'הש'תחנ'אה רק בע'מידה ד'לא מ'קרי י'שיבה ומ'ותר ב'עזרה ו'לא מ'קרי נ'מי ע'מידה ו'פסול לעבודה.

וא"כ מ'י'ושב נ'מי ק'וש'יתם ד'ש'פיר יש ל'למוד ק"ו מ'י'ושב על י'די ה'ש'תחנ'אה ד'פסול לעבודה אע"ג ד'מותר ב'עזרה מ'כ"ש זר. ו'הנה בס' בה"ז ה'קשה מנ"ל לתוס' ד'פסול ד'למא ד'וקא י'ושב מ'מעטין מ'לעמוד ל'שרת ו'לא ה'ש'תחנ'אה.

ובס' פמ"א כ' ד'תוס' כ' כ' פ'ן רק בס"ד ד'א'סור י'שיבה ב'עזרה מה"ת היא וכ"כ המל"מ (פ"ה מה' ביא"מ). מ'יהו ל'שון ה'תוס' לא מ'שמע פ'ן.

ולע"ד נ'ראה ד'ב'ריהם מ'בוארים ל'קמ'ן (י"ט ע"ב) ג'בי ק'ידוש י'דים ד'מקשה הגמ' ו'לית'יב י'תיב וכ' ש'ם ה'תוס' ד'אין הפי' י'שיבה מ'מש ד'אין י'שיבה ב'עזרה רק ס'מ'יכה. ו'זה ע'צמו כ'פונת ה'תוס' כ'אן.

ו'א'פי' אי נ'ימא ד'הש'תחנ'אה אינו ס'מ'יכה א'בל עכ"פ מ'וכח מ'הגמ' ש'ם ד'ס'מ'יכה אע"ג ד'אינו י'שיבה ש'הרי מ'ותר ב'עזרה אעפ"כ לעבודה פ'סול כ'דמ'שני ה'קישו ח'כ' ל'ש'ירות ע"ש. א"כ לעמוד ל'שרת ד'וקא ו'לא ס'מ'יכה ו'ה"ה ו'לא ה'ש'תחנ'אה כ'נ"ל כ'רוור ו'מהת'ימא על המל"מ

שם שכ' לדינא דלמ"ד דאין ישיבה בעזרה אינו מה"ת פשר עבודה בהשתחווא ומ"ש מסמיכה.

וגדולה מזו כ' שם בעצמו דגם עמידה מן הצד פסול לדין ע"ש. א"כ כ"ש השתחווא נהי דישיבה לא הוי עמידה נמי לא הוי: אגב ראיתי במל"מ (פ"ז מה' בית הבחירה) מביא בשם מהרי"ט בדרשותיו פר' קרח שבשעת עלי' להשתחוות ולזבח יש שם ישיבה.

ותמה מנ"ל הא ע"ש. ונראה לי דשגגה הוא בידו ובנדאי יש ט"ס בדרשות מהרי"ט להמעיין שם דצ"ל בשעה שעולה להשתחוות ולזבח וכי יש שם ישיבה.

דקאי שם אמ"ש חו"ל שיבצעם חשב פשיעלה ברגל מלה בית דוד ישב והוא יעמוד. וע"ז הוקשה לו דמה ישיבה שינה בשעה שיקריב יבצעם קרבנו דבאותה שעה ינדמן שישיב מלה בית דוד ע"כ פי' שם דמיירי ביום הקהל שאז נעשה יבצעם מלה ואם יעלה יקרא מלה בית דוד בישיבה והוא בעמידה ע"ש כל הדרוש.

אבל לא עלה ע"ד מהרי"ט להכשיר ישיבה בשום פעם ע"ש בס' צפנת פענח למהרי"ט דרוש ב' לפ' קרח: ע"ב בתוס' ד"ה שם טומאה. וא"ת שפן במיתה.

וי"ל דס"ל באזוהרה. וקשה לי דהא באמת גם לחייב מיתה יש ללמוד אונן מזר רק דאין עונשין מן הדין וא"כ ליכא פירקא עכ"פ.

וע"כ ס"ל לתוס' דכינן דאין עונשין מן ה חשיב פירקא וא"כ מה תירצו דס"ל באזוהרה הא מ"מ מלקות איכא ובאונן דאין עונשין מן הדין ליכא מלקות. ובאמת מבואר ברמב"ם (פ"ב מביא"מ) דאונן שעבד אין לוקה.

וע"כ צ"ל דס"ל כמ"ש דנה לאו פירקא כינן דמן הדין יש ללמוד גם מלקות רק דאין לוקין מן הדין נשאר שפיר הק"ו על החילול [וכמ"ש במל"מ (פ"ה מה' יסוה"ת) דלא הוי פירקא ע"ש] ודעת התוס' תמוה.

ושוב הראו לי בתוס' ריש פ' הלוקין במכות שכתבו דאונן שעבד חייב מלקות א"כ לשיטתיהו כתבו שפיר אבל תמהני מאין הרגלים דיתחייב מלקות. ואפשר ס"ל לתוס' כינן דמחלל עבודה וכתוב פמה פעמים בתורה לא יחללו נמצא דהמחלל חייב מלקות.

אף לפ"ז יהי עכ"פ לאו שבקלות. וגם הרמ"ה בסנהדרין (ד' פ"ג) כ' בפשיטות דאונן ששימש ליכא מלקות.

עוד י"ל כינן דמיתה בטומאה ילפינן חילול מתרומה ושם מחוסר כפורים אוכל א"כ נראה דמחוסר כפורים אינו במיתה וא"כ י"ל מחוסר כפורים יוכיח. מיהו לקמן פליגי בגמ' אי מחוסר כפורים דזב פזב דמי ע"ש.

ונראה דתליא בפלוגתא דדון מינה ואוקי באתרה וי"ל דסוגיא דהכא ס"ל דון מינה ומינה ולהכי מחו"כ אינו במיתה פנ"ל: בד"ה אתיא. תימה מה ליושב שפן לא הותר מפללו.

ולכאורה אין מובן די"ל טמא יוכיח. ופי' בפמ"א דכוננתם דמשמעות הגמ' דאי שם יושב לא פריה אין צריה ללמוד במה הצד.

וע"ז תמהו דמה ליושב שלא הותר מפללו. ויש ליישב תמיהתם דהא רש"י ותוס' פתבו לעיל דאע"ג דזר הותר בבמה לא תשיב הותר מפללו דלא נאסר מעולם בבמה.

והקשו בתוס' דבהקומץ רבה תשיב לי הותר מפללו. ותירצו דמ"מ אין הותר מפללו ממש פטמא ואונן.

והשתא י"ל דדוקא לגבי מה הצד דפרכינן פירכא כל דהו לא תשובו זר בבמה להותר מפללו מטעם הנ"ל. אבל בס"ד דבעי למילף אונן מיושב גרידא שפיר לא תשיב פירכא דיושב לא הותר מפללו דהא הותר בבמה פנ"ל: בד"ה אבל בקרבן ציבור מרצה.

תמהו דחטאת דאהרן קרבן ציבור דר"ח הוי ואפ"ה אם הקריבוה באנינות פסולה לכאורה יש ליישב דהא אמרי' ביומא (ד' ו') למ"ד דחוי' אי אפשר למיעבד בטרה לא עבדינן בטומאה ולחד לישנא שם אפי' למ"ד הותרה היכא דאיכא באותו בית אב טהורים לא עבדי בטומאה וא"כ הא כ"ג עובד אונן ושפיר פסול בשאר אוננים פיון דאפשר בכ"ג.

אף י"ל דס"ל לתוס' דכל היכי דחוי' פאי אפשר ממילא אפי' באפשר אי עבדי בטומאה לא מפסיל עכ"פ דדיעבד הוי פאי אפשר. ובלא"ה מוכרחין לומר פו.

דהא אמרינן ביומא (ד' ז') דהיכא דאיכא שיריים לאכילה לכו"ע טומאה דחוי' ולא הותרה ובחטאת דאהרן לפי שיטת משרע"ה הי' מותר באכילה א"כ אסור לאוננים פיון דאפשר בכ"ג כמ"ש. וע"כ דס"ל לתוס' דמ"מ בדיעבד הורצה.

ובהכי מיושב נמי תי' התוס' דמ"מ באכילה אסור. ובתוס' יומא שם פתבו דהיכא דמותר בטומאה נאכל הבשר כל שלא נטמא הבשר ע"ש.

רק למ"ד דחוי' כ' שם דאין הבשר נאכל. והכא נמי דחוי' הוא מטעם הנ"ל.

והנה בתוס' תי' פיון דלא ילפי' אלא מטומאה דינו בטומאה. והקשה בס' פמ"א א"כ איך ילפי' פסול לאונן מהו הקריבו פיון דהקרבה הי' מותר רק הבשר אינו נאכל ע"ש.

ולק"מ דנדאי אי אונן פסול רק מטעם ציבור הותר פמו בטומאה לכן אכילה לא הותר. אבל אי אונן פשר בהקרבה למה נאסר באכילה.

למאי דהוי סבר מרע"ה דאונן מותר באכילה אפי' בקדשי דורות]: בא"ד ועוד דבלא"ה סתר שפיר להאי ק"ו. קשה לי דהא הגמ' דוחה דכיון דאיכא למילף היתר אנינות בציבור מק"ו דטומאה נאיכא נמי למילף היתר טומאה בכ"ג מק"ו דאנינות כל חד תיקו אדוקת' והשתא למ"ש התוס' דאיכא הוכחה מחטאת דאהרן דאנינות לא הותרה בציבור שוב גילף היתר טומאה בכ"ג מק"ו דאנינות וצ"ע: בד"ה ומה טומאה.

תימה למ"ד אנינות לילה דאורייתא איכא למיפרי מה לטומאה דהותר אכילה בפסח תמהני ע"ז דנראה דלרבא דמתיר אנינות בציבור אי הוי רוב ציבור אוננין הי' מותר אכילת פסח גם באנינות פיון דעיקרו לאכילה וכ"ת דלא משפחת רוב ציבור אוננים א"כ אין זה פירכא ואי הי' פו הי' שפיר מומר.

שוב ראיתי דלק"מ דהא עיקר הק"ו מכ"ג דמקריב אונו בַּיְחִיד וְלֹא־כִּילָהּ לֹא הוֹתֵר אִפִּי
לכ"ו א"כ לענן אכילה ליפא למילף ק"ו וממילא הוי זה פִּירְכָא ומ"מ אֶפְשָׁר דַּאִין זֶה
תִּימָה דְנָהִי דְלֹא־כִּילָהּ לִיפָא ק"ו.

מ"מ שפיר יכולין ללמוד דמותר בצניבור. ולא שיניף אכילה יוכיח דאכילה נמי אֶפְשָׁר
דְהוֹתֵר רַק הִק"ו אִינוּ מְסַפִּיק ע"ז אַבְל פִּירְכָא לֹא הוּי וצ"ע: ד' יז ע"א בְּתוֹס' ד"ה טְבוּל
יוֹם כו'.

ומיהו קשה דאיפא קרא אחרניא בַּקְדָּשִׁים לֹא יֵאכֵל עַד אֲשֶׁר יִטְהַר וּמוֹקְמִינן לֵה בְּזוּב בַּעַל
ב' ראיות ע"ש. וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְתַמּוּהָ עַל דְּבַרְיָהֶם דְּשֵׁם בְּהַעֲרַל לֹא מְפָרֵשׁ בַּגְמ' דְּהָאִי
קָרָא קָאִי עַל טְבוּל יוֹם וְשִׁפּוּר יֵשׁ לְפָרֵשׁ יִטְהַר בְּטְבִילָהּ.

ואי פִּנוּנַת הַתּוֹס' עַל לְשׁוֹן הַגַּמ' שֶׁם מְמַאֵי דְהָאִי יִטְהַר הָעֶרֶב שְׁמֵשׁ הוּא דְלִמָּא הִבְאָת
קַרְבָּנוֹת י"ל פ' דְּהַגְמ' מְקַשָּׁה דְלִמָּא גַם מְחַנְסָר כְּפָרָה אֲסוּר בְּתַרוּמָהּ. וְלִכֵּן נִקְטַ מִנ"ל
דְּהִבְאָת שְׁמֵשׁוּ הוּא כִּינּוּן דְּבִאָמַת טְבוּל יוֹם אֲסוּר בְּתַרוּמָהּ.

אַבְל לְמִילָף מְזַה אִיסוּר ט"י לִיתָא דִּי"ל יִטְהַר בְּרַחֲצִיזָה ע"ש שְׁפָן הוּא. אַכֵּן נִרְאֵה לְפָרֵשׁ
כְּוֹנְנָתָם בְּאִינּוּן זֶה דְּבִאָמַת מ"ש הַתּוֹס' מְקוֹדֵם דְּבָא הַשְּׁמֵשׁ וְטְהַר טְהַר יוֹמָא כְּוֹנְנָתָם דַּאִין
לְלַמּוּד מְלִשׁוֹן וְטְהַר דְּעַד כָּאֵן טְמָא הוּא.

די"ל פ' טְהַר יוֹמָא. אַבְל מ"מ אָמַת דְּקוֹדֵם הִבְאָת שְׁמֵשׁוּ אֲסוּר בְּתַרוּמָה כִּינּוּן דְּקָרָא מְסִיִּים
וְאַחַר יֵאכֵל א"כ מְקוֹדֵם טְהַר יוֹמָא אֲסוּר לְמִיכַל אַבְל שֶׁם טְמָא לֹא מְצִינּוּ וְא"כ הַקְּשׁוּ
תוֹס' שְׁפִיר כִּינּוּן דְּלִפִּי הָאָמַת טְבוּל יוֹם אֲסוּר בְּתַרוּמָה א"כ ע"כ הָאִי וְטְהַר הִבְאָת שְׁמֵשׁוּ
הוּא דְּהָא בְּטְבִילָהּ וְרַחֲצִיזָה עַדִּינּוּן אֲסוּר בְּתַרוּמָהּ.

וא"כ יִטְהַר הִבְאָת שְׁמֵשׁוּ הוּא. וּמִמִּילָא מוֹכַח דְּעַד כָּאֵן טְמָא הוּי דִּיִּטְהַר לֹא שְׁיִיף עַל הַיּוֹם
רַק עַל הָאָדָם.

וְהַקְּשׁוּ שְׁפִיר: בַּד"ה רְמֵז לְטְבוּל יוֹם. הוּמ"ל מִיּוֹשֵׁב.

וְקָשָׁה הָא לֹא מְצִינּוּ אֲזַהְרָה בַּט"י וְלִיפָא לְמִילָף מִיּוֹשֵׁב כַּמ"ש לְעֵיל (דָּף ט"ז) בְּתוֹס' ד"ה
אָף אֲנִי אָבִיא. וַיֵּשׁ מִיִּשְׁבֵּינ מִשׁוּם דַּט"י אֲסוּר לְכַנּוּס מִמִּילָא מְוֹזְהָר.

וא"נ לי דמ"מ אי כָּבֵר עָבֵר וְנִכְנַס לִיפָא אִיסוּר בְּגוּף הָעֵבֻדָה דִּיכּוּל לְזָרוּק בְּלִי שְׁיָהוּי
וְאִפִּי שׁוּהָא עֵבִיד אִיסוּרָא דְכְּנִיסָה. אַבְל בַּעֲבֻדָה עֲצָמוּ לֹא מְצִינּוּ אֲזַהְרָה וְקָצַת י"ל דַּס"ל
לְתוֹס' דְּטְבוּל יוֹם שְׁאֲנִי כִּינּוּן דַּעכ"פ טְמָא מְוֹזְהָר וְהִק"ו הוּי רַק לְגַלוּת דַּט"י ג"כ בְּכַלֵּל
טְמָא וצ"ע: ע"ב בַּגְמ' אַבְל מַחוּ"כ דְּזָב דְּחַמִּיר דְּטוּמְאָה יוֹצֵאָה מַגּוּפּוּ כו'.

קָצַת קָשָׁה לְפִי טַעַם זֶה אִפִּי זָב בַּעַל שְׁתֵּי רֵאִיוֹת דַּג"כ טוּמְאָה יוֹצֵאָה מַגּוּפּוּ יְהִי פְּסוּל
טְבוּל יוֹם דְּזָב וְסַתְמָא אֲמָרוּ דְּטְבוּל יוֹם כְּשֶׁר מְשַׁמַּע אִפִּי דְּזָב וְטָפִי הוּי לְהוּ לְמִימַר דְּחַמִּיר
דְּבַעֲי קָרְבָן וצ"ע: בְּתוֹס' ד"ה קְסָבֵר כו' עֲזָרַת יִשְׂרָאֵל מְקוֹדֵשֶׁת שְׁאִין מְחַנְסָר כְּפוּרִים
נִכְנַס וְחִיָּיב חֲטָאֵת.

ראי' זו תְּמוּהָ בְּעֵינֵי דְפִי הַמְּשַׁנָּה הוּא דְשִׁנֵּי חוֹמְרוֹת יֵשׁ בְּעֲזָרָה דְּמְחַנְסָר כְּפוּרִים אֲסוּר
לְכַנּוּס וַיֵּשׁ חִיּוּב חֲטָאֵת בְּכְנִיסַת טְמָאִים. אַבְל לְעוֹלָם מְחַנְסָר כְּפוּרִים אֶפְשָׁר דַּאִינוּ בְּכַרְת
וְחֲטָאֵת (כְּמוֹ שְׁפִי הַרַע"ב שֶׁם).

גם הָרֶאָבֶ"ד שֶׁהִשִּׁיג עַל הָרַמְבַּ"ם (בפ"ג מה' ביא"מ) לֹא הִשִּׁיג עָלָיו מִמְשָׁנָה זוֹ דִּיל הַפִּי כַּנִּל: [ל]: בד"ה וְהִזָּה. אע"ג דְּהִזָּאת מִי חֲטָאת פְּשָׁרָה בְּזָר כּו'.

נִרְאֶה פְּנוּנָתָם. דְּבִשְׁלָמָא לְעֵנְוֵי פְּהוּנָה כ' בְּשָׂרִיפָה פִּהוּ וְלֹא בִּהְזָאָה.

אַבְל טְוֵמָאָה דְּאִיתָא ג"כ בִּהְזָאָה דְּהָא כְּתִי וְהִזָּה הִטָּהוּר וּמ"מ בְּטָבוּל יוֹם נְחֻשְׁב טָהוּר לְפָרָה לְכוּ לְכָל מִילֵי דְּפָרָה נְחֻשְׁב טָהוּר. אַכּוּ בְּתוֹס' יוֹמָא (מ"ג:) תִּי בְּאִנְפֵּי אַחֵר וּע"ש בְּרִיטְב"א מִשְׁמַע כּמ"ש פֶּאן כַּנִּל: [ל]: בד"ה אִנְוֵי כּו' וְא"ת מְחֻסָּר כְּפּוּרִים וּבַעַל מוּם יוֹכִיחוּ בִּס' טה"ק הַבִּין הַקְּוִשָּׂא עַל הָא דְּעָרְל כְּשֶׁר לְהִזּוֹת, וְתָמָּה מִנ"ל לְתוֹס' דְּבַעַל מוּם פְּסוּל לְהִזּוֹת ע"ש.

וּבְנֻדָּי אִינוּ עוֹלָה עַל הַדַּעַת כְּלָל דְּבַעַל מוּם יְהִי פְּסוּל לְהִזּוֹת. רַק פְּנוּנָת הַתוֹס' אֲשֶׁרִיפֵת פְּרָה דְּהָכָא דְּבָזָה פְּסוּל בַּעַל מוּם פִּינוּ דְּבַעֲי פְּהוּנָה וּרְחִיצַת יָדַיִם כּמ"ש הָרַמְבַּ"ם בְּה' פְּרָה.

מִמִּילָא ה"ה בַּעַל מוּם. רַק לְפִי זֶה יְהִי שִׁיטַת הַתוֹס' דְּעָרְל כְּשֶׁר גַּם לְשָׂרִיפֵת פְּרָה וְצ"ע בְּזָה דְּרַק לְהִזָּאָה אֲמָרוּ.

דְּכָשֶׁר אָף בְּתוֹס' יְבָמוֹת (ע"ד:) הִבִּיאוּ גִי רִש"י דְּגַם בְּשָׂרִיפָה מְכַשִּׁיר יוֹסֵף הַבְּבֻלִי מִיְהוּ לְהִי טַעְמָא דְּגַמ' דְּמַדְמִי לִי לִט"י א"כ ה"ה לְשָׂרְפָה כְּשֶׁר.

וּבִס' פּמ"א כ' דְּלְשָׂרְפָה א"א לְלַמּוּד דְּזָר יוֹכִיחַ. וְאִין זֶה מְוַכַּח מִיְדֵי דְּהוּי אֲמָרָאוֹת נְגַעִים דְּגוּזָה"כ דְּבַעֲי פִּהוּ וְאִין לְהוֹכִיחַ מְזָה לְפְסוּל עָרְל וְצ"ע לְדִינָא: בד"ה אִין בְּגִדֵיהֶם כּו' וְהָא מִיתָה כ' בְּהִדְיָא בְּפָרְשַׁת וְאַתָּה תִּצְוֶנָה וְתִירָץ דָּא ע"ג כּו' וְכ"ה בְּתוֹס' סְנֵהֲדָרִין ע"ש.

מִיְהוּ יֵשׁ לְעֵינֵי לִפ"ז הָא דְּקִי"ל דְּמְחֻסָּר בְּגָדִים בְּמִיתָה רַק בַּעֲבוּדָה תָּמָּה כְּדִלְקָמֵן (ק"ב:): וּפִירִש"י שֶׁם מְשוּם דְּמִיתָה דְּמְחֻסָּר בְּגָדִים מְשוּם דְּהוּי כְּזָרִים וְזָר אִינוּ בְּמִיתָה רַק בַּעֲבוּדָה תָּמָּה וְא"כ גִּימָא דְּבְמְחֻסָּר מְכַנְסִים יְהִי בְּמִיתָה אִפִּי בְּשָׂאָר עֲבוּדוֹת פִּינוּ דְּבַגּוּפִיָּהוּ כְּתִי מִיתָה וְצ"ע בְּזָה.

וּמ"ש עוֹד הַתוֹס' דְּמִינֵי לֹא הוּי יְלַפִּינוּ מְכַנְסִים כּו' קִשָּׁה דָּא"כ מִנ"ל דְּמְחֻסָּר מְכַנְסִים מְחַלְל עֲבוּדָה. וְצָרִיף לֹאמַר דְּכִינוּ דְּגִלִי קָרָא דְּהוּא בְּמִיתָה מִמִּילָא הוּי בְּכָלֵל כָּל מְחֻסָּר בְּגָדִים: דָּף יח ע"א בְּתוֹס' ד"ה אֲתִיָּא חוֹקָה חוֹקָה כּו', וְקִשָּׁה מִהוּ דְּשִׁמְעָתִין כּו'.

אֲפָשֶׁר לְחַלְק דְּבְדָבָר הַבָּא מִן הַכָּלֵל אִין לְמַדִּין אוֹתוֹ בְּגוֹז"ש מְמָקוּם הַמְּפּוֹרָשׁ פִּינוּ דְּחִילוּל דִּינִי לֹא כְּתִי בְּפִירוּשׁ וּבָא מִן הַכָּלֵל. אַבְל לְלַמּוּד הַמְּפּוֹרָשׁ בְּגוֹז"ש מְחֻסָּר דְּכְתִי בְּדָבָר הַבָּא מִן הַכָּלֵל אֲפָשֶׁר דְּלַמְדִּין וְדוּק: ע"ב בְּגַמ' לֹא דְכ"ע כְּמָאן דְּאִיתִי דְּמִי.

וְקִשָּׁה לְשִׁמוּאֵל מְהַנִּי בְּרִייתוֹת. וְאִפִּי אִי גִימָא דִּס"ל דְּפִלְגִי בְּזָה הוּי לְגַמ' לְמִימַר בְּהִדְיָא דְּשִׁמוּאֵל וְנֻדָּי תִּנְאִי הוּא וְתוּ דְּהָא מְשַׁמַּע בְּאֲמַת דְּמָאן דְּמַחֲיִיב בַּעֲלַת ה' הוּא מְקָרָא דְּאֲשֶׁר תְּכַסֶּה אַבְל בְּלֹא"ה הִי פּוּטֵר וְא"כ ע"כ כְּמָאן דְּאִיתִי דְּמִי.

וּמִיְהוּ אִי אֲתִיָּא כְּתִנְאִי הָא לְק"מ דָּא ע"ג דְּהַנִּי בְּרִייתוֹת תְּרוּנוּיָהוּ אִית לְהוּ כְּמָאן דְּאִיתָא מְדַצְרִיף קָרָא דְּאֲשֶׁר תְּכַסֶּה מ"מ הָא שְׁמוּאֵל פִּי בְּבְרִייתָא דְּלַעֲיִל מְרוּשְׁלִין כְּשֶׁרִין כְּפִשְׁטָא הָא קָמֵן תִּנְאִי דְּסָבֵר כְּמָאן דְּלִיתָא.

אָבֵל אַפְתִּי קָשָׁה לָמָּה לֹא אָמְרוּ דְשִׁמוּאֵל וְנֹדָא תַנְאֵי הוּא. וְאֶפְשָׁר דְשִׁמוּאֵל ס"ל דְּפִלּוּגְתָא דְתַנְאֵי הוּא אִי בְעֵלְת ה' חֲיִיבָת ה' צִיצִית אָבֵל ד' צִיצִית לַכ"ע חֲיִיבָת דְכִמְאן דְלִיתָא דְמִי. וְעֵינָן בְּמִנְחֹת סוּף הַקּוֹמֵץ (ל"ז ע"ב). וּבִס' טה"ק כ' לְתַרְץ דְנָהִי דְהֵתֵם פְּמֵאן דְאִיתָא מְפָל מְקוּם הָכָא פִּינּוֹן דְלִיכָא שְׁיִנְיָה הַפְּתוּב לְעַכְב פֶּשֶׁר ע"ש.

וְאִין דְבָרֵיו נְכוּנִים. דְהָכָא וְנֹדָא לָאו מְטַעֵם פְּמִדְתּוּ אֲתִינּוּ לְמִיפְסֵל. דְנֹדָא לַכ"ע לָאו פְּמִדְתּוּ הוּא. דְהָא מְרֻשְׁלִין הֵם.

רַק אִי הָוִי פְּמֵאן דְאִיתָא הָוִי בְּכָלֵל יְתוּר בְּגָדִים וְיִתְר פְּסוּל לַכ"ע. וְכֵן מְבִנְיָר בְּלִשׁוֹן רִש"י.

רַק מ"מ נִרְאָה לְקִינִים דְבָרֵיו וְלָאו מְטַעֵמִין רַק דִּישׁ לְחַלֵּק דְנֹדָא הֵתֵם דַּכ' אַרְבַּע פְּנֻפּוֹת לְכֵן בְּדִאִיפָא חֲמִשׁ פְּמֵאן דְאִיתָא פִּינּוֹן דְחִיָּשֵׁב הַכ' מְנִין הַפְּנֻפּוֹת. אָבֵל הָכָא בְּבָגָד נָהִי דְאָרוּךְ יוֹתֵר מִהַצְּנֻרָךְ לִית עֲלֵי שֵׁם יְתוּר בְּגָדִים פִּינּוֹן דְבָגָד אֲחָד הוּא.

וְהַגְמָ' דְאָמַר פְּתַנְאֵי רַק אֵלִיבָא דְרַב דְפִשְׁטָא לִי דְמְרֻשְׁלִין הָוִי יְתוּר בְּגָדִים. וְקָאֵמַר דְאִיפָא תַנְא דְכִמְאן דְלִיתָא דְמִי אִפִּי הֵתֵם דַּכ' ד' פְּנֻפּוֹת מַכ"ש הָכָא.

וְע"ז מְשַׁנֵּי דַכ"ע פְּמֵאן דְאִיתָא. אָבֵל לְשִׁמוּאֵל לַק"מ דְנָהִי דְהֵתֵם הָוִי פְּמֵאן דְאִיתָא מ"מ יְתוּר בְּגָדִים לָא חֲשִׁיב דְבָגָד א' הוּא פַּנ"ל נְכוּן: וִי"ל עוֹד דְשִׁמוּאֵל ס"ל כַּר"י לְקַמְן בְּלִישְׁנָא קָמָא דְשָׁלָא בְּמִקּוּם בְּגָדִים לָא הָוִי יְתוּר בְּגָדִים וְלִהְכִי פֶּשֶׁר מְרֻשְׁלִין אִפִּי אִי פְּמֵאן דְאִיתָא דְמִי.

אָבֵל רַב ס"ל כַּר"ח לְקַמְן דְהִכִּי קִי"ל דְאִפִּי שְׁלָא בְּמִקּוּם בְּגָדִים הָוִי יְתוּר. וְלִהְכִי תִלְיָא אִי פְּמֵאן דְאִיתָא אִי פְּמֵאן דְלִיתָא.

וּקְצַת קָשָׁה לְפִי זֶה מַה דְמִקְשָׁה הַגְמָ' לְעֵיל אַדְרַב מְבַרְיִיתָא דְמְרֻשְׁלִין פֶּשֶׁרִין נִימָא דְבַרְיִיתָא מִיָּרִי בְּמְרֻשְׁלִין פְּחוֹת מַג' דְאָמְרִינּוּ לְקַמְן דְשָׁלָא בְּמִקּוּם בְּגָדִים בְּפְחוֹת מַג' לָא הָוִי יְתוּר בְּגָדִים.

וִי"ל מְשׁוּם דְסִתְמָא תְּנִי מְרֻשְׁלִין מְשַׁמַּע אִפִּי טוּבָא. וּלפ"ז י"ל לְדִינָא דְמְרֻשְׁלִין פְּסוּל דְוָקָא בְּאַרְוִפִּין ג' יוֹתֵר מְמִדְתּוּ.

אָבֵל יוֹתֵר נִרְאָה לּוֹמַר דְהָכָא חֲשׁוּב אַגְב כָּל הַבָּגָד. וְלָכֵן אִפִּי פְּחוֹת מַג' הָוִי יְתוּר.

וְלֹא גִרַע מְצִילְצוּל קֶטֶן דְחֲשׁוּב וּמִקְשָׁה הַגְמָ' שְׁפִיר: בְּתוּס' ד"ה וְהַתְּנִיָּא תִימָא דְבִיּוּמָא מְרַבָּה יִלְבַּש לְרַבּוֹת שְׁחָקִין וְלָמָּה צָרִיךְ רִיבּוּי. קְצַת קָשָׁה אִיפְכָא דְאֲדַרְבָּה לְשׁוֹן לְרַבּוֹת הַשְׁחָקִין מְשַׁמַּע אִפִּי לְכַתְחִילָה וְהָכָא אָמְרוּ פֶּשֶׁרִים מְשַׁמַּע דְוָקָא דִיעֵבַד.

דְוּמָא דְמְרֻשְׁלִין וּמְסוּלְקִין. דְלַכְתְּחִילָה בְּעֵינָן פְּמִדְתּוּ.

(וְעִי' בְּרִיטְב"א יוּמָא (ד' י"ב) שַׁכ' כֵּן דְבְּעֵלְמָא מְצֻנָה שְׁלָא יְהִיו שְׁחָקִין וּבַתְה"ד מְצֻנָה נְמִי לִיכָא א"כ מִיּוֹשֵׁב קוֹשְׁי' הַתּוּס')]: דָּף יט ע"א בַּגְמ' כּוּרְךָ עֲלֵי גְמִי. פִּירֵשׁ"י מְשׁוּם דְגַנְאֵי הוּא.

וּלְכַאוֹרָה לֹא נִרְאָה הֵכִי דַא"כ לְמָה נִתִּיר לּוֹ גַּמִּי דְּמַסִּי לְכַרוֹךְ דְּבָר אַחֵר. וְתוּ דְלְכַאוֹרָה
נִרְאָה דָאָם אֵינוֹ מִתְּפַנֵּין לְרַפּוּאָה לָא הֵוִי אִפִּי שְׁבוּת.

וְדוֹחֵק לֹאמַר דְּהֵוִי פְּסִיק רִישָׁא. וְלָמָּה לֹא נִפְרַשׁ דְּבַאֲמַת לְרַפּוּאָתוֹ מִתְּפַנֵּין דְּאֵינוֹ יָכוֹל
לַעֲשׂוֹת עֲבוּדְתוֹ בְּלִי הֶרְפּוּאָה וְלֵהֲכִי שְׁרִי בְּמַקְדָּשׁ.

מִיָּהוּ לְמַאי דְּמַסִּיק הַגַּמ' דְּאֵינְרִי בְּשִׁמְאֵל א"כ ע"כ צָרִיךְ לֹאמַר כְּפִירִש"י. אִךְ רִש"י עֲצָמוֹ
פִּי הֶקְנוּשָׁא דַּגְמ' וְתִפּוּק לִי מִשׁוּם חֲצִיצָה וּמִשְׁנֵי בְּשִׁמְאֵל.

קָאִי רַב לר"י. וְצ"ל פְּנוּנְתוֹ דְּעַל הַמְּשֻׁנָּה גּוּפָא י"ל פִּינוֹן דְּצָרִיךְ לּוֹ לְרַפּוּאָתוֹ לָאו חֲצִיצָה
הוּא.

מִיָּהוּ רִש"י עֲצָמוֹ בְּעִירוּבִין פִּי הֶקְנוּשָׁא דְּחֲצִיצָה עַל גּוּף הַמְּשֻׁנָּה ע"ש. אָכֵן מִשְׁמַעוֹת
לְשׁוֹן הַגַּמ' מִשְׁמַע כְּפִירִש"י פְּאֵן.

וּי"ל דְּהַמְּשֻׁנָּה אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ אִפִּי שְׁלֵא בְּשַׁעַת עֲבוּדָה הִתִּירוּ הַשְּׁבוּת בְּמַקְדָּשׁ מִשׁוּם
שְׁיִתְרַפָּא לַעֲשׂוֹת אַח"כ הָעֲבוּדָה. רַב לְמַאי דְּמַחְלְקֵי בֵּין גַּמִּי וְצִילְצוּל וּר"י נְגִי קָאֵמַר
מִשׁוּם דְּלֹא הֵוִי יְתוּר א"כ פִּי הַמְּשֻׁנָּה בְּשַׁעַת עֲבוּדָה.

וְלֵהֲכִי מִקְשָׁה ת"ל מִשׁוּם חֲצִיצָה. שׁוּב מְצַאֲתִי שְׁגַם בְּתוֹרַת חַיִּים כ"כ בְּעִירוּבִין ע"ש:
שָׁם בַּגַּמ' נִימָא א' חוּצָצַת.

צ"ע מ"ש מַגְבֵּי טְבִילָה דְּדוֹקָא רַב וּמִקְפִּיד חוּצָץ וְחֲצִיצִין הַלְלַמ"מ וְצ"ל הֵכָא הַלְלַמ"מ
דְּנִימָא א' חוּצָצַת: שָׁם בַּגַּמ' לִישְׁנָא אַחְרִינָא כו' לִימָא פְּלִיגָא כו'. צ"ע מַה בְּכֹךְ דְּרַבָּא
סְבוּר כו"י וְצָרִיךְ לְדַחֵק לְחַלֵּק בֵּין צִילְצוּל קְטוּן.

בְּשִׁלְמָא לְלִישְׁנָא קָמָא קְשָׁה לַעֲשׂוֹת ג' מַחְלֻקַת בְּדָבָר לְכֹן מִקְשָׁה לִימָא פְּלִיגָא אֶבֶל לְלִישׁוֹן
זֶה דְּר"י ע"כ פְּלִיג אַדְר' יְהוּדָא א"כ גַּם רַבָּא מְצִי סְבוּר כו"י. וְאֶפְשָׁר דְּלַרְוֹנָא דְּמִילְתָא
מַסִּיק הַגַּמ' דְּרַבָּא יָכוֹל לְסְבוּר נְגִי כו' יְהוּדָא.

וְכֹן מִשְׁמַע מִלְשׁוֹן רִש"י. וְא"כ צ"ע לְדִינָא פִּינוֹן דְּהִלְכָה פְּלִישְׁנָא בְּתָרָא הִי נִרְאָה לְפִסְנֵק
כו"י דְּאִפִּי צִילְצוּל לֹא הֵוִי חֲצִיצָה פִּינוֹן דְּאֵין הֶכְרַח בְּדְרַבָּא אִי פְּלִיג עַל ר"י.

וְצ"ע עַל הַרְמַב"ם שְׁפִסְק (פ"י מ' כה"מ) דְּצִילְצוּל הֵוִי חֲצִיצָה אִפִּי פְּחוּת מַג'. וְכ" הַכ"מ
מִשׁוּם דְּהִלְכָה פְּרַבָּא וְלַמ"ש אֵין רַאִי מְדְרַבָּא: שָׁם בַּגַּמ' וְלַר"י מַאי אִינְרִי גַּמִּי דְּנִקְט.

לְכַאוֹרָה קְשָׁה וְלַר' יְהוּדָא נְגִי לְמָה נְקִט גַּמִּי לִינְקוּט חֲתִיכַת בְּגַד קְטָנָה דְּלֹא חֲשִׁיב. וְהִי
נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּצִילְצוּל קְטוּן הוּא נַעֲשָׂה לְרַפּוּאָה ג"כ וְא"ש תְּמִיחַת הַתּוֹס' דְּגַם צִילְצוּל קְטוּן
מְרַפָּא.

וְהַצָּרִיךְ לְשַׁנּוּי דַּקְמ"ל דְּגַמִּי נְגִי מַסִּי. אֶבֶל לְפִי הַתּוֹס' נִרְאָה דְּצִילְצוּל אֵינוֹ מְרַפָּא קְשָׁה.
וְהִנֵּה הַרְמַב"ם בְּפִי הַמְּשֻׁנִּיּוֹת לְפ"י דְּעִירוּבִין זַכ' דַּה"ה חֲתִיכַת בְּגַד רַב קַמ"ל דְּגַמִּי מַסִּי.
וְלִפִּי שִׁיטַת הַגַּמ' מִשְׁמַע דְּהַצָּרִיךְ לְתִי זֶה רַב לְמ"ד דְּצִילְצוּל קְטוּן מוֹתָר.

וְהַרְמַב"ם דְּפוֹסֵק דְּצִילְצוּל הֵוִי יְתוּר בְּגָדִים לֹא הוּ"ל לְפָרֵשׁ פֶּן וְצ"ע לְשִׁי הַתּוֹס': שָׁם
בַּגַּמ' יִצָּא שְׁעָרוֹ בְּבִגְדוֹ מַהוּ שְׁעָרוֹ פְּגוּפוֹ כו'. לְפִירִש"י נִרְאָה דְּקָאִי בַּאֲת"ל דְּגּוּפּוֹ לֹא
חֲזִיץ.

והרמב"ם (בפ"י מה' כה"מ) לא פ"י כן. דגופו נשאר בתיקו.

ואת"ל פשיטותא הוא לדעת הרמב"ם. ופ"י הכא דנצא שער לחוץ מן המלבוש ומיבעי אי שפירו פגופו וצריף להיות גם השער תחת המלבוש ופסול.

או לאו פגופו וכשר. גם לפירש"י קצת קשה דאפי' אי לאו פגופו אפתי איכא למיבעי דדרף לבישה הוא כן אכן הלשון בבגדו צ"ע לפירש"י והרמב"ם.

ולכאורה הי' נראה לפירש יצא שפירו ונקב הבגד ונצא לחוץ והאיבועי' אי שפירו פגופו נמצא דהשער שניצא הוא מחוסר בגדים ופסול. וכה"ג אי' בברכות (כ"ד ע"א) ע"ש: שם בגמ' פ"י ר"ז תפלין כו' כיון דליה חייצי יום נמי.

פירש"י דלא יהי' עבודת לילה חמיר מדיום. וק"מ חומרא הוא זה דמ"ט כיון דזמן תפלין ביום לא חשיב חציצה.

ופשוט נראה כיון דאינו קבוע לעולם פגופו לא בטיל לגבי הגוף והוי חציצה. מיהו ק"מ אפי' למ"ד דליה זמן תפלין מ"מ שבת ויו"ט לאו זמן תפלין ניהו.

ולפירש"י נחא. והנה יל"ד עוד מה דפשיט לי' דתלמוד ערוף בדינו דתפלין חוצצת מה ראי' הוא הא באמת קי"ל לילה לאו זמן תפלין ואפתי למ"ד זמן תפלין תיבעי וצריף לומר בדין חק דלשון תלמוד ערוף משמע לכו"ע: שם בגמ' מאי לאו אם הניחן אין חוצצת כו' אסורין מיבועי' לי'.

לכאורה כל הסוגיא תמוה דהא פטורין מן התפלה בנודאי בשעת תפלה א"א לעבוד. א"כ הפי' דפטורין לפסוק באמצע עבודה ולהתפלל.

וכמו"כ בתפלין נפרש דפטורין להפסיק העבודה ולהניח תפלין. וצריף לומר כנונת הגמ' דבשלקא תפלה דאית לה זמן קבוע הזמן עובר ושייף פטורין.

אבל תפלין ממ"נ אי שלא יבטל כלל מצות תפלין א"כ הא חוצץ וא"א בשעת עבודה ואסורין בתפלין. ואי להפסיק לקיים שעה א' מצות תפלין.

א"כ הא מצות תפלין כל היום ניח אחר העבודה: ע"ב בגמ' שלא רחוצ ידים אתיא חוקה חוקה. לכאורה קשה הא בלא"ה ידעינן דמעכב דהא שינה עליו הפתוב לעכב דכ' ב' פעמים בפרשה ורחצו וגו' ידיהם ואת רגליהם וגו' ורחצו ידיהם ורגליהם.

ונראה דאי מההוא הו"א דוקא עבודות שזר חייב עליהם מיתה דכ' בהאי פרשה ולא ימותו אבל עבודת סילוק ואינף דאינו במיתה לא יעכב ברחיצת ידים וכמו דאמרי' לעיל (ד' י"ח) לגבי מחוסר בגדים.

ולהכי צריף חוקה חוקה כנ"ל: שם בגמ' אמר חזקי' כו' חק עולם לו ולזרעו דבר המעכב בזרעו מעכב בו כו'. קצת קשה דמה מיעוט הוא זה דדבר שאינו מעכב בזרעו אין מעכב בו הא בזרעו אפי' מצוה ליכא וא"כ אדרבה כמו בזרעו כל המצוה מעכב כמו כן בו.

וגם יל"ד דל"א אלא אמר חזקי'. לכן הי' נראה דחזקי' ס"ל נמי כר"י דולבשם משמע דרק הליבשה מעכב.

רק היא דמקשה א"ה דצפרא נמי ע"ז אמר חזקי דכל המעכב בורעו מעכב גם בו דכ' לו וילרעו אבל דבר שלא מצינו בורעו עיפוב ע"ז מרבה ולבשם דאינו מעכב בו: שם בגמ' מיפציא לכדר"י ב"ח כו'.

קצת קשה דר' יונתן אטו לית ליה דר"י ב"ח ואפשר דתרתיה דריש מינן' ויש לעיין ברחיצה דכ"ג ביו"כ בין פגד לבגד אי בעי ג"כ בכלי המחזיק לד' פהגים די"ל דרק קידוש דכל הפהגים מצווין בו המעכב בו ובבגיו צריף להיות מחזיק כדי רחיצת פולם.

אבל בקידוש דבו בלבד סגי בכלי כל דהו. ולפ"ז י"ל דהקיתון של זקב שקידוש בו הכ"ג ביוהכ"פ לא הו' צריף להחזיק כדי ד' פהגים וצ"ע: שם בגמ' פיור שאין בו כדי לקדש כו'.

פירש"י שצריף להחזיק כל פה. ולפ"ז אפשר דאפ"י נתרסקן אח"כ כל שיש בו כדי קידוש פהן א' סגי.

וברמב"ם (פ"ה מה' בהמ"ק ה' י"ג) כ' הלשון כמה מים צריכין להיות בפירור אין פחות מדי לקדש כו'. ולפ"ז י"ל דלעולם צריכין להוסיף בו מים פשיעור זה.

שם בגמ' מניח ידו ע"ג רגלו. אע"ג דבעלמא הנוגע בבשרו [ובפרט ברגליו] צריף ליטול ידיו [פדאי' באו"ח סי' ד'] ובנדאי אין סברא לומר דאחר הקידוש נטל ידיו רק נראה פיון דדרף הפהגים לילף תמיד יחפי רגל הוי פנוגע בבשר ידו ופניו המגולת תמיד דאינו צריף נטילה.

ועי' ברע"ב במשניות דכ' דמשפשי ברגליו וא"י מנ"ל הא גם הרמב"ם בה' ביא"מ לא הביא זה: שם בגמ' בגשתם מיפעי ליה לכדר"א בר יעקב כו' מי שאינו מחוסר אלא גישה כו'. נראה דלראב"י לעולם כל קידוש צריף להיות בבגדי פהונה דאל"ה פסול דמחוסר לבישה בין הקידוש לעבודה.

ומ"מ אם אחר העבודה, פשט מלבושיו נראה דאין צריף לחזור ולקדש דעיקר הקפידא דבין הקידוש לתחלת עבודה לא יהי' מחוסר דבר. ומיהו הרמב"ם לא הביא דין זה.

נראה משום דקי"ל פרבי ולא מיותר בגשתם להו' דרשא דראב"י ולכן לא אמרו בגמ' נרבי דראב"י מנ"ל משום דפליג. אכן תוס' פתבו דראב"י אליבא דרבי נמי אמרה.

שוב ראיתי ביומא (דף ל"ב) דר"ח פליג אדראב"י א"כ הרמב"ם פסק כר"ח: בתוס' ד"ה א"ה תימא מאי קושיא פיון דהוי במיתה גילף ק"ו מיושב. יש לתמוה על תמיהתם דמי עדיף האי ק"ו מחוקה דכ' בפ"י בקרא ומ"מ מקשה דולבשם מפיק מהאי קרא מכ"ש דמפיק מק"ו.

ובס' פמ"א מנישב קו' התוס' דהרי הגמ' לעיל גמר ק"ו מיושב דאנכל ולא מדאינו במיתה פור א"ו דאי הוי גליף במיתה לא הוי מרבינו עבודה שאינה במיתה רק עבודה תמה ע"ש. וא"כ מקשה הקא הגמ' דעבודה שאינה במיתה לא ליפסל בלא רחויץ ידים.

ובס' צ"ק השגי עליו ע"ש ולא פונון יפה. דנהי דברייקא הקא מיירי בכל עבודת היום מ"מ באמת פסול בכל עבודה וע"ז מקשה הגמ' שפיר אכן עיקר תי' הפמ"א א"נ בעיני

דשפיר שיניך ק"ו דזר חמיר מדמצינו מיתה גפי עבודה תמה משא"כ ביושב וכיון דחמיר מחלל טפי מיושב אפי' בהנהגה עבודות דליכא מיתה.

ויותר נראה לפע"ד דמחויב מיתה ליכא ק"ו דאפשר אדרבה הנהגה פסולי דמחללי עבודה לית בהו מיתה פניו דלא עבדו פלום אבל הנהגה דחייבי מיתה י"ל משום דעבודתן עבודה להכי חייבה התורה מיתה פדמצינו סברת אבני מלתא דא"ר לא תעביד א"ע מהני.

דאי לא מהני אמאי לקי נאפי' לדידן דקי"ל פרכא משום דעבר אמיקרא דרמנא מ"מ סברא איכא לדחות הק"ו להכי אמרו הק"ו מיושב שאוכל. ולתרוץ קושני' התוס' י"ל דהנה מאי דפשיטא להו דהוי במיתה.

נראה משום דהאי מיעוטא דלבישה מעכבת הוא רק למעט פסול עבודה אבל לא מחויב מיתה. וא"כ יש לתמוה על תמיהתם דהא גם הנהגה עשרה קידושין יש לחייב מיתה עליהם דהא איכא למילף חנוכה חנוכה מקידוש ידים דצפרא וכיון דהמיעוט לא קאי על מיתה א"כ יתחייב גם ע"ז מיתה.

וא"כ לא קשיא קושני' התוס' דגילף מיושב דהא הנהגה קידושין יוכיחו דהם ג"כ במיתה ומ"מ אין מחללין עבודה ומיהו למסקנא נראה דליכא חיוב מיתה בהני עשרה קידושין פניו דחזקני' ממעט מוהיתה להם חק לו ולזרעו וזה כ' ג"כ במיתה א"כ הוי המיעוט גם על מיתה.

וכן נראה מלשון הרמב"ם דליכא מיתה בזה אבל לס"ד דגמ' נראה כמ"ש ומיושב קו' התוס': דף כ ע"א בגמ' ה"מ עבודה דמעכבא פפרה כו'. אין מוכן הטעם מה בכך דלא מעכבא פפרה מ"מ עבודה הוא לכל מילי ומלשון רש"י שכ' ה"מ דצריך קידוש שחרית משמע קצת דקאי רק לרבי דפוסל לינה בזה הו"א דדוקא עבודה שהיא עיקרית שמעכבת פפרה פוסל בה לינה אבל עבודה שאינה מעכבת הוי טפל לכל עבודות הראשונות וכיון דכבר קידוש לעיקר העבודה לא נפסלו הידים.

אכן א"כ לראב"ש נשאר הקושניא להקטיר אשה למה לי וצ"ע]: שם בגמ' והוינון בה כו'. נראה לפרש דהא דאמר מקדש ממנו לעבודת לילה.

פשיטא דעיקר הכוונה דלמחר א"צ לקדש דהא בלילה פשיטא רק עיקר האיבעיא הוא אי קדא קאמר מקדש לעבודת לילה כדי שלמחר לא יצטרך לקדש או תרמי מילי קאמר מקדש ממנו על למחר ולמחר נפסל המים לקידוש וא"כ כראב"ש אתיא ומ"מ לא איפשטא לי' אי פסול בלינה פנ"ל: שם בגמ' לא רבי הוא כו'.

קצת תימא לומר דראב"ש פליג דלא הי' מוכני לפיור וכיון דהי' פן במקדש מוכח דנפסל בלינה ואפשר דמה"ט מכריע לקמן ר' יוחנן אליבא דרבא דבסוף עבודה פוסל לינה ולא בתחילת והוא דלא פרכי ולא כראב"ש רק משום דסתם מתני' דמוכני משמע עכ"פ דלסוף עבודה מיפסל.

מיהו אפתי קשה דהא ר"י משמני' דאילפא נראה דס"ל לגמרי כראב"ש אפי' קידוש דהא לעבודה לילה נמי קאמר דלמחר א"צ לקדש וע"כ דמשמני' דאילפא קאמר ואיהו לא ס"ל הכי. ומ"מ אמר אילפא הלשון פיור שלא שקעו מבפערב משמע דגם לראב"ש הי' המוכני.

והיא אפשה לומר דהמוכני נעשה שלא יפסל המים לשאר מילי דאפשה דגם למנחות היו נוטלין מזה המים וגם לסוטה בעי מים קדושים מן הפיור ובלינה נפסלו. ולכן לא קשה ממעשה רב שעשה בן קטין מוכני לפיור רק הגמ' דייק מלשון המשנה שלא יהי מימי נפסלין משמע גם לקידוש דעיקר פיור להכי הוי קיימי.

אבל לכו"ע הי' מוכני פנ"ל קצת: שם בגמ' לינה דרבנן. וקשה דפישטא דגמ' לעיל דנפקי מקרא דבגשותם משמע דאורייתא הוא בפרט למ"ש הכ"מ (פ"ה מה' ביא"מ) פוסק הרמב"ם פאב"י א"כ יהי סתמא דגמ' לעיל שלא פהלקתא.

והנה רש"י פ"ל לינה שאין המים בפנינו משמע מלשונו דקאי רק על לינה דינדים. אבל המים נפסלין בלינה.

ולכאורה לעיל משמע להיפך דכל פסול לינת המים תלוי בפסול דינדים. ויש לפרש לשיטת רש"י האיבעיא לעיל הי' כף דלרבי דפוסל לינה בינדים מדרבנן בנודאי המים פסוליין מה"ת.

וגזר על הינדים אטו לינת המים אבל לראב"ש דלא גזר בינדים מסופק הגמ' אי המים נפסלין בלינה ודוחק: שם בגמ' רבא אמר לעולם ראב"ש הוא נראה ר"י דבריו בתחלת עבודה. וקשה דהא משמע דרבא לא ס"ל לינה דרבנן ובסוף עבודה דפוסל היינו מדאורייתא דראה דבריו משמע במאי דפליג עם רבי ולרבי דאורייתא הוא וא"כ קשה מי דחקו לרבא לומר דר"י דלא פחד מינייהו ס"ל דלמא רבי עצמו מחלק בין תחילת עבודה לסוף עבודה.

ואפשה משום דרבי אמר דאפי' באמצע עבודה לאורה צריף לקדש ומסברא יש לדמות זה לתחילת עבודה פנין דתחלת עבודה זו הי' ע"י קידוש ולכן צ"ל דר"י לא ס"ל כרבי. אף לפ"ז נ"מ לדנא דלר"י באמצע עבודה א"צ להפסיק ולקדש וצ"ע.

והנה הרמב"ם (פ"ה מה' בהמ"ק) פוסק כר"י. והכ"מ כ' דס"ל כרבי משום דהלכה כרבי מחבירו.

וע"כ ס"ל להכ"מ דהרמב"ם פוסק כר"י וכאב"י. וא"י למה לא נאמר דס"ל כרבא דר"י סובר כראב"ש רק בסוף עבודה ס"ל כרבי דהלכה כרבא לגבי אב"י.

ותו דלכאורה נראה דלאב"י דלינה מדרבנן אי עבד לא חילל ומלשון הרמב"ם נראה דפסול מן הדין. ובאמת בלשון רבי נאמר רק צריף לקדש וי"ל לכתחילה.

אבל הרמב"ם שכתב שהינדים נפסלות בלינה משמע מן התורה ע"ש. ויש לעיין אי גם לענין לינה יש לחלק בהכי דאי מילא מים לפיור קודם עמוד השחר לצורך היום לא מופסל לפי האיבעיא דלעיל דלינת המים תליא בלינה דקידוש ינדים: ע"ב בגמ' יציאה מה שתועיל את"ל לינה אינה פוסלת.

לכאורה נראה דהיינו את"ל כראב"ש. אף לשון הגמ' לא משמע הכי דא"כ הול"ל לראב"ש ולא את"ל ותו קשה דמה פשיט הגמ' לקמן מהא דתני אם לפי שעה טעון קידוש ינדים דלמא האי ברייתא אתיא כרבי דלינה פוסלת וה"ה יציאה.

וְלָכֵן נִרְאָה פִּי הַגַּמ' אֶת"ל פְּאֲבֵי דְלַרְבֵּי אֵין לִינָה פּוֹסְלַת מִן הַדִּין רַק מְדַרְבְּנָן וְלַעֲנִין יְצִיאָה לֹא מְצִינּוּ דְגִזְרוּ רַבְּנָן אוּ דְלָמָּא דִּי־צִיאָה גַּם לְאֲבֵי מְדַאֲרִינְתָּא פּוֹסֵל מִשּׁוּם הִיָּסַח הַדַּעַת.

וְהִי מִפְּאֵן סִינְעֵתָּא לְשִׁיטַת הַכ"מ הַנ"ל דְּהִלְכָּה פְּאֲבֵי פִּינָן דְּהִסְוִינְתָּא אֲזֵלָּא בֵּאת"ל פְּאֲבֵי. וְנִרְאָה דְּמִיבְעִי לְהוּ נְמִי לְהִקְפֹּד אִפִּי אֶת"ל דְּלִינָה פְּסָלָה מ"מ יְצִיאָה לֹא לִקְפֹּסֵל מִטַּעֲמָם דְּבִידּוּ לְחִזּוֹר כְּדַמְסִיק.

וְלִהְכִי הִבִּיא נְמִי הַרְמַב"ם זֶה הַסְּפֵק אַע"ג דְּפּוֹסֵק דְּלִינָה פּוֹסֵל מ"מ יְצִיאָה סְפֵק הָוִי. מִיְהוּ לְמֵאֵי דְּמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הַכ"מ דַּס"ל דְּהַרְמַב"ם פּוֹסֵק פְּאֲבֵי אֲלִיבָּא דַר"י דְּלִינָה רַק מְדַרְבְּנָן א"כ שְׁפִיר פּוֹסֵק פְּהֵאֵי סְפִיקָא דְּכּוֹנּוֹנַת הַגַּמ' לִפִּי"ז אֶת"ל דְּלִינָה אֵינּוּ פּוֹסֵל מְדַאֲרִינְתָּא יְצִיאָה מִהוּ.

וּבַס' טה"ק כ' דַּא"א לְפָרֵשׁ פֶּן. דַּא"כ לָמָּה כ' הַכ"מ דְּלָכָּה כ' הַרְמַב"ם דָּאֵם יְצֵא וְחִזּוֹר וְעָבַד עֲבוּדְתּוֹ כְּשֶׁרָה מִשּׁוּם דְּהִאֲבִיעֵי לֹא אֲפִשִׁיטָּא בְּלֹא"ה פִּינָן דְּלִינָה רַק מְדַרְבְּנָן לֹא אֲמָרוּ חֲקָמִים לְפִסְוֹל הָעֲבוּדָה ע"ש.

דְּבָרֵי שְׁגָגָה הֵם דְּאֲדַרְבָּה בְּעֵינַת הַגַּמ' הִיא דִּי־צִיאָה לִקְפֹּסֵל מְדַאֲרִינְתָּא טְפִי מְלִינָה וְא"כ הַנּוֹצֵרָה הַכ"מ לְהַטַּעֲמֵם דְּאֲבִיעֵי לֹא אֲפִשִׁיטָּא וּבְלֹא"ה נְמִי אֵין דְּבָרֵי נְכוּנִים דַּמְמ"נ אֵי הַרְמַב"ם פּוֹסֵק פְּאֲבֵי ע"כ צ"ל דְּלִינָה אַע"ג דְּהִיא מְדַרְבְּנָן פְּסָלָה לְגַמְרֵי דְּהֵא מִשְׁמַעוֹת הַרְמַב"ם דְּקִידּוּשׁ שְׁחָרִית מְעַכָּב אַף בְּדִיעֵבַד וּבְאַמַּת נִרְאָה דְּהַרְמַב"ם פּוֹסֵק כְּרַבָּא כַּמ"ש לְעֵיל: שָׁם בַּגַּמ' מְקַדָּשׁ בַּכ"ש בְּפָנִים קִידָשׁ בְּכָלִי שְׁרַת מְבַחוּץ כו' פִּירֵשׁ"י טַעֲמָא דְּמְקַדָּשׁ בְּפָנִים מִשּׁוּם דְּמְקוּם הַפִּיּוֹר בְּפָנִים.

וְאֵין זֶה טַעֲמָא מְסַפִּיק לְפִסְוֹל אִם קִידָשׁ בַּחוּץ. וְיִוְתַר הִי נִרְאָה פִּינָן דְּצָרִיף עֲמִידָה דְּלִשְׁרַת כְּתִיב בִּי' א"כ בְּעֵי נְמִי בְּפָנִים כְּמוֹ שְׁרִוֹת דְּעֲבוּדָה דְּלִיכָּא בַּחוּץ כַּנ"ל.

וּלִפִּי"ז אִפִּי עוֹמֵד בַּחוּץ וּמְקַדָּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו בְּפָנִים נְמִי פְּסוּל דְּצָרִיף לְעַמּוּד בְּפָנִים. וּלְפִירֵשׁ"י צ"ע.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת עַל טַעֲמָא הַנ"ל בְּעוֹמֵד בְּפָנִים וּמְקַדָּשׁ יָדָיו בַּחוּץ לִקְתִּכָּשֵׁר דו"א דְּהַקִּידּוּשׁ הוּא עֲבוּדָה וְצ"ל בְּפָנִים: עֵי בְּרַמַּב"ם (פ"ה מְבִיאַת מְקַדָּשׁ ה"ג) דִּישָׁן צָרִיף לְקַדָּשׁ שְׁנִית. וְהַכ"מ כְּתִיב מִשּׁוּם הִיָּסַח הַדַּעַת.

וְלֹא מִשְׁמַע פֶּן בְּרַמַּב"ם דַּכ' יָשָׁן אוּ הִסִּיחַ דַּעַתּוֹ. וְתוּ דְּגַבֵּי תַפְלִין כ' הִרְאִישׁוֹנִים דְּשִׁינָה לֹא חֲשִׁיב הִיָּסַח הַדַּעַת וְלִהְכִי לֹא מִיְתַסֵּר שִׁינָה רַק מִטַּעֲמָא שְׁמָא יָפִיחַ **עֵי בְּתַעֲנִית (י"ב): וּבְרַא"שׁ שָׁם דִּישָׁן שְׁלֵא בְּקַבִּיעוֹת לֹא הָוִי הַפְּסֵק דַּעַת.

וְעֵי בַטּוּשׁ"ע (או"ח סי' תַּקס"ד) א"כ הֵכָּא דְּלִישָׁן בְּשְׂכִיבָה אָסוּר בְּעֲזָרָה כְּדַמְקִשִׁי בְּקִידּוּשִׁין (ע"ח): אֵהָא דְּכְתִיב וּשְׂמוּאֵל שׁוֹכֵב ע"ש. וּבְעַמִּידָה אֵי אֲפִשִׁר לִישָׁן כְּדַאִי בִּיבְמוֹת (קכ"א): וְע"כ יָשָׁן בְּסְמִיכָה דְּמוֹתָר בְּעֲזָרָה.

וְשִׁינָה בַּכָּה"ג גֵּרַע מִשִׁינַת עֲרָאֵי וְלֹא מְסַתְבָּר שְׁיָהֵי הִיָּסַח דַּעַת וְאֵי יְצֵא וְיָשָׁן כְּדַרְכוֹ תִּפּוּק לִי מִשּׁוּם יְצֵא: **וִי"ל הַטַּעֲמָא דְּהָוִי כְּיָצֵא לְחוּץ. דְּהַנְפֵּשׁ יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ בְּשַׁעַת שִׁינָה: שָׁם בַּגַּמ' הַב"ע שְׁיָצֵא לְהַסֵּד רַגְלָיו וְלִהְטִיל מִיָּם וְתַמּוּהָ מַה בְּקָף דְּהִטִּיל מִיָּם וְכ' רִשִׁי מִשּׁוּם

ניצוצות וקושה א"כ ליסגי ברחיצה בעלמא ול"ל קידוש בכלי שרת ובאמת ביומא שם (כ"ט:) מקושה הגמ' בשלמא רגלים משום ניצוצות ידים למה ומשני זאת אומרת מצוה לשפשוף ולס"ד דצריף קידוש רגלים משום ניצוצות בנדאי לא הי' צריף קידוש מכלי שרת דזה נוקא יד נרגל פאחד וא"כ למאי דמשני נמי דצריף לשפשוף מ"מ קידוש בכלי שרת ל"ל וצ"ע בזה: שם בגמ' ת"ש פרה כו'.

תמוה ס"ד דגמ' פיון דכל הספק דיציאה תיפסל מטעם היסח הדעת ופרה דמצנתו בחוץ לא קמסח דעתו פלל דזה דרו עבודה זו. ולפירש"י לעיל יש ליישב דכוננת הגמ' למאי דמשמע מבעל הבעינין דלמ"ד לינה פוסלת יציאה נמי פוסלת מן הדין פדין יוצא בלי טעם היסח הדעת לכן מקושה הגמ' דמסתמא אמוראי דהקא פרב"י ס"ל דלינה פוסלת וא"כ ליפסל ביוצא פנ"ל.

והנה הרמב"ם (פ"ד מה' פרה) פוסק לכתחילה מקדש בפנים בכלי שרת ואם קידש בחוץ אפי' במקינה ש"ח פשר. והכ"מ כ' שם דפוסק כר"י.

אף לשון הגמ' משמע דלר"י אפי' לכתחילה נמי ואפשר דהרמב"ם ספוקי מספקא לי' הלכה פמאן: שם בגמ' טומאה מה שתועיל את"ל יציאה לא פסלה כו'. נראה דה"ה דמצי למיבעי את"ל יציאה פסלה דלפי הטעם דיהיב הגמ' משום דהדר חזי דק לי' שפיר י"ל דביוצא בכוננה הוי טפי היסח הדעת מבנטמא ממילא דמסתמא לא אסח דעתו רק משום דבעי למיפקס דיציאה אין פוסלת נקט הכי פנ"ל.

ובזה מיושב מה שהקשה בס' פ"מ בברייתא דלעיל נטמאו ידיו מטבילין ואין צריף לקדש נהדר תני יציאה. והקשה השתא נטמאו כ"ש יצאו דהא הקא אמרינו דטומאה חמור מיציאה ולמ"ש לק"מ.

די"ל נמי איפקא פנ"ל: שם בגמ' נטמאו ידיו לא מיבעיא לן. לכאורה תמוה מאי שנא פיון דכל הטעם דלא חזי לעבודה קודם טבילה ונטמאו ידיו נמי לא חזי לעבודה קודם טבילת ידים.

והי' נראה לפרש משום דצריף הערב שמש ואפי' למאי דמפרש דנטמא סמוך לשקיעת החמה מ"מ קצת שעה צריף להמתין. ובזה יש ליישב מה דמקשה הגמ' והא בעי הערב שמש ושמעתי להקשות דהא טומאות די"ח דבר לא בעי הערב שמש כמ"ש רש"י (פ"א דשבת) בשם הערוך א"כ אמאי לא מוקמי הכי.

ולמ"ש א"ש דאי מיירי היכא דאין צריף הערב שמש א"כ הוי כמו נטמאו ידיו ובהא לא קמיבעיא לן. ומיהו לפמ"ש קשה מה דמקשה עלה מפרה הא בפרה אין צריף הערב שמש.

וי"ל דהיינו דמשני פיון דטבול יום פשר בפרה פ"א א"כ א"צ הערב שמש והוי פנטמאו ידיו. ושוב ראיתי דהא ליתא דבהדא כ' הרמב"ם (בפ"ה מה' ביא"מ) דאפי' בנטמא בי"ח דבר דא"צ הערב שמש מ"מ ספיקא הוי וצריף לכתחילה לחזור ולקדש.

וְהָא דְנִקְיֵט הַגַּמ' סְמוּךְ לַחֲשִׁיכָה לְרִבּוּתָא קְאָמַר דְגַם בְּהָא מִיבְעֵינָא לִי וְה"ה הִיכָא דְלֹא
בְּעֵי הָעָרְב שְׁמַשׁ נְמִי בְּכַלְל הָאִיבְעֵינָא לְכֹן נִרְאָה הַחֲזִילוּק דְכָל שְׁגוּפּוּ בְּפָנִים לֹא אֶסַח דְעַתְּנָ'
אַבְל בְּיַצָּא כָּל גּוּפּוּ אֶפְשָׁר אֶסַח דְעַתְּנָ': בְּתוֹס' ד"ה יְצִיאָה פִי בְּקוּנְטָרַס כּו'.

נִרְאָה דְמוּדָה רַש"י דְבְעֵיזוֹת הַגַּמ' לְמ"ד אֵין לִינָה פּוֹסְלָת וּלְדִידְנָ' לֹא פְסוּל יוֹצָא רַק מְשׁוּם
הַיִּסּוּח הַדְעַת. רַק פְּנוּנָה רַש"י דָּאִי הָוִי פּוֹסְלָת לִינָה הָוִי פּוֹסְל גַּם יַצָּא מִן הַדִּין דִּינִיּוֹצָא וְלִינָה
חַד דִּינָא אֵית לֵהּ וְא"ש לְמָן בְּקִדְשׁ בְּכָלִי שְׂרַת בַּחוּץ דְפְסוּל מְשַׁמַּע הָא יַצָּא לַחוּץ וְחִזּוּר
וְהַכְּנִיסוּ לֹא פְסוּל מְשׁוּם דְלִדִּידוֹן דָּאֵין לִינָה פּוֹסְלָת גַּם יַצָּא אֵין פּוֹסְל.

וּכְבָר קְדַמְנִי בַס' פַּמ"א בְּאַרְיִכוֹת. מִיְהוּ תוֹס' חוֹלְקִים גַּם בְּזָה דְאַפְנִ' אִם לִינָה פּוֹסְלָת יַצָּא
אֵין פּוֹסְל.

וּרְאִינְתֶם יֵשׁ לְדַחוֹת כַּמ"ש תוֹס' עֲצָמָם לְחַלְק דְדָבָר שְׁיֵשׁ לוֹ עוֹד מַעְלָה כְּמוֹ נְסֻכִים עִם
הַזְּבַח וּשְׁתֵי הַלְחָם וְתוֹדָה אֵין מְתַקְדָּשִׁין לְפְסוּל בְּלִינָה עַד שְׁחִיטַת הַזְּבַח. אַבְל מִים אֱלוֹ
דָּא"צ שׁוּם דְבָר אַחַר שְׁנִתְקַדְשׁוּ בְּכָלִי נְפְסָלוּ בְּלִינָה וְהָא דְתַנִּי מְנַחוֹת וּשְׁתֵי הַלְחָם הַנּוֹכְשָׁרוּ
כו' וְלֹא תַנִּי יוֹצָא אַגַּב שְׁתֵי הַלְחָם נִקְט מְנַחוֹת כַּמ"ש תוֹס' לְעַנְיָן עוֹפוֹת: בָּא"ד בְּלִלְהָ חוּץ
לְעֲזָרָה.

כְּפוּנְתֶם פִּינּוֹן דְלַכ"ע בְּלִלְהָ צָרִיף כְּלִי כְּדֵאִיתָא בְּמְנַחוֹת שְׁם דַּמָּה"ט מְצָרִיף ר"י בְּפָנִים
פִּינּוֹן דְצָרִיף כְּלִי וּר"ל ס"ל פִּינּוֹן דְכָשָׁר בְּזָר כְּשָׁר בַּחוּץ אַבְל כְּלִי מוּדָה דְצָרִיף ע"ש. מִיְהוּ
אַפְתִּי קִשָּׁה לִי דַמְנ"ל לְתוֹס' דְצָרִיף לְהַתְקַדֵּשׁ בְּכָלִי בְּפָנִים פִּינּוֹן דַּס"ל לְר"ל דְכָלִי בְּעֵי
וּבַחוּץ.

א"כ י"ל דְלַעוֹלָם לֹא נִכְנַס בְּפָנִים וְקו"ל דְכָלִי שְׂרַת אֵין מְקַדְשִׁין רַק בְּפָנִים (כְּדָאִי' לְמָן
ד' פ"ח. [א"כ לֹא פְסוּל בִּי יְצִיאָה אַבְל לְעוֹלָם אַחַר קִידוּשׁ כְּלִי בְּפָנִים נְפְסָל בִּי יְצִיאָה
כְּפִירַש"י וְצ"ע וְעַמ"ש בְּזָה בַחִי מְנַחוֹת שְׁם]: בָּא"ד וְהָא דְאַמְרִי' פ' כָּל שְׁעָה לִישָׁה
בְּמָקוֹם זְרִיזוֹן אֵיתָא כּו'.

מְשַׁמְעוֹת דְבְרֵיהֶם דְלִפִּירַש"י הָוִי נִיחָא מְשׁוּם דְכְבָר נִתְקַדֵּשׁ בְּכָלִי וּמְנַלְנָן הָא. וְאֵי ס"ל
לְתוֹס' דְלִישָׁה צָרִיף כְּלִי (כַּמ"ש רַש"י וְתוֹס' בְּמְנַחוֹת צ"ו).

[א"כ לְר"י פְסוּל ג"כ בַּחוּץ כְּמוֹ בְּלִלְהָ דְפּוֹסְל בַּחוּץ מְשׁוּם דְבְעֵי כְּלִי א"כ לְק"מ דְאֵיתָא
בְּזְרִיזוֹן מְשׁוּם דְבַחוּץ מְפָסִיל. וּבְאַמְת פְּשֻט הַגַּמ' בְּפְסָחִים שְׁם מְשַׁמַּע קֶצֶת כּו'.

אַבְל אֵינּוּ מוֹכְרָח דִּי"ל הַפִּי בַגַּמ' דְמַדְמִי לִי לְבְלִילְהָ רַק לְהוֹכִיח דְלֹא תִלְיָא מַה דְבְעֵי
פָּנִים בְּהָא דְזָר כְּשָׁר בּוֹ ע"ש. שׁוּב רְאִיתִי בְּתוֹס' שְׁם בְּפְסָחִים הַקְשׁוּ כֹן דְמֵאַפָּה תַנּוּר לְמָה
צָרִיף לְהִיּוֹת בְּעֲזָרָה וְתִי בְשֵׁם ר"א דְהַמְדִידָה דְקַמַּח הִי בְּעֲזָרָה כַּכ"ק ע"ש.

וּלְפִי שְׁיִטָּה זֹו דְרַכּוּ הָקָא דַּר"א הַנְּ"ל ס"ל כְּרַש"י דְכִינּוֹן דְנִתְקַדֵּשׁ בְּכָלִי מִפְסָל בִּיּוֹצָא.
וּבְאַמְת א"י מֵאֵין הוֹצִיא הַר"א זָה דְצָרִיף מְדִידָה בְּכָלִי קוּדְשׁ דְמַדַּת הַקּוּדְשׁ י"ל הִי רַק
לְצוּרָה מְנַחַת צִיבּוּר לֹא דִיחִיד.

שׁוּב רְאִיתִי בְּמַהְרֵשׁ"א בְּסוּפָה (ד' נ') וּמַהְרַ"ם שִׁי"ף פָּאן הַנִּיחוּ בַצ"ע עַל הַתוֹס' דְמָקוֹם
זְרִיזִים הוּא מְשַׁמַּע דְצָרִיף פָּנִים כְּבְלִילְהָ: דָּף כָּא בַגַּמ' מַהוּ לְקַדֵּשׁ יְדִיו וְרַגְלָיו בְּפִיּוֹר מְמַנּוּ
אָמַר רַחֲמָנָא כּו'.

יש לעיין אי סגי לקדש בתוכו אפֿשר דשיעור מים לקדש ד' פֿהגים נמי מלרחוץ לפי הצורך להכניס ידיהם ורגליהם דשיעור זה פחות מלחוץ ממנו. אף א"א לומר פֿן דא"כ סגי שיעור קידוש פֿהן א' דזה די ג"כ לכמה פֿהגים פֿהכנסת ידיהם דאדרבה ע"י הכנסת ידיהם יגבהו המים.

ע"כ נראה דהא קשה מה מספקא להו דלמא אפי' בתוכו הא ממנו פתיב. ולכן י"ל דמשו"ה כ' ממנו לומר דהשיעור צריך להיות שירחצו ממנו ארבע משום דדרך קידוש, ברחיצה הוא ותליא השיעור ברחיצה ממנו: שם בגמ' למתירין פמתירין כו'.

יש לעיין דלפ"ז נפסלו גם הידים בשקיעת החמה לזריקת דם. רק דאין נ"מ בזה דלעבודת היום עכ"פ פסולין מצד עמוד השחר.

אבל לס"ד דגמ' בדר"י דלעבודת לילה נמי פסולין ע"ז קשה דא"כ נפסלו הידים תמיד לעבודת לילה ומי יעשה עבודת לילה. וי"ל דהא בלא"ה תמוה טעם הס"ד דלעבודת לילה נמי נפסלו מ"ט וע"כ צ"ל פיון דהמים נתקדשו בכלי לכל עבודות ונפסל להמתירין לכן נפסלו ונדחו גם לאברים וא"כ זה שייך רק בפסול המים אבל הידים לא נתפשו מתחילת רק לעבודת זה היום עם הלילה לכן לא שייך שנדחו: בתוס' ד"ה פיור ומיהו מצי לאוקמי כראב"ש.

וצ"ע דהא מסקינן לעיל דמשנה דמוכני לא אתיא כראב"ש ובתמיד שם נמי איתא שהיו שומעין קול העץ שעשה בן קטין מוכני לפיור א"כ סתמא דתמיד לא אתיא כראב"ש: דף כב ע"א בגמ' והא ממנו כו' ירחצו לרבות פלי שרת וקשה לי א"כ מנ"ל דבשאר פלי שרת בעינן ג"כ שיעור ד' פהגים הא י"ל דמצנות פיור הוא שיתזיק פדי רחיצת ד' פהגים אבל קידוש דשאר פלי שרת אפי' כל דהו.

ובאמת הרמב"ם הביא רק דרוחצין מפלי שרת אפי' אין בו רביעית ואס"פ כתב דכיור צריך להחזיק כו'. אף סוגית הגמ' אינו פן רק בקודם דוקא.

ובאמת לשון ר"י ב"ח שאמר פיור שאינו מחזיק פדי ד' פהגים אין מקדשין בו. מוכרח פן דהקידוש צריך להיות משיעור זה דאל"ה מה גרע פיור משאר פלי שרת.

שוב נתישבתי דיש ליישב שיטת הרמב"ם דתו כ' הרמב"ם שם מצנה לקדש מן הפיור ואם קידש מפלי שרת פשר ויש לתמוה דמנ"ל דלמצנה צריך דוקא מן הפיור ע"כ י"ל דס"ל להרמב"ם דלמסקנת הגמ' דירחצו מרבי שאר פלי שרת ממילא אין צריך לפרש בקודם דהא מרבינו כל הפלים ושיעור דאחרון וכו' הוא רק על הפיור.

רק בס"ד דגמ' לא ידעו מהאי ריבויא דירחצו וא"כ למסקנא הא דאמר ר"י ב"ח אין מקדשין ממנו הפנונה דמצנה לקדש דוקא מן הפיור וכיור שאין בו זה השיעור אין מקדשין ממנו לכתחילה והוא פכל פלי שרת דעלמא.

מיהו קצת קשה על הרמב"ם דהא כ"ג ביו"כ מקדש מקיתון של זהב ואי מצנה מן הפיור איך מבטל הכ"ג מצנה זו: שם בגמ' לנחשת הקשתיו. נראה לפרש משום דהול"ל ונעשית פיור וכו' נחשת ומדכ' פיור נחשת וכו' נחשת משמע דאין דינם שנה ופירש"י צ"ע קצת: שם בגמ' לרביעית אינו משלים.

פירש"י לנטילה. ומסיק הגמ' דקאי לענן נטל סאָה כו' ופירש"י משום דרביעית לא תשיב לבטל.

וקצת תימא דבכל ביטול ברוך אין נ"מ בין רב למעט דמה לי רביעית או מ' סאָה פיון דהמיעוט בטל ברוך וגם מה שיעור לזה החשיבות דהא בכיור שיש בו כדי לקדש ד' פהגים מבטל שפיר.

וגם צ"ע לפירש"י אם נתערב לוג מי פירות בב' לוגין מים ויקח אח"כ מזה רביעית יתפטר לנטילה. ובגמ' משמע דוקא קודם במקנה רביעית וצ"ע: שם בגמ' למעוטי מאי כו'.

ע"י בטוש"ע או"ח סי' ק"ס דאיתא ה"מ דמים מלווחים שאין בהמה שותה מהם אע"ג דכשר למקנה מ"מ פסול לנט"י והא דלא מוקי הגמ' בהכי משום דא"ה אפ"י בעינייהו נמי כדמקשי איבחושוין אדנמים ואיהו קאמר רק דמשלים למקנה.

וביבחושוין אדנמים כתב שם בב"י דכשר לנט"י ול"ק מסוגיא דהכא דקאמר אי יבחושוין אדנמים דמשמע דלנט"י פסול דנדאי במסקנא דאפ"י בעינייהו נמי מטעם דגדל מן המים שפיר כ' הב"י שם דכשרין גם לנט"י.

אבל בס"ד דבעינייהו אסור רק להשלקה הי' אפ"י דלנט"י פסול: שם בגמ' וקדישי מעליותא היא והא תנא דב"ש במים ולא מי פיור שיש להם שם לוי. משמע דמי פיור פסול להדיח בהם הקרבים והרמב"ם לא הביא זה גם במל"מ (פ"ו מה' מעה"ק) הניח בצ"ע.

ואפ"י ליישב דבאמת לשון הגמ' משמע דעיקר הקושיא דהק"ו אין יכול להיות מטעם הקדושה דלאו מעליותא הוא עכ"פ פיון דמצינו דשם לוי מגרע גרע. אבל באמת י"ל דשם לוי כזה לא מיפסל.

ותנא דבי שמואל כ' רש"י לא ידענא אהיכן קאי. וי"ל דלא דרשו על האי מילתא פלל. ויותר הי' נלע"ד דהרמב"ם לא גריס בתנא דב"ש יצאו מי פיור רק סתם יצאו מים שיש להם שם לוי ועיקר פנונתו משום דאי באמת מי פיור פסול לא הו"ל לגמ' לומר פי האי לישנא רק בקיצור אי מי פיור ממש הא תנא דב"ש כו' אלא הראונו.

ע"כ נראה דבאמת ק"ו למי פיור כפ"שטא רק המעליותא הוא מה דהם מים חיים. וע"י בס' קרבן אהרן שכתב ג"כ דמי פיור פשוט אבל דבריו סתומים שהוא נגד הגמ' ואפ"י שפנון למ"ש: בתוס' ד"ה בין כו' למאי דקס"ד בלא קודם כו'.

צ"ע לשיטת התוס' לקמן דקודם פי' ששופך לכלי אחר קטן א"כ למסקנא נמי תיקשי ה"כ מי גרע מנט"י וצריף לומר דכוננתם לפירש"י בקודם ודוחק: בא"ד דהוי בי' רביעית מעיקרא. משמע מדבריהם דכיור צריף להיות בו כדי ד' פהגים בשעת רחיצה ובכל עת צריכין להוסיף בו מים.

וכן משמע לשון הרמב"ם (בה' ביה"מ) אבל מפירש"י לעיל משמע דרק צריף להחזיק שיעור זה אפ"י נחסר בו אח"כ ואין להקשות לפירש"י מאי מקשה הגמ' הכא דלמא מייירי בהי' בו מעיקרא שיעור דלשון הברייתא כל הפלים מקדשוין כו' משמע אפ"י אין הפלי מחזקת רביעית.

ומ"ש התוס' דמייירי שפא משירי טהרה דלא גרע מנט"י סתימת לשון הבריייתא משמע
בכל גונוי וכן הרמב"ם הביא הלשון סתם וראיות התוס' מנט"י אינה מוכרחת דקידוש
ידיים ורגלים לאו מטעם טומאת ידיים הוא ומה ענין זה לזה: בתוס' ד"ה וקא ממנו.

פ"י בקונטרס כו'. וקשה תקשה לי' מתני' דיומא דכ"ג מקדש מקיתון של זקב.

ואפשר לומר דמהתם לא תקשי די"ל דקאי רק אעשר קידושין דמקדש בו ביום דקילי
משאר קידוש ידיים דאי עביד בלא הגי קידושין פשר פדלעיל (י"ט ע"ב) דדבר השנה
באהרן ובניו בעינן.

א"כ י"ל ה"ה לענין השיעור דילפינן מדכתיב ורחצו ממנו אהרן ובניו הוא ג"כ בדבר
השנה באהרן ובניו. וקידוש הראשון אפשר הי' הכה"ג מקדש מן הכיור (וכן פירש"י
ביומא ל"א): מיהו למסקנא דגמ' י"ל דגם קידוש הראשון הי' מהקיתון של זקב.

ואפשר קו' התוס' מדר"י במתני' דהתם ביומא דלעולם כ"ג מקדש מקיתון של זקב] ועל
מ"ש התוס' ונראה כו' קשה לדבריהם מה מתרץ הגמ' ירחצו לרבות פלי שרת מ"מ
דלמא היינו שיש בכלי שרת שיעור הראוי דקא באינו קודם לתוכו צריף באמת שיעור
א"כ האיר מוכח מהאי קרא דמהני קודם בפחות מפשיעור: בד"ה למעוטי טיט הנדוק
כו'.

לכאורה קשה לשיטת התוס' דבטיט עצמו אין מטבילין א"כ האיר נאמר פאן דמצטרף
למי כיור הא שיעור דמי כיור שירחצו ממנו אהרן ובניו ד' פהגים וכינן דמהטיט עצמו
א"י לרחוץ לא יוכלו ד' פהגים לרחוץ מזה ולמה מצטרף.

אף נראה דנדאי מודים התוס' דכשמעורב ממש עם הטיט רוחצין בכלולו ושפיר יכולין ד'
פהגים לרחוץ רק כשהטיט בפ"ע אין מטבילין בטיט ולפרש הסוגיא דסוכה אתו דמייירי
שם דהטיט בפ"ע ודומה שפיר לסקה פסול.

אבל במעורב ודאי הפל פשר. ובהכי מייירי סוגיא דהקא פנ"ל: ע"ב בגמ' יצאו מי כיור
שיש להם שם לוי.

ע"י בתוס'. ול"נ משום דקראן הפתוב מים קדושים גבי סוטה א"כ בתורה עצמה יש להם
שם לוי: שם בגמ' ר"י אומר מי מעיין הם.

לא נתבאר טעמו מנלן דצריף מים חיים. ובסוטה (דף ט"ו): בס"ד דגמ' דיליף ר"י גז"ש
מים דסוטה ממים דמצורע אפשר דמזה יליף דמים קדושים דכיור הם מים חיים.

מיהו אין המסקנא פן ע"ש. וכן הרמב"ם (פ"ג מה' סוטה) פוסק שם דבעי פלי חרש חדש
בסוטה פמו במצורע.

ומ"מ מים חיים לא בעינן. א"כ ס"ל דהגמ' חוזר מהגז"ש.

ע"ש [במל"מ] וצ"ע: דף כג ע"ב בגמ' אר"נ לעמוד לשרת לעמידה בחרתיו פירש"י
ותוס' דהוי זר בשיבה. וקשה דא"כ ל"ל בבריייתא ב' קראי לעכב מהעומדים.

בלא"ה פסול דהוי זר. ודוחק לומר דר"נ לא ידע מבריייתא זו.

והרמ"ה בסנהדרין (ד' פ"ג) חולק על פי' זה דאי הוי זר לא מימעט מב' פתובין דזר
בהקדא כ' בי' מיתה וכינן דהוי פזר אין צריף ללמוד ממקום אחר ולא אימעוט מב' פתובין.
ותו הקשה דא"כ מחוסר בגדים נמי לא גילף.

ונראה דזו קושיא אלימתא היא כיון דמסיק הגמ' דהוי ג' פתובין א"כ ל"ד דב' פתובין
אין מלמדין מנלן מחוסר בגדים. וגם רש"י עצמו נראה דחזר מזה כיון דהשאיר בקושיא.

ולכן פי' רש"י הקושיא דגמ' דגילף כמה מצינו מזר. וכן פי' הרמ"ה שם.

ואפשר לומר קצת דלעיל (י"ט:) אמרי' דישיבה בקידוש ידים פסול דכתיב בגשתם
לשרת מה שירות בעמידה. והשתא אי לא הוי כ' עיפוב בישיבה רק דהי' מחלל עבודה
מטעם דאקרי זר א"כ בקידוש ידים דמותר להיות מחוסר בגדים אע"ג דאקרי זר
א"כ נהי דמצוה בעמידה לעכב מנלן.

אבל השתא דכ' עיפוב בישיבה ממילא איתקש לשירות גם לעכב. שוב ראיתי דאין הדין
אמת דהא איתא ביומא (ל"ב ע"ב) דהפל מודים בקידוש שני כשהוא לבוש מקדש משום
דכ' בגשתם שלא יהא מחוסר אלא גישה ע"ש א"כ קידוש ידים במחוסר בגדים פסול.

מיהו עדיין יש לקיים הדברים דהא חזינן דפסול לי' הגמ' משום מחוסר לבישה בין
הקידוש לעבודה ואמאי לא פסיל בפשיטות משום דקידוש כעבודה ופסול במחוסר
בגדים. ואין לומר דשאני התם ביו"כ דגלי קרא דקידוש קמא כשהוא ערום מקדש להכי
הו"א דגם קידוש בתרא הכי א"כ השתא נמי דקאמר מבגשתם נמי דשאני כ"ג
ביו"כ דגלי קרא כשהוא ערום מקדש.

כיון דלענין עיקר הקידוש שני דין כ"ג ביו"כ אפשר דלענין חסרון מעשה בין הקידוש
לעבודה נמי שני. א"כ משמע קצת דמטעם מחוסר בגדים לא מיפסל הקידוש.

מ"מ אין נראה פן דאדרבה לענין דהשנה הכ' הקידוש לעבודה לפסול מיושב ומחוסר
בגדים ע"ז שפיר י"ל דשאני יו"כ דגלי קרא כשהוא ערום מקדש. אבל מה שהקפידה
תורה שלא יהי' הפסק בין קידוש לעבודה אין לנו לחלק בין כ"ג ביו"כ.

ואפשר נמי דס"ל לגמ' דבגשתם ע"כ נאמר לענין הכ"ג דכהן הדיוט כל השנה בלא"ה
פסול הקידוש במחוסר בגדים ככל עבודה. וע"כ קאי לכ"ג, ועדיין צ"ע בכל זה.

והרמב"ם לא הביא זה הדין דצריף שלא יהא מחוסר אלא גישה. ומשמע ג"כ דבכל
השנה פשיטא בלא"ה דגם בדיעבד פסול דהוי כעבודה.

כמו דפסול מיושב. ובכ"ג ביו"כ הביא בפ"ב מה' עבודת יו"כ] דקידוש אחר לבישה: דף
פד ע"א בגמ' הואיל ורצפה מקדשה.

פירש"י בב' תודות. ודחו בתוס' דבשבועות אמרי' אין עזרה מתקדשת אלא בשירי
מנחות.

ואפשר דס"ל לרש"י כיון דתנן במשנה התם בשבועות סתם אין מוסיפין על העיר ועל
העזרות כו' בב' תודות. א"כ אין סברא לומר דרמי בר חמא ימחוק עזרות מן המשנה.

ע"כ הבין רש"י דרמב"ח מוסיף בקדושת עזרה בעינו נמי שירי מנחות. אבל מיהת גם ב' תודות בעינו.

ונקט רש"י פאן עיקר הקידוש דמתניתין ומה דהוסיף רמב"ח לא חש להעתיק פאן פנ"ל מיהו דעת הרמב"ם (פ"ו מה' בית הבחירה) פתוס' בזה שם בגמ' מה פלי שרת לא יהא דבר חוצץ כו' ש"י פי' פלי שרת ממש וכן משמעות הרמב"ם (פ"ה מבהמ"ק) שהביא ב' הדינים ביחד חציצה דכלי שרת ודרצפה.

אף הראי' אינה מוכנת שפיר דבכלי שרת דכ' ולקח שפיר פוסל חציצה אבל רצפה מנולן. ותוס' פי' בגדי כהונה.

ונה מוכן יותר דכיון דקפיד קרא דבעבודה צריף להיות בגדים מיוחדים ומקום מיוחד פוסל חציצה בשניהם. והי' אפשר לומר עוד דכמו דצריף להיות גוף הפהן מחנקה בבגדי קודש כמו כן עקבי רגליו צריף להיות על רצפה מקודשת.

אף לפ"ז קשה קצת מה דמקשרינן בסמוך רגל א' על האבן אם יכול לעמוד על רגל א' וכה"ג בבגדים אע"ג דעובד ביד ימין. גם השמאל צריף להיות מלובש בבגדי כהונה: שם בגמ' כל שאילוי נטל הכלי ונטל האבן כו'.

לכאורה אריכות לשון הוא דהול"ל בקיצור אם יכול לעמוד על רגל א'. ונראה דרבותא קמ"ל אע"ג דעתה האבן גבוה ורגלו שהוא עלי' א"א להגבי ולעמוד על השני מ"מ כל שאילוי לא הי' האבן מנוח הי' יכול להגבי רגל זה באויר ולעמוד על השני פשר כיון דרגל זה אין צריף להניח על הרצפה שוב לית לן בה בחציצת האבן ויכול שפיר לסמוך על האבן.

אבל אם צריף הסמיכה אפי' לא הי' האבן פסול. וצ"ע אי אפי' יכול לעמוד על רגל שעל האבן בלבד אי ג"כ פשר אע"ג דהוי זה יכול וזה יכול מ"מ פשר דכן משמעות הלשון [אף בשבת (ד' צ"ג):] מיימי לה אזה יכול וזה אינו יכול ע"ש משמע דהכי מיירי הו' ע"ב בגמ' והרי קמיצה כו'.

וקשה הלא בקמיצה כ' וימלא פפו. ודרש רבא עצמו בסמוך יד יד לקמיצה והוי כמו אצבע וכהונה ול"ל לפרש בדר"י או אצבע או כהונה וצ"ל משום דבלא"ה מוכרחין לומר כן דלא תקשי מזריקה דלא כ' בי רק כהונה ופסיל בי' שמואל.

ונראה דעיקר מחלוקת רבא עם אב"י דלעיל דקאמר הטעם משום דמקרא נדרש לפנ"ו דלפ"ז בעי כהונה ואצבע וזריקה יליף מהיקשא דזאת התורה מחטאת וס"ל דבר הלמד בגז"ש חוזר ומלמד בהיקש כמ"ש תוס' ור"י ס"ל דאינו חוזר ומלמד בהיקש א"כ ע"כ זריקה דפסול מפת דכתיב בי' כהונה.

ולכן אמר או אצבע או כהונה. ואפשר [דלא פליגי רבא ואב"י] דאע"ג דת"ק ור"ש דלעיל תרנוניהו אית להו דכהונה לא סגי דהא פליגי אי מנדרש קרא לפנ"ו ולאחריו ומוכח דלת"ק נמי כהונה לא סגי וע"כ ס"ל דקמץ בשמואל פשר.

מ"מ ר"י דס"ל כסתם משנה ודאי ס"ל קמץ בשמואל פסול ולהכי פי' רבא דברי ר"י או אצבע או כהונה. מיהו לרבא דיד יד לקמיצה לכו"ע פסיל קמיצה בשמואל.

ותמהני על הרע"ב במשנה שפי' טעם דקבל בשמאל פסול. דכ"מ דכ' אצבע בעי ימין ומסיים דמקרא נדרש לפניו ע"ש וז"א דלדין דסגי בכהונה אין צריך למינדרש לפניו וכמ"ש: בתוס' ד"ה ונהרי זריקה.

וא"ת פיון דילפינו בחטאת אצבע כו'. אפשר לומר דזה הכלל דדבר הנלמד בגז"ש אין למדין בהיקוש.

הוא שנלמד מגז"ש לדין אחר כמו חילול חילול מתרומה אבל הכא דנלמד אצבע מאצבע לפרש דאצבע ימין הוא הוי שוב כמפורש בו דהוא בימין ול"ד לשאר גז"ש: דף פה ע"א במשנה נשפה על הרצפה ואספו פסול בגמ' ילפי' מדכתיב מדם הפר דרשינו דם מהפר.

מיהו קשה מנ"ל עיכובא. וי"ל למה שהקשו התוס' ל"ל דם מהפר הלא פיון דממעטיון דם ספין ה"ה נשפה על הרצפה ע"ש.

וא"כ י"ל דאה"נ אלא דצריכין דם מהפר לעיכובא. עוד אפ"ל משום דכמה פעמים כ' מדם (דמאי דכתיב מדם החטאת ג"כ משמע דם מהחטאת וכמו כן הא דהצורם און קודם קבלה דפסול אפי' דיעבד.

מיהו הא דאמרי' בגמ' דצריך שיגבי' ספין למעלה משום דכ' מדם הפר ולא מדם הספין משמע דרק לכתחילה. והטעם פשוט דודאי דם הספין בלבד אפי' דיעבד פסול רק אפי' לא הגבי' ספין מ"מ בטל דם הספין ברוב דם הפר לכן דיעבד פשר: שם בגמ' השוחט צריך שיסתו ונרידין לתוף הפלי מפירש"י נראה דהטעם שלא יהי' הדם באויר דחויץ לכלי וכ"מ לשון ר"י דצריך שיראה אויר פלי.

אבל מלשון הרמב"ם (פ"ד ממעה"ק) נראה דהוא רק פדי שיקבל כל הדם דבאמת קשה לטעם רש"י דהא מסקינן דאויר שאין סופו לנוח לאו פמונח דמי. ונראה דרש"י פ"י פן ללשון ב' דגמ' לקמן דחבית בעי מיני' ופשיט לי' מזרק ופירש"י דאי אין סופו לנוח נמצא דקיבל הדם מן האויר ופסול.

אבל ללישנא קמא נראה דסברת הגמ' הי' דכל דלא הוי פמונח לא הוי ג"כ בכלל נשפה על הרצפה דדוקא פמונח בינת' על הרצפה לא חשיב דם מהפר אבל כל דלא הוי הנחה בינתים שפיר מקרי דם מהפר ולכן ללשון קמא ע"כ הטעם הכא כמ"ש הרמב"ם.

מיהו מלשון ר"י דצריך שיראו ונרידין אויר פלי משמע כפירש"י והוי סייעתא ללשון בתרא שבגמ'. ויש נ"מ ג"כ דלפ"ז י"ל דגם דיעבד פסול אי לא הי' ונרידין תוף אויר פלי.

ואם הטעם הוא פדי לקבל כל הדם פשיטא דאינו אלא לכתחילה. מיהו לשון הגמ' צריך משמע רק לכתחילה וצ"ע: ע"ב בגמ' בעי מיני' ר"א מר"י כו'.

בס' פ"מ הקשה פיון דלתוף הפלי לאו דוקא כדפירש"י רק למעלה. א"כ ע"כ אויר שאין סופו לנוח פמונח דמי דאל"ה הרי מקבל מן האויר.

וא"י להלום דבריו דדוקא בנפחת הפלי בסוף חשוב אויר שאין סופו לנוח כדפירש"י בהדיא אבל בלא נפחת אפי' בעוד הוא למעלה מן הפלי הוי פמונח. וכשהגיע דם לאויר הדפנות קודם שנפחתו שוליו הוי קבלה מידי ולא בעינו שיגיע הדם לשולי הפלי משו"ה

לא בעי ר"א רק אם לא הגיע דם לאויר] מלבד למ"ש לעיל דבלשון א' דגמ' ס"ל דאין נפסל בזה.

בלא"ה לק"מ: שם בגמ' הצורם אונן הפך כו'. ברמב"ם (פ"א מפסוה"מ ה' כ"ט) משמע דעיקר הקפידא בחסר אבר וצורם היינו שתלש האונן.

ואע"ג דלפי ס"ד דאביי דשה תמים כו' משמע דכל מום פוסל מ"מ למסקנא דרבא י"ל דדוקא חסר אבר אבל ע"י מום בעלמא לא מיפסל דמקרי שפיר הפך שהי' מקודם דהא בלא"ה אינו ממש פקודם שחיטה דהוי חי והשתא מית.

מיהו מלשון רש"י לקמן (ד' כ"ו.) ד"ה והאר"ז משמע דכל מום פוסל בין שחיטה לקבלה: שם בגמ' קדשים קלים מנלו.

וקשה דהא איפא למילף מזאת התורה דהוקשו כל הקרבנות להדדי. ואפשר לומר דכיון דדם מהפך כ' בחטאת הפנימית בלבד אין להקיש בזה כל הקרבנות ** וקא דילפינו לקמן (ד' צ"ח).

(מהיקשא דחטאת לענין שאין באין אלא מן החולין אע"ג דכתי' רק בפרו של אהרן שיהא חטאת פנימי לק"מ למ"ש התוס' במנחות (ד' ב'.) דמיתורא דהחטאת דרש"י לרבות כל חטאות א"כ שפיר נוכל למילף מיני' לשאר קרבנות מהיקשא: ** או ואפשר לומר דהא במנחות (ד' ט') פליגי ר"י ור"ל במנחה שחטרה בין קמיצה להקטרה וקי"ל כר"י דכשרה ע"ש.

וקשה באמת דנילף מזאת התורה ואע"ג דמסקנת רבא דבין קבלה לזריקה לא מיפסל. מ"מ הא נתינת הקומץ בכלי שרת הוי במקום קבלה כמ"ש רש"י לעיל (ע"א ד"ה בשמאל אפשוירי).

וא"כ בחסר בין קמיצה לנתינה בפלי ליפסול ולא משמע פן. ולכן י"ל פיון דכ' קרא דיהי' לפסול בקדשים קלים מוכח דזאת התורה לא נכתב להקיש לדיון זה.

ולהכי לא תי' בגמ' מזאת התורה דא"כ גם במנחה יפסול ובאמת אינו פוסל. מיהו למסקנת רבא דקרא דיהי' לא קאי אתמים א"כ קשה באמת נילף גם במנחה מזאת התורה לפסול בחטרה בין קמיצה לנתינה בפלי ואפשר באמת מיפסל וצ"ע: דף כו ע"א בגמ' אימא חתף ואח"כ קיבל כשרה.

לכאורה הי' נראה דבשעת שחיטה מתערב דם האברים מזה לזה וא"כ נהי דחתף קודם קבלה מ"מ פכר נתערב דם הרגלים בראש וגוף. ולכן הי' נראה לפרש דמיירי שאחר שחיטה יצאו רגלים לחוץ וכ"כ הרמב"ם (פ"א מפסוה"מ) הגם דהרמב"ם מטעם אחר אתי עלה כמ"ש לקמן מזה מ"מ גם מטעם הנ"ל נראה לפרש פן.

מיהו מפירש"י משמע דאפי' יצאו קודם שחיטה פשר וצ"ע: שם בגמ' אמר אבימי חותף באבר עד שמגיע לעצם. נראה דלמסקנא שפיר נוכל לגרוס חתף ואח"כ שחט דזה לא חשיב מום וכ"כ בס' פ"מ.

מיהו הרמב"ם (שם) העתיק חתף ואח"כ קיבל. ונראה דהרמב"ם לשיטתו אָזיל דפוסל בהי' רגליו מבחויץ בשעת שחיטה אָבַל תוס' ורש"י דכ' דנהביאום רק למצוה שפיר י"ל אפי' חתף ואח"כ שחט: שם בגמ' ש"מ דם המובלע באברים דם הוא.

פירש"י להתחייב פרת. ותוס' תמהו דאין פרת רק בדם הנפיש.

ופי' לענין פסול יוצא. ולדבריהם במסקנא נשאר זה בספק.

דבר דילמא קאמר. אָבַל אָפְשֵׁר דְהוּי דָם.

והרמב"ם הביא הדין דגבי קדשים קלים אפי' קיבל ואח"כ חתף פֶּשֶׁר. וצ"ל דפי' הגמ' כפירש"י וכמ"ש בס' פמ"א דלרש"י פי' ש"מ בלשון תמוה וכי דם הנבלע דם הוא ומשני דלא מיירי מדם רק משמנינות.

ומ"מ לשון דילמא אינו מכונן לפ"ז. ומיהו מ"ש התוס' בפשיטות דליפא פרת בדם האברים לא נתברר לי דהא נדאי הנשאר באברים רק בלאו אָבַל דם היוצא בשעת שחיטה אפי' מן האברים מנא להו דאינו בכלל דם שחיטה דבכרת: שם בגמ' ש"מ בֶּשֶׁר קְדָשִׁים קָלִים שְׂיֵצָא כו'.

קשה לי בשלמא בֶּשֶׁר שְׂיֵצָא שפיר פֶּשֶׁר משום שסופו לאכלו מבחויץ אָבַל שְׂמֻנִיּוֹת זֶה דְעוֹמֵד לְזִרְיָקָה כִּיּוֹן דְּמִצְוָה לִיקַח כָּל דָּם הַפֶּר א"כ שפיר מיפסל לגבוה ואפי' לְמ"ד לְקַמֵּן (ד' פ"ט): דאימורים נמי לא מיפסל ביוצא הטעם שם דלא מיפסלי אימורים ביוצא עד אחר זריקה.

אָבַל זֶה דְעוֹמֵד לְזִרְיָקָה לָמָּה לֹא יְהִי דִינוֹ כְּדָם עֲצָמוֹ וצ"ע: שם בגמ' דילמא בק"ק. וכן פ' הרמב"ם (פ"א מפסוה"מ) דבקדשים קלים אפי' קיבל ואח"כ חתף פֶּשֶׁר.

מיהו כ' הרמב"ם שם דהגם דאין צריך לחתוף קודם קבלה מ"מ צריך להחזיר הרגל קודם קבלה. ואיני מבין הטעם דנהי נדאי דבק"ק דפסול ביוצא אפי' החזיר פסול כל דלא חתף אָבַל בְּקָדָשִׁים קָלִים נִרְאֶה דְאִפִּי לֹא הִחְזִיר כָּלֵל הִרְגַל פֶּשֶׁר וְאוּלַי ס"ל לְהִרְמַב"ם דְצָרִיךְ לִהְיוֹת בְּפָנִים גַּם בְּשַׁעַת קְבֻלָּה.

דנהביאום לה' הוא גם על קבלה. וצ"ע.

והכ"מ לא עמד ע"ז ע"ש: שם בגמ' ש"מ בֶּשֶׁר קְדָשִׁים קָלִים שְׂיֵצָא כו'. תמוה לי למה לא מפרש הגמ' דמיירי שְׂיֵצָא בֵּין שְׁחִיטָה לְקְבֻלָּה דְאִזְוֵי וְדִאי נִפְסַל הַדָּם שְׁבִבְהֶמָה כְּשִׁפְיָרְכָסָה וְיֵצְאָה.

ואין לומר דבכה"ג גם ביציאה לדרום נפסל דז"א דבדרום לא שניף כָּלֵל פֶּסוּל יוֹצֵא כמ"ש רש"י פֶּאֶן וְלִקְמֵן (דף צ"ב) בְּהִדְיָא ע"ש וכן פסק הרמב"ם בפ"א מִפְּסוּלֵי מוֹקְדָשִׁין) דְאִפִּי פִּירְכָסָה וְיֵצְאָה לְדָרוֹם וְחִזְרָה וְאח"כ קיבל פֶּשֶׁר וְאִדְרַבָּה פֶּשֶׁט הִבְרִייתָא מְשַׁמַּע דְקוֹדֵם קְבֻלָּה אִיירִי וְלִהְכִי נִקַּט וְחִזְרָה וְא"צ לְדַחֵק כמ"ש רש"י דלאו דוּקָא חִזְרָה וְגַם שְׂכִיחַ טְפִי לִהְיוֹת הַפִּירְכּוּס מִיַּד קוֹדֵם הַקְּבֻלָּה וצ"ע.

ובבאמת הרמב"ם הביא זה הדין דפירכוס דפסול היינו קודם קבלה ואחר קבלה לא מיפסל רק בקדשי קדשים משום דהוא פוסק אפי' אימורי קדשים קלים אין נפסלין ביוצא ע"ש אבל על הגמ' קשה כמ"ש: שם בגמ' אין דרף שירות בקד.

צ"ע למה נקט זה הטעם בלא"ה נתלה לאו עמידה הוא וכת' לעמוד לשרת ומה לי נתלה או ישיבה אטו ישיבה פתוב בתורה דפסול הלא נלמד רק מלעמוד [ואין דרף עמידה בקד]: שם ציצתו מבחויז פירש"י שערו.

ויקצת קשה דא"כ מה פשיט הגמ' לאו אמרת כו' הלא אפנה דשמואל ברגלו מבחויז מיירי אבל שערו מנלן דפסול. ובאמת על מקצת הגוף אין להסתפק כלל דמפורש בבבוייתא דראשו ורובו לא מהני מיהו אפשר דה"א דרגל אבר שאין הנשמה תלוי' בו לית לן בה וע"ז פשיט שמואל מפסוק וקהיאום אבל עכ"פ שערו מנלן וצ"ע: ע"ב בגמ' ואי שלא במקומו כמקומו ל"ל יחזור הכשר ויקבל וכת' להתיר כו'.

יש להקשות דלמה לא יחזור לעשות המצוה פתיקונה ונהלא בנתן מתן א' כיפר אעפ"כ צריף ליתן כל המתנות שלא לגרע מן המצוה וה"נ נהי דכיפר למה לא יעשה המצוה ליתן במקומו פינן דהקרבו פשר רק דאינו נאכל.

ולכן נראה דא"נ דאי הי' עוד דם בפלי מצוה לחזור וליתן במקומו. רק משום דתנן יחזור הכשר ויקבל מקשה הגמ' שפיר דכיון דנתכפר לא שייף לקבל שנית דכבר נעשה הפפרה בדם הראשון דכמו כן בנתן מתן א' ולא נשאר דם בפלי ג"כ אינו מקבל שנית אפי' יש דם הנפיש.

והגם דלשון הגמ' לפ"ז אינו מדוייק מ"מ נראה פן נכון לדינא לפע"ד. ולכאורה לפ"ז יש ליישב קושית התוס' ד"ה ואי שלא במקומו כו' דלקמן דנתערבו הדמים דיש עוד דם בפלי שפיר יחזור ליתן למטה לקנים המצוה מ"מ שפיר הקשו התוס' דמשמע לקמן דב' הקרבנות פשרים גם לאכילת הבשר כדאיתא שם שניהם עלו לו ע"ש בבבוייתא.

וע"ז הקשו שפיר פינן דכמקומו דמי תו אין זריקה דלמטה מתיר הבשר. אכן התוי"ט לקמן (פ"ח מי"א) תי' שפיר ע"ש: שם בגמ' הב"ע דיהבי' פסול נראה דלאו דוקא דיהבי' רק שקבלו פסול מדקתני יחזור הכשר ויקבל ולא תני אם יש דם הנפיש בפלי יחזור הכשר ויזרוק ולר"י לקמן קשה באמת פינן דמיירי גם בכשר הול"ל אם יש דם בפלי וצ"ע: בתוס' ד"ה א' שמואל.

אע"ג דבפ' המזבח מקדש מרבה פכש דאם עלה לא ירד כו' מ"מ לגבי דמים לא מצינו כו'. חילוק זה דחוק דהא למ"ד דדם נמי אם עלה לא ירד י"ל ה"ה בעלו לפכש לא ירדו אף מטעם אחר יש לחלק דשם בעלו אפי' עדיין לא הקטיר לא ירדו א"כ עלי' לפכש פדי להקטיר נמי עלו מקרי.

ותו דמרבין מקרא את כו' (לקמן פ"ז) דכבש פמזבח אבל לענין הזריקה עצמו להיות שלא במקומו כמקומו י"ל דוקא המזבח שהוא מקום זריקת דם ולא פכש. ומה שהעלו התוס' דגם בנתן על הפכש כמקומו דמי תמוה הסברא דנהי דכבש מקדש משום דכל האברים עולים מקודם על הפכש אבל הדם מה שייכות לפכש.

ומיהו י"ל פִּינּוֹן דְּבִהֶקְטָרָה עַל הַכְּבֹשׁ ע"כ צ"ל הַטַּעַם פִּינּוֹן דְּמַעְלִין הָאֲבָרִים לְמַזְבֵּחַ ע"י הַכְּבֹשׁ א"כ י"ל בְּדָם ג"כ פִּנּוֹן דְּבַחֲטָאֵת עוֹלִין עִם הַדָּם עַל הַכְּבֹשׁ פְּדוּתָנוּ עֲלֵה בְּכַבֵּשׁ כו' מִיֵּהוּ מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם (פ"ב מִפְּסוּלֵי מוֹקְדָשִׁין) וְגַם מְלִשׁוֹן הַרַע"ב נִרְאֶה דְּכַבֵּשׁ שְׁלֵא פִּנְגָד הַיְסוּד חֲדָא מִיְלִתָּא הוּא.

וְהַפְּנוּנָה בְּמַזְבֵּחַ שְׁלֵא פִּנְגָד הַיְסוּד ע"ש וּלְפ"ז י"ל דְּכַבֵּשׁ עֲצָמוּ לָאוּ כְּמַקוֹמוּ דְּמִי וְצ"ע עַל הַתּוֹי"ט שְׁלֵא הִרְגִישׁ בְּזָה: בַּד"ה הַב"ע כו' וי"ל דְּהָאֵי פְּסוּל הֵינּוּ טָמֵא כו' וְתַמּוּהָ דְּמָה תִּיְרָצוּ בְּזָה הָא פִּינּוֹן דְּשְׁלֵא בְּמַקוֹמוּ כְּמַקוֹמוּ א"כ ה"נ אֵי נָתַן טָמֵא שְׁלֵא בְּמַקוֹמוּ לְיִהוּי דִּיחֻי מַה"ט דְּטָמֵא עוֹשֶׂה שִׁירִיִּים וְכֵן תַּפְּהָ בַּס' פ"מ.

וְאֶפְשָׁר לִיְיָשֵׁב דַּס"ל לְתוֹס' דְּהָא דְּכַמְקוֹמוּ מִשׁוּם דְּכַתִּי לְכַפֵּר. הֵינּוּ פְּשָׁמְכַפֵּר בְּאַמְתָּ.

אַבְל בְּטָמֵא דְּהַעֲבֹדָה מְחֻלָּל וְלֹא פִּיפֵר רַק שְׁיִהְיֵי כְּמַקוֹמוּ לְעַנְיָן שְׁיַעֲשֶׂה שִׁירִיִּים לָא מְרַבֵּי קָרָא דְּלַכְפֵּר. מִיֵּהוּ קָשָׁה לְקַמְוֵי דְּפִרְיָהּ הַגַּמ' אֵי שְׁלֵא בְּמַקוֹמוּ כְּמַקוֹמוּ פִּיגוּל לְיִהוּי נְמִי נִימָא הִכִּי פִּינּוֹן דְּבַאמְתָּ בַּלֵּא"ה פְּסוּל מִטַּעַם מַחְשָׁבָה לְמַחֵר מִמִּילָא לָא הוּי כְּמַקוֹמוּ וְשׁוּב לָא הוּי פִּיגוּל.

וְיֵשׁ לְחַלְקָא דְּלַעֲנִין פִּיגוּל כָּל שְׁלִוְלָא הַפִּיגוּל הִיָּה כְּשֵׁר מִטַּעַם דְּכַמְקוֹמוּ דְּמִי נִמְצָא דְּמַחְשָׁבָה זֹו הִי בְּמַקוֹם הָרְאוּי וְנַעֲשֶׂה פִּיגוּל. אַבְל הִכָּא נְהִי דְּכָל טָמֵא עוֹשֶׂה שִׁירִיִּים מ"מ עֲבֹדָה פְּסוּלָה הִיא וּבְפְּסוּל לָא הוּי כְּמַקוֹמוּ לְעֲשׂוֹת שִׁירִיִּים פִּנּוֹן: דָּף כִּז ע"א בַּגַּמ' א"ה אֵיפְּסוּלֵי נְמִי לָא לִיְפְּסוּל, וְקָשָׁה מַנ"ל הָא הַמִּיעוּט הוּי רַק דְּלֵא הוּי פְּרַת דְּפִיגוּל אַבְל לְמָה לָא יְפְּסוּל וְכַמָּה דִּינִים יֵשׁ בְּפִיגוּל.

דְּמַעֲטִינְהוּ מְכַרְתָּ וּפְּסוּל הוּי. וְלָכֵן נִרְאֶה דְּזָה בְּאַמְתָּ תִּי הַגַּמ' דְּהוּי כְּמַחְשָׁבַת הַיְנוּחַ וְאַלִּיבָא דַּר"י פִּי כְּמוֹ דַּס"ל לַר"י בְּמַחְשָׁבַת הַיְנוּחַ דַּא"ע ג' דְּבָזָה וְדַאֵי לֹא שְׁיִיף פִּיגוּל וּמ"מ פְּסוּל הוּי וְה"ה לְדִידוֹן הִכָּא דַּאִין הַכְּשֵׁר מְוֹתֵר בְּאַכִּילָה דְּלֵא הוּי פִּיגוּל מ"מ פְּסוּל הוּי וְכֵן נִרְאֶה דְּעַת הַרְמַב"ם (פִּט"ז מַה' פְּסוּה"מ) דְּפּוֹסֵק כְּהָךְ בְּרִייתָא דְּלְמַחֵר פְּסוּל אַע"ג דְּלֵא קִי"ל כַּר"י וְהִרְאַב"ד הַשִּׁיג עֲלָיו אַבְל הַרְמַב"ם פִּי כַּמ"ש.

וְכ"כ הַכ"מ. וּבְשִׁיטָה זֹו מִיְנֻשָׁב הַרְבֵּה קוֹשְׁיוֹת בְּסוּגְיָא זֹו.

וְגַם לְשׁוֹן הַגַּמ' מְסִייעָא דְּלֵא אָמְרוּ וַר"י הוּא. רַק כְּמַחְשָׁבַת הַיְנוּחַ וְאַלִּיבָא דַּר"י: שָׁם בַּגַּמ' וַר"ל אָמַר כו' תִּנּוֹן חִיָּשֵׁב כו'.

הַקְּשָׁה בַּס' פ"מ דְּלְמָה מְקַשָּׁה מַהָךְ דְּחִיָּשֵׁב בַּלֵּא"ה מַתְּנִיתִין דְּהַכְּאִתְקַשֵּׁי דְּפִי ר"ל בְּחִיָּשֵׁב לְמַחֵר פְּסוּל וְאִין בּוֹ פְּרַת אִמָּאֵי וְהַנִּיחַ בַּצ"ע. וְנִרְאֶה לִיְיָשֵׁב דְּסַבְּרָא זֹו פְּשִׁיטָא וְלַק"מ אִמְתְּנִיתִין פִּינּוֹן דְּנָתַן בְּאַמְתָּ שְׁלֵא בְּמַקוֹמוּ וּפְּסוּל בְּשֵׁר לְאַכִּילָה הוּי בְּכָלֵל לֹא קָרַב הַמַּתִּיר כְּמַצְוֹתוֹ וְלֹא הוּי פִּיגוּל רַק הֵתָם דְּבַמְחָשָׁבָה לְהַקְרִיב שְׁלֵא בְּמַקוֹמוּ לְמַחֵר בְּזָה קָשִׁיא לְהוּ.

וְלִשְׁיטַת הַרְמַב"ם דְּפּוֹסֵק כְּהָךְ בְּרִייתָא דְּחִיָּשֵׁב שְׁלֵא בְּמַקוֹמוּ לְמַחֵר פְּסוּל וְאִין בּוֹ פְּרַת וְהִרְאַב"ד הַשִּׁיג עֲלָיו דְּהָךְ בְּרִייתָא אֶתְיָא כַּר"י דְּחִיָּשֵׁב לְהַנִּיחַ פְּסוּל. אַבְל הַכ"מ מְתַרְזֵן דַּס"ל לְרַמְב"ם דְּגַם לְדִידוֹן אֶתְיָא הִיא בְּרִייתָא.

וקמו דלר"י חישב להניח דלא הני פגול רק פסול כמו כן אפי' לדין נהי דבאית בי פסול לאכילת בשר לא אתיא לידי פגול מ"מ פסול הוי. והסברא נכונה דכל מיעוטי דפגול היינו לכת אכל מידי פסול לא נפקא.

ועיין בבה"ז דהרמב"ם לא גריס ואלויבא דר"י בגמ' ע"ש. ולשיטה זו נדאי מיושב קושית הפ"מ דנדאי לדין דמחשבה להניח לא מיפסל ומ"מ אם עירב מחשבה זו במחשבת שלא בזמנו מוציא מידי פגול זה נדאי רבותא גדולה הוא אכל במתניתין דנתן באמת שלא במקומו ידע גם בס"ד דלית בי' משום פגול.

ולהכי מקשה רק מהו בריתא דחישב פנ"ל. ועי' בתוס' רעק"א ו"ל שהניח בצע"ג דברי ר"ל בגמ'.

אכן למ"ש התוס' לקמן (ד' ל"ו) דלר"י מחשבת הניח דאימורים פסול ע"ש. א"כ י"ל דהא נמי מייירי במחשבת פגול דאימורים: שם ור"י אמר כו'.

הרמב"ם (פ"ב מפסוה"מ) וכן הרע"ב פסקו בפשיטות כשמואל וצ"ע דהלכה כר"י לגבי שמואל בכ"מ. פדאיתא בעירובין (מ"ז): והכ"מ שם כ' משום דר"י נשאר בקשיא וגם אמוראי שקלי וטרי בדשמואל.

ונה"צ"ע דאדרבה הא אבימי משמין דרב חסדא אתיא נמי אליבא דר"י. ותו דהא ר"י ור"ח אמרי דפליגי ר"ש ור"י אי יאספנו וכל זה לא א"ש אליבא דשמואל וצ"ע.

וע"כ צ"ל הטעם משום דמסיק ר"י בקשיא לכן תמהני על הרע"ב דפי' פסול ואין בו פרת דליבא פרת רק בחוץ לזמנו א"כ לא נחית כלל לקושית הגמ'. וא"כ למה פסק כשמואל: ע"כ בגמ' לא נחלקו כו' בחוץ שניתנו בפנים.

בס' פ"מ וצ"ק תמהו דנפסל בביאה להיכל וא"י מה קשיא להו דהא משפחת לה בעולה דאנן קי"ל דרק חטאת נפסל. כחכמים דפליגי עלי' דר"ע לקמן (נ"ד פ"א): ברש"י ד"ה מ"ט לאו משום דקלטי' מזבח והא ליבא למימר משום שלא במקומו במקומו כו'.

יש להוכיח מדברי רש"י אלו דס"ל דלמ"ד במקומו דמ"מ הבשר אסור לאכול ה"ה דאסור להקטיר האימורים דאינו בכלל לכפר דאל"ה ה"ה דקאמרי אם עלה לא ירד ע"כ ס"ל שלא במקומו דמי. דאי במקומו גם לכתחילה יעלו האימורים או אברי עולה א"ו דס"ל לרש"י דלא יעלו האימורים.

וצ"ע לדינא וגם הרמב"ם לא דיבר מזה ולישנא דשמואל לעיל פסול בשר יהי הפי' בין להקטיר בין לאכול. ועמ"ש לקמן (נ"ד ס"ו ע"ב) מזה: בתוס' ד"ה לאו כו' וקשה כו'.

בס' פ"מ כ' ליישב פירש"י ותוכן דבריו משום דקשיא לי' מה דמקשה הגמ' לר"י בחשב ליתן מה שלמעלה למטה פסול כמו להניח למחר והלא י"ל דמשום דס"ל יאספנו ולא מיפסל בהכי ע"ש שפנה בזה יסודו ונהי אינו דאפי' אם הדין יאספנו מ"מ הלא חושב ליתנם למטה ושלא יאספם ולר"י דמחשבה כמעשה מיפסל.

וא"כ בטל כל יסודו. ע"ש: בא"ד פיון דמהני הנריקה כו'.

פּוֹנֵנְתֶם מִבְּנֵי אֶרֶץ דְּכִיּוֹן דַּס"ל לַר"י בְּנִשְׁפָּף הַדָּם יָרְדוּ וּמ"מ בְּנִיטָן מֵהַ שְׁלֵמַעְלָה לְמִטָּה לֹא יָרְדוּ מִשׁוּם דְּנִתְקַדַּשׁ קִצְת בְּזוֹ הַזְרִיקָה וְלִהְיֵי מִחֲשָׁבָה לֹא פִסְלָה בָּהּ דְחָשִׁיב קִצְת זְרִיקָה עַכ"פ.

הַאֲרָכְתִּי בְּזֶה מִשׁוּם שְׁבַס' פ"מ מִקְשָׁה דְהָא יָצָא וְלֵן ג"כ אִם עָלוּ לֹא יָרְדוּ [וְלִמָּה פּוֹסֵל מִחֲשָׁבֶת הַיְנוּחַ]. וְלֹא דַק בְּזֶה דְהֵתֶם מִשׁוּם דְהֵדֶם קִיָּים אֲבָל הֵכָא שְׁנִשְׁפָּף וְהִי צָרִיף לְהִיּוֹת יָרְדוּ לַר"י וּמ"מ לֹא יָרְדוּ דְנִתְיָנָה זֹו לֹא חָשִׁיב כְּשִׁפִּיכָה א"כ חָשִׁיבָה זְרִיקָה.

גַּם י"ל דְהָא פִּי מִחֲשָׁבֶת הַיְנוּחַ הֵינּוּ שְׁלֵא יִזְרְקֵנוּ כָּלֵל א"כ הֵי בְּנִשְׁפָּף הַדָּם דְיָרְדוּ לַר"י וְזֶה פְּשׁוּט. מִיְהוּ הָא קָשְׁיָא לִי מַה דְמִשְׁנֵי הַגַּמ' לְעִיל מִיְדֵי דְהֵי כְּמִחֲשָׁבֶת הַיְנוּחַ לַר"י וְשָׁם חָשִׁיב לְזַרְקוּ שְׁלֵא בְּמִקּוּמוֹ לְמַחֵר וּבְזֶה שְׁפִיר אִם עָלוּ לֹא יָרְדוּ וְא"כ כַּה"ג מִחֲשָׁבָה לֹא הֵי כְּמַעֲשֵׂה לְתוֹס'.

מִיְהוּ לְפִי הַרְמַב"ם שְׁכ' לְעִיל מִיְנִשְׁב דְשָׁם מִטַּעַם מִחֲשָׁבֶת הַזְּמַן מִיְפְּסֵל. מִיְהוּ תוֹס' לֹא פִי כְּהַרְמַב"ם: דָּף פַּח ע"א בַּגַּמ' ר"ה אָמַר עוֹר אֵלִי לֹא פְּאֵלִי כו'.

הַרְמַב"ם וְהַרְע"ב פְּסָקוּ הֵכִי. וְנִרְאָה מִשׁוּם דְרָבָא מְפָרֵשׁ טַעְמֵי דַר"ה מִשְׁמַע דַּס"ל הֵכִי וְגַם מִשׁוּם דְמִתְחִיל הַגַּמ' סְבָרוּהָ ע"א פְּאֵלִי מִשְׁמַע דְלְמַסְקָנָא לֹא פְּאֵלִי מִיְהוּ הִי נִרְאָה דְגַם ר"ה מוֹדָה בְּעוֹלָה דְעוֹר שְׁתַּחַת הָאֵלִי נִקְרַבְתָּ דְהָא טַעְמֵי דַר"ה מִשׁוּם דְכִתִּי חֲלָבוּ וּבְעוֹלָה לִיכָא מִיְעוּט זֶה וְכֵן מוּכַח נָמִי מְהָא דְמִיְיָתִי הַגַּמ' אַח"כ הַבְּרִיָּיתָא דְהַשׁוּחַט אַתְּ הָעוֹלָה עוֹלָה אֵין אֲבָל זָבַח לֹא א"כ מוּכַח דְאַפִּי לְמ"ד עוֹר אֵלִי אֵינוּ פְּאֵלִי מ"מ בְּעוֹלָה מְקַרְב קָרְבִי.

וּתְמִיּהָנִי עַל הַרְמַב"ם דְלֹא מִשְׁמַע כֵּן בְּחִיבּוּרוֹ (בַּה' מַעַה"ק פ"ו) בְּסִדְרַת הַקְּרִבַת הָעוֹלָה מִשְׁמַע דְמִפְּשִׁיטוֹ כְּלוּל (וּבְפִי"ד מַה' פְּסוּהַ"מ"ק ה"ז) כְּתַב דְבָרִים שְׁאֵין רְאוּיָן לֹא לְמַזְבֵּחַ וְלֹא לְאַכִּילָה בְּשַׁר חֲטָאת הַנִּשְׂרָפִין וְעוֹר לְבַד עוֹר שְׁתַּחַת הָאֵלִי דְרְאוּי לְאַכִּילָה מִשְׁמַע הָא לְהַקְטִירָה לֹא רְאוּי אֵפִי לְעוֹלָה.

וּצ"ע.

וְאַפְשָׁר לִיְיָשֵׁב קִצְת לַמ"ש הַתוֹס' דְבִתְּוֹסְפֶתָא תְּנִיָא זָבַח וְתִי דַר"ה מוּקִי כַר"א וְא"כ י"ל דַּס"ל לְרַמְב"ם דְעֵיקַר כִּתִּי ב' בַּגַּמ' תְּנִי זָבַח וּלכ"ע הַגִּיְרָסָא זָבַח גַּם לַר"ה כְּדִתְנִיָא בְּתוֹסְפֶתָא וְאַתְיָא כַר"א לְדִינָן דְקִי"ל כַר"ה וּמִמִּילָא אֵין שׁוּם רְאוּי דְבְּעוֹלָה מְקַטִּירִין הָעוֹר שְׁתַּחַת הָאֵלִי!

וּמ"מ לְדִינָא צ"ע לְהוֹצִיא מִפְּשִׁטָא דְסוּגְיָא בְּכָרֵט דְרָבָא אָמַר טַעְמָא דַר"ה מִשׁוּם דְכִתִּיב חֲלָבוּ וְזֶה לֹא שְׁיִיף בְּעוֹלָה: שָׁם בַּגַּמ' אֲצִטְרִיף הו"א דְנִקָּא לְטוּמְאַה כו'. וְקָשָׁה א"כ הָד דְהֵתֶם ל"ל כִּינּוּ דְכָבֵר אֲשַׁמְעִינוּ הֵכָא אֵפִי לְקַדְשִׁים חָשִׁיב אֲוָכֵל מַכ"ש לְטוּמְאַה.

וְאוּלַי י"ל רְבוּתָא ג"כ לְהִיָּפּוּף דַּהו"א דְנִקָּא בְּקַדְשִׁים מִשׁוּם הַפְּסֵד קַדְשִׁים וּמַצְנַת אֲכִילָתָן כָּל דְנִאָּכֵל אֵפִי בְּדוּחַק אוֹכְלִין אוֹתוֹ אֲבָל בְּחוּלִין רַוְבָא דְאֵינְשֵׁי לֹא אֲכִילֵי לָהּ וְלֹא חָשִׁיב אֲוָכֵל קַמ"ל: בְּרַש"י ד"ה פִּיגוּל וּמִסְתַּבְּרָא כו' וְלֹא אֲמַחֲשָׁבֶת שְׁאָר פְּסוּלוֹת כְּגוֹן לְשִׁפְנוּף דְמוֹ עַל הַרְצָפָה וְלְעָרְבוּ בְּדָם פְּסוּלוֹן, כו' וְלוּלֵי דְבָרֵי נִרְאָה דַּא"צ לְזֶה דְלְשִׁפְנוּף עַל הַרְצָפָה וְדַאי לֹא נִכְלָל כָּלֵל בְּהַאָּכֵל יֵאָכֵל דְמִיְיָרִי בְּאַכִּילַת מַזְבֵּחַ וְלְשִׁפְנוּף לִית כְּאֵן אֲכִילַת

מזבח רק אפי' לערב בדם פסולין נמי לא יתכן משום דמרבין ב' אכילות מזבח ואדם
ובאכילת אדם לא שייך פסול תערובות רק בחוץ למקומו: ע"ב בגמ' אלא אמר רבא כו'.

רש"י בחומש פי' פשיטת הגמ' מקודם דקרא אריכא חוץ לזמנו וזוטררא חוץ למקומו וכן
הוא בתו"כ. ואפשר לומר לפמ"ש התוס' להקשות אהא דמקשה איפוד אנא.

ותי' דס"ל דאין מוקדם ומאוקר בתורה. וי"ל דס"ל לרש"י דסוגיא זו ס"ל דאפי' בחד
ענינא אין מוקדם ומאוקר בתורה אבל אנו קי"ל בפסחים (ד' ו') דבחד ענינא יש מוקדם
ומאוקר ואע"ג דהני ב' פרישיות גיהו חד בצו וחד בקדושים מ"מ חד ענינא הוא ויש
מוקדם ומאוקר [כמ"ש המהרש"א שם].

ולהכי א"ש פדאמרין מעיקרא: בתוס' ד"ה מה שלמים כו'. תימה מהקישא דזאת התורה
נפקא לן לקמן כו'.

נראה שהבינו הלימוד דהכא לרבות כל הקרבנות. אבל רש"י פי' למעט מנחת פהנים
ומנחת כ"מ ומנחת נסכים פדאי' לקמן (ד' מ"ד) ולפ"ז לק"מ קושית התוס'.

[דמהקישא דזאת התורה הו"א לרבות כל המנחות אפי' הני דאין להם מתירין]: דף כט
ע"א בגמ' למקום שיהא משולש. עפירש"י.

ואיני מבין שפיר טעמו. ויותר הי' נראה לפירש דהתורה פסלה רק בחוץ לעזרה דנשתנה
מפנים להזאת דם והקרבנות אימורים ואכילת בשר ק"ק.

אבל בהיכל דראוי להזאת דם לא מיפסל. וכענין זה פי' הר' יו"ט בתוס' לענין ירושלים
וכן י"ל בפשוטו לענין היכל: שם בגמ' אמרת אחר שהו פשר יחזור ויפסל.

ק"ק נהי דמוכח דמייירי במחשבה מ"מ נוכל לקיים גם הקרא בפשוטו דצריך להתקיים
המחשבה במעשה אבל אם לא קיים מה שחייב לא נעשה פיגול. וא"כ נפסל מפת
המחשבה.

ורק תנאי הטיל הפתוב שיתקיים מחשבתו אז נפסל למפרע ונהי בדין דקרב המתיר
פמצינתו הוי נמי תנאי אחר הפיגול דכשלא נעשה אח"כ פסול אחר חל פיגולו למפרע
ואפשר באמת זה שיטת ר"ע ולהכי מיייתי ראי' מזב דסותר דאי לס"ד דר"א דקרא מייירי
רק במעשה לא דמי פלל לזב דשם הטומאה כבר התחילה ומתלי תלי אלא פוננת ר"ע
כמ"ש דנוקי קרא בתרנוייהו מחשבה ומעשה פנ"ל ודמי לזב.

ובהכי מתפרש שפיר נמי הא דאמר או אינו מדבר אלא בכהן ומשמע דהזבח אין נפסל
פלל וא"כ תימה למה יפסל הכהן במה שלא חטא. ורש"י דחק לפירש דקאי גם אכהן.

ולשון או אינו לא משמע הכי. ולמ"ש א"ש דהכהן התחיל במחשבה וכשנגמר לבסוף
נפסל מעבודה.

מיהו לקמן דאמרין לכו עזאי נפקא הכשר הפהן מדאחרים לפירש"י שם מוכרחין לומר
דלא מייירי במחשבת הפהן אף בס' פ"מ מביא שם פי' אחר בהא דאמרין נפקא לי'
מדאחרים פי' דרש דלא יחשב מה דדרשי אחרים לענין במחשבה הכ' מדבר דרשו בן

עזאי לומר דהקרפון אינו נחשב אבל הפהן פשר ע"ש: שם בגמ' יכול אף מאחר נדרו בלא ירצה.

נתמיה מאין הרגלים לומר הכי. וקצת משמע דהוי דומיא דחויז לזמנו וכ"כ בס' קרבן אהרן.

מיהו לא יתכן דחויז לזמנו במחשבה הוא ויש לפרש משום דכ' בל תאחר וכו' מוצא שפתיך תשמור והוי כמו שינה הפתוב לעפב. מיהו קשה מאי דקאמר אח"כ דמבכור לא גזע שאר קרבנות דלהרצאה א"תו הא מ"מ נלמד מבכור דלא תשיב שינה לעפב וגם ל"ד חויז לזמנו דהא בבכור נמי חויז לזמנו פוסל.

וי"ל קצת דמ"מ הו"א דבכור גזה"כ להכשירו. והוציאו מן הפלל ודוחק: בתוס' ד"ה למקום כו' ויתישב לפי זה פיון דלאו מקום משולש הוא.

ויש להקשות לפ"ז פדפריה לקמן (ד' ל"ו) על ר"י ולפולג נמי בחושב ליתן מה שלמעלה למטה ומשני דס"ל לר"י שלא במקומו במקומו דמי הא בלא"ה א"ש דלאו מקום משולש הוא וצ"ל דבס"ד אפתי לא ידע דמצריה ר"י מקום משולש.

ויתישב בזה תמיהת התוס' לעיל (כ"ז ע"ב) ד"ה לאו משום דקלטין מזבח. הא ר"י ס"ל שלא במקומו במקומו.

ולפמ"ש פאן י"ל דאה"נ. למסקנא דגמ' שם דר"י מצריה מקום משולש מצי סבר שפיר שלא במקומו לאו במקומו: ע"ב בגמ' אצטריה סד"א ה"מ בכור דלאו בר הרצאה כו' לכאורה קשה א"כ דרשא דאחרים ל"ל פיון דאפי' מידי דבר הרצאה ממעט בן עזאי מכ"ש בכור.

וי"ל דאה"נ דאחרים פליגי על בן עזאי וס"ל דמבכור למדין לכל הקרבנות. רק ב"ע ס"ל דצריה לשאר קרבנות קרא אחריןא וב"ע לא דריש האי היקשא באמת להכי [כדאי תא בתמורה כ"א ע"ב] וקוש' הגמ' הי' רק ל"ל לב"ע קרא נלמוד מהיקשא דהא אין היקש למחצה] ומשני דמבכור א"י ללמוד ושוב באמת א"צ היקש זה גם לבכור: שם בגמ' וב"ע האי מיבעיא לי ולא באשתה חטא.

לכאורה ק"ק א"כ ל"ל קרא דאין מאחר נדרו בלא ירצה הא ממילא גזע מהא דלא באשתה חטא וא"א דמאחר נדרו בבל ירצה א"כ בטל כל הנדר והוי באשתו חטא כמ"ש התוס' ואפשר מה"ט מ'אן רש"י בפי' התוס' דמבקשין ממנו מ'אן לא איירי בנדר פלל.

מיהו גם לתוס' א"ש דאי לא הי' נלמד דאין מאחר נדרו בבל ירצה הוי מוקמינן קרא דהי' בה חטא ולא רבנה ואפתי לא הוי ידעינן ולא באשתה להכי צריה קרא. דמאחר נדרו אינו בבל ירצה וממילא מוקמינן בה ולא באשתה עוד י"ל דהא דהוי ס"ד דמאחר נדרו בבל ירצה בודאי היינו דור באפריש ולא אקריב אבל באמר ולא אפריש לא שייך פלל שי' ' בבל ירצה וא"כ י"ל דלא באשתה בכה"ג מיתוקמא וצריה א דאין מאחר נדרו בבל ירצה אפי' באפריש ולא אקריב כנ"ל: שם בגמ' מחשב בקדשים לוקה כו' והא לאו שאין בו מעשה הוא כו'.

קצת יש להוכיח מפאן דמחשבה בלי דיבור מפגל דאל"ה הדיבור חשיב מעשה כמו בתמורה. תו יש להקשות פאן ממ"ש הרמב"ם (פ"ה מהל' איסורי מזבח) דמעלה אברים בלי מלח לוקה משום לא תשבית מלח ברית.

וקשה ממ"ש הרמב"ם עצמו (פ"א מה' חגיגה) בנראה ברגל בעזרה בלי קרבן דהוי לאו שאין בו מעשה דהכניסה אדרבה מצוה הוא רק מה שאינו מביא עמו קרבן ולא חשיב מעשה. וה"נ הקטרה מצוה הוא רק שחיסר מלח.

מיהו יש לחלק פנין דהקרבן יש לו תשלומין א"כ בכניסה לא עשה שום איסור אבל מפאן קשיא כמו דלוקה על הקטרה בלי מלח. ה"ה הזורק ומחשב עושה איסור בהזריקה דהוי מעשה.

ויש לחלק קצת דהתם כל שאין מלח על הבשר גוף הקטרה איסור הוא ונהי דטעם האיסור משום חסרון מלח מ"מ עתה שאין עליו מלח גוף האיסור הוא ההקטרה אבל הקא עיקר האיסור הוא המחשבה ואין זה טעם האיסור רק גוף האיסור רק שאיסור המחשבה בשעת הזריקה אבל התם עיקר האיסור ההקטרה והטעם משום חסרון מלח ודוק: שם בגמ' אמר אילפא מחלוקת בשתי עבודות כו'.

קצת קשה דנחלקו אליבא דר"י דלא קי"ל פנותי. והנה יש לעיין לאילפא דבב' עבודות מחלוקת וכזית למחר פזית בחוץ בב' עבודות מייירי א"כ סיפא דחצי זית בחוץ וחצי זית למחר נמי מייירי בב' עבודות והסברא תמוה שיהי' בו פסול פנין דבכל עבודה לא הי' בה מחשבה על פזית למה תיפסל **פנותו כמ"ש בחי' (מנחות ד' י"ד) דמשמעות לשון הגמ' שם לפסוק כמו דתני לוי דארבע עבודות אין מצטרפין ע"ש גם י"ל דאפי' למ"ד דמצטרפין דוקא בחד מחשב' בתרנוויהו חוץ לזמנו או חוץ למקומו אבל ב' מחשבות וב' עבודות י"ל דלכו"ע אין מצטרפין: ** ודחוק לומר דסיפא דסיפא בחצי זית מייירי בעבודה אחת א"כ מה מקשה הגמ' לר"י רישא בב' סיפא בחד אדרבה קשה טפי לאילפא דסיפא עצמה רישא דבה בב' וסיפא בחד וע"כ צ"ל דאה"נ דלאילפא פסול אפי' בב' עבודות בחצי וחצי וא"כ נ"מ לדינא בזה דלר"י דמייירי בעבודה א' אפ"ש דבב' עבודות חצי בזה וחצי בזה לא מיפסל ולאילפא מיפסל.

וקצת יש להוכיח מהא דאמרינו לקמן ונהרי קמיצה דכי לחצות דמי ומשני בקמיצת מנחה ולבונה ופירש"י בהקטרה דקומץ והקטרה דלבונה ושם בריש מנחות סיפא דמתניתין ג"כ חצי פזית בחוץ וחצי למחר פסול א"כ מוכח דאפי' בב' עבודות מצטרפין ב' חצאי זיתים לפסול בכה"ג.

ומיהו יש לדחות דנהי דת"ק התם מייירי בעבודה א' מ"מ ר"י דמחלק בין קדמה מחשבת המקום. איהו מייירי בב' עבודות בהקטרת קומץ ולבונה וצ"ע גם י"ל דהקטרת קומץ ולבונה בחד עבודה חשיב ומצטרפין]: דף ל ע"א בגמ' התם נמי שהקטיר קומץ מנחה כו' פירש"י שבהקטרת קומץ והקטרת לבונה מייירי וקצת קשה דהא בשיטת ר' יוחנן קיימי אפ"י ורבא דמתניתין בעבודה אחת ונדייק לה מזה הפלל דר' יהודא וא"כ גם בפ"ק דמנחות דאר"י זה הפלל מייירי נמי בעבודה אחת ודחוק לומר דהקטרת קומץ והקטרת

ד"ה הא אָבֿל הָקָא מִיָּד פֿשָׁבֿא לְכָלֿל פֿסוּל מִיָּד חֵל הַפֿיגוּל פֿנ"ל: שָׁם בַּגְמ' א"ר יִנְאִי חִיָּשֿב וְשִׂיאֵכֿלוּ פְּלָבִים כו'.

צ"ע הַטַּעַם כִּמוֹ דָּאִין פֿיגוּל בְּחִיָּשֿב לְאָכוּל דְּבָר שְׂאִינוֹ רְאוּי לְאָכּוּל הָא לְכָלֿבִים לְעוֹלָם אִין קַדְוִישִׁים רְאוּיָן לְאָכּוּל וְלָמָּה יִהְיֶה פֿיגוּל. וְהִי אֶפְשָׁר לִזְמַר דְּשִׁמוּאֵל דְּאָמַר לְעִיל (כ"ח).

(דִּסְתָּם מִתְנִי דְעוֹר אֵלִי אֲתִיָּא כַר"א דְאָפִי לְאָכּוּל דְּבָר הָרְאוּי לְהַקְטִיר הָוִי פֿיגוּל וְכֵן אָמַר ר"י לְמָן דְּמִתְנִיתִין דְּהָקָא אֲתִיָּא כַר"א א"כ לְדִידְהוּ אֶפְשָׁר הִלְכָּה כַר"א פֿסְתָּם מְשֻׁנָּה וְא"כ י"ל דַּר' יִנְאִי נְמִי אֶלִיָּבֿא דַּר"א קָאִי אֶף הֶרְמֵב"ם (פֿי"ד מִפְסוּה"מ) הִבִּיא לְהִלְכָּה הַף דַּר' יִנְאִי וְצ"ע: שָׁם בַּגְמ' וְהִתְנַן לְאָכּוּל פֿחֲצִי זִית כו'.

תְּמוּזָה טוֹבָא דְלְאָכּוּל הִיָּנּוּ בְּשָׁר וְלִהַקְטִיר הִיָּנּוּ אִימּוּרִים וְאִימּוּרִים לְאָכִילָה לֹא הָוִי פֿיגוּל אָבֿל בְּשָׁר שְׂפִיר י"ל דְּגַם לְאָכִילַת אֵשׁ מִפְּגַל. וְהִי נִרְאָה דְסוּגְיָא זֹו אֲתִיָּא כַר' יִרְמִי' לְמָן דְּהָדָּ בְּבִיא אֲתִיָּא כַר"א דְּגַם לְאָכּוּל אִימּוּרִים הָוִי פֿיגוּל.

וְאֶפְשָׁר עוֹד לִזְמַר דְּדִיִּיק הַגְמ' מִשּׁוּם דְּכָלֿלָא פֿיגוּל דְּלְאָכּוּל חֲצִי זִית וְלִהַקְטִיר חֲצִי זִית לֹא הָוִי פֿיגוּל וּמִשְׁמַע דְּלֹא מִשְׁפַּחַת לְעוֹלָם לְהִיּוֹת פֿיגוּל כַּה"ג אֶפִי בְּבָשָׂר וְע"ז מִקְשָׁה דְּבָשָׂר לְהָוִי פֿיגוּל וּלפ"ז גַּם לְמִסְקָנָא י"ל דְּדוּקָא בְּבָשָׂר יֵשׁ חִילּוּק בֵּין לְשׁוֹן הַקְטָרָה לְשׁוֹן אָכִילָה אָבֿל בְּאִימּוּרִים בְּכָל גּוֹנֵי אִין מְצַטְרְפִים אֶפִי אָמַר לְשׁוֹן אָכִילָה.

מִיָּהוּ הֶרְמֵב"ם הֶעֱתִיק הַדִּין כְּפִשְׁטָא ע"ש. וי"ל עוֹד דַּפִּי הַמְשֻׁנָּה כְּפִשְׁטָא דְלֹא הִזְכִּיר כָּלֿל לֹא אִימּוּרִים וְלֹא בְּשָׁר רַק לְאָכּוּל מְזָה הַקְרָבָן חֲצִי זִית וְלִהַקְטִיר מְזָה הַקְרָבָן חֲצִי זִית א"כ אִי אָמַר לְשׁוֹן אָכִילָה הָוִי פֿיגוּל דִּיכּוּל לְהִיּוֹת הַמְכּוּוֹן עַל הַבְּשָׂר וְאִי אָמַר לְשׁוֹן לְהַקְטִיר לֹא הָוִי פֿיגוּל דְּלִהַקְטִיר הִיָּנּוּ אִימּוּרִים וּבְזָה נּוֹכַל לְקַיָּים ג"כ לְשׁוֹן הֶרְמֵב"ם דְּהוּא כְּלִשׁוֹן הַמְשֻׁנָּה.

וּלפ"ז לְעוֹלָם י"ל דְּחֲצִי זִית אִימּוּרִים וְחֲצִי זִית בְּשָׂר אֶפִי אָמַר לְאָכּוּל נְמִי לֹא מְצַטְרְפִים. שׁוֹב רְאִיתִי בְּתוֹס' מְנַחֹת (י"ז:) הָאֵרִיכוּ בְּזָה וְנִדְחָקוּ לִיִּישֵׁב ע"ש וְעַדִּיָּין צ"ע: בְּתוֹס' ד"ה דַּכ' תְּאָכִלְהוּ כו' אָבֿל הַשְׁתָּא דְאֲמַרְתָּ כו'.

אִין פִּי לְדַבְרֵיהֶם אֵלּוּ בְּכָאן וְנִרְאָה דַּט"ס יֵשׁ פֿאַן וְזָה שְׂיִיף לְדִיבּוֹר שְׂאֲחָרִיו דְּהַקְשׁוּ ל"ל לַגְמ' לְהִבִּיא מְהָא דְּחֲצִי זִית לְאָכּוּל וְלִהַקְטִיר חֲצִי. וְלֹא הִבִּיאוּ מְהָא דְּלִהַקְטִיר דְּבָר שְׂדַרְכוּ כו' וּבְאֲמַת קוֹנְשָׂיָא זֹו י"ל דְּדוּדָאִי לְהַקְטִיר מְהָא שְׂאִין דְּרַכּוּ אוֹ לְאָכּוּל מְהָא שְׂאִין דְּרַכּוּ לֹא הָוִי פֿיגוּל.

אָבֿל בְּמִתְנִיתִין לְאָכּוּל ח"ז הוּא בְּשָׂר וְלִהַקְטִיר ח"ז הוּא חֵלֵב. וּמָה דְאִינוּ מְצַטְרַף מִשּׁוּם דְּהֵם ב' עֲנִינִים זֶה אָכִילָה וְזֶה הַקְטָרָה וְלָכֵן פְּרִיף פִּינּוֹן דְאָכִילַת אֵשׁ נְמִי אָכִילָה קָרִי א"כ לֹא הָוִי ב' עֲנִינִים וַיִּצְטְרְפוּ.

וּמִשְׁנֵי אַה"נ דָּאִי אָמַר בְּלִשׁוֹן אָכִילָה מְצַטְרַף וְחִילּוּק זֶה מְוַכְרַח וְהַתוֹס' בְּעֲצָמָם בְּמִנְחֹת (י"ז ע"ב) הֶעֱלוּ כֵן. וְא"כ נִרְאָה דְּזָה עֲצָמוּ הִי תִי הַתוֹס' ע"ז וְנִשְׁמַט בְּתוֹס' לְדִיבּוֹר הִרְאִישׁוֹן מְדִיבּוֹר הַשְּׁנִי.

כנ"ל: ע"ב בגמ' בעי רבא חישב לאכול פזית ביתר מקדי אכילת פרס. תמוה בעיני פיון דכבר אפשר דלב' בני אדם הוי פיגול א"כ מה נ"מ באכילת פרס פששני בנ"א אוכלין דכ"א אוכל חצי טפי מגרע גרע מאחד שאוכל בהפסק זמן.

ותו יש לתמוה מה דפשיט אב"י הא לאכול ולאכול וקא הקטרה יותר מקדי אכילת פרס הוא. מה קושיא היא זו דשפיר נוכל לומר באדם שאוכל בהפסק יותר מקדי אכ"פ פיון דלאו אכילה הוא לא מפגל אבל לאכול ולהקטיר פיון דאכילת מזבח פדרה הוא אפי' בהפסק יותר מא"פ א"כ שפיר הו"א דאכילה והקטרה מצטרפין פיון דאכל פדרה והקטיר פדרה.

והנה הרמב"ם פוסק בפשיטות דמצטרף ותמוה דבגמ' לא אפשר. וכ' הכ"מ דס"ל דקא דאמרי' דלמא בהקיסק גדול דחי' בעלמא הוא או דלא גרס הדיחוי בגמ' פלל.

ותמוה דנדאי דחי' גמורה הוא ואדרבה תימה על ס"ד דגמ' דסתם אש המערכה בנדאי יאכל פזית בפחות מקדי אכילת פרס. ולכן נראה לפע"ד דהרמב"ם לא גרס פל הלשון שפגמ' וקא הקטרה יותר מקדי אכילת פרס.

רק כפושטא. דאב"י פשט ממתניתין דאכילת ב' בנ"א מצטרפין מכ"ש באדם אחד ביותר מכא"פ.

ורבא דמיבעיא לי' י"ל דלא ידע מבעיות ר"א דב' בנ"א ומיבעיא לי' ביותר מכא"פ וה"ה בב' בנ"א ופשיט לי' אב"י כדפשיט בעית ר"א ולכן פסק הרמב"ם פן כנ"ל: בתוס' ד"ה ביותר. וא"ת וליפשט מחצי זית בחוץ וחצי זית למחר.

ואפשר לומר דיש לפרש במתניתין דגם החצי זית בחוץ נתפזין על למחר דקא בחישב פזית למחר בחוץ עירוב מחשבות הוא ולא הוי פיגול כדאמר רבי לעיל וא"כ מייירי מתניתין שחישב לאכול פזית למחר החצי בפנים והחצי בחוץ ולכן פסול הוי ולא פיגול.

שוב עיינתי ונ"ל דאין הדין פן דבכה"ג י"ל דהוי פיגול דאין חצי זית דחוץ מעכב הכזית דלמחר פיון דלענין למחר מצטרפין הב' חצאין והוי פזית והגם די"ל דעירוב מחשבות גרע מ"מ נראה יותר דהוי פיגול כה"ג וצ"ע לדניא: פרק שלישי.

בתוס' ד"ה ובטמאים כו' ומשו"ה לא נקט נמי שפא יכניס ידו כו'. תמוה דאי נזהר להכניס היד א"כ איך יגע בבשר ויש לינישב בדותק: בא"ד והקשה ר"א כו' ויש לינישב דנ"מ בפסח הבא בטומאה ונכנסין הטמאים ויכולין לשחוט אפי' קרבן התמיד ולא מציינו בפסח הבא בטומאה שלא יהיו רשאים הטמאין לכנוס עד שעת הקרבה דהזריז רשאי לבא מקודם כמו בקל ע"פ.

ואפי' את"ל דאסור לכנוס קודם שחיטת התמיד אפתי נ"מ אם יש מצורע דקרבו ש'לו דוחה עשה דהשלמה ויכול לשחוט החטאת ואשם של מצורע אחר התמיד כמבוא' בפ' תמיד בשחט (ד' נ"ט).

(: דף לב ע"א במשנה וכולן שקיבלו הדם כו' עתוי"ט בשם הרע"ב בפ"ק דמעילה דטמא שקיבל לית לי' תקנתא משום דעושה שירים. אף שם במעילה מסיק התוי"ט דדוקא קיבל וזרק א"כ א"ש הקא וכולן גם על טמא וקיבל בלבד ע"ש.

איברא דלשון הרמב"ם (פ"א מפסוה"מ) משמע כמו שהבין הראב"ד דאפי' קבלה בלבד עושה שירים. ומ"ש הכ"מ דסמך הרמב"ם עמ"ש בה' מעילה אינו הכרח דבה' מעילה מיירי בשאר פסולים וכ' דאפי' קבלו וזרקו אינו עושה שירים אבל הכא בטמא משמע אפי' קבלה גרידא עושה שירים.

אף מסבא תימא לומר כן דנדאי אפי' נשפה הדם שקיבל יכול לקבל שאר דם הנפש ולמה יהי דין שירים עליו קודם הזריקה. והנה לכאורה הי' נראה כמו דטמא עושה שירים משום דכשר בציבור א"כ ה"ה ניתנין למעלה שנתנו למטה אפי' למ"ד לאו כמקומו דמי פיון דג"כ כשר בהנה דלמטה יעשו שירים.

והא דתנו בסיפא נתן שלמעלה למטה אם יש דם הנפש יחזור ויקבל היינו בנתנו פסול. אף למ"ד שלא במקומו לאו כמקומו מפרש הסיפא בכשר כדאימא לעיל כ"ו:] מוכח דפסול זה דלמטה אינו עושה שירים ונראה הטעם דדוקא טמא דכשר בציבור עושה שירים אבל הנה דלמעלה לא הוי עבודה כלל למטה ואע"ג דכשר בהנה דלמטה שם מצותו בכך: שם במשנה נשפה מן הפלי על הרצפה ואספו כשר.

לכאורה הי' נראה מדשינה ונקיט לשון דיעבד. וברישא אמר יחזיר לימין. כללי שרת. וכאן לא אמר יאספנו.

הי' נראה דאין נכון לכתחילה לאסוף מן הרצפה דאינו דרך כבוד וישחוט בהמה אחרת. דאין בזה הפסד קדשים כל כמה דלא זרק הדם.

אכן בתוס' לקמן (לד ע"ב) ד"ה כל שבידו כתבו מצוה לאסוף. והי' אפשר לחלק דאם נשפה כל הדם מצוה לאסוף אבל אם עוד נשאר בפלי לכתחילה לא יאסוף.

אף א"כ מתניתין דתנו ואספו ע"כ מיירי שנשפה רק מעט א"כ אפתי תקשה דהוי דיחוי פיון דכ' התוס' דכל שבידו לא הוי דיחוי הוא דוקא במקום מצוה. ואפשר לומר דדיחוי לא שייך רק כשפל הדם נדחה וקושית הגמ' להוי דיחוי משום דמתניתין מיירי בכל גונוי אפי' נשפה כל הדם וע"ז משני פל שבידו דהוי מצוה לאספו והא דתנו לשון דיעבד בנשפה רק מעט נהי דכה"ג לאו מצוה הוא מ"מ לא שייך דיחוי פיון דהנשאר בכלי כשר וממילא אפי' אסף גם הנשפה כשר מ"מ דוחק לחלק בהכי דמ"מ זה הנשפה נדחה מן הזריקה וצ"ע לדינא וגם הרמב"ם העתיק פלשון המשנה רק דיעבד ובאמת אין דברי התוס' מוכרחין בזה די"ל אפי' שלא במקום מצוה כל שבידו לא הוי דיחוי וכמ"ש לקמן מזה בס"ד: שם בגמ' לכתחילה לא ורמינהו כו'.

אע"ג דגם במשנה תנא השחיטה כשרה א"כ לשון כשרה דיעבד הוא מ"מ בברייתא דלא תני ששחטו ותנא סתמא כשרה משמע אפי' לכתחילה מיהו למסקנא דעכ"פ טמאים לכתחילה לא ובברייתא נמי תני טמאים ע"כ דבדיעבד מיירי ע"כ נראה דעיקר קושית הגמ' הואיל ויליף מקרא להכשיר מהיכי תיתי למיפסלינהו לכתחילה ומשני משום שפא יגע בבשר מיהו י"ל דחכמים אסרו לכתחילה בכל הפסולין שחיטה אטו שאר עבודות.

ואפשר לא ניחא להגמ' הכי פיון דשחיטה כשרה בזרים א"כ מצוה בו יותר מבשלוהו ואין סבא שהחכמים יבטלו המצוה מן הבעלים: שם בגמ' קסבר ביאה במקצת שמה

ביאה. הקשה בס' פנמ"א א"כ למה לא קדשו שערי ניקנור פיון דהתירה תורה ביאה במקצת ע"ש.

ולדידי לק"מ דנהי דבמקצת שמה ביאה מ"מ אדרבה מה שמכניס כל הגוף הוי כבא אל המקדש והתורה התירה רק ראשו ונדו נמצא הוי פנכנס בכל הגוף חוץ מראשו ונדו וכיון דביאה במקצת שמה ביאה אסור פיון שהוא שלא לצורך פנ"ל פשוט.

שוב ראיתי פו מפנרש בתוס' יבמות (ז:) דביאה בכלו לא אשתרי מידי דהוי הי' לו דרף קצרה ובא בארובה ע"ש: [בתוס' ד"ה מ"ש סמיכה והקשה ר"י דארליניש כו'. ויש ליישב קצת דמ"מ פיון דכל הסמיכות היו בעזרה לפני ה' א"כ לא מצינו סמיכה רק לפני ה' ולכן בבמה א"צ סמיכה והא דשחיטה בעינו משום דבחולין נמי בעי שחיטה ובעינו ממשקה ישראל ומן הפותר בפיה: בא"ד מיהו לקמן בשמעתין משמע כפי' הקו' כו'.

נראה דבלא"ה נמי יש להוכיח כפירש"י מהא דמוקמי' ברייתא דמה שחיטה בטהורין אף סמיכה בטהורין כשמעון התימני דס"ל דהשוחט צריך להיות לפניו והשתא קשיא ל"ל למילף סמיכה משחיטה פי הכי דדריש שמעון התימני ושחט לפני ה' דהשוחט צריך להיות לפני ה' כמו כן בסמיכה לפני ה' וסמך נימא דהסומך צריך להיות בפנים א"ו דבסמיכה עצמה לא כ' לפני ה' רק מטעם תיכף לסמיכה שחיטה ולכן אפי' הסומך עומד בחוץ לית לן בה [אי לא הקישא דסמיכה לשחיטה]: ע"ב בגמ' איתבי' ר"ה לעולא כו'.

לכאורה קשה הא אמרינו לעיל דהברייתא דמה סמיכה בטהורין אף שחיטה בטהורים ס"ל ביאה במקצת שמה ביאה א"כ י"ל עולא ס"ל כהאי תנא. ואפשר לומר דעולא חידש דביאה במקצת לוקה א"כ פרת נמי להוי אבל בברייתא דלעיל י"ל דשמה ביאה לאסור בעלמא פי הכי דמצינו דחצי שיעור אסור וי"ל ביאה במקצת הוי פחצי שיעור להכי מקשה רק לעולא והא דמיתי אח"כ סייעתא לעולא מהא דמצורע מבטל סמיכה י"ל דאי אינו לוקה ורק אסורא בעלמא הוי מדחינו האי אסורא משום מצות סמיכה [פיון דבמצורע אי אפשר בלאו הכי.

משא"כ בטמא שהביא קרבן יוכל לסמוך פשיטהר וכמ"ש התוס' לקמן (ל"ג.) ד"ה גיעול]: שם בגמ' אידי ואידי עשה שיש בה פרת היא.

הא דפשיטא להגמ' דיש בו פרת אע"ג דגמיר מנגיעה ושם ליכא פרת ובאמת רבינא לקמן קאמר דלענין מלקות לבד אתמר נראה דתל' בפלוגתא אי דון מינה ומינה. דהכי ס"ל לרבינא ור"ה דמקשה ה"כא ס"ל דון מינה ואוקי באתרא דכיון דמרבין ביאה במקצת הוי בכרת כמו כל ביאה ומשמע לי דעולא באמת הכי ס"ל דהא א"ל מטונף הואיל והותר לצרעתו וכן ביבמות (ד' ז') אמרו דעולא ס"ל הואיל ואשתרי אשתרי ורבינא ור"א לקמן פליגי אדעולא דר"ל לא איירי לכרת אבל עולא באמת הכי ס"ל בדר"ל פנ"ל.

ומלשון רש"י לקמן לא משמע פו וגם בעיקר הדין דחידש עולא מתוך שהותר לצרעתו אפשר דאמת הוא אפי' למ"ד ביאה במקצת לא שמה ביאה. דמ"מ מי פליג אעולא בהא וכ"מ סוגית הגמ' ביבמות שם דאמת הוא דין דעולא ולפ"ז לרבא בטמאי מתים שנעשו זבים מותרים **בתוס' ביבמות (ח').

(פתבו דרבא לית לי דעולא אבל פבר עמד על דבריהם בטו"א במגילה (ג'.) ע"ש: **
והרמב"ם לא הביא מזה משמע דס"ל דלדין דביאה במקצת לא הוי ביאה ל"ל מתוך
שהותרה וצ"ע בזה: ברש"י ד"ה אידי ואידי כו' שהרי א"א להוציא הדם שנפסל ביוצא.

באמת לא נתבאר הטעם דצריף להכניס ראשו וידו לפניו למתן דם רק מ"ש רש"י וכן
הרע"ב במסכת נגעים דמפסל ביוצא אבל אין זה מספיק דמה בכך דנפסל פניו דרחמנא
אמר ליתן עליו הדם והלא ב' מיני דמים הם פדאיתא בתו"כ ובמשנה שם (פי"ד דנגעים)
ב' פהנים אחד מקבל הדם בכלי לזרוק על המזבח ואחד מקבל בכפו ליתן על המזנוח
א"כ שמה פה המצוה ליתן עליו בכל מקום שהוא ובתו"כ לא נזכר כלל שמכניס ראשו
וידו רק במשנה מפרש פן וצ"ע הטעם.

ואפשר משום דכתיב וכפר עליו לפני ה' והגם דוהעמיד הפהן כו' ואותם לפני ה' מפרשין
בשער ניקנור מ"מ הפפרה הכתוב כל הפפרות ביחד והזריקה היא בפניםנתינה על
הבהונות הוא בפנים דלפני ה' קאי על כל הפפרה פנ"ל: בתוס' ד"ה ור"י כו' ועו"ק
מדאמרי' פ' ג' מינין טמא יהי לרבות טבו"י כו'.

איני מבין קושיא זו די"ל דבהא פליגי פניו דגלי קרא לרבות טבו"י מר ס"ל דטבו"י דזב
פזב ממש מפח האי ריבויא ומ"ס דלאו פזב ממש. אבל לולא האי ריבויא הוי פטהור
לגמרי וקא דבמחו"כ אינו פזב בלא"ה ע"כ איפא איזו מיעוט על מחו"כ טפי מטבו"י.

מיהו בלא"ה תי' תוס' שפיר: בא"ד אלא ודאי דט"י דזב פזב לענין פסח הבא בטומאה
כו'. בס' פמ"א מקשה לפי ה"ר חיים זה דלמ"ד דכזב דמי אין שוחטין על מחוסר פפורים
א"כ למה דוחין פאן העשה משום הפסח בלא"ה אין שוחטין וזורקין עליו ע"ש.

ואיני מבין דבריו דהקא מחו"כ הוא עד הבאת הקרבן ובלילה יוכל לאכול וס"ל השתא
שוחטין וזורקין על טמא שרץ אבל הא דכזב דמי לענין פסח הבא בטומאה היינו שיהי'
גם בלילה מחוסר פפורים ומ"מ אי מחו"כ דזב לאו פזב אשתי פשרוב ציבור טמאים
פמבואר שם בש"ס בכריתות: דף לג ע"א בגמ' א"ר יוסף כל הסומא ראשו ורובו מכניס.

אע"ג דהאי ברייתא דלעיל [דמתני ר"ח] דמקיש סמיכה לשחיטה ואמרי' בגמ' דסמיכה
אפשר דענין ידי וסמיה ע"כ לא ס"ל דראשו ורובו בעי אפשר דר"י (לא ס"ל דר"ח או)
ס"ל דאינדף ברייתא דמקיש שחיטה לסמיכה פליג ע"ז וסובר דבכל פחו בעינן ולא מטעם
דס"ל דביאה במקצת הוי ביאה פניו דבא ר"י לומר דביאה במקצת לא הוי ביאה וסוגית
הגמ' דלעיל דס"ל דהני ברייתות פליגי בביאה במקצת הוא אליבא דעולא.

ונראה מלשון הרמב"ם (פ"ג מה' מעה"ק ה' י"א) דלא ס"ל כר"י בהא דנהי דבכל פחו
בעינן מ"מ בהכנסת היד בלבד שיהי' נמי בכל פחו ע"ש שכ' דבהכניס ידו סגי רק שיהי'
בכל פחו ** בכ"מ הביא דברי ר"י דהקא.

אבל יותר נראה מקור דברי הרמב"ם מסוגיא דחגיגה (ט"ז): דמסקי' התם דבעי' סמיכה
בכל פחו. ומ"ש התוס' פסחים (פ"ט.

(וביבמות (ק"א.) דפלוגתא דתנאי היא בחגיגה.

כָּבֵד תִּמְהַ עֲלֵיהֶם בִּשְׁעָה"מ (פ"ג מה' מעה"ק) ע"ש: ** ומה"ט נְמִי כ' הַרְמַב"ם (בפ"ד מְחַסְרֵי פִּפְרָה) דְּהַמְצוּרָע מְכַנִּים שְׁתֵּי יָדָיו וְסוּמָהּ וּע"ש בכ"מ דָּלָא . ס"ל פְּהֵהוּא בְּרִייתָא דְחוּזָן מְמַצוּרָע מְשוּם דְּאֵתְיָא כר"י בר"י דְּמִרְחַק צְפוּן וְאָנָן לָא ס"ל הָכִי .

והגם דהי' אָפְשָׁר לומר דְּדוּקָא בְּסְמִיכָה דְּאֵשָׁם מְצוּרָע מְקוּל דְּסָגִי בְּהַכְנָסַת יָדִים מְשוּם דְּלָאו דְּאוּרִייתָא מ"מ יוֹתֵר נִרְאָה כמ"ש דס"ל בְּכָל סְמִיכוֹת דא"צ רֵאשׁוּ וְרַבּוּ לְפָנִים . וּבְעֵיקָר הַדִּין אִי סְמִיכַת אֵשָׁם מְצוּרָע לָאו דְּאוּרִייתָא לָא הִבִּיא הַרְמַב"ם מְזַה אֲדַרְבָּה פִּינּוּ דכ' סְתָמָא דְּמְכַנִּים ב' יָדָיו לָא מְשַׁמַּע דְּהוּי הַקְּפַת יָדִים בְּלִבָּד .

א"כ ס"ל דְּאוּרִייתָא: שָׁם בַּגְמ' וְתִיכְף לְסְמִיכָה שְׁחִיטָה לָאו דְּאוּרִייתָא . יֵשׁ לְעֵינָן א"כ לְמָה תִּקְנוּ חֲכָמִים לְהַסְמִיךְ סְמִיכָה לְשְׁחִיטָה פִּינּוּ דְּאִין לוֹ עֵיקָר מְדְּאוּרִייתָא וְאֵפְשָׁר מְשוּם גְּזִירָה שְׁמָא יֵאָרַע אַח"כ פְּסוּל בְּהַקְרָבָן וְלֹא יִשְׁחַטְנוּ וְנִמְצָא דְּעֵבֵד עֲבוּדָה בְּקַדְשִׁים לְכוּ אָמְרוּ תִיכְף לְסְמִיכָה שְׁחִיטָה: בְּתוֹס' ד"ה וְלֵיעֵבֵד פִּשְׁפִּשׁ וּמִיָּהוּ קִשָּׁה כו' .

תְּמַהֲנִי עַל דְּבִרְיָהֶם דְּכִינּוּן דְּנִמְסָר הַצּוּרָה שֶׁל הַבְּנִין בְּלִי פִּשְׁפִּשׁ אַע"ג דְּמְצוּרָעִים לָא הָיוּ יְכוּלִין לְסַמְּוֵה א"כ מָה מְקוּם לְתַקְּנוּ פִּשְׁפִּשׁ לְסְמִיכַת מְצוּרָע וְאֲדַרְבָּה לְהִפּוּף קִשָּׁה לִי עַמ"ש תוֹס' אַח"ז דְּאִי הַטַּעַם שְׁמָא יִרְבֵּה בְּפִסְיַעוֹת פִּינּוּ דְּהוּא מְדַרְבְּנָן לָא שְׁיִיף בְּזַה קָרָא אֲשַׁכְּחוּ .

ולפע"ד נִרְאָה לְהִפּוּף פִּינּוּ דְּעַכְשָׁיו גְּזָרוּ וּבִיטְלוּ חֲכָמִים סְמִיכַת מְצוּרָע שְׁפִיר מְטַעַם מְצוּת סְמִיכָה נוֹכַל לְעַשׂוֹת פִּשְׁפִּשׁ דַּע"ז אִין רֵאִי מָה שְׁנִמְסָר הַצּוּרָה בְּלִי פִּשְׁפִּשׁ דָּאז לָא הִי צוּרָה בְּדָבָר דְּמְצוּרָעִים נְמִי הָיוּ סוּמְכִין אֲבָל עַכְשָׁיו דְּאָסְרוּ הַסְּמִיכָה מָה בְּכַף דְּהוּא מְדַרְבְּנָן סוּף סוּף בְּטַל סְמִיכָה דְּאוּרִייתָא וְשְׁיִיף שְׁפִיר קָרָא אֲשַׁכְּחוּ: בַּד"ה סְמִיכַת א"מ לָאו דְּאוּרִייתָא כו' וּמִתּוּךְ הָאִי שְׁמַעְתָּא אֵתָא שְׁפִיר כו' .

א"י לְהַלּוֹם דְּבִרְיָהֶם מֵאִי מַעֲלִיוֹתָא הוּא לְפִי שְׁיִטְתָּם פִּינּוּ דְּמְשוּם עֲבוּדָה בְּקַדְשִׁים הָיוּ הָךְ סְמִיכָה רַק בְּהַקְּפַת יָדִים א"כ שָׁם נְמִי דְּסְפִיקָא הוּא הָיוּ ג"כ רַק בְּהַקְּפַת יָדִים א"כ מָה תוֹעֵלַת בְּהָאִי סְפִיקָא יוֹתֵר מְכָל אֵשָׁם וְדָאִי שֶׁל מְצוּרָע: בַּא"ד וּמִיָּהוּ קִשָּׁה כו' אֵשָׁם מְצוּרָע יוֹכִיחַ כו' .

אָפְשָׁר לומר דְּשִׁאֲנֵי אֵשָׁם מְצוּרָע דְּבָא רַק לְהַכְשִׁיר וְלָכוּן לָא הָנוּי יוֹכִיחַ וְסְבַרְתָּ ר"ש הִיא דְּסְמִיכָה הוּא לְכַפֵּר דְּכוּן כ' וְסוּמָהּ לְכַפֵּר עֲלָיו וְלָכוּן בְּבָא לְהַכְשִׁיר א"צ סְמִיכָה וּבְזַה יֵשׁ לִיִּישׁב ג"כ קו' הַתּוֹס' בְּסוּמָהּ ד"ה אִיפּוּף דַּע"ג דְּמְקַשִּׁינָן הָאֵשָׁם לְחַטָּאת לְכַמָּה דְּבָרִים מ"מ לְסְמִיכָה לָא מְקַשִּׁינָן פִּינּוּ דְּבָא לְהַכְשִׁיר פְּנ"ל: ע"ב בַּגְמ' פִּי אֵתִי רַבִּין אָמַר ר"א לְעַנְיָן טָמֵא שְׁנִגְע בְּקַדְשׁ אִיתְמַר .

לְכַאוּרָה אִין זָה סְתִירָה דְּשְׁנֵי הַדִּינִים אִין תְּלוּיִין זָה בְּזַה דְּנָהִי דְּדַרְיָשׁ ר"ל טָמֵא שְׁנִגְע בְּקַדְשׁ לֹקְהָ מִדְּכ' בְּכָל קַדְשׁ לָא תַגַּע מ"מ מְקִישׁ נְמִי נְגִיעָה לְבִיאַה דְּבִיאַה בְּמַקְצַת שְׁמָה בִיאַה . וְאֵפְשָׁר לומר דְּהָא מְסִיק הַגְמ' אֲלִיבָא דר"ל דְּעֵיקָר קָרָא בְּאֲכִילָה דְּוּמִיָּא דְּבִיַּאת מְקַדְשׁ דִּישׁ בּוּ נְטִילַת נְשָׁמָה א"כ ע"כ בִּיַּאָה בְּמַקְצַת לָאו שְׁמָה בִיַּאָה דַּא"ה הָא אֵל הַמְקַדְשׁ לָא תְבֵא נְמִי אִין בּוּ נְטִילַת נְשָׁמָה הִיכָא דְּבָא בְּמַקְצַת דְּהָא רַבִּינָא אָמַר רַק לְמַלְקוֹת אִתְמַר וְלֹא לְכַרְתָּ .

וא"כ ע"כ לא אמר ר"ל פלל להאי לישנא דביאה במקצת שמה ביאה. מיהו יש לדחות דאע"ג דמשפחת במקצת דלית בי' פרת מ"מ שם ביאה יש בה פרת אבל נגיעה לעולם אין בה פרת: שם בגמ' תניא פותי' דר"ל.

לכאורה הוי רק ראיה להא דאזקרת טמא שאכל בקודש מבכל קדש לא תגע אבל לא להך קמיינתא דטמא שנגע בקדש מיהו אפשר כיון דכל הטעם דר"י דטמא שנגע לא לקי משום דקרא בתרומה פתיב ומיהו פרייתא משמע דבקדש פתיב א"כ נסתיע ר"ל גם בזה ובאמת ביבמות פ' הערל (ע"ה מיימי הגמ' פרייתא זו ומסיים בה ולמה אפקי' בלשון נגיעה לומר נגיעה פאכילה ע"ש).

איברא דשם בתרומה מירי. וכבר נתקשו בזה שם בתוס'.

מיהו הרמב"ם (פי"ח מפסוה"מ) פוסק כר"י דנגע בקדש לא לקי ומ"מ בזה מיימי כדר"ל דאזקרת אכילת קדש מבכל קודש לא תגע ע"ש (וכבר תמה עליו הלח"מ (פי"ט מה' סנהדרין) ע"ש] הא דמקשה הגמ' דקרא לאזקרת אכילת קדש אתי אין להקשות ע"ז דאפי' אי קרא אתי לנגיעה ממילא אכילה באזקרה ג"כ דמשפחת אכילה בלי נגיעה דחבירו תחב לו בפיו ונגיעה דבפנים לא שמה נגיעה (כמ"ש התוס' לקמן (ק"ו) ובחולין (ק"א).

(ע"ש): בתוס' ד"ה לענן מלקות הקשה ר"ח דאין עשה דוחה עשה ול"ת ותו דלא הוי בעידנא ע"ש. יש ליישב דכיון דלא אתרבי דלא למלקות אבל לא הוי ביאה במקצת ממש כמו בכולו א"כ י"ל דבכלל עשה דוישלחו מן המחנה נמי לא הוי דכיון דמשלח רובו ונשאר מקצת מתקיים העשה.

רק למלקות אתרבי מהיקוש דנגיעה והשתא י"ל דלאו גרידא עשה דמתן בהונות דוחה אותו והוי בעידנא. והא דנקט לעיל עשה ניש בה פרת לרווחא דמלתא.

אבל עשה דמתן בהונות סגי ובלא"ה כיון דמסיק ר"י דאפי' עשה ליכא רק שחדשו בה דברים. א"כ עשה דמתן בהונות דוחה לה: בד"ה ה"ג ר"י אומר אינו לוקה.

הקשו ליתשבבי בין חומרות דתרומה לקודש. וי"ל למ"ש מהרש"א (בסנהדרין ס"ד) דהא דאין לוקין מן הדין משום דאפשר בעבירה התמורה העונש חמור טפי דלא מתכפר במלקות א"כ לא שייך למיחשבבי קולא בקודש דנדאי עונשו חמיר טפי והא דחשיב חומרא דמיתת משום דמפורש בתורה פרת בקודש ואי מיתה חמורה חשיב שפיר קלא בקודש וכן חפ"ז בולאו מפורשין אבל מה דאין לוקין מן הדין ל"ה קולא פנ"ל: ד"ה ההוא בתרומה כו' הקשה ר"ח כו'.

יש ליישב דשאני הכא דכתיב עד מלאת ימי טהרה דמזה הוכיח פאן רש"י דלא קאי אקודש (וכ"כ התוס' במכות (י"ד:)) א"כ לא דמי לכל זרלא יאכל קודש דמצי קאי שפיר גם אקודש ממש משא"כ הכא.

דלא מצי קאי אקודש: דף לד ע"א בגמ' והבשר לרבות עצים ולבונה. הרמב"ם (בפ"י מה' טו"א) פתב דחיבת הקודש מכשיר רק מדרבנן וצ"ע מ"ש (בה' פסוה"מ ק"פ י"ח) דלבונה מן המנחה שנטמאה לוקה אם אכל ממנה כזית.

והכ"מ לא הרגיש בזה כלל. (ויותר תמוה (דבפ"ו מה' אסוה"מ) פ"ה הכ"מ דברי הרמב"ם דעצים ולבונה מעלה עשו חכמים שיקבלו טומאה.

ומ"ש הלח"מ שם תמוה מדברי הרמב"ם בה' טו"א הנ"ל דחזיבת הקודש דרבנן הוא]: שם בגמ' הב"ע שקדשו בכלי כו'. הלשון תמוה דנדי קודם שקדשו בכלי לא מקבלו טומאה כלל [פדאיטא להדיא במנחות (ק"א).

(דכטהורין דמי'] והכי הול"ל שאני עצים ולבונה שאין להם מתירין פדתנא וצ"ע: בתוס' ד"ה שקדשו בכלי הקשו מה פלי יש בעצים. וא"י למה לא פ"ה בעצים שנתנו פבר על המערכה דמזבח מקדש טפי מכל הכלים (פדאי' לקמן (פ"ו).

(פ"שם שהמזבח כו' פ"ה הכלים מקדשין] וכ"כ רש"י בהדיא במנחות (כ"א.) דעצים היינו עצי המערכה.

וצ"ל דלשון פלי לא משמע להו על המזבח: בד"ה אלא פמעביר צ"ע בזבין לי ליתפא וזבין לי כורא. בס' צ"ק הבין הקושא דשם מסיק הגמ' דהוי מוסיף על דבריו ע"ש מה שמינישב בזה.

אבל בלא"ה נמי א"א לפרש הכי דא"כ הלא הכא נמי אמרינן דדוקא בא"ל רבו אל תביא אלא חטין הוי מעביר ושם לא אמר אל תקח אלא ליתפא. ולפע"ד נראה פוןנתם להיפוד דהתם מיבעיא בגמ' דגם באמר ליתפא וזבין כורא הוי מעביר והכא פשיטא דבסתם חטין והביא חטין ושעורין לא הוי מעביר פנ"ל: ע"ב בגמ' פסול מה שיעשה שירים.

פירש"י בזריקה דבקבלה מפורש במשנה יחזור הפשר ויקבל. ומיהו למסקנא דאין עושה שירים.

רק שלא בזמנו. נראה דפסול חוץ לזמנו ומקומו אפי' בקבלה נמי עושה שירים דטעמא הואיל שמרצה לפיגולו פ"ה דע"י המחשבה נעשה פיגול ולא שייך לומר דהמעשה פלא עשאו פיון דמיתתי לחיוב פרת משא"כ בשאר פסול הוי רק פלא עשה פלוס דמעשה זר ושמאל לא מהני.

וכמו לא זרק כלל. אבל במחשבת פסול נתוסף פסול יותר משלא עשאו.

וטעם זה שייך נמי בקבלה. וכן כ' הרמב"ם בפ"ה המשניות להדיא.

וכן משמעות סתם מתני' לעיל חוץ לזמנו ומקומו פיגול ופסול משמע דלית לי' תקנתא. מיהו בטמא דקי"ל דעושה שירים משמע דדוקא בזריקה דהא סתם מתני' וכולן משמע אפי' טמאים.

אכן הרמב"ם (פ"א מפסוה"מ) כ' בקיבל טמא עושה שירים. והראב"ד חלק עליו.

וצ"ל לדעת הרמב"ם דכולן לאו דוקא ולא קאי אטמא. ודווקא.

והכ"מ שם כ' דהרמב"ם לא דייק שם וסמוך אמ"ש (בפ"ג ממעילה) קיבל וזרק וכן פתב התיו"ט פ"א דמעילה]. וצ"ע בזה.

אכן בחוץ לזמנו כ"ע מודים דבקבלה עושה שירים דלא כמ"ש בס' טה"ק בשם הראב"ד דגם בחוץ לזמנו אין עושה שירים רק בזריקה דהרי הרמב"ם (פ"ד מפ"מ) כ' דפסול

שְׁקִיבֵל חוּץ לְזַמְנוּ יַחְזוֹר הַכָּשֶׁר וַיִּקְבֵּל מִשׁוּם דְּאִין פִּיגּוּל בְּמִי שְׁאִין רְאוּי לְעִבּוּדָה וּמִינָה דְּכָשֶׁר מְפֻגֵל בְּקַבְלָה וְעוֹשֶׂה שִׁירִים וְשִׁתִּיק לִי הֶרְאָב־ד.

וְגַם לַמ"ש הַכ"מ דְּהַרְמַב"ם מוֹדָה לְהֶרְאָב־ד. וְכֵאן בְּמִשְׁנֵינּוֹת כ' הַר"מ לְהֶדְיָא דְּחוּץ לְזַמְנוּ בְּקַבְלָה עוֹשֶׂה שִׁירִים ע"כ דְּגָרַע מִטְמָא.

וּמ"ש רַש"י שְׁזַרְק. מִשׁוּם דְּרִישָׁא גַבִּי כָּל הַפְּסוּלִין מִיְיָרִי בְּהִכִּי מְסִיִּים כֵּן אָבֵל ה"ה בְּקַבְלָה.

כַּנ"ל בְּרוּר. עוֹד מְסוֹפֵק בַּס' הַנ"ל אִי מִחְשָׁבָה דְּשָׁלָא לְשָׁמָּה בְּחֻטָּאת עוֹשֶׂה שִׁירִים וּל"נ דְּעוֹשֶׂה דְּהָרִי חוּץ לְמִקּוּמוֹ נְמִי לִיכָּא פִּיגּוּל וּמ"מ דְּיִיק הַגַּמ' מְחוּץ לְזַמְנוּ עַל חוּץ לְמִקּוּמוֹ וְהַטַּעַם כַּמ"ש דְּעֵיקָר הוֹכְחָה דְּמִחְשָׁבָה גְּרִיעָא מִמְעֵשָׂה וְה"ה בְּשָׁלָא לְשָׁמָּה כַּנ"ל: שְׁם בַּגַּמ' אֵלָּא חוּץ לְזַמְנוּ וְחוּץ לְמִקּוּמוֹ הוּאִיל וּמְרַצָּה לְפִיגּוּלוֹ כו'.

מִשְׁמַע הַטַּעַם פִּינּוֹן דְּהַפִּיגּוּל חָל ע"י זְרִיקָה דְּוָקָא הָרִי דְּשֵׁם זְרִיקָה עָלְיוּ וְכַמ"ש רַש"י. מִיָּהוּ קִשָּׁה הַתִּינַח חוּץ לְזַמְנוּ אָבֵל חוּץ לְמִקּוּמוֹ דְּהוּי רַק פְּסוּל וְזֶה לֹא תִּלְיָא בְּזְרִיקָה לַמ"ש הַמַּל"מ פִּי"ח מִפְּסוּה"מ] וְנִרְאָה דְּהוּא רַק גִּילּוּי מְלִתָּא מִדְּחֻטָּאת הַתּוֹרָה לְזְרִיקָה גַבִּי פִּיגּוּל מוֹכַח דְּמָה דְּנִפְסָל מִכַּח מִחְשָׁבָה לֹא מִיְעָקָר כָּל הַמְעֵשָׂה וְשֵׁם זְרִיקָה עָלְיוּ מִמִּילָא ה"ה בְּמִחְשָׁבַת חוּץ לְמִקּוּמוֹ וְנִרְאָה לַפ"ז דְּה"ה מִחְשָׁבַת שְׁלָא לְשָׁמָּה גַבִּי חֻטָּאת וּפְסוּח דַּמ"מ שְׁם עִבּוּדָה עָלְיוּ דְּהַפְּסוּל רַק מִכַּח מִחְשָׁבָה וְעוֹשֶׂה שִׁירִים כַּנ"ל [אוּלָּם בְּתוּס' מְנַחֲחוֹת (ע"ט).

(לֹא מִשְׁמַע כֵּן וְחוּץ לְמִקּוּמוֹ הַטַּעַם מִשׁוּם דְּאִיתְקַשׁ לְחוּץ לְזַמְנוּ ע"ש]: שְׁם בַּגַּמ' אֵלָּא שְׁמָא לֹא נִתְקַבֵּל בְּכָלִי. וְתַמּוּהָ דְּמֵאִי בְּכָד מ"מ אוֹתוֹ הֵדָם שְׁנַשְׁפָּה מִן הַפְּלִי שְׁפִיר מְתַקֵּן בּוֹ וּמֵאִי פְּרִיָּה עָלָה תוֹ וְהוּא גּוּפָא מְנָא יָדַע.

וְנִרְאָה דְּהַגַּמ' קָאִי כָּאן בַּס"ד דְּלֹא יָדְעוּ דְּמִטַּעַם אִין דָּם מְבַטֵּל דָּם אֲתִי עָלָה רַק דָּדָם הַתְּמַצִּית כְּשֶׁר וּמִקְשָׁה שְׁפִיר הָא יֵשׁ תַּעֲרֹבוֹת דָּם שְׁנַשְׁפָּה מִן הַצְּוָר לְקַרְקַע. וְתִי דְּכִהְנִים זְרִיזִים כַּנ"ל.

שׁוּב מְצֵאתִי בְּתוּס' פְּסוּחִים עֲמָדוּ בְּזָה וְתִי קִצָּת בְּאִנְפֵּן אַחַר ע"ש. (כְּדַבְּרֵי הַתּוּס' מְפֻרְשׁ בִּירוּשְׁלַמִּי בְּפְסוּחִים שְׁם): בְּתוּס' ד"ה פְּסוּל.

וּמִמְתַּנִּיתִין לִיכָּא לְמִיָּדָק קִיבְלוּ אִין זְרִקוּ לֹא כו'. בְּאַמַּת בַּגַּמ' לְעִיל (כ"ו): אִיתָּא הִכִּי מִיָּהוּ קִשָּׁה דִּי"ל מִשׁוּם טְמָא לֹא נִקַּט זְרִק דְּטְמָא עוֹשֶׂה שִׁירִים בְּזְרִיקָה וּמְכָאן סִייעָתָא לְהַרְמַב"ם דְּנִכּוּלָן דְּמַתְנִי לֹא קָאִי אֲטְמָא.

וְהִנֵּה לְכַאוּרָה יֵשׁ לְתַמּוּהָ תוֹ עַל הַגַּמ' הַנ"ל לַפַּמ"ש תּוּס' לְעִיל בְּהָא דְּנִתְּנוּ שְׁלַמְעָלָה לְמִטָּה דְּמוּקִי לָהּ בְּפְסוּל. וְהַקְּשׁוּ תּוּס' א"כ בְּמִקּוּמוֹ נְמִי וְתִי מִשׁוּם טְמָא ע"ש.

וּפְרִישְׁתִּי שְׁם דַּמ"מ שְׁלָא בְּמִקּוּמוֹ נָהִי דְּכַמְקוּמוֹ דְּמִי הִיָּינוּ כְּשֶׁהוּא מְרַצָּה אָבֵל כְּשִׁישׁ פְּסוּל אַחַר טְמָא שׁוּב אִינוּ כְּמִקּוּמוֹ כְּלָל וְלִהְכִי אִינוּ עוֹשֶׂה שִׁירִים וְא"כ קִשָּׁה לְמָה נִצְרָדָה הַגַּמ' לְדַחּוּק וְשִׁחְטוּ לֹא שְׁפִיר י"ל זְרִקוּ לֹא דְּעוֹשֶׂה שִׁירִים וּמ"מ גַבִּי שְׁלָא בְּמִקּוּמוֹ כִּינּוֹן דְּהוּי לְעַנְיָן זֶה שְׁלָא בְּמִקּוּמוֹ לְהִכִּי אִינוּ עוֹשֶׂה שִׁירִים וְצ"ע עַל הַתּוּס' שְׁם כִּי בְּאַמַּת אִין

דבריהם מוכרחין דקושיתם יש ליישב בלא"ה דלרבנותא נקט שלא במקומו: בד"ה פל שבידו כו' כשפיסהו הרוח ונתגלה פיו דאין מצנה כו' ולא דמי להכא דמצנה לאנספו.

ולפי שיטה זו אם יהי נשפה רק מעט דליכא מצנה לאנספו ואנספו וזרקו פסול וזה דוחק. וכבר כתבתי במשנה דאדרבה משמעות המשנה ואנספו פשר דלא הוי מצנה לכתחילה לאנספו ועיקר קושית התוס' נראה ליישב דבשלמא התם בדיחוי דמצנות אין צורה בדבר רק לקיים המצנה וכיון דנפטר שעה א' זה הדם מן המצנה נדחה ולא שייך שבידו לבוא לידי חיוב פיו דנפטר מן המצנה אידיחי הדם מחיוב מצנה זו אבל בקרבן שפא פדי להתפטר ואפי' בנדבה א"כ הפי דיחוי ליפסל שלא יהי ראוי עוד וע"ז אמרינן פיו דבידו לא נדחה מהקשרו דאפתי בידו להקשירו פנ"ל פשוט: דף לה ע"א בגמ' וקלא דם התמצית מעורב ר"י לטעמי' דם התמצית קרי דם.

צ"ע הא בלא"ה מעורב עם השירים דכל הפסחים ושירים ודאי אין מכפרין ובע"כ צ"ל דאין דם מבטל דם: שם בגמ' שבח הוא לבני אהרן כו'. ק"ק למה נקט לבני אהרן טפי הול"ל שבח הוא לבנ"י דהא כל העזרה נתמלא דם ולא הי' צריך לדחוקי בהולכת עצים טפי י"ל דכהנים כל הליכתם על אצטבאות רק כל בנ"י העומדים בעזרה ע"פ נתלכלכו עד ארכובותיהן בדם.

מיהו עיקר הענין שפקקו מטעם זה תמוה גם הרמב"ם בה' ק"פ לא הביא כלל שפוקקין העזרה בע"פ: שם בגמ' וכ"ת דמדלי ונתניא מדו כמדתו כו'. כ' התוס' דצ"ל דס"ל אבנט מיגז גיזו ואפשר לומר דהכא לכו"ע פסול הואיל וא"א להיות בלא הגבהת האבנט דיהיו מטושטשין להכי פסול אבל בראוי להשתלשל עד למטה אין פסול בהגבהה שע"י האבנט פענין כל הראוי לבילה א"ב מעפכת בו: שם במשנה לאכול כח"ז ולהקטיר כח"ז פשר כ' תוי"ט צ"ע דכבר שניגהו לעיל סוף פרקין.

ונראה דקמ"ל הכא דאפי' ר"א דפוסל בלאכול מה שראוי להקטיר ונתעם דב' אכילות אקשינהו הפתוב א"כ הו"א דגם אכילה ונהקטרה מצטרפין קמ"ל דמודה ר"א דלהכי לא אקשינהו ועי' מנחות (פ"ג) מ"ש תוי"ט שם.

ולע"ד נכון כמ"ש. וכן מוכח בגמ' פ"ב דלר"א זה הדין רבותא רבה: שם במשנה ומן העצמות וגידין כו'.

צ"ע בלהקטיר בעולה אי ג"כ פשר פיון דכל זמן דלא פירשו עצמות וגידין מעלין אותן כדאייתא לקמן (פ"ה): א"כ י"ל דראוי להקטיר מקרי: שם במשנה לאכול שליל כ' הרע"ב דלאו גופא דזבחה הוא.

ועי' תוס' רע"א במשניות דבגמ' מסקינן דהוי גופא דזבחה רק משום דמאיסי לפי הרמב"ם בפיהמ"ש ולפירש"י אין זרפן לאכול. והנה במקדישה פשהיא מעופרת דהקדיש גם הנלד בהא איכא למימר דהוי גופא דזבחה אבל בנתעברה אחר ההקדש למ"ד ולדות קדשים בהווייתן קדושים והנלד שפקרבה נאכל בחוץ א"כ ודאי לאו גופא דזבחה הוא לכו"ע.

אָלאַ דַנראַה דַהקאַ לאַ מײַרײַ מױז דא"כ לכתחילה נמי שרי לאַכלוּ בחוץ פֿדאײַתא בַתמורה (כ"ה:) וְלאַ שײַךְ שְׁחִיב לַאֲכֹל בַּחוּץ. וע"כ מײַרײַ דַהקדײַשה פֿשׂהיא מַעַנְפֶּרֶת וּבְזָה מִסְקִינֵן דַגּוּפֵא דַזְבֵּחָא הוּא: בַּתּוֹס' ד"ה פֿיגל בַּזְבַּח כו' וְשֵׁם דַחֲק בַחֲנָם כו'.

וי"ל דַרש"י כ' פֿן מִשׁוּם חֲטָאת הָעוֹף דַנאַַכְל וּבְזָה צ"ל הַטַּעַם דַאִין מִוִּרְאָה רָאוּי לַאֲכִילָה מִיְהוּ תוֹס' לְשִׁיטְתִּיהוּ שְׁפִי' בַדִּיבּוּר שֶׁאח"ז דַמײַרײַ בַּעוֹלָה [וְרש"י לְשִׁיטְתִּי' אָזִיל שְׁפִי' בַחֲוָלִין (קכ"א.) גַיִד הַצְּנֹאֵר דַשײַךְ גַם בַחֲטָאת וּע"ש בַתּוֹס'] : ע"ב תוֹס' ד"ה אָלאַ דַחֲוִין שְׁבַעֲיָן כו' א"נ פֿסוּל מַדְרַבָּנּוּ.

דַבְרֵיהֶם אֵינָם מוּבָנִים דַאֲפִי' פֿסוּל מַדְרַבָּנּוּ מ"מ פֿינֵן דַמַדְאוּרֵייתָא פֿשֶׁר בַּעוֹף שׁוּב בַבְּהֵמָה נְמִי אִם עָלָה לֹא יֵרֵד: דָּף לו' ע"א בַגמ' אִם אֵין עֲנִנֵן לַהֲנִיחַ תְּנַהוּ עֲנִנֵן לַמַחֲשָׁבֶת הַנּוּחַ. קֶשֶׁה דַמ"מ מנ"ל דַפֿסוּל פֿינֵן דַלִּיפֵא קַרָא לַעֲכָב.

וְאוּלַי פֿינֵן דַאֲפֵקָא קַרָא בַלְשׁוֹן לֹא יֵנִיחַ לְזִמְרָה דַמַחֲשָׁבֶת הַנּוּחַ הַנִּי פֿאַיְלוּ הַנִּיחַ. עוֹד נִרְאָה דַר"א דוֹרֵשׁ גַם סִיפֵא דַקַרָא וְהַנּוּחַ בַאֲשׁ תְּשׁוּרְפוּ קֶאֱי ג"כ אַמַחֲשָׁבֶת הַנּוּחַ וְכ"כ ג"כ בַס' טה"ק ע"ש בַאֲרִיכוֹת: שֵׁם בַגמ' סַבְרָא הוּא.

יֵשׁ לַתְּמוּנָה מַה סַבְרָא הוּא זֶה לַעֲשׂוֹת הַמַחֲשָׁבָה כַמַעֲשָׂה. וְאֲפֹשֶׁר דַעֲיָקָר טַעֲמָא דַר"י מַפְלַ דַבַּר רַע וְס"ל דַמַה דַאִם עָשָׂה פֿן פֿסוּל בַכָּלל דַבַּר רַע הוּא וְכֵן מִשְׁמַע בַפֿרִייתָא דַמײַתִּי אַח"כ בַגמ' דַבַּר רַע לַרְבוּת כו'.

וְהִנֵּה בַס' טה"ק הַקֶּשֶׁה א"כ ל"ל קַרָא בַחוּץ לַמְקוֹמוֹ דַפֿסוּל תִּיפּוֹק לִי' מַסַבְרָא. וְתִי דַמַטַעַם חוּץ לַמְקוֹמוֹ פֿסוּל אֲפִי' בַחֲזִיב לְזִרוֹק מַקְצָת דָם אַבָּל מַהֲאִי סַבְרָא לֹא מִיפְסָל רַק בַחֲזִיב עַל כָּוֵלוּ.

וְיִפָּה תִיִרֵץ. אַךְ יֵשׁ לַהֲקָשׁוֹת לַפ"ז לַקְמֵן דַמַקְשָׁה וְלִיפְלוֹג כו' בַנִּיִתְנִין בַפְּנִים שְׁנַתְנֵן בַחוּץ וּמִשְׁנֵי דַבְּעֵי מְקוֹם מְשׁוּלָשׁ וְלַתִּי' הַנ"ל קֶשֶׁה דַנְהִי דַמַמַעַט קַרָא דַאִין פֿסוּל חוּץ לַמְקוֹמוֹ רַק בַמְקוֹם מְשׁוּלָשׁ הֵינּוּ לַהֲיֹת נַפְסָל אֲפִי' בַחֲזִיב עַל מַקְצָתוֹ אַבָּל בַחֲזִיב עַל כָּוֵלוּ נִימָא דַפֿסוּל אֲפִי' בַנּוּתְנִין בַפְּנִים שְׁנַתְנֵן בַחוּץ.

מִיְהוּ לַפִּירֵשׁ"י דַקְוִשִׁית הַגמ' רַק עַל הַנִּיִתְנִין בַחוּץ שְׁנַתְנֵן בַפְּנִים א"ש דַמַטַעַם מַחֲשָׁבָה כַמַעֲשָׂה גַם בַמַקְצָת דָם שְׁנַכְנַס בַפְּנִים קִי"ל דַפֿסוּל וְא"כ גַלִי קַרָא דַבְּעֵי מְקוֹם מְשׁוּלָשׁ וּבַלֵּא"ה לֹא מִיפְסָל וְלֹא אַמְרִי' בִי' מַחֲשָׁבָה כַמַעֲשָׂה.

אַךְ לַפִּי הַפֿשוּט דַקְוִשִׁית הַגמ' גַם עַל בַפְּנִים שְׁנַתְנֵן בַחוּץ וּבְזָה ל"א שְׁלֵא בַמְקוֹמוֹ כַמְקוֹמוֹ דַמִי כְמוֹ שְׁפִלְפְּלוּ הַתּוֹס' בְּזָה לַעֲלִיל (ד' כ"ו:) יַקְשָׁה כַנ"ל. מִיְהוּ י"ל פֿינֵן דַלַעֲנִין בַחוּץ שְׁנַתְנֵן בַפְּנִים ע"כ מוּכַח דַבְּזָה ל"א מַחֲשָׁבָה כַמַעֲשָׂה דַאל"כ הִי נַפְסָל גַם בַמַקְצָת כַנ"ל שׁוּב ג"כ ה"ה בַפְּנִים שְׁנַתְנֵן בַחוּץ.

וְלִי נִרְאָה לִיִּשְׁב קו' טה"ק הַנ"ל דַבְּאָמַת פֿינֵן דַגַלִי קַרָא דַבְּעִינֵן מְקוֹם מְשׁוּלָשׁ א"כ אַדְרָבָה בַמַחֲשָׁבָה זֶה דַמְקוֹם לֹא הֵנִי מַחֲשָׁבָה כַמַעֲשָׂה דַגַזָה"כ הוּא דַזָּה אֵינּוּ פֿסוּל רַק בַמְקוֹם מְשׁוּלָשׁ וְלַזָּה עֲצָמוֹ כַתִּיב חֲדָא פֿסוּל דַחוּץ לַמְקוֹמוֹ כַנ"ל: שֵׁם בַגמ' וְלִיפְלוֹג בַנִּיִתְנִין בַחוּץ כו' וְתְמוּנָה לַמ"ש הַרְמַב"ם (פ"ב מַפְסוּה"מ) דַגַם בַחוּץ שְׁנַתְנֵן בַפְּנִים כַיִפֿר וְכַמְקוֹמוֹ דַמִי מַאי פֿרִיךְ.

והנה רש"י פ"י משום דחטאת מן פסול בפרגים. וצ"ל קושיא הגמ' משום דסתם המטענה משמע דאירי אפי' בחטאת.

ומיהו לפום רהיטא הי' נראה דאפי' בחטאת למה"ד שלא במקומו פקדו פ'תורה לא אמרה רק וכל חטאת כו' לא תאכל ב'אש תשרף ומנ"ל דלא פ'תורה. וגם מלשון הרמב"ם שם משמע קצת הכי דכ' סתם הנתינו בחוץ שנתנו בפרגים ב'שר הנזבח פסול ואעפ"כ נתכפרו בעצלים ולא הוציא חטאת מזה הכלל.

ואח"כ הביא דחטאת פסול ע"ש ולא כ' רמז דלא פ'תורה וצד"ת וצ"ת תורה וכל חטאת כו' יובא לכפר בקדש משמע דכפר מניירי דומיא דהנה דמצותן בפרגים דכפר ומ"מ הכפר נשרף.

איברא דברש"י ותוס' מבואר דפשיטא להו דבחיטאת לא פ'תורה ואפ'תורה פ'תורה כן באינה מקום בגמ'. וגם יש להוכיח מ'פ'תורה וק"ל דהקשו למה"ד לאו פ'תורה דמי אמאי פסול דחטאת מ'פ'תורה כן באינה.

ואי נימא דלמה"ד פ'תורה גם בחטאת כן נדאי תקשה וגם לא יועיל ע"ז תי' התוס' דנ"מ אם יש עוד דם דכיון דכפר תו לית תסנתא בזריקה שוב. מיהו אפ'תורה לומר דקרא ללא אתי ללקות באוכל מן הכפר.

וצ"ע: וכן דאי פ'תורה הגמ' נראה יותר דגם בפרגים שנתנו בחוץ לאו פ'תורה דמי לכו"ע. ובזה מ'תשוב ג"כ קו' הבה"ז אהא דמקשה בגמ' ומי אית לי' לר"י ה' סברא כו' ליקושי בפשיטות מתניתין אבריייתא ע"ש.

להנה"ל א"ש דמתניתין המ"ל דגם בחוץ בפרגים ופ'תורה בחוץ פ'תורה חשיב ו'לא מניירי בחטאת ובריייתא מפ'תורה כה חטאת. אבל השתא דהמקושן פשיט לי' דלאו פ'תורה חשיב ומתרץ מ'פ'תורה שליש א"כ קשה מבריייתא דמשלישי הכל אימעות גם חטאת כו"ל: שם בגמ' וק"ל בפ'תורה השתא התם כו' וקשה דלמא מניירי התם דהכניס מקצת דם דמטעם מחשבה לא מ'פסול רק פ'תורה כו' כל הדם וצ"ל דסתמא קתני ומסתמא ד'תורה להכניס כל הדם: בתוס' ד"ה ש"אכלוהו כו' וי"ל דל"ד כו'.

תמוה דהרי תוס' עצמם כתבו לעיל (ד' כ"ז ד"ה יצא) דגם לר"י דמחשבה כמעשה דוקא אי בעביד המעשה לא נתכפר כלל משא"כ אם נתכפר רק שלא התיר הכפר לאכילה בזה ל"א מחשבה כמעשה.

ואפ'תורה לחלק דהתם דנתכנין לזרוק שלא במקומו דעיקר דהנ"ל ה'תורה ה'תורה ל'א כו' ונתכפר ל"א כו' מחשבה כמעשה אבל ה'תורה כה ה'תורה דהוא רק להתיר הכפר באכילה ולא לכפרה וכיון דאי עשה מעשה לא התיר הכפר ונפסל מעשה ה'תורה בזה הוי מחשבה כמעשה: בד"ה קסבר כו' וי"ל דס"ד דר"י הוא דלא בעי כו'.

דבריהם אין מובנים דנראה יותר דנדאי גם ר"י בעי מקום משולש לענין מחשבת חוץ למקומו לאכילה או גם להקטרה כזית דמ'פסול כל הקרבן בזה דוקא מקום משולש אבל בחישוב לזרוק כל הדם שלא במקומו ש'פ'תורה בפרגים דפסול וכיון דמחשבה כמעשה שפיר

יש לפסול גם בזה ואדרבה תי' הגמ' קשה להבין איך אמעיט משלישי להכשיר שבחויז בפנים פיון דמחשבה כמעשה דקרא לא מייירי רק במקצת או לאכול חויז למקומו אבל במחשב על כל הדם מנ"ל להכשיר: ע"ב בגמ' חישב שיאכלוהו טמאים למחר חייב א"ר תדע דבשר לפני זריקה לא חוי.

ותמוה ס"ד דרבא. וי"ל דמייירי שיאכלוהו טמאים היום ולמחר יהיו טהורים כגון מחוסר כפורים דאסור לאכלו היום וגם בלילה עד למחר א"כ דומה לבשר לפני זריקה דאסור וה"נ למחר יהי טהור ומ"מ דחה הגמ' שפיר דהתם אי הי' זורקו היום הוי חוי אבל הקא אפי' אי זורק היום הדם לא יהי חוי להני טמאים א"כ אפי' בלי פיגול לא הי' יכול לאכלו היום: פירק רביעי במשנה לפיכך אם נתן ראשונה פתקנה וישניה חוי לזמנו פיפר.

יש לעיין אי צריף עכ"פ לחזור וליתן מתן שני במחשבה פשרה. וכן הדעת נוטה.

וכמו כן יש לעיין בחטאת דבעי ד' מתנות ונתן השני' חוי לזמנו אי תן שאר המתנות אפי' אם נאמר דאותה המתנה אינו חוזר ונותן: בגמ' ת"ר מנין כו' כ' התוס' דמייבע' לב"ש דאיפא למילף עיפוכא מחטאת אבל לב"ה לא שייף מנין דהא לית לן קרא לעכב ושמעתי להקשות דגם לב"ה י"ל דמייבע' על חטאת מנין דאיפא למילף חטאת חיצון מפנימי [למאן דלית לי' דרשא דוכפר].

ולק"מ דבאמת אי שייף למילף מפנימי א"כ מנ"ל באמת בחטאת דלא מעכב גילף מפנימי וקרא ודם זבחיף ישפף נוקי לשאר זבחים דהו"א דגילף כל הזבחים מחטאת. א"ו דב"ה אית להו קרא בחטאת דלא מעכב וא"כ ל"ל תו קרא למעט שאר זבחים.

ונראה דלפי' התוס' לקמן פדמשני הגמ' לאינף מ"ד דישפף לדרשא אחריתא אתיא ופריף מנ"ל דלא מעכבי ומשני דס"ל כב"ה היינו דלב"ה לא צריף קרא פיון דלא שנה בי' הכתוב ולא גרסי לקמן וילפינו פולהו מחטאת דא"צ לגמור מחטאת רק דממילא ליפא עיפוכא.

ונראה ראי' לגירסא זו דהא לתי' קמא בגמ' בדב"ה דקרנות הוי ד'. ג' למצנה וא' לעכב. א"כ ליפא גם בחטאת קרא רק דלא שניה בו הכתוב לעכב רק בחדא וממילא בכל הקרבנות נמי א"צ קרא ולמה לן למיגמר מחטאת: שם בגמ' ת"ל ודם זבחיף ישפף. יש לבאר למ"ד לעיל (כ"ו:) דחויז למקומו פמקומו משום דכתיב נתתי לכם על המזבח לכפר פיון שהגיע דם על המזבח פיפר א"כ לכאורה נכלל בזה ג"כ דאפי' מתן א' פיפר דסוף סוף הגיע דם על המזבח הגם דאינו פמצנתה דצריף ב' מתנות או ד"מ הלא גם שלא במקומו אינו פמצנתו.

ולכן נראה פיון דאמרינו לעיל דהבשר לא הותר לאכילה דלכפר אמרתי לכם ולא לאכילה והקא במקומו במתן א' פיפר לגמרי אפי' להתיר בשר באכילה ולהכי צריף קרא ודם זבחיף ישפף דמסיים הפסוק והבשר תאכל א"כ מתיר גם לאכילה: ובהה"ה אפשר ליישב גושית הר"ן בחי' לסנהדרין (ד' ד') דמהאי קרא ודם זבחיף איף נלמד לעולה.

ומ"ש הוא לתרץ דבֿשֿר תאכל גם עולה בכלל דאכילת מנבֿח קרוי אכילה תמויה פֿינן דמפֿנרש בקרא ועשית עולותיה הבֿשֿר והדֿם כו' ונדֿם זבֿחיה כו' מוכח בפֿי דלא מיירי בעולה רק בשלמים ושאר קרבנות הנאכלין.

(וכן כתבו התוס' לקמן (נ"א:) ע"ש). ולפמ"ש י"ל דשלא במקומו נמי נהי דאין הבֿשֿר מותר באכילה מ"מ לגבוה שרי להקטיר.

וא"כ גבי עולה לא צריף קרא פֿלל דמתן א' כיפר דלא גרע משלא במקומו רק בנאכלין צריף קרא. מיהו למ"ש לעיל (ד' כ"ז) דמשמע מרש"י דגם להקטיר הבֿשֿר לא משתרי בנתינה שלא במקומו אין מתורץ קושית הר"ן.

ונ"ל קושיתו דנלמד גם עולה מהקישא דנזאת התורה. נחזור לדברינו דלפמ"ש דכל הילפותא הוא רק להתיר הבֿשֿר א"כ יש להקשות לקמן לב"ה גבי סטאת דנפקא להו מוכפר הא י"ל דכיפר בלבד ולא להתיר הבֿשֿר באכילה וי"ל דלכפר בעלמא הא איפא קרא דנתתי לכם על המנבֿח לכפר ומייתר קרא דנכפר להתיר גם הבֿשֿר.

שוב ראיתי בתוס' לקמן (ל"ח.) ד"ה וכפר בסוה"ד כ' מענין זה ע"ש: דף לז ע"א בגמ' מנין לכל הדמים שטעונין מתן דם ליסוד כו' רש"י פי' אם נשאר עוד דם בפֿלי משמע דיכול לכתחילה ליתן פֿל הדם בהמתנות שעל המנבֿח ופֿשטא דלישנא דגמ' והרמב"ם (פ"ה ממעה"ק) לא משמע הכי רק דמצננה להשאיר שירים ליתן על היסוד.

ומיהו בבכור ומעשֿר ופסח דבמתן א' לא נזכר נתינת שירים פֿלל ליסוד. וגם בלשון הרמב"ם שם ובה' קרבן פסח לא הוזכר פֿלל נתינת שירים.

וצ"ע מנ"ל דלא בעי שפיכת שירים ולהאי ברייתא דיליף מדם זבֿחיה אפֿשר דהני לאו בכלל זבֿחיה הם. אכל מהא דנהנשאר בדם דלימד על פֿל הדמים משמע דה"ה בכור ומעשֿר ופסח וצ"ע.

ולקמן בתוס' (נ"א:) ד"ה תן לה משמע דס"ל בפשיטות דגם בכור ומעשֿר ופסח צריף שפיכת שירים ע"ש גם במ"ש רש"י אם נשאר כו' הובא ג"כ בתוס' לקמן (נ"ג:) ב' דיעות בזה ע"ש ד"ה העולה: שם בגמ' ור"י האי קרא מפיק להכי ולהכי.

קצת קשה דשפיר י"ל דדם זבֿחיה ישפֿף משמע בכל זבח דלה' צריף עכ"פ מתן דם ונלמד מזה מעשֿר ופסח דבעי מתן דם וממילא הוא רק בשפיכה ונלמד נמי מדכתוב זבֿחיה ישפֿף משמע פֿל הזבחים מתפשֿרי בשפיכה וכן נראה מסקנת הסוגיא בפסחים דלא פסוגיא דהכא.

ומ"ש התוס' ד"ה תרי תנאי כו' דהמ"ל פסח בשפיכה מקרא אחריןא אפתי קשה מעשֿר מנ"ל: ע"ב בגמ' וב"ה תלת למצנה וחד לעכב ואימא כולהו למצנה פפֿרה בכדי לא אשפֿחו. נראה לפֿרש דבאמת כולהו למצנה והא דא' מעכב רק מסבֿרא דכפֿרה בכדי לא אשפֿחו והא דאמר חלתא למצנה אין הפי' תלתא קראי רק תלתא מתנות הם למצנה בעלמא וחד לעכב.

ולפ"ז נראָה דאָפּי נָתַן מִתֵּן א' שְׁלֵא עַל הַקֶּרֶן מ"מ כָּשֶׁר דָּתוּ לָא הוּי כְּפָרָה בְּכַדֵּי וְכֵן מִשְׁמַעוֹת הַמְשֻׁנִּיּוֹת בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת דְּנָתַן שְׁלֵמַעְלָה לְמִטָּה פְּסוּל מִשְׁמַע דְּנִקָּא לְמִטָּה אָבֵל לְמַעְלָה אִפִּי שְׁלֵא עַל הַקֶּרֶן מ"מ כָּשֶׁר.

וְכֵן מִשְׁמַעוֹת הַמְשֻׁנִּיּוֹת דְּמַדְמִין ב"ה חֲטָאת לְכָל הַקְּרָבָנוֹת דְּכָשֶׁר מִתֵּן א' מִשְׁמַע בְּכָל גְּוֹנֵי אָבֵל לִב"ש דִּס"ל ב' קְרָנוֹת לְעַכְב נִרְאָה דְּצָרִיף דְּנִקָּא עַל הַקְּרָנוֹת הֵנָּה שְׁפִימֵי דְלַעֲכָב. וּמִיּוֹשֵׁב בְּזָה קְנוֹשִׁית הַתּוֹס' ד"ה הָרִי כָּאֵן שֵׁשׁ דְּהַקְשׁוּ לִב"ש סְגִי בְּחֻמֶּשׁ דְּכַפָּרָה בְּכַדֵּי לָא אֲשַׁכְּחֵן.

וּלְמ"ש א"ש דְּנִצְרָף שֵׁשׁ שְׁיִהִיּוּ אוֹתָן שְׁפִי מִתְּנוֹת דְלַעֲכָב עַל הַקְּרָנוֹת דְּנִקָּא דִּלְב"ה א"צ לְהִיּוֹת עַל הַקֶּרֶן. מִיְהוּ לְתִי ב' דְּבִסְמוּף דִּלְב"ה אֲהֵנִי מְקָרָא וְאֲהֵנִי מְסֻנְרַת גַּם לִב"ה צָרִיף שְׁיִהֵנִי אוֹתָהּ מִתְּנָה עַל הַקֶּרֶן דְּנִקָּא.

וְהֵינֵנוּ נ"מ דִּב' הַתְּרוּצִים. וּלְפ"ז צ"ע לְדִינָא לִב"ה אִי צָרִיף דְּנִקָּא עַל הַקֶּרֶן.

וּבְרַמְב"ם לֹא מְצִאתִי מְפֻנְרֵשׁ זֶה הַדִּין. מִיְהוּ רַש"י פִּי דָּגַם לְתִי קָמָא חַד קָרָא אֲתִי לְעַכְב ע"ש וצ"ע: שָׁם בְּגַמ' וְאִימָא כּוּלְהוּ לְמַצְנָה.

הַקְּשָׁה בִּס' טה"ק לְמ"ש הַתּוֹס' לְעֵיל דָּגַם ב"ה דְּרִשִּׁי דָּם זְבַחִיף יִשְׁפָּף א"כ מֵה ס"ד לְהַקֵּל בְּחֲטָאת טְפִי מִשְׁאָר קְרָבָנוֹת וְנִרְאָה דִּלְק"מ דְּנִדְאִי בְּכָל קְרָבָנוֹת דְּכ' סְבִיב כְּמָה פְּעָמִים הוּי עֵיכּוּבָא. וְנִהִי דְּהַתּוֹס' לְעֵיל כְּתִבּוּ דְּגַמְרִינּוּן שְׁאָר קְרָבָנוֹת מִחֲטָאת אַע"ג דְּכ' סְבִיב כְּמָה פְּעָמִים הֵינּוּ דִּס"ל דְּהַקְשִׁיא לְחֲטָאת מוֹצִיא מֵהוּא דְּסְבִיב דְּכָל אֲחָד בְּדוֹכְתִּיף כְּתִיב אָבֵל אִי לִיפָּא שׁוּם לִימוּד מוֹדִין הַתּוֹס' דְּבְכָל קְרָבָנוֹת מְעַכְב מִטַּעַם דְּכ' סְבִיב כ"פ אָבֵל בְּחֲטָאת דְּלֹא כ' עֵיכּוּבָא נִימָא דְּרַק לְמַצְנָה.

וּמ"ש בִּס' הַנְּ"ל לְהוֹכִיחַ דְּפִי הַגַּמ' לְמַצְנָה אָבֵל אִי לֹא נָתַן כָּלֵל כְּפִיפֵר אָבֵל לֹא לְאַכּוּל הַבְּשָׂר דֹּא ל"ה מִי עֲדִיף לֹא נָתַן כָּלֵל מִנְתָּן שְׁלֵא בְּמִקּוּמוֹ דְּבְשָׂר אִינוּ נֶאֱכָל. אִין זֶה רֵאִי דְשִׁמּוּאֵל קָאִי לְעֵיל בְּכָל קְרָבָנוֹת דְּהָדָם מְעַכְב מִשׁו"ה גַּם אִפִּי שְׁלֵא בְּמִקּוּמוֹ כְּפִיפֵר וְהַבְּשָׂר אִינוּ נֶאֱכָל.

אָבֵל הַשְׁתָּא בְּחֲטָאת בְּעֵי בְּגַמ' לְמִימַר דְּלִית בִּי עֵיכּוּב בְּדָם כָּלֵל. מִיְהוּ בְּאַמְתַּת עֵיקַר ס"ד דְּגַמ' תְּמוּהָ וְכִי יֵשׁ כְּפָרָה בְּלִי דָּם בְּכָרִט דְּקֶאֱמַר תּוּ וְאִב"א הֲלֹא זֶה הַתְּרוּץ בְּרוּר דְּאִין כְּפָרָה בְּכַדֵּי.

וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ כְּנוֹנַת הַמְקַשָּׁן אִימָא לְמַצְנָה אָבֵל לְעַכְב אִפִּי לֹא נָתַן כָּלֵל עַל הַקֶּרֶן כְּפִיפֵר אָבֵל עַכ"פ נְתִיבַת דָּם צָרִיף. וְהַתְּרָצוֹן הַשִּׁיב דָּגַם זֶה כְּפָרָה בְּכַדֵּי פִי לְפ"מ שְׁכַתּוּב בַּתּוֹרָה ד' קְרָנוֹת וְהוּא לֹא יִתֵּן כָּלֵל עַל הַקְּרָנוֹת חֲשִׁיב בְּכַדֵּי.

וּכְעֵין דְּמִקְשָׁה הַגַּמ' לְקַמֵּן א"כ בְּטִלְתָּ תּוֹרַת ד' קְרָנוֹת רַק דְּשָׁם דּוּחָה הַגַּמ' דְּרַחֲמָנָא אָמַר לְיִבְטָלוּן אָבֵל הָכָא לִיפָּא קָרָא דִּישׁ לְפָרֵשׁ אַחַת לְעַכְב שְׁפִיר מְסַפִּיק טַעַם זֶה וְהַאֲבַע"א לֹא נִיחָא לִי בְּהִכִּי כְּנ"ל: דָּף לַח ע"א בְּגַמ' אִימָא וְכַפֵּר כּו' אַע"פ שְׁלֵא נָתַן לְמַעְלָה רַק לְמִטָּה.

צ"ע דְּמַהֲכ"ת נִימָא דְּקָרָא לְהִכִּי אֲתִי הָא כְּמוֹ בְּנָתַן מֵה שְׁלֵמַטָּה לְמַעְלָה פְּסוּל כְּמוֹ כֵּן מְסַבְּרָא בְּנָתַן מֵה שְׁלֵמַטָּה לְמִטָּה פְּסוּל אָבֵל בְּלֹא נָתַן כָּל הַמְתַּנוּתֵרַק א' דְּהַדְּבָר שְׁקוּל

דאיכא למילף חטאת מחטאת ואיכא למילף חוץ מחוץ מהני וכפר לעלוי מלתא דחוץ מחוץ ילפינו.

שוב ראיתי לקמן (נ"ב:) מביא הגמ' סברא לחלק בין שלמעלה למטה. ובין שלמטה למעלה דגרע ע"ש: ברש"י ד"ה נאמרו דמים וחטאת ליכא למילף דאינו בשפיקה רק במתן אצבע.

אין מוכן לי כמו דילפינו לעיל דנתנין בזריקה אם נתן בשפיקה פשרה. ה"ה בחטאת י"ל דאע"ג דמצוה באצבע אם נתן בשפיקה פשרה די"ל באצבע רק למצוה.

מיהו בלא"ה נראה דקרא דדם נבחיף לא מצי קאי אחטאת דמסיים והבשר תאכל משמע לבצעלים ולא מיירי בחטאת: בתוס' ד"ה וכפר בסוה"ד. אין להקשות דהכא דרשינו וכפר לגמרי אפי' להתיר הבשר באכילה כו'.

ונראה לנישב דהא אמרינו לעיל אי שלא במקומו כמקומו דמי ומכפר תו ליכא תקנה לזרוק דזריקה שאינה מכפרת אינו מתיר הבשר א"כ איך אפשר לומר דבזריקה א' מכפר ולא יתיר הבשר א"כ תו ליכא היתר בשר בשאר הזריקות.

א"ו דזריקה א' מכפרת אפי' להתיר הבשר. אף יש לדחות דשאני התם בנתן שלא במקומו אותו הזריקה הי' צריך ליתן במקומו והי' מכפרת ומכשרת הבשר וכיון שנתנו שלא במקומו וכיפר ליכא תו מצות נתינת דם פלל דהתורה לא אמרה זריקה שאינה מכפרת אבל הכא אי נדרוש דזריקה אחת מכפרת א"כ התורה אמרה כן דכפרה תליא בזריקה ראשונה ושאר זריקות מתירין הבשר ומקשין תוס' שפיר.

מיהו בלא"ה שדייתי נרנא בקו' התוס' לעיל (ד' ל"ו) בתחילת הסוגיא. ויש שרצו לתרץ קוש' התוס' דכיון דעכ"פ גלי קרא דלא דמיא לחטאת פנימיות דאין כל הזריקות מעכבין הפפרה שוב ילפינו חטאת משאר קרבנות דמתיר אפי' הבשר.

ונה אינו דאי נימא הכי א"כ למה צריך תלתא וכפר בחד סגי דכיון דאין כל המתנות מעכבין כמו הפנימיות שוב גילף משאר קרבנות דאפי' מתן אחת כיפר אלא נדאי כיון דכ' קרא וכפר ללמד דאין כולן מעכבת א"כ גלי קרא דאין ללמוד משאר קרבנות.

ואין סברא דוכפר כתיב להראות שלא נטעה ללמוד מפנימיות דכדי שלא נטעה לא נכתב קרא. וכעין זה כ' הפהרש"א פסחים (כ"ב) בסוגיא דעירלים: דף לט ע"ב בגמ' וכפר אע"פ שלא סמך ונסלח אע"פ שלא נתן שירים.

קשה דלעיל (ל"ח) אמרינו דחזא לגופי' אצטריף רק משום דכפרה וסליחה אחד הוא. מיותר וכפר.

והכא דריש תרנוניהו. וי"ל למאי דדרשינו לקמן (מ"א).

(חטאתם אלו שעירי ע"ז שגגתם זה פר העלם דבר. וכיון דשגגתם זה פר העלם א"כ הך ונסלח להם פי שגגה הוא קאי גם אפר העלם ולכן מיותר פפרה וסליחה דפר העלם ואתיא לדרשא: בתוס' ד"ה לפר כו' וקשה ל"ל ועשה לכפול בהזאות ת"ל מדאיתקש לפר יו"כ וי"ל דאי לא הוי כתיב ועשה לכפול בהזאות לא הוי מוקמינו לפר ליו"כ רק

לפר לכפול בהזאות דמקודם איכא למידרש בהאי פרשתא רק לבתר דכבר דרשו ועשה לכפול איתר לפר על יו"כ פנ"ל: בא"ד מיהו להאי לישנא דלר"י שירים מעכבין א"ש.

הקשה בפ"מ הא תוס' עצמו כ' לקמן (ד' מ') ד"ה אבני דלמ"ד שירים מעכבות ביו"כ ה"ה בכל חטאות פנימיות ולא ממעט שירים מונסלח ע"ש. ונראה דזה אינו דבנדאי מונסלח יש למעט שירים רק למ"ד שירים מעכבין ביו"כ ילפי' כל חטאות פנימיות מיו"כ ולכן התיקש הזה מפיק ממיעוטא דונסלח אבל אי לא הוי כתי' עיכוב שירים ביו"כ הוי ממעטינו שירים מונסלח פנ"ל: בד"ה ונסלח וקשיא לי כו' וכ"ת דלא ילפינו קולות הא אמין ילפינו.

ויש ליישב דאמין פיון דלכתחילה התיר הפתוב לעשות פן דכתיב את הטפל לבשרו שיניך פן ועשה דעשיות זה פנה וכשר אפי' באמין אבל שפיכות שירים דלמזנה בעינו עכ"פ רק דלא מעכבי לא שיניך ללמוד קולא זו מן יעשה דעכ"פ מצנות עשי' איכא גם בשירים נדאי עבר ולא עשה לא מיירי קרא: דף מ ע"א בגמ' אבני אמר לר"י נמי אצטריף.

צ"ע למה הנצרך אבני לזה הלא עכ"פ הכרייתא דיליף סמיכה ביו"כ מן יעשה ע"כ פליגא אברייתא דידן א"כ טפי א"ש למימר דלר"י לא אצטריף ואתיא כר"י דאל"כ כמאן תרמי': בתוס' ד"ה לא נצרכה כו' הקשו על רש"י דאמרין לקמן דאצטריף לפר שלא יהי דבר הלמד בהיקש ולרש"י נגמר מהיקש דמשיח וכתבו נמי מהא דאמרין לקמן הו"א ה"מ הזאות דכתיב בגופי' כו' משמע שהבינו דכוננת הגמ' הזאות דכתיב בגופי' היינו בפר העלם.

ולכהי נמי תמהו לקמן (מ"א:): בד"ה אבל דהא לפר הוי כמאן דכתיב בגופי'. ובאמת לשון הגמ' לא משמע כלל הכי דהול"ל כדאמר לעיל דהוי דבר הלמד בהיקש ולכן נראה לפע"ד פוננת הגמ' דמהך היקש דועשה פן יעשה ליכא למיגמר רק אנפן המעשה להיות כל המעשים שוין דהיינו לעכב או לאת בדם וטבילה אבל למיגמר מעשה חדשה פגון יותרת וכליות לא ודיינו דאמרו דנקא הזאות דכתיב בגופי' פ' בשעירי עכו"ם עצמו בזו ילפינו דדין הזאות אלו פהזאות פר העלם דבר אבל יותרת דלא כתיב בגופי' כלל אין לנו ללמוד רק מהך היקש דחטאתם על שגגתם פיון דכתי' אשה לה' היינו הקטרה ילפינו שפיר כדפי' רש"י לקמן א"כ מיושב הפל.

ודו"ק היטב: דף מא ע"ב בגמ' אר"ל כו' קסבר העושה ע"ד ראשונה עושה ממאי כו'. נראה דר"ל עצמו אמר ראי' זו דאי ר"ל קאמר סתמא מנ"ל להגמ' דר"ל דנקא קאמר דפיגל בראשון ושני בשתיקה די"ל ה"ה ראשון בשתיקה ושני במחשבה דג"כ שיניך לומר הוכיח סופו על תחילתו ור"ל נקט העושה ע"ד ראשונה.

וכמו כן י"ל הוכיח סופו ע"ת כדאמר סתמא דגמ' בריש מכילתין ב' סברות אלו ולא אתי ר"ל לאפוקי רק אם פ' בא' בהדיא שיעשונו בזמנו וא"כ לא יהי על ר"ל הני קושיות דמסיק הגמ' אח"כ בקושיא ולכן נראה דר"ל עצמו אמר ממאי: שם בגמ' כל העושה ע"ד ראשונה עושה כ' רש"י דכל מחשבת קדשים דנקא בפה הוא ובנדאי מפאן משמע הכי ולפ"ז י"ל דדוקא בחושב באמת בשניהם לפגל רק בא' פירש ובא' שתק אמרינו כל

העושה כו' ולא הוי דברים שבלב משום דאיכא אומדן דעת דעושה ע"ד מחשבה ראשונה אבל אם באמת בשנאי לא חישוב שום מחשבה י"ל דלא שנייה כל העושה.

דמידי דבידו נאמן לומר שלא חישוב נהגם די"ל דאפי' לא חישוב כלל המעשה נמשך אחר דעת ראשונה והוי פיגול מ"מ מנלן לומר פן ואפשר דגם רב במנחות (ד' ט"ז.) (דס"ל דמודין רבנן דא' בפיגול וא' בשתיקה אמרינן כל העושה ע"ד ראשונה עושה.

היינו דוקא שהי' עכ"פ בלבד לפגל רק בשתיקה פנ"ל. מיהו ק"ק ע"ז דמקשה הגמ' במנחות שם מהו ברייתא בין בראשונה בין בשנאי דפליגי חכמים.

ולמ"ש לק"מ דנ"מ בלא חשב בשנאי פלל. משמע מזה דכל העושה דרב ושמואל היינו בלא חישוב ג"כ ולפ"ז אפשר לדידן דלא קי"ל כרב (כמ"ש הרמב"ם (פט"ז מפסוהמ"ק)) דמ"מ בחישוב בשנאי ודבר בראשונה אפשר בזה כו"ע ס"ל דאמרינן כל העושה כו' שיתפגל במחשבה גרידא פינו דהוי אומדנא דמוכח וצ"ע לדינא: שם בגמ' אר"ש ב"י לעולם רבנן כו' וכן מסקנת הגמ' לרבא ור"א דכתיקנן לפיגול.

ויש לתמונה על רש"י והרע"ב והרמב"ם בכפי' המשנה דמפולם משמע דכתקנה פפושטא ובאמת דיוקא דר"ל אינו מוכרח משום דמתניתין כולל שלא כתקנה הן פסול שלא במקומו וחוז' לזמנו כדפי' רש"י במשנה א"כ לרביתא נקט ראשונה כתקנה דגם בשנאי נפסלת בשלא במקומו רק ר"ל בעצמו שהי' סובר טעמא דר"מ דהעושה ע"ד ראשונה עושה הוקשה לו דרביתא טפי הו"ל להשמיענו בראשונה שלא כתקנה וגם רבא ור"א לשיטת ר"ל דחקו עצמם לפרש כתקנה לפיגול אבל אנו ס"ל דע"ד ראשונה אינו רביתא כ"כ וטפי קמ"ל דנפסלת במחשבת חוז' למקומו בשנאי פנ"ל: בתוס' ד"ה והא תנא בסוף הדיבור.

יש לתמונה דבכל הש"ס נקט שעירי ע"ז בלשון רבים ופר בלשון יחיד כו'. וביזא נ'.

(ד"ה פר תירצו דאי הוי נקט פרים הו"א דהיינו פר לעולה עם השעיר ומיירי בע"ז להכי נקט פר לומר דלא מיירי בע"ז ע"ש. ואין דבריהם מוכנים דמ"ש מהרש"א שם דמביאין רק פר אחד לעולה תמוה ומפורש בגמ' בהוריות (ה) וברמב"ם (פי"ב מה' שגגות) דמביאין י"ב פרים וי"ב שעירים.

וגם אפי' לשיטתו אין מוכן התירוצ'. ולע"ד נראה לפרש הכי דכוננתם דאתיא כר"י דס"ל בהוריות שם דשבת אחד שחטאו בע"ז מביא אותו שבת פר ושעיר אחד.

והשתא הכי קאמרי דלהכי נקט פר העלם ושעירי. דפר פשחטא שבת אחד ושעירי פשחטאו רוב ישראל.

וממילא מוכן דלאו תנא מילתא הוא ופר מיירי בחטא שאינו ע"ז דמביא פר לחטאת ושעירי בחטא ע"ז. אבל אי הוי נקט פרים הו"א דכולהו תנא מילתא ומיירי בע"ז דמביאים פרים ושעירים ולהכי שני בפר לשון יחיד ובשבת אחד ושעירי ברוב ישראל למפליגיהו למידע דפר נמי חטאת קאמר בשאר עבירות ושעירי בע"ז פנ"ל: דף מב ע"א בגמ' כגון שפיגל בשחיטה פירש"י שנשפף הדם ונהיאו פר אחר משמע דמ"מ דוקא בפיגל בשחיטת פר שני אבל פיגל בזריקת דם פר שני חשיב חצי מתיר.

וכן מוכח לקמן דמוקי לדר"מ בד' פרים. ומ"מ פליגי תכמים.

והטעם נראה דבשלמא מתיר דשחיטה זו דהוא מתיר הדם הזה לזרוק הני מתיר שלם. אבל זריקת דם פר שני דהוא מתיר האומורין להקטיר והבשר לשרוף ולזה צריך גם דם דפר ראשון וחשיב חצי מתיר.

עכ"פ עולה מן הסוגיא דבשחיטת פר שני גם לתכמים הני פגיגול. והרמב"ם לא הביא זה. אפשר דחשבו למילתא דפשיטא כדפריה הגמ' א"ה מ"ט דרבנן: ע"ב בגמ' מיא בעלמא מדי עיין רש"י ותוס'. ונראה דעיקר קושית הגמ' מפת דהקדים דם שבהיכל לדם שבפנים לא עשה כלום א"כ פשנפסל בפנים אין מקום לזריקת ההיכל ול"ד לקומץ ולבונה דהא רשאין להקטיר הלבונה קודם הקומץ ג"כ [כדאיתא במנחות י"ג:] רק דנפסל ע"י הקומץ אבל בלבונה עצמו ליכא פסול אבל הכא כל שלא נעשה הנאות בפנים בהקשר לא שייך קלל הנאה בהיכל.

עוד אפשר לומר דשאני התם דלבונה בפ"ע פשרה להקטרה דמתנדב אדם לבונה בפ"ע וכל הפסול משום שנפסל ע"י הפיגול אין זה בכלל לא קרב המתיר כמצינו דלולא פסול הפיגול הי' פשר אבל בהנאות אחרונות דהכא מלבד פסול הפיגול לא שייך קלל הנאות אחרונות בפ"ע כל דליכא הנאה ראשונה ולכן ס"ד דגמ' דנקרא לא קרב המתיר כמצינו דלאו מפת הפיגול נפסלו רק דאין מקום להנאות אחרונות קודם ראשונות והני כמים בעלמא ולהכי משני בד' פרים דפר חדש ראוי להזות ממנו כל הנאות ראשונות ואחרונות ולא הוי כמיא בעלמא: שם בגמ' כמ"ד אין מערבין לקרנות.

מוכח מפאן דאפי' למ"ד אין מערבין לקרנות מ"מ על הנאות טהרו של מנזב מערבין דאל"כ איכא טפי ממ"ז וגם מאי דמסיק דס"ל שירים מערבין להכי הוי מ"ח והלא איכא שירים דפר ושירים דשעיר והוי מ"ט א"ו דקודם טהרו מערבין והטעם נראה משום דכתיב והזה על המנזב שבע פעמים א"כ אין להוסיף על ז' וע"כ מערבין.

אח"כ מצאתי בתוס' ביומא (נ"ח.) שכתבו פן: שם במשנה הקומץ.

הקשה רש"י בלא"ה הרי לא קרב המתיר ע"ש ובתוס' ואפשר לומר למ"ד כל העומד לזרוק כזרוק *אע"ג דלא אמרי כ"ה לזרוק כזרוק אלא היכי דאיכא מצוה לזרוק כדאי' במנחות (ק"א:): והכא פנין שפיגל אסור לזרוק.

י"ל פנין דדעתו הי' להקטיר בפגיגול גם בכה"ג כזרוק דמי. ודוקא בסתמא אמרי' דלא הוי כזרוקהיכי דליכא מצוה בזריקה.

וכן כתב הבה"ז במעילה ו' בפגיגול דכזרוק דמי. ובחנם השיגו עליו האחרונים: ** אם כן כשנתקבל הקומץ בכלי אפילו נאבד אח"כ חשיב כקרב המתיר כמצינו ומ"מ פטור על אכילת קומץ מטעם דאין לו מתיר אחר: בתוס' ד"ה הקומץ הקשו על מ"ש רש"י דבעי הטעם דאין לו מתירין היכא דמשל האור ברובו דהא כה"ג נפקא מידי פגיגול אפי' לאכילה כדאי' בכריתות ע"ש, ואפשר ליישב דבאמת טעמא בעי מ"ט נפקא מידי פגיגול במשל האור בו.

ואפֿשֿר לומר דהא בְּהַעֲלָה הַבֶּשֶׂר עַל הַמִּזְבֵּחַ אִפִּי קוֹנֵדִים זְרִיקַת הַדָּם לֹא יֵרְדוּ כַּמֵּ"שׁ
הַרְמַבֵּ"ם (פ"ג מה' פסוה"מ הי"ב) וְנִרְאָה דה"ה אִפִּי נִשְׁפָּף לְגַמְרֵי הַדָּם. אע"ג דבְּנִשְׁפָּף
הַדָּם קי"ל כר"י דאם עֲלָה יֵרֵד מ"מ מִשְׁלָה בְּהוֹר עֲדִיף כְּמוֹ לְעֵנִן אִם יֵרְדוּ דִּיחֲזוֹר
וְיַעֲלֶה דְעֲדִיף מִשְׁלַל בְּהוֹר הָאֵוֶר כְּמוֹ כּוֹ לְעֵנִן נִשְׁפָּף הַדָּם כַּנ"ל.

(וכן מסיק המל"מ שם ה' ו') דְּדוֹחֵק לומר דוֹקָא קוֹנֵדִים זְרִיקָה וְנִזְרַק אַח"כ דְּסִתְמָא מִשְׁמַע
אִפִּי לֹא נִזְרַק כָּלֵל אַח"כ וּמִמִּילָא ה"ה נִשְׁפָּף מִקוֹנֵדִים כַּנ"ל. ולפ"ז י"ל דְּזוּהוּ הַטַּעַם דְּכִינּוֹן
דְּהַעֲלָה וּמִשְׁלַל בּוֹ הָאֵוֶר הֵוִי לְחֵמוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ אִפִּי בְּלִי זְרִיקַת דָּם כָּלֵל נִמְצָא דְבִשְׁרָה זֶה אִין
לוֹ מִתִּירִין וְלִהְיֵי נִפְקָא מִיַּדִּי פִּיגוּל כְּכֹל הַדְּבָרִים שְׂאִין לָהֶם מִתִּירִין דְּלִית בְּהוֹר פִּיגוּל.

וּמִמִּילָא מְיֻשָּׁב פִּירֵשׁ"י דא"כ אִי לֹא הָאֵי טַעְמָא דְּאִין פִּיגוּל בְּדָבָר שְׂאִין לוֹ מִתִּירִין הִי
פִּיגוּל אִפִּי בְּמִשְׁלַל בְּהוֹר כַּנ"ל. שׁוּב רְאִיתִי דמ"ש דְּאִפִּי בְּנִשְׁפָּף הַדָּם לֹא יֵרֵד הַבֶּשֶׂר
שְׁהַעֲלָה לֹא מִשְׁמַע כּוֹ לְקַמֵּן (פ"ה).

(וגם הא הרמב"ם שם מייירי אפ"י קוֹנֵדִים שְׁמִשְׁלָה בְּהוֹר הָאֵוֶר מ"מ בְּהַעֲלָה לְפָנֵי זְרִיקָה
לֹא יֵרֵד וּבְשִׁלָּא מִשְׁלָה בְּהוֹר וְדֹאֵי בְּנִשְׁפָּף הַדָּם קי"ל דְּיֵרֵד. ומ"מ יֵשׁ לְקַיִּים הַפְּלוּל
שְׁכַתְבִּתִּי בְּאִינְוֹן זֶה דְּכִינּוֹן דְּאִפִּי הַעֲלָה קוֹנֵדִים זְרִיקָה לֹא יֵרֵד א"כ הַבֶּשֶׂר שְׁעֲלָה חֲשִׁיב דְּאִין
לוֹ מִתִּיר שְׁהֵרִי נְקֻטָר קוֹנֵדִים הַזְרִיקָה אֵלָא דְּאִם עֲדִינּוֹ לֹא מִשְׁלָה בּוֹ הָאֵוֶר פִּינּוֹן דְּאִם יֵרֵד
לֹא יִחֲזוֹר וְיַעֲלֶה חֲשִׁיב עֲדִינּוֹ כִּיֵּשׁ לוֹ מִתִּירִין מֵאַחַר דְּאִם יֵרֵד לֹא יַעֲלֶה קוֹנֵדִים זְרִיקָה אֲבָל
בְּמִשְׁלָה בּוֹ הָאֵוֶר דְּאִפִּי יֵרֵד יִחֲזוֹר וְיַעֲלֶה א"כ חֲשִׁיב שְׁפִיר כְּאִין לוֹ מִתִּירִין וְדו"ק: בא"ד
וְשְׂמָא לֹא שְׁיִיף פִּקְע פִּיגוּלוֹ רַק בְּקוֹמֵץ שְׁנַעֲשֶׂה לְחֵמוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ.

וְהַקֶּשֶׁה בַּס' טה"ק הָא הוֹכַחַת עוֹלָא מִדְּמַרְצֵי לְפִיגוּלוֹ אִיפָּא גַם בְּדָם ע"ש שְׁתִּי דְּחוּק.
וְאִפֿשֿר לומר כְּוֹנֵת הַתּוֹס' דֹּא ה"נ בְּזְרִיקַת הַדָּם מְרַצָּה לְפִיגוּלוֹ וְלֹא חֲשִׁיב אִז פִּיגוּל לְגַבִּי
מִזְבֵּחַ מ"מ אַחַר שְׁנִשְׁפָּף וְיֵרֵד הַדָּם מִן הַמִּזְבֵּחַ שׁוּב שֵׁם פִּיגוּל עֲלִיו פִּינּוֹן דְּאִינוּ עוֹמֵד עוֹד
לְמִזְבֵּחַ אֲבָל הַקוֹמֵץ פִּינּוֹן דְּרֵאוּי עוֹד לְמִזְבֵּחַ לְהִיּוֹת נְקֻטָר כְּוֹלוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאִפִּי בְּיֵרֵד
יַעֲלֶה א"כ חֲשִׁיב לְעוֹלָם לְחֵמוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ וְלִכּוֹן הָאוּכְלוֹ אִינוּ חֲשִׁיב מְשׁוּם פִּיגוּל מִשְׂא"כ
בְּדָם דְּאִינוּ עוֹמֵד אֵל הַמִּזְבֵּחַ כַּנ"ל.

ועפ"ז אִפֿשֿר לִיִּישָׁב קֶצֶת דְּבָרֵי רִש"י הַתְּמוּהִין כַּמ"ש הַתּוֹס' תַּחֲזִילַת הַדְּקִיבּוֹר שְׁפִי
בְּמִשְׁלָה הָאֵוֶר בְּרִוּבּוֹן וְהֵלֵא פִּקְע מִיַּדִּי פִּיגוּל וְתוֹס' לֹא כְּתִבּוּ שׁוּם תִּי עַל רִש"י בְּזוּה.
וְלִמ"ש אִפֿשֿר לומר דנ"מ הִיכָא דְּאַחַר שְׁמִשְׁלָה הָאֵוֶר יֵרֵד וְנַעֲשֶׂה בּוֹ פְּסוּל אַחַר כְּגוֹן
שְׁנַטְמָא אוֹ שְׁנַתְעַרְב בְּשִׁירֵי מְנַחֶה דְּאַסוּר תּוֹ לְהַעֲלוֹתָם וּס"ל לְרִש"י דְּכֹל דְּאִינוּ עוֹמֵד תּוֹ
לְהַקְטִיר שׁוּב חָל עֲלִיו הַפִּיגוּל כַּמ"ש גַּבִּי דָּם: דָּף מַג ע"א בְּמִשְׁנָה לִּגְ שְׁמֵן שֶׁל מְצוֹרֵעַ
ר"ש אוֹמֵר אִין חֲזִיבִין עֲלִיו מְשׁוּם פִּיגוּל וְתְמוּהָ דְּהִינּוּ חֲכָמִים דְּלַעֲיֵל גַּבִּי נְסֻכִים הַבָּאִים
עַם הַבְּהֵמָה וְלָמָּה חֲלָקוֹן הַתְּנָא כַּמ"ש הַתּוֹס'.

וְלִכְאוּרָה הִי נִרְאָה לְחַלֵּק דְּגַבִּי נְסֻכִים פִּינּוֹן דְּבָאִין בַּפ"ע מִמֶּשׁ דְּאָדָם מִתְּנַדָּב יִין וּמְנַסְכוּ
ע"ג הַמִּזְבֵּחַ וְלִכּוֹן הֵוִי בַּפ"ע דְּבָר שְׂאִין לוֹ מִתִּירִין וְלִכּוֹן ס"ל לְחֲכָמִים דְּאִפִּי הִבִּיאֵן עַם
הַבְּהֵמָה פִּינּוֹן דְּמִבִּיא נְסֻכוֹ לְאַחַר עֲשָׂרָה יָמִים הֵוִי דִין הַנְּסֻכִים כְּבָאִין בַּפ"ע לְגַמְרֵי אֲבָל
שְׁמֵן שֶׁל מְצוֹרֵעַ דְּאִינוּ בָּא כָּלֵל בַּפ"ע דֹּא ע"ג דֹּא ע"ג דְּאָדָם מִתְּנַדָּב שְׁמֵן מ"מ אִין דִּינוֹ לְהַזוֹת
מִמֶּנּוּ וְלִאֲכוֹל הַשִּׁירִים כְּלֹג שֶׁל מְצוֹרֵעַ רַק קוֹמֵץ וְשִׁירֵי נְאֻכְלִין כְּדֹאִיתָא לְקַמֵּן צ"א:]

א"כ פִּינּוֹן דְּשָׁמֶן פְּזָה לִיכָא בַּפ"ע מַה בְּכֹף דְּאָדָם מְבִיא לְגוֹ לְאַחַר עֲשָׂרָה יָמִים מ"מ הַבָּאָה
זו רק ע"י דם האֲשֵׁם שְׁמֵאֲתָמוּל א"כ יֵשׁ לוֹ מִתִּיר.

וא"כ י"ל דְּחֻכְמִים לֹא פְּלִיגֵי אֲדָר"מ בְּלוֹי מִן שָׁל מְצוּרַע רַק ר' שְׁמַעוֹן פְּלִיג גַּם שְׁבִלּוּג
שָׁמוֹ. אָכֵן לְקַמֵּן בַּגְמ' מוֹכַח דְּאִינוּ פֶּן דְּהִגְמ' מְדַחֵיק עֲצָמוֹ לִינִישׁב הַבְּרִייתָא דְּסוּתָם בְּלוּג
שָׁמוֹ כַּר"מ וּבְנִסְכִּים פְּחֻכְמִים ע"ש וּלְמ"ש לַק"מ דְּאֲתִיָּא פְּחֻכְמִים א"ו פְּשִׁיטָא לַגְמ'
דְּחֻכְמִים דְּפְּלִיגוּ בְּנִסְכִּים ה"ה בְּלוּג שָׁמוֹ.

וּבְאַמְתָּ יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת לָמָּה לֹא מְחַלֵּק הַגְמ' בְּהֵכִי וי"ל מִשׁוּם דְּבְרִייתָא שְׁמֵבִיא הַגְמ' לְקַמֵּן
וּבְמִנְחוֹת (ט"ו): דְּבִין בְּלוּג שָׁמוֹ בֵּין בְּנִסְכִּים אֲמָרוּ לר"מ וְהָא אָדָם. מְבִיא אֲשָׁמוֹ כו' ע"ש
מִשְׁמַע מְלִשׁוֹן הַבְּרִייתָא דְּאֲמָרוּ לוֹ הֵינּוּ חֻכְמִים וְלֹא ר"ש בְּלִבָּד.

וְאֲפֹשֶׁר דְּמַה"ט מְקַשָּׁה הַגְמ' מְבְרִייתָא וְלֹא מְמַתְנִי דְּהִכָּא. וְהַג' ר"י פִּיק עֲמֵד בְּזָה וְרוֹצֵה
לְהַגִּי דְּתַנּוּ וּלְמ"ש א"ש.

וְלָכֵן פְּתַב הַרְמַב"ם בְּפִיֵּהוּמ"ש דְּהִלְכָּה פְּר"ש מִשְׁמַע דְּלֹא תִלְיָא בְּפִלּוּגְתָּא דְּרַבְּנָן בְּנִסְכִּים
כַּנ"ל נְכוּן: שָׁם בְּמִשְׁנֵה פְּרִים הַנְּשָׂרְפִים דְּמִן מִתִּיר אֶת אֵימּוּרֵיהֶן לִיקְרַב. וְקַשָּׁה אֲמַאי לֹא
אֲמָרוּ ג"כ דְּמִתִּיר הַבְּשָׂר לְשָׂרְוֹף דְּהָא לְעִיל (ל"ה).

(אָמַר ר' אֶלְעָזָר דִּישׁ פִּיגוּל בְּבָשָׂר שֶׁל הַפְּרִים הַנְּשָׂרְפִים ע"ש וּבְרִש"י וְאֲפֹשֶׁר מַה"ט
פָּסֵק הַרְמַב"ם (בְּפִי"ח מִפְּסוּה"מ) דְּאִין פִּיגוּל בְּבָשָׂר הַנְּשָׂרְפִים דְּאִין לְהֵם מִתִּיר וְהוּא
מְלִשׁוֹן הַמְּשֻׁנָּה דְּהִכָּא וְכֵן הֶעֱתִיק הַתּוֹי"ט בְּפִשְׁטוּת דְּבְרֵי הַרְמַב"ם אֲבָל יֵשׁ לְתַמּוּהָ דְּפְּלִיג
עַל ר"א דְּלְעִיל וְכֵן הֵנִיחַ בְּקוֹשְׁיָא בְּתוֹס' רַע"א ו"ל וְאִיךָ שְׁיִהְי' עַכ"פ טַעְמָא בְּעֵי לָמָּה אִין
לְהֵם מִתִּיר הֲלֹא הֵדָם הַכְּשִׁיר לְשָׂרְוֹף וְאֵם נֶאֱמַר דְּלִיכָּא פִּיגוּל רַק בְּאַכִּילַת אָדָם וּמִזְבַּח
לֹא בְּנְשָׂרָף מִבְּחוּץ כַּמ"ש רִש"י (שָׁם) ד"ה אֵימּוּרִין מ"מ לְשׁוֹן הַרְמַב"ם שְׂאִין לוֹ מִתִּירִין
תְּמוּהָ.

וְאֲפֹשֶׁר לוֹמַר לְפִי מַה דְּקִי"ל בְּדָם חֲטָאת שְׁנֹכְנֵס לְפָנִים אֲפִי לֹא הִזָּה אִם נִכְנֵס בְּמִזִּיד פְּדִי
לְהִזוֹת דִּינוֹ בְּשָׂרִיפָה כַּמ"ש הַרְמַב"ם (פ"ב מִפְּסוּה"מ) וְהַגְמ' דַּהַכ"מ מְפַקְפַק שָׁם עָלָיו
מ"מ הַרְמַב"ם פּוֹסֵק כֵּן וְא"כ מַכ"ש בְּחֲטָאת הַפְּנִימִיּוֹת מִמֶּשׁ כָּל דְּנִכְנֵס הֵדָם אֲפִי לֹא הִזָּה
דִּינוֹ בְּשָׂרִיפָה.

וּי"ל דְּכוּ"ע מוֹדִין בְּזָה דְּהִכָּא בְּאַמְתָּ קְאִי לְהִזוֹת לָכֵן אֲפִי קוֹדֵם הִזָּאָה דִּינוֹ בְּשָׂרִיפָה וְא"כ
אִין הֵדָם מִתִּיר הַבְּשָׂר בְּשָׂרִיפָה דְּקוֹדֵם הִזָּאָה ג"כ נְמִי עוֹמֵד לְשָׂרִיפָה וּלְהֵכִי חֲשִׁיב דְּאִין
לוֹ מִתִּיר כַּנ"ל: ע"ב בַּגְמ' ר"י אֹמֵר הוּאִיל וְנֶאֱמָרוּ קְדָשִׁים לְשׁוֹן רַבִּים.

ק"מ דְּהָא כְּתִיב א"ת מְבָשָׂר זָבַח הַשְּׁלָמִים א"כ י"ל דְּעָלָיו אֲבָשָׂר קְאִי וּבְשָׂר לְשׁוֹן יְחִיד.
וּבְזָה מִיְנִישׁב מַה שְׁהַקְשׁוֹ בְּתוֹס' עַל אִית דְּגָרְסִי וְנֶאֱמַר לְהֵלן אֲשָׁר יִקְרַב אֶל הַקְּדָשִׁים
דְּלָמָּה פְּשִׁיטָא שָׁם טְפִי וְנִדְחָקוּ בְּזָה.

וּלְמ"ש א"ש בְּפִשְׁטוּת דְּשָׁם וְדִאי קְדָשִׁים לְשׁוֹן רַבִּים אֲבָל הִכָּא דְּכְתִיב מְבָשָׂר הַשְּׁלָמִים
וּבְשָׂר לְשׁוֹן יְחִיד בְּזָה לֹא ס"ל לְת"ק דִּיוקָא דְּר"י כַּנ"ל: וְיֵשׁ לְבָאָר עוֹד הָאִי אִית דְּגָרְסִי
שְׁהִבִּיאוּ הַתּוֹס' דְּסִתָּם טוֹמְאָתוֹ עָלָיו וְדִאי מִשְׁמַע עַל הָאוֹכֵל רַק הִכָּא ס"ד עַל הַבְּשָׂר מִשׁוּם
דְּכְתִיב וְהִנְפִּישׁ אֲשָׁר תֹּאכַל לְשׁוֹן נִקְיָה כַּדְּפִירִש"י אֲבָל הֵתָם דְּכְתִיב אֲשָׁר יִקְרַב לְשׁוֹן

זָכַר בְּנֹדָאֵי טוֹמְאָתוֹ עָלָיו קָאֵי עַל הָאֲדָם וְתוֹ דְדַבְרֵי הַלְמֵד מְעַנְיָנוּ וּמְסוּפּוֹ הוּא דְכָל הַפְּרָשָׁה
בְּטוֹמְאָתַת הַגּוֹף כְּתִיב א"כ גִּירְסָא זֹו נְכוּנָה: דָּף מִד ע"א בַּגְמ' אר"י הָא מְנִי רַבִּי הִיא כו'
פִּירֵשׁ"י דְאָפִי לְחַכְמִים דַּע"י דָּם הָאֲשָׁם אֵין פִּיגוּל בְּשִׁמְן מ"מ בְּמַפְגַּל בְּמַתְנוֹת דְשִׁמְן
שְׂאָר הַשִּׁמְן מְפֻנְגֵל לְרַבִּי וְתַמּוּהָ לַפ"ז מַה הַשִּׁיב ר' יִרְמְיָ' עַל ר מְלוֹג הַבָּא בַפ"ע דְלַכ"ע
מַתְנוֹתָיו שְׂרִי לִי וּמ"מ אֵין בּוֹ פִּיגוּל דְתַנְיָא לּוֹג שִׁמְן כו' הִלָּא י"ל דַּמ"מ בְּמַפְגַּל בְּמַתְנוֹתָיו
הַלּוֹג מְפֻנְגֵל לַכ"ע וְהֵאֵי בְרִייתָא בְּמַפְגַּל בְּדָם הוּא, וּמ"ש רַש"י אַח"ז מְדַתְנִי אַף אֲנִי לֹא
אַמְרַתִּי כו' אֵין זֶה רֵאִי דְהַכֵּל בְּמַפְגַּל בְּדָם מִיִּירִי אֲבָל בְּמַפְגַּל בְּמַתְנוֹתָיו אַפִּי חַכְמִים מוֹדִין
לַר"מ וְלֹא מִיִּירִי מִזֶּה כָּלֵל.

וְלוֹלָא פִּירֵשׁ"י הִי אֲפֻשֵׁר לְפָרֵשׁ דְזֶה אֵין סְבָרָא לַכ"ע דָּאֵם יָכוֹל לְפַגַּל בְּמַתְנוֹת דְשִׁמְן
כִּינּוּן דְמַתְנוֹתָיו מַתִּירִין לְהַשְׁיִירִים א"כ סוֹף סוֹף אֵית לִי מַתִּיר וּמְמִילָא צְרִיף לְהִיּוֹת מְפֻנְגֵל
גַּם ע"י הַדָּם. רַק כְּוֹנֵת ר"י הִי דְדוֹקָא לְרַבִּי דְמַתְנוֹתָיו שְׂרִי לִי ס"ל דְלוֹג שִׁמְן שְׂרִיף בִּי
פִּיגוּל אַפִּי בְּמַפְגַּל בְּדָם וְחַכְמִים דְמַתְנִיתִין פְּלִיגִי אֲדַרְבֵּי דָאֵין מַתְנוֹתָיו מַתִּירִין כָּלֵל וַע"ז
הַשִּׁיב ר"י דְהָא בְּלוֹג הַבָּא בַפ"ע לַכ"ע מַתְנוֹתָיו מַתִּירִין וְא"כ יֵהִי מְפֻנְגֵל גַּם ע"י הַדָּם
וּר"י אֲפֻשֵׁר דְסָבַר דְגַם בְּלוֹג הַבָּא בַפ"ע אֵין מַתְנוֹתָיו מַתִּירִין לוֹ וְלָכֵן תַּמּוּהָ ר' יִרְמְיָה
גְּבָרָא רַבָּה כו' דְפֻשְׁיטָא דַבַּפ"ע ע"כ צְרִיף אֵיזָה מַתִּיר וְהֵם הַמַּתְנוֹת כַּנ"ל.

אֲבָל לְפִירֵשׁ"י צ"ע טוֹבָא לִיִּישֵׁב. אֲכֹן נִרְאָה מִשׁוּם דְסַתְמָא דְלִישְׁנָא דַא"ח עָלָיו מִשׁוּם
פִּיגוּל מִשְׁמַע בְּכָל גְּוֹנֵי אַפִּי פִּיגַל בְּמַתְנוֹתָיו: שָׁם בַּגְמ' לֹא נִהְנִין וְלֹא מוֹעֲלִין פִּירֵשׁ"י לֹא
נִהְנִין מְדַרְבְּנֵן וּבְנֹדָאֵי מִשְׁמַע הֵכִי דָאֵי הֵנִי דְאֹרְיִיתָא אַפִּי אֵין חֵיבִין קָרְבַּן מְעִילָה מ"מ
לְמָה לֹא יֵהִי נִקְרָא מַתִּיר אַפִּי לְרַבְּנָן א"ו דְלַרְבָּנָן אֵין אִיסוּר תּוֹרָה כָּלֵל אֲבָל הַרְמַב"ם
(פ"ד מַה' מַחו"כ) כְּתַב דְאִיסוּר לְאֲכֹל הַשִּׁמְן קוֹדֵם מַתְנוֹת שְׂבַע וּמַתַּן בְּהוֹנוֹת וְאֵם אֲכַל
לוֹקָה פְּאוּכַל בְּשִׁר לְפָנֵי זְרִיקַת דָּם וְצ"ע א"כ לְמָה לֹא חֲשִׁיב מַתִּיר כִּינּוּן דְמַדְמִי לִי לְאוּכַל
קוֹדֵם זְרִיקָה וְנִגְמַם דִּישׁ לִיִּישֵׁב בְּדוֹחַק וְלוֹמַר דַּבְּס"ד דַּר' יוֹסֵף מוֹדָה הַרְמַב"ם כַּמ"ש
רַש"י דְלִיכָא אִיסוּר תּוֹרָה מְדַלִּית בִּי פִּיגוּל לְרַבְּנָן אֲבָל לְמַסְקָנָא דַּגְמ' דְאָפִי אֵי הֵנִי מַתִּיר
נְמִי לִיכָא פִּיגוּל רַק בְּמַתְנָה שְׂעַל הַמְזַבַּח.

א"כ תוֹ י"ל דְהָדָּף לֹא נִהְנִין מְדְאֹרְיִיתָא הוּא. אֲבָל מֵאֵיזָה רֵאִי כְּתַב הַרְמַב"ם כֵּן כִּינּוּן דַּר'
יוֹסֵף לֹא ס"ל הֵכִי מְנַלּוֹ לְחַלּוֹק עָלָיו בְּזֶה.

בַּפְּרָט מ"ש הַרְמַב"ם שָׁם דְקוֹדֵם מַתַּן בְּהוֹנוֹת נְמִי אִיסוּר מְדְאֹרְיִיתָא וְדָאֵי תַמּוּהָ דָאֵין בְּזֶה
חַלּוֹק גְּבוּהָ וְלִהְיֵי כְּתַב רַש"י דְבְּזֶה מוֹדָה רַבִּי דְלִיכָא מְעִילָה וְאֵיף מְדַמִּי הַרְמַב"ם זֶה
לְקוֹדֵם זְרִיקָה.

וְצַע"ג.

תוֹ יֵשׁ לְדַקְדַּק עַל הַרְמַב"ם דְלִפִּי מְסַקְנַת הַגְמ' מִשְׁמַע דְבְּלוֹג הַבָּא בַפ"ע גַּם לְרַבְּנָן מוֹעֲלִין
בּוֹ קוֹדֵם מַתְנוֹתָיו וְלְמָה לֹא הִבִּיא הַרְמַב"ם זֶה הַדִּין בַּה' מְעִילָה פ"ב וְכְתַב סַתְם דְלוֹג אֵין
מוֹעֲלִין בּוֹ מִשְׁנַזְרַק הַדָּם: בְּתוֹס' ד"ה פִּיּוּצָא בְּשִׁלְמִים מַה נִּיהוּ בְּכוֹר מִשְׁמַע כו'.

קִשְׁהָ לִי עַל דְבַרְיָהֶם הִלָּא שְׂאֵנִי הֵכָא דְבְּרִייתָא תְּלִיא לָהּ בְּנִצְאָכְלִין לַב' יָמִים וְלִילָה אֶחָד
וְלִיכָא אֲלָא בְּכוֹר דְלֹא כָּל בָּא בְּנִדָּר וּנְזָבָה נֶאֱכַל לְשַׁנִּי יָמִים וְיֹתֵר הו"ל לְהַקְשׁוֹת עַל
הַבְּרִייתָא גּוּפָא דְקִאָמַר פִּיּוּצָא בְּשִׁלְמִים שְׂנִצְאָכְלִין לַב' יָמִים טְפִי הו"ל לְמִימַר פִּיּוּצָא דְבָא

בְּגֵר וּנְדָבָה אֲבָל עַל הַגַּמ' אֵין מְקוֹם לְהַקְשׁוֹת בְּזָה: ע"ב בגמ' ה' עוֹמֵד בַּחוּץ וְאָמַר הָרִיבִי שׁוֹחֵט כּו'.

יֵשׁ לַעֲיִין אֵי שְׁחַט בְּפָנִים דְּשַׁחֲטָה בְּשֵׁרָה בְּהִיכָל וְחָשַׁב בָּהּ לְהַקְטִיר אִימּוּרִים בַּחוּץ אֵי הָוִי פִּיגּוּל פִּינּוֹן דְּהָוִי דְּבָר הַנְּעֻשָׂה בַּחוּץ מֵהַ בְּכָה דְּעוֹמֵד בְּפָנִים הָא גָּמַר מְשַׁלְּמִים בְּסִמּוּד וְשַׁלְּמִים נְמִי פְּשָׁרִים בְּשַׁחֲטוֹן בְּהִיכָל (פְּדֵאִיתָא לְקַמֵּן ס"ג).

[וּמִמִּילָא וּדְאֵי בְּשַׁלְּמִים בְּחִיָּשָׁב בְּשַׁחֲטָה שְׂבָפָנִים לְפַגְל וּדְאֵי הָוִי פִּיגּוּל א"כ ה"ה בְּקַרְבָּן פָּנִים וּצ"ע בְּזָה: דָּף מֵה ע"ב בְּתוֹס' ד"ה אֲבָל הָעֵצִים כּו' מִיְהוּ מִפִּיגּוּל קָשָׁה דְּמַפְקַע פִּיגּוּלוֹ כּו' וּפִי' בַּס' טה"ק פְּנוּנָתָם דְּעַל נוֹתָר וְטָמֵא לֹא קָשָׁה דִּי"ל דְּאֲחַר שְׁנִסְתַּלַּק מִן הַמְּזַבַּח נְעֻשָׂה נוֹתָר וְנִטְמָא אֲבָל בְּפִיגּוּל קָשָׁיָא לְהוּ ע"ש.

וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת דֹּא"כ גַּם בְּפִיגּוּל מְשַׁכַּחַת לָהּ לְמֵאֵי דְאֲמַרִּינוּ לְקַמֵּן (פ"ה.) (בְּבִשְׁרָ שְׂהַעֲלָה עַל הַמְּזַבַּח קוֹדֵם שְׁנִזְנַק הַדָּם דְּלֹא יָרְדוּ ע"ש א"כ מְשַׁכַּחַת לָהּ נְמִי דְאֲחַר שְׁהוֹרִיד מִן הַמְּזַבַּח פִּיגּוּל בְּדָם א"כ לֹא פָקַע פִּיגּוּלוֹ.

אָף ז"א דְּנִדְאֵי כַה"ג לֹא חָל עָלָיו אַח"כ שֵׁם פִּיגּוּל פִּינּוֹן דְּכָבֵר נְגַמְר הַהַקְטָרָה וְאֵין זְרִיקַת הַדָּם מִתִּיר הַקְטָרָה זוֹ לֹא שִׁינָה לְחֹל עַל בְּשָׂר זֶה שֵׁם פִּיגּוּל. וְאֵי נִימָא דֹאע"ג דְּנִינְתָהּ הַבְּשָׂר מ"מ פִּינּוֹן שְׁהִי קוֹדֵם זְרִיקָה צְרִיכִין לְהַעֲלוֹתוֹ אַחַר הַזְרִיקָה שְׁנִית א"כ הַדְרָא קוֹשְׁיַת הַתוֹס' לְדוֹכְתָא דְּעוֹמֵד לְהַקְטִיר וְלֹא לְאַכּוֹל וְשׁוּב אֵית בִּי מְעִילָה וְיָפָה פִי' בַּס' הַנ"ל: דָּף מו ע"ב בַּגְמ' מִתִּיב רַבָּה כּו' טַעְמָא שְׁלֵא הִי בְּלָבוּ כְּלָל הָא לְשֵׁם חוֹלִין פְּסוּל.

לֹא זָכִיתִי לְהִבִּין פִי' הַגַּמ' דְּמֵאֵי רֵאִי מְהֵכָא לְשֵׁם חוֹלִין הָא י"ל שְׁלֵא הִי בְּלָבוּ לְשֵׁם א' מֵאֵלוֹ לְאִפּוֹקִי בַהִי בְּלָבוּ עוֹלָה לְשֵׁם שְׁלָמִים וְכַדּוּמָה אֲבָל לְשֵׁם חוֹלִין מֵאֵן דְּכַר שְׁמִי'. וּצ"ל בְּדוֹחַק הַפְּנוּנָה דְּאֵי לְשֵׁם חוֹלִין כְּשֵׁר מִמִּילָא מוּכַח נְמִי דְּסִתְמָא כְּשֵׁר פְּדֵאֲמַרִי לְעִיל ג' [א"כ הָוִי לר"י לְהַשְׁמִיעֵנוּ טְפִי רְבוּתָא בַהִי בְּלָבוּ לְשֵׁם חוֹלִין דְּכָשֵׁר דְּמַכ"ש סִתְמָא: שְׁם בַּגְמ' מְשׁוּם חוֹלִין פְּסוּלָה כּו'.

תְּמַהֲנִי עַל הַרְמַב"ם שְׁהַשְׁמִיט זֶה הַדִּין וְהִבִּיא דִּין שׁוֹחֵט בְּמַתְעַסַּק בְּלָבָד דְּטְפִי רְבוּתָא הו"ל לְהִבִּיא בְּקַדְשִׁים מְשׁוּם חוֹלִין דְּפְסוּל כְּמוֹ מַתְעַסַּק וּצ"ע ע"ש רִישׁ ה' פְּסוּה"מ: דָּף מו ע"א בַּגְמ' זוֹ בִּינְדִינוּ הוּא לְעַכְב מַנִּין.

אֵין לְהַקְשׁוֹת דְּהָא לְכַתְחִילָה בְּעֵי לְשִׁמָּה בְּכָל הַזְבָּחִים וּמִמִּילָא אָסוּר בְּמַתְעַסַּק וְא"כ פִּינּוֹן דְּאִיפָא תּוֹ קָרָא דְּבִן בְּקָר הָוִי שִׁינָה לְעַכְב דּו"א דְּבִשׁוּחַט קְדָשִׁים מְשׁוּם חוֹלִין דְּסִבֵּר דְּחוֹלִין הוּא לִית בִּי פְּסוּל שְׁלֵא לְשִׁמָּה כַּמ"ש הַרְמַב"ם (בַּפְט"ו מַפְסוּה"מ) דְּעֻלָּה לְבָעֵלִים אִפִּי בְּחֻטָּאת דְּעֻקִּירָה בְּטָעוֹת לֹא שְׁמָה עֻקִּירָה א"כ לוּלִי הָּ דְּמַתְעַסַּק הִי כְּשֵׁר מְשׁוּם חוֹלִין טְפִי מְלָשֵׁם חוֹלִין וְצָרִיף קָרָא דְּבִן הַבְּקָר לְכַתְחִילָה וְאִכְתִּי לְעַכְב מַנִּין: פָּרַק תְּמִישִׁי בְּתוֹס' ד"ה אֵיזְהוּ גְּסַתְפָּקוּ אֵי צָרִיף לְשַׁחֲטָה כְּלִי שְׂרַת וְהִבִּיאוּ רֵאִי מִתּוֹסְפָתָא רִישׁ מְנַחֹת חוֹמֵר בְּקַמִּיצָה מְבַשְׁחֲטָה שְׁקַמִּיצָה טְעוּנָה כְּלִי וְאֵין שַׁחֲטָה טְעוּנָה כְּלִי.

וְיֵשׁ לְתַמּוּהָ לְפִי הַבְּנַת הַתוֹס' מֵה כְּלִי אִיפָא בְּקַמִּיצָה וְרַחוּק לוֹמַר דְּעֻצְמוֹ שְׁל כְּהֵן קָרָא כְּלִי. וְלוּלִי דְּבַרְיָהֶם נִרְאָה לַע"ד הַפִּי'.

דקמיצה צריף להיות מתוף הפלי שמהמנחה יהי בכלי בשעת הקמיצה. אבל בשחיטה אין הבהמה צריף להיות בכלי בשעת שחיטה ולא מיירי פלל מספין של השחיטה דשפיר צריף פלי פנ"ל.

אכן גי' התוספתא שלפנינו ושחיטה אפ"י בקרומית של קנה] והרמב"ם פ"ד (פ"ד ממעה"ק) דלכתחילה צריף פלי ודיעבד פשר בקרומית של קנה. ולדבריו פי' התוספתא חומר בקמיצה דמעבב בי' פלי שרת ובשחיטה לא מעבב.

מיהו בגמ' דחולין שהביאו תוס' משמע דאפ"י לכתחילה וצ"ע: ע"ב בגמ' מה נתינה בעצמו של פהו אף לקיחה פירש"י נתינה נלמד משמן דכ' באצבעו. וקשה דכמו כן נוכל ללמוד לקיחה דכהו ג"כ במה מצינו משמן דכתיב בהדיא ויצק על פה הפהו והגם דאם היינו למדין משמן הי' צריף לקבל הדם מן הפלי לתוף פפו כמו בשמן דמקבל מן הלוג נימא באמת הכי ולמה יקבלו ב' פהנים מן הבהמה יקבל פהו אחד ומאותו פלי ישפוף לכף הפהו וצ"ע.

ועי' בהרע"ב שכ' אחר שקיבל א' הדם ביד מקבל אחר בפלי ולכאורה נראה דמקבלת פלי קודם דהוא לגבוה וכן משמע בפ"ד דנגעים רק בגמ' הקא משמע פלשון הרע"ב. וי"ל הטעם משום דצריף לקבל פל הדם ולשפוף השירים ליסוד לכן מקבל מקודם ביד שיכול [לקבל אח"כ פל הדם בכלי: מח ע"א תוס' ד"ה מה להלן כו' וי"ל כו' פנונתם מבוארת דס"ל דלמעט איזה פרט שלא ינהג בו המצוה שייף טפי ללמוד אפ"י דבר הלמד מן הלמד אבל תמהני ע"ז דהא לעיל (מ"ה).

(אמרינו בגמ' לענין מיעוט תמורה בקרבן עכו"ם דגמר ממעשר בהמה ומעשר בהמה ממעשר דגן ופריה עלה והא דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש ע"ש. והתם נמי מיעוט היא וצ"ע ליישב.

ובעיקר גושני' התוס' י"ל דסוגיא דהקא אתיא פמאן דיליף דבעי דבר שדונו פרת מגז"ש דעל' כמ"ש תוס' שבת (ס"ט) מסוגיא דיבמות ט'. [ודבר הלמד בגז"ש חוזר ומלמד בגז"ש פדמסקינן לקמן: ע"ב בגמ' לכדתנא אותו בצפון ולא שיעיר נחשון בצפון.

לכאורה נראה דלכתנא ט"ס הוא דהא מסיק הגמ' דלכו"ע א"צ למעט שיעיר נחשון וגם במנחות (ד' נ"ה) לא נזכר לכתנא רק סתם אלא אותו בצפון ולא שיעיר נחשון. מיהו אפ"י ליישב דא"ש הברייתא דהא לרבינא ודאי א"ש לר' יהודא ולמר זוטרא נמי י"ל דמקשה רק לר"י פינו דמרבא לסמיכה ע"כ שעה מדורות לא ילפינן א"כ ל"ל קרא למעט צפון אבל לר"ש י"ל שפיר דלהכי דורש לסמיכה דשיעירי עכו"ם משום דלנחשון לא צריף קרא דיליף מבנין אב ושעה מדורות ילפינן א"כ א"ש ברייתא זו כר"ש.

ולפ"ז הי' מיישב נמי מה שהקשו התוס' במנחות שם דהא בסנהדרין מיבעיא לגמ' שור סיני בכמה אי ילפינן שעה מדורות דהיינו אליבא דר"ש לא ברירא אי יליף שעה מדורות פנ"ל: שם בגמ' אלא אותו בצפון ואין בן עוף בצפון דתנא ושחט אותו כו'.

הגם דהו' ברייתא דמביא הגמ' בתו"כ היא גבי עולת צאן. נראה פננת הגמ' דלר' אחיא דדרש אותו דעולת צאן למעט השוחט.

א"כ לא ממעט בן עוף מהתם פהו ברייתא רק מאותו דחטאת. ועפ"ז אפ"ל נמי מה דיש לתמוה דבתו"כ שם מביא הני ג' דרשות אותו למעט בן עוף ראב"י אומר אותו ואין פסח בצפון ור' אחיאי אומר אותו ואין השוחט בצפון ונהגמ' פאן דוחה הני ב' דרשות דת"ק וראב"י ותמוה דסתם גמרא ידחה שיטת התנאים.

אבל למ"ש א"ש דמעיקרא בעי למימר דר' אחיאי דפליג על ת"ק וראב"י משום דקרא אחרניא יש לו והיגו הך אותו דחטאת. ודחה הגמ' דהא דפליג ר' אחיאי משום דס"ל דהני לא בעי קרא דבן עוף בלא"ה אין ללמוד דשאני בן צאן דקבע לי' כלי ופסח נמי אין ללמוד דקדשים קלים הוא וא"כ לר' אחיאי קאי כל שיטת הגמ': שם בגמ' קבלה נמי למצוה פירש"י כדאמרינן אבל מקבל בצפון.

ותמוה כמ"ש תוס' דהאי קרא בחטאת הוא. ונראה דלפירש"י פנונת הגמ' דמב' הפסוקים דאותו בין בעולה בין בחטאת תרנונייהו אתי לרבות קבלה דלגופי' לא איצטריף דמהיכי תיתי לן שוחט בצפון רק מעיקרא ס"ד דעיקר הפסוק למעט שוחט ומקשה מדר"א נפקא ואין לומר דצריף קרא בחטאת דהשתא בעולה אין שוחט בצפון מכ"ש חטאת דעיקר צפון בעולה פתיב כדאמרי' לקמן לא יהא טפל חמור מן העיקר.

ומשני דלשוחט אין צריף קרא. ועיקר הפסוק לרבות דמקבל צריף להיות בצפון וממילא בעי קרא גם בחטאת ולפ"ז י"ל דגם ר' אחיאי עצמו אע"ג דאמר הלשון לפי שמצינו כו' מ"מ עיקר הפנונה דמהאי אותו נלמד דבקבלה צריף להיות גם המקבל בצפון.

ולהכי אצטריף קרא למעט דאין שוחט בצפון. עוד אפשר לומר דהא בעולה נמי פתיב צפונה ונרקו בני אהרן.

ולקמן באשם ילפינן קבלה מדסמיה ואת דמו יזרוק **לפירש"י דגליף מיתורא דנאת הקא ליפא תורא אכן בשטמ"ק פי' דילפינן משום ניו מוסף על עגן ראשון ה"נ איפא למימר הכי: ** א"כ ה"ה בעולה.

גם י"ל פיון דכתיב ושחט אותו במקום העולה ומאותו ילפינן דמקבל בצפון והוי כאילו פתיב דהקבלה והמקבל יהי במקום העולה א"כ בעולה נמי הכי הוא: בתוס' בהג"ה ד"ה אותו תימא כו'.

אפשר ליישב דבאמת ת"ק ור"ש התימני דפליגי בפ' הפסוק ושחט בן הבקר לפני ה' דת"ק דורש בן הבקר לפני ה' ולא השוחט ור"ש דרש ושחט בן הבקר. שוחט בן הבקר יהי לפני ה'.

היגו השתא דקי"ל דאין השוחט בצפון להכי מסתבר לת"ק למידרש דגם לפני ה' א"צ להיות אבל אי לא הוי לן קרא דאין השוחט בצפון הי' מודה הת"ק למידרש כר"ש דהשוחט יהי ג"כ לפני ה' פנ"ל: דף מט ע"א בגמ' נכתוב בהאי ולא נכתוב בהאי.

קצת קשה א"כ קבלה מנין גזע דבאשם מצורע לא פתיב קבלה דהאי ולקח מדם דהתם מיירי בדם שמקבל בכפו ליתן על הבהונות ולא בקבלת דם של הנבח. וגם קשה קושית התוס' ד"ה לעכב דלא ידענא עיפובא למקבל ונראה לי דכיון דכל מתן דם באשם מצורע נלמד רק מחטאת א"כ כל דין קבלת הדם הוי כחטאת ואפי' לעכב וגם להמקבל: בתוס'

ד"ה לפי שיצא פתבו דדבר חדש דוקא שפותר הפלל ובס' בה"ז ופ"מ תמהו ע"ז דמצינו בתודה שיצא לדבר חדש לתם ע"ש.

ויותר הי' נראה דחדש מקרי מה שאין ברוך הקרבנות פגון מתן בהונות או לתם אבל סמיכה ונסכים וכן פרת דשכיח טובא לא תשיב דבר חדש: ע"ב בגמ' מאי פחטאת האשם כשאר אשמות פ"י דלכלמילי אהדרין' להיות כשאר אשם.

ופירש רש"י דממילא צפון באשם מצורע מיותר לעיכובא וגמר מינה שאר אשמות. וק"ק דלפני' זה חוזר הגמ' ממה דאמר מעיקרא נכתוב בהאי כו'.

וא"י למה נד רש"י מפי' הפשוט דלא נכתוב צפון בשאר אשמות ונילף מאשם מצורע פניו דאהדרין' קרא ולמה נכתב אלא לעיכובא: שם בגמ' אמר רבינא כו'. צ"ע אם הי' כתי' במקום אשר ישחט החטאת אע"ג דלמד בהיקוש אינו מלמד בהיקוש מ"מ איך אפשר לשנות מאמר הכתוב לעשות במקום החטאת הלא הוי כמפורש המקום באשם וע"כ צ"ל הכוונה באם אין ענין לגופי' תנהו ענין על היקוש אחר.

אבל בהיקוש פנה תמוה לומר דאין למדין. גם צ"ע לרבא דיליף מקרא אחריןא ל"ל לאקוישי לחטאת ולעולה: שם בגמ' משום דבעי לאגמורי יותרת הפכד מפר העלם לשעירי ע"ז כו' תמהני מנלן הא הלא פניו דלרבא ילפינו מפאן דדבר הלמד בהיקוש אינו חוזר ומלמד בהיקוש א"כ בפשיטות י"ל דכינו דילפינו פר העלם מפשיטת בהיקוש להכי פתיב כשאר יורם אע"ג דמפורש בו יותרת הפכד ללמדנו דלמד בהיקוש אינו חוזר ומלמד בהיקוש (דאל"כ למה פירשה תורה יותרת הפכד.

בהיקושא דכאשר יורם סגין] וא"כ מנלן לומר אם אין ענין לגופי' וללמד על שעירי עפ"ם. וצע"ג: בתוס' ד"ה ק"ק תימא כו'.

בס' פמ"א פ"י פוננת התוס' הא דבפ"ק ילפינו סמיכה באשם מחטאת, ויותר הי' נראה מברייתא דסוגין לעיל דגמר מתן דם ואימורים באשם מחטאת. מיהו נראה לע"ד ליישב תמיהתם דהא דבמפנה למדין ואין משיבין נראה דהיינו דוקא כשאין לימוד אחר בגז"ש זו אבל אי הוי ילפינו סמיכה או מתן דמן בהאי גז"ש ובזה ליכא פירכא דמה לחטאת שפן מכפרת דכל הקרבנות יוכיחו דאין מכפרים יותר מאשם ובעי סמיכה ומתן דמים.

וא"כ לא הוי מוכח תו מהכא דין זה דדבר הלמד בהיקוש אינו חוזר ומלמד בגז"ש דהא גז"ש לאו מופנה דצריף לסמיכה ולמתן דמים אבל צפון שפיר לא נגמר בי' דמה לחטאת שפן מכפרת ולהכי צריכין היקושא לסמיכה ולמתן דמים פנ"ל: דף נ ע"א בגמ' חדא מחדא לא אתיא.

פירש"י מילתא באפ"י נפש' הוא. נראה פוננתו דאין הקושיא להעמיד שיטת ר' ירמין' דדבר הלמד בהיקוש אינו חוזר ומלמד בבגין אב דא"כ לא הוי לגמ' למימר לא נכתוב בעולה כו' רק על אשם גרידא פדהתחיל ר"י דנילף אשם מחטאת ועולה במה הצד אלא נראה דאפ"י לר"י דאין הנלמד בהיקוש מלמד בבגין אב מ"מ במה הצד יכולין שפיר ללמוד דעיקר הלימוד מעולה רק דכי פרכת מה לעולה שפן כליל חטאת יוכיח דנהי דנלמד בהיקוש מ"מ יוכיח הוי עכ"פ לומר דאין טעם עולה משום כליל וכן ראיתי בס' פמ"א.

ובזה נראה ליישב קושלי' התוס' משבועות דשם שפיר למדין שעיר ר"ח משעיר הפנימי רק דאי פרכת מה לפנימי שדמו נכנס לפני ולפנים אמרינו חיצון יוכיח אע"ג דנלמד בקיקוש יוכיח מיהו הוי.

ומ"ש עוד התוס' להקשות אדנילף מפנימי נילף משעיר המשלם נראה לומר דקרבו מקרבו (ילפינו ומשלם לאו קרבו הוא: שם בגמ' אר"פ זאת תורת כו'. צ"ע דלקאורה משמע דתודה עצמה נקראת שלמים א"כ זה עדיף מהיקושא ואפשר זאת פוננת הגמ' לקמן דקאמר למאן דלא ס"ל כר"פ ונשאר בתיקו א"כ משמע דסברת הגמ' דלא כר"פ והוא מטעם זה דאין סברא שיהי' מפח קושנית מר זוטרא דשפיר השיב רבינא דהא המלמד קודש והלמד קודש ומה נ"מ מאיזה מקום יצמח ההיקוש.

וצ"ע ברש"י מנחות (פ"א:) בד"ה משלמים: שם בגמ' דלמא ממאפה תנור גמר. שמעתי מקשים דא"כ גם חלות יכולין ללמוד ממצות מצות דגם בחלות דתודה ודמאפה תנור פתיב מצות.

ואפשר לומר דהך מצות דבחלום לא קבלו מרבין למידרש בגז"ש דמצת חסר פתיב אבל אינן מצות מלאים הם: בתוס' ד"ה אם על תודה. נראה לפרש פוננתם דבס"ד הוי.

ס"ל דהא דאמרינו מה טעאת אין בא אלא מן החולין אף כל כו' הפי' כל הקרבנות אפי' הבאין בנדבה חוץ מתודה ושלמים וע"ז קשיא להו ל"ל הא בלא"ה תודה ושלמים הוי שני כתובין ותי' דאין הפי' כן דבאמת כל הקרבנות שבנדבה באין מן המעשר ועיקר הילפותא דטעאת על חובה אפי' בתודה ושלמים גופייהו פשקיבלו עליהם בנדר סתם דשוב הוי חובה אין באין מן המעשר כמו טעאת.

מיהו קשה לשיטתם דתודה ושלמים הוי שני כתובין מנ"ל באמת דכל קרבנות נדבה באין מן המעשר: בא"ד וצ"ע מנחת נדבה מנלן דאין באין אלא מן החולין. איני מבין דבריהם מנ"ל להתוס' דאין באין מן המעשר.

ותו הרי התוס' עצמם במנחות (ד' פ"ב) כתבו להקשות מנלן בעופות ומנחות ולחמי תודה דחובה דאין באין ממעשר א"כ משמע דבנדבה באמת באין מן המעשר. ומה שהקשו שם במנחות על לחמי תודה תמהני דמפונרש בתו"כ פרשת צו דלחמי תודה אתקשו ג"כ לזבח שלמים לזה דאין באין ממעשר רק בנדבה לא בחובה ע"ש דצ"ע מ"ש בתו"כ שם דמקיש תודת חובה לשלמים דאין באין מן המעשר ומסיק שלמים גופי' מנלן מבקר וצאן דפסח ע"ש.

ותמוה דא"כ תודה עצמו ג"כ בכלל בקר וצאן ובמשנה דמנחות (ד' פ"ב) מפונרש כן דתודה עצמו נלמד מבקר וצאן וצ"ע: ע"ב בתוס' ד"ה אלא כו' ור' אדא ב"א כו'. לפי שיטת התוס' דס"ל דהלמד בהיקוש נלמד מזה ג"כ עיכובא א"כ תמוה למה מסופק הגמ' אי דבר הלמד בק"ו חוזר ומלמד בהיקוש דא"כ למה לי ב' פסוקים באשם ובאשם מצורע לצפון דמסיק הגמ' לעיל דצריף כדי לעכב דהא מהקישא ילפינו ותו קשה לתי' הב' לעיל דהעולה הוי עיכובא א"כ פיון דכ' באשם היקוש לעולה ידעינו עיכובא ול"ל ב"פ באשם.

ולכן הי' נראה דמהיקוש לא נלמד רק לכתחילה יעשה האשם במקום העולה אבל אפתי לעיכובא צריף קרא אחריןא: בד"ה מה כו' וי"ל דעיקר כו'. קשה ע"ז לפמ"ש רש"י

לקמן (ס"ט): דלקי גמרנו מליקה בהיקש דזאת תורת משום דשחיטה נלמד מק"ו ודבריו מוכרחין דאל"כ למה מביא ר"מ במשנה כל הק"ו רק דמשום דיש ק"ו על שחיטת עוף ממילא מוקמינן היקשא על מליקה וא"כ אפתי תיקשי דהא לאו ק"ו הוא דמה לעוף דמטמא בבית הכליעה וצ"ע: בד"ה מה מצינו ועוד קשה מנלן דמשחיטת העוף גמר דלמא מבהמה גמר פ"י באותו בנן אב גופי' מה מצינו בבהמה ששחיטתה מטרתה כמו כן מליקת עוף ובס' צ"ק הניח דבריהם בקושיא וא"י פנונתו: דף נא ע"א בגמ' משחיטה דחולין קאתיא א"כ המלמד חולין וכ"כ התוס' ד"ה מה מצינו.

ותימא על רש"י דתלי זה בפלוגתא דר"פ לעיל וז"א דהתם פליגי פשגם המלמד קודש רק דהמלמד נלמד מחולין אבל הכא דמלמד חולין לכו"ע למדין: שם בגמ' וכי דגין כו'. נראה פשוט דלפ"ז אדחי הפשיטות פנין דזאת תורת העולה ריבוי הוא א"כ ליפא פלל בנן אב ומתימא עמ"ש בתוס' ד"ה מה מצינו דמסקינן דהלמד בבנן אב חוזר ומלמד כב"א דז"א.

ובס' טה"ק פתב בזה ואיני מבין דבריו דתורת ריבויא הוא כמ"ש: דף נב ע"א בגמ' ומה שירי חטאת שאינם כו'. ק"ק א"כ עיפובא מנלן די לבא מן הדין להיות פנידון ושירים לא מעפבי ומנלן עיפובא בנתן שלא פנגד היסוד **כעין קושיא זו הקשו בתוס' לקמן (ס"ה:) ד"ה הבדיל אכן בריש מס' קינים תי' התוס' כמ"ש פאן ע"ש: *שוב ראיתי דאין זה קושיא דעיקר הלימוד דמקומו על היסוד והוי כמו כל שלא במקומו אם לא נתן פנגד היסוד אבל שירים בעצמם לא מעפבי וה"נ להוי פלא זרק פלוס ומעפב: ע"ב בגמ' מה שאין ממרקים דשירים מעפב.

נראה דבס"ד דרמב"ח הי' הפירכא דבשלמא בחיצוניות דלמעלה בעצמו ממרק שפיר י"ל פנין דסופו לירד למטה אם נתנו למטה נמי פשר אבל בפנימיות דשירים מעפבין א"כ קפיד קרא על ב' מקומות ושניהם מעפבין פנ"ל: שם בגמ' אריב"ל לדברי האומר שירים מעפבין מביא פר אהד ומתחיל בתחילה בפנים.

לכאורה הי' נראה לפרש דנותן כל המתנות בפנים דאע"ג דאמרינן ביומא (ד' ס"א) דאם נשפף אחר מתנות שבפנים מביא פר אהד ומתחיל בפירוכת וכן בהיכל וכן במזבח והנהגה היינו למ"ד שירים לא מעפבי אבל אי שירים מעפבין צריך לעולם להתחיל לפני ולפנים כדי שיהי' שירים גם מהזאות הראשונות אבל רש"י לא פי' כן רק מתחיל בפנים פי' בהיכל.

ולכאורה זה מילתא דפשיטא דאם לא יתן פלל בפנים אין שם שירים עליו פלל. ושוב הראו לי בתוס' לעיל (מ"ב).

(כתבו באמת דגם בפנים א"צ להתחיל רק שירים פפרה בפ"ע ואפשר דהתוס' פירשו בדריב"ל שצריך לעשות רק עכ"פ הזאה אחת בפנים וזה שאמר בתחילה בפנים כדי שיהי' עליו שם שירים.

מיהו אין צריך לחזור וליתן פל המתנות שבמזבח: ברש"י ד"ה שירים מעפבין כו' וה"ק ר"ע אם פיפר מה שאמר בענין כו'. ויש לפרש עוד כפשוטו אם פפר היינו המתנות שהפפרה תלוי' בהם אבל שירים לכו"ע אין מכפרין כדאמרינן לעיל בדר' ישמעאל דאמר

שְׂאִין מְכַפֶּרֶת מ"מ ס"ל מְעַפְבִּין א"כ לר"ע וְדַאי אִין מְכַפְרִין וְכ"כ רש"י עֲצָמוּ לְעִיל א"כ אִינֵם בְּכָלֵל וְכָלֵה מְכַפֵּר: בְּתוֹס' ד"ה אוֹתָהּ וְלֹא שִׁינָה פֶּאן כו'.

בס' בה"ז יפה פינן דיש לתמונה על דבריהם דהא לשמואל דקי"ל פנתין דשלא במקומו כמקומו א"כ בכתאת שנתן למטה באמת כפר. א"כ ע"כ הא דמקשה הגמ' לעיל ונימא דבנתן למטה כפר היינו להתיר אפי' הבשור וא"כ הא ממצטין הכא מאותה רק שיש ט"ס בלשון בה"ז.

ומ"ש בצ"ק בזה להוכיח דברייתא זו לית ליה דשלא במקומו במקומו דאל"ה למה אמרו ששנאמר ודם זבחיך ישפך כו' ולא מייתי דכתי' ונתתי לכם על המזבח לכפר. זה אינו דשפיר אית להו דשמואל ובאמת מתכפר גם בכתאת רק דממעט מאותה לאסור הבשור ולהכי צריה להביא הפסוק דם זבחיך דבניתן מתן א' כיפר אפי' להתיר הבשור דמסיים הכתוב והבשור תאכל] ובכתאת אינו פן: בד"ה תאמר כו' מיהו היא גופי' לא ידענא מנלן.

ונראה דילפינן במה מצינו כדאמרין הכא מה דמים האמורים למטה כו' רק דאמרין דלמעלה שאני שסופן לירד למטה אבל בטר דגלי קרא בכתאת בהמה דפסול למטה אע"ג שסופן לירד א"כ כתאת בהמה יוכיח ושפיר ילפינן לפסול בעולת עוף למטה מכתאת העוף כנ"ל.

א"כ מינשב ג"כ קושיא ראשונה דאי לאו דכתי' בכתאת בהמה גם בעולת העוף הי' כשר וליכא יוכיח] ואפשר תוס' עצמם פנונו לזה: דף נג ע"ב בגמ' רב אמר גותן וחוזר וגותן כו'. הרמב"ם פ"ה ממעה"ק פסק בשמואל ולכאורה הלכה כרב באיסורי וכיין דלרב סתם משנה כר"י ה"ל למיפסק הכי.

ואפשר לומר משום דבאמת מלשון הברייתא עצמה משמע דשתי מתנות שהן ד' הוי כמין גאם דהא בדר' ישמעאל לא נקיט ב' מתנות וא"כ מתניתין דתנא ב' מתנות משמע בשמואל וא"כ י"ל דפי' כתנאי דבגוף הדין פליגי תנאי אבל מתניתין פתכמים אתיא דלא כר"י וכשמואל כנ"ל: בתוס' ד"ה העולה ופי' ה"ר משה כו' וכן משמע מלשון רש"י לעיל (ל"ז).

(דאם נשאר בכלי שופך על היסוד משמע דחיובא ליכא אבל משמעות לשון הרמב"ם (פ"ה ממעה"ק) אינו פן. ועל מ"ש הר"י מאןרליניש נראה להוסיף עוד דווקא בכתאת צריה להשמיענו על יסוד דרומי לאפוקי ממ"ד זה וזה יסוד מערבי דגלמד סתום מן המפורש אבל באינה פשיטא דעל יסוד דרומי ולא צריה תו להשמיענו: בד"ה מה להלן תימא כו'.

יש לתמונה על תמיהתם פינן דאיכא גז"ש שפיר יש לדמות לפיסוק מתנות פינן דאותה נצרה למעט שלא יהי' למעלה. ואהני קרא ואהני גז"ש.

שוב ראיתי בפמ"א שפי' פוננתם דא"כ נימא איפכא גז"ש דסביב ליתן למעלה ואותה למעט פיסוק ע"ש. ואינו נכון בעיני דנראה שבהין דעיקר פסול עולה למעלה גלמד מאותה.

וז"א דהגמ' מיייתי לעיל (י:): הך אותה לאפוקי אשם לר"א דאשם פחטא מ"מ לענין למעלה מיעט קרא אותה. אבל הא דעולה למטה אינו מפח זה רק ממילא דא"צ קרנות מהיכי תיתי נאמר דהיא למעלה וגם באשם דבעי למימר לר"א דיהי' למעלה הפי' לכל הדברים יהי' פחטא למעלה ובקרנות וע"ז מיעט מאותה.

רק ע"כ פוננת התוס' פיון דעכ"פ כ' אותה נמעט ג"כ שלא יהי' פיסוק. וע"ז יש לתמוה דהא אהני גז"ש ואהני קרא פנ"ל: דף נד ע"א בתוס' ד"ה ואי אמרת כו' ומיהו קשה דא"כ היכי ממעט כו'.

פי' פיון דרק משום גזירה בעלמא אין מכשירין האי קרון א"כ איך קאמר לעיל לבטל הגז"ש לענין הקרנות משום דבדרומית אין לו קרון הא מדאורייתא שפיר חשיב קרון ובחנם הניחו בבה"ז ובפמ"א דברי התוס' בקושיא ע"ש.

וכ"כ בס' טה"ק: ע"ב בתוס' ד"ה אבנים וא"ת כו' ובבית שני מייירי מדלא ערבינהו. ויש להשיב ע"ז דשפיר הוי בבית ראשון רק הם ידעו הסיבה דאורים ותומים הי' ע"י שמתו הנביאים הראשונים והסיבה דשמיר הי' ע"י חורבן ביהמ"ק.

וגם הך דניטל טעם הפירות י"ל במקדש ראשון ונהי דהיו מתברכין בימי שמעון בן שטח בגדלות מ"מ הטעם ניטל מהם.

וגם הראי' מעובדא דדמא בן נתינה יש לדחות דהי' במקדש ראשון ולקחו ממנו הפרה ובעוד שלא נעשית נחרב הבית ולא עשאו תו עד עזרא: דף נה ע"א במשנה שחיתתו בכל מקום בעזרה.

הקשה תוי"ט אמאי שינה מלישנא דלעיל ונאכלין לפנים מן הקלעים. וי"ל דבא להשמיענו דשחיתה כשרה בכל מקום בעזרה אפי' אחורי הפפורת פדאמרינן בגמ' דלול הי' שם.

ובקלעים דמשכן אפשר לא הי' לול אבל לאכילה לא בעי לול כדמסקינן בגמ' דלאכילה א"צ פתח אוה"מ. ומ"ש התוס' בשבועות (י"ז:): ד"ה ואין.

תמוה דהוא נגד מסקנת הגמ': שם נאכל לפניהם לנשיהם ולבניהם. תמהני מה לבניהם מה לי אב או בן זה פהו כמו זה אשה ועבד שפיר הוי רבותא אבל בניהם מאי ואולי הוי ס"ד דאכילת קדשים דהוי עבודה לא נאכל לקטנים שאינם ראויים לעבודה קמ"ל [ועי' לקמן (צ"ט).

(ברש"י ד"ה קטן]: ברש"י ד"ה טהור כו' מחנה ישראל במדבר פל דגל בתוך אסיפת דגלו. משמע מלשונו דבין דגל לדגל הי' בו דין חוץ למחנה.

ולכאורה הי' נראה די"ב על י"ב מיל מרובע שיעור מחנה ישראל פדין רה"ר דילפינן משם [ס' רבוא בוקעין]. וגם מהא דאמרו ביומא (ע"ה): דהנצרה לפנות מהלך י"ב מילין משמע ג"כ הכי.

וגם מה דמשמע מרש"י דכל אחד צריך לאכול תוך דגלו ג"כ א"י מנלן זה: ע"ב בגמ' שלמים ששחטון קודם פתיחת דלתות ההיכל פסולין דכ' פתח אהל מועד כו' וקשה עיפובא מנלן. ואפשר לומר דבאמת גם בתמיד פ"ג איתא דלא הי' שוחט עד שנפתח שער הגדול

ובתוס' יומא (ד' כ"ט) פתבו דגלמד משלמים לכל הקרבנות ולע"ד אפשר משום דכתיב בשחויטי חוץ ואל פתח אהל מועד לא הביאו וזה קאי לכל הגדשים א"כ משמע דכל הגדשים צריף לשחטן פתח אוה"מ והשתא האי פתח אוה"מ בשלמים לעיכובא אתי.

ובזה יש ליישב מה שמתמה התוי"ט במס' תמיד שם. שלא הביא הרמב"ם האי פסולא רק בשלמים ולמ"ש א"ש דעיפוב ליכא רק בשלמים ולכתחילה הביא בה' תמידין דאין שוחטין קודם פתיחת השער.

מיהו לדינא אפשר ** כן פתבו התוס' לקמן (ס"א.) ד"ה קודם.

אכן למ"ש התוס' יומא (כ"ט.) דלא מפיסל אלא בשחיטה ולא במליקה וקמיצה ע"כ דלאו מהיקשא דזאת התורה ילפינו דהא מהך היקשא ילפי' נמי עופות ומנחות כמ"ש התוס' מנחות (ב').

(וצ"ע: ** דגלמד מזאת התורה לעכב בכל הגדשים מ"מ פיון דאין מפנרש בגמ' עיכוב רק בשלמים לכן לא הביאו הרמב"ם: שם בגמ' אחרורי ביהכ"פ מהו כו'. הרמב"ם בפ"ה ממעה"ק כ' אחרורי היכל פשר לשחוט וכ' הכ"מ א"י מנ"ל והלח"מ הקשה למה לא הביא הרמב"ם אחרורי ביהכ"פ.

ואני תמה על שניהם דנדאי אחרורי היכל שכ' הרמב"ם היינו אחרורי ביהכ"פ דתו ליכא אחרורי היכל דהא הק"ק הוא לפנים מהיכל וא"כ אחרורי היכל היינו אחרורי ביהכ"פ פנ"ל פשוט. והנה בעיא דגובהה השמיט הרמב"ם.

וצריף טעם. וכן הניח בצ"ע בלח"מ ואפשר לומר דבאמת יש לתמוה על בעיא זו דהא אין שום גובהה אצל הפתח ואין מוסיפין על הבגין בבגין קבוע ולכן נראה דכל הבעיא סובב משום דס"ל בס"ד דאצל הפשפושין הי' גובהה ולכן מיבעי' לי' למה לא יהא חציצה ולמסקנא דגובה היינו גובה הפשפושין תו ליכא למיבעי' מידי ולהכי לא פלפל תו הגמ' בבעיא זו ולא אמר תיקו דליכא תו נ"מ בבעיא זו פנ"ל: בתוס' ד"ה גובהה מאי תימה כו'.

ואפשר ליישב דבאמת מסבא נראה דאם אורף הפתח עשרים וגובהה שמונה מפסיק פיון דהרוב פתוח שפיר נקרא פתח א"מ וכדהוכיחו נמי מפרה. לכן נ"ל דבס"ד דגמ' ידע ג"כ דהפשפש אין גבוה רק שמונה רק דמשמע לי' וגובהה שמונה שניהם הפתח וגם הגובה שהי' עומד הי' שמונה וע"ז לא הני קשיא לי' מכל השערים שהי' במקדש דשם חשיב שערים פתוחים לא זה שהי' נסתר תמיד ע"י הגובה רק למסקנא דלא הי' סתימה קשיא לי' מכל השערים כו'.

כן י"ל לפי שיטת התוס'. אבל עיקר נראה ליישב פל הקושיא דעיקר בעית הגמ' בגובהה דומיא דוילון דהיינו שהעמידו גובהה כדי לסתום הפתח פהך דפשפש לפי הס"ד שהעמידו שם גובהה להסתיר הפתח אבל מזבח שעומד בפ"ע פשיטא דכזה לא חשיב סתימה שאינו אצל הפתח וכעין זה ראיתי בס' פמ"א.

ולבאר יותר נראה דנדאי פל הרשות דקודם אהל מועד נקרא בתורה פתח אוה"מ דהיינו פל העזרה רק דצריף להיות דלת היכל פתוחה לאותו הרשות ותו לא איכפת לן בהפסקה

בין מויל פתח היכל דכל הרשות פשר רק פשיש גובהה אצל פתח היכל לא נקרא הרשות פתח אה"מ וזה פשוט וברור: דף נו ע"א בגמ' קדשי שעה שאני פ"י דאין למדין דורות משעה.

ובתוס' הוסיפו קצת טעם לזה אבל מ"ש רש"י דלהכי אין למדין משום דתורה רבחה קצרות הרבה צ"ע בעיני דמ"מ י"ל דצריך להיות מויל פתח אה"מ פדאמרין מי לא עסקינו דאיפא שחיטה פנגד הפתח.

וכנה כ' בס' טה"ק. שוב ראיתי שאין זה נכון פיון דעכ"פ לא מיקרי פתח אה"מ פיון דלא קדיש בקדושת פתח אה"מ א"כ ע"כ דורות לא בעי קדושת פתח אה"מ א"כ ל"ל שיהי' הפתח פתוח פנ"ל ברור: שם בגמ' מנין לדם שגפסל בשקיעת החמה כו' פירש"י דלא מהני בי' הלנה ע"ג המזבח.

ולכאורה הי' אפשר לפרש דמודה רש"י דאי הניחו על המזבח לנדם שקיעת החמה מהני. רק פיון דגפסל בשקיעה לכן לא מהני הלנה אחר שקיעה.

וכן משמע בשטמ"ק]. משא"כ אימורין דגפסלין רק בשחר מהני בהו הנחתן על המזבח קל הליה.

מיהו לפ"ז יקשה מה ראי' הוא מהפסוק דביום שאתה זובח אתה מקריב כו' פיון דאם נתנו על המזבח לא מיקפסל. א"כ ע"כ משפחת להקריב ביום שלא נזבח בו.

א"כ נימא נמי ה"ה בהניחו בליה על המזבח. לכן נראה דלרש"י גזה"כ הוא דלעולם אינו נקרב רק ביום הזבחה ולא מהני הנחה על המזבח בדם לעולם: עב במשנה הפסח א"נ אלא בליה כו' עד חצות.

והקשו בתוס' למה לא תני דאינו נאכל אלא על מצות ומרורים וי"ל דמצנה רק לאכול פזית על מצות ומרורים אבל רשאי לאכול שאר הבשר בלי מצות ומרורים. אבל אחר חצות אינו נאכל כלל.

מיהו קשה למה לא תני דא"נ בב' מקומות (פדאי בפסחים פ"ו). א"כ ע"כ צ"ל דתני ושייר: בתוס' ד"ה לב' ימים פ"י בקונטרס כו' ותימא כו'.

אפשר לומר פיון דבכור איתקש לחזה התנופה ושוק הימין ותרתי ל"ל רק פי היכי דנהוי פמאן דכתיב בגופי'. דנוכל ללמוד ממנו מעשר בגז"ש.

ומ"ש תוס' לתרץ דאתי מבנין אב משלמים. קשה דלמא הוי פהודה דהוי ג"כ קדשים קלים ואפשר משום דאיפא למיפרה] דשאני תודה דבעי לחם: דף נו ע"א בתוס' ד"ה למה לי כתבו דאין לומר דסביב בעולה מיותר דהא אצטריך לאפוקי מתן א' רק בחטאת מיותר סביב דמפרש בי' ד' קרנות.

וכל דבריהם תמוהים בעיני מ"ש דעולה נצרה לאפוקי מתן א' הא ע"ז אנו דנין דל"ל בעולה ובחטאת ב' סביב לאפוקי מתן א' ולא ילפינו עולה מחטאת לכן הוי ב' פתובין. וכ"ת דעולה מחטאת לא הוי גמרינו דאם כן יצטרף ד' מתנות על הקרנות.

ז"א פדאָמרינו לעיל (נ"ג:) דעולה בעי יסוד ודרומית ליפא יסוד. ואפשר פוננתם דאי הוי ילפינו מחטאת הוי בעי פיסוק מתנות ואנו קי"ל פשמואל דלא בעי פיסוק.

מיהו בלא"ה קשה לי אי הפנונה דסביב בעולה מיותר נימא אדרבה דאי לא הוי כ' סביב בעולה והוי גמרינו מחטאת כמה מצינו לא הוי מצינו למיגמר בכור ומעשר מעולה לכו מפנרש בגופי' פי היכי דנגמר מיני' בכור ומעשר.

ומ"ש התוס' דסביב בחטאת מיותר פינו דמפנרש בי קרנות. איני מבין דא"כ אין זה מדת ב' פתובין פלל פינו דב' מתנות צריף למכתב בעולה ובחטאת ד' מתנות רק דסביב יתורא הוא.

מה ענין לב' פתובין וצע"ג: ע"ב בגמ' מה להלן עד חצות. קצת קשה דנימא איפכא דאינו נאכל רק מחצות לילה ואילף דהא העברה דשכינה הוי בחצות ממש א"כ איפא למימר מחצות ולהלן שיהי' בשעת חפזון ג"כ.

עמ"ש בצל"ח ברכות ט'.] וגם על דברי ר"ע קשה לי אי לא גמר גז"ש בלא"ה אין למדין גז"ש מעצמו.

ואי גמר גז"ש מה אהני הגז"ש לר"ע וצ"ע. וצ"ל דלדברי ראב"ע מקשה ולדידי' לית לי גז"ש פלל: פרק ששי.

דף נח ע"א במשנה קדשי קדשים ששחטן בראש המזבח כו' מחצי המזבח ולדרום פדרום. פינו דקתני ששחטו דיעבד א"כ פינו שעלו כפר לא ירדו רק דפסול ואינו מכפר.

ונ"מ נמי אם ירדו לא יעלו. מיהו נראה דקונם קבלת הדם לכו"ע ירדו אפי' למ"ד נשפך הדם לא ירד אבל פשלא נתקבל עדיין הדם לכו"ע ירדו כמ"ש התוס' לקמן (פ"ד:) ד"ה הניתנין דמשום שחיטה לבדה לא חשיב פסולו בקדש] ולמ"ד בריש מעילה דשחיטה פדרום פמאן דחנקינהו דמי בלא"ה ירדו: בגמ' ר"י פולו לעולה וכולו לשלמים.

פירש"י דגזה"כ הוא דעל המזבח דינו בצפון. ותמוה פינו דלר"י פל המזבח בצפון קנימא ל"ל קרא.

והי אפשר לפרש דמזה עצמו הוכיח ר"י דכולה בצפון קאי מדהכשיר הכ' לעולה גלי קרא דהמזבח יהי בצפון. אף לא משמע פן דא"כ מה דחיק הגמ' למצוא מאין הוציא ר' יוחנן דלר"י מזבח בצפון קאי.

אלא ודאי דבלא"ה קבלה הי' בי' ר"י דמזבח בצפון קאי. ולכן נראה לפרש דבאמת לר"י עיקר קרא בא להכשיר לשחוט על המזבח וצריף קרא לעולה ולשלמים פדמסיק הגמ' ולהכי ר"י ב"ר יהודא דלא ס"ל מזבח בצפון קאי ואתי קרא להכשיר המזבח דיהי' בצפון לכו דייק דחציו לעולה וחסציו לשלמים פנ"ל.

אבל ר"י ס"ל דקרא להכשיר שחיטה עליו קאי. ובהכי מיושב לישנא דר"י דמודה ר"י בר"י דנגדן בקרקע פסול, ואין מוכן לשון מודה למאן מודה הא אדרבה ר"י מכשיר טפי מדידי' ולמ"ש א"ש דלר' יוסי דלא אתי קרא פלל ליתן מעליותא למזבח שיהי' לו תורת צפון רק להכשיר עליו א"כ פנגדו בקרקע אין לו ראי' הגם דבלא"ה לר"י הוי בצפון מ"מ מקרא דונבחת עליו אין ראי' פלל.

אָבֵל לר"י ב"ר יהודא דנתן הכתוב למזבח תורת צפון הו"א דאפי' בקרקע מקום המזבח יש עליו תורת צפון קמ"ל דמודה ר"י דדוקא עליו יש תורת צפון ולא בקרקע ולפ"ז קשה לי על הרמב"ם דפסק (פ"ג מפסחמ"ק) כל המזבח כשר לעולה.

כיון דהוא פוסק (פ"ה מה' ביהב"ח) דרוב המזבח בדרום א"כ יש לפסוק כר"י בר"י וצ"ע: שם בגמ' מודה ר"י בר"י דכנגדו בקרקע פסול ומסקינן דאי בצרי למזבח פסול וקשה פשיטא נהי דמזבח דינו כצפון אבֵל בעושיין המזבח קצור למה יהי המקום של מזבח הראשון דינו כצפון.

לכן נראה דבאמת זה מילתא דפשיטא רק ר"י אמר הכי דלא נטעה כס"ד דר"ז דר"י ור"י ב"ר יהודא פליגי אי כל המזבח כצפון דלר"י בר"י מחצה בצפון. וא"כ אי בצרי נמי כנגדו הוי צפון.

לכן קמ"ל דלא פליגי בזה. ובהכי מיושב מה דלא הביא הרמב"ם זה הדין דכנגדו בקרקע פסול כיון דהרמב"ם מבאר מהו צפון שוב מילתא דפשיטא הוא: דף נט ע"א בגמ' מזבח בפתח אה"מ ולא פיור בפתח אה"מ כו' פירש"י שלא יהי דבר המפסיק ולכאורה קשה דהא מן המזבח לאולם הי' י"ב מעלות, ובנדאי הפיור לא הי' גבוה יותר מג' או ד' אמות א"כ לא הי' שום הפסק לפתח.

דהפתח הי' גבוה מרצפה יותר משבעה אמות. ונראה דהפיור ג"כ הי' עומד למעלה על מעלה עליונה משום דצריף להיות בין אה"מ למזבח ולמטה לא מיקרי בין אה"מ לכן עמד על המעלות.

ושפיר הוי הפסק. עי' בתוס' יו"ט ביומא (פ"ג מ"י) דפשיטא לי' דלמטה ברצפה הי' הפיור: שמעתי להקשות דכיון דריה"ג ס"ל מזבח כצפון קאי וגם מסקינן אליבא דצפון צריף להיות פנוי מכלום א"כ ל"ל קרא דמזבח בפתח ולא פיור בלא"ה א"א להעמידו כצפון מטעם דצריף להיות פנוי.

ואפשר ליישב דמה"ט דצריף להיות פנוי אין איסור רק בכל הפלי או רובו אבֵל מיעוטו אפשר אין קפידא והיו מעמידין אותו להיות מיעוטו נכנס ממש בין אולם למזבח לקנים קרא דבין אה"מ ובין המזבח להכי צריף קרא למעט: שם מזבח שנפגם כל הקדושים שנשחטו שם פסולין פי' הבה"ז ברש"י שנשחטו כשהי' שלם וכן משמעות שנשחטו שם פי' שיש שם קרבנות נשחטין וכן הוא לשון הרמב"ם (פ"ג מפסוה"מ) וכן משמעות הגמ' לקמן אימא שנשחטו ובס' פמ"א חולק עליו ואין דבריו מוכרחין.

גם מ"ש בפ"י הגמ' דקושית הגמ' מהא דמזבח שנעקר אינו רק לפי מה דתירץ שנשחטו ע"ש. יש להקשות ע"ז דא"כ מה מקשה הגמ' דלמא פי' שנשחטו עד שלא נבנה המזבח ולא נשפש הפרייתא בכדי ומפסל מטעם גזה"כ וזבחת עליו ולא יקשה מהא דמזבח שנעקר א"ו דכל עיקר מיקרא דרב מזבח שנפגם מיירי שנשחטו קודם שנפגם.

ומה שתמה הפמ"א על רש"י שכ' בחולין (י"ז): מזבח שנפגם פסול מהו דזבחת והל"א בלא"ה פסול מאבנים שלימות תבנה לא ראה שגם הרמב"ם (פ"ג מה' פסוה"מ) כ' אהו דנשחטו ואח"כ נפגם המזבח פסולין דאין ראוי לזריקה וכ' וזבחת עליו כו' ע"ש [ובפ"א

מה' ביה"ב הביא דמנפח שגפגם פסול דכתי' אבנים שלימות] ואפשר הטעם משום דלעפב צריכין ב' קראי עמ"ש לקמן (ד' ס"ב): ע"ב בתוס' ד"ה הא אוקין.

נראה ליישב קושיתם דהני שוורים דהיו קיימים הרבה שנים לא שייך בהו דין זקנה **כן י"ל לפמ"ש המל"מ (פ"ב מה' אסוה"מ ובה' פרה פ"א) בדעת הרמב"ם דמדאורייתא שיעור זקן הוא תש פח אבל התוס' כ' ביומא (ס"ה): דמה"ת פסול בשנים דפר דכתי' בתורה בן שלש ולא יותר ועי' בטו"א ר"ה (י' ע"א): **דאם הניחן היו קיימין עוד כמה שנים ולית פאן זקנה: ד"ה מה משפן כו' תימא כו' נראה פשוט דתוס' לא מפרשין פרש"י רק דהדר רי"ו ומיתי תו היקשא דמנפח גבוה י' פמו המשפן ולכן הקשו א"כ גז"ש ל"ל ובס' פמ"א וצ"ק הבינו דתוס' מפרשי פרש"י וא"נ בעיני: דף ס ע"ב בגמ' מה בכור אינו אלא בפני הבית.

לכאורה נראה פיון דאין היקש למחצה ממילא גם מעשר אינו נאכל פשגפגם המנפח. וכן משמע בתוס'.

מיהו משמעות הרמב"ם אינו פן דהו"ל להביא זה הדין. הגם דבס' בה"ז וגם המל"מ (כפ"ו מבית הבחירה) כתבו ליישב עפ"ז קושית הרמב"ד שם מ"מ מדלא הביא הדין מפורש משמע דלא איתקש רק לענין בפני הבית וגם מדלא אמרין בגמ' קדשים קלים ומעשר מנ"ל ואמרו רק קדשים קלים משמע דמעשר אינו בכלל הגז' וגם הסברא רחוקה דמה ענין מעשר שני למנפח.

לכן נראה יותר פיון דכ' ובהבאתם שמה כו' ההיקש רק לענין הבאה לשם בזה איתקש דכשבטלה בגין הבית אין תועלת בהבאה לירושלים אבל לענין מנפח לא איתקש. ובהכי מיושב קושית התוס' ד"ה אתיא מדרשא דלמה לי גז"ש דק"ק ולמ"ש י"ל דמהווא קרא דוהבאתם שמה אין להוכיח על פגמת מנפח והא דכל קדשים קלים פסולין בפגמת מנפח י"ל דגלמד ממה מצינו בבכור וזה דוקא עכשיו דק"ק מפורשין בגז"ש מבכור ג"כ ממילא אתיא פל קדשים קלים מביניהו דק"ק ובכור אבל אי לא הוי גז"ש בקדשי קדשים הו"א דבכור שאני שפן קדוש מרחם: דף סא ע"א בתוס' ד"ה מאי קסבר וא"ת כו' אמרין לעיל מנפח שצערק מקטירין קטורת במקומו וה"ה אמורין ותי' דלחומרא מקשינן ודבריהם תמוהים טובא בעיני דאדמקשינן בשרם לדם מכ"ש דאיכא לאקושי אמורים לדם.

וגם תמוה מנ"ל לתוס' דאמורין פקטורת אמינא דבאמת פל הקטרת אמורין ובשר הוי פדם ודוקא קטורת מכשיר רב וכן משמעות הרמב"ם שלא הביא זה הדין רק בקטורת והטעם י"ל דמצינו קטורת לפני ולפנים בלי מנפח אבל אמורים שפיר דינם פדם: ע"ב בגמ' הוא דאמר כר"נ כו'.

פשט הגמ' נראה דמה דאמר של אבנים הי' היינו כדר"נ נחושת ובתוכה אבנים וא"ש נמי הברייתא וליכא פלוגתא פלל אבל מפרש"י נראה שבהין דהך דר"נ פליג על הברייתא דאש שירדה כו' ואולי לשון הוא דאמר משמע לי' לרש"י דפליגי וצ"ע: שם בגמ' השתא מקדש ראשון כו' מקדש שני דכ' פל הקהל ד' רבוא כו' אע"ג דהיו צעתידין

אח"כ להעלות שם פּוֹלֵם קָרְבָּנֵיהֶם מ"מ דִּינִיק הגמ' דְּבִנְדָאֵי מְדַעְלוּ רַק ד' רבוא לא הי' בני' פּחול הַיָּם כְּמוֹ שְׁהִי' בְּמִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן: שָׁם בַּגְמ' הָכָא אֵין שְׁלַמְעֵלָה מְסִינְעָתָן.

אע"ג דְּגַם מְקַדָּשׁ שְׁלַעֲתִיד יְהִי פֶן (כמ"ש הרע"ב שָׁם בַּפ"ג דְּמִדּוֹת שְׁהַתְּנַבָּא יְחִזְקֵאל לְעֲתִיד) וּבִנְדָאֵי לְעֲתִיד יְהִי אֵשׁ שְׁלַמְעֵלָה מְסִינְעָה מ"מ י"ל דְּמַעְלִין בְּקַדָּשׁ וְאֵין מוֹרִידִין וְכִינּוֹן שְׁפָבֵר הוֹסִיפוּ עַל הַמִּדָּה אֵין ד"א לְמַעַט מְמַנּוּ: שָׁם בַּגְמ' וּלְבִסּוּף סָבְרוּ שְׁתִּי פְּאָכִילָה.

קִצַּת תִּימָא דא"כ בְּבֵית רֵאשׁוֹן עָשׂוּ ח"ו וְשֵׁלָא פְּדִין כָּל הַיָּמִים. וְאַפְּשָׁר לִזְמַר פִּינּוֹן דְּאֵשׁ שְׁלַמְעֵלָה אוֹכֵל לְחִין כְּמוֹ יְבִשִׁין הָוִי שְׁפִיר שְׁתִּי פְּאָכִילָה דְּהָאֵשׁ בְּלַע הֵינּוּ וְאֵע"ג דְּהַנְּסוּדָּה לֹא הִי' עַל הָאֵשׁ מִמָּשׁ י"ל דְּאֵשׁ שְׁלַמְעֵלָה אוֹכֵל גַּם מְרַחֵק כְּעִין דְּאִמְרִינוּ בְּסוּמָה שְׁבִיבֵי הָוִי מְשַׁדְּרִי.

אַבְל בְּמִקְדָּשׁ שְׁנֵי דְסִינְעָה לֹא הָוִי מְסִינְעָה הָאֵשׁ לְכֹן לֹא הִי' מְתַקְּנִים שְׁתִּי פְּאָכִילָה וְהַנְּצָרְכוּ לְהִרְחִיב הַמְּזַבַּח: דָּף סב ע"א בַּגְמ' אָף מְזַבַּח שְׁשִׁים אַמָּה. לוּלִי פִירֵשׁ"י הִי' נִרְאָה דְפִי שְׁשִׁים אַמָּה עִם הַפָּבֵשׁ וְאַמָּה יְסוּד וְסוּבָב לֹא חֲשִׁיב.

רַק מְקוּם הַקָּרְבָּנוֹת וּמַעְרָכָה וְכֹן הוֹסִיפוּ עַד ס' וְכֹן מְשַׁמַּע מְלִשׁוֹן הַתּוֹס' ד"ה אָף שְׁפַתְבוּ פְּשִׁה' הַמְּזַבַּח עַד שְׁשִׁים וְהֵינּוּ בְּמִקְדָּשׁ שְׁנֵי: שָׁם בַּגְמ' רִיבּוּעַ כו' הַמְּזַבַּח לְעַכְב. נִרְאָה לַפ"ז דְּדוֹקָא בְּאֵינוּ מְרֻבָּע לְגַמְרִי.

אַבְל פְּגִימַת אַבּוֹן דְּהָוִי בַּכ"ש לֹא אֵימְעוּט מְזָה. וּבְחֻלִין (י"ח).

(קי"ל דְּבָסִיד אֵין פְּגִימָה פּוֹסֵל פְּחוֹת מְטַפַּח אוֹ כְּזִית מְשׁוּם דְּעִדִּין מְרֻבָּע הוּא אַבְל בְּאַבְנִים מִיְפְּסֵל בְּחִגִּירַת צְפוֹרָן מְטַעַם אַבְנִים שְׁלֵמוֹת תְּבִנָּה וְהֵתֵם לֹא פְּתִיב הַמְּזַבַּח וּמִנ"ל לְעַכְב וּלְהִי פִירֵשׁ"י שָׁם בְּחֻלִין הַטַּעַם מְשׁוּם וְנִבְחַתָּה עֲלִיו כְּשִׁהוּא שְׁלֵם ע"ש וְשֵׁלָא כְּדַת הַנִּיחַ בַּס' פּמ"א בְּתִימָא עַל רִשׁ"י וּכְבָר כְּתִבְתִּי לְעֵיל (ד' נ"ט) שְׁגַם הַרְמַב"ם פְּתַב כְּלִשׁוֹן רִשׁ"י אַבּוֹן הַרְשָׁב"א שָׁם בְּחֻלִין כ' בְּשֵׁם הַתּוֹס' כְּדַבְּרֵי הַפּמ"א: שָׁם בַּגְמ' אֵין דְּתַנְיָא אוֹתוֹ הַיּוֹם כו'.

יֵשׁ לְתַמּוּהָ עַל הַרְמַב"ם דְּכַתַּב [פ"ב מה' ביה"ב] ד' דְּבָרִים קָרוּ יְסוּד כְּבָשׁ וְרִיבּוּעַ מְעַפְכִּין וְלֹא חֲשִׁיב כְּרַפּוּב וּבְאַמַּת לֹא הִבִּיא הַרְמַב"ם פְּלָל דִּין כְּרַפּוּב וּמְשַׁמַּע דַּס"ל כְּרִיב"י דְּהוּא סוּבָב וְהו"ל לְמִימַר דְּסוּבָב מְעַכְב וּצ"ע: שָׁם בַּגְמ' וּבְלִבְד שְׁלֵא יִפְחַתְנוּ מְמַזְבַּח שְׁעֵשָׂה מְשָׁה.

לְכַאוּרָה נִרְאָה דְּגַם בְּקוּמְתוֹ אֵין לְפַחוֹת מְמַזְבַּח שְׁעֵשָׂה מְשָׁה. וְא"כ לְפִי מַה דְּמְשַׁמַּע מְרִשׁ"י וְתוֹס' דְּהָא דְּמַדַּת אַרְפוּ כו' אֵין מְעַכְב הֵינּוּ שְׁיִכּוּלִין לְפַחוֹת אַבְל לֹא לְהוֹסִיף.

א"כ צָרִיף לִזְמַר דְּאִתְּנָא כַר' יְהוּדָא לְעֵיל (נ"ט): דְּמְזַבַּח שְׁל מְשָׁה לֹא הִי' גְבוּהָ רַק ג'. אַבְל לַר' יוֹסִי דְּהִי' גְבוּהָ עֲשָׂרָה א"כ מַה זֶה דְּמַדַּת גְבוּהוֹ אֵין מְעַפְכַּת הָא א"י לֹא לְגָרוּעַ וְלֹא לְהוֹסִיף מִיְהוּ שְׁמַעְתִּי לְהַקְשׁוֹת ע"ז דַּא"כ הָא ר' יְהוּדָה לְעֵיל ס"ל דְּהִי' מְזַבַּח שְׁל מְשָׁה ו' אַמָּה מְקוּם מַעְרָכָה וְא"כ ע"כ לֹא אִתְּנָא כַר' יְהוּדָה וְקָשָׁה מַמ"נ.

וְהַרְמַב"ם (פ"ב מה' ביה"ב) הִבִּיא הַלְכָה כַר' יוֹסִי דְּמְזַבַּח שְׁל מְשָׁה גְבוּהָ עֲשָׂרָה וְהִבִּיא ג"כ הָא דְּמַדַּתוֹ אֵין מְעַפְכַּת בְּלִבְד שְׁלֵא יִפְחוֹת מְקוּם הַמַּעְרָכָה הֵינּוּ אַמָּה עַל אַמָּה בְּרוּם

ג' אמות עכ"ל. נראה פוננתו דמפרש ה' דאמר ר' יוסף אמה פוננתו דדוקא באמה על אמה ושהוא מקום המערכה ושם לא יפחות גם הקומה אבל למטה יכול לשנות.

גיש פמה הוכחות לפי זה. תדא מה דמדייק הגמ' וכמה אטו מי לא ידעינן מנזב של משה כמה הני ותו ר"י דהשיב אמה ולא ביאר על הקומה עד כמה.

ותו מה דנקט אמה משום המערכה. ולא נקט בפשטא.

רק להרמב"ם מיןשב הפל דזה דחידוש ר"י דדוקא באמה מקום מערכה אסור לפחות. מיהו מלשון רש"י לא משמע הכי: ע"ב גמ' גזירין שעשה משה ארפן אמה ורחפן אמה ועבין כו'.

נראה דהיו מניחין אותן על עבין זה רחוק מזה שישלוןט האש בינתיים. והנה הרמב"ם (פ"ז מה' אסוה"מ) כתב דכן היו עושין בבית עולמים.

וא"י מנין לו. ויותר הי' נראה דכמו דהני אמה בימי משה דהני ככל אורף המערכה כמו כן בבית עולמים הי' צריך להיות אורף הגזירים ככל מערכה וכן משמע קצת דדרשו שלא יצאו הגזירים מן המנזב אבל פל אורף המערכה הי' העצים וצ"ע: בתוס' ד"ה דאריף וקטין והא דכתיב ה' אמות למצוה.

ומיהו קשה דלעכב מהמנזב נפקא. דבריהם צריכין ביאר דלכאורה נראה דסביב נמי מעכב משום דכתיב המנזב חביב קאי עיכוב המנזב גם על סביב.

אבל מ"מ מאי קשיא להו אי לא הני כתיב סביב מנין הי' לנו עיכוב על אריף וקטין. ונראה פוננתם משום דכתיב ועשית את המנזב חמש אמות כו' א"כ המנזב קאי גם על המדה דה' אמות על ה' אמות.

ובאמת נראה דמה"ט אמר ר"מ לעיל דלא יפחתנו ממנזב שעשה משה משום דכתיב המנזב כו"ל. אף לשיטת הרמב"ם שכ' לעיל דיכולין לפחות שלא במקום המערכה ע"כ אין הטעם משום דהמנזב הני עיכובא דא"כ לעולם לא נוכל לפחות משיעור המנזב שעשה משה.

ואפשר דגם הרמב"ם סובר דהמנזב לעכב רק מדכתיב ושלש אמות קומתו הגם דהוא מן הסובב ולמעלה מ"מ גלי קרא דמדת המנזב שמעכב היא רק מקום המערכה למעלה מן הסובב ודו"ק: דף סג ע"א במשנה מנחות כו' ליום ולילה עד חצות פירש"י דילפינן מלחמי תודה ותמהני אף ילפינן הא לחמי תודה לא אקרי מנחה כדאיתא במנחות (מ"ז): וגם הם קדשים קלים ומנחה ק"ק.

והרמב"ם במשניות כ' דנלמד מחטאת ואשם וכ"כ רש"י עצמו במנחות (י"א): ודבריו פאן צ"ע. [ועי' ברמב"ם (פ"י מה' מעה"ק ה' ז') ובלח"מ שם]: ע"ב בגמ' ר"א אומר כו'.

נראה דפליגי דלר"א א"צ על חוודה רק שיהי' סמוך למערב וכל הגשה היא בדרום רק בסופו במקום קרן דרומית מערבית ולא על החווד וכן פרש"י בסוטה י"ד:]. ומ"ש תוס' ד"ה בדרום תמוה דאפי' אי לית לי' לר"א יסוד מ"מ דריש נמי לפני ה' במערב היינו לצד מערב.

ונראה הפי' דקיימו בשיטת ר"ח לעיל בד"ה מה חטאת דיסוד גלמד רק מחטאת דמלפני
ה' גרידא אין להוכיח יסוד מיהו קשה דהא ר"ח תי' דצריף לפני ה' דלא תימא פני המזבח
גזה"כ היא דלא פעי יסוד ע"ש: שם בגמ' בכ"מ כו' מאי קאמר כו'.

וקשה אמאי לא נפרש פפשטא דבדיעבד פשר בכל מקום וזה הי' מקומה לכתחלה. (וכן
הקשה בצ"ק).

דאין לומר דקרן דרומית מערבית מעפכת. דעכוכבא מנלן.

ותו דהא גלמד מהגשה דמנחה וכל הגשה אינה מעפכת כלל. ולגרסת ר"ח בתוס' מה
חטאת טעונה יסוד אפשר לומר דלעפב למדהו מחטאת.

וגם ממנחה. א"כ הוי שינה הפתוב לעפב.

ויותר נראה דאינו מעפב. רק לשון היתה פשרה משמע להגמ' דאפי' לכתחלה: שם ה"ק
מלקה כו' מיצה דמה כו'.

מפירש"י נראה דמגיה הגמ' דהנה בכ"מ פי' מיצה בכ"מ וזה דוחק גם מה דמסיים ובלבד
כו' דזה ענין בפ"ע דצריף להיות למטה. והנה הרמב"ם (פ"ז מה' מעה"ק) העתיק לשון
הברייתא הנה בכ"מ פשרה בלבד ושיתן מעט דם הנפש כו' ותמוה דהרמב"ם פוסק שם
דמיצוי חטאת עוף מעפב.

והלח"מ שם כתב דרמב"ם לא גרם כל זה הפלפול בגמ'. ויותר נראה לע"ד דהרמב"ם
גורס הכי ה"ק מלקה בכ"מ פשרה הנה ולא מיצה פשרה הנה דמה בכ"מ פשרה ובלבד
כו' דהגמ' מהפך הנה דמה בסוף וקאי ע"ז הטעם בלבד כו' פי' פיון שנתן מעט דם הנפש
פכתנה סגי: תוס' ד"ה אף כו' תימה דלא ילפינן כו'.

ויש לתמוה על תמיהתם דאדרבה איפכא קשה מנ"ל להקיש להגשה נקיש לקמיצה דכשר
בכ"מ א"ו דמקשינן רק מידי דנעשה בגוף המזבח הזאת דם פהגשת מנחה ומליקה
פקמיצה.

[פיון דקמיצה דמנחה במקום שחיטה כדאי' לעיל (י"ג):] וכשרה בכ"מ א"כ ה"ה מליקה
דבמקום קמיצה הוא: דף סד ע"א בגמ' שאין לה קל כו' משמע דאסור לקשור באבן
וכדומה. ואפשר משום דכתיב והשליף אותה ולא דבר אחר עמה אע"ג דבתו"כ דריש
אותה לכמה מקלי הא נמי שמעית מינה: שם נסקים שפא יתעשנו משמע דאסור לכסות
הפלי בסיסוי וא"י הטעם: ע"ב בגמ' הקפה ברגל כו' פירש"י דכ"ג שהי' מושיטין לו הי'
הוא מקיף ועוד הוסיף רש"י שהכ"ג הקיף בעבור הקטרת האברים.

אבל הרמב"ם במשניות ובחיבורו (פ"ז מה' מעה"ק) כ' דכל העולה לנסף הי' עולה ברגל
ומקיף ואחר מעלה הנין והוא לא הי' מקיף. נראה טעמו דנה המעלה הנין ואינו עושה
גוף העבודה א"צ להקיף.

אבל פשט המשנה פאן משמע כפירש"י וכ"כ הרע"ב במס' תמיד דדוקא כ"ג מקיף ברגל:
שם במשנה שישע ולא הבדיל ואם הבדיל פשר. הי' נראה דמ"מ לוקה דעבר אל"ת לא
יבדיל ובה"ג חשבו לל"ת אבל הרמב"ם (בפ"ו מה' מעה"ק) כ' א"צ להבדיל משמע דאין
שום קפיידא ותמהני מנ"ל הא וגם מדתנן פשר משמע רק דיעבד ובתו"כ תניא יכול אם

הבדיל פסול ת"ל והקטיר נראה הפי' דהו"א דלא יהי' פשר להקטיר אם הבדיל אכל הקרבן בלא"ה מכפר דאין הקטרה מעפכת רק שיהי' פשר להקטיר מרבי מן והקטיר פי' מ"מ אפי' הבדיל אכל עכ"פמשמע דאסור להבדיל וצ"ע.

שוב ראיתי בס' המצות שורש ח' כ' רמב"ם הטעם דהוי רק שלילה ועדיין צ"ע בעיני ע"ש: במשנה ולא הבדיל בעולה פסול והקשו בתוס' מנ"ל עיפובא. והנה למ"ד דשהי' פוסל בין סימן לסימן א"כ מליקה זו כשחייטת בהמה ובלא הבדיל הוי גבילה ופסולה. רק למ"ד דשהי' אין פוסל ורק לקנים מצנת הבדלה הקשו שפיר. ועמ"ש לקמן (ס"ו): דלא הוי גבילה].

ומה שהקשו עוד התוס' פיון דמהקטרה ילפינו והקטרה אינה מעפב. היכי גילף מפאן עיפובא י"ל דס"ל דון מינה ואוקי באתרא דשאני הקטרה דכולה לא מעפבא אכל מליקה דמעפב כל דאתרבי בה מעפבא: דף סה ע"א במשנה לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית אין מצטרפין.

מקשים הא בלא"ה בעולה ליכא אכילת אדם ובחטאת ליכא אכילת מזבח. ואפשר לומר למאי דמסקינן לעיל (ד' ל"א) דאכילה שניה גם בהקטרה ואי אמר לאכילת האש הוי מצטרף לאכילת אדם רק דהקטרה לחוד ואכילה לחוד ע"ש.

א"כ אפשר לומר דבאומר כחצי זית להקטיר וחצי זית לאכילת האש ג"כ אין מצטרפין ומיירי בעולה. עוד אפשר לומר דבמחשב להקטיר או להאכיל כזית מב' קרבנות שניהן פסולין פיון דאיכא שם הקטרה או אכילה אע"ג דבכל קרבן ליכא כזית מ"מ שם אכילה או הקטרה עליו.

ולפ"ז א"ש הכא דאכילת חצי זית מחטאת והקטרה חצי זית מעולה אין מצטרפין רק מטעם דאין אכילה והקטרה מצטרפין: שם בגמ' לפי שצאמר והקריב מן התורים כו' יכול כו' לא יפחות מב' פרידין.

אין מוכן הטעם דאי משום תורים לשון רבים מ"מ הא כ' מן התורים שפיר פולל א' מהם. וראיתי בס' קרבן אהרן הקשה פן והביא בשם רש"י בכריתות (ט').

(דפי' דהקריב משמע קרבן שלם וכ' דא"י למה א' לא מיקרי קרבן שלם ונדחק לפרש משום דכתיב תורים לשון רבים ע"ש. ואין דבריו נראין בעיני.

ונראה פוננת רש"י פיון דמצינו בנב ונבה ויולדת שחייבה התורה קרבן עוף הם ב' א' לעולה וא' לחטאת לכן אפי' בנדבה הו"א דצריף להיות קרבן שלם הנמצא פמוהו בתורה והיינו שתי פרידות אע"ג דגם התם רק אחת עולה מ"מ קרבן שלם הם שניהם וראי' לפירש"י דאי נפרש מלשון תורים כמ"ש הקרבן אהרן דהו"ל לכתוב תור א"כ קשה באמת לכתוב מן התור ולא יצטרף לכתוב והקריבו א"ו העיקר כפירש"י בגמ' ומה בן צאן שקבע לה צפון לא קבע פהו בן עוף שלא קבע לה צפון.

ואפי' למ"ד לעיל (נ"ח.) כל המזבח פשר בקדשי קדשים כצפון או דכולי' מזבח כצפון קאי א"כ עולת עוף דמולק בראש המזבח הוי כצפון מ"מ בחטאת עוף דהוי למטה לא קבע צפון א"כ עוף קיל מבהמה.

ובזה יש ליישב קושני' התוס' בד"ה פן עוף וא"ת מה לכן צאן שכן טעון צפון דמ"מ גילף
עכ"פ לגבי עולת עוף דנעשה למעלה דהוי כצפון דליבועי פלי. ובלא"ה נמי ק"ל על
קושני' דהא י"ל דכן צאן בקדשים קלים יוכיח דא"צ צפון וצריף פלי: תוס' ד"ה אף
מליקה.

להצריף לחטאת מליקה בראש המזבח לא ילפינו כו'. ויש ליישב עוד משום דהא דמליקה
בראש המזבח נלמד רק ממלק והקטיר דיהי' במקום הקטרה א"כ בחטאת דליכא הקטרה
ראש המזבח ג"כ אין צורך דאפשר עיקר הקפידא להיות המליקה במקום ההקטרה: ע"ב
בגמ' מיצוי חטאת עוף מעכב א"ב.

לפרש"י צריכין לפרש שמעתי שמבדילין דוקא באינו ממצה וזה דוחק. ויותר הי' נראה
לפרש דכיון דלא מיקרי מעשה עולה רק כשממצה גם כן ולכן ל"ד מיצוי אינו מעכב
נמצא דנעשה מעשה עולה אחר הוצאת הדם ושינוי הנעשה אחר הדם אינו פוסל הקרבן
רק ל"ד מיצוי מעכב א"כ נעשה השינוי קודם מעשה הדם שמעכב בו פסול.

אבל ל"ד מיצוי אינו מעכב כפר נגמר מצות הדם קודם השינוי פנ"ל: שם רבא אמר
כו'. לפירש"י נמצא דרבא ואב"י פליגי בב' דינים אלו דלרבא שהי' בין סי' לסי' בעולה
אינו פוסל ורוב בפש' בחטאת מעכב ולאב"י להיפוך שהי' פוסל ורוב בפש' אינו מעכב
ובנדאי הלכה כרבא.

והרמב"ם לא הביא מב' דינים אלו כלום. וצ"ע הטעם דבנדאי הלכה כסתה משנה וכרבא:
פרק שביעי.

דף סו ע"א במשנה חטאת עוף למטה כמעשה חטאת לשם חטאת פשרה. ותמוה
דלכתחילה כה מצותה כמ"ש בתוס' ואפשר לומר לשם חטאת היינו אפי' לשם חטאת
בהמה דמ"מ שם חטאת א' היא ולא מיפסל שלא לשמר רזה.

והיינו רבותא דמתני'. והרמב"ם והרע"ב שניהם פירשו המשנה בשינה במליקה
וכראב"ש ותמוה דהא סתם מתני' לעיל דהבדיל פסול ואפשר שהי' להם פאן גירסא
אחרת בגמ' דבאמת לשון הגמ' אין מובן דאמר ולא אוקימנא דלא כראב"ש וכתר הכי
אמר לא דשינה בהני'.

ואפשר דהם גרסו א"ה רישא מה קמ"ל לא דשינה בהני'. ואפי' לגירסא דידן משמע
עכ"פ דלא ניחא להגמ' לאוקמי הך מתני' דלא כראב"ש.

והוא מטע' הרישא דפשיטא א"ו כראב"ש אתיא כמ"ש הרמב"ם והרע"ב: שם במשנה
כמעשה עולה. עי' תוי"ט שהקשה על הרמב"ם והרע"ב דאפי' לראב"ש דאין הבדלה
פוסלת בחטאת מ"מ מנ"ל דלא הבדיל בעולה פשר ומ"ש משום דעיקר עיכובא בחטאת
פתיב תמוה דאיך נוכל למילף עיכוב בעולה מחטאת ובתוס' לא כתבו זה לתירוץ רק
הניחו בקושני'.

ומ"ש עוד התוי"ט ועוד קושני' דאי מתני' ראב"ש היא שינוי דמליקה לא פסלה נראה
דלק"מ דאפי' אי אין פוסל שינה במליקה מ"מ פיון דלכתחילה אין הבדלה בחטאת לא
מיקרי כל מעש'י' בחטאת ומודה ר"י דמועלין בה פנ"ל: ע"ב בגמ' עולת העוף דשני במאי

אי במליקה מדקתני סיפא כו' נימא דלא כר"י כו' וק"ל בלא"ה ליקשוי דאי בסיפא שני במליקה ולא מלק בעולה רק סי' א' א"כ גבילה היא ומטמאה בבית הבליעה.

ולא מיבעיא למ"ד שהי' פוסל בין סימן לסימן א"כ ודאי חשיב פסול בשחיטה רק אפי' למ"ד לעיל דשהי' אינה פוסלת ופרש"י מטעם דשחיטת סימן א' סגי בעוף והא דצריכין במליקה ב' סימנין לקיים מצות הבדלה היא.

מ"מ נראה דהכא גרע טפי פיון דעכ"פ מליקה זו לאו פדין היא ושוב הוי במליקה בחולין דגבילה היא. בשלמא במולק ב' סימנים רק בשחיטה בינתים פיון דגבי מליקה לא אגמר לו רחמנא דין שהי' אין שהי' פוסלת בזה.

והוי מליקה פשרה. אבל באינו מבדיל דהמליקה בעולה פסולה למה לא יהי' גבילה כמו בחולין מיהו ע"כ מוכח מכאן דלא חשיב גבילה כה"ג אבל עכ"פ צ"ל דסוגיא זו אתיא כמ"ד שהי' אין פוסלת בין הסימנים כמ"ש: ושם במשנה ר"י אומר אין מועלין בה משום דנעשית חטאת.

ואיתא בגמ' דלמיסק לחובה לא וכ"כ הרמב"ם (פ"ג מה' מעילה) הלשון דלא עלה לבועלים. ונראה מזה דמ"מ פשר הוא ונאכל לפהנים ולהכי אין בה מעילה.

והא דא"י ידי חובה לי"מ בתוס' לקמן (ס"ח.) דהוא מדרבנן ודאי א"ש.

ואפי' היא מדאורייתא שפא יש אינה דרשא דאין יוצאין בו. אבל פי' תוס' שפכתבו דרך אין מועלין אבל פסול הוא מה"ת תמוה דא"כ פיון שאין היתר לפהנים איך יצא מידי מעילה מיהו תוס' הביאו דוגמא לזה ע"ש.

ולמ"ש מקודם דכשר הוא צריף לומר דהא דתנו לעיל עשאה למטה כמעשה כולן פסולה אין הפי' כמעשה כל חטאת דלר"י כה"ג פשר הוא: תוס' ד"ה דשני תימא לי כו'. יש ליישב דלשון המשנה למטה כמעשה כולן כולל גמי אפי' כמעשה כולן דחטאת ג"כ ועלה קאי וכולן אין מטמאין כנ"ל: תוס' ד"ה ואלא במיצוי כו' ונראה לפרש כו' נתכפרו בעלים כדמשמע בראשון.

נראה להוכיח מדברי תוספות אלו דכל שלא במקומו דנתכפרו בעלים רק הבשר אסור באכילה. ה"ה דאסור להקטיר האימורים.

וכן בשר העולה. דהא הכא בעולת העוף ליכא אכילה.

וא"כ למאי הלכתא פסול הכא פיון דהבעלים נתכפרו. אלא ע"כ דאסור להקטיר.

ולעיל (ד' כ"ו) נסתפקתי בזה. ומן המשנה גופא דהכא בעולת העוף עשאה למטה כמעשה כולן פסולה אין להוכיח דפי' דמלקה למטה ופסול לגמרי דלא נתכפרו הבעלים אבל מדברי התוס' כאן שפיר נפשט זה הדין כנ"ל: בא"ד וא"ת אי לא שני אלא במיצוי כו' וכן חטאת כו'.

קושיא שני' בחטאת לכ"ע קשה דאפי' שני במליקה פיון דעשה כמעשה חטאת רק דעשה למעלה ומליקה דחטאת פשר בכל מקום א"כ כבר נעשה היתר שחיטה. ואפשר לתרץ קצת פיון דגמר כל המעשים למעלה ולא ירד א"כ כל כמה דאינו יורד אינה ראוי'

להתכשר והיתר שחיטה מהני רק כשעומד הי' לקבל ולזרוק כמצותה משא"כ כשחסר עוד מעשה ירידתו למטה: דף סז ע"א בגמ' אמר רבא ולימא לי' כו' שחטו בשנינוי בעלים.

קצת קשה מה דמיון הוא זה להכא דהני תלת שינוי מקום דלמטה מורה שיהא חטאת וכן מעשה חטאת ומחשבת חטאת. אבל שינוי בעלים אין מוציא כלל משם אשם.

וצ"ל בדוחק *למ"ש התוס' דר"א לטעמי' דפוסל אשם שלא לשמו ע"כ מייירי היכי דאותו שחיטב עליו מחויב אשם כמותו דאל"כ אינו פסול פינו דאינו מחויב בפירה כמותו ואפשר דאשם ג"כ מכפר על חייבי עשה לר"א דאיתקש לחטאת.

א"כ פסול אם שחטו על מי שאינו מחויב פלוג כדלעיל (ז). ** פינו דאותו איש שנתפגין עליו אינו בר אשם חייב לי' כשינוי מעשה: שם בגמ' אלא חטאת כו' פינו דמלק סימן א' איפסקה.

פירש"י דחטאת גמר עבודתה סי' אחד. נראה דסוגיא זו ס"ל דרוב בשר אין מעכב בחטאת דלרבא לעיל (ס"ה:) דמעכב א"כ כי עשה בה מעשה עולה בנדאי לא חתף רוב בשר בין סימן לסימן רק אחר ב' הסימנים א"כ לא נגמר עבודת חטאת עדיין: ע"כ בגמ' חטאת לזו ועולה לזו כו' א' למעלה וא' למטה שניה' לשמואל דס"ל שלא במקומו כמקומו לעיל (כ"ו:) וקי"ל הכי.

ע"כ הך למעלה ולמטה היינו שעשה בעולה כל מעשה חטאת למטה וכל מעשה עולה למעלה בחטאת רק התנא מקצר דבנדאי למעלה עשה ככל משפטו וכמו כן למטה אף לפמ"ש התוס' לקמן ד"ה אומר בשם י"מ דמדאורייתא נעשה חטאת גמורה ומקנתא דרבנן היא דאינו עולה לשם חובה קשה אמאי מחייבין בסמוך באשה שאמרה ה"ע קן מספק שאני אומר חטאת קרבה למעלה ועולה למטה פינו דאפי' אי עולה למטה יוצא מה"ת ידי חטאת א"כ הוי ספיקא דרבנן לקולא ותפטר מחטאת: בגמ' קבעה נדרה צריכה להביא ה'.

פירש"י משום דצריכה להביא נדבתה עם עולת חובה ביחד. ולכאורה תמוה דמ"מ פינו דכבר נפטרה מחובתה מה תועלת בהבאת עולת חובה שאין עלי' חובה וצריכין לפרש דמ"מ פינו דרצתה להרבות קרבן גדול להיות נוסף ב' פרידות על החוב צריכה להביא ביחד קרבן גדול דהיינו ג' ביחד.

ובס' תפארת ישראל במשניות דקנין תי' דלא יצאתה ידי חובת עולתה נהי דמצות א"צ פונה מ"מ הוי כמכונת שלא לשם מצוה ע"ש. מלבד שאין טעם לדבריו א"א לומר פן דהא פן עזאי מצריף לקמן ב' חטאת מטעם שפכר הביאה עולתה וצריכה להביא חטאת ממין עולתה כדפירש"י א"כ ע"כ לומר שהעולה ראשונה עלתה לה כדפרישית: דף סח ע"א תוס' ד"ה כשהוא חי כו'.

הקשו דחצוצרות צריף להיות דכסף. מה דפשיטא להו דפי' חצוצרות למקדש א"י מנ"ל די"ל הפי' להדיוט דקולו אחד כשהוא חי נמי לא מיתוקם במקדש.

פן פי' הרמב"ד לחצוצרות המלכים ע"ש. אכן גוף הפי' שהבינו דלא מייירי בשופר רק בחצוצרות לא אוכל להבין מה בין שופר לחצוצרות פינו דנעשין מקרן בכלל שופרות

הם דעשאו צרור או דק בכל אופן ואפי' אינו פפוף שופר מיקרי לכו נראה עיקר דפי' חצוצרות שופר פנין דאתחלפי שמייהו.

ומה שיהקשו דבקרפן אין תוקעין רק בחצוצרות דכתי' ותקעתם בחצוצרות א"י ראי' זו דקא בר"ה כ' רק שופר ואעפ"כ לפני ה' בעינו לעולם תרנוניהו דכ' בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה' א"כ ה"ה בקרבנות מיהו גם הרמב"ם (פ"ג מה' כה"מ) כ' דעל הקרבן תוקעין רק בחצוצרות.

וצ"ע בזה. ולמאי דבעי לפרש חצוצרות ממש קשה ליחשוב קולו שמונה שופר וחצוצרות: בד"ה מלק בשמאל לכאורה פולה מתני' ר"ש כו' וכ"כ תוס' לקמן (ס"ט).

(ד"ה מליקת זר דלר"י מליקת זר תרד. אבל הרמב"ם פוסק כר"י ואעפ"כ פוסק כמתני' וגם מליקת זר לא תרד.

ומ"ש התוס' דמודה ר"י בעוף דלא ירד לא משמע פן מסתימת לשון הרמב"ם. הגם דכ' (כפ"ג מה' פסוה"מ) השוחט בהמת קדשים בלילה ירד מ"מ אין נראה לומר דסמך ע"ז דדוקא בהמה ולא עוף (כמ"ש בבה"ז דכל כה"ג הו"ל לפרושי ולכן נראה דס"ל דדוקא הני תלת ממעט ר"י מקרא וגבי מליקת לילה נהי דתרד מ"מ מיעוט דר"י היא רק לענין תרד אבל שהוא פללא דכל שפסולו בקדש אינו מטמא בבית הבליעה לא תלי בתרד כנ"ל: דף סט ע"א בתוס' ד"ה ולטעמיה תימא כו' לכאורה לק"מ דאיך נכלל בע"מ באין פסולו בקודש ודאי זר נכלל בכל שפסולו בקודש דמ"מ הפסול נולד אחר ההקדש אבל בסיפא אין פסולו בקודש ע"כ היינו שגפסל בהיותו חולין.

אבל קדשים שנעשו בע"מ] למה נקרא אין פסולו בקודש ונראה דתוס' לשיטתיהו אזלי דכתבו לעיל (בהג"ה) דפי' אין פסולו בקודש היינו דלא מצינו הכשר בזה הפסול בקודש וזה שייך ג"כ בבע"מ.

ומה שיהקשו תוס' ד"ה אין קדוש פלי כו' תימא כו' התמיה הזאת אינה לפי פי' התוס' לעיל פסולו בקודש היינו דיש הכשר לזה הפסול בקודש דהכא ליכא הכשר לעולם. רק תוס' פאן אזלי לפי' הפשוט פסולו בקודש שגפסל אחר ההקדש: ע"כ במשנה רי"ו אומר דיו כנבלת בהמה.

לכאורה לר"י דאמר דיו א"כ גם בשחיטה י"ל דיו דלא מצינו כנבלת בהמה רק דשחיטה מטרה מטומאת מגע ומשא אבל מטומאת בית הבליעה אין לנו. רק דא"כ מיקרף הק"ו ול"א דיו.

והי' אפשר לומר דהיינו טעמא דר' יהודא דסובר דאפי' במיקרף ק"ו אמרינן דיו. מיהו בגמ' אמרו טעמא דר"י מקרא דאפשר דר"י נמי מודה במיקרף ק"ו לא אמרינן דיו: שם בגמ' ור"מ לא דריש דיו והא דיו דאורייתא דתניא כו'.

לכאורה קשה הדמיון דהתם מנלן י"ד יום פנין דנלמד רק מאבי' דהוי ז' ימים אבל הכא דמליקה במקום שחיטה עומד מנ"ל לומר כה"ג דיו. ומלשון רש"י נראה הטעם פנין דכל עיקר מה שניתן לדרוש ק"ו נלמד מהך קרא א"כ אין לנו ללמוד הק"ו היכי דשייך דיו והגם דמצינו עשרה ק"ו בתורה בכולם ליכא דיו: שם בגמ' ר"מ קרא אשפח ודרש.

וקָשָׁה א"כ לָמָּה אָמַר הַק"ו וְרַש"י מְיַשֵּׁב דְּמִשּׁוּם הַק"ו מִיִּתְרָה הֵיאָה הִיִּקְשָׁא לְמַלְיָקָה. אָבָל לַמ"ש הַתּוֹסֵף ד"ה וְכִי דְהִיקְשׁ אֲצַטְרִיף לְכַמְּה מְלִי א"כ לֹא ס"ל כְּפִירֵשׁ"י וי"ל דְהַק"ו דַּר"מ לְשִׁיטַת ר"י אָמַר דְּלֹא דְרִישׁ הָאֵי הִיִּקְשָׁא א"כ אִוְדִית לִי מִיָּהָא בְּשַׁחֲיִטָּה, וּמָה מְצִינּוּ דְמַסִּיק ר"מ אֲמַלְיָקָה סָמָּה אֲקָרָא דְזֹאת תּוֹרַת וס"ל דְהִיקְשׁ חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּמָה מְצִינּוּ בִּינּוּ דְמְלַמֵּד חוֹלִין הוּא פְּדַלְעִיל (נ"א).

עוֹד אֲפָשֵׁר לְפָרֵשׁ דְּהִיקְשָׁא אֲתִי לְשַׁחֲיִטָּה וְהַק"ו לְמַלְיָקָה הֵיאָה וְשׁוֹב א"א לֹאמַר דִּיּוּ דְהִיכִי דְמִפְּרָף ק"ו ל"א דִּיּוּ מִיָּהוּ לְשׁוֹן הַבְּרִיָּתָא מְשַׁמַּע פְּרִש"י דְקָאמַר דְּבָר שְׁמַכְשִׁירוּ בְּאֲכִילָה וְאִי קָאֵי אֲשַׁחֲיִטָּה הוּל"ל מָה הֵתָם שַׁחֲיִטָּה מְטַהֲרָתוּ.

וְהֵנָּה הֶרַמְב"ם כ' בְּמַשְׁנֵיּוֹת דַּר"מ יְלִיף לָהּ מִהִיקְשׁ וְלֹא שְׁיִיף דִּיּוּ ור"י מוֹצִיא הִיִּקְשׁ לְדָבָר אַחַר ע"ש. וְהַקְשָׁה בְּתוֹי"ט דָּאִין הִיִּקְשׁ לְמַחְצָה.

וי"ל לַמ"ש רַש"י דָּאִיף יְלִיף ר"מ מִהִיקְשׁ מְלִיקָה דְלָמָּה קָאֵי אֲשַׁחֲיִטָּה וְתִי דְהָא שַׁחֲיִטָּה אֲתִיָּא מִק"ו דְּבַהֲמָה. וְא"כ כָּל שְׁהִיקְשׁ אִינוּ מִיִּתְרָה לֹא שְׁיִיף בְּזָה אִין הִיִּקְשׁ לְמַחְצָה דְשַׁפִּיר אִיִּתְקַשׁ שַׁחֲיִטַת עוֹף וּבַהֲמָה לְהַדְדִי אָבָל מְלִיקָה הִיכִי יְלַפִּינּוּ] רַק ר"מ אִינוּ מוֹצִיא הִיִּקְשׁ רַק לְדָבָר הַזֶּה א"כ ע"כ לְמַלְיָקָה אִוְקָמִי דְהָא לְשַׁחֲיִטָּה אִיכָּא ק"ו כַּנ"ל וְהֵנָּה מ"ש הַתּוֹסֵף דַּר"מ יְלִיף מִהִיִּקְשׁ הִיִּקְשָׁא מְשׁוּם דָּאִין הִיִּקְשׁ לְמַחְצָה אִין מוּבָן דְשַׁפִּיר הַנּוֹקֵשׁ לְגַמְרִי דְכָל הַמְטָהָר בְּבַהֲמָה מְטָהָר בְּעוֹף אָבָל מְלִיקָה דְלִיכָּא בְּבַהֲמָה מִנִּין דְמְטָהָר בְּעוֹף נְמִי.

וְהִי נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְשַׁפִּיר שַׁחֲיִטָּה נְלַמֵּד מִהִיקְשׁ אָבָל מְלִיקָה נְלַמֵּד בְּמָה מְצִינּוּ מְשַׁחֲיִטָּה פְּדָאמַר ר"מ בְּמַתְנֵי. רַק דְבַמְשַׁנָּה דְיְלִיף שַׁחֲיִטָּה בַּק"ו שַׁפִּיר י"ל דִּיּוּ.

אָבָל הַשְּׁתָּא דְיְלִיף שַׁחֲיִטָּה בְּהִיקְשׁ שַׁפִּיר יְלִיף מְלִיקָה בְּמָה מְצִינּוּ. מִיָּהוּ בְּעֵיקָר מָה מְצִינּוּ דַּר"מ קָשָׁה לִי דִי"ל מָה לְשַׁחֲיִטָּה שְׁמַטְהֲרָת אֲפִילוּ בְּחוֹלִין מִשָּׂא"כ בְּמַלְיָקָה: בְּתוֹסֵף ד"ה ר"י תִּימָא כו'.

תְּמַהֲנִי עַל תְּמִיָּהָתָם הָא קו"ל קַדְשִׁים שְׁמַתוּ יִצְאוּ מִיַּדִּי מְעִילָה ד"ת פְּדָאֵי בְּמַעֲיָלָה (ב'!). נְמָצָא דְבִשְׁעָה שְׁחַל אִיסוּר נְבִילָה כְּבָר פִּקַּע אִיסוּר דְהַקְדָּשׁ.

וצ"ע: דָּף ע ע"ב בַּגְמ' אִפִּי בְּאִוּוּזִין וְתַרְנֻגּוּלִים פִּירִש"י בְּקַדְשִׁים. וצ"ע בִּינּוּ דְלֹא שְׁיִיף בְּהוּ קַדְוִשַׁת הַגּוֹף לָמָּה נְדַמִּינָהוּ לְקַדְשִׁים בְּפָנִים דְהֵם קַדְוִשַׁת הַגּוֹף.

וְיִוְתָר יֵשׁ לְתַמּוּהָ בְּהָא דְמְסוּפָק הַגְמ' אַח"כ בְּעַז בְּמָקוּם עֲגָלָה עָרוּפָה לַר"מ מְשׁוּם דְּלֹא מִינָּא דְעֲגָלָה הֵיאָה. מְשַׁמַּע הָא עֲגָלָה שְׂאִינָּה רְאוּיָה פְּגוֹן שְׁעָלָה עֲלֵי עוֹל וְכַדוּמָה אִינָּה מְטָמָא בְּמִשָּׂא וְקָשָׁה מָה קַדְוִשָׁה שְׁיִיף בְּהָ אִפִּי אִם נְתִיחָדָה לְעֲגָלָה בִּינּוּ דְפָסוּלָה לְעֲגָלָה מָה קַדְוִשָׁה חַל עָלָה.

וְגַם תְּמַהֲנִי דַּלְר"מ נְמִי דְנוֹקָא קַדְשִׁים בְּפָנִים קָאמַר מְשׁוּם דְּמַלְיָקָה בְּפָנִים לְעוֹלָם כְּשַׁחֲיִטָּה בְּחוּץ. אָבָל זֶה הַנַּחַל אֲטוּ מְקוּם מִיְּחוּד הוּא לְהִיּוֹת הַנְּעַרְף שָׁם בְּמָקוּם שַׁחֲיִטָּה וצ"ע טוּבָא: שָׁם בַּגְמ' מְפָלֵל דְעֲגָלָה עָרוּפָה טְהוּרָה הֵיאָה כו'.

פִּי הֵיאָה אֲלִיכָּא דְכו"ע אַע"ג דְהָאִיבְעֵי דְלַעֲיִל אֲלִיכָּא דַּר"מ קָאֵי דְמְטָהָר גַּם בְּמַלְיָקָה טְרַפָּה אָבָל לְדִינּוּ דְקִי"ל כְּרִי"ו דְשַׁחֲיִטָּה מְטָהָר וְלֹא מְלִיקָה א"כ נְהִי דְמַלְיָקָה כְּשָׂרָה לְכו"ע מְטָהָר הוֹאִיל וְהֵיאָה מְתַרְתָּ אֶת הָאִיסוּר אָבָל עֲגָלָה עָרוּפָה מִנ"ל דְמְטָהָרַת בִּינּוּ

דליפא האי טעמא מ"מ פיון דהכשירה התורה וכת' בה פפרה פקדשים בנדאי יצאה מידי טומאה.

ומשו"ה כי מותיב ר"נ מברייתא לא משני דאתיא כרי"ו. ולכן פוסק הרמב"ם (פ"ג מהל' אה"ט) דעגלה ערופה פתקנה אינה מטמאה.

אבל אם נעשית בפסול כגון שנטרפה או נעבד בה עבודה. נראה דתליא בפלוגתא דר"מ ורי"ו ולר"מ הוא דבעי בערף עז.

ומשו"ה השמיט הרמב"ם בעיא זו. ובמ"מ שם הביא דבירושלמי פ' עגלה ערופה מיבעי' אי ערופה מטהר טריפתה ע"ש.

ובס' מראה הפנים שם לא דק שכ' דבבבלי פשיטא להו דמטהר וז"א דהכא בנעשה בכשרות מיירי. מיהו יש להוכיח קצת מהא דמת'ב ר"נ מחלב דעגלה ערופה דהא י"ל דכונת הברייתא על חלב טרפה של עגלה ערופה.

וי"ל דעדיפא מינה משני דגם בגבילה מצוי קאי. או דבעי לתרץ גם אליפא דר"מ דלדידן' גם טרפתה מטהרת פנ"ל: פרק שמיני בתוס' ד"ה אפי' הקשה ריב"ם כו' וקאמרי רבנן כו'.

נראה דדוקא לרבנן קשיא להו אבל לר' יהודא א"ש פיון דהכא נמי ימותו כולן והתם מכניסין כולן לכיפה ולקיום מצנת סקילה י"ל פיון דכמיתת בעלים כף מיתת השור וכה"ג באדם פטור כדאיתא בסנהדרין שם לכן פטורין ממיתה.

ומה"ט א"ש נמי לגי' הריב"ם בשור שלא נגמר דינו שנתערב דס"ל לר"י כונסין לכיפה היינו דס"ל גומרין דינו של שור שלא בפניו ומ"מ ע"י תערוכות א"י לסקול כולם רק יכנסו לכיפה כמו הכא ימותו כולן.

אבל לא לסקילה דאי נימא דר"י ס"ל נמי אין גומרין למה מכניסם לכיפה פנ"ל. בא"ד ועוד דאין לו מפר דאין לו בעלים אין מוכן למה לא יהי' הנאה זו דמחיים ממון לגבי בעלים.

ונראה דס"ל לר"ת דרחמנא אפקרי' לגמרי מרשות הבעלים. דבאמת הא דחידוש ר"ת דמותר בהנאה מחיים צ"ע דאי נפקא לן איסור הנאה מבעל שור נקי א"כ אף מחיים נמי. ולכן י"ל דס"ל לר"ת דלבעלים אין בו הנאה של פלום פיון דמצווה. לסקולו] רק דמותר בהנאה מחיים לכל מי שזוכה בו.

ובהכי א"ש מ"ש ר"ת לקמן דשייך בי' מכירה לגבי גנב והקשו תוס' ע"ז דהא ר"ת אמר דאין לו מפר ולמ"ש א"ש דהגנב שפיר זכה בו הנאה דמחיים. רק בעלים ראשונים אין להם זכות בו יותר מאחרים אבל הגנב שזכה בו יכול למכור זכות זה: בא"ד א"נ דלא אזלינן בתר רובא הואיל וא' ודאי פטור.

ע"ז קשה קצת דעכ"פ ברוב גיזל בתר רובא וא' מהם יהי' גידון בקלה. גם מ"ש בסוה"ד אי אתה רשאי למושפן כו' צ"ע דאטו אנן מושכין להם בלא"ה כל אחד הולך לנפשו וכשנפידו נקטלינהו כל חד בפ"ע.

ולע"ד הי' נראָה לַיִשָּׁב עֵינֵי הַקְּוֹשֵׁי דְבִאֲמַת בְּפִיקוּם נֶפֶשׁ לִית לֵן לְמִיזֵל בְּתֵר רַנְבָּא רַק
הָא דְרוּצָת נְהָרְג וּל"ח דְטֵרְפָה הָוֵי מְשׁוּם דְרֹב לָאו טֵרְפָה נִינְהוּ לְכֵן חֲזִיב הַרוּצָת מִיִּתָּה
דְנָה דְהוּרְג טֵרְפָה פְטוּר מ"מ פִּינֵן דְהַנְהָרְג הִי' מִן הַרֹב הוּא כְּמוֹ שְׁהָרְג מִי שְׂאִינוּ טֵרְפָה
וּלְעִנְיֵן אִסוּר הַרְצִיחָה הִיא דְאָזְלִי בְתֵר רַנְבָּא.

דְאִית לִי דִין רוּצָת נֶפֶשׁ וְהוּי פְהוּרְג שְׁלָם. אָבֵל בִּשְׂאָר סְפִיקוּת לְעוֹלָם לֹא אָזְלִי בְד"נ
בְתֵר רַנְבָּא פְנ"ל: דָּף עֵא ע"א בְּמִשְׁנָה אוֹ ע"פ הַבְּעָלִים וְכ' הַרְע"ב דְמִשְׁפַּחַת נְמִי בְשָׁל
עִפּוּ"ם וְכִנּוּנָתוֹ דְהִמִּית אוֹ דְנִרְבַּע לְעִפּוּ"ם דְלִיכָא מִיִּתָּה וּפְשוּט לִי דְמ"מ לְגְבוּהַ נְאָסֵר
וּבְנִרְבַּע כְּתִב כֵּן בְּהַדְיָא הַרְמַב"ם בְּה' אִסוּרֵי מִזְבַּח (פ"ד).

אָבֵל בְּהִמִּית עִפּוּ"ם לֹא מְפֹרֵשׁ בְּרַמְב"ם דְאִסוּר לְגְבוּהַ וְלְכְאוּרָה נִרְאָה דְתִלְיָא בְּפִלְגֻמָּתָא
דְרַמְב"ם וְרַאב"ד שְׁם בְּרֹבְעֵי קִטְנָה פְחוּתָה מִבְּת ג' דְכְתִב הַרְמַב"ם דְכָשֵׁר וְהַרְאָב"ד
חֹלֵק. וְנִרְאָה דְהַרְמַב"ם ס"ל דְכָל הַפְּסוּל הוּאִיל וְנִעֲשֶׂה בּוֹ עֲבִירָה לְאָדָם וְכִינּוּ דְהַנְרַבְעַת
לֹא הָוֵי לְגְבוּהַ עֲבִירָה כְּשֵׁר.

וְהַרְאָב"ד ס"ל פִּינֵן דְנִעֲשֶׂה עֲבִירָה בְּהַשׁוּר אַע"ג דְלֹא בֵר מְצוֹת הוּא מ"מ פְּסוּל לְגְבוּהַ.
וְה"ה בְּהִמִּית עִפּוּ"ם דְרַק יִשְׂרָאֵל פְטוּר עָלְיוֹ אָבֵל ב"נ נְהָרְג עָלְיוֹ וְהוּי לְגִבֵי שׁוּר עֲבִירָה.
אָבֵל לְהַרְמַב"ם פִּינֵן דְהַרְיַגַת עִפּוּ"ם פְטוּר יִשְׂרָאֵל לְמָה יִפְסֵל. וְכֵאֵן בְּמִשְׁנָה לֹא כְּתִב
הַרְמַב"ם זֶה רַק עַל רוּבַע וְנִרְבַּע.

רַק הַרְע"ב כְּתִב כֵּן גַּם בְּהִמִּית. וְאוּלַי ס"ל לְרַע"ב פְּהַרְאָב"ד בְּזֶה וְצ"ע: ע"ב בְּמִשְׁנָה
וּבְטֵרְפָה וְתָמָהּוּ תוּס' דְטֵרְפָה מְאִי תִקְנָתָא אִיכָא לְמַכְרוּ.

וְאִפְשָׁר לֹדֵר דְבִאֲמַת לְמ"ד דְטֵרְפָה אִינְהָ חִי יב"ח א"כ יֵשׁ תִּקְנָה לְהַמְתִּין יב"ח וְאוּתוֹ
שְׁלֹא תָמוּת גִּדַע כִּי הִיא הַפְּשָׁרָה רַק הַתַּנָּא נִקֵּט הַתִּקְנָה לְרַעוּת עַד שִׁיִּסְתָּאֵב דְיוּכַל לְבֹא
בְהֵם מוּם תוֹף יב"ח וּלְעוֹלָם מִי שִׁיקְנָה אוֹתָם יִקְנָה ע"ד לְהַמְתִּין יב"ח כְּמ"ש.

מִיָּהוּ אִפְתִּי לְמ"ד וְלֵד טֵרְפָה קִשָּׁה דְדוּחַק לֹדֵר דְלְמ"ד וְלֵד טֵרְפָה אִסוּר גַּם הוּא א"י
לְחִיּוֹת יב"ח דְמִנ"ל הָא. [וְגַם הַתוּס' בְּחֻלִּין (נ"ח).

(כְּתִבוּ דְאִין חִיּוֹת הַעֲוֹפֵר תְּלוּי בְּהֵאֵם וְכֵן כ' הַרְשָׁב"א הוּבָא בְב"י יו"ד (ס' ע"ט) וּבְט"ז
וְש"ף ע"ש]. וְהִנֵּה תוּס' תִּי' דִּיתְבָּרַר ע"י בְּדִיקָה ע"ש.

וְקִשָּׁה א"כ לְמָה יִבִּיא מְהִיפָה שְׂבָאוֹתוֹ מִיָּן הָא יִתְבָּרַר אַח"כ מָה הִי' הַקְּרָבֵן יָפָה אוֹ רָעָה
וְצ"ל דְמִיָּרִי שְׂרָצָה לְהִבִּיא קְרָבֵן מִיָּד וְהַלּוּקֵט לֹא יִחַפֹּץ לְשַׁחֲטוּ מִהֵר: שְׁם בְּמִשְׁנָה
קִדְשִׁים בְּק' מְב"מ כו' וְכ' הַרְמַב"ם (פ"ו מ' פְּסוּה"מ) אוֹ יִקְנָה א' חֶלְקוֹ לְחַבְרֵרוֹ וְתָמוּהַ
דְקִדְשִׁים א"י לְמַכּוֹר וְכֵן תָּמָה הַג' רַעַק"א ו"ל דְבִהַדְיָא כ' הַרְמַב"ם (בפ"ד מְמַעֲלָה)
הַמּוֹכֵר עוֹלָתוֹ אוֹ שְׁלָמֵיו לֹא עֲשֶׂה כְלוּם, אִיבְרָא דְהַמְל"מ וְהַלַּח"מ שְׁם תָּמָהּוּ עַל הַרְמַב"ם.

דְבַמְקוּמוֹת אַחֲרֵים מְשַׁמַּע דְהַרְמַב"ם פּוֹסֵק כְּרִיָּה ג' דְשְׁלָמִים מְמוֹן בְּעָלִים וְיָכוּל לְמַכּוֹר
ע"ש. א"כ אִפְשָׁר דְהָא דְלֹא עֲשֶׂה כְלוּם הִינּוּ מְדַרְבְּנֵן וְהִכָּא שְׁהִיא לְצוּרָה הַקְּרָבֵן הַתִּירוּ.

מִיָּהוּ לֹא מְשַׁמַּע כֵּן בְּלִשׁוֹן הַר"מ שְׁם. וְאִפְשָׁר דְס"ל לְהַרְמַב"ם דְדוּקָא לְמִשְׁנֵי יָדוֹ לְגַמְרֵי
מִן הַקְּרָבֵן וְלְמַכְרוֹ א"י אָבֵל לְהַקְנוֹת חֶלְקוֹ שְׁנוֹתָפוֹת לְחַבְרֵרוֹ יָכוּל וּמִמִּילָא יִסְמְכוּ שְׁנִיָּהֶם
דִּידֵהֶם אָבֵל א"י טַעַם לְחַלֵּק בֵּין מְכִירַת שְׁלִמָּה לְמְכִירַת חֶלֶק וְצ"ע: בְּתוּס' ד"ה לְשֵׁם מִי

שְׁהוּא חִלְקוּ עַל רִשׁ"י דְּפִי שְׁאוּמֵר לְשֵׁם מִי שְׁהוּא דְּהָא תִּקְנֻוּ שְׁלֵא יֵאמֵר לְשִׁמָּה אֱלָא דְּפִי לְשֵׁם מִי שְׁהוּא הִינְנוּ בְּסִתְמָא דְּסִתְמָא כְּפִשֵׁר.

וְלִכְאוּרָה הִי נִרְאָה לִינְשֵׁב פִּירִשׁ"י דְּדוֹנְקָא לְשֵׁם עוֹלָה אֶסְרוּ שְׁמָא יִטְעָה וַיֵּאמֶר לְשֵׁם שְׁלָמִים וּכְמוֹ כֵּן לְשֵׁם רְאוּבֵן דְּשְׁמָא יִטְעָה וַיֵּאמֶר לְשֵׁם שְׁמַעוֹן הוּאִיל וְשְׁכִיחֵי כְּמָה קִרְבָּנוֹת בְּמִקְדָּשׁ. אֲבָל בְּפִי וַאֲמֵר לְשֵׁם מִי שְׁהוּא אוֹ לְשֵׁם מָה שְׁהוּא אֶפְשָׁר דְּלֵא אֶסְרוּ דְּלִיפָא חֲשָׁשׁא בְּזָה.

אֲכֹן נִרְאָה לְהִבִּיא רֵאִי לְשִׁיטַת הַתּוֹס' מְהָא דְּדִינִיק רְבָא לְעִיל רִישׁ מְכִילְתִּין דְּסִתְמָא כְּפִשֵׁר מְדַתְקֻנוּ שְׁלֵא יֵאמֵר לְשִׁמָּה ע"ש. וְהִשְׁתָּא אִי רִשְׁאֵי לוֹמֵר לְשֵׁם מִי שְׁהוּא אֶכְתִּי י"ל סִתְמָא פְּסוּל א"ו דְּהִתְקַנְהָ הִי שְׁלֵא יֵאמֵר בְּפִי לְשֵׁם מִי שְׁהוּא.

אוּ נִידוּק מְזָה דְּאֶפִי אוֹמֵר בְּפִי לְשֵׁם מִי שְׁהוּא לֵא עֲדִיף מְסִתְמָא וּא"כ לְמָה לְרִשׁ"י לְפִרְשׁ דְּאוֹמֵר בְּפִי לְשֵׁם מִי שְׁהוּא פִּינֹן דְּלֵא עֲדִיף מְסִתְמָא פְּנ"ל: דָּף עב ע"ב תוּס' ד"ה אָף כְּפָרוֹת כו' שְׁאֲנִי לַחַה"פ דְּסִמִּידָא טְפִי כו' כ' בְּגִלְיוֹן דְּבַתּוֹס' יְבָמוֹת כ' דְּחִמִּירָא וְצ"ע עַל גִּי' תוּס' דְּשֵׁם דְּהָא קוֹנְדָם הַבִּיטוּל בְּלֵא"ה לֵא הָוִי רְאוּבִי' לְהִתְכַפֵּד כַּמ"ש הַתּוֹס' לְעִיל דְּכִהְנִים אִין מְחִזְיָקִין טוֹבָה וּא"כ ע"כ הַטְעַם דְּאֶחָר הַבִּיטוּל יְהִי חֻלְיִן וַיְהִי' רְאוּבִי לְהִתְכַפֵּד א"כ לִיפָא תוּ חֲשִׁיבוֹת דְּקִדְוָשָׁה וּא"כ ע"כ גִּי' דְּהִכָּא עֵיקָר.

וְדִבְרֵי הַפְּמ"א בְּתִשְׁבֻּה סִי' צ"ח תְּמוּהִים מְטַעַם הַנְּ"ל: עג ע"א בַּגְמ' ר"א אוֹמֵר רוֹאִין אֵת הַתְּחִתּוֹנוֹת כְּאֵלוֹ הֵם עֲלִיוֹנוֹת. וְתְמוּהַ פִּינֹן דְּהִתְחַתּוֹנוֹת מְוִתְרוֹת וְנִיפְרִין בַּפ"ע מְהִיכִי תִיחִי יִצְטָרְפוּ לְבַטֵּל.

וְנִרְאָה לְפִרְשׁ דְּמַעְרְבִין הַפֵּל בְּיָדִים *ע"ש ברע"ב ותוי"ט שכ' גְּבִי שְׁחוֹרוֹת וּלְבִינּוֹת דִּיכּוֹל לְעָרֵב וּלְדְרוֹס הַפֵּל בְּיַחַד. וּא"כ אַע"ג דְּר"א פְּלִיג הֵתָם אֲדֵר"י.

הִכָּא י"ל כֵּן כַּמ"ש הַתּוֹס' דְּלֵא דְּמִי לְשְׁחוֹרוֹת וּלְבִינּוֹת. וְעִי' בִּירוּשְׁלַמִי (שָׁם ה' ח') מִיחֻלְפָא שְׁיִטְתִּי דְּר"א כו' כְּמִרְבָּה בְּמִזִּיד, מְשַׁמַּע דְּהִכָּא הָוִי כְּמִרְבָּה בְּשׁוּגַג וּמְוִתֵר ע"י שְׁמַעְרָבִין דְּאִין בְּיָדִים פְּנ"ל: *ע"ג דְּאִין מְבַטְלִין אִיסוּר לְכַתְחִילָה מ"מ הִכָּא דְּמַה"ת בְּרוּבָא בְּטַל מַעְרָבִין הַפֵּל פְּנ"ל: דָּף עַד ע"א בַּגְמ' אִיְתְּבִי' רְבָא לְר"נ כו' יְמוּתוֹ פְּוֹלָן כו'.

וְקִשָּׁה דְּהָא רְבָא עֲצָמוּ אֶמֶר לְעִיל הַטְעַם מְשׁוּם דְּבַע"ח נְדַחִין וּלְעוֹלָם בַּע"ז שְׁפִיר אֶמְרִינֵן דְּאִיסוּרָא נָפֵל. וְנִרְאָה דְּמַמְתְּנִי' דְּקִינִין מוֹתִיב רְבָא דְּקִתְנִי סִיפָא בְּלֵא נְמַלְוֵה מְחַצָּה כְּפִשֵׁר וּס"ל ב"ח נְדַחִין וּמ"מ בְּרִישָׁא יְמוּתוֹ פְּוֹלָן פְּנ"ל.

וּבַס' פְּמ"א מְתַרְץ דְּמַצֵּד ב"ח נְדַחִין אִין לְהַמִּית הַנְּשַׁאָרִים רַק לְהִיּוֹת יִרְעוּ עַד שְׁיִסְתְּאָבוּ ע"ש. וְאַכְתִּי קִשָּׁה דְּהָא מְסַקִּינֵן דְּדוֹנְקָא לְהַנּוֹת תְּרִי תְּרִי שְׁרִי.

א"כ תְּלִינֵן דְּעַדְדִין חֲטָאֵת הַמַּתּוֹת אוֹ שְׁהַנ"ס בְּתוֹךְ הַנְּשַׁאָרִים וּא"כ יְמוּתוֹ פְּוֹלָן בְּשִׁבִיל זָה הַמְעוֹרֵב בְּהֵם דְּמַחְוִיב לְהַמִּיתוֹ. דְּהָא יְמוּתוֹ פְּוֹלָן דְּהִכָּא פִי' לְהַמִּיתוֹ בְּיָדִים כַּמ"ש הַתּוֹס' לְעִיל בְּמִשְׁנָה].

וְאַפְשָׁר דְּאַכְתִּי לֵא יַדַע הַגְמ' מְזָה וּס"ל דְּרַב מְתִיר אֶפִי' חֲדָא. וּלְמַסְקָנָא אַה"נ דְּאִתְּנָא כְּכו"ע הָף דְּיְמוּתוֹ פְּוֹלָן: וְהִנֵּה הַרְמַב"ם (פ"ז מה' ע"ז) פְּסַק כְּרַב וְגַבִּי קָרַב רֵאשׁ א' מְהוֹ

פסק פתכמים והי' נראה טעמו משום דבשחוטין יש דיוחוי אכל בטבעת של ע"ז שפיר אמרינו דזה שפפל הוא האיסור.

אף קשה דמביא המשנה דימותו פולן ולמה ימותו פיון דשרי להדיוט ע"י רע"י. ואין לתרץ כמ"ש לעיל משום דלא שרינו רק תרי תרי כו' דתרי הרמב"ם גופי' אינו מפרש תרי תרי פרש"י רק דאם נקרבו תרי ראשין או נפלו שנים לים מותרין כל הנשארם א"כ במתני' נמי למה ימותו פולן בתרי סגי.

והכ"מ בה' תרומות (פט"ו) מביא בשם הר"ק דתי' דמיתה הוי כמפיל בידיים א' לים ולא התיר רב רק בנפלה מעצמה. פי' דכניסה לכיפה להמית הוי כממיתו בידיים.

ונהי דהגמ' פאן לא נחית להכי מ"מ מפל אמוראי דלקמן דמשמע דמתירין בנפלה ע"כ צריכין לתרץ פו ע"ש. ועדיין קשה דכפי' המשניות בפלוגתא דר"א ונחכמים משמעות הרמב"ם דטעם הנחכמים דאפי' קרבו פולן חוץ מאחד יצאו לבית השריפה.

היא מחשש שפא האיסור הנשאר ע"ש. וכ' דהלכה פתכמים.

א"כ משמע דלאו מטעם דיוחוי אתי עלה. ואפשר לומר לפי משמעות הסוגיא ביומא (ד' ס"ד) דפלוגתא דר"א ונחכמים לא מייירי פלל ברוב היתר רק מחצה על מחצה ור"א ס"ל דע"י תערוכות מותר מה"ת להקריב בשר בעל מום ובדרבנן סמכינן דאיסורא הקרוב ולכן פסק פתכמים דהוי איסור דאורייתא ולא סמכינן לומר דאיסורא הקריב.

והא דפוסק בה' פסולי המוקדשין (פ"ו) דאפי' נתערב באלף יצאו לבית השריפה הוא מטעם דיוחוי. ודוחק: ואהא דמקשינן והאר"א לא התיר ר"א אלא שנים שנים קשה לי דהא למאי דאמרי' ביומא שם מייירי ר"א אפי' בליכא רובא משום דע"י תערוכות ליכא איסור דאורייתא להקטיר בשר בעל מום א"כ י"ל דדוקא בזה אמר ר"א דלא התיר רק שנים דלא ליהוי איסור תורה אכל ברוב היתר י"ל דחדא חדא נמי שרי.

וצ"ל משום דאמר לא התיר ר"א כו' משמע דליכא שום היתר בחדא אפי' ה' רוב היתר: שם בגמ' פירשו מ' למקום א' כו'. רש"י פי' במ' י"ל איסורא ברובא לכן מקילין בתערוכות הב' ולבסוף מסיק רש"י דס"ס שרי ושנים דנפלו לא הוי ס"ס דאיסורא ברובא חשיב כמו ודאי ע"ש.

וצ"ע איזה טעם עיקר ונ"מ בנפלו חמשים למקום א' דאם עיקר ההיתר במ' משום דאיסורא ברובא. בנ' אסור.

ואי עיקר הטעם דששים לאו ס' הוא אכל בספק הוי ס"ס א"כ בנ' נמי הוי ס"ס ושרי וכן הדעת נוטה. [וכן פי' הב"י (יו"ד סי' ק"י) דברי רש"י דההיתר הוא משום ס"ס ע"ש]: פרש"י ד"ה ר"ש אומר כו' מותר אף הג' אמצעיים.

וצ"ע בכוננתו אי דוקא שפפל מג' לרובא מותר גם הג' דהוי בהו נמי ס"ס ס' נכנס לשם האיסור ואת"ל נכנס שפא יצא. אכל כ"ז שהם בתערוכת הב' אסורין.

או פנונת רש"י אף תערוכת ב' עצמו מותר ומלשון תוס' נראה שהבינו פרש"י דגם תערוכת ב' מותר. ולהכי קשיא להו לשיטתם דתערוכת ב' אסור לאכול הפל ביחד

ותערוכת ג' מותר הפל, ולשון רש"י שאף תערוכת ב' מותר משמע דשנה לתערוכת ג' ולכן פתבו דרש"י לא כתב פן דמדמי תערוכת ב' לג'.

אבל אי נפרש ב' רש"י דמותר רק אחר תערוכת ג' וא"כ אז נדאי מותר תערוכת ב' לאכול פולו פיון דכבר יצא ממנו הוי ס"ס ובהו נדאי מודים תוס' א"כ ע"כ הבינו ב' רש"י דתערוכת ב' מותר קודם שנעשה תערוכת ג'.

ומ"מ קשה דא"א לומר פן ב' רש"י דלקמן כ' רש"י בפ' הגמ' סבר כר"א דלהכי בעי דלהגוי ד' דלישקלינהו שנים שנים וקשה דהא בג' נמי יכול לאכול פל הג' וע"כ פנונתו כמ"ש התוס' לקמן דאסור לאכול ביחד לכן נראה דגם רש"י ס"ל דתערוכת ב' אסור לאכול הפל ביחד.

ורש"י הקא מייירי אחר תערוכת ג' דכבר יצא א' ולתוס' גם בזה אסור וכן פ' בצ"ק] ומ"מ מודה רש"י דאפי' לא יצא מותר לאכול שנים שנים רק פשיצא אוכל פל הג' אבל קודם תערוכת ג' אסור לאכול ביחד פנ"ל.

ועי' בד"מ ובש"ף (סי' ק"י ס"ק נ"ג) בבבאור דברי רש"י פאן: בתוס' ד"ה רב דאמר תימא כו' וי"ל כו'. דברייהם תמוהים דהא ביומא אמרינן הטעם דקרב א' יקרבו פל הראשים משום דע"י תערוכות שרי והיינו שנעשה אסור דרבנן כמ"ש רש"י שם.

וע"ש בתוס' ישנים] ואע"ג דבלא"ה הוי דרבנן דהא מתניתין מייירי ברוב פדאמר פל הראשין מ"מ ס"ל לר"א דבעי תרי דרבנן וא"כ הקא בע"ז דהוי רק חד דרבנן מאי טעמא דרב. ע"כ נראה ברור דסוגיא דהקא לא אתי פסוגיא דיומא רק פסתמא דגט' לקמן דמתני' דידן לא ס"ל טעמין דר"א משום דע"י תערוכות התירה תורה רק דבכל דרבנן תולין להקל וכמ"ש רש"י לקמן (ע"ז) ד"המתניתין דלא פהאי תנא כו' וכמ"ש שם באריכות מזה: בד"ה פ' אהד מהם כו' מאן דאסור אסור בכולהו וכ"כ תוס' לעיל (ע"ב) ד"ה נתערבו.

ונה תמוה דבבבביתא זו ליכא שום פלוגתא דהא הגמ' מקשה מהכא ומתרץ תנאי הוא מבריתא אחריתי: ע"ב בגמ' אבל תאנה לא. נראה מדלא נקט טבעת לא דמודה רבה בטבעת ע"ז רק בתרומה דיש לו היתר לכהן החמירו לגזור בדבר שאינו ניכר שלא להתיר לזרים דיטעו לומר דמותר אפי' בלא נפל ממנו וחומרא בעלמא הוא בתרומה פנ"ל.

ומשו"ה פסק הרמב"ם (פ"ז מה' ע"ז) בטבעת פרב. ובה' תרומה (פט"ו) פסק פרבה בתאנה.

ומינושב קושית הכ"מ ע"ש]: דף עה ע"א בגמ' ואם נתן מתנה מפל א' יצא ואם נתן ד' מתנות מכולם יצא. תוס' הי' להם גי' אחרת [ולא הי' בגירסתם ואם נתן מתנה מכ"א יצא כמ"ש גם בחק נתן ע"ש] ולפי גי' דידן נראה לפירוש הסיפא דנתן ד' מתנות מכולם יחד פ' שעירב הדמים ונתן ד' מתנות יצא משום דבסיפא בנתערבו הדמים נותן לכתחילה רק ד' מתנות קאמר הקא דבדיעבד אם עירב הדמים ונתן מתנה התערוכת יצא.

והא דלא קאמר רבנא טפי דאפי' נתן מתן א' מתוך התעוררות יצא. יש לפרש דמיירי
הא דיש עוד דם בכל פוס בפ"ע ומ"מ אם עירב מקצת הדמים ונתן מהם ד' מתנות יצא.
אבל אי נתן מתנה א' בעירוב לא יתן עכ"פ שאר מתנות בעירוב רק מפל פוס בפ"ע. אף
בנתן ד' מתנות אין צריך שוב לחזור וליתן אפי' יש דם בפוס פנ"ל: ע"ב בגמ' הנזאה
לחוד ונתינה לחוד.

מקשים למ"ש רש"י וכן הוא לקמן בגמ' (פ.) דאפי' אי יש בילה מ"מ הוי ספק אי מליא
השיעור מפל א' א"כ אפי' יש פדי לזה ולזה אפתי למה יצא.

וצריכין לפרש אם יש פדי לזה ולזה היינו שנתן יותר מפל הדם של א' מהו ועוד פדי
שיעור מן השני ודו"ק: שם בגמ' מהו שישקול בליטרא. ומסיק בגמ' פלום הקנה זה
אלא מה שקנוי לו.

והי' אפשר לומר דזה דוקא לענין לשקול בליטרא פינן דע"י שמוכר מעט מעט שנה יותר
והוא לא הי' לו רשות למכור מעט מעט בליטרא נמצא דאין זה שלו להקדישו אבל לענין
למכור באיטליז דבמקום רוב עם נתברר כל שוי' נמצא עכשיו דימכרנו באטליז ונתברר
דבאמת שנה יותר וכל זה הי' שלו ושפיר יכול להקדישו דאם יבוא איש נאמן שידע
באמת השני' יתן פד' ושפיר הוי בידו להקדישו אכן הרמב"ם (פ"א מה' אסוה"מ) כ' בפ"י
דהו' למכור באטליז והו' לשקול בליטרא אסור וצ"ע בזה: בתוס' ד"ה בכור כו' נאי לענין
למיתב' לכהו הא תנו בהדיא בתמורה כו' דנאכל במומו לבעלים אבל הרמב"ם בה'
תמורה (פ"ג) כתב בפשיטות תמורת בכור לפהו ומ"ש במשנה דנאכל במומו לבעלים,
אין ראי' פלל דגם בסיפא שם בבכור ומעשר עצמו נמי איתא הכי ואם בע"מ יאכלו
במומן לבעלים ופי' הרמב"ם ורע"ב לבעלים היינו בכור לכהו ומעשר לבעליו.

והא דתנו ברישא תמורת בכור נאכל במומו קמ"ל דהו"א פינן דבלא"ה אינו קרב ומ"מ
אסור לאכלו אפי' במומו נמי לא יתאכל קמ"ל דנאכל במומו. וע"ז הוי בבכור דאסור
לאכלו עד שיבא בו מום ולעולם לבעלים היינו בכור לפהו ומעשר לבעליו כמו בסיפא.

ולכאורה הי' נראה לפרש האיבעיא אי צריך פדיון דנהי דבכור נאכל במומו בלי פדיון
מ"מ התמורה שנעשה קרבן בפ"ע י"ל דדינו ככל הקדשים דצריך פדיון כשנפל בו מום.
מיהו לפ"ז קשה מה פשיט מהו ברייתא דכשהוממו עושין תמורה ותמורתו פיוצא בהם
דנדאי כשהמיר אחר שהי' בבכור מום ודאי גם תמורתו א"צ פדי'.

אבל כשהמיר בכור תם אפתי תיבעי לן. ולתרץ קוש'י' תוס' אפשר לפרש בעיא זו באת"ל
דתמורת בכור אינו מאכילו לנדות אי יש לו פדיון לגבי זה.

וצריך עיון על הרמב"ם שהשמיט זו הכריתא דבכור ומעשר שהוממו עושין תמורה:
בד"ה התפיס בכור כו' בפירש"י כ' בהדיא דהוי רק דרבנן משו"ה בשאר פסוהמ"ק
הקילו עליהן וראיית התוס' מעיר הנדחת אינו מוכרחת דעיקר הפי' שם דשם הקדש
עליו כדפירש"י בחלק ואית לי' שם לנוי] ושם לא מסיים הגמ' פלל פדתנו.

ואפי' בתמורה דמסיים הגמ' פדתנו מיימי הגמ' ראי' דאכילתו לשם הקדש מדאסור
למכרו באטליז ולעולם האיסור הוא רק מדרבנן, גם עיקר קוש'י' התוס' אינו מוכן דאפי'

יהי' איסור בזיון קדושים מדאורייתא מ"מ פ"ג דלכות הקדש מותר שפיר מיבעיא לי' בקהדישו לברך הבית דיהי' מותר.

ובפרט למ"ש התוס' בבכורות (ל"א.) דמקרא נפקא שאין נוהגין בזיון בדרך שאין בו הנאה להקדש] ומה נ"מ אי דאורייתא אי דרבנן.

וצ"ע: במשנה נתערבו חתיכות בחתיכות. צ"ע אי נתערבו בהמות קודם הזריקה אי נשפכין לאמה כדי שלא יביאו קדושים לבית הפסול או פ"ג דליכא תקנתא ברע"י מודין חכמים דזורקין הדם ונאכל פחמור.

וקא דנקט חתיכות י"ל פ"ג דחתיכות דהיינו אחר שחיטה פ"ג דאמרין לעיל עמוד א' פ"ג דחיים דבאמת בחתיכות ממש קשה פשיטא. וכן הדעת נוטה.

אף י"ל דמ"ל דאפי' שלמים רובא לא מבטל משום דהוי יש לו מתירין לאכלו פחמור (לר"א ביבמות ד' פ"ב). או דהוי ח"ה להתפבד: דף עו ע"א בגמ' אין מבשלין ירק של תרומה בשמן של שביעית שלא יביאו קדושים לבית הפסול.

הרמב"ם וכן הרע"ב בשביעית פ"א דממעט באכילת פירות שביעית דאם יפסל השמן יהי' בשריפה. ותמה בס' פמ"א דא"כ מה משני תרומת ירק דרבנן הא החשש משום שביעית דאורייתא ואפשר ליישב דס"ל דכיון דתרומת ירק דרבנן אפי' יהי' נפסל יהי' מותר לאכול הירק ולא העמידו דבריהם במקום שביעית דאורייתא דאסור להפסידו ולכן אי מייירי בתרומה דרבנן בע"כ טעם ת"ק דאוסר משום הפסד תרומה פשיבוא זמן הביעור.

ור"ש לא חייש בירק דרבנן. אבל למסקנא דר"ש לא חש כלל למיעוט זמן אכילה שפיר מייירי בשמן של תרומה דאורייתא והחשש משום מיעוט אכילה של ירק של שביעית פשיפסל כפירוש הרמב"ם והרע"ב: דף עז ע"א בגמ' והאר"ש אין מתנדבין שמן תקוני גברא שאני.

ותמוה מאוד פ"ג דאין מתנדבין שמן מה מהני תקוני גברא. ומ"ש מדברי תוס' די"ל דהוא מדרבנן תמוה דאי מדאורייתא מודה ר"ש דמתנדבין מהיכי תימי יתקנו חכמים שלא יתנדבו שמן.

גם לקמן (צ"א:) מוכח להדיא דאדרבה מאן דס"ל מתנדבין מיייתי קרא לרבות שמן ממילא ר"ש דלא דריש הכי מה"ת אין מתנדבין. (גם במנחות (ק"ד:) בפלוגתא דר"ט ור"ע משמע דפליגי בדאורייתא] ואפשר לומר דהגמ' חוזר עתה מפל הפלפול דלעיל רק דאינו מתנדב שמן כלל ושאר השמן אחר הנאה לית לן בי' ואי דאין מביאין חולין לעזרה לתקוני גברא שאני דנדאי זה רק איסור דרבנן כמ"ש התוס' מנחות (פ'): ועי' במל"מ פ"ב מה' שחיטה] דאין פאן קרבן ועבודה פנ"ל: שם בגמ' אותם דרבי לה פכש פמנבח מידי אחרנא לא ורבנן תרתי ש"מ.

נראה דגם דברים הראויים להקטרה אין יכולין להקטיר על הפכש** לכאורה למ"ד לטייל (ס"ה.) דעושיין מערכה ע"ג סוכב.

אע"ג דאין הסוכב מעפב למאי דקי"ל פ"ב לעיל (ס"ב.) כ"ש פכש דמעפב דראוי ג"כ להקטרה.

וגם התוס' לעיל (כ"ו): מסקי דכבש כמזבח לזריקה אכן במנחות (נ"ז.) פתבו דכבש לאו כמזבח היכי דליכא ריבוי ע"ש.

ולפ"ז צ"ע מנ"ל הא דבעי אבנים שלימות בכבש כמו במזבח פדאי' במדות (פ"ג מ"ד) וברמב"ם (פ"א מה' ביה"ב) דלוקה גם על הכבש משום ל"ת אתהון גזית: ** דאי כבש כמזבח להקטרה א"כ למה לרבנן יצאו לבית השריפה.

הא יכולין להקטיר פולין על הכבש, ואולי הפי' באמת מידי אחריות לא לדבר הראוי להקטיר אין כבש כמזבח: שם מתני' דלא פהאי תנא פירש"י במתני' דהכא באברי חטאת וגם הסיפא באברי בעלמום.

ולכאורה קשה דסיפא שפיר אתי כמזבח דברייתא ונהי דר"א מתיר משום רואין מ"מ בהקריב א' מן הראשים יכולין להקריב השאר לשם ריח ניחוח. וכן הקשה בס' פ"מ עמ"ש לקמן מזה ונראה דס"ל לרש"י פ"מ דלשם עצים ליכא איסורא פשיטא דאין סומכין לומר דאיסור פבר קרב להעלות השאר לשם ריח ניחוח פ"מ דיכולין להעלות לשם עצים הוי כמו איכא לברורי לומר הראוי להקטרה להקטרה והראוי לעצים לעצים וא"כ ל"ל הקריב א' מהראשים: ע"ב בגמ' א"ה רואה הא רחמנא אכשרי'.

מפאן יש לתמוה על פירש"י ביומא (ס"ד.) דאמרין שם מום בם הא ע"י תערוכות ירצו פדתנו אברי תמימים שנתערבו ר"א אומר אם הקריב ראש א' יקרבו כל הראשים ופירש"י פ"מ דמדאורייתא מותר ע"י תערוכות והוי רק ס' דרבנן תלינו לקולא דאיסורא פבר קרב ע"ש.

וא"כ מאי מקשה הגמ' הכא הא צריכין לשם עצים מפח איסור דרבנן א"ו דע"י תערוכות אפי' איסור דרבנן ליכא. ולפ"ז נראה דכמו דאמר' הכא דרואין דר"א לדבריהם דרבנן קאמר ה"נ לקמן מה דאמר ר"א אם הקריב ראש אחד גמי לדבריהם דרבנן אמר.

אבל לדידן' מותר בלא"ה. מיהו נראה דזה דוסק לומר לקמן לדבריהם דרבנן דבשלמא הכא דמוסיף ר"א טעמא דרואה לדבריהם דרבנן דלדידן' לא צריף להאי טעמא אבל הדין שנה לטעם דידן' או לטעם דלדבריהם אבל לקמן פ"מ דלדידן' מותר אפי' לא הקריב פלל ראש א' מהן לא שייף לומר דנקט אם הקריב לדבריהם פ"מ דלדידן' מותר אפי' לא הקריב פלל טפי רבותא הול"ל לדידן' ולשון אם הקריב משמע דנקא: ובה נראה ליישב ג"כ תמיהת התוס' ד"ה אי הכי אפי' בעינייהו גמי דלישני לדבריהם קאמר ולמ"ש א"ש דלא שייף לדבריהם בזה פ"מ דלדידן' מותר אפי' בלי תערוכות למה נקט הדין אחר שנתערבו טפי הול"ל רבותא דאפי' בעינייהו מותר.

גם א"א לקיים תי' הנ"ל דבסיפא בהקריב א' לדבריהם הוא. דהא אר"א בגמ' לא התיר ר"א אלא שנים שנים דמשמע דמדינא הכי הוא אפי' לר"א.
וצ"ע.

ואפשר דמה"ט א"ש פירש"י דיומא וס"ל דלסוגיא דידן דע"י תערוכות שרי אפי' מדרבנן ע"כ מתני' דלקמן לא אתיא כר"א דברייתא כדפירש"י לעיל וס"ל לר"א במתני' דמה"ת אסור תערוכות ולכן דוקא מותר בהקריב א'.

אף הסוגיא ביומא דאמרו טעם ר"א דלקמן משום דתערובות שרי ס"ל דמדרבנן אסור
עכ"פ דלא פסוגיא דהכא. ובזה מיושב ג"כ קושיות תוס' לעיל (ע"ד).

(ד"ה רב דאמר כר"א ע"ש: שם בגמ' אודי לי מיהת כו' מידי דהוי אבשר חטאת. ותמוה
דקא ר"א עצמו מודה ברובע ונרבע ולית לי' רואין ולמה בבעל מום ס"ל רואין לדבריהם
דרבנן.

וכן תמה בס' פ"מ. ונ"ל דגם למסקנא מייירי בדוקיון שבעין דס"ל כר"ע דלא ירד [דבאמת
סבר ר"א הכי כדאי' במנחות ע"ט.

[ולהכי לא הוי מאוס פיון דלא ירד אבל רובע ונרבע דירד מודה ר"א טעמא דמאוס.
מיהו לפ"ז אינו כפירש"י לעיל דפ"י מתניתין דלא פהאי תנא גם על הסיפא דבע"מ.

ולמ"ש י"ל דסיפא אברי בעל מום דמתיר ר"א בהקריב א' מהראשים מייירי במום
דמחוסר אבר ג"כ דמאוס ולא מהני טעמא דרואין מיהו אפתי דברי רש"י נכונים פיון
דר"א בעצמו ס"ל דתערובות שרי בלי סברא דרואין א"כ בכל בעל מום מותר.

ובזה נדחה נמי מה שהקשתי לעיל לפירש"י דבהקריב א' מותרין אפי' לשם ריח נוחות
דמ"מ לר"א דברייטא מותר אפי' לשם ריח נוחות פיון דע"י תערובות שרי רחמנא. עוד
י"ל דבזה שנעשה בו עבירה מודה דמאוס ואסור אפי' לשם עצים אבל בעל מום לא
נעשה בו עבירה: שם במשנה ר"א אומר אם הקריב ראש א' יקרבו כל הראשים.

ונשאלתי אי ניקרו האברים השניכים לראשים שלהם כגון שהראש וכל הגוף במקום א'
אינו יודע איזהו תמימים ואיזהו בע"מ ונקרב ראש א' אי נתיר כל הגופים הנשארים
ג"כ. והשבתי דקא ודאי ליתא למ"ש תוס' לעיל (ע"ד).

(ד"ה ונפל דונקא נפל לים דאין להסתפק על הנופל לכן מתירין השאר א"כ הכא דיש
להסתפק על הגוף הנשאר מאותו הראש ממילא כל הגופים באותו ספק. אלא גדולה מזו
**כך פסק בשו"ת פמ"א (ח"א סי' ק"ה) ועי' בפמ"ג יו"ד (סי' ק"י ס"ק ה') שנסתפק
בזה: ** נראה בעיני דהיכי דניכר הגוף מאותו הראש גם הראשים האחרים אסורים
פיון דאי נאמר שהראש של זה הגוף הוא בעל מום נחזיק ממילא גם האברים של הגוף
באיסור א"כ הספק גם על זה שקרב ממנו ושוב כולן אסורין ומייירי הכא דוקא כשאין
מפיר שום אבר מאיזה ראש הוא כנ"ל.

וצ"ע בזה: שם בגמ' לא הכשיר ר"א אלא שנים שנים. לכאורה הי' נראה הטעם דבשנים
ליפא אסור דאורייתא דע"י תערובות ירצו לר"א ונהי דבלא"ה בטל ברוב מה"ת מ"מ
פיון דהוי תרי דרבנן תולין שהאסור כפר קרב.

אף לפ"ז תמוה הגמ' לעיל (ע"ד). (דמתיר בטבעת של ע"ז שנפל לים הגדול ואקשי לי'
דר"א לא התיר אלא שנים.

ומשני אנא תרתי קאמינא. ולטעם הנ"ל בע"ז אין שום קולא בתרתי טפי מחדא.

וא"כ מוכח דהטעם דבעי תרתי כדפירש"י פיון דיש א' בכשרות מיהו על הגמ' גופי' קשה
מנ"ל להתיר בע"ז דילמא טעמא דר"א משום תרי דרבנן. לכן נראה מזה סייעתא למ"ש
לעיל דר"א פליג על ר"י ביומא וס"ל דר"א דמתניתין לית לי' פלל כר"א דברייטא

ומדאורייתא תערוכת נמי אסור ורק מפת ביטול ברוב מתיר והיה טבעת דע"ז פנ"ל: שם בגמ' מתיב ר' ירמיה כו'.

קצת קשה די"ל דהא דאמר ר"א דוקא ב' ב'. היינו בהקריב ראש א' אבל בהקריב רוב ראשון ודאי י"ל איסורא ברובא הוי ומנהגי למישרי אפ"י ראש א' שנסאר.

וצ"ל דמ"מ לא שייך אפ"י פ"ן דר"א לא מיידי רק מהיתר דתרי תרי: שם במשנה אם יש בו מראה דם פשר כ' בתוס' דצריך מראה דם ממש. וסתימת לשון המשנה משמע דלא תלי' כלל ברוב ובין יש רוב מים מ"מ כל שפראהו דם חשיב דם ולא בטל ובין שיהי' רוב דם מ"מ אם אין בו מראה דם כגון דזה דמו קלוש ומשפנה המראה.

ע"י מים מעוטין פסול. ואפשר היא הל"מ דתל"י במראה דהגם דברוב מים י"ל דמתמת היכר המראה לא מתבטל.

אבל בנתערב פ"ן דג"כ רואין פאילו הוא מים אע"ג דהשתא אין היכר הדם ומ"מ לא נתבטל פ"ן א"כ גזה"כ הוא. מיהו קשה לי לר"י דאמר אין דם מבטל דם.

ומ"מ ברישא בנתערב פ"ן לא פליג ולמ"ש דאפ"י יהי' רוב דם מ"מ אם הי' מים הי' משפנה מראיתו פסול א"כ גזה"כ הוא אע"ג דביטול לא שייך דליכא רוב פ"ן מ"מ פסול וא"כ דם בדם נמי נהי דמין במינו לא בטל מ"מ נימא אילו הי' מים הי' משפנה מראיתו ולפסול ואי נימא דמוכח מדם הפך ושעיר דאפ"י בכה"ג פשר א"כ בנתערב פ"ן נמי ליתכשר.

ולכן צ"ל דלעולם לא משפחת להשתנות מראית הדם במים שאין רבין על הדם. ולפ"ז הלכה דמראה רק לקולא נאמרה דע"י מראית דם לא מיבטל ברוב מים פ"ן.

אבל מב"מ דלא בטל לא איכפת לן במראה וצ"ע בזה: שם בגמ' נתערב פ"ן רואין פאילו הם מים. צ"ע הסברא פ"ן דהדם בטל ברוב.

רק שנסאר מראה הדם אינו מתבטל אבל פ"ן דאינו ניכר למה נאמר רואין פאילו הם מים והי' אפשר לומר למאי דמוקי בגמ' דדוקא נפל מים לתוך דם. א"כ י"ל להקפוד דעיקר ההיתר מפת קמא קמא בטל.

רק אם נתערב כ"כ מים שאינו ניכר מראה דם יצא משם דם. אבל כל דלא הוסר מראה דם אמרינן שפיר קמא קמא בטל וזה שייך שפיר גם פ"ן שנתערב ורק לחומרא אמרינן רואין פ"ן דאם הי' במים הי' בטל שם דם אסור גם פ"ן.

ובזה הי' מיושב קושית תוס' שהקשו מהא דדם פ"ר מרובה על דם השעיר ע"ש. ולמ"ש דעיקר ההיתר מפת קמא קמא בטל ושם לא שייך זה דצריכין להכשיר תרנוניהו דם הפך והשעיר.

מיהו תירוץ זה אינו עולה יפה למאי דמשמע בגמ' דלא שייך קמא בטל רק מצד דיחוי ולהכי בכיסוי דאין דיחוי אצל מצות אמרי' דחוזר ונייעור א"כ ה"א נמי כשמתערב הרבה פ"ן א"כ חוזר ונייעור וליכא טעמא דקמא קמא בטל וצ"ע: יש להסתפק אם נתערב בחלב פ"ן דע"י מראית הלחון משפנה מראית הדם ל"א רואין פאילו מים להכשיר

דְּנוּקָא בְּיַיִן דְּמַצֵּד עֲצָמוּ אֵינוֹ עוֹשֶׂה פְּעוּלָה בְּהֵדֵם בְּיַיִן דְּדוּמָה לֹא אֵינוֹ מְשַׁתְּנָה עַל יָדוֹ
מִרְאִית הֵדֵם לְהַכִּי רוֹאִין כְּאֵילוֹ הוּא מִיָּם.

אַבְל חֵלֶב דְּכֶאָמֶת עוֹשֶׂה פְּעוּלָה לְשֵׁנוֹת מִרְאִית הֵדֵם מְקִפְסֵל שְׁפִיר פִּנְ"ל. מִיָּהוּ בְּרוּב דָּם
צ"ע אִי מְקִפְסֵל ע"י מִיעוּט חֵלֶב שְׁמִשְׁנָה מִרְאִיתוֹ וְזֶה תְּלוּי בְּסַפֵּק שְׁנִסְתַּפְקֵנוּ לְעֵיל: בְּתוֹס'
ד"ה הֵכָא בְּדוּקָיו שְׁבַעֲיוֹן הִקְשׁוּ עַל הַגַּמ' דְּגִיטִין וְלוּלִי פִירִש"י וְתוֹס' שָׁם הִי נִרְאָה לַע"ד
דְּפִי הַגַּמ' שָׁם דְּלִדְיָהוּ לָאוּ מוּמָא הוּא.

פִּי דְלֹא נִחְשָׁב לְהֵם זֶה מוּם לֹא מַצֵּד דְמוּם שְׁרִי לִב"נ דַּא"כ לֹא הוּל"ל לָאוּ מוּמָא הוּא
רַק דְּבַעַל מוּם כְּשֶׁר לְהוּ. רַק הִפִּי דְלֹא חֲשִׁיב בְּעֵינֵיהֶם שְׂיָהָא מוּם אִפִּי לְדִידֵן אַבְל מוּם
הַמְּפִרָשׁ בְּתוֹרָה שְׁבַר רָגַל אוּ יָד יְכוּלִין לְבָרֵר לְהֵם שְׁאָסוּר לָנוּ לְהַקְרִיב פִּנְ"ל: בְּד"ה
רוֹאִין כו' נֶאֱפִי לְמֵאֵן דְּלִית לִי רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן בְּטַל הֵכָא מוּדָה מְשׁוּם דְּנִדְחָה כו'.

דְּבָרִים אֵלוֹ תְּמוּהִין בְּעֵינֵי דְלֹא שְׂיָיָהוּ בְּזֶה הַמְּעַט דָּם הַפֵּר שְׁנִתְעַרַב בְּדָם הַשְּׁעִיר שְׁנִדְחָה
מְלֵהֲקָרִיב בְּיַיִן דְּגַם דָּם הַשְּׁעִיר עוֹמֵד לְהַקְרָבָה נֶאֱפִי אִי בְּטַל בּוֹ דָּם הַפֵּר ג"כ עוֹמֵד לְקָרֵב
לְגִבּוֹהַ וְמָה דְחִי שְׂיָיָהוּ בְּזֶה: דָּף עַח ע"א בַּגַּמ' בְּדָם הַתְּמַצִּית יִשְׁפָּה לְאַמָּה.

צ"ע אִי אִפִּי מְשִׁהוּ מִדָּם הַתְּמַצִּית דִּינָא הֵכִי א"כ אִיָּהוּ אֶפְשָׁר לִיְזַהַר דְּהָא צָרִיף לְקַבֵּל כָּל
הֵדֵם וּבַע"כ מְתַעַרַב בּוֹ מְעַט מִדָּם הַתְּמַצִּית. וְלִהְיֵי אֶפְשָׁר דְלֹא מִיָּרִי הֵכָא רַק שְׁנִתְקַבֵּל
דָּם הַתְּמַצִּית בַּפ"ע בְּכָלִי וְנִתְעַרְבוּ הַדְּמִים דְּבַכָּה"ג דְּנוּקָא אִיכָּא לְמִיגְזֵר אִטוּ שְׁמָא לֹא יִהְיִי
רוּב לְפִרִש"י אוּ אִטוּ בְּעֵינֵיהֶוּ לְפִי הַתוֹס' לְקַמֵּן (ע"ט:) וְעִי' מ"ש שָׁם בְּזֶה] וצ"ע: שָׁם
בַּגַּמ' וּש"מ נוֹחֵן טַעַם בְּרוּב לָאוּ דְאוֹרֵייתָא.

מְשַׁמַּע דְּאַפִּי אִם נִתְעַרַב יָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ מ"מ בְּאוֹכֵל בְּיַחַד אִסוּר לְמ"ד טע"כ דְּאוֹרֵייתָא
וְתִימָא דְּאִין כֹּן מְשַׁמַּעוֹת כָּל הַפּוֹסְקִים דְּיָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ בַּא"מ אִפִּי נִתְבַּשֵּׁל אַח"כ נִחְלָקוּ
הַפּוֹסְקִים אִי אִסוּר מִה"ת כְּדָאִי בְּטוֹש"ע יו"ד ס' ק"ט] אַבְל בְּלֹא נִתְבַּשֵּׁל רַק לְאַכְלָם
בְּיַחַד לַכ"ע לִיכָּא אִסוּר תוֹרָה אִפִּי לְמ"ד טכ"ע דְּאוֹרֵייתָא וְאַע"ג דְּהֵתֵם הַטַּעַם דְּכָבֵר
נִתְבַּטַּל קוּדָם הָאֲכִילָה.

וְנִפְרָשׁ כָּאֵן דְּבִלְלָן רַק בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה מ"מ מִהַ בְּכָף הַלְעִיסָה עֲצָמוּ הָוִי ג"כ כְּמוֹ יָבֵשׁ
בְּיָבֵשׁ וּמִתְבַּטַּל בְּתוֹף הַלְעִיסָה וּמְשַׁמַּע הֵכָא דְּהַלְעִיסָה עוֹשֶׂהוּ כְּמוֹ קִמַּח בְּקִמַּח וְהָוִי כְּלַח
כְּלַח וְנִחְשִׁיב כְּנִתְיַבַּת טַעַם וְלִהְיֵי מִיִּתִי הַגַּמ' רֵאִי מְעִיפָה דְּחִלָּה דַּע"י הַגְּלָגוּל נִתְעַרַב וְהָוִי
כְּמוֹ קִמַּח בְּקִמַּח.

וְתִמְהֵנִי עַל הַתוֹס' שְׁתַּמָּהוּ לְמָה לֹא דִיִּיק הַגַּמ' מְכָל טע"כ וְלִמ"ש א"ש דִּי"ל דְּטכ"ע רַק
ע"י בִּישׁוּל אוּ ע"י שְׂרִי בְּכַפּוּשׁ. דְּהַטַּעַם מְתַעַרַב וְנִכְנַס מִזָּה לְזֶה].

וְאִדְרָבָה עֲדִינֵן צ"ע טוֹבָא לּוֹמַר דְּגִלְגוּל הָעֵיפָה אוּ הַלְעִיסָה יִחְשָׁב כְּנִתְיַבַּת טַעַם. וְאַפְשָׁר
עוֹד דְּלִפִּי הִירוּשָׁלַיִם שְׁכַתְּבוּ הַפּוֹסְקִים דְּהַטַּעַם בְּעֵיפָה מְשׁוּם גְּרִירָה ע"ש (בְּשׁו"ע או"ח
ס' תנ"ג) א"כ אֶפְשָׁר דְּפִלִּיג עַל הַש"ס שְׁלָנוּ בְּזֶה דְלַעוּלָם לֹא אֶמְרִי טכ"ע רַק ע"י
בִּישׁוּל.

מִיָּהוּ ש"ס דִּילָן עֵינְקָר וצ"ע בְּזֶה בְּפּוֹסְקִים: ע"ב בַּגַּמ' נְעוּד תְּנִיָּא ר"י אוֹמַר רוֹאִין אוֹתוֹ
כְּיַיִן אֲדוּם. פִּי בְּיַיִן לְבָן אוּ חֵלֶב וְקִשָּׁה מִהַ דְּמִיּוֹן הָאִי רוֹאִין אוֹתוֹ לְהַף דְּהֵכָא דְּבִשְׁלָמָא

מין במינו לענין הטעם פנין דטעם פֿעיקר וְהַאֲסוּר שְׁנוֹתַן טַעַם אִינוּ מִתְבַּטֵּל וְלִכֵּן אִפִּי שְׁגַם הֶהְיֶתֶר מִינוּ וְלִכֵּן אֵין הַטַּעַם נִרְגָּשׁ מִ"מ הָאֲסוּר יֵשׁ בּוֹ כַּח נְתִינַת טַעַם רוֹאִין אֵת הֶהְיֶתֶר פֿאִילוּ הִי מִין אַחַר וְהָיוּ מִרְגִּישִׁין בּוֹ הַטַּעַם פִּינּוֹן דְּבִאֲמַת מְקַבֵּל הֶהְיֶתֶר טַעַם הַאֲסוּר רַק שְׂאִינוּ נִרְגָּשׁ.

וְכֵמוֹ כֵּן בְּמִתְנִי' בְּדָם וַיִּין פִּינּוֹן דְּהָדָם יֵשׁ בּוֹ כַּח לְשִׁנוֹת הַמֶּרְאָה דְּמִים נְהִי דְהֵינּוּ בְּלֵא"ה הִי דּוֹמָה לְדָם וְלִכֵּן אֵין רוֹאִין שְׁיֻנוֹי הַחֲזוּתָא מִ"מ אֲמָרִינוּ רוֹאִין פֿאִילוּ הִי מִים וְהִי נִרְאָה הַחֲזוּתָא אֲבָל הַתָּם דְּהֵינּוּ לִבָּן אוֹ חֶלֶב שְׂאִין בּוֹ כַּח לְשִׁנוֹת הַמֶּרְאָה רַק שְׁנֵאמַר דְּרוֹאִין פֿאִילוּ הִי בַר שְׁיֻנוֹי א"כ בְּטֵל כָּל דִּין בִּיטוּל בְּרוּב דְּבָמִים וּמִים נְמִי נִימָא פֿאִילוּ הִי הַמִּים דְּאֲסוּר יִין אוֹ דָם.

וְלִכֵּן ת"ק חוֹלַק בְּזָה. אֲבָל בְּמִתְנִיתִין י"ל דְּכו"ע מוֹדִין דְּאֲמָרִי רוֹאִין.

א"כ אִפִּתִּי תִּיקְשִׁי אֲדַר"ל וצ"ע: שָׁם בְּגַמ' אָמַר אֲבִי הָא דִּידָן הָא דְרַבִּי כו'. תְּמַהֲנִי לְפִירֵשׁ"י הָא תַּנָּא דְּמִתְנִיתִין נְמִי אִית לִי רוֹאִין אַע"ג דַּס"ל מִין בְּמִינוּ בְּטֵל דְּהָא עֲלֵה פְּלִיג ר"י וְאָמַר אֵין דָּם מְבַטֵּל דָּם.

וְאֲפֹשֶׁר דְּרַשׁ"י ס"ל דְּמִסְקִנַת הַגַּמ' כְּדִשְׁנֵי לְעִיל דְּרוֹאִין לְדָם פֿאִילוּ הוּא מִים: דָּף עַט ע"א בְּגַמ' הִיכִי דְּאִיכָא חֲזוּתָא בְּמֶרְאָה. פְּשׁוּט נִרְאָה לְפָרֵשׁ גַּם לְעַנְיָן אֲסוּר אַע"ג דְּמִין בְּמִינוּ בְּטֵל בְּרוּב מְדַאֲוֵרִיָּתָא מִ"מ אִם מְשַׁנָּה הַמֶּרְאָה לֹא בְּטֵל כְּמוֹ דְּלִקְוֹלָא הָדָם פֿאֲשֶׁר לְזַרְוֹק וְאִינוּ מִתְבַּטֵּל בְּרוּב מִים ה"ה בְּאֲסוּר.

מִיָּהוּ רַשׁ"י פִּי דְּדוֹנְקָא בְּמִידֵי דְּשִׁינָה חֲזוּתָא וַא"י טַעַמוֹ. וְהִנֵּה הֶרְמִ"א בְּתו"ח (פְּלֵל ע"ד) כ' לְהַחֲמִיר בְּשִׁנּוּי מֶרְאָה דְּהוּי כְּמוֹ עֵבִידָא לְטַעֲמָא דְּלֹא בְּטֵל וְהֵינּוּ מְדַרְבְּנָן.

וְזֵה אֲפֹשֶׁר גַּם רַשׁ"י מוֹדָה וְשֵׁלָא כְּדַת הַשִּׁיג הַמְּנַחַת יַעֲקֹב שָׁם עַל הַרְבֵּי. אֲבָל לוֹלִי פִירֵשׁ"י הִי נִרְאָה דְּאִפִּי מְדַאֲוֵרִיָּתָא בְּאִיכָא חֲזוּתָא לֹא בְּטֵל בְּרוּב וצ"ע: שָׁם בְּגַמ' מֵאֵן שְׁמַעְתָּ לִי דְּאֲמַר מְצוֹת אֵין מְבַטְלוֹת הֵלֵל הִיא דְּתַנָּא הִי כוֹרֵף כו' וְקִשָּׁה פִּינּוֹן דְּדַרְיָשׁ מְקַרָא עַל מְצוֹת וּמְרוֹרִים יֵאכְלֵהוּ א"כ מְצוֹת הַתּוֹרָה כֵּן וְלַעוֹלָם בְּעֲלָמָא מְצוֹת מְבַטְלוֹת וְכֵן הִקְשׁוּ הַתּוֹס' בְּפִסְחִים קט"ו].

וַי"ל דְּמִשְׁמַע דְּלֹא אֲכַל מְצָה אַחֲרַת וְאִי מְצוֹת מְבַטְלוֹת נְהִי דִּידֵי מְרוֹר וּפְסַח יֵצֵא מְשׁוּם דְּגִלִי קָרָא אֲבָל מְצָה דְּהוּא ג"כ מְצוֹנָה לְדוֹרוֹת בְּעָרְב תֵּאכְלוּ יְהִי צָרִיף לְאֲכֹל כְּפִיּוֹת מְצָה לְבַד הָאִי דְּעַם הַפְּסַח א"ו דְּאֵין מְבַטְלוֹת.

עוֹד י"ל דַּס"ל לְהַגְמ' דְּבִאֲמַת מְצִינוּ עַל בְּסַמוּף א"כ אִם הִי אוֹכְלֵם תִּיקְרַף זֵה אַחַר זֵה הִי ג"כ מְקוּיָם עַל מְצוֹת וּמְרוֹרִים. בְּפָרֵט בְּתוֹף אֲכִילַת פָּרֶס שֶׁל כְּפִיּוֹת הַפְּסַח רַק מְשׁוּם דַּס"ל אֵין מְבַטְלוֹת הִי כוֹרֵכֵן מִמֶּשׁ בִּיחַד: וְהִנֵּה מְהָא דְּאֲמָרִי וּפְלִיגָא דַּר"א כו' מִשְׁמַע קִצַּת הַכָּא דְּהִלְכָה כְּהֵלֵל דַּל"ה אֲתִיָּא דַּר"ל גַּם כַּר"א דַּר"א אֲמָרוּ רַק אֲלִיבָא דְּהֵלֵל וּבְפִסְחִים שָׁם אִי דְּלֹא אִיְתָמַר הִלְכְתָא לֹא כְּהֵלֵל וְלֹא כְּרַבְּנָן וּבְמִלְחָמוֹת שָׁם כ' דְּלֹא פְּלִיגִי כְּלָל דְּאִי לַא"ה ר"א הִיכִי שְׁבִיק רַבְּנָן וְעַבְד כְּהֵלֵל ע"ש מ"ש לְפָרֵשׁ סוּגְיָא דְּהַכָּא]: בְּתוֹד"ה מִין בְּמִינוּ בְּרוּבָא הֵינּוּ דְּלֹא כְּתַנָּא דְּמִתְנִיתִין דְּאִית לִי רוֹאִין כו'.

פ' דבריהם דהא מסיק הגמ' לעיל דלמ"ד רואין פ' דמין באינו מינו נ"ט דאורייתא ה"ה
במינו רואין פאילו הי' א"מ. ובס' פ"מ שגג בכאן: ע"ב בגמ' בדם התמצית מצוי לרבות
על דם הנפיש כו'.

קשה לי למאי דאמרינן לעיל דאי נפל דם לתוך המים קמא קמא בטל ואידחי לי' א"כ
שייך גזירה אטו היכי דנפל דם הנפיש לתוך דם התמצית דאפי' אי יהי' מועט מדם הנפיש
מ"מ איפסל לה.

ושמעתי לתרץ קצת דאין דרף לקבל פלל דם התמצית רק בשעת קבלת הדם בסוף
נתערב בו דם התמצית א"כ לעולם דם הנפיש קודם. אף מדברי התוס' שפי' הגזירה אטו
בעיני' ע"ש מוכח דשייך קבלת דם התמצית בכלי בפ"ע וחדרא קושין לדוכתא: שם
במשנה אם לא נמלך ונתן פשר פירש"י העליון.

אפשר נתכוון רש"י לתרץ קושני' תוס' לעיל (כ"ו) דהקשו למ"ד שלא במקומו במקומו
א"כ דם שלמטה שניתן למעלה כיפר רק הפשר אסור להקטיר ולאכול ולא מהני תו
נתינה דלמטה ע"ש.

לכן פי' רש"י דרק העליון פשר. והאדאמרינן לקמן דנותן גם למטה בתורת שיריים הפל
להכשיר החטאת אבל לעולם שלמטה פסול לאכילה.

מיהו באמת איני מבין קושני' התוס' די"ל דפי' לא נמלך רק נתן היינו לשם מים כדר'
אליעזר ולא חשיב נתינה להתפטר כמ"ש תוס' עצמם שם בדר"א וכ"מ בתוי"ט ע"ש.
גם בלא"ה א"א לפרש פן בכוננת רש"י דהא בפרייתא לקמן תני דנותן למטה ואלו נאלו
עלו לו משמע אפי' להתיר הפשר באכילה.

לכן נראה פוננת רש"י פ' דתני פשר קאי על עליון אבל למטה גם לכתחלה מודין
חכמים דיתן למטה פ' דגם שיריים דעליונים ניתניו למטה וכדמפרש לקמן בפרייתא
דיחזור ויתן למטה אפי' לכתחלה לכן כ' רש"י העליון: דף פ ע"א במשנה הניתניו במתן
אחת שנתערבו בניתניו במתן אחת ינתן במתן אחת.

אי מיירי בנתערב ממש קמ"ל דסגי במתן א' לשניהם. אף הרע"ב מביא פי' הגמ' בב'
פוסות א"כ פשיטא.

והתוי"ט תמה על הרע"ב דקל טעם הגמ' בב' פוסות משום דס"ל לר"א אין בקלה א"כ
גם הני משניות דלעיל ע"כ מיירי בב' פוסות ולכן נדחק דהרע"ב פתבו פאן וכוננתו על
פל המשניות דלעיל ג"כ. אף יש להקשות ע"ז דא"כ לעיל בדם התמצית דפי' הרע"ב
דגזרינן לא רבה אטו רבה א"כ מיירי בכוס אחד.

ולתסוגיא דמסיק כר' אשי דלר"א אין בקלה ע"כ פי' התם כר' זביד דבגזרין גזירה אטו
בעיני' כפי' התוס' פליגי והרע"ב לא ס"ל התם פן. ולכן נראה יותר דבאמת הך דאין
בקלה אין ענין לפי' המשניות ולכן לא חש הרע"ב לעיל לפרש מזה ואיכא אמוראי דס"ל
גם בדר"א יש בקלה.

ור"פ דפליג אר"ז ע"כ נמי ס"ל הכי כמ"ש. רק הקא מביא הסוגיא דמיירי בכוסות
להשמיענו רבותא דגם בכוסות שייך הטעם דלא נאמר ב"ת רק פשהוא בעצמו דלכאורה

לא שייך זה רק בנתערב ממש ומסוגיא דהקא מוכח דשייך נמי בכוסות להכי הביא הרע"ב הסוגיא הקא פנ"ל: שם בגמ' ר"י אומר ינתן במתן אחת.

לכאורה הי' נראה דעכ"פ צריף ליתן מתנה זו על הקרן דמה דיוכל לתקן יתקן ובל תוסיף ליפא דהא מתן אחת קנהיב. אכן התוס' פתבו דכיון דנותן על הקרן דנראה כב' מתנות איפא בזה בל תוסיף ע"ש ד"ה בל תוסיף.

אבל הסברא תמוה בעיני וצ"ע לדינא: שם בגמ' א"ל ר"י וקרי עובר בבל תוסיף. תוס' בעירובין (ד' ק') הקשו דליתי עשה דמתן ד' ולדחי ל"ת דבל תוסיף.

ותרצו פיון דבא ע"י פשיעתו אינו דוחה. וזה כלל חדש.

דמ"מ עתה עשה מוטל עליו. ותו שמתתי להקשות מהא דמפלפל הגמ' (פסחים ד' פ"ג) בשריפת נותר.

אי דחי ל"ת דמלאכת יו"ט והתם נמי ע"י פשיעה בא. וזה נראה ליישב דשאני התם דעשה דשריפת נותר נולד עתה ואי לא הי' נותר לא הוי עשה כלל.

משא"כ הקא אילו לא פשע שפיר הי' מקיים העשה דמאן ד' בלי דחיית הל"ת אף עיקר התירוץ חידוש הוא. ויותר הי' נראה ליישב קוש' תוס' דכמו דאמרי' דלא דחי רק בעידנא דמקני' העש' מיעקר הלאו **בטו"א בר"ה (כ"ח:) ובתגי' (ב'): כ' דהא ליתא דא"כ מאי פריף לקמן (צ"ז:) גבי יקדש ניתי עשה ולדחי ל"ת הא אינו בדבר אהד.

ולמ"ש פאן לדמות זאת להא דבעי בעידנא י"ל פיון דבכה"ת פולה אין היתר מצטל"א רק בקדשים הוי ל"ת דקיל כמו ל"ת שאין שנה בכל א"כ כמו דחמיר דוחה קל אע"ג דלא הוי בעידנא כמ"ש התוס' פסחים (ב"ט).

(ה"ה הקא ומיושב בזה קוש' העולם אהא דאי בפסחים (מ"ה.) דיקדש הוי ב"כ הפאים פאחד הא אצטריף פי היכי דלא נימא עדל"ת ולהנ"ל ניחא דאי לא הוי ב"כ הפאים פאחד שוב הו"א בכה"ת דהמל"א דילף מנזיר.

וממילא לא הוי ל"ת קל ושוב בלאו קרא הוי ידעי' דאין העשה דוחה הל"ת פיון שאינם בדבר אהד פנ"ל. ועי' בשעה"מ (פ"ב מה' נדרים) שהקשה מסוגיא הנ"ל ג"כ עמ"ש התוס' דאין עדל"ת דפשיע'.

ותי' דשאני התם דהל"ת בא פשה'י כפר העשה ע"ש. גם קוש' הטו"א הנ"ל י"ל פן ודו"ק: ה"ה הקא פיון דבמה דמקיים העשה לא נעשה הלאו העשה היא בדם של מתן ד' והלאו היא בדם של מתן אחת בכה"ג לא דחי.

ולמאי דמסיק הגמ' דאיירי בכוסות י"ל דל"ק קוש' התוס' פיון דבכוס של מתן א' ליפא העשה כלל. והגם די"ל דסברת תוס' דכמו דנדאי עשה דוחה נדאי ל"ת ה"ה ספק עשה דוחה ס' ל"ת אין זה מוכרח וי"ל בספק שב וא"ת עדיף.

מיהו בגמ' מבואר דפליגי גם בכוס א' למ"ד יש בילה והקשו תוס' שפיר ולע"ד י"ל דכוננת ר"י דכיון דאיפא בל תוסיף א"כ לדעת ר"א נמי דאיפא נמי בל תגרע נכון יותר לשפוף הדם דכל פמה דלא זריק לא הוי ביטול עש' ויביא קרבן אחר [ואע"ג דבכור

ומעשׂר א"י להביא אחר אינו רשאי לעבור על כל תגרע בעולה ושלמים משום קיום עשה דבכור ומעשׂר פדאמרינו במנחות (מ"ח).

(דל"א חטא פחטאת בשביל שתזכה בעולה] ור"י השיב רק על דברי ר"א אבל ר"י בעצמו ס"ל פדמסיק בשב ור"ת עדיף וכשאינו בעצמו ליכא לא כל תגרע ולא כל תוסף פנ"ל. והא דאמר ר"א לא נאמר כל תוסף אלא פשהוא בעצמו לכאורה קשה כמ"ש בתוי"ט דא"כ כל תגרע נמי ליכא.

י"ל דר"א באמת ס"ל דכה"ג עשה דוחה ל"ת וז"ש פשהוא בעצמו ואין בו עשה אבל הקא דמתן ד' יש בו אתי עשה ודחי [וכן פרש"י בעירובין שם]. ואפשר דתוס' עצמם נתפנונו לזה במ"ש בר"ה (כ"ח:) דטוב שלא לגרע המצנה היינו מפת דעשה דוחה ל"ת: שם בגמ' א"ל ר"י לא נאמר כל תגרע אלא פשהוא בעצמו ועוד אר"י כו'.

אין מוכן דטעם ראשון לכד לא מספיק פינו דאיסור כל תגרע וכל תוסף בשונה א"כ מוטב לקיים המצנה דמתן ארבע בשלימות דלכד הלואו דכל תגרע האיכא עשה דמתן ד' נהי דאינו מעכב אבל עשה הוי.

וצ"ל דנעוד פירושי הוא ושניהם טעם אחד הם. מיהו ק"ק אי באמת ליכא לא כל תגרע ולא כל תוסף א"כ מה זה דמוטב שלא לעשות פינו דליכא שום איסורא.

ותו דבהדיא קאמר ר"י פשנתת עברת כו' א"כ נראה דר"י קאמר טעם ראשון רק לדברי ר"א לדבריה דכשהוא בעצמו ליכא כל תוסף גם כל תגרע ליכא. אבל לדידי תרנויהו איתנהו ב"ח וב"ת לכן מוטב שלא לעשות.

א"כ קשה טעם ראשון לדברי ר"א אינו מספיק פלל כמ"ש. ותו קשה לדברי ר"י דיש ב"ת וב"ת הי' נכון יותר שלא ליתן פלום ולשפוף לאמה משיעבור על כל תגרע ולמה יתן מתן א' וקושיא זו מצאתי ג"כ בס' טורי אבן בר"ה שם.

והנלע"ד בפ"י המשנה דר"י מכריע פינו דלדברי ר"א לא נאמר ב"ת אלא פשהוא בעצמו השיב לו ר"י דלפי דבריה כל תגרע נמי ליכא אבל באמת סברת ר' יהושע דלענין כל תוסף דהוי איסור בקום ועשה לא מהני הסברא דאינו בעצמו פ"י דהנתינה אינו בעבור דם הבכור רק בעבור העולה מ"מ אין לה לעשות מעשה בדם הבכור אטו דם העולה ולכן יש כל תוסף.

אבל כל תגרע דהוא איסור מניעות מעשה ממילא פשאינו בעצמו ליכא איסור במה שאינו נותן עוד מתנה משום דם הבכור דא"י להוסף. נמצא ס"ל לר"י דכל תוסף הוי אפי' פשאינו בעצמו וכל תגרע אינו אלא פשהוא בעצמו ומינשב הפל.

והא דאמר ועוד סיומא דמלתא היא כמ"ש לעיל: שם בגמ' וא"נ מצטרפין להזאות מי יימר דמליא שיעורא. הא דהוצרה לומר דרבנן ס"ל אין מצטרפין.

משום דאמרו פסולה משמע אפי' יתן כל המים שבצלוחית על הטמא וע"כ משום דאין מצטרפין. אבל לר"א דסגי לי' בב' הזאות מקשה הגמ' אפי' מצטרפין.

ומינשב קוש' תוס' ד"ה בשלמא. מיהו עיקר סברת הגמ' תמוה בעיני לומר אפי' אי יש בילה אין התערובות חלק פחלק דפשוט נראה דאי יש בילה מתערב ממש לגמרי וכמו

בפ"ק דר"ה (ד' י"ג) יצבור גורנו לתוכו ונמצא מפריש מן החיוב על החיוב אי יש בילה וצ"ע: שם בגמ' רבא אמר כו' וקנסא דקנסו כו' נראה דבכל הזאה מאותו צלוחית צריף ליתן ב' וא"כ לא ירויח מזה התעורבו' דנהי דרבא לא דינק כ"ש ממש.

מ"מ עכ"פ לא הי' רוב עלמים המקודשים פינו דתנא כ"ש ולכן קנסו אותו שפיסיד תצי הקבית. והרמב"ם בפ"י המשניות דפ"ה פ"א לר"א מזה שתי הזאות שישפף פשיעור ב' הזאות לחוץ ויתר המים פשר.

ותמה הרע"ב שם דהוא נגד הש"ס דהכא. והי' נראה לפרש דס"ל פדרבא וכינון דהוא מטעם קנסא ה"ה בשופף לחוץ נמי מהני.

דלא ינהה מן התעורבות. וכן מצאתי בתוס' תדשים שם בשם מהרש"ח ז"ל.

מ"מ קשה מה ענין ב' הזאות דהול"ל לשפוף פשיעור שפפל בו ואי נפרש קודם כל הזאה שופף כב' הזאות לחוץ קשה למה לי ב' הזאות בתדא סגי וצ"ע. ובס' פנים מאירות רוצה לפרש דהרמב"ם ס"ל דתולין דהמים ששפף הוא שפפל בו כמו הקריב אהד מן הראשים ע"ש.

ותמוה דמלבד דלפ"ז תקשה על הגמ' למה לא מפרש פ"ה דברי ר"א. רק בלא"ה אין לו מקום פלל דדוקא חתיכות בחתיכות דכ"א בפ"ע שייף לומר דהנקרב הי' הפסול.

אבל בתעורבות מים אפי' למ"ד אין בילה היינו דיוכל להיות מים מוכדל בפ"ע באיזה מקום ששם לא נתערב. אבל לתלות שזה ששפף הי' מבורר שהוא פל האיסור ולא נשתייר פלום מן האיסור ליתא.

ותו דלכתחילה לכ"ע אסור להשליף ולומר דהאיסור נשפף ותו קשה אי הי' זה טעם ר"א א"כ הוי להרמב"ם לפסוק הכי דבטבעת של ע"ז שפפל א' ליס פוסק הרמב"ם כר"א. א"ו לא נתפונן הרמב"ם לזה והנה הרמב"ם (פ"ט מה' פרה) פסק כרבנן דכל המים פסול.

ותמה עליו הכ"מ דהא הרמב"ם פסק הזאה אין לה שיעור וכ' תי' דוחק בשם הר"י קרקוס ע"ש. ולע"ד נראה דס"ל להרמב"ם דלרבא דטעם ר"א משום קנסא שוב גם לחכמים קנסא הוא לפסול פל המים ולא תליא פלל אי צריכה שיעור פנ"ל: דף פא ע"א בגמ' בל תוסיף מהיכא.

ותמוה כמ"ש תוס' ותי' דהני ס' בל תוסיף. נראה להוסיף על דבריהם דכינון דמצות נתינת בכור עצמו עדיין ספק אי יצא במתן אחת דשמא לא הי' מדם בכור וא"כ פינו דעדיין מצות מתן בכור עליו במה שנתן מתן ב' במקום אחר לית לן בה ולא חשיב פלל בל תוסיף דמחויב הוא ליתן עוד מתנה לקיים מתן בכור בנדאי: שם בגמ' תנאי הוא.

מה שהקשו תוס' דר"י עצמו דורש מדם הפך והשעיר אפשר לומר דהכא משני אליבא דחכמים אבל ר"א שפיר מוקי בתחלת עולה וחסאת וקמ"ל דאמר' רואין. ומדם הפך לפי דאין עולין מבטלין זא"ז ור"י ס"ל כר"א: ע"כ בגמ' הב"ע בחטאת חיצונה ושירייה.

נראה דבני מערבא תירצו בזה גם הא דתניא דהפל מודים דאלו נאלו עלו לו א"ש גם לר"א פינו דמירי בשירייה דדינם למטה ולפי זה מיושב קושני' תוס' לעיל (כ"ו): דאי שלא במקומו פמקומו אין תקנה לדם שלמטה.

וילאוקימתא זו א"ש: שם בגמ' ונפלוג נמי ר"א בקהא. היכי ניעבד גיטיב בחוץ ונהדר בפנים
מצנה להקדים פנים גיטיב פנים ונהדר חוץ פניו דאיכא חטאת ואשם לא פסיקא לי' והקשה
רש"י גיטיב בפנים לתמן עכ"פ מה שבפנים ותיירץ דלפסול לכתחילה הדם לא אמר ר"א
ומוטב להמתין עד שקיעת החמה ויפסל מעצמו.

והעתיקו הרע"ב. ונמצא דין חדש דכל הגי דישפף לאמה ממתנין אותן עד הלילה.
ולא נמצא זה מפירוש בשום מקום וגם הרמב"ם כ' סתם ישפף לאמה. ודוקא בשריפת
קדשים טעונין [לפעמים] עיבור צורה.

אבל דם קודם זריקה אין עליו דין קדשים פסולין והוי רק כמו הפסד ממון ויביא קרבן
אחר וגם קשה לי על פירוש"י מהא דאמרין בגמ' לעיל למ"ד אין בילה אם בפוס א'
נתערבו דם שלמעלה ושלמטה לר"א יתן למעלה כל מה שלמטה ועוד יותר.

ונמצא דמה שלמטה נפסל בידיים ולא אמרי' דמתין עד הלילה כדי שלא להפסיד בידיים
מה שלמטה. ואפשר ליישב כננות רש"י דבאמת בעבור תיקון קרבן זה אין חוששין
להפסיד השני כשבא זה הפסד בשעת הקרבת הפשר.

אבל הכא מיד שמכניסין הדם לפנים קודם הזריקה נפסל הדם שבחוץ וזה אסור. ולולי
פירוש"י הי' נראה לע"ד פ"א אחר דבאמת עיקר הדבר תמוה לומר פניו דמצנה להקדים
פנים לחוץ לכן ישפף שניהם לאמה הלא מוטב להקריב הפנימי אחר החיצון משיתבטל
כל הקרבן.

לכן יש לפירוש דבלא"ה גם לפירוש"י והרע"ב חולק ר"א עכ"פ בתערובות פנים ועולה
דחוץ רק התנא לא רצה להאריך וסמך עצמו אדלעיל וכיון דלא פסיקא לי' למתני' בכלל
לא רצה להאריך בפירוש. וא"כ י"ל דאה"נ דר"א בתרנוניהו פליג רק פניו דבעולה צריך
ליתן בפנים ואח"כ בחוץ ובחטאת ואשם צריך ליתן בחוץ ואח"כ בפנים פניו דליכא עצה
אחרת והי' צריך התנא להאריך בחילוקי דינים להכי סמך אדלעיל אבל באמת ר"א פליג
גם בב' האופנים.

ופ"א הגמ' היכי ניעבד כו' הפוננה איך יאמר התנא בקיצור דיעבד אי ליתן בחוץ ואח"כ
בפנים הא מצנה להקדים. פ"א בעולה דיש עצה להקדים פנים.

ואם יאמר שיתן בפנים ואח"כ בחוץ הא בחטאת ואשם כה"ג פסול וצריך לעשות להקפוד
להכי לא פסיקא לי' למתני' כנ"ל. ולפ"ז אין להוכיח מכאן דישפף לאמה הפ"א בלילה
וצ"ע: בתוס' ד"ה נתן בחוץ וק"ק כו'.

א"י למה הוצרכו להקדים ולהקשות בדוחק מדיוקא בלא"ה תקשי בגמ' דאמרין דלר"א
דס"ל רואין כאלו הן מים מ"מ בנותן בפנים קודם שנתן בחוץ פסול מטעם דם שנקנס
בפנים אע"פ שהכניסו לשם מים וצ"ע באמת בזה: דף פב ע"א בגמ' מפדי בחטאת עסקינן
כו'.

אפשר דהוי כמו מיעוט אחר מיעוט לרבות פניו דסתמא בחטאת קאי הוי מיעוט ופ"א וכל
חטאת הוי מיעוט אחר מיעוט. אף לא משמע פן מפירוש"י שכ' דלהכי כתי' חטאת בהדיא
דלא תימא חטאת לא תיפסל כו' אכן הצ"ק הקש' ע"ז ע"ש: שם במשנה אריה"ג מה

במקום שהמחשבה פוסלת בחוץ כו' פי' במחשב לזרוק או לאכול בחוץ ואעפ"כ אינו פוסל המשואר דאפי' זרק מקצת דם בחוץ הנשאר פשר פדלקמן (קי"א:) אבל יציאת חוץ לבד אין מחשבה פוסלת פחכמים דפליגי אדר"י לעיל (ל"ה:) ע"ש ומגושב בזה מה שהקשה הג' רע"א במשניות בהא דמפלפל הגמ' למילף ק"ו דבשר הנכנס לפנים יפסל מה יוצא דלא עשה המשואר פיוצא פסול הבשר.

נכנס לא כ"ש. והקשה דנימא מה לינצא דפוסל במחשבה.

ולק"מ דהק"ו הוא מיוצא ולא נזרק דכה"ג אין פוסל במחשבה ואינו עושה המשואר פיוצא בו. ופסול בבשר.

כ"ש נכנס. פנ"ל פשוט.

ולכאורה קשה לריה"ג דפסול חטאת שנקנס דמה הוא מקרא דהן לא הובא כמ"ש רש"י ושמ' כ' את דמה דמשמע כל הדם א"כ ל"ל ק"ו. ונראה דמהאי ק"ו גופא מסתבר לריה"ג לומר דפסול חטאת לא קאי רק אפנימיות משום דכ' מדמה והק"ו נותן דמקצת דמים לא פסלה שם בגמ' ר"ש אומר עד שייכפר.

נראה דבאמת מכפר לדידן' פיון דקי"ל דשלא במקומו במקומו ואע"ג דהתוס' כתבו לעיל (כ"ז:) דבנכנס לפנים לא כפר היינו משום דמיפסל קודם נתינה לדין אבל לר"ש דכל שלא כפר לא נפסל א"כ שפיר מכפר: שם בגמ' רי"א אם הכניס שוגג פשר.

ק"מ א"כ איך חשד מרע"ה לאהרן ובניו שהכניסו במזיד הדם לפנים באמרו הן לא הובא. ולדעת הרמב"ם דבכפר אפי' שוגג פסול י"ל דחש שמה הכניסו בשוגג וכפרו.

אבל לפשט הגמ' לקמן דאפי' בכפר בשוגג פשר קשה. וראיתי בראב"ד בפ"ה התו"כ (פ' צו פ"ח) מסופק מאי שוגג אי הפי' דסבר שחטאת פנימי הוא או דסבר דלא מיפסל בכניסה לפנים.

א"כ י"ל דיש שוגג שפסול וכו' חשד אותם משה: ע"ב בגמ' מדמה ולא בשורה. אין להקשות דילמא ממעטו קרא רק במקצת בשר דאינו פוסל השאר רק מדמה פוסל השאר אבל הנכנס בעצמו אפסול אפי' בבשר, דז"א דלפסול השאר לא צריך קרא למעט דבלא"ה איך נימא דפוסל אי מק"ו דיוצא דיו להיות פנידון דיוצא אינו פוסל השאר א"כ ע"כ קרא אתי למעט דאפי' בשר הנכנס פשר פנ"ל.

ובלא"ה מק"ו תו לא מצינו למילף דמה לדם שקצתו פוסל. אף מקרא דבשר בשדה שיצא חוץ למחיצתו שאסור י"ל דגם בנכנס לפנים הוי חוץ למחיצה שלו ולפסול.

וקרא דמדמה דמעט בשר מיירי רק במקצת דמה שלא יפסל כל הקרבן במקצת בשר רק בדם. ונראה דפנים לא מיקרי חוץ למחיצה לגבי בשר דאמרינן לעיל (ס"ג).

(שאם הקיפו עכו"ם המקדש נכנסין פהנים להיכל ואוכלין שם ע"ש: שם בגמ' א"ל אביי כו' ואע"ג דהו"ל למיכתב נרצע כו'. פוננת אביי דלא מסתבר שיהי' קרא מיותר פדי שלא נטעה דהו"ל לכתוב בפ"ה נרצע רק מפח מילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא אכו לשון הברייתא בתושב ושכיר לא משמע פן ורש"י הרכיב ב' הטעמים וצ"ע: שם בגמ' אלא אמר אביי לא נצרכה אלא דרף משופש.

לכאורה קשה מאי אלא פיון דעדיין תי קמא עיקר דבא זה ולימד ע"ז הול"ל אמר אב"י. וי"ל דהא קשה מה דמקשה ל"ל קודש ופנימה הא אין עונשין מן הדין ואי הוי גלמד פנים מק"ו דהיכל לא הי' לוקה אלאו דלא תאכל.

ולכן י"ל דהבין אב"י דעיקר קושיות רבה הי' דכבר איפסל בפניסה להיכל. ומ"מ תי' בא זה ולימד על זה.

וע"ז הקשה אב"י דל"ד לתושב ושכיר אלא אמר אב"י דהא לאו קושיא הוא דנ"מ לדרף משופש ושוב קרא לגופי' איצטריף לחייב מלקות וא"צ לומר בא זה ולימד על זה פנ"ל. אף צ"ע אם הכניס דרף משופש פיון דגגין לא נתקדשו א"כ פסול משום יוצא.

מיהו י"ל דיוצא אינו פוסל שאר הדם. אבל קשה פיון דנפסל משום יוצא ואינו ראוי לזריקה שוב לא יפסול מטעם פניסה לפנים וצ"ע: שם בגמ' אלא אמר רבא כו'.

הי' אפשר לפרש פוננת רבא דהוי כמו שלא ע"ד לכפר פיון דרצה לכפר לפני ולפנים לא לכפר בהיכל ומקנים תירוץ הראשון דבא זה ולימד על זה ובזה הי' מיושב מה דהשמיט הרמב"ם זה הדין דפשיטא הוא דהוי כמו שלא לכפר.

אבל רש"י פי' דקרא אצטריף להשמיענו זה הדין משמע דמסברא הי' פוסל ולפ"ז לא הו"ל להרמב"ם להשמיט זה הדין כמו שהקשו בלח"מ ומל"מ (בפ"ב מה' פסוה"מ). גם י"ל פוננת רבא ליישב דאי לא הוי כ' פנימה והי' פשר לפני ולפנים ממילא אם הכניס לכפר לפני ולפנים דרף היכל לא מיפסל ג"כ פיון דלא הי' פוננתו לכפר בקודש דהא לפני ולפנים לא פסיל קרא ולהכי אצטריף קרא לפסול גם לפני ולפנים ואע"ג דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא.

כמו בשכיר ותושב. אבל באמת עכשיו דגם בהכנסה לפנימה מיפסל א"כ היכל ופנימה חזר רשותא הוא לענין זה.

א"כ מיד פשוננס להיכל פסול דלכפר בקודש קרינן בי' אפי' הוציא מיד פנ"ל. אבל רש"י פי' אם חזר והוציא פשר משמע מדבריו דבאמת פשר גם עכשיו דכ' פנימה.

אף גם לפירוש"י אפ"ל קצת דבאמת רבא הכריח דין זה רק מכח הברייתא דמצריף תרי קראי להיכל ולק"ק. אף למאי דמיבעי' לרבא אח"ז דדם שבהיכל נפסל בהכניסו לק"ק ונשאר פן באת"ל.

דהלכתא הוא כמש"פ הרמב"ם וא"כ יש לפרש הברייתא כפשטא דפסול דק"ק לענין דם שבהיכל וא"כ א"צ תו לחידוש דין הנ"ל ולכן השמיטו הרמב"ם: בתוס' ד"ה לא נצרכה וקשה כו'. נראה ליישב פיון דכתיב ואל יבא בכל עת אל הקודש דהוא היכל א"כ נהי דאם נכנס מבחוץ דרף גג לק"ק פטור מ"מ בנכנס להיכל דרף פתח ובהיכל עלה לגג ונכנס משם לק"ק הו"א דחייב להכי צריף אל פני הפנורת דכניסה לק"ק נמי צריף להיות דרף פתח פנ"ל: דף פג ע"א בגמ' או דילמא יציאה קרינא בי'.

מכאן קצת הוכחה לפי הרמב"ם (פ"ב מפסוה"מ) דפי' כל הבעיא לענין פסול יוצא דהיינו שבאמצע הזאות שבק"ק יצא עם הדם להיכל נפסל ואינו ראוי עוד להזות בק"ק וכמו כן מן הפירות למזבח ע"ש.

והראב"ד השיג עליו ופי' פרש"י ולשון זה יציאה קרינא בי' נוטה לשי' הרמב"ם. ואפשר
לדינא מודה הראב"ד דאית בי' נמי פסול יוצא שם בגמ' מה להלן פשלא כפר.

תמוה מה הוכחה שם טפי מהקא ופירש"י אין מוכן לי ואפשר לומר דקשיא לברייתא
קושית המדרש (פר' אחרי) וכל אדם לא יהי וכי הפהו לאו אדם הוא. להכי פי' התנא
כונת הפסוק קודם פניסת הפהו פי' דכל אדם לא יהיה פשנכנס הפהו לשם א"כ אוסר
הכתוב אפי' קודם פרה.

עוד אפ"ל דכ' בבואו כו' עד צאתו משמע דאסורין לכנס עד שהפהו יוצא משם וכן הוא
לשון הרמב"ם בה' תמידין (פ"ג). וא"כ ביאה דומיא דיציאה וכמו דאסור אחר עבודה
עד שיוצא ה"ה מתחילת ביאה אסור אפי' קודם העבודה: פרק תשיעי.

דף פג ע"ב בגמ' קמצים שלא קידשו בפלי. כ' בתוס' אליבא דר"ש משפחת אינו ראוי
למזבח בלבונה שעלה קודם קמיצה וחשבו זה מעשה בגופי' פיון דגם לבונה מפלל
המנחה דצריך לקמוץ פשהלבונה עלי'.

ותו איכא לאוקמא במנחת חוטא של פהנים דס"ל לר"ש (מנחות ע"ב): דנקמצת והקומץ
נקטר לעצמה והמנחה לעצמה א"כ בהעלה מן המנחה קודם קמיצה ודאי אינה ראוי'
למזבח קודם קמיצה.

ואפשר דה"ה קומץ קודם שגמלח דג"כ אינו ראוי להקטיר ומחוסר מעשה בגופו וצ"ע:
שמעתי להקשות על התוס' דקאי אליבא דר"ש. ואיהו ס"ל דצריך להיות בא בגלל עצמו
ולבונה אינה באה בגלל עצמה [וכן הקשה בפמ"א] ולא קושיא הוא דדוקא נסכים דהוא
מילתא באפי' נפשי' שייך לחלק אי באין בגלל הזבח אז אינו קרבן בפ"ע דמביא אדם
קרבן היום ונסכיו אח"כ.

אבל לבונה מגופה דמנחה היא (פיון דאיקבע בחד מנא פדאי' במנחות י"ג): לענין פיגול
ע"ש [והיא באה בגלל עצמה דהמנחה היא הסולת והשמן והלבונה. עוד נסתפקו תוס'
אי האי מימרא וכן מימרא דעולא דאימורים קודם זריקה אתי אפי' אליבא דר"י.

ונראה דנדאי הכי הוא וכ"ד הרמב"ם דפסק כר"י וגם פועולא]. ומה שהקשו מדאמרי'
בגמ' לקמן אף אנו נמי תנינא כו' נראה לפרש פוננת הגמ' דהא חזינו דפליגי ר"י ור"ש
בנשפף הדם ור"י ממעט מקרא הרי דלולי הפסוק לכ"ע הו' הדין לא ירדו.

וא"כ לר"י נמי דמעט מקרא דוקא בנשפף דאינו ראוי לזריקה אבל קודם זריקה מודה.
ובע"כ הכי הוא דאי עולא לר"ש קאי לא שייך לשון אף אנו נמי תנינא דעדיפא הו"ל
לאקשוני השתא נשפף הדם לא ירדו קודם זריקה מבעיא והו"ל לעולא לומר יותר
רבותא בנשפף אלא ודאי לר"י מייירי: דף פד ע"א בגמ' מתנדב אדם מנחת נסכים.

צ"ע אי דוקא מנחה עם יין פדיו מנחת נסכים דאז המנחה אינה נקמצת רק פליל כמו
מנחת נסכים. אבל שיוכל להתנדב מנחה בלי יין ושתהי' פליל אין לנו וכן שורש דברי
רבא מנחות (ק"ד) מייירי בסולת שמן ויין כדפירש"י שם והרמב"ם (פי"ד ממעה"ק)
סתם פלשון הגמ'.

ונראה ד'כול להתנדב גם בלי זין פ'ינ דבמנחת נסכים היינו אינו מעכב המנחה כדאיתא פ' התכלת (מ"ד:). א"כ גם בפ"ע היא פליל וכה"ג יכול נמי להתנדב בלי זין.

עמ"ש בחי' מנחות צ"א:]. והנה הא דאמר רבא דנסכים בפ"ע לדברי פולן ירדו לכאורה תלוי בפלוגתא דלקמן (צ"א:). במתנדב זין אי זרקו על האשים דלדידן' גם לר"י לא ירדו.

ואפשר לומר דאפי' למ"ד זין על האשים היינו במתנדב זין סתם אבל באומר זין נסכים דינו כנסכים על מקום השיתין [כמ"ש התוס' בחולין ד' כ"ג] ולשון רש"י לא משמע הכי. [וכן משמע בתוס' קידושין (נ"ה:)] ד"ה ודילמא: שם במשנה אר"ח דוחה היא אפא את בע"מ כו' פי' הרע"ב דרק פלאחר יד והלכה כר"ח וכו' תוי"ט הטעם דמעשה רב.

ותמוה דלפי' הרע"ב דלענין פלאחר יד נאמר לא שייך בזה מעשה רב דמה דלא דחאו בידים הוא בשוב ואל תעשה. ובאמת בגמ' איפא פי' אחר דר"ח כת"ק רק דמעשה אחי לאשמענינו.

וכן נראה שהבין הרמב"ם. ולהכי לא הביא הא דכלאחר יד פלל אע"ג שכ' בפי' המשניות דהלכה כר"ח.

ומ"מ צ"ל הטעם דהלכה כר"ח משום דמעשה רב. דאל"ה הא סתמא דמשנה שאח"ז וכולן שעלו חיים כר"ע לפי' הרע"ב והרמב"ם ועי' בצ"ק] והוי מחלוקת ואח"כ סתם דהלכה כסתם רק משום דמעשה רב.

ובעיקר הפי' דכלאחר יד אין מוכן לי הענין ממ"נ אי הלכה דבע"מ ירד למה לא ירד בהדיא טפי מכל שאין פסולן בקודש: שם פ"ש שאם עלו לא ירדו פן אם ירדו לא יעלו. הלשון פ"ש אין מוכן שפיר.

והי' נראה לע"ד דכמו דאם עלה היינו ע"ד להקריב דכלי שרת אין מקדשין אלא מדעת בירדו נמי דוקא שהורידו בכוננה אבל בנפל מעצמו י"ל דיעלה. ובהכי הי' מיושב כפשוטו הך דכולן שפקעו מע"ג מזבח לא יחזיר דפירש"י א"צ להחזיר והקשה בתוי"ט דהא אם ירדו לא יעלו.

ולמ"ש י"ל דבפקעו מעצמן ל"ד לירדו ולהכי רק א"צ להחזיר. מיהו בתוס' לקמן ופ"ו. (כ' סברא להיפוך דבפקעו מעצמו נדחה טפי מעל המזבח ע"ש. וגם יש להוכיח מהא דמקשה הגמ' בכבש מקדש דאי אור מזבח אינו כמזבח להוי כירדו ע"ש.

והתם לא ירדו בכוננה רק כדי להעלותן למזבח. או דאין חילוק: שם עולה שעלתה חי ע"ג מזבח תרד פי' הרע"ב בכשרה מייירי.

אע"ג דהדין אמת גם בפסולה דתרד ואם שחטה למעלה לא תרד מ"מ הא דמפשיטו ומנתחו א"א להיות רק בכשרה דפסולה נקרבת בלי הפשט כדאי' בגמ' אותה לנתחי כשרה ולא פסולה. והא דכשרה ששחטה למעלה וה"ה בהעלתה אחר שחטה דמפשיטה למעלה.

היינו ג"כ מטעם פ'ינ שעלה לא ירד דהשתא פסולה מזבח מקדש ק"ו כשרה ולכן פי' מפשיטה דצריך להפשיטה למעלה. ומ"ש הר"ב דקמ"ל דכשר המזבח להפשיט פי'

דבלא"ה פֿשיטא דלא תרד ק"ו מפסולתה כמ"ש רק דהו"א בשביל שאין ראש מזבח פֿשר להפשיט יורידנה קמ"ל דכֿשר להפשיט ממילא אסור להורידה.

וכ"כ הרמב"ם להדיא (פ"ג מפסולי המוקדשין) דלהכי מפשיטה בראש מזבח דאסור להורידה ע"ש ותמהני שם על הרמב"ם שמיביא דינא דגמ' דקרבים צריף להוריד להדיחן ואח"כ חוזר ומעלה אותן וכ' דה"ה זבחים שנושקטו למעלה מפשיטן למעלה ומוריד הקרבים ומדיחן וחוזר ומעלה אותן ומוריד הפֿשר ועור לפעלים.

וכן איתא בתוספתא במכילתין פ"ט]. ואיני מבין מה הדחת קרבים אי קרי לאימורים קרבים ומצריף להדיחם א"כ למה יפשיט למעלה דכל הקרבה דזבחים הוא אימורים ואותם יוריד בלא"ה א"כ יורידנה ויפשיטנה למטה ואח"כ יעלה האימורים וגם באמת בה' מעשה הקרבנות לא הביא הרמב"ם שום הדחה באימורים רק בעולה הדחת הפרס והקרבים ע"ש (פ"ו ה' ו') וצע"ג בלשון הרמב"ם בזה: ע"ב בגמ' שקיבלו פסולין הנהך דחזי לעבודת ציבור.

ק"ל דא"כ הנהך דלא חזי משום דלא מציינו בהו היתר ירדו א"כ למה צריף ר"י ג' קראי למעט הנהך תלתא פיון דבכולהו לא מציינו היתר *במהרש"א בנדה (מ':) כ' דמהני ג' מיעוטי אימעיט נמי הא דשקולים הם.

כן י"ל למ"ש התוס' שם דחד מיעוטא צריף לרובע ונרבע. י"ל דמיעוט ב' לנשפף דמה דמסתבר טפי.

ואינה פולהו אתיא ממיעוט ג'. אבל לשיטת התוס' הךא דרובע ונרבע א"צ מיעוטא א"כ אם נוכל למעט כל הני מחד מיעוטא.

סגי בתרי מיעוטי ומיותר מיעוט ג': ולמה שרצו תוס' לומר דקבלו פסולין דלא חזי לעבודת ציבור אפי' לר"ש ירדו. משמע גם כן דלא צריף קרא פלל לזה.

אף תוס' לא מסקי הכי באמת. ותו קשה דא"כ בנרקו פסולין יהי' הדין אפי' בלא חזי לעבודת ציבור.

וילשון שקבלו ונרקו משמע דחד דינא להו וצ"ע: דף פה ע"א בגמ' חיינ פשיטא קשה דהא קמ"ל דמחיים אין המזבח מקדש דאי הוי מזבח מקדש הי' אסור להורידן רק לשוחטן למעלה במזבח ורש"י פתב פיון דכשרים לעלות אפי' אחר ירידה פשיטא דמורידין.

אבל מלשון הרמב"ם (פ"ג מה' פסוה"מ) נראה כמ"ש דכתב דמה"ט בעלה אחר השחיטה מפשיטין למעלה משום דאסור להורידן ע"ש. וצ"ל דפשיטא היינו משום דמחיים לא הוי פסולו בקדש ומעולם לא הוי ס"ד דגמ' לפרש המשנה בכשרים פיון דתני וכולן משמע דקאי אפסולין דרישא ולכן מקשה פשיטא דכה"ג ירדו.

אלא ע"כ דלדיוקא אתי דשחוטין אפי' קודם זריקה לא ירדו. ומשני בדוקין שבעין.

דלפירש"י הו"ל למימר בפסולין ובדוקין שבעין. פיון דעד עתה בכשרים מוקי לה.

והא דאמר במאי אוקימתא מילתא באפי נפשי' הוא דמפל הנשקלא וטרניא דלעיל משמע דמוקי בפסולין ופריף מסיפא כנ"ל: שם בגמ' פסולין בר הפשט וניחות הוא. והא אותה

פְּשָׁרָה וְלֹא פְּסוּלָה פִּירֵשׁ יי דפ"י הַבְּרִייתָא אוֹתָהּ וְלֹא פְּסוּלָה בְּנִפְסָל קוּדָם הַפְּשֵׁט דְּנִשְׁרָפֶת
בְּעֵזְרָה וּמָהָא דְּיִיק הַגַּמ' דה"ה בְּקוּדָשׁוּ הַמְזַבֵּחַ נְמִי לֹאוּ בַר הַפְּשֵׁט הוּא.

וּפְרִישׁ זֶה דְּחֹק דְּבִשְׁלָמָא בְּנִשְׁרָפֶת בְּעֵזְרָה מְטַעַם פְּסוּל לְמָה לִי הַפְּשֵׁט. אָבֵל הִיכִי דְּעֵלָה
לְמִזְבֵּחַ דְּלֹא יָרְדוּ הָוֵי עֲבוּדָה לְגַבְוָה וְשִׁפְרִי י"ל דְּבַעֲי הַפְּשֵׁט.

אָבֵל בְּתו"כ עֲצָמוּ מְבֹנָאָר דְּעִיקָר קָרָא אוֹתָהּ לְמַעַט פְּסוּלִין שְׁנִשְׁחָטוּ לְמַעְלָה דְּלֹא יָרְדוּ
ע"ז מְמַעַט דא"צ הַפְּשֵׁט וְנִיתּוּחַ ע"ש (פ'ר' וַיִּקְרָא פְּרִשְׁתָּא ה') וְכִשְׁנִשְׁרָף בְּעֵזְרָה נִרְאָה
דא"צ קָרָא דְמַהכ"ת יִצְטָרֵף הַפְּשֵׁט וְנִיתּוּחַ דְּאִין זֶה הַקְּרָבָה כָּלֵל.

וצ"ע עַל פִּירֵשׁ יי בְּזוּה: שְׁם בַּגַּמ' כִּי צַד עוֹשֶׂה מוֹרִיד הַקְּרָבִים לְמַטָּה וּמְדִיחֵן וּמְסִיק הַגַּמ'
דְּמְדִיחֵן לְמַטָּה וּמְנִיחֵן הִינּוּ בְּנִפְסָלוּ אַחַר זְרִיקָה וּמְשַׁמַּע לְכַאוּרָה דְּפְסוּלִין שְׁעָלוּ אַחַר
שְׁחִיטָה ג"כ דִּינָא הִכִּי.

וְהַרְמַב"ם לֹא הִבִּיא דִּין הַקְּרָבִים רַק בְּכִשְׁרִים שְׁנִשְׁחָטוּ בְּרֹאשׁ הַמְזַבֵּחַ כ' (פ"ג מִפְּסוּה"מ)
דְּמוֹרִיד הַקְּרָבִים וּמְדִיחֵן וְחֹזֵר וּמַעְלָה אוֹתָם וְכ' ב"כ"מ דְּכִינּוּ דְּהֵדִין כֵּן בַּגַּמ' בְּפְסוּלִין כ"ש
בְּכִשְׁרִים. וְלִשְׁוֹנוּ תְּמוּהָ דְּפְסוּלִין מְדִיחֵן וּמְנִיחֵן.

אָבֵל בְּכִשְׁרִים דְּחֹזֵר וּמַעְלָה אוֹתָם לֹא נִזְכָּר בַּגַּמ'. אָבֵל מָה דְּהִשְׁמִיט הַרְמַב"ם כָּל הַדִּין
בְּפְסוּלִין תְּמוּהָ.

וְנִרְאָה דְּס"ל לְהַרְמַב"ם דְּכָל סוּגְיָא זֹו לְמ"ד אִין הַפְּשֵׁט וְנִיתּוּחַ בְּרֹאשׁ הַמְזַבֵּחַ. אָבֵל
הַרְמַב"ם פּוֹסֵק יֵשׁ הַפְּשֵׁט וְנִיתּוּחַ מִיִּירִי מְתַנִּיתִין כְּפִשְׁטָא בְּכִשְׁרִין.

וע"ז קָאָמַר הַבְּרִייתָא דְּמוֹרִידִין לְהֵדִים וְחֹזֵר וּמַעְלָה אוֹתָם. וּמְמִילָא אִין מוֹכְרַחִין לְפָרֵשׁ
הַבְּרִייתָא בְּנִפְסָלוּ.

א"כ י"ל דְּבִנְפְסָלוּ לֹא מִיִּירִי הַבְּרִייתָא כָּלֵל. מִיָּהוּ עכ"פ מָה דְּמְשַׁמַּע בַּגַּמ' דא"א לִיקְרַב
עַם הַפְּרֵשׁ מְשׁוּם הַקְּרִיבָהוּ לְפַחְתִּיף זֶה נִרְאָה אָמַת.

אָף דִּי"ל דְּבִנְפְסוּלִין לְגַמְרִי שְׁעָלוּ כִּינּוּ דא"צ הַפְּשֵׁט כְּדָרְשָׁא דְּאוֹתָהּ וְלֹא פְּסוּלָה א"כ א"צ
לְהוֹצִיא הַקְּרָבִים גַּם כֵּן וְלִית בְּזוּה מְשׁוּם הַקְּרִיבָהוּ לְפַחְתִּיף רַק הִיכִי דְּצָרִיף הַפְּשֵׁט דְּנִרְאָה
הַפְּרֵשׁ בְּתוֹף הַקְּרָבִים אִז צָרִיף לְהִדִּיחֵן.

אָבֵל כְּשִׁמְקָרִיב כָּל הַבְּהֵמָה כְּמוֹ שְׁהִיא הָוֵי שִׁפְרִי דְּרָף כְּבוֹד. וְכ"מ הַלְּשׁוֹן בְּתו"כ דְּמַעְלָהוּ
כְּמוֹ שְׁהוּא ע"ש.

מִיָּהוּ אַפְתִּי יֵשׁ לְעִינֵין בְּנִפְסָל אַחַר זְרִיקָה דְּצָרִיף הַפְּשֵׁט א"כ נִרְאָה דְּצָרִיף לְהִדִּיחֵן בְּזוּה
הו"ל לְהַרְמַב"ם לְהִבִּיא הַדִּין אִי מוֹרִידִין וּמְדִיחִין לְמַטָּה. וְאַפְשָׁר דְּלִדִּיחֵן דִּישׁ הַפְּשֵׁט
וְנִיתּוּחַ לְמַעְלָה אֲפָשָׁר יֵשׁ גַּם הַדְּחָה לְמַעְלָה.

וא"צ לְהוֹרִידֵן כָּלֵל דְּכָל הַגַּמ' קָאִי לְמ"ד אִין הַפְּשֵׁט לְמַעְלָה. אָבֵל לְמ"ד יֵשׁ הַפְּשֵׁט י"ל
דְּמְדִיחֵן ג"כ לְמַעְלָה.

וְהַבְּרִייתָא מִיִּירִי בְּכִשְׁרִין דִּיכּוֹל לְהוֹרִידֵן וְלְהִדִּיחֵן וְלְחֹזֵר לְהַעְלוֹתוֹן וְצ"ע בְּזוּה: שְׁם בַּגַּמ'
דְּאִי מְתַרְמִי פָּהוּ אַחֲרִינָא כו'. צע"ג בְּזוּה כִּינּוּ דְּדִינוּ בְּשִׁרְיָפָה א"כ נִשְׁרַפְנוּ מִיָּד וְלְמָה לִי
הַדְּחָה וְלְהִנִּיחֵן כִּינּוּ דְּמַצְוֹתוֹן בְּשִׁרְיָפָה.

וכינן דנפסל אחר זריקה א"א להיות הפסול בדם ובבעלים רק בגופו וא"צ עיבור צורה א"כ במקום הדחה להגי שריפה וצ"ע: ע"ב בגמ' מאי דוחה פלאחר נד. צ"ע אי הפי' דוקא בבע"מ ונאמר דר"ח הי' קצת מסופק בדבר ולא רצה להורידו בהדיא וזה דוחק.

ויותר נראה לפרש דהוא פלל לכל שלא הי' פסולן בקודש דירדו היינו עכ"פ פלאחר נד. וצ"ע על הרמב"ם שהשמיט זה הדין ובמשנה כ' סתם הלכה כר"ח ולא ביאר לשון דוחה. והתוי"ט כ' דבחיבורו השמיט הא דר"ח. וגם בהגה"ה בהרמב"ם (פ"ג מפסוה"מ) כתב תימא דלא הביא הדין דבדוקין שבעינו כו'.

ואם פוננתם על עיקר הדין דבעלי מומין ירדו אין תימא פלל דאדרבה פיון דסתם וכתב דכל שלא הי' פסולו בקודש ירדו א"כ ה"ה ב"מ. רק על לשון דוחה הי' שפיר הקשו למה השמיט זה הרמב"ם וצ"ע: דף פו ע"א בגמ' יכול יחלוץ כו' פרש"י מצנה מוטלת עליו משמע קצת מלשונו דקמ"ל מדכת' והקטיר כו' הפל דא"צ לחלוץ.

אבל באמת נראה דמחנפרין אסור לחלוץ וצריף להקטיר הפל וכן כ' הרמב"ם (פ"ו מה' מעה"ק ואולי מודה רש"י לזה רק דבס"ד הו"א עוד דמצנה לחלוץ שלא ישאר אלא הבשר והדם כמ"ש בקרבן אהרן.

ואצטריף קרא גם למחנפרין דהתירא כמ"ש הפהרש"א א בחולין (צ'.) (ע"ש): שם בגמ' מאן תנא כו' דאמר פירשו ירדו רבי היא כו'.

תוס' פירשו דלרבנן נמי פירשו למטה אין מעלין. ולכאורה משמע פדבריהם מדלא אמרו מאן תנא פירשו אין מעלין.

אכן לרש"י נראה דכונת הגמ' להוכיח דתנא דמתני' ס"ל פרבי אע"ג דלא נזכר דין ירדו במשנה והפונה פיון דפליגי בבב"יתא דלרבנן יעלו ולרבי אפי' עלו ירדו ממילא מתניתין דדרשו פרבי מסתמא ס"ל ג"כ דירדו דאין לעשות ג' מחלוקת בדבר.

וי"ל עוד דבמשנה עצמו משמע דירדו פיון דסמכו התנא להגי דאם עלו ירדו. וכ"מ בפי' הרמב"ם במשנה וגם בחיבורו (פ"ג מה' פסוה"מ) דפסק ירדו ע"כ ס"ל פרש"י דלתוס' הו"ל לפסוק כרבנן.

וגם מסוגיא דלעיל בעולא דמתני' אסיפא משמע ג"כ דלמתניתין ירדו. וגם ממה דמסיק הגמ' לעיל מאן דמתני' ארישא אבל בסיפא לא דלאו בני הקטרה גינהו ואם איתא דאם עלו לא ירדו ע"כ בני הקטרה הם.

גם יש לתמוה על פי' התוס' דכינן דלרבנן נמי פירשו למטה לא יעלו א"כ קרא דהבשר והדם אתי לזה ומנ"ל דעיפולי גידין בעצמות אין מחזירין וגם לשון תוס' עצמו שכתבו והא דלא מוקי מעוטא כו' בירדו למטה וכן בסוף החיבור נקטו ירדו למטה ולמה לא קשיא להו בפשיטות טפי דנוקי מעוטא בפירשו למטה לא יעלו וצ"ע בכוננתם: שם בגמ' מה אשם עצמותיו מותרין.

ברש"י דנותר לא הוי פיון דאינו ראוי לאכילה. ויש לעיין בעצמות שיש בהם מוח דנדאי באשם אוכל את המוח שבהם ואח"כ עצמות מותרין.

אָבֵל בְּעוֹלָה אִי נִימָא דְעֵצְמוֹת שְׁיֵשׁ בָּהֶם מוֹחַ דִּינָם כְּבֶשֶׂר וְאַפִּי פִּירְשׁוּ מַעְלָה אוֹתָם הִי מִיְנֻשָׁב. אָבֵל סָתָם מְשַׁמְעוֹת הַלְשׁוֹן עֵצְמוֹת פִּירְשׁוּ אִין מַעְלִין מְשַׁמַּע אַפִּי יֵשׁ בָּהֶם מוֹחַ. וְא"כ קֶשְׁה דְהַמוֹחַ שְׁבָהֶם נִדְאִי אִין לְדַמוּתָן לְאַשָׁם. וְצ"ל דְקוֹנְדָם זְמַן נוֹתֵר מְשַׁבֵּר הָעֵצְמוֹת.

וְשׁוֹרֵף הַמוֹחַ שְׁבָהֶם. וּמָה שְׁהִקְשׁוּ בְתוֹס' לְמָה לִי גִז"ש הָא בְּעוֹלָה גּוֹפִין כְּתִיב לֹא יִהְיֶה. נִרְאָה לִינֻשָׁב דְבְאַשָׁם לֹא יִהְיֶה קָאִי עַל הַבֶּשֶׂר וְיֵשׁ בְּבֶשֶׂר עֵצְמוֹת א"ש לְמִדְרַשׁ יִתּוּרָא דְלוֹ יִהְיֶה עַל עֵצְמוֹת אָבֵל בְּעוֹלָה לֹא יִהְיֶה קָאִי עַל הָעוֹר וּבְעוֹר לִיכָא עֵצְמוֹת כְּנ"ל: בְּתוֹס' ד"ה וּפְלִיגָא וְא"ת לְרַבְּנָן וְי"ל דְהִינּוּ פִּירְשׁוּ קוֹנְדָם זְרִיקָה כו'.

תְּמוּהָ שְׁיֵטָה זֹו דְכִינּוּן דְלַרְבָּנָן מַעְלִין עֵצְמוֹת שְׁפִירְשׁוּ יֵשׁ לָהֶם מִמֶּשׁ דִּין בֶּשֶׂר לְעַנְנֵן הַעֲלָאָה כְּדַכְתִּיב וְהִקְטִיר כו' הַפֵּל א"כ מָה לִי קוֹנְדָם זְרִיקָה אוֹ אַחַר זְרִיקָה. גַּם א"י לְמָה נִדְחָקוּ בְּזָה דְהָךְ מִימְרָא דְהִכָּא א"ש לְרַבִּי דְקִי"ל בְּנוֹתָן' (יְלַרְבָּנָן קָרָא דְלוֹ יִהְיֶה אִינְצֶטְרִיךְ לְמַעַט מַחוּ"כ וְטבו"י פְּדִלְקָמֵן (ק"ג): ע"ש): ע"ב בְּגַמ' אִימְרַם פִּירְשׁוּ קוֹנְדָם חֲצוֹת וְהִחְזִירָן כו'.

נִרְאָה דְה"ה בְּאַבְרָם שְׁמַעְלִין אַחַר חֲצוֹת עַל הַמְזַבַּח נְמִי פְּלִיגֵי אִימַת זְמַן עֵיכּוּל דִּידְהוּ וְהָא דְנִקְטוּ בְּפִירְשׁוּ קוֹנְדָם חֲצוֹת לֹא ס"ל סְבַרְתָּ ר' יוֹסֵף דְחֲצוֹת עוֹשָׂה עֵיכּוּל אִפְּלוּ לְמַטָּה וְלִמְסַקְנָא דְאַתִּי פְּלוֹגְתִּיּוּהוּ גַם לר' יוֹסֵף א"ש בְּפִשְׁטוֹת בְּאַבְרָם שְׁיַעֲלוּ אַחַר חֲצוֹת כַּמ"ש.

וּלפ"ז הו"ל לְהַרְמַב"ם לְהִבִּיא הַלְכָה בְּזָה אִי כַרְבָּה אוֹ כַר"ח. וְלִמְאִי דְמְסַקִּינָן דְפְּלִיגֵי בְּשָׂמִינִים קֶשְׁה נְמִי לְמָה לֹא הִבִּיא הַרְמַב"ם הַלְכָה כְּמֵאן.

וְצ"ע הַפִּי דְפְּלִיגֵי בְּשָׂמִינִים דְאִי לֹא מְהַנִּי עֵיכּוּל בְּשָׂמִינִים א"כ בְּמָה פְּלִיגֵי רַבָּה וְר"ח. וְנִרְאָה הַפִּי דְבַחֲצוֹת עֲדִינָן הִיּוּ שְׂמִינִים וְאַח"כ נִתְּנִבְשׁוּ עַל הָאֵשׁ וּבְהָא פְּלִיגֵי: דָּף פִּז ע"א בְּגַמ' מִתְקִיף לָהּ ר"י כו'.

נִרְאָה דְלר"י אַפִּי פִּקְעוּ קוֹנְדָם חֲצוֹת אִם בָּא חֲצוֹת שׁוּב אִין מַעְלִין אוֹתָם דְמַצְנַת הַקְטָרָה בְּלִילָה עַל פְּקִיעֵי עוֹלָה דְנוֹקָא קוֹנְדָם חֲצוֹת. וּמ"ש ר'ש"י וְאַפִּי הִחְזִירָן כו' לֹא דְנוֹקָא רַק דְא"צ לְהִחְזִירָן כָּלִל: שָׁם בְּגַמ' אִילִימָא דְלֹא יִרְדוּ הַשְׁתָּא לְנוּ בְּעֶזְרָה כו'.

קֶשְׁה הָא הֵנָּךְ דְלֹא יִרְדוּ מ"מ אִינוּ מְרָצָה. וְאֵע"ג דְבְבֶשֶׂר לֹא נ"מ בְּרִיצוּי מ"מ הָא נ"מ לְעַנְנֵן דָּם לְמ"ד דְלֹא יִרְדוּ א"כ בְּדָם שְׁשִׁקַע עָלָיו חֲמָה וְעָלָה נְהִי דְלֹא יִרְדוּ מ"מ אִינוּ מְרָצָה וְצִרִיף לְהִבִּיא קָרְבָן אַחַר.

אָבֵל אִם אִין לִינָה בְּרֵאשׁוֹ שֶׁל מְזַבַּח מְרָצָה ג"כ. לְשִׁיטַת הַתּוֹס' לְעֵיל (נ"ו). (הַחֹלְקִין עַל פִּרְש"י בְּמִמְרָא דְר"י בַּר אֲבָדִימִי ע"ש. וְגַם אֲמַרִי לְעֵיל (פ"ה).

(דָּאם עָלָה בְּהִמָּה פְּסוּל' אַחַר שְׁחִיטָה עַל הַמְזַבַּח א"צ הַפְּשֵׁט. אָבֵל בְּלִנָּה בְּהִמָּה כְּשֶׁרָה אַחַר שְׁחִיטָה בְּרֵאשׁ הַמְזַבַּח אִי אִין לִינָה בְּרֵאשׁוֹ שֶׁל מְזַבַּח כְּשֶׁרָה הִיא וְצִרִיכָה הַפְּשֵׁט וְנִתְּנוֹת וְצ"ע: שָׁם בְּגַמ' רַבָּא אָמַר לֹא יַעֲלוּ ש"מ דְלֹא קִיבְּלָהּ.

ק"מ פִּינּוּן דְרַבָּא מַעֲיָקְרָא מִיבְעִיא לִי לְבַתֵּר דְפְּשִׁיט לִי רַבָּה דְאִין לִינָה לְמָה נִתְּחַזַּק סְבַרְתָּ רַבָּא לְחַלּוֹק עָלָיו. וְאַפְּשָׁר לְמ"ש תּוֹס' לְעֵיל ד"ה מָה דְרַבָּה דְאָמַר חֲצוֹת שְׁנֵי עוֹשָׂה עֵיכּוּל

לטעמי דאין לינה בראש המזבח ולהכי לא ס"ל ק"ו דר"ח א"כ משמע דר"ח ס"ל יש לינה בראשו של מזבח י"ל דלכסוף שמע רבא הך פלוגתא דרבה ור"ח ומסתבר לי לפסוק כר"ח: ע"ב בגמ' מאי לאו שקבלו פסולין ונרקו פסולין פירש"י תמוה מאוד דמאי בכה שדם שעלה לא ירד מ"מ כיון דפסול ואינו מרצה בנדאי אין להעלות הבשר.

נהרי אפי' פסולין שעלו אם ירדו אין עולין שוב מכ"ש דאין מעלין לכתחילה האברים. ופי' התוס' מוכן יותר דדייק דלכתחילה אין זורקין הדם אע"פ שנתקבל כבר.

מיהו גם ע"ז קשה קצת דאפתי יש לחלק דכשקבלו פסולין הואיל והקבלה נעשה בפסול י"ל דאין מקדש אבל פשנתקבל ע"י פשר בכלי שרת אפשר דלא ירדו דכה"ג חילקו תוס' לעיל לענין הלחם אי נסדר כמפנותו מקדש השולחן וצ"ע: דף פח ע"א בגמ' ומבפנים פירש"י בעזרה.

ותמוה לפ"ז מאי קאמר הגמ' מאי בינייהו דהא איכא בינייהו מתוכן. ואי לא ידע הפי' מתוכן הול"ל מאי מתוכן, ע"כ נראה דפי' בפנים בתוך הכלי ולאפוקי אי נגע מבחוץ להכלי או כמ"ש התוס' דיש חקק להכלי אבל גודש הוא בכלל בפנים ומ"ד מתוכן ממעט גודש ובירוצין.

ומ"ש בפנים מאירות להקשות על התוס' א"י פונתו. וקרוב בעיני דגם ברש"י יש ט"ס.

דציון בפנים קאי על הברייתא דאח"כ דהא פאן איתא ומבפנים אבל רש"י קאי על הברייתא דתני מתוכן ובפנים פנ"ל: ע"ב בגמ' מביא תכלת וארגמן כו'. ק"ק דלא קאמר גם על הרמזנים דהם ע"ב למר ול"ו למר דהא מספר הרמזנים הי' פמספר הפעמונים בין לשיטת רש"י דפעמון אצל רימון בין לפי הרמב"ן בחומש דפעמון תוך הרימון.

ולשון הגמ' ותולה בהן משמע בפ"י כפי' הרמב"ן ואולי רש"י לא גרס בהן ** בכ"מ (פ"ט מה' כה"מ) כ' דלשון הגמ' משמע כפי' רש"י ע"ש. ודבריו צריכין ביאור דהא ותולה בהן קאי על הרמזנים לא על המעיל: ** ופי' על שוליו נלע"ד דהי' תולה על הבגד מבחוץ אצל השולים באופן שסוף הפעמון ורימון הי' נשלם בשונה עם אורה המעיל.

דאין סברא לומר דעשה הרמזנים תחת שולי הבגד. ודא דא"כ הי' המעיל חסר ממדת הפהו ובגדים המסולקין פסולין ואין סברא לצרף הרמזנים אל המעיל דמקודם פתיב ועשית מעיל כו' כליל תכלת משמע דבגד המעיל כליל תכלת היא בפ"ע ככל הבגדים.

ותו דעל שוליו לא משמע תחת השולים רק על בסמוך. או ממש למעלה מסוף שוליו כמ"ש.

ותו יש לעיין קצת במאי דפשיטא לחכמים דרמזנים הי' מג' מינים דלק"ד דצריף או לחלק א"כ יש לפרש רמזני תכלת וארגמן ותולעת שני כל חד בפ"ע רמזנים של תכלת ושל ארגמן ושל תו"ש.

ואפשר כיון דכתיב בפ' פקודי רמזני תכלת וארגמן ותו"ש משזר פי' משזר על כל המינים שהי' משזר אלו באלו. אבל אין בזה הכרע דהא י"ל בפ"ע נמי הי' משזר של שמונה חוטי: שם בגמ' ויכפר על העם פירש"י במה שאמרו אתם המיתם עם ה' דהוי' לשה"ר.

וְקָשָׁה דַּא"כ הוּי בְּפִרְהָסְיָא. וְאַפְשָׁר לֹא פִירְשׁוּ בְּהִדְיָא הַתְּלוּנָה רַק דְּהִי נִשְׁמַע מִדְּבַרְיָהֶם
וְשִׁפְנוּנְתָם לֹמַר אַתֶּם הַמִּיתֶם וְזַש"ה וַיְלֹוּנו כו' לֹאמַר אַתֶּם הַמִּיתֶם וְשִׁפְנוּנְתָם לֹמַר אַתֶּם הַמִּיתֶם וְזַש"ה
בְּפִירוּשׁ: פֶּרֶק עֲשִׁירִי.

דַּף פֶּט ע"א בְּמִשְׁנֵה הַתְּמִידִין קוּדְמִין לְמוֹסְפִין. לְכַאוּרָה הִי נִרְאָה דְּהִינּוּ דְּנִקְא תְּמִיד וְשִׁל
שְׁחַר אֲבָל וְשִׁל בַּה"ע פִּינּוּ דְּזִמְן מוֹסְפִין קוּדְמִין אִין לְדַחֹת מְצֻנָה הַמְּנוּטְלַת לְפִנְיֵנוּ וְאִם
לִיכָא כְּבָשִׁים מְרוּבִים יַעֲשׂוּ הַמוֹסְפִים וְלֹא תְּמִיד הָעֶרְב.

אֲכַן מְפֻרְשׁ בַּגַּמ' מְנַחֹת (מ"ט.) דְּמִיבְעֵינָא לְהוּ מוֹסְפִין דִּיּוֹמָא וְתְּמִידִין דְּלִמְחַר הִי קוּדִים
אִי תְּדִיר אוּ מְקוּדֵשׁ ע"ש.

וַיֵּשׁ לְתַמּוּהָ דְּלֹא נִסְתַּפְקוּ כָּלֵל רַק מִפְּחַ מְקוּדֵשׁ וְלֹא מִשׁוּם דְּעֵיקַר חוּבַת הַזִּמְן וְשִׁלְפִנְיֵנוּ
הוּא בְּמוֹסְפֵי וְגַם בְּתְּמִיד וְשִׁל הָעֶרְב לֹא נִסְתַּפְקוּ כָּלֵל. וְע"ש בְּמְנַחֹת מ"ש הַתּוֹס' בְּזָה].

וּמִתּוֹךְ הַדְּחַק אֲפָשָׁר לִי לֹמַר דְּדוּקָא בְּקֶרְבָּן תְּמִיד מִשׁוּם דְּכִתִּיב תְּמִיד לְכֹן בִּיטוּל הַקֶּרְבָּן
אִפִּי לְמַחַר נִוּגַע גַּם בְּכָל יוֹם פִּינּוּ דְּצָרִיף לְהִיּוֹת תְּמִיד וְדו"ק. וְלִפ"ז אֲפָשָׁר דְּמוֹסְפֵי ר"ח
וְשִׁחַל בַּע"ש קוּדִים לְמוֹסְפֵי דְּשַׁבַּת דְּלִמְחַר וְצַע"ג בְּזָה: שֵׁם בְּמִשְׁנֵה דִם חֲטָאת קוּדִים לְדִם
עוֹלָה פִירֵשׁ"י בְּשִׁשְׁנֵיהֶן שְׁחוּטִין וְעוּמְדִין לִיזְרוּק.

פִּי לְאַפּוּקֵי אִי עוֹלָה נִשְׁחַטָּה וְחֲטָאת עֲדִינּוּ לֹא נִשְׁחַט אֲבָל וְדַאי ה"ה בְּשִׁנְיָהֶן חִינּוּ שְׁחוּטִין
הַחֲטָאת קוּדִים בְּשִׁבִיל הַדִּם וְשִׁחַר עֵיקַר וְהוּא מְכַפֵּר כ"מ מִדְּבַרֵי הַתּוֹס' לְקַמּוּ (צ'.) ד"ה
חֲטָאת בְּהֶמָּה.

אֲבָל הַכ"מ (פ"ט מה' תו"מ) בְּשֵׁם הַרִי"ק לֹא כָּתַב כֹּן וְעִי בְּתִיּו"ט וּבְצ"ק]. וְהָא דְּלִקְמָן
דְּחֲטָאת קוּדִים לְעוֹלָה.

נִרְאָה דְּאִין עֲגִין לְכַאן דְּהִתֵּם בְּשִׁשְׁנֵיהֶם וְשִׁל אִישׁ א' דְּצָרִיף לְהִבְיָא הַחֲטָאת לְכַפֵּרָה מְקוּדִים
וְאִם"פ הָעוֹלָה דְּהוּא דוֹרוּן. וְשֵׁם נִרְאָה דְּאִפִּי כְּבָר שְׁחַט הָעוֹלָה לֹא יִזְרוּק הַדִּם עַד שְׁיִבִיא
הַחֲטָאת מְקוּדִים כַּנ"ל: שֵׁם בְּמִשְׁנֵה הַבְּכוֹר קוּדִים לְמַעֲשָׂר.

צ"ע בְּפֶסַח אִי קוּדִים לְבְּכוֹר וּמַעֲשָׂר הוּאִיל וַיֵּשׁ בּוּ כָּרַת וְגַם מְרוּבָה מְצֻנָתוֹ לְאַכּוֹל עַל מִצֵּה
וּמְרוֹר וְעַד חֲצוֹת וְצָלִי וּלְמַנּוּיּוֹ. אוּ בְּכוֹר דְּקָדוֹשׁ מְרַחֵם עֲדִיף וּמַעֲשָׂר נְמִי דְּמִקְדֵּשׁ לְפָנָיו
וּלְאַחֲרָיו.

וּנ"מ בְּנִשְׁאָר אִימּוּרִים דְּבְּכוֹר וּמַעֲשָׂר עַד אַחַר שְׁחִיטַת הַפֶּסַח אִיזָה מִהֶן קוּדְמִין וְהַתְּנָא
שְׁיִיר פֶּסַח וְלֹא בִּינָר דִּינּוּ: שֵׁם בְּמִשְׁנֵה מַעֲשָׂר קוּדִים לְעוֹפּוֹת מְפָנִי וְשִׁחַר זָבַח. פִירֵשׁ"י
לְעוֹפּוֹת בְּמִלִּיקָה וּזְבָחִים חֲשִׁיבֵי כו'.

וְעֲדִינּוּ צ"ע דְּהָא עוֹפּוֹת חֲשִׁיבֵי מְזָבָחִים דְּשְׁחִיטַת זְבָחִים כְּשֶׁרָה בְּזֶר וּמִלִּיקָה דְּעוֹפּוֹת בְּעִי
כְּהוֹנָה [עִי תוֹסְפֵתָא מְנַחֹת (פ"א) חוּמָר בְּשְׁחִיטָה כו' וְחוּמָר בְּמִלִּיקָה כו']. וַיּוֹמַר י"ל
הַמַּעֲלִיּוֹתָא דְּזָבַח בַּעַל מוּם פָּסוּל בּוּ וּבְעוֹפּוֹת אִין מוּם פּוֹסֵל בָּהֶם: בְּתוֹס' ד"ה כָּל הַתְּדִיר
תִּימָא כו'.

נִרְאָה לִינִישְׁב דַּנ"מ בָּאִם אִין לְהֵם כְּבָשׁ לְתְּמִיד דְּלֹא שְׁיִיף קְדִימָה לְתְּדִיר רַק אִם שְׁנִיָּהֶם
לְפִנְיֵנוּ אֲבָל כְּשִׁיבֵי אִין לְבִטּוּל חֲטָאת וְקֶרְבָּן אַחַר. רַק מִטַּעַם עוֹלָה רִאשׁוֹנָה
צָרִיכִין לְהַמְתִּין עַד שְׁיִבִיא וְכָשׁ לְתְּמִיד.

מיהו אם כל היום לא נמצא פֶּבֶשׁ **באוה"ח ריש פ' צו פתב דאם אין פֶּבֶשׁ לתמיד פגון בימי מצור אין רשאים להקריב שום קרבן. אבל דבריו תמוהין והם נגד גמ' מפורשת בערכין (י"א:) ע"ש:** אֶפְשָׁר דְּלֹא שִׁינָה טעם עולה ראשונה ג"כ והוי כמו דייעבד רק אם יבואו עוד פֶּבֶשִׁים ועדיין אינן לפנינו ע"ז צריכין קרא דעולה ראשונה פנ"ל.

גם מ"ש התוס' ויש לתמוה אמאי לא נפקא לו דתמידין קודמין מדכתיב בפוקר כו' נראה דתוס' סמכו עמ"ש מקודם דמתני' מייירי בשניהם לפנינו אבל לענן חוסר פֶּבֶשִׁים שפיר צריכין למילף דכבש דתמיד של בה"ע קודם למוסף אע"ג דהוא אחר המוסף: ע"ב בגמ' איבעיא להו כו' אלא מהא ליכא למישמע מינה.

[נראה דהכא לא נשאר בתיקו רק פיון דדיקא דרישא וסיפא קשיין אהדדי. איכא להוכיח דבאמת שניהו שוין כה"ג ואין לזה קדימה ולא לזה קדימה.

ולכן א"ש שני הדיוקים דרישא וסיפא פנ"ל וכ"פ הרמב"ם (פ"ט מה' תו"מ) אלא שהכ"מ שם כ' דהוי בעיא דלא אפשיטא ויותר נכון כמ"ש: שם בגמ' איבעיא להו דם עולה ודם אשם כו'. צ"ע לשון הגמ' דהא לגבי דם חטאת נמי איכא האי מעליותא דעולה שפא מצד פליל ומ"מ דם חטאת קודם שמרצה.

א"כ עיקר הספק אי גם אשם חשיב מרצה כמו חטאת או לא. וגם עיקר ספק הגמ' איני מבין דלמה לא חשיב אשם מכפר ומרצה כמו חטאת.

ומאי דמסקי' לא אאימורים דייקא נמי כו'. קשה ג"כ דלמא מייירי מתני' מחיים קודם שחיטה ולקחי תנא שדמה ניתן: שם בגמ' בשר קדשים קלים כו' ר"י אמר פשר הואיל וסופו לצאת.

נראה נדאי דלר"י מותר בפשר באכילה ג"כ פיון דסופו לצאת אין עליו איסור יוצא פלל וא"כ בהדר עיילי' קודם זריקה ונדאי דמותר באכילה. ומזה נ"ל ראי' לשיטת הרמב"ם (בפ"א מה' פסוה"מ) שפסק דאימורים שייצאו לפני זריקה אם החזירן מקטירין אותן והראב"ד חולק עליו.

ואי נימא פשיטת הראב"ד קשה מאי מקשה הגמ' ע"כ לא פליגי אלא בפשר. הא בפשר פשר ומותר לאכול ובאימורים אסור להקטיר אלא נדאי דאפי' להקטיר שרי והא דאמרי' ספ"ק דמעילה דאע"ג דזריקה מועלת ליוצא מ"מ לשרפה קאי היינו בלא החזירן קודם הזריקה אבל בהחזירן נראה דמקטירן ואולי הבין הראב"ד בכוננת הרמב"ם דהחזירן אחר הזריקה אף בנדאי לא הי' פן כוננת הרמב"ם וע"ש ודו"ק: בתוס' ד"ה לימא מסייע לי' תימא כו'.

והנה ביותר יש לתמוה למסקנת הגמ' הכא דבאמת אפי' אימורים פשרים איך תתפרנס ברייתא דהתם. והנה תוס' לעיל (ד' כ"ו) כתבו לתרץ דאפי' לר"פ דמסיק דלא פליגי בהדר עיילי' היינו לענן דמועלין בה ולחייב משום פיגול אבל מ'פסל עכ"פ ע"ש.

ובאמת זה דוחק גדול פיון דבס"ד דגמ' ס"ל בפשיטות דכל דפסול תו אין מועלין ויהי' שיטת ר"פ היפוף מסברת הש"ס הקודמת. וגם הרמב"ם סתם באמת (בפ"א דפסוה"מ)

היפך הבריייתא דשם דפירכסה ויציאה פשרה מה"ט דאפי' אימורין שיצאו לא נפסל הגזבח ע"ש.

אבל זה תימא לחלוק על הבריייתא ותימה על הכ"מ ולח"מ שלא עמדו בזה פלל. ומתוך הדיוק הי' נראה דמכח ברייתא הנ"ל הכריע הרמב"ם דבאמת אין הלכה כר"פ דהכא ופליגי באמת בין הדר עיילינהו בין לא הדר עיילינהו.

וקא בהא פליגא דאי זריקה מועלת ליוצא ממילא לא נפסל ע"י היציאה והכי קי"ל כר"ע ולת"ק דאין זריקה מועלת פסול ביציאה וברייתא דלעיל דלא כר"ע פנ"ל: דף צ ע"א בגמ' איבעיא להו מנחת סוטה כו' נדבה קדמה שטעונה שמן ולבונה כו'.

צ"ע אמאי לא אמר בעל הבעינין ג"כ הטעם דבאה מן החטים כדתיגי בברייתא לקמן. ויש לעיין במנחת פהו וישראל דנראה דכהן קודם שפולו פליל.

אע"ג דשל ישראל בעי קמיצה מ"מ מסתבר דכליל עדיף מיהו מנחת חוטא דישראל ומנחת נדבה דכהן א"י מי יקדים די"ל דלכפר עדיף מפליל אע"ג דאברי עולה קודמין לאברי חטאת הוא משום דאין הפפרה באברים אבל בהקטרת הקומץ דהוא מכפר במנחת חוטא י"ל דעדיף מפליל וצ"ע: בתוס' ד"ה למקראה כו' וקשה לפירושו כו'.

ויש ליישב דמאי דקאמר הגמ' דמשום דעולה קדמה א"צ למשכנה. הפי' דהפנהגים לא יקחו ממנה חטאת קודם לעולה וכיון דהחטאת מוכרחת להביא ע"כ תביא גם עולה.

וע"ז דחה הגמ' דלא הקדימה אלא למקראה ונהי דצריכה להקדיש קודם העולה זה דין תורה היא וע"ז חשיבא שבתבטל כל קרבן העולה ומכ"ש זו מצות הקדימה של העולה. וכיון דהקרבנות חטאת קודם פשתביא לנו חטאת נקריב לה ומה לנו לידע איזה מהן הקדישה תחילה.

ומסתמא נימא דעשאה פמזנותו. וע"ש ברש"י דפי' עוד יותר דלפי ס"ד דגמ' הי' מעכב הפפרה ולפ"ז מיושב טפי.

אך דיוק לומר פן: ע"ב בגמ' השתא דאמית להכי אפי' תימא פרים דחג כו'. וכן סתם הרמב"ם (פ"ט מתמידין) דבקרבות החג עולות קודמין לחטאת.

מיהו לא נתבאר אי דוקא בחג דכתי' פמשפטם או בכל ר"ח ורגלים דינא הכי **כפנ"י (בר"ה ל'): הביא ראי' מפאן ומד' הרמב"ם דדוקא בקרבנות החג עולה קודמת ומפני זה הניח דברי התוס' שם בצע"ג.

ואינו מוכרח די"ל פנ"ל וא"ש דברי התוס'. וגם מיושב נוסח תפלת מוסף ר"ח.

זכתי רצון ושעירי חטאות כו' עולת ר"ח כו' ושעירי עזים. דגם בר"ח עולה קודמת לחטאת: ** דאין לומר חג דוקא דגם בר"ה פתיב פמשפטם.

ותו דביום ראשון דחג נמי' לא פתיב פמשפט א"כ נראה דגמר במה מציינו כל קרבנות דרגלים וצ"ע. ובתוס' ד"ה תדיר ומקודש.

פתבו וי"ל פנין דעולת מוסף דשבת קודמ' לעולת מוסף דר"ח כו' קודמת נמי לחטאת שהשנה הכ' כו' ולשיטת רבינא הכא א"צ לדחוק דהשן' הפתוב רק פנין דעולת ר"ח

קוּדָם לְחֻטָּאת א"כ בְּשִׁבְתָּ דְעוֹלָת ר"ח אַחַר הַשְּׁבֵת מִמִּילָא הַחֻטָּא ג"כ אַחֲרֵיו וְאוּלַי קֵאֵי דְבָרֵי הַתּוֹס' אֲלִיבָא דְרַבָּא ב"מ: שָׁם בַּגְמ' ר"מ אוֹמֵר לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ תְּבִלֵי תְרוּמָה.
וכ"פ הֶרְמֵב"ם (פ"י מה' מעה"ק). וְלִכְאוּרָה י"ל דְהִלְכָה פְר"ש לַגְבֵי ר"מ.

כַּמ"ש הַלַּח"מ שָׁם]. וי"ל מִשּׁוּם דְמִשְׁמַע לְעֵיל (ע"ו) מִסְקָנָא דַּגְמ' דַּלְר"ש בַּכ"מ לִית לִי דְאָסוּר לְהִבִּיא קְדָשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל וְכִיּוֹן דְאַנּוּן קִי"ל הֵתָם דְאָסוּר פְּחֻכְמִים דְפְּלִיגֵי עֲלֵי מִמִּילָא הֵכָא הִלְכָה כַּר"מ.

הַגַּם דִּי"ל דְבַתְּבִלֵי תְרוּמָה דְרַבְּנָן אֵין לַגְזוֹר מ"מ פִּינּוּן דְאֵין הִלְכָה פְר"ש מִסְבָּרָא אֵין לְחַלּוֹק עַל ר"מ וְגַם י"ל דְהָיָי בְּכָלֵל הִלְכָה כַּר"מ בְּגִזְרוּתָיו: בְּתוֹס' ד"ה שְׁלָמִים שֶׁל אִמְשׁ כו'. הִי' לְהֵם גִּירְסָא אַחֲרַת בְּרַש"י אֲבָל בְּרַש"י שֶׁלְפָנֵינוּ פִי' דְמִיָּירִי שֶׁהִבִּיאוּ אִמְשׁ לְעֲזָרָה קוּדָם שְׁחִיטָה וְכ"ה בְּתוֹסְפָתָא.

מִיָּהוּ בַּגְמ' לְקַמֵּן מִשְׁמַע בְּהִדְיָא דְמִתְנִיתִין שְׁנִשְׁחֻטוּ מִאִמְשׁ מִיָּירִי דְקֵאָמַר הָא דְיוֹם פְּעִין אִמְשׁ דְהִיָּינוּ אַחַר שְׁחִיטָה ע"ש. וּבְאֵמַת בְּתוֹסְפָתָא ב' הַדְיָנִים נֶאֱמָרוּ שָׁם.

וּמִשְׁמַע דְהִיָּי דְבָאוּ לְעֲזָרָה אִמְשׁ לְכו"ע שֶׁל אִמְשׁ קוּדָמִין לְשׁוֹחֲטֵן אִפִּי' לְחֻכְמִים שְׁלָמִים קוּדָמִין לְחֻטָּאת וְכֵן סָתַם הֶרְמֵב"ם דְכָל הַקוּדָם קוּדָם בַּד"א שְׁבָאוּ כֹא' אֲבָל בָּא א' קוּדָם יִקְרִיבּוּ ע"ש. אֲבָל בְּעֵנִין אֲכִילָה אֵי נִשְׁחֻטוּ שְׁלָמִים אִמְשׁ פְּלִיגֵי חֻכְמִים וְס"ל דְחֻטָּאת דְהִיָּים קוּדָמַת וְכֵן פְּסַק הֶרְמֵב"ם.

וּמ"מ צ"ע הַטַּעַם לָמָּה בְּאֲכִילָה לֹא נִימָא דְהֵבָא לְפָנֵינוּ קוּדָם יִקְדָּם גַּם לְחֻטָּאת וְכִיּוֹן דְנִרְאָה לְאֲכִילָה שְׁלָמִים שֶׁל אִמְשׁ יִקְדָּמוּ גַם לְחֻטָּאת. מִיָּהוּ יֵשׁ לִיָּישֵׁב טַעַם הַחִלּוּק.

דְּוִדָּי פְּשָׁבָא לְפָנֵינוּ אֵין לְהַנְיָחוּ וְלַעֲסוֹק בְּדָבָר אַחַר אִפִּי' מְקוּדָשׁ טְפִי אֲבָל לְעֵנִין אֲכִילַת חֻטָּאת דְהִיָּים פִּינּוּן דְהוּא מְקוּדָשׁ קוּדָם לְאֲכִילוּ. דְשְׁלָמִים דְאֵתְמוּל כְּבָר עָשׂוּ בּוּ מְצוֹת עֲבוּדָה וְגַם אֲכִילָה אֵין קַפִּידָא לְהַנְיָח קֶצֶת אֲכִילָתוֹ עַד אַחַר הַחֻטָּאת כַּנ"ל: דָּף צֵא בַּגְמ' תְּדִירָה בְּמְצוֹת פִּירַש"י דְחֻק.

וְיֹתֵר נִרְאָה לְפָרַשׁ דְמְצוֹת מִילָה נִקְרָאת תְּדִירִית דְלַעוֹלָם רוֹשָׁם הַמְצוֹנָה בְּגוּף הָאָדָם דְלֹא פְּכָל מְצוֹנָה. דְהִיא רַק בְּשַׁעַת עֲשִׂיָּתָהּ: שָׁם בַּגְמ' דְקָדִים וְשְׁחִיטָה לְתַמִּיד בְּרִישָׁא פִירַש"י שְׁלֹא נִמְלָךְ כו'.

מִשְׁמַע דְאַחַר שְׁחִיטַת הַפְּסַח שְׁחַט הַתְּמִיד וְאֵע"ג דְשְׁחַט כְּבָר הַפְּסַח פִּינּוּן דְעֵתָה שְׁנִיָּהוּ שְׁחוּטִין הַתְּמִיד קוּדָם וְכֵן מְסַתְּבַר וְצ"ע לְשׁוֹן הֶרְמֵב"ם (פ"ט מְתו"מ) שְׁכַתְּבַ שְׁחַט שְׁנִיָּהוּם פְּאָחַד תְּדִיר קוּדָם. וְיֹתֵר הו"ל לְהַשְׁמִיעֵנוּ וְלוֹמֵר שְׁחַט הַתְּדִיר אַחַר שְׁאִינוּ תְּדִיר קוּדָם הַתְּדִיר.

וְאוּלַי לֹאוּ דְנוֹקָא נְקִיט הָכִי שְׁהָרִי בְּרִישָׁא כְּתַב שְׁחַט שְׁאִינוּ תְּדִיר מְקַרִּיבּוּ וְאַח"כ שְׁחַט הַתְּדִיר א"כ מִשְׁמַע דְנוֹקָא קוּדָם שְׁחִיטַת הַתְּדִיר וְכֵן עֵינָר: בְּתוֹס' ד"ה דְשְׁחֻטִּינּוּ תִימָא כו'. וְלַעֲנִי"ד לְק"מ דִּי"ל בְּשְׁחֻטוֹ שְׁלָמִים וְחֻטָּאת חֵי אִפִּי' לְחֻכְמִים שְׁלָמִים קוּדָמִין וְלֹא מְצִי נְקִיט הַתְּנָא בַּכָּה"ג רַק בְּשְׁנִיָּהוּם שְׁחוּטִים פְּלִיגֵי חֻכְמִים דְחֻטָּאת קוּדָם.

וְמָה שְׁתִּי' הַתּוֹס' דִּי"ל שֶׁל אִמְשׁ קָרוּי כו' תְּמוּהָ דֵא"כ לָמָּה לֹא מְשַׁנֵּי הַגְמ' הָכִי דְשֶׁל אִמְשׁ פִּי' הַיּוֹם דְּוִמָּיָא דְאִמְשׁ: ע"ב בַּגְמ' א"ל אֲבַיִי אִימָא סִיפָא כו'. תְּמַהֲנִי הָא בְּפִשְׁטוּת א"ש

סיפא בכהן שהתנדב שמן דלשמואל נמי פולו לאישים כמו מנחת פהו וצע"ג: שם בגמ' ומה נסכים פולו לספלים כו'.

תמהני ל"ל למילף מיין ולא משמן דנסכים ולולי פירש"י נראה דהגירסא ומה נסכים לאישים ואוקי באתרין הוא על השמן שפא חובה בנסכים כמו כן נדבת שמן דמרבינו דינו פדין שמן חובה פנ"ל.

וכ"מ לשון הרמב"ם במשניות. ולפירש"י קשה נימא ממש כנסכים להיות לספלים גם בשמן.

והנה הרמב"ם (פי"ז ממעה"ק) פוסק לא יפחות מלוג ע"ש. ומביא הרמב"ם שם בהתנדב שמן וא"י כמה התנדב דמביא פיום המרובה כמו ביין פדאיתא במנחות (ק"ז). (ע"ש.)

וניש לעיין בזה דלמ"ד דון מינה ומינה א"כ דין שמן פמנחה אבל דין זין פנסכים ומ"ט יהי שמן פיום המרובה בנסכים פיון דנדבת שמן לא הוי פלל במיני נסכים. ומתניתין דמנחות ה"ל י"ל דאתיא אליפא דרבי דבעי ג' לוגין ואוקי באתרא הוי ממש דינו פיון או דיליף מאזרח.

אבל למ"ד לוג צ"ע בזה: שם בגמ' והא קמכבי. הא דלא מקשי הכי בשמן אפשר משום דהוי רק קומץ גותן טפה טפה או דבשמן חוזר ודולק עוד ולא חשיב פכיוי כמו ביין: דף צב ע"א בגמ' נסכים שנטמאו כו' וכ"פ הרמב"ם (פ"ו מה' איסורי מזבח).

וצ"ע דהרמב"ם ס"ל משקי בית מדבחה דכן כמ"ש (בפ"י מה' טו"א) וא"כ היכי משפחת טומאה בנסכים: פרק אחד עשר בגמ' ואי תורה א' כו' אפילו חטאת עוף נמי אלמה תניא כו' ת"ל זאת כו'. לכאורה תמוה פל לשון הגמ' דהא מביא קרא דזאת והו"ל למימר רק מה ראית כו'.

וגם מה הוסיף ר"ל בדרשא דתשחט, אבל הפי' הוא דכיון דדייק במשנה דתאכל פתיב ומשמע לאפוקי פנימיות וא"כ פיון דיש ריבוי דתורת ומיעוט דזאת. בודאי איפא למימר המיעוט על פנימיות ולא מהני בזה סברא דלקמן דנפיש.

פיון דכתיב תאכל אבל פשהידש ר"ל דגם לענין חטאת עוף יש מיעוט דתשחט א"כ שניהם שוין וקשה רק מה ראית וע"ז מהני סברא דנפיש דטפי יש לרבות פנימיות מעוף פנ"ל: ע"ב בגמ' בעי ר' אבין חטאת עוף שהכניס דמה בצוארה כו'.

לכאורה הי' נראה דאי הכניס עם העוף והנה בפנים עם העוף ודאי מיפסל דהרי זה דרף מצותה ממש אכן לעיל (י"א.) משמע בגמ' דלבעיא דר' אבין ליפא שום פיסול בחטאת עוף בכניסת דם לפנים וצ"ע בזה: והא דבעי ר"א נשפה על הרצפה ואספו כו'.

קשה אע"ג דלא פסיל בי' פלי שרת. מ"מ האיך יוכל לאסוף ולזרוק פיון דבעינו הנזה עם גוף העוף.

ואי הא גופא איבעיא לי' אי פשר פשהנה בכלי למה נקט הבעיא בנשפה: דף צג ע"א בגמ' ניתו על בגד טמא מהו. לכאורה נראה דהינו את"ל דאוספו וכשר אבל אי נימא

דאדדחי לכיבוס ואין ראוי להזות ואעפ"כ חייב לכבס מוכח דכיון דקודם הגעה בבגד הי' ראוי להזות צריף כיבוס.

מיהוהרמב"ם דפוסק (פ"ח מה' מעה"ק) בנתיז על בגד טמא אין טעון כיבוס. ובהא דנתיז מבגד לבגד פוסק דאין טעון כיבוס משמע דאדחי לכיבוס ואין ראוי להזאה ש"מ דלא תליא בזה.

מיהו יש גורסין ברמב"ם דטעון כיבוס [בנתיז על בגד טמא ע"ש בכ"מ]. שוב ראיתי דאין זה תלוי בזה דמה דאדחי ע"י התזה על הבגד בזה גזה"כ דטעון כיבוס אבל מה דנפסל ע"י טומאת הבגד אין הוכחה להצריף כיבוס: דף צד ע"א בגמ' הפלי וקעור מגררו.

משמע דבעי גרייה כמו כיבוס בבגד וכ"כ הרמב"ם שם ולפ"ז בעי ג"כ בעזרה. אבל יש לתמה מנ"ל כיון דקרא לא מייירי רק במידי דבר כיבוס וכמו דממעטין דבר שאין ראוי לקבל טומאה דנראה דלא בעי שום קנינות וכמו כן בכלי דלאו בר כיבוס הוא דלא מייירי בי קרא מנ"ל דצריף שום הקשר ותקון וצ"ע בזה: ע"ב במשנה נטמא חוץ לקלעים קורעו כו'.

הא דאין מטהרין אותה בטבילה וכמו כן במעיל לקמן דלא אפשר בי' תשנתא. נראה משום דחוששין שע"י מים דמקנה יתכבס קצת מן הדם וכל הכיבוס צריף להיות בקודש דנקא.

או דבמקום הדם לא עלתה טבילה דהוי חציצה. מיהו מיעוט המקפיד מה"ת אינו חוצץ. ונראה דה"ה נטמא בפנים ג"כ אסור להשהותו בפנים ומוציאו וקורעו ומכניסו ומכבסו רק דאין דרף ליטמא בפנים נקט התנא נטמא בחוץ. או י"ל דנטמא בפנים קורעו בפנים דבקריעה זו מסלק הטומאה אם לא ישטה בקריעה יותר מיציאתו לחוץ: שם בגמ' והא בגד אמר רחמנא.

וצ"ע דבקרא פתיב יזה על הבגד. וי"ל דכל שהזה פשהי' בגד אפי' קורעו אח"כ לגמרי צריכה כיבוס.

והי' אפשר דאה"נ רק לשון תכבס משמע כמו שהוא בגד ולא ישתנה קודם הכיבוס ולכן משני ברובו. אבל אפשר אפי' קרעו לגמרי עדיין צריף כיבוס.

אבל הרמב"ם בפ"ה המשניות כ' בהדיא דאחר שבטל שם בגד א"צ כיבוס. ע"ש שהוא יש לו פי' אחר בסוגיא דמדרבנן הוא דצריף כיבוס אחר הקריעה דרובו.

ופי' זה דוחק דא"כ שוב א"צ לשייר והו"ל למימר אלא מדרבנן. ותו קשה כיון דמה"ת בטל מצות כיבוס ע"י הקריעה לא הו"ל למקרע רק להכניסו בפחות מג' ולכבסו כמו במעיל דאסור לקרוע עושין כן.

ובחיבורו חזר בו הרמב"ם ופי' כפשוטו כיון דמה"ת נטהר בנשאר כדי מעפונרת לא גזרו רבנן להכניסו לעזרה בטירה זו ע"ש. אבל עכ"פ הדין דכשבטל תורת בגד א"צ כיבוס משמע כן בפשט הגמ' והטעם צ"ע כמ"ש: דף צה ע"א בגמ' והא בעי ז' סממנין דאר"נ כו' דם חטאת ומראות נגעים צריכין שבעת סממנין.

צ"ע מנ"ל הא. ודוּחַק לומר דהוא הלכה למשה מסיני.

ובאמת בדר"נ הוי מצינו לפרושי דבמעביר ז' סממנים אפי' נראה בו עוד רנשם דם או נגע סגי דאמרינו דצבע הוא לפרש"י בסנהדרין (מ"ט:) ע"ש בתוס' דז' סממניו ע"כ מעבירין כל הדם כמו בכתם בנדה (ס"א:).

אבל בכיבוסו אפי' במים ואין נראה שום רנשם דם סגי. ומה שינוי עוד לכבס פיון דליפא שום רנשם.

וכן הי' נראה מלשון הרמב"ם (פ"ח ממעה"ק) שפכת דצריף לכבסו יפה שלא ישאר שום רנשם וכל הסממניו מעבירין חוץ ממי רגלים. ונראה פוננתו דאי הי' יכולין להעביר כולו הי' סגי אפי' נשאר רנשם.

אבל עתה דא"י להעביר כולו שוב צריף שלא יהי' שום רנשם וממילא א"צ כלל לאלו הסממניו. מיהו דעת הרמב"ם הוא נגד הגמ' בכאן והלח"מ נדחק ליישב דכריו ע"ש.

ועכ"פ לפי סוגיא דידן נראה דהוא מדרבנן פיון דצריף פיבוס יפה אצרכי' חכמים פיבוס הגדול שמעביר הפל כהו' ז' סממנים. ועדיין צ"ע: ע"ב בגמ' תלאו באויר תנור מהו.

מפירש"י משמע דהבעיא הוא דוקא לענין שבירת פלי חרס. וכן הוא לשון הרמב"ם (פ"ח ממעה"ק) וכמ"ש הלח"מ שם.

והטעם י"ל דמריקה ושטיפה [למ"ד מריקה בסמין]. לא שינוי כלל בדליפא בליעה.

רק שבירת פלי חרס אפשר דגזה"כ הוא. וכן משמע מלשון התוס' לקמן ד"ה אלא קדירות אמאי ישברו דתמהו הא גזה"כ היא אי אפי' בישול בלא בלוע.

ומאי קשיא הא בנחשת נמי בבישול בלא בלוע מהני מריקה ושטיפה בחרס נמי יועיל ככשונות. מיהו מדפשיט רבא מדתני א' שבישל בה או עירה כו' משמע דגם לענין מריקה ושטיפה מסופק הגמ' בבישול בלא בלוע.

ואפשר דקאי אליבא דמ"ד מריקה ושטיפה בצונן ושינוי גם בבישול בלא בלוע: בתוס' ד"ה עירה ור"ש הי' מדקדק כו' ועוד הי' מדקדק כו'. נראה דרשב"ם ס"ל דעירווי אינו מבשל אפי' למ"ד עילאי גבר.

רק דהוסיף להוכיח דלדין דקיי"ל תתאה גבר ודאי אינו מבשל [אכן הר"ב שהביאו התוס' בע"ז (ע"ד:) ס"ל דתליא בהא אי עילאי גבר ע"ש]. ובהכי מיושב מה שהקשה עליו ר"ת דלמ"ד עילאי גבר איך מתרץ הדיוק דמתני'.

ונ"מ ג"כ דלטעם תתאה גבר י"ל היכי דתתאי ג"כ חם מפלי שני ועירה עליו מכ"ר דלא שינוי תו תתאה גבר (כמ"ש המנ"י הובא בפמ"ג יו"ד (סי' ק"ז) בשפ"ד (ס"ק ב') ע"ש] דרק חם לתוף צונן אמרו תתאה גבר משא"כ פשגם התחתון עכ"פ חם.

אבל לטעם ראשון אפי' בכה"ג אין עירווי מבשל רק כ"ר דוקא: בא"ד אור"ת דליתא כו' וקשה לר' שמואל כו'. נראה ליישב שיטת ר"ת דהא דאינו מבשל רק כדי קליפה משום דכל בליעה צריף המשוף זמן לכן אדמיקר לי' אין שהות לבלוע רק כ"ק.

אָבֵל בְּהִגְעָלָהּ כָּל שְׂרָגַע א' נָגְעוּ בַקְדֻרָה הַרְתִּיחָה נִפְלֹט דַּע"כ דִּין הִגְעָלָה אֵינוֹ כְּמוֹ
שָׂאָר בְּלִיעָה דָּאִין הִגְעָלָה בְּאַנְכְּלִין רַק בְּכָלִי הֶלְכָה דְּפֹלֶט ע"י הִגְעָלָה וּא"צ הִמְשִׁיךְ זְמַן
כַּמ"ש בֵּטוֹר או"ח סי' תנ"ב דְּנוֹהֲגִין לְהַכְנִיֵס וּלְהוֹצִיאָן מִיָּד [וְלָכֵן בְּרָגַע רֵאשׁוּנָה מִיָּד
פֹּלֶט הַכָּל אָבֵל לְהַבְלִיעַ אִיסוּר צָרִיף הִמְשִׁיךְ זְמַן קִצָּת פּנ"ל: דָּף צו ע"א בְּתוֹס' ד"ה וְאֵם
טָשׁ בְּסוּף הַדִּבְבוּר וְתִימָא אֵי נִתְבַּשְׁלוּ נְמִי מְנוּתָר כו'.

נִרְאָה לִינִישָׁב דְּנָהִי דְטַעַם שְׂתַפְּלֹט הַפְּלִי יְהִי נ"ט בַּר נ"ט מ"מ הַתּוֹרָה צְנוּתָה לְהוֹצִיא
הַבְּלִיעָה פִּינּוֹן שְׂבַעֲוֹד הַבְּלִיעָה בְּתוֹכָהּ הָיָה נוֹתָר וְלֹא מִיבְעִיא לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם דְּמַרְיָקָה
שְׂטִיפָה קוֹדֵם זְמַן הָאִיסוּר א"כ הַמְצָנָה לְהוֹצִיא הַבְּלִיעָה כְּדִי שְׂלֵא יְהִי נַעֲשֶׂה נוֹתָר רַק
אִפִּי לְהַפְּסֻקִים דְּאַחַר שְׂנַעֲשֶׂה נוֹתָר מִצְנוּת מַרְיָקָה הֵינּוּ נְמִי לְבַעַר הַנוֹתָר מִן הַקְּדֻרָה.

[וְכִזָּה פְּתָבוּ הָרֵא"שׁ וְהַר"ן בְּסוּף ע"ז לְדַעַת רַש"י דְּלִינַת לִילָה פּוֹגְמַת וְאִין הַפְּלִיטָה
אוֹסְרָת. אַפ"ה הַצְּרִיכָה תּוֹרָה מַרְיָקָה וְשְׂטִיפָה ע"ש]: בְּתוֹס' ד"ה אֵלֶּא קְדֻרוֹת כו' תִּימָא
כו'.

וְהִנֵּה רַש"י מִינִישָׁב זֶה וְכַוֵּנוֹתוֹ דַּא"כ תַּפְּשׁוּט מִינָהּ הַבְּעִיא דְּבִישׁוּל בְּלֹא בְּלוּעַ אִיסוּר וְלַעֲיִל
נִשְׂאָר בְּסַפֵּק. מִיְהוּ בְּלֹא ה"נ לְדַקְנוֹשִׁית הַגַּמ' אֲבָלוּעַ בְּלֹא בִישׁוּל דְּמַרְבִּינּוֹן לַעֲיִל מְדַכְתִּיב
תְּבַשְׁלוּ בּוֹ יִשְׁבֵּר מִשְׁמַע דְּמִשׁוּם הַבְּלוּעַ שְׂנַכְנַס בּוֹ צָרִיף שְׂבִירָה.

וְע"ז מִקְשָׁה נִהְדָּרִי לְכַפְּשׁוֹנוֹת וְלָמָּה יִשְׁבֵּר פִּינּוֹן דְּבִאֲמַת לֹא נִתְבַּשְׁלוּ בּוֹ רַק מִפְּחַת הַבְּלִיעָה
מִיְתָסֵר: בַּא"ד תַּדַּע כו' הַתּוֹרָה הַעֲיֵדָה עַל כ"ח כו'. יֵשׁ לְהַשִּׁיב עַל רֵא"י זוֹ דְּהַגְמ' מְדִיִּיק
דָּאִין הַבְּלוּעַ יוֹצֵא לְעוֹלָם אָבֵל בְּכַבְּשׁוֹנוֹת וְלִיבּוֹן דְּמַהֲנִי הוּא מִשׁוּם שְׂשׁוּרָף כָּל הַבְּלִיעָה
בְּתוֹכָהּ אָבֵל לְהוֹצִיא הַבְּלִיעָה אֵי אֲפָשָׁר.

וּמ"ש דַּל"ד כ"ח לְתַנּוּר כו' תְּמוּהָ דַּא"כ הַדְּרָא קוּשְׂיָא לְדוֹנְקָתָא בְּהָא דְּמִקְשָׁה הַגַּמ' תַּנּוּר
שָׁל מִקְדָּשׁ נַעֲבִיד דְּחָרַס נִהְלֵא בְּתַנּוּר לֹא הָיָה פְּנִימִים חֲדָשׁוֹת וּמִיְתָסֵר מִפְּחַת גִּזְה"כ וּמָה תִּי
ע"ז הַר"ת. וְגַם דוֹחַק מְאוֹד לֹאמַר דַּכ"ח שְׂנַטְמָא נִטְהַר ע"י כְּבָשׁוֹנוֹת דְּטוֹמְאָה שְׂבִירָה הֵיכֵן
הֶלְכָה.

נָהִי דַּפ"ח בָּאוּ מ"מ פְּנִימִים יִשְׁנוֹת לֹא הֶלְךְ וְלֹא חָל שֵׁם שְׂבִירָה עַל זֶה: ע"כ בְּתוֹס' ד"ה
בִּישְׁל בְּמִקְצַת פְּלִי תִימָא כו'. וְנ"ל דְּהָא בְּאֲמַת מְסִיק בַּגַּמ' דְּצָרִיף מַרְיָקָה וְשְׂטִיפָה בְּכָל
הַפְּלִי מִשׁוּם דְּכְתִיב וְאֵם בַּכ"נ בְּנוֹשְׁלָה וּמִשְׁמַע נְמִי דְּבְכָל אִיסוּרִין כַּה"ג א"צ הִגְעָלָה בְּכָל
הַפְּלִי וְכַמוֹ דְּאַמְרִי בְּתַר הֵכִי דְּבַתְרוּמָה א"צ בְּכָל הַפְּלִי וְה"ה כָּל אִיסוּרִין (וְכַמ"ש הַרְמ"א
בִּי"ד סִי'קכ"א) וְא"כ נִרְאָה דַּאֲע"ג דְּקִאָמַר בִּישׁוּל מְפַעְפַּע הֵינּוּ דְּאִיכָּא סְבָרָא לְהַחְמִיר
בְּזָה טְפִי מְבַהֲזָה אָבֵל מ"מ אֵין כְּדִי לְאַסוּר בְּזוֹ הַפְּעַפּוּעַ דְּהָנִי רַק טַעַם קְלוּשׁ וּמִשְׁהוּ.

רַק בְּקַדְנָשִׁים כַּה"ג אוֹסֵר הַכְּתוּב. וּבְזָה עֲצָמוֹ הִי מְסוּפָק ר' יִצְחָק וְאֲדַרְבֵּה יֵשׁ לְתַמּוּהָ עַל
תְּמִיחַת הַתּוֹ שְׂפַתְבוּ מָה הָנִי ס"ד דַּר"י הֵלֵא בְּאֲמַת נִשְׂאָר כֵּן הַדִּין.

וְכֵן מִמָּאֵי דְּאַמְרִי בַּגַּמ' וְטַעְמָא מֵאֵי אָמַר קָרָא כו' מִשְׁמַע דְּבִאֲמַת אֵין בִּישׁוּל מְפַעְפַּע בְּכָל
הַפְּלִי וְלִהְיִי יְהִיב טַעְמָא אַחְרִינָא וְכֵן מוֹכַח לְקַמְן דְּאָמַר אַבְיִי דְּבַתְרוּמָה א"צ הִגְעָלָה בְּכָל
הַפְּלִי וְקָשָׁה עַל הַפּוֹסְקִים שְׂנַסְתְּפוּ לֹאמַר דְּבִישׁוּל מְפַעְפַּע ע"ש בִּי"ד (סִי' צ"ב): דָּף צו
ע"א בַּגַּמ' עַד זְמַן אֲכִילָהּ.

הַרְמַב"ם פִּי' עַד סוּף זְמַן אֲכִילָה וְלֹא עַד בְּכָלֵל וְשַׁעֲה א' קוֹדֵם שְׁנַעֲשֶׂה נוֹתֵר צָרִיף מְרִיקָה וְשִׁטְיָהּ. וְכֵן הִי' נִרְאֶה מְסַבְּרָא פְּדִי שְׁלֵא יָבוֹאוּ לִידֵי נוֹתֵר.

אִף מְהָא דְאִמְרִי' מִנַּה"מ וּמִיָּתִי מְקַרָּא מְשַׁמַּע קִצַּת פְּדַעַת הַחוֹלְקִים עַל הַרְמַב"ם דְּאִין מְרִיקָה וְשִׁטְיָהּ רַק אַחַר זְמַן אִיסוּרוֹ. וְלִהְיֵי מְקַשָּׁה מִנַּה"מ דְּמְסַבְּרָא הִי' נִרְאֶה לְהַצְרִיף מו"ש קוֹדֵם זְמַן אִיסוּרוֹ.

אֲבָל לְהַרְמַב"ם לְמָה צָרִיף קָרָא עַל זֶה. וִי"ל דְּהוּ"א דְּמִיד אַחַר כָּל בִּישׁוּל צָרִיף מְרִיקָה וְשִׁטְיָהּ וּמִיָּתִי קָרָא דַּא"צ מו"ש עַד קוֹדֵם זְמַן אִיסוּרוֹ.

(וּבְאִמַּת בִּפְיֵה מ"ש לְהַרְמַב"ם מְשַׁמַּע דַּא"נ דְּצָרִיף מו"ש אַחַר כָּל בִּישׁוּל וְאֲכִילָה וּכְמ"ש בְּתוּי"ט. אִף מ"ש דְּכֵן הוּא ג"כ פְּנוּנַת הַרְמַב"ם בְּחִיבוּרוֹ לֹא מְשַׁמַּע הֲכִי): שָׁם בְּתוּס' ד"ה וּפְנִיַת בְּסוּף הַדִּיבּוּר.

הַקְּשׁוּ אִי מַצּוֹת לִינָה רַק לִינָה א' א"כ פֶּסַח שְׁנֵי נְמִי בְּעֵי לִינָה מְפָנִי הַקְּרָבֵן וְכֵן הַקְּשׁוּ בְּכַמָּה דְּוֹכְתִי. וְלַע"ד אֲפָשָׁר לֹאמַר דְּהָא דְּכָל קְרָבֵן בְּעֵי לִינָה הִפִּי' פְּשָׁבָא לְהַקְרִיב קְרָבֵן צָרִיף עַכ"פ לְלוֹן שָׁם שְׁלֵא יִמְהַר לְלַכֵּת שְׁנִירְאָה פְּדָרְף אַרְעֵי וּמְקַרְהָ אֲבָל אִם שׁוּהָה שָׁם וְלֵן אִפִּי' אִי מְקַרִיב גַּם לְמַחַר קְרָבֵן י"ל דַּא"צ שׁוּב לְלוֹן שְׁנִית דְּכָל הַקְּפִידָא הוּא כְּשָׁבָא שָׁם לֹא יִפְטֹר בְּלֵא לִינָה.

וּמִיָּהוּ בְּפֶסַח בְּעֵי לִינָה אִפִּי' לֵן שָׁם פְּכָר בַּע"פ וּבְפֶסַח שְׁנֵי כַה"ג פְּטוּר מְלִינָה פְּנ"ל: ע"ב בַּגְמ' יִקְדָּשׁ לְהִיּוֹת פְּמוּהָ. נִרְאֶה דְּהוּא ג"כ בְּשִׁרְיָהּ אִם נִבְלַע מְקַדְּשִׁים פְּסוּלִין דְּהֵם בְּשִׁרְיָהּ ה"ה מַה שְׁנִבְלַע בּוּ.

וְלָכֵן קָשָׁה לִי מֵאִי דְּמְקַשָּׁה הַגַּמ' לִיָּתִי עֲשֶׂה וְלִדְחֵי ל"ת הָא אִיכָּא נְמִי עֲשֶׂה דְּשִׁרְיָת פְּסוּלִי מְקַדְּשִׁין וְצ"ע. וּבְאִמַּת בְּתִירוּצָא דַּר' אֲשֵׁי יִקְדָּשׁ עֲשֶׂה הוּא.

קָשָׁה קִצַּת דַּא"כ כְּשֶׁר שְׁבַלַע מְפִסּוּל יְהִי עֲשֶׂה וּפְסוּל עֲצָמוּ אִינוּ בַּעֲשֶׂה. גַּם מוּנֵי הַמַּצּוֹת לֹא מְנוּ עֲשֶׂה זֹו דִּיקְדָּשׁ.

וְלָכֵן י"ל דְּגַם פְּנוּנַת ר' אֲשֵׁי דִיקְדָּשׁ לְהִיּוֹת פְּמוּהָ עֲשֶׂה הוּא דְּנַעֲשֶׂה מְמַשׁ כְּמוֹ גוּף הַפְּסוּל דִּישׁ בּוּ עֲשֶׂה דְּשִׁרְיָת פְּסוּלִי מְקַדְּשִׁין כְּמוֹ כֵן זֶה. וְצ"ע: פֶּרֶק שְׁנַיִם עֶשְׂרִי.

דַּף צח ע"ב בְּמִשְׁנֵה טְבוּי' וּמַחוּ"כ אִין חוֹלְקִין בְּקַדְּשִׁים לְאֲכֹל לְעַרְב. נִסְתַּפְּקוּ הַתּוּס' אִי גַם מַחוּ"כ אִין אוֹכֵל עַד אַחַר הָעַרְב שְׁמַשׁ אוּ דְלְעַרְב קָאִי רַק אֲטָבוּל יוֹם.

וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְהוֹכִיחַ מְמֵאִי דְּמוּקִי לְקַמֵּן מְתַנִּי' גְּבִי אוֹנָן] בְּיוֹם עַרְב הוּאִיל וְאֲשִׁתֵּי לְפִסַּח אֲשִׁתֵּי לְקַדְּשִׁים וְקָשָׁה לְמָה נִקַּט לְעַרְב וּבַע"פ לִיְנַקוּט לְאֲכֹל לְמַחַר. אֲלֵא מְשַׁמַּע דְּנִקַּט לְעַרְב מְשׁוּם מַחוּ"כ.

וְאֲפָשָׁר לְדַחֵת דְּרַבּוּתָא קַמ"ל אִפִּי' אוֹנָן שְׁאוּכַל מִיד לְעַרְב כְּגוֹן בַּע"פ מ"מ אִינוּ חוֹלֵק וְעִי' לְקַמֵּן (צ"ט:) בְּרַש"י ד"ה וְרַמִּינָהוּ שְׁפַתְב דְּמַחוּ"כ א"צ לְהַמְתִּין עַד לְעַרְב. וּלְפ"ז יֵשׁ לְדַקְדֵּק בְּדַבְרֵי רַש"י בְּסַמוּךְ דְּפִי' בְּהָא דְּתַנִּי אִפִּי' טְמֵא בְּשַׁעַת זְרִיקָה וְטָהוּר בְּשַׁעַת הַקְּטָרָה שְׁהָעַרְיָב שְׁמַשׁוּ וְהַקְּטִיר בְּלִילָה.

אע"ג דגם במחוו"כ שנייף האי דינא ביום, שאחר שהביא פפרתו הקטיר האומרים ואפ"ה אינו אוכל ונהוי רבותא טפי] ואין לומר משום דלשון טמא לא משמע לי במחוו"כ דהרי גם טבו"י לא נקרא סתם טמא דלעיל ריש פ"ב כל הנבחים שקיבלו דמן כו' נקט טבו"י ומחוו"כ כו' טמא ע"ש.

א"כ ה"א דקאי ארישא שפיר שנייף לשון טמא גם אמחו"כ: שם בגמ' פל שאינו ראוי לעבודה אינו חולק בפשר. קשה למאי דמסיק הגמ' דתלנ' בראוי לאכילה א"כ מאי נ"מ ביהאי פללא דאינו ראוי לעבודה.

ואפשר דקאי אקטן ואשה דאע"ג דאוכלין אתמעטו מאיש פאחיו וס"ל להתנא דהטעם משום דאין ראוי לעבודה: בתוס' ד"ה טבול יום בסוף הדיבור פינו דהוונק להטביל ב"ג משום טומאה דאורייתא כו'.

אין דברייהם מובנים לי דשמא לא הי' בו חשש טומאה דאורייתא רק טומאה דרבנן והניחוחו עד י"ד וצ"ע. (פן הקשו התוס' בהגיגה (כ"א ותי' דהוי ספד"ר ולקולא ועוד דרגילות להטביל מאןרתא כו' והתי' הב' לא ס"ל ה"א.

אבל תי' הא' י"ל גם לשיטתם פאן]: דף צט ע"א בגמ' ונהרי קטן פירש"י דאוכל מדצריף למעט איש פאחיו שאינו חולק מפלל דאוכל ועוד פל זכר פתיב. וקשה לפי' ב' א"כ איך מרבינן בעל מום מפל זכר דילמא אחי לקטן.

ונראה דהא דצריף רש"י לומר ועוד פל זכר פתיב. משום דיש לפקפק אתי' ראשון דמשפחת לה דנעשה בלי' גדול ויכול לאכול בערב אע"פ כן אינו חולק ולעולם קטן אינו אוכל.

ולכן צריף רש"י לתי' ב'. וזה רק בס"ד דגמ'.

אבל למסקנא דמי שאינו אוכל אינו חולק א"כ ל"ל איש פאחיו אפי' יהי' גדול בערב פינו דאינו אוכל עתה אינו חולק. וע"כ דקטן אוכל ולהכי צריף איש פאחיו א"כ פל זכר מיותר לרבות בע"מ פנ"ל: שם בעי ר"ל בעל מום והוא טמא כו'.

נראה דהא דקאמר הגמ' לעיל ואימא פל זכר לרבות טבול יום ומשני משום דבע"מ אוכל. זה אינו מדברי ר"ל רק הגמ' מפלפל על דרשא דר"ל.

אבל ר"ל עצמו נסתפק בזה. וס"ל די"ל דהא דממעטין טבו"י טפי מבע"מ.

משום דבעל מום אין בידו לשמור עצמו. אבל טמא דהוי לי' לשמור מן הטומאה להכי אפקנ' רחמנא ולהכי מסנפק בבע"מ דבלאו הכי לא חזי אין לנו לקונסו על שלא נשמר מטומאה: שם בגמ' טמא בקרבנות ציבור.

פירש"י שהקריב בטורה. וק"ל לפי"ז פינו דיש פהגים טהורים אסור לעשות בטומאה אפי' למ"ד הותרה.

ללישנא קמא ביומא ד' ו'. וצ"ל פינו דעכ"פ אי הקריב פשר דיעבד אפי' למ"ד דחזי' כמ"ש לעיל ט"ז: ע"ש] חשיב ראוי.

אָבֵל עֵינָר מֵאֵי דְפִשִׁטָּא לְרִישׁ״י דְבִנְעֻשָׁה הַזְרִיקָה בְּטוֹמְאָה אֵינוּ נֶאֱכָל (ו) וְכ״נ מְדַבְּרֵי הַתּוֹסֵ' לְעִיל (ט״ז): כַּמ״שׁ שָׁם. וְכֵן כ' הַתּוֹסֵ' יוֹמָא (ז).

(לַמִּדָּה דְחֻוּיָא] אֵינוּ מְוַכְרַח דִּי״ל דְהָא דְבָא בְּטוֹמְאָה אֵינוּ נֶאֱכָל בְּטוֹמְאָה הֵינּוּ שְׁנַטְמָא הַבְּעֵלִים אוֹ הַבְּשָׂר אָבֵל כֹּהֵן טָמֵא שְׁזָרַק הַדָּם וְהַבְּשָׂר לֹא נִטְמָא שְׁפִיר נֶאֱכָל א״כ א״ש הָכָא כְּפִשׁוּטוֹ וְכ״נ דְעַת הַרְמַב״ם (פ״י מִמְעַה״ק) וְהַכ״מ פ״י שָׁם פ״י דְחֻוּק מִיְהוּ פ״י הַר״י ק שָׁם ג״כ מְיֻשָׁב: בְּתוֹסֵ' ד״ה וְהָרִי קָטָן כו' וי״ל כו'.

נִרְאָה שֶׁהֵבִינוּ הַתּוֹסֵ' דְהָא דְבָעֵי הַגַּמ' לְמִימַר דְטְבוּל יוֹם אֵינוּ אוֹכֵל הֵינּוּ קוֹדֵם הָעֶרֶב שְׁמִשׁ וְזֶה תְּמוּזָה דְהָא ע״ז אֵיכָא קָרָא אַחֲרֵינָא א״ו פ״י הַגַּמ' דְכָל שְׁהוּא טְבוּל יוֹם בְּשַׁעַת זְרִיקָה וְהַקְטָרָה אֶסְרָה תוֹרָה לְאָכֹל אִפִּי אַחַר הָעֶרֶב שְׁמִשׁוּ אַע״ג דְאוֹכֵל בְּקֻדְשִׁים הֵינּוּ מֵה שְׁזָרַק כְּשֶׁהָיָה טְהוֹר.

א״כ לֹא הֶעֱלָה אַרוּכָה בְּתִי תוֹסֵ'. וּבְעֵינָר קוֹשְׁיָתֶם נִרְאָה בְּפִשִׁטוֹת דְאֵי נִימָא קָטָן רַחֲמֵנָא רַבִּי תִיקְשִׁי אֵימָא כָּל זָכָר מְרַבָּה טְבוּל יוֹם כְּדַפְרִיָּה בְּתַר הָכִי וְלִהְיֵי מְוַכְרַח הַגַּמ' לְפָרִישׁ לְעֻנּוֹ חֲלוֹנָה וְשׁוֹב לֹא מוֹקְמִי כָּל זָכָר אֶטְבוּל יוֹם הוֹאִיל וְאֵינוּ רְאוּי לְאָכֹל.

וְאֶפְשָׁר שְׁזָה פְּנוּנַת הַתּוֹסֵ' בְּתִי הַשְּׁנִי שְׁפָתָבוּ א״נ כו' דְתְּמוּזָה וּבְצֵאן קֻדְשִׁים מוֹחֵק הַגִּירָסָא. וְלִמ״שׁ נִרְאָה דְכַצ״ל בְּתוֹסֵ' אֶפְתִּי תִקְשִׁי לִי כְּדַפְרִיָּה בְּסֻמוּךְ עַל בְּעַל מוֹם.

וְכַנּוּחָם לִמ״שׁ כְּמוֹ דְפָרִיָּה אַח״כ עַל בְּעַל מוֹם וְאֵימָא כָּל זָכָר לְרַבּוֹת טְבוּי פְּנ״ל: ע״ב בַּגַּמ' אֵלְמָא בְּאַכִּילָה עֶבֶיד רַבְּנָן מַעֲלָה בְּנִגְיָעָה לָא. וְקֻשְׁיָה לְמָה לִי הוֹכְחָה זֹה הָא בְּלֵא״ה א״ש דְלֵאכִילָה פִּינּוֹן דְעַד עֶרֶב לֹא הִי מְוַתֵּר בְּאַכִּילָה הַצָּרִיכוּ טְבִילָה אָבֵל נְגִיעֵי פִינּוֹן דְמְוַתֵּר לְעוֹלָם לְמָה יִצְטָרְכוּ טְבִילָה.

וְנִרְאָה מְזַהֲדִכְנוּנַת הַגַּמ' דְגַם מַחוּ״כ אַחַר שֶׁהִבִּיא כְּפָרְתוֹ א״צ טְבִילָה לְנִגְיָעָה רַק לְאַכִּילָה דְאוּנָן וּמַחוּ״כ בְּחֵד מַחְתָּא מְחַתִּינְהוּ וְכַמ״שׁ הַרְמַב״ם פ״ב מַה אַה״ט]. וְלִהְיֵי צ״ל הַטַּעַם דְלֵא גְזָרוּ בְּנִגְיָעָה כָּל כְּוָה כְּמוֹ בְּאַכִּילָה וְעִי בְּתוּי״ט (כָּאֵן וּבְחִגְיָה פ״ג) בְּדִין זֶה: שָׁם בַּגַּמ' יוֹם קְבוּרָה לֹא תְּפִיס לִילוֹ מְדַרְבְּנָן מִשְׁמַע דְבָיוֹם אֶסוּר מְדַרְבְּנָן וְכֵן פִּירִישׁ״י לְהַדְיָא א״כ אִפִּי פְּסוּל דְרַבְּנָן הָיִי בְּכָלֵל אֵין רְאוּי לְאָכֹל עִי בְּבַה״ז וּבַפּמ״א רִישׁ פִּירְקִין שְׁנַחֲלָקוּ בְּזָה].

וְק״ק ע״ז דֵּא״כ לְעִיל דְמִקְשָׁה מְאוּנָן נוֹגַע וְהֵתֵם תְּנֻן דְאוּנָן צָרִיָּה טְבִילָה לִישְׁנֵי ג״כ דְהָכָא בָיוֹם קְבוּרָה דְרַבְּנָן א״צ טְבִילָה וְצ״ל דְפִשִׁטָּא לַגַּמ' דְכַעֲיִן דְאוּרִיָּתָא תְּקֵנוּ אָבֵל אֶפְשָׁר לְוַמַּר דְלִכ״ע יוֹם קְבוּרָה דְאוּרִיָּתָא רַק לִילוֹ לֹא תְּפִיס מְדַרְבְּנָן אַע״ג דְיוֹם מִיתָה תְּפִיס לִילוֹ מְדַרְבְּנָן יוֹם קְבוּרָה לֹא: שָׁם בַּגַּמ' תַּדְעָה שְׁהָרִי אָמְרוּ אוּנָן טוֹבֵל וְאוֹכֵל פְּסַחוּ.

הַלְשׁוֹן תַּדְעָה קֻשְׁיָה שְׁהָרִי ר״י חוֹלֵק אֲמַשְׁנָה זֹה כְּדַאֲמַרִּי מֵאֵן תְּנָא ר״ש. (לְתִי דַר״מ בְּסֻמוּךְ דְמִיָּרִי בָיוֹם קְבוּרָה נִחָא דְבָהָא מוֹדָה ר״י וְתַדְעָה דְאָמַר ר״ש הוּא מְשׁוּם דְלֵא ס״ל לַר״ש לְחַלֵּק בֵּין יוֹם מִיתָה לְיוֹם קְבוּרָה].

וְלְתִירוּצָא דְאַבְיִי לְקַמְן יֵשׁ לִינְשָׁב לִמ״שׁ רִישׁ״י לְקַמְן דַּס״ל אַכִּילַת פְּסַחִים לֹא מְעַכְבָּא מְשׁוּם דְלַמִּדָּה דְמְעַכְבָּא אִפִּי אַנְיָנוּת דְאוּרִיָּתָא אִיְדָחִי כְּשָׁבָא אַחַר חֲצוֹת א״כ י״ל דַּר״י ס״ל אַכִּילַת פְּסַחִים מְעַכְבָּא וְלִהְיֵי מוֹדָה נְמִי לְהֵאֵי מְשַׁנָּה דְאוּנָן טוֹבֵל וְאוֹכֵל.

אך סוגיית דהקא דקאמר מאן תנא ר"ש. לא ס"ל פאביי.

ולפ"ז קשה הלשון תדע: שם בגמ' וסבר ר"ש אגנינות לילה דרבנן והתנא ר"ש אומר אונן אינו משלח קרבנותיו מאי לאו אפי' פסח. ותמוה לשון הגמ' דהא דאינו משלח אינו מטעם איסור אגנינות דהא טמא וערל משלחין קרבנותיהם.

וא"כ הקושיא היא איך מצי מביא הפסח. ומה זה שמקשה אהא דאגנינות לילה דרבנן.

וי"ל דהא מוכרחין לומר למסקנא דר"ח דפסח פדי נסבה. דיש סברא שלא למעט פסח בכלל זבח שלמים קרבנו או מטעם סברת תוס' דפסח עיקרו לאכילה או מטעם שאכתוב לקמן דקרפן ציבור לא אימעוט מקרבנו.

א"כ י"ל דסברא זו פשיטא גם להמקשן ולהכי פריד מאי לאו אפי' פסח ופסח אין למעט מקרבנו א"כ ע"כ הטעם משום דאגנינות לילה דאורייתא וכיון דלא מצי לאכול אינו מביא פסח ולכן אמר ר"ש סתם אונן אינו מביא קרבנותיו אפי' פסח.

ולפ"ז י"ל דהפל מודין לסברא זו נאפי' ר' מרי דלא ס"ל פדי נסבה. נמי מודה דפסח אינו בכלל מיעוט דקרפנו.

רק דס"ל ביום מיתה אגנינות לילה דאורייתא ולהכי אינו מביא פסח. והיינו דמסיים ר' מרי יום מיתה תופס לילו דאורייתא ודו"ק: שם בגמ' מרבה אגני תודה שפאכל בשמחה בשלמים.

לשון רש"י צ"ע שכתב שיוצאין ידי שמחה בשלמים דכתיב בה שמחה כו' הא בכל הקרבנות יוצאין ידי שמחה אפי' בחטאות ונאשמות כדאי' פ"ק דחגיגה]. ועיקר הפוננה דכתיב שמחה בשלמים ותודה נמי איקרי שלמים: שם בגמ' מה עצים ולבונה פירש"י דמביא עצים מביא עמהן קרבן.

ולא הבנתי זה תנא דא"כ הקרבן כפר אתרבי וכי ע"י שיהביאו עם העצים ישמנה דינו. וגם עיקר הדבר תמוה דהמתנדב עצים יהי מחויב להביא עמו קרבן.

וקרבן עצים דתענית (כ"ו.) היא המשפחה שהי' להם יום קבוע שהם יביאו העצים הביאו קרבן ע"ש ברש"י ורמב"ם.

והריטב"א שם חולק ע"ז ופי' שהיו מבעירין הרבה עצים במזבח להכי נקרא קרבן עצים] אבל לא שיתחייב כל המתנדב עצים להביא קרבן (וכ"מ מלשון הרמב"ם פ"ו מה' כה"מ). וגם מה קשיא לי' לפרש כפשוטו דכל קרבן אפי' עצים אסור להביא באגנינות כיון דנקרא קרבן אתמעוט מקרבנו וצע"ג: שם בגמ' פסח פדי נסבה.

ותמוה הטעם מ"ש פסח משאר קרבן כמ"ש תוס'. ותי' התוס' תמוה דאטו משום דעיקרו לאכילה לאו שם קרבן עליו [ביום].

ותו קשה לתוס' גם שלמי פסח דעיקרו לאכילה בא ליתכשר. ודונח לומר דתוס' פי' שלמי פסח מותר פסח (כמ"ש לעיל ד' ט') דלא פירש"י דהא שתקו ולא חלקו על רש"י דהא.

וְנִרְאָה דְהִטְעַם הוֹאִיל וְהוּא פְקָרְבֵן צִיבּוֹר דְהִפְלֵ מְבִיאִין אִינוּ בְכֻלָּל קָרְבָּנוּ. וּלְהִכִי חֲגִיגַת י"ד דְאִינוּ בָּא רַק בְּמוֹעֵט לָא חֲשִׁיב פְקָרְבֵן צִיבּוֹר.

גַּם י"ל הִטְעַם הוֹאִיל וְכָל אָדָם מְחַנּוּב הַיּוֹם לְהִבִּיא פֶּסַח לֹא אָסְרָה תוֹרָה לְאוּגֹן **בְּרִיטְבָּ"א מו"ק (ט"ו:) כ' דְחֲטָאת וְקָרְבָּנוֹת הַבָּאִים לְכַפֵּר מְבִיא וְתַמּוּהָ מְסוּגִיא דְהִקָּא: ** וְאִפִּי חֲטָאת וְאִילָף דְמְחַנּוּב מ"מ אִין חֲחִיב דְוִקָּא הַיּוֹם אָבֵל פֶּסַח זְמַנּוּ הוּא הַיּוֹם: בְּתוֹס' ד"ה אר"ח כו' וְכִי תִימָא דְעֵשָׂה דְפֶסַח דּוֹחָה עֵשָׂה דְכֻשָׁהוּא שְׁלָם הוּא מְבִיא א"כ הִכִי דְיִיק דְאֲנִינּוֹת לִילָה דְרַבָּנּוּ.

פִּי הִכִי דְיִיק ר"ש תַּדַּע כו' הֲלֹא י"ל דְאִפִּי הָנִי דְאוּרְיִינְתָא דּוֹחָה עֵשָׂה דְפֶסַח. וְלַע"ד אֲפֻשֵׁר לִינְשֵׁב דְאִינוּ מִטְעַם דְחִי פִּינּוּ דְפֶסַח יֵשׁ לוֹ תְשְׁלוּמִין בְּשַׁנֵּי אִינוּ דּוֹחָה כַּדְפִירִש"י לְקַמֵּן רַק פֶּמוּ דְמַחְלַק הַבְּרִינְתָא אִין לִי אֵלָא שְׁלָמִים תּוֹדָה חֲטָאת כו' הָרִי דְיֵשׁ לְחַלַּק מְסַבְרָא דְלֹא קָאִי זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוּ עַל הַפֶּל.

וְלָכֵן סְבֵרַת הַגַּמ' דְפֶסַח דְאִיכָּא עֵשָׂה מְסַתְמָא לָא קָאִי ע"ז הָרִיבּוּי דְקָרְבָּנוּ אָבֵל אֲנִינּוֹת אִי הָנִי דְאוּרְיִינְתָא ע"כ גַּם פֶּסַח אָסוּר מַה"ת לְאֲכֹל בְּאֲנִינּוֹת אִי הַקָּרִיב פֶּסַחוּ וְנַעֲשֵׂה אוּגֹן אַח"כ. וּמִמִּילָא דְקָאִי אִיסוּר אֲנִינּוֹת גַּם עַל אֲכִילַת פֶּסַח שׁוּב אִפִּי נַעֲשֵׂה אוּגֹן מְקוּדָם אִין עֵשָׂה דּוֹחָה.

אָבֵל אִיסוּר הַבָּאת קָרְבָּן בְּאֲנִינּוֹת לָא קָאִי פֶּלֶל אֲפֶסַח. וּבְזָה יֵשׁ לִינְשֵׁב נְמִי לְתִי אַבְיִי לְקַמֵּן פֶּאֵן אַחַר חֲצוֹת דְקֻשְׁיָא לִי לְרִש"י דְאִי אַחַר חֲצוֹת עֵשָׂה דְפֶסַח דּוֹחָה לִידְחִי ג"כ אִיסוּר אֲכִילָה בְּאֲנִינּוֹת וּמִפְּחַ זָה דְחַק רִש"י דַּס"ל אֲכִילַת פֶּסַחִים לֹא מְעַכְבָּא וְזָה דּוֹחַק דְלֹא קִי"ל הִכִי וְלַמ"ש א"ש דְאַבְיִי נְמִי ס"ל דְאַחַר חֲצוֹת פִּינּוּ דְחַל עֲלִיו מְצוֹת פֶּסַח לֹא אִימְעוּט מְזַבַּח קָרְבָּנוּ אָבֵל לֹא מְצַד דְחִי אֲתִי עֲלָה.

וְע"ד הַתּוֹס' קֻשָׁה לִי קֶצֶת פִּינּוּ דְלְקַמֵּן בְּתִי דְאַבְיִי שְׁתַּקּוּ הַתּוֹס' לְרִש"י וּמִשְׁמַע דְהַבִּינוּ ג"כ כְּפִירִש"י דְאַכִילַת פֶּסַחִים לֹא מְעַכְבָּא א"כ לְמָה תְמָהוּ כ"כ בְּדַר"ח אֲפֻשֵׁר דַּר"ח נְמִי ס"ל דְלֹא מְעַכְבָּא. וְלָכֵן לַעֲנִין לְהִבִּיא קָרְבָּן בְּאֲנִינּוֹת עֵשָׂה דְפֶסַח דּוֹחָה דַּלְר"ח אִפִּי קוּדָם חֲצוֹת פֶּמוּ לְאַבְיִי אַחַר חֲצוֹת: דָּף ק ע"א בַּגַּמ' א"ל ר' אֲשִׁי כו' קֻשְׁיָא.

אֲפֻשֵׁר דְתִיבְתָא לֹא הָנִי דְבַאָמַת י"ל דַּלְר"י גַּם לִיל קְבוּרָה אָסוּר דַּמ"ש רִש"י דְהַכְרַח הַגַּמ' מִשׁוּם דְאֲנִינּוֹת לִילָה יְלִיף ר"י מֵאַהֲרֹן וְשֵׁם יוֹם מִיתָה הָנִי. אִין זָה הַכְרַח גְּמוּר דַּמ"מ ס"ל לַר"י דְמְסַבְרָא אִין לְחַלַּק בֵּין מִיתָה לְקְבוּרָה פֶּלֶל דְכָל שְׁמַתּוּ לְפָנָיו אוּגֹן הוּא רַק דַּר' אֲשִׁי לֹא מְסַתְבְּרָא לִי הִכִי.

אָבֵל ר' מְרִי לֹא חָשׂ עַל קוּשְׁיָא זוּ פַּנ"ל: שָׁם בַּגַּמ' וְרַמִּינְהוּ לְאַחֲוֹתוּ כו'. יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת דְהָא הָאִי עוֹבְדָא דְטְמָאוּהוּ בַע"פ י"ל דַּהִי אַחַר שְׁהִבִּיא קָרְבָּן פֶּסַח וְאֲכִילָה לֹא מְעַכְבָּא.

וְע"כ פְּנוּנַת הַגַּמ' מְדַתְנִי בְּבְרִינְתָא שְׁהִי בְּעָרַב פֶּסַח ע"כ לְהַשְׁמִיעֵנוּ בָּא דְטוּמְאָת קְרוּבִים דְחִי פֶּסַח. מִיְהוּ אַפְתִּי קֻשָׁה לְמֵאִי דְמוּקִי קוּדָם חֲצוֹת דְחַל עֲלִיו אֲנִינּוֹת וְאִינוּ מְבִיא פֶּסַח פֶּלֶל אַפְתִּי הֲדַרָא קוּשְׁיָא לְדוּכְתָא לְמָה נִקַּט ע"פ וְדוּחַק לּוֹמַר דְמִשְׁמִיעֵנוּ דִּין זָה דְאוּגֹן קוּדָם חֲצוֹת אִינוּ מְבִיא פֶּסַח דְאִין עֲנִינוּ לְדִין טוּמְאָת קְרוּבִים.

ולולי פירש"י הי' נראָה דֵהאי תַנָּא לָא ס"ל כָּלל כר"ש וְאוּגוּן מְבִיא קַרְבָּנוֹתָיו. אָבֵל
הַחֲלִיּוֹק בֵּין קוֹדֵם חֲצוֹת לְאַחַר חֲצוֹת לְעֵגְנוֹן טוֹמְאָת קְרוֹבִים אִי דוֹחָה פֶּסַח אוֹ לֹא.

אָבֵל רַש"י שְׁפִי דְמִטְעֵם אֲנִינּוֹת אֲתִי עֲלֵה קִשָּׁה. וְאַפְשָׁר לְשׁוֹן אוּגוּן בְּרַש"י ט"ס וצ"ע:
בְּרַש"י ד"ה וְלִמּוֹל אֶת בְּנוֹ דְמִילַת זְכָרְיוֹ מְעַכְבְּתוֹ מְלֶאכֶל מִלְאָכּוֹל פֶּסַחוֹ.

לָא יִדְעָתִי לָמָּה לֹא פִי כְּפִשׁוּטוֹ דְהוּא דְבָר בְּפ"ע דְקמ"ל דְפֶסַח אוֹ מְצֻנָת מִיְלָה אִפִּי כָּל
הַשְּׁנָה דוֹחָה טוֹמְאָת קְרוֹבִים. דְלִפְרִיש"י קִשָּׁה מַה נ"מ אִי לֹא יְהִי שְׁהוֹת לְעִשׂוֹת פֶּסַח
כְּשִׁיטְמָא אוֹ יִתְבַטֵּל הַפֶּסַח מִטְעֵם מִילַת זְכָרְיוֹ אָבֵל לְפִי הַפִּשׁוּט א"ש דְקמ"ל דְלֹא זֹ
דְעִשָׂה דְפֶסַח דִּישׁ בּוֹ פֶּרַת דוֹחָה טוֹמְאָת קְרוֹבִים אֲלֵא גַם עֲשָׂה דְמִילַת בְּנוֹ דְלִית ב' פֶּרַת
נְמִי דוֹחָה טוֹמְאָת קְרוֹבִים.

שׁוֹב רְאִיתִי בְּבִרְכּוֹת (ד' י"ט): מְבִיא רַש"י ב' פִּירוּשִׁים אוֹ כְּפִשׁוּטוֹ מְשׁוּם מְצֻנָת מִיל אוֹ
מִטְעֵם מִילַת זְכָרְיוֹ. מִיהוּ לְשׁוֹן רַש"י פֶּאָן מְעַכְבְּתוֹ מְלֶאכֶל פֶּסַחוֹ מְשֻׁמַּע אִפִּי כְּבָר שְׁחַט
הַפֶּסַח כְּגוֹן שְׁהִבְרִיא הַיֵּלֶד אַחַר זְרִיקָה [כְּעֵין דְאִי בִיבְמוֹת (ע"א:)] ע"ש [ג"כ דוֹחָה
טוֹמְאָת קְרוֹבִים.

וְזֵה צ"ע דְאִין אֲכִילָה מְעַכְבַּ וְהָיִי רַק מ"ע שְׁאִין בָּהּ פֶּרַת א"כ כָּל הַמְצֻנָת יִדְחוּ עֲשָׂה
דְטוֹמְאָת קְרוֹבִים וְהָכָא מְשֻׁמַּע דְנֹקָא פֶּסַח וְמִיְלָה דְאֵע"ג דְמִילַת בְּנִי אִין בּוֹ פֶּרַת מ"מ
מְצֻנָת מִיְלָה חֲמוּרָה וְגַם נִכְרְתוּ עֲלֵי י"ג בְּרִיתוֹת וצ"ע לְדִינָא בְּזֵה: בְּתוֹס' ד"ה הָא ר"י כו'
וּל"ד לְעִשָׂה דְהַשְׁלָמָה כו' וְלֹא בִיבְאָרוּ הַטְעֵם וְדְבָרֵי בַה"ז אִינָם מוּבָנִים לִי.

וְהַנִּלְע"ד דְעִשָׂה דְהַשְׁלָמָה הִיא כְּמוֹ ל"ת דְהוּא לָאוּ הִבָּא מְפָלַל עֲשָׂה כֵּן דְעַת הָרַמְב"ם
(פ"ו מַה יְבוּס) דְחִיבֵי עֲשָׂה שְׁהֵם לָאוּ הִבָּא מְכ"ע נִדְחָה מְפָנִי עֲשָׂה. וְכַמ"ש בְּשֵׁא"ג א'
(סִי ל"ג) ע"ש].

וְלִכּוֹן עֲשָׂה דְפֶסַח דִּישׁ בָּהּ פֶּרַת דוֹחָה ל"ת דְהַשְׁלָמָה. [וְאֵע"ג דִּישׁ לוֹ תַשְׁלוּמִין.

כְּבָר כְּתִבּוּ הָרַמְב"ן וְהַרְשָׁפ"א שְׁבֵת (כ"ד) דְלֹא חָשִׁיב אֲפָשָׁר לְקַיָּים שְׁנֵינְהֵם מְשׁוּם
דְחִבִּיבָה מְצֻנָה בְּשַׁעֲתָהּ]. אָבֵל הָכָא עֲשָׂה דְטוֹמְאָה הוּא עֲשָׂה מְמַשׁ וְלִכּוֹן בָּא עֲשָׂה דְאִין לָהּ
תַשְׁלוּמִין דְחִמִּיר וְיִדְחָה עֲשָׂה דִישׁ לָהּ תַשְׁלוּמִין דְקִיל כְּנ"ל: דָּף קא ע"א בְּגַמ' שְׁמָא לֹא
שְׁמַעְתָּ אֲלֵא בְּקִדְשֵׁי שְׁעָה אָבֵל קִדְשֵׁי דוֹרוֹת ק"ו מְמַעְשָׁר הַקָּל.

לְכַאוּרָה מְשֻׁמַּעוֹת הַגַּמ' דְמַרְע"ה סְבוּר לְלַמְּדוֹ דְגַם לְדוֹרוֹת אוּגוּן מוֹתֵר בְּקִדְשֵׁים וְזֵה
שְׁאֵמֵר שְׁמַעְתִּי וְשְׁכַחְתִּי שְׁשֻׁמַּע כְּבָר דְבְּמַעְשָׁר אָסוּר וְשְׁכַח לְלַמְּדוֹ מְשֻׁם ק"ו. אָבֵל בְּאַמַּת
דוֹחַק לוֹמֵר הָכִי דֵא"כ לָמָּה הִנְצָרָךְ הַקַּב"ה לוֹמֵר בְּאַנִּינּוֹת תִּאֲכַלוּהוּ כִּינּוֹן דְבַכ"מ אוּגוּן
מוֹתֵר בְּקִדְשֵׁים.

וְגַם לָמָּה הִנְצָרָךְ הַגַּמ' לְכַף דִּיוֹתֵר נִרְאָה דְפִלְגוּתָא דְמַרְע"ה וְאַהֲרֹן הִי אִם הוֹתֵר בְּאוֹתוֹ
יוֹם כָּל הַקִּדְשֵׁים וְאַהֲרֹן הִשִּׁיב נָהִי דְהוֹתֵר בְּקִדְשֵׁי שְׁעָה אָבֵל קִדְשֵׁי דוֹרוֹת לֹא הוֹתֵר אִפִּי
הַיּוֹם אָבֵל לְדוֹרוֹת גַּם מַרְע"ה סְבוּר דְאָסוּר.

לִכּוֹן נִרְאָה עֵיקָר דְכֵן פְּנוּנַת הַגַּמ' ג"כ וְהָא דְסִיָּים ק"ו מְמַעְשָׁר הַקָּל דְרָךְ אַגְבִּי מְשֻׁמַּעוֹ
הַגַּמ' עֵיקָר טְעָמָא דְאוּגוּן אָסוּר דְנִלְמַד מְמַעְשָׁר. אָבֵל פִּלְגוּתִיָּהוּ הִי רַק בְּהִתֵּר אוֹתוֹ יוֹם
אִי הִי גַם עַל קִדְשֵׁי דוֹרוֹת כְּנ"ל.

מיהו לשון שְׁמַעְתִּי וְשָׁכַחְתִּי קִשָּׁה קִצָּת. וי"ל הפי' דְּשָׁמַע פְּכָר שְׁיֵישׁ לְחַלֵּק בְּהִיתָר דְּשָׁעָה בין קִדְשֵׁי אוֹתוֹ שָׁעָה לְקִדְשֵׁי דוֹרוֹת פְּסֻכְרַת אֶהְרֹן: בְּרִשׁ"י ד"ה א"ל אֶהְרֹן כו' וְהֵלֵא עָלֵי הַטֹּלַת כָּל הָעֲבוֹדָה כו'.

צ"ע דְּמִשָּׁם לֹא מוֹכַח רַק עֲבוֹדַת הַיּוֹם דְּקִדְשֵׁי שָׁעָה. אָבָל מוֹסָף דְּרֵאשׁ חוֹדֶשׁ י"ל שְׁלֵא הִי עַל אֶהְרֹן בְּדוֹקָא.

ול"ל לְרִשׁ"י זֶה דְּבִלֵּא"ה א"ש. דְּבִאֲמַת כָּף הִי הַמַּעֲשֵׂה שְׁאֶהְרֹן הַקָּרִיב.

אָבָל רִשָּׁאִין הָיוּ גַם בְּנֵי הַקָּרִיב. וְהַרְמַב"ן בְּחוֹנְמֵשׁ פ' שְׁמִינֵי תָמָה עַל הַגַּמ' דְּהָא כָּל הַקְּרִבּוֹת כְּכָר הַקָּרִיבּוֹ קוֹדֵם מַעֲשֵׂה דְנִדָּב וְאֲבִיָּהוּא ע"ש שְׁנִדְחָק.

וא"י מנ"ל הָא דְרַק עֲבוֹדַת הַיּוֹם הַקָּרִיבּוֹ מִקּוֹדֵם. אָבָל מוֹסָף דַּר"ח י"ל דְּהַקָּרִיבּוֹ אֶת"פ. וְשׁוֹב רֵאִיתִי שֶׁכ"כ רִשׁ"י בְּהַדְיָא בְּפִסְחִים (פ"ב:) ע"ש. וְלִשׁוֹן רִשׁ"י דְּכָאן צ"ע: בְּתוֹס' ד"ה דָּאִי בְיוֹם תִּימָא כו'.

יֵשׁ לְתַמּוּהָ עַל תְּמִיחָתָם. דְּנִדְאִי בְּמַעֲשֵׁר עֲצָמוֹ לֹא מוֹכַח כָּלֵל אֲנִינּוֹת דְּלִילָה וְלִכֵּן אִי בְיוֹם הַתָּמִר קִשְׁיָא דַּק"ו מִמַּעֲשֵׁר.

א"ו בְּלִילָה הַתָּמִר וּמִמִּילָא מְדַצְרִיף לְהַתִּיר מוֹכַח דְּבִשְׁאָר קִדְשֵׁים אִפִּי אֲנִינּוֹת לִילָה אָסוּר. וְאֶפְשָׁר דְּבִאֲמַת בְּמַעֲשֵׁר אֲנִינּוֹת לִילָה לִכ"ע שְׁרֵי מְדַאֲוִרֵיָּתָא דְּמַעֲשֵׁר מְקִדְשֵׁים לִיכָא לְמִילָף: ע"ב בַּגַּמ' וְאִידָּף נָמִי וְהִכְתִּיב וְהִתֵּה לֹא כו'.

רִשׁ"י פִּי דְקָאִי עַל רַב אֲשֵׁי וְקִשָּׁה לִשׁוֹן וְאִידָּף דְּהוּל"ל וְהָא כְּתִיב דְּהָא עָלָה קָאִי. [בְּעִין יַעֲקֹב גָּרִיס וְלַר"א כו' וְלִהָף גִּינְרָסָא הַקִּשָּׁה הַמְּהַרְשָׁ"א אֲמַאִי לֹא פְּרַכִּינֵן לַר"י וְר"ש ע"ש].

וְיִוְתֵר נִרְאָה לְפָרֵשׁ וְאִידָּף עַל ר"י וְר"ש דְּאָמְרוּ וְהֵלֵא פְּנִחָס הִי עֲמָהֶם שְׁנַתְּפִהֵן מִיַּד א"כ לְמַאי כְּתִיב וְהִתֵּה לֹא כו' וּמִשְׁנֵי לְבִרְכָה. וְגַם בְּתֵר הָכִי וְאִידָּף נָמִי כו' ג"כ קָאִי עַל ר"י וְר"ש וּמִשׁוֹם דְּנִקְט מַעֲיָקְרָא וְאִידָּף נִקְט גַם הָכָא וְאִידָּף (וְצָרִיף תְּרֵי קָרָאִי לְבִרְכָה וְלִיחָס וְנָרְעוּ אַחֲרֵי כַּמ"ש הַמְּפָרְשִׁים): דָּף קַב ע"א בַּגַּמ' וּמִי אָמַר ר"ל הָכִי כו' אִיפּוּף וְקִשָּׁה לַר' יוֹחֲנָן לְפָה כ' וְיִחַר וְאִין לֹאמַר דַּס"ל כו' הַוִּשְׁעָ בֶּן קָרְחָה דְּהָא מִשְׁמַע דְּגַם לַרִיב"ק בַּכ"מ יֵשׁ רוּשָׁם חוּץ מִהָף דְּמִשָּׁה.

וְתוֹ דַּא"כ גַּם לַר"ל י"ל דַּלְר"ש מְתַרְץ דְּסִטְרוֹ וְהוּא גּוֹפֵן ס"ל כְּרִיב"ק. וְצ"ע: שָׁם בַּגַּמ' שְׁאֲנֵי שְׁאוּל כו' כַּדְר"א.

וְקִשָּׁה לְפָה מִיִּתִי דַר"א אִי לְמִימַר דְּכְשָׁפוֹסְקִין גְּדוּלָה בְּנִדְאִי הוּא לְדוֹרוֹת אִם כֵּן ע"כ בְּשְׁאוּל לְדוֹרוֹת פְּסֻקוּהוּ הָא מְצִינּוּ בְּמִשָּׁה דְּהִי מְלָף וְלֹא לְדוֹרוֹת. וְי"ל דַּר"א אָמַר רַק כְּשָׁפוֹסְקִין מְשָׁמִים גְּדוּלָה כְּמוֹ שְׁאוּל שְׁנַמְשַׁח ע"י שְׁמוּאֵל.

אָבָל מְלָכוֹת מַרְע"ה לֹא הִי ע"י פְּסִיקָה רַק דְּכָף הָנִי דַּכ' וְיִהִי בִישְׁוֹרוֹן מְלָף. אָבָל לֹא מְצִינּוּ בּוֹ פְּסִיקָה.

וּמְלִשׁוֹן רִשׁ"י מִשְׁמַע דְּמִיִּתִי דַר"א לֹאמַר לְפִי שְׁהִגִּיס שְׁאוּל נִטְלָה מִמֶּנּוּ. וְקִשָּׁה חֲדָא דְּלֵא מְצִינּוּ הַגָּסָה בְּשְׁאוּל אֲדַרְבָּה נְחָבָא הִי אֶל הַפְּלִים וְכְתִיב קִטָּן אֲתָה בְּעֵינֵיךָ.

ותו ל"ל הטעם דהגסה. הלא מפורש בקרא שניטל ממנו המלכות במעלו אשר מעל וצ"ע:
ע"ב בגמ' מתני' דלא פאבא שאול כו'.

נראה טעם תנא דידן פנין דהקטרה לא מעפבא דעיקר הכפרה בדם. ויש לעיין לאבא
שאול נמי אם באמת נטמאו או נאבדו החלבים ולא הקטירם כלל י"ל דאפי' פהן שנטמא
אחר זריקה חולק פנין דבאמת לא הקטירו או אפשר דמ"מ צריף להיות ראוי להקטיר.

מיהו את"ל בבבאי דרב אשי דאפי' טהור בשעת זריקה ובשעת הקטרה ורק בינתים הי'
טמא נמי אינו חולק א"כ כ"ש בדין הג"ל דעכ"פ הי' שעה אחת שלא הי' ראוי להקטיר
זולת אם נטמא אחר שנטמאו החלבים.

בזה פשיטא דחולק: שם בגמ' אמר רבא האי דינא מר"א גמירנא דאמר בבה"כ כו' רש"י
פי' דר"א אמרה בבה"כ ותימה לפרש פן דמה שיניף ע"ז לאונסו לפלפל כל פה ואי מתוך
ההרהור דאונס שכח שהוא בבה"כ הו"ל לרבא להזכירו.

ולכן נראה דרבא הי' בבה"כ ושמע שם פלפול דר"א. וע"ז מקשה הגמ' דאסור להרהר
ומשני לאונסו שאני ולשון דאמר בבה"כ לאו דוקא או דט"ס הוא וצ"ל גמירנא בבה"כ
מר"א דאמר כו' פנ"ל: בתוס' ד"ה בעל מום וא"ת כו'.

ואפשר ליישב דהא באמת ראב"ש לא יהיב טעמא למה לא נלמד זזה מזה במה מצינו רק
דדוחה דק"ו ליפא אבל למה לא נלמד במה מצינו. ולכן י"ל דהוא באמת מפח ריבוי דכל
זכר דאי לא הוי כ' מיעוט על טבול יום בחד מינייהו הוי מרבינן בי' ט"י מרבינן דכל זכר
ולא הוי מוקמי' על בעל מום כוליהו קראי.

רק עקשיו דכ' מיעוט בכוליהו על ט"י ע"כ כל זכר כוליהו על בעלי מומין קאי פנ"ל: דף
קג ע"א במשנה כל שלא זכה מזבח בבשרה לא זכו פהנים בעורה. יש לעיין בקדשים
קלים דעורה לבעלים ונפסל דלכאורה ג"כ לא זכו הבעלים בעורה [וכ"פ הרמב"ם (פי"ט
מה' פסוהמ"ק) ע"ש] ולמה השמיט התנא דין זה ונקט לא זכו פהנים.

וי"ל לפי דברי רבי לקמן בברייתא דמי שזוכה בבשר זוכה בעורה. רק בעולה צריף
קרא דהוי לכהן.

א"כ בנפסל דלא זכו הבעלים בבשר אין להם בעור רק בעולה דקמ"ל קרא דאע"פ שאין
לפהן בבשר יש לו העור הו"א אפי' נפסל יש לו עור קמ"ל עולת איש שעלתה לאיש.
אבל בקדשים קלים לבעלים פשיטא דבאין להם בשר אין להם עור פנ"ל: שם בגמ'
במקדיש נכסיו וכו' יהושע.

הרמב"ם מביא דין זה במקדיש נכסיו והי' בהם זכרים דהם עצמן קרבין עולות דאין
העור לפהן. ותמוה דהוא בעצמו פוסק (פ"ה מה' ערכין) כר"א דכולן ומפרו וכן תמה
עליו בלח"מ (פ"ה מה' מעה"ק).

ונראה ליישב ע"פ חד לישנא בתמורה (ל"א:): דמודה ר"א באין בעדרו רק זכרים ע"ש.
דמשמע אפי' הי' שאר נכסים רק דבע"ח לית לי' רק זכרים מודה ר"י דעולות הם עצמם
נקרבים ע"ש ובהכי מיירי הרמב"ם פאן פנ"ל: שם בגמ' בגר שמת ואין לו יורשים.

יגיש לענין למי ינתן העור. והיא נראתה דהיא להקדש או דהוא הפקר וכל א' יוכל לזכות בו (לדעת התוס' (ב"ב ע"ט) דאין חצור להקדש).

ומצאתי בפ"ד הרמב"ד לתו"כ שכתב דמן דמי העור לוקחין נסכים וצורכי העולה. וא"י מנין לו וגם אי הפריש הגר גם הנסכים וכל צורכי מה יהי עם העור.

והנה הרמב"ם השמיט זה הדין. ונראה שהבין דמאן דממעט עולת הקדש לא ממעט עולת גר.

אף באמת יכולין שניהם למעט דמ"מ לאו עולת איש הוא וכן הגירסא בתו"כ ריב"י אף עולת גר ופ"י בק"א דתתתי ש"מ]. מיהו הלשון משמע דר"י פליג ע"ז.

ולמ"ש בס' בה"ז דהך דתו"כ דמרבא גרים היינו גר שמת א"ש וכ"כ הרמב"ד בפ"י לתו"כ. אבל פשט הלשון לא משמע כן.

וגם מהיכן אתרבי פינן דלאו עולת איש הוא ולכן מוחק רש"י גרים. וגם הר"ש בפ"י התו"כ כ' דגרים אגב נשים ועבדים נקטו.

וקא דפשיטא לגמ' דישאל שמת מיקרי עולת איש צ"ל פינן דהיורשין מתכפרין בו מקצת פרה פדלעיל ריש מכילתין מיקרי עולת איש: ברש"י ד"ה לנדבת יחיד כו' ושוחטה כו'. משמע מלשונו דבעל הקרבן זוכה לשחוט קרבנו כמו דאמרי' התם בכהן דעבודתו שלו ה"ה בנזר לענין השחטה וכו' היא נראה מסבא פינן דכשר בנזר א"כ מצוה בו יותר מבשלוחו וכן משמע בפסחים (ז:): וברש"י שם] וכן משמע פשט המשנה סו"פ תמיד נשחט.

שחט ישראל כו'. מיהו שם בגמ' לא משמע הכי ע"ש: בתוס' ד"ה לא מיבעיא תימא כו'.

יגיש לנישב דלמ"ד מדאורייתא תפיס משפחת לה דאקדשי' לבדק הבית חוץ מעורה. דמ"מ פינן דגוף העולה של הקדש שוב אין העור לכהן ולמ"ד מדרבנן מיירי דהקדשה עם העור: ע"ב בגמ' אשר הקריב לו יהי פרט לט"י ואונן ש"י יכול כו' צ"ע בכ"ג אונן דאמרינן לעיל דאע"ג דמקריב מ"מ פינן דאינו אוכל אין לו חלק.

בזה אפשר דבעור יש לו פינן דאינו עומד לאכילה והכא ממעטינן רק מאשר הקריב וכ"ג מקריב אונן י"ל דבעור יש לו חלק. מיהו פלגא דמתני' פל שאין לו בפשר אין לו בעור לא משמע הכי.

ועדיין צ"ע פינן דכ"ג אונן לא נזכר במשנה אדרבה במשנה נתנו הפלל מי שאין ראוי לעבודה אין לו בפשר. א"כ י"ל דהפלל נמי קאי רק אמי שאין ראוי לעבודה ולא אונן כ"ג וצ"ע: שם בגמ' אמר אביי מדסיפא רבי רישא נמי ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה.

וקשה פינן דתלי רק בהפשט א"כ רישא למה לי ליתני רק הך דסיפא. ונראה דבאמת אי הי' פסול בדם נדאי אין זריקה מתרת העור וכן איתא להדיא בתוספתא פ"א].

רק משום דתנא סתם פל שלא זכה מזבח בפשר משמע אפי' ע"י פסול בשר לכן מקשה הגמ' להדדי וע"ז משני דמיירי קודם הפשט אבל באמת משפחת גם לרבי עור נשרף

אפי' אינע פסול אחר הפשט קונדם זריקה אם הי' הפסול בדם והיינו טעמא דכל שלא עלתה לאיש אין העור, לפהו.

אבל באם הפסול בפשר אמרי' לקמן דלרבי הורצה כמ"ש לקמן מזה. ולאוקימתא דרבא דאמר מדרישא ראב"ש כו' קשה ג"כ א"כ סיפא ל"ל פיון דתליא הפל בזריקה וי"ל דסיפא קמ"ל אפי' נודע פסולו אח"כ שהי' טרפה ולאפוקי מדר"ח סגן הפהגים: בתוס' ד"ה ומודה רבי וי"ל דהוי כמו שנמצא טרפה בבני מעיים.

צריף לומר סברתם פיון דזה המשמר לא ידעו וסברו שצבר נתן הפסח חשיב להו כמו נודע פסולו אח"כ. הגם דאין זה מוכרח פיון דהבעלים ידעו הפסול ול"ד לטרפה מ"מ י"ל פן.

ומה דמקשה בהג"ה נראה דלא קאי ע"ז התירוץ רק על תי' הראשון. והבה"ז נראה שלא הבין פן אבל העיקר כמ"ש דף קד ע"א בגמ' ע"כ לא קאמר ר"י אלא בצ"ש כו' פירש"י דבאבוד ושרוף באמת לא הורצה בדאמרינו בפסחים רק דקל האיסור.

דלגבי העור חשיב כהורצה. והדבר תמוה דמ"מ פיון שלא עלתה לבעלים אימעות מעולת איש עולה שעלתה לאיש ולפני' התוס' א"ש דמדאורייתא הורצה בגטמא ונפסל רק מדרבנן לא הורצה ואע"ג דהוי חושש חולין בעזרה מ"מ מצינו פסולי קרבן מדרבנן ג"כ.

וא"כ פיון דמדאורייתא עלתה לאיש י"ל דהעור לפהגים: והנה הרמב"ם (פי"ט מפסוה"מ) פוסק פרי דתלי' בהפשטה. ולכאורה הלכה כרבא לגבי אפי' וא"כ אתיא מתני' כראב"ש.

וי"ל דבאמת דוסק שישתום רבי במשנה דלא כמו דס"ל בעצמו. ולכן י"ל דלא חשיב סתם משום דר"ח סגה"כ אמרי' לקמן לחד שינויא [דס"ל פרי] ואידך שינויא אינו אליבא דרבא [א"כ לא הוי סתמא וממילא הלכה פרי מחבירו פיון דלא הוי סתם מתני' דלא פנותי'.

מיהו עיקר הדין אינו מפורש ברמב"ם דזריקה מתיר את העור רק דתליא בהפשטה. וי"ל דדוקא בקונדם זריקה.

רק הרמב"ם מסיים שם וזבח שהופשט קונדם זריקה אינו נפסל ופי' הכ"מ דהינו דפוסק פרי דדם מרצה על העור בפ"ע. אבל לפ"ז עיקר חסר מן הספר דהו"ל למימר בהדיא דמרצה על העור.

ופשוט משמע דהוא מילתא בפ"ע דאע"ג דצריף לזרוק קונדם הפשט מ"מ אינו נפסל עי"ז. ולפ"ז אפשר דרק בהא פסק פרי דבנפסל אחר זריקה תלי' בהפשטה.

דאם העור מחובר נשרף עמו דלא כראב"ש אבל לענין פסול דקונדם זריקה לא ס"ל פרי. והטעם י"ל פיון דבאמת אינו מרצה א"כ לא עלתה לאיש ואפשר י"ל דהאי תירוץ דחויא בעלמא הוא.

ובאמת רבי כר"א ס"ל דאע"פ שאין בשר יש דם ולהכי בהא אין הלכה פרי. או אפשר די"ל דרבי לית לי' הך דרשא דעולה שעלתה לאיש דהא ר"ח סגה"כ ע"כ לא ס"ל הך דרשא בנמצא טרפה בבני מעיים דודאי לא עלתה לבעלים.

והא דאמרין דס"ל דמרצה ע"כ הפי' לגבי העור אבל בעלים נדאי לא מתכפרי. וכן מוכח בתוס' לעיל ד"ה ומודה רבי דמדמה הך דאשם שהקריבו קנודם הפסוף לר"ח סגה"כ והתם אי' בהדיא דלא נתכפר א"כ נדאי ר"ח לית ליה הך דרשא דעולה שעלתה לאיש.

וי"ל דרבי נמי ס"ל הכי נאנו לא קיי"ל הכי וכ"פ הרמב"ם (פ"ה ממעה"ק) להדיא דכל שלא עלתה לאיש אין העור לפנהיגים. ועדיין צ"ע בדעת הרמב"ם: ובאמת ק"ל על הגמ' מנ"ל דרבי ס"ל דהדם מרצה גם שיהי' העור לפנהיגים דהאי ברייתא דקאמר רבי הדם מרצה י"ל בקדשים קלים להיות העור מותר לבעלים שהתירו הדם ויצא מידי איסורא אבל להיות לפנהיגים שפיר י"ל כיון דהבעלים מתכפרין ולא עלתה לאיש אין העור לפנהיגים.

מיהו לפי התוס' א"ש דבאמת בנטמא ונפסל הפשר הבעלים מתכפרין ג"כ. אלא לפירש"י באבוד ושרוף קשה וצ"ל משום דראב"ש מסיים ועורה לפנהיגים משמע דגם רבי לענין פנהיגים מייירי ודוחק: שם בגמ' נהרי פרים הנשרפים כו' פי' דבהגוי נדאי אפי' פבר הנופשטו העור נמי בשריפה דמפורש בקרא עורוהו ובשרם** בראב"ד בעדיות (פ"ב מ"ב) הביא האי תי' דחלוץ קאמרי' משום פרים הנשרפים.

נראה שהי' לו פאן גירסא אחרת. ואפשר דס"ל כמ"ש התוס' (יומא נ"ז).

(בשם הריב"א דבבית שני לא הי' פה"נ א"כ ע"כ הקושיא לר"ח סגה"כ רק מפר ושעיר של יוה"כ שפיר משני חלוץ קאמרי' דכיון דא"צ הפשט נדאי לא הנופשטו לחלל יוה"כ. אבל לדעת הר"י שם הי' בבית שני פה"נ שפיר י"ל הקושיא אם פבר הנופשטו פנ"ל:** ולהכי לא משני הקא חלוץ קאמרינו [ומינושב קושני' הפמ"א]: שם בגמ' ר"ח פרי ס"ל.

לפי התוס' לעיל קשה כיון דבאבוד ושרוף מודה רבי דלא הורצה אפי' דיעבד א"כ אפתי יש עור נשרף כשנאבד הפשר וי"ל דלהאי שינויא באמת ס"ל דרבי כר"א ס"ל דאפי' אין פשר יש דם.

וקצת סייעתא מזה למ"ש לעיל דלמסקנא רבי וראב"ש בפלוגתא דר"א ור"י קמפלגי: שם בגמ' והלכתא פחכמים בשר בקבורה ועור בשריפה. רש"י מוחק זה והרמב"ם העתיקו ותמוה טובא ועיין תוי"ט דתמה דהרמב"ם עצמו פסק בנמצא טרפה היא בשריפה ולמה כ' פאן בקבורה וגם הביא תוי"ט דלעיל פ"ט חשיב במתני' טרפה בהדי הנה דלא הי' פסולן בקודש א"כ א"צ להיות בשריפה וכן במנחות (ע"ח:) שחטה ונמצאת טריפה לא קודש הלחם.

וע"כ ס"ל להרמב"ם דאין הלכה כמשניות הללו כיון דפוסק (בפ"ב מאיסו"מ) בנמצא טריפה יצא לבית השריפה ע"ש. ואפשר לחלק דבכור שקדושתו מרחם מצד עצמו וכיון דבאמת טרפה הי' לא חל עליו קדושה פלל [אם הי' טרפה מן הבטן] ואפי' הקדישו לשם בכור דמצוה להקדישו מ"מ לא הקדישו רק ע"פ מצנת קדושת בכור וקמי' שמיא גליא דאין עליו קדושת בכור.

אבל בשרא קדשים כיון שהקדישו בעליו חל הקדושה והוי פסולו בקודש. מיהו מ"ש התוי"ט דלא ס"ל הך מתני' דלא קודש הלחם.

תמונה דהרמב"ם העתיק המושג (בפי"ב מפסוה"מ ה' י"ח). ובאמת נראה שם הטעם פיון דהשחיטה היא עכ"פ בפסול אין מקדש הלחם וכ"מ בפירוש"י שם ואין זה ענין לפסולו בקודש.

מיהו אפתי נשאר בתימא למה עור בשריפה. ואפשר דס"ל לרמב"ם דטור בפ"ע לעולם בשריפה דעכ"פ צריכין לבערו מן העולם ועור אין נכלה בעפר מהרה ואין זה בייעור וצריף לעולם שריפה.

אף צריכין ראי' לזה מאיזה מקום בש"ס [כנה אי' בתמורה (ל"ד). פאן בשק פאן בשער וכמ"ש רש"י שם מטעם הנ"ל]: בתוס' ד"ה אבל לא התירו מןמחה דייקי דאין הלכה כר"מ דמשמע אי לא הוי טריפה לא הי' נאסר העור.

אף הרמב"ם (פ"ג מה' בכורות) פוסק כר"מ והביא נמי (שם ה' י') הך תנאי דהכא והוא ששחט ע"פ מןמחה ואין לתרץ דקנסא דר"מ היא רק על הבהמה ולא על העור דלא משמע הכי דסתם הרמב"ם וכתב ה"ז יקבר משמע עם העור.

ולכן נראה ליישב דאפי' לר"מ קמ"ל הכא דהו"א דלא שייף למיקנס' רק היכי דמן הדין מותר הבהמה וקנסוהו שלא ישחוט תמיד שלא ע"פ מןמחה. אבל בנמצא טרפה דלא אהני מעשיו הו"א דלא קנסוהו דלא שכיח שיעשה כן בשביל העור בלבד.

ואע"ג דהוא לא ידע דטריפה הוא מ"מ לא אהני מעשיו קמ"ל דלא פלוג חכמים בקנסיהו כנ"ל: שם במשנה ואם אינו נשרפין כמצותן נשרפין בבית הבירה. לכאורה קשה מנ"ל הא נהי דכל שבקודש פסול באש תשרף במקום הקדש מ"מ פרים דאפי' לא נפסלו שריפתו בחוץ מנ"ל דכשנפסלו שריפתו בקודש.

והנה לריה"ג לעיל (פ"ב.) דקרא דכל חטאת אשר יובא מיירי בפרים הנשרפים א"ש. אבל לשאר תנאי קשה. ומצאתי בתו"כ פרשת אחרי דדורש מקרא דפר החטאת כו' אשר הובא את כו' לכפר בקודש יוציא כו' דוקא אם פיפר כמצותו אבל שלא כמצותו נשרף בקודש ע"ש מיהו בנפסל אחר זריקה אפתי אין הוכחה דעיקר כפירה בדם.

[מיהו בתו"כ פ' ניקרא דריש ושרף אותו ולא הפסול ע"ש בראב"ד ובק"א]: ע"ב במשנה עד שיוצאת האור ברובן. א"י הפונה אם הפי' שאינו טמא רק השורף הרוב ואם התחיל לשרוף אע"פ, שלבסוף נשרף הכל על ידו יהי טהור **לכאורה לפמ"ש התוס' בסנהדרין (ע"ז).

(דלכל מילי אמרי' אשו משום חיצי' ה"נ המתחיל כאלו שרפו כולו. אף י"ל דגבי טומאה שאני דבעי נגיעה ממש ובזריקת חץ על הטומאה לא נטמא ה"נ בעי' שורף ממש.

ועי' בריטב"א יומא (ס"ח): דאפי' המסדר האברים על המערכה טהור רק המהפך באברים בשעת שריפה: ** או הפי' שאינו טמא עד שנשרף הרוב ואז טמא מי ששרפו אפי' התחיל רק לשרוף פיון שנגמר אח"כ הרוב על ידו: שם בגמ' ר"י אמר מקום יש בהר הבית ובירה שמו.

וקשה דהא בנפסל קודם זריקה לכ"ע נשרף בעזרה. ודווקא לומר דמתני' לא מיירי רק בנפסל אח"כ דסתמא קתני.

והיא נלע"ד דלר"י הי' זה המקום בהר הבית והי' ג"כ פתוח לקונדש והנשרפין בעזרה ושרפין בסוף המקום שנקנס לעזרה. והנשרפין בהר הבית נשרפין בכל הבירה ולפי שרנפה מבחויז אמר מקום הי' בהר הבית.

אכן ראיתי שגרמב"ם (בפ"ז מה' מעה"ק) כתב יש נשרפין בעזרה ויש ששרפין במקום שהי' בהר הבית ובירה שמו ע"ש וצ"ע והרע"ב סותם כר"ל וא"י למה. פריש פ"ג דפ"ה הביא גם דר"י.

ועי' תוי"ט פ"ז דפסחים]: דף קה ע"א בגמ' נבלת עוף טמא בכזית לר"מ כו'. צ"ע מה דפשיטא לגמ' דלרבנן כזית הוי כמו שיעיר המשלח ובאמת יש לחלק דב"ח לעולם אינו מקבל טומאה אבל כזית דחזי לאצטרופי י"ל דדומה לפרה ופרים.

ואפשר מייברי דבכל העוף ליכא רק כזית. ועדיין צ"ע.

והנה הראב"ד (פ"ג מה' אה"ט) יש לו שיטה אחרת בכאן דרבנן לית להו כלל הך דתדר"י והא דפ"ה ופרים מטמאים היינו פשנטמאו ע"ש. ולדבריו מיושב מה דמבעיא רק לר"מ וגם הסוגיא לקמן דקאמר מאן שמעת לי' הך סברא ר"מ.

דמיה טובא כמ"ש הגרעק"א בגליון הש"ס]. ורש"י ותוס' נראה דלא גרסי הא כלל בגמ'.

ולראב"ד יש ליישב וגם דקדוקים אחרים יתיישבו לשיטתו. אבל הפי' תמיה דעיקר חסר מן הספר דהו"ל למימר לעולם לית להו דתנא דר"י ופ"ה כו'.

מיהו לפי הראב"ד גם בבעיא דר"א ה"ל למימר לר"מ. דלרבנן לא נ"מ בבעיא זו: והרמב"ם שם פוסק דפ"ה ופרים אין מטמאים כלל וכבר האריך הכ"מ לתת טעם ע"ש.

והעין משפט שציין אהא דאמרו במערבא צריכין הכשר על הרמב"ם והוא טעות. גם בהא דמחוסר מעשה ציין על הרמב"ם בטעות.

מיהו בעיקר הדין גבי נבלת העוף צ"ע בהרמב"ם שסתם וכתב דבבית הבליעה מטמא בכזית טומאה חמורה וטומאה קלה מטמא כו' משמע אפי' בכזית והוא דלא פתחמם. ואפי' נדחק לומר דמ"ש טומאת אוכלין פי' כביצה כמו בכל טומאת אוכלין מ"מ למה השמיט כל הבעיות לענין מחתא בארעא.

מיהו י"ל דס"ל כתוס' דבביצה אפי' בארעא: ע"ב בגמ' ור"ש האי מחויז למחנה כו' כדתנא. משמע דרבנן לית להו האי גז"ש דפ"ה כמו דמסיק הגמ' דלדידהו בית הדשן בצפון א"כ גם בפ"ה ליכא לימוד דצריך חויז לג' מחנות ונראה שפן הוא דעת הרמב"ם שכ' (ריש פ"ג מה' פ"ה) דהוא מחויז להר הבית משמע דיכול לשרוף בירושלים ומהתימא על הכ"מ שם שכ' דצ"ל מחויז להר הבית הוא לאו דוקא דמבואר בזבחים דחויז לג' מחנות ע"ש.

ונהפוך הוא דדוקא לר"ש אמרו פן אבל לחכמים הוא מחויז להר הבית ובהר המשחה היתה נעשית ואפי' אי הר המשחה הי' באמת בחויז לירושלים מ"מ י"ל דמן הדין הי' יכולין לשרוף אפי' בירושלים ועמ"ש בזה לקמן קי"ג].

וצ"ע על הרמב"ם למה השמיט מקום בית הדשן אי למזרחתה אי לצפון דלדין בצפון הוא ולמה השמיטו: דף קו ע"א בגמ' שיהא שם דשן שיקדים הדשן. הרמב"ם השמיט זה ואפי' אי נימא דס"ל פרבא דראב"י חולק ופוסק כראב"י א"כ הו"ל להביא דצ"ל משןפד וצ"ע.

גם יש לעיין דבפ' פיצד צולין (ד' ע"ה) אמרי' ישורף אפי' אין שם דשן משמע לכאורה דלא כר' יוסי. מיהו אפשר דצריף להקדים דשן אכל אפי' אי נלקח משם הדשן פשר.

וכ"מ שם קצת ברש"י אבל לשון הברייתא שיהי' שם דשן לא משמע הכי וצ"ע: שם בגמ' השורף מטמא ולא המצית האור פירש"י האי תנא ס"ל כר"ש עד שניצת האור כו'. א"י להלום דבריו מלבד דמוכח בפ' דת"ק ר"י הוא מדסיפא ר"ש וכן מפרש בת"כ דרישא ר"י וסיפא ר"ש רק אפי' אי גרס רש"י בסיפא ראב"ש מ"מ מ"ט ת"ק צריף לסבור כר"ש הא גם לחכמים דהמוציא טמא מ"מ השורף נמי טמא.

ואי קשיא לי' דלחכמים המצית האור נמי טמא. ז"א דפי' המצית האור היינו קודם שהניח שם הפרים דזה לא מקרי מסייע בשריפתה.

וכן הרמב"ם (פ"ה מה' פרה) העתיק בחכמים וכ' ולא המצית האור וצ"ע: ג: פ"ק שלשה עשר. במשנה השוחט ומעלה בחוץ חייב על השחיטה ועל העלאה.

בגמ' ילפי' מקרא ואליהם תאמר. ולכאורה הי' אפשר לומר דלחכמים נמי דוקא באדם אחד ששחט והעלה פינן דקודם התחלת מעשיו הי' פשר בפנים.

אבל בב' בנ"א פינן דקודם איסורו פבר לא הי' ראוי בפנים י"ל דמודין לר"י מיהו רש"י פ' בחומש פ' אחרי שאם א' שחט וא' העלה שניהו חייבין. ולשון רש"י שם צריף ביאור דמה שייכות לזה הדין בפסוק אשר יעלה.

בפשיטות מייירי קרא בשחט בפנים והעלה בחוץ. ונראה שנתפנין רש"י לדרשא דגמ' דנאליהם תאמר קאי אלעיל שפבר שחטו בחוץ.

(וכ"מ במזרחי וגו' ע"ש): בגמ' אזהרה מנלן תמהו בתוס' דכרת א"צ אזהרה. אבל הרמב"ם בפ' המשניות בפ' אלו הן הלוקין כ' בפשיטות דלא ענש הכ' בלי אזהרה ובאמת לא משמע פן במכות שם כמ"ש התוס'.

ומצאתי בלח"מ (פי"ח מסנהדרין) מיישב דעת הרמב"ם שם ושכ"כ ג"כ בס' המצות ויש לשיטתו ראי' מסוגיא דהקא דפריף הגמ' אזהרה מנלן משמע דכל עונש צריף אזהרה. ומ"ש התוס' ונראה לפרש כו' פ' אלו הן הלוקין.

ק"ק ע"ז הפי' דא"כ מאי פריף בסמוך אפתי מיבעיא לי' לכדתנא כו' דלמא אה"נ הך דלוקין השוחט והמעלה מייירי נמי בקדשים שהקדישן בשעת היתר הבמות דבזה שפיר איכא אזהרה למלקות.

וי"ל למ"ש רש"י ותוס' שם בפ' אלו הן הלוקין דלא נשנו שם רק מילי דיש בהם חידוש דקמ"ל דחייבי פרייתות לוקין וא"כ ע"כ לא מייירי בהקדישו בשעת היתר הבמות דליכא פרת וליכא חידושא: ע"ב בגמ' אמר אבני ק"ו מה במקום שלא ענש הזהיר כו'.

קָשָׁה לִי פִּינּוֹן דְּחִינְיָבֵי פְּרִיטוֹת שְׁלֵקוּ נְפֻטְרוּ מִיַּד פְּרִיטָתָן א"כ לָאו חוּמְרָא הוּא אֱלָא קוּלָא וְשָׂמָא לִיפָא אֲזַהְרָה לְמַלְקוֹת כִּי הֵיכִי דְלָא לְפֻטְרֵי בְּמַלְקוֹת וצ"ע לִינְשֵׁב: שָׁם בַּגְמ' א"כ לֹא יֵאמָר לָאו בְּחֻלְב כּו'.

ק"ק מאי דמיון להכא דאפי' אי אין מזהירין מן הדין בכל ק"ו. אבל הכא דמעלה בשעת איסור הבמות אטו בשביל שהקדישין ג"כ בשעת איסור יקל האיסור משא"כ חלב ונבילה ב' ענינים הם.

מיהו למאי דמקשה רבא מעיקר פלגא דאין מזהירין מן הדין א"ש כדפרש"י דגבי בת אביו ובת אמו דאיפא נמי בכלל מאתים מנה אעפ"כ אמרו אין מזהירין מן הדין: שם בגמ' משביעית. צריף ביאור אינה אזהרה יש בשביעית נאכילה אחר הפיעור ליפא בי' אזהרה דלאו.

וכן מפנרש ברש"י יומא (פ"ג.) דשביעית הוי איסור עשה וקרב"ן פ' בהר כ' דמדרבנן הוא ע"ש: שם בגמ' הבאה הבאה מה להלן לא ענש אא"כ הנהיר כו' לכאורה הלשון מיותר דהו"ל למימר מה להלן הנהיר וי"ל דהא קשה לפ"ז למה לי אזהרה לעיל במקדשין שהקדיש בשעת היתר הבמות הא גם שם פתיב וקביאום לה' ונגמר הבאה הבאה.

וי"ל דהאי גז"ש לאו מופנה הוא ולמדוין ומשיבין דמה להלן שיש בו פרת משו"ה ס"ד בהא דהקדישין בשעת היתר דמיעט קרא מפרת דגם אזהרה ליפא להכי צריף למיכתב אזהרה ולהכי דייק הלשון מה להלן לא ענש אא"כ הנהיר ה"נ פינן דענוש פרת כמו שם נדאי איפא נמי אזהרה.

ובהכי מניושב נמי מה דקשה לעיל בפרייתא יכול ענוש פרת ת"ל זאת כו' וקשה מאיזה טעם הו"א דיש פרת ולמ"ש א"ש דהוי דנין הבאה הבאה שיהי' ג"כ פרת פנ"ל: תוס' ד"ה מכלהו כו'. לכאורה יש לנישב דקדשים שהקדישין בשעת היתר הבמות יוכיחו דלית בהו פרת דכתיב זאת ולא אחרת וכן תי' בס' פמ"א] אבל אפשר חשבו תוס' זה להותר מפללו בשעת היתר הבמות: דף קז ע"א בגמ' דם יחשב לרבות הזורק.

צ"ע לר"י מנ"ל במוקטרי חוץ שחייב הזורק בשלמא לר"ע דיליף מאו זבח דכ' בפירשה דנאליהם תאמר א"ש אבל דם יחשב כתי' בפירשה הקודמת במוקטרי פנים. מיהו למאי דמרבא הגמ' לקמן (קט"ו:) מאשר יעלה כל שהיא עבודה תמה כמ"ש התוס' א"ש: שם בגמ' ור"ע מוקטרי פנים שחסרו והעלה בחוץ חייב.

לכאורה משמע דהוא ממילא פינן דלית לי' תרי קראי לכן אין ללמוד פנים מחוץ. מיהו קשה למאי דמסיק הגמ' דזריקה הוי אתי מבינייהו רק להכי כ' קרא בזריקה לומר דאין למדוין קמיצה וקבלה מבינייהו א"כ קשה לר"ע פינן דבאמת אתי כולהו מבינייהו למה לי למיזרש או לזריקה ולמעט קמיצה וקבלה נימא או לחלק וביאנו למעט חסר אפי' במוקטרי פנים וזריקה מבינייהו אתיא עם קמיצה והקטרה.

ולכן צריף לומר דמסברא פשיטא לי' לר"ע דפנים פינן דמהדרין פוקעין בנדאי חייב גם על החסר פאבוה דשמואל לקמן (ק"ח:) א"כ ע"כ מיותר או לזריקה כדי למעט קמיצה וקבלה פנ"ל: ברש"י ד"ה והא דתנן כו' מתנה אחת פניפר.

לכאורה לשונו תמוה דמשמע דבפנימיות דכולן מעפבין פטור במקצת דם בחוץ. ובאמת אינו כן כמבואר לקמן דרק בפנימיות פטור וכמ"ש רש"י גופי' לקמן במתניתין].

ולכן נראה דלא נתפסו רש"י לזה רק דרביתא קמ"ל דאפי' פבר נתן בפנים וכיפר ומ"מ בנותן מתנה אחת בחוץ חייב עלה (פדאי' לעיל (ל"ח:)) ע"ש] וע"ז נתן רש"י טעם פיון דמתנה אחת פזו בפנים מכפר לכן פיוצא פה בחוץ חייב.

ואה"נ דכ"ש בפנימיות פיון דמתן אחת מהם מעפב הפפרה ודאי חייב על מתן אחת בחוץ פנ"ל: בתוס' ד"ה מאי עביד לי' תימא כו'. י"ל דשאני הכא דעולה מיותר דזבח בלבד כולל כל הקרבנות ולכן הו"א דעולה וזבח דוקא שניהם פאחת.

אבל ז"א דא"כ תיקשי גם למסקנא לא לכתוב עולה ולא נבעי או לחלק א"ו דעולה מצד צריכי. ובס' צ"ק הקשה דבלא"ה למה לי לחלק הא כ' פן תעלה עולותיה כו' ולק"מ דודאי לאו איפא אבל פרת י"ל דאין חייב רק על עולה וזבח ביחד: ע"ב בגמ' לא יאמר בזריקה ותיתי מביניהו כו'.

וקשה לי לר"ע דדרש מאו זבח מנ"ל דאתי לזריקה ולא לקבלה. בשלמא לר"י דדרש מדם שפף משמע זריקה אבל לר"ע קשה.

ולכן אפשר דסוגיא זו אתיא כר"י. ויתנישב בזה תמיהת התוס' מסוגיא דלקמן (קט"ו): דמעטין קבלה מאשר יעלה די"ל דאתיא כר"ע דלדידן אין למעט קמיצה וקבלה מריבוי דזריקה פנ"ל להכי אצטריף אשר יעלה.

מיהו בלא"ה אפשר ליישב תמיהת התוס' מאשר יעלה אין למעט רק פרת אבל לאו שפא יש גם בקמיצה וקבלה. מיהו ז"א דכיון דאימעוט מפרת ממילא אין ללמוד מביניהו דשחיטה וזריקה דשאני הני דאית בהו פרת.

ובאמת משמעות לשון רש"י שם דמאשר יעלה מרבינו כל שהו גמר עבודה וכן הרמב"ם (בפי"ט ממעה"ק) מרבה פולהו מאשר יעלה ולא הביא ריבוי דדם שפף ולא או זבח משום דאשר יעלה מוכח פולהו.

ואפי' נימא דאשר יעלה לאו ריבויא הוא מ"מ אתיא זריקה מביניהו פדאמרינו הכא ולא נצטרף קרא לזריקה כדי למעט קמיצה וקבלה דבלא"ה אימעטו מאשר יעלה. ובהנהו קראי דדם שפף ואו זבח נראה דדורשין או לחלק פיון דס"ל דמוקטרי פנים שחסרו פטור.

והלח"מ מקשה למה לא פסק כר"ע. ולמ"ש א"ש משום דלהאי פרייתא דלקמן לא נצטרף או לרבות זריקה.

וקרא דדם שפף ס"ל לרבות שחיטת עוף כר"ע: ובהו מנישב נמי מה שהקשה בלח"מ עמ"ש הרמב"ם דזריק' והעלאה חייב ב' משום דחילק' תורה עשי' מהעלאה והקשה הלח"מ הא בגמ' אמרו זה לר"ע אבל הרמב"ם דלא ס"ל כר"ע ונלמד זריקה מדם שפף א"כ ב' שמות הם ע"ש.

ולמ"ש א"ש דלא ס"ל פְּדָרְשָׁא דר' יִשְׁמַעְעָל מֵאוּ שְׁפָה רַק דְּנִלְמַד זְרִיקָה מֵאֲשֶׁר יַעֲלֶה אוּ
מִבִּינְיָהוּ וּמִמִּילָא הָוֵי שָׁם א' וּמ"מ חֲזִיב שְׁתִּים מְטַעַם דְּחִלְקִינְהוּ קָרָא פִּנ"ל: שָׁם בַּגְמ' אֶל
פְּתַח אוּ"מ ל"ל לְמַעוּטֵי גָגוּ.

צ"ע פִּינּוֹן דְּמוֹדָה רַבָּא דְּפָסוּל לְשַׁחוּט בְּגָגוּ א"כ אֵינּוּ בְּכֻלָּל פְּתַח אוּ"מ וְאִיךָ נִלְמַד מִפְּתַח
אוּ"מ לֹא יְבִיאָנוּ. וְאִין לְפָרֵשׁ דְּמִיתוּרָא דְּקָרָא ע"כ מְמַעַט אֵינּוּ דְּבָר דֹּא"כ מֵאֵי מִקְשָׁה
הַגְמ' אַח"כ לֹא לְכַתּוּב מַחוּץ לְמַחְנָה הָא אֵי לֹא יְכַתּוּב מַחוּץ לְמַחְנָה לֹא יְהִי מְיוֹתֵר פְּתַח
אוּ"מ דְּאֶצְטְרִיךְ לְמַעַט ק"ק בְּדָרוּם וְשׁוּב לֹא נִדְעָ לְמַעוּטֵי גָגוּ.

א"ו כַּדפִּירֵשׁ"י דְּאֵינּוּ מִפְּתַח יְתוּר רַק דְּגָגוּ חֲזִיב פְּתַח אוּ"מ וְע"ז קֶשֶׁה פִּנ"ל דֹּא"כ יְהִי
מְיוֹתֵר לְשַׁחוּט שָׁם קְדָשִׁים קָלִים וְצ"ע: בְּתוֹס' ד"ה הַמְעַלָּה. הַקְשׁוּ לָמָּה לֹא פְּלִיגֵי בְּשׁוֹחֲט
בַּחוּץ.

וְיֵשׁ לִיִּשְׁב דְּבִאֲמַת בְּשׁוֹחֲט אֶפְשָׁר דִּלְכ"ע חֲזִיב פִּינּוֹן דְּבִהֲמָה בְּחִי' שְׁפִיר רְאוּנִי לְפָנִים
שְׁמָא יְבִנָּה בַּהֲמ"ק בְּמַהֲרָה** וְאֵינּוּ מְחַסְרֵי מַעֲשָׂה בְּגוּף הַקְרָבָן. וְהָא דְּאֶמְרִי בְּיוֹמָא
(ס"ג).

(דְּמַחְסְרֵי פְּתִיחַת דְּלַתוֹת הַהִיכָל כְּמַחְסְרֵי מַעֲשָׂה דְּמִי וּפְטוּר ע"ש בְּרִיטְב"א דְּלְדַבְּרֵי ר"ח
קָאֵי א"כ י"ל דִּר"ל לֹא ס"ל הָכִי וּמַחוּ"ז לֹא הָוֵי אִפִּי' לִר"ש דְּגִלְגָּל לְגַבֵּי שִׁילָה הָוֵי מַחוּ"ז
לְקַמּוֹן (קו"ד).) דְּבַהֲמ"ק דְּלַעֲתִיד כָּל יוֹמָא זְמַנִּי: ** רַק בְּכָבֵר נִשְׁחַט קוֹדֵם שְׁנִבְנָה א"כ
אֵינּוּ רְאוּנִי לְפָנִים לִר"ל וְאֶפִּי' אֵי בִּאֲמַת לִר"ל גַּם בְּכַה"ג פְּטוּר מ"מ נֶקֶט הַמְעַלָּה לוֹמַר
דִּר"י גַּם בְּזָה מְחִיב פִּנ"ל: דָּף קַח ע"א בַּגְמ' וְנִמְלַח מִשְׁלִימוֹ כו' מַצְוָה לְאֶסּוּקֵי כו'.

קֶשֶׁה לִי עַל סְבֵרַת הַגְמ' דְּהָא נִרְאָה בְּרוּר דְּכִינּוֹן דְּאֵין הַקְטָרָה פְּחוֹת מְכַזִּית הַמְקַטֵּיר
פְּחוֹת מְכַזִּית בְּלִי מְלַח בְּפָנִים וְדֹאֵי פְטוּר מִמְלָקוֹת דְּלֹא תִשְׁבִּית בְּרִית מְלַח פִּינּוֹן דְּלֹא
הַקְטָרָה הוּא. א"כ מֵאֵי מַצְוָה לְאֶסּוּקֵי דְּקָאֵמַר פִּינּוֹן דְּלֹא שָׁם הַקְטָרָה עָלָה לֹא בַת מַצְוֹת
מְלַח הוּא ע"כ קְרַבְנָה תִּקְרִיב מְלַח פְּתִיב וּפְחוֹת מְכַזִּית לֹא הַקְרָבָה הוּא.

וְאוּלַּי לִר"י דְּכ' תוֹס' לְעֵיל דִּס"ל דְּמַקְטֵיר לְחֻצָּאִין מַצְטְרָפִין אֶפְשָׁר דְּשָׁם הַקְטָרָה עַל פְּחוֹת
מְכַזִּית דְּחִזִּי לְאֶצְטְרוּפֵי אֶבֶל לִר"ל דְּאֵין הַקְטָרָה כָּלָל פְּחוֹת מְכַזִּית תְּמוּהָ. וְגַם לִר"י עֲדִינּוּ
צ"ע בְּזָה: שָׁם שְׁחִיטַת לִילָה א"ב וְתְמוּהָ דֹא"כ רַבִּי לִית לִי הָאֵי טַעְמָא דְּקוֹדֵשׁ מְקַבְּלָה
הֲלֹא מְפֹרֵשׁ סְתָם מִשְׁנָה בְּסֻמוּף דְּכָל שְׁפָסוּלוֹ בְּקוֹדֵשׁ פִּינּוֹן דָּאֵם עָלָה לֹא יִרְדַּ חֲזִיב עָלָיו
בַּחוּץ וְכֹן תְּמָה בְּתוֹס' רַע"א ז"ל.

וְהִי אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּאֵין הַפְּנוּנָה דְּפְלִיג דְּפִלִּיג רַבִּי עַל זָה הַטַּעַם רַק הַנ"מ בֵּין הַטַּעְמִים הוּא
שְׁחִיטַת לִילָה וְקַבְּלָה בְּכֻלֵּי חוּל. וְרַבִּי דְּיִהִיב טַעְמָא דְּשַׁעַת הַפְּנוּשָׁר י"ל דִּס"ל פְּרַבִּי יְהוּדָא
דְּלִילָה וְקַבְּלָה בְּכֻלֵּי חוּל אִם עָלָה יִרְדַּ וְלָכֵן א"צ לוֹ טַעַם דְּקוֹדֵשׁ מְקַבְּלוֹ אֶבֶל רַב"ש ס"ל
כִּר"ש דָּאֵם עָלָה לֹא יִרְדַּ וְלָכֵן נִתֵּן זָה הַטַּעַם דְּלְדִידִי' נ"מ לְשַׁחֲטָה לִילָה וְקַבְּלָה בְּכֻלֵּי
חוּל.

מִיָּהוּ קֶשֶׁה דְּלְרַבִּי נָמִי נ"מ לְעַנְנֵן שְׁחַט בְּמַחְשְׁבַת חוּץ לְזִמְנֹו וּמְקוֹמוֹ. מִיָּהוּ זָה גַּם לְפִירֵשׁ"י
וְתוֹס' קֶשֶׁה כִּמ"ש הַתוֹס': שָׁם בְּמִשְׁנָה הַחֲמִישִׁתָּה שְׁהַשׁוּחֲט לְהַדְיוּט חֲזִיב וּמַעֲלָה
פְּטוּר פִּירֵשׁ"י דְּהוּא הַעֲלָאָה לַע"ז וְא"י לָמָּה נִדְחַק לְפָרֵשׁ כֹּן וְלֹא כְּפִשׁוּטוֹ שְׁרוּצָה לְשַׁרְפוֹ
בְּאֵשׁ לְאֵינּוּ צוּרָה כִּמ"ש הַתוֹס'.

ואולי ס"ל לרש"י בזה דא"צ מיעוט דלא מיקרי אשר יעלה כלל ולמה הוצרך הגמ' למעט מלה. מיהו מה דהקשו תוס' על רש"י דבהזיד לע"ז אינו נשב מידיעתו.

איני מבין דבריהם דמי לא עסקי' דרוצה לעבוד ע"ז בחולין ולא במוקדשין והני שפיר נשב דב' עבירות אינו רוצה לעבור הגם דמומר לע"ז הני מומר לכה"ת לדעת הרבה פוס' אפי' בפעם אחת היינו דדינו פמומר לכה"ת אבל שפיר משפחת דהוא לא רצה לעבור על איסור שחוטי חוץ.

ואי מצד דזבח רשעים תועבה י"ל דשב בתשובה: ויש לעיין בזריקה אי מדמינן לי' לשחיטה או להעלאתה. ונראה דתל' בר"י ור"ע לעיל דלמאן דיליף מדם שפך דינו כשחיטה דלהדיוט חייב וישנים פטורין ולמ"ד מאו זבח דינו כהקטרה דלהדיוט פטור וישנים שזרקו חייבין.

גם בהאי דינא דצריף שיעלה לראש המזבח צ"ע גבי זריקה אי צריף ג"כ מזבח: שם ואין חייב עד שיעלה לראש המזבח. יש לעיין אי דוקא לענן חייב פרת הדין פן אי גם לענן מחשבת חוץ מקומו אי חישב להעלותו בחוץ על הסלע די"ל דאינו הקטרה כלל וכמו אם חשב להעלותו להדיוט חוץ למקומו דנראה דכשר דהני רק כמחשבת הנוח וצ"ע לדינא.

וק"ק פיון דעיקר פלוגתניהו בהקטרת במה בשעת היתר אי צריף מזבח או לא כדאי' בגמ' למה לא פליגי בפ"י בבמה גם הרמב"ם השמיט הדין בבמה אי צריף מזבח: ע"ב בגמ' למעוטי שוגג אונס ומנטעה.

שמעתי להקשות איך שייך אונס דהא בידו שלא לכנון לשמים דלהדיוט פטור. ולתוס' דאומר מותר אנוס הוא ודאי א"ש אף אפשר לומר עוד דנהי דמחשבת בעלים לא מהני בפנים אבל לענן חוץ דרק להדיוט פטור.

אבל בעלים שמקטירין בבמה לשמים ואנסו אחד להקטיר שם אבר י"ל פיון דהוא אין מכון פלום חשיב הקטרת חוץ מחמת מחשבת הבעלים: שם בגמ' ור"י א' שהוא א' ולא שנים. קשה לי פיון דס"ל דברה תורה פלשון בנ"א למה לי שהוא בלא"ה נלמד מק"ו או מגז"ש דגמירי מהדדי.

ותו יש להקשות פיון דדריש ר"י הוא שהוא באיך שהוא מאי דריש מהוא שהוא: שם דם יחשב לאיש כו'. לכאורה משמע דמלשון לאיש דריש להדיוט וכ"כ הרע"ב אבל הרמב"ם (בפי"ח ממעה"ק) דרש דם שפך דחשיב לשפיכת דמים בעלמא ע"ש ובפיהמ"ש פי' כהרע"ב]: שם אר"ל מחלוקת כו'.

לפירוש"י קשה למה נקט העלה וחזר והעלה לפלגי בהעלה אבר א' ותו האיך אימעוט מאותו הא שפיר הי' ראוי להקריב כל הבהמה בפנים אלא ע"כ דהעלאתה ראשונה לכ"ע חייב רק בהעלאתה שני' וכמ"ש תוס'.

והראב"ד בפ"י התו"כ פי' דמזירי באמת שפקע מן הבהמה וחזר והעלהו וכה"ג נמי פי' במוקטרי פנים שפקעו והעלו בחוץ והוא תמוה. גם לשון רש"י לעיל ק"ז ד"ה ור"ע קשה קצת ע"ש: שם א"ל ר' ירמ' תניא קרן וכבש כו'.

לְכַאוֹרָה קָשָׁה דְלִקְמָן (ד' ק"כ) בְּהַאי בְּרִיּוֹתָא בְּסִיפָא אִיתְמַר אֱלוֹ דְבָרִים שְׁשׁוּנוֹתָהּ בְּמָה
גְדוּלָהּ לְקִטְנָה וְלֹא חָשִׁיב מִזְבַּח א"כ מְשַׁמַּע לְכַאוֹרָה דְאִתְיָא כּוּר"ש דא"צ מִזְבַּח אֲבָל לר"י
דְצָרִיף מִזְבַּח י"ל דה"ה קָרָן וְכָבֵשׁ.

וצ"ל דס"ל לגמ' דכיון דדיוק דרישא סותר דמשמע דוקא קרן אבל מזבח צריף להכי
י"ל דבפלוגמא לא קמיירי. ולהכי לא חשיב בסיפא מזבח.

ומ"מ קרן וכבש לכ"ע לא צריף פנ"ל דף קט ע"ב במשנה הקומץ כו' פירש"י דס"ל כי
פתיב אותו על השלם לאפוקי פחות מפזית. ותמוה למה שביק שיטה דר"י לעיל
דבמקטרי פנים אפי' בחסר חייבין משום דמתזירין פוקעין.

ושמעתי להקשות לשיטת ר' יוחנן הכא בקטורת דעפולי קטרת אין מתזירין א"כ הו"ל
לפטור על החסר. ונראה ליישב דעכ"פ פיון דמתזירין פוקעין מוכח דבפנים שיניף הקטרה
אפי' בחסר והא דקטרת אין מתזירין ענין אחר הוא משום שפך הלכה פשנמשל בו האש
בקטרת א"צ להתזיר אבל לא משום דאין הקטרה בחסר דאם הי' הדין דצריף להתזיר
בקטרת רק משום חסר אין מתזירין ליתחייבו להביא קטרת מחדש פשנפקעו א"ו דכף
הלכה דא"צ תו להתזיר ואפשר דס"ל לרש"י דלשיטה זו דר"י אפי' פחות מפזית נמי
חייב דזיל בתר טעמי' הואיל ומהדרין פוקעין הא אפי' פחות מפזית שפקעו נמי מהדרין.

ולכן בע"כ מייירי הכא לאוקימתא דר"ל דחסר היינו פחות מפזית. מיהו ק"ל לפירש"י
דפחות מפזית אימעוט מאותו שלם ולא חסר א"כ למה תנו בסיפא וכולן שהקריבו ונשאר
פזית והקריב בחוץ חייב ל"ל פזית כמו בחצי אבר דנשאר אחר הקרבה שפנים דחייב
עלה בחוץ למ"ד דבעי' אבר שלם א"כ ה"ה חצי זית פיון דנלמד רק מלא כיאנו לעשות
אותו ואם הי' מקטיר גם חצי זה בפנים הי' מקנים לעשות אותו למה לא יתחייב עליו
בחוץ: בגמ' מ"ס מלא חפניו דוקא פירש"י בבת אחת וקשה אפי' א"צ בב"א הא גבי
קומץ נמי אע"ג דהקטיר לתצאין פשר מ"מ פוטר ר"א וכן הקשה במל"מ (פי"ט
ממע"ק) ובס' פמ"א רוצה ליישב בדברי רש"י אלו קוש' התוס' דאי הוי דוקא צריף
להיות בב"א ויהי' פטור גם לרבנן.

ואין טעמונאפי' אי דוקא הא גם בקומץ כ' מלא קומצו והוא דוקא ומ"מ לתצאין פשר.
וא"כ אפי' לרש"י דלר"א דוקא בב"א מ"מ ל"ל לומר דלרבנן לאו דוקא נימא דפליגי אי
פשר לתצאין: והנה מסקנת הגמ' דפליגי רק בקטרת דלפנים.

ומ"ש רש"י במשנה פָּרַס בְּשַׁחֲרִית צָרִיף לומר דהוא לס"ד דגמ'. והרע"ב פי' הקטרה
דהיכל ונמשך אחר לשון רש"י ותמוה דאין מסקנת הגמ' פן רק אביי ור' אשי מוקי לה
בהקטרה דפנים דבעי' מלא חפניו.

אבל בהיכל אין לו שיעור מן התורה ואפי' לרבא דפי' בהיכל מוקי לה בקבועה במנא
ופליגי אי קביעותא דמנא מקלתא הוא והרע"ב סתם ולא פי' פלום ותימא על התוי"ט
שלא הרגיש בזה: וצריכין לבאר הא דפוטר ר"א בקטרת דפנים מ"מ יתחייב המקטיר
בחוץ משום דראוי לבא להיכל.

רק דבאמת קודם קידוש פלי ליכא חייב דהעלאת חוץ. וקידוש דקטרת ביו"כ הוא במלא
חפניו ולא נתקדשו בכלי.

דאע"ג דנעשע בּמַכְתָּשֶׁת לא נְתַקְדָּשׁ בְּכָלִי לְדַבְרֵי הַי"מ שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹס' בְּשִׁבּוּעוֹת (י"א.) וְסַבְרֵי דְהַלְקָה כּמ"ד בִּירוּשְׁלָמִי (פ"ד דְּשָׁקְלִים) דְּפִטְמָה בְּכָלִי חוּל.

וּעִי' בְּרַמְבַּ"ם (פ"ב מה' כה"מ) וּבכ"מ שָׁם (וּבפ"ה מה' עיוה"כ ה' כ"ו) [וְלָכֵן א"י לְחַיִּיבוּ מִטַּעַם דְּרֵאוּי בְּהִיכָל דְּלֹא נְתַקְדָּשׁוּ לְהַקְטִיר מִזֶּבֶחַ בְּהִיכָל רַק לְהַקְטִירָה דְּלַפְנִים וְלִזְוָה לֹא רֵאוּי פִּינּוֹן דְּחֶסֶר מְשִׁיעוּרוֹ וּצ"ע עַל הַרְמַבַּ"ם שֶׁהִשְׁמִיט הַדִּין דְּבַדִּיעֵבֶד פְּשֵׁה־קִטְרוֹ בְּהִיכָל כּוֹזֵית סָגִי: שָׁם דְּקַבְעִינָהּוּ בְּמִנָּא ב' חֲצָאֵי פָּרַס.

לְשׁוֹן זֶה אֵין מוּבָן פְּלֵל מַה ב' חֲצָאֵי הֲלֵא לֹא נִזְכָּר בְּמִשְׁנֵה רַק כּוֹזֵית וְהוּ"ל לְמִימַר דְּקַבְעֵ פָּרַס בְּמִנָּא. גַּם בְּתוֹס' נִרְאָה דְּלֹא גָרְסֵי הֵכִי רַק סָתָם קַבְעִינָהּוּ בְּמִנָּא.

וּלְגִינְרָסָא זֶה נִלְע"ד לְפָרֵשׁ דְּגַם לְרַבָּא מִיְיָרִי בְּקִטְרֵת דִּיו"כ. וּס"ל דְּאֵי לֹא מִקְלָתָא הוּא קַבְעִינָהּוּ דְּמִנָּא א"כ חֲזִיב כּוֹזֵית פִּינּוֹן דְּרֵאוּי לְהַקְטִירוֹ בְּהִיכָל.

אַבָּל לְמַ"ד מִקְלָתָא הוּא [פִּינּוֹן דְּקַבְעִינָהּוּ לַפְנִים] תּוֹ אֵינּוּ רֵאוּי לְהִיכָל. וּלפ"ז א"ש מַה דְּסִיָּים רַבָּא דַּה"ה בְּקַבְעֵ שְׁשֵׁה לְפָר כו' דְּהוּא מְשִׁשׁ דְּוָמִיָּא דְּהָכָא (פִּינּוֹן דְּבַפְנִים בְּעֵי מְלֵא חֲפָנִיו).

וּלְפִירֵש"י אֵין הַדְּמִיוֹן עוֹלָה יָפָה (דְּשִׁשֵׁה לְפָר כְּפֵי שְׁעוּרוֹ וּמִנ"ל דְּגַם בְּכַה"ג קַבְעִינָהּוּ דְּמִנָּא לֹא מִקְלָתָא). וְגַם עֵיקַר הַסְּבָרָא תְּמוּהָ דַּע"י קַבְעִינָהּוּ דְּמִנָּא יִצְטָרֵף דְּוָקָא פֶּל הַפָּרַס פִּינּוֹן דְּלִית לֵי שְׁעוּרָא מְדֹאֹרֵינָתָא: דָּף קִי ע"א בְּגַמ' ר' אֲשִׁי גִיסוּף מְהַקְטִירָה לֹא יִלְפִי כו'.

נְמַצָּא לר"א פְּלוּגָתָא דר"א וְחֲכָמִים בְּקִטְרֵת דְּפָנִים בְּהִיכָל דְּלר"א אֵין חֲזִיב רַק בְּמִלָּא חֲפָנִיו וּא"כ צ"ע בְּאַמַּת הַטַּעַם הָא רֵאוּי לְהַקְטִירָם בְּהִיכָל. וְדוּחַק לֹא מִיְיָרִי נְמִי בְּקַבְעֵם בְּמִנָּא וּס"ל דְּלכ"ע קַבְעִינָהּוּ דְּמִנָּא מִקְלָתָא הִיא (וּלְעֵיל פְּתַבְתִּי לְתַרְץ מְשׁוּם דְּקִטְרֵת דְּהִיכָל בְּעֵי קְדוּשַׁת פְּלִי וּצ"ע בְּזֶה דְּלַקְמֹן מְשִׁמַּע דַּא"צ פְּלֵל קְדוּשַׁת פְּלִי) וְאַפְשָׁר לֹא מִיְיָרִי דְּהָא קִי"ל כר' יוֹסִי דְּצָרִיף דְּוָקָא מִזֶּבֶחַ.

וְנִרְאָה דְּבַקְטִירֵת דִּיו"כ דְּגַם בְּפָנִים מְקִטְרִין בְּמַחְתָּה וְדַאי חֲזִיב בַּחוּץ גַּם בְּמַחְתָּה. וּא"כ נ"מ שְׁפִיר דְּהִיכִי דְּקַרְבִּינָהּוּ בְּמַחְתָּה א"כ מְצַד דְּרֵאוּי לְהִיכָל פְּטוּר דְּבְעֵי מִזֶּבֶחַ רַק מְצַד לַפְנִים א"כ בְּעֵי מְלֵא חֲפָנִיו פְּנ"ל וּצ"ע לְדִינָא דְּהַרְמַבַּ"ם הָעֵתִיק סָתָם דְּאֵין חֲזִיב רַק עַל הַמִּזְבֵּחַ מְשִׁמַּע אִפִּי קִטְרֵת דִּיו"כ וּצ"ע: שָׁם בְּפִי שְׁמִיעַ לִי מִיְיָ דְּרַב פ"כ ל"פ רַבָּנּוּ אֲדַר"א רַק דְּאִיתָא בְּעִינֵי בְּחֶסֶר ל"פ.

וְתְמוּהָ כּמ"ש תּוֹס' דְּזֶה מְפֹרָשׁ בְּמִשְׁנֵה. וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ לַמ"ש רַש"י בְּמִשְׁנֵה טַעַמֵי דְּר"א הוּאִיל וְאֵינּוּ מְתַכְפֵּר בְּהִיכָל בְּפָנִים וְרַבָּנּוּ ס"ל פִּינּוֹן דְּקוֹמֵץ שֶׁהַקְרִיבוּ לְחֲצָאֵין פְּשֵׁר מִיְיָרִי מְתַכְפֵּר.

א"כ בְּחֶסֶר דְּאֵין רֵאוּי לְהַקְטִיר בְּשְׁלִימוֹת מוֹדִין חֲכָמִים דְּפְטוּר בַּחוּץ מִטַּעַם דְּאֵינּוּ רֵאוּי לְהַתְכַּפֵּר בְּפָנִים אִפִּי לֹא הִי נְפִסְלָת מְנַחֶה בְּחֶסֶרוֹן רַק מִטַּעַם דְּשׁוּב אֵין הַבְּעָלִים מְתַכְפֵּרִין. וּלפ"ז אַפְשָׁר לִיִּישֵׁב גְּוָשִׁינֵי רַש"י בְּמִשְׁנֵה וְכוּלָן שְׁחֶסְרוּ דְּהָא לְבוֹנָה יֵשׁ מְכַשִּׁירִין בְּחֶסֶר וְנִדְחַק בְּזֶה.

ולמ"ש י"ל דאפי' למ"ד דכשר בקסר מ"מ אין הבעלים מתפפרין דהא לא הקריב המנחה בשלמות וזה הוא דחידוש לן רב דאין הטעם בקסרו משום שגפסלת רק דבזה פטור בחוץ פיון דא"י להקריבה בפנים בשלמות ולהכי הוי ס"ד דגמ' דלפ"ז אפי' נחסרה בחוץ פטור פיון דאין הטעם משום פסול דנימא דבלא"ה פסול מטעם יוצא וע"ז דחי הגמ' דמ"מ י"ל פיון דבלא"ה פסול לגמרי ואעפ"כ חייבה תורה בחוץ א"כ מה לי דא"י להקריבה בפנים מטעם חסרון פיון דבלא"ה פסול פנ"ל: [ורצייתי לומר עוד דלפ"ז נוכל ליישב קו' תוס' (לעיל ק"ט): סוד"ה כמאן מהדרין פוקעין דהקשו למה פולן שחסרו פטור הלא אם עלה לא ירד ע"ש שגדחקו ולהנ"ל י"ל דנהי דלא ירדו מ"מ פיון דאין הבעלים מתפפרין מודים חכמים לר"א דפטור בחוץ.

והא דתנו כל שפסולו בקדש חייבין בחוץ היינו דוקא בעולה כמ"ש רש"י הטעם דכבר נתפפרו בדם. אבל במנחה דהפפרה תלוי' בהקטרה כל שאין מתפפרין בפנים פטור בחוץ.

אלא דקשה ע"ז דהא אמרינן לעיל (ד' ק"ח) בשחיטת לילה וקבלה בכלי חול דחייבין עליו בחוץ ע"ש וצ"ע: שם ר"י אמר אפי' תימא בשלא הפכן והא מני ר"ש הוא אפי' על הסלע כו'. קשה לי א"כ לר"י נמי נהי דבעי מזבח משום דכ' ויכן נח מזבח אבל חציצה מנ"ל דפסול בבמה ואין לומר פיון דבעי מזבח ממילא בעי כל דיני מזבח וצריכין לקיים אשר על האש אשר על המזבח.

ז"א דהא קרו וקבש ורפוע א"צ בבמה כמבואר לעיל. והי' אפשר לומר דלעיל אי' אר"ה מ"ט דר"י ויכן נח מזבח ור"י אמר מ"ט דר"ש ויבא מנוח כו'.

א"כ י"ל דר"י ס"ל דמסבא צריף כל דיני מקדש גם בבמה ולכן צריף לר"ש קרא. ור"ה ס"ל דמסבא א"צ דיני מקדש בבמה ולכן לר' יוסי צריף קרא.

והשתא ר"י הךא לשיטתו אזיל דלדידן לר' יוסי צריכין כל דיני מזבח. ולפ"ז צ"ע לדינא לדידן דמסקינן לעיל דקרו וקבש לא בעי א"כ דוקא מזבח משום דכ' ויכן נח וכ"כ הרמב"ם (פ' י"ט ממעה"ק) זה הטעם.

א"כ חציצה י"ל דלא פסלה אפי' במין בשאינו מינו שהפסיק באבן בין האימורים לאש ג"כ להחייב. אף הרמב"ם עצמו כ' הטעם בדין דהכא משום דמין במינו אינו חוצץ וצ"ע: שם במשנה עד שיקריב את השני.

ק"ל דמלשון זה משמע דאפי' הקריב השני אח"כ בחוץ חייב לר"א. ואמאי הלא קשהקריב את הראשון כבר נפסל השני וכמו מנחה שחסרה לעיל דפטור עלה.

ולעיל (ק"ט ע"ב) אי' עד שיקריב את פולו וה"נ הו"ל למתני עד שיקריב שניהם פי' ביחד אבל שיקריב את השני משמע אפי' בזה אח"ז. ואפשר דזה דומה לשחט והעלה בחוץ דמה שגפסל ע"י השחיטה בחוץ לא פטרו על העל' וה"ה הךא מה שגפסל ע"י העלותו בחוץ לא פטרו.

מיהו לעיל איכא קרא אבל הךא מנ"ל פיון דעל העלאה ראשונה פטרו ר"א א"כ נראה דגם על השני' פטור. ואפשר לאו דוקא נקטו השני ומיירי שהקריב שניהם ביחד בחוץ וצ"ע: שם קומץ מה שיתיר כנגדו בשיריגים.

נראה דה"ה דמצי למיבעי בכוזת מן הקומץ אי מתיר פנגדו פיון דמסיק דהבעיא הוא
מפח דרבנן ס"ל דתיב בחוץ בקומץ בלבד א"כ ע"כ מתיר קצת ומיבעיא אי שרי אי
מיקלש א"כ ה"ה בכוזת דג"כ תיב בחוץ לרבנן נמי תלי בהאי ספיקא.

והרמב"ם השמיט פל הבעיא. וי"ל דס"ל כפירש"י דהבעיא אי מותר לאכלו וס"ל לגמ'
פאן דיש בריה ולידין דבדאורייתא אין בריה אין נ"מ בבעיא זו ולמלקות ס"ל פשיטת
התוס' דאפי' אי מיקלש נמי ליפא מלקות.

אך דבריהם תמוהים בעיני דאי אוכל הפל נדאי אפי' מיקלש קליש מ"מ פל שלא נגמר
הזריקה נדאי תשיב לפני זריקה. ויותר הי' נראה לפירש דנ"מ באכל תצי מנחה דאי
מיקלש תיב נאי משרי שרי הוי כמו ספק שפא הותר זה המקצת ולא לקי פנ"ל.

מיהו תוס' הביאו ראי לדבריהם מנדרים: ע"ב בגמ' פיש שיעור למים קמפלגי. לגירסא
דינן הי' נראה לפירש בפשיטות דלת"ק דוקא ג' לוגין דיש שיעור ולר"א אפי' לוג דאין
שיעור רק רש"י ותוס' נראה דגרסי בגמ' דר"א אומר והוא שפלאן לשם חג א"כ ר"א
מקיל הוא.

וכן הוא בתוספתא פי"ב]: תוס' ד"ה אי מה כו' תימא כו' וי"ס דגרסי הסף נסוף כו'. ונראה
ליישוב הפל ע"פ גירסא זו דבאמת ר"י קאמר לב' המימרות דמהסוף נסוף הו"א פל היום
וגם ג' לוגין נאחי הלל"מ ללמד השיעור לוג וגם דנוהג רק בחג ולכן קאמר בגמ' על ר"ל
שהקשה על ר"י דאשתמיט לי' דר"י עצמו אומר הל"מ א"כ ע"כ ב' המימרות א' הם פנ"ל:
דף קיא ע"א בגמ' בקרבו נסכים במדבר פליגי כו' מפירש"י משמע דלמ"ד דא"צ פלי
אפי' לא נתקדשו עדיין לפנים בכלי תיב עלה בחוץ ובאמת לשון הברייתא אם מלאם
לשם חג משמע קצת הכי.

אבל תימא בעיני פיון דעדיין לא נתקדשו אין עליהם דין קדשים בחוץ והוי כמו קדשי
בדק הבית. מיהו י"ל דמודה רש"י דקדושת פה בעי ופלוגתא דברייתא דבסמוך הי' נראה
לפירש דבאמת פבר נתקדש לפנים בכלי רק דנסכין בחוץ בלי קדושת פלי וזה תלי שפיר
אי בבמה א"צ פלי מיקרי ניסוף כמו דא"צ מזבח למ"ד דבמה א"צ מזבח.

אבל אי עדיין לא נתקדש בפנים בכלי פטור מטעם דלאו שם קדשי הגוף עליהם עדיין
ומה בקוף דשם ניסוף עלה. ולכן הי' נראה דגם ברייתא זו הכי מתפרשת אי מלאן לשם
חג שגם בחוץ פשנסוף הי' לשם חג היינו בכלי ובאמת הלשון לא משמע פן וצ"ע לדניא.

והרמב"ם סתם הדברים. והנה מלשון רש"י משמע דגם עתה פנונת ר"א והוא שפלאן
לשם חג פיון דאין הכלי מקדש טפי משיעורו ובאמת בפשיטות א"ש והוא שפלאן לשם
חג היינו שנתנם בכלי ולת"ק א"צ נתינה לפלי פלל וכ"נ שפירשו התוס'.

ואפשר דהוקשה לרש"י פיון דפליגי בנסכים בבמה לפליגי פנין ולמה נקטו בחג. ולהכי
תי' דקמ"ל אגב גררא דיש שיעור למים וטפי משיעור לא נתקדש בכלי.

אך לתוס' י"ל דלהכי נקטי במים לאשמעינן דמקשינן מים לנין: שם בירוצי מדות א"ב.
פירש"י דחוק דא"כ העיקר חסר מן הספר דלכו"ע בעי קידוש פלי רק דפליגי אי בעי
תוף פלי ולא נזכר מזה פלום בברייתא.

ולע"ד היא נראתה לפרש דלמ"ד ברוצי מדות לא נתקדשו ומ"מ לא הצריכה הפתוב ליתן
הינן בכלי שתהלי יתירה על המדה רק אפי' המקצת שעל שפת הפלי שלא נתקדש הוא
פשוט וא"כ מציינו בפנים ג"כ ניסוף שלא נתקדש ולהכי חייבין עליו בחוץ אפי' בלי קידוש
קלל.

ולמ"ד ברוצין נתקדשו אינו חייב בחוץ רק ע"י קידוש פלי. אף שצריכין לעיין בדין זה
בסוגיא דמנחות.

והרמב"ם השמיט כל זה הדין דקידוש פלי וכיון דסתם נכתב המנסוף מים חייב פלשון
הת"ק משמע דלא בעי קידוש פלי. וצ"ל דס"ל קרבו נסכים במדבר וצ"ע ברמב"ם בדין
זה: שם לדברי ר"ע קרבו נסכים במדבר.

נראה לפרש דלר"י ודאי לא קרבו ולר"ע י"ל דקרבו. אבל אפי' אי לא קרבו מ"מ לשון
בכל מושבותיכם משמע לר"ע אפי' במת יחיד כפירש"י ומינשב קוש'י הפמ"א]: שם
והשתא דא"ר אדא כו' כ' רש"י ה"ג אלא לדבריו דר"ע קאמר.

משמע דבגירסא ישנה לא הי' פתוב פן בגמ' ונלע"ד דכן נכון. ופי' הגמ' דר"י לא אמרו
קלל אהו מתני' רק דהכי גמר ר"י דר"נ ס"ל פהאי תנא דשירים מעכבין רק דס"ד דגמ'
הי' דגמרו ממתני' וע"ז קאמר תיובתא ומשני השתא דר"נ בפנימים הוא דגמיר ר"י דס"ל
דמעכבין ומתני' וברייתא דהקא בחיצונים: אמאי לא ע"ב בגמ' הו' הכשירו חיובו הוא.

ק"ק אמאי לא משני פהכשירו לאכילה בחולין לפמ"ש הרמב"ם (פי"ח ממעה"ק ה' י"ז)
דה"ט דהשוחט בלילה בחוץ חייב משום דשחיטת חולין בלילה פשרה וכמ"ש הלח"מ
שם א"כ בהכשירו לחולין חייב בחוץ.

אמאי לא משני הקא פן]: שם המקבל בכלי חול בחוץ והעלה חייב צ"ע הטעם בשלמא
שוחט בלילה בחוץ הואיל וחייב מטעם שחוט חוץ א"כ קאי ע"ז נאליהם תאמר כו'.
אבל קבלה דפטור עלה בחוץ ולא מיירי קרא דשחוט חוץ מזה א"כ כיון דאינו מתקבל
בפנים יפטר על העלאה ולכן אפשר דהפלי ששחט ג"כ בחוץ לכן אפי' קיבל בכלי חול
ג"כ חייב דעל שחיטת חוץ פתיב נאליהם תאמר לכן אפי' נתוסף עוד פסול אחר לית לן
בה וצ"ע.

והרמב"ם (פי"ח מה' מעה"ק) קיצר בזה הדין ולא ביאר בפ' דקיבל בחוץ והעלה חייב
ע"ש. והא דאמרי' בסמוך מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור ור"ש מחייב אפשו' דר"ש מחייב
גם על המליקה משו"ה מחייב גם על העלאה]: במשנה נמן בחוץ וחזר ונתן בפנים חייב.

נראה דה"נ מה שנתן בפנים מכפר כמו בסיפא בב' פוסות דגם בכוס א' נתינה דלחוץ לא
פסלה להשאר כדילפי' לעיל (פ"ב) דאין המשויר פיוצא] רק משום דמיירי דהוציא כל
הפלי ונפסל בהוצאה אבל אי לקח מקצת מהפלי לכלי אחר וזרקו בחוץ השאר פשוט
כנ"ל: שם כשם שדמה פוטר בשורה כף פוטר בשאר חברתה.

פלשון הרמב"ם פאן בפיהמ"ש משמע דמותר לכהן לאכול ג"כ אבל הסברא תמוה וגם
בפ"א דמעילה כתב הרמב"ם עצמו במשנה דאסור לאכול וכן עיקר (וכ"מ בלשון הגמ')

במעילה (ז: ע"ש): תוס' ד"ה השוחט וא"ת כו' מ"ש משלמים ששחטו קודם שנתחוו דלתות ההיכל כו' ותי' דלילה אין מחוסר זמן וקשה דמ"מ הא לא נפתחו דלתות ההיכל.

וי"ל דלר"י לעיל (ק"ז:) דמתייב במעלה בזה"ז ע"כ לומר דבזה"ז דמקריבין אע"פ שאין בית ממילא לא שנייה פסול דלתות ההיכל (וכן כ' הרשב"א בשבועות (ט"ז:) ע"ש) א"כ י"ל דמייגרי הכא בזה"ז. מיהו לר"ל תקישי וי"ל בדוחק דמייגרי שנתחוו קודם אור היום.

מיהו י"ל עוד דס"ל לתוס' דדוקא בשלמים פסול קודם פתיחת דלתות כמ"ש רש"י לעיל (ס"א.) ובתו"י יומא (כ"ט).

(ע"ש) והכא מייגרי בעולה. ובהכי א"ש נמי הך דר' יוחנן הג"ל: דף קיב ע"א בגמ' ת"ק דפליג אראב"ש פוס עושה לחבירו דחוי.

באמת בברייתא לעיל (ל"ד:) לא נזכר מלשון דחוי רק דת"ק ס"ל דדם שפכוס השני ישפך לאמה והיא אפשר לפרש דא"צ לזרקו על היסוד. וא"כ י"ל דהכא לר' נחמ' דשירים מעפבין א"כ אי לא נשאר שירים בכוס הראשון דיהי' פסול הקרבן שפיר יחזור ליתן כל המתנות מכוס השני ומקנים נתינת השירים ממנו וא"כ למה יהי' פטור בחוץ על כוס השני פיון דראוי עוד להזות ממנו בפנים.

אף סברת הגמ' בעצמו הוא דלת"ק פיון דבעוד שיש שירים בכוס ראשון השני ישפך לאמה א"כ הלא יש דחוי בדמים ונדחה ממילא אפי' אי נשפכו שירים שפכוס ראשון וליכא תקנתא בדם שפכוס שני: פ"ק ארבעה עשר ע"ב ר"ש אומר כל שראוי לבא לאח"ז הוא בל"ת.

אפשר דגם לר"ש דוקא על השחיטה הוא בל"ת הואיל והי' יכול לשחטו בפנים כשיגיע זמנו. אבל בהעלאה י"ל דאינו בל"ת הואיל וא"א להעלותו בפנים דכבר נשחט קודם זמנו דהא דמרה קרא במוקטרי חוץ משום דפסולו הי' רק מפת חוץ אבל הכא דפסול מטעם מחוסר זמן לא מצינו ריבוי וצ"ע בזה.

וכן נמי לחכמים יש לעיין בשחטו מחוסר זמן בבבועלים והעלאה הי' אחר הגזעת זמן הבעלים. ונ"מ למ"ד לילה לאו מחוסר זמן והעלה בליל שמיני די"ל דכיון דהשחיטה הי' בפטור לא קאי ע"ז ואליהם תאמר: שם והקנומן.

יש לעיין אי קמץ וגם הקטיר בחוץ מה דינו אי נימא פיון דעל הקמיצה פטור גם על ההקטרה נמי פטור דהוי כמקטיר קודם קמיצה דפטור דאינו ראוי לפנים או נימא פיון דאילו עשה הקמיצה וההקטרה בפנים הי' ראוי השתא דעשה שניהם בחוץ חייב וכמו שוחט ומעלה דחייב אף על העלי' אע"ג דכבר נפסל לפנים כששחטה בחוץ.

אף שם יש קרא עה ואי נימא דפטור אפשר ליישב בזה תמיהת התוס' יו"ט כאן למה לא פלל התנא קמיצה בדיני מנחה לעיל הנירמלח הגיש. ולמ"ש י"ל דתנא הכא קמ"ל הקנומן פ"א אפי' הקטיר הקנומן ג"כ בחוץ פטור *והטעם פשוט דקמיצת חוץ לאו פלום ויכול לחזור ולקנומן כמ"ש, הרמב"ם (פי"א מפסוה"מ) מתוספתא פ"ה דמנחות אף ברש"י לעיל (ק"ז).

(שפי' הקומץ מנחה בחוץ ולא הקטיר פטור. משמע אם הקטיר חייב וצ"ע: ** *שוב ראיתי שהוא מילתא דפשיטא דפטור גם על ההקטרה: שם קדשים קלים בכל הרוואה נראה דמ"מ דוקא בערי ישראל.

אבל בחוץ לארץ אפי' רואין את שילה אין לנו להתיר וכ"מ קצת לקמן (קי"ח): בין השנואין דפירש"י בחלק שאר השבטים: שם באו לנוב וגבעון כ' הרמב"ם במשניות דנוב וגבעון העמידו משפן שבמדבר [וכ"מ בסדר עולם וברד"ק שמואל א' ז'] ובה' בית הבחירה (פ"א ה' ב') כ' שפנו מקדש בנוב וכן בגבעון ע"ש וכ"מ לשון הפתוח וארון כו' בתוך היריעה (בשמואל ב' ז) ע"ש ברד"ק שנדחק בזה): שם נאסרו הבמות וכ' הרע"ב מן הגמ' דבן נח רשאי להקטיר בבמה רק ישראל אסור לסייע.

והג' רע"א ז"ל תמה על התוס' מנחות (ק"ט): בבית חוניו שהעלה עולות לשם שמים והקשו התוס' הא אסור משום שחוטאי חוץ. ותירצו דהעלו בשביל ב"נ והכא אמרינן דאסור לסייען.

ואפשר ליישב דאם שחט ב"נ בחוץ ואח"כ העלה ישראל בכה"ג ליכא איסור דכבר נפסל בשחיטה ושם אמרו דהעלה עולות אבל לא שחטן הוא רק נכרי ואפשר הי' לומר דאפי' אין ראוי לפנים איסורא מיהא איכא מיהו מתוס' פאן מוכח דליכא איסורא דהקשו אמאי דאמרי' הכא דאסור לסייען דהלא אפי' פרת איכא ע"ש.

ולא תירצו דמייירי בשחטו נכרי ואח"כ מסייע ישראל בהקרה. רק דס"ל דכה"ג אפי' איסורא ליכא וא"כ כ' שפיר במנחות דלצורך ב"נ העלה כנ"ל.

ואע"ג דשוחט ומעלה בחוץ חייב גם על העלאה היינו בשוחט בחוץ באיסור דע"ז כ' נאליהם תאמר במקטרי חוץ באיסור. אבל לגבי ב"נ דשרי להו אינו בכלל זה והוי לדין פסול יוצא כנ"ל.

ושמעתי עוד סברא דשחיטת עכו"ם נבלה וממילא נפסל לפנים. וזה א"נ לע"ד דכיון דב"נ מקריב בבמה א"כ לגבי קדשים בר שחיטה ניהו ורק בחולין אינו בר זביחה אבל בקדשים הוי בר זביחה.

ונראה דלמ"ד דב"נ מקריב שלמים שרי לישראל לאכול מהם כיון דלדידהו שרי שחיטתן והקרבתן פדיון ולמה יהי' אסור לישראל. מיהו הלשון בגמ' לקמן (קט"ז): משמע דלסייע בהעלאה נמי אסור אפי' שחטו עכו"ם דהא אורי להו איף להקטיר הבשר ע"ש.

ומוכח ה"ם דשרי לאורוויי להו אבל לסייען אסור]. מיהו י"ל דאיסור דרבנן בעלמא הוא [ובימי חוניו עדיין לא נאסר]: שם הקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת היתר ה"ה בעשה ואין בהם ל"ת.

מפירש"י משמע דביטל העשה מפני שהשקה עד אחר היתר, ולולי דבריו הי' נראה דאה"נ אי הי' מקריבן בבמה גדולה לא עבר בעשה רק פשהקריבן עתה בבמה קטנה. [וכן מבואר בתוספתא פי"ג].

וכן משמע בפ"י המשניות להרמב"ם. דלפירש"י למה נקט והקריבן פינן דלכתחילה מקריבן עתה בבמה קטנה והו"ל למימר הקדישן בשעת איסור ונשקה עד היתר ה"ה בעשה.

וגם מה שניקד לומר דאינו בל"ת אם לכתחילה רשאי להקריבם בבמה וצ"ע לפע"ד בזה: דף קיג ע"א בגמ' אר"י ששחטה לפניו מן החומה. מפאן משמע דפוסק ר"י דחויז למתנה דפרה חויז מג' מתנות ולעיל סו"פ טבו"י פתבתי דעת הרמב"ם דחויז להר הבית סגי ע"ש ששהקשתי על הכ"מ.

ולכאורה מפאן ראי' ברורה להכ"מ מ"מ אפ"ל לפי לשון הרמב"ם (בפ"ד מה' פרה) דשחטה שלא במקום שריפתה אפי' לפניו מן החומה פסולה משמע דעיקר טעמו דר"י דצריף להיות השחטה במקום שריפה כדדריש ונשחט ושרף.

וכיון דשריפה היא בהר המשחה לכן השחטה ג"כ צריף להיות שם. אבל אה"נ אי שחטה ושרפה לפניו מן החומה פשרה וכן לשון הרמב"ם במשנה פאן דשחטה שלא במקום המיוחד לשריפתה ע"ש משמע כמ"ש וצריף עיון: דף קיד ע"א בגמ' והא א"א אוסר דבר שאינו שלו.

נראה דאתיא למ"ד דאפי' במעשה א"י לאסרו אבל למ"ד בחולין (ד' מ') עביד בה מעשה אסרה לק"מ [ד"ל בדעביד בה מעשה. מיהו למ"ש התוס' שם (מ"א).

(ע"כ סוגיא דהכא אליבא דר"ה דאדם אוסר דשא"ש וע"ש במהרש"א ששהרגיש בזה והס' אין מובן. אכן להפוסק דרב מדרבנן אוסר ע"י מעשה א"ש קוש' הגמרא): שם מ"ט דר"ש כו' דא' קרא לא תעשון כו' ומסיק רב"י דגלגל לגבי שילה כחויז אבל חקמים דפליגי על ר"ש נראה דס"ל דלאו מטעם חויז אסרה תורה בגלגל חובות.

והוא לאו בפ"ע בגלגל. ואפשר דלדידהו אפי' בעלי מומין ופסולין לאוה"מ דלית בהו איסור דשחויטי חויז.

מ"מ הי' בלאו בגלגל. אבל לר"ש כל הלאו מטעם חויז הוא.

ומ"ש התוס' ד"ה רב"י כו' ור"ל פריף כו' דהוא קרא בגלגל קאי ופנים הוא. פי' פינן דבגלגל הותר במות והפתוב אוסר חובות בכל מקום הן בבמת ציבור הן בבמת יחיד א"כ אפי' במת יחיד לא מיקרי חויז כלל ואיסור דציבור ויחיד א' הם ולית פאן שחויטי חויז כלל ובס' פמ"א לא דק בזה ע"ש: ע"ב בגמ' טעמא דר"ש פדתניא כו'.

קשה לי דהא אין מחוסר זמן לבו ביום לגבי שחויטי חויז כמ"ש התוס' במנחות (ה' .) (ע"ש) ואפי' אי ס"ל לר"ש דיש מחוסר זמן לבו ביום מ"מ מנ"ל למילף מהכא למחוסר זמן גמור שפא דוקא במחוסר זמן דאותו יום עדיין ראוי הוא בל"ת אבל לא במחוסר זמן גמור וצ"ע: דף קטו ע"א בגמ' פסח בשאר ימות השנה שלמים ניהו אע"ג דקודם חצות אינו שלמים ובעי עקירה.

מ"מ פינן דאשפחן דאחר פסח נעשה שלמים אינו ממש בכלל שלא לשמו ולכן אפי' אי פסח פסול לשמו וכשר שלא לשמו אין מזה סתירה להאי כלל לא דכל שפסול לשמו פסול שלא לשמו פנ"ל ונראה לפ"ז דבשחטו שלא לשמו שפא עבודות הנריקה והקטרה צריף

להיות לשם שלמים דלעיל ריש מכילתין דניק רבא ממתני' דאסור לשנויי בהו בכל הזבחים שנובחו שלא לשמן דמ"מ הזריקה צריד להיות לשמן.

ונראה דזה טעמו של ר"ה הכא דמידי דפסול לשמן מה יעשה בזריקה הלא א"י לזרוק לשמן רק פסח פינו דהוי שלמים שפיר זורק לשם שלמים. ומ"מ לדינא צ"ע פינו דפסח הי' נהי דבשאר ימות השנה נעשה שלמים מ"מ לא שייד בזה אסור לשנויי דעכ"פ נשתנה מפרמות שהי' ושוב י"ל דרשאי ג"כ לזרוק לשם עולה וכדומה כמו ששינה בהשחיטה וצ"ע בזה.

וקצת קשה לשון המשנה ריש מכילתין כל הזבחים כו' חוץ מפסח כו' פסח בזמנו כו' משמע הא שלא בזמנו דינו כמו כל הזבחים דרק לא עלה לבעלים אבל אסור לשנויי בהו דדיוקא דרבא.

ואי נימא דצריד לזרוק לשם שלמים וקרי לשמן א"ש דאסור לשנויי בהו גם בפסח. מיהו לר' חלקי דקיי"ל פנותי' צ"ע באמת באשם מחוסר זמן, ששחט שלא לשמן כיצד יהי' הזריקה שם משום דרמי דתני ר' לואי אדתני לוי כו' ותמוה טובא גברא אגברא קרמית ושפיר ר"ה מתרץ ר"א הוא בפרט מה דהגמ' מקשה תיובתא לר"ה מה זה תיובתא.

ולע"ד לולי פירש"י נראה בפשיטות דלואי ולוי א' הוא והיינו תנא דבי לוי וא"כ מקשה הגמ' שפיר דהלא תני לוי דאשם כשר שלא לשמו דלא כר"א וא"כ איך מתוקמי תנא דבי לוי פנ"ל ברור: ע"ב בגמ' בשלמא למ"ד פרישות נדב ואביהוא היינו דכתי' הוא אשר דבר ה' כו' פ' אחרי דבסיני הציצו ונתחייבו לכן אמר פן יפרץ בם ותמיהני על רש"י שמיאן בפ"י זה: שם עולה תרי תנאי הוא כו'.

לכאורה יש להביא ראי' ממ"ש בעקידה נישם אותו עה"מ ממעל לעצים ואי בעי הפשט וניתוח הי' צריד אח"כ להורידו [למ"ד לעיל (ד' פ"ה) אינהפשט וניתוח בראש המזבח]. ולמה שמהו למעלה.

ומשמע דאין צריד הפשט. ואולי אדם שאני: דף קטז ע"א בגמ' מאותן שלא נעבדה בהו עבירה.

לפי גירסא זו אפי' טמאים מותר לבני נח רק נעבדה בהו עבירה אסורין. אבל מהרש"א גורס שעתידין להיות טהורין.

לפ"ז אפשר דנעבדה בהו עבירה לא נפסלו לבני נח דמהכ"ת לפסול דרק לדין איפא מיעוטא הנרבע ונעבד. מיהו פירש"י בחומש מפאן שלמד נח תורה תמוה לפי סוגיא דהכא לב' הגרסאות כמ"ש המזרחי דהכא אמרי' כל שהתיבה קולטתו כו' [אבל קשה א"כ למה נצטנה נח ליקח מכל מין ב' ומטהורין שבעה שבעה פינו דהכל תלוי בקליטת התיבה.

ואפשר דהקב"ה אמר לו שמאלו שיקלט התיבה שבעה ידע שיהיו טהורין כדי להקריב מהם. וי"ל עוד דבאמת הוא עצמו הכניסם כמ"ש תקח לה.

רק שזוהי היא סימן בעלמא מי שקלטתה התיבה בעצמו הוא טהור והכניס מהם שבעה. ומי שלא קלטתו מעצמו הוא טמא.

והכניס הוא מהם שנים כי לא עפבתה התיבה רק שהטהורים קלטתו מעצמה ולא הטמאים רק מלשון רש"י לא משמע הכי: שם והכתיב ויזבחו זבחים שלמים כו' אימא שלמים ועולות והתנאי עולות ולא שלמים ההוא כמ"ד לא הקריבו ב"נ שלמים.

יש כמה דקדוקים בגמ'. גם אין מוכן דמקשה מקרא ולא תי' פלום.

ואפשר לפרש דבמדרש בראשית (פר' כ"ב) גבי הבל תי' דפי' שלמים שלמים בלי הפשט ונתיחוס. ולכן בברייתא דלעיל דמסיים בה דעולה שהקריבו במדבר צריף הפשט ע"ז קשה מזבחים שלמים דכיון דבעי הפשט ע"כ פי' שלמים כפשוטו ולכן צריף להגי' עולות ושלמים.

אבל האי ברייתא דמפרש בה עולות ולא שלמים שם לא מסיים צריקה הפשט וי"ל דס"ל דא"צ הפשט דפליגי תנאי בזה וא"כ שפיר פי' שלמים שלמים כנ"ל. אף עיקר חסר מן הספר.

מיהו רש"י פי' דאפי' למ"ד דלא הקריבו שלמים מ"מ בקבלת התורה הותר להם. והנה בברייתא דלעיל איתא עד שלא הוקם המשכן.

ולכן צריף להגייה בה עולות ושלמים אבל האי ברייתא דמיייתי הגמ' י"ל דמייירי רק בב"נ. ויש ראי' לפירש"י ממאי דאמר' לקמן וישח יתרו עולה וזבחים ומשני לאתר מתן תורה בא.

א"כ משמע דבמ"ת אפי' קודם המשכן הקריבו שלמים שהרי בנדאי בא יתרו קודם הקמת המשכן דמתן תורה שמע ובא כדמסיק הגמ'. והא דאמר' כמ"ד לא הקריבו כו' דאיתמר כו' פוננת הגמ' לסוף הסוגיא דמיייתי על הך איתמר דתנאי נמי פליגי בהכי: שם מ"ט דמ"ד לא הקריבו שלמים דכ' עורי צפון כו'.

משמע דס"ל לגמ' דלמ"ד הקריבו שלמים גם בביהמ"ק מקבלין מהן שלמים דהא בבמה ליכא צפון פלל. ועי' במנחות (ד' ע"ג) דאר"ה שלמי עפו"ם עולות הם ופליגי בהא ריה"ג ורע"ק ע"ש]: תוס' ד"ה אתה כו' וא"ת כו'.

איני מבין קושיא זו דנדאי אי קרא אתיא רק לטרפה שפיר קאמר הגמ' דנדאי אתה למעט טרפה ונח לא הוי טרפה דאי הוי טרפה אטו קאמר קרא דוקא טרפה כנ"ל. אבל למעט גם מחוסר אבר מאתה אי אפשר דשמא נח מחוסר אבר הוי ואתה קאמר לאפוקי טרפה דנח לא הוי טרפה אבל מחוסר אבר לא אסור פניו דגם נח הוי מחוסר וצ"ע בכוננתם: ע"ב בגמ' אסור לסייען.

תמהו בתוס' דלר' יוסי לעיל חייב ג"כ פרת וגם הרמב"ם סוף ה' מעה"ק מביא ב' הדינים בהלכה א' דשוחט קדשי עפו"ם בחוץ חייב וכן נח מותר להקריב ואסור לסייע להם ותמוה השתא חיובי מחייב כ"ש דאסור והי' אפשר לומר דבאמת בדין לא שייך קרבן רק שמקדישו תחלה ובזה חייבה תורה פרת וגם קדשי עפו"ם כן.

אָבֵל קִרְבָּנוֹת עֲפוּ"ם בְּבִמָּה י"ל דְּהוּי בְּלִי הַקִּדְּשׁ כָּלֵל מִקְּוֹדֵם וּלְהִכִּי לִית בְּהוּ דִּין שְׁחוּטֵי חוּץ דְּאִינוּ רְאוּי לְפִתַּח א"מ פִּינּוֹן שְׁלֵא הַקִּדְּשׁוֹ רַק מ"מ אִיסוּר אִיפֵּא. וְתוּ י"ל בְּבַעֲלֵי מוּמִין דְּלִדְיָהוּ כְּשֵׁר וְלִיפֵּא בִּי פֶּרֶת דְּאִינוּ רְאוּי לְפִתַּח א"מ וּמ"מ אִיסוּר אִיפֵּא.

וּמִהִתִּימָא עַל הַמֶּל"מ שֵׁם שְׁהִבִּיא דְּהֶרְמַב"ם הוּצִיא הַדִּין דְּאִסוּר לְסִייעַ מִירוּשְׁלָמִי וְהִלָּא מְפֻרְשׁ הֵכָא בְּש"ס דִּילֵן: שֵׁם כַּר"א בְּן שְׁמוּעַ עֲצִים שְׁלֵא נִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן הַדְּיוּט. וְהֶרְמַב"ם (פ"ו מ'ה אִסוּה"מ) פּוֹסֵק בְּן מְשׁוּם דְּרָבָא ס"ל הֵכִי וּכ"כ הַבַּה"ז בְּמִנְחוֹת כ"ב.

[.

וְאֶפְשָׁר נְמִי דְּגַם רַאב"ש שֵׁם מוֹדָה לַר"א בְּן שְׁמוּעַ רַק דְּאִיהוּ דְּרַשׁ נְמִי עֲצִים כְּמִזְבֵּחַ מְשָׁל צִיבּוֹר וּבְזָה פְּלִיג ר"א בְּן שְׁמוּעַ ע"ש. וְאֶפְשָׁר נְמִי לְהִיפּוּף דַּר"א בְּן שְׁמוּעַ מוֹדָה לַרַאב"ש וְרַאב"ש פְּלִיג אַדַּר"א בְּן שְׁמוּעַ כַּמ"ש הַלַּח"מ שֵׁם].

מִיְהוּ לְעִיל (ע"ז.) דְּאָמַר ר"א רוּאָה אֲנִי בְּשֵׁר שְׁלִמְעֵלָה כְּאֵלוּ הֵם עֲצִים מְשֻׁמַּע דְּכָשֵׁר לְשֵׁם עֲצִים אַע"ג דְּאֶשְׁתַּמְשִׁי בְּבִהְמָה קוֹדֵם שְׁהַקְדִּישָׁה וְאֶפְשָׁר לְשֵׁם עֲצִים לְאוּ דְּוָקָא רַק שְׁאִינוּ לְשֵׁם קִרְבָּן רַק כְּעֲצִים דְּעֵלְמָא: שֵׁם מְסַתְּבָרָא דְּמַחְנָה לוּי' הוּא כו'.

א"כ מְשֻׁמַּע דְּלַעוֹלָם צְרִיכִין לְהִיּוֹת ג' מַחְנוֹת לְמַסְקָנָא וַא"כ בְּנוּ בְּשִׁילָה ג"כ הַר הַבֵּית וְאֶפְי' לֹא הִי הַר הַבֵּית נִרְאָה דְּכָל הַמְּקוֹם שְׁלִפְנֵי הָעֲזָרָה הוּי בְּכָלֵל מַחְנָה לוּי' עַד אֵינְהָ מְקוֹם מַחְיָצָה וּמִן הַמַּחְיָצָה וְלַחוּץ הוּי מַחְנָה יִשְׂרָאֵל.

וּמִן הַתִּימָא עַל הֶרְמַב"ם בַּה' בֵּית הַבְּחִירָה שְׁלֵא הֶעֱתִיק שְׁצָרִיף לְהִיּוֹת הַר הַבֵּית מִיְנוּחַד בְּמְקוֹם מַחְנָה לוּי' רַק בְּדַרְף אַגַּב (בפ"ג מ'ה בַּה"מ"ק) כְּתִב שְׁמִשְׁלַחִין זָבִים וְזָבוֹת מֵהַר הַבֵּית]: דָּף קִיז ע"א בַּגַּמ' א"ל רָבָא וְאֶלָּא מֵאִי מַחְנָה יִשְׂרָאֵל לֹא הוּי א"כ כו'.

לְכַאוּרָה הִי נִרְאָה דְּפִי דְּבָרֵי רַבָּה דְּמַחְנָה יִשְׂרָאֵל לֹא הוּי הֵינּוּ מְשׁוּם דְּשִׁילָה נְאָכֵל בְּכָל הַרוּאָה וּכ"מ שְׁרוּאִין שִׁילָה חָשִׁיב מַחְנָה יִשְׂרָאֵל וְלֹא תִלְיָא בְּמַחְיָצָה. וְרָבָא דְּמִקְשָׁה עָלֵיו מְשׁוּם דְּמְשֻׁמַּעוֹת דְּשִׁילָה לֹא הִי לוּ רַק שְׁנֵי מַחְנוֹת מְשֻׁמַּע דִּין שְׁנֵי מַחְנוֹת וְאִי נִימָא דְּבָכֵל הַרוּאָה יֵשׁ לוּ דִּין מַחְנָה יִשְׂרָאֵל א"כ יֵשׁ דִּין ג' מַחְנוֹת.

אָבֵל לְדִינָא נִרְאָה דְּמוֹדָה רָבָא דְּבָכֵל הַרוּאָה אֶת שִׁילָה יֵשׁ לוּ דִּין מַחְנָה יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁתַּלַּח מְשֻׁם מְצוֹרְעִין אֶפְי' הוּא חוּץ לְחוּמַת עָרֵי יִשְׂרָאֵל דְּכַמוּ דִּישׁ עָלֵיו קְדוּשַׁת מַחְנָה יִשְׂרָאֵל לְאַכִּילַת קְדָשִׁים ה"ה לְשִׁלּוּחַ מְצוֹרְעִים כַּנ"ל: שֵׁם אֶלָּא שְׁתֵּי מַחְנוֹת לְקַלִּיטָה כו'.

אִין מוּבָן מַה שְׁתֵּי מַחְנוֹת אִיפֵּא לְקַלִּיטָה. וְאֶפְשָׁר הֶפְי' דְּמַחְנָה יִשְׂרָאֵל אִית בְּהוּ עָרֵי מְקַלְט וּמַחְנָה שְׁכִינָה נְמִי קוּלְטַת דְּגָגוּ שְׁל מְזַבְּחַת קוּלְט אָבֵל מַחְנָה לוּי' אֵינְהָ קוּלְטַת וַצ"ע.

שׁוּב רְאִיתִי דַּאי בְּמַפּוֹת (י"ב.) דְּמַזְבֵּחַ שְׁל שִׁילָה אֵינְהָ קוּלְטַת רַק בֵּית עוֹלָמִים לַפּמ"ש רַש"י שֵׁם וְהוּא תַּפְס בְּמַזְבֵּחַ שְׁל בְּמָה שְׁפִיר י"ל דְּמַזְבֵּחַ שִׁילָה קוּלְט.

אָף בְּרַמְב"ם (פ"ה מ'ה רוּצַח) דְּאִין קוּלְט רַק מְזַבְּחַת בֵּית עוֹלָמִים וּמְשֻׁמַּע דְּשִׁילָה לֹא קַלְט]: שֵׁם גוֹלָה לְפִלְכוּ וְאִם גְּלָה לְפִלְכוּ קוּלְטָתוּ לוּלִי פִירַש"י וְתוֹס' הִי נִרְאָה לְפִרַשׁ דַּאי הֵרַג בְּפִלְכוּ ע"כ צְרִיף לְגָלוּת לְפִלְכוּ אַחַר לְקַנְיִים מְצוֹת גְּלוּת אָבֵל אִי הֵרַג חוּץ לְפִלְכוּ וְגָלָה לְפִלְכוּ קַלְטָתוּ וְכֵן בְּרוּצַח עֲצָמוּ דַּאי בְּהֵרַג בְּמַקְלַת גוֹלָה מְשֻׁפּוּנָה לְשְׁכוּנָה י"ל ג"כ דַּאי הֵרַג בְּחוּץ מְמַקְלַת וְגָלָה לְאוּתוּ מְקוֹם שֶׁהִי בּוּ מִקְּוֹדֵם ג"כ קַלְטָתוּ.

שוב ראיתי שְהַרְמַב"ם כ' פן בפ"י (בפ"ז מה' רוצח) וע"ש [ובמל"מ]: ע"ב בגמ' חזוה ושוק כו' אין נוהגין בְּבָמָה קטנה. פ"י דא"צ לְהַרִים ולא ליתנו לכהן תנופה א"צ דכ' לפני ה' ולכהן א"צ ליתן דאין פיהו בְּבָמָה ולא ידעתי להלום דברי התוס' בזה דהקשו דנהי דתנופה ליפא מ"מ למה יבטל הכל מ"ש ממנחה דאיפא בְּבָמָה אע"ג דליפא תנופה והגשה.

וא"י פנונתם דהא גם הכא איפא הקרפן בְּבָמָה רק דליפא תנופת חזוה ושוק ולפהו נדאי א"צ ליתן וממילא מאי איפא עוד בחזוה ושוק וגם בתירוץם שפכתבו בטלה תנופה בטלה אינהו מאי אינהו אינה מעשה יש עוד בהו וצ"ע: דף קיח ע"א בגמ' מיבעי' לי' לכדר"י כו' ערל מקבל הגזאה.

ור"ש נראה דס"ל דהא לא צריף קרא דלמה לא יקבל ערל הגזאה הלא טהרה מטומאת מת שיניף גם בערל אפי' למאן דמשוי ערל כטמא ואסור לכונוס למקדש מ"מ שיניף בערל טומאה וטהרה לטמאות אחרים ואוכלין ומשקין דתרומה א"כ למה לא יקבל הגזאה גם על טהרת הפסח שיביא אחר המילה ואדרבה על ר"י קשה ל"ל קרא דערל מקבל הגזאה.

כמו שהקשו התוס' בביבמות ד' ע"א: ע"ב בגמ' בעי ר"פ עומד ורואה יושב ואינו רואה י"ל דהבעיא פיון דיכול לראות ע"י עמידה שוב מותר לאכול אפי' בישיבה.

או להיפוך פיון דע"י ישיבה א"י לראות ודרך אכילה בישיבה לכן אפי' בעמידה אינו אוכל. או נימא פשעומד מותר לאכול וכשיושב אסור ואפשר כ"ז בכלל הספק של ר"פ.

וכן באידך בעיא ע"ג הנחל רואה בתוך הנחל אינו רואה י"ל ג"כ דהספק דיהי' רשאי לאכול אפי' תוך הנחל: שם כתנאי חופף עליו כל היום כו'. קצת קשה בשלמא רבי דאמר חופף עליו בעוה"ז נדאי משמע בכל המקומות כר' דימי.

אבל ת"ק דאמר חופף עליו מקדש ראשון אין ראי' דיחלוק על ר' דימי דע"כ לאו דוקא קאמר מקדש ראשון דהא נוב וגבעון נדאי הוי בחלקו של בנימין א"כ י"ל דה"ה שילה ומנ"ל לעשות מחלוקת בדר' דימי וצ"ע: שם ימי אה"מ שפנוב וגבעון כו'.

מכאן משמע דבנוב וגבעון הי' האנהל מועד וכמ"ש הרמב"ם במשניות וצ"ע עמ"ש בה' בית הבחירה (פ"א) דבנו מקדש בנוב וגבעון: דף קיט ע"א בגמ' תנא דבי ר"י זו וזו שילה. פירש"י ומ"מ הי' מותר בנוב וגבעון דגם בזה"ז ס"ל דקדושה בטלה דלשעתה קדושה ולא לע"ל.

ותוס' הקשו ע"ז ונראה דמ"מ הסכימו תוס' לרש"י דנהי דקדושת עזרא הני לעת"ל מ"מ קדושת שילה לא הני לע"ל. אבל יש לתמוה אפי' למ"ד דלא קדושה לע"ל מ"מ מנ"ל דקדושת נוב וגבעון לא יהי' דינו כקדושת שילה ובית עולמים ומנ"ל לדידך' להתיר במות בימי נוב וגבעון [פיון דלא מצינו שחלקו הכתוב].

ואפשר למאי דמסיק הגמ' דמנוחה זו מנוחת הארון לא מיתסר במות רק פשהמקדש הי' עם הארון בתוכו. ואע"ג דהגמ' מסיק הכי רק לר"ש.

היינו דלר"י א"צ לזה. אבל למסקנא דחידוש הגמ' פ"י מנוחה על הארון י"ל דגם לר' ישמעאל הכי הוא פנ"ל: תוס' ד"ה באו לנוב כו' ועוד קשה אי משפחת מעשר כו' וא"ת כו'.

מִכָּל הַמִּשְׁפָּה הַתּוֹסֵס' כָּאֵן מוֹכַח דַּס"ל דְּהָא דְאִמְרִינן בְּלַחְמֵי תוֹדָה דְנִאֲכָלִין בְּנוֹב וְגַבְעוֹן הָוִי בְּכָל בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם הוּא גַם בְּבֵית עוֹלָמִים כִּינן דְלַפְעָמִים נִאֲכָלִין בְּכָל מוֹשְׁבוֹת פְּגוֹן בְּיָמֵי נוֹב וְגַבְעוֹן.

וְזֶה תְּמוּנָה דְפִשְׁט הַגַּמ' נִרְאָה דְרַק בְּנוֹב וְגַבְעוֹן עֲצָמוּ הִי' כְּשֶׁר לַחְמֵי תוֹדָה לְמַצָּה וּלְהַכִּי צָרִיף מִיַּעוֹט דְשְׁמִירָה לְשֵׁם מְצוֹת. אֲבָל אַה"נ בְּבֵית עוֹלָמִים בְּלֵא"ה פְּסוּל דְשֵׁם אִינוּ נִאֲכָל בְּכָל מוֹשְׁבוֹת וּלְהַכִּי בְּמַעֲשֵׁר דְיוֹצְאִין יְדֵי מַצָּה אִפִּי' בִּירוּשָׁלַיִם צָרִיכִין לְטַעֲמָא דר"א דְנִפְדָּה בְּטוֹמָאָה.

שׁוֹב רְאִיתִי בְּתוֹס' בְּפִסְחִים (ד' ל"ו) שְׁפָתָבוּ כֵּן וְגַם רַש"י שֵׁם בְּתוֹדָה כ' כֵּן בְּהִדְיָא ע"ש: ע"ב בַּגַּמ' זְבָחִים וְלֹא עוֹפוֹת וְלֹא מְנַחֲחוֹת. פִּירַש"י הָאִי קָרָא דְאוֹסֵר לְהַקְרִיב בְּשַׁעַת אִיסוּר זְבָחִים שְׁהַקְדִּישׁוּ בְשַׁעַת הָיְתָר.

וּק"ק מַנ"ל לְמַעַט עוֹפוֹת וּמְנַחֲחוֹת בְּבָמָה דְלִמָּא לֹא אֶסְרָה תוֹרָה לְהַקְרִיב קִדְשִׁים שְׁהַקְדִּישׁוּ בְשַׁעַת הָיְתָר רַק זְבָחִים וְלֹא מְנַחֲחוֹת וְעוֹפוֹת וְכ' זְבָחִים לְמַעַט מְאִיסוּר זָה. וְצָרִיף לְוַמֵּר דְלֵא מְסַתְּבָר לַגַּמ' לְדַרוֹשׁ לְקוֹלָא רַק לְחוּמְרָא: שֵׁם רַחוּץ יְדִים דְכ' בְּקִרְבָתָם כו'.

ק"ק בְּלֵא"ה הָא כְּתִיב וְהִיָּתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְחֻקַּת עוֹלָם וְכִינן דְאִין פִּיהוּן בְּבָמָה לִיכָּא רַחֲצִיָּה: דָּף קכ ע"א בַּגַּמ' שְׁהַכְּנִיסוּהָ לְפָנִים וְהוֹצִיאֶיהָ פִּירַש"י שְׁהַכְּנִיס אַחַר שְׁחִיטָה וְתַמְהַנִּי דֵּא"כ פְּשִׁיטָא לִי דַעכ"פ כְּשֶׁהִיא לְפָנִים מְקַרִּיבִין שֵׁם.

וּלְקַמֵּן בְּעֵי אַבְרָי עוֹלֵת בְּמַת יְחִיד אִם עָלוּ מֵה שְׁיָרְדוּ א"כ פְּשִׁיטָא לִי דְלַכְתְּחִילָה אִין מַעְלִין אוֹתָם בְּפָנִים וְיוֹתֵר הִי' נִרְאָה לְפָרֵשׁ הֵכָּא בְּהַקְדִּישׁוּהוּ לְבָמָה קְטֻנָּה וְהַכְּנִיסוּהָ וּשְׁחִטְהוּ לְפָנִים.

אֲבָל בְּשַׁחֲטוּ בַּחוּץ וְהַכְּנִיסוּ הָאֲבָרִים לֹא יַעֲלָה וּבַעֲלָה מִיַּבְעֵי' לר"י אִם יָרְדוּ. (וְכֵן פִּירַש"י גּוֹפִי' בְּמַעֲלָה ג.)

(וע"ש בְּתוֹס'): שֵׁם מַר מְשַׁנֵּי כָּאֵן בְּקִדְשֵׁי בְּמָה גְדוּלָה. פִּירַש"י וּקְרִבוּהָ בְּבָמָה קְטֻנָּה.

וצ"ל דְעֲבָרוּ אַעֲשֶׂה דְהָא קִדְשִׁים שְׁהַקְדִּישׁוּן לְבָמָה גְדוּלָה אִיסוּר לְהַקְרִיב בְּבָמָה קְטֻנָּה מְשׁוּם כְּאֲשֶׁר נִדְרַת וְעֲשִׂיתָ כַּמ"ש רַש"י לְעֵיל ד' קי"ב]: שֵׁם ת"כ דר"י כו'. קֶשֶׁה דִּילְמָא הָאִי בְּרִייתָא לֹא אֶתְיָא כְּרִיה"ג וּפְלִגְתָּיָהוּ דְרַב וּר"י הוּא אֵלִיכָּא דְרִיה"ג וּמְבַנְיָא לְעֵיל (קט"ו) דְתַנָּאי פְּלִיגֵי בְּהַכִּי וּצ"ע.

תוּ קֶשֶׁה לִי לְרַב דְלִילָה כְּשֶׁר בְּבָמָה א"כ לְמָה פּוֹסֵל ר"י לְעֵיל (פ"ד): בְּנִשְׁחַטָּה בְּלִילָה דְאִם עָלָה יָרַד הֵלָא הָוֵתֵר מְפָלְלוּ בְּבָמָה [כַּמ"ש הַתּוֹסֵס' בְּנִדָּה מ':] וּצ"ל דְר"י לֹא ס"ל כְּרִיה"ג [וּמְצָרִיף הַפִּשְׁט וְנִתְוַחַח בְּבָמָה וְאִפִּי' בְּקְטֻנָּה וְכַמ"ד לְעֵיל דְכו"פ נִאֲמָרוּ בְּסִינֵי וְה"ה דְשְׁחִיטָת לִילָה פְּסוּל בְּבָמָה מֵהִי טַעֲמָא].

וּא"כ הָאִי בְּרִייתָא נְמִי מְצִי אֶתְיָא כַּר"י: שֵׁם ת"ר מְנִינן לְעֲשׂוֹת זְמַן בְּבָמָה כו' וְלֹא ק"ו הוּא מְעוֹפוֹת כו'. לֹא זְכִיתִי לְהַבִּין הֵלָא עוֹפוֹת פְּסוּל בְּהוּ יוֹצֵא מִשָּׂא"כ בְּמָה דְכָשֶׁר יוֹצֵא דְכָל הַטַּעַם הוּא מְשׁוּם דְיוֹצֵא כְּשֶׁר א"כ מֵאִי מִיִּתִּי מְעוֹפוֹת וְהוֹצֵרָה לְמִפְרָף מֵה לְעוֹפוֹת שְׁפָסוּל בְּהוּן זָר תִּפְּוֹק לִי דְפְּסוּל בְּהוּ יוֹצֵא וּצ"ע.

והוא פרייטא שנוני' בתו"כ פ' צו ולא עמדו בזה המפרשים: מנחות פ'ק ראשון דף ב ע"א בגמ' ואסור לשנוני' פ'דבא. יש לעיין בסתמא דלשמה קאי מ"מ אי שחט או קמץ שלא לשמה דשאר עבודות צריף להיות לשמה אפשר דב'עי לפרש לשמה דהכא ל"ש דסתמא לשמה קאי פ'ון דכב'ר שינה.

י"ל דע"ד ראשונה עושה *עמ"ש פריש זבחים. גם י"ל דאפי' לשמואל דפליג לקמן (ט"ז).

(אדרב וס"ל דל"א עד"ה עושה היינו בפ'גול וכה"ג אבל הכא דב'עי לשמה רק סתם פשר משום דסתמא לשמה קאי שפיר י"ל פ'ון דכב'ר קמץ שלא לשמה שוב לא אמרי' אח"כ סתמא לשמה קאי: ** מיהו לשון הגמ' אסור לשנוני' משמע דסתמא פשר מיהו הרמב"ם (פ"ד מה' מעה"ק) פוסק, בכל הקרבנות דלכתחילה צריף לפרש לשמה [א"כ אין להסתפק פ'ון אד] פריש זבחים משמע לשון הגמ' דהלכה כר' יוסי דתקנו חכמים שלא יאמר לשמה ולשיטה זו יש להסתפק הספק שפ'תבתי: בתוס' ד"ה פ'ל המנחות כו' דאיכא למיפרף מה לזבחים שטעונים פלים.

שמעתי להקשות נ'מא מנחה תוכיח שקמיצה ב'יד [פ'ן הקשה בצ"ק ותירוצו חסר בלשון התוס'] ונ"ל פ'וןנ'תם שעופות אינם טעונים פלי פ'לל בכל עבודתן אבל מנחה טעונה קידוש פלי אחר הקמיצה וכן הוא בתוספתא בפ'רקין חומר בקמיצה כו' וטעונה פלי משא"כ במליקה ועי' לקמן (ה).

(ש'המנחות טעונות פלי): בא"ד ועוד קשה ל"ל כו' משלו ולא משל מעשר תיפוק לי' כו' דממעט עולות משום דכתיב כו' ואכלת ופרו של אהרן לשריפה קאי. יש ל'נישב דמהתם לא מוכח דפסול הקרבן רק דעביד איסור מה שלא אכל המעשר אבל הכא ממעט קרא דאינו יוצא י'די קרבנו בזה: בא"ד ומיהו בזה י"ל דעיקר קרא אתא למידרש משלו ולא משל ציבור.

פ'י ומ"מ מוכח דצריף להיות שלו ומעשר אינו שלו ושפיר ילפינן שאר חטאות מפרו של אהרן דכולהו צריכין להיות משלו רק דלמעט מעשר בפרו של אהרן לא אצטריף קרא דאשר לו אבל ממילא אימעט נמי מעשר ומ"ש רש"י ב'חולין שם דתרי אשר לו פתיב חז למעט מעשר.

לא משמע הכי ב'יומא (נ"א) ובשבועות (י"ד) וכמ"ש הטו"א ב'חגיגה (ח') ע"ש]: בא"ד מיהו אפתי קשה למה לי פמשפט כו' גבי עולת העוף תיפוק לי' כו' דהא אינה נאכלת. וי"ל דאי אמר על עוף ממעשר ה"ז עולה נהי דאסור מ"מ פ'ון דחל שם עולה צריף לחלקה ולהעלותו עולה [דגם לקוח ב'כסף מעשר מועיל חילול בנטמא ואין ראוי לאכילה הכא נמי דא"ר לאכילה משום ההקדש מהני החילול אבל עתה דממעט דאין עולה בא מן המעשר לא חל שם עולה פ'לל: ע"ב בתוס' ד"ה שחיטה א' ל'כולן.

אבל תימא קצת וכו'. אפשר לי'שב דשאני הולכה פ'ון דאפשר לשחוט בצד המזבח וזורק א"כ נהי דעשה הולכה שלא לשמה הוי פ'לא ה'לך פ'לל ומ"מ הלא בא הדם למזבח אבל בקיבל בשמאל שלא לשמה נהי דהי' יכול לעשות ב'ימין פ'לי קבלה מ"מ עכשיו דעשה בשמאל ע"כ מעכב הקבלה ופוסל בה המחשבה.

גם י"ל להיפוך דבנדאי פיון דר"ש מכשיר לקמן (כ"ו.) שלא בכלי שרת ממילא לא פסיל בה מחשבה דהוי כמאן דליתא רק בהולכה קמ"ל דר"ש מכשיר אע"ג דשחט רחוק מן המזבח הואיל והי' אפשר לשחוט בצד מזבח פיון דאפשר לבטלה אבל קבלת קומץ בכלי שרת דלאו חיובא היא פלל במכ"ש דמכשיר: בד"ה מנחת חוטא אבל קשה וכו'.

לולי דבריהם נראה לומר דהגמ' לא מקיש מנחה לאשם לענין דלא עלה לבעלים רק דאי הוי פתיב פחטאת בלבד הו"א דכל מנחה פסול שלא לשמה לכן פתיב פאשם דמנחת נדבה הוי פאשם דכשר שלא לשמה.

ומינה דלא עדיפא מאשם דאינה מרצה לבעלים ה"ה במנחה פיון דכל ההכשר נלמד מאשם די פאשם. ונראה דכן הוא פנונת התוס' בזבחים (י"א).

(ע"ש): דף ע"א בגמ' אלקא קביעותא דמנא לאו פלום וכו' תמהו בתוספות מהא דלקמן (ק"ד): איני יודע מה פירשתי. ומוקמי כר"ש.

ותירוץ דחוק. ואפשר לומר דבאמת יש לעיין במה דמדמי הגמ' אהדדי פיון דר"ש יצא ידי נדרו ממילא ה"ה בהרי זו במחבת וקלא בנדר ע"כ טעמ' דר"ש דעיקר נדרו הי' המנחה ומה שהוסיף לומר במחבת על זה לא נדר רק דנקט מין א' מן המנחות אבל באמר זו במחבת חל על הסולת דין מחבת.

וי"ל דגם לר"ש א"י לשנותו למנחה אחרת, ולכן י"ל דהגמ' בס"ד מדמי אהדדי ליישב דברי ר"ש אבל למסקנא דרוב זבחים קאמר י"ל דהגמ' חוזר מזה ולא תלינן בטעות פלל וממילא י"ל דגם לר"ש בזו במחבת והביא במרחשת לא יצא.

וא"ש סוגיא דלקמן ומיירי שאמר על קערה סולת זו למנחה וא"י מה פירשתי ולכן צריך להביא חמשותף: גם אפ"ל דלמאי דמסיק רב אשי דר"ש מחלק בין לשם מחבת בין לשם מנחת מחבת א"כ גם בהא דאמר ר"ש עלי להביאו במחבת והביא במרחשת יצא ידי נדרו הוא ג"כ דוקא בלשון זה אבל אמר עלי מנחת מחבת והביא מרחשת י"ל דלא יצא.

וא"כ סוגיא דלקמן קאי אליבא דר"א ומיירי בפירשתי מנחת מחבת או מנחת מרחשת פנ"ל: ע"ב בגמ' בלולה בשמן איקרי בלולה סתמא לא איקרי לכאורה לפי"ז אם יאמר לשם בלולה בשמן יהי פסול.

ואפשר לומר דאי הוי פתיב בלולה סתם הו"א דהיא שם של המנחה אבל עכשיו דכתיב בלולה בשמן הפי' שיהי' נבללת בשמן ואינו מענין שם המנחה פלל ולהכי אפי' יאמר לשם בלולה לשמן לא מיפסל.

ובהכי א"ש נמי בבלולה לשם חריבה אע"ג דכתיב בתורה וחרובה מ"מ פיון דפירוש בלולה בשמן על מעשי המנחה שהיא מעורבת בשמן מסיק קרא ג"כ חריבה בלי שמן דגם היא לפהגים תהי' דסיפא דקרא על הרישא קאי וכיון דבלולה אינו שם של המנחה רק פירוש מעשי המנחה כמו כן חריבה ג"כ, והנה לכאורה הי' נראה דלר"א דמתני' אתיא נמי כר"ש יוכל להיות הלכה כר"ש ומסתמא קיי"ל כר"א דהוא בתרא א"כ הוי לן למיפסק כר"ש.

ואפֿשר דאָפּיל לר"א מ"מ פּינן דתּני בְּבִרְיָתָא ר"ש אומר מִשְׁמַע דְּחֻכְמִים פְּלִיגֵי עָלֵיו
וְהִלְכָה פְּרָבִים. אַף עֲדִינֵין י"ל דְּנֵהִי דְהוּי מְחַלְקֵת בְּבִרְיָתָא דר"ש אומר מִשְׁמַע דְּחֻכְמִים
חולקין מ"מ מְדַנְקֵט הַתְּנָא לְשֵׁם מְנַחַת חוּטָא וְלֹא נָקֵט לְשֵׁם חֲרִיבָה מִשְׁמַע דְּבַעֵי לְסַתְּנָם
כר"ש.

אָכֵן לַפּמ"ש לְעִיל דְּכִי הָאֵי חִילּוּקָא דר"ש מְחַלְקֵת הֵכָא בֵּין מַחְבַּת בֵּין מְנַחַת מַחְבַּת מְחַלְקֵת
נְמִי לְקַמֵּן בְּהָרִי עָלֵי לְמַחְבַּת דִּינְצָא יְדֵי נְדָרוֹ בְּמַרְחֻשָׁת א"כ י"ל פּינן דְּחֻכְמִים לְקַמֵּן פְּלִיגֵי
דְּלֹא יָצָא יְדֵי נְדָרוֹ א"כ קְבִיעוּתָא דְּמָנָא מִלְּתָא הִיא מְמִילָא גַם לְעַנְיָן שְׁלֹא לְשִׁמְהָ מִיְפּוֹסֵל
בְּכָל גְּוֹנֵי וּא"כ הֵנִי סְתָמָא דְּלְקַמֵּן הִיפּוּף דַּעַת ר"ש וְהִלְכָה פְּחֻכְמִים: דָּף ד ע"א בַּגְמ' אָלָא
מַעֲתָה אָשֶׁם נְמִי לְגַמְרוֹר עוֹן מְעוֹנוֹ צ"ע בְּעַנְיָן גַּז"ש דְּצָרִיף לְהִיּוֹת גְּמִיר מְרַבּוֹ אִי צָרִיף
לְהִיּוֹת ב' הַתְּיָבוֹת גְּמִיר א"כ מֵאֵי מַקְשָׁה שְׁמָא עוֹן דְּמְנַחָה וְחֻטָּאת גְּמִיר וְלֹא אָשֶׁם וְאִי
נִימָא דְּסָגִי בַּגְמִיר הַתְּיָבָה בְּמַקּוֹם א' יְכוּלִין לְדָרוּשׁ כָּל הֵיכָא דְּמִשְׁפַּח הָאֵי תְיָבָה מִיְנָה.

אִפְתִּי קָשָׁה דִּילְמָא עוֹן דְּחֻטָּאת לֹא גְמִיר רַק עוֹן דְּמְנַחָה וְיִלְיָף לָהּ מַחְטָאת אָבֵל אָשֶׁם מְזַלֵּן
לְמִדְרָשׁ. מִיְהוּ זֹאת אָפְשָׁר לְיִשְׁבֵּי דְּצָרִיף לְהִיּוֹת גְּמִיר הַתְּיָבָה דְּמִשְׁמַע נְלַמֵּד הַדִּין וְהִינְנוּ
עוֹן דְּחֻטָּאת דִּיכוּלִין לְגַמְרוֹר מְכָאן הֵיכָא דְּנִמְצָא בְּמַקּוֹם אַחַר תְּיָבָה כְּזוֹ וּפְרִיף שְׁפִיר נְגַמְרוֹר
גַּם אָשֶׁם.

מִיְהוּ בְּתַר הָכִי בְּמָה דְּפְרִיף וְעוֹד לְיִגְמֵר עוֹנוֹ מְעוֹנוֹ וְהִינְנוּ אִפְּלֵי אִי נִימָא דְּלֹא כְּתָנָא דְּבַר"י
וְשִׁיבָה וּבִיָּאָה ב' מִיְלֵי נִינְהוּ וְע"ז קָשָׁה דְּהָא עוֹן גְּמִיר מְרַבֵּי וְעוֹנוֹ לֹא גְמִיר וְצ"ע בְּכָלֵי
הַפּוֹסְקִים בְּזֵה: שֶׁם בַּגְמ' אָשֶׁם לֹא נִימָר הוּא רַק לְאַחַר הַקְּטָרָה וְכו' לְכַאוּרָה קָשָׁה דְּמ"מ
נ"מ דְּאִי חִינְשֵׁב שְׁלֹא לְשִׁמְהָ בְּהוֹלְכַת אִימּוּרִין דְּאִי פְּסוּל אָסוּר לְהַקְטִירָם וּמִתָּר לְאַכּוֹל
הַבְּשָׂר דְּהוּי כְּנִיבָא וְנִטְמָאוּ וְאִי כָּשֵׁר שְׁלֹא לְשִׁמְהָ מִתָּר לְהַקְטִירָם וְאָסוּר לְאַכּוֹל הַבְּשָׂר
עַד שְׁיִקְטִירָם.

וְצ"ל דְּלִשׁוֹן אָשֶׁם הוּא מִשְׁמַע עַל־עֵיקָר הָאָשֶׁם דְּאִי שְׁיָנָה לְאוּ קְרַבָּן הוּא כְּלָל וְזֵה א"א
בְּהַקְטָרָה דְּלֹא מְעַכֵּב א"כ ע"כ הוּא לֹא נְדָרוּשׁ לְעַנְיָן זֵה: בְּתוֹס' ד"ה אָשֶׁם שְׁנִיתָק בְּסוּה"ד.
וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּגָרִיס שְׁפִיר נִימָק אִין לֹא נִימָק לֹא (צ"ע לְפִי זֵה א"כ לְמָה מִיְיָתִי הַגְמ'
הֵכָא דר"ה דְּהָא עֵיקָר קָרָא דְּהוּא אֶתָּא לְמִיְתָסֵר קוֹדֵם פְּפָרָה רַק מְמִילָא גְזוֹר לר"ה גַּם
אַחַר פְּפָרָה וְהו"ל לְמִימֵר הוּא אֶתָּא לְמִימֵסֵר קוֹדֵם פְּפָרָה וְלְמָה לִי דר"ה הֵכָא וְצ"ע: ע"ב
בַּגְמ' תַּנּוּן כָּל הַמְּנַחֹת וְכו'.

צ"ע דְּהָא אִין לְמִיְדִין מִן הַכְּלָלוֹת אִפְּלֵי בְּמַקּוֹם שְׁנִימָר בּוֹ חוּץ: שֶׁם בַּגְמ' הָאָשָׁה שְׁהִבִּיאָה
חֻטָּאתָה וּמִתָּה יְבִיאוּ יוֹרְשִׁין עוֹלְתָה מִשְׁמַע הָא לֹא הִבִּיאָה כְּלָל בְּחִיָּה אִין יוֹרְשִׁין מְבִיאִין
עוֹלְתָה אַע"ג דְּמַסְקוּ בְּתוֹס' דְּכָשֵׁר בְּדִיעְבַּד עוֹלָה קוֹדֵם לְחֻטָּאת א"כ אִפְּלֵי לֹא הִבִּיאָה כְּלָל
יְבִיאוּ הַיּוֹרְשִׁין עַכ"פ הַעוֹלָה.

וְצ"ל הַטַּעַם כְּמוֹ אִין רְאוּי לְבִיָּלָה בְּיָלָה מְעַפְכַּת בָּהּ כְּמוֹ כֵּן הֵכָא דְּאִין רְאוּי לְהִבִּיאַ חֻטָּאת
מְעַכֵּב גַּם מְלִהִבִּיא הַעוֹלָה וְכ"כ הַרְשָׁב"א וְהַרְיָטָב"א בְּקִידוּשִׁין (י"ג. ג.) ע"ש: יֵשׁ לְעִינֵין
לְרַב דְּעוֹמֵר פְּסוּל שְׁלֹא לְשִׁמְהָ הוּאִיל וּבָא לְהַתִּיר א"כ כְּבָשִׂי עֲצָרַת נְמִי יְהָא פְּסוּל דְּבָאִין
לְהַתִּיר לְמ"ד כְּבָשִׂים עֵיקָר וּמְבִיאִין כְּבָשִׂים בְּלֹא לְחֵם לְהַתִּיר *כְּנִרְאָה מְדַבְּרֵי רַש"י
(בר"ה ז'): דְּכָבָשִׂי עֲצָרַת מִתִּירִין חֲדָשׁ בְּמַקְדָּשׁ.

וכן פתבו התוס' לקמן (מ"ח:) אכן בתי השני כ' דלחם מתיר ולא כבשים ומשו"ה מודה רב ככבשי עצרת. אף מ"ש בתי א' דא"כ ליקחשוב נמי רב כב"ע כו' אין מוכן מ"ט באמת לא תשיב להו רב פיון דשיניך ג"כ האי טעמא דבאו להתיר.

וצ"ע: ** ולקמן (מ"ח.) בברייתא דכבשי עצרת ששחטן שלא לשמן הדם יזרק אפשר דברייתא זו ס"ל לחם עיקר א"כ אין כבשים באים להתיר: דף ה ע"א בגמ' מיתיבי אשם שלא לשמו או שלא ניתן מדמו ע"ג בהונות ה"ז עולה ע"ג מזבח כו' תיובתא דרב.

יש לעיין אי לרב גם בלא ניתן ע"ג בהונות פסולה פיון דבא להתיר ולא התירו או ניתן פיון דבשעה שזרק הדם הי' ראוי ליתן על הבהונות ונעשה הזריקה פדיו וכיון שהגיע דם על המזבח פיפר לא שיניך למיפסל למפרע הקרבן ע"י חיסור מתן בהונות שאח"כ: שם בגמ' ורשב"ל אמר מנחת העומר שקמצה שלא לשמה פשרה ושיני' אין נאכלין עד שתביא עומר כו'.

ויש לעיין איהו מקטיר המנחה קודם לעומר מן החדש. ונראה דשם עומר עלה פיון דלא נפסל במחשבה דשלא לשמה ונהי דלא עלה מ"מ שם עומר עלה ולכן מקשה הגמ' רק מפח משקה ישראל אבל מהא דאין מביאין מנחה קודם לעומר ושתי הלחם לא מקשה דשם קרבן עומר עלה.

אכן לקמן (מ"ז. תוס' ד"ה עד) פתבו דע"י מחשבת שלא לשמה נעשה קרבן אחר ע"ש:] שם בגמ' אין מחוסר זמן לבו ביום.

לפי"ז נראה לס"ד בגמ' דלא ידעו דר"ל ס"ל האיר המזרח מתיר א"כ י"ל דס"ל דבזמן שאין עומר כל היום אסור דעד ועד בכלל כמסקנת הגמ' בפ' ר' ישמעאל ולכן מיירי הקא דוקא פשיש עוד עומר אחר כדמסיק דכהנים אסורין לאכול עד שמביאין העומר אבל באין עומר אחר א"כ אסור כל היום שפיר הוי מחוסר זמן ואסור להקטיר הקומץ.

ואין נראה לומר דהואיל ויהי' מותר לאכול בלילה תשיב בו ביום היתר. חדא דבו ביום אמרו ולא בלילה.

ותו דעיקר הפי' אין מחוסר זמן לבו ביום פיון דאחר העומר יהי' בר הקרבה ובלילה לאו זמן הקרבה א"כ נהי דלהדיוט יהי' מותר אבל למזבח נפסל לגמרי [כל היום ושפיר הוי מחוסר זמן: שם בגמ' במנחות נמי משפחת לה.

וקשה טובא דבעוף מותר אפי' להדיוט פשלקו בקודש משא"כ הקא. ותו דאי לא קתני דאסור לקמוץ שלא לשמה.

ומצאתי בחי' הרשב"א שגדפס מחדש שהאריך בזה: שם בגמ' אמאי יחזור ויתן. קשה דלכתחילה פיון דיכול לחזור וליתן ולקנים קרא כדכתיב למה לא יעשה כו'.

ואפשר דמשמע להגמ' דיחזור וימלא ואם לאו לא הוכשר: בתוס' ד"ה גילח כו' ואפי' לרבנן כו'. לא הבנתי דברייהם דמשמע שם בנזיר דלכו"ע אתיא הך דגילח על א' משלשתן יצא ע"ש וצע"ג בזה.

(פְּדָבְרֵי הַתּוֹסֵס' בֶּן מִשְׁמַע בְּרַמְבַּ"ם (פי"ח מה' מעה"ק) וּכְבָר עֶמֶד ע"ז בלח"מ (פ"ח מה' נְזִירוֹת ע"ש]: בּד"ה וְאִי אֵין מְחֻסֵּר זְמַן וְכוּ' תִּימָא דְבִיּוֹמָא כּו' וּי"ל דְּשִׁאֲנֵי הֶתֶם דְּלֹא מְפֻרָשׁ בְּקִרְא דְצָרִיף לְהַקְדִּים זֶה לְזֶה רַק דְנִכְתָּב בֶּן סֵדֵר הָעֲבוּדָה.

וְאֶפְשָׁר דְּלֹא דְנֻקָּא נִכְתָּב בֶּן וְלִכּוּ צָרִיף לְחֻקָּה אֲבָל הֵכָא דְכְתִיב עַל מְקוּם דָּם הָאֶשֶׁם וְכֵן בְּמִתָּן בְּהוֹנוֹת כ' מִיֵּתֵר הַשְּׁמֹן דְּמְפֻרָשׁ בְּהֶדְיָא לְכֵן אֵית בִּי דִין מְחֻסֵּר זְמַן. וְיִוְתֵר נִרְאֵה לַע"ד דֹּא ה"נ דְּלִמְסַקְנָא לֹא שְׁיִיף בְּזֶה כָּלֵל דִּין מְחֻסֵּר זְמַן דְנִהֵי דְמִתָּן דָּם נִכְתָּב מְקוּדָם מ"מ כָּל דְּלִיכָא שְׁיִינָה הַפְּתוּב לַעֲפָב אֶמְרִינֵן דְּרַק לְמַצְנָה הַקְּדִימוּ וְכִמוּ חֲטָאת קוּדָם לַעוּלָה דִּמ"מ אִם הַקְּרִיב עוּלָה מְקוּדָם כְּפֻשָׁר וְלִית בִּי מִשׁוּם מְחֻסֵּר זְמַן רַק הַמְקֻשָּׁן דְּלֹא יָדַע עֵיכּוּבָא דְמַצּוּרַע בַּע"כ הִי' צ"ל דְּשְׁיִיף בְּזֶה דִּין מְחֻסֵּר זְמַן אֲבָל לְמַסְקָנָא אֵה"נ דְּכָל דְּלֹא נִכְתָּב עֵיכּוּבָא לִית בֶּה דִין מְחֻסֵּר זְמַן.

וְאֵין לְדַחוּת זֶה מֵהָא דְמַסִּיק הַגַּמ' דְּשִׁחִיטָה לָאו עֲבוּדָה הִיא וְלֹא מִיפְסֵל מִטַּעַם הוּי' דְּמַצּוּרַע רַק מִטַּעַם מְחֻסֵּר זְמַן. דְּזֶה אֲמַת לְבַתֵּר דְּכְתִיב עֵיכּוּבָא בְּמַצּוּרַע א"כ הֵף הַקְּדָמָה דְּאֶשֶׁם נֶאֱמַר לַעֲיכּוּבָא שְׁפִיר חָל גַּם אִיסוּר מְחֻסֵּר זְמַן וְלִהְיֵי גַם הַשִּׁחִיטָה נִפְסֵלֵת אֲבָל הֵכָא דְלִיכָא עֵיכּוּבָא הוּי' הַקְּדִימָה רַק לְמַצְנָה וְלֹא חֲשִׁיב מְחֻסֵּר זְמַן: בּד"ה שְׁחִיטָה וְכוּ' וְהַר"י מְאֹרְלֵינִישׁ פִּי' וְכוּ'.

קִשָּׁה לִי ע"ז דְּהָא מִתְעַסֵּק בְּקַדְשִׁים פְּסוּל אַע"ג דְּבַחְוִלִין כְּפֻשָׁר. וְכִמוּ כֵן בְּכָלִי שְׁרַת לְמֵאן דְּבַעֲי בְּשִׁחִיטָה כְּלִי שְׁרַת א"כ ע"כ לְמַצְנוֹת קַדְשִׁים נֶאֱמָרָה הַשִּׁחִיטָה וְלַחֲשׁוֹב שְׁפִיר עֲבוּדָה: ע"ב בַּגַּמ' וְהָא דַּר"ל לָאו בְּפִירוּשׁ אֲתָמַר.

נִרְאֵה דְּלֹא קָאֵי עַל ר"ל דְּלַעֲיִל בְּמִנְחַת עוֹנָם דַּע"כ בְּפִירוּשׁ אֶמְרוּ דְּמֵהָאֵי כָּלֵל א"א לְהוֹכִיחַ בְּהֵף דְּעוֹנָם דְּשִׁמָּא ס"ל כְּרַב אוֹ כְּרָבָא לְקַמֵּן דְּכְפֻשָׁר וּמִתִּיר רַק קָאֵי אֵהָא דַּר"י וְר"ל דְּאֶמְרֵי תְּרַנּוּיָהּ הָאִיר הַמְזַרְח מִתִּיר ל"א בְּפִירוּשׁ רַק מֵהָף כָּלֵלֵא.

וּמִיָּהּ קִשָּׁה דַּא"כ לְמָה לִי מֵהָאֵי כָּלֵל תִּיפּוּק לִי מֵהָף דְּעוֹנָם דַּע"כ מוּכַח נְמִי דְּהָאִיר הַמְזַרְח מִתִּיר. וּי"ל דְּמֵהֶתֶם אֶפְשָׁר לְדַחוּת דַּס"ל אֵין מְחֻסֵּר זְמַן לְבוּ בַּיּוֹם אֲבָל הֵכָא בְּנֻדָּאֵי אֵית בִּי דִין מְחֻסֵּר זְמַן דְּהוּי קוּדָם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם עַכ"פ וּנְהִי דְּבִדְעֵבֵד כְּפֻשָׁר אֲבָל הֵכָא קוּדָם הַעוֹנָם לְפִסּוּל וְל"ש אֵין מְחֻסֵּר זְמַן רַק מִשׁוּם דְּהָאִיר הַמְזַרְח מִתִּיר אֲבָל לַעֲיִל בְּמִנְחַת הַעוֹנָם לֹא מִיֵּתֵסֵר מִטַּעַם אֵין מְבִיאִין קוּדָם לְעוֹנָם כַּמ"ש לַעֲיִל דְּשֵׁם מִנְחַת עוֹנָם עֲלָה רַק מִפְּחַ מִשְׁקָה יִשְׂרָאֵל וְע"ז שְׁפִיר אֵין מְחֻסֵּר זְמַן לְבוּ בַּיּוֹם: שָׁם לָאו בְּפִירוּשׁ אֵיִתְמַר אֶלָּא מְכָלֵלֵא אֵיִתְמַר כּו'.

צ"ע דְּבַכְמָה מְקוּמוֹת בַּגַּמ' מְסִיִּים בַּכּה"ג וְאֵי מְכָלֵלֵא מֵאֵי וְדוּחָה דְּלֹא מוּכַח מְכָלֵלֵא וְהֵכָא מֵאֵי נ"מ אֵי בְּפִירוּשׁ אֲתָמַר אוֹ מְכָלֵלֵא. וְאֶפְשָׁר דְּהֵכָא שְׁאֲנֵי דְּאֶגַּב אוֹרְחָא בָּא הַש"ס לְהַשְׁמִיעֵנוּ הֵאֵי דִּינָא דַּר"ל דַּבְּט"ז אֵי הֵבִיא כְּפֻשָׁר דְּהוּ"א אִפִּי' אֵי הָאִיר הַמְזַרְח מִתִּיר מ"מ כִּינּוּן דְּלְמַצְנָה בְּעֵי עַד הֵבִיאְכֶם הוּ"א דְּפִסּוּל וּבְעֻלְמָא דְּמֵהָף כָּלֵלֵא לָא אֵיִתְחַדְשׁ כְּלוּם מְקֻשָּׁה הַגַּמ' וְאֵי מְכָלֵלֵא מֵאֵי: שָׁם הָאִיר הַמְזַרְח מִתִּיר.

וְתַמוּהַ כַּמ"ש הַתּוֹסֵס' דִּמ"מ כִּינּוּן דְּלְמַצְנָה אִיסוּר שְׁפִיר לֹא הוּי מִמְשַׁקָּה יִשְׂרָאֵל. וְהִי' אֶפְשָׁר לַע"ד לְוַמֵּר דְּהֵף דְּעַד הֵבִיאְכֶם קָרְבָּן א' ל"ש הֵכָא כִּינּוּן דְּהַקְּרִיב הַעוֹנָם וְכְפֻשָׁר אַע"ג דְּלֹא הוּי לְשֵׁם עוֹנָם מ"מ כְּבָר הַקְּרִיבוּ לְשָׁמִים מִן הַחֲדָשׁ וְלִיכָא אִיסוּר דְּעַד הֵבִיאְכֶם בְּשִׁלְמָא

אי עומר מתיר עומר לא נקרא פיון דשלא לשמה הוי וצריכין להקריבעומר אחר אכל עכ"פ קרפן הוי ולכן למ"ד האיר המזרח מתיר מותר הקא לגמרי.

ולפי"ז נראה לומר דלמסקנא דר"ל מפלגא אתמר פי' האי מימרא דנאמר לעיל בשם ר"ל דעומר שקמצה שלא לשמה פשרה ולא סינים ר"ל פלל ושירי' אינם נאכלים רק בגמ' הוסיפו פה לפי הס"ד אכל למסקנא אה"נ דמותר לאכול מיד השירים פיון דהאיר המזרח מתיר ומצה ליפא כמ"ש.

ומינושב בזה מה דהקשתי פבר דבכ"מ דנאמר בגמ' דמפלגא אתמר צריף להיות אינה נ"מ פדמקשינו בעלמא ואי מפלגא מאי. ולפמ"ש א"ש דנ"מ דרשאין לאכול השירים מיד כמ"ש.

הגם שכתבתי במקום אחר דהאי דר"ל מפלגא אתמר לא קאי אדר"ל לעיל מ"מ מ"ש פאן נראה יותר נכון: שם נרבא אמר מנחת העומר שקמצה שלא לשמה כו'. בדבר הראוי לעבודה לאפוקי מנחת העומר דלא חזיא דחידוש היא כו'.

פירש"י פיון דאין מנחה באה משעורים לא משום קרפן אתיא אלא להתיר בעלמא. וצ"ע דהא מפירש בקרא עד הביאכם את קרפן אלקיכם ולולי פירש"י נלע"ד לפירש דהאי פלגא דמי שראוי לעבודה ובדבר הראוי ומקום הראוי הפל קאי על המחשבה דאפי' קרב פהו פשר וחשב בשחיטה ע"מ שיזרוק פהו בעל מום הדם למחר פיון דכה"ג לאו עבודה היא אינו מפגל בכף וה"ה בעומר פיון דחשיב שיהי' מנחה אחרת ומנחה אחרת משעורין ליפא לכן לא מיפסל במחשבה זו וה"ה בחישוב לזרוק כשיהי' נפגם המזבח אע"ג דאפתי לא נפגם.

ומינושב בזה מה דקשה הא בלא"ה נפסל כשנפגם המזבח אחר השחיטה. מיהו רש"י מיישב זה בקמצה.

ועי' בזה בחי' הרשב"א שנדפס מחדש. אבל לפמ"ש מינושב בפשיטות ונ"מ טובא דלפי' רש"י במנחת העומר אין שום מחשבה פוסלת דלאו קרפן היא.

וכ"כ רש"י בפי' בזבחים (כ"ו:) דליפא פיגול במנחת העומר מהאי טעמא. [וכ"כ התוס' לקמן (נ"ט).

(ע"ש) אבל לפמ"ש דוקא מחשבה דשלא לשמה אינו פוסל פיון דחשיב על דבר שאינו עבודה אבל מחשבת פיגול להקטירה למחר שפיר מפגל. וכן משמע לי מלשון הרמב"ם (פי"ד מה' פסוה"מ"ק) שכתב בהאי פלגא מי שראוי לעבודה לאפוקי פהו בעל מום שחשב מחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו כו' ובדבר הראוי לעבודה דייק מנחת העומר שקמצה שלא לשמה הואיל ושעורים פסול לכל מנחה חוץ מן העומר ע"ש.

משמע דפסול חוץ לזמנו וחוץ למקומו שפיר פוסל בה וצ"ע: שם שפן מתרת חדש. פירש"י דמרוכה מצותה.

וקשה טובא חדא אדרבא פיון דחמיר דמרוכה מצותה טפי אית למיפסל בי' מה שנאסר להקדוּט. ותו מה דדחי בשביעית נהי דבשביעית אינו מתיר פיון דבכל השנים מתיר שפיר חשיב מרוכה מצותה.

ויותר הי' נראה לפרש כדפירש"י מקודם פדרבא דאין עומר חשיב קרבן רק בא להתיר ולכך לא תמיר פשאר קרבן. וע"ז מקשה בשביעית דליכא היתר ומ"מ מייתי עומר א"כ קרבן היא לבד ההיתר.

וא"ש נמי דמייתי פל הסוגיא הכא דקאי לשיטת רבא לעיל: דף ו ע"א בגמ' יוצא דופן יוכיח. קצת קשה למאי דמסיק הגמ' לקמן דכל מה דבעי מן הבקר להוציא את הטריפה היא פשוטרה אחר הקדשה דבגטרפה מקודם ידעינו מקרא דכל א"י תחת השבת א"כ מה יוצא דופן יוכיח הא פסול דיוצא דופן היא קודם הקדישה וצ"ע: שם אלא מליקה דחטאת העוף לפהגים.

אין מובן לי מה פירכא היא זו דמ"מ שפיר הוי ק"ו מבעל מום דכשר להדיוט לעולם וטריפה אסור לעולם חוץ לגבי מליקה. ואטו משום דהותר מפללו לא חשיב כל האיסור חומר לגבי בעל מום דכשר לעולם להדיוט.

גם לשון מה להצד השנה שבהו שפן לא הותרו מפללו והתם להדיוט לגמרי מותרין. וצ"ל הפי' דמ"מ פיון דבא ללמוד מדחזינו דהקפידה שהקפידה תורה לבע"מ לגבוה אע"ג דלא הקפידה להדיוט מכ"ש טריפה דהקפידה להדיוט ודאי הקפידה לגבוה ע"ז משיב דהקפידה דלהדיוט הותר מפללו והקפידה דבע"מ לא הותר מפללו: שם מהתם נפקא ממשקה ישראל.

לכאורה י"ל דמהו קרא ממשקה ישראל אסור רק בקרבן ישראל אבל מעכו"ם מקבלין אפי' האסור לישראל אבל מקרא דמן הבקר הי' נראה דגם מעכו"ם אין מקבלין פיון דדרשינו מהם בכם חלקתי ולא באומות א"כ מיירי פרשה זו גם בקרבן עכו"ם ואימעט ג"כ בדידהו טריפה.

וכן משמע לכאורה דהא בס"ד דבעי למילף ק"ו מבע"מ ודאי גם באומות הי' פסול כמו בע"מ דפסול בהו מקרא דמיד בן נכר לא תקריבו א"כ ה"ה למסקנא דיליף מקרא דמן הבקר וצ"ע לדינא בכל הני פסולין יוצא דופן וטריפה אי מקבלין מעכו"ם.

ואפשר דאפי' מה דאימעוט ממשקה ישראל ג"כ אין מקבלין מעכו"ם וצ"ע: שם במשנה טמא. תמוה דכבר תני טבול יום ומחוסר פיפורים כמו שתמהו בתוס' זבחים (ט"ו): ואפשר לומר קצת דפי' טמא אפי' איטמא בפנים בשעת עבודה דהא טבוי ומחוסר פפורים בנדאי הי' בחוץ דהטבילה היא בחוץ קמ"ל דאפי' נטמא בפנים: שם או גרגיר מלח.

בתוי"ט הביא הגמ' דאי לא תני מלח הו"א מלח דבת הקרבה ליתכשר. ונ"ל מכאן סייעתא לשיטת הר"ב לקמן (פ"ג מ"ב) דכל המנחה הי' מולחין מקודם.

ומ"ש בברייתא אין כל המנחה טעונה מלח הנינו לעיפובא. ולהכי א"ש הכא דהו"א פיון דהמלח בתוך המנחה שפיר דמי לקמוץ גם מן המלח אבל אי אין מולחין המנחה מה בכך דמלח בת הקרבה מ"מ אדרבה הקומץ צריך להיות שלם ואם"כ למלוח אותו ואפתי חסר הקומץ.

וגם א"ש גוש' רש"י לקמן (י"א.) דליתני לבונה וכ"ש מלח.

ולפמ"ש מְיוֹשֵׁב דהו"א לבוּנָה דְמִיקְטָר בפ"ע וְאִינוּ מְעוֹרְב בְּמִנְחָה הוּי קוֹמֵץ חֶסֶר בְּמִקוּם
הַקּוֹרֵט לְבוּנָה אֲבָל מְלַח שְׁבִתוֹף הַמִּנְחָה לִיתְכַּשֵּׁר לְקַמּוֹץ גַּם מִן הַמְּלַח פְּנ"ל. ומ"ש בגמ'
דְּמְלַח לֹא אֵיקְבַע בְּהַדֵּי מִנְחָה הֵינּוּ לְעִיפּוּבָא וְגַם דְּלֹא נִכְתַּב בַּתוֹרָה בְּסֻדְרַת הַמִּנְחָה כְּמוֹ
לְבוּנָה וְכו' וְעַי' מ"ש לְקַמּוֹן: ע"ב בגמ' לֹא יָבִיא מִתוֹף בֵּיתוֹ וְיִמְלְאֵנוּ.

לפירש"י דס"ל לרַבֵּנן מִנְחָה שְׁחֻסְרָה קוֹדֵם קְמִיצָה פְּסוּלָה קִשְׂיָה לְפָלוּגֵי בְּמִנְחָה בְּעֵלְמָא
וּמְאִי שְׁיִיטָא הֵכָא בְּקַמּוֹץ בְּשִׂמְאָל. לְכֵן מִשְׁמַע כְּפִי הַתּוֹס': שֶׁם אֵלֶּא הָא קַמ"ל רַב קַמּוֹץ
וְאַפִּי קוֹדֵשׁ.

לְכַאוּרָה פִּינּוֹן דַּע"כ פ' רב פֶּסֶק כְּבֹן בְּתִירָא אֲפֹשֶׁר דְּהִלְכָה כְּבֹן בְּתִירָא דְגַם כְּמָה תַּנְאִי פְּלִיגִי
בְּשִׁיטַת כְּבֹן בְּתִירָא. מ"מ נִרְאָה דְּהִלְכָה פְּחֻכְמִים וְלִשׁוֹן הַגַּמ' רַב אֵלִיבָא דְכֹן בְּתִירָא קִיא
מִשְׁמַע דְּלֹא ס"ל פְּנוּתֵי רַק בְּשִׁיטַת כְּבֹן בְּתִירָא הוֹסִיף לוֹמַר אֲפִי קוֹדֵשׁ אוֹ דוֹקָא קַמּוֹץ
לֹאִיבָא דְאַמְרֵי: שֶׁם לְעוֹלָם עֲבוּדָה הִיא וְלֹא גָמַר עֲבוּדָתָה עַד דְּעַבִּיד מִתָּן כְּלִי.

לְכַאוּרָה לְפִי"ז לְכָל מִילֵי לֹא גָמַר עֲבוּדַת הַקְּמִיצָה עַד דְּעַבִּיד מִתָּן כְּלִי וְא"כ בְּהָא דְתַנּוּ
לְקַמּוֹן (כ"ג.) נִתְעַרַב הַקּוֹמֵץ בְּמִנְחָה לֹא יִקְטִיר לְפָלוּג גַּמִּי כְּבֹן בְּתִירָא דְקוֹדֵם שְׁנַתָּן לְכָלִי
יַחְזוֹר וְיִקְמּוֹץ.

וְאַפֹּשֶׁר דְּדוֹקָא לְהָא דִּינָא דְקַמּוֹץ בְּפֶסוּל אֲתִי קָרָא דוֹקַמּוֹץ מִשְׁם דִּיחְזוֹר וְיִקְמּוֹץ: בְּתוֹס'
ד"ה שְׁהָרִי יוֹצֵא כו' וי"ל דְּאִיבָרִים וְדֵאִי יָרְדוּ כו'. בְּבַה"ז מַגִּי וּפְיָרוּשׁוֹ ג"כ תְּמוּהָ.

וּלְגִי' שְׁלִפְנֵינוּ נִרְאָה כְּפִינָתָם שְׁהֵדָם עֲצָמוּ פִּינּוֹן דְּכֹשֶׁר בְּכֶמָה לְכֹן אִם זָרְקוּ לֹא יָרַד וְאִין
מְקַנְחִין אוֹתוֹ אֲבָל הָאֲבָרִים שְׁעָלוּ יָרְדוּ. אִף אֲכַפִּי לֹא מִתְּיַשְׁבֵּת קוֹשְׁיָתָם דְּכִינּוֹן דְּיִצָּא הַדָּם
כְּשֶׁר בְּכֶמָה לְהַקְטִיר גַּם הָאִיבָרִים א"כ אִף הָאֲבָרִים] לֹא יָרְדוּ.

וּבְאַמַּת בְּזַבְחִים (פ"ד:) תִּיָּרְצוּ דָּדָם שֶׁהוּא עֵיקַר הַקְּרָבָן פְּסוּל טְפֵי אֲפִי מְצִינוּ בּוֹ הַכֹּשֶׁר
בְּכֶמָה יָרְדוּ ע"ש: דָּף ז ע"א בַּגַּמ' ש"מ קוֹמֵצִין מְכָלִי שַׁע"ג קַרְקַע. יֵשׁ לְתַמּוּהָ פִּינּוֹן דְּרָבָא
מְסִיק לְקַמּוֹן דְּנָהִי דְקוֹמֵצִין מְכָלִי שַׁע"ג קַרְקַע מ"מ אִין מְנִיחִין הַקּוֹמֵץ בְּכָלִי שַׁע"ג קַרְקַע
וְא"כ טְפֵי הו"ל לְמִימַר ש"מ דְּמְנִיחִין הַקּוֹמֵץ כו'.

וְגַם לְרָבָא תְּקִישֵׁי בְּאַמַּת לְמָה לֹא מוֹקִי הָכִי שְׁהַנִּיחוּ בְּכָלִי שַׁע"ג קַרְקַע. וְצ"ל דַּהֲמ"ל ג"כ
בְּכַה"ג וְעִדִּיפָא מִיָּנָה קְאָמַר שְׁהַחְזִירוּ ע"ג בְּיָסָא: ע"ב בַּגַּמ' וְאִם אֵיתָא לְיָלָף מְדָם.

מְכָאן נִרְאָה פְּשׁוּט דְּכָדָם צָרִיף לְקַבֵּל בְּכָלִי שְׁיַעוּר כָּל הַנִּיחוֹת. אֲבָל מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם (פ"ד
מִמַּעַה"ק ה"ח) נִרְאָה דְּסָגִי בְּכָדִי הַזָּאָה אַחַת.

וְהַמְל"מ שֶׁם הָאָרִיף לְהַבִּיא רְאִיוֹת לְהַרְמַב"ם וְתַמְהַנִּי ע"ז דַּא"כ אִיף גְּלַמַּד מְזָה לְפֶסוּל
קוֹמֵץ שְׁהַנִּיחוּ בְּכ' פְּלִים הָא הַקְטִיר הַקּוֹמֵץ פְּעָמִים כְּשֶׁר וְלֹא דְמִי לְדָם דְּהַזָּאָה אַחַת א"א
לְחַלְקָא א"ו דְּגַם בְּצָרִיף הַרְבֵּה הַזָּאוֹת צָרִיף לְקַבֵּל כְּדִי כּוֹלֵן בְּכָלִי אַחַד.

וְאוּלַי יֵשׁ לְחַלְקָא קִצַּת פִּינּוֹן דְּלְכַתְּחִילָה מְקַטִּירִין הַקּוֹמֵץ בְּפַעַם אַחַת לֹא דְמִי לְהַרְבֵּה הַזָּאוֹת
דְּלְכַתְּחִילָה כָּל הַזָּאָה בְּפָנֵי עֲצָמוּ נַעֲשֶׂה. וְעֵיקַר נִרְאָה כְּשִׁיטַת רַש"י וְתוֹס': שֶׁם בַּגַּמ' מְקַנְחִין
יָדוּ בְּגוּפָה שְׁל פָּרָה.

תוֹס' דְּחַו פִּירֶשׁ"י וְכַתְּבוּ מִשׁוּם דְּכַתִּיב דְּמָה יִשְׁרוּף צָרִיף לְקַנְחָא בְּגוּפָה שְׁל פָּרָה. וְקִשְׂיָה
לְשִׁיטָתָם א"כ אִיף מְסִיק הַגַּמ' דְּמְקַנְחִין אֲצַבְעוּ בְּשִׁפְתַת מְזָרְקָה הָא נַחְסֵר זָה הַדָּם מִן הַשְּׂרִיפָה.

וגם קִשָּׁה א"כ לְמַה הִנְצַרְךָ הַגַּמ' לַיִּנְשֵׁב גָּמַר הַנְּאָה אַחַת מְקַנְחָה אֶצְבְּעוֹ גָּמַר כָּל הַנְּאֻת מְקַנְחָה יָדוֹ. בְּלֹא ה"ה א"ש גָּמַר הַנְּאָה א' מְקַנְחָה בְּשֹׁפֶת מְזַרְק גָּמַר כָּל הַנְּאֻת מְקַנְחָה בְּגוּפָה שֶׁל פְּרָה.

מִיְהוּ הַרְמַב"ם פּוֹסֵק דָּגַם בֵּין הַנְּאֻת מְקַנְחָה אֶצְבְּעוֹ בְּפְרָה. וְקִשָּׁה דִּהְיָ הַיְפּוּף הַסּוּגִיָּא. וְהַכ"מ (בפ"ג דְּפְרָה) מִיִּנְשֵׁב קֶצֶת ע"ש. וְיוֹתֵר נִרְאֶה דִּהְיָ לְהַרְמַב"ם גִּירְסָא אַחְרַת בַּגְמ' (כִּן הִבִּיא הַשְּׁטַמ"ק גִּירְסָא אַחְרַת ע"ש): דָּף ח בַּגְמ' אֵימָא לִילּוּף מְדָם.

לְכַאוּרָה גַם מְכַאן תִּימָה עַל הַרְמַב"ם שֶׁפּוֹסֵק בְּדָם דְּשֶׁל ב' הַנְּאֻת יְכוּלִין לְקַבֵּל בְּב' פְּלִים א"כ קִשָּׁה הָא שְׂאֵנִי חֲבִיתִין מִתּוֹף שְׁקִרְיָבִין לְחֻצָּאִין וְכַמ"ש הַתּוֹס'. מִיְהוּ בְּאַמַּת גַּם לְשִׁיטַת רַש"י וְתוֹס' אֵינּוּ דוֹמָה לְדָם דְּנִהֵי דִישׁ כְּמָה הַנְּאֻת מ"מ קְרָבֵן א' הַנְּי מִשָּׂא"כ בְּחִבִיתִין דְּזָה שְׁחִרִית וְזָה בֵּין הָעֵרְבִים.

לְכִן צ"ל כְּתִירוּץ בְּתַרְא שְׁבַתּוֹס': שֶׁם בַּגְמ' מְנַחֵה שְׁקַמְצָה בְּהִיכָל כְּשֶׁרָה שְׁכֵן מְצִינוּ בְּסִילּוּק [בְּזִיכְיָן. הַקְּשׁוֹ בְּתוֹס' בְּלֹא ה"ה י"ל דְּלֹא יִהְיָ טַפֵּל חֲמוּר מִן הָעֵינְקָר.

וְי"ל מִשּׁוּם דִּילְפִינָן לְקַמֵּן וְקַמֵּץ מִשְׁם מְמַקּוּם שְׁהַזֵּר עוֹמֵד הו"א דְּנִקָּא בְּעֵזְרָה רַק מִשּׁוּם דְּמְצִינוּ סִילּוּק בְּזִיכְיָן אֲמַרִינוּ דְּקָרָא רַק לְהַכְשִׁיר כָּל הָעֵזְרָה אֲתִי וְלֹא לְמִיפְסֵל הִיכָל וְכִזָּה תִי הַתּוֹס' בְּזִבְחִים (ס"ג.

(קְוִשָּׂא אַחְרֵינָא ע"ש): שֶׁם בַּגְמ' וְהָא חֲנוּקָה כְּתִי בַּה. וְקִשָּׁה דְּנִהֵי דְמַעֲכָב ג"כ דְּצָרִיף לְהוֹסִיף עַד עֶשְׂרוֹן וְלַחֲצוֹתוֹ.

מ"מ שְׁפִיר י"ל דְּקַדִּישׁ וְאֵינּוּ יוֹצֵא לְחוּלִין דְּהָא לְקַמֵּן אֲמַרִינוּ דְּרַב לֹא מְצִי סֵבֵר כַּר"א דְּחִבִיתִין קְדוּשׁ לְחֻצָּאִין דֹּא"כ לִילְף שְׂאָר מְנַחֹת מְחִבִיתִין וּבִשְׂאָר מְנַחֹת וְדֹאֵי אֵין מְנַחֵה פְּחוֹת מְעֶשְׂרוֹן אִפִּי דִיעֲבַד כְּדִלְקַמֵּן (כ"ז.

(בְּמִשְׁנָה) וּמ"מ קְדוּשָׁה לְחֻצָּאִין. וְצ"ל דְּסִבְרַת הַגַּמ' הִיא דְּלֹא שְׁיִיף לִזְמַר הוֹאִיל וְקָרְבָּה לְחֻצָּאִין מִתְּקַדְּשַׁת לְחֻצָּאִין אֵי יְהִי פְּסוּל בְּמַקְרִיב לְחֻצָּאִין כָּל שְׂלֵא הִי מְקוֹדֵם שְׁלִימָה וְלְכִן מִדָּאֵר"א דְּקְדוּשָׁה לְחֻצָּאִין הוֹאִיל וְקָרְיָבָה ע"כ ס"ל דְּלְחֻצָּאִין כְּשֶׁר בְּדִיעֲבַד.

וּמִיְהוּ לְבַתֵּר דְּמְצִינוּ בְּחִבִיתִין דְּקַדִּישׁ לְחֻצָּאִין תּוֹ אֵיכָּא לְמַגְמַר מִיְלְתָא מְמִילְתָא דָּגַם בְּכָל מְנַחֹת קְדוּשׁ לְחֻצָּאִין. וְלֹא קִשָּׁה דְּהֵאִיף נִילְף מְנַחֵה מְחִבִיתִין דְּשְׂאֵנִי חֲבִיתִין דְּקָרְיָבָה לְחֻצָּאִין.

דְּהָא כְּמוֹ כִן ס"ל לְרַב דְּקְדוּשׁ בְּלֹא שְׁמֵן וּלְבוּנָה הוֹאִיל וְגַבִּי חוּטָא מְתַקְבֵּל. ה"ה בְּחֻצֵי עֶשְׂרוֹן פִּינֵן דְּלַגְבֵי חֲבִיתִין מְתַקְבֵּל כְּנ"ל: שֶׁם וּר"ח אָמַר לֹא זֹו קְדוּשָׁה בל"ז.

צ"ע אֵי דְּעָתוֹ לְהוֹסִיף עֲלֵי לְבוּנָה דְּכַה"ג בְּחֻצֵי עֶשְׂרוֹן קְדוּשׁ א"כ ה"ה הָכָא י"ל דְּמוֹדָה ר"ח בְּהָא. אִיף בְּמוֹדֵד סוּלָת דָּאֵין עֲתִיד כְּלָל לִיתָן שְׁמֵן בְּכָלִי זֹו דְּאֵינוּ מְחֻזְקִין רַק מִדַּת הַסּוּלָת בְּכַה"ג פְּלִיג ר"ח.

אַבָּל בְּנָתָן סוּלָת וְשְׁמֵן וְדְּעָתוֹ לְהוֹסִיף לְבוּנָה י"ל דְּלִכּוּ"ע קְדוּשׁ. וּבְהִכֵי מִיִּנְשֵׁב מ"ש הַתּוֹס' לְקַמֵּן (ט).

(ד"ה ר"ל דהקשו שם דליפסל ע"י יציאת חוץ. והקשה בס' טה"ק דילמא ס"ל לר"ל כר"ח וכיון דלא נתן עדיין לבונה לא קדיש.

ולמ"ש מגושב פיון דעתיד ליתן עלי' לבונה. והרמב"ם לא הביא מזה הדין כלום אי קדושה זו בלא זו.

ולכאורה פיון דמסקי' בגמ' דשמואל ס"ל כרב והרמב"ם הביא הך דשמואל ממילא ס"ל כרב וצ"ע לדינא: שם שמואל שפן מצורע. לבונה שפן מצורע בלחם הפנים.

תמהני למה לא אמרו בפשיטות שפן מתנדבין שמואל ובלונה בפ"ע פדילפינו בזבחים (צ"א:) קרבן שמתנדבין שמואל וכן לבונה (בתו"כ פ' ניקרא פ"ח): ע"ב בגמ' ואף שמואל סבר וכו'. ותמוה דאע"ג דמשמע להגמ' מלישנא דשמואל דגם יבש ממש מתקדש בכלי לח מ"מ הא יש לפרש במנחת חוטא ולעולם מודה שמואל דאין מנחה קדושה בלא שמואל וצ"ע.

גם פ"ה התוס' בזה תמוה: שם ואיבעית אימא מנחה לגבי דם פניבש דמיא. נ"מ לדינא דלתירוץ זה מדת הלח אינו מקדש אפי' מנחה בלילה בשמן: שם מה לחטאת שפן מכפרת על חייבי כריתות.

וקשה מ"מ צריף קרא למנחת חוטא דמכפר ג"כ על ח"פ [וא"צ צפון כמ"ש רש"י ותוס' בזבחים (ס"ג: ע"ש)]. מיהו בזה י"ל דמ"מ חטאת חמירא דכל חטאת מכפר אבל שם מנחה אינו מכפר עכ"פ ברוב מנחות.

מיהו בלא"ה תקשי דהו"א דמנחת חוטא בעי צפון דחטאת קריא רחמנא. לכן נראה פיון דהך וקמץ משם נאמר במנחת נדבה לא בעי הגמ' לתרוצי הכי דקאי אמנחת חוטא: שם שלמים ששחטן בהיכל פשרים.

יש לעיין בהא דקיימ"ל שלמים ששחטן קודם פתיחות דלתות ההיכל פסולים בנשחטו בהיכל קודם פתיחות הדלתות] אי פשרים פיון דבפנים היא או נימא דמ"מ גזירת הפתוב הוא דצריף להיות פתוחין אע"ג דנשחטו בפנים וצ"ע: דף ט ע"א בגמ' בלילה חוץ לחומת העזרה ר"י אמר פסולה.

הקשו בתוס' דאפי' לא בלל פשרה. ותירוצם דחוק.

והי' נראה לפרש דלשון בללה לאו דוקא. והפי' שנתנית השמן כדי לבלול הי' בחוץ ולעולם אי נתן השמן בפנים אפי' בללן בחוץ פשר [וכן י"ל לשון הגמ' פסחים (ל"ו).

(פיון דנתנית השמן בפנים גם הלישה נעשה בפנים דמכוער הוא להוציא]. ונ"מ אי לא נתן עדיין לבונה דלא נתקדשה עדיין ולא מיפסלי ביציאה לחוץ למ"ד לא זו קדושה בלא זו או כמ"ש התוס' לקמן דכלי לא מקדשה לענין יציאה וצ"ע לדינא בזה: שם איתבי' ר"י לר"ל חסר הלוג עד שלא יצק ימלאנו תיובתא דר"ל תיובתא ותמהו בתוס' פיון דמשנה היא בנגעים מה הוי ס"ד דר"ל.

ונראה דר"ל ס"ל דלא דמי לוג שמואל דמצורע למנחה דבמנחה פתיב מן המנחה פרט לשחטה קמ"ל קרא דנפסקת גם השאר ע"י חסרון אבל בלוג מנלן לפסול בחסר ונהי דצריף לוג מ"מ ימלאנו ולא מצינו בו פסול בחסר.

והגמ' לא מסתבר להו לחלק בהכי ומסיק בתיובתא אבל ר"ל שפיר מחלק הכי. ואדרבא יש לתמונה מנ"ל להגמ' דפסול חסרון בלוג.

והתוי"ט שם בנגעים הוסיף לומר דפסול משום דכ' מן המנחה פרט לכשחסרה. וא"י למה נקרא לוג שמן של מצורע מנחה.

והא דאחר יציקה יביא לוג אחר זה הוי מסבא דנדאי יציקתו מן הכלי לכף קובע ומיפסל השאר בחסרון אבל נתינה בכלי מסבא אינו קובע רק משום דכתיב מן המנחה הפתוב עשאו אחת פנ"ל אליבא דר"ל.

ותמהני תו בסוגיא זו לר"י דס"ל בסמוך דמנחה שחסרה בין קמיצה להקטרה מקטיר עליה הקומץ א"כ התם נמי למה משיצק נחסר מביא לוג אחר הא יציקה הוי כמו קמיצה בפרט לר"ש שם דאמר גם אחר מתן שבע כשנחסר יביא לוג אחר וצע"ג בזה.

עוד י"ל קנש' התוס' דלכאורה תמוה למה קאמר הגמ' תיובתא הלא י"ל דבלוג שמן ליכא שום קרא למיפסל חסר והא דאחר יציקה צריף להביא לוג אחר משום דאם יוסיף ע"ז לא יהי מתיר השירים שזה הניחוסף לא ניתן ממנו על הכף להזאות ואע"ג דלשון המשנה יביא אחר בתחילה מוכח דאפ"י ירצה להוסיף ולחזור להציק ממנו על הכף ג"כ פסול מ"מ י"ל דיציקה נדאי קבעה אבל במנחה דאיכא קרא למעט מנחה שחסרה לכו לעולם מיפסל כדהוי ס"ד דגמ' לקמן דהו פרט לכשחסרה קאי על זה דמקשה על ר"י בתרתי ע"ש.

וכבר הנחתו זה בצ"ע אכופעת ראיתי בתו"כ (פ' מצורע פ"ג) דגם בשמן מצורע איכא מיעוט היא פרט לכשחסרה ע"ש. וא"כ מקשה הגמ' שפיר.

ור"ל אפשר דלא ידע האי ברייתא אף מן המשנה עצמה ליכא תיובתא פנ"ל: שם בגמ' שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה רי"א מקטיר קומץ עליהם. כבר פתבתי לתמונה בזה דא"כ למה תנו בלוג שמן שחסר אחר יציקה לר"ע ואחר נתינה לר"ש דיקח לוג אחר בתחילה.

הלא היציקה הוי פקמיצה. ואפשר לומר דאין ה"נ אי נתן שאר המתנות ולא לקח לוג אחר שפיר דמי.

רק משום דמצנתו הוא שיאכלו הפהנים הנשארו וכדי להתיר שירים יקח לוג אחר. ול"ד להקטרת הקומץ פינו דכשר להקטירו אין לבטל הקרבן ע"י התרת שירים.

אבל נתינה דשמן לאו קרבן הוא ומוטב ליקח לוג אחר שיהי' מותר השירים דכן מצנתו פנ"ל. וצ"ע לדינא בזה אי לא לקח לוג אחר אי נטהר המצורע בזה: בתוס' ד"ה ר"ל כו' הקשו דלפסול ביציאה.

והי' אפשר לומר פינו דכלי שרת אין מקדשין רק בפנים א"כ ה"כ דנתן בחוץ לא נתקדש כלל. אף נראה דכוננת התוס' דכיון דבעי פלי היינו פלי שרת ע"כ הטעם דבעי קידוש פלי א"כ ע"כ נתקדש בפנים ואח"כ הוציאו.

ולפי"ז צ"ל דמזירי שפבר נתן בפנים השמן ולבונה רק הבלילה עשו בחוץ. וכזה יתיישב מה שהקשו מקודם מהו דלא כלל פשר ונדחה מ"ש לעיל לתרץ קנשיתם בזה.

אך אֶפְשֶׁר דס"ל יֵשׁ קִידוּשׁ בְּמִנְחָה בְּלִי שְׁמֵן וּ"ש תִּי הַנֶּ"ל. אֲבָל הֶרְמֵב"ם נִרְאֶה דְהַבִּין דְּלֹא בְּעֵי פְּלִי שְׁרֵת פְּלָל רַק פְּלִי מִיְהוּ בְּעֵי וְלָכוּ צָרִיף נְמִי פְּנִים לר"י ע"ש בְּמַעֲשֵׂה הַקְּרָבָנוֹת (פי"ג): ומ"ש הַתּוֹס' וַיֵּשׁ עוֹד רֵאִי כו' יֵשׁ לְהַשִּׁיב ע"ז דְּמִשּׁוּם שְׁתֵּי הַלָּחִים וְלָחֵם הַפְּנִים דְּאִית לֵהוּ מִתִּירִין נֶקֶט לִינָה וְלֹא יוֹצֵא (כמ"ש הַתּוֹס' עֲצָמָם פֶּן דִּמְשׁו"ה לֹא תִּגִּי בְּעוֹפוֹת וְזִבְחִים פְּסוּל יוֹצֵא מִשּׁוּם שְׁתֵּה"ל וְלַחֵה"פ]: גַּם מ"ש הַתּוֹס' בְּסוּה"ד וּ"א"ת כו' אֶפְשֶׁר לֹאמַר דְּאֶחָר הַגְּשָׁה נִפְסָלִין בִּיּוֹצֵא: ע"ב בַּגְמ' אִיִּתִּיבִי ר"י לר"ל כו'.

קִצַּת קֶשֶׁה הָא לר"י נְמִי קֶשֶׁה דְּנִפְרַס לַחֲמָה מִשְׁמַע אִפִּי פֶל הִי"ב לָחֵם נִפְרָסוּ וּמ"מ מִקְטִיר הַבְּזִיכִין א"כ ע"כ כר"א אֶתְיָא וְצ"ע ג"כ לְדִינָא בְּנִפְרַס פֶּל הַלָּחֵם אִי מִקְטִירִין הַבְּזִיכִין. וְאֶפְשֶׁר לֹאמַר עוֹד דְּבִלֵּא"ה נְמִי קֶשֶׁה מִנ"ל לְהַשִּׁיב לְדַמּוֹת נִפְרַס לְחֶסֶר נְהִי דְּצָרִיף לְהִיּוֹת שְׁלָם מ"מ בְּנִפְרַס אֶחָר סִילּוּק מִנ"ל לְמִיפְסֵל מִתּוֹרַת מִנְחָה שְׁחֻקָּהּ.

ע"כ י"ל דְּכַוֵּנַת הַגַּמ' דְּסִתָּם נִפְרַס א"א שְׁלֵא יְהִי נִחְסַר מְעַט פִּירוּרִין וּבְזָה מִיּוֹשֵׁב הַפֶּל וּ"כ לְדִינָא אִפִּי נִפְרָסוּ פְּוֶלָן עכ"פ נִשְׂאָר פְּזִיַּת וּמִקְטִיר הַבְּזִיכִין וְצ"ע בְּזָה: בַּגְמ' שְׁמַאלִית אֶחָרִינָא כְּתִי. בַּחִי רִשְׁבָּ"א הַנִּדְפָּס מִחֲדָשׁ כ' פֶּאן דְּשְׁמַאלִית מִיּוֹתֵר פִּינּוּ דְּנִתִּינָה בְּיָמִין מִמִּילָא נִדְעָ דְּהַשְׁמֵן בְּשְׁמַאל דְּאִי אֶפְשֶׁר לִיתָן מִתְּנוֹת בְּאוֹתוֹ פֶּר שְׁהַשְׁמֵן בְּתוֹכָהּ ע"ש.

וְתִמּוּהָ בְּעֵינֵי דְּהָא אִיתָא בְּתו"כ וּבְסוּף מִס' נִגְעִים וּבְרֵמֵב"ם (פ"ד מֵה' מַחו"כ) דְּמַצְנָה לִיתָן לְכַרְפָּ שֶׁל פֶּהָן אֶחָר וּ"כ פֶּהָן הַנּוֹתָן אִינוּ הַפֶּהָן שְׁהַשְׁמֵן עַל כְּפוֹ. וְאוּלַי הַבִּין הַרְשָׁב"א פִּי הַמְשַׁנָּה וְהַתּו"כ דְּכִהֵן הַזּוֹרֵק הַדָּם יִתָּן הַשְׁמֵן לְכַרְפָּ פֶּהָן שְׁנֵי וְכִהֵן הַשְׁנֵי נוֹתָן מִתָּן שְׁמֵן.

אֲבָל לֹא מִשְׁמַע הָכִי. וְצ"ע לְדִינָא דְּלִשׁוֹן הַפְּסוּק מִשְׁמֵן אֶשֶׁר עַל כְּפוֹ מִשְׁמַע קִצַּת הָכִי.

אֲבָל מִלִּשׁוֹן הַמְשַׁנָּה וְהֶרְמֵב"ם לֹא נִרְאֶה פֶּן יַע"ש (וְכֵן מְפֹרָשׁ בַּהֲרַע"ב שֶׁם בְּנִגְעִים, וּמִהָא דְּכְתִי אֶשֶׁר עַל כְּפוֹ יִלְפִינּוּ דְּבִדְיַעְבַּד יִצָּא כְּמ"ש בְּק"א שֶׁם בְּתו"כ. אֶךְ בְּאַבּוֹן עֲזָרָא כ' לְפָרֵשׁ דְּהוּא פֶּר הַפֶּהָן הַמְטָהָר כו' וְהַעֲד הַפְּסוּק הַבָּא אֶחָרֵי ע"ש.

פְּוֹנְתוֹ פִּנ"ל מִדְּכְתִי א"ע כְּפוֹ]: דָּף י ע"א בַּגְמ' חֵד לְהַכְשִׁיר צְדָדִין פִּירִש"י צְדָדִין שֶׁל בְּוֶהָן. וְקֶשֶׁה לִי לְמָה מְצָרִיף רִיבּוּי דְּצְדָדִין גְּבִי שְׁמֵן וְלֹא גְּבִי דָם.

וְלוּלַי פִּירִש"י ז"ל הִי נִלְע"ד דְּבְּאַמַּת פֶּל מְקוּם שְׁצָרִיף הַזָּאָה עַל אוֹתוֹ דְּבָר אִין נ"מ פְּלָל בִּין לְמַעְלָה אוֹ לְמַטָּה וְכִמוֹ בְּהַזָּאת מִי חֲטָאת דְּכְתִי וְהַזָּה הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא וּמ"מ בְּכָל מְקוּם שְׁנִגְעָ בְּבִשְׂרוֹ מִהַזִּי וְה"ה הָכָא עַל בְּוֶהָן בְּכ"מ חָשִׁיב עַל בְּוֶהָן.

רַק פְּוֹנְתָהּ הַגַּמ' גְּבִי שְׁמֵן דָּאָם הִי בְּצְדָדִין שֶׁל מְקוּם הַדָּם ג"כ מִהַזִּי דְּנִקְרָא שְׁפִיר מְקוּם דָּם הָאֲשֶׁם אֲבָל צְדִי צְדָדִין שֶׁל הַדָּם פְּסוּל פְּגוֹן שְׁנִתָּן הַדָּם לְמַעְלָה וְהַשְׁמֵן לְמַטָּה פְּסוּל אֲבָל דָּם לְמַעְלָה וְשְׁמֵן מִן הַצַּד אוֹ דָּם מִן הַצַּד וְשְׁמֵן לְמַטָּה פֶּשֶׁר פִּנ"ל.

מִיְהוּ גַם הֶרְמֵב"ם (רִישׁ פ"ה מֵה' מַחו"כ) ס"ל כְּרִש"י וְדַעְתָּם רְחֻבָה מִדְּעַתִּי: ע"ב בַּגְמ' לֹא נִצְרָכָה אֶלָּא לְקוּמִץ דְּמִנְחַת חוּטָא כו'. קִצַּת קֶשֶׁה פִּי הִיכִי דְּדִרְיֵשׁ ר"ש מִדְּכְתִיב כְּחֲטָאתָּ בָּא לְעוֹבְדָהּ בִּיד עוֹבְדָהּ בְּיָמִין כְּחֲטָאתָּ א"כ מִנְחַת חוּטָא דְּכ' בִּי חֲטָאתָּ הִיא נִיִּלְף נְמִי דְּבְעֵי יָמִין.

וצ"ל פֿחטאָת הָוֵי יִלְפּוּתָא טְפִי: בְּתוֹס' ד"ה קִמֵּץ וְעֵלָה בְּיָדוֹ כּו'. צ"ע דְּלִכְאוּרָה נִרְאָה דְּבַהֲנָה דְּלֵא הָוֵי קִמִּיצָה כָּלְל לכו"ע יִכּוּל לְחַזֵּר וְלִקְמֹץ דְּהָא בְּקִמֵּץ בְּרֵאשֵׁי אֲצַבְעוּתָיו נִרְאָה דְּלֵאוּ שָׁם קִמִּיצָה עֵלָה כָּלְל וְה"ה בְּעֵלָה בְּיָדוֹ צְרוּר פִּינֵן דְּתַלְתָּה הַמְשַׁנָּה זֶה בְּזָה וְצ"ע לְדִינָא: דָּף יא ע"א בַּגְמ' כָּל הָנִי ל"ל צְרִיכָא כּו'.

הַקְּשָׁה רַש"י דְּלִיִּתְנֵי לְבוּנָה בְּלִבְד. וְנִרְאָה דְּהו"א לְבוּנָה מִגְרַע טְפִי פִּינֵן דְּכִתִּיב בְּפִי בְּתוֹרָה וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְּקִנְיָנוֹ וְגו' וְאֵת כָּל הַלְבוּנָה א"כ הַקְּוֹמֵץ בְּפ"ע וְהַלְבוּנָה בְּפ"ע: שָׁם מֵאֵי אִירָא מִשּׁוּם חֶסֶר וְיִתֵּיר תִּיפּוּק לִי מִשּׁוּם חֲצִיצָה תִּיבַת וְיִתֵּיר אֵינוֹ מוּבָן כָּלְל.

וְהִי נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּהָא דְּתַנּוּ קִמֵּץ וְעֵלָה בְּיָדוֹ צְרוּר הִפִּי בֵּין שְׁהַצְרוּר תּוֹף הַקְּוֹמֵץ בֵּין שְׁהוּא חוּץ מִן הַקְּוֹמֵץ דָּאָם הוּא מִן הַקְּוֹמֵץ הו"ל חֶסֶר וְאָם הוּא לְבַד הַקְּוֹמֵץ הו"ל יִתֵּיר דְּמֵלֵא קִנְיָנוֹ דְּנִקָּא וְלֵא שְׁיָהָא עֲלִיו אִפִּי שׁוּם דְּבָר אַחֵר.

וּבְזָה הִי מִיּוֹשֵׁב נְמִי קִנְיָנוֹ רַש"י דְּלִיִּתְנֵי לְבוּנָה לְחוּד דְּהו"א לְבוּנָה דְּשִׁינָה אֵל הַמְּנַחֵה יֵשׁ בּוֹ פְּסוּל יִתֵּיר אֲבָל צְרוּר לֵא לְהִכִּי צְרִיכִי כּוּלְהוּ כְּנ"ל: מְהָא דְּמִקְשֵׁי וְתִיפּוּק לִי מִשּׁוּם חֲצִיצָה.

מִשְׁמַע דְּהָא דְּד"ת רַבּוּ וּמִקְפִּיד בְּעֵינֵן הִיא דְּנִקָּא בְּטְבִילָה אֲבָל בְּכָל הַחֲצִיצוֹת אִפִּי מִשְׁהוּ חֲשִׁיב חֲצִיצָה מְדְאוּרֵיִתָּא דְּאֵל"ה לֵא מִקְשֵׁי כְּלוּם דְּלִטְעַם חֶסֶר פְּסוּל מְדְאוּרֵיִתָּא (וּכ"מ בְּזַבְחִים (י"ט) וְעַמ"ש שָׁם): שָׁם הָא פִּיצַד חוּפָה ג' אֲצַבְעוּתָיו.

תְּמוּזָה טוּבָא מְנַלְן ג' אֲצַבְעוֹת הֵלֵא מֵלֵא קִנְיָנוֹ כְּתִיב. וּמִצָּאֵתִי בְּקִרְבִּי אֶהְרֹן פ' וְיִקְרָא בְּשֵׁם הָרֶאֱבֹד שְׁהַקְּשָׁה כּוּן וְרָצָה לֹמֵר דְּדָרָךְ קִמִּיצָה בְּאֲנָשִׁים הִי כּוּן וְלִבְסוּף מְסִיק דְּאֲפִשֵׁר קִבְלָה הִי בְּיָדָם כּוּן וְע"ש שְׁהַאֲרִיף עוֹד בְּזָה: שָׁם כְּגוֹן שְׁהַפְּרִישׁ לָהּ ב' לְגוּיָן.

פֶּשֶׁט הַגַּמ' הִי נִרְאָה דְּל"ד קְאָמַר ב' לְגוּיָן רַק דְּמִיָּרִי בְּשָׁמֵן שְׁהַקְּדִישׁ לָהּ כְּדִמְסִיק הַגַּמ' דְּלִשׁוֹן שְׁמֵנָה מִשְׁמַע שְׁהַפְּרִישׁ לָהּ וְה"ה בְּפָחוֹת. וְרַש"י הִבִּין דְּבַס"ד דְּהַגְמ' דְּנִקָּא ב' לְגוּיָן וְלִמְסַקְנָא אִפִּי פָּחוֹת מִב' לְגוּיָן פּוֹסֵל וְהַרְמַב"ם (פִּי"א מִכְּסוּה"מ) פּוֹסֵק גַּם לְמִסְקָנָא כּוּן דְּנִקָּא ב' לְגוּיָן וְא"י מִנ"ל.

וְהָא דְּקְאָמַר בַּגְמ' דְּהָאֵי חֲזִי וְהָאֵי חֲזִי. פִּי כָּל טְפָה וְטְפָה חֲזִי לָהּ כְּנ"ל פְּשׁוּט: שָׁם אֵלֵא מִעֲתָה מְנַחֵת חוּטָא כּו'.

צ"ע הַדְּמִיוֹן דְּהֵתָם דְּצָרִיכָה לְהִיּוֹת חֲרִיבָה וְכִתִּיב לֵא יֵשִׁים עֲלֵי שָׁמֵן פְּסוּל אֲבָל הֵכָא מִנ"ל דְּפּוֹסֵל: ע"ב בַּגְמ' וְהַתְּנִיָּא קִנְיָנוֹ וְלְבוּנָה שְׁחָסַר כָּל שְׁהוּא פְּסוּל. קִשָּׁה לִי דִּישׁ לְפָרֵשׁ לְבוּנָה דְּוִמְיָא דְּקִנְיָנוֹ אַחֵר הַלִּיקוּט דִּי"ל פִּינֵן דְּכִתִּיב הַלְבוּנָה אֲשֶׁר עַל הַמְּנַחֵה צָרִיף לְהַקְּטִיר כָּל הַלְבוּנָה שְׁהִי עַל הַמְּנַחֵה בְּשַׁעַת לִיקוּט רַק קוֹדֵם הַלִּיקוּט סְגִי בְּנִשְׂאָר קוֹרֵט א' או' ב' מְרִיבּוּי דְּכָל וְאֲפִשֵׁר הַגַּמ' לֵא גְרָסִי קִנְיָנוֹ וְלְבוּנָה רַק קִנְיָנוֹ לְבוּנָה מִשְׁמַע דְּצָרִיף לְהִיּוֹת קִנְיָנוֹ דְּנִקָּא.

וּכ"נ מִמְּסַקְנָת הַגַּמ' דְּמִיָּרִי בְּהִבִּיא לְבוּנָה בְּפ"ע א"כ לֵא הָוֵי דְּוִמְיָא דְּקִנְיָנוֹ רַק דְּגְרָסִי קִנְיָנוֹ לְבוּנָה כְּנ"ל: ג' מִחֲלֻקָּת בְּדָבָר ר"מ סוּבֵר קִנְיָנוֹ בְּתַחֲלִילָה קִנְיָנוֹ בְּסוּף כּו'. מִשְׁמַע דְּלכו"ע אִם חֶסֶר מִתְּחִילָתוֹ כ"ש מִקְוֹמֵץ פְּסוּל אֲבָל הַרְמַב"ם לֵא הִבִּיא מְזָה וְסַתְּמֵם וְכַתֵּב חֶסֶר לְבוּנָה עַד שְׁנֵי קְרִטִין כְּשֶׁר וּכ"כ הַרְע"ב.

ונראה שהם מפרשים בתחילה פי' עיקר המצנה לכתחילה בקומץ אבל פשר אפי' בפחות:
משם כגון שהפריש לה ב' קומצין פירש"י בלשון א' בכה"ג פסול הואיל וריבה יותר
מדאי. לפי"ז נראה דלאו דוקא הפריש לה רק אפי' לבונה דחברתה אלא שיעור יתיר
פוסל רק בריבוי כל כף ולא בפחות.

ולפי"ז ל"ק קושל' התוס' ד"ה שהפריש רק קושל' התוס' קאי לפי השני ברש"י דהפריש
לה פשר פינן דהאי חזי ויהי חזי ע"ז הקשו דהאי יתקדשו ב' הקומצין. והנה הרמב"ם
(פי"א מפסוה"מ) פי' ג"כ כפי הראשון דרש"י.

ותמהני עליו דא"כ למה תנן במתני' חיסר לבונתה ודייק בגמ' הא יתיר פשר. הלא ברישא
גמי בריבוי שמנה מיירי בב' לוגין וכה"ג בלבונה גמי פסול א"כ לנקוט גמי ריבוי לבונתה.

בשלא רש"י לשיטתו אזיל דבריבוי שמן פסול אפי' פחות מב' לוגין אבל לפי הרמב"ם
צ"ע: ובהאי דינא דיתיר אינו פוסל רק בב' לוגין או ב' קומצין צ"ע אי זה השיעור רק
במנחה דעשרון אבל בב' עשרונות אינו פוסל רק ריבוי ד' לוגין וד' קומצין או דנימא
דכל דריבה לוג יותר על השיעור פוסל.

ומלשון הרמב"ם נראה כמ"ש בראשונה דכל עשרון בעי ריבוי לוג ועיי"ש: ונלע"ד
להוסיף ביאור לפי' הב' שברש"י דעיקר התירוי דמתני' מיירי בהפריש לה זה התוס'
ול"ד ב' קומצין רק דהא דילפינן דלבונה צריף להיות קומץ מהיקש דלבונה לקומץ
המנחה היינו דלא פחות מקומץ אבל רשאי להוסיף כמה שירצה וברייתא דיתיר פסול
היינו מחברתה או מחולין.

ולפי"ז א"ש מה דאמרינן בהפריש ב' קומצין ונאבד אחד מהן אחר קמיצה דפסול משום
דכבר הוקבעו הב' קומצין והוי כמנחה שחסרה אבל לטעם שפי' רש"י דהאי חזי והאי
חזי אין מובן כלל דמ"מ פינן דכ"א חזי מה בכך שנאבד השאר.

ונ"ל סייעתא לפי' הב' מהא דמקשה בגמ' בסמוך והא תו ל"ל. ולפי' הא' קשה טובא
דרבותא גדולה קמ"ל בסילוק בזיכין פינן דשם מצוה לנוח על השלחן משבת לשבת
סברא גדולה היא פינן דמונח בפסול כל השבוע אע"ג דאבד א' קודם סילוק בזיכין יהי
פסול אבל לפי' הב' א"ש דלפסול מטעם חסר לא שייך כל זמן שלא נקבע להקטיר ב'
הבזיכין: שם נאבד א' מהם קודם קמיצה.

לפי' ראשון דרש"י הפי' דמתפשר כשנאבד הקומץ שהי' יתיר. וקשה ע"ז הלשון נאבד
דטפי' הו"ל למימר דיש לו תקנה לכתחילה להסיר היטרת קודם קמיצה ויתפשר וזה
פוננת מ"ש התוס' אמאי נקט אבד ולכן הספימו התוס' לפי' הב' ברש"י דב' קומצין פשר
ולכן נעשה כגוף המנחה ואם נחסר ממנו אחר הקמיצה נפסל אבל לשיטת הרמב"ם ופי'
א' דרש"י אין דין זה מוכרח.

וי"ל דאפי' ביתיר דכשר כגון פחות מב' קומצין לשיטתיהו מ"מ אין דין התוס' כעיקר
המנחה ואפי' נחסר אחר הקמיצה כל התוספות לית לן בה פינן דנשאר עיקר שיעור
המנחה כנ"ל: שם במשנה לאכול שירי' בחוץ או פזית משירי'.

קָשָׁה רִישָׁא לְאַכּוּל שִׁירִי ל"ל. וְהִי אֶפְשָׁר לֹאמַר בְּכֹהֵן שְׁקוּמְצוּ מְחֻזֵּיק פְּלֵ הַמְנַחָה וְכָל הַשִּׁירִים הֵם פְּחוּתִים מִפְּחוּת מְהֵנִי הַמְחַשְׁבָּה לְאַכּוּל כָּל הַשִּׁירִים אִפִּי הֵם פְּחוּתִים מִפְּחוּת. מִיְהוּ רְחוּק לְחַדְשׁ פֶּן: שֵׁם לְהַקְטִיר לְבוֹנְתָה לְמַחֵר. כְּתִב רַש"י הָא דְלָא תְּגִי פְּחוּת מְלִבוֹנְתָה דס"ל דְּלִבוֹנָה כְּשֶׁרָה בְּקוֹרְט א'.

וּמִשְׁמַע דַּעַת רַש"י דְּסָגִי בְּקוֹרְט א' אִפִּי אֵין בּוֹ פְּחוּת. וְתַמְהֵנִי עַל זֶה דַּמ"מ לְמָה יְהִי פִּיגוּל פִּינּוֹן דְּאֵין הַקְטָרָה בְּפָחוּת מִפְּחוּת וְאִפִּי נֹאמַר דְּגוּזָה"כ הִיא בְּלִבוֹנָה דְּסָגִי בְּקוֹרְט א' פְּחוּת מִפְּחוּת מ"מ בְּכָלֵל הָאֵכֵל יֵאָכֵל לֹא הָוִי פִּינּוֹן דְּאֵין אֲכִילָה פְּחוּת מִפְּחוּת.

וְיִוְתֵר הִי נִרְאָה לַפַּע"ד דְּאִפִּי לְמ"ד דְּסָגִי בְּקוֹרְט א' מ"מ פְּחוּת צָרִיף לְהִיּוֹת מִהֵאֵי כְּלָלָא דְּאֵין הַקְטָרָה פְּחוּת מִפְּחוּת. וְאֶפְשָׁר יֵשׁ קְרִטִין גְּדוּלִים שְׂיֵשׁ בְּאַחַד מֵהֶם פְּחוּת וְלָכֵן לֹא נִקְט הַתַּנָּא פְּחוּת פִּינּוֹן דְּהַקְטָרָת לְבוֹנָה פְּעָמִים הִיא רַק פְּחוּת א"כ הָוִי בְּכָלֵל לְהַקְטִיר לְבוֹנְתָה אָבֵל לֹאמַר דְּאִפִּי בְּפָחוּת מִפְּחוּת הָוִי פִּיגוּל תְּמוּהָ בְּעֵינֵי: בְּתוֹס' ד"ה פְּגוֹן וְכו' וְי"ל שֶׁהַקְדִּישׁ רִישׁ קוֹמֵץ א' מִתּוֹךְ שְׁנֵי קוֹמְצִין.

לְכַאוּרָה תְּמוּהָ א"כ בְּנֶאֱבָד א' מֵהֶם קוֹדֵם קְמִיצָה דְּכִשָׁר אִיף מִקְטִיר הַשְּׁנִי הָא בְּדַאוּרֵינָא אֵין בְּרִירָה. כַּמ"ש בְּתוֹס' לְקַמֵּן (ע"ח: פ').

(ע"ש] וְאֶפְשָׁר דְּמִקְדֵּשׁ אוֹתוֹ קוֹמֵץ שְׁנֵינְשָׁר עַכְשָׁיו פְּעַם שְׁנִית. וְלַע"ד נִרְאָה בִּישׁוּב קוֹשְׁי' הַתּוֹס' דְּדוֹקָא חֵלֵת תּוֹדָה דְּאֵין קְדוּשִׁין בַּפ"ע רַק עִם הַתּוֹדָה א"י לְהוֹסִיף עַל אַרְבְּעִים אָבֵל שְׁמֹן וְלִבוֹנָה דִּיכּוּלִין לְהַתְּנֵב וְלְהַקְטִירָם בַּפ"ע שְׁפִיר חָל קְדוּשָׁה בְּמוֹסִיף אוֹתָם עַל הַמְנַחָה: בַּד"ה פְּגוֹן וְכו' וְעוֹד דְּקָאמַר וְכו' אִמְאֵי נִקְט אָבֵד.

אֵין מוּבָן פִּינּוֹנְתָם דְּלְכַאוּרָה מִשְׁמַע דְּקִשְׁיָא לְהוּ דְּכִינּוֹן דְּקוֹדֵם שְׁנֶאֱבָד מִפְּסֵל פְּשִׁטָּא דְּלֹא מִתְּכַשָׁר ע"י אֲבִידָה שְׁאִחַר הַקְמִיצָה, וְזֶה יֵשׁ לְדַחוּת דְּהוּ"א דְּנִקְבַע רַק בְּשַׁעַת הַקְטָרָת הַקּוֹמֵץ וְכָל שְׁנֶאֱבָד קוֹדֵם הַקְטָרָה מִתְּכַשָׁר קַמ"ל דְּקְמִיצָה קְבָעָה לָהּ.

וּבַמ"א כְּתִבְתִּי פִּינּוֹנְתָם דְּלִשׁוֹן אָבֵד קִשְׁיָא לְהוּ דְּהוּ"ל לְמִימַר נָטַל קוֹמֵץ א' שְׁהָרִי ע"י הַנְּטִילָה מִתְּכַשָׁר הַמְנַחָה לֹא שְׁיִיף לִשׁוֹן אָבֵד. וְזֶה נִדְּאֵי קוֹשְׁיָא הִיא רַק לִשׁוֹן הַתּוֹס' לֹא מִשְׁמַע הָכִי: דָּף יב ע"א בַּגְמ' אִיבְעָיָא לְהוּ מִהוּ דְּתַהֲנִי לְהוּ הַקְטָרָה לְמִיקְבָּעֵינָהוּ בְּפִיגוּל וְלֹאֲפִקְעֵינָהוּ מִיַּדִּי מְעִילָהּ.

פִּירַש"י דְּהַס' הוּא פִּינּוֹן דְּאִסִּירִי בְּאֲכִילָה הָוִי כְּמַחְשָׁב לְאַכּוּל דְּבָר שְׂאֵין דְּרַפּוֹ לְאַכּוּל ע"ש. וְקִשְׁיָה לִי ע"ז טוּבָא חֲדָא דַּא"כ לְפִי הַסְּפֵק דְּהָוִי אֵינּוּ רְאוּי לְאַכּוּל לֹא נַעֲשֶׂה פִּיגוּל כְּלָל וּמְוַתֵּר לְהַקְטִיר הַלְבוֹנָה וְגַם א"צ לְהִבְיָא מְנַחָה אַחֲרָת וּבַגְמ' אָמַר הַנ"מ רַק לְמִיקְבַּע הַשִּׁירִים בְּפִיגוּל וְגַם לְפִירַש"י הָאִיבְעָיָא הִיא רַק אֵי חִיָּשֵׁב לְאַכּוּל הַשִּׁירִים לְמַחֵר אָבֵל אֵי חִיָּשֵׁב לְהַקְטִיר הַלְבוֹנָה לְמַחֵר נַעֲשֶׂה גַם הַשִּׁירִים פִּיגוּל לְמ"ד הַקְטָרָה מְפַגְּלָת הַקְטָרָה וּבַגְמ' סְתָמָא אָמַר לְאַקְבָּעֵינָהוּ בְּפִיגוּל.

וְתוּ מַה מְדַמֵּי הַגְמ' לְדִין זְרִיקָה מוֹעֲלָת לִינּוּצָא נְהִי דְּמוֹעֲלָת לִינּוּצָא מ"מ הָכָא הָוִי כְּמַחְשָׁב לְאַכּוּל דְּבָר שְׂאֵין דְּרַפּוֹ לְאַכּוּל. וְלוּלֵי דְּבָרֵי רַש"י הִי נִרְאָה דְּבִזָּה לֹא אִיסְתַּפֵּק לְהוּ כְּלָל דְּוַדָּאֵי הָוִי דְּבָר שְׂדַרְכּוֹ לְאַכּוּל דְּדוֹקָא מִיַּדִּי דְּאֵינּוּ בַר אֲכִילָה כְּלָל כְּמוֹ שְׁיִיף לְגַבוּתָה זֶה הָוִי אֵין דְּרַפּוֹ לְאַכּוּל אָבֵל הָכָא דְּמַצַּד פִּסְוִיל נְאַסֵר שְׁפִיר לֹא נָפַק מְכָלֵל דְּבָר שְׂדַרְכּוֹ

לֵאכּוֹל וּמִיָּרֵי נְמִי בְּפִיגֵל בְּהִקְטַרְתָּ קוֹמֵץ לְהִקְטִיר הַלְּבוּנָה לְמַחֵר (ולפי"ז נוכל לומר נְמִי לְהִיפּוֹדֵ דְּפִשִׁטָּא לְהוּ בְּחִישָׁב לֵאכּוֹל הַשִּׁירִים הַגִּי בְּכָלֵל אֵין דְּרָכּוֹ לֵאכּוֹל רַק מ"ש מְקוֹדֵם נִרְאֶה יוֹתֵר נִכּוֹן לַע"ד) רַק עֵיקַר הַבְּעִיָּא פִּינּוֹן דְּהַשִּׁירִים הֵם אֲסוּרִים וְאֵין הַקְטָרָה מִתִּיר אוֹתָם לְכּוֹן י"ל דְּלֹא חָל עֲלֵיהֶם שֵׁם פִּיגּוּל דְּאֵין מִחְשַׁבְתָּ הַקְטָרָה עוֹשֶׂה בְּהֶם דְּבָר כְּמוֹ דְּאֵין הַקְטָרָה מִתִּיר אוֹתָם וְלְכּוֹן אֵין אִיסוּר פִּיגּוּל חָל עֲלֵיהֶם.

וְכּוֹן לַעֲנִינּוּ לְצֵאת מִיָּדֵי מְעִילָה וְנִהֵי דְּהַמְנַחָה מְפַגֵּלַת וְאִיסוּר לְהִקְטִיר הַלְּבוּנָה וְצָרִיף לְהִבִּיא מְנַחָה אַחֲרֵת מ"מ עַל הַשִּׁירִים לֹא חָל אִיסוּר הַפִּיגּוּל וְכּוֹן מִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן הַגַּמ'. וְכּוֹן מִשְׁמַע לִי מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם (פִּט"ז מֵה' פִּסוּהַמ"ק) ע"ש.

וְעֵיקַר הַפִּי נִרְאֶה פִּינּוֹן דְּהַקְטָרָה דְּלֹא מִתִּיר בְּאֲכִילָה לֹא מִיקְבַּע בְּפִיגּוּל כְּדֹאֵי בְּזִבְחִים (כ"ז.) ע"ש (דְּזָרִיקָה דְּלֹא שָׁרִי בְּאֲכִילָה לֹא מִיִּיתִי לִידֵי פִיגּוּל וְהַקְטַרְתָּ הַקּוֹמֵץ בְּמִקּוֹם זָרִיקָה הִיא) מִיבְּעִי לִי לְהַגְמ' הֵכָא פִּינּוֹן דְּמַצֵּד הַקְטָרָה הַנּוֹתְרוֹ הַשִּׁירִים רַק מַצֵּד אַחֵר אִיסוּר לֵאנֹכְלָן אֲבָל שֵׁם מִתִּיר שְׁיִיף בְּהַקְטָרָה זֹו לְהוֹצִיאָן מִיָּדֵי מְעִילָה וּמִמִּילָא נִקְבְּעוּ בְּפִיגּוּל.

וּלְפִי"ז מִיָּרֵי הַגַּמ' אִפִּי אֵי פִיגֵל בְּקִמִּיצָה לְהִקְטִיר בְּחוּץ מ"מ אֵי נִחְסְרוּ הַשִּׁירִים אַחֵר הַקִּמִּיצָה וְהַקְטִיר אַח"כ אֲפֻשֵׁר דְּאֵין הַקְטָרָה זֹו קוֹבַע הַפִּיגּוּל כְּנ"ל פְּשוּט. וְשֵׁם בְּתוֹס' זִבְחִים מִשְׁמַע ג"כ שֶׁהִבִּינוּ כּוֹן בְּסוֹנְגִיא דְּהֵכָא וְאֵע"ג דְּהֵתָם בְּזִבְחִים מִיָּרֵי שֶׁהִמְחַשְׁבָּה הִי לְפַגֵּל בְּזָרִיקָה זֹו דְּאֵינָה מִתְּרַת וְהֵכָא אִם פִּיגֵל בְּקִמִּיצָה וְאֵז הִי עוֹמֵד לְהִיּוֹת הַקְטָרָה הַמְתַּרְתָּ מ"מ י"ל דְּמִיבְּעִי לִי לְהַגְמ' דְּהַקְטָרָה זֹו שְׁאֵינָה מִתְּרַת אֵינָה קוֹבַעַת בְּפִיגּוּל כַּמ"ש.

מִיָּהוּ קִשָּׁה לִי עַל הַרְמַב"ם שֶׁהִבִּיא בְּעִי זֹו בְּסַפֵּק אֵי מִהֵנִי לְהוּ הַקְטָרָה וְהוּא פּוֹסֵק דְּזָרִיקָה מִהֵנִי לִיּוֹצֵא וְגַם פּוֹסֵק דְּנִפְרַס אַחַת מִן הַחִלּוֹת כְּוָלָן פְּסוּלוֹת עֵי"ש (פִּי"ב מֵה' פִּסוּהַמ"ק) וְהַכ"מ בִּיָּאֵר שֵׁם לְהַדְיָא דְּהַטַּעַם דְּפּוֹסֵק כְּרָבָא הֵכָא דֹאע"ג דְּזָרִיקָה מוֹעֵלַת לִיּוֹצֵא נִפְרַסָּה גְרַע א"כ גַּם בְּעִי דְּהֵכָא אִיפְשִׁטָּא דְּלֹא מִהֵנִי לְמִיקְבַּעִינָהוּ בְּפִיגּוּל וּלְאִפּוֹקִי מִמְעִילָה כְּדִמְסִיק הַגַּמ' לְקַמֵּן וְצַע"ג בְּזַה: ע"ב בַּגַּמ' הָא מִנִּי ר"א הִיא.

תְּמוּדָה לִי טוֹבָא סְבַרְתָּ הַגַּמ' דְּנִהֵי דַר"א אֵינּוּ מְחַיִּיב בְּחוּץ בְּהַקְטַרְתָּ חֲצִי קוֹמֵץ אוֹ חֲצִי מִתִּיר מִשׁוּם דְּכַה"ג בְּפָנִים לֹא הָוִי מְרַצָּה מ"מ לַעֲנִינּוּ מִחְשַׁבְתָּ חוּץ וּלְמַחֵר לְמָה לֹא יִהִי בְּכָלֵל הָאֲכָל יֵאָכֵל. וְרַש"י הוֹסִיף לְבָאֵר טַעַם ר"א דְּאֵין הַקְטָרָה בְּכַזִּית וּמַנ"ל הָא עֵיקַר טַעַמָא דַר"א דְּלֹא הָוִי מְרַצָּה בְּפָנִים.

וְתוֹ תְּמוּדָה לִי דַמ"מ לַר"א נְמִי מִשְׁפַּחַת לְהִקְטִיר כַּזִּית הָאֲחֵרוֹן בְּחוּץ דְּבָזָה מוֹדָה ר"א דְּבַהֲקִטִיר כַּזִּית הָאֲחֵרוֹן בְּחוּץ חֲזִיב כְּרַת וְצַע"ג: שֵׁם בַּגַּמ' לֹא נִצְרָכָא אֲלֵא לְקוֹמֵץ דְּמִנְחַת חוּטָא. הַקִּשָּׁה רַש"י דְּסִיפָא לְהִקְטִיר לְבוֹנְתָה תִּיקְשִׁי ע"ש.

וּנ"ל דְּהָא אֵיטָא שֵׁם בְּאוֹתָהּ מְשַׁנָּה בְּזִבְחִים דְּמוֹדָה ר"א בְּהַקְטִיר בְּפָנִים וְנִשְׂאָר כַּזִּית וְהַקְטִירוּ בְּחוּץ אוֹ הַקְטִיר קוֹמֵץ בְּפָנִים וְלְבוּנָה בְּחוּץ חֲזִיב. וְא"כ ע"כ הָא דְּקִאָמֵר כַּזִּית לֹא שְׁיִיף לַר"א.

היננו דלא פסיקא למיתני להקטיר כזית דמשמע בין כזית ראשון או אחרון. וכמו כן להקטיר קומצה דהקומץ מקטירין קודם הלבונה כמ"ש רש"י לקמן (י"ג:) ד"ה ליקוט לבונה].

אבל להקטיר לבונתה א"ש פיון דהלבונה מקטירין אחר הקומץ הו"ל פחושב להקטיר קומץ בפנים ולבונה בחוץ והוי פגול גם לר"א פנ"ל: שם לאו מילתא היא דאמרי. ותמוה טובא כמ"ש התוס' דמה דחלות פסולות הא הקא נמי השירים אסורים באכילה ולהדיא מדמה הגמ' לעיל הא דנפרסה הלחם פסול מטעם שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה אבל שם הקטרה מנ"ל דלא הוי לעגן פגול ולאפקועי ממעילה.

ותי' התוס' דחוק מאוד. ולכן נלע"ד דעיקר מה דאמר רבא לאו מילתא היא דאמרי שיהיה חסר עדיף מיוצא דהא חזינו לעגן איסור אכילה דחסר גרע מיוצא אבל עיקר האיבועיא לא איפושטא.

ובהכי מיושב שיטת הרמב"ם (פט"ז מהל' פסוה"מ"ק) דאע"ג דפוסק כר"ע דזריקה מועלת ליוצא ופוסק בנפרס א' מן הלחם כולן פסולות. ומ"מ בעיא דהקא הביא דספק היא ע"ש: פ"ק שני דף יג ע"ב בגמ' וכן אתה אומר בשני בזיכי לבונה פירש"י שאם הקטיר א' מהם ע"מ להקטיר האחר למחר כו'.

שמעתי להקשות הלא בלא"ה אין מפגלין בתצי מתיר למ"ש רש"י ותוס' דדוקא בקמיצה מפגלין בתצי מתיר דקמיצה ליתא בלבונה א"כ הקא בפזיכין הוי חצי מתיר ולכו"ע אין מפגלין. ולולי פירש"י הי' נראה לע"ד לפירוש דנ"מ בהולכה שהולך הפזיכין ע"מ להקטיר א' מהם למחר וכיון דאין מתיר מפגל את המתיר א"כ הוי פגול רק חצי מתיר דבזו השני שלא נתפגן להקטיר למחר לא נתפגל ולכן לר"י לא הוי פגול אבל לרבנן דמתיר מפגל את המתיר הוי שפיר מפגל בכל המתיר.

אבל לרש"י שפ"י בהקטרה קשה: שם אי בעי האי מקטיר ברישא כו'. הרמב"ם פתב (במעשה הקרבנות פי"ג הי"ב) דצריך ליתן את הלבונה על הקומץ ולהקטירן ביחד וע"ש במל"מ שהיא גמ' בסוטה (י"ד).

(ותמה כמ"ש רש"י פ"א ד"ה ליקוט לבונה. דלאחר הקטרת הקומץ הי' מקטיר הלבונה. וכן יש לתמוה על מ"ש רש"י לקמן (ט"ז:) דאין מתן פלי בלבונה ע"ש. מיהו לשון הגמ' פ"א אי בעי מקטיר לא משמע כסוגיא דסוטה [ועי' בתוס' לקמן (י"ד).

ד"ה והלבונה) ובזבחים (מ"ג.) מ"ש בזה]: שם ורבנן פי אמרינו אין מתיר מפגל את המתיר היכא דלא איקבעו בחד מנא.

וקשה לי א"כ ב' בזיכי לבונה דלא איקבעו בחד מנא לא יפגלו זה את זה לרבנן ולעיל אמרי' וכן אמר ר"י בב' בזיכי לבונה. משמע דלרבנן מפגלין זה את זה.

ונראה דכיון דמונחין ב' הבזיכין על השלחן חשיב השלחן לגבייהו כחד מנא שהרי סלוק בזיכין במקום קמיצה היא: שם אר"י ליקוט לבונה בזר פסולה כו'. צ"ע מהא דמשמע בכל הסוגיא לעיל בפ"ק (ז'): דסלוק בזיכין דלחם הפנים הוי במקום קמיצה וה"ה ליקוט לבונה מן המנחה דהוי ממש כמו סלוק בזיכין.

ואפֿשֿר דֿהֿתֿם פֿינֿן דֿכֿבֿר קדֿשִׁיגֿהוּ בִּבְזִיכִין וְעוֹמְדִין לְהִקְטִירָה הֵוִי עֲבוּדָה טְפִי מְלִיקוּט
לְבוּנָה דְצָרִיף לְהַנִּיחוּ עוֹד בְּכָלִי שְׁרֵת פְּדֵי לְהִקְטִירָן לְהִכִּי הוּ"א דְלֹא חֲשִׁיב עֲבוּדָה: שְׁם
א"ר מְרִי אַף אֲנִן נְמִי תַנְיָנָא וכו'.

וְדַחֵי לָהּ בַּגְמִ' מ"מ י"ל דְדִינֵו דר' יִנְאִי אֶמֶת וְכֵן פֶּסֶק בְּאַמֶּת הֶרְמֵב"ם (פִּי"א מִפְסוּהַמ"ק)
דְּנֻטְלֵן זֶר פֶּסוּל. אֲבָל תְּמוּהָ כַּמ"ש הַמַּל"מ שְׁם ג"כ דְּהָא פֶּסֶק הֶרְמֵב"ם דְּהוּלְכָה שְׁלֵא
בְּרַגְלֵי ל"ש הוּלְכָה.

וּבַגְמִ' אֶמְרִינֵן דר' יִנְאִי ס"ל דְשָׁמְי' הוּלְכָה וְאִיף מְזַפֵּי הֶרְמֵב"ם שְׁטָרָא לְבִי תְרִי. וצ"ל
בְּדוּחַק דְּהוּלְכָה בְּעֵלְמָא דְאַפְשֵׁר לְבִטְלָה דַּמַּה"ט ס"ל לר"ש אֶלִיבָא דְרַבָּה ור"י בְּזַבְחִים
(י"ד).

((דְּהוּלְכָה לְעוֹלָם פְּשָׁרָה בְּזֶר לְכֵן עַכ"פּ שְׁלֵא בְּרַגְלֵי לָאוּ שְׁמִי הוּלְכָה אֲבָל גְּטִילַת הַלְבוּנָה
דְּעֲבוּדָה שֵׁא"א לְבִטְלָה הִיא אִפִּי שְׁלֵא בְּרַגְלֵי הֵוִי הוּלְכָה, וְכַעֲיִן זֶה תִּירָץ בַּמַּל"מ ע"ש.
וְעַדִּינֵן צ"ע מַנ"ל לְהֶרְמֵב"ם זֶה הַחִילּוּק: דָּף יד ע"א בַּגְמִ' טַעְמָא דְאַמֶּר חֲצִי חֲצִי אֲבָל
כְּזִית מְשִׁתִּיָּהוּן מְצֻטְרָף.

קֶצֶת קֶשֶׁה דִּילְמָא כְּזִית מְשִׁתִּיָּהוּן פֶּסוּל כִּי הִכִּי דְפִּוּסֵל ר' יוֹסִי גַם חֲלָה שְׁנִי רַק פּוּטֶר
מִפְּרֵת אֲבָל מִיָּהוּ פֶּסוּל. (וְכֵן הַקֶּשֶׁה בַּצ"ק וְתִי דְחוּק) וְאִילֵי מְסַתְבֵּר לַגְמִ' דְּגַבִּי פִּיגְלֵי א'
מִן הַחֲלוּת אִיכָּא לְמִיגְזֹר טְפִי מְהֵכָא דְחִיָּשֵׁב עַל כְּזִית מְשִׁתִּיָּהוּן לֹא שְׁיִיף כָּל כּוֹף גְּזִירָה
כְּדִאֶמְרִי בְּעַמּוּד ב' בַּגְמִ' וְעַדִּינֵן צ"ע בְּזָה.

וְגַם לִיִּשְׁנָא דְמַתְנִי אֵין בְּהֵם פְּרֵת, צ"ע פִּינֵן דְאַפִּי פֶּסוּל דְאוֹרִיָּתָא לִיכָּא: שְׁם בַּגְמִ' רַבִּי
אוֹמֵר מְשׁוּם ר' יוֹסִי פִּיגְלֵי בְּדִבְרֵי הַנְּעֻשָׁה בְּחוּץ וכו'. נִרְאֵה דְלָאוּ הִיָּנּוּ דר' שְׁמַעוֹן בְּזַבְחִים
(מ"ג).

(דַּס"ל דְאֵין פִּיגְוֵל בְּחֻטָּאָת פְּנִימִי כָּלֵל אֲבָל ר' יוֹסִי כְּרַבְּנֵן ס"ל דִּישׁ פִּיגְוֵל בְּפְנִימִיּוֹת אֲבָל
דְּוִקָּא עַל עֲבוּדוֹת חוּץ שְׁלוֹן וְכֵן מְשַׁמַּע בַּגְמִ' דְּזַבְחִים (מ"ד): דְאַמֶּר רִיב"ל טַעְמָא דר"י
ע"ש מְשַׁמַּע דְאֵין זֶה כְּדִרְשָׁא דר' שְׁמַעוֹן.

וְכֵן הֶרְמֵב"ם בְּמִשְׁנֵיּוֹת (פ"ד דְּזַבְחִים) פְּתַב דְאֵין הִלְכָה כְּר"ש. וְהָךּ דר' יוֹסִי פֶּסֶקוּ
בְּחִיבּוּרוֹ (בַּה' פְּסוּהַמ"ק פִּי"ז) וּמַהֲתִימָא עַל הַתּוֹס' זַבְחִים (י"ד ד"ה מוֹדָה) שְׁכַתְּבוּ דר"י
ס"ל כר"ש.

וּבְאַמֶּת בְּלֹא"ה הַקֶּשֶׁוּ הַתּוֹס' שְׁפִיר כְּדִמְקַשֵּׁי הֵכָא ג"כ דְכִינֵן דְּבַפְּנִים לִיכָּא פִּיגְוֵל א"כ
לְמָה אֶמֶר דַּכ"ג בִּי"כ נְאֻמָּן הֵלֵא הַפִּיגְוֵל בְּחוּץ וִיכּוּלִין לְשַׁמְּוֹעַ הַפִּיגְוֵל אֲבָל מ"ש שְׁם
דַּס"ל כר"ש תְּמוּהָ: שְׁם לְהִקְטִיר קְוֶמְצָה לְאַפְּגוּלִי מֵאִי וכו' קֶשֶׁה לִי מֵאִי קוּשְׁיָא הִיא
דְשְׁפִיר י"ל דְּקַמִּיצָה דְמַתִּיר אֶת הַשִּׁירִים שְׁפִיר נְפִגְלוּ הַשִּׁירִים אַגַּב הַקּוּמְצָן אֲבָל שְׁיִתְפַּגֵּל
יָרֵךְ שֶׁל שְׁמַאֵל אֶטוּ יָרֵךְ יָמִין לֹא וְכַדְתָּנּוּ נְמִי לְקַמְּן הַתּוֹדָה מְפַגְלַת אֶת הַלְחָם מְשׁוּם
דְּהַלְחָם טְפֵל לְהַתּוֹדָה דְּהוּא מַתִּיר דִּידִיל'.

וּמְשַׁמַּע וְדַאי דר' יוֹסִי מוֹדָה בְּהִכִּי וְלֹא הַקֶּשֶׁוּ מְשַׁם אַדְר' הוּנָא א"כ ה"ה בְּקוּמְצָן. וְאַפְשֵׁר
דְּדוּקָא תּוֹדָה שְׁמַקְדֵּשׁ הַלְחָם כַּדְפִּירֵשׁ"י שְׁם אֲבָל הֵכָא דְהַמְנַחָה כְּפִלְגָּה נְתַקְדֶּשֶׁה בְּכָלִי לֹא
כְּטִילֵי שִׁירִים לְהַקּוּמְצָן.

ומ"מ תיובתא על ר"ה ליפא. וגם קנשני' הגמ' מקונדם בְּשִׁירִים נְשָׁל דָּם י"ל ג"כ פִּינּוּ דְדָם מתיר הוא אע"ג דְּשִׁירִים לֹא מְעַכְבִּי מ"מ נְשָׁם דָּם מתיר היא וְאִיבְטְלוּ הָאֲבָרִים לְגַבֵּי הַדָּם אֲבָל לֹא אֲבָר זֶה לְאֲבָר אַחֵר.

וְאֶפְשָׁר פֶּן הָיָה דַעַת ר"ה רַק הַגַּמ' לֹא מְיַסְתַּבֵּר לְהוּ לְחַלְק בְּהֵכֵי: ע"ב בַּגַּמ' בְּעֵי ר"י פִּיגְל בְּלַחְמֵי תוֹדָה וכו'. פִּירֵשׁ"י אֲלִיבָא דר"י.

וְדוּחַק שְׂיִהְיֵי הָאִיבְעֵינָא שְׁלֵא אֲלִיבָא דְהַלְכְתָּא וְכֵן הֶרְמַב"ם (פי"ז מה' פסוהמ"ק) הֶעֱתִיב הָאֵי דִינָא לְדִידוֹן דְּפִיגְל בְּאַחַד מִן הַסְּדָרִים שְׁנֵיהֶם מְפִיגְלִין הוֹסִיף לומר דְּכֵן בְּלַחְמֵי תוֹדָה וּמְאַפְּה תנור.

מִשְׁמַע דְּרְבוּתָא הִיא וּכ"כ שָׁם הַכ"מ דְּהִיא בְּעֵינָא דְאֶפְשִׁיטָא עֵי"ש. מִשְׁמַע שְׁהָבִין דְּהִבְעֵינָא לְחַכְמִים, וי"ל דַּס"ל דְּהָא דְלַחְכְמִים פִּיגְל ב' הַסְּדָרִים מִשׁוּם דְּעֶשְׂאוּם הַכְּתוּב גוּף אַחַד דַּכ' תְּהִינָה וְלָכֵן מִיבְעֵינָא בְּלַחְמֵי תוֹדָה וּמְאַפְּה תנור אֵי הָיָי נָמִי כְּגוּף אַחַד: שָׁם וְאִיבָא דְאֶמְרֵי הֶנָּה דְמַרְחָקוֹן וּכ"ש הֶנָּה דְמַקְרָבּוֹן פִּי דְנִקְט שְׁחִיטָה וְזַרְיקָה לְרְבוּתָא לְפִי"ז יֵשׁ לְעֵינָן בְּשְׁחִיטָה וְהוֹלְכָה אוֹ קְבֵלָה וְזַרְיקָה דְמַרְחָקוֹן וְאִין תְּרַוְוִיָּהּ מִתִּירִין אֶפְשָׁר דְּגַם לְאִיבָא דְאֶמְרֵי אִין מְצַטְרְפִין מְדָלָא נִקְט טְפִי רְבוּתָא שְׁחִיטָה וְהוֹלְכָה.

מִיָּהוּ הֶרְמַב"ם (פי"ד מה' פסוהמ"ק) פָּסַק דְּכָל ד' עֲבוּדוֹת מְצַטְרְפִין. וּקְצַת יֵשׁ לְעֵינָן בְּמֵאֵי דְפָסַק פֶּן הֶרְמַב"ם דְּלְכְאוּרָה מִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן הַגַּמ' אִינִי וְהָא תְּנִי לוי ד' עֲבוּדוֹת אִין מְצַטְרְפִין.

מִשְׁמַע דְּהָיָי דְחֵינָן בְּרִייתָא זֹו מִפְּחַ הָאֵי דְלוי רַק דְּבָא רְבָא לְתַרְזֵי וְכִינּוּ דְדַחֵי בְּמַסְקָנָא תִירוּצָא דְרְבָא י"ל דְּהַלְכָה כְּתוּבָא דְלוי וְהָאֵי בְּרִייתָא מְשַׁבְּשָׁתָא. וְאֶפְשָׁר דַּס"ל לְהֶרְמַב"ם דְּנָהֵי דְאֶבְיֵי דַחֵי דְאִין הוֹכְחָה מְרַבֵּי מ"מ פִּינּוּ דְלֹא אֶשְׁכַּחְנָא תִירוּצָא אַחְרֵינָא בַע"כ תִירוּצָא דְרְבָא אֲמַת דְתַלְיָא בְּפִלוגְתָא דְרַבֵּי וְרַבְּנָן דַּאל"כ כְּמֵאֵן תְּרַמִּיָּא וַא"כ הַלְכָה כְּחַכְמִים: מִיָּהוּ לְדִידֵי קִשָּׁה מ"ש הֶרְמַב"ם (פי"ז מִפְּסוּה"מ) בְּפִשְׁטוֹת דְּבַחֵינָשׁ בְּשְׁחִיטָת כְּבֵשׁ אַחַד לְאַכּוֹל חֲצֵי זֵית מַחְלָה זֹו וּבְשְׁחִיטָה שְׁנִי עַל חֲצֵי זֵית מַחְלָה שְׁנִי דְהָיָי פִּיגְלוֹ מִנ"ל הָא הִלָּא י"ל דְּרַבְּנָן פָּסְלוּ כַה"ג אֲבָל לֹא דְלִהָיָי פִּיגְלוֹ דְבְּאַמַּת הַסְּבָרָא תְּמוּהָ לְהִיּוֹת פִּיגְלוֹ כַה"ג פִּינּוּ דְכָל שְׁחִיטָה בַפ"ע פְּשָׁרָה.

וְהַגַּע עֲצָמָה אֵי זַרְק נְמִי הַדָּם שְׁל כְּבֵשׁ הֶרְאִשׁוֹן דְּכָבֵר נְתַפְפֵר וְהוֹרְצָה. וְאִם יִשְׁחַוֵּט אַח"כ כְּבֵשׁ הַשְּׁנִי בְּמַחְשָׁבָה דְחֲצֵי זֵית נְפִסוֹל הַלְחָם בְּצִירוּף הֶרְאִשׁוֹן.

וְאֶפִּי אֵי חִינָשׁב עַל הַשְּׁנִי קוֹדֵם זַרְיקָת הֶרְאִשׁוֹן קִשָּׁה הַסְּבָרָא פִּינּוּ דְכָל שְׁחִיטָה וְשְׁחִיטָה לֹא הִי בְּמַחְשָׁבָה דְכַזִּית. וְהָרִי לְמֵאֵי דְמִינָשׁב רְבָא בַר"ח דְּבָרֵי רְבָא פֶל הַהוֹכְחָה דְלְרַבֵּי כֹוֶלָה מִתִּיר וְחֲצֵי אֲכִילָה לֹא מְצַטְרְף דַּאל"כ הָיָי פּוֹסֵל בְּחֲצֵי מִתִּיר.

וַא"כ י"ל דְּלְרַבְּנָן פֶּן הוּא דְפּוֹסֵלִין וְרַבֵּי אוֹמֵר שְׁהוּא כְּשֵׁר אֲבָל מְנַלן דְּלַחְכְמִים הָיָי פִּיגְלוֹ. וְצַע"ג לַע"ד בְּזָה בְּפִרְט אֵי כְּבֵר זַרְק דָּם הֶרְאִשׁוֹן כַּמ"ש.

וְאֶפְשָׁר דְּגַם לְשִׁיטַת הֶרְמַב"ם שְׁכַתְּב דְּמְצַטְרְפִין לְפִיגְלוֹ הַפִּי רַק דְּהַשְּׁנִי נְתַפְּלָל פִּינּוּ דַעַתָּה נְשָׁלֵם כַּזִּית. אֲבָל אַה"נ דְּהֶרְאִשׁוֹן כְּשֵׁר רַק הַשְּׁנִי עוֹשֶׂה הַלְחָם פִּיגְלוֹ דְּגַם הַשְּׁנִי מִתִּיר וּמְפַגֵּל הַלְחָם.

אָבֵל הָרָאוּשׁוֹן בְּאַמַּת פֶּשֶׁר דְּבִלָּא"ה הִלָּחֵם אֵינּוּ מְפַגֵּל הַכְּבָשִׁים כְּדֵאִיתָא לְקַמְן בְּמִשְׁנָה:
דְּף טו ע"א בְּמִשְׁנָה וְהַתּוֹדָה אֵינָה מְפַנְגֵּל פֶּרְשִׁי וְהָאוּכְלָה אֵינּוּ חַיִּיב כְּרַת. מִשְׁמַע
מְדַבְּרִי דַמ"מ פְּסוּל הָיִי.

וְכֹן מְסַתְּבַר לְכַאוּרָה דַעכ"פ מְחַשְׁבַת פְּסוּל הוּא. אָבֵל מְלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם בְּמִשְׁנֵי מִשְׁמַע
דְּלֵא נְפֻסְלוּ כָּלֵל הַתּוֹדָה וְהַכְּבָשִׁים (וְכ"מ בְּתוֹסְפָתָא דְמְכִילְתִּין פ"ה ע"ש דְנִרְאָה דִּישׁ
ט"ס] וְלפ"ז יֵשׁ לַעֲיִין דַא"כ תְּפִשׁוּט מְהֵכָא דַתְּנוּפָה אֵינּוּ עוֹשֶׂה זִיקָה דְאִי עוֹשֶׂה זִיקָה פִּינּוֹן
דְּהִלָּחֵם פְּסוּל תִּיפְסֵל נְמִי כְּבָשִׁים דְכְּשֶׁהוֹן קִקּוּ זֶה לְזֶה לְכוּ"ע מְעַכְּבִין וְאִי אָבֵד הִלָּחֵם אָבֵדוּ
נְמִי כְּבָשִׁים כְּדִלְקַמְן (מ"ו).

(וְשֵׁם בְּעֵינָא בַגְמ' אִי תְּנוּפָה עוֹשֶׂה זִיקָה. וְהֶרְמֵב"ם (פ"ח מה' תו"מ) פּוֹסֵק בְּאַמַּת תְּנוּפָה
עוֹשֶׂה זִיקָה.

וְהֵנָּה הֶרְמֵב"ם (פ"ז מה' פסוה"מ) הִבִּיא דִין דְהֵכָא. וּמוֹסִיף עוֹד דְכָכֵל ד' עֲבוּדוֹת אִי
חַיִּיב בְּהֵם לְאַכּוֹל הִלָּחֵם לְמַחַר הִלָּחֵם מְפַנְגֵּל וְלֵא הַכְּבָשִׁים וְזֶה וְנִדְאִי תְּמוּהָ דְלְכוּ"ע
שְׁחִיטָה עוֹשֶׂה זִיקָה.

וְא"כ ע"כ צ"ל כְּדַפְרֵשׁ"י. וְגַם פְּנוּנַת הֶרְמֵב"ם דְהַכְּבָשִׁים אֵינָם מְפַנְגֵּלִין אָבֵל פְּסוּלִין מִיָּהָא
מִשׁוּם דַּע"י הִלָּחֵם אָבֵדוּ הַכְּבָשִׁים.

הַגַּם דְלְכַאוּרָה הִיא אֶפְשָׁר לְתַרְץ וְלוֹמַר דְהָא דְמְעַכְּבִין זַא"ז הֵינּוּ דַא"י יְדִי חוּבָה בְּכְבָשִׁים
אֵלוּ וְצָרִיכִין לְהִבִּיא לְחֵם וְכְבָשִׁים אַחֲרֵיהֶם אָבֵל מ"מ י"ל דְהַכְּבָשִׁים כְּשָׂרִים כְּשֶׁנְּפֻסֵל
הִלָּחֵם אַחַר הַשְׁחִיטָה.

רַק דְאִין עוֹלִין לְשֵׁם כְּבָשִׁי עֲצָרַת. אַף א"א לְחַלֵּק בְּהֵכִי כְּדַמוּכַח לְקַמְן (מ"ו).

(דְמִקְשָׁה בַגְמ' מְהָא דְמִשְׁשִׁחְטָה נְטֻמָּא לְחֵמָה הַדָּם יְנַרְוֵק. וְאִי שְׁחִיטָה עוֹשֶׂה זִיקָה אֵינְפֻסְלוּ
לְחֵם תִּיפְסֵל נְמִי תוֹדָה.

וּמִשְׁנֵי מִשׁוּם דַתּוֹדָה אֵינְקָרִי שְׁלָמִים. מִשְׁמַע דְכַה"ג בְּכְבָשִׁי עֲצָרַת אִי אֶפְסִיל לְחֵם אַחַר
שְׁחִיטָה נְפֻסְלוּ כְּבָשִׁים מְלַהֲקָרִיב ע"ש: שְׁם בַגְמ' אֵלֵא הָא דְקַתְנֵי הַכְּבָשִׁים כּו' לְחֵם גָּלֵל
כְּבָשִׁים כּו' נִרְאָה וְנִדְאִי דַאֲפִי לְמ"ד לְחֵם עֵינְקָר וּמְעַכְּבֵי אֵת הַכְּבָשִׁים מ"מ כְּשֶׁבְּאוּ בִּיחַד
הַכְּבָשִׁים מִתִּירִין אֵת הִלָּחֵם וְהֵם עֵינְקָר וְלְחֵם גָּלֵל כְּבָשִׁים וְהַמְקַשְׁן דְלֵא יְדַע טַעַם זֶה הַמ"ל
דְהָא דְכְּבָשִׁים מְפַנְגֵּלִין אֵת הִלָּחֵם מִשׁוּם דַס"ל כְּבָשִׁים עֵינְקָר שְׁהֵם מְעַכְּבִין אֵת הִלָּחֵם רַק
דְכְּעִי לְאוּקְמָא מִתְּנִי כְכוּ"ע אֲפִי לְמ"ד לְחֵם עֵינְקָר.

וּמִיָּהּ הָא קִשְׁיָא לִי מַה דְעֵבִיד הַגְמ' צָרִיכוּתָא דַתְּנֵי תוֹדָה וְכְבָשִׁים וְהֵלֵא אִי הָיִי תְּנֵי תוֹדָה
לְחוּד הוּא דְכְּבָשִׁים הִלָּחֵם מְפַגֵּל אֵת הַכְּבָשִׁים לְמ"ד לְחֵם עֵינְקָר דְהֵכִי פְּסֵק הֶרְמֵב"ם
דְלְחֵם עֵינְקָר א"כ מִתְּנִי קַמ"ל דַאֲע"ג דְלְחֵם עֵינְקָר מ"מ אֵין הִלָּחֵם מְפַגֵּל אֵת הַכְּבָשִׁים.

וּבִלָּא"ה נְמִי קִשְׁיָה פִּינּוֹן דַהַס"ד דַגְמ' הָיִי מִשׁוּם דְלְחֵמֵי תוֹדָה אֵינְקָרִי תוֹדָה וּמִקְשָׁה עֲלָהּ
מְהָא דְכְּבָשִׁים א"כ לְמָה קְאָמַר וְצָרִיכִי הָא אִי הָיִי תְּנֵי תוֹדָה בְּלְבַד הוּא דְהַטַעַם מִשׁוּם
דְלְחֵמֵי תוֹדָה נִקְרָא תוֹדָה כְּהָא ס"ד דַגְמ' וצ"ע: שְׁם וְלִימָא ק"ו הִבָּא לְפַגֵּל וְלֵא פִּיגֵל אֵינּוּ
דִין שְׁלֵא יִתְפַגֵּל.

פ"י פ"יין ד'לקחם נפגל רק משום שהווא טפל להקרפון וכ"ן דהקרפון עצמו לא נתפגל הלקחם נמי לא נתפגל. מיהו קשה לי הא הפיגול חל גם על הקרפון רק דלדידי' הוי תצי שיעור ואם יתחשב אח"כ בנריקה עוד על תצי זית יצטרף גם תצי הראשון כדמניא לעיל תישב בשחיתה על תצי זית ובנריקה תצי זית מצטרף גם תצי הראשון א"כ חל פיגול דתצי זית על הקרפון וג"כ על הלקחם ובלקחם הא איפא עוד מתשבה בתצי זית ונשפיר מתפגל.

ואפשר דסוגיא זו אתיא פלוי לעיל דבד' עבודות אין מצטרפין. ובזה מיןשב נמי מה שפסק הרמב"ם הכא פ"ב ולכאורה סתמא דגמ' פליג עליו מהאי ק"ו וכן משמע דעת התוס' ד"ה המפגל דהאי ק"ו נשאר במסקנא.

ולמ"ש א"ש פ"ן דאנן קיימ"ל דד' עבודות מצטרפין ליפא ק"ו פלל פנ"ל: ע"ב בגמ' ב"ע מין' ר"א מרב שחט ע"מ לאכול פזית מחבירו וכו'. נראה לפ"ש דאמר באמת שהי' פוננתו לאכול מחלות רק אי לשון חבירו אינו חל על החלות הוי דברים שכלב דפיגול צריף להיות בדיבור דוקא (כמ"ש רש"י לעיל (ב:) ועי' במל"מ פ"ג מה' פסוה"מ) ואי חל שם חבירו על חלות הוי פיגול אבל היכא דאמר דלא נתפגין על החלות נראה דבדיבור בלי מתשבה אפי' יהי' שם חבירו על חלות לא נעשה פיגול.

מיהו לפי"ז לא הו"ל למימר בגמ' דילמא דפריש ואמר חבירו פכש דסגי דאמר דכוננתו הי' לחבירו פכש. ואפשר דאה"נ פ"י הגמ' דאמר שפוננתו הי' חבירו פכש וצ"ע לדניא: שם אפשר לשנותן לזבח אחר.

משמע הא להביאן בפני עצמן גם לחכמים אי אפשר פ"ן דהביא אותם שיהי' עם זבח אע"ג דבעלמא מתנדב אדם מנחת נסכים. והיא ג"כ פליל ותיין לספלים כמנחת נסכים הבאה עם הזבח למ"ש התוס' בחולין (כ"ג:) ע"ש: שם ונלא אדם מביא אשמו היום ולגזו אחר י' ימים.

תמהני מה בכך מ"מ פ"ן דא"א ליתן מתן שמן קודם מתן דם א"כ הדם מתיר הלוג ומה בכך דיכול להביאו אח"כ כמו שלמים דנאכלין לב' ימים מ"מ פ"ן דהדום התיר הבשר מתפגל הבשר ע"י הדם ובנסכים ל"ק פל פה משום דיכולין להביא ג"כ מנחת נסכים בפני עצמו אבל מתן שמן דמצורע דלא שייף פלל בלי הקדמת מתן דם קשה.

ע"כ נראה דעיקר פוננתם דחכמים דר"מ על קושיא אחרונה דיכול לשנותו לזבח אחר: דף טז ע"א במשנה וחכ"א אין בו פרת עד שיפגל בכל המתיר. וצ"ע הלשון אין בו פרת פ"ן דכשר הוא מה"ת רק מדרבנן פסול משום גזירה פדלעיל (י"ד:) א"כ מה אין בו פרת.

ואפשר דקמ"ל דבלאו עבר דהאיסור לפגל מדכתיב פל דבר רע דיבור רע (כמ"ש רש"י פ' שופטים בשם ספרי) זה שייף אפי' בתצי מתיר ונהגם דהפרת היא על האכילה מ"מ פ"ן דאיפא לאו בהאי פיגול שייף אין בו פרת: ובזה מיןשב הא דפליגי בגמ' אי אמרי' ע"ד הראשונה הוא עושה ואי אין בו לאו בתצי מתיר מהיכי תימי נחשדהו דעובר בלאו עכשיו אם עושה ע"ד ראשונה רק משום דהלאו פבר עבר י"ל דע"ד ראשונה הוא עושה.

מיהו בלא"ה י"ל דמזירי בשוגג: שם שחט א' מן הפכשים לאכול ממנו למחר כו'. לכאורה קשה פ"ן דשני פכשים מעכבין זה את זה פדאי לקמן (כ"ז).

(א"כ נראה בנשפף הדם של השני הראשון ג"כ פסול ואסור לאכלו א"כ הוי דם השני מתיר את בשר הראשון ג"כ וליהוי פתצי מתיר. ודוחק לפרש דמייירי ששחט את השני בפגול דסתם א' תני דמשמע נמי ראשון.

ותו דאם יהי אהד חצימתיר אין נ"מ אי פגול בשני דהא לעיל בפגול בלבונה אף שפבר הקטיר הקומץ מ"מ לא מהני פגול בפתצי מתיר. וצ"ל דעיקר מתיר כל פבש בדנפשי' רק מצד אחר דשני כבשים מעפבים היא דמפסל לא הוי זה בכלל חצי מתיר: שם בגמ' אמר רב מחלוקת כו' כל העושה עד"ה הוא עושה, לכאורה קשה לשיטת רש"י (לעיל ב'): דפגול לא מהני במחשבה רק בדיבור נהי דמחשבתו ע"ד הראשונה מ"מ דיבור ליכא.

וצ"ל דמ"מ כיון דהוי דיבור בפתצי מתיר מהני מחשבה בפתצי השני'. ולכאורה הי' נראה דדוקא בקומץ ולבונה שייך עד"ה כיון דהוא מנחה אחת.

אבל בשני כבשים דכל א' קרבן בפ"ע הוא אפטר דלא שייך ע"ד הראשונה ומייירי סיפא בכל גונוי והא דמקשי' בסמוך מהא דתני פגול בין בראשונה בין בשני' כו' אע"ג דמוקי לה רבה בד' פרים וד' שעירים.

י"ל כיון דאחי פוליהו להשלים חיוב חד פ"ר וחד שעיר חשיבי פוליהו פקרבן אהד] אף בזבחים (מ"א): דאמר ר"ל טעמין' דר"מ משום דע"ד הראשונה הוא עושה ע"ש. משמע דבכבשים שייך נמי ע"ד הראשונה.

[דהיינו טעמא דר"מ גם בפכשים]: שם ב' תשובות בדבר חדא דהיינו קמייטא. פ"י כיון דבשני הכבות הי' ההכשר מקודם והשני בפסול חדא הוא.

אבל במתני' דפגול בקומץ ולא בלבונה לא קשיא לי די"ל דפ"י בלבונה שאינו רוצה לפגלו רק הקא דהשני בשתיקה קשה. ולכאורה הפ"י [דהיינו קמייטא] ולמה לי ב' הדינים אלא ודאי להשמיענו דלא אמרינו ע"ד הראשונה הוא עושה.

אף לפי"ז קשה מאי משני בב' דיעות אפתי קשה מאי קמ"ל היינו קמייטא וצ"ע: שם אבל דמים הנזתנים על המזבח הפנימי כו'. ברייתא זו ס"ל דיש פגול בפנימיות ובזבחים (מ"ד): איתא דהלכה כר"י דפגול בפנים בדבר הנעשה בחוץ או בחוץ בדבר הנעשה בפנים לא הוי פגול.

ולכאורה משמע דה"ה בפנים בדבר הנעשה בפנים אכן הרמב"ם הביא הך ברייתא דשם והביא ג"כ דיש פגול בחטאת פנימי כשפגול בכל הד' מתנות א"כ צ"ל דמודה ר' יוסי כשפגול בפנים בדבר הנעשה בפנים.

מיהו תמהני על הרמב"ם שכ' דצריף לפגל בכל הד' מתנות ע"ש (פי"ז מה' פסוהמ"ק) ואיך יוכל לפגל במתנה אחרונה דליכא תו דבר הנעשה בפנים. וצ"ע שלא עמדו בזה הכ"מ ושאר המפרשים.

ומתוך הדוחק נ"ל לומר דאם חישב ליתן משירים למחר בפנים [אע"ג דליכא רק ד' מתנות] מ"מ הוי פגול כל שחישב ליתן מן הדם למחר. אף לא מצאתי לי חבר בזה וצ"ע ג' ליישב.

גם תירוץ הג"ל אינו נכון כלל דה"ז פמחשב בדבר שאין דרפזו להקטיר פיון דאינו ראוי עוד לזריקה בפנים. אף י"ל דהוי פגול פיון דקי"ל דמזבח הפנימי מקדש אפי' דברים שאין ראויים לו ע"ש בזבחים (כ"ז:) וברמב"ם (פ"ג מפסוה"מ) א"כ י"ל פיון דאם עלו לא ירדו שפיר הוי פמחשב בדבר הראוי להקטיר פנ"ל מתוך הדוחק ליישב דברי הרמב"ם: שם אלא למ"ד בפר ולא בדמו של פר מא"ל.

קשה לי דלכאורה נראה דאפי' למ"ד הכי מ"מ אי מת הכהן אחר מתנות שבפנים ומביא הכהן השני פר חדש ודאי דאינו חוזר ונותן בפנים פיון דכ"א כפ"ע היא פמו בגושפך הדם ומביאים פר אחר ה"ה הכא דכפ"ה ראשונה פבר נגמרה בפר של פהו הראשון וא"כ הוי שפיר שני דיעות פיון דהם ב' פהנים וצ"ע: שם מתקיף לה ר"א מידי שמתק קתני.

הלשון תמוה דאדרבא אנו בעינו לפרושי בשתק בשני ובשלישית רק רבא חידש לן דבשלישית חזר ופיגל וה"ל למימר מידי חזר ופיגל קתני. ונראה דל"ד הלשון והש"ס נמשך אחר הסוגיא דזבחים דשם נמי אמרה רבא לתרוצו דר"ל דס"ל דר"מ מייירי דוקא בנתן ראשונה במחשבה ושני' בשתיקה משום דע"ד הראשונה עושה ומקשה נמי הגמ' מברייטא זו מתרץ רבא ג"כ הכי דקמ"ל ר"מ דאפי' פיגל בג' כל דשתיק באמצע אמרי' ע"ד הראשונה הוא עושה ומתקיף לה ר"א מידי שמתק קתני.

ע"ש.

ואגב זה נקט. הש"ס ג"כ הכא זה הלשון אבל הכא עיקר הקושיא להקפוז מידי פיגל בשלישית קתני: תוס' ד"ה הוקבעו בשחיטה פרבי כו'.

לכאורה קשה דאפי' אי השחיטה בלבד אינו מקדש הלחם מ"מ שפיר הוקבעו בשחיטה. דהרי איכא מ"ד דתנופה עושה זיקה אע"ג דלכו"ע תנופה אינו מקדש הלחם.

אכן אח"כ ראיתי בגמ' לקמן סוף פ' ר"י דקאמר הוקבעו ולא הוקבעו תנו פרש"י שם דפליגי לענין אי יכולין לשנותו לזבח אחר. שוב ראיתי בתוס' לקמן (מ"ו).

(ד"ה ואיזו נסתפקו בזה ע"ש שהאריכו בענין זה ומסקי דלא כפרש"י הג"ל:] ע"ב בגמ' והא בין בין קתני קשיא. צ"ע אמאי לא משני דמשפחת לה בד' פרים וד' שעירים כדאמר רבה בתר הכי וא"כ נראה דבזה ל"ש כלל ע"ד הראשונה דהא בפר הראשון הי' דעתו להקטיר למחר כזית מזה הפך ואם גם בדם של פר שני נתפנין להקטיר כזית מפר הראשון בנדאי לאו פיגול הוא פיון דמזה הפך לא חישב לעשות בו איסור זמן ודנימא ע"ד הראשונה פמו דבפר הראשון נתפנין להקטיר ממנו למחר פמו כן בפר זה להקטיר ממנו למחר זה רחוק מאוד דהא בנדאי אין הפי' ע"ד הראשונה על המפגל במזיד דאטו בשביל שחטא בפעם אחת עומד עוד לחטוא רק דסתם מפגל שוגג הוא וכיון שהי' בדעתו בעבודה ראשונה לאכול או להקטיר למחר כזית משום איזה צורך מסתמא לא נשתנה דעתו בזה וגם בעבודה שאחרי' עודנו רוצה בהקטרה זו אבל שנאמר שעיתה דעתו על הקטרת כזית אחר אין זה נקרא דעת ראשונה כלל וצ"ע.

מיהו אפשר לומר סברת הגמ' דהפיגול הי' בשגגה שסבור שפן הדין להקטיר למחר וממילא חישב מסתמא בעבודה דפר שני ג"כ להקטיר למחר פיון שסבור שצריך להיות

פ. פעת נ"ל דאין זה קושיא משום דקושביאים פרים אח"כ מ"מ אין מקטירין רק
אימורים של אֶחָד א"כ שנייה ע"ד הראשונה פיון דהי' דעתו להקטיר האימורים למחר
מה לי אינה אימורים פיון דאזתן האימורים הנקטרים הם משלימים הקרבן הראשון:
ובאמת בעיקר הענין דע"ד הראשונה הוא עושה קשה לי דנשיילי' אם פנון לפגל דלמה
לא? הא נאמן פיון דבידו הוא ואי נימא דמיירי באמת שנתפנון לפגל רק בזה פליגי רב
ושמואל דאי ע"ד הראשונה הוא עושה הוי אומדנא דמוכח והוי דברים שבלב דברים
ולשמואל הוי דברים שבלב בלא אומדנא ואינם דברים.

א"כ מאי מקשה הגמ' על רב מפל הני ברייתות שמא מיירי הכא שמאמר שלא נתפנון
בשני' לפגל. א"ו דאפי' בכה"ג סובר רב דע"ד הראשונה הוא עושה וקשה הטעם.

וגם א"א לומר פעין דאמרי' נבחים סתמא פשרים דלשמן קאי היינו אפי' לא נתפנון פלל
כמו כן בפגול פיון דע"ד הראשונה הוא עושה אפי' לא נתפנון באמת פלום סתמא לשם
זה קאי והוי פגול ז"א מלבד דאין זה סברא פלל לעשותו פגול בלי מחשבה רק דא ור
כן דא"כ מאי משני רבא ור"א דשתק בא' מהם ופיגל בשני' או בשלישית דמ"מ פיון
דשני' הי' בשתיקה אע"ג דלא נתפנון פלל פגול היא ומה מהני גילוי דעת דשלישית
לבטל הפגול דסתם שבשני' וצ"ע בכל זה: שם קשיא.

נראה דלהכי לא אמר תיובתא משום דבאמת מצינו לפרש פשוטו דלעולם בפגול
בראשונה הוי בפגול בכל המתיר והיינו דאמר ר"מ בין בראשונה דהוי פגול בכל
המתיר בין בשני' דהוי פגול בתרי' בין בשלישית דהוי פגול בתדא חייב וחכ"א דוקא
שפיגל בכל המתיר היינו נמי בראשונה דזה הוי בכלל פגול פל המתיר.

רק קצת קשה דהו"ל לחכמים למימר דוקא בראשונה פיון דר"מ מיירי נמי בהכי אבל
תיובתא לא הוי: והנה הרמב"ם (פט"ז מה' פסוה"מ) פסק בשמואל. ולכאורה צ"ע דהא
קיי"ל הלכה פרב באיסורי **בתוס' חדשי' פ"ג דכלים דהני פללי גם בדברים שאין
נוהגים בזה"ז וכן כתב במג"א סי' רי"ח עיין שם.

ועיין בשו"ת חו"י סי' צ"ד: ** ואי משום דמסיק בקשיא לרב הא קשיא לאו תיובתא
הוא. כמ"ש הר"ח הובא ברשב"ם (ב"ב נ"ב:) וברא"ש ריש פ"ד דברכות בשם רה"ג
ע"ש]: בגמ' פי מדי מיא בעלמא מדי כו'.

עיקר הפי' נראה פיון דא"י לזרוק בהיכל עד שזרק בפנים. נמצא דכל היכי דאיפסל
בפנים ליכא שם הזי' על שבהיכל פלל.

ול"ד לקומץ ולבונה דיכול להקטיר הלבונה קודם הקומץ. וכמו כן בבזיכי לבונה דכל
בזז מילתא בפ"ע הוא.

משא"כ הכא דצריך להקדים שבפנים. אף דקשה לפ"ז למאי דמשני בד' פרים נמי קשה
מיא בעלמא הוא פיון דאיפסל בפנים.

אבל כבר כתבתי לתרץ זה דכוננת הגמ' דהביא פר אחר והינה ממנו גם בפנים ע"ש
שהדברים נכונים: שם אמר רבה משפחת לה בד' פרים כו'. וקשה לי מה בכך דמביא פר
אחר במתנות שפחוץ פיון שלא נתן מקודם בפנים בהכשר אפתי מיא בעלמא קמדי.

ונלע"ד לפרש דאחר שפיגל פראשונה הביא פר אחר וחסר ונתן באמת גם מתנות
הראשונות מפר השני מטעם דהראשון נתפגל ונפסל. וכיון דכ"א פפרה בפ"ע היא נמצא
דקרב המתיר כמצותו גם לגבי פר הראשון דלולי הפיגול שבו הי' קריבת המתיר דפר
השני עולה למתן דם שלו לכן הראשון עושה פיגול גמור: שם ומ"ד פסול ד"ה קסבר
אין דרף אכילה בכה ואין דרף הקטרה בכה.

ובבה"ז מוחק תיבת אין'. וא"י למה דשפיר טפי לומר דאין דרף אכילה בכה ולכה אין
פיגול ומ"מ פסול משום דהוי כלא הקטיר בפרט דמ"ד פשר ס"ל דאין דרף אכילה בכה
ויש דרף הקטרה בכה א"כ למה נימא דפליגי בסברא הפוכה זה מזה.

מיהו הרמב"ם (פט"ז מפסוהמ"ק ה"ט) כתב כן דאע"פ שדרף אכילה בכה אין דרף
הקטרה בכה. וצ"ע הסברא דבאמת אין דרף לאכול שונמשום שונמשום: דף יז ע"א בגמ'
מאי לאו הקטרה דומיא דהנהו כו'.

קשה לי דשפיר יכולין לפרש בהקטרה ג"כ פיון דלבונה סגי בקורט א' א"כ משפחת
כשהקטיר הקומץ והקורט של לבונה חישב להקטיר קורט של לבונה הנשאר שנפל מן
המנחה קודם הליקוט וחישב עליו להקטירו למחר וצ"ע: שם יתיב ר"מ בר גדא כו'
משמין דר"ח אין הקטרה מפגלת הקטרה ואפ"ל ר"מ וכו' עני מרי משמין דרב א"ל אין
איתמר נמי אר"ח אמר רב אין הקטרה מפגלת הקטרה.

ויש לדקדק למה לא אמר באמת משמין דרב ונהגם די"ל דאומר דבר בשם אומריו הוא
רק למי ששמע הוא ממנו אבל מי ששמע מהמשמיע לו א"צ להזכיר שמו. וכמדומה לי
שבגמ' עצמו נסתפקו בזה באיזה מקום בנזיר (נ"ו).

(דבכה"ג קדמאי ובתראי אמרינן מציעאי לא אמרינן א"כ הו"ל לומר משמין דרב ועי'
בתנחומא פ' במדבר ובהקדמת הש"ף עה"ת) אבל כאן אפשר לומר דבאמת רב אמר
סתם אין הקטרה מפגלת הקטרה כהה דאיתמר נמי אבל ר"ח הוסיף לבאר דאפ"ל ר"מ
קאמר וטעמו משום דמסתבר לי סברא דחריפי דפומבדיתא דמצד חצי מתיר אין
להכשיר פיון דעירב גם לבונה במחשבתו אלא ע"כ טעמין דרב משום דאפ"ל ר"מ אין
זה פיגול כלל פיון דהלבונה לא הותר ע"י הקומץ ולכן אמרו רק בשם ר"ח משום סיפא
דמילתא: שם הקטיר קומץ להקטיר לבונה לאכול שירים למחר.

פירש"י שפיון בהקטרת קומץ לשני דברים אלו להקטיר לבונה למחר ולאכול שירים
למחר. והרמב"ם (פט"ז מפסוהמ"ק ה"ח) לא פ"ל כן רק שחישב בהקטרת קומץ להקטיר
לבונה למחר ובהקטרת לבונה חישב לאכול שירים למחר ע"ש.

ומהתימא על הכ"מ שהעתיק פירש"י על דברי הרמב"ם ולא הרגיש שמחולקין הנה
בפ"י הגמ': והנה לפירש"י הסברא תמוה דמה בכה דחישב גם על השירים ודאי פיגול
דקומץ שהי' על השירים פיגול הוא אבל חצי מתיר הוא פיון דמחשבת הקטרת לבונה
לא מעלה ולא מוריד מאחר דאין הקטרה מפגלת הקטרה וגם הדיוק בין לשון לאכול בין
ולאכול דקדניק קלוש הוא.

גם פ"י הרמב"ם שפשע הקטרת לבונה חישוב על השירים. סברא דחיקא היא פ"ן דפיגול הראשון לאו פלום הוא מה לי במעשה אחרונה וגם העיקר חסר מן הספר שלא נזכר בגמ' מה שחישוב בשעת הקטרת לבונה.

ולולי הראשונים ז"ל הי' נראה לע"ד לפרש דחישוב בשעת הקטרת קומץ להקטיר לבונה במחשבת אכילת שירים למחר פי הכי דמחשבין מעבודה לעבודה בפסול דשלא לשמה ששחט ע"מ לזרוק שלא לשמה פסול ה"ה היכא שחישוב בהקטרת הקומץ שיקטיר הלבונה בפסול מחשבה דפיגול.

ואפי' אי נ"מא דכה"ג לאו פיגול הוא מ"מ עכ"פ אם באמת חישוב אח"כ ג"כ בשעת הקטרת הלבונה פן מהני המחשבה הראשונה להיות נקרא פיגול בכל המתיר וא"ש דיוק הלשון להקטיר לבונה ולא הנוצר למחר פלל גבי לבונה פנ"ל: פ"ק שלישי בתוס' ד"ה הקומץ דליכא למימר מדיוקא לא שמענו דכשר וכו'.

ואין טעם זה מוכרח דגם מחוץ למקומו אין ראי' דנהי דליכא פרת אבל פסול מדאורייתא הוא א"כ פסול מדרבנן י"ל דאיכא בכל גונוי [אפי' בדבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר] ולהכי איצטריך להשמיענו הכא דכשר אפי' מדרבנן.

ומה שביאו התוס' מסוגיא דפ"ק יש לדחות דהכי מקשה הגמ' שם דבר שדרכו לאכול אין. דעכ"פ ס"ל להתנא דלא כר"א רק כת"ק.

והכא מפורש בהדיא דכשר אפי' לכתחילה ונהג' סמך שם על מתני' דהכא: ע"ב בגמ' לא דכו"ע פרת ליכא. הרמב"ם והרע"ב פי' במשנה דלר"א מדאורייתא הני פיגול.

ונראה דס"ל דהגמ' דוחה דאין ראי' מהברייתא מ"מ פ"ן דר' יוחנן אמר להני תרתי מימרות ע"כ ידע דתנאי הוא ולישנא דמתני' משמע כמ"ד דפסול מדאורייתא. וגם בזבחים (כ"ח).

(ס"ל לשמואל נמי הכי כמ"ש התוס' לקמן ד"ה לעולם: דף יח ע"א במשנה ולא פתת פירש"י רק בכדי קומץ.] וכוונתו משום דבלא פתיחה א"א לקמוץ.

והתוי"ט מקשה על רש"י דא"כ מאי פריה בגמ' בסיפא אי שפתתן פתיתות מרובות ק"ו היא כו' הלא י"ל דבסיפא מיירי שגם הקומץ לא פתת פראוי. וא"י כוונתו דא"כ באמת פסול לרש"י [אם לא הי' כדי הקומץ פתיתין שיהי' הקמיצה פראוי]: שם ולא מלח.

פי' הרע"ב פל המנחה רק הקומץ. והלשון משמע פן דמיירי פל המשנה קודם הקמיצה דהניף והגיש נמי קודם קמיצה הוא.

ובתוס' רע"ק תמה על הרע"ב דגם לכתחילה א"צ למלח פל המנחה. ואין דבריו מוכרחין וכמ"ש לעיל (בפ"א ו'.

(מזה.

[וכן פתב הר"ן פ"א דחולין דגם חלק פהגים צריך מלח]. ונהרמב"ם בפ"י המשנה פתב לא מלח פהן אלא זר כדפי' אב"י בגמ'.

ולכאורה קשה פניו דמליחת קומץ אחר הקמיצה היא למה יוכשר בנזר דמקמיצה ואילך מצוות פהונה (כמ"ש התוס' ד"ה ור"ש ועי' בשעה"מ פ"ג מה' יו"ט). אבל נראה הדבר נכון דהא דמקמיצה ואילך מצוות פהונה היינו הדברים הפתובים בפרשה מוקמץ הפהו ואילך אבל מצוות לא תשביט מלח ברית פרשה בפ"ע היא ושם לא נזכר פהו.

כן כ' הרמב"ן פ' ויקרא לענין הגשה דקודמת לקמיצה וצריך פהו ע"ש. ומינושב מ"ש התוס' לעיל (ט').

(ד"ה מקמיצה. וע"ש ברמב"ן דגם מליחה בנזר כיציקה ובלילה): שם ולא הניף פרש"י מנחת עומר וסוטה.

יש לעיין למה לא מעכב תנופה בעומר דתני בי' קרא כמה פעמים והניף. וגם עיקר המצוה והניף הפהו וכת' ביום הניפקם ותליא הכל בתנופה.

וברמב"ם (בה' מעה"ק פי"ג) שהביא משנה זו השמיט לא הניף. ובה' סוטה (פ"ב) דממעט מי שא"י להניף משמע דביכולה אם] לא הניף פשר.

ובמנחת העומר לא הביא הדין. נראה דהבין ג"כ דבעומר מעכב.

ומתני' מירי במנחת סוטה או שאר תנופות דקרבות. וצ"ע לדינא בזה: שם בגמ' לא יצק פהו אלא זר.

צ"ע פניו דאמרינו מקמיצה ואילך מצוות פהונה דיציקה ובלילה פשרין בנזר"כ אפי' לכתחילה נמי ולמה נקט לא יצק פשר דמשמע לכתחילה פסול בנזר. ואפשר דמדרבנן פסול לכתחילה בנזר וצ"ע: שם בתוס' ד"ה גזירה תימא בלשנות כו'.

אפשר ליישב קצת דנראה בזריקה דחישב לזרוק למחר כדי הזי' הני פיגול אפי' פחות מפזית דבהזאה לא הוי שיעור דכזית. וכ"כ הרמב"ם (סוף פי"ד מפסוה"מ"ק) להדיא א"כ נראה דה"ה לר"א בחישוב לשנות מקצת דמו סגי נמי בכדי הזי' דמקרא דהאכל יאכל לפינן אכילת מזבח ואדם בחד שיעורא.

וא"כ י"ל דבחישוב לשנות מקצת דמו פחות מפזית אין לגזור אטו פל דמו דבנדאי לא יחשוב לשנות פל דמו דהא יעבור על איסור פרת אם ישטה פזית דם. אבל עדיין צ"ע לדינא לר"א אי בשתיית פחות מפזית הני פיגול.

עוד י"ל דהא זה ששוחט הקרבן ע"ד להניח דמו אין סברא שמחשב לבטל פל הקרבן דהא שוחט לשם קרבן רק נראה דסובר שפשר להלין הדם למחר. ואע"ג דלפ"ז ממילא יזרקנו למחר מ"מ פניו דלא הי' מחשבתו בפירוש על זריקת דם למחר רק להניחו לא חשיב פיגול ולכן שייך לגזור מקצת דמו אטו פל דמו להניחו כפי' הנ"ל אבל בלשנות לא שייך לגזור אטו פל דמו דכשישטה פל הדם יתבטל פל הקרבן.

ואפשר שכן פוננת התוס' בתירוצם: ע"ב בגמ' פי אינם נבללין מאי הוי. הקשו בתוס' הא לכתחילה מצוה לבלול.

וי"ל פוננת הגמ' פניו דלא בלל פלל פשר א"כ ה"א דעכ"פ בולל רק שא"א לבלול יפה ליתכשר גם לכתחילה: שם והתנן לא בלל פשר. ותמוה דהא שפיר יש לפרש המשנה

דלא בלל פֿשר היינו דלא בלל פֿהן אַלא זר [כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס'] וא"צ לומר הָא כְּדַאיִתָּא וְהָא כְּדַאיִתָּא וא"כ מאי ראי' מביא הגמ' מן המשנה וגם תירוץ התוס' אין מספיק ע"ז.

והי' אפֿשר לומר דלמאי דתני במשנה לא בלל פֿהן פֿשר דיַעבד. משמע דלכתחילה יציקה ובלילה בכהן ואי נימא דזה מדאורייתא א"כ יש להוכיח דע"כ לא בלל פֿלל פֿשר דאי מעבב א"כ פֿינן דלמַצְנָה צָרִיף פֿהן וְכַשְּׁבַלל יִשְׂרָאֵל א"א שׁוֹב לְכַהֵן לְבַלְלֹל וְהָיִי אִינוּ רְאוּי לְבִילַת פֿהן וְלִפְסוּל אפֿי' בְּדִיעְבַד.

בשלמא בלא יצק פֿהן אַלא זר אפתי ראוי שגם הפהן יצוק עוד שָׁמֶן לְמַד רִיבָה שְׁמֵנָה לֹא מִפְּסוּל רַק בְּב' לְגוּגִין אֲבָל בְּלִילָה אַחַר בְּלִילָה לִיפָא. א"כ ע"כ הפי' לא בלל פֿלל פֿשר.

מיהו דוחק לומר פֿן דא"כ יהי' בְּאַמַּת הַדִּין דְּבַלְל זר פֿסוּל פֿינן דְּאִינוּ רְאוּי לְבִילַת פֿהן. וְלֹא מִשְׁמַע הָכִי **בְּחִינוּף (פ' קרח מצנה ש"צ) מְבִנְיָא דִּיצִיקָה וְבִלְיָה בְּכַהֵן וְגַם בְּדִיעְבַד פֿסוּלִין בְּזַר.

ודבריו תמוהין שֶׁהֵם נִגְד גמ' מְפִנְרֶשֶׁת פֿאַן: ** וגם מאיזה טעם יהי' מצנה מדאורייתא בכהן פֿינן דְּמִקְמִיצָה וְאִילָף מַצְנוֹת פֿהוֹנָה וצ"ע: עוד י"ל לפי מה דאמרין לקמן דמנחת נסכים דלא פֿתיב שם פֿהוֹנָה בְּקִמִּיצָה מנ"ל להכשיר זר ביציקה רק משום דיציקה לא פֿתיב בְּמִנְחַת נְסָכִים רַק דְּגִמְרִינוּ מִשְׁאָר מְנַחֲוֹת וְלֹא עֲדִיפָא מִיִּנְיָהוּ.

וא"כ הָא בְּלִילָה מְפִנְרֶשׁ גַּם בְּמִנְחַת נְסָכִים א"כ אי לא בלל פֿסוּל יְפִסוּל גַּם בְּלַל זר בְּמִנְחַת נְסָכִים וּמִתְנִי' דְּלֹא בְּלַל פֿשר מִשְׁמַע גַּם בְּכָל הַמְּנַחֲוֹת אפֿי' מְנַחַת נְסָכִים וְע"כ הַטַּעַם מִשׁוּם דְּלֹא בְּלַל פֿלל נְמִי פֿשר: שָׁם לִימָא מִתְנִי' דְּלֹא כַר"ש כו'.

קצת קשה די"ל דר"ש לכתחילה קאמר דצריף פֿהן בְּבִילָה וּמִתְנִי' רַק פֿשר אִיתָּמַר בְּדִיעְבַד. וְאוּלַי לְשׁוֹן הַבְּרִייתָא מִשְׁמַע דְּלִיתָּא פֿלל בְּזַר אפֿי' דִּיעְבַד אוֹ כַמ"ש לְעִיל דַּס"ל לְהַגְמ' דְּרַק מְדַרְבְּנֵן בְּעִי פֿהן לְכַתְחִילָה בְּמִתְנִיתִין: שָׁם א"ר נַחְמֵן לֹא קִשְׂיָא פֿאַן בְּמִנְחַת פֿהן כו'.

הקשה חתני מ' יַעֲקֹב מֵאִיר נ"י תִּינַח בְּלִילָה פֿתִיתָּה מֵאִי אִיפָא לְשִׁנוּיִי הָא ר"ש ס"ל לְקַמֵּן (ע"ה.) דְּבְּמִנְחַת פֿהן לִיפָא פֿתִיתָּה פֿלל פֿל שְׁאִין בָּהּ קְמִיצָה אִין בָּהּ פֿתִיתָּה.

והי' אפֿשר לומר דפֿתיתָּה דלא אינדכר פֿלל בְּהָאִי פֿרְשָׁה דוֹהֲבִיאָה וְקַמֵּץ אַה"נ דְּלִיתָּא בְּזַר דְּרַק יִצִיקָה וְבִלְיָה דְּכִתִּיב בְּתַר הָכִי וְהִבִּיאָה וְקַמֵּץ מִמַּעֲטִין דִּיצִיקָה וְבִלְיָה פֿשרִין בְּזַר אֲבָל פֿתִיתָּה לֹא.

ובמשנה לא פֿתת הפי' לא פֿתת פֿלל פֿדלעיל. מיהו הַרְמַב"ם (פי"א מפסוה"מ"ק) פֿתב לֹא פֿתתו פֿהן אַלא זר פֿשר.

ולכן נראה לומר דפֿתיתָּה פֿינן דְּבְּדִיעְבַד לֹא מְעַבְב פֿלל רַק מַצְנָה לְכַתְחִילָה וְלְכַתְחִילָה מַצְנָה נְמִי בְּכַהֵן שְׁיִיף שְׁפִיר לְשׁוֹן ר"ש דְּפֿתִיתָּה בְּכַהֵן הִיא אֲבָל יִצִיקָה דְּמַעֲפֶכֶת וְאִי בְּכַהֵן לֹא מְעַבְב לֹא הו"ל לר"ש לְסַתְּוֹם דִּיצִיקָה בְּכַהֵן הוּא פֿנ"ל: תוֹס' ד"ה ור"ש וַא"ת כו' וי"ל דְּבַלְל זר גִּרַע דְּמִיחַל עֲבוּדָה כו' א"נ כו' תִּמְהַנֵּי עַל הַתּוֹס' שְׁנִדְחָקוּ בְּזַה וְהוֹצִרְכוּ לומר מִשׁוּם דְּזַר מְחַלֵּל גִּרַע טְפִי.

הָא בְּפִשְׁיטוֹת נִיחָא דְוֵדָאֵי הָא דְלֹא בָּלַל כְּפֶשֶׁר הִפִּי שְׁנָתָן כָּל הַשְּׁמֹן בְּתַחֲזִילָה וְלֹא הֵנִיחַ שְׁמֹן לְבַלְלֹל כְּדַפְרֵשׁ יי בְּמִשְׁנֵה וּלְהִכִּי אֵין הַבְּלִילָה מְעַפֵּב. אָבַל בָּלַל זֶר הִפִּי שְׁנָתָן שְׁמֹן שֶׁל הַבְּלִילָה וּבְלָלָהּ.

א"כ זֶה הַנְּתִינָה שֶׁל הַשְּׁמֹן וְדָאֵי מְעַפֵּב וְלִכּוֹן אֵי בְּעֵי כְּהוֹנָה מִיפְסֵל בְּזֶר וְה"ה בְּבַלְלָה חוּזַן לְעִזְרָה. אָבַל בְּאַמַּת מִיְלְתָא דְלֹא מְעַפֵּב וְכֵן מְלַח וְדָאֵי בְּנָתָן זֶר ג"כ כְּפֶשֶׁר.

וְגַם בְּלֹא זֶה אֵינִי מִבִּין כְּלָל שְׁיִטַּת הַתּוֹס' דְּכִפְשִׁיטָא לְהוּ דְּכָל דְּבְעֵי כְּהוֹנָה פְּסוּל אֵי לֹא נַעֲשֶׂה כְּלָל וְהִרִי הַגְּשָׁה וְתַנּוּפָה דְלֹא מְעַפֵּב וּמ"מ מְצַרִּיף ר"ש פְּהֵן. וּפְשִׁט הַסּוּגִיָּא דְקוֹשְׁיָא הַגַּמ' רַק עַל יְצִיקָה כִּינּוֹן דְּמְעַפֵּב בְּלֹא יֵצֵק כְּלָל מִמִּילָא לִר"ש בְּלֹא יֵצֵק פְּהֵן אֲלֵא זֶר נְמִי פְּסוּל דְּעֵבוּדַת הַזֶּר כְּמֵאן דְּלֹא עֵבַד כְּלָל לִר"ש: דָּף יט ע"א בַּגַּמ' וְסַבֵּר ר"ש מְקַרָּא נְדַרְשׁ לְפָנָיו וְכו' לְכַאוּרָה קִשָּׁה דְּרַבְּנָן אֲדַרְבָּנָן נְמִי לְפָרוּף.

וּי"ל דְּהִכָּא בְּאַמַּת אֵין לְדַרוּשׁ לְפָנָיו טְפִי מִבְּכָל מְקוֹם דְּהָא וְהִבִּיאָה אֵל בְּנֵי אַהֲרֹן הָיוּ כְּמִפְנוֹרֵשׁ בְּהִדְיָא דְעַד עֵתָה לֹא הִי בְּכַהֵן רַק עַל ר"ש פְּרִיף מִק"ו דְּאַפִּי בְּעֵלְמָא לֹא דְרִשׁ לְפָנָיו אָבַל אֲדַרְבָּנָן לֹא קִשָּׁה מִיַּדִּי כַּנ"ל: שָׁם גְּלִי רַחֲמֵנָא בִּיּוֹה"כ וְשַׁחַט אֶת פֶּר הַחֲטָאת אֲשֶׁר לוֹ כו', ק"ק דִּילְמָא בְּעֵלְמָא מִצּו' בְּבַעֲלִים אָבַל לֹא מְעַפֵּבַת דְּנוֹסְמָף וְשַׁחַט לֹא לְעִיכּוּבָא נְאָמַר א"כ צְרִיף קָרָא בְּחֲטָאת דִּיּוֹה"כ לְעִיכּוּבָא.

וְהִי אֲפֹשֶׁר לֹמַר דִּר"ש ס"ל דְּשַׁחֲיִטַּת פְּרוֹ בְּזֶר כְּפֶשֶׁרָה רַק לְכַתְּחִילָה כְּתִיב וְשַׁחַט אַהֲרֹן א"כ מוֹכַח דְּבַעֲלְמָא אִפִּי לְכַתְּחִילָה א"צ בְּעֵלִים. מִיּוֹה בַּתּוֹס' כְּתִבוּ לְהִיפּוּף דְּמִשְׁמַע מְהִכָּא דִּלְר"ש שַׁחֲיִטַּת פְּרוֹ בְּזֶר פְּסוּלָה וְא"י כְּוָנְתָם.

וְאַפֹּשֶׁר לִיֵּיִשֵׁב דְּכַמָּה פְּעָמִים כְּתִיב בְּקָרָא וְסַמָּף וְשַׁחַט וְהָיוּ הֵף הֵי קִשָּׁא בְּכָלֵל שְׁנִינָה הַכְּתוּב עֲלָיו לְעַפֵּב וּפְסוּל שְׁלֹא בְּבַעֲלִים אֵי לָאו דְּגְלִי קָרָא לְהַכְּשִׁיר: בַּתּוֹס' ד"ה תּוֹרָה וְכו' אִוֵּר"ת כו'.

פִּיר"ת רַחוּק קִצַּת בְּלִשׁוֹן הַגַּמ' וְקוֹשְׁיָת ר"ת צ"ע דַּאֲפ"ל בְּפִשְׁיטוֹת דַּע"כ לֹא אָמַרְיָן חוֹקָה עִיכּוּבָא רַק לְדַכְרִים הַנְּאָמְרִים בְּפֶרֶשָׁה שְׁנַאָמַר בְּהַ חוֹקָה בִּיּו"כ גַּם בְּמִנְחָה לִס"ד דַּגַּמ' [דְּכָל מַה שְׁצִנָּה לְעֵשׂוֹת בְּאוֹתוֹ פְּרִשָּׁה מְעַפֵּב אָבַל בְּרַחוּז יָדִים וְשִׁתּוּי יָיִן נְהִי דְכְּתִיב חוֹקָה אָבַל שְׁנַאָמַר דְּמַחֲלֵל עֵבוּדָה בְּכַף אֵין הוֹכְחָה דְּעֵבוּדָה לֹא נְאָמַר בְּפֶרֶשָׁה זֹו וְדו"ק: ע"ב בַּגַּמ' וְשִׁמּוּאֵל דּוֹרוֹת מְשַׁעָה לֹא יִלְפִינָן.

וְלִרְב צ"ל דִּילְפִינָן דּוֹרוֹת מְשַׁעָה. וּמִסְתַּמָּא הִלְכָה כְּרַב.

וּבְרַמְב"ם לֹא מְצַאֲתִי הַדִּין אֵי קְמִיצָה בִּיד מְעַפֵּב. וְתַמְהֵנִי עַל הַתּוֹס' שְׁנַדְחָקוּ בְּהָא דְרַבָּא יָד יָד לְקְמִיצָה וְהִלָּא י"ל דְּרַבָּא פּוֹסֵק כְּרַב.

גַּם אֲפ"ל דְּשִׁאֲנֵי הֵתָם דְּשַׁעָה עֲצָמוּ לְמָדוּ מַגּוֹז"ש דִּיד דְּמַצּוֹרַע דְּהוּא לְדוֹרוֹת מִמִּילָא לְעַנְיָן זֶה הַדִּין שֶׁפִּיר יִלְפִינָן לְקְמִיצָה לְדוֹרוֹת מִקְמִיצָה דְּשַׁעָה. וְגַם מַה שְׁהַקְשׁוּ בַּתּוֹס' מְהָא דַּאָמַר אַהֲרֹן אִם שְׁמַעַתָּ בְּקַדְשֵׁי שַׁעָה כו'.

נִרְאָה דִּל"ד לְהִכָּא דְּהֵתָם הָיוּ הוֹרָאת שַׁעָה שְׁבִיּוֹם הִנָּה הוֹסֵר אֲנִיּוֹת וְהָיוּ חִידוּשׁ וְאֵין לָף בּוֹ אֲלֵא חִידוּשׁוֹ וְלְהִכִּי לֹא הו"ל לְהַקֵּל בְּקַדְשֵׁי דּוֹרוֹת. אָבַל בַּכ"מ י"ל דּוֹרוֹת מְשַׁעָה

לְפִינֵן: דָּף כ ע"א בגמ' בְּרִית אַמּוּרָה בְּמִלַּח מְשַׁמַּע דַּאֲל"ה הו"א לֹא מְלַח כְּשֶׁר וְכֵן ס"ל לר' יוֹסֵף לְתַנָּא דְּמַתְנִי'.

וְקִשָּׁה נִימָא פִּל מִיְלְתָא דְאָמַר רַחֲמֵנָא לֹא תַעֲבִיד א"ע לֹא מְהַנִּי דְכְּתִיב וְלֹא תִשְׁפִּית מְלַח בְּרִית. וְכ"כ הֶרְמֵב"ם (פ"ה מה' אסוה"מ) הַמְקַרִּיב דְּבָר עַל הַמְזֻבָּח בְּלִי מְלַח לֹוֹקָה וּבִאֲמַת הַקְּשִׁיתִי עַל הֶרְמֵב"ם בְּזֶה דִּי"ל דְּעֵיקָר הֵלְאוּ מַה שְׁלֹא נָתַן הַמְּלַח וְזֶה הָוֵי לֹאוּ שְׂאִין בּוּ מַעֲשֶׂה כַּמ"ש הֶרְמֵב"ם בְּעֶצְמוֹ (פ"א מה' חגיגה) גִּבִּי רְאִית פָּנִים בְּלֹא קֶרְפֶּן בְּרָגֶל דְּהָוֵי לֹאוּ שְׂאִין בּוּ מַעֲשֶׂה דְהֶרְאָל' מִצְוָה בַּפ"ע וְהַעֲבִירָה מַה שְׁלֹא הִבִּיא עִמּוֹ קֶרְפֶּן וְה"ה הִכָּא הַהִקְרָבָה מִצְוָה וְהַעֲבִירָה מַה שְׁלֹא נָתַן עָלָיו מְלַח.

וּבַע"כ צָרִיכִין לְחַלֵּק דְשְׂאֵנֵי הַתָּם דְּהִבְאָת קֶרְפֶּן עַכ"פ מְהַנִּי אַח"כ וַיֵּשׁ לוֹ ג"כ תִּשְׁלוּמִין כָּל שְׂבָעָה אֲבָל הִכָּא דְהַמְצִינָה לִיתָן עָלָיו מְלַח [בְּשַׁעַת הַקְּרָבָה] הָוֵי הַהִקְרָבָה בְּלִי מְלַח גּוּף הַעֲבִירָה וַיֵּשׁ בָּהּ מַעֲשֶׂה.

וְא"כ נִימָא אִי עֲבִיד לֹא מְהַנִּי וְהָוֵי כֹּלָא הַקְּטִיר כְּלָל וְצ"ע: שׁוּב רְאִיתִי דַּז"א דְהָא כָּל מִיְלֵי דְקִדְּשִׁים **כֵּן כְּתִב בְּשַׁע"מ (פ"א מה' ק"פ) וְע"ש שְׁהִבִּיא בְּשֵׁם הַרִיטְבָ"א דְהִכִּי דְאִיכָּא לֹאוּ לֹא צָרִיף שִׁינָה הַכְּתוּב לַעֲכַב.

וְתַמּוּ מִסּוּגֵיָא דְהִכָּא דְאִיכָּא נְמִי לֹאוּ דְל"ת מְלַח וְאִפ"ה בְּעֵי קָרָא לַעֲכַב וְצ"ע: ** דְלֹא מַעֲכָבֵי נְמִי עַכ"פ אִיסוּרָא דְאוּרִייתָא הוּא וְכֵן זָר שְׁעָבַד דְצָרִיף קָרָא דְמַחֲלֵל עֲבוּדָה (בְּזֻבְחִים ט"ו:) אַע"ג דְלָקִי וְע"כ דְבִקְדָּשִׁים צָרִיף קָרָא לַעֲכַב.

וְלֹא אָמְרִי א"ע לֹא מְהַנִּי: שָׁם וְאִבַּע"א פִּינּוֹן דְכְּתִיב בִּי בְּרִית כְּמָאן דְתַנָּא בִּי קָרָא. נִרְאָה דְלִהָדָף תִּירוּצָא לְכוּ"ע אִית לֵהוּ דְמְלַח מַעֲכַב וּפְלִי דְמַתְנִי' לֹא מְלַח כִּהֵן אֲלֵא זָר.

וְכ"כ הֶרְמֵב"ם בְּפִי הַמְשָׁנָה וּבְחִיבּוּרוֹ דְמַה דְפָרִיף וְכִי תַעֲלֶה ע"ד זָר קָרַב לְגִבִּי מְזֻבָּח וְדֹאֵי קוֹשְׁיָא חֲלוּשָׁה הִיא דְמַה בְּכָף שְׁקָרַב וְמִלַּח וְגַם מִשְׁכַּחַת שְׁמִלְחוּ מִקּוֹדֶם דְנִהִי דְהַמְצִינָה לְמִלּוֹחַ [מְנַחֲחוֹת] בְּרֹאשׁ הַמְזֻבָּח וְקָרְבָּנוֹת בְּרֹאשׁ הַכֹּפֶּשׁ] מ"מ וְדֹאֵי בְּמִלַּח מִקּוֹדֶם ג"כ כְּשֶׁר רַק פְּנוּנַת הַגַּמ' הִי דְלִהִכִּי דוֹחֵק לְפָרֵשׁ הַמְשָׁנָה מְלַח זָר דְלֹא שְׁכִיחַ כֵּן אֲבָל הַשְׁתָּא הַדְרִינּוֹן מְזֶה וּמְפָרְשִׁים לֹא מְלַח כִּהֵן אֲלֵא זָר כְּנ"ל פְּשׁוּט וְכֵן מְצִאתִי בַּלח"מ (פ"ה מֵאִסוּה"מ): שָׁם בַּגְמ' אַחֲרִים דְבָאִין חוּבָה לָהּ מֵאִי נִיהוּ עֲצִים כּו' אִימָא לְבוּנָה וְאִייתִי דָם דְאִיכָּא נְסָכִים.

לֹא נִתְבָּאָר פִּי הַגַּמ' דְלִכְאוּרָה נִרְאָה הַפְּנוּנָה עַל הַבְּרִייתָא דְמְשַׁמַּע מִינָה דְמַצַּד הַפָּרֵט דְאַחֲרִים בָּאִין חוּבָה אִימְעוּט דָם שְׁהָרִי מְקֻשָּׁה אִי מָה הַפָּרֵט שְׁמַתִּיר אָבִיא דָם. מוֹכַח דְמַצַּד בָּאִין חוּבָה אִימְעוּט דָם וְע"ז פָּרִיף אִימָא אַחֲרִים בָּאִין חוּבָה לְבוּנָה וְנִרְבָּה דָם.

וְכַנּוּנַת הַגַּמ' דְאִי נְפָרֵשׁ אַחֲרִים חוּבָה עֲצִים א"כ צָרִיף לִהְיוֹת כְּמוֹ עֲצִים שְׁנַצְרָף לְגוּף הַקְּטִירָה דְקוֹמֵץ אֲבָל הַנְּסָכִים מִיְלְתָא בַּפ"ע הִיא. אֲבָל אִי פִי אַחֲרִים כּו' לְבוּנָה דְהוּא נִקְטָר בַּפ"ע לְשִׁיטַת רַש"י לְעֵיל (י"ג:) ע"ש] שְׁפִיר ה"ה נְסָכִים חָשִׁיב בָּאָה חוּבָה לָהּ.

וְע"ז מְשַׁנֵּי הַגַּמ' דְאַפִּי נִימָא אַחֲרִים חוּבָה לְבוּנָה נְמִי לֹא דְמִי לְנְסָכִים דְלְבוּנָה בְּכָלִי אַחַד. אֲבָל מַה דְסִינִים הַגַּמ' אֲבָל עֲצִים פִּי הִיכִי דְמַתְכַּשְׁרָא כִּהֵן מְנַחָה הִכִּי מַתְכַּשְׁרָא כִּהֵן כְּוָלָהוּ קֶרְבָּנוֹת א"י פִּירוּשׁוֹ.

חָדָא מַה קְשִׁיָא לְהוּ תוּ דְצָרִיף לְסִיִּים הֵכִי לְהוּי נְמִי עֲצִים בְּכֻלָּל אַחֲרִים בְּאִין חוּבָה אַתִּי
נְמִי שְׁפִיר. וְתוּ דְאִי מְסִיק הַגְמָ' דְכִינּוּן דְפֶרֶט הַכְּתוּב קָרְבּוּ מְנַחָה מְשֻׁמַּע דְּוָקָא אַחֲרִים חוּבָה
לְהוּ יוֹתֵר מְשַׁאֲר קָרְבָּנוֹת וְהִינּוּ לְבוּנָה.

א"כ מַה מְקֻשָּׁה תוּ הַבְּרִיָּתָא אִי מַה מְנַחָה שְׁמַתִּיר אִיף אַפְשָׁר לֹמַר בְּן א"כ לְמַה פֶּרֶט
מְנַחָה הָלֵא פֶּל קָרְבָּנוֹת מְתִירִי הֵם וצ"ע בְּפִי הַגְמָ': שֵׁם נְסֻכִים בְּהַדִּי אִימּוּרִים קְאָתִי.
צ"ע לְפִי הַס"ד דַּגְמָ' אִם נְאָבְדוּ אוּ נְטָמְאוּ הָאִימּוּרִים דְּהִזְבַּח כְּשֶׁר דְּהִקְטַרְת אִימּוּרִים לֹא
מְעַפְבָּא נִימָא דְפֶטוּר מְנְסֻכִים וְזֵה דְבַר תִּימָא דְהַתּוֹרָה חִינּוּבָה נְסֻכִים לְכָל קָרְבָּן: ע"ב בַּגְמָ'
מֵאֵן שְׁמַעְתָּ לִי דְאָמַר עֲצִים אִיקְרִי קָרְבָּן כו'.

וְתַמּוּה דְהָא לְרַבָּנָן נְמִי מִיקְרִי קָרְבָּן. וְכ' הַתּוֹס' דְמְשֻׁמַּע לִי דְוָמִיא דָּדָם.

מ"מ קְשָׁה הָא עֲצִים שְׁמַבְעָרִין תָּמִיד, עַל הַמְזַבַּח גַּם לְרַבִּי לֹא בְּעֵי מְלַח א"כ שְׁפִיר
אִיֶּצְטְרִיף קָרָא לְמַעַט הִנֵּי עֲצִים. וצ"ל דס"ל לְהַגְמָ' דְלְרַבִּי הִנֵּי עֲצִים לֹא מִיקְרִי קָרְבָּן.

רַק קָרְבָּן דְעֲצִים הֵם דְבְּעֵי קְמִיצָה וּמְלַח. אֲבָל הִנֵּי דְמַבְעָרִין עַל הַמְזַבַּח לֹא מִיקְרִי קָרְבָּן
וּא"צ מִיעוּט כַּנ"ל.

מִיְהוּ אַפְתִּי קְשָׁה מַה דְמְקֻשָּׁה הַגְמָ' בְּתֵר הֵכִי מְבַרִיָּתָא דְעֲצִים א"צ מְלַח דְאֶתִּיא דְלֹא כְּרַבִּי
הָלֵא גַם לְרַבִּי א"ש בְּעֲצִים דְמַבְעָרִין תָּמִיד. וצ"ל מְשׁוּם דְתַנִּי סְתָם עֲצִים מְשֻׁמַּע דְכָל
עֲצִים לֹא בְּעֵי מְלַח לְכֹן לֹא אֶתִּיא כְּרַבִּי: בְּתוֹס' ד"ה אֲדַרְבָּה וְתִימָא כו'.

נִרְאָה לִינִישְׁב דְּוָקָא הִנֵּי דְבָרִים שְׁמַצִּינוּ בְּהֵם חוּמָר שְׁיָיף לֹמַר דְלֵהֵכִי הַחֲמִיר בְּהֵן הַכְּתוּב
לְהַצְרִיף מְלַח אֲבָל מַה דְאִין חִינּוּבִין עָלְיוּ מְשׁוּם פִּיגּוּל קוֹלָא הוּא וְאִין לְתַלּוֹת הַדִּין בְּזֵה
כַּנ"ל פְּשׁוּט.

גַּם י"ל דְכָל קָרְבָּן מְנַחָתָה כּוֹלָל אִפִּי מְנַחָת חוּטָא דְכֵהֵן דְלֵר"ש הַקּוּמֵץ קָרַב לְעֲצָמוּ
וְהַשִּׁירִיִּים לְעֲצָמָם א"כ יֵשׁ בְּשִׁירִיִּים פִּיגּוּל. מִיְהוּ לְרַבָּנָן דְקִי"ל כְּוֹנְתִיָּהוּ הַקְשׁוּ הַתּוֹס'
שְׁפִיר.

אִף תִּי הֵרָאשׁוֹן נ"ל הַגּוֹן: בַּד"ה נְפֻסָּל בְּשְׁקִיעַת הַחֲמָה כו' וְתִי ר"ת כו' וְנִיחָא טְפִי כו'.
יֵשׁ לְתַמּוּה עַל פִּי זֵה מַה דְאָמְרִינָן בְּיוֹם זָבַחוּ בְּיוֹם שְׁאֲתָה זוֹבַח אֲתָה זוֹרֵק הָלֵא זְבִיחָה
גּוּפָא לִיתְכַּשֵּׁר אַחַר תְּחִילַת שְׁקִיעָה דְיוֹם הוּא וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' אַח"ז דְבָאֵם אִינוּ עֲנִיָן לְסוּף
שְׁקִיעָה תְּנַהוּ לְתַחֲלִילַת שְׁקִיעָה אֲבָל מַה מְקוּם לְתַלּוֹת דִּין זְרִיקָה בְּשַׁחֲיטָה דְשַׁחֲיטָה עֲצָמָה
לֹא יִדְעִינָן רַק מְזֵה הַכְּתוּב.

וְלִילֵי דְבְרִיָּהֶם הָוִי אֲמִינָא בְּכּוֹנוֹת הַר"ת דְמוֹדָה דְאַחַר תְּחִילַת שְׁקִיעָה יְכוּלִין לְשַׁחֲוֵן
וְלִזְרוֹק רַק כָּל שְׁשַׁחַט קוֹדֵם שְׁקִיעָה וְאַחַר תְּחִילַת שְׁקִיעָה בָּא לְזְרוֹק ע"ז דְרָשִׁינוּ דְנְפֻסָּל
בְּשְׁקִיעָה מְשׁוּם דַּע"כ הַיּוֹם נְשַׁתְּנָה אַחַר תְּחִילַת שְׁקִיעָה וְלָכֵן לֹא הָוִי בְּיוֹם שְׁאֲתָה זוֹבַח
וְדוֹקָא כַּה"ג פּוֹסֵל קָרָא.

וּא"ש הַלְשׁוֹן הַדָּם נְפֻסָּל בְּשְׁקִיעָה. אִף לְפִי"ז נְצָרָף לְפָרֵשׁ הֵכָא בְּמְנַחָה דַּג"כ נְפֻסָּל הַקּוּמֵץ
שְׁקִיעָה קוֹדֵם שְׁקִיעָה וְשְׁקִיעָה עָלְיוּ חֲמָה נְפֻסָּל מְלַהֲקִטִיר וְדוּחַק הוּא אִף לֹא מְצָאֵתִי פִי
אַחַר לְשִׁיטַת הַר"ת: דָּף כַּא ע"א בַּגְמָ' הָאִי תַנָּא הוּא דְתַנָּיא ר"י בְּנוּ שְׁל ר"י בְּרַוָּקָא כו'.

קָשָׁה לִי א"כ לְבוֹנָה נְמִי אֵינָה מְקַבֶּלֶת טוֹמְאָה כְּמוֹ עֲצִים לְחֹשֶׁב נְמִי לְבוֹנָה. וְהִיא אֶפְשָׁר לֹא מְשֻׁם דְּלְבוֹנָה אֵינָה מְנַחֵה בְּכָלִי וּלְבוֹנָה בַּפ"ע אוֹ בְּזִיכִי לְבוֹנָה אֵה"נ דַּא"צ מְלַח.

וְהַרְמַב"ם (פ"ה מה' אִיסוּרֵי מִזְבֵּחַ) פָּתַח דִּינֵן וְדָם וְעֲצִים א"צ מְלַח וְכָתַב הַכ"מ דַּס"ל כַּר"י בְּנוֹ שֶׁל רִיב"ב. וְז"א דַּא"כ הו"ל לְמִיחָשֵׁב גַּם קְטוֹרֶת.

כַּמ"ש הַלַּח מְשֻׁם עַל הַכ"מ. וְלַפְמ"ש גַּם לְבוֹנָה לֹא הִיא צָרִיף מְלַח.

וְהַרְמַב"ם שָׁם בְּסוּף הַפָּרָק פָּתַח דְּשָׁם הָיוּ מוֹלַחִין קוֹמֵץ וּלְבוֹנָה. וְרַחוּק לֹא מְמַיְרִי דוֹקָא בְּלְבוֹנָה שְׁעַם הַמְנַחֵה: שָׁם אֵלָּא טַעְמָא דְּמַעֲטֵי קָרָא כו' דָּם שְׁבִישְׁלוֹ א"ע עָלָיו כו' קָצַת קָשָׁה דִּילְמָא הִינְנוּ לְאַחַר דְּמַמְעֵט קָרָא.

אֲבָל אֵי לֹא מִיַּעוּטָא וְהָיוּ בְּעֵי מְלַח הִיא בְּאֶמֶת עוֹבֵר עַל הַדָּם גַּם אַחַר שְׁבִישְׁלוֹ וּמְלַחוּ פִּינּוֹן דְּכָשָׁר לְהַקְרָבָה. וְהִיא אֶפְשָׁר לֹא מְשֻׁם בְּלִשׁוֹן הַגַּמ' נִפְקָא לִי מִתּוֹרַת דָּם דְּאִין הַטַּעַם מְשֻׁם דְּפָסוּל לְהַקְרָבָה כַּדְּפָרְש"י רַק דְּהָכִי גְמִיר לִי דַּע"י הַבִּישׁוּל נִפְיָק מִתּוֹרַת דָּם.

רַק לְפָרְש"י קָשָׁה: שָׁם בַּחֲמָה נְמִי לִימָא הוֹאִיל וְאִיִּדְחֵי אִיִּדְחֵי. נִרְאָה לְפָרְש"י דְּאִין הַפְּנוּנָה אִיִּדְחֵי מְטַעַם דָּם שְׁבִישְׁלוֹ דְּשָׁפִיר י"ל פִּינּוֹן דְּהִזְדַּר לְהִיּוֹת כְּבָרָא שׁוֹנָה לֹא חָל עָלָיו כָּלֵל שָׁם בִּישׁוּל רַק הַפְּנוּנָה מְשֻׁם דָּם קְרוּשׁ א"א לְזָרוּק וְאִיִּדְחֵי.

וְהָא דְּמִשְׁמַע דְּהַקְרָבָה לְזַעֲרֵי מְשֻׁם דְּבָלָאוּ הֵן דְּזַעֲרֵי י"ל דְּאֶפְי' דָּם שְׁאִינוּ פָּשָׁר לְגָבוּהַ אֲסוּר וְחִיבִין עָלָיו רַק לְזַעֲרֵי דְּבָשְׁלוֹ אִינוּ עוֹבֵר הוֹאִיל וְלֹא חֲזִי לְגָבוּהַ לְפָרְש"י א"כ הַכָּא נְמִי נִימָא דְּאִיִּדְחֵי.

מִיָּהוּ קָצַת קָשָׁה לָמָּה לֹא מְקָשָׁה אַהֵן דַּר"י דְּאָמַר הוֹאִיל וְאִיִּדְחֵי אִיִּדְחֵי מִהֵן בְּרִייתָא דְּהַקְפָּה אֶת הַדָּם. וְנ"מ לְדִינָא לַפְמ"ש דְּאֶפְי' לְהַפּוֹסְקִים דָּם שְׁבִישְׁלוֹ אִינוּ עוֹבֵר עָלָיו מ"מ בְּבִישְׁלוֹ בַּחֲמָה עוֹבְרִין עָלָיו מְדַאֲוֵרִיתָא: שָׁם פֶּאן בְּחֻטְאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת וְכו' עֵי פִירִש"י.

וְהַסְּוֵגָא תְּמוּהַ דְּדָם חוֹלִין וְאֶפְי' דַּחִי דְּלֹא רְאוּי כָּלֵל לְגָבוּהַ חֲזִיב מְשֻׁם דְּכִיּוּצָא בּוֹ עוֹלָה לְגָבוּהַ בְּבִיחָת קְדָשִׁים וְחֻטְאוֹת פְּנִימִיּוֹת מִיִּגְרַע גְּרַע אַע"ג דְּכִיּוּצָא בּוֹ בְּחֻטְאוֹת פָּשָׁר וְצ"ע.

וְהִנֵּה מְשֻׁמְעוֹת הַסְּוֵגָא עַכ"פ לְדִינָא דְּדָם שְׁקָרֵשׁ פָּשָׁר לְגָבוּהַ בְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן דְּהָיוּ שָׁם נִתְיָנָה עָלָיו אַע"ג דְּמִשְׁרִיק וְנוֹפֵל אַח"כ וּבְפְנִימִיּוֹת פָּסוּל וְאִיִּדְחֵי אֶפְי' הַדָּר אַח"כ דְּזָנָה גַּם רַבָּא מוֹדָה רַק לְעַגְנֵן חִיּוֹב בְּאַכִּילָה פְּלִיג.

וּמִהִתִּימָא עַל הַרְמַב"ם שֶׁלֹּא הִבִּיא הֵנִי דִּינִים כָּלֵל: שָׁם ל"ק הָא דְּסָרִיף. צ"ע אֵי גַּם בְּדָבָשׁ וְחֻלָּב בְּסָרִיף חוּצָין אוֹ דוֹקָא בְּדָם.

וּתְמַהֲנִי עַל הַטּוֹר (י"ד קצ"ח) דְּלֹא הִבִּיא כָּלֵל דְּסָרִיף חוּצָין. וְהִנֵּה הַרְמַב"ם (פ"ב דְּמִקְנָאוֹת) הִבִּיא הַבְּרִייתָא דִּיו וְחֻלָּב וְדָבָשׁ וְדָם לַחֲזִין אִין חוּצָין וְאַח"כ הִבִּיא דָּם שְׁסָרִיף בְּבִישְׁרֵי חוּצָין.

מְשֻׁמְעַ דְּדוֹקָא בְּדָם שְׁיִיף זֶה הַחִילּוּק בֵּין סָרִיף. וְגַם מִה שְׁהוֹסִיף בְּבִישְׁרֵי אֶפְשָׁר דְּהִבִּין דְּדוֹקָא דָּם מִתּוֹךְ מִכָּה אוֹ חֲתוּף בְּבִישְׁרֵי הָאֲדָם פִּינּוֹן דְּהוּא מְעוֹרָב בְּהַבְּשָׁר חֲשִׁיב כִּיפֵּשׁ.

ואולי זה דומה להך דנדה (ס"ז.) (בריבדא דכוסילתא שהדם נגלד על המכה חשיב פיבש. ולפי שהביא זה הטור (בסימן קצ"ח) שם סמך על זה וצ"ע אכן הש"ך שם (ס"ק כ') לא פתב פון: שם תקריב כ"ש פירש"י אפי' אינה סדומית. והרמב"ם (פ"ה מה' אסוה"מ) פתב אם נתן כל שהוא מלח פשוט.

והי' נראה שהוציא זה הדין מפאן דפי' כ"ש בפשטין' וכ"כ הכ"מ שם באמת אבל דוחק לפרש פון דמעיקרא מרבה התנא שא"צ להיות כבנין ואח"כ הוסיף כ"ש והו"ל להביא מעיקרא ריבוי דתקריב כ"ש.

לכן נראה דהרמב"ם הוציא דין זה מגמ' דלעיל גבי דם] דאמרינן מהו דתימא למשדי בי' משוהו למצנה בעלמא. א"כ מוכח דסגי בכ"ש אפי' הוי דם בעי מלח מדאורייתא: שם תקריב אפי' בשבת.

מה שמקושין פאן למה לי קרא הא מליחה באוכלין לאו מלאכה היא [כמ"ש במל"מ (פי"א מה' שבת) ע"ש] לדעתהי לק"מ דהפ"י לענין ההקטרה דהמלח שנותנין על הבשר ומקטירין גם המלח ע"ז צריף ריבוי.

וקראו לי שכ"כ ג"כ מהר"מ ראטענבערג בתשובה ח"ב. [וס"ל דריבוי בשיעורין אסור מדאורייתא.

אבל להפוס' דריבוי בשיעורין אסור דרבנן הוא. שוב א"צ קרא להתיר הקטרה. וע"כ אחי קרא להתיר מליחה. שפיר הקשו פנ"ל]: ע"ב בגמ' מלח שע"ג האבר מועלין בו ופעל הכבש ובראשו של מזבח אין מועלין בו.

נראה לפרש משום דאמרינן בתר הכי דתנאי ב"ד הי' שהפגנים נאותים מן המלח אע"ג דלחולין דידהו לא התירו להם אבל עכ"פ פיון דהי' תנאי ב"ד א"כ תו לית בהו מעילה רק פשכר נתנו על האבר מועלין בו.

אבל רש"י פי' שעל הכבש שנפל מן הבשר דתו לא חזי וא"י הטעם למה לא חזי לחזור ולהניחו על האבר ואפי' על אבר אחר. וגם לא משמע הכי כלל דלמה נקט פכש ומזבח הו"ל למיתני אבל נפל מהאבר אין מועלין בו וצע"ג בזה: שם לא נצרכה אלא לבן בוכרי וכו'.

לכאורה לב"ב לאו דוקא דהא לריב"ז נמי פיון דעכ"פ הפגנים דורשין לעצמן ואין נותנין שקלים שפיר הוי רבותא. וי"ל דדוקא לבן בוכרי דפטורין אין להם חלק כלל בשקלים אבל לריב"ז פיון דבאמת גם הם בכלל השקלים א"כ כל הנותן שקל מוסר לכל הצבור גם לפגנים ונמצא דיש להם חלק בשקלים אפי' לא שקלו: דף כב ע"א בגמ' ולקח מדם הפך וכו'.

לכאורה קשה מנ"ל דמערבין כל הדם שמא מערבין דם הפך פשיעור דם השעיר. וצ"ל פיון דמצוה לקבל כל דם הפך.

והשירינים שנושפכין צריף להיות נשאר מפל ההנאות ואם ישאר דם מהפר שלא יערבנו עם דם השעיר יהי' אותן שירינים בלי תקנה לכן צריכין לערב פל הדם: בתוס' ד"ה והו בולעות כו' ופי' זה סותר מה שפי' במשנה כו'.

אפשר ליישב דלקמן דהוי ממש ביטול לגמרי לכן פתב רש"י דלא הוי פיתר סולת דכמאן דליתא אבל הכא לר"י דמין במינו לא בטיל רק דאמרינו סלק את מינו והשמן בטל לגבי הסולת אבל לגבי השמן שהוא מינו לא נתבטל לכן חשיב ריבה שמנה.

גם י"ל דרש"י לקמן פתב רק דהגמ' לא מקשה דאפשר הי' ליישב פן אבל במסקנא דמשגי בגמ' תרוץ אחר שש א"צ לחדש סברא זו: ע"ב בתוס' ד"ה מפאן לעולין כו' וא"ת כו'. ואפשר ליישב דהא דמצות אין מבטלין זה את זה הוא דוקא בשעת עשיית המצוה דהתם קודם אכילה לא שייף ביטול דפסח ניקר בפ"ע וכן מצוה ומרור רק בשעת אכילה מתערבין ואז מקנים המצוה אבל הכא מתבטל הדם קודם עשיית המצוה, עוד אפ"ל דשאני התם דכ"א מצוה בפ"ע הוא נאפי' להלל דכורכן יחד מ"מ מודה דאפי' לא עביד פסח אוכל מצוה ומרור אבל הכא המצוה נעשה רק בתערובת לית בה דין אין מצות מבטלין זא"ז: בד"ה ור"י סבר וכו' וא"ת כו' ר"י מספקא לי' אי חוששין לזרע האב כו'.

אפשר לדחות קושיא זו דנהי דאמרינו בתולין דמ"ד אין חוששין לזרע האב באותו ואת בנו משום דכתיב אותו מוכח דלא צריף אותו לחלק וכן מאן דלא דריש אותו משום דאיצטריף לחלק מ"מ אפשר דאפי' למאן דלא דריש אותו יש להסתפק מסברא אי חוששין לזרע האב פדמפלפל הברייתא שם לדמות לשלוח הקן דנוהג רק בנקיבות ע"ש וא"כ י"ל דר"י מספקא לי' מפח הסברא ולעולם ס"ל דמערבין לקרנות כר' יאשי' פנ"ל: בא"ד וא"ת בפ' הגזיקין כו'.

אפשר ליישב דהא דאמרינו אליבא דר"י סלק את מינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו מ"מ לענין תרומה דעולה דוקא במאה וא' במינו אם נתערב במינו ואינו מינו י"ל דלא אמרינו בזה סלק ולעולם נאסר המינו באין בו א' ומאה דבין אי גזה"כ היא בין אי תסקנתא דרבנן היא מ"מ י"ל דלית בה דין סלק דדוקא לענין מין במינו לר"י דאינו בערף ביטול פלל אמרינו סלק אבל במה דהצריכו א' ומאה לא שייף סלק.

וא"כ י"ל דמייירי התם דהוי בי' אינו מינו ג"כ ולהכי יש לו ביטול מצד אינו מינו ומ"מ צריף א' ומאה לגבי מינו: ועפי"ז יש ליישב דברי ר"ת אח"כ דהקשה אהא דב' פוסות ל"ל סלק ותמוה טובא דמאי קשיא לי' התם מצי מייירי דליכא א' ומאה להכי צ"ל סלק וכמ"ש התוס' בסוף הדבור וגם בע"ז שם פתבו פן בפשיטות.

ולפמ"ש אתי שפיר דס"ל לר"ת דע"כ צריף א' ומאה דלענין זה לא אמרינו סלק כמ"ש והוכיח שפיר דר' יוחנן ס"ל בתרומה מין במינו במשהו ולהכי צריכין תרנוייהו א' ומאה לגבי מינו והביטול הוא בשאינו מינו מטעם סלק.

והא דר"ת הוצרף לחלק בין לח ליבש דלא ניתא לי' לפרש הו דמעלין את המדומע ביש בו ג"כ אינו מינו דסתמא קתני: דף כג ע"א בגמ' שלא יקבע לה שמן פחברותי' פירש"י קודם הקמיצה וקשה לי דאם זה עיקר החילוק מה מקשה ר"י לר"ל מחרב שנתערב בבולול הא שם שפיר בולע הקומץ ממנחה שהי' בה שמן קודם קמיצה ול"ד להכא פלל.

לכן נראה דעיקר הקפידא שיהי' פמדת חברותי' לוג לעשרון. וגם רש"י דניק בסוף דבריו מעט שמן ע"ש: שם ע"כ לא אמר ר"י אלא בעצם דמינו דבשר הוא.

תמהני דזה דוחק דלקאורה אדרבא השמן הנוטף מן הקומץ הני מינו דמנחה טפי מעצם לגבי בשר וגם אמאי לא מחלק בפשיטות דע"כ לא אמר ר"י רק בעצם שהוא תוך הבשר ומחובר בו דודאי בפירש לא פליג ר"י והכא הנוטף ממנו אינו מחובר עמו: שם במשנה אם יכול לקמץ מזו בפ"ע כו' ואם לאו פסולה.

כתבו רש"י והרע"ב משום דכ' מסלטה ולא מסולת קברתה. וא"י למה לי האי טעמא בלא"ה הני קומץ שחסר ממנחה זו.

והדרשה דתו"כ ולא מסולת חברתה אתי שפיר לענגן מה שאמרו לקמן במשנה הקומץ שנתערב במנחה שלא נקמצה לא יקטיר. ואין מוכן הטעם דלמה יהי' נפסד המנחה ומה בקדו דמקטיר הכל וע"ז א"ש הדרש דוקמץ מסלטה והקטיר פי' דוקא מסלטה ולא יערב עמה מסולת חברתה ולהכי נמי דיעבד פשר דליכא קרא לעכב, ולפירש"י ור"ב קשה מנ"ל לעכב דילמא מסלטה ולא מחברתה רק לכתחילה.

ובאמת בתו"כ שם פ' ויקרא מסיים הכי. מפאן אמרו שתי מנחות שלא נקמזו כו'.

וצ"ע: שם קומץ שנתערב במנחה שלא נקמצה לא יקטיר. פירש"י דאין מצוה להקטיר רק הקומץ.

קשה לי טובא חדא דמ"מ פיון דיהי' נפסד מוטב להקטיר ויהי' זו המנחה הורצה וגם לרש"י לא יקטיר דרישא לא דמי ללא יקטיר דסיפא בקומץ שנתערב בשירייהם. ותו קשה דלמה לא ביאר התנא גם הפלדאם יכול לקמץ מזו המנחה קומץ שלה בפ"ע יקטיר להכשיר המנחה זו עכ"פ.

וי"ל בזה פיון דעכ"פ אין השירייהם מותרין לאכול נכון שלא להקטיר כמו דקיימ"ל אם אין בשר אין דם. אבל לקמן בסוגיא ג"כ תמוה דמקשה הגמ' למה אם הקטיר זו שנקמצה עלתה לבעלים לבטלי' טיבלא לקומץ.

ומשני ה"נ כדר' זירא. ותמוה דר' זירא יליף רק דשירייהם לא מבטלי משום דאתרבי כל שממנו לאישים בכל תקטירו אבל הכא במנחה שלא נקמצה אינו בכלל זה.

ולכן נראה לומר בשיטת הגמ' דכיון שנתערב הקומץ במנחה זו ונעשה אחת ויש בעיסה זו חלק לגבוה זה הקומץ אע"פ שאינו מנחה זו מ"מ היא בכלל כל שממנו לאישים ה"ז בכל תקטירו.

ולהכי הוי בכלל היקשא דר' זירא. ובהכי מיושב הכל דלא יקטיר פירוש דאסור להקטיר משום כל ממנו לאישים כו' אף לא מצאתי לי חבר בזה וצ"ע לדניא: ע"ב בגמ' התם כדר' זירא.

נראה דלפי"ז אתנא מתני' פרבנו ג"כ. ולשון רש"י ד"ה אין הקומץ כו' אין מוכן.

מיהו אמת הוא דגם לר"י הכי הוא אבל מתני' פרבנן אתיא (ומשו"ה פסק הרמב"ם
פמתני' אע"ג דפסק פרבנן): דף פד ע"א בגמ' אמר רבא כו' העשויוין כמסרק. צ"ע על
הרמב"ם דפסק (פי"א מפסוהמ"ק) האי בעינא בספק דלא יקטיר.

והו' מ'שנה דשני מנחות שנתערבו פתב (גם שם) בסתם אם יכול לקמוץ מזו בפ"ע.
והו"ל לבאר דוקא בעשוי כמסרק וצ"ע: שם בעי רבא עשרון שחלקו ונטמא א' וכו'
מדלא איבעיא בנתחברו אחר שנטמא ואח"כ נגע טומאה בחלק שפבר נטמא.

משמע דבהכי פשיטא לי' דאע"ג דשבע לה טומאה בזה החלק מ"מ חלק השני טמא דהוי
פנגע הטומאה בחלק השני ג"כ פיון דמחנפר. רק בצירוף פלי מיבעי' לי' וצ"ע אי צירוף
דאורייתא למה לא יהי ממש פנוגע בכולו דמכא אחת נלמד כל מה שפכר נעשה אחת.

והי' נראה קצת דקאי באת"ל צירוף דרבנן וצ"ע ויש לדקדק האי עיקר בעיא דרבא בדין
שבע לה טומאה למה העמיד הבעיא לענין צירוף פלי. טפי הו"ל למיבעי בהו' דר' יוסי
בעשא וילון דאר"י אם נגע בו הזב הו"ל למיבעי אי דוקא נגע הזב מקודם או אפי'
אח"כ.

וגם לשון אביי דקאמר ומי אמרינן שבע לה טומאה משמע דלרבא בודאי אמרי' שבע
לה טומאה דאל"כ הו"ל למימר אמר אביי ת"ש סדין כו' פיון דרבא מספקא לי'. לכן נ"ל
דעיקר ספיקו דרבא אי טומאת צירוף פלי הוי כמאן דנגע גם בשאר העיסה שפכרי.

וא"כ אפי' אי קי"ל בכ"מ שבע לה טומאה מ"מ הכא שאני דהטומאה שנוגע בחצי עשרון
שנטמא הוי פנוגע גם בחצי השני'. או דצירוף לא הוי פנוגע רק דטומאת חצי עשרון זה
מגרר הטומאה גם על חצי השני' פנ"ל.

וכוננת רבא מי אמרינן בכה"ג שבע לה טומאה. אבל בעלמא פשיטא לי' דשבע לה טומאה
ולכהי מקשה עליו אביי והתנן כו' פנ"ל: שם והתנן סדין כו'.

לכאורה הי' אפשר לחלק פיון דהתם לגבי דבר זה עצמו חמורה טומאת מגע דישאר
הטומאה בו אפי' פשיטלנו ממדרס לעשותו וילון שפיר חל טומאה על טומא' משא"כ
הכא דלגבי חלק זה אין שום חומר בטומאה שני'.

מ"מ הגמ' לא נראה להו לחלק בהכי. תו יש לדקדק קצת די"ל דאפי' אי שבע לה טומאה
מ"מ מתלא תלי וקאי אי משפח לה רוחא חזיקא ולהכי פשנעשה וילון חל עליו טומאה
שני' אבל הכא לעולם בחלק זה שבע לה טומאה.

מיהו הגמ' לא סברו פן דבטומאה אי לא נטמא מיד שוב פלטה לה הטומאה ואין יכול
אח"כ לחול מעצמו: ע"ב בגמ' אבל טמא מגע מדרס אר"י באינה מדרס נגע זה כו'.
לכאורה הי' נראה טעמ' דת"ק דנהי דבנעשה וילון או שנתמעט משיעור מדרס אינו
מטמא תו מדרס משום דהנוגע בה אינו בכלל הנוגע במשפכה דהא לאו שם מדרס עלה.

מ"מ גוף הסדין איך יצאה מטומאה ראשונה פיון דהמדרס מטמא אדם ע"כ טמא הוא
וטומאה זו במה פקעה פיון דאפתי נשאר בה שיעור קבלת טומאה דעלמא ולכן קאמר
דטמא מגע מדרס פלי כמו אילו הי' נגע במדרס דרק טומאת מדרס לטמא אדם פקע ע"י
השינוי דנעשית וילון או שפחת מג' על ג'.

פן הי' נראָה פֿשוט. רק בגמ' דחולין שְהביאו התוס' מבואר דטעמא דת"ק דר"מ ס"ל דטומאת בית הסתרים טמא ע"ש.

ומ"מ פתבתי זה לנישב בזה מה שהקשו התוס' למ"ד דלא ס"ל לחלק בין בב"א ליפשוט לי' מדברי ת"ק. ולמ"ש י"ל דמת"ק אין הוכחה דהוי משום טומאת בהס"ת רק די"ל הטעם כמ"ש דמעצמו נשאר הטומאה ראשונה ולהכי מקשי רק מרי"ו.

והגמ' בחולין היא אליבא דאמת. ואולי יש עוד איזה: ברייתא דמפנרש ביה דס"ל לר"מ טומאת בהס"ת אכל מפאן אין ראי' פנ"ל: שם אמר רבא כו' וכו' לענן קמיצה.

תמהני הלא לעיל נשאר בתיקו אי מהני צירוף פלי לקמיצה. והי' נראָה דהו' מימרא באת"ל צירוף דאורייתא והגם דרבא ואבני פלפלו לעיל לפשוט האי בעיא י"ל דלמסקנא עלו להם דצירוף דאורייתא ומהני לגבי קמיצה.

אכן הרמב"ם (פי"א מה' פסוהמ"ק ה' כ"ג) הביא הו' בעיא דלעיל בתיקו והוסיף לומר דאם הקטיר הקומץ הנרצה ואין השיריים נאכלין ע"ש. ובאמת טעם דהנרצה א"י ואולי מפח הספק פטור להביא אחרת.

וטעם הכ"מ שם איני מבין ואח"כ (בדין כ"ז) הביא מימרא דהכא וכתב דהשיריים נאכלין עם החלק הראשון ע"ש. והיא תמיהא רבה.

והכ"מ לא הרגיש בזה ובהדיא מסיק שם הרמב"ם דמיירי דאין החלקים נוגעין זה בזה. ודרי ב' הדינים סותרין זה את זה וא"י להלום דבריו: בתוס' ד"ה פי נגע בו.

וא"ת בס"פ העור והרוטב כו'. אפשר לנישב דשאני התם דחל עתה טומאה על הבשר כפ"ע דטומאת אבר מן החי הי' רק על האבר.

והבשר כפ"ע אין בו טומאה [דבשר הפורש מאבמה"ח טהור] וע"י שחיטב עליו חל הטומאה על הבשר כפ"ע: דף פה ע"א בגמ' עון דלפני ה' אין עון דיוצא לא. משמע משום דהיוצא אינו לפני ה'.

וקשה דנימא עון דאתנן זונה ומחיר פלב דמותרין בבמה דכתי' ל"ת אתנן כו' בית ה' אלקיה ובמה] אינו בכלל בית ה' אלקיה **בתוספתא פ"ד דתמורה דבאוה"מ שבגלגל אסור כמו באוה"מ שבמקדש משמע פן דבבמת יחיד מותר.

והא דאיתא בספרי פ' תצא לכל נדר לרבות במה בבמת ציבור קאי. דאי לאו קרא הו"א להתיר דגם זה אינו נקרא בית ה' אלקיה.

שוב מצאתי פן בס' ספרי דבי רב. גם י"ל דהא דספרי אסמכתא הוא דהא האי לכל נדר אצטריך לרבות עופות כדאי' שם בספרי ובתמורה' (ל':) ומדרבנן נדאי גם בבמת יחיד אסור דלא גרע מביהכנ"ס דג"כ אסור כדאי' באו"ח (סי' קנ"ג) ובמג"א שם דאסור דרבנן הוא ע"ש: ** וי"ל משום דכתי' כי תועבת ה' גם שניהם משמע דאינו מרצה].

והוי כמו לא לרצון יהי' לכם [דכתי' גבי בע"מ] מיהו למאי דמשמע מתוס' ד"ה אימא עון יוצא. דהכשר דבמה לא חשיב הותר מפללו הואיל ואינו לפני ה'.

מִיִּשְׁבַּב בְּלֹא אֵי הֵךְ דְּאִתְּנִין וּמְחִיר: דְּף כּו ע"א בְּגַמ' אֲבָל מְקַצָּת שְׁיָרִי לָא כּו' לְעִיל (ט':)
מְסִיק בְּגַמ' בְּשִׁירִיִּים שְׁחִסְרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטֵרָה דֹּא ע"ג דְּמְקַטֵּירִין הַקְּוֹמֵץ מ"מ אֲסוּרִים
הַשִּׁירִיִּים בְּאֲכִילָה וְצ"ע בְּנִטְמָאוּ מְקַצָּת שְׁיָרִי דְּלִכְאוּרָה בְּזָה מְוֹתְרִין בְּאֲכִילָה הַטְּהוּר
שְׁנִישְׂאָר דְּהֵתֵם מְמַעֵט מְדַקְתִּיב וְהַנּוֹתְרָת וְלֹא הַנּוֹתְרָת מִן הַנּוֹתְרָת [א"כ לִיכָא לְמַעַט אֲלֵא
אָבוּד וְשְׁרוּף].

מִיָּהוּ הֶרְמֵב"ם (פ"א מה' פסוהמ"ק) פְּתַב בְּכוּלְהוּ דְּאִין נְאֻכְלִין: שְׁם בְּמִשְׁנָה שְׁלֵא בְּכֻלֵּי
שְׁרֵת פְּסוּלָה וּר"ש מְכַשִּׁיר מְפָרֵשׁ בְּגַמ' טַעֲמִין דְּר"ש דְּיָלִיף מְקַרָּא בְּא לְעוֹבְדָה בְּיַד כּו'
ע"ש. וְיִשׁ לְעִיִּין דְּהָא לְדִין צָרִיף לְהִיּוֹת קִידוּשׁ קוֹמֵץ בְּכֻלֵּי שְׁרֵת וְגַם נְתִינָה עַל הַמְּזַבֵּחַ
בְּכֻלֵּי שְׁרֵת הֶרְמֵב"ם (בה' מעה"ק פי"ג) וְגַם (בה' פסוהמ"מ פי"א) דְּאֵם לֹא הַקְטֵיר בְּכֻלֵּי
שְׁרֵת פְּסוּל ע"ש א"כ מְקַרָּא דְּמִיָּתִי ר"ש אִין רֵאִי דְּלֹא בְּעֵי קִידוּשׁ בְּכֻלֵּי שְׁרֵת רַק דְּעוֹבְדָה
בְּיַד הַיָּינוּ הַקְטֵרָה א"כ י"ל דְּר"ש מְכַשִּׁיר הַיָּינוּ הַקְטֵרָה בְּיַד אֲבָל קִידוּשׁ פְּלִי גַם ר"ש
בְּעֵי.

מִיָּהוּ בְּגַמ' לֹא מְשַׁמֵּעַ הֵכִי. וְהִנֵּה רְש"י פִּי דְּר"ש מְכַשִּׁיר אֵם לֹא נָתַן הַקְּוֹמֵץ לְכ"ש אֲבָל
הַמְּנַחָה לְכו"ע צָרִיף לְהַקְדִּישׁוּ בְּכֻלֵּי אֲבָל הֶרְמֵב"ם בְּמִשְׁנֵיּוֹת פִּי דְּלֹא ר"ש א"צ שׁוּם פְּלִי
בְּמִנְחָה מְקַרָּא דְּכַחֲטָאָת וְכֹאֲשֵׁם ע"ש.

נִרְאָה דְּס"ל לְהֶרְמֵב"ם דְּלֹא ר"י בְּרִי דְּר"ח א"צ פְּלִי פְּלֵל וְהַיָּינוּ דְּפִלִּיג ר' יֵנְאִי וְקֹאֲמֵר בֵּין
שְׁקִמְצוּ מְכ"ש לְוֹמֵר דְּר"ש מוֹדָה דְּמַעֲיָקְרָא צָרִיף פְּלִי שְׁרֵת וּבְהָא פְּלִיג עַל ר"י בְּרִי
דְּר"ח דְּלִפְנֵי רְש"י לֹא נִתְבָּאָר דְּבְרִי ר' יֵנְאִי הֵגַם דְּלִקְמֵן פִּירֵשׁ י"י דְּלֹא יֵנְאִי כְּשֵׁר אִפִּי
שְׁמַאל מ"מ אֵי הָא הָוִי עֵינְקֵר חִידוּשֵׁי דְּר' יֵנְאִי הו"ל לְפָרוּשֵׁי אִפִּי בְּשַׁמַּאל וְחִסְרֵי הַעֵינְקֵר
מִן הַסְּפָר וּלְפִי הֶרְמֵב"ם א"ש: שְׁם הַקְטֵיר קוֹמֵצָה פְּעַמִּים כְּשֵׁרָה.

פְּתַב הַרְע"ב אֲבָל ג' או ד' פְּעַמִּים פְּסוּלָה דְּלִיכָא הַקְטֵרָה פְּחוֹת מְכַזִּית. וְיִשׁ לְהַסְתַּפֵּק
בְּכוּוֹנָתוֹ אֵי דוֹקָא כְּשִׁחְלַק הַקְּוֹמֵץ לְג' חֲלָקִים דְּלִיכָא בְּכָל חֲלָק פְּחוֹת פְּסוּל אֲבָל כְּשֵׁהֲשֵׁאִיר
כְּחוֹת שְׁלֵם וְהַקְטֵירוּ שְׁפִיר יָכוֹל לְהַקְטֵיר הַנְּשִׂאָר אִפִּי מְקַצָּת מְקַצָּת פְּחוֹת מְכַזִּית וְכֵן
מְסַתְּבֵר.

וּבְהֵכִי יִשׁ לְפָרֵשׁ ג"כ הַגַּמ' דְּהַקְטֵיר שׁוּמְשִׁים שׁוּמְשִׁים ע"ש בְּתוֹס' שְׁנִדְחָקוּ בְּזָה. וְכֵן
מְשַׁמֵּעַ לִי מְלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם (פי"א מְפִסוּהַמ"ק) אֲבָל הַכ"מ שְׁם פְּתַב לְהִיפּוּף דְּצָרִיף לְהִיּוֹת
בְּכָל הַקְטֵרָה כְּחוֹת.

אֲכֵן כְּמִזְוֵה שְׁיִשׁ ט"ס בְּכ"מ ע"ש וְצ"ע: שְׁם מִיָּתִיבֵי הַקְטֵיר חֲלָבִים כּו' הַקְּוֹמֵץ כּו' מְשַׁמֵּעַ
בְּפִי דְּהָאֵי בְּרִיָּתָא כְּר"ש אֲתָא. וּמִהִתִּימָא עַל הֶרְמֵב"ם (פ"ב מְפִסוּהַמ"ק) שְׁהַעֲתִיק הָאֵי
בְּרִיָּתָא לְדִין וּבְזָה כְּבָר עֲמַד הַלַּח"מ שְׁם וְנִדְחָק לִיָּשֵׁב.

אֲכֵן בְּיֹתֵר מְזָה תְּמַהֲנִי שְׁהֵרִי הֶרְמֵב"ם עֲצָמוּ שְׁם (פי"א) פְּתַב בְּפִי אֵי לֹא הִי הַמְּנַחָה
בְּכֻלֵּי שְׁרֵת או לֹא הִי הַקְּוֹמֵץ בְּכֻלֵּי שְׁרֵת או לֹא הַעֲלָה בְּכֻלֵּי שְׁרֵת לְמִזְבֵּחַ פְּסוּלָה. וְתִימָא
עַל הַלַּח"מ שְׁלֵא עֲמַד בְּזָה וְצ"ע לִיָּשֵׁב.

וְחִתְנֵי מ' יַעֲקֹב מְאִיר נ"י רְצָה לִיָּשֵׁב כְּנוֹנֵת הֶרְמֵב"ם דְּצָרִיף לְהַעֲלוֹתוֹ עַל הַמְּזַבֵּחַ בְּכֻלֵּי
שְׁרֵת אֲבָל גּוּף הַקְטֵרָה כְּשֵׁר בְּיָדִים בְּלִי פְּלִי [שׁוּב מְצִאתִי כֵן בְּקֶרֶן אוּרָה וְעִי בִירוּשְׁלָמִי
סוּפ"ה דְּפִסְחִים כְּאֵן בְּמַגִּיס כְּאֵן ע"ג הַמְּזַבֵּחַ].

ובק"ע ופ"מ שם] וזה דוחק: שם בשמאלו וחישוב עלי'. פשט הכרייתא נראה דהיגו בקמץ בשמאלו וחישוב עלי' להכי ליכא פרת דלא קרב המתיר כמצינתו פיון שקמץ בשמאל.

אבל רש"י נראה שהבין דקאי ארישא דקמץ בימינו ונתן בשמאלו. ותמהני דא"כ למה פסול דמחשבה באינו ראוי לעבודה פשר היא פדלעיל פ"ק במנחת עומר דעלה מיימי רבא הך פלגא דאין מחשבה פוסלת באין ראוי לעבודה: ע"ב בגמ' אין קומץ פחות מב' זיתים.

לא נתבאר מנלן. ורחוק לומר שיהי' הלכה למשה מסיני ופליגי אמוראי בהל"מ.

וגם צ"ע דא"כ פהו שאין קומצו מחזיק ב' זיתים יפסול. וראיתי במל"מ (פי"ג מה' מעה"ק) הביא פן בשם הירושלמי והוסיף עוד לומר פנונת הירושלמי דפסול לכל עבודות דאי לקמיצה מאי קמ"ל.

וא"נ בעיני דא"כ ליחשבי' בפסולי מומין דכהנים. ובאמת הי' אפשר לומר דכיון דקמיצתו פדיון נהי דאין קומץ פחות משני זיתים דכהן הלכה למ"מ יכול לקמוץ ב' פעמים וע"ז בא הירושלמי לומר דאינו פן רק פסול הוא לקמיצה אבל לשאר עבודות שפיר פשר: שם ר"א מתני לה מבוא השמש ומוקים לה בפוקעין.

וכן רב דימי בשם ר' ינאי. נראה דלדידהו אפי' לקלוט לא מהני כל שלא הצית האור ברובן וצריף להקדים להקטיר ביום שיהא שהות שיציית האור ברובן קודם חשיכה.

והרמב"ם במעה"ק (פ"י) פתב בפשיטות דמותר להקטיר סמוך לחשיכה אע"ג דקיי"ל כר"י עד שיציית האור ברובן משום דלקלוט שאני וצ"ע למה לא פסק כר"א ור' ינאי. ואולי משום דלדידהו צ"ל סמי מכאן קטורת להכי פסק כסתמא דגמ' מעיקרא.

וצ"ע על הכ"מ שלא העיר בזה: דף כז ע"א בגמ' או דלמא על העצים דומיא דעל המזבח צ"ע למה על המזבח פשיטא לי' אפשר למ"ד על בסמוך יהא רשאי לעשות מערכה אצל המזבח. עי' בזבחים (ס"ה, פלוגתא דתנאי אי עושין מערכה ע"ג סובב).

ואולי הי' להם שום דרשא ע"ז. ועי' ברמב"ם (פ"ב מפסוה"ק) פולל כל הג' איבעיות ביחד מטעם דרף הקטרה וכבר עמד הלח"מ בזה ע"ש: שם ל"ש אלא שאין לו.

אפשר לפרש דבאין לו רק מין אחד אפי' מצא אח"כ שאר המינים לא מהני דנהי דלא אגדו פשר מיהו צריף להיות ראוי לאגדן ביחד כדאמרין כל הראוי לבילה אין בילה מעפבת. וכן נראה דעת הרמב"ם (פ"ז מה' לולב) דדוקא במצוין בידו כל המינים.

מיהו דעת רוב הפוסקים אינו פן ולא דמי לבילה דמצות אגודה אפי' לכתחילה לא נזכר במצוה זו בפירוט רק מטעם ואגודה ואין סברא לומר בזה דצריף להיות ראוי לאגודה [ומ"ש הרמ"א או"ח (סי' תרנ"א) שיהיו פולם לפניו.

משום הפסק ברכה הוא. כמ"ש מדברי המג"א שם]: בתוס' ד"ה ולקחתם כו'.

לע"ד נראה דט"ס בתוס' נכף צריך להיות ולדבריהם ביום שני תסגי כו' בשביל פולם דבסוף לולב הגזול כו' ולא פתיב ולקחת וליתא אלא פי היכי וכו' [ועי' בהגהת אשירי פ"ג דסוכה]: דף פח ע"א במשנה ב' פ'רשיות שבמזוזה מעכבין ואפ' כתב א'.

צ"ע מנלן דהנה ב' פ'רשיות מצוה א' הם ומנלן דמעכבין ומה זו דאמרו אפי' כתב א' אדרבא כתב א' באותו פ'רשה שפיר גלמד מןכתבתם פתיבה תמה אבל ב' פ'רשיות דבכל פ'רשה פתיב וכתבתם בפ"ע שפיר י"ל דב' מצות הם ואם אין לו רק פ'רשת שמע יכתוב עכ"פ פ' שמע וגם בד' פ'רשיות של תפילין קשה.

מיהו שם י"ל פ'ינן דכתיב והיו לטוטפות ודרשינן טט בכתפי שתיים פת באפרקי שתיים ומיירי קרא מכל הד' פ'רשיות וכתוב והיו לעיכובא ולפ"ז אפ'ר נמי דמזוזות מקשינן לתפילין דגם הב' פ'רשיות מעכבין כמו הד' שבתפילין.

ועדיין צ"ע שלא הובא בגמ' ובפוסקים שום טעם ע"ז: עוד י"ל טעם המשנה דתמה היינו להיות שלם כל הצריך להיות נכתב וכיון דבפ'רשה שני' נמי פתיב וכתבתם א"כ אם כ' פ'רשה אחת לא הוי פתיבה שלימה כל הצריך דהא חסר פ'רשה שני' לכן לא הוי פתיבה תמה: ע"ב בגמ' אדרבא סמי דידך מקמי דידי.

נראה הפי' משום דיש לפ'רש כלי שרת דפליגי אי פשרים בשל עץ היינו שאר הפלים ופליגי אי ילפי' מאביבא דמשה כדאי' בסוכה נ':] ולא גלמד כלל ממנורה אבל במנורה דאיכא פלל ופ'רט י"ל דלכו"ע של עץ פסול ולהכי מייתי מבריייתא אחריתא דקאמר לא מצא של זהב דבמנורה מיירי דלכתחילה המצוה בשל זהב: בתוס' ד"ה וטפח וכו' יש תימא כו'.

נראה שהבינו דגביע וכפתור ופרח שבנה הטפח הי' זה למעלה מזה (וכולם היו בגובה טפח] וא"י למה נדו מפירש"י ולא יקשה פלום וצ"ע: דף כט ע"א בגמ' מעשה הי' והי' מנורת ביהמ"ק יתירה על של משה דינר זהב.

תימא לומר שהי' משתמשין בה בפסול. ויתכן לפ'רש דבימי שלמה עצמו הי' ששקלוהו אחר שנגמרה והיתה יתירה ונזרו והעמידה על כפר קודם ששימשה במקדש.

ומשמע מכאן דקפידא דכפר אינו רק שלא תפחות מכפר אבל אם הי' בעששת יותר יכולין אח"כ לתקנה להעמידה על כפר וצ"ע הטעם דקרא דכפר זהב יעשה אותה יש לפ'רש דתהי' נעשית מעשית כפר מצומצם: ע"ב בגמ' אם נשתייר בו פשיעור אות קטנה כו'.

בב"י (סי' ל"ב) הקשה הא מ"מ אינו מוקף גויל. ותי' דדוקא בתחילת פתיבה צריך להיות מוקף גויל.

ופסק פן בשו"ע (שם סעי' ט"ז) והקשה עליו הט"ז שם דהוא עצמו הביא בשו"ע שיטת הירושלמי בהא דניקב תוכו של ה' דהיינו חללו פ'ר דוקא פ'רשאר עוד הקיף גויל אבל בניקב כל חללו פסולא ע"ג דבתחילת הפתיבה הי' מוקף גויל ע"ש שהניח בקושא ונראה ליישב שיטת הב"י דסברתו הוא דבשעת הפתיבה צריך להיות מוקף גויל.

ואתו התיקף צריף להיות נשאר לעולם ולכן בתיקב כל החלל שניטל אותו התיקף פסול לפי הירושלמי אבל בתיקב ירכו ונשאר אות קטנה נהי דעכשיו אינו מוקף גויל לפי שנתקצר האות.

אבל אותו התיקף גויל שמקודם במקומו עומד א"צ עתה התיקף גויל מחדש במקום שנתקצר האות פנ"ל: שם ואי לא יתרג הוא ופסול. כ' בתוס' מפאן דיתרג חסר פתיב.

פי' מהרש"א פוננתם דאי הוי מלא לא הי' נראה פמחרף וא"צ תינוק דלא חכים. וקשה לפ"ז הו"ל לתוס' לצנין על תינוק דלא חכים.

ויותר נראה לפרש פוננתם פיון דכ' התם אפסיק לי' פרעא דו' דויתרג ואי כ' ויתרוג מלא שייף ג"כ נפסק בו' השני' א"כ למה נקט הגמ' יתרג הוא הגם דאפשר דעובדא הכי הוי דו' ראשונה אפסיקי לי' מ"מ פיון דשייף הדין בב' הנאווין הו"ל להגמ' לומר סתם ואי לא י' הוא ופסול.

ולכן הוכיחו דויתרג חסר כתי' וליכא ו' רק ראשונה ושפיר נקט יתרג הוא. ואפשר באמת נקט פן הגמ' להשמיענו אגב אורחא דויתרג חסר: דף ל ע"א בגמ' יחיד קורא אותם.

לפירש"י צ"ע הטעם מה בכף דנשתנה מפל התורה מ"מ פיון דיש באלו הח' פסוקים פדי קריאת ב' אנשים למה לא יוכלו לקרות כ"א ג' פסוקים. והי' נראה לפרש דייחיד קורא אותם היינו שאין לקרות אותם ביחד עם הפתוב מקודם רק יחיד יקרא אותם בפ"ע פיון שנסתנו [פן פי' השטמ"ק בב"ב (ט"ו).

(בשם הר"י מיגאש ע"ש) מיהו אין המנהג פן. והרמב"ם ז"ל (פי"ג מה' תפלה) פירש דנקראין אפי' בייחיד וא"צ עשרה אע"פ דכל קה"ת אינו בפחות מעשרה שמונה פסוקים הללו שאני ע"ש.

עי' בתורת חיים בב"ב שם שהוכיח כפי' הרמב"ם. ועל פרש"י הקשה פנ"ל: שם אפשר ס"ת חסר אות אחת כו'.

לכאורה הי' נראה ליישב דגם ת"ק מודה דנכתב כל התורה רק שלא הי' נכתב בצירוף אותיות הללו רק כל האותיות ביחד כמ"ש הרמב"ן בחומש בהקדמה דקודם שקיבל מרע"ה התורה הי' התורה כתובה כף במרום רק שניתנה אליו באלה הצירופים ושמונה פסוקים אלו לא היו מפורשים לצירופים למשה רק ליהושע וכן מסתבר דהא אין מגלין כל שבחו של אדם בפניו וכת' ולא קם נביא כו' רק שלא נגלה זה הצירוף למרע"ה.

ומיהו אפשר דעדיין זה מקצת שבחו היא, וגם אפשר דביום מותו מגלין אפי' כל שבחו כדאשכחן אל תאמין בעצמך עד יום מותך. משמע דביום מותו א"א להשתנות לכן מותר לספר כל שבחו.

אף לשון הברייתא משמע דמשה לא כתב כלל הח' פסוקים. והי' אפשר לומר דר"ש דקאמר שפתבו בדמע נתפיון למ"ש שהי' מעורבין האותיות.

ושמעתי שכ' פן באיזה ספר. אף לפי"ז קשה מאי דקאמר הגמ' דלא פ"ר ש' אדרבא להאי שיטה א"ש טפי דייחיד קורא אותן דאין לחלקם לב' קריאות דלפי מה שכתבן משה הוי

פְּנֹלוּ עֲנִין אֶחָד וְלֹא נִחְלַק לַח' פְּסוּקִים כָּלֵל וְכָל פְּסוּק דְּלֹא פָּסְקוּ מִשָּׁה בְּאוֹרֵי־תֵּא לָא פְּסָקִינוּ לְכֹן יִתְכֹן יוֹתֵר לּוֹמֵר דְּדַעַת ת"ק הֵכִי הִיא כַּמ"ש: שֵׁם כַּחוּטָף מִצְנָה מִן הַשּׁוּק.

מִפִּירֵשׁ"י מִשְׁמַע דְּקִינִים הַמְּצֹנָה דְּכָתְבוּ לָכֶם (וּכ"מ בְּנִמוּ"י בַּה' קִטְנֹת) רַק כָּלֵפִי דְּסִינִים דְּכָתְבוּ פְּאִילוּ קִבְלוּ מֵהֵר, סִינֵי קְאָמֵר דְּלוֹקַח מִן הַשּׁוּק אִינוּ חָשׁוּב כָּל כָּף. אֲבָל יוֹתֵר נִרְאֶה לְפָרֵשׁ מִשּׁוּם דְּכָתִיב כָּתְבוּ לָכֶם לְכֹן הַלוֹקַח אִינוּ מְקִינִים זֹה הַמְּצֹנָה [כַּמ"ש הַרְמ"א (סִי' ע"ר) וְעִי' בַּט"ז שָׁם] וּמ"מ נִרְאֶה בְּנוֹתָן לְסוֹפֵר לְכָתוּב בְּשָׁבִילוּ מְקִינִים שְׁפִיר הַמְּצֹנָה אֲכֹן כָּתְבוּ בְּעֲצָמוֹ הֵנִי כְּקוֹבְלוּ מֵהֵר סִינֵי נִמְצָא ג' חִילּוּקִים בְּדָבָר: תוּס' ד"ה אֲבָל יִתְנִירוֹת כו' יֵשׁ טוֹעִים כו'.

וּצ"ע נְהִי דְּנֻדָּי שְׁפִיר כָּתְבוּ הַתוּס' דִּיתְנִירוֹת נְמִי פּוֹסֵל וְהֵכָא שְׁאֵנִי דְּחוֹזֵר וּמְתַקֵּן. אֲבָל מ"מ כְּשֵׁיז שֶׁפֶק אִי חֶסֶר אִי מְלֵא נִרְאֶה דְּשְׁפִיר טְפִי לְכָתוּב מְלֵא מְלַכְתָּב חֶסֶר דְּבִיתֵיר י"ל דֵּל.

וְגַם דְּיוֹכֵל לְמַחֲנֹק אוֹתוֹ. אֲבָל חֶסֶר וְדָאֵי גִרְע טְפִי.

וְלָכֹן נִלְע"ד דְּגַם תוּס' מוֹדִים לְזֵה דְּבִסְפֶק כּוֹתְבִין מְלֵא. רַק כְּוֹנְנָתָם עַל הַטּוֹעִין שְׁאִין מְטָרִיחִין עֲצָמָם לְבָרֵר הַסְּפֶק דְּחוֹשְׁבִין דְּלִיפָא קְפִידָא בִּיתֵיר ע"ז קָרְאוּ לְהֵם טוֹעִין כְּנ"ל בְּזֵה [וְגַם מ"ש בְּפֶסְקֵי תוּס' יֵשׁ לְפָרֵשׁ כֹּן]: בְּתוּס' ד"ה מְפָאן וְאִילָף כָּתְבֵי יְהוֹשֻׁעַ כו' וְקָשָׁה כו'.

אֲפֹשֶׁר לִינִישֵׁב דְּנְהִי דְּנִפְטֵר מִשָּׁה רַבִּינוּ ע"ה בַּע"ש מ"מ הַקְּבוּרָה הִי בְּשִׁבְתָּ דְּלֹא הִי בִּידֵי אָדָם וְעִיָּקֵר בִּיטוּל בִּיהֵמ"ד וְצִידוּק הַדִּין שְׁלוֹ הִי בְּשַׁעָה שְׁנִקְבֵר וְנִעְלָם מֵעֵין בְּנֵי אָדָם דְּהָא כָּתִיב וְלֹא כְּהִתָּה עֵינֵינוּ פִּירֵשׁ"י אִפִּי אַחֵר מִיתָתוֹ.

נִמְצָא דְּלֹא הִבִּינוּ בְּנֵי אָדָם כָּלֵל שְׁמַת וְלֹא נִתְעַצְבוּ בְּמִיתָתוֹ עַד שְׁנִקְבֵר וְנִעְלָם מֵעֵינֵיהֶם הִבִּינוּ שְׁנִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם לְכֹן צִידוּק הַדִּין שְׁלוֹ וּבִיטוּל בִּיהֵמ"ד הִי בְּשִׁבְתָּ כְּנ"ל: ע"ב בְּגַמ"ר שְׁזוּרֵי אָמֵר כָּל הַשֵּׁם כְּנֹלוּ תוֹלִין וּמְקַצְתוּ אִין תוֹלִין.

צ"ע דְּמִשְׁמַע לִפִּי"ז דִּלְת"ק אִפִּי מְקַצְתָּ הַשֵּׁם חֲנֹלִין וְזֵה רְחוּק מְאוֹד דְּאִיף נִצְרָף מְקַצְתָּ אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם לְמְקַצְתוֹ. וְגַם דְּמִשְׁמַע לִפִּי"ז דְּתִיבָה אַחֲרַת אִפִּי לר"ש שְׁזוּרֵי תוֹלִין מְקַצְתוֹ.

וְהִי אֲפֹשֶׁר לּוֹמֵר דְּר"ש שְׁזוּרֵי רְבוּתָא קְאָמֵר דְּשְׁאָר תִּיבּוֹת וְדָאֵי מְקַצְתוֹ אִין תוֹלִין רַק מוֹחֲקִין מֵה שְׁנִקְבֵר וְתוֹלִין כָּל הַתִּיבָה רַק בְּשֵׁם דְּנִקְבֵר מְקַצְתוֹ דְּתוֹ אִין לוֹ תִּקְנָה דְּאֶסוּר לְמַחֲנֹק אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם.

וְגַם י"ל דְּס"ל לר"ש שְׁזוּרֵי דְּאִין כּוֹתְבִין עַל הַמְּחַק וְהַגֵּרָר א"כ כִּינּוּן דְּאִין לוֹ תִּקְנָה הו"א דְּתוֹלִין מְקַצְתוֹ לְהֵכִי אָמֵר דְּאִין תוֹלִין מְקַצְתוֹ מְכ"ש בְּשְׁאָר תִּיבּוֹת וְדָאֵי אִין תוֹלִין מְקַצְתוֹ אֲכֹן בִּיּו"ד (סִי' רַע"ג סֵעִי ו') מְבוֹאֵר דְּבְשְׁאָר תִּיבּוֹת אִם שְׁכַח תוֹלִין מְקַצְתָּ הַתִּיבָה ע"ש]: שֵׁם מְסַלֵּק אֶת הִרְיעָה כְּנֹלָה.

אֲפֹשֶׁר לָאוּ דְּנֹקָא הִרְיעָה דִּיכּוֹל לְחַתְנוּף דְּף אֶחָד אִם נִשְׁאָר עוֹד ג' דְּפִין בִּירְיעָה: שֵׁם וְלִימָא מֵר הִלְכָה כְּמָר כו'. קַצְתָּ קָשָׁה דִּילְמָא מ"ד דְּתוֹלִין ס"ל דְּנֹקָא תוֹלִין אֲבָל עַל הַגֵּרָר אִין כּוֹתְבִין וְלְהֵכִי לֹא אָמֵר הִלְכָה כַּר' יוֹסִי דְּאִיהוּ אָמֵר אִף תוֹלִין מִשְׁמַע דְּגַם עַל הַגֵּרָר

כּוֹתְבִין וּלְמַאן דְאָמַר הִלְכָה מוֹחֵק וְכוּתֵב ס"ל דְּוֹקָא הִכִּי אַבְל אִין תּוֹלִין וּלְהִכִּי לָא אָמַר הִלְכָה כּוֹר' יִצְחָק דְאָמַר אִף מוֹחֵק מִשְׁמַע דְּתוֹלִין ג"כ עִי' בַּצ"ק מ"ש בְּיָשׁוּב קִוְשֵׁי הַתּוֹס'[: דָּף לָא ע"ב בַּגמ' וְה"מ בְּגִידִין.

בְּזֵה נִרְאָה לְפָרֵשׁ הַגמ' בְּמַגִּילָה (ח':) גַּבִּי אִין בֵּין סְפָרִים לְתַפְּיִלִּין וּמְזוּזוֹת דְּלְתוֹנְפָרִין בְּגִידִין זֵה נִזְהָ שְׁוִין. וְאִין מוּכָן מַה תְּפִירָה שְׁיִיף בְּתַפְּיִלִּין וּמְזוּזוֹת.

וְהַשְׁתָּא נִיחָא דנ"מ בְּנִקְרַע ב' שְׁיִטִּין דְּנֻדָּאֵי גַם בְּתַפְּיִלִּין וּמְזוּזוֹת מְהֵנִי תְּפִירָה וְדוֹקָא בְּגִידִין. וְכֵן פִּי הֶרִיטְב"א שָׁם] וּלפ"ז קֶשֶׁה מ"ש בְּתוֹס' ד"ה הָא דְאֶפְיָצֵן כו'.

וְהַקֶּשֶׁה ר"ת כו' מנ"ל דְּמִיִּירֵי הִכָּא בַּס"ת דְאָמַר סְתָם קָרַע הִבָּא כו' דִּילְמָא בְּמְזוּזָה מִיִּירֵי דָּף ל"ב ע"א בַּגמ' לָא אֲרִיּוּחַ. וְקֶצֶת קֶשֶׁה אֶפְתִּי מנ"ל לר"ה לְחַלּוֹק עַל ר"מ הָא לִיפָּא תְּנַאי דְּפִלִּיג עַלִּיָּהּ.

וּצ"ל מִשׁוּם דְּרִשְׁב"א אָמַר ר"מ הִי כּוֹתְבָה מִשְׁמַע דְאִית מֵאן דְּפִלִּיג: שָׁם הָא מוֹרִידִין עוֹשִׂין אֲמַאי הִכָּא סְתוּמוֹת וְהִכָּא פְּתוּחוֹת. לְכַאֲרָה תְּמוּהָ אֶפְי' אִי גַם מְזוּזָה סְתוּמָה נְמִי קֶשֶׁה דְּהָא בְּפִרְשֵׁת שְׁמַע בְּסוּף בְּאוֹתוֹ שׁוּרָה עֲצָמָה בְּתוּרָה כ' שָׁם הַתְּחֵלֶת פְּרִשָׁה שְׁנִי וְאִיף יַעֲשֶׂה מְמַנָּה מְזוּזָה.

וְע"כ שְׁמוֹחֵק אוֹתָן הַתִּיבּוֹת א"כ נַעֲשִׂית פְּתוּחָה. וְכֵמוּ כֵן בְּתַחֲזִילַת פ' וְהִי א"ש כ' בְּתוּרָה בְּאוֹתוֹ שׁוּרָה מְפִרְשָׁה שְׁלִפְנֵי'.

וְע"כ צְרִיכִין לוֹמַר דְּנֻדָּאֵי יָדַע גַּם בַּס"ד דְּכוֹתֵב לְמַטָּה בְּגִלְיוֹן פְּרִשֵׁת וְהִי א"ש. וְהַשְׁתָּא מִשְׁפַּחַת לָהּ דְּסוּף הַדָּף מְסִיִּים פ' שְׁמַע וּבְאוֹתוֹ שׁוּרָה מְתַחִיל וְהִי כִי יְבִיאָף ע"ש פ' וְאֶתְחַנֵּן וְלֹא הִי פְּתוּב רַק תִּיבַת וְהִי וְיִכּוֹל לְהוֹסִיף אִם שְׁמוּעַ עַד כָּל פְּרִשָׁה אַחֲרוֹנָה.

אַבְל אִי בְּמְזוּזָה פְּתוּחָה א"א לַעֲשׂוֹת מִשׁוּם תִּיבַת וְהִי ש'כ' בְּסוּף שְׁמַע בְּאוֹתוֹ שׁוּרָה. וּמִשְׁנֵי הַגמ' דְּלְהַשְׁלִים פִּי' שְׁלֹא נִגְמַר גַּם פְּרִשֵׁת שְׁמַע בְּאוֹתוֹ דָּף רַק שׁוּרָה אַחֲרוֹנָה דְּשְׁמַע כְּתֵב בְּדָף הַשְּׁנִי.

וְהַשְׁתָּא יְכוֹל לְהוֹסִיף בְּגִלְיוֹן אַחַר שְׁמַע שׁוּרָה אַחֲרוֹנָה וְלַעֲשׂוֹתָהּ פְּתוּחָה וְיִכְתּוּב אַח"כ וְהִי א"ש. וְכֵמוּ שְׁכַתְּבָתִי מְצִאתִי ג"כ בַּח' הֶרֶשֶׁב"א הַנְּדָפְסָ מְחַדָּשׁ עַל מְנַחוֹת.

אַף לְשׁוֹן הַתּוֹס' תְּמוּהָ לַפ"ז ש'כ' כְּגוֹן ש'כ' פ' שְׁמַע בְּסוּף הָעֵמוּד כו'. הִלָּא גַם בַּס"ד ע"כ הִכִּי מִיִּירֵי.

רַק עֵינֵיךְ הַתִּירוּץ שְׁלֹא נִשְׁלַם לְמַטָּה כָּל פְּרִשֵׁת שְׁמַע כַּמ"ש. א"כ עֵינֵיךְ חָסַר בְּדַבְּרֵי הַתּוֹס' וּצ"ע: גַּם יִלְה"ק אֵהָא דְאָמַרִי לִימָא מְסִיעַ לִי כו'.

דִּילְמָא הַפִּי' לְקַח מִן הַגִּלְיוֹן לְכַתּוּב עָלָיו מְזוּזָה דְּגַם זֵה אָסוּר כַּמ"ש בְּטוּש"ע (י"ד ס' ר"צ) ע"ש]. וּצ"ל דְּלְשׁוֹן עוֹשִׂין מִשְׁמַע לַעֲשׂוֹת מְעֵינֵיךְ הַפְּרִשָׁה מְזוּזָה: שָׁם אִיִּדי וְאִיִּדי בְּתַפְּיִלִּין.

עִי' בְּתוֹס'. וְיוֹתֵר נִרְאָה מְלִשׁוֹן הַגמ' דְּלְהֵיא תִירוּצָא עֵינֵיךְ שְׁיִנְהָ דְּפָסוּל בְּמָקוֹם הַפְּתִיבָה וּבְתַפְּיִלִּין לָאוּ דוֹקָא דַּה"ה בְּמְזוּזָה דְּבִשְׁנֵיהֶם שְׁיִנְהָ מְקַלְף לְזוּכ' וְלְהִיפּוּף פֶּשֶׁר רַק שְׁיִנְהָ דִּין פְּתִיבָה דְּקַלְף ע"ג שְׁעַר וְדוּכְסוּסְטוּס ע"ג בְּשֶׁר פָּסוּל, וְלִפִּי דְּמַעֲיָקְרָא ס"ד דְּבָזָה וּבָזָה

פ"י בתפילין ובמזוזה קאמר אידי ואידי בתפילין ואה"נ דאידי ואידי במזוזה ולרבנותא נקט תפילין דמ"מ אי הי' כותב על דוכסוסטוס פדינו הי' פשר.

ועפ"ז יש לפרש גם הסוגיא דשבת שהביאו התוס' ודו"ק: ע"כ בגמ' והא בעיא שרטוט וקשה כמ"ש התוס' דילמא מיירי ששרטוט התפילין דלא מצינו איסור בזה. ואפשר לומר פנין דשרטוט במזוזה הל"מ צריף להיות משורטוט לשם מזוזה כמו גוף הפתיכה דצריף להיות לשמה.

ובשלמא בכתיבת לשמה פנין דגם בתורה ותפילין בעי לשמה. י"ל דלשמה דתפילין פשר נמי לשם מזוזה דהפל לשם קדושה.

אבל שרטוט דלא בעי רק במזוזה חשיב שלא לשמה מה ששרטוט לשם תפילין ומקשה הגמ' שפיר. וצ"ע לדינא בזה.

(פנה כתב הב"ח באו"ח סי' ל"ב) וע"ש בפמ"ג במשפצות (ס"ק ד') מ"ש בזה: ומ"ש התוס' לדחות פרש"י במגילה. תמהני עליהם הא י"ל דהכא דוקא מתפילין פריף דא"צ שרטוט אבל ס"ת שפיר י"ל דבעי שרטוט.

והטעם דמקיש למזוזה מפתיה פתיכה כמו שהקשו בעצמם אח"ז. א"כ י"ל דה"נ פן הוא ולמה דחו שיטת רש"י: תוס' ד"ה ספנה כו' ונראה כו' דנוקף בה ראשו כו' ק' לפי"ז למה עשו פן בית מונבוז פנין דאיכא ספנתא.

ולפירש"י א"ש פנין דפונדק פטור ממזוזה א"צ שמירה וליכא ספנתא. ולתוס' צ"ל דדוקא מזוזה בקביעות יש ספנה דישפח ונוקף על ראשו אבל בפונדק בליילה א' או ב' בנדאי לא ישפח וליכא ספנתא: דף לג ע"א בגמ' הא דעבידא פסינתא הא דעבידא פאסתנירא.

לע"ד נראה לפרש פי סינתא היינו שהוא נמשך פנגר תוף ענבי המזוזה מחוץ לפנים בעומק כמו היתד שתוחבין אותו בפנים ואינו ניקר מבחוץ רק ראשו ולכן פסולה. וכאסתנירא שהניחו לרוחב המזוזה מןשפכ פנין דכולו ניקר מבחוץ פשר.

שפן אסתנירא הפל בגילוי ולא שיהי' נסתר בעומק הסף כנ"ל. רק שלא מצאתי לי חבר בפ"י הנה.

והרמב"ם השמיט ולא הביא האי חילוקא דכסינתא ואסתנירא. וא"י הטעם: שם שהוא רגיל הוי כו' במזוזה הלך אחר הרגיל.

הי' נראה לפרש דלגבי פתח הפתוח מביתו לביהמ"ד איתמר. ורש"י פ"י דהיא מילתא בפ"ע דביש לו ב' פתחים עושה מזוזה בפתח הרגיל.

ולפי"ז אין מובן מה דמיייתי לגבי פתח הפתוח לביהמ"ד ואפשר לפרש לפירושו של רש"י דבפתח הפתוח מביתו לביהמ"ד הספק הוא פנין דמצד הבית מחויב במזוזה ומצד ביהמ"ד פטור לכן אי יש לו באותו בית פתח רגיל למקום אחר ועושה שם מזוזה פטור פתח זו לביהמ"ד אבל אם פתח האחרת אינו רגיל בה א"כ מחויב מצד ביתו לעשות מזוזה בפתח הנה שהולך לביהמ"ד פנין דרגיל בפתח זה: ע"כ בגמ' העמיק לה טפח פסולה.

צ"ע אי דוקא פֿשפֿל המזונה רחוק טפח מן החוץ. אָבֿל אם פֿל הַחֶקֶק רק טפח נִמְצָא דִּהְמִזּוּנָה נִיפְרָת תּוֹף הַטַּפַּח מִבְּחוּץ פֿשֶׁר.

וְכַמְדוּמָה שֶׁפֶן הַמְנֵהֵג. אָבֿל פֿשֶׁט הַלְשׁוֹן לְכַאוּרָה לֹא מִשְׁמַע הָכִי: דָּף לֵד ע"א בַּגְמ' מִיַּעַט הַפְּתוּב לְמִזּוּנָה אַחַת.

פִּירֵשׁ"י פְּצִים אָחָד. אָבֿל קִשָּׁה לִפְיָ זֶה מֵאֵי רֵאִי מִיִּיתֵי ר"ע מְדַכְתִּיב בְּפִסְחָ שְׁתֵּי הַמִּזּוּזוֹת הָאֵפִי לְמֵאֵן דִּמְצָרִיף הָכָא ב' פְּצִימִין מ"מ מִזּוּנָה אַחַת סָגִי א"כ בְּפִסְחָ צָרִיף לְמַכְתֵּב שְׁתֵּי לְהַצָּרִיף הַנָּזֵאת הַדָּם עַל ב' הַמִּזּוּזוֹת.

וְלִכֵּן נִרְאֶה יוֹתֵר דְּפִלְגּוּתָא דְּבְרִייתָא זֶה הִיא עַל הַמִּזּוּזוֹת דְּהוּ"א לְקַבּוּעַ ב' מִזּוּזוֹת עַל ב' הַמִּזּוּזוֹת וּמִמַּעַט ר' יִשְׁמַעֵאל מִטַּעַם רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי וּר"ע יִלְקֶף לָהּ מִשְׁתֵּי מִזּוּזוֹת דְּכַתִּיב בְּפִסְחָ. וְהַגְמ' מִיִּיתֵי לָהּ הָכָא דְּכִי הִכִּי דִּמְמַעַט ר"י מִזּוּנָה א' מִפְּחָ רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי כְּמוֹ כֵּן מִמַּעַט ר"מ דְּפְצִים א' סָגִי מִפְּחָ רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי רַק דְּמַר דְּרַשׁ לָהּ לְעַנְיֵן הַמִּזּוּזוֹת וּמַר דְּרַשׁ לָהּ לְעַנְיֵן הַפְּצִימִין.

וְאֶפְשָׁר מֵה"ט גּוֹפֵי' דַּר"מ ס"ל כַּר"ע א"כ לְעַנְיֵן הַמִּזּוּזוֹת א"צ רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי דְּמַפְסַח מִפִּיק לָהּ וְאֵתִי רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי לְעַנְיֵן הַפְּצִימִין. וְאֶפְשָׁר דְּמַה"ט עֵבִיד מַר שְׁמוּאֵל כַּר"מ מִשׁוּם דְּקָאֵי בְּשִׁיטַת ר"ע: שֵׁם פְּתִיבָה תְּמָה נִהְדַּר עַל הַמִּזּוּזוֹת.

נִרְאֶה לְפָרֵשׁ מִשׁוּם דְּצָרִיף לְהִיּוֹת תְּמָה מִיַּד כְּשֶׁמְנַיְחִין אֵת הַמִּזּוּזוֹת וְאֵי יִתְחִיל לְכַתּוּב עַל הַמִּזּוּנָה לֹא הָיָה מִתְחִילַת פְּתִיבָה תְּמָה לְכֵן ע"כ כּוֹתֵב עַל הַקֶּלֶף וּמְנַיְחוֹ עַל הַמִּזּוּנָה אָבֿל בְּאַבְנִים דִּירְדוֹן לֹא פְּתִיב וּכְתִיבָתָם תְּמָה וּלְהַכִּי מְסוּפָק הַגְמ' דִּיכְתּוּב עַל אָבֿן וְיִהְיֶה תְּמָה וְיִדְבֹּק עַל הַמִּזּוּנָה וּלְהַכִּי צָרִיף גַּז"ש כַּנ"ל פְּשׁוּט.

וּפִירֵשׁ"י דְּחֻק טוֹבָא בְּפֶרֶט מ"ש דַּא"א לְכַתּוּב תְּמָה עַל אָבְנִים הֲלֹא יָכוּל לְסוּד בְּסִיד וּלְכַתּוּב עַל הַסִּיד כְּמוֹ שְׁעָשׂוּ בְּאַבְנֵי יִרְדוֹן וּלְמ"ש א"ש הַפֶּל: ע"ב בַּגְמ' מוֹדָה הִיָּנוּ פִּלְגּוּתֵיהוּ. לְכַאוּרָה קִשָּׁה דִּילְמָא מִיִּירֵי שְׁהִי תַש"ר כְּתוּבִין בְּעוֹר אָחָד דְּכָשֶׁר כְּדִלְעִיל רַק בַּד' בְּתִים הֵם וְלִכֵּן מִטִּיל עֲלֵיהֶם עוֹר וְכָשֶׁר לְשָׁל יָד.

וְנִרְאֶה דְּסִבְרַת הַגְמ' דָּגַם כַּה"ג פְּסוּל אֵי נִימָא דְּצָרִיף לְהִיּוֹת בְּפָנִים כְּמוֹ בְּחוּץ א"כ פִּינּוֹן שְׁבָפָנִים ד' בְּתִים פְּסוּלִין דָּגַם עַל עוֹר הַבְּתִים עֲצָמוֹ שִׁיף הָאֵי פֶּלְלָא דְּבָפָנִים כְּמוֹ בְּחוּץ וּמִקִּשָּׁה הַגְמ' שְׁפִיר: שֵׁם בַּגְמ' וְלִמ"ד הַזְּמָנָה מִקִּלְתָּא הִיא דַּאֲתָנוּ עֲלֵיהוּ מַעֲיָקְרָא נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דָּאם כְּבָר הַנִּיחֵן לֹא מְהַנִּי תְּנַאי לְהוֹרִיד מִקְדוּשָׁה חֲמוּרָה לְקַדוּשָׁה קִלְיָה רַק בְּהַזְּמָנָה גְרִידָא מְהַנִּי תְּנַאי וְא"כ עֵיקַר הַתִּירוּץ בְּחֻדְתֵּי כְּדַמְעֵיקְרָא וּבִשׁוּ"ע (או"ח סי' מ"ב) אֵיתָא דַּאֲפִי הַנִּיחֵן מְהַנִּי תְּנַאי וְצ"ע בְּזָה.

[וְע"ש בַּב"י מ"ש בְּזָה]: דָּף לָהּ ע"א בְּתוֹס' ד"ה שִׁי"ן שֶׁל תְּפִלִּין. כּו' תְּמָהוּ עַל מַה שֶׁכְּתֵב בְּשִׁמוּשָׁא רַבָּה בְּשֵׁם אַבְיֵי לְמִיכְתֵּב אַגּוּיל שְׁפִיר דְּמִי וְכֵן הִלְכָה.

וְהֲלֹא מְפֹרָשׁ בַּגְמ' דְּתְפִלִּין עַל הַגְּוִיל פְּסוּלִין. וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ כְּוֹנֵת הַש"ר עַל הַבְּתִים אֵי נַעֲשׂוּ מְגוּיל שְׁפִיר דְּמִי לְמִיכְתֵּב עֲלֵיהֶם הַשִּׁי"ן דְּהוּ"א פִּינּוֹן דְּהַלְמ"מ הָיָה פְּאוּתִיּוֹת הַפְּרָשָׁה דְּפְסוּל עַל הַגְּוִיל קַמ"ל דְּכָשֶׁר כַּנ"ל: ע"ב בַּגְמ' קְטִיר לָהּ וּמִתְלִית לָהּ.

נראה לפי התוס' דמיינרי בשל יד הפי' שקשר וכריף אותה על היד שלשה פעמים ומר ברי' דרבינא דעבד כדנדון אפשר דהיינו שפורכן ז"פ על הקנה. ואפשר דאיתן שפורכן ג"פ על הגרוע [כמ"ש בס' פרי עץ חיים לכוונה ג"פ על הקיבורת] יצא להם מהה דמתלית להו: דף לו ע"א בגמ' ומודין חכמים לר' יעקב כו' פירש"י דלילה לאו זמן תפילין.

נראה שיטת רש"י דאפי' אי לאו זמן תפילין ליכא איסור פשאינו חולץ והא דאמר' לקמן דעובר בעשה או בל"ת דוקא פשמניחן בלילה. ולפ"ז קשה קצת מה דמקשה הגמ' מהה דספק חשיכה לא חולץ ולא מניח הא ודאי חשיכה חולץ דילמא הפי' התם דס' חשיכה אסור לחלוץ מטעם שמה עדיין יום ומחויב כל היום ואסור להניח שמה לילה היא וא"י לברך מספק [וגם אסור להניח בלילה] הא ודאי חשיכה רשאי לחלוץ אבל אי רצה רשאי שלא לחלוץ.

אלא נראה פשיטת התוס' דלמ"ד לילה לאו זמן תפילין אסור לכו"ע ומחויב לחלוץ והני תנאי בוליהו ס"ל זמן תפילין רק דחכמים גזרו וממילא בשעה שלא גזרו למרפדאית לי ולמר פדאית לי מחויב הוא להניחן כמו ביום [עי' בירושלמי (פ"ב דברכות ה' ג') אית דבעי מימר ל"א אלא הנותן כו' מבעו"י מותר וזה פשיטת רש"י]: ע"ב בגמ' נפקא לי מהיכא דנפקא לי לר"ע כו'.

הלשון קשה כיון דהמקשן ס"ל דלר"ע שבת זמן תפילין הו"ל למימר מודה ר"ע בשבת כדתנא. ולכן יש לפרש דבאמת לטעם דר"ע שהן עצמן אות י"ל דאסור להניח בשבת דפוגם באות דשבת (כמ"ש בשו"ע או"ח סי' ל"א) ולכן אפשר דדוקא בהה דרשא דר"ע פוסק כנותי' אבל מצי שפיר סבר דלילה נמי לאו זמן תפילין כת"ק דר"ע דדריש מימים ימימה ומ"מ כיון דאסור ליכא פשהניחן ביום ואינו חולץ לפירש"י [רשאי לילה עד שתכלה רגל או עד שעת שינה רק בשבת אית לי דרשא דר"ע ולהכי חולץ משחשיכה כנ"ל: שם הלכה ואין מורין כן.

פירש"י הלכה דלילה זמן תפילין. ואין מוכן ענין זה ממ"נ אי גזרו חכמים שלא להניח דיש פח בידי חכמים לעקור המצנה מן התורה בשב ואל תעשה פדאי' ביבמות צ'.

[א"כ אסור להניחן. ואי לא גזרו איך שינה אין מורין כן כיון דמחויב להניחן מה"ת ואיך מצינו עקירת דבר מה"ת במקצת לומר דאין מורין כן.

ויותר הי' נראה לפרש כעין שיטת רש"י לעיל דאפי' אי לילה לאו זמן תפילין אין מחויבין לחלוץ רק דאין מורין כן והניח דהכא לאו דוקא רק הפי' שלא חלצו פשחשה היום. שוב ראיתי שכן שיטת הרמב"ם (פ"ד מה' תפילין) ע"ש [אולם בכ"מ שם הביא גי' הגמ' וחשה ולא סליק וכן הוא גי' הרי"ף.

אבל לגירסא שלפנינו לכאורה ל"מ הכי]: בתוס' ד"ה אין קסבר כו'. וי"ל דמודה רב כו' וי"ל עוד חילוק פשוט דבשבת אי זמן תפילין הוא לא אסרו חכמים בבית שלא לבטל המצנה ואסרו רק ברה"ר ובפרמלית משא"כ בתכשיטין: עוד י"ל דאי מצד השבות דהוצאה א"כ בס' חשיכה אי יום הוא מחויב מה"ת בתפילין ואי שבת הוא ומניח הוי רק איסור דרבנן א"כ למה לא ניח דס' דאורייתא עדיף מס' דרבנן.

א"ו דאפי' איסור דאוריינתא יש במניחן בליקא א"כ ע"כ ס"ל דשבת לאו זמן תפילין כנ"ל: דף לז ע"א בגמ' ר"י החורם אומר כו'. נראה דר"י דניק דנד מינו מותר דהו"ל לכתוב מינו סתם פדכתיב מעיקרא וישלח ישראל מינו [וע"כ] אחי למילף דסתם יד מינו הוא ולהכי לא הביא ממצורע שפתיבו התוס' דהתם יד לא מותר: שם אין לו זרוע פטור מן התפילין.

אפשר דגם מתפילין של ראש פטור פיון דכתיב וקיו דכ"ז שבין עיניה יהי שתיים א"כ נהי דבאם אין לו תש"י מניח של ראש משום דכל הראוי לביקא אין ביקא מעפכת בו. אבל באין לו זרוע דאין ראוי לכל להניח של יד אפשר דמעפכ גם של ראש דהא תני סתם פטור מן התפילין אף לא משמע פו בפוסקים.

ע"י בשאג"א סי' ל"ז מ"ש בזה]. ובתוס' כ' דמר אמר חדא ומא"ח ולא פליגי.

פי' דבריהם דאין לו זרוע פטור אבל גידם יש לו זרוע רק יד אין לו ובכתיב חייב. וכן פי' האור זרוע פונת התוס' אף מביא שם פי' אחר דפליגי באין לו זרוע אי מניח בימין ע"ש (בסי' תקע"ז).

ותמהני על הרמ"א סי' כ"ז שבהביא בשם אור"ז דפטור ביש לו זרוע ולא משמע שם פו: שם וקא תני רמב"ח כו'. כל הסוגיא תמויה לפירש"י ואין מוכן לכל לא הקושיא ולא התירוץ ולפי' התוס' דטרופה פטור מפדיון אין מוכן מה תי' הגמ' בגולגולת תלי כו'.

ונראה לפרש דשיטת הגמ' דזה שנברא עם ב' ראשים נראה שהי' תאומים ועתיד להיות נגמר ולד בפ"ע רק שנתקלקל ונדבק ראשו להשני לכן יצא זה עם ב' ראשים. לכן מקשה הגמ' פיון דנפל פטור וזה הראש שלא נגמר צורת הגוף שלו גרע טפי מנפל ולמה יתחייב בפדיון.

וע"ז תי' דבגולגולת תלי רחמנא נהרי הגולגולת קנים ומושה חיות ע"י ראש השני לכן עדיף משאר נפלים כנ"ל: ע"ב בגמ' על יד זה גובה. נראה דדניק על משמע למעלה א"כ מה מקשה או אינו על יד מש.

ואפשר דאי הפי' יד מש מ"מ אינו בתוך הפה רק על גב היד להכי נאמר על יד ולא ביד. ולהכי מנושב מה דקאמר א"כ לה לאות ולא לאחרים לאות ונהי יכול לאחזו תוך הפה שלו ולא יהי ניקר לאחרים רק דזה א"א דא"כ על יד קשה דהו"ל לכתוב ביד: שם מה להלן במקום הראוי לטמא בנגע א'.

הקשו בתוס' ונימא בפדחת ולא תירצו פלום. ואפשר לומר דהא באמת פתיב בין עיניכם קא וגבי קרחה.

ע"כ נראה דשורש העינים בפנים נמשכים עד מקום הקרחה רק דקשה דילמא בין עיניכם כפושטא מבחוץ להכי יליף מקרחה או מקום דמטמא בנגע א' להוכיח דאין הפי' כפושטו וממילא ע"כ הפי' במקום שיער שהיא מבפנים בין עיניכם אבל פדחת לא מיקרי לכל בין עיניכם כנ"ל: שם מאי בינייהו כו'.

יש להוכיח מכאן דאסור מן התורה לילף בטלית בלי ציצית אפי' באונס שאין לו ציצית דאלת"ה טובא איכא בינייהו אם אין לו רק ג' ציצית דלת"ק אין תועלת באלו ולר"י

יַעֲשֶׂה עַכְפ"ג צִיצִית לְאַפּוּקֵי מֵהַפּוֹסְקִים דַּס"ל דְּלִיפָא אִיסוּר בְּזַה רַק דְּמַחְנוּב לַעֲשׂוֹת צִיצִית וְאִי אֲוֹנָס הִיא וְנִרְחַמְנָא פֶּטְרִין מִןתַּר לִילָה בְּהַבְּגָד בְּלִי צִיצִית.

וְהִבִּיאוּ רַאִי לְדַבְרֵיהֶם מִסְנוּגֵיָא דְבִסְמוּךְ דְּאַיְפָסִיק קַרְנָא דְּחוּטֵי וּמְסִיק הַש"ס דְּהוּי אִיסוּר כְּרַמְלִית דְּרַבְּנָן וְהֵלָא יֵשׁ אִיסוּר לִילָה בְּהַבְּגָד. אַף אִין זֶה רַאִי דְּפִי הַגַּמ' דְּאַיְפָסִיק קַרְנָא וְנַעֲשִׂית עֲגוּלָה דְּפֶטוּר מְצִיצִית [וּמ"מ אִיסוּר הוֹצָאָה בְּשַׁבַּת אִיכָא אִפִּי הִיכָא דְּהַטְלִית פֶּטוּר מְצִיצִית] אָבֵל בְּגָד הַמְּחַנוּב בְּצִיצִית אִיסוּר לְלַבּוֹשׁ בְּלִי צִיצִית כְּדַמְשָׁמַע הֶכָּא.

וְהָא דְּאַמְרֵי סְדִין בְּצִיצִית אִיכָא בִּינְיָהוּ. הַגַּם דְּבִלֵּא"ה עֲשֶׂה אִיסוּר דְּלוֹבֵשׁ בְּגָד בְּג' צִיצִית אָבֵל בְּאַיְסוּר דְּכִלְאִים דְּחַמּוּר פְּלִיגִי: שְׁם טְלִית בֵּת חַמֵּשׁ אִיכָא בִּינְיָהוּ.

פִּירֵשׁ"י קָשָׁה לְהַבִּין דְּגַם לַר"י י"ל פִּינּוּ דְּכִתִּיב ד' כְּנָפּוֹת מוֹכַח דְּלַעוּלָם אִין לְהַטִּיל רַק ד' אִפִּי בְּבֵת ה'. וְלַע"ד נִרְאָה לְפָרֵשׁ לַעֲנִין בַּל תּוֹסִיף דִּלְת"ק דְּחַד מְצָנָה הִיא לְהַטִּיל ד' אִי הַטִּיל ה' עוֹבֵר בְּבַל תּוֹסִיף אָבֵל לַר"י דַּכ"א מְצָנָה בַּפ"ע ל"ש בַּל תּוֹסִיף וְאַפִּי' אִי נִימָא דַּלְר"י נְמִי שְׁיִיף בַּל תּוֹסִיף אָבֵל עַכ"פ כָּל הַמוֹסִיף גּוֹרַע וְדַאי לֹא שְׁיִיף כְּדַאמְרֵי בְּסִנְהֶדְרִין (פ"ח:) לְמ"ד לֹוֹב א"צ אָגַד הִיא לְחַנּוּדָא קָאִי אָבֵל לַת"ק דְּחַד מְצָנָה הוּא הַמוֹסִיף גּוֹרַע וְכַמ"ש בְּשׁו"ע (ס' יו"ד) בְּהַטִּיל לְמוֹטְלָת וְלֹא חֲתַף אֶת הַרְאֻשׁוֹנוֹת פְּסוּל]: פֶּרֶק רַבִּיעִי דָּף לַח ע"א בְּתוֹס' ד"ה הַתְּכַלֵּת כו' וּמִיָּהוּ יֵשׁ לְדַחוֹת כו' דְּבִרְיָהֶם תְּמוּהִים דְּמָה בְּכָף דְּלִיפָא אִיסוּר בַּל תּוֹסִיף מ"מ פִּינּוּ דְּלִיפָא מְצָנָה בְּהוֹסְפָה זֹו לְמָה יְהִי מִןתַּר כְּלָאִים בְּשִׁלְמָא אִי גַם ב' לָבָן הֵם כְּלָאִים אֶפְשָׁר דְּגַם לְהוֹסִיף אִין אִיסוּר דְּאַשְׁתְּרֵי כְּבָר אָבֵל מְסַתְּמָא ב' לָבָן בְּסְדִין הֵם שֶׁל פְּשִׁתָּן וַא"כ הַב' דְּקָלָא אִילָן הֵם כְּלָאִים שְׁלֵא בְּמַקּוּם מְצָנָה כָּלֵל.

דְּנָהִי דְּבַל תּוֹסִיף לֹא הוּי מ"מ פִּינּוּ דְּמַקְלִיִּים הַמְצָנָה בְּלֵא הַנָּף לְמָה לִידְחֵי אִיסוּר כְּלָאִים. וְעִיקַר הַטַּעַם צ"ל דְּמִי מְפִיס דְּמַקְלִיִּים הַמְצָנָה בְּהַנִּי דְּלָבָן.

הוּא אֹמֵר דְּעִיקַר הַמְצָנָה הַנִּי דְּקָלָא אִילָן וְאַיְנָף כְּמָאן דְּלִיתְנִיָּהוּ. מִיָּהוּ לְכַאֲרָה הִי נ"ל קוֹשְׁיָתָם בְּרוֹנוּחָא דְּלִשׁוֹן הַבְּרִייתָא דְּכָל הַמְטִיל תְּכַלֵּת אִינוּ אֵלָא מִן הַמַּתְמִיָּהִין מְשַׁמַּע אִפִּי לֹא הִי לוֹ יָרַק תְּכַלֵּת וְע"ז מְקַשָּׁה הַגַּמ' שְׁפִיר דַּכָּה"ג לִיכָא חֲשָׁשָׁא דְּקָלָא אִילָן דְּלֹא יְהִי אֵלָא לָבָן אַף ז"א מְדַמְשָׁנִי הֵתָם דְּאַפְשָׁר בְּמִינוּ א"כ מִיָּרִי בְּיֵשׁ לוֹ לָבָן.

אַף עַדזִינּוּ י"ל דְּנָהִי דְּאִית לִי לָבָן מ"מ פִּינּוּ דְּהַשְׁתָּא ס"ל דַּא"ל לְהַטִּיל מִמִּין א' רַק ב' חוּטִין א"כ שְׁפִיר מְקַשָּׁה הַגַּמ' לְמָה הַמְטִיל תְּכַלֵּת מִן הַמַּתְמִיָּהִין. פִּינּוּ דְּנֶאֱסַר לוֹ תְּכַלֵּת יָתָן רַק ב' חוּטֵי לָבָן וְכַמוֹ כֵּן אוֹתָם הַשְּׁנַיִם יִטִּיל מִתְּכַלֵּת וְיִהְיֶה בְּמַקּוּם לָבָן.

שׁוֹב נִרְאָה לִי דְּכָל סַפְקֵי הַתּוֹס' אִי נוֹתֵן שְׁנֵי חוּטִין הִינּוּ בְּדִלִית לִי תְּכַלֵּת כְּמוֹ אֲנִן. אָבֵל בְּלִית לִי לָבָן רַק תְּכַלֵּת נִרְאָה דְּפִשְׁיטָא דְּנוֹתָן ד' שְׁנַיִם מְשׁוּם לָבָן וְשְׁנַיִם מְשׁוּם תְּכַלֵּת דְּהָא צִיצִית דְּקָרָא לֹא מְפּוֹרֵשׁ מֵהֵם וְגַם תְּכַלֵּת בְּכָלֵל.

וְנָהִי דְּכִיֵּשׁ לוֹ לָבָן צְרִיף ב' לָבָן הִינּוּ לְקַיִים מִין כְּנָף. וְעַדזִינּוּ צ"ע בְּזַה: בַּד"ה וְאִם הַקְּדִים כו' כְּמוֹ גְּבִי חֲלִיצָה.

צ"ע דְּבִשְׁלָמָא הֵתָם דְּמַצְרִכִּינוּ קָרָא דְּכָכָה לַעֲכֹבָא. וְהַטַּעַם נִרְאָה דְּנָהִי דְּבַכ"מ לְבַד מְקַדְּשִׁים א"צ שְׁנֵינָה הַכְּתוּב עָלָיו לַעֲכֹב הִינּוּ דְּלֹא יֵצֵא עֲשִׂיית הַמְצָנָה כְּדַאמְרֵי הֶכָּא בַּס"ד חִסְרָא מְצָנָה.

אָבֵל הַיְבֵמָה הַיְתֵה מְוֹתֶרֶת לְשׁוּק לְבֹן הַוָּצֵרֶה כָּכֵה. וְאִ"כ שְׂיִיָּה לֹוֹמֵר דְּכִכֵּה יַעֲשֶׂה הָעֵינְכֹוֹב רַק בְּמַעֲשֶׂה.

אָבֵל הַכָּא דְּהַקְשׁוּ תוֹס' דְּבִלִי קָרָא יֵהִי חִסְרֵר מְצֻנָה מֵה תִּנְרָצוּ עַל זֶה: ע"א בַּגְמ' טְלִית שְׂפֹנְלָה תְּכֻלַּת כּו'. יֵשׁ לְתַמְנֵה מִנ"ל דְּצָרִיָּה לַעֲשׂוֹת לְבֹן מְלַבֵּד הַתְּכֻלַּת פִּינֹן דְּבַתְּכֻלַּת הָוִי מִינ פִּנְרָה וְגַם מְצֻנֹת תְּכֻלַּת לְמָה לֹא יֵצֵא בַד' חוּטִי תְּכֻלַּת.

וְהִי נִרְאֶה דְּזֶה בְּאַמַּת פִּנְנֹת רְבָא אֹטוּ צִיבְעָא גְרִים דְּצָרִיָּה לְהִיֹּוֹת מִינ פִּנְרָה נִשְׁתַּנָּה מְצַבַּע הַתְּכֻלַּת. כָּל עֵינְקֵר מְצֻנֹת הַתּוֹרָה לְהִיֹּוֹת מִינ פִּנְרָה וְגַם תְּכֻלַּת וְאִם כָּלוּ תְּכֻלַּת יוֹצֵא בְּתְּכֻלַּת יְדִי שְׂנִיָּהֵם.

אָדָּה רַש"י וְתוֹס' פִּינְרָשׁוּ דְּצָרִיָּה גַם לְבֹן וְהוֹכִיחוּ מֵהָא דְּלִקְמֹן כָּל הַצְּבָעוֹנִים פְּשָׁרִים. מִשְׁמַע דְּצָרִיָּה לְהִיֹּוֹת לְבֹן.

וְלִדְעָתִי אֵינִן זֶה רֵאִי בְּרוּרָה דְּנֻדָּי רַשְׁאִי לַעֲשׂוֹת מִמֵּינ אַחַר רַק שְׂיִיָּה ב' תְּכֻלַּת סְגִי בַב' הַנְּשָׂאֲרִים מְאִיזָה מִינ שְׂיִיָּרָצָה חוּץ קָלָא אֵילָן וּמ"מ אִי בְּעֵי לַעֲשׂוֹת כָּלוּן תְּכֻלַּת נְמִי פֶּשֶׁר. וְנִרְאֶה שְׂזֶה הִי דַעַת הַמְּקַשָּׁה עַל הַרְמַב"ם שְׂהַבִּיא הַרְאָב"ד פ"ב מְצִיָּצִית ע"ש: שֵׁם מִיִּדִי צִיבְעָא קְגָרִים.

פִּירַש"י דְּחֹוֹק קִצַּת וְיֹוֹתֵר נִרְאֶה לְפָרַשׁ פִּינֹן דְּכְתִיב וְנִתְנֹו עַל צִיָּצִית כּו' פ' תְּכֻלַּת מִשְׁמַע דְּתְּכֻלַּת יֵהִי בְּסוּף רַק דְּכָלוּ תְּכֻלַּת הָוִי ס"ד דְּצָרִיָּה לְהַקְדִּים תְּכֻלַּת לְפִי שְׂהִיא מִינ פִּנְרָה. וְע"ז הַשֵּׁיב רְבָא מִיִּדִי צִיבְעָא קְגָרִים לְהִיֹּוֹת מִינ פִּנְרָה בְּמִרְאָה עֵינְקֵר הַפִּי מִינ פִּנְרָה בְּמִינ הַבְּגָד דְּהֵינֵנוּ פִּשְׁתֹּן בְּפִשְׁתֹּן מְשִׁי בְּמְשִׁי אָבֵל בְּטִלִּית שֶׁל צָמֵר אַפִּי הִיא תְּכֻלַּת מ"מ לְבֹן בְּצָמֵר חֲשִׁיב מִינ פִּנְרָה וּמְמִילָא יֵשׁ לְהַקְדִּים הַלְבֹּן וְאַח"כ תְּכֻלַּת וְכֹן נִרְאֶה שְׂהַבִּין הַרְאָב"ד הַנ"ל בְּהַשְׁיָגוֹ עַל הַמְּקַשָּׁה ע"ש: שֵׁם אֵיגְרָדִם תְּכֻלַּת וְקֵאִי לְבֹן כּו'.

עִי בְּרַמְב"ם (פ"א מֵה' צִיָּצִית) דְּכְתִב זֶה הַדִּין וְאַח"כ בַּפ"ב כְּתִב דְּצָרִיָּה פְּדִי עֲנִיבָה וְאִי גַפְסַק חוּט מְעֵינְקֵרוּ פְּסוּל וְנִדְחַק הַכ"מ בְּיָשׁוּב דְּבָרָיו וְלַעַנ"ד נִרְאֶה דְּהַרְמַב"ם הַבִּין לְפִי שִׁיטָתוֹ דְּחוּט א' מְקַצָּתוֹ לְבֹן וּמְקַצָּתוֹ תְּכֻלַּת ע"ש.

א"כ הַפִּי דָּאִי אֵיגְרָדִם כָּל חֲצִי הַחוּט דְּתְּכֻלַּת וְנִשְׂאָר חֲצִי לְבֹן שְׂבֹו חֲשׁוֹב זֶה גְרַדוּמִין דְּנִשְׂאָר חֲצִי אַע"ג דַּב' מִינִים הֵם חֲשִׁיבִי שְׂפִיר גְרַדוּמִין דְּנִשְׂאָר חֲצִי חוּט אָבֵל גַּפְסַק חוּט מְעֵינְקֵרוּ כָּלוּן תְּכֻלַּת לְב' כָּלוּן נְעֵקֵר לְבֹן פְּסוּל דְּלִיפָא גְרַדוּמִין.

וּבְאַמַּת לְשִׁיטָה זוֹ עוֹלָה לְשׁוֹן הַגַּמ' שְׂפִיר וְדו"ק: שֵׁם כ"ש דְּמִינְכֵר מְצֻנְתִּיהוּ. לְכַאוּרָה מִשְׁמַע מְפָאן דַּס"ל פְּדִי לַעֲנָב כָּל חַד בְּדִידִי דָּאִי לַעֲנָב הַנְּשָׂאֲרִים שְׂלִימִים מֵה כ"ש הִיא.

מִיֵּהוּ לְפִי ב' שְׂבִתוֹס' דַּר"ח מִיִּירִי דְּכָל הַצִּיָּצִית נִחְסְרוּ וְסָגִי גְרַדוּמִין בְּכוּלָּהוּ א"ש כ"ש דְּאֵילוּ הָוִי נִחְסְרוּ גַם בְּעוֹבְבִין הִי מִתְּפִשְׁרִי דְּהָוִי בְּהוּ פְּדִי עֲנִיבָה כ"ש עֲתָה. דְּמִינְכֵר טְפִי: שֵׁם הִיא תְּנָא הִיא כּו' אֵינִן לוֹ תְּכֻלַּת מְטִיל לְבֹן.

לְכַאוּרָה מִשְׁמַע דַּמ"מ אִם אֵינִן לוֹ לְבֹן אֵינֹו מְטִיל תְּכֻלַּת דְּמְסַבְרָא נְמִי הִכִּי הוּא דְּכְתִי וְנִתְנֹו עַל צִיָּצִית פְּתִיל תְּכֻלַּת. אָבֵל בְּאֵין צִיָּצִית אֵין תְּכֻלַּת.

וּלְפִי"ז י"ל דַּא"צ תּוֹ לְפָרַשׁ הַמְּשַׁנָּה לַעֲנֵן גְרַדוּמִין. רַק הַתְּכֻלַּת א"מ הַלְבֹּן כְּפִשְׂטָא.

ולבן א"מ תכלת לענגן להקדים פדלעיל. מיהו לשון הפרייטא וחכ"א אין מעפבין משמע דאפי' לבן א"מ.

והא דנקט אין לו תכלת מטיל לבן מידי דשכיח נקט. אבל מלשון הרמב"ם משמע לי שיהבין דדוקא תכלת אין מעפב את הלבן אבל לבן מעפב את התכלת מטעם הנ"ל פיון דכתיב ונתנו על ציצית כו' פ' תכלת צריף להיות תכלת על הלבן וכו' העתיק הרמב"ם שם דין משנתנו בתרי אנפי התכלת אין מעפב את הלבן פיצד אם אין לו תכלת עושה לבן והלבן אינו מעפב את התכלת לענגן גרדומין ע"ש: בתוס' ד"ה לא נצרכא כו' וקשה וכו'.

הא נמי משפחת לה דהא תכלת נצמר חד מינא היא ואינה מעפבת חוטי לבן א"נ חוטי פשתן כו'. א"י להלום דבריהם דמה בכוף דתכלת נצמר חד מינא מ"מ מה קדימה יש לתכלת על הלבן אדרבא קרא משמע דתכלת בסוף על הציצית.

והבה"ז והצ"ק הבינו בפשיטות פן ופי' בתחילת מ"ש התוס' דיש מפרשים דצמר ותכלת חד מינא ממילא צריף להקדים תכלת ע"ש. ואיני מבין דעת שניהם בזה ולע"ד נראה דטעות סופר נפל בתוס' בתבית אי נמי דחדא קושיא היא וצ"ל חוטי לבן היינו חוטי פשתן למ"ד כו' וזה קושיא נכונה.

דודאי לפשתן דלאו מינא דצמר היא צריכין להקדים תכלת ונכון היא בעיני. דלגירסא דידן אין מוכן למה הוסיפו א"נ למ"ד כו'.

דבלא"ה קושיא לכו"ע: בד"ה אלא לגרדומין כו' ועוד י"ל כו'. לשונם מגומגם ונראה פנונתם דלר"ח עצמו אפי' כל הד' נחסרו ונשתפיר מהם כ"ע פשר.

והגמ' מדמי דה"ה בנחסרו שנים לגמרי ונשאר שנים שלימין הוי אלו ב' פגרדומין לגבי הנשארים שנחסרו. אף לפי"ז נדחה ראיות תוס' (בד"ה פדי לענגון) לדחות מנהג ר"ת ע"ש: דף לט ע"א בגמ' חוט של כרף עולה מן המנין.

לולי פירש"י הי' נראה לפרש דעולה מן המנין אפי' לא נשתפיר בו למטה פלום רק מה שפרף בו ובהכי יש לפרש גם מה דמסיק הגמ' תכלת שפרף רובה. ופירש"י שכל הציצית קרוי תכלת.

וזה דוחק. וי"ל ג"כ דקאי על החוט שפורף בו דהוא מן התכלת ולא נשתפיר רק מיעוט פשר ובהי' מיןשב לשון הגמ' דבמימרא קמא אמר ר"י שמואל אמרה ולא רב. ובשנ"י אמר רב אמרה ולא שמואל. ולא מצינו פזה.

וגם מנ"ל דרק רב אמרה שפא גם שמואל אמרה רק משום דהני ב' דינים סותרים זא"ז דמ"ד חוט של כרף עולה מן המנין משמע אפי' לא נשאר פלל ומ"ד תכלת שפרף רובה משמע אבל מיעוט צריף להיות נשאר וא"כ א"ש הפל: שם רמי לי' תכלתא וגדילא מוגדל.

פירש"י הציצית קרוי תכלתא ויותר נראה לפרש דרק התכלת לא הי' בו ענף אבל בלבן הי' ענף. ומיןשב מה דהקשו התוס' דבספרי ולקמן איתא ציצית דבר הינצא שצריף להיות ענף.

ולמ"ש א"ש דְּצִיצִית פְּתִיב רַק בְּלָבָן וְאַח"כּ פְּתִיב וְנִתְּנוּ עַל צִיצִית וְגו' פְּתִיל תְּכֵלֶת א"כ
י"ל דְּתְּכֵלֶת אֵין צָרִיף לְהִיּוֹת גְּדִיל וְלִהְיֵי יְלִיף הֶכָּא רַק מְגִדִּילִים תַּעֲשֶׂה דְּזֶה פּוֹלֵל תְּכֵלֶת
ג"כ. וּמִיּוֹשֵׁב ג"כ קְוֹשֵׁית הַתּוֹס' בּוֹד"ה וּפּוֹתְלִיהוּ מִתּוֹכּוֹ: דָּף מ ע"א בּגמ' סְדִין בְּצִיצִית
ב"ש פּוֹטְרִין וּב"ה מְחִיבִין.

פּרש"י דּב"ש פּוֹטְרִין מִטַּעַם פְּלָאִים. וְנִדְחַק לִיְיָשֵׁב לָמָּה לֹא תִּנִּי אוֹסְרִין וּמִתִּירִין.
וּי"ל לְמֵאֵי דְּמַסִּיק בְּבִרְיִיתָא דּמ"מ הָוִי מִן הַמִּתְמִיֵּהִין. דְּחֻכְמִים אָסְרוּ לְהַטִּיל פְּלָאִים בְּסְדִין
א"כ י"ל דְּגַם ב"ה עֲצָמָם מוֹדִים לְזֶה וְלִהְיֵי לֹא תִּנִּי מִתִּירִין דְּמִדְּרַבְּנָן אָסוּר.

רַק חִיבִין פִּי' מַה"ת אָסוּר לְלַבּוֹשׁ בְּלֵי צִיצִית דְּחִיבִין בְּצִיצִית. אָבֵל אֵין לְלַבּוֹשׁ סְדִין
כָּלֵל כִּינּוּ דְּמִדְּרַבְּנָן אָסוּר כּנ"ל.

[רַק לר"י (שְׁבַת כ"ה): דּלּב"ה גַּם מְדַרְבְּנָן חִיב. צ"ל כּמ"ש רש"י]: בְּתוֹס' ד"ה פִּינּוּ
דְּאַפְּשָׁר כּו' לְעִיל דְּמַסִּיקָא כּו' א"נ מְדַאֲוִרִיִּיתָא שְׂרִי' כּו'.

צ"ע דְּפִשְׁטָא דְּלְעִיל רַק מְדַאֲוִרִיִּיתָא קְאָמְרִי דְּמִדְּרַבְּנָן בּלֹא"ה אָסְרוּ פְּלָאִים בְּצִיצִית
מִשּׁוּם פְּסוּת לִילָה וְאִיף הָוִי ס"ד דְּתוֹס' דְּמִיְיָרִי לְעִיל אִפִּי' מְדַרְבְּנָן: ע"ב בּגמ' הֶכָּא תַּעֲשֶׂה
בְּעֻלְמָא לֹא כ"ש. תְּמוּהַ הַלְשׁוֹן דְּהָא בְּלֹא דְּכִלְאִים קְמִיְיָרִי דְּאִי אִינוּ מְקַיִּים הַעֲשֶׂה עוֹבֵר
גַּם בְּלֹא.

(וּלְיִשְׁנָא בְּתָרָא דְּרִש"י לְעִיל דְּפִי' דְּחִיבִין דִּימְכָרוּ הַנְּסִיּוֹן י"ל דְּלֹא הָוִי רַק כְּעִין גְּזִירָה
לְגִזְרָה גְּבִי אִיסוּר פְּלָאִים. דְּנִיחּוּשׁ שְׁמָא יְמַכְרוּ הַנְּסִיּוֹן וְשְׁמָא יִטְלוּ אוֹתוּ לְסְדִין דְּלֹא שְׂכִיחַ
כָּלֵל בְּגָד שֶׁל סְדִין דְּעִיקָר טְלִיתִים הֵם מְצַמֵּר וּמִשּׁוּם הָא לְחוּד לֹא הִי' גְּזִירִין רַק מִשּׁוּם
דִּישׁ עכ"פ חֲשַׁשׁ בְּיִטּוּל מְצַנֵּת עֲשֶׂה דְּתְּכֵלֶת גַּם לְכַגֵּד צָמֵר מִשּׁו"ה גְּזָרוּ א"כ לֹא הָוִי רַק
עֲשֶׂה): שֶׁם ר"א אֲזִיגַל בְּתַר כְּנָף פּרש"י וְעֵבִיד אִפְכָּא.

קָשָׁה כִּינּוּ דְּעִיקָר בְּגָד שֶׁל עוֹר דְּלֹא הָוִי עֲלָה שֶׁם בְּגָד יֵהִי חִיבִי בְּשִׁבִיל הַכְּנָף. וְלוֹלִי דְּכָרִיו
הִי' נִרְאֶה דּר"א לֹא בָּא רַק לְהַקְל וְלֹא לְהַחְמִיר דְּאַפִּי' הַבְּגָד פְּטוּר כָּל שְׁהַכְּנָפִים שֶׁל עוֹר
דְּכּוֹלָא בְּגָד בְּעִינּוּ כּנ"ל.

גַּם הִי' אִפְשָׁר לְפָרֵשׁ אִף בְּתַר כְּנָף לְהַצְרִיף צִיצִית גַּם אִי הַכְּנָף שֶׁל בְּגָד. אָבֵל לֹא לְפְטוּר
בְּהִיא בְּגָד [וּכְנָפִי' שֶׁל עוֹר]: שֶׁם הַשְּׁתָּא בְּבַל תּוֹסִיף קְאִי כּו' פִּירש"י וְהַתּוֹס' קָשָׁה לְהַבִּין
חֲדָא דְּלִשׁוֹן הַגַּמ' מִשְׁמַע דְּבְּדָרָף תְּמִיָּהָא קְאָמֵר לוֹמֵר דְּחֲשִׁיב מַעֲשֶׂה.

וְתוּ מַה סְבָרָא הִיא זֹאת דְּכִינּוּ דְּעֵבֵר עַל ב"ת וּבְטַל הַמַּעֲשֶׂה יִחַשְׁבׁ הַקְּצִיצָה דְּצִיצִית
הַקּוֹדֵמִין מַעֲשֶׂה לְצִיצִית הַלְלוּ וְתוּ דְּלְדְּבָרֵיהֶם נִשְׂאָר הַגַּמ' בְּקוֹשְׁיָא. וְתוּ תְּמַהֲנִי עַל רִש"י
דְּפִי' לְקַמֵּן בְּסִמוּף דְּטִלִית פְּטוּרָה הִינּוּ הַטִּיל לְמוֹטְלָת וְכָתַב דְּכָל הַח' חוֹטִים צִיצִית קְרִינּוּ
בְּהוּ ע"ש.

וְזֶה תִּימָא לְמ"ש כָּאן דְּכָל הַהַכְּשָׁר נַעֲשֶׂה בְּקְצִיצַת הַד' חוֹטִים א"כ כָּל זְמַן שֶׁהִי' כָּל הַח'
הַנָּף לֹא צִיצִית הֵם וְצַע"ג. וְלַע"ד הִי' נִרְאֶה לְפָרֵשׁ לְהִיפּוֹף דְּרָבָא קְאָמֵר כִּינּוּ דְּעֵבֵר עַל
כָּל תּוֹסִיף וּמְלַקִּין אוֹתוֹ ע"כ חֲשִׁיב עֲשֶׂיָה וְע"ז מְתַקִּיף ר"פ דַּא"כ לְרָבָא אִם לֹא נִתְּפִינּוּ
לְהוֹסִיף הִי' פְּסוּלָה ע"כ תִּיְרִץ הוּא דְּגַם אִי מְתַפְּנִין לְבִטּוּלִי לְהַסִּיר אֶת הַחוֹטִין הַקּוֹדֵמִין
שְׂפִיר חֲשִׁיב ג"כ מַעֲשֶׂה.

' נמצא דלעולם פֿשר אי נתפונן להוסיף איפא טעמא דרָבא ואי נתפונן לבטולי איפא טעמא דר"פ פנ"ל: דף מא ע"א בגמ' ת"ר טלית, פפולה כו' ור"ש פוטר לכאורה נראה שפוטר לגמרי ואין צריף ציצית לא בסוף הפגד פיון דמלבישו לעולם פשהוא פפול וגם במקום הפפל פטור פיון דאם נפשיטנו יהי הציצית באמצע.

ולפ"ז י"ל דלת"ק דחייבת הפי' רק במקום הפפל. וכן משמע הלשון ושיון שאם תפרה. ובתפרה בנדאי אין צריף רק במקום הפפל א"כ חייבת דת"ק נמי בהכי מירי. אכן הב"י (סי' י' כתב דאפי' לר"ש דפוטר היינו במקום הפפל אבל בסוף הפגד נדאי חייב ע"ש.

והד"מ חולק עליו שם. ויש להביא ראיה לשיטת הב"י מהה' עובדא דבסמוך דא"ל רבה ב"ה לאו פנה הוא ושדאי כו' א"כ לא הי' בו ציצית במקום סוף הפגד רק באמצע ואמר רבא דאינו יוצא בו א"כ לפי"מ שכתבנו לעיל לא הוי כת"ק ולא כר"ש דלר"ש לגמרי פטור ולת"ק רק באמצע א"ו דלת"ק בעי' ב' ציצית ממילא לר"ש נמי עכ"פ בסוף הפגד צריף.

מיהו אפתי יש לדחות דלת"ק חייב ב' ציצית ולר"ש פטור לגמרי. וצ"ע עכ"פ לשון ושיון שאם תפרה פנ"ל: ולכאורה הלכה פתכמים אף מעובדא דרבה ב"ר הווא פתר הכי משמע דס"ל כר"ש כמ"ש בב"י שם.

מיהו יש לפקפק ע"ז פיון דרבה ס"ל חובת טלית י"ל אפי' פפולה פיון דהטלית בקונפסא חייב אין שם פנה במקום הפפל אבל לדין דחובת גברא י"ל שפיר דבכופל הוי זה הפנה. אף ז"א דמ"מ עיקר החיוב בטלית שנעשה להלביש בד' פנפות שלו א"כ בכפילא תליא בפלוגתיהו.

והנה רש"י פי' פפולה שהי' ארוכה כו' ולכאורה הי' נראה יותר לפרש שבסופו הוא עגול ולא הי' ד' פנפות רק כשפופל יש ד' פנפות מיהו לשון פפולה משמע פרש"י: שם שאני חסידים דמחמרי אנפשייהו.

צ"ע מה מקום להחמיר בזה אי חובת גברא הוא וגם לא נמצא בפוסקים שירא שמים יחמיר בזה. ונ"ל דמחמרי ליתן ציצית מיד דשמא ישכחו וילבשו הטלית בלי ציצית.

אבל להחמיר לעשות ציצית בכלי קונפסא אין טעם לזה: בתוס' ד"ה ה"ק וכו'. פנונתם דבמצנה שבגופו נדאי שייף למהדר אחריו להשלים גופו בכל המצות אבל אי חובת טלית היא אין סברא שיהא מוטל עליו ליקח טלית פדי לקיים בהטלית המצנה פמו דלא מצינו שיהא חייב לקנות שדה פדי להפריש תרומות ומעשרות וכדומה (גם י"ל הוכחת הגמ' דאי חובת טלית מאי קאמר המלאך טצדקי למיפטר כו' דילמא יש לו בביתו טליתות מצוניצות.

אבל אי חו"ג הוא הי' לו ללבןש אותם ושפיר קאמר): ע"ב בגמ' ושלש שב"ה אומרים אחת מארבע בטפח כו'. לכאורה משמע דדוקא ג' דב"ה היא באגודל אבל ד' דב"ש ד' אצבעות פשוטים.

תדע מדלא אמרו ב"ש טפח. אף הפוסקים העתיקו ד' באגודל.

וצ"ל דאיידי דב"ה אָמרו ג' נקט נמי בב"ש ד'. וגם איידי דברי שא בש"א ד' וב"ה ג' נקט גם בסיפא הכי.

ומ"מ צ"ע הלשון וג' שבה"א בפרט דהקא הלכה כב"ש הו"ל למימר ד' שב"ש אומרים. ולא מצאתי במפ' שום דבר בזה: בתוס' ד"ה ואם הביא פֿשר כו' קשה כו' וי"ל דאי ס"ל הכי טפי הו"ל למיתני אם לא הביא פֿלל פֿשר.

מיהו פנונת התוס' דאפי' לרבנן דאין לָבן מעפב מ"מ ד' חוטין בעינן. אָבל איני מבין דבריהם דנהי דלא מעפב פֿינון דחסר לו מצנות לָבן לא שייך למיתני פֿשר: [בד"ה פֿל מילי וכו' והא דרבה שרי כו'.

י"ל למאי דמסקינן בשבת (מ'.) דקחומרא דרב עביד א"כ י"ל דרק הוא לעצמו הקמיר ועביד פֿכל חומרי דרב אָבל לאחרים התיר לפעמים פֿדשמואל ובזה מתורץ גם קושני' התוספות בעירובין (צ"ג:) ד"ה לא ע"ש]: דף מב ע"א בגמ' בשעת עשי' איתמר.

יש לעיין אי גם להיפוך תלי בשעת עשי'. פֿגון שהי' תוף ג' ונעשה אח"פ תוספות טפח בשפת הפגד.

אי פֿשר פֿינון דבשעת עשי' הי' תוף ג': שם נהרי תפילין דפסולות בעכו"ם כו'. וקשה לי דלקאורה משמע דאפי' אי מברכין בעשיית תפילין היא פֿשמניחין הפֿרשיות בבתים. אָבל הפתיכה לחודה אינו המצנה דלא פתיב רק וקשרתם. רק הפֿרכה על הקנת המצנה א"כ צריך לברך בגמר ההכנה.

וא"כ אפי' אי פתיכה פֿסול בעכו"ם מ"מ י"ל דהנחתן בבתים פֿשר בעכו"ם. א"כ לא שייך לברך על עשייתן וצ"ע: ע"ב בגמ' ובציצית בהא קמפלגי מר סבר חובת טלית היא. נראה לפֿרש דהיינו ר' אדא בר אבהו דבירך בשעת עשי' ס"ל חובת טלית. אָבל רש"י פ"י רב חסדא אליבא דרב.

ותמוה בעיני דהא ר"ח מקשה מפח דפסול בעכו"ם. והקא אמרי' היכא דגמר מצוה בעשי' אפי' אי פֿשר בעכו"ם חייב לברך.

א"ו דר"ח אינדיחי והו' מר סבר הוא ר"א בר אבהו פנ"ל: שם פֿשרות אע"פ שלא עבדון לשמן. משמע קצת דלכתחילה לכ"ע בעי עיבוד לשמה פֿינון דהטעם דהזמנה מילתא וסגי לשמה בשאר המעשים א"כ עכ"פ לכתחילה צריך להיות בְּכָל המעשים לשמה.

וגם לשיטת רש"י דהזמנה לאו מילתא והעיבוד הזמנה בעלמא היא. מ"מ י"ל דמדרבנן בעי לשמה וכן כ' באו"ז ה' תפילין (סי' תקל"ג) ע"ש]: בתוס' ד"ה פֿתנאי תימא כו'.

אין פֿאן תימא למאי שיהיאו בעצמם אח"פ בדיבור הסמוך גמ' דסנהדרין דעיקר מחלוקתם תלי בהזמנה אי מילתא היא א"כ נהי דבציצית פתיב דבעי' עשי' [לשמה מ"מ הטו' א"צ לשמה פֿמו העיבוד בתפילין: בד"ה עד שיעבדון וכו' דתשמיש מצנה וליתא כו'.

זו יש ללחוח דמיברי הקא בתפילין של יד. אף יותר הי' להם להוכיח מסוגיא דהקא דהא ציצית עיקר מצוה ולא בעינן טוי' לשמה לרבנן: דף מג ע"א בגמ' מאי אין לה בדיקה גמי דקאמר אטעמה.

וקשה דא"כ מאי תועלת בהני בדיקות כמ"ש התוס'. וי"ל עוד נפ"מ היכא דהי' להם תכלת ידוע ונתערב עם קלא אילן ובדקנוהו בהני בדיקות.

אכן מדברי הרמב"ם (פ"ב מה' ציצית) משמע דהני בדיקות מחוייבין לעשות בכל תכלת אפי' זה שעושה אותם כדי לבדוק אם נתדבק בו הצבע פראוי. אף לשון הגמ' האי לאו תכלתא הוא ולא קלא אילן הוא לא מתנישב שפיר: בתוס' ד"ה ור"ש פוטר.

הקשו דנימא דכל דינשו בכלאים ישנו בציצית כמו גבי זכור ושמור דבדיבור אהדנאמרו. ולע"ד נראה דשאני התם דמצות שבת יש בו מצות זכירה ואסורות מלאכה הוי כמו היקשא ובאמת לא נזכר שם בברכות הטעם דבדיבור א' נאמרו רק סתם זכור ושמור כל שישנו בשמירה ישנו בזכירה.

וכן משמע שם ברש"י להדיא דלאו מצד דיבור א' נלמד ע"ש. אבל הקא נהי דב' המצות בבגד הם מ"מ פלאים שייך אפי' בבגד של ג' פנפות וציצית דוקא בד' פנפות ולא הוי מצוה אחת להקישו אהדדי.

דעיקר הפנונה שם דשבת כולל עשה ול"ת ואינו ככל מ"ע דעלמא. אבל ציצית אין בה רק מצות עשה והדרינו לכללין דמ"ע שהזמן גרמא נשים פטורות.

וכמו כן בחמץ ומצה הוי היקש שפיר דחמץ ומצה הוי עשה ול"ת ביחד. מיהו התם בלא"ה תירצו התוס' שפיר דהוי חד קרא ממש אכן בשבועות (כ').

(משמע כשיטת התוס' ע"ש: ובעיקר המימרא שהביאו התוס' דכלאים וציצית בדיבור א' נאמרו וכן הביא רש"י בחנומש (פ' יתרו) ממכילתא קשה לי פיון דגדילים תעשה לה הוא פרשה בפ"ע בתורה וכל ההפסקות משמשות ליתן רינח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה כדפירש"י בפ' ויקרא.

א"כ האיך אפשר שנאמרו בדיבור אחד. בשלמא זכור ושמור ל"ק פיון דשמור לא נכתב כלל בפ' יתרו רק קבלה שגם שמור נאמר שם.

א"כ במשנה תורה שפיר כתובה בפרשה בפ"ע להפסיק בין פרשה הקודמת שם בפ' ואתחנן. אבל הני ב' פסוקים דגדילים תעשה לה ובגד פלאים שסמוכין להם ב' פרשיות קשה.

וצ"ל כעין דפירש"י בעשרת הדברות שנאמרו בדיבור א' ואח"כ נאמרו כ"א ואחד בפ"ע דגם שם כל הדבור פרשה בפ"ע היא. כמו כן נימא כאן: ועל תירוצ התוס' קשה לי שכתבו דהקא נאמרו בדיבור א' דלא ליסתרי אהדדי פ"י להתיר פלאים בציצית.

נהלא זה נלמד מסמוכין דבמשנה תורה לכ"ע דרש"י סמוכין וא"כ ל"ל דבדיבור א' נאמרו ע"ז: ע"ב בגמ' האי אשר תכסה בה מאי עבדי' לי' פירש"י פיון דכסות לילה חייב כ"ש פסות סומא. קצת קשה דילמא אי לאו אשר תכסה שפיר הוי ממעטין לילה וסומא מקרא דוראיתם אותו.

רק פינן דכתיב אשר תכסה לרבות אותם לכן אוקמי קרא דנראיתם למילי אחרוני דזכור מצנה אחרת וצ"ע: שם בגמ' ראה מצנה זו וזכור מ"א הסמוכה לה ואיזו זו מצנת פלאים כו'. י"ל הפי' שידקדק ויסתכל שלא יהא קלא אילן ויעבור על איסור פלאים שלא במקום מצנה.

גם י"ל פדמסיים אני ה"א כו' מאמ"צ כו' ודרשו חז"ל שם אני שהבנתני כו' פגון מי שתולה קלא אילן בבגדו ואומר תכלת הם פדאי' בב"מ (ס"א:): שם שנתחייב אדם במצנה זו נתחייב בכלן ור"ש היא.

פרש"י תמוה. ופי' נראה דלר"ש הו"ל מ"ע שהז"ג ונשים פטורין ולכן הנתחייב במצנה זו דהיינו איש חייב בכלן גם מ"ע שהזמן גרמא.

אף לשון שנתחייב אדם דוחק לפרש פן: שם שבע ביום כו' על השמינית. פנראה שהביא זה בכאן לומר שיש שמונה ביום דהיינו ג"כ מילה ולא כמ"ש לעיל שבע כו'.

והא דאי' בסמוך פל שי"ל תפילין כו' והחוט המשולש כו' קשה הא יש בו מצנת מילה ג"כ. ואפשר דס"ל לילה זמן תפילין וציצית ומיורי גם בנשים: שם שהתכלת דומה לים פרש"י שנעשו בו נסים לישראל.

פנראה דס"ל לרש"י שהתכלת דומה ממש לרקיע א"כ למה תלינהו בש"ס חד בתבירו ע"כ לזכור פל אלו ג"כ אבל פשוט נראה שהפל רק דומה לדומה תכלת לים וים לרקיע אבל תכלת לרקיע לא וכן פולם: תוס' ד"ה שואל מעמך כו' וי"מ פדי להשלים כו'.

פלומר הי"מ חוזרים ע"ד ר"ת שכ' דמאה אותיות בפסוק ושואל אלא. וי"א אלו ס"ל שואל יהי חסר ג"כ א"ש פינן דאל תיקרי מה אלא מאה שוב יהי ג"כ מאה אותיות: דף מד ע"א בגמ' אין לה מצנה קלה כו'.

וקשה דקרי לציצית מצנה קלה והיא שקולה ככל המצות וגם תכלת דמי' יקרים ולמה חשיב לה קלה. ואפשר דאותו אדם שהי' נהיר בציצית היינו להסתכל בציצית כמ"ש בתרדים דהוא ענף מצנה לקיים וראיתם אותו.

ובזכות זה באו לו הציצית על פניו פינן שהי' נהיר לראותם ולנשקם באו על פניו וזה קרי מצנה קלה: והא דאמרי' שאין מתן שכרה בעוה"ז. הגם דשכר מצנה בהאי עלמא ליכא.

י"ל הכוונה מה שמציקתו מן החטא. וע"ז נאמר במשנה שכר מצנה מצנה: שם משום ישוב א"י פרש"י דחוק.

וי"ל הפי' משום דמזוזה שמירה לבית משום מזיקין. לכן משום ישוב א"י לא הניחו פלל בית בלא מזוזה בא"י שלא יהי' בלא שמירה: ע"ב בגמ' מיבעי' לי' לדזעירי כו'.

קשה לי פמו כן אי הוי כתיב קרא זבח ומנחה ג"כ גדע דזעירי דמנחה ונסכים דינם שנה בודאי שמתקדשין ע"י שחיטת הזבח דאסור לשנותן לזבח אחר. א"כ אפתי מדסמך קרא נסכים לזבח מוכח דסמוכין לזבח.

והיא אפֿשֿר לומר דאה"נ דעולָה ומנָחה נְמִי לְהִכִּי אֶתְיָא דְמִנְחָה מְתַקְדָּשִׁין בְּשַׁחֲטָה וְזָבַח וְנִסְכִּים אֶתְיָא דְנִסְכִּים מְתַקְדָּשִׁין בְּשַׁחֲטָה. אַף לְמִסְקָנָא דגמ' לֹא מִשְׁמַע פֶּן וצ"ע: שְׁם בְּמִשְׁנָה ר"ש אומר כו' וּבְגַמְ' אֶסְמְכִי אֶקְרָא.

ומ"מ צ"ע פֿינן דְמִבִּיא נִסְכִּים לְאַחַר עֲשָׂרָה יָמִים וְהַקְרָבֹת אֵין לְהֵם תְּשִׁלוּמִין לְמָה יְדָחוּ הַקְרָבֹן בְּשִׁבִיל הַנִּסְכִּים: דָּף מֵה ע"ב בְּמִשְׁנָה וְאֵין הַכְּבָשִׁים מְעַכְבִּין אֶת הַלְחָם. כ' הַרְמַב"ם בְּפִיהֶם"ש דְּהַלְחָם נֶאֱכָל.

וְכֵן מוֹכַח בְּמִתְנִי' דְלִקְמָן (ע"ד:) דְבִזְזָה יָפָה פֶּחַ הַפְּהָגִים כִּמ"ש הַתּוּי"ט דְּמִשְׁם הוֹצִיא הַרְמַב"ם לְפִסְוֹק כְּרַע"ק. מִיְהוּ תִימָא דְמִסְקָנָתָּ פֶּל הָאֲמֹרָאִים לְקָמָן (מ"ו:) דְּמִדְרָבָּן עַכ"פ אֵינוּ נֶאֱכָל.

פְּדִתְנִיא בְּבִרְיָתָא דְתַעֲנַבְר צוּרְתָן וְיִצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרִיפָה וְכ"פ הַרְמַב"ם לְהִדְיָא (פ"ח מֵה' תו"מ). וְנִרְאָה דְסוֹבֵר הַרְמַב"ם בְּבִרְיָתָא פֿינן דְּאֲמֹרָאִי ס"ל הִכִּי.

רַק בְּמִשְׁנָה פֿי' פֶּן פֿינן דְדַעַת הַמִּשְׁנָה פֶּן לְקָמָן פֿנ"ל. וְיוֹתֵר נִרְאָה דְכַוֵּנַת הַמִּשְׁנָה לְקָמָן דְּמֵן הַתּוֹרָה לְאֲכִילַת פְּהָגִים הִיא.

וְכֵן כַּוֵּנַת הַרְמַב"ם פֿאן בְּמִשְׁנֵיּוֹת. וְלֹאֲפֻקִי מִסְבֵּרַת ר"ש דְּאֵין לוֹ מִי יִתְרַנּוּ דְרַע"ק ס"ל דִּא"צ מִתִּיר.

אַבְל לְדִינָא בְּאַמַּת אֵינוּ נֶאֱכָל מְדַרְבָּן מִשׁוּם גְּזִירָה פֿנ"ל. אַף מְלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה שְׂאֵין לוֹ מִי שְׂיִתְרַנּוּ מִשְׁמַע קָצַת דְלר"ע לְחֵם הַבָּא בְּפ"ע לְשִׁרְיָפָה אֶתְיָא.

דְּאֵי לר"ע נֶאֱכָלִין לֹא שְׂיִיָּד זֶה הַלְשׁוֹן. דְּהוּי לר"ש לְמִימַר דְלֹא אֲשַׁכְחֵן שְׁתַּנּוּפָה יִתִּיר אֶת הַלְחָם.

פֿינן דְלר"ע ע"כ הַתַּנּוּפָה מִתְרַת: שְׁם אר"ש הַלְכָה פְּדַבְרִי בֶּן נָס. תְּמָהוּ בְּתוֹס' דְּהַלְכָתָא לְמִשְׁחָא.

וְלִכְאוּרָה הִיא אֶפְשֿר לומר דְּהָא אָנּוּ אֵין מְזַפִּירִין בְּתַפְלַת מוֹסָף הַקְרָבֹת דְּכְבָשִׁים וְלְחֵם. וְאֶפְשֿר הַטַּעַם פֿינן דְּעִיקָר הוּא הַלְחָם.

הַקְרָבֹן טָפַל אֶל הַמִּנְחָה וְאֵין מְזַפִּירִין רַק הַקְרָבֹת וְנִסְפְּיָהֶם וְלֹא מִנְחָה. וְא"כ לְמ"ד כְּבָשִׁים עִיקָר הִיא מְזַפִּירִין גַּם קְרָבֹת אֵלוּ בְּתַפְלָה.

וְעוֹמֵר וְכִבֵּש דְאֵין מְזַפִּירִין י"ל ג"כ דְּעוֹמֵר עִיקָר כְּדַפְסֵק הַרְמַב"ם דְּעוֹמֵר קוֹדֵם לְכִבֵּשׁ א"כ מִשְׁמַע דְּעוֹמֵר עִיקָר. אַף לִפ"ז קָשָׁה לְמָה אֵין מְזַפִּירִין הַפֶּר וְאֵלִים וְכְבָשִׁים דְּהֵם לְכו"ע אֵין הַלְחָם מְעַכְבִּין.

ע"כ נִרְאָה דְכָל הַקְרָבֹת שְׁבִתוּ"כ הוֹאִיל וְלֹא הַקְרִיבּוּ בְּמִדְבָּר אֵין אָנּוּ מְזַפִּירִין אוֹתָם פֿינן דְּגַם בְּמִדְבָּר לֹא קָרְבוּ הוּי פֿמוֹ שְׁתַּלּוּי בְּאַרְץ. רַק מֵה שְׁהַקְרִיבּוּ בְּמִדְבָּר מוּטָל גַּם עֲלֵינוּ וְחִסַּר לָנוּ לְכֵן מְזַפִּירִין אוֹתָם בְּמִקּוֹם הַקְרָבָה.

וּלִפ"ז לר"ש דְּמִסִּיק דְכָל הָאֲמֹר בְּתו"כ לֹא קָרְבוּ בְּמִדְבָּר הוּי שׁוּב הִילְכָתָא לְמִשְׁחָא. וְהַקְשׁוּ הַתּוֹס' שְׂפִיר: שְׁם וְכָל הָאֲמֹר בְּת"כ לֹא קָרַב בְּמִדְבָּר.

בְּנֹדָאֵי חֲטָאֵת וְשֹׁאֵר קַרְבָּנוֹת יוֹהֵכ"פ קָרַב בַּמִּדְבָּר כְּדִמְפִנְרֵשׁ בַּקְרָא דְכֹן עֲשֵׂה אֲהֲרֹן. וַיֵּשׁ
סֹמֵךְ מִפָּאֵן דְּבִיּו"כ פְּתִיב בַּפ' פְּנִיחָס מְלֵבַד חֲטָאֵת הַפְּיֹפּוּרִים.

וּבְשִׁבּוּעוֹת לֹא פְתִיב מְלֵבַד כְּבָשִׂים. מִשּׁוּם דְּהִנְאַמְר בְּחֻמְשׁ הַפְּקוּדִים קָרַב בַּמִּדְבָּר וְשֵׁם
לֹא הִקְרִיבוּ הַכְּבָשִׂים דְּתו"כֹּלֵב"נ דְּאָמַר שְׁפֹן מְצִינוּ בַּמִּדְבָּר שְׁקָרְבוּ כְּבָשִׂים בְּלֹא לְחָם.

צ"ע מנ"ל שְׁקָרְבוּ כְּבָשִׂים בַּמִּדְבָּר: בְּתוֹס' ד"ה קָרְבוּ כְּבָשִׂים דְּחוּ פִירֵשׁ"י וְכֹן בְּפִי
הַמְשִׁנִּיּוֹת לְרַמְבַּ"ם הַטַּעַם דְּבַמִּדְבָּר לֹא הִי' לְחָם רַק מֶן. וְהִקְשׁוּ דְתַגְרִי אֲנוּמוֹת הִי' מְבִיאִין.

וּמִשּׁוּם הָא לֹא אִירָא דְלֹא לְעוֹלָם הִבִּיאוּ. וְהֵם הִקְרִיבוּ כָּל הַמ' שְׁנָה מְסֻתְמָא הָיוּ זְמַנִּים
שְׁלֹא הָיָה לְחָם רַק מֶן וּמ"מ לֹא נִמְנָעוּ מִלְהִקְרִיב כְּבָשִׂים.

אָבֵל י"ל דְּאֵי הָיוּ חֲזִיבִין בְּלָחָם הִי' מְזַמְיִנִין לְחָם כְּמוֹ מֶן לְאַכּוֹל. וְתוֹס' פְּתָבוּ בְּשֵׁם ר"ת
כו' כִּי תְבוּאוֹ כו' אִף קָשָׁה גַם קַרְבְּנֵיהֶם לֹא יִקְרִיבוּ וַיֵּשׁ לְחַלֵּק כו' וְהַצ"ק מוֹחֵק הַגִּירָסָא
וְלַע"ד פְּשׁוּט י"ל דְּלַעֲגֵנָן שְׁתֵּי לְחָם דְּהִיא פְּחוּבַת קַרְקַע יֵשׁ לְהוֹכִיחַ יוֹתֵר מְלִשׁוֹן כִּי תְבוּאוֹ.

אָבֵל קַרְבָּנוֹת יֵשׁ לְדַמּוֹת יוֹתֵר לְחוּבַת הַגּוֹף כַּנ"ל. וְעַל תִּי' הַתוֹס' קָשָׁה קָצַת גִּימָא דְעֵתָהּ
אֲחֵר יִרְוֶשָׁה וַיִּשְׁיבָה בְּעֵינָן דְּוִקָא מִמוֹשְׁבוֹתֵיהֶם.

אָבֵל מְקוֹדֵם אִינוּ דְּוִקָא. וְלִכְפֹּד כ' כִּי תְבוּאוֹ אִף דְּהִי' נוֹהֵג מְקוֹדֵם ג"כ.

רַק הִפִּי' כֹּף כִּי תְבוּאוֹ אִזְ דְּוִקָא מִמוֹשְׁבוֹתֵיהֶם תְּבִיאוּ וְלִכְפֹּד עֵתָהּ אִינוּ בָּא רַק מֵא"י. וְלְעוֹלָם
בַּמִּדְבָּר י"ל דְּקָרְבוּ לְחָם.

וּמ"ש הַתוֹס' דְּהִי' מְקָרִיבִין עוֹמֵר תְּמוּזָה דְכ' קְצִירָכֶם וְדָרְשִׁי' וְלֹא קְצִיר עֲפוּ"ם. וְצ"ל
דְּמַעַט הִי' מְקוֹם לְזֶרְעֵי אִף בַּמִּדְבָּר: שֵׁם בַּגִּמ' שְׁבַעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִים אַע"פ שְׁאִין לְחָם.

נִרְאָה הִפִּי' מִשּׁוּם דִּישׁ עוֹד ב' כְּבָשִׂים וְאִיכָּא תַשְׁעָה. וְנָהִי דְהִנִּי עוֹלוֹת וְהִנִּי שְׁלָמִים מ"מ
לְשׁוֹן שְׁבַעָה לֹא שְׁיָיָהּ.

וְכ"כ בְּתוֹס' דְּהִל"ל שְׁבַעָה וְהִי' גְּמִשְׁףָּה עַל אַח"כ שְׁבַעָה הֵם עוֹלוֹת וּב' שְׁלָמִים אָבֵל שְׁבַעַת
מִשְׁמַע דְּלִיכָא אֲלֵא הִנִּי וְתוּ לֹא מִיָּדִי מִשּׁוּם דְּמִיָּרִי אַע"פ שְׁאִין לְחָם. וְעִיָּקֵר הִפִּי' נִרְאָה
דְּלֹא בָּא לְלַמּוֹד דְּז' כְּבָשִׂים אִין מְעַכְבִּין הַלְחָם.

דְּפִשְׁטָא לִי' דְּהוֹנִי' דְּקָרָא פְּתִיב רַק עַל ב' כְּבָשִׂים. רַק דְּבָא לּוֹמַר דְּמִדְכָ' עַל הַלְחָם דְּמִשְׁמַע
חוּבָה לְלְחָם.

וּמִסִּיִּים שְׁבַעָה וְנִהִי הֵם אִינָם חוּבָה לְלְחָם. ע"כ נִלְפ"ד דְּבַמִּדְבָּר לֹא הִקְרִיבוּ כו' כַּנ"ל
בְּרוּר.

וְכ"מ בְּפִי' ר"ש מְשַׁאנְגָן בְּתו"כ ע"ש. וּבְתוֹס' נִכּוֹן לְהַגִּי' מְדָלָא כ' תַשְׁעָה כְּבָשִׂים וַיִּפְרָשׁ
הַפְּתוּב ז' לְעוֹלָה וּב' לְשְׁלָמִים כַּנ"ל: גַּם י"ל דְּהִנְהָה קָשָׁה ג"כ מַה פְּלִיג רַע"ק אַר"ט.

ע"כ אֲפִשְׁר דְּאֵה"נ דְּר"ט ס"ל דְּהֵם הֵם הַכְּבָשִׂים שְׁבַפְּנָחָס. וְה"ק ת"ל ז' כְּבָשִׂים כו'
וּבְפְּנָחָס נִזְכְּרוּ בְּלִי לְחָם אֲלֵמָא אַע"פ שְׁאִין לְחָם.

וע"ז פליג רע"ק וכן משמע מדברי הכ"מ (פ"ח מה' תו"מ) דבקהא פליגי ר"ט ורע"ק
ע"ש [אבל רחוק הוא בגמ'. ויותר י"ל דגם ר"ט סובר פדרשא דרע"ק דבתו"כ עצמו
אינו נזכר בלשון מחלוקת.

וא"כ י"ל מדכ' פבשים מקודם כדי שלא נאמר הן הן כו' ע"כ אינו מעכב להלחם. דאל"כ
ע"כ אינם הנזכרין במוספין בלי לחם ומדאישתני סדרן מוכח דאינו מעכב פנ"ל וד' התוס'
אין מוכן.

וגי' שבעה י"ל קצת פיון דהי' ז' וב' פבשים וכולם על הלחם. אף דא"י לכתוב ט' דאלו
עולות ואלו שלמים.

מ"מ שבעת משמע מנין בפ"ע ונהרי הם ט' והו"ל שבעה פנ"ל. או מדלא כ' שבעה אלא
שבעת הוא פלל בפ"ע כמ"ש רש"י על ששית ושבעת.

אבל גי' צ"ק עם הלחם אין נכון פלל. ועוד דבלשון הגמ' משמע דמעל הלחם משמע
עיכוב להלחם ולדבריו נהפוך הוא: שם ברש"י ד"ה אישתני סדרן.

דבתו"כ פר פבשים ואילים ובפנתס פרים ואילים וכבשים. יל"ד דהו"ל איל דבפנתס
איל א' פתיב.

ונראה דכוונתו על כל המוספין שבפ' פנתס דכל הסדר במוספין הוא פרים אילים
וכבשים. ולכך אמרי' מדאישתני מלשון מוספין מפלל דאין מוסף.

ולכך בתו"כ כ' רש"י פר דאין פתיב רק קרבנות אלו. ובפנתס קאי על כל המוספין פנ"ל.

נשוב ראיתי בצ"ק מגי' איל. אבל ברור הפי' כמ"ש: שם בתוס' ד"ה מדאישתני סדרן
הקשו מאיל א' ביה"כ ע"ש.

ויש לדקדק דלא הקשו בס"ד דש"ס יכול הן הן כו' וע"ז לא הי' מיושב בתי'. ונראה
דבאמת אינו דומה להתם.

דשם פשט הפסוק נראה דהוא איל אחר שהרי בפ' אחרי לא נזכר כל המוספין רק איל
לעולה. אבל פאן שבפבשים אין שינוי שפיר הוי ס"ד דהיא אהד.

רק שהקשו עתה לבתר דאמרי' דפרים ואילים נשתנו רק הגמ' נדחק לומר דהם אהד
אע"ג דבפרים אישתנו. וע"ז הקשו א"כ גם שם מוכרחין לומר שהם אהד ולמה לי דרשא
דמיוחד כו'.

וע"ז תי' שפיר. אף לע"ד בל"ז י"ל מדכפל משמע שהם ב' קרבנות דאל"כ למה נכפלו
בפסוק.

אבל פאן בס"ד דאי בעי ב' פרים ואיל א' ואי בעי פר וב' אילים. א"כ אין ראי' מדכפל
ופריה הש"ס שפיר פנ"ל פשוט: גם אפשר לומר דהתם נמי אישתני סדרן דבפנתס פתיב
איל מקודם אח"כ שיעיר לחטאת ובאחרי פתיב חטאת ואיל לעולה, וגם חטאת פנימי היא
ובפנתס הוי חטאת חיצון ולהכי צריה [אהד לומר דאיל אהד הוא: ועיקר קושני' התוס'
צ"ע דהא גם הקא כ' איל אהד וגם פתיב פר אהד והו"א למיזרשי פי התם דאי בעי ב'

פָּרִים וְיֵהָא אֵיל א' מְקוּמָם וְאֵי בְעֵי ב' אֵילִים יֵהִי פֶר אֶחָד מְקוּמָם אַבְל לְהִבִּיא אֱלוֹ וְאֱלוֹ
לֹא שְׂיִיף אֶחָד לְכָף הַנְּצָרָה לְהֵךְ דְּאִישְׁתַּנִּי סִדְרוֹ: שָׁם בַּגְמ' גָּמֵר יֵהִי מִתְהַיִּנְהָ כו'.
וְלַעִיל פ' הַקּוּמִץ (כ"ז.) אֵיתָא דב' כְּבָשִׁי עֲצָרַת מְעַפְבִּין זא"ז וְכֵן ב' הַחֲלוֹת וּבְגָמ' הַטַּעַם
דכ' הוּא'.

וְהִנֵּה לְמ"ד כְּבָשִׁים עֵיקָר י"ל דְּשָׁם הַפִּי הוּא' דְּחֲלוֹת הַיִּינוּ תְּהֵינְהָ וְהוּא' דְּכָבָשִׁים הַיִּינוּ
קוֹדֵשׁ יֵהִיו. אַבְל לְמ"ד לְחָם עֵיקָר א"כ אֵין הוּא' בְּכָבָשִׁים כָּלֵל.

וּבְאַמַּת גַּם תּוֹס' פֶּאן הַקָּשׁוּ זָה. רַק מִמ"ש דְּקָאֵי עַל הַלְחָם לְבַד וּכְבָשִׁים לְבַד.
נִרְאֶה דְּקָשִׁיא לְהוּ גַם לְמ"ד כְּבָשִׁים עֵיקָר. וְאֵין מוּכָן לַע"ד דִּי"ל כַּנ"ל דְּעֵיפּוּבָא דב' חֲלוֹת
הוּא מִתְהַיִּנְהָ.

וְאֶפְשָׁר מִשְׁמַע לְהוּ דְּתְהֵינְהָ דכ' בְּסוּלַת לֹא שְׂיִיף לְלַמּוּד לְעֵיפּוּבָא חֲלוֹת. וִי"ל דְּהוּכִיחוּ
כֵן מִדְּלָא אָמַר פֶּאן טַעַם מ"ד לְחָם עֵיקָר מִשּׁוּם תְּהֵינְהָ עֲצָמוּ.

אַבְל אֵין זָה מְוַכָּרַח. שׁוּב מְצָאֵתִי בְתוּי"ט פ' הַקּוּמִץ כ' בְּפִשְׁטוּת דְּעֵיפּוּבָא חֲלוֹת מִתְהַיִּנְהָ.
אַמַּת דְּכֵן פִּי רַש"י [שָׁם] אַבְל דְּבָרֵיו תְּמוּהִין דְּמָה נַעֲשֶׂה לְמ"ד לְחָם עֵיקָר [מנ"ל עֵיפּוּבָא
בְּכָבָשִׁים עֲצָמוּ]. וְגַם אִישְׁתַּמִּיט לִי ד' תּוֹס' דְּכָאן דְּמִדְּבָרֵיהֶם מְבֹאָר דְּלכ"ע קָאֵי הַדְּרָשָׁא
דִּיהִיו עַל שְׂנִיָּהֶם.

לַעֲנִין עֵיפּוּבָא דְּלְחָם לְעֲצָמוּ וּכְבָשִׁים לְעֲצָמָם זא"ז. אָף לִינְשֵׁב קוֹשְׁיָתָם הִי נִלְע"ד לְפָרֵשׁ
בַּגְמ'.

דִּישׁ לְהִבִּין עוֹד מ"ש גָּמֵר יֵהִיו מִתְהַיִּנְהָ אוּ מִזְהֵנָה מַה בְּכָף דְּקָאֵי יֵהִיו עַל לְחָם אֲדַרְבָּה
אֵי קָאֵי אֲלֵחָם מנ"ל דְּמַעֲפָב לְכָבָשִׁים. הֲלֹא עֵיפּוּבָא הוּא מַה שְׂנֵאָמַר בּוּ יֵהִיו וְכִינּוּ דְּהוּא'
לֹא קָאֵי רַק אֲלֵחָם מנ"ל דְּלַעֲפָבִי לְהַכְּבָשִׁים.

ע"כ מְוַכָּרַח מִגּוּף הַגְמ' דְּכָאן ג"כ דַּע"כ פ' קָאֵי הוּא' אֲתַרְנוּיָהּ רַק דְּזָהוּ עֵיפּוּבָא בְּיֹתֵר וְהִי
נִלְע"ד הַפִּי לְהִיפּוּף דְּנִלְמַד הוּא' מִהֵנִי דְּמַצִּינוּ לְשׁוֹן הוּא' עַל לְחָם לְבַד מִשְׁמַע מְזָה דְּאָף
בְּלֵי כְּבָשִׁים נִק' הוּא' בְּתוֹרָה.

מִמִּילָא מוּכַח מְזָה דכ' הוּא' עַל כָּל לְחָם בַּפ"ע דְּעֵיפּוּבָא דְּהוּא' דְּכָאן דְּקָאֵי רַק לְעַבְב
הַכְּבָשִׁים. וְכֵן לְמ"ד גָּמֵר יֵהִיו מִיָּהּ דְּמוּכַח מִהֵנִי דְּכָבָשִׁים בְּעֲצָמָן נִק' הוּא'.

מִמִּילָא אָף דכ' עֵיפּוּבָא בֵּין כְּבָשִׁים לְלְחָם הַמְכּוּוֹן דְּכָבָשִׁים יַעֲפּוּ וְלֹא לְחָם. פִּינּוּ דְּמַצִּינוּ
בְּכָבָשִׁים לְבַד וְכַפֵּל בָּהֶם לְשׁוֹן הוּא'.

מִמִּילָא כְּשֶׁבָאִים בַּפ"ע לֹא נִתְבַּטַּל לְשׁוֹן הוּא' כַּנ"ל וְא"ש קוֹשְׁיָא תּוֹס': וּבְזָה מִינְשֵׁב הֵיטֵב
קוֹשְׁיָא תּוֹס' דְּאֵח"כ דְּנִדְרוּשׁ תַּרְנוּיָהּ פִּינּוּ דְּהִיא שִׁיבָה וּבִיאָה ע"ש. וְלִמ"ש א"ש פִּינּוּ
דְּהַדְרָשׁ מִיָּהּ הוּא דְּאֵין הַשְּׁנִי מְעַכֵּב אֶת זָה.

וְא"כ א"א לְדָרוּשׁ תַּרְנוּיָהּ דַּע"כ עֵיפּוּבָא יֵשׁ דְּהָא כ' יֵהִיו עַל צִירוּף דב' הַלְחָם וּלְכָף
מִדְרִישׁ דְּדָמִי טְפִי כַּנ"ל: וּבְמַחְלוּקַת הַלִּימוּד מִיָּהּ תְּהֵינְהָ יל"ד דְּהָא גז"ש נִלְמַד מִרְבוּ.
וִי"ל דַּא"צ לְהִיּוֹת נִלְמַד רַק מִצַּד א' דִּיהִיו וְנִתְּנָן לְדָרוּשׁ וּמִר יֵלִיף מִתְהַיִּנְהָ וּמִר מִיָּהּ.

או י"ל דשנייהם נדרשין כמ"ש תוס' ללמוד עיכוב לזה ולזה לבד רק מחולקין אינה יותר עיקר. או י"ל דגילוי מלתא בעלמא היא ויכולין לדרוש כה"ג בלי קפלה מרבו: בגמ' וכן ננס גמר יהיו יהיו.

פאן יש לפרש דקשה להגמ' מנ"ל דכבשים מעכבי דילמא גם הפכשים אין מעכבין. אף בתר הכי דמקשה לב"נ נמי גילף מתהיינה קשה דהא ב"נמביא ראי' ממדבר.

ואפשר לפרש דהכי פריף הא איפא למילף נמי מתהיינה א"כ ע"כ עיכוב דיהי' הוא רק דלקחם עצמם מעכבין זה את זה. א"כ לענין פכשים נמי נדרוש רק לעכב זא"ז ומנ"ל דכבשים מעכבין את הלקחם.

ומשני דיהי' עיכוב לכל רק מתהיינה לא גילף. ולפי' זה מיושב גושני' התוס' ד"ה זו דגילף תרונניהו דזה אי אפשר מפת הראי' ממדבר.

אף אפתי יקשה לר"ש דדוחה ראי' ב"נ ממדבר וס"ל ג"כ כב"נ. ויש להקשות לב"נ דגילף יהי' דכבשים מעכבין הלא זה כתי' גבי ז' פכשים א"כ נימא דגם ז' הפכשים מעכבין הלקחם.

ואפשר אה"ג דלב"נ כל הפכשים מעכבין והא דתנו הפך והאילים כו' אין מעכבין הפל מדברי ר"ע הם. וצ"ע בזה: שם דגין דבר שפולו לפהו.

פשוט דהוי הוכחה דיהיו אלקחם קאי כדפירש"י. אף עוד י"ל דהוכיח רע"ק דע"כ יש לחם בלי פכשים ומקוים לפהו פולו.

אף לר"י דאמר לקמן לשריפה אתיין ע"כ לא פ"י פו. אף אפשר ס"ל לר"י פתירוץ קמא אף גם רבא לקמן מיתי קרא אחריןא.

ומלשון ר"ה בסמוך קנאו ה' ונתנו לפהו. לכאורה משמע דס"ל השתא דלקחם הפא בפ"ע לאכילה אתיא: בתוס' ד"ה מדאשפני כו' וקשה כו' ואיפא למ"ד אחד מיוחד כו'.

פ"י דבריהם דקשיא להו למ"ד התם דהוי באמת ב' אילים ואחד פ"י מיוחד א"כ קשה ה"כא. אבל למ"ד דאחד מוכח דלא הוי ב'.

גם ה"כא מיושב דכ' שעיר אחד. ולכן תי' דנהי דמאחד ליפא למילף מ"מ משני אילים ושני פרים מוכח שפיר לכו"ע אפי' למ"ד התם א' מיוחד ה"כא מודה.

ולע"ד נ"ל קושיתם משום דבכל, מועד בתו"כ בפסח ובחג כ' והקרבתם אשה לה' ובעצרת לא כתי' א"כ הי' נראה דהני ז' פכשים ופר ואילים הם המוסף. ולהכי לא כתי' תו והקרבתם.

אבל אי אין זה מוסף היום הו"ל למיכתב והקרבתם. בפ"ט לר"ש קשה באמת פניו דהני דתו"כ לא קרבו במדבר ודחומש הפקודים קרבו.

א"כ ה"ו והקרבתם דכתי' בפסח וחג היינו גם במדבר ולמה לא כ' גם בעצרת להקריב פניו דאותו הקרבנות לא הי' מקריבין במדבר. עכ"פ ס"ד דגמ' שפיר דהו הו כו' רק מדאשפני שיזרון.

עוד י"ל משום דבְּחֻמְשׁ הַפְּקוּדִים כ' גְּבִי יו"כ מְלַבֵּד חֲטָאת הַכַּפּוּרִים. וּבַעֲצָרֶת לֹא כ' מְלַבֵּד חֲטָאת מִשְׁמַע דְּרַק חֲטָאת א' בַּעֲצָרֶת.

אָבֵל הֵתֵם בְּאֵיל דִּיּו"כ י"ל דְּסַמָּךְ קָרָא עַל הָא דְּכַתְּי' מְלַבֵּד חֲטָאת הַכַּפּוּרִים מִשְׁמַע ג"כ כָּל הַסֵּדֶר דִּיּו"כ הַפְּתוּב בְּאַחֲרֵי מוֹת פְּנ"ל: בַּד"ה גָּמַר יְהִיּוּ כו' וְתִימָא הוּא. וְנִרְאָה לְיִישׁב דְּהָא קִי"ל תְּנוּפָה וּשְׁחִיטָה עוֹשֶׂה זִיקָה.

א"כ נִרְאָה דְּכִשְׁהוֹןִקְחוּ לְחֵם אֶל הַכְּבָשִׁים שׁוּב מִצַּד עֵיפּוּב דְּאִיכָּא בְּלָחֵם גַּם הַכְּבָשִׁים מְעַפְבִּין דְּנָהִי לַרַע"ק עֵיפּוּבָּא אֶלְחֵם קָאִי מ"מ הָא נַעֲשִׂין קָרְבָּן א' וְרַק בְּלִי זִיקָה הַלָּחֵם קָרְבָּן לַעֲצָמוּ.

וא"כ א"ש כְּשֵׁישׁ כְּבֵשׁ א' א"כ יְהִי זִיקָה בְּשְׁחִיטָה וְשׁוּב כְּבֵשׁ הַב' מְעַפְבִּין וְדו"ק וְתִשְׁפַּח: בַּד"ה דְּנִין דְּבָר שְׁמִתְנָה לַפְּהוּ תִימָא אֲדַרְבָּא וְכו'. לְכַאוּרָה אִין דְּבַרְיָהֶם מוּכְנִים דְּאִי קָאִי עַל הַלָּחֵם הוּא דְּבָר שְׁפָּנְלוּ לַפְּהוּ מְדָבֵר שְׁפָּנְלוּ לַפְּהוּ.

אָבֵל אִי קָאִי עַל כְּבָשִׁים הוּא דְּבָר שְׁמִמְנוּ לַמְזִבַּח מְדָבֵר שְׁפָּנְלוּ לַמְזִבַּח. וְנִרְאָה דְּהַתּוּס' דִּיִּיקוּ מְלִשׁוֹן הַגַּמ' דְּנִין דְּבָר שְׁמִתְנָה לַפְּהוּ וְכו'.

דהו"ל בְּקַצְרָה דְּנִין לְחֵם מְלָחֵם עֲצָמוּ פִּינּוּ דְּהִיא הִיא הַלָּחֵם בַּעֲצָמוּ. וְלֹא שְׁיִיךְ כָּלֵל הַלְּשׁוֹן דְּבָר שְׁמִתְנָה לַפְּהוּ מְדָבֵר שְׁמִתְנָה לַפְּהוּ.

אֵלָּא וְדֹאִי פְּנוּנַת הַגַּמ' דְּבַאֲמַת יְהִי קָאִי אֶלְחֵם וּכְבָשִׁים וְע"ז קָאֲמַר דִּישׁ בְּהֵם עַכ"פ מִתְנָה לַפְּהוּ ג"כ. וְע"ז הַקְּשׁוּ הַתּוּס' שְׁפִיר דְּכִמּוּ כּוּ יֵשׁ מֵהֶם לַמְזִבַּח.

וְלְכַאוּרָה אִין מוּכְּן תְּמִיחַת הַתּוּס' דְּאִי קָאִי עַל לְחֵם אִינוּ דְּבָר שְׁקָרַב לַמְזִבַּח. וְנִרְאָה דְּסַמְכוּ עַל מ"ש לְעֵיל דְּבַל"ז ע"כ קָאִי עַל כָּל א' לְבַדּוּ ג"כ ע"ש.

שׁוּב רְאִיתִי דְּאִין צִוְרָךְ דְּכּוֹנְנַתֶּם דְּנִלְמַד דְּבָר שְׁמִמְנוּ קָרַב מְדָבֵר שְׁמִמְנוּ קָרַב. דְּזֵה יוֹתֵר מְסַתְּבַר שְׁהוּא עֵיקַר הַמְּצוּה.

מְדַנְדְּרוּשׁ דְּבָר שְׁמִתְנָה לַפְּהוּ. אִיךְ בְּאַמַּת זֵה פְּוִלוּ קָרַב וְזֵה רַק שְׁמִמְנוּ לַמְזִבַּח.

וי"ל שְׁזֵה נִכְלָל בְּתִי הַתּוּס'. וְאַפְשָׁר לְפָרֵשׁ קִצַּת פְּנוּנַתֶּם דְּאִי גִימָא דְּכְבָשִׁים עֵיקַר א"כ גַּם בְּתַהֲיִינָה דְּלָחֵם הָוִי דְּבָר שְׁמִמְנוּ קָרַב לַמְזִבַּח וְא"כ כָּלֵל דְּבַרְיָהֶם כֶּהֱיָא פִּינּוּ דְּלֹא מְצִינוּ עֵיפּוּב רַק בְּדָבֵר שְׁמִמְנוּ קָרַב דְּהִיָּינוּ ז' כְּבָשִׁים.

וְעֵיפּוּב בְּתַהֲיִינָה סְבָרָא הוּא דְּאִית לָן לְמִימַר דְּגַם הוּא מְיִירִי בְּמִידֵי דְּקָרִיב מְמָנוּ לַמְזִבַּח דְּהִיָּינוּ אִי גִימָא דְּכְבָשִׁים עֵיקַר דּוּק וְתִשְׁפַּח: בַּד"ה דְּאָמַר וְכו' וְרַש"י לֹא רָצָה לְפָרֵשׁ כַּתּוּב דֹּא"כ יְסַבּוּר ר"ה כְּרַע"ק וְהָוִי אָמְרִי גִימָא כְּתַנְאִי אַר"ה לְשְׁמַעְתָּן לְכֹהֵן פִּי דְּאָמְרוּ שָׁם.

וּמ"ש תּוּס' בְּפִשְׁטוּת דְּהִכָּא א"י לְקַדֵּשׁ בְּהֵם. וּלְפַעַנ"ד נִרְאָה דְּבְּלָחֵם בְּלִי כְּבָשִׁים לְמ"ד דְּלֹאכִילָה אֲתִיָּין שְׁפִיר מְצִי לְקַדֵּשׁ בְּהֵם דְּלֹא שְׁיִיךְ מִשְׁלַחַן גְּבוּהָ דְּאִין בּוּ רַק תְּנוּפָה.

וּכְמוּ בִּיפּוּרִים דְּנִכְסֵי פְּהוּ הֵן. וּמַכ"ש לְרַבָּא לְקַמְן דְּמַדְמִי לְהוּ מְמַשׁ לְבִיכּוּרִים וְדוּק: דָּף מו ע"א בַּגַּמ' הוֹזְקוּ זֵה לְזֵה מְעַפְבִּין זֵה אֶת זֵה.

פירש"י דא' גְדָחָה בְּאִיבוּד חֲבִירוֹ. וְלִכְאוּרָה לְשׁוֹן הַפֶּל מוֹדִין אֵין מוֹבֵן דְּאַכְתִּי פְּלוֹגְתִּיּוּהוּ בְּמִקּוֹמָן אֵי גְאָבְדוּ כְּבָשִׁים אֵי רִשְׁאֵי לְהִבִּיא לְחָם אַחַר בְּלֹא כְּבָשִׁים וּמָה הַפֶּל מוֹדִין דְּקָאָמַר.

מִיְהוּ זֶה יֵשׁ לִינִישָׁב דְּהַפְּנוּנָה אַע"ג דְּלִמַר לְחָם עֵיקָר וּלְמַר כְּבָשִׁים עֵיקָר הוּ"א דְּהַטְּפֵל אֵינוּ פּוֹסֵל אֶת הָעֵיקָר. כְּדֹאשְׁפָּחוּן בְּתוֹדָה דְּאָבְדוּ הַלְחָם לֹא אָבְדָה תוֹדָה מִשּׁוּם דְּאֵין תוֹדָה גְּלָל לְחָם, קמ"ל דְּהִכָּא נְפִסֵל הָעֵיקָר בְּשָׂבִיל הַטְּפֵל.

מִיְהוּ קָשָׁה מְאֵי דְּפָרִיף הַגַּמ' וְהָא קוֹדֵשׁ לַד' כְּתִיב בְּתַר תְּנוּפָה וּשְׁחִיטָה וְקָא מְפִלְגִי כו'. וְהִלָּא שְׁפִיר שְׁיִיף פְּלוֹגְתִּיּוּהוּ גַם לְאַחַר זִיקָה לְעַנְיָן אִם גְּאָבְדוּ הַכְּבָשִׁים.

אֵי יָכוֹל לְהִבִּיא לְחָם אַחַר בְּלִי כְּבָשִׁים אוֹ כְּבָשִׁים אַחֲרֵים בְּלִי לְחָם כְּשֶׁנֶּאֱבַד הַלְחָם. א"כ הִי נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּלְאַחַר זִיקָה ס"ל לר"י דלכו"ע מְעַכְבִּין.

דְּתוֹ אֵין יָכוֹל לְהִבִּיא אִפִּי לְחָם אַחַר בְּלִי כְּבָשִׁים אוֹ כְּבָשִׁים בְּלִי לְחָם. וּמִצָּאֵתִי קִצָּת רֵאִי לְזֶה מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם (פ"ח מה' תו"מ) שְׁכ' וּמְבִיא כְּבָשִׁים אַחֲרֵים וְלְחָם אַחַר.

וְאֵי הִי פְּנוּנָתוֹ כְּבָשִׁים אַחֲרֵים אוֹ לְחָם אַחַר הָיִי לִי לֹמַר סָתָם וּמְבִיא אַחֲרֵים. לְכֹן יֵשׁ לְפָרֵשׁ כַּמ"ש דְּשׁוּב לְעוֹלָם מְעַכְבִּין זא"ז.

וְהַטְּעַם צ"ע: שֶׁם פְּשׁוּט לִי מִדְר' יוֹחֲנָן כו' וְתַנּוּפָה מְסַפְקָא לִי כו' וְתַמּוּהָ דְּמַהֲיָכִי תִּיּוּתִי דְּנִימָא דְּמְסַפְקָא לִי פִּינּוֹן דְּסָתָם וְאָמַר זִיקָה שְׁלֵהוּ שְׁחִיטָה מִשְׁמַע תְּנוּפָה אֵינָה זִיקָה. וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּבִאֲמַת אֲפִשֶׁר לֹמַר דְּזֶה עֲצָמוֹ תְּלוּי אֵי לְחָם עֵיקָר אֵי כְּבָשִׁים עֵיקָר דְּאֵי כְּבָשִׁים עֵיקָר א"כ הַשְׁחִיטָה הָעֵיקָר וְאֵין תְּנוּפָה עוֹשֶׂה זִיקָה.

אָבֵל אֵי לְחָם עֵיקָר וּמִצָּנַת הַלְחָם הִיא רַק הַתְּנוּפָה שְׁפִיר י"ל דְּתַנּוּפָה עוֹשֶׂה זִיקָה. וְא"כ א"ש דר"י דְּאָמַר הַפֶּל מוֹדִים שְׂאֵם הַנְּזַקְקוּ כו' מְסִיִּים זִיקָה שְׁלֵהוּ שְׁחִיטָה דְּבִזָּה הַפֶּל מוֹדִים.

אָבֵל זִיקָה דְּתַנּוּפָה אֵין הַפֶּל מוֹדִים. אָבֵל לְמ"ד לְחָם עֵיקָר שְׁפִיר י"ל דְּגַם תְּנוּפָה עוֹשֶׂה זִיקָה: עוֹד י"ל בְּאִנְפּוֹן אַחַר קִצָּת דְּנִדְאֵי הָיִי דְּהוּא עֵיקָר.

הֵינּוּ לְמ"ד כְּבָשִׁים עֵיקָר אֵי נְזַקְקוּ הַלְחָם עִמּוֹ בְּתַנּוּפָה לְבַד י"ל דְּמַהֲנִי זִיקָה קִלָּה לְהִיּוֹת הַדִּין אָבְדוּ כְּבָשִׁים אָבְדוּ לְחָם. וְכֹן לְמ"ד לְחָם עֵיקָר וְנְזַקְקוּ בְּתַנּוּפָה אָבְדוּ לְחָם אָבְדוּ כְּבָשִׁים.

אָבֵל אֵי אָבְדוּ הַכְּבָשִׁים לְמ"ד לְחָם עֵיקָר. וְכֹן אָבְדוּ לְחָם לְמ"ד כְּבָשִׁים עֵיקָר. בְּזֶה נִדְאֵי צָרִיכִין זִיקָה רַבָּה דְּהֵינּוּ שְׁחִיטָה. וְלְכֹן ר"י דְּאָמַר הַפֶּל מוֹדִים שְׁמַעְפִּבִין זֶה אֶת זֶה.

אִפִּי הַטְּפֵל מְעַכָּב אֶת הָעֵיקָר זִיקָה זוֹ רַק ע"י שְׁחִיטָה. אָבֵל הָעֵיקָר י"ל דְּמְעַכָּב הַטְּפֵל אִפִּי ע"י זִיקָה קִלָּה דְּתַנּוּפָה.

אָף ז"א דא"כ מְאֵי מְקָשָׁה הַגַּמ' וְהָא קוֹדֵשׁ לַד' בְּתַר תְּנוּפָה כְּתִיב וּפְלִיגִי. מִשְׁמַע דְּהַבְּעִיא דְּזִיקָה דְּתַנּוּפָה נְמִי הַפֶּל מוֹדִין: וְהִנֵּה הַרְמַב"ם פָּסַק תְּנוּפָה עוֹשֶׂה זִיקָה.

וְתַמּוּהָ דַּמְנ"ל הָא. וְהַכ"מ דְּחָק לִינִישָׁב.

ואפֿשֿר לומר דֿהא תוס' (ע"ב ד"ה אָבדו) פֿתבו דֿלא דֿמי לזו תודָה וזו לחֿמָה. פֿי דֿאָמר רבָה בפ"ק דֿפֿסְחִים (י"ג:) דֿאָבד לֿחֿם אָבד תודָה.

וא"כ ה"ה בֿהגֿיף הֿכְבָּשִׁים עם הֿלֿחֿם נֿרָאָה דֿהוּי פֿזו תודָה וזו לחֿמָה. וטעם הַתּוֹס' דֿלא דֿמי אינו מֿפֿנֿרֿשׁ.

ואפֿשֿר פֿונֿנתֿם דֿקֿרֿבֿן צָבוּר שָׁאנִי. אָבֿל הֿרַמְבַּ"ם י"ל דֿס"ל דֿסוּגִיָא זו לא ס"ל פֿרָבָה וּלְדִינֵן דֿקִי"ל פֿרָבָה וְדַאי תְּנוּפָה עוֹשֶׂה זִיקָה דֿדִמְיָא לזו תודָה וזו לחֿמָה כִּנ"ל: עוד נֿרָאָה דֿכֵּן מִשְׁמַעוֹת הַסּוּגִיָא דֿלְעִיל (ט"ו).

(וָאף דִּי"ל דֿרַב כּס"ד אָמְרִי פֿן וּנְפֿרֿשׁ קמ"ל דֿאִין תְּנוּפָה עוֹשֶׂה זִיקָה. מ"מ שְׁם בֿסוּף הַסּוּגִיָא (בע"ב) מִשְׁמַע דֿמִסְקָנָא הִכִּי הִיא.

וגם לֿקֿמֵן פֿרִיף מ"ש כְּבָשִׁים כו' הוֹאִיל וְהוֹזְקוּ בְּתוּפָה מִשְׁמַע ג"כ דֿתְּנוּפָה עוֹשֶׂה זִיקָה כִּנ"ל. גַּם י"ל פֿינֵן דֿאר"י אֵת"ל עוֹשֶׂה זִיקָה כו' וְאֵת"ל אַע"ז כו' וְאֵת"ל הִרְאִשׁוֹן מִיְנִיחָא ע"ש.

רק מִשׁוּם דֿלא בְּעֵי לומר אֵת"ל אַע"ז דֿנִפְשׁוּט מִזֵּה דֿס"ל פֿן וּלְכֹף מִקְדִּים אֵת"ל עוֹשֶׂה זִיקָה. אָף מ"מ אִין רֵאִי רַב שְׁמִסְנֶפֶק ג"כ בְּזֵה וְהִי נֿרָאָה לומר דֿמִפְּחַ הַסֶּפֶק וּנְשָׂאָר בְּתִיקוּ.

מִמִּילָא [מִסֶּפֶק אִין לְהִבִּיא אֵלּוּ הַכְּבָשִׁים שְׁנֵאָבֿד הֿלֿחֿם שֶׁהוּנְפּוּ עִמָּהֶם דֿשְׁמָא עוֹשֶׂה זִיקָה וּפְסוּל. וְאִפֿי' אִין לוֹ אֲחֵרִים.

מ"מ נֿרָאָה דֿסֶפֶק שְׁמָא קֿרֿבֿן פֿסוּל הוּא נִכּוֹן יוֹתֵר שְׁלֵא לְהִקְרִיבוּ. וְאִי אָבֿדוּ כְּבָשִׁים וְדַאי אִין נִפ"מ פֿלֵל לְעַנְנֵן הֿלֿחֿם דֿכֵּבֵר הוּנְפּוּ פֿמִצְנִתָּן וּלְמָה נִבִּיא לֿחֿם אֲחֵר.

לִכֵּן סֵתֵם הֿרַמְבַּ"ם. וּבְגִי מ' מִשֶּׁה בְּצִלְאֵל נ"י הִקְשָׁה לִי דִנ"מ אִם כֵּבֵר קֿרֿב אִוְתָן הַכְּבָשִׁים שְׁנֵשְׂאָרוּ.

דַּאי הוּי סֶפֶק אִין לְהִבִּיא אֲחֵרִים דֿשְׁמָא אִין תְּנוּפָה עוֹשֶׂה זִיקָה וְכֵבֵר יִצְאוּ יְדֵי חוּבָה. אָבֿל אִי בְּנִדְאֵי עוֹשֶׂה זִיקָה צִרִיכִין לְהִבִּיא אֲחֵרִים.

ואפֿשֿר לִי לומר דֿאִפֿי' לִמ"ד עוֹשֶׂה זִיקָה וְכִמוֹ כֵּן אֲחֵר שְׁחִיטָה דִּלְכוּ"ע עוֹשֶׂה זִיקָה. הִינֵנוּ רַב לְעַנְנֵן לְהִקְרִיבוֹ לְכַתְּחִילָהּ עִם לֿחֿם אֲחֵר פֿינֵן שְׁהוֹזְקוּ לזו.

אָבֿל בְּדִיעֻבְד אִי הִקְרִיבוֹ עִם לֿחֿם אֲחֵר י"ל דֿכֵּשֶׁר. וְא"כ אִין נ"מ שׁוּב בֵּין וְדַאי לִסֶּפֶק.

וְצ"ע בְּזֵה: שְׁם פֿשׁוּט לִי מִדְר"י. קִצַּת קִשָּׁה שְׁמָא ר"י אָמַר שְׁחִיטָה מִשׁוּם עֵינְכּוֹב דֿלֿחֿם עַל הַכְּבָשִׁים.

דִּכ"ז שְׁלֵא נִשְׁחֲטוּ לֹא נִזְקָקוּ מִחֵיים פֿינֵן דִּישׁ בָּהֶם גַּם שְׁחִיטָה. אָבֿל הֿלֿחֿם נִזְקָק בְּתוּפָה שֶׁהוּא כֹּל הָעֵבֹדָה שֶׁל הֿלֿחֿם.

וְצ"ל פֿינֵן דֿאָמַר הוֹזְקוּ כו' זִיקָה שְׁלֵהֵן כו' מִשְׁמַע דֿקִּאֵי אִתְּרוּנוּיָהוּ: שְׁם שָׁאנִי תודָה דֿרַתְּמָנָא קרִי' שְׁלֵמִים. אִין מוּבָן לִי הִפִּי דֿהָא לִמ"ד כְּבָשִׁים עִיקָר וּמִבִּיאִים כְּבָשִׁים בְּלֹא לֿחֿם.

ובנדאי הם בכלל זבחי שלמיכם דציבור. וכמו דייחיד מביא שלמים בלא לחם פן ציבור באין להם לחם.

ואפשר דדריש קרא יתירא תודת שלמיו להכי. וצ"ע דהא איצטריף לדרשא אחריתא כדאי בנבחים (ל"ו).

(וצריכין לחלק תודה קרי שלמים ושלמים קרבים בלי שום זיקה דלחם אבל כבשים נהי דבאין בלא לחם מ"מ מצנה לחבר להם לחם ודוק: והנה לפרש"י הסוגיא מייירי בזורק שלא לשמה וע"ז תי' הגמ' תודה יכולין לזרוק לכתחילה לשם שלמים פיון דתמנא קריא שלמים.

ולפ"ז א"צ לדחוק פלל במ"ש התוס' דשלמי ציבור נמי נקרא שלמים. דמ"מ הא שלמי ציבור אחרני ליכא ואיף יוכל לכתחילה לזרוק לשם שלמי נדבה בציבור דלא קרבי שלמי נדבה לעולם.

אף לשון הגמ' קשה לפי זה דלא הו"ל למימר דתמנא קריא שלמים. רק שאני תודה דזורק לשם שלמים.

וממילא מוכן דהכא לא שייף לזרוק לשם שלמים אחרים דליכא בציבור. ולהכי נראה יותר כפי' התוס' דבאמת לשם תודה זורק ולהכי משני פיון דקריא שלמים שייף להקריב תודה בלי לחם.

רק נדי נדרו לא יצא דהנודר תודה צריף להביא נמי לחם. אבל מותר לשחטה בלי לחם. ולכן הוצרכו התוס' ליישב דהא שלמי ציבור נמי קריא שלמים ובפרט למ"ד כבשים עיקר א"כ קרבי לפעמים בלי לחם ומה בכך דהווקאו עם הלחם. ובאמת צ"ע להבין החילוק.

וגם מסוגיא לקמן (מ"ז:) מוכח כפרש"י דהכא דלשם תודה פסול רנ"ו תוס' עצמם שם ד"ה נהרי תודה. ולפי' התוס' י"ל ג"כ צז פדין תודה יום ולילה.

אף יוכל להיות דגם לרש"י אינו נאכל כמו שלמים רק ליום ולילה וצ"ע. ועמ"ש לקמן (מ"ז:) עוד בזה:.

בתוס' ד"ה ואיזו היא זיקה שלהם. הקשו לראב"ש אמאי אבדו הא יש להן פדיון.

וכן הקשו בזיקה דתנופה. ולכאורה י"ל דנהי דיש להם פדיון לחולין.

אבל לשתי הלחם פסולין דנראה ונדחה שוב אינו נראה. ונראה דס"ל להתוס' פיון דבדוד לפדותן לא חשיב דייחוי וצ"ע.

ומ"ש התוס' בסמוך דפשיטא דאפתי חזו לדבר אחר פ"א בברה"ז ליקח אותן לתודה. א"י למה לא לכבשים אחרים כנ"ל: בא"ד הקשו דאחר תנופה לדין כמו לראב"ש קונדם זריקה ויועיל פדיון ע"ש.

ולע"ד י"ל דה"ט פיון דתנופה עושה זיקה אף שלא נתקדשו פלל עדיין. א"כ י"ל דלא מהני פדיון ג"כ דנהי דיצאו מקדושתן לא עדיף מקודם.

דלהוציא מזיקה דתנופה אין תועלת בפדיון. רק לדין דשחיטה דוקא עושה זיקה משום דנתקדשו ג"כ שפיר כשפודין בטל הזיקה ג"כ דאין זיקה בלי קדושה.

משא"כ את"ל דתנופה עושה זיקה פנ"ל: בסה"ד וקא דבס"פ ר"י כו' הוקבעו בשחיטה אי לא הוקבעו ופי' בקונט' לשנותן לשם זבח אחר כו'. והנה לפרש"י ע"כ הא דזיקה ש'להם שחיטה הקא אתיא רק פרבי אבל לראב"ש יכולין לשנותו לזבח אחר.

וקשה א"כ מה מקשה הגמ' הקא ורמינהי הלא י"ל דבריינתא דנפרס לחמה אתיא כראב"ש. וצ"ל דעדיפא מיני' משני דגם לרבי א"ש דשאני תודה כו': בד"ה נפרס וצ"ע שלא יקשה מפאן לר"ה כו'.

נראה פוננתם דלדידן' הוי זו נאצ"ל זו פיון דבנפרס דהוי חסירות פשר הזריקה מכ"ש ביוצא פנ"ל. ובס' צ"ק לא דק בזה: ע"ב בגמ' מ"ש ז' כבשים דלא מקדשי ולא מעפבי כו' וכ' תוס' אגב מקדשי נקט מעפבי כו' אבל לכמ"ש לעיל בשם הר"ש א"ש דהבריינתא בתו"כ לא למדה מהתם.

ואדרבא הגמ' מפרש פאן מנ"ל לתו"כ דז' כבשים לא מעפבי כו': שם שפא ינדמנו להם כבשים לשנה הבאה. הלשון דחוק דהו"ל למימר גזירה כשינדמנו להם כבשים לשנה הבאה שפא יאמרו כו' דמהיכי תיתי לא ינדמנו להם.

ותו יש להקשות אי החפש שיהי' נאכל הלחם קודם זריקה א"כ קשה דדיו להמתין עד הלילה לאוכלם. ואפשר לפרש הגזירה שפא לשנה הבאה יהי' כבשים עם לחם ויפסלו הכבשים.

או ישפך הדם או אי תנופה עושה זיקה שפא יאבדו הכבשים קודם השחיטה פנ"ל ויאכלו הלחם בלי כבשים. והרמב"ם (פ"ח מה' תו"מ) כתב שפא כשיהי' להם כבשים יביאו ג"כ לחם בלי כבשים.

וקשה מאי בכך פיון דאין הכבשים מעפבין. ואי דיחסר להם מצות הכבשים עתה נמי דשורפין אותן יעשו ג"כ כן כשיהי' כבשים ויבטלו מצות הכבשים.

ואולי ס"ל דכשיש כבשים אפי' הביאו לחם לבד פסולין לאכילה. וא"י מנ"ל זה די"ל דבדיעבד הוי פליקא כבשים ולא עבדי איסור באכילה.

וצ"ל דמודה הרמב"ם דליכא איסור רק ביטול מצנת כבשים. נעמה דאין נאכלין הוי היכרא דאין המצנה בשלימות בלי כבשים.

ולא יבואו להביא לחם בלי כבשים אם יהי' להם כבשים. מיהו לשון הגמ' כבשים שריא להו אין מובן לפי' זה: שם אמר רבה מנא אמינא לה.

לכאורה מאי בעי ראי' הא א"א לומר דלשריפה אזלי דא"כ ל"ל עיבור צורה. וצ"ל דקאמר לאפוקי מדר' יוסף דמפרש צורת הקרבנות.

מיהו קשה הא לקמן (ע"ד:) פי' בגמ' הא דתנו בזה יפה פח מזבח לומר דלחם הבא בפ"ע לאכילה אתיין. א"כ איך מתרץ ר' יוסף המצנה דלקמן.

וגם רבה טפי הו"ל לאתווי ממתני'. ואי סבור די"ל דבריינתא פליגי דפשיט הגמ' שם משמע פה דלמתני' דהתם נאכלין באמת אף מדרבנן.

א"כ מאי מיתי מהא דבן בוכרי דילמא אתיא פמתני' דלקמן דלשון איך הם נאכלין משמע ג"כ דנאכלין באמת. וצ"ל דלא פסיקא לי' להוכיח משם פיון דאין מוכרח לפרש פמתני' שם דאיירי בבאין בפ"ע.

והגמ' מוקי פו באמת משום דס"ל פרבה ורבא פאן. וכן נראה מפירש"י שם דלאפוקי כו' פה לאפוקי מסברת ר"י ואב"י דלשריפה אתיין.

וא"כ ע"כ ר"י ואב"י ס"ל דלא מירי התם בבאין בפ"ע פנ"ל. אף לולי פירש"י נראה לענ"ד דלאפוקי קאי מבריינתא דהכא.

וכ"נ מפ"י המשנה לרמב"ם כמ"ש לעיל. אף לפ"ז יהי שקלא וטריא דהתם כר"י ואב"י נאנן קי"ל פרבה ורבא: שם פל פהו ששוקל אינו חוטא.

פרש"י ס"ד דחוטא משום שפטור. לפ"ז גם בלויים וקטנים יש רבותא זו דאב שוקל על בנו הקטן.

ויותר הי' נראה לפרש שאינו חוטא מצד מנחת פהו פקושיות הפהנים מעומר ולה"פ ושתי הלחם. אף בגמ' לעיל (כ"א:) משמע קצת פדברי רש"י ז"ל.

ולשון לא פי אינו מוכן ולרש"י הי' אפשר דהוא סובר דאם היו פטורין הי' איסור מצד חולין בעזרה כגמ' ה"ל. וחושש שלא ימסור יפה, לכן אמר דכהנים סיבינן אכל לדבריה שפטורין אסור לשקול.

אף לפ"ז גם קטנים אסורין. ובאמת קשה בגמ' ה"ל דלעיל דלמה מקשה מכן בוכרי ולא מהא דאב שוקל עבור בנו.

ואין להאריך פאן: שם הואיל והעומר ושתי הלחם משלנו האיך נאכלים. קשה פיון דמפורש בתורה לה' לכהן הרי התירן באכילה ואיך נלמד מזה דאין לפהו חלק דלמא גזה"כ היא.

ולשיטת רבה א"ש דקרא מירי בבאין עם הזבח אכל בבאין בפ"ע האיך נאכלין. אכל לאב"י דראיתם היא בבאין עם הזבח קשה.

ואולי עיקר ראיתם מדכתיב פל מנחת פהו לא תאכל משמע דליכא מנחת פהו שתהי' נאכל: שם לחמי תודה לא איקרי מנחה כו'. ואף דגם לחם הפנים לא מצינו דאיקרי מנחה מ"מ פיון דאין לו זבח ע"כ מנחה היא.

ואף דמקטירין הלבונה מ"מ הוא מנחה פמו בלחם הבאין בפ"ע דלכ"ע מנחה היא פנ"ל. ושוב ראיתי בתויו"ט (פ"ה מ"ג) פתב בשם רש"י פחומש דאיקרי מנחה ע"ש.

ואין צורך דכיון דאין עמו זבח ע"כ מנחה הוא פנ"ל. ובל"ז ד' תוי"ט שם אין מוכרחים דשם באותו פרק גבי תנופה והגשה] חשיב אף ביפורים וזבחים ע"ש.

דלא אמר אלו מנחות רק יש טעונות תנופה כו' וקאי על פל הקרבנות פנ"ל. רק בתחלת הפרק שם תני פל המנחות.

וע"ז דקדקו תוס' שם שפיר על תודה ע"ש כיון דהוא זבח ולא אקרי מנחה. אבל לחם הפנים ע"כ מנחה הוא כיון שאין עמו זבח כנ"ל: שם שתי לחם אקרי מנחה דכ' בהקריבכם מנחה חדשה.

יש לדקדק דהו"ל להביא קרא דתו"כ והקרבתם מנחה חדשה. וי"ל דשם קאי על הלחם. וא"כ י"ל דנקט מנחה משום שתי הלחם הבאות בפני עצמן כשאינן פבשים. דזה תמיד צריף להיות כיון דקאי עתה למ"ד דלחם עיקר ואז בנדאי נקרא מנחה.

אבל מקרא דבהקריבכם דאיירי במוספין וקאמר בהקריבכם. משמע פדרף הקרבה דהוא עם הפבשים מ"מ נקרא מנחה כנ"ל: גם יש לדקדק בגמ' ניקמא פי' הכ' מנחה חדשה על מנחת תמיד של בין הערבים שהי' מתחיל מן החדש ביום הביכורים לכה' י"ל דמשמע להגמ' דכיון דתלי חשיבות היום במנחה זו מסתמא הוא קרבן המיוחד ליום זה.

וגם דמנחת תמידין כ' אח"כ בפ"ע. וגם אין סברא שלא יהי' נרמז קרבן שתי הלחם בפ' פנחס קלל.

אבל בפ' אמור אפשר לפרש דנספרתם י"ל והקרבתם מנחה חדשה הוא יום שאחר המ"ט יום דהקריבו מנחות מן החדש כנ"ל לכה' מיייתי הש"ס קרא דנהקרבתם ודוק: שם מה ביכורים לאכילה כו'.

צ"ע לפ"ז אי באים בפ"ע נאכלים לעולם בביכורים או ג"כ ליום ולילה. וגם אי נאכלים בעזרה כיון דמקיש להו לביכורים א"כ אין היקוש למחצה ומדקתני בפרייתא תענובר צורתן משמע דנפסלו בלינה כפירש"י [וצ"ע: בתוס' ד"ה אבדו פבשים כו' בהדי פבשים אחרוני.

הלשון מגומגם דהא פשטא דגמ' משמע דה"ק אבדו פבשים לא מיבעיא לה דכבשים אחרוני בעי תנופה כמו שפירש רש"י. והוי להתוס' להוסיף בהדי לחם.

דנדאי הכי הוא דכבשים אחרים צריכין להניף בהדי לחם. אבל הם הבינו פוננת הגמ' דבעי הלחם תנופה.

והמשוף הגמ' אינו כן דלא תיבעי' לה הוא דמיון הבעיא באבד הלחם: בא"ד ול"ד לזו תודה וזו לחמה כו'. ותמוה מה ס"ד לדמות הא דהכא שיהא ציבור פטורין מחובתן לתודה שאין עליו חיוב רק מה ששנדר ומאי קשה מהתם.

וראיתי שגם בס' בה"ז וצ"ק הבינו כפשוטו. ולע"ד תמוה שיהי' כן פוננת התוס' אבל נראה לפענ"ד פוננתם להקשות דהתם בנאבד התודה הלחם פסול אף לתודה אחרת.

דכן מבואר בפ"ק דפסחים (י"ג:) ע"ש. דהא דאמר רבה אין מביא תודה אחרת.

אין פי' שפטור להביא לבד רק שא"י להביא תודה לצרף לחם זה כיון שפבר צירף לחם זה ונאבד לא שייף לחבר תודה אחרת לחם זה, ולכה' קשיא לתוס' דגם הכא בנאבדו פבשים לא יוכל להביא עוד אחרים לחם זה ונצטרף לחם אחר ג"כ (למ"ד דכבשים עיקר) וכ' דל"ד לתודה כו' דהכא אמרינן בעי תנופה דהיינו אותן הלחם כו'.

והטעם י"ל דאין הלחם טפל לכבשים כ"כ כמו בתורה. או דרך ביחיד אמרינו פן אבל
בציבור י"ל לב ב"ד מתנה פנ"ל.

וי"ל עוד דהתם פנין דפטור להביא תורה אחרת נמצא שהנפרש רק על תורה זו משא"כ
הכא. ולפ"ז יש לדון בלשון התוס' דה"ק דל"ד לזו תורה פ"א כמ"ש.

משום דהתם אבד לחם א"מ אחרת לכן הנפרשו רק לתורה זו: אמנם בגוף הדין ק"מ
מנ"ל לתוס' לפרש פן. הלא י"ל בעי תנופה קאי על הכבשים כפירש"י ונימא דדומה
לתורה דאבדו כבשים אבדו לחם זה פנ"ל.

וקצת דקדוק י"ל שפן הדין מהא דאר"י לעיל הכל מודין דהנזקקו זה לזה מעפבין. ואין
מוכן לי דעיקוב זה לפסול השני לא נזכר במחלוקת רע"ק וכן ננס ומה הכל מודין שיניד
בזה.

ע"כ אפשר דכשא' מעפב דהינו לב"נ דכבשים עיקר ממילא אף קודם זיקה כשנאבדו
הכבשים אבד הלחם. וע"ז אמר ר"י דכ"ע מודין דאחר זיקה אבד פוסל השני פנ"ל:
ומהא דאמרינו בסמוך לרע"ק לחם עיקר מ"מ באבד הלחם מביא הכבשים עם לחם
אחר.

אין ראי' לפענ"ד דכשהי' לחם וכבשים לכ"ע לחם טפל לכבשים כדאמרי' לעיל (ט"ו.)
דפיגול כבשים מפגל הלחם ולא להיפוך ע"ש.

וכ"כ בתוי"ט במשנה דהכא ע"ש. ומסוגיא הנ"ל מבואר ג"כ דאף בלי זיקה פגון בתורה
שאין תנופה מ"מ העיקר מפגל להטפל, וא"כ י"ל דה"ה בנאבד העיקר נאבד הטפל.

ואנ"ל דדוקא שם דנשחטו ושחיטת פיגול ג"כ מקדש הלחם כדאי' לקמן (ע"ח.) (ע"ש).

דבגמ' משמע שם דאין לחשוב זיקת השחיטה שפיגל בה. דעביד צריכותא בין תורה שלא
הנזקקו בתנופה ע"ש, וממילא י"ל דה"ה הכא בנאבדו כבשים אף קודם שחיטה אבדו
הלחם וצריף להביא לחם אחר פנ"ל.

או כבשים בלי לחם. אבל דעת התוס' רחבה מדעתינו.

אבל מ"ש בכוננת התוס' נראה אמת לע"ד: לכאורה הוי מצי למיבעיא גם אי תנופה
עושה זיקה כשהניף הכבשים לא על הלחם אי צריף להניף עתה הלחם. ומשמע דכה"ג
פשיטא לי' דכיון דתנופת הכבשים דינם על הלחם כמ"ש בפסוק לקף הוי פלא הניף גם
אותם.

ואף דגם בהניף על הלחם ונאבדו קודם שחיטת הכבשים דאיגלאי מילתא למפרע דלא
הי' הלחם קודש כלל. מ"מ הי' התנופה פדין על לחם הראוי להיות קודש כשישחט.

ומיבעי' רק אי גם לחם בעיא תנופה. אבל בהניף שלא על הלחם לא הוי תנופה כלל
פנ"ל.

פנין דלחם עיקר פנ"ל: בד"ה לישרפינהו לאלתר כו' אף אי פיגול בעי עיבור צורה מ"מ
פאן מצותו בכף ולכאורה י"ל דאיירי שפאו עם הכבשים והי' מצותו לאכילה רק אח"כ
נאבדו הכבשים קודם זיקה.

וּלְכֹהֵן דּוֹמָה לְפִיגּוּל בְּשַׁחֲטָה דְכִינּוּן דְקוֹדֶם לְזֶה הִי עוֹמֵד לְאַכִּילָה טְעוֹן עֵיבוֹר צוּרָה וְה"ה
בְּזֶה. וּי"ל דְּמִדְתַּנּוּ יוֹנְפוּ א"כ אֵינְרִי קוֹדֶם תְּנוּפָה וְשָׂאֵם הִי תְנוּפָה עִם הַכְּבָשִׁים וְדָאִי א"צ
תְּנוּפָה שְׁנִית.

וְכִינּוּן דְּלֹא הִי תְנוּפָה לֹא הִי לְלֶחֶם שׁוּם חֵיבוֹר לְהַכְּבָשִׁים וְלֹא הִי עוֹמֵדִין עַדִּינּוּן לְאַכִּילָה.
וְגַם אַחַר תְּנוּפָה אֶפְשָׁר דְּתִלוּי בְּשַׁעַת חִלּוֹת הַקְּדוּשָׁה אִי עוֹמֵד אִזּוּ לְאַכִּילָה וְכִינּוּן דְּלֶחֶם
קִדִּישׁ בְּשַׁחֲטָה מִמִּילָא בְּנֶאֱבָדוּ מִקוֹדֶם עוֹמֵדִין רַק לְשִׁרְיָה פְּנ"ל.

וְעִי' רַש"י לְקַמֵּן (ע"ד:) כ' בְּלִשׁוֹנוֹ דְּבָאִין בַּפ"ע דְּנֶאֱבָדוּ הַכְּבָשִׁים וּבְנִדְאִי פְּנוּנְתוֹ קוֹדֶם
זִיקָה ע"ש: בַּד"ה לְפִי שְׂאִין שׁוֹרְפִין כו'. לְכַאוּרָה קָשָׁה עַל דְּבִרְיָהֶם דְּלִס"ד דְּהִטְעַם מְשׁוּם
אִין שׁוֹרְפִין כו' י"ל דְּיִלְיָה מְנוּתָר.

וְלֹא בְּמִסְקָנָא דְחֻזְרָה גַּמ' מַה"ט. אַכֵּן דְּבִרְיָהֶם נְכוּנִים דְּהָא פֶּל הַחֻזְרָה מַה דְּאִין שׁוֹרְפִין
בְּיו"ט מְשׁוּם דְּהָרִי מְצֻנְתוֹ בְּכָף.

וְהִינּוּ דוֹקָא בְּיוֹם. אַבְל אִי שְׁיִיף הָא דְּאִין שׁוֹרְפִין גַּם עַל לִילָה מְשׁוּם דְּיִלְיָה מְנוּתָר א"כ
יְעוּבֵר צוּרְתוֹ מִמֶּשׁ עַד הַבְּקָר.

פֶּל הַיּוֹם א"י לְשׁוֹרְף מִחֲשַׁשׁ דְּיִמְצָא כְּבָשִׁים. וּבְלִילָה לֹא מְשׁוּם דְּיִלְפִי מְנוּתָר דְּשׁוּב אִין
מְצֻנְתוֹ בְּלִילָה יוֹתֵר מִלְּמַחֲרָת.

אַלָּא מוּכַח דְּאַרְף בַּס"ד דְּאִין שׁוֹרְפִין בְּיו"ט לֹא הִי מְשׁוּם דְּיִלְיָה מְנוּתָר רַק מְאִיסוֹר מְלָאכָה
כְּאִידָף מ"ד בְּשַׁבָּת (כ"ד:) ע"ש וְתַבִּין וְהַקְּשׁוּ שְׁפִיר: וְלְכַאוּרָה תְּמוּהָ לְפִי שְׁיִטְתָּם
דְּנִשְׁרָפִים בְּלִילָה א"כ לְמִסְקָנָא נְמִי דְּלְאַכִּילָה אֶתְיִין וּמִפַּח גְּזִירָה אִינָם נְאָכְלִים תְּקַשִׁי ג"כ
דְּלְשִׁרְפִינְהוּ בְּלִילָה.

דְּנָהִי דְּבַעֵי עֵיבוֹר צוּרָה הָא בְּלִילָה אִינּוּ רְאוּי שׁוּב לְהַקְרִבָה הָנִי שְׁפִיר עֵיבוֹר צוּרָה.
וּבַעֲלָמָא דְּבַעֵי עֵיבוֹר צוּרָה וְנִשְׁרָפִין לְמַחֲרָת מְשׁוּם דְּאִין שׁוֹרְפִין קִדְשִׁים בְּלִילָה.

אַבְל בְּלֹא"ה לְמָה לֹא יִחַשְׁבַּ עֵיבוֹר צוּרָה בְּלִילָה. וְנִרְאָה פְּנוּנְתַת הַתּוֹס' דְּלִמ"ד דְּלְאַכִּילָה
אֶתְיִין שְׁם קִדְשִׁים עַלִּינְהוּ דְּמַצּוּהָ לְאַכְלוֹ בְּקִדְוָשָׁה וּכְשִׁנְשִׁרְפִים אִין נִשְׁרָפִים בְּלִילָה.

אַבְל לְמ"ד דְּלְשִׁרְפָה אֶזְלִי אִינָם בְּכִלְל קִדְשִׁים שְׂאִין נִשְׁרָפִים בְּלִילָה וְדוּחַק. וּפִירַש"י
נִרְאָה עֵיקָר דְּנִדְאִי אִין נִשְׁרָפִים בְּלִילָה וּפִי' צוּרַת הַקְרִבָתוֹ אַחַר הַתְּמִיד.

וְהִינּוּ בְּעוֹד יוֹם רַק שְׂאִין שְׁהוּת לְמַצּוּא עוֹד כְּבָשִׁים וְלְהַקְרִיבָן. דַּמ"ש תּוֹס' דְּקָרְבָן צִיבוֹר
דוּחָה עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה, הִינּוּ דוֹקָא בְּקָרְבָן ר"ח שְׁם בַּמִּס' ר"ה ע"ש דְּיִהִי' גְּדוּחָה הַקְרִבָן
לְגַמְרִי.

אַבְל כָּאִן פִּינּוּן דְּלֶחֶם עֵיקָר וּכְבָר הַבִּיאוּ הַלְחָם כְּדִינוֹ שְׁפִיר אִינּוּ דוּחָה עֲשֵׂה דְּהַשְׁלָמָה.
וְאֵע"ג דִּי"ל כְּשִׁינְהִי' הַלְחָם אַחַר הַקְרִבָת הַתְּמִיד וְיִנְדְּמְנוּ כְּבָשִׁים נְתַבְטַל פֶּל תְּנוּפַת הַלְחָם
לְמַפְרַע.

כְּנִרְאָה קִצָּת מִדְּבָרֵי רַש"י י"ל דְּפִי' דְּכְשִׁינְדְּמְנוּ כְּבָשִׁים יִהִי' נְאָכְל הַלְחָם. וְאִי הִי' קָרְבָן
בַּפ"ע בְּמֵאִי יִשְׁתַּנָּה דִּין הַלְחָם מִחֵיבוֹר שְׁרִיפָה שְׁהִי' עָלְיוֹ אַחַר הַתְּנוּפָה.

וּלְכֹהֵן צ"ל דְּכַשֵּׁיז לְחֵם בְּטַל לְמַפְרַע כּוּ"ל. מ"מ הָא גּוּפָא דְאִמְרִינּוּ לְשׁוֹרֵף עֵתָה הִלְחָם
בְּשַׁעַת הַקְּרִבַת תְּמִיד קוֹדֵם שְׂיֵשׁ כְּבָשִׁים.

וְאִם יִנְדַּמּוּ אֶחָד כֹּכָבִים כִּינּוּן שְׂאִין לְחֵם אִין כְּבָשִׁים דְּשִׁתִּי לְחֵם גְּתִינִים שְׁפִיר. וּמוּטָב
לְעֲשׂוֹת כֵּן מְשִׁיבֵי שְׂאִין שְׂנַצְטֵרֵף לְדַחֲוֹת עֲשֵׂה דְהַשְׁלָמָה כּוּ"ל: גַּם י"ל דְּוִדָּאֵי מְאַחֲרִין תְּמִיד
מָה דְאִפְשָׁר מְשׁוּם שְׂמָא יְהִי כְּבָשִׁים וּמְמִילָא כְּשֵׁלָא יְהִי עוֹד זְמַן לְהַקְרִיב הַכְּבָשִׁים
שְׁפִיר יְהִי גְשָׁרְפִין קוֹדֵם הַלִּילָה כּוּ"ל.

מִיָּהוּ זֶה יֵשׁ לְדַחֲוֹת דְּאִין לְהַנִּיחַ שְׁעָה מְצֻמְצָם עַל הַקְּרִיבַת תְּמִיד. וּכ"מ קֶצֶת מֵהָאֵי דְמַס'
ר"ה מְדָלָא אִיחָרוּ בְּר"ח קְרִיבֵן תְּמִיד ג"כ אָבֵל מ"ש מְקוֹדֵם נִרְאָה נְכוּן: בְּד"ה מָה
בְּיַפְוִרִים כּו' וְאִפ"ה יְהִי מִתְּהִינָה אִיחָרֵיף לְרַע"ק דְּכְבָשִׁים יְהִי מְעוֹפְכִים ע"י הִלְחָם.

וְקָשָׁה דְהָא יְהִי עֵיפּוּבָא רַק פְּלִיגִי לְעֵיל אִמְאֵי קָאֵי וְכִינּוּן דְּמִבְּיַפְוִרִים מוֹכַח דְּאִין עֵיפּוּב
בְּלָחָם עַל יְדֵי הַכְּבָשִׁים. א"כ מְמִילָא קָאֵי עַל הִלְחָם דְּמַעְכָּב הַכְּבָשִׁים.

וּצ"ל דַּס"ל לְתוֹס' דְּכִינּוּן דְּעֵיבָר הָעֵיפּוּב קָאֵי אֶלְחָם לְבַד וְאֶפְכָשִׁים לְבַד כַּמ"ש פ' הַקּוּמִץ
וּבְתוֹס' לְעֵיל. רַק דְּנִכְלָל גַּם הָעֵיפּוּב דְּכְבָשִׁים וְהִלְחָם בְּיַחַד.

וְזֶה רַק ע"י הַגּוֹז"ש דְּתִהְיִינָה וְיִהְיֶה לְמָר כְּדָאֵית לִי וּלְמָר כְּדָאֵית לִי. אָבֵל בְּלִי גּוֹז"ש לֹא
יְהִי שׁוּם עֵיפּוּב אַחֲרַי כּוּ"ל דְּרַף מַז ע"א בְּגַמ' הָאֵי מְיַבְעֵיָא לִי לְדַר"י הַפֶּל מוֹדִים שְׁצָרִיף
שְׂיִהְיֶה לְחֵם בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה.

וְקָשָׁה לְמָה מְיִתִּי דַר"י הֲלֹא מְפֻנְרֵשׁ בְּדַבְרֵי רַאב"ש עַד שְׂיִשְׁחַחֲטוּ לְשָׁמֶן. וְנִרְאָה דַר"י
בְּשִׁלְמֵי נְזִיר מְיִירֵי דְלֶהֱכִי כְּתִיב זָבַח דָּגָם בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה צָרִיף לְהִיּוֹת הִלְחָם.

וְנִסְתַּלַּק בְּזֶה קוּשְׁיָא תְּוֹס' ד"ה שְׂיִהָא לְחֵם. מִיָּהוּ בְּלֹא הָאֵי אִינִי מִבִּין קוּשְׁיַת תְּוֹס' דְּשִׂיָּהָא
לְחֵם הַפִּי שְׂיִשְׁחַח לְשֵׁם הִלְחָם כַּדְכ' עַל זָבַח: שָׁם בְּגַמ' אֶלָּא אֶלְיָבָא דְהָאֵי תַנָּא כּו' כְּרַבִּי
ס"ל כּו'.

פִּי וְלֹא ס"ל פְּאֵבֵי וְרַבָּא דְלֹא נִיְתָר. וּצ"ע לַפ"ז מָה פִּי קְדוּשׁ וְאִינוּ קְדוּשׁ.

וְאִפְשָׁר הַפִּי שְׂאִינוּ מִן הַמְּוִבָּחַר. וּמִיָּהוּ אִבְיֵי וְרַבָּא נִרְאָה דְפְּשִׁיטָא לְהוּ דְלֹא דְמִי לְהֵתָם
דְּרַק לְחַוּמָרָא זְרִיקָה מוֹעֵלֶת לְיִצְאָא.

וּלְהֶכִי הַשְּׂמִיט הַרְמַב"ם בְּעֵינָא זֹו וְסַתֵּם וְכַתֵּב קְדוּשׁ וְאִינוּ קְדוּשׁ מְשֻׁמֵּע דְּאִינוּ נִיְתָר אַע"ג
דְּהַעֲתִיק הַדִּין דְּיֵשׁ בְּלָחָם מְשׁוּם פִּיגּוּל ע"ש (פִּי"ז מַפְסוּה"מ). וְלִכְאוּרָה אִין מוֹבָן פִּי
הַגַּמ' דְּמַדְמֵי הָא לְזְרִיקָה מוֹעֵלֶת לְיִצְאָא.

דִּי"ל הִיכָא דְנִזְרַק לְשֵׁם הִלְחָם שְׁפִיר הִלְחָם מְפֻנְגָל אִפִּי יִצְאָא. אָבֵל הִכָּא דְנִזְרַק שְׁלֹא לְשֵׁם
הִלְחָם לֹא נִתְקַדַּשׁ עַדִּין הִלְחָם לְגַמְרֵי לְהִיּוֹת דִּינוּ כְּדִין הַזָּבַח.

וּצ"ל דְּפְּשִׁיטָא לְהַגְמ' כִּינּוּן דְּלַרְבֵּי קְדוּשׁ עַכ"פ נַעֲשֵׂה קְרִיבֵן אַחַד וְרַק דְּהַזְרִיקָה לֹא הִי
לְשִׁמָּה וְנַעֲשֵׂה בְּזֶה קֶצֶת פְּסוּל אֶל הִלְחָם כְּמוֹ יִצְאָא. דְּנָהֵי דְהַכְּבָשִׁים כְּשֵׁרִים שְׁלֹא לְשָׁמֶן.

מ"מ הִלְחָם נְפֶסֶל מְחֻסְרוֹן הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַזְרִיקָה שְׁלֹא הִי לְשָׁמֶן וְהִנֵּי כְּפֶסוּל יוֹצֵא. וּלְהֶכִי
לְמ"ד זְרִיקָה מוֹעֵלֶת לְיִצְאָא מְהֵנִי ג"כ לְהַתִּיר הִלְחָם: בְּתוֹס' ד"ה וְאֵת הָאֵיל כּו' הִמְנִנוּ
וּד"א כּו' וּמִיָּהוּ קָשָׁה כּו'.

אין מוכן ענין הימנו וד"א לקאן. ודברי הצ"ק בזה תמוהים.

וגם מ"ש מיהו קשה י"ל גם בלי תירוץ התוס' יקשה קושיא זו. ונראה לפרש דבאמת בתו"כ יליף כבשי עצרת מתודה ע"ש בפ' צו גבי תודה.

וכדפירש"י הקא והגמ' דמיייתי פסוק דאיל נזיר. נראה דהוא משום דלראב"ש דילפותא דידיל' ע"כ מאיל נזיר הוא.

ומיישב פסוק זה גם אליבא דר'. אבל מילתא דרבי שפיר מוכח מתודה.

וממילא כ' תוס' שפיר דהוי הימנו וד"א וכיון דשחיטה דבעי לשם לחם מוכח מתודה. רק דמוסיפין ללמד מתודה מה דלמדו בתודה מאיל נזיר על זריקה ג"כ מייעשה שיהי' כל עשיותיו כו'.

א"כ מיושב שפיר דצריך למילף שחיטה מתודה. דאל"ה לא הוי למדין כבשי עצרת מתודה דהוי דבר הלמד ואינו חוזר ומלמד.

רק משום דיש קרא בתודה עצמו על השחיטה הוי הימנו וד"א פנ"ל. רק התוס' דחו זה וכ' משום דהוי גילוי מילתא בעלמא ולכן כ' ומיהו קשה כו' פנ"ל נכון: בד"ה במה יעשה כו' וצ"ע לרבי כו'.

לקאורה נראה לפרש לרבי מנ"ל לפסול שלא לשמה בכל עבודות פיון דמפרש רק זביחה. דאין לפרש מנ"ל לרבי למדרש פסול לשמה פיון דדריש הקא לענין אחר.

דקא י"ל דתרתמי מוכח כמ"ש תוס' לראב"ש. וכ"מ קצת בס' צ"ק.

אבל בבה"ז מפרש כפי השני וקשה פנ"ל. אף פ"ה הא דחוק בלשון תוס'.

וגם בל"ז אין קושיא די"ל דזבח מוקי לדראש דהקא ושם דריש כל עשיות. ע"כ נראה כפי בה"ז.

דלקאורה קשה מ"ש תוס' דתרתמי מוכח דקא ריש זבחים שם דרשינו שינוי בעלים באם אינו ענין לשינוי קודש ע"ש. וע"ז לא שייך תרתמי דלמה נוציא מענינו פיון דאינו מיותר עכ"פ.

ולכך י"ל דדוקא לראב"ש כ' התוס' פן פיון דזבח מיותר ודאי אתי באם אינו ענין לשינוי בעלים ממילא כל עשיותיו קאי על תרתמי. אבל לרבי זבח עצמן לתרתמי קשה שפיר פנ"ל וע"ש בגמ': בד"ה שיהא לחם כו' אע"ג דלא מעכב כו'.

קצת צ"ע מנ"ל דאינו מעכב לרע"ק דאמר לחם עיקר ובלחם גרידא ודאי תנופה מעכב דליכא אלא תנופה א"כ גם עם כבשים י"ל דתנופה מעכב. וגם הא כתי' איזה פעמים תנופה בעצרת.

ואפשר דמעכב. וגם בעומר צ"ע אי תנופה אינו מעכב כמ"ש מזה במ"א עמ"ש לעיל י"ח]: בד"ה בקונטרס כו'.

בְּאֵמֶת פִּירֵשׁ יי תְּמוּהָ דְפִירֵשׁ לְאַבְיֵי תְּפִיס פְּדִינוּ דַּמ"מ לְחֻלְיִין לָא נְפִיק דַּא"כ מֵאֵי מְקֻשָּׁה
הַגְּמ' מֵאֵי אִיפָּא בֵּין רַבִּי לְרַב"ש הֲלֵא לְרַב"ש נְפִיק נְמִי לְחֻלְיִין. וְגַם לְמָה הַוָּצְרָךְ רַש"י
לְכֹה הֲלֵא בְּלִשׁוֹן רַאשׁוֹן רְצָה לֹמַר דְּאַפִּי לְרַבָּא נְפִיק לְחֻלְיִין.

נְהִי דְזָה דּוֹחָה רַש"י מְהֵךְ דְּפִסְחִים דְּמוּכַח דְּלַרְבִּי לָא נְפִיק לְחֻלְיִין. אֲבָל עַכ"פּ בְּדַאבְיֵי
שְׁפִיר י"ל פֶּן וְסוּגְיָא דְּפִסְחִים לְרַבָּא אֲתִיָּא.

וְזָה פְּנוּנַת הַתּוֹס' ג"כ בַּמ"ש צ"ע דְּתַחֲלִילָה פִּי כו' רַק לְשׁוֹנָם צָרִיךְ תְּיַקּוּן. מִיָּהוּ סוּף דְּבַרִּי
הַתּוֹס' נִרְאָה לְפָרֵשׁ ע"פ מ"ש הַתּוֹס' לְעִיל (מ"ו ד"ה וְאִיזָה זִיקָה).

דְּמִסְקוּ שֵׁם דְּנָהִי דְּלַרְבִּי נְפִיק לְחֻלְיִין הִינּוּ בְּעֵלְמָא הִיכָא דְּלִיכָא קְדוּשַׁת תַּנּוּר. אֲבָל הִכָּא
מְצַד קְדוּשַׁת תַּנּוּר לָא נְפִיק לְחֻלְיִין.

א"כ א"ש פִּי הַקּוּנְטֵרַס דְּלְחֻלְיִין הִכָּא לָא נְפִיק בְּלֵא"ה מְטַעַם קְדוּשַׁת פְּלִי, וַא"כ הִכָּא
לִיכָא נְפִיקוּתָא רַק לְאַפְסוּלִי בְּיוֹצָא. אֲבָל בְּעֵלְמָא יֵשׁ נַפ"מ גַּם לְעַנְנֵן דְּנְפִיק לְחֻלְיִין וַז"ש
הַתּוֹס' דְּאִיפָּא בִּינְיָהוּ בְּמִקּוּמוֹת אַחֲרִים: ע"ב בַּגְמ' זְרִיקַת פִּיגוּל מִי מְקַדְּשָׁא.

מְכָאן קָשָׁה לַמ"ש תּוֹס' לְעִיל (ע"א) דְּלַרַב"ש דְּעוּמַד לְזְרוּק פְּזָרוּק דְּמִי סְגִי בְּנִתְקַבְּל
בְּכָלִי אִפִּי זְרָקוּ אַח"כ בְּפִסּוּל. א"כ קָשָׁה מֵאֵי מְקֻשָּׁה הִכָּא מַר' גִּידְל הֲלֵא כְּבָר נִתְקַדְּשׁ
לְחָם בְּשַׁעַת קַבְּלַת הַדָּם וְהַלְחָם יֵצֵא בֵּין שְׁחִיטָה לְקַבְּלָה.

וְאַפְשָׁר א"נ לְהַגְמ' דִּיִּסְבּוֹר רַע"ק עוּמַד לְזְרוּק פְּזָרוּק. תּוּ קָשָׁה כָּאן מַה מְדַמֵּי הַגְּמ' לְזְרִיקַת
פִּיגוּל בְּמַעֲיִלָה דְּתַלְי' רַק בְּזְרִיקָה אֲבָל קִידְשׁ הַלְחָם בָּא ע"י שְׁחִיטָה וְזְרִיקָה: שֵׁם וְהַא"ר
גִּידְל כו'.

לְכַאוּרָה תְּמוּהָ בְּמַשְׁנָה דְּלְעִיל (ט"ו) דְּפִיגְל בְּכַבְּשִׁים פִּיגְל הַלְחָם. וְאִי מְשׁוּם תַּנּוּר מְקַדְּשׁ
בְּתוּדָה דְּפִיגְל הַלְחָם מֵאֵי אִיפָּא לְמִימַר.

וּפִיגוּל בְּשְׁחִיטָה לְמ"ד שְׁחִיטָה מְקַדְּשׁ הָוִי כְּפִיגוּל בְּזְרִיקָה לְמ"ד זְרִיקָה מְקַדְּשׁ. גַּם קָשָׁה
הַדְּמִיוֹן לְמַעֲיִלָה דְּשֵׁם הַטַּעַם דְּכִינּוּ דְּפִיגוּל פְּסוּל א"כ אִינוּ רְאוּי לְהַקְרִיב וְאִין בּוּ מַעֲיִלָה.

וְכֵן בַּק"ק פִּינּוּ דְּפִסּוּל אִין רְאוּי לְפַהֲגִים וְיֵשׁ בּוּ מַעֲיִלָה. אֲבָל לְעַנְנֵן לְעַשׂוֹת הַלְחָם מְפִיגְל
מֵאֵי בְּכֹה דְּהִי בְּפִסּוּל מ"מ ע"ז לָא נִיטְל שֵׁם זְרִיקָה לְעַנְנֵן לְקַדְּשׁ הַלְחָם.

וְשׁוּב רְאִיתִי בְּסוּגְיָא דְּמַעֲיִלָה (ג') דְּפִרְכִּינּוּ עַל ר"ג מְמַקּוּם אַחַר. וּמִסְקִינּוּ שֵׁם דְּרַק
לְמַעֲיִלָה אֲמַר ר"ג אֲבָל מְקַדְּשׁ לְפִסּוּל ע"ש.

וַא"כ קָשָׁה סוּגְיָא דְּהִכָּא [וְנִרְאָה דְּלָזָה פְּנוּנָה הַתּוֹס' ד"ה וְלֵאוּ אִיתּוּתַב. שְׂכ' דַּר"פ לָא ס"ל
שְׁנוּיָא דְּהִתְּם] וַצ"ע פִּי לָא עֵינְיָתִי עֵדִינּוּ פְּרֵאוּי בַּכ"ז: שֵׁם בַּגְמ' מַהוּ שְׁיִזְרוּק דְּמִן שְׁלֵא
לְשָׁמֵן לְהַתִּיר בְּשָׂר.

תְּמוּהָ לִי עַנְנֵן הַסְּפֵק פִּינּוּ דְּשְׁחִיטָה עוֹשֶׂה זִיקָה לְהַקְרִיבָם דְּנִקָּא עִם זֶה הַלְחָם וְלְהַכִּי אֲבַד
הַלְחָם א"י לְשׁוֹחֲטֵן אִפִּי לְשֵׁם אוֹתוֹ זָבַח וְצָרִיךְ לִיקַח כְּבָשִׁים אַחֲרִים מַה מְקוּם לֹמַר
דְּלִשֵׁם זָבַח אַחַר לִישְׁתְּרִי יוֹתֵר.

וְהִי נִרְאָה מְזָה הוֹכְחָה לַמ"ש לְעִיל דְּאַבְדוּ לְחָם אֲבָדוּ כְּבָשִׁים. הִפִּי אִפִּי כְּבָשִׁים אַחֲרִים
תּוּ א"י לְהִבִּיא בְּלִי לְחָם דַּע"ז נַעֲשֶׂה הַזִּיקָה שְׁלֵא לְהִבִּיא כְּבָשִׁים בְּלִי לְחָם.

א"כ א"ש סברת הגמ' דשלא לשמן לשמרי. ועדיין צ"ע בזה ואי הני אמוראי לא הוי ס"ל דר"י ושחיטה אינה עושה זיקה הוי א"ש טפי בעיניו.

דהיינו למ"ד לחם עיקר ולכן פשאבד הלחם א"א להקריב כבשי עצרת בלי לחם. וע"ז מיבעיא אי מותר לזרוק שלא לשמן והוי דומיא דפסח בשאר ימות השנה.

והי' מנושב בזה הרבה קושיות. א' מה דתמוה דלעיל מקשה אדר"י אי שחיטה עושה זיקה אפסל לחם אפסל תודה והכא מיבעיא הוא בגמרא.

בפרט הרמב"ם פוסק דנשאר בעיניו זו בספק ולעיל קאמר הש"ס בפשיטות פן. ומה שיהיינו התוס' דכוננת הגמ' לעיל דאפסל לשמן.

תמוה דמאי מקשה נימא דיזרק הדם היינו שלא לשמן. וגם רש"י פ"י בהדיא הקושיא דאפסיל אפי' שלא לשמן ע"ש.

ותו קשה דלקמן (מ"ח.) דתנא תנא קמי' דר"י שחט ד' כבשים כו' מושף כו' פשיטא להו דא"א לזרוק שלא לשמן ור"י מר"ז דהכא מיבעיא לי'.

ודוחק לומר דלא ידעו הך דר' יוחנן דקדים להו טובא. אבל אי נימא פנ"ל א"ש דלר"י דשחיטה עושה זיקה פשיטא דאין להם תקנה לזבח אחר וכדמקשה הש"ס לעיל אפסל לי' תודה רק הכא לא קאי אליבא דר"י כמ"ש.

אבל תימא לומר דהני אמוראי לית להו דר' יוחנן הא ליכא מאן דפליג עליו דשחיטה עושה זיקה לכ"ע. וי"ל עוד דהרמב"ם העתיק בעיניו זו בספק לענין דיעבד אי זרק שלא לשמן הוי ספק אי מותר הבשר ע"ש ולמה שינה מלשון הגמ'.

ע"כ אפשר דמפח קושיא הנ"ל דחקו לפרש פן. והיינו דהא דשחיטה עושה זיקה י"ל דהוי רק לענין לכתחילה כמו דאסור לשנות הזבח לזבח אחר כמו כן כיון דהזוהק לחם זה אסור להקריבו לחם אחר אבל בדיעבד י"ל אי זרק הורצה.

ולכן עיקר בעיני דהכא מצד דפסול לשמו למ"ד לחם עיקר אי יזרוק לשמן בלי לחם פסול אפי' בדיעבד. ומהו שיזרוק שלא לשמו אין הפי' לכתחילה רק אי מהני בזרקו שלא לשמן.

והשתא א"ש הפל מאי דמקשה הגמ' לעיל אפסיל לי' תודה היינו לכתחילה. דזה פשיטא כיון דעושה זיקה פסול לכתחילה לזרוק הדם שלא לשמן וגם הך דד' כבשים דלקמן לענין לכתחילה מיירי והכא מיבעיא לן בדיעבד ועי' מ"ש לקמן לדחות זה הפי': שם בגמ' א"ל יש לה דבר כו'.

לכאורה נראה דר"ש בר"י לעיל דפי' מחלוקתן דר"א ור"ע אי זריקה מועלת ליוצא לא ס"ל כר"ז הכא דכיון דיצא לחם ונפסלו אבדו כבשים ולית להו תקנתא לר"ז אפי' שלא לשמן. א"כ איך שנייה פגול כיון דאין הדם ראוי לזרוק ולהתיר בשר.

ול"ד לאימורים שיצאו דהדם לא נפסל. וגם שם נראה לכאורה דביצאו בשר ואימורים למ"ד אין בשר אין דם אה"נ דיצא מידי פגול ועי' בזה במ"ש התוס' לעיל (י"ב).

(ד"ה ה"מ] וא"כ ה"נ פִּינּוֹן דִּינְצָא לְחַם אָבְדוּ כְּבָשִׁים וְלִיכָא בִּי פִּיגּוּל. אַכּוּן הֶרְמַב"ם (פּי"ז מה' פסוה"מ ה' י"ט) הִבִּיא הַבְּרִייתָא דְלַעִיל וּפִי דְאָפִי עַדִּינּוֹ הִלְחַם מִבְּרַאי דְזִרְיקָה מוּעֵלַת לִינְצָא.

וּבְזָה כ' הֶרְמַב"ם (שָׁם ה'ל' כ') דְהֵדִין סָפֵק אִי כְּשֵׁר שְׁלֵא לְשֵׁמוּ. וּלְע"ד הַדְּבָר צָרִיךְ עִיּוֹן. וְנִסְתַּפְקֵתִי לְמ"ד תְּנוּפָה עוֹשֶׂה זִיקָה. הִיכָא דִּשְׁחָטוּן שְׁלֵא לְשֵׁמוֹן וְאִח"פ נֶאֱבַד הִלְחַם מֵה דִּינוֹ פִּינּוֹן דְּבִשְׁעַת שְׁחִיטָה הִי רְאוּי לְשֵׁמוֹן וְכִשֵׁר נָמִי שְׁלֵא לְשֵׁמוֹן וְכִינּוֹן דְּכִשֵׁר מִצַּד שְׁלֵא לְשֵׁמוֹן שׁוּב לֹא אִיכְפַּת לָן בְּמָה שְׁאָבְדוּ לְחַם אִח"פ.

אִי גַם כה"ג שְׁיִיךְ אִין לָהּ דְּבָר כו' פִּינּוֹן דְּבִלְשֵׁמוֹן לְעוֹלָם פְּסוּל בְּלִי לְחַם א"כ גַּם בְּשְׁלֵא לְשֵׁמוֹן כָּל שְׁאָבְדוּ לְחַם אָבְדוּ כְּבָשִׁים: שָׁם וְהָרִי פְּסַח קוֹדֵם חֲצוֹת. תְּמַהֲנִי דר"י וְכוּ בְּתִירָא פְּלִיגִי בְּזָה (בְּזִבְחִים י"א): וְגַם הֶרְמַב"ם וְהָרִע"ב פְּסָקוּ כב"ב דְּגַם שְׁלֵא לְשֵׁמוֹן פְּסוּל פִּינּוֹן דְּמִקְצָתוֹ רְאוּי ע"ש.

וּא"כ הו"ל לְהַקְשׁוֹת מִפְּסַח בִּי"ג דְּלִכ"ע כְּשֵׁר שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ. וְאִפְשָׁר דְּהִיכָא דְּנִשְׁחַט לְשֵׁמוֹ קוֹדֵם חֲצוֹת פִּינּוֹן דָּתוֹ לֹא רְאוּי לִכ"ע יִתְפַּשֵׁר כְּשִׁיזְרוּק שְׁלֵא לְשֵׁמָה וּא"כ מֵה דְּקֶאֱמַר דְּכִשֵׁר שִׁל"ש כַּנ"ל כְּשִׁשְׁחַט לְשֵׁמוֹ וְזָרַק שִׁל"ש.

וּבְאֲמַת צ"ע לְדִינָא לְמֵאִי דְּמִסִּיק הַג' שְׁנִירָאָה וְנִשְׁחַט נִדְחָה כו' מֵה יֵהִי הֵדִין בְּנִשְׁחַט לְשֵׁמוֹ וְנִזְרַק שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ דְּלֵאח"פ כה"ג נִרְאָה דְּפְסוּל מֵה"ט דְּאִין לָהּ דְּבָר. [אִיבְרָא דְּגַם בְּזָה צ"ע לִמ"ש תוּס' דְּהָרִי מְצִי לְשׁוּנֵי כו'.

אִי י"ל דְּבִנְשְׁחַט גַּם תוּס' מוֹדָה דְּכִינּוֹן דְּנִשְׁחַט לְשֵׁמוֹ אִינוּ עוֹמֵד לְשִׁלְמִים וְהָא דְּבִשְׁאָר יִמָּה"ש שְׁלְמִים הֵינּוּ בְּסִתָּם] אָבָל קוֹדֵם חֲצוֹת כה"ג י"ל פִּינּוֹן דְּלֵא נִרְאָה אִי דְּנִשְׁחַט לְשֵׁמוֹ יָכוֹל לְהִיּוֹת כְּשֵׁר בִּשְׁל"ש דְּתִרְנוּיָהּ תִּירוּצֵי אִיתְנָהּוּ.

וּכ"מ מְדִלָא אָמַר ה"ק יֵשׁ לָהּ דְּבָר שְׁנִירָאָה וְנִדְחָה וְנִשְׁחַט מִשְׁמַע כַּנ"ל. וְנִמְצָא לְדִינָא דְּקוֹדֵם חֲצוֹת אִי בְּנִשְׁחַט לְשֵׁמוֹ כְּשֵׁר בְּזוּרַק שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ וְצ"ע וְדוּק: בְּתוּס' ד"ה מֵהוּ שְׁיִזְרוּק לר"י דְּתְנוּפָה כו' פִּי בַה"ז דְּלֵא מִיבְעָיָא לר"י כו' ע"ש.

וְיִוְתֵר נִרְאָה דְּבְדָרָהּ קוֹשְׁיָא אָמְרוּ פִּינּוֹן דָּאֵר"י אִת"ל כו' אָבְדוּ א"כ פְּשׁוּט לִי דְּאִין תִּקְנָה לְכַפְּשִׁים שׁוּב. וְע"ז תִּי דְּהֵתָם שְׁאֵנִי דְּכִינּוֹן דְּלֵא נִשְׁחַט אִין לְשׁוּתָן כו' כַּנ"ל.

וְעִי צ"ק וְגַם דְּבְרִיו א"נ רַק כַּמ"ש נִרְאָה נְכוּן. וְהִנֵּה לְפִי מֵה שְׁכַתְבֵּתִי בְּשֵׁם הֶרְמַב"ם דְּהִבְעָיָא הִיא לְעַנְיָן דִּיעֲבַד נִדְחָה תִּירוּץ הַתוּס'.

מִיֵּהוּ עִיקָר קוֹשְׁיָתָם י"ל דְּהָא מְסִיק הַגַּמ' דְּדוּקָא נִשְׁחַט לְשֵׁמוֹ וְנִדְחָה פְּסוּל שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ א"כ בְּתְנוּפָה י"ל דְּפְשִׁיטָא גַם לְבַעַל הַבְּעִינּוֹ דְּכִשֵׁר שְׁלֵא לְשֵׁמוֹ וְדוּקָא פְּסוּל אַחַר שְׁחִיטָה מִיבְעָיָא לִי: בַּד"ה וְהָרִי פְּסַח אַחַר חֲצוֹת.

צ"ק מְגִי קוֹדֵם חֲצוֹת. וְאִין נִרְאָה לְע"ד דָּא"כ מִנ"ל לְדַמּוֹת לְשֵׁם דְּהֵתָם אִח"פ שְׁלְמִים אָבָל קוֹדֵם חֲצוֹת פִּינּוֹן דְּעוֹמֵד לְפְסַח שְׁפִיר פְּרַכְיָנּוּ.

עכ"נ דְּצ"ל אַחַר זְמַנּוֹ וְקָאִי אִפְיָרְכָא בְּתִירָיָתָא כַּנ"ל. וּבְגוּף קוֹשְׁיָא הַתוּס' לְכַאֲרָה נ"מ לְדִינָא דְּלִתִּי הַגַּמ' בְּנִשְׁחַט אִח"פ לְשֵׁמוֹ וְנִזְרַק שִׁל"ש פְּסוּל.

ולתת' תוס' פֿשר. ועמ"ש לעיל מזה.

והיא נראת דקא דאמרי' בנבחים שאני פסח בשי"ה דשלמים הוי היינו אי פסח לא בעי עקירה וקא משנינו למ"ד דבעי עקירה. וסוגיא דקא ודאי קאי למ"ד דבעי עקירה דתוס' כ' בפסחים (ס"ו).

(דלמ"ד לא בעי עקירה פֿשר בשוחט אח"פ לשמו וכשר ומשמע מפירכא ב' דלשמו פסול וע"כ משום דלא בעי עקירה פנ"ל. ואף דגם בנבחים שם משמע דסובר דפסול לשמו אחת"פ מ"מ"ל דשם פוננת הגמ' דלא מתכשר לקרבן פסח אבל פֿשר בתורת שלמים וקצת צ"ע באמת בזה: והנה מדבריהם נראה דגם מה דמשני בטר הכי כי קאמינא יש לה דבר שגשחט כו'.

באמת לאו דוקא רק לרונחא דמילתא קאמר גם לפי שיטת המקשן מפסח מ"מ שפיר קאמינא. אבל אליבא דאמת אפי' קודם שחיטה נמי אין לה דבר שגשחט לשמו וכשר שלא לשמו.

דמפסח אין ראי' דשלמים הוא. ובהכי מוכינים דברי התוס' לקמן (מ"ח).

(ד"ה או ששחטן דס"ל בפשיטות דכל הגדחה מלשמו פסול שלא לשמו אפי' קודם שחיטה אף לשון הגמ' לא משמע הכי. וצ"ע: בד"ה נהרי תודה וכו' והמקשה היא יכול להקשות כו' וקשה מאי שני כו'.

כל דבריהם אינם מוכינים הלא לפי"מ שפירשו דהגמ' ס"ל דלשם תודה פסול ולשם שלמים פֿשר. ובעי למידק מזה דה"ה בכבשי עצרת אע"ג דנדחו מלשמה פֿשר שלא לשמה.

א"כ מה יקשה אפי' אי יש זיקה ואדחי מלשמן מ"מ פֿשר שלא לשמן הן בפכשים הן בתודה. ומ"ש תו וקשה מאי שני אין לו פירוש פלל.

ולפי הנראה דיש ט"ס בתוס' וחסר שורה וכו' צריף להיות ועוד יש לפרש דס"ל פסוגיא דלעיל דגם לשם תודה פֿשרה והמקשה היא יכול להקשות כו' וקשה מאי שני כו'. ע"כ סיימו דהעיקר כפי הראשון דפליגי אסוגיא דלעיל ולשם תודה פסול.

ומ"ש דל"ד לפסח נראה פוננתם משום דתוס' פתבו בפסחים דלמ"ד דלא בעי עקירה פֿשר בשוחט אחת"פ לשם פסח וא"כ קשיא אמאי בשוחט לשם תודה פסול ותו דכיון דגשחט לתודה שפיר חל תודה עליו.

משא"כ פסח דלא גשחט עדיין פנ"ל. והגהת הבה"ז ופי' א"נ לפענ"ד.

מיהו מ"ש דהוי למקשה להקשות כו' אין מוכן דאי נימא דיש דבר שפסול לשמו וכשר של"ש א"כ מה בכך דנפסל תודה מ"מ לשם שלמים פֿשר שפיר נהרי בס"ד ודאי לא ס"ל פסוגיא דלעיל. לכן מ"ש דלמסקנת התוס' אין מסקנא דקא פדלעיל הדרי בי.

דיותר נראה דתוס' חזרו פאן ממ"ש לעיל רק פירשו דגם לעיל היא קושני' הגמ' דזורק לשם שלמים וכפירש"י לעיל רק תוס' פליגי שם וכן ס"ל הקא בריש דבריהם ומסקי כפירש"י. ועמ"ש לעיל מזה: דף מח ע"א בגמ' אי דפריק להו אבראי אפסיל להו בפינצא

כו' לפירש"י ותוס' נאכלין כולן בפנים וגם מושף שנים לאו דוקא דצריף להגיף על כולן כמ"ש התוס'.

והרמב"ם (פ"ח מהל' תו"מ) כתב סתם מושף שנים והשאיר נאכל בחוץ רק שפודין אותם בפנים. ותמוה כמ"ש גם הל"מ דממ"נ אי ס"ל דשייף ברייה ומניף רק על ב' א"כ ב' הנשארים ליפדינהו בחוץ ע"ש.

ואפשר דס"ל להרמב"ם פגירסא אחרת שפתבו רש"י ותוס' לעיל דלרבא תפיס פדיון ויש להם פדיון ומ"מ נפסלין ביינא פדאייתא לעיל בגמ' דנ"מ לאפסולי ביינא וכוננת הגמ' ה"א דאפי' אותן הב' שיש להם פדיון אפי' לרבי מ"מ כיון דנפסלו ביינא לא שייף פדיון אחר שחל עליהם שם פסול מוקדשין ודוק כי נכון היא.

אף צ"ע ליישב קושני רש"י לעיל מהא דאמרי' בפסחים דלרבי ב' דברים מעלין זה בלא זה ולא נפקא לחולין: שם בגמ' לימא תהוי תיובתא דר' יוחנן. קצת קשה כיון דמוקי הברייתא כראב"ש א"כ י"ל דר"י אליבא דרבי אמרה דהכי קיימ"ל דעיקר קדושה בשחיטה ולהכי שחט על שמונים פסול אבל לראב"ש י"ל דכשר כיון דאין עיקר הקדושה נגמר רק בזריקה.

ואולי קאי הגמ' למאי דבעי לאוקמא אפי' כרבי: שם שחט ד' כבשים על ב' חלות כו' הפסדת את האחרונים כתב רש"י ב' פירושים. ונראה ככונתו לפי"מ דבעי לעיל ר"י מר"ז דאפי' אבד הלחם אחר השחיטה כשר שלא לשמן.

א"כ הי' ככוננת התנא ה"א דשוחט שנים שלא לשמן בין הראשונים בין האחרונים. אבל למסקנא דאין לה דבר שפשר של"ש ופסול לשמן הפי' דשוחט הראשונים שלא לשמן.

מיהו לפי' הראשון קשה מה חטא דאמר ר"י כיון דלאחרונים אין תקנה אחרת לא שייף איסור לשנות בקדשים. וצ"ל החטא השבות דהזאה ביו"ט: שם כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן או לפ"ז הדם יזרק והיינו כתנא דבי לוי כמ"ש התוס' והרמב"ם ג"כ העתיק ברייתא זו א"כ מוכח דאפי' למ"ד לחם עיקר ואין מביאין כבשים בלי לחם מ"מ אי הביאם פשרים דהא לא גרע מלפני זמנא.

והא ה"א שחטן לשמן והדם יזרוק שלא לשמן וממילא ע"כ אי זרק אפי' לשמן כשר דאל"כ אין לה דבר שפסול לשמו וכשר שלא לשמו. וא"כ נדחה בזה הפי' שכתבתי לעיל דכוננת הבעיא דר"ז לעיל הי' מטעם לחם עיקר דבזה כשר לשמו.

וע"כ לומר דמטעם זיקה דשחיטה אמרו לעיל דאדחי מלשמו וזיקה דשחיטה פוסל טפי מכבשים בלא לחם. מיהו אפשר לתרץ דה"א שאני דלא נראה כלל לשמו כיון דשחט לפני זמנא אבל התם דבשעת שחיטה הי' לחם ונראה לשמו שפיר פסול שלא לשמו.

ומ"ש תוס' ד"ה או ששחטן דגם ה"א שייף אין לה דבר וכו'. זה קאי אליבא דר"ה דס"ל ה"כ בנזבחים כמ"ש התוס' פאן ע"ב ד"ה איתייב' ע"ש אבל הרמב"ם לא ס"ל כר"ה: שם בגמ' חטא בשבת בשביל שתזכה בחול ל"א כו'.

אָפּשֵׁר לְפָרֵשׁ עֵינֵיךָ הַחִלּוּק דְחֻטָּא בְּאוֹתוֹ עֲנִין שְׁבוּ הַזְכוּת אֲמַרְיִןן כְּהַד דְּלַעֲיִל דְּהַזְכוּת
וְהַחֻטָּא בְּזַה הַקְרָבָן. וְהָאֵם הִיא הַחֻטָּא בְּשַׁבַּת לְזַכּוֹת בְּעֲנִין הַשַּׁבַּת הַגּוֹי אֲמַרְיִןן אֲבָל
הַזְכוּת לְקָרְבָן אֵינוֹ בְּעֲנִין הַשַּׁבַּת הַגּוֹי כְּב' עֲנִינִים.

וַיִּתְיַשֵּׁב בְּזַה קִנְיָן הַתּוֹס' ד"ה חֻטָּא בְּשַׁבַּת ע"ש: בְּתוֹס' ד"ה חֻטָּא בְּחֻטָּאת וְאֶפְי' הִיא
עוֹבֵר וְכו'. וְבִאֲמַת קִשָּׁה לְכַאוֹרָה מֵה מְדַמֵּי הַגַּמ' הַד דְּהַגּוֹי לְאוֹ גְמוֹר.

אָפּשֵׁר דל"א ב' חֻטָּא בְּשַׁבַּת לְשַׁבַּת. דְּהַכָּא לְשַׁבַּת הַקְרָבָן אֵינוֹ לְאוֹ גְמוֹר כְּמוֹ כָּל שְׁמִמְנוּ
לְאִישִׁים.

וּא"כ אָפּשֵׁר דס"ל לְהַגְמ' דְּהַתָּם נָמִי בְּמַעְלָה לְשֵׁם עֲצִים אֶפְי' לְחַכְמִים לִיכָּא לְאוֹ מְמַשׁ
רַק אִיסוּרָא בְּעַלְמָא אֲבָל לְעַבְדוֹר עַל לְאוֹ מְמַשׁ בְּשַׁבַּת לְשַׁבַּת ל"א וצ"ע בְּזַה: תּוֹס' ד"ה
חֻטָּא בְּשַׁבַּת כּו' תִּימָא כּו'. יֵשׁ לְעֵינֵיךָ דְּהָא וְדָאֵי גַם אִם יִזְרֹק הַדָּם מ"מ אִסוּר לְהַקְטִיר
הַחֻלְב מִשּׁוּם דְּתוֹ לִיכָּא הַפְסֵד קְדָשִׁים דִּיכּוֹל לְהַקְטִירָן בְּעַרְב.

וּמִמִּילָא אִסוּר ג"כ לְאֶכּוֹל הַבֶּשֶׂר קוֹדֵם הַקְטָרָתָה הַאֲבָרִים **למ"ש הַתּוֹס' בְּבִיזָה (כ'):
דְּהוֹאִיל וּא"י לְהַקְטִיר בִּי"ט. הַבֶּשֶׂר מוֹתֵר בְּאֶכִּילָה שְׁפִיר הַקְשׁוֹ הַתּוֹס' הַכָּא.

אֲכָן בְּנִזִיר (כ"ח:) כְּתִבּוּ הַתּוֹס' דְּאִסוּר לְאֶכּוֹל עַד הָעֶרֶב אַחַר הַקְטָרָה וס"ל כמ"ש הַתּוֹס'
בְּבִיזָה בְּשֵׁם י"מ דְּהַתָּם מִיִּירֵי בְּנִטְמָאוֹ אִימּוּרִים אוֹ אֲבָדוּ. א"כ י"ל כַּנ"ל: ** וְשַׁנְאָמַר
דְּמַה"ט יֵהִי מוֹתֵר בְּאֲמַת לְהַקְטִיר ג"כ מִשּׁוּם דְּכַשִּׁינָה יֵהִי אִסוּר לְהַקְטִיר יֵהִי אִסוּר לְזִרְק
וְיֵהִי הַפְסֵד קְדָשִׁים.

מ"מ אֵין לְזַה טַעַם כִּינּוֹן דְּאַחַר שְׁזַרְק לִיכָּא הַפְסֵד אִיךָ נִתִיר לְהַקְטִיר. וְכַמוֹ כֵּן אֵין לוֹמַר
דִּיֵהִי רְשָׁאֵי לְאֶכּוֹל בִּיּוֹם קוֹדֵם הַקְטָרָה.

מִטַּעַם דָּאֵי יֵהִי אִסוּר לְאֶכּוֹל לֹא יוֹכֵל לְזִרְק וְיֵהִי הַפְסֵד קְדָשִׁים. כָּל זֶה רַחוּק מִן הַסְבָּרָא
כִּינּוֹן דְּאַחַר זְרִיקָה לִיכָּא הַפְסֵד.

וצ"ע בְּכּוֹנְנָתָם: ע"ב בַּגַּמ' תְּנָא דְבִי לּוֹי דְּגַמְר שְׁלַמֵּי חוּבָה מְשַׁלְמֵי נְדָבָה כּו'. תְּמַהֲנֵי מֵה
רָאִי הִיא זֶה דְּהַכָּא דְּאִימְקַשׁ כְּבָשִׁי עֲצָרָת לְחֻטָּאת לְזַכְרֵי כְּהוֹנָה שְׁפִיר י"ל דָּאֵין הַקִּישׁ
לְמַחְצָה.

אֲבָל הַתָּם דְּלֹא אִימְקַשׁ לְשׁוּם דְּבָר י"ל דְּהַקִּישׁא לְשַׁלְמֵי נְדָבָה עֲדִיף מֵהַקִּישׁא דְּחֻטָּאת.
וְטָפִי הו"ל לַגַּמ' לְמִיתְלֵי בְּדוֹן מִינָה וּמִינָה אוֹ דוֹן מִינָה וְאוֹקֵי בְּאַתְרָה.

וְאוֹלֵי הִיא לְהֵם אִיזָה דְּרָשָׁא גַם בְּשַׁלְמֵי נְזִיר לְחֻטָּאת לְאִיזָה עֲנִין. מִיֵּהוּ לְקַמֵּן בְּעוֹלַת נְזִיר
וּמְצוּרָע נְמִי מְדַמֵּי הַגַּמ' לְהַכָּא וצ"ע: שָׁם וְאֵין טְעוּנִין לֹא לְחַם וְלֹא זְרוּע.

צ"ע אֵי הַפִּי דָא"צ לִיתֵן לְפָהּ. אֲבָל מ"מ אִסוּר הַזְרוּע לְזָרִים כְּכָל חוֹמֵר שְׁלַמֵּי נְזִיר כְּמוֹ
דְּנֶאֱכָל לְיוֹם וְלִלְלָה.

אוֹ נֹאמַר דְּמוֹתֵר גַּם לְזָרִים, וּלפ"ז בְּכַבְשֵׁי עֲצָרָת נְמִי בְּשַׁחְטוֹן בְּפִסּוּל שְׁלֵא לְשַׁמֵּן אוֹ קוֹדֵם
זְמַנָּם יֵהִי מוֹתֵר הַבֶּשֶׂר גַּם לְזָרִים כְּשַׁלְמֵי נְדָבָה [הַגַּם דְּלִיכָּא שְׁלַמֵּי נְדָבָה בְּצִיבוּר. הַגִּי
מִמִּילָא הוּוֹ נְדָבָה] וצ"ע בְּזַה.

ועי' בְּרַמְבַּ"ם (פ"ט"ו מה' פסוה"מ"ק) שְׁלֵא הִבִּיא כָּלֵל הֵךְ וְלֹא זָרוּעַ ע"ש: בְּרַש"י ד"ה חוּץ מִשְׁלֵא לְשִׁמּוֹן כּו'. דַּגְבֵי חֲטָאֵת כְּתִיב עוֹלָת מְצוֹרַע וְעוֹלָת נְזִיר כּו'. לֹא יִדְעָתִי לְמַה הִשְׁמִיט עוֹלָת יוֹלְדֵת דְּכִמוּ כֵן כְּתִיב א' לְעוֹלָה וּא' לְחֲטָאֵת כְּמוֹ בְּנִזִיר וְהִגַּמ' מִקְשָׁה עַל פְּנֵלָם: תּוֹס' ד"ה אֵימְתִיבִי כּו' דִּקְהָתָם אֵינְהוּ גּוֹפִיָהוּ חָזוּ לְעוֹלָה כּו' נִרְאָה פְּנוּנָתָם דְּחִזִּי לְשִׁחְטוֹן לְשֵׁם עוֹלָת נְדָבָה דֹּאע"ג דְּפָסוּל לְשִׁמּוֹן.

שְׁלֵא לְשִׁמּוֹן כְּשִׁירִין כּמ"ש אַח"ז בְּשֵׁם הַגַּמ' בְּנִבְחִים. וּא"כ צ"ל דְּמֵיירִי הֵתָם דְּשִׁחְטוֹן בַּחוּץ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹן לְפִי הַגַּמ' שֶׁם פֶּאן שִׁשְׁחָטוֹן לְשִׁמּוֹן.

וּמ"ש עוֹד הַתּוֹס' תִּימָא כּו'. אֵין זֶה תִּימָא דַּג' מִחֲלֻקְתָּ בְּדָבָר.

דְּנִדְאֵי ת"ק דִּקְהָתָם פְּלִיג אַבְרֵינְתָא דִּקְהָא. וּר"ש מְיָלְתָא אַחְרֵינְתָא הִיא לּוֹמַר דְּלֹא חָל כָּלֵל הַהִקְדָּשׁ כְּמוֹ דַּס"ל בְּסוֹף מְכִילְתִּין דְּכָל שְׁלֵא הַתְּנַדָּב כְּדָרְךָ הַמְתַּנְדָּבִין לֹא חָל הַהִקְדָּשׁ: דָּף מַט ע"א בַּגַּמ' אר"ח מְסַתְּבָרָא מְלִתָּא דְּרַב בְּכֶסֶבּוֹר אֵילִים וְשִׁחְטָם לְשֵׁם כְּבָשִׂים כּו'.

לְפִי"ז צ"ל דְּטַעְמָא דַּת"ק פִּינּוֹן דְּסִבְר אֵילִים הָוֵי כְּמוֹ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹן שְׁהָרִי לְפִי דְּעַתּוֹ הִי פָּסוּל לְשִׁלְמֵי צִיבּוֹר דְּעֲצָרָת פִּינּוֹן דְּאֵילִים הֵם וְצ"ע לר"ח מֵאֵי הַדִּין בְּכֶסֶבּוֹר כְּבָשִׂים וְשִׁחְטָם לְשֵׁם אֵילִים. וְנִרְאָה דַּס"ל דְּבָזָה לְכוּ"ע לֹא עָלוּ לְשֵׁם חוּבָה וְלִרְבָּה נִרְאָה ג"כ דְּכֹה"ג לְכוּ"ע לֹא עָלוּ לְשֵׁם חוּבָה רַק דְּמֵיירִי בְּכֶסֶבּוֹר אֵילִים וְשִׁחְטָם לְשֵׁם אֵילִים וְטַעְמָא דְּרַב מִשּׁוּם דְּעֻקְרָה בְּטַעוֹת לֹא שְׁמִי עֻקְרָה וְכֵן פָּסַק הַרְמַבַּ"ם כְּרַב אֵלִיבָא דְּרַבָּה: שֶׁם עֻקְרָה בְּטַעוֹת שְׁמָה עֻקְרָה.

הַרְמַבַּ"ם (פ"ט"ו מִפְּסוּה"מ) פ' דְּלֹא שְׁמָה עֻקְרָה. וּבבב"ז כ' דְּסַמָּךְ אַתּוֹסְפָתָא שְׁהִבִּיא בְּתוֹס'.

וְלַע"ד תְּמוּהָ גַם עַל הַתּוֹס' דְּנִרְאָה פְּשׁוּט דִּהַתּוֹסְפָתָא לְכוּ"ע אַתְּנָא. דְּבִאֲמַת לֹא מְצִינּוּ שְׁיֵהָי' שְׁיִנּוּי הַבְּהֵמָה בְּכָלֵל שְׁלֵא לְשִׁמּוֹן רַק עוֹלָה לְשֵׁם חֲטָאֵת שְׁיִנּוּי קוּדָשׁ אוֹ שְׁיִנּוּי בְּעָלִים.

אַבְל כְּבָשׁ לְשֵׁם אֵיל לֹא. רַק הִכָּא הַפְּנוּנָה בְּב' כְּבָשִׂי עֲצָרָת דֵּהֵם שְׁלָמִים.

וְכֵן דֵּינִיק הַרְמַבַּ"ם בְּפִי ב' כְּבָשִׂי עֲצָרָת ע"ש. וְכִינּוֹן דְּאֵילִים עוֹלּוֹת הָוֵי כְּשִׁלְמִים לְשֵׁם עוֹלָה וְלִהְיֵי תִלִּי אֵי עֻקְרָה בְּטַעוֹת הָוֵי עֻקְרָה.

אַבְל הַתּוֹסְפָתָא מֵיירִי בְּכָבָשִׂים וְאֵילִים דְּעוֹלּוֹת. רַק שְׁשַׁחַט הַכְּבָשׁ לְשֵׁם אֵיל אוֹ אֵיל לְשֵׁם כְּבָשׁ וְלִהְיֵי עָלוּ דְּלִית בְּזָה דִּין שְׁלֵא לְשִׁמּוֹן כָּלֵל וְזֶה פְּשׁוּט בְּעֵינֵי: עוֹד י"ל קוּשְׁנִי הַתּוֹס' לְמֵאֵי דְּאַמְרִינּוּ בְּסוֹמָךְ לר"ש בְּמִנְחוֹת פִּינּוֹן דְּנִיכָר לֹא חָשִׁיב עֻקְרָה בְּטַעוֹת עֻקְרָה וְלִמְ"ד עֻקְרָה בְּטַעוֹת הָוֵי עֻקְרָה מְחַלֵּק ר"ש בְּזָה אֵי נִיכָר אֵי לֹא.

וּא"כ הָא בֵּין כְּבָשִׂים לְאֵילִים נְמִי נִיכָר. וְהָא דְּפִלְגֵי רַב וּר"ח וְרַבָּה בְּכָבָשִׂים וְאֵילִים בְּדִין עֻקְרָה בְּטַעוֹת אַע"ג דְּנִיכָר הֵינּוּ מִשּׁוּם דְּלֹא קִי"ל כּר"ש בְּמִנְחוֹת וּמִמִּילָא ל"ק מִתּוֹסְפָתָא דִּי"ל דְּאַתְנָא כּר"ש וְלִהְיֵי בְּכָבָשִׂים וְאֵילִים דְּנִיכָרִין לֹא הָוֵי עֻקְרָה בְּטַעוֹת עֻקְרָה כְּנ"ל שֶׁם וּמוֹתְבִינּוּ אֲשַׁמְעֵתִין כּו'.

מִשְׁמַע דְּמִדְּמֵי הַגַּמ' פִּיגּוּל לְשִׁלְא לְשִׁמּוֹן. וְקָשָׁה דֵּהָא י"ל דְּרַק לְעַקוֹר שֶׁם הַקְּרָבּוֹן בְּטַעוֹת לֹא הָוֵי עֻקְרָה.

אָבֿל בַּחֻשָּׁב לְאָכוֹל אַחַר זְמַנּוֹ אִפִּי בְּטַעוֹת מְפַגֵּל וְצ"ע: תּוֹס' ד"ה מְתִיב כּו' וְלֹא מְסִיק אֲדַעְתָּא קוֹשְׁיָא דר"ש אדר"ש. לְשׁוֹן זֶה תְּמוּהָ דְשִׁפְיָר מְיֻנָּשָׁב בְּפִשְׁיטוֹת לְפִי שִׁיטַת ר"ז דְהָכָא דר"ש אדר"ש.

דְּמַה דאר"ש וְשֵׁלָא לְשִׁמָּה פִּסּוּל בְּמַנְחוֹת הֵינּוּ בְּיַדְע דְּמַחְבַּת הִיא וְחֻשִׁיב עַל מְרַחֲשָׁת. וְצ"ל פְּנוּנַת הַתּוֹס' דָּאִי הֵנִי יַדְע ר"ז מְקוֹשְׁיָא דר"ש אדר"ש וּבְהִכִּי תִירֵץ לָהּ.

א"כ לֹא הֵנִי צְרִיךְ לְדַיִּיק הָכָא אִי דְיַדְע דְּמַחְבַּת פִּי מַעֲשִׂי מוֹכִיחִין מֵאִי הֵנִי בְּלֹא הו"ל לְמִימַר א"כ הֵךְ דְּפּוֹסֵל ר"ש בְּשֵׁלָא לְשִׁמָּה בְּמֵאִי מִתּוֹקְמָא אֲלֵא וְדָאִי דְלֹא יַדְע סְתִירָה דר"ש אדר"ש כַּנ"ל: בְּמַשְׁנֵה הַתְּמִידִין אִין מַעֲכָבִין.

כְּתַב הַרְע"ב אִם הַקְּדִים מוֹסְפִין לְתְּמִידִין יַצָּא. מִיְהוּ קִשָּׁה סִיפָא הַמוֹסְפִין אִין מַעֲכָבִין אֵת הַתְּמִידִין הֵלֵא לְכַתְּחִילָה הַתְּמִידִין קוֹדְמִין לְמוֹסְפִים וי"ל בְּדוֹחַק עַל תְּמִיד שְׁבִין הָעֲרָבִים אִי הַקְּרִיב קוֹדֵם מוֹסֵף פֶּשֶׁר.

וְהִנֵּה בַּגְּמ' רְצוּ לְפִשׁוּט דְתַדִּיר וּמְקוֹדֵשׁ כִּי הִדְדִי נִינְהוּ וּפִי' הַמַּשְׁנֵה מוֹסְפִין דְאַתְמוֹל וְתְּמִידִין דְהַשְׁתָּא וְדָחוּ דְלֹא תְּפִשׁוּט דְהַפִּי' לְאַקְדוּמִי כַּפִּי' הַרְע"ב אָבֿל הַרְמַב"ם (פ"ח מ'ה' תו"מ) פּוֹסֵק תְּדִיר וּמְקוֹדֵשׁ כִּי הִדְדִי נִינְהוּ וְא"כ י"ל דְכֵן פִּי' הַמַּשְׁנֵה וְהַרְמַב"ם לֹא בִינְאָר כָּאֵן פִּי' הַמַּשְׁנֵה כָּלֵל אִף הַרְע"ב לְשִׁיטָתוֹ דְּפּוֹסֵק תְּדִיר וּמְקוֹדֵשׁ תְּדִיר עֲדִיף בְּר"פ כָּל הַתְּדִיר ע"ש: שֵׁם וְלֹא הַמוֹסְפִין מַעֲכָבִין זֶה אֵת זֶה.

כְּתַב הַתּוֹי"ט דְלֹא פִּלְלָא הִיא דְמוֹסְפִי הִחַג מַעֲכָבִין זא"ז. וְאַפְשָׁר לְפָרֵשׁ מוֹסְפִין אִין מַעֲכָבִין פִּי' ב' מוֹסְפִין פְּגוֹן שְׁבַת ור"ח אוֹ שְׁבַת בְּתוֹךְ הִחַג אִין מוֹסֵף זֶה מַעֲכָב מוֹסֵף זֶה: שֵׁם אר"ש וְכוֹלָה הֵיטָה קְרִיבָה.

נִרְאֶה דְדוֹנָקָא בְּקַטְנוֹת מִשׁוּם דְלֹא מְפָרֵשׁ זֶה הַשְׁיָעוֹר בְּתוֹרָה רַק חֲכָמִים קָבְעוּ מְנָה בְּכָל יוֹם פְּרָס בְּשַׁחֲרִית וּפְרָס בֵּין הָעֲרָבִים וְכִינּוּ דְלֹא הַקְטִיר בְּבּוֹקֵר יֵשׁ לְהַקְטִיר כָּל הַמְּנָה בְּעָרֵב וְאַפִּי' לְפִימ"ש הַמַּל"ם (פ"ג מ'ה' תו"מ) דְהַל"ם הִיא מ"מ י"ל דְהִלְכָה הִי מְנָה בְּכָל יוֹם אָבֿל בְּתְּמִיד דְּמְפָרֵשׁ בְּקָרָא אֶחָד בְּבּוֹקֵר וּשְׁנַי בְּה"ע מוֹדָה ר"ש כַּמ"ש הַתּוֹס'.

וְעִי' בְּתוֹס' לְקַמֵּן (נ'. ד"ה שְׁאִין) הִבִּיאוּ בְּשֵׁם רַש"י דְזֶה טַעְמָא דר"ש ע"ש שְׁדָחוּ זֶה וְגַם כְּתָבוּ דְרַבְּנָן לֹא פְּלִיגִי בְּזֶה וְכֵן מְשַׁמַּע הַלְשׁוֹן אר"ש.

וְהַטַּעַם י"ל כַּנ"ל פִּינּוּ דְהַקְטוֹרַת מַה"ת אִין לָהּ שְׁיָעוֹר כְּדָאִי בְּזָבָחִים (ק"ט. ט.) דְּמַה"ט חֲזִיבִין בְּחוּץ עַל כ"ש רַק מְדַרְבְּנָן אֲמָרוּ מְנָה בְּכָל יוֹם פְּרָס בְּשַׁחֲרִית כּו' וְלָכֵן אִם לֹא הִבִּיאוּ בְּבּוֹקֵר יְקַטְרוּ כָּל הַמְּנָה בֵּין הָעֲרָבִים אָבֿל הַרְמַב"ם בְּפִי' הַמַּשְׁנֵה כ' דָּאִין הִלְכָה פְּר"ש בְּב' הַדִּינִים הַבִּין דְּפְּלִיגִי אִף לְפִי"ז בַּע"כ אִין הַטַּעַם דר"ש מִשׁוּם דָּאִין מְחַנְכִין אֲלֵא בְּקַטְנוֹת דְּבִין הָעֲרָבִים דא"כ הַת"ק חוֹלֵק גַּם בְּזֶה וּבַגְּמ' מְקַשִּׁי וְהַתְּנָן בְּקַטְנוֹת הַסַּמִּים שֶׁל שַׁחַר.

וּמַשְׁנֵי תַנְאִי הִיא וְלְרַש"י הֵלֵא בְּמַשְׁנֵה עֲצָמוּ מְבּוֹנָר דְּתַנְאִי הִיא וְגַם הַרְמַב"ם פּוֹסֵק דְּמַחְנְכִין בְּקַטְנוֹת שֶׁל בֵּין הָעֲרָבִים וּמ"מ לֹא פִּסֵּק כַּר"ש מִיְהוּ י"ל בְּזֶה דְּחֲכָמִים ס"ל דאֵע"ג דְּמַחְנְכִין בְּקַטְנוֹת שֶׁל בֵּין הָעֲרָבִים אַעפ"כ אִינְהָ קְרִיבָה שְׁלִימָה כַּמ"ש הַתּוֹס' עַל רַש"י דַּמ"ט לְתַלוֹת זֶה בְּזֶה רַק ר"ש ס"ל הִכִּי לְרַש"י וְת"ק פְּלִיג בְּזֶה מ"מ אִי הָאָמַת

פִּרְשׁ"י דְּזָה טַעַם ר"ש וּמְצִינוּ דְּתַנְאֵי פְּלִיגֵי בְּזָה בְּמָה מְחַנְכִין נְכוּן טְפִי לֹמֵר דְּגַם ת"ק
וּר"ש בְּהֵכִי פְּלִיגֵי, לְכוּן נִרְאָה דְּלִטְעַם רִשׁ"י רַבְּנָן לֹא פְּלִיגֵי פְּלֵל אַר"ש כַּמ"ש הַתּוֹס': דָּף
ע"א בַּגְמ' הִיא גּוּפָא קַמ"ל כו' כְּדִקְתָּנִי סִיפָא וְלֹא אֶת הַמְּנוּרָה כו'.

פִּירִשׁ"י דְּמְנוּרָה פְּשִׁיטָא דְּהוּי רַק בְּלִילָה כו' מִיְהוּ לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם דְּגַם בְּבוּקָר הִי
מְדְלִיקִין אִין זָה פְּשִׁיטוּת. וְצ"ל דַּמ"מ גַּם לְהַרְמַב"ם פְּשִׁיטָא דְּעֵיקָר מְצַנַת הַמְּנוּרָה בְּלִילָה
דְּשָׂרְגָא בְּטִיְהֵרָא מֵאֵי מְהַנִּי.

וְגַם קִשְׁיָה קִצְתָּ לְהַרְמַב"ם לְמָה יִלְיָף תַּנְא דְּכַרְיִיתָא חִינּוּף דְּקִטְנוּרַת מְמַזְבַּח הַעוֹלָה לִילְיָף
מְחִינּוּף דְּמְנוּרָה בְּשִׁלְמָא לְהַפּוֹסְקִים דְּאִין מְדְלִיקִין בְּיוֹם א"ש אֶבֶל לְהַרְמַב"ם קִשְׁיָה. וְצ"ל
דְּמַזְבַּח מְמַזְבַּח עֲדִיף לְמִילָף: שָׁם אַר"פ כו' דְּאֶשְׁכַּחן בְּנִשְׂאִיִּים.

יֵשׁ לְעֵינֵין מַנ"ל דְּקִטְנוּרַת דְּנִשְׂאִיִּים הִי עַל מְזַבַּח הַחִיצוֹן פִּינּוּן דְּבִלְא"ה הוֹרְאָת שְׁעָה הֵיטָה
אַ"כּ י"ל אַע"ג דְּכַתִּיב לֹא תַעֲלוּ וְגו' קִטְנוּרַת זָרָה הוֹרְאָת שְׁעָה הֵיטָה דְּפִשְׁטָא דְּמִילְתָא
מְשַׁמַּע דְּחִינּוּכּוּ פֶּל הַמְּזַבַּחוֹת הַחִיצוֹן בְּקַרְבָּנוֹת וְהַפְּנִימִי בְּקִטְנוּרַת.

(וְכ"מ בַּמִּדְרָא (פ' נִשְׂאָ סִי י"ג) דְּחִשְׁבִּיב הֵתָם ג' דְּכָרִים שְׁעֵשׂוּ הַנִּשְׂאִיִּים שְׁלֹא כַּהוּגֵן. וְלֹא
חִשְׁבִּיב שְׁהִבִּיאוּ קִטְנוּרַת עַל מְזַבַּח הַחִיצוֹן ע"ש [וְצ"ל דְּהִי לְהֵם אֵינּוּ דְּרִשְׂאָ ע"ז דְּבְמַזְבַּח
הַחִיצוֹן הַקִּטְנוּרָה: ע"ב בַּגְמ' מְעֵיקָרָא לְאִיבּוּד קָאֵי דְּאָמַר לָךְ מִנִּי כו' אַפִּי פִּיגּוּל בְּעֵי עֵיבּוּר
צוּרָה.

וְקִשְׁיָה פִּינּוּן דְּמִקְשָׁה דְּלִאִיבּוּד קָאֵי א"כ גֵּרַע מְפִיגּוּל וְכַדְאֲמַרִּינוּ לְעֵיל (מ"ו.) לְמַ"ד שְׁתִּי
הִלְקֵם בְּלֹא כְּבִשִׁים לְשָׂרִיפָה אֲתֵינּוּ א"צ עֵיבּוּר צוּרָה וְאַפִּי לְמַ"ד פִּיגּוּל בְּעֵי ע"צ כַּמ"ש
תּוֹס' שָׁם.

וּי"ל דְּשִׂאֲנֵי הֵתָם דְּעֵיקָר מְצַנּוּתוֹ לְהַבִּיאוּ כְּדִי לְשַׁוְרָפָה. אֶבֶל הֵכָא עֵיקָר הַמְּצַנָּה הַמְּחַצָּה
שְׁקַרְב.

רַק דְּהַמְּצַנָּה לְהַבִּיָּאָה מִן הַשְּׁלֵם וּמִמִּילָא מְחַצָּה שְׁנִי אֶבֶד אֶבֶל אִין הַשְּׂרִיפָה עֵיקָר הַמְּצַנָּה
לְהֵכִי בְּעֵי עֵיבּוּר צוּרָה: תּוֹס' ד"ה תְּלִמּוּד לֹמֵר כו' תִּימָא לְמָה לִי קָרָא דְּלֹא תַעֲלוּ כו'. יֵשׁ
לְתַמּוּנָה עַל תְּמִיחָתָם דְּהָא צָרִיף קָרָא לְלֹא.

וּבְנִדְאֵי הַמְּעַלָּה קִטְנוּרַת זָרָה בְּפָנִים לֹזְקָה (וְכַמ"ש הַרְמַב"ם (פ"ב מַה' כַּה"מ וְהַחִינּוּף פ'
תְּצַנּוּה) וְקָרָא כְּכָל א' צוּיְתִיף הִיא רַק עֲשָׂה. וְלִקְמָן (נ"א:) בְּתוֹס' ד"ה אַף כָּאֵן הַקִּשּׁוּ
בְּכָלִיל תְּקַטְרַר] תִּיפּוּק לִי לֹא מְלֹאמֵר לֹא אֲמֹר כְּדִרְשִׁי פ' כָּל שְׁעָה.

מְשַׁמַּע דַּס"ל דְּמִהָף דְּלֹא אֲמֹר לֹזְקִין ג"כ. א"כ י"ל דְּהֵכָא נְמִי סְמְכוּ הַתּוֹס' ע"ז דַּה"נ
כַּתִּי לְאֵמֵר בְּאוֹתוֹ פְּרִשָׁה.

מִיְהוּ גַם שָׁם צ"ע מַנ"ל הָא דִּישׁ בְּזָה מְלָקוֹת. וּבִלְח"מ (פ"ה מַה' עֲרַכִּין) כ' דְּהוּא אֶסְמַכְתָּא
בְּעַלְמָא.

רַק אַפִּי אֵי יְהִי דְּאוּרְיִיתָא לֹא תַעֲשָׂה אֶבֶל לֹא לְלָקוֹת עָלֵיו. וְע"ש בַּמַּל"מ שְׁמִבִּיא דְּחִקְמִים
פְּלִיגֵי דְּלֹאמֵר לֹא הוּי ל"ת כְּלָל.

וא"כ לקמן הקשו תוס' שפיר דקאי אליבא דר' יהודה. אבל ה"ל דאיתא פתקמים דלאמר לא הני ל"ת: דנ"א ע"א תוס' ד"ה הרי היא כו' ופסח נמי גמרי' מועדו מועדו מתמיד ותימא כו'.

נראה דט"ס הוא בתוס' וכן צ"ל. וטומאה נמי גמרינן מועדו מועדו מפסח ותימא דלמד מן הלמד הני.

פ"י לדחות הטומאה דתמיד נלמד מפסח ורחביתין מתמיד. מיהו אפשר דרק לשבת קאמר קרא דתמיד ולטומאה גליף מתעשה.

וי"ל עוד דהאי הרי היא פתמידין אינו בהיקש רק גז"ש תמיד תמיד ובגז"ש קיי"ל דחוזר ומלמד בגז"ש: בד"ה אפ"ו לה כו' וי"ל כו' על מחבת ע"כ בעי קידוש פלי כו'. לכאורה כוונתם דממילא אי יאפה מע"ש ויהי' שלא בזמנו לא יקדשונו הפלי.

אף לפי"ז עיקר התירוץ חסר מן הספר דהגמ' פלי לה בפסול לינה. ולכן נראה כוונתם דכינן דבעי קידוש פלי הני זמנו לקידוש ושפיר הפלי מקדש ואעפ"כ חזרו והקשו משתי הלחם דשם לא מצינו דבעי קידוש פלי.

והירצו דגם בזה אי הי צריף לעשותו מע"ש הי קרוי זמנו כנ"ל: ע"ב בגמ' נסבר ר"ש משל ציבור דאורייתא והתנן כו' צ"ע למ"ד מדאורייתא משל יורשין אף יתקנו חכמים שיהי' משל ציבור.

ואולי ס"ל לגמ' דב' הדרשות אמת מבניו וחק עולם. ובאמת יש לעיין למ"ד משל יורשים דלפי הדרש אהד מבניו משמע דוקא בן ולא יורש אחר א"כ היכא שלא הניח בן י"ל דהני משל ציבור וה"ה אם הבן לא רצה להקריב מוטל החיוב גם על הציבור וצ"ע בזה.

ומלשון הרמב"ם (פ"ג מה' תו"מ) משמע דדוקא באותו יום שמת מחויבין היורשים להביא אבל אם שקה פמה ימים ולא מנו כ"ג החיוב על הציבור ע"ש בלשוננו שפכת אם מת קודם תמיד של שחר.

ובזה הי מיושב מה שתמה עליו הכ"מ ולח"מ דבהל' שקלים מביא דמשל ציבור בא. אף קשה האיך יפרנס סוגיא דהכא וצ"ע בכוננת הרמב"ם בזה: שם תקנו דליגבי מיורשים.

כאן יש לפרש דהתקנה הי' שהיורשים יתנו הדמים וימסרו לציבור פינן דמה"ת משל ציבור אתי: שם שלא יהא מועלין באפרה דאורייתא היא. כאן נמי קשה לס"ד דמה"ת יש מעילה באפרה אף יתקנו חכמים לעקור דבר מה"ת בקום ועשה.

ואפשר הבינו הפי' שלא יהיו מועלין היינו שלא יביאו קרבן מעילה דהני בשב ואל תעשה: בתוס' ד"ה חטאת תימא וכו'. ולע"ד אין זה תימא די"ל דאפ"י קדשי ב"ה לא הני רק היא טהרתו של ישראל וכמו פל מקנאות של ציבור.

והא דאי בכמה דוכתי בש"ס דפרה קדשי בה"ב היא משום דבא ממעות הלשפה י"ל דזה עצמו נלמד מקרא דחטאת היא שמועלין בה** כן כ' הרע"ב בשקלים (פ"ד מ"ב). אבל התוס' בב"ק (ע"ז:) כ' טעמים אחרים ע"ש.

ולפמ"ש שם משום לב ב"ד מתנה ומדאורייתא אינה באה מתרומת הלשפה רק מקדש
בה"ב שפיר הקשו הקא: ** א"כ מידי דקדושה היא ובא ממעות הלשפה אבל אי לא
הוי פתיב חטאת הו"א דלא בא מתרומת הלשפה ג"כ.

וצ"ע לדינא מה שחדשו התוס' שיש בפרה מועל אחר מועל דלמ"ד דלא הוי קדשי מזבח
י"ל דאין בה מועל אחר מועל. ואפשר פוננת התוס' דמחטאת היא ליה דהוי קדשי מזבח
וממילא יש בה מועל אחר מועל אבל לדין דקיימ"ל דקדשי ב"ה היא מודין התוס' דאין
בה מועל אחר מועל וצ"ע.

[אבל מדברי התוס' בתולין (דף י"א.) משמע דגם למ"ד דהוי קדשי ב"ה דרשי חטאת
היא דמועלין בה ע"ש]: דף נב ע"א בגמ' אלא דקתני שביעי בסולת כו'.

קשה מה דמיון היא זה דמ"מ הנסכים לצורך תמיד הם ומסתמא הני הי"ג שפיסו זוכין
בהם. ואפ"י נתאחרו הנסכים עד הלילה או למחר שיהי להם שפבר זכו בזה ועכ"פ יש
י"ג עוסקין בתמיד.

אבל חביתין דלפעמים ליתא פלל שפיר דייק רבא. ונראה דמ"מ שפיר פריה ר' ירמ'י
דכמו דקשר נסכים בלילה ולמחר ה"ה נמי אי אין לו נסכים פלל פשר דאינו מעכב
הקרבו ומקשה שפיר: שם לא אשפחון חצי קומץ דקרב.

קצת קשה הא גם חצי עשרון דקרב לא אשפחון א"כ כמו שנסתנה הקא לחצאין ה"ה
הקומץ דלבונה ומיהו על אינה מ"ד דקאמר לא אשפחון ב' קומצין לעשרון אין להקשות
ג"כ דגם שמן נתרבה הקא דהא אשפחון ריבוי שמן כזה גם במנחת נסכים אבל הקא קשה
כמ"ש.

ונראה פ"י דלעולם אין מקריבין פחות מקומץ לבונה. אבל חצי עשרון אין חידוש דהא
במנחת יחיד מקריבין רק קומץ דמנחה וכ"ש חצי עשרון.

אבל חצי קומץ לעולם לא אשפחון: ע"ב בגמ' ה' קומצין הם וא"א משפחת לה ז. קצת
קשה פ"י דבא עשרון שלם א"כ הוי פכל מנחה דבעי קומץ לבונה ונכלל בהא דהמתנדב
מנחה מביא עמה קומץ לבונה.

וצ"ל משום דכה"ג בחובה לא מצינו לבונה רק בחביתין להכי לא הוי בכלל פל מנחת
נדבה: בתוס' ד"ה הלכה. תימא הלכתא למשיחא כו'.

פאן יש ליישב דנ"מ במה דאמר בשם ר"י הלכה פאפא יוסי דמוכח מזה דלא ס"ל בעלמא
הלכה פסתם משנה לאפוקי מאותו מ"ד בשם ר"י דהלכה פסתם משנה בכל מקום: פ"ק
חמישי בד"ה חסירה או יתירה כו' ועוד דאמרינו לקמן גודשא תילתא.

אין לפרש פוננתם דאם יכולין לדחוק יש בתוכה הרבה יותר מן הגודש דזה אינו דגם
הגודש יכולין לדחוק ולעשות עליו פהר גבוה. ואדרבא יותר יכולין להרבות על הגודש
על ידי הדחק ממה שיעשה גודש פלי דחק שהקמח נופל מעצמו מן הגודש.

לכו נראה פוננתם דהא דאמרו גודש תילתא ע"כ פשמודין פלי דחק פן הדרה ששל
הגודש מתקבץ שלישי. אבל אי דחקין הקמח לא שיהי לעשות שיעור על הגודש דיכולין
לגדוש עליו פמה שרוצין מעט או הרבה.

מזה מוכח דהמדידה בלי דחוק עושה מעצמו גנודש תילתא. שוב ראיתי בס' טהרת קודש תמה דלא נזכר כלל לקמן הך דגנודש תילתא ע"ש שגורס גירסא אחרת ולפי פירושו ג"כ עולה דע"י הדחק הגנודש פחות.

ואין מובן לי דגם הגנודש יכולין לדחוק כמ"ש וצ"ע: דף נג ע"א בגמ' אלא דר"י לר"י. פ"א אע"ג דר"י לאו חמץ היא כלל ולכתחילה נמי מותר בפסח מדאורייתא כמ"ש התוס' לקמן (נ"ד).

(סוף ד"ה אין מתמיצין] מיהו לאו מצה היא ג"כ וא"י בו ידי חובת מצה. אבל איני יודע מנ"ל להגמ' זה.

ואפשר מדתני ר"י שיאור ישורף והאוכלו פטור ולא אמר רבנותא טפי דיוצא בו ידי חובת מצה מדאורייתא. א"ו דעכ"פ מצה לא הני: שם מתקיף לה כו' לא תאפה חמץ אלא חלוט. משמע דחלוט לאו מצה היא. ותמוה טובא קדא דהא ממעטין חלוט מלקחם עוני כדאי בפסחים (ל"ו:) א"כ משמע דמצה היא.

ותו דהני מנחות דהם ברבוכה הא ג"כ דינייהו במצה ולא בחמץ דהא מצה תהי קאי על כל המנחות. מיהו זה יש ליישב קצת דחלוטה הנינו ברותחין הרבה שא"י להתחמץ ובזה ס"ל להגמ' דלא מיקרי מצה פנין דלא יכול לבוא לידי חימוץ.

אבל רבוכה דקרא י"ל ברותחין קצת אבל יכול לבוא לידי חימוץ. וביבמות (מ').

(משמע בגמ' דחלוט נמי מצה היא וממעט לגבי מנחות מיתורא דקרא כמו שהובא בתוס' פאן. ולפ"ז ג"כ תמוה דמאי מקשה רנב"י דלקמא אה"נ דחלוט בדיעבד פשר במנחה.

וצ"ל דלאו מסברא מקשו הני אמוראי רק אברייתא סמכו דמרבה ממצה תהי וצריך האי ריבויא לכל אמוראי לכל חד [כדס"ל. ולהכי מתקיף אדר' פרידא דלא סגי לן בהך דלא תאפה רק לדרשא דברייתא מצה תהי.

וצ"ע לדינא למ"ש התוס' דהך דיבמות לכתחילה קאי ומרבה הברייתא הך עיכוב בחלוט. א"כ י"ל דהנינו דוקא לרנב"י.

אבל לרבינא דצריך ריבוי לעכב בחמץ א"כ אפשר דחלוט באמת לא מעכב במנחה. ומהתימא על הרמב"ם שהשמיט כל הדין דחלוט למנחות לא למצנה ולא לעכב וצ"ע ג בזה: שם דילמא למיקם בלאו ואיפסולי לא מיפסלו.

לכאורה תמוה פנין דהמקטיר חמץ עובר משום כל שאור כו' לא תקטירו א"כ הני מהב"ע **לכאורה כה"ג דאין המצנה באה ע"י העבירה לא הני מהב"ע כמ"ש התוס' בסופה (ל').) גפי לולב של אשירה.

אכן לשיטתני אזיל שהקשה ע"ד התוס' הנ"ל מהא דאי בר"ה (כ"ח.) לר"י בשופר של שלמים לא יצא והתם נמי אין המצנה ע"י העבירה.

ותי' דדוקא היכי דהעביר נעשית קודם המצנה כ' התוס' הכי. אבל אם המצנה והעבירה בבת אחת אפי' אם היא אפשר לעשות המצנה בלי העבירה הני נמי מהב"ע.

ולפ"ז שפיר הקשה הקא. וגם אין לומר דנהי דא"י המצנה משום מהב"ע מ"מ אין הקרבן נפסל.

דקא פיון דילפי' מהב"ע מדכתי' גזול דומיא דפסח איפא למילף נמי דהקרבן פסול כמו בפסח וז"ב: ** וגם כל מילתא דאמר רחמנא ל"ת אי עביד לא מהני. וי"ל דקשאי לי' לרבינא על הא דמיינתי קרא דלא תאפה דמצד זה ליפא עיפובא אבל מקרא דלא תקטירו שפיר מוכח עיכוב ולפ"ז י"ל דלרבינא נמי קרא דמצה תהי' אתי למעט חלוט אבל לר"ח אפתי אין לנו קרא לחלוט פיון די"ל דלמעט שפיראור אתי: שם מנין וכו' נלמדנה מפסח.

לכאורה אי הוי ילפינו מפסח הי' צריף שיקמור לשם מנחה כמו התם לשם מצה. אבל מהאי קרא דכתיב במנחה עצמה מצה תהי' אין מזה הוכחה דצריף שיקמור לשם מנחה וצ"ע באמת לדינא בנשקמר לשם מצות מצוה אי יוצא בה ידי מנחה * במנחת מאפה דא"צ מתן שמן בפלי לדעת הרמב"ם כמ"ש הלח"מ והמל"מ (פי"ג מה' מעה"ק) ואלקיבא דרבי (לקמן ע"ה).

(דחלות בוללן אחר אפי'. אבל לרבנו דבוללן סולת א"כ הוי מצה עשירה ואינה ראוי' למצת מצוה בפסח.

אף י"ל לדעת מהר"ל והב"ח (או"ח סי' תע"א) דבדיעבד יוצאין גם במצ' עשיר' ולמ"ש התו' (לקמן צ"ו.) דלישת נאפית מנחות בפנים.

צ"ל דה"נ נעשית בפנים כמ"ש התוס' (לקמן פ'): דשרי להכניס חולין בעזרה היכי דלא הוי כעין עבודה: ** כדאמרינו בפסחים (ל"ח): גבי לחמי תודה שנשקרו לשם תודה דפסולי למצוה דפסח עיי"ש: בתוס' ד"ה אלא ותימא כו' ושקרא יש שום תור כו' וגם ע"ז יש לתמוה דאי איפא יתור א"כ מנ"ל דגם ר"י דמתיר נוקשה בפסח דלית לי' האי יתורא במנחות וצ"ל בדוחק דכמו דלא מסתבר לר"י למידרש כל מחמצת לענין נוקשה בפסח כן גם במנחה לא דריש האי יתורא להכי וכ"ז דוחק.

ולענ"ד נראה דשיטת הגמ' היא דכיון דלקי עלה ודאי חמץ היא. פ"י שיש בעיסה חלק חמץ ומ"מ פיון דלאו פולה חמיצה הוי פתערוכת חמץ ולהכי לית בה פרת א"כ עכ"פ יש בו פתערוכת חמץ ולקמן מרבינו עירובו מפל שאור לאיסור הקטרה י"ל דה"ה באיסור דלא תאפה חמץ] ולכן לר"מ גם במנחות אסור אבל ר"י ס"ל דלא הוי אפי' פתערוכת חמץ כנ"ל: לבאר דברי התוס' נראה דנדאי פלוגתא דר"מ ור"י בשיעור אינו מצד נוקשה דנוקשה שפיר גם בחמץ גמור שנתקלקל אח"כ כגון תכשיטי נשים. רק עיקר פלוגתיהו אי שפיראור זה הוי חמץ או לא הגיע עציון לשיעור חמיוץ.

ולר"מ דלקי עלי' מוכח ממילא ג"כ דנוקשה בלאו. אבל ר"י דס"ל לאו חמץ הוא אין טעמו משום נוקשה רק דעציון לא בא לשיעור חמיוץ * כן כתב באהעו"ז או"ח (סי' תמ"ב).

וכ"מ מדברי התוס' ריש פסחים שכ' דאפי' לר"י דחמץ אח"ז בלאו. בנוקשה דליפא אלא חד קרא מוד' דשרי אחה"פ.

משמע דבתורה הפסח גם לר"י גוקשה בלאו. וע"כ צ"ל דהא דפוטר ר"י בשאיור טעמא
אחרניא הוא פנ"ל.

אבל לקמן (נ"ד.) פתבו התוס' דמשאיור דר"י נשמע דלית לי גוקשה גם במי פירות.
וחד טעמא הוא: וכן הוכיח הפנ"י בפסחים (מ"ג.) מדברי הפוס'.

והניח דברי התוס' בצ"ע ע"ש** וא"כ מה דאמרו מדלקי עלי חמץ הוא זה ודאי אמת.
רק בתוס' הוקשה להם דנהי דהוי חמץ מ"מ גוקשה הוא.

ומנ"ל להגמ' דגוקשה אסור במנחה פינו דבפסח צריך קרא. וע"ז כ' דהי' להם שום דרשא
ובמ"א נתקשיתי בדבריהם ולק"מ.

ואדרבא נראה לתרץ עוד דדוקא לענין פסח לאכילה צריך קרא לרבות גוקשה פינו דאינו
ראוי לאכילה בטוב. אבל באיסור חמץ למנחה לא תליא באכילה וא"צ קרא לרבות
גוקשה כלל פנ"ל: דף נד ע"א בגמ' כמאן אזלא הא דתנו תפוח שרסקו ונתנו לתורה העישה
וחימץה אסורה.

לכאורה יש לתמוה מה ענין איסור דתרומה לשם חמץ אטו התם לא נאסר רק כשנעשה
חמץ. והלא גם עישה דאורז ודוחן ושאר מינים שאינם באין לידי חמץ מ"מ חשיב
מעמיד מה שנתקשה ונעשה השתנות בעישה ע"י התפוח.

וא"כ נהי דמי פירות לא חשיב חמץ אבל מעמיד שפיר מיקרי. וע"כ צ"ל דסברת הגמ'
דכל שאינו מחמץ חשיב קיאה בעלמא וה"ה באורז ודוחן שחימץה בתפוח מותרת.

וצ"ע לדינא דאפשר לדחוק דהיא פוננת הגמ' בתירוץ דגוקשה מיהא הוי. פ"י דלאסור
שפיר חשיב מעמיד רק שם חמץ ליכא עלה דגוקשה היא.

והנה הרמב"ם לא הביא כלל דין דאין מחמיצין במי פירות ותפוחים. וצ"ל דסמך על
מ"ש (פ"ה מה' חו"מ) דמי פירות ומי תפוחים אין מחמיצין: שם לימא בהא קמיפלגי כו'.

נראה דנ"מ בהני טעמי דאי הטעם משום דלכמות שהיו משערין אסור ליתן מים במקום
הקמיצה אבל בשאר המנחה לית לן בה. אבל אי הטעם דצריך להיות חריכה אסור ליתן
כלל מים קודם הקמיצה: בתוס' ד"ה דמעיקרא לא הוה כו' תימא כו'.

לכאורה הי' נראה ליישב דדוקא לענין טומאה ואיסורים פינו דמעיקרא לא הוי בה
שיעורא מותר. אבל שבת דשיעור הוצאה בכגרוגרת משום דדרך חשיבות אכילה בהכי
וכינו דניתוסף ויש בה שיעור אכילה חשיב היא שפיר לאכילה.

(וכן תי' בחי' הרשפ"א בשבת שם) אכן נראה דס"ל להתוס' מדבעי רבא שם דוקא
בתפחה. ולא נקט בפשיטות האיבעיא אי בין עקירה להנחה נתן א' על ידו עוד חצי
גרוגרות להשלים השיעור לכן משמע דכה"ג פשיטא לרבא פינו דאותו דבר שניתוסף
לא הי' כלל בשעת עקירה פטור עלה.

ודוקא בתפחה מיבעיא לי' משום דהוא עצם הדבר הראשון. וע"ז מקשו התוס' שפיר
דקא מוכח דתפוח אינו פאותו דבר עצמו ולהכי מותר מה"ת.

א"כ אפי' אי נימא דלענין הוצאה חשיב מ"מ פנים חדשות באו לכאן ואותו דבר לא הי' בשעת עקירה ואין להסתפק בזה כמו בנתן א' על ידו דבר חדש להשלים השיעור: ע"ב בגמ' תיובתא למ"ד יש דיוחי באיסורים.

וניש להסתפק כיון דלאוקימתא דרבה הני נמי מ"ד לכמות שהי' בתיובתא. א"כ למה נדחק להוציא מחלוקתו מפשטן.

ומסתבר טפי לפרש בפשוטו דפליגי אי אזלינן בטר מעיקרא או בטר השתא דהא השתא נמי לא יקשה על מ"ד כמות שהן עתה רק על מ"ד כמות שהי'. ויהי' בתיובתא גם ממשינה קמייתא ומה נ"מ בזה.

ולפ"ז יהי' פ"ה המשינה הניחו בגשמים ותפחו מילתא בפ"ע אפי' לא הי' מעולם פשיעור משום דבטר השתא אזלינן. אכן הרמב"ם (פ"ד מטומאות אוכלין ובה' מאכלות אסורות פי"ד) פוסק פרבה דמה"ת לקולא אזלינן רק כמדרבנן אזלינן בטר השתא לחומרא ואי נתקטן וחסר ונתגדל אין דיוחי באיסורין ואסור מה"ת.

א"כ נראה דרבה מסבא פוסק פן ומסתבר לי' לאוקמא פלוגתייהו בהכי. מיהו תמהני על הרמב"ם שהעתיק שם לשון המשינה בפשטה בשר עגל שנתפח ובשר זקנה שנתמעך משערין כמות שהן והני לי' לבאר דהיא רק מדרבנן ע"ש וצ"ע גם בפ"ה המשיניות דעוקצין: דף נה ע"א במשינה שנה כל המנחות נילן שנת בפושרין.

היינו הנאפות וכ"כ הרמב"ם כפיהמ"ש. מיהו קצת קשה הסיפא ואם החמיץ שירי' דשירים של המנחות הנאפות לא שייך בהו חיימוץ דאין חיימוץ אחר אפי'.

וצ"ל דלצדדין קתני וסיפא מיתוקים במנחת סולת. ומה שהקשו התוס' מלחם הפנים י"ל כיון דהי' אומנים גדולים ללחם הפנים שייך ג"כ זריזים הם כמו פהנים זריזים: ע"ב בגמ' אפי' בכלל היתה כו'.

לכאורה קשה מנ"ל לרבות לחייב על כל מעשה דאם לש יערף וקטרף יתחייב שלשה מלקות. הלא י"ל דמלא מעשה בלבד הו"א דוקא כל העשי' ויצאתה אפי' ללמד שגם הלש בלבד או המקטרף או העורף חייב.

אבל מ"מ בעשה כולן י"ל דאינו חייב אלא אחת. ולכן הי' נראה לענ"ד דהא התוס' הקשו ל"ל קרא לחייב על כל מעשה הלא אפי' אפה וחסר ואפה חייב שתיים כמו אל תשת אל תשת.

ותירוצ התוס' דחוק בלשון הברייתא דלא צריך בזה למינת ללמד על הפלל כולו. רק מדגלי קרא לחייב על אפי' אע"ג שפכר נפסלה ממילא ה"ה בלישה ועריכה.

לכן י"ל דאה"נ דעיקר לימוד הברייתא לחייב על מעשה יחידי אחת. על הלישה בלבד ועל עריכה בלבד.

וממילא בעשה כולן חייב על כל אחת ואחת כמו אל תשת אל תשת. והתנא דנקט יכול לא יאה חייב אלא אחת היינו בעושה כל המעשים.

ושוב ראיתי בלשון הרמב"ם (פי"ב מה' מעה"ק) משמע פן בהדיא שכ' דלש או עורף או מקטף חייב שנגמר לא תעשה חמץ ונאמר לא תאפה חמץ ללמד דחייב על מעשה יחידי. ואח"כ כתב הלש והעורף והמקטף חייב על כל א' ע"ש: שם פלל ופרט המרוחקין זה מזה אין דנין אותו בכלל ופרט נראה לע"ד שהוא תנאי במדת פלל ופרט דהמדה ונקא בסמוכין.

ואיכא מאן דס"ל דדנין. ובתרי עניני דאמרי בפסחים (ו').

(דלכ"ע אין דנין והוא משום דאין מוקדם ומאוחר בתורה. זה ענין בפ"ע דלא נודע אי פלל ופרט הוא או פרט וכלל הוא.

אבל בחד ענינא לכ"ע יש מוקדם ומאוחר בתורה. ומ"מ ס"ל לחד מ"ד דאין דנין אותו במדת פלל ופרט.

והנה התוס' תמהו לרבא דס"ל בנדה דדנין האיד מנישב הקא. ותי' דבתרי עניני לכו"ע אין דנין.

ולע"ד אפתי קשיא הקא דהא דבתרי עניני אין דנין משום ספק שמה לאו פלל ופרט הוא רק פרט וכלל הוא, בזה לא נתישב הברייתא דדנין אותו במדת יצא מן הפלל ללמד על מעשה יחידי.

ואמאי ננימא דלמא פלל ופרט הוא או פרט וכלל ולהכי ברייתא זו לא מיתוקם רק למ"ד דמרוחקין אין דנין אותו בכלל ופרט אפי' בחד ענינא. ומה שתמהו התוס' לרבא.

יש ליישב דרבא אמר שם בנדה דלעולם אותו ברייתא מצי סבירא דדנין והתם כל ריבויא הוא ע"ש. אבל מודה רבא דמהו ברייתא דהקא שפיר יש להוכיח דאין דנין.

ומה"ט לא פירש"י בפסחים שם דרבא הוא דס"ל דנין דרבא רק דחוניי מדחה דמשם אין ראי'. ומ"ש רש"י שם דהוא ר"א ב"א דהקא א"ש ול"ק קושני' התוס' הא הקא הם בב' ענינים.

דמ"מ שפיר מקשה ר"א ב"א פיון דמצד המדה דכלל ופרט אפי' מרוחקין דנין רק משום דבב' ענינים אין מוקדם ומאוחר בתורה בזה לא נתישב הברייתא הקא, דמנ"ל ללמד על הפלל נימא פלל ופרט הוא או פרט וכלל הוא פדכתיבנא.

ומיהו מעיקר ראית ר"א ב"א מהו דשחיטת צפון דשם נמי ב' ענינים הם. נראה דלק"מ דשם לא שינוי אין מוקדם ומאוחר דבפ' ניקרא כ' מצות החטאת ובפ' צו פתיב זאת תורת החטאת נדאי כה"ג יש מוקדם ומאוחר פנ"ל פשוט: שם מתקיף לה ר"א כו' פרט וכלל הוא.

ותמוה טובא מאי הוי ס"ד דר"א ב"א בזה אטו לא ידע דפרט וכלל הוא ומהתימא שהתוס' ושאר מפרשים לא עמדו בזה. ולפמ"ש לעיל נראה ליישב קצת שיטת ר"א.

לפי מה דמשמע בתוס' דבתרי ענינים פי הקא שינוי נמי אין מוקדם ומאוחר בתורה. אע"ג דבפרשת ניקרא פתיב מצות החטאת ובפ' צו תורת החטאת מ"מ י"ל אין מוקדם ומאחר.

א"כ י"ל דכיון דהכא באמת פרט וכלל הוא ודרשא דאותו לא ידע ראב"א. לכו הוכרח לפרש הברייתא הכי דאי לאו פתוב השלישי ושחט את החטאת הו"א פיון דאין מוקדם ומאחר בתורה שמה כלל ופרט הוא ומידי ספיקא לא נפקא.

וה"ו מסופקין אי בכל חטאת נמי צריף צפון דפרט וכלל היא ונעשה כלל מוסיף על הפרט, או שמה כלל ופרט היא. להכי פתיב ושחט את החטאת כדי שגדע בנדאי דצריף צפון.

והשתא דייק ראב"א דעכ"פ אי כלל ופרט הוא אע"ג דהוי מרוחקין מ"מ דגין אותו בכלל ופרט. דאל"ה לו יהי כלל ופרט נמי אין לנו לבטל הכלל וצריף צפון בכל החטאות.

אלא נדאי דאי הוי כלל ופרט הי' דגין אפי' במרוחקין וכבר בארתי דלמ"ד אין דגין היא משפט המדה לא מצד אין מוקדם ומאחר. ואדרבא על רב אשי יש להקשות דמצריף דרשא דאותו הלא בלא"ה נהי דפרט וכלל הוא מ"מ פיון דאין מוקדם ומאחר שמה כלל ופרט הוא והי' נשאר ספק בדין צפון אי צריף בכל חטאת.

אף באמת נראה דרב אשי ס"ל כמ"ש לעיל דבהך דפ' ויקרא ופ' צו לא שייף אין מוקדם ומאחר אבל עכ"פ אין תימא על ראב"א דאיהו ס"ל כשיטת התוס' דשייף גם בזה אין מוקדם ומאחר.

ודוק בכל זה פי נכון היא. ונדעתי פי יוכל החולק לדחות הבגין שפתיבתי ויאמר דכיון דאין מוקדם ומאחר לית בי' כלל דין כלל ופרט ולא פרט כל אבל הנלע"ד פתיבתי דהוי ספק שמה כלל ופרט הוא ושמה פרט וכלל הוא.

י בתוס' ד"ה א"כ כו' תימא כו'. יש ליישב תמיהתם דהכא אין להקשות דליכתוב לא תעשה חמץ חלקם.

דהו"א דלא מיתסר בשיריים רק הני עשיות דהם גם בגוף המנחה אסר הכתוב גם בשיריים. אבל מנחת סולת דליכא בה לישא ואפי' אפשר דרשאי הפהן לאפות השיריים חמץ.

להכי פתיבתי לא תאפה חלקם דאפי' במנחת סולת אסור. וצ"ע באמת לדינא במנחת סולת אי לש או אפה אותו סולת [כל המנחה יחד] אי לקי.

די"ל דלא תעשה חמץ היינו עשיות דצריף לעשות בהם אבל לישא ואפי' במנחת סולת אינו בכלל האיסור. ואי נימא פן נדאי רבותא גדולה דאסר הכתוב אפי' בשיריים אע"ג דלא נאסר בגוף המנחה.

רק אפי' אי אסור גם בהמנחה ג"כ רבותא היא כמ"ש לעיל. והנה תירוץ התוס' תמוה מאוד דכמו כן נוכל לומר בהבערה דלא אסרה התורה מיתת ב"ד בשבת רק הבערה ושאר מיתות מותרת כמו דתי' התוס' פאן דמחלקם, לא נאסר רק אפי' וצ"ע ג בכוונתם: בד"ה כלל ופרט כו' וא"ת בפ' נגמר הדין כו' יש ליישב קושיותם דרבא נמי דאמר דגין אין הפי' ככל כלל ופרט רק למעט עכ"פ קצת מן הכלל כדאמרי' בסנהדרין.

ולהכי התיב בגדה דמרבא מן הכלל דמטמא כל הטומאות שהרי צריף שם קרא למעט טומאה חמורה ע"ש. א"כ משמע דהוי ממש ככלל בלי פרט.

וע"ז אָמר רַבָּא דְאַפִּי בְּמַרוּחְקִין פֻּלְל וּפְרֵט הִיא וְאִין לָנוּ לְרַבּוֹת הַפֵּל רַק מִכַּח וְכָל רִיבּוּיָא הִיא ע"ש. אָבֵל מוֹדָה דְאִין דְּגִין לְגַמְרֵי כְּכָל פֻּלְל וּפְרֵט פֻּנ"ל דָּף נו ע"א בַּגְמ' דר"א לָאו לְמַעוּטֵי כו' אֵלָא ה"ק כו'.

אִין מוּכָן פֻּלְל אִיף גְּלַמַּד מְאוּתוֹ דְּמַקְבֵּל בְּצַפּוֹן. וְאַפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּבִאֲמַת עֵיקַר הַרְאָנִי מְדַצְרִיף קָרָא לְמַעַט דְּאִין שׁוֹחֵט בְּצַפּוֹן מוּכָח דְּגַבֵּי קַבְּלָה הַמְקַבֵּל בְּצַפּוֹן כַּמ"ש תוּס' ד"ה אֵלָא.

וְהַשְׁתָּא אִי הָנִי כַּתִּי רַק פְּסוּק אֶחָד אוֹתוֹ הוּ"א דְּקַבְּלָה לְכַתְּחִילָה מְקַבֵּל בְּצַפּוֹן אָבֵל עֵיכּוּבָא אִין לָנוּ. לְכֹן פְּתִיב פְּעַם ב' אוֹתוֹ מְשׁוּם דְּבַקְבָּלָה אִפִּי דִיעֵבַד פְּסוּל.

לְכֹן אִי הִי פְּתִיב: אוֹתוֹ פְּעַם א' הוּ"א דְּבָא לְוֹמַר דְּשׁוֹחֵט אִין מְעַכֵּב אִי לֹא עֵמַד בְּצַפּוֹן אָבֵל לְכַתְּחִילָה צְרִיף לְהִיּוֹת בְּצַפּוֹן לְכֹן פְּתִיב פְּעַם בַּאוּתוֹ א"כ מְהַנִּי ב' פְּסוּקִים גְּלַמַּד דְּמַקְבֵּל בְּצַפּוֹן לְעֵיכּוּבָא ג"כ פֻּנ"ל שָׁם בַּגְמ' אר"פ אֶפְאָה לֹקָה שְׁתִּים כו' פִּרְש"י תְּמוּזָה כַּמ"ש הַתוּס'.

וּפְשׁוּט הִי גְרָא לְפָרֵשׁ דַּס"ל לר"פ דְּשִׁימַת הַפֵּת בְּתַנּוּר חָשִׁיב עֲרִיכָה דַע"י הַתְּהַפְּכוֹת הָעֵיטָסָה מְמַקּוּם לְמַקּוּם נַעֲשֶׂה בָּהּ שִׁנּוּי וְחָשִׁיב עֲרִיכָה. לְכֹן מְשַׁנֵּי הַגְמ' דַּמ"מ מוּכָח מְלֵא תַאֲפָה דְּוֹדָאֵי אִפִּי אִם שָׁם אֶחָד הָעֵיטָסָה בְּתַנּוּר צוּנָן וְאַח"כ הִסִּיק הַשְּׁנִי הַתַּנּוּר עוֹבֵר הַשְּׁנִי בְּלֵא תַאֲפָה דְּזָה עֵיקַר הָאַפִּי וְהִינּוּ מַעֲשֶׂה יְחִידִי אָבֵל לְעוֹלָם אוֹפָה פְּדַרְכוּ וְנוֹתַן הַפֵּת בְּתַנּוּר שְׁהִסִּיקוּ כְּבָר לֹקָה שְׁתִּים כ"נ פְּשׁוּט הַגְמ'.

אָכֵן הָרַמְבַּ"ם (פִּי"ב מַמְעָה"ק) שְׁהַשְּׁמִיט לְגַמְרֵי דְּבָרֵי ר"פ. צ"ל שְׁהַבִּין כַּפִּי הַתוּס' דַּר"פ מִיָּרִי בְּעֵשֶׂה קֶצֶת עֲרִיכָה ג"כ וּבַכֵּה"ג לֹא חָשׁ הָרַמְבַּ"ם לְהַבִּיאוֹ דְּמִקְלָתָא דַּפְּשִׁיטָא הִיא.

(או כַּמ"ש הַלַּח"מ ע"ש) וצ"ע: בְּתוּס' ד"ה שׁוֹחֵט מְדַר"א נִפְקָא תִּימָא כו'. הַגַּם דְּלַכְאוּרָה לַק"מ פִּינּוֹן דְּכָל ס"ד דְּשׁוֹחֵט צְרִיף לְהִיּוֹת בְּצַפּוֹן דְּוֹמָא דְּמַקְבֵּל וְא"כ פִּינּוֹן דְּחִזִּינוּ בְּעוֹלָה דַּאֲע"ג דְּמַקְבֵּל צְרִיף לְהִיּוֹת בְּצַפּוֹן מ"מ הַשׁוֹחֵט א"צ צַפּוֹן א"כ ה"ה חֲטָאָת.

אִיף לְקַמָּן מְוַכְרָחִין לְוֹמַר דְּאַפִּי לֹא הִי לְיַמּוּד מְמַקְבֵּל. מַעֲצָמוּ י"ל דְּשׁוֹחֵט צְרִיף לְהִיּוֹת בְּצַפּוֹן כַּמ"ש הַתוּס' ג"כ בַּד"ה אֵלָא אִין הַשׁוֹחֵט כו' וְא"כ תְּמָהוּ שְׁפִיר.

ע"ב בַּגְמ' ה"מ בְּמַחְמֵץ אַחַר מַחְמֵץ כו' פִּרְש"י זֶה לְשׁ וְזֶה עוֹרָף כו' וְתְמָהוּ דְּאִין זֶה דְּמִיּוֹן פֻּלְל לְמַטִּיל מוּם בְּבַע"מ דְּלִישָׁה וְעֲרִיכָה ב' מִלֵּי נִינְהוּ. וְגַם לְשׁוֹן מַחְמֵץ אַחַר מַחְמֵץ לֹא מְשַׁמַּע עַל לִישָׁה וְעֲרִיכָה רַק שְׁפָכָר נִתְחַמֵּץ וְהוֹסִיף בּוֹ שְׁאוּר.

אִיף גַּם ע"ז קָשָׁה אִיף גְּלַמַּד זֶה מְלֵא תַעֲשֶׂה וְלֹא תַאֲפָה וצ"ע גַּם הָרַמְבַּ"ם (פִּי"ב מַה' מַעָה"ק) פְּתַב מַחְמֵץ אַחַר מַחְמֵץ לֹקָה וְאַח"כ הַבִּיא דְּלוֹקִין עַל כָּל מַעֲשֶׂה שְׂבָה מְשַׁמַּע דְּשִׁנֵּי דִינִים הֵם. וּמַחְמֵץ אַחַר מַחְמֵץ כַּפְּשׁוּטוֹ שְׁהוֹסִיף שְׁאוּר וְחִימָץ.

וְהַקְּוִשָׁא דְּלַעִיל י"ל דְּזֶה הִי פְּשׁוּט לר"י דְּאַסוּר לְהוֹסִיף חִימוּץ. רַק דַּהוּ"א פִּינּוֹן דְּכָבֵר גְּפֻסָּלָה אִין הַמַּחְמֵץ לֹקָה לְכֹן הוֹכִיחַ מְלֵא תַאֲפָה דְּמָה דְּפֻסוּל מַחְמַת חִימוּץ אִינוּ פּוֹטַר הַמַּחְמֵץ אַח"כ פֻּנ"ל: שָׁם בַּגְמ' לֹא נִחְלְקוּ אֵלָא בְּמַטִּיל מוּם בְּבַעַל מוּם.

פִּירְש"י וְתוּס' פִּינּוֹן דְּעוֹמַד לְמוֹת הָנִי כְּמוּם. וְתְמָהנִי טוּבָא ע"ז לְמָה חָשִׁיב מוּם פִּינּוֹן דִּישׁ לֹו תְקַנָּה ע"י הַקְּנָה.

ומה שהוסיפו התוס' פּינן שאין לו רפואה רק להקזי במקום שיעשה מום חשיב כמו שיש בו מום. קשה דא"כ למה לא ישחטנו מיד על מום הראשון בלי הקנה פלל.

וממילא גם אי עשה בו מום ע"י הקנה למה לא ישחוט עליו הרי הותר פבר לשחוט ע"י מום הראשון. ואי נימא דכשמקזי נתבטל מום הראשון א"כ הוי פמטיל מום במידי דלית ביה מום.

וגם יש לפקפק [בפריט לפי רש"י דר"ש מתיר משום דהוי דשא"מ] דמשמע דהקנה לא הוי פסיק רישא דיוכל להיות שלא יעשה מום פלל א"כ אכתי נחשב פמום עובר. והי' אפ"ל דס"ל לחכמים דגם פמום עובר רשאין להטיל מום קבוע פּינן דאימעוט מתמים יהי' לרצון וכינן דעתה יש בו מום אפ"י הוא עובר אינו עתה לרצון ומותר להטיל בו מום.

והי' מיןשב שפיר דלשוחטו לא חשיב מום רק להטיל בו מום שרי. [וכן כ' הרא"ש שם בבכורות וכ"פ בטור ושו"ע יו"ד סי' שי"ג] אף צע"ג בזה לדינא והרמב"ם (פ"א מה' אסוה"מ) סתם וכתב הטיל בו אַחַד מום וּבֵא שְׁנֵי וכו'.

משמע דוקא מום קבוע. וגם קשה לפי זה מנ"ל להגמ' דר"מ אוסר אפ"י להטיל בו מום פבעל מום קבוע דילמא מודה בזה ר"מ מקרא דלרצון רק פמום עובר אוסר מקרא דכל מום ולמה דחיק הש"ס לאוקמא בפסולי מוקדשין שגפדו: והנה הרמב"ם שם כתב הטיל מום בפגדשים וּבֵא אַחַר וְהֵטִיל בו מום אַחַר הַשְּׁנֵי אֵינוֹ לוֹקֵה.

ובפ"ב מה' בכורות כתב דבכור שאַחַזוּ דם יקזי ובלבד שלא יתפנין לעשות בו מום. וקשה פּינן דמטיל מום בבע"מ פטור מה פקדו שיתפנין.

ואפ"ל בדוחק פּינן דכ' השני אינו לוקה משמע דלכתחילה אסור וכאן מתירין לכתחילה להקזי הוא דוקא משום שאינו מתפנין. ואפ"ל עוד לפמ"ש לעיל בפשיטת התוס' דדוקא אם א"א להתרפאות רק ע"י מום אז חשיב מטיל מום בבע"מ.

א"כ י"ל דהקנה זו לא הוי תמיד באופן אַחַד דיוכל להיות פסיק רישא דנדאי יעשה מום. ויוכל להיות פעמים הקנה אחרת שתהי' נעשה בלי מום.

והשתא אי מתפנין הי' אסור בהדו הקנה דלאו פסיק רישא. אַבָּל בְּאֵינוֹ מִתְפַּנֵּן לְעוֹלָם מוֹתֵר [מטעם ממ"נ].

דאי הוי הקנה דפסיק רישא א"כ הוי כבע"מ ומותר להטיל בו מום ואי הוה הקנה לאו פ"ר א"כ נהי דבזה לא חשיב כבע"מ שוב שרי מטעם דבר שאין מתפנין פנ"ל ע"ד פלפול. אַבָּל מִלְשׁוֹן הַרְמַבְּ"ם בְּמַשְׁנֵה דבכורות משמע דלעולם לאו פסיק רישא הוא וצ"ע: שם ר"מ סבר פל מום כו'.

ויש להקשות דלמה לי לר"י להצריך דרשא דקרא לכל א'. דאי מסבירא שרי להטיל מום בבע"מ למה לי לומר דרבנן דרשו תמים יהי' לרצון נימא דלא נפקא להו לאיסורא מקרא דכל מום דאתי לגורם פדלקמן.

ואי מסבֵּרָא אָסוּר לְהַטִּיל מוּם בְּבַע"מ א"כ לר"מ לְמַה לִּי כָּל פִּינּוֹן דְּתַמִּים יְהִי לְרִצּוֹן מוֹקִי לְפַסוּהוּמ"ק שְׁנַפְדּוּ. וּאִפ"ל דְּבִאֲמַת יֵשׁ לְדַקְדָּק מַה דְּמַדְמִי ר"י אֲחִזּוּ דָם לְמַטִּיל מוּם בְּבַע"מ קָא י"ל דְּאָפִי אִי אָסוּר לְהַטִּיל מוּם בְּבַע"מ הֵינּוּ דְמוֹסִיף בּוּ מוּם אַחַר לְבַד הָרֵאשׁוֹן.

אָבֵל הֵכָא דְבַעֲשִׂינִית מוּם זֶה שַׁע"י הִקְזָה מְסַלֵּק מוּם הָרֵאשׁוֹן בְּכַה"ג שְׂרִי טְפִי. וְא"כ י"ל דְּבִאֲמַת הֵכִי הוּא דְמַסְבֵּרָא הִי פֶּן דְלֵהוֹסִיף מוּם עַל בַּע"מ אָסוּר אִפִּי בְּלֵאוּ קָרָא דְכָל.

וְחֻכְמִים דַּס"ל מְטִיל מוּם בְּבַע"מ מְוֹתֵר אִפִּי בְּמוֹסִיף לְזֵה צְרִיף קָרָא דְתַמִּים כּו'. אָבֵל ר"מ נְהִי דְלִית לִי דְרִשָּׂא דְתַמִּים וְאָסוּר לְהוֹסִיף מוּם מ"מ אֲפִתִּי בְּהִקְזָה דְמְסַלֵּק מוּם הָרֵאשׁוֹן מִנ"ל דְאָסוּר וְלְזֵה צְרִיף קָרָא דְכָל מוּם.

מִיְהוּ אֲפִתִּי קֶצֶת קֶשֶׁה מִנ"ל בְּאֲמַת לר"י דְלִרְבִּנּוּ מְוֹתֵר לְהוֹסִיף מוּם דִּילְמָא דְוָקָא הִקְזָה דְמְסַלֵּק מוּם הָרֵאשׁוֹן שְׂרִי. וְאוּלַי גְּמָרָא גְּמִיר לָהּ דְלִרְבִּנּוּ אִפִּי לְהוֹסִיף מוּם שְׂרִי וצ"ע: שָׁם אָמַר ר"א הֵנִיחַ שְׂאוֹר עַל גְּבִי עֵיפָה כּו'.

מְלִשׁוֹן רַש"י מְשַׁמַּע דְעֵיקָר הִרְבּוּתָא אַע"ג דְלֵא עֲשֵׂה מַעַשׂ הַחִימוּץ בְּיַדִּים וּלְפִי"ז הו"ל לְמִימַר בְּפִשְׁיטוּת לֵשׁ עֵיפָה וְהֵנִיחָהּ עַד שְׁנִתְחַמְצָה דְנִרְאָה וְדַאי דְכַה"ג לּוֹקָה ג"כ. דְהָרִי כֶּן סֹדֵר כָּל חֻמְצָא כְּשֶׁנּוֹתְנִין בּוּ מִים וְאִינוּ מְמַהֵר לְאַפּוֹתוֹ מִתְחַמֵּץ.

וְכֵן נִלְע"ד פְּשוּט בְּחֻמְצָא בְּכֹסֶס לְשִׁיטַת הִרְבַּב"ם דְאִין לּוֹקִין עַל ב"י רַק כְּשֶׁקָּנָה חֻמְצָא בְּכֹסֶס מ"מ בְּלֵשׁ עֵיפָה וְנִתְחַמְצָה מְאֵלִי לּוֹקָה דְהַלִּישָׁה הָנִי מַעֲשֵׂה חִימוּץ. וְנְהִי דַהִי יָכוֹל לְאַפּוֹתָהּ קוֹדֵם שְׁתַּחֲמִיץ מ"מ אִם לֹא אָפָה נִגְמַר הַחִימוּץ ע"י מַעֲשֵׂה הַלִּישָׁה כְּנ"ל פְּשוּט [וְכ"כ הַפְּמ"ג בְּפִתְיָה לְה' פֶּסַח] וְהָא דְנִקְטַת הֵכָא בְּהֵנִיחַ שְׂאוֹר.

לְפִי הַתּוֹסֵף א"ש דְהֵנִיחַ רַק בְּמִקּוּם אֶחָד וְלֹא נִחְמֵץ שְׂפִיר. וְאִפִּי לְפִירַש"י אֲפִשֵׁר דְהָנִי רְבוּתָא טְפִי מְלֵשׁ וְהֵנִיחָהּ דְכֵן דְרַף חִימוּץ.

אָבֵל אִם מְחַמֵּץ ע"י שְׂאוֹר הַדְּרַף לְהֵנִיחַ בְּהַ שְׂאוֹר קוֹדֵם הַלִּישָׁה וּבִתּוֹף הַקְּמַח וְלֹא ע"ג הָעֵיפָה וְקַמ"ל דְאִפ"ה חֵיב]. וְלְשִׁיטַת הִרְבַּב"ם הַנ"ל הָא דְלֵא נִקְטַר ר"א הָא דִּינָא בְּהֵנִיחַ שְׂאוֹר ע"ג הָעֵיפָה בְּכֹסֶס דְלִקִּי מְשׁוּם בַּל יִרְאָה.

י"ל דְהֵתָם פְּשִׁיטָא טְפִי פִינּוֹן דְעֵיקָר הִלְאוּ עֵבֵר בְּמַה שְׁתַּחֲמֵץ בְּבִיתוֹ רַק דְבִאִין בּוּ מַעֲשֵׂה אִין לּוֹקִין וְהֵכָא אִיכָא מַעֲשֵׂה עכ"פ. אָבֵל בְּמִנְחָה דְכָל הִלְאוּ רַק עֲשִׂינִית הַחֻמְצָא וְהוּא לֹא עֲשֵׂה כָּל הַחִימוּץ רַק הַגֵּרָם ע"י הַנְּחַת הַשְׂאוֹר מ"מ לְקִי: דָּף נז ע"א בְּגַמ' וְהֵתָנּוּ הַקּוֹדֶם כ"ש כּו'.

מְשַׁמַּע מְשִׁיטַת הַגַּמ' דְלְמַסְקָנָא דְאָפִי בְּב' מְקוּמוֹת חֵיב כָּאן ה"ה הַקּוֹדֶם בְּשַׁבַּת מְהִנִּי הַצִּירוּף. וְא"כ י"ל דְקוֹדֶם לֹא מְחֵיב בְּכ"ש מְמַשׁ רַק כְּשִׁישׁ כְּדִי לְצַרְף.

וְהִרְבַּב"ם (פ"י מַה שַׁבַּת) פּוֹסֵק סֶתֶם דְחֵיב קוֹדֶם בְּכ"ש. וְלְכַאוּרָה יֵשׁ לְפַקְפֵּק ע"ז נְהִי דְהַגְמ' דְחָה מְשׁוּם דְחֻזִי לְבָבָא מ"מ פִּינּוֹן דְבִאֲמַת הִלְכָה דְאָפִי בְּב' מְקוּמוֹת י"ל דְפִי הַמְשַׁנָּה כּס"ד דַּגְמ' רַק דְדַחִי, דְמִהֵכָא לִיכָא סִינְעֵתָא לְרַבָּא.

אִכּוּן נִלְע"ד דְבִאֲמַת יֵשׁ לְתַמּוּהַ מַה עֵנִין צִירוּף דְהֵכָא לְקוֹדֶם. דְהֵכָא שְׂפִיר פִּינּוֹן דְבִצִּירוּף נִצְלָה בְּגִירוּתָא א"כ יָכוֹל לְחַתּוּף כָּל מְקוּם הַנְּצִלָה לְאַכּוֹל מְמַנּוּ פְּשִׁיעוּר אָבֵל הֵתָם בְּקוֹדֶם כָּל זְמַן שְׁלֵא יַעֲשֵׂה עוֹד נִקְבִים לִיכָא שׁוּם צִירוּף א"כ לֹא עֲשֵׂה עַד יִינּוּ מְלֵאכָה פְּשִׁיעוּר.

ע"כ צ"ל דקושית הגמ' או הסייעתא ללישנא בתרא הי' בדרף ק"ו דאפי' צירוף פנה מהני מכ"ש הקא דמהני צירוף. אבל למסקנא נהי דהקא מהני צירוף אבל לא בקודם בשבת והתם הטעם דחזי לכבא.

ונ"מ פנה לצירוף דשאר מלאכות בכה"ג: שם בגמ' ת"ר אילו נאמר אשר תקריבו כו' קומץ בלבד מנחה מנין ת"ל מנחה. פירש"י שהחמיץ את הקומץ ומנחה מנין פי' קודם שקמצה חמצה.

וצ"ע על פי' זה דא"כ אם החמיץ מקצת המנחה והניח מקום הקמיצה מצה וקמץ משם יהי' פטור. ובאמת פשיטא דגם בכה"ג לוקה.

ופשט הברייתא נראה דמתקריבו בלבד הו"א דאינו חייב עד שיחמיץ הקומץ שהוא לגבוה לאפוקי פשהחמיץ מקצת מנחה כמ"ש פנ"ל ת"ל מנחה דאסור להחמיץ המנחה אפי' שלא במקום הקומץ.

וכן נראה שהבינו התוס' בד"ה מנחה מנין. וטעם פירש"י איני מבין דמה לי קודם קמיצה או אח"כ שפיר מתקיים אשר תקריבו.

ותו שמעתי להקשות לפירש"י דהו"א שהחמיץ אחר קמיצה הא קרא במנחת מאפה ומרחסת כתיב והקמיצה אחר אפי' ולא שייך בה חמוץ כלל. וזה אפשר ליישב דאי הוי כתיב רק אשר תקריבו והי' פירושו על הקומץ הי' מוכח מקרא דקאי על מנחת סולת הקודמת בפירשה.

רק אחר דמרבנו גם קודם הקמיצה תו צריכין ללמוד לרבות שאר מנחות: שם בגמ' מנחה מנין כו'. וקשה הא כתיב חלקם ותרוץ התוס' דחוק דנימא דשיריים אחר קמיצה איתסרי טפי מקודם קמיצה.

ויותר יש ליישב דאי לאו האי קרא דמרבנו כל המנחה. הו"א דחלקם הפי' שאר המנחה העומד להיות חלקם.

ונוקא קודם קמיצה להכי צריף לרבות כל המנחה. וממילא חלקם הפי' אפילו אחר קמיצה מה שנשפתייר פנ"ל: שם בגמ' לה' פשרה ולא פסולה, נלע"ד דעל השיריים חייב אפי' ביצאו לחוץ ונפסלו.

דכל המיעוט הואיל ואינו ראוי להקריב לה' ובשיריים הלא פבר נקרב ממנה לה' פנ"ל פשוט. ובנה עלה בדעתי לפרש הבעיא דר' מרי חמצה בראשו של מזבח דיש לתמוה לפירש"י דאמאי יהי' פטור משום דהוי פהקריב פבר מ"מ הא עדיין צריכין להניחו על האש ושייך בה שפיר אשר תקריבו דזה עיקר הקרבה.

ומאיזה טעם מסופק הגמ' לומר דמחוסר הקטרה לא הוי כמחוסר מעשה מ"מ הא שייך בה אשר תקריבו על הקטרה זו. ובלי ספק דלהקטיר על המזבח אחר החמוץ עוברין בכל שאור לא תקטירו אע"ג דכבר העלוה על גבי המזבח.

א"כ מאיזה טעם לא יתחייב על החמוץ. וגם יש לדקדק מה שייכות לבעיא זו הקא.

ולכן הי' אפשר לפרש דקאי אהא דכשרה ולא פסולה משום דאינו ראוי להקריבה לה'.
על זה מביעניא חימצה בראשו של מזבח פי' דנפסלה שם ואח"כ חימצה.

מי נימא דשפיר לוקה על החימוץ דאע"ג דנפסלה הא פבר נקובה על המזבח קודם
הפסול. וכמו על השירים דחייב אפי' נפסלו אח"כ.

או דלמא מחוסר הקטרה כמחוסר מעשה דמי וליפא שם הקרבה כמה שהעלה על גבי
המזבח. מיהו רש"י ותוס' והרמב"ם פירשו בפשוטו אבל הדין שפכתתי לענין השירים
נראה ברור: שם בגמ' רעק"א לרבות לחם הפנים לחימוץ.

תמהני איך מתרבי לחה"פ מאשר תקריבו אדרבא אשר תקריבו משמע מה שיש ממנו
לגבוה ומלחה"פ לימא לגבוה. דמה"ט פתב רש"י דהו"א דלה"פ לית בה איסור חימוץ
א"כ מה מקום לרבות מאשר תקריבו עי' בפ"ה הראב"ד בתו"כ שכ' פיון דאיפא בזיכנו
דקרבי.

אשר תקריבו קרינא בי'. ומתוך הדוחק אפשר לומר פיון דבלאו קרא נמי הוי ממעטין
מה שאין בו לגבוה כדפירש"י.

ולכן אשר תקריבו דהוי ג"כ מיעוט. הוי מיעוט אחר מיעוט והיא לרבות.

ובאמת הרמב"ם (פי"ב מה' מעה"ק) הביא לרבות לחם הפנים מכל המנחה. וע"ש בכ"מ
שהקשה עליו: שם בגמ' מנחת נסכים מי פירות הם.

פי' רש"י דשאר מנחות שאין שמנו מרובה נותן בהן מים. ותמוה לי פיון דבס"ד דגמ'
ס"ל דנפסלה בנתינת מים וכן פסק הרמב"ם באמת דרע"ק דלא דרש לרבות מנחת נסכים
ס"ל דאי מגבלה במים פסולה והוי כמחמץ מנחה פסולה דפטור.

וא"כ למה מתפטר במנחת סולת עם מים מה בכך דמעט שמן יש בה. ובאמת הרמב"ם
(פי"ב ממעה"ק) הביא ג"כ הדין במנחת נסכים בלבד דאם גיבלה במים פסולה ובמנחת
סולת לא דיבר מזה אבל הטעם נעלם ממנו: ע"ב בגמ' פה הצעה של משנה ואיפוך.

והרמב"ם (שם) פסק דבלחם הפנים לוקה המחמץ ובמנחת נסכים פטור. וכתב הכ"מ
דפסק כרע"ק לגבי ר' יוסי הגלילי.

ודבריו תמוהים דהא ר"י מסיק איפוך (דר"י לרע"ק). ע"כ נראה דהרמב"ם לא פסק
כרע"ק משום דת"ק דמתני' לקמן פרק שני מידות (צ').

(חולק על רע"ק וס"ל דמדת יבש נתקדשה. ולהכי י"ל דקרא אתי ללחה"פ ולא למנחת
נסכים כר' יוסי דס"ל מגבלה במים פסולה כנ"ל: שם בגמ' פגון שלש ע"ג קטבלא.

וקשה דמ"מ משפחת שפיר חימוץ בלחה"פ בלש בבקסא דקודש. ונראה דמהאי קרא
דיליף ר' יונתן מחמץ תאפנה דלא קודש עד אחר האפי' משם מוכח דאין לשין שתי הלחם
בבקסא של קודש וה"ה לחה"פ דאימתקש להדדי לקמן.

רק ע"ג קטבלא. וכדקיי"ל דלשין אותן בחוץ ולהכי לית בה איסור חימוץ: שם בגמ'
ת"ר כו' וממותר שתי הלחם.

לכאורה קשה דמוטר שתי הלחם בלא"ה אסור משום שאור בל תקטירו. ואפשר לומר דנפ"מ אם אתרו בי' בלאו דכל שממנו לאישים לקי עלה.

ותו נפ"מ לענין צירוף חצי וית ממוטר שתי הלחם וחצי וית לחה"פ וכדומה. והנה מלשון מוטר שתי הלחם משמע דכל שלא הוטר הלחם שלא זרק דם הפכים לית בהו משום ממנו לאישים.

ומלשון רש"י משמע דתליא בהקטרת אימורים וזה תלי בכעיא דרמב"ח ופלוגתא דתנאי לקמן אי בעינו ממנו לאישים דוקא או ששמו קרבן אבל קודם הזאת הדם נראה דפטור ולהכי נקט מוטר שתהל"ח: דף נח ע"א בגמ' דבש הוטר בשירי מנחות.

קצת קשה הלשון דהא שירי מנחות היינו לענין איסור לא תעשה חמץ. א"כ הו"ל למימר במנחה עצמה דבבש לית בה משום לא תעשה רק בהקטרה אסור.

ושאור יש בו איסור אפי' קודם הקטרה: שם בגמ' שאור דהוטר מפללו מה היא לאו שתי הלחם דקרבה נדבה. וקשה דהא גם בלא נדבה שפיר הוטר מפללו דהא לחה"פ אסור בחמץ אע"ג דאינו לגבוה ושתי הלחם מוטר.

ומה בכך דאינו לגבוה הלא הוטר דבבש בשירי נמי אינו לגבוה. ונראה דעיקר פת המקשן הי' מטעם בפורים כדמסיק הגמ'.

אף הא גופא תמוה דמה לבכורים שאינו נקרא מנחה ולא הוטר מפללא דאיסור הוא וצ"ע. וגם צ"ע מה סברא הי' להגמ' דאי צבור מביאין שתי הלחם נדבה יהי מהם לגבוה הא כל פל הס"ד הי' דכשם שמביאים חובה מביאים נדבה וחובה אינו לגבוה ה"ה נדבה וצ"ע: שם בגמ' בעי רמב"ח כו' כל ששמו קרבן כו' ותמיהא מלתא קרבן מאן דכר שמי' הקא.

ורש"י פי' דקרוב ראשית נדרש למעלה. מ"מ קשה הלא עיקר הלאו כל שממנו לאישים והקא לא הקריב ממנו כלום ובפרט בלוג של מצורע.

ונראה לי שמכאן הוציא הרמב"ם לפרש הברייתא דלעיל לענין הקרבת שאור ודבש עם הני דממנו לאישים ע"ש (פ"ה מה' איסורי מנבח) והכ"מ והלח"מ האריכו בזה. ולפי שיטת הרמב"ם דעיקר האיסור משום שאור רק אע"ג דלשם עצים שרי מ"מ עם הקרבן אסור ולהכי כל ששמו קרבן חייב עלה.

וכן משמע בלשון הרמב"ם שם שכ' מוטר חטאת העוף ולוג של מצורע עם שאור ודבש לוקה כיון ששמו קרבן ע"ש. ואח"כ באיסור דממנו לאישים.

בלי שאור לא הביא לוג שמן ותלה רק בממנו לאישים ע"ש. והכ"מ לא הרגיש בזה.

והדברים ברורים בשרים בשטת הרמב"ם דאיסור ממנו לאישים ליכא רק בחטאת בהמה וכמ"ש שו"ע שם ברמב"ם דמשמע מדבריו דממנו לאישים בלי שאור ליכא מלקות רק איסור בעלמא וכ"כ הכ"מ ג"כ שם.

ואיך יפרנס פלוגתא דר"י ור"א במעלה על הפכש דר"א א' פטור. וקלא בלא"ה ליפא מלקות והו"ל למימר ר"י אוסר ור"א מתיר ותו דחיק נשם הכ"מ מ"ט פוסק הרמב"ם כר"א לגבי דר' יוחנן ותו יש להקשות דלשון הגמ' איתמר המעלה מכולן על גבי הפכש. משמע דקאי על הברייתא דלעיל ונשם מפרש הרמב"ם בתערוכת שאור. ע"כ נלע"ד דהרמב"ם פ"א ג"כ הך פלוגתא דר"י ור"א בתערוכת שאור.

וה"ק ר"א דדנקא שאור שמקטיר בעצמו לשם הקטרה בזה ריבה קרא פכש כמזבח דהך קרא ואל המזבח מיירי בשאור בפ"ע. אבל הא דמרבינן כל שממנו לאישים חייב אפי' בהקטיר השאור לשם עצים בצירוף הקרבן בזה לא אתרבי פכש כמזבח.

והשתא פסק הרמב"ם כר' יוחנן ולהכי מביא גם פכש בתערוכת שאור. אבל בממנו לאישים בלבד בלי שאור י"ל דגם ר"י מודה דליפא איסורא.

דבהך ואל המזבח לא מיירי באיסור דממנו לאישים כלל. ודוק פי נכון היא: בתוס' ד"ה חצי כו' אבל לרבא ל"צ קרא לעירובו דכזית לא בטיל כו'.

סברא זו אינה מוכרחת. וגם א"י למה הוצרכו לזה דבלא"ה א"ש הסוגיא דפסחים.

דלרבא מצי מוקי עירובו להיתר מצטרף לאיסור פניו דבעי כזית. אבל לאביי א"א לאוקמי כלל להיתר מצטרף לאיסור פניו דא"צ שיעור כלל: בד"ה אביי סבר כו' וא"ת כו'.

ולע"ד נראה ליישב דלאביי דיש קומץ פחות מב' זיתים. הפי' דאין שיעור כלל לקומץ וה"ה גמי דהוי פחות מפזית ג"כ רק פחות מפזית מסברא לאו שם הקטרה עלה כמו אכילה.

דהא אכילת מזבח מדמי בתורה לאכילת אדם [מדכתיב האכל יאכל] ולהכי צריכין לרבות חצי זית ל"ל לרבוויי פניו דאין שיעור לקומץ: ע"כ בגמ' המעלה משאור ומדבש ע"ג המזבח כו'.

עי' פירש"י ותוס'. ולולי דבריהם ז"ל ה' נראה יותר לפרש דתרי מיילי נינהו.

דהמעלה שאור ודבש לוקה משום שאור ודבש. ובמעלה עירובי שאור ועירובי דבש לוקה גמי תרתי משום עירובי שאור ועירובי דבש.

וע"ז פליג אביי ואע"ג דהמימרא מתחיל מעלה משאור ומדבש מ"מ סיפא מילתא בפ"ע ומיירי במעלה עירובי שאור ועירובי דבש כנ"ל פשוט: בתוס' ד"ה אין לוקין כו' וא"ת ולר' יאשי' כו'. ויש ליישב דא"כ לכתוב כל שאור ודבש ל"ת וכינן דכתיב וכל דבש מילתא באפי' נפש' היא.

ועוד י"ל דהא פשטא דקרא יהיב טעמא מה דאסור לעשות המנחה חמץ משום דכל שאור לא תקטירו א"כ משמע דשאור בפ"ע אסור וה"ה לדבש. ובנא ומבןשל י"ל משום דסיפא דקרא כ"א צלי אש מוכח דכל א' בלבד בפ"ע אסור.

ואין להקשות דא"כ אי אפשר למיירי פי אם צלי אש ללאו בפ"ע דצריך לפרש לחלק. דלחלק הוי שפיר טפי למכתב נא או מבןשל מלפרוט לאו בפ"ע מש"ה דרש מינ' דרשא

אחרינא ללאו בפ"ע: בד"ה איפא דאמרי כו' לא כפי' הקונטרס הא אצטריף לחי וסמי טברל'.

צ"ע לתוס' נמי הא עכ"פ איסורא איפא בתי וסמי טברל' פדמפורש בפרייטא ת"ל כ"א צלי אש א"כ איצטריף קרא להא. ותו קשה על פ"א רבינו תם דמודה אפיי אם התרו בו משום צלי אש לחודה לקי.

א"כ מה קאמר רבא צלי אש למאי אתא הא צריף לענין זה דבהתרו בו גרידא לקי. ויש ליישב דאין סברא דלזה פתחה התורה דאי לא הוי פתיב כ"א צלי אש לעולם הי' מתרין בי' משום נא אבל לרבא איצטריף למלקות יתירא: דף גט ע"א במשנה יש טעונות כו' לחם הפנים.

כתב התוי"ט להקשות דלחם הפנים לא מצינו דנקרא מנחה. והנה פאן לק"מ דלא נזכר מנחה רק יש טעונות כו'.

מיהו בגמ' (מ"ו:) דמיייתי הא דאמרו הפהנים אי לחם הפנים ועומר משלנו האיף נאכלים ומסיק שם דלחמי תודה לא איקרי מנחה משמע דלחם הפנים מיקרי מנחה ע"ש. לכן נראה דלעולם כל דבר הבא מן הסולת נקרא מנחה והא דלחמי תודה לא איקרי מנחה הפי' דהקרפון לא נקרא מנחה דעיקר היא התודה ונקרא גם הלחם בכלל קרפון תודה ולא בכלל קרפון מנחה ובשתי הלחם נמי הוי לן למימר הכי.

אף הפתוב קראו בפ"א מנחה חדשה. אבל לחם הפנים דאין עמו זבח נקרא מנחה כמ"ש פנ"ל ברו"ר: שם בגמ' מנחה לרבות מנחת שמיני ללבונה.

קצת קשה דכתיב בפ' שמיני וימלא כפו ממנה ויקטר על המזבח ולא פתיב הקטר לבונה. וביותר קשה דמסיק הגמ' דצריף קרא דהו"א שעה מדורות לא ילפינן.

בלא"ה הו"ל למימר דהו"א מדלא פתיב הקטרה דלבונה. מיהו זה יש ליישב דהא אין פונת הפרייטא ללמדנו דהי' לבונה במנחת שמיני.

דמה נ"מ לנו בזאת מאי דהנה הנה. רק הפי' שפאמר הפרשה למשה באותו יום דפ' הקרבנות בא' בניסן נאמרה ללמדו דמנחת שמיני צריף לבונה דמעצמו לא הי' לומד מצות שעה מדורות ולהכי צ"ל הטעם דשעה מדורות לא ילפינן.

רק מה דבאמת לא פתיב הקטרה דלבונה צריף טעם: שם היא להוציא שתי הלחם. וקשה דהא בלאו קרא נמי מנ"ל הא מקודם אמרו שייכול נהלא דין היא.

משמע דבלאו ק"ו אין ללמוד שאר מנחות מעומר. והתוס' פתבו משום שנקרא מנחה.

וגם ע"ז קשה דהא מנחת נסכים נמי אקרי מנחה ומ"מ הוצרכו להביא בק"ו. ואפשר דשתי הלחם הו"א טפי דצריף שמן ולבונה פנין דאתי להתיר כל המנחות במקדש צריף להיות פדין כל המנחות: שם אדרבא מנחת נסכים הו"ל לרבויי וכו'.

נראה דהמ"ל ג"כ מנחת נסכים הו"ל לרבויי מהאי ק"ו גופא דברייתא פנין דבמנחת פהנים ליפא ק"ו (דהא לא פתיב בה שמן) ובנסכים איפא ק"ו רק עדיפא מינה מקשה ולמסקנא דנפש פתיב הפל מיושב: שם ואימא להוציא.

לכאורה אינו מוכן דהא מנחה לאו מיעוטא היא. אכן פנונת הגמ' כמו מה ראית.
פ' אימא דהיא להוציא מנחת שמיני ומנחה לרבות שתי הלחם. [הגם דשתי הלחם נקרא
מנחה צריף ריבוי דהא מנחת שמיני נמי נקרא מנחה ואפ"ה צריף ריבוי.
וא"ל דמנחת שמיני שאני דהוי קדשי שעה. דהמקשה כאן לא אסיק אדעתה' האי טעמא]:
בתוס' ד"ה פלי פ' בקונטרס כו' וקשה כו'.

אין דבריהם מובנים דהא מה"ט מיתתי רש"י הסוגיא דשתי הלחם דמפיק מקרא דמנחה
צריף פלי א"כ אי אפי' לא נתקדשו כלים דמדות מ"מ בע"כ מנחה צריף להתקדש בכלי
משא"כ לחם הפנים.

ומ"ש בסה"ד ומיהו גבי לבונה לא יתכן לומר כן, דבריהם סתומים. ונראה דט"ס היא
וצ"ל מיהו גבי שתי הלחם א"א לפרש פה.

דשם מיתתי הגמ' ג"כ פי' פירכא דכלי ונשם צריכין לפרש כפירש"י: ע"ב במשנה וחיוב על
השמן בפ"ע ועל הלבונה בפ"ע. פשוט נראה דמיד בנתינת השמן או הלבונה חייב.
והרמב"ם (פ"ב ממעה"ק) כתב נתן והקריב לוקה על השמן בפ"ע ועל הלבונה בפ"ע.
משמע דכל שלא הקריב פטור וא"י מנין לו.

והמפרשים לא עמדו בזה. מיהו בלבונה אפשר סברתו נכונה פיון דיכול ללקטו אין סברא
לחייבו בנתינה בעלמא רק פשהקטיר הקומץ קודם סילוק הלבונה.

וממילא י"ל דמשמע לי' דשמן דומיא דלבונה ואינו חייב בלי הקטרה וכ"ז דוחק וצ"ע.
והנה בכ"ה המשנה כתב הרמב"ם בנתן פלי ע"ג פלי לא פסלה ואין אנו אומרים כבר עבר
על מה שאמר הכתוב ל"י עלי' שמן ע"ש.

גם בחיבורו כתב דאינו עובר בכלי ע"ג פלי. ולכאורה קשה פיון דאינו עובר רק
דשהקטיר ואיך שייך להיות פלי ע"ג פלי בהקטרה.

מיהו זה לק"מ דכשקומץ בעוד הפלי מונח ע"ג הפלי ומקטיר הו"א דנתחייב קמ"ל דלא:
ובעיקר הדין דאינו עובר יש לזקוק דבמשנה איתא לא פסלה א"כ משמע דעובר מדלא
קתני דאינו עובר [וכמ"ש הלח"מ שם] והג' רעק"א ז"ל בתוספותו למשניות כתב דמוכח
מדרשא דעלי' בברייתא.

דלענין פסול פשיטא פיון דיכול ליקח הפלי פשר כמו בלבונה דיכול ללקטה ע"ש. ואין
זה נכון דמ"מ צריף קרא אם קמץ המנחה והקטיר בעוד הפלי עלי' דכשר וכה"ג בלבונה
נדאי פסול.

למאי דמסקי' בגמ' דמה"ט לא פסיל בה מחשבה קודם לקיטה]. מיהו באמת הדין ברור
דאינו עובר פיון דכתיב עלי'.

וכמו דמוכח מפאן דכשר ה"ה דלא עבר פיון דאינו בכלל לא יתן עלי'. גם צ"ע לשון
המשנה נתן פלי ע"ג פלי.

דאפי' פלי ע"ג המנחה נמי לא פסלה: שם במשנה נתן שמן על שירי' אינו עובר בל"ת.
משמע דאיסורא מיהא איכא.

ואפשר מדיהיב רחמנא טעמא פי חטאת היא ולא יהי קרבנו מהודר. א"כ גם אכילת פהו דמכפרת לא יאה מהודר.

או דמדרבנן אסור משום גזירה דקונדם קמיצה. ואפשר דממדת דרף ארץ היא דחלק גבוה הוי חריקה ושל פהנים יהי בו שמן אבל איסור תורה אין לנו: שם בגמ' מאי הוי עלה ארנב"י תניא כו' והרמב"ם (פי"א מה' פסוהמ"ק) כתב דפסולה מספק.

וכ' הכ"מ דלא גריס מאי הוי עלה אלא תניא ומייתי הברייתא להקשות עלה ותהוי פהו כו'. ואין דבריו מובנים דלמה לא תהי פיגול אי פשרה אפי' לא ליקט הלבונה.

והרמב"ם עצמו (בפט"ז מפסוהמ"ק) הביא האי ברייתא דפסול ואין בו פרת. והי' אפ"ל קצת ולומר דס"ל להרמב"ם דכל הפעיא בלבונה שחוקה שהי' על המנחה אבל בקומץ שחוקה לא הי' עליו לבונה.

אבל להקטיר עם הלבונה פשיטא דפסול ולהכי אין הוכחה מן הברייתא דחושב להקטיר עם הלבונה שעליו. ובס' קרית ספר כ' דבעי בגמ' לבונה שחוקה ובעי למיפשט ולא איפשטא.

ואין דבריו מובנים. ונראה שהבין בגמ' דמה דאמרי' ותהוי פהו הוא סיום הפשיטות דרנב"י.

פי' אי נימא דקונדם ליקוט פסולה א"כ הוי דיחוי ולא יהי פסול כלל במחשבה דהוי כמו דבר שאינו ראוי לעבודה. ודחי לה משום דבידו ללקטו.

והנה הפי' הזה מיושב לפי גי' רש"י. ומה שהקשו בתוס' דבלא"ה פסול מטעם דעדיין הלבונה עלי'.

י"ל כמ"ש בס' טה"ק דהי' יכול להחזיר הקומץ ולהסיר הלבונה ולקמץ שנית ע"ש. וא"ש נמי מה שהקשו בתוס' אטו לא ידע דחטאת פתיב.

דאדרבה על גוף הדין דלא נדחה להיות פסול אחר הליקוט ע"ז ידע דחטאת פתיב. רק ליפסל במחשבה פסולה הוי ס"ד פיון דאפתי לא ראוי לעבודה לא פסלה בי' מחשבה ולהכי מקשה רק על הברייתא ולא על המשנה.

וכן צ"ל שהבין הכ"מ דכ' דמביא הברייתא להקשות ותהוי פהו. משמע דעל המשנה א"י להקשות כנ"ל.

מיהו הא תמוה לי דהרמב"ם עצמו כ' (בפי"ד ה"ג) דחושב עלי' בעוד הלבונה עלי' אין המחשבה פוסלת דאינו ראוי לעבודה. ובסוף פט"ז כ' דפסול ואין בו פרת.

והמל"מ שם רמז על מ"ש פי"ד אבל לא ביאר הדברים. ואם נדחק לפרש דפסול מטעם דהקמיצה הי' פשה' הלבונה עלי' כמ"ש התוס' א"כ אי אפשר לקיים תו פי' הקרית ספר ה"ל.

וצ"ע ליישב שיטת הרמב"ם: שם ותהוי פהו כו'. מה שתמהו בתוס' הא בפי' דריש לה בברייתא מדכתיב חטאת היא.

נראה ליישב דקושי' הגמ' דגילף מהאי קרא דחטאת היא דכשרה אפי' עדיין הלבונה עלי' פיון דא"א לחזור ולהכשיר פשגדקה: דף ס ע"א בתוס' ד"ה מי פעינן כו'. בעיא דהכא ניקא לתרנוניהו כו'.

מ"מ עדיין צ"ע למה הכא פשיטא לכולהו דנתינה ילפינן מנתינה דעלמא. רק מספקי אי שימה דומיא דנתינה ושם בכריתות להיפוך דסיכה לכ"ע לא ילפינן מנתינה רק בנתינה פליגי אי הוי דומיא דסיכה או דומיא דנתינה דעלמא: בא"ד וקצת קשה בתרומה כו'.

אפשר ליישב דא"ה"נ דלכהו צריף ליתן פדי נתינה ומ"מ חטה אחת פוטרת להוציא מידי טבל דע"ז ליכא שיעורא. וכשמצטרפין בי'דו עד פדי נתינה מפמה הפרשות אז נתנו לפהו.

כן נראה כפי' הרא"ש (פ"ח דפאה מ"ו) וכ"כ להדיא בתוס' רי"ד בקידושין (נ"ח:): ועי' במל"מ (פ"ו מה' מת"ע) שהאריף בזה: [בד"ה יכול כו' ונראה לפרש כו' ומ"מ אפשר דאפי' לפי זה דמרבין אפילו נתן לבונה על גבי שמן חייב.

מ"מ בנפסלה ע"י פיסול אחר אפשר דשפיר פטור פיון דכבר נפסלה. רק פסול דשמן ולבונה חדא היא דבחד קרא פתיבי וכמו דחייב מחמץ אחר מחמץ אבל בנפסלה מטעם אחר אין לנו לרבות וצ"ע בזה:] בד"ה מנחת חוטא כו' ודבר תימא כו'.

נראה ליישב דמאיזה טעם לא יהי' מנחת נסכים וכהנים בכלל פיון דהיא אחד מהני מנחות שפרט הפתוב אשר יעשה מאלה וגם הם מאלה נעשית ולא צריכין לכל ללמוד בתורת מה מצינו ובגין אב דהא בפירוש קאי על כל אשר יעשה מאלה.

אבל מנחת חוטא דלית בה שמן אינו בכלל הני מנחות כלל. ולהכי נמי ר"ש דממעטם מצריף קרא דוהקריבה למעט מנחת כהנים ונסכים.

מיהו מנחת נסכים קשה קצת פיון דלית בה לבונה אינו בהני מנחות מיהו שוב יש ללמוד ממה הצד ממנחת כהנים ושאר מנחות דליכא שוב פירכא: בא"ד וגם צריף לדקדק אמאי לא יליף מזאת תורת המנחה כו'.

אפשר לומר דמזאת תורת לא מקשינן רק מילתא דמעפב במנחה. אבל הגשה דלא מעפב לא דהא תורת קצת עיפובא היא.

אע"ג דמסקינן לעיל (י"ט.) דתורה בעי חוקה מ"מ התיקשא דזאת תורת י"ל דקאי רק אמדי דמעפב.

(ומה דילפי' בריש זבחים מהתיקשא דזאת התורה דבעי לשמה. י"ל פיון דאם שוחט שלא לשמה לא עלה לבעלים לשם חובה הוי קצת עיפוב) מיהו יותר נראה לומר דא"ה"נ דכל המנחות אתרבי להגשה מזאת תורת המנחה.

אף מנחת חוטא חטאת קריא רחמנא ועיקרה חטאת היא וכתוב והיתה לפהו כמנחה. משמע דעיקר שם חטאת עלה.

להכי י"ל דאינו בכלל תורת המנחה להכי צריף ריבוי פנ"ל נכון: ע"ב בגמ' והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשה וכה"א והקריב אותה אל המזבח. לכאורה תמוה פיון דמפורש והקריב אותה היינו הגשה ולמה לי והקריבה.

וצ"ל בְּדוֹחַק דְּהוּ"א לְהַקְרִיבָה אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲבָל לֹא הִגִּישָׁה מִמֶּשׁ פִּינּוֹן דְּשִׁינָה קָרָא דְּבָכָל מְנַחֲוֹת פְּתִיב וְהִגִּישָׁה וְהִקְרִיב וְהִקְרִיב וְעִי' רַש"י בְּחֻמְשׁ דְּפִי' וְהִקְרִיב זֶה הִגִּישָׁה וְצ"ע: שֵׁם בַּגְמ' וְהִלֵּא מְנַחַת נְסֻכִים לְאִישִׁים כּו'.

וּדְרִישׁ ר"ש וְהִקְרִיב וְהִקְרִיבָה וְהִגִּישׁ וְהִגִּישָׁה לְמַעַט מְנַחַת נְסֻכִים וּמְנַחַת פְּהָגִים. וְאָנּוּ ס"ל דְּמְנַחַת פְּהָגִים טְעוֹן הִגִּישָׁה וּמְנַחַת נְסֻכִים א"צ הִגִּישָׁה וְצָרִיף טַעַם.

וְאֶפְשָׁר לֹאמַר דְּהִגִּישׁ וְהִגִּישָׁה ס"ל גַּם לְחֻכְמִים לְמַעַט מְנַחַת נְסֻכִים. אֲבָל וְהִקְרִיבָה לֹא ס"ל לְחֻכְמִים לְמִדְרַשׁ לְמַעַט הִגִּישָׁה דְּהִקְרִיבָה זֶה אֵינָה הִגִּישָׁה מִשׁוּם דְּאִח"פ פְּתִיב וְהִגִּישָׁה לְכֹן לֹא ס"ל הֵיא מִיעוּט פִּנ"ל: בְּתוֹס' ד"ה מְנַחַת סוּטָה כּו' אָף תִּימָא כּו'.

יֵשׁ לְיִישָׁב דְּהָנִי לֹאֹ שֵׁם מְנַחָה עֲלֶיהָ וְלִית בְּזָה תוֹכִיחַ דְּבַנְגֵן אָב דְּהִקְרִיב רַק בְּמְנַחֲוֹת נִשְׁנוּ, (פְּדָא' בְּחֻלּוּן (קט"ו):) דְּעַל מָה הִצַּד מְגוּפּוֹ פְּרָכִינּוּ מְעַלְמָא לֹא פְּרָכִינּוּ. וְעִי' בְּזַבְחִים (ט"ז).

תוּד"ה זָר) וְגַם שֵׁם יֵשׁ לְהַעִיר מְסוּגָיָא דְּחֻלּוּן הַנ"ל. וּכְבָר הָאָרִיף בְּזָה בְּגִינַת וְנָרְדִים (פְּלָל י"ח) ע"ש]: דָּף סָא ע"א בְּמִשְׁנָה תְּנוּפּוֹת קוּדְמוֹת לְהַגְשׁוֹת.

יֵשׁ לְעֵינֵינוּ אִם הִגִּישׁ מְקוּדָם וְהִנִּיף אִח"כ אִם צָרִיף לְחֻזוֹר וְלִהְגִּישׁ וְעַמ"ש בְּסֻמוּף: שֵׁם בַּגְמ' וּמִנִּין שֵׁם הִנִּיף זֶה בְּעַצְמוֹ וְזֶה בְּעַצְמוֹ יֵצֵא ת"ל כּו' וְהִנִּיף. לְכַאוּרָה אֵינּוּ מוּבָן דְּהִקְרִיב תְּנוּפָה בְּוִלָּה לֹא מְעַכְבֵּת.

וְצָרִיכִין לְפָרֵשׁ יֵצֵא יְדֵי תְּנוּפָה שֵׁא"צ לְחֻזוֹר וְלִהְגִּישׁ אוֹתָם בְּיַחַד. מִיְהוּ לֹא מְצִינּוּ פְּזָה פִּינּוֹ דְּמַצָּנָה מִה"ת לְהִנִּיפָם בְּיַחַד מִה בְּכָף דְּכָבֵר הִנִּיף זֶה"ז לְמָה לֹא יִנִּיף שְׁנִית.

וְהִיא דְּדְרָשִׁינּוּ תְּנוּפָה וְלֹא תְּנוּפּוֹת הִינּוּ דְּלֹא חִיבָה הַתּוֹרָה ב' תְּנוּפּוֹת אֲבָל פִּינּוֹ דְּתְּנוּפָה הִרְאִישׁוּנָה לֹא הִי' פְּתַקוּנָה לְמָה לֹא יְחֻזוֹר וְיִנִּיף. וְע"כ אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דֹּא"נ דְּמַצָּנָה לְחֻזוֹר וְלִהְגִּישׁ בְּיַחַד.

וְהִיא דְּגַלִּי קָרָא דְּבְתְּנוּפָה בַּפ"ע נְמִי יֵצֵא הִינּוּ אִם כְּבָר שְׁחַט הַכֶּבֶשׂ וְלֹא הִנִּיף הַלּוֹג עִמּוֹ דְּהוּ"א דְּלֹא יִנִּיף הַלּוֹג פְּלָל דְּלֹאֹ מַצָּנָה הִיא קַמ"ל קָרָא דְּגַם תְּנוּפַת הַלּוֹג בְּעַצְמוֹ נְמִי מַצָּנָה הִיא וְצ"ע לְדִינָא דְּלִשׁוֹן הַבְּרִייתָא יֵצֵא לֹא מִשְׁמַע פִּן: שֵׁם בַּגְמ' יְכוֹל יִנִּיף וְיִחֻזוֹר וְיִנִּיף.

פִּירַש"י לְקַיָּים ב' הַפְּתוּבִים. וְקָשָׁה קִצָּת לְפִירוּשׁוֹ מִה מְשַׁנֵּי תְּנוּפָה וְלֹא תְּנוּפּוֹת וְדָאִי הַמַּצָּנָה דְּתְּנוּפָה בְּיַחַד הָנִי תְּנוּפָה אַחַת וּמ"מ אִח"כ מְנִיף פֶּל א' בַּפ"ע לְקַיָּים קָרָא אַחַר.

וְיוֹתֵר הִי' נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּמִשׁוּם דְּכְתִיב לּוֹג הַשֶּׁמֶן וְהִנִּיף י"ל דְּהַמַּצָּנָה זֶה בַּפ"ע וְזֶה בַּפ"ע. וְהִיא דְּכְתִיב אוֹתָם לֹאֹמַר דְּגַם הָאֲשָׁם צָרִיף תְּנוּפָה אֲבָל לֹא בְּיַחַד.

לְהִכִּי קְמַשְׁנֵי תְּנוּפָה וְלֹא תְּנוּפּוֹת דְּע"ז פְּתִיב אוֹתָם בְּתְּנוּפָה אַחַת וְלֹא פֶל א' בַּפ"ע. וְלֹאֹג הַשֶּׁמֶן וְהִנִּיף אִתִּי רַק לְדִיעְבַד פִּנ"ל: בְּתוֹס' ד"ה וּבָאוֹת בְּגִלְל עֲצָמֵן כּו'.

וְי"ל עוֹד דְּנְסֻכִים פִּינּוֹ דְּבָאִים עִם הַזֶּבֶחַ וּמִן הַזֶּבֶחַ יֵשׁ לְפָהֵן חֵלֶק לְהִכִּי ל"ד לְמְנַחַת פְּהָן דְּאִין לְפָהֵן שׁוּם חֵלֶק: ע"ב בַּגְמ' וְלִימָא נְמִי פְּדַבְרֵי ר"י כּו'. וְהַנְּחָתוּ זֶה תְּנוּפָה.

לְכַאוֹרָה יֵשׁ לְעֵינַי דְּלֶרֶ"י אֶפְשָׁר דַּא"צ לְהִיּוֹת תְּנוּפָה בְּכֹהֵן דְּוַהֲנַחַת עַל הַבְּעָלִים קֵאֵי
**וְהָא דְתַנּוּן בְּבִפְרוּרִים (פ"ג מ"ו) וְכֹהֵן כּו' וּמְנִיפּוּ י"ל דְּקֵאֵי אַת"ק דְּר"י הֵתָם. וְע"כ צ"ל
הָכִי מְדַלָּא מְיֻתְיָנוּ הֵכָא מְתַנְיָתִין דְּהֵתָם.

אָכֵן הַתּוֹס' בְּמִכּוֹת (י"ח): פְּתִיבוּ דַלְת"ק דְּר"י לִיכָא תְּנוּפָה כְּלָל וְסִיפָא דְּמְתַנְיָ ר"י הִיא.
א"כ מוּכַח דְּר"י בְּעֵי פֹהֵן בְּתְנוּפָה.

וְע"ש וְשֶׁהֲנִיחוּ בְּקִנְיָא מִנ"ל לְר"י הָכִי. וְלְדַבְרֵיהֶם צ"ל דְּמִשּׁוּ"ה לֹא מְיֻתְיָ הֲגַמ' פֶּאֶן
מְשַׁנֵּה הַנ"ל מִשּׁוּם דְּהוּ"מ לְדַחֲוֵי וְלוֹמַר דְּסִיפ' דְּמְתַנְיָ לָאוּ ר"י הִיא: ** א"כ בְּמְתַנְיָ
דְּמִשְׁמַע דְּהוּי כְּלָל תְּנוּפּוֹת דְּהֵכָא דְּהֵם בְּכֹהֵן לְהָכִי אָמְרוּ כְּדַבְרֵי רַאב"י וְע"כ מוּכַח מְקֻנְשֵׁי
הֲגַמ' דְּלֶרֶ"י נְמִי בְּעֵי פֹהֵן וְצ"ע מִנ"ל: וְעֵיקַר קֻנְשֵׁי הַתּוֹס' דַּל"ל קְרַבְנוּ וְלֹא קְרַבְנוּ עִפּוּ"ם
אִפ"ל דְּמִיָּרִי בְּעִפּוּ"ם שְׁנַתְּגִייר דַּא"י לְסַמּוּךְ עַל קְרַבְנוּ שְׁהַקְדִּישׁ בְּהִיּוֹתוֹ עִפּוּ"ם אִע"ג
דְּעַכְשָׁיו בְּרַ סְמִיכָה הוּא מ"מ לָאוּ קְרַבְנוּ יִשְׂרָאֵל הוּא כִּינּוּן שְׁהַקְדִּישׁ בְּהִיּוֹתוֹ עִפּוּ"ם וְצ"ע
לְדִינָא: דָּף סב ע"א בַּגַּמ' מְנִיחַ אִימּוּרִין עַל פִּיֶּסֶת הִיד.

עֵי בְּרַמְב"ם (פ"ט מה' מַעַה"ק) שְׁפַתְבּ דְּעַל הַחֲזָה וְהַשּׁוֹק מְנִיחַ יוֹתֶרֶת הַפְּכָד וְהַפְּלִיּוֹת.
וְהַכ"מ נִדְחַק מִנ"ל הָא.

אָף בַּתו"כ (פ' צו) אִיתָא כֹּן בְּהִדְנָא ע"ש: שְׁם בַּגַּמ' עַל בְּסַמּוּךְ כּו' וְסַפּוֹת עַל הָאָרוֹן.
הַקְּשָׁה בְּנִי מ' אַבְרָהָם מְרַדְכִי נ"י דְּוַדָּאֵי עַכ"פ מְצִינּוּ ג"כ עַל מְמַשׁ כְּמוֹ וְנִתְתָּ עַל הַשְּׁלַחָן.
עַל הַמְּנוּרָה. וְכַדּוּמָה.

וְהַגַּם דִּי"ל דְּשִׁאֲנֵי הֵתָם דְּמוּכַח דְּהַפְּנִי כְּפִשּׁוּטוֹ מ"מ אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּבִאָמַת מַה"ט כְּתִיב
הֵכָא עַל הַלְחָם וְעַל הַפְּכָשִׁים לְלַמֵּד דְּעַל דְּהֵכָא בְּסַמּוּךְ הוּא וְגַבִּי לְחָם הַפְּנִים וּבְזִיכּוֹן
**בַּתּוֹס' (סוּטָה ל"ו) כ' כְּדִי שְׁלֵא יִפְרוֹס הַלְחָם.

וְעוֹד דְּבְסַמּוּךְ הָוִי דְּרָף כְּבוֹד טְפִי כּו' אָמַר רַבִּי כּו' ע"ש. וְנִרְאָה מְדַבְרֵיהֶם דְּהָא דַּא"ר
לְפָנֵי מֶלֶךְ כּו' קֵאֵי אַפּוּלְהוּ תַנְאֵי דְלַעִיל.

וְלֹא כַּפְרֵש"י דְּקֵאֵי אַדְר"ח בֶּן חֲכִינְאִי וּמִשּׁוּ"ה אָמַר הֵכָא נְמִי עַל בְּסַמּוּךְ: ** נְמִי יֵשׁ
הוֹכְחָה לְרַבִּי דְּעַל בְּסַמּוּךְ מִשּׁוּם דַּס"ל דְּרוֹחַב הַחֲלוֹת לֹא הָיוּ מְמַלְאִים כָּל הַשְּׁלַחָן כְּדִאִיתָא
לְקַמְן (דָּף צ"ו). ע"ש: שְׁם בַּגַּמ' שְׁיָרִי מְצֻוָּה מְעַפְבִּין אֶת הַפּוּרְעָנוֹת כּו' פִּי אִע"ג דַּאִי
בַּר"ה (ט"ז).

(הֵבִיאוּ לְפָנֵי שְׁתֵּי הַלְחָם שְׁיִתְבָּרְכוּ לְכֶם פִּירוֹת הָאֵילָן. שְׁם בַּגַּמ' אָבֵל לֹא בְּאַחֲרִים מֵאֵי
קֵאֵמַר אַר"י ה"ק כּו'.

לֹא זְכִיתִי לְהַבִּין פִּי הֲגַמ' מַה קְשָׁא לְהוּ לְפָרֵשׁ כְּפִשּׁוּטוֹ בִּישְׂרָאֵל וְלֹא בְּאַחֲרִים עִפּוּ"ם
כְּדְמְצִינּוּ כְּמָה פְּעָמִים כֹּן בְּש"ס. וּמַה פְּסִיקָא לִי דְאַחֲרִים הֵינּוּ נְשִׁים וְצ"ל דְּר"י יָדַע
מֵהָאֵי בְּרִייתָא דְלְקַמְן דְּמִן בְּנֵי מְמַעַט נְשִׁים וְעִפּוּ"ם וְקְשָׁא לִי אִי פְּלִיג תַנְא דְּמְתַנְיָ עַל
הֵהִיא דְּרִשָׁא א"כ עִפּוּ"ם נְמִי וְאִי ס"ל הָאֵי דְרִשָׁא נְשִׁים נְמִי לֹא.

הַגַּם דְּבַכְמָה מְקוּמוֹת בַּגַּמ' מְמַעַטִין עִפּוּ"ם מִן בְּנֵי וְלֹא נְשִׁים מ"מ כִּינּוּן דְּהַבְּרִייתָא דְרִישׁ
הָכִי מְסַתְמָא לֹא פְּלִיג בְּמְתַנְיָ ע"ז. וְצ"ע: שְׁם בַּגַּמ' שְׁהַתְּנוּפָה בְּכַהֲנִים.

ופירש"י דהנשים ועכו"ם עושים הפהגים שליח. וא"י להלום דבריו דא"כ אנשים נמי יעשו שליח.

ולא משמע הכי דדוקא א' מן החוברים מניף על פולן ולא שליח דעלמא. ותו מידי דהוא לא מצי למיעבד לא מצי משוי שליח.

ותו מקשין דאין שליחות לעכו"ם. ויותר על פולן מי הכריחו לרש"י בנה דבלא"ה א"ש פיון דמצות תנופה בכהן ובבועלים נהי דממעט קרא נשים ועכו"ם בתנופה דבועלים מ"מ תנופה דכהן במקומו עומד.

וצ"ל דלשון מניף על ידה קשא לי. אבל אין זה הוכחה דלישא בעלמא נקט דסגי תנופה דכהנים פאלו הי' שניהם מניפין וצ"ע: בתוס' ד"ה מצינו וכו' וא"ת תיפוק לי' כו' קרבנו ולא קרבן עכו"ם וי"ל דאיצטריך קרבנו דהו"א שישמוך ישראל בשבילו וכו'.

נראה דדבריהם מוכרחים ממקומם דאל"ה תמוה איך אימעט קרבן עכו"ם מקרבנו פיון דעכו"ם נודרים פישראל הוי שפיר בכלל קרבנו. רק עיקר הפירוש קרבנו ולא קרבן חבירו וכיון דחבירו ישראל פבר אימעט מידו ולא יד חבירו ע"כ איצטריך רק לקרבן עכו"ם וה"ה קרבן נשים וחדא מינייהו נקט.

דעיקר הדרש דאפי' מי שאינו בר סמיכה אין אחר סומך בשבילו. ומיהו מה שהקשו התוס' אט"כ למה לי ידו ולא יד שליחו ת"ל מקרבנו.

זה תמוה בעיני דאי לא הוי פתיב ידו הו"א דאתי למעט קרבן חבירו [שיוכל לסמוך בעצמו ולא קרבן עכו"ם] רק עתה דאימעט חבירו מידו שפיר דרשינן ולא קרבן עכו"ם אע"פ שא"י לסמוך כמ"ש וזה פשוט: מ"מ עיקר המצו' להביא לפניו לקיום מצותו וממילא יתברכו לכם וזה שיורי המצוה ולא שעיקר המצוה יהי לשם זה: שם בגמ' רבי סבר דון מינה כו'.

תמהני לרבי (אליבא דר"פ) מנ"ל באמת דתנופה דכתיב בפכשים הוא מחיים פיון דגמר מזבחי שלמי יחיד ואעפ"כ מניף כל הפכשים א"כ נימא דתנופה דקרא לחם עם הפכשים הוא לאחר שחיטה וליכא פלל תנופה מחיים.

ותו קשה בעיקר הדרש מה מצינו ביחיד פיון דהכא נמי איכא תנופה רק מחיים והתם ליכא מחיים רק אחר שחיטה למה נרבה ב' תנופות. מיהו לרבנו זה מיושב קצת דתנופה דילפינן מהתם הוא לחזה ושוק ול"ד לתנופה מחיים אבל לרבי קשה.

ואפשר דמה"ט נד רבינא מהאי בגין אב ודרש משלמיהם. ובאמת מפורש בתו"כ (פ' צו) האי ריבוי דשלמיהם.

ולכאורה קשה לומר דרבי לא דריש האי שלמיהם כדאי בתו"כ. ולכן נלע"ד דלכו"ע דון מינה היא מהה דשלמיהם ומ"מ גם בנה ס"ל לרבי דון מינה ואוקי באתרא.

וע"ז קאמר רבינא דבעלמא לכ"ע דון מינה ואוקי באתרא רק שלמיהם ריבויא היא ולא דמי לבגין אב. ורבי ס"ל אפי' בנה דון מינה ואוקי באתרא.

והנה הרמב"ם (פ"ח מה' תו"מ) פסק פרבנן והקשו עליו דבמ"א פוסק כמ"ד דזון מינה ואוקי באתרא. ולק"מ דס"ל פרבינא וכמו דמפרש בתו"כ.

והא דתנו במתני' ואימורי שלמי יחיד. אע"ג דגם שלמי ציבור אימוריהם טעונין תנופה מ"מ לא פללינהו התנא הכא פיון דמביא אח"כ פכשי עצרת בפ"ע דבאי תנופה היינו ב' תנופות.

החיים והאימורים: ע"ב בתוס' ד"ה ויהא אשם מצורע כו' תנופה ולא תנופות לכאורה תמוה אמאי לא קשיא להו בכבשי עצרת אליבא דאמת דצריד ב' תנופות. וי"ל דס"ל דתנופה לאחר שחיטה היא בלי לחם ולכן לא חשיב ב' תנופות פיון דלא דמי להדדי מיהו הרמב"ם פוסק דהיא עם הלחם וקשה פנ"ל.

ולכאורה הי' נראה דלרבי דמניף כל הכבשים משום דאמרי' דזון מינה ואוקי באתרא לכו מניף גם הלחם אבל לרבנן א"צ להניף עם הלחם. מיהו שיטת הרמב"ם בלא"ה תמוה דמשמע מדבריו דבחי' מניפין בלי לחם רק תנופה דאחר שחיטה הוא עם הלחם.

ונה תמוה. וע"ש בלח"מ מ"ש בזה]: בתוס' ד"ה וכן כו'.

אפשר ליישב קושיותם דבטאת מעכב הסמיכה ביותר פיון דהוא לכפרה ומתודה בשעת סמיכה. ואע"ג דכל הקרבנות מכפרין מ"מ חטאת עיקרו לכפרה ומעכב טפי הסמיכה שלא לשחוט בלי סמיכה לכתחילה עוד אפשר ליישב דסמיכה בשתי ידיים פדלקמן (צ"ג) וא"כ י"ל באין לו רק יד אחד אין בו סמיכה אבל תנופה שייך בי' ומשפחת לה בכה"ג: דף סג ע"א בגמ' מרחשת צמוקה דכ' וכ"נ במרחשת וגו' ועל מחבת.

ונראה דלר"י ה"נ פיון דמרחשת יש לה פיסוי להכי שייך במרחשת אעפ"י שלדבריו היא נמי צפה כמו מחבת רק משום הפיסוי לא פתיב על מרחשת רק במרחשת היינו תחת הפיסוי: שם בגמ' ת"ר בש"א האומר הרי עלי מרחשת יהי מונח וכו'.

לולי פירש"י ותוס' הי' נראה דלאו דוקא הרי עלי רק ב"ש מספקי במעשה מרחשת. דשם מחבת ידוע ושכיח בתורה אבל מרחשת לא ידעי אי פלי אחרת הוא אי לא ולהכי א"י להקריב מרחשת עד שביא אלי': במשנה הרי עלי בתנור לא יביא מאפה כופח.

הלשון צ"ע דאפי' אמר סתם הרי עלי מנחת מאפה נמי כופח לא לת"ק דממעט כופח. וצ"ל דלרבותא דר"י נקט דלר"י אפי' פירש בתנור יכול להביא מעשה כופח.

וצ"ע לר"י אי פירש כופח דאפשר אינו יכול להביא בתנור פיון דהם ב' שמות רק התורה מרבה מאפה כופח דהיא בכלל תנור אבל תנור בכלל כופח לית לן וצ"ע: שם בגמ' אמר רבא שיהא הקדישן לשם תנור.

והרמב"ם לא הביא מזה כלום אע"ג דפוסק כר"ש דלא יביא מעשה כופח. נראה טעמו משום דהוא פוסק תנור מקדש דלא כר"ש בזה א"כ א"ש לקדוש התנור כס"ד דגמרא: בתוס' ד"ה מספקא להו כו' ומיהו קשה כו'.

משמע פונונתם דיביא כמו סף מעות אלו מן החולין ויקנה בשתי הסכומים פלי ומנחה ויאמר אי מעות שהקדשתי לכלי הי' יהי המנחה ממעות החולין וכמו כן להקפוד. ולפ"ז

אין מוכן תירוץ התוס' דאמר מעות אלו יהי' כו' מה בכך אפתי איכא תקנתא הנ"ל וצ"ע:
פך ששי דף סג ע"ב בגמ' אלא ר"י מאי קסבר כו' אמר רבא עשרון מןבחר כו'.

לכאורה אין מוכן כל אריכות הנה פיון דמסיק דמחמש שביחא מילתא פירש"י שהוא
יותר מן המןבחר. א"כ הו"ל לתרץ בפשוטו דר"י סובר דבשבת אפי' אינו כ"כ מן
המןבחר לא דחינו בנה שבת.

וכן איתא באמת בירושלמי (פסחים פ"ו ה' א') טעמא דר"י הכא דמןבחר מן המןבחר
אינו דוחה שבת]. ובאמת לולי פירש"י הי' נראה לפירש דהא דשביחא מילתא טפי אינו
מענין מן המןבחר רק פעין אין עניות במקום עשירות דאין זה כבוד לרקד פמה פעמים.

ולפ"ז י"ל דבענין שבת וחול ליכא פלוגתא בין ר"י ונחמ"ם רק בחול חייש ר"י על זה
דאין עניות במקום עשירות ונחמ"ם ס"ל אדרבא התורה חסה על ממונם של ישראל.
אבל אי הי' קצת מן המןבחר טפי הי' מודה ר"י דשבת הותרה לזה כדמקשה הגמ' מאי
קסבר כו'.

ואע"ג דרבה אמר אח"כ דר"י ורי"ב ש' ריב"ב אמרו דבר אחד משמע דפלוגתיהו הוי
בענין דחיות שבת. י"ל דרבה לית לי' דרבא וס"ל דפליגי אי מן המןבחר דוחה שבת או
לא.

ולשיטתו' דרבה דחה הגמ' לקמן דהכא לא איתעבד לי' צנרף גבוה אבל לרבא ל"ד כלל
להתם. מיהו רב אשי אח"כ דאמר נמי ר"י ור"י אמרו ד"א (ס"ל ג"כ דפליגי אי דחי
שבת פיון דאפשר בלא"ה] ודחוק לומר דר"א יחלוק על רבא בנה.

ע"כ נראה ליישב כפרש"י דבאמת הוי קצת מן המןבחר טפי פשאינו מרקד הרבה. וס"ל
להגמ' דלא פליגי בשיעור מן המןבאר ולכו"ע מה שהוא מן הדין דצריף להיות הדיור
מצנה בנה דוחה שבת ג"כ.

ומה שהוא תוספות הדיור אינו דוחה לכ"ע. ולכן חידש רבא דפלוגתיהו פיון שאין יכול
לעשותו מןבחר רק ע"י הרקדה הרבה.

א"כ יש בנה ג"כ חילול שבת רק שיהי' במלאכה אחת. בנה פליגי ר"י ונחמ"ם.

דלחמ"ם אפי' תוס' הדיור בכה"ג דוחה פיון דאם יקצרו פחות לא יהי' מהנדך רק ע"י
תוס' מלאכת הרקוד. מוטב לעשות גם זה ההדיור אפי' ע"י מלאכות הרבה.

ור"י ס"ל דלמעט מהרבה מלאכות עדיף פיון שאינו רק תוס' הדיור. נמצא דלפני רש"י
פליגי ר"י ונחמ"ם בתרתי א' דמשלש אפי' הרקדה מועטת הוי מן המןבחר ביותר
לחמ"ם ולר"י אינו מן המןבחר ביותר רק מחמש.

ופליגי נמי דבשבת אין למעט ממדת השיעור שיכולין להוציא ממנו מן המןבחר ביותר
שלא ע"י ריקוד הרבה לחמ"ם. ולר"י מוטב למעט השיעור ויהי' תיקון להיות מןבחר
ע"י הרקדה הרבה, ועפ"ז יש ליישב גושני' התוס' מה דנקט א' שבת וא' חול.

דבשבת נמי פליגי דלדעת חכמים דמשלש בא מובחר ביותר שלא ע"י ריקוד הרבה. א"כ
לשיטת ר"י הוי להו לומר דבשבת קוצרין רק ב' סאין ולהרבות בריקוד מ"מ שבת הוי
פחול בג' סאין.

וא"כ אין שבת פשוט יותר מבחול: שם מפשיט עד החזה. בתוס' הקשו למה לא נקטי
פלוגתייהו בשאר יו"ט שקל בשבת.

וי"ל דבשבת (קט"ז.) אמר' דלריב"ב אפי' לפשוט בברנא דהוי רק שבות אסור.

ויש להבין מ"ט דריב"ב הלא אין שבות במקדש. ולהכי י"ל דרק בפסח דכל ישראל
שוחטין ומפשיטין ויש רבים מע"ה להכי בכה"ג חוששין גם לשבות במקדש כיון דמצוי
נקרוב לבוא לידי איסור דאורייתא.

וכעין מ"ש הריטב"א (סנפה נ'): מה שאין פן טלטול מקלות דהותר גם בשבת כדאי'
בפסחים (ס"ד.) משום שא"י לבוא לאיסור דאורייתא] אבל שאר קרבן ציבור וינמסר
רק לפנהנים מודה ריב"ב דאין שבות במקדש: דף סד ע"א בגמ' דלא אתעביד לי' צורך
גבוה וצריך לאחולי שבתא.

פרש"י משום דשביחא מילתא הוא. ודוחק שיהא נקרא לא אתעביד צורך גבוה כיון
דקרי לי' לעיל מן המובחר.

וגם לא ביאר רש"י פי' דצריך לאחולי שבתא. והגם דיש ליישב זה מפת מלאכות הרקדה
טפי כמ"ש לעיל.

מ"מ לולי פרש"י נראה לע"ד לפרש פי' אחר. דהחילוק היא דהכא אם נקצור באמת ה'
סאין יהא קרב העומר מכל החמש סאין.

נמצא דבשלשה סאין שקצר עדיין לא אתעביד צורך גבוה דמזה מוציא רק חצי עומר
וצריך לאחולי שבתא על השלמת שיעור העומר. ונהי דהי' יכול לרקד טפי ולהוציא
עשרון גם משלשה אבל עכ"פ באמת פשמוציא העשרון מכל החמשה הרי נעשה צורך
גבוה מב' הסאין כמו מן השלשה הקודמין.

אבל התם בהפשט אין שום צורך גבוה נעשה ע"י ההפשט שמחלל עליו שבת כנ"ל נכון:
וי"ל עוד דכל זמן שאינו מפשיט כולו רק עד החזה. י"ל דלאו חילול שבת הוא כיון
דעדיין העור מחובר לאו הפשטה היא **בתוס' פסחים (ס"ה:) מבואר דגם בזה איכא
איסור בהפשט.

אבל בשבת (קי"ז.) ד"ה דשקיל) כ' דלר"י לא דחי לי' הפשט פלל.

משמע כנ"ל דעד החזה לאו הפשט הוא. וא"צ למ"ש שם המהרש"א בדוחק ע"ש.

אכן לא משמע הכי בשבת (קל"ג:) גבי ציצין שאינן מעפבין דמייתי שם האי פלוגתא
דר"י ורבנן בהפשט. וצ"ל דסוגיא דהתם ס"ל כרבה הכא דגם עד החזה הוי חילול.

גם י"ל פשיטת הרמב"ם (פ"ב מה' מילה) דבחול קאי התם. ובלא"ה צ"ל הכי לפי התוס'
בשבת דבשקיל בברזי ליכא איסור גם בכל ההפשט ע"ש: ** נמצא דא"צ לחילול שבת
פלל בהפשטה.

אָבֵל הָכָא דְצָרִיף לְחַלֵּל שַׁבַּת בַּג' סָאִין שְׁרִי גַם בַּה' סָאִין: שָׁם וְאִפְּלִי נִתְכַפֵּר לֹו בִּשְׁנֵי. פִּירֵשׁ"י שְׁנֵשְׁפֵף דָּם הָרֵאשׁוֹנָה מִשְׁמַע דְּבִלֵּא"ה רַק שְׁנֵי הֵם עוֹמְדִין פְּשִׁיטָא דָּאִין לְפִנְטֵרוּ בְּמָה וְנִתְכַפֵּר בִּשְׁנֵי.

מִיָּהוּ י"ל דְּגַם בְּזָה אִיפָּא רְבוּתָא טְפִי דְלֵא נִימָא דְהוּי פְּטוּעָה בַד"מ וְעֵשָׂה מְצוּה כַּמ"ש בְּתוֹס'. וִי"ל דְּגַם הַתּוֹס' ס"ל כְּפִירֵשׁ"י דְּמִיָּרִי בְּנִשְׁפֵף לְהַכִּי קָרִי לִי וְעֵשָׂה מְצוּה אָבֵל אִי דָּם הָרֵאשׁוֹן קִיָּים לֹא הוּי בְּכָלֵל וְעֵשָׂה מְצוּה פְּלֵל דְּמָה מְצוּה נִתְחַדֵּשׁ ע"י שְׁחִיטָת שְׁנֵי פִּינּוּ דִּיכּוֹל לִיקַח מִדָּם רֵאשׁוֹנָה.

מִיָּהוּ הֶרְמֵב"ם שְׁהַשְׁמִיט כָּל הַדִּין דְּנִתְכַפֵּר בִּשְׁנֵי ע"ש (בַּפ"ב מַה' שְׁגָגוֹת) שְׁנִיתְקַשָּׁה הַלַּח"מ בְּזָה. אָבֵל נִרְאָה דְּהֶרְמֵב"ם הֵבִין כְּפִשׁוּטוֹ דְּדָם שְׁנֵי הֵם קִיָּיִם וְנִתְכַפֵּר בִּשְׁנֵי.

וְזָה לֹא הִנְצִירָף לְהַבִּיא פִּינּוּ דְּהַבִּיא בְּנִמְצָאָת רֵאשׁוֹנָה טְרַפָּה בַב"מ דְּפִטוּר וּבַכַּה"ג וְדָאִי מִתְכַפֵּר בִּשְׁנֵי] מוּכַח מִמִּילָא הָא לֹא הוּי פְּחוּשָׁה חִיָּיב אַע"ג דְּכִיפֵר בִּשְׁנֵי. וְאִפְּשָׁר לְהֶרְמֵב"ם דָּאֵה"נ בְּנִשְׁפֵף הַדָּם הוּי פְּנִמְצָאָת פְּחוּשָׁה דְּחִילוּק הַתּוֹס' בְּזָה אִינוּ מוּכַרְח כ"כ דַּמ"מ קָמִי שְׁמִיא גְּלִיא דְּשְׁחִיטָה זֹו לְצוּרָף הֵיטָה רַק דְּעֵדִינּוּ לֹא נִתְבָּרַר הַדְּבָר.

וְאִין דְּבָר זֶה דוּמָה לְשׁוּחַט חִנּוּלִין וְאִח"כ נִחְלָה חוּלִי מְסוּכָן דְּוִדָּאִי חִיָּיב. דְּשִׁאֲנֵי הָכָא דְּהוּא סָבַר בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה דְּנִצְרָף לְצַבּוּר וְגַם הָאָמַת כֵּן הִי שְׁנִצְרָף לְצַבּוּר רַק דְּלֵא הִי מְבִנְרָר עֵדִינּוּ וְצ"ע בְּזָה.

וְעַמ"ש לְקַמֵּן בְּזָה. וִי"ל עוֹד דְּרִשׁ"י מִיָּאֵן לְפָרֵשׁ דְּמִיָּרִי פְּשִׁהֲדָם קִיָּים וְנִתְכַפֵּר בִּשְׁנֵי דְּאִפְּשָׁר בַּכַּה"ג אִין מִתְכַפֵּר בִּשְׁנֵי דְּהוּי מִצַּהֲב"ע ** בִּירוּשְׁלַמִי שַׁבַּת (פִּי"ג ה' ג') הַשְׁוּחַט חֲטָאָתוֹ בְּשַׁבַּת כִּיפֵר.

וּכ"פ הֶרְמֵב"ם (פ"ב מַה' שְׁגָגוֹת הִי"ד) וּכ"כ הַתּוֹס' בְּחִנּוּלִין (מ') וּבִירוּש' פְּסָחִים (פ"ו ה' א') גַּבִּי חֲגִיגָה אִילּוּ עָבַר וְהַבִּיא כו' פְּשָׁר ע"ש. הָתָם לֹא הוּי מִצַּהֲב"ע פִּינּוּ שְׁהִי אִפְּשָׁר בְּהִיתָר לְהַקְרִיב בְּחוּל וְאִין הַמְצוּה בָּאָה ע"י הָעֵבֶרָה.

אָבֵל הָכָא הַחֲטָאָת שְׁל צִיבּוּר זְמַנּוּ רַק הַיּוֹם בְּשַׁבַּת. וְאִם נִשְׁחַט בְּאִיסוּר שְׁפִיר הוּי מִצַּהֲב"ע דְּאַחַר שְׁשַׁחַט הָרֵאשׁוֹן שׁוּב שְׁחִיטָת הַשְּׁנֵי לֹא הִי אִפְּשָׁר בְּהִיתָר: ** מִיָּהוּ לַפ"ז גַּם בְּנִשְׁפֵף הַדָּם פִּינּוּ דְּלִרִשׁ"י חִיָּיב גַּם בְּזָה מִצַּהֲב"ע הִיא.

וְקִשָּׁה בְּאָמַת הַטַּעַם לְמָה נִתְכַפֵּר לַר"א. וִי"ל דְּהָא בְּזִרְיָה לִיכָּא עֵבֶרָה רַק שְׁבָא הַמְצוּה ע"י עֵבֶרָת הַשְׁחִיטָה א"כ פְּשִׁהֲדָם הָרֵאשׁוֹן קִיָּים לֹא בָּא הַמְצוּה ע"י הָעֵבֶרָה דְּהָא יְכוּלִין לְזָרוּק דָּם הָרֵאשׁוֹן.

וְוִדָּאִי אִי הָעֵבֶרָה בְּשַׁעַת הַמְצוּה מִצַּהֲב"ע דְּאַחַר שְׁשַׁחַט שְׁפִיר הוּי מִצַּהֲב"ע אַע"ג דְּהִי יְכוּלִין לְזָרוּק דָּם אַחַר מ"מ בְּעֵשְׂיָת הַמְצוּה נְעֵשָׂה הָעֵבֶרָה. אָבֵל כַּה"ג שְׁפִיר לֹא בָּא ע"י הָעֵבֶרָה וְכַעֲיִן זֶה אִי בִירוּשְׁלַמִי שַׁבַּת פִּי"ג].

אִף לִרִשׁ"י דְּמִיָּרִי בְּנִשְׁפֵף הַדָּם תִּיקָשִׁי טְפִי דְּלְהוּי מִצַּהֲב"ע [וְאִע"ג דְּכִינּוּ שְׁנִשְׁפֵף הַדָּם הִי יְכוּל לְשַׁחֲט אַח"כ בְּהִיתָר מ"מ אַחַר שְׁשַׁחַט בְּאִיסוּר בָּא עֵתָה הַזְּרִיקָה ע"י הָעֵבֶרָה] וְגַם אִי לֹא נִשְׁפֵף הַדָּם תִּיקָשִׁי עַל מְצוּת הַשְׁחִיטָה דְּבָא בְּעֵבֶרָה.

אע"ג דהשחיטה פשר בנר מ"מ מפלל מצות הקרבן הוא דהא כתיב ושחט אותו (כמ"ש רש"י בפסחים (ז: ד"ה פסח וקדשים ע"ש) א"כ לפסול מצות השחיטה דהוא בעבירה. ול"ד לשוחט בשבת דשחיטתו פשרה דבחולין השחיטה רק הכשר הכשר להכשיר לאכילה ובכה"ג לא מצינו פסול מצהב"ע ש"ה"י ע"ז גבילה.

אבל בקרבן י"ל דפסול כה"ג וצ"ע שם בגמ' פחושא ואח"כ שמינה פטור ולא עוד אלא שאומרים לו הבא שמינה לכתחילה ושחוט. הלשון צריך ביאור דל"ל למימר דפטור דהא סגי בהא דאמר בסיפא דיביא לכתחילה וישחוט.

מיהו בזה אפשר ליישב כיון דהוא נתפנין לשם ב' תפאות הו"א דבתר מחשבתו אזלין ותייב קמ"ל דפטור. אכן י"ל עוד דבאמת מקשים בזה למה פטור על הפחושא ושחט בראשונה כיון דלכתחילה צריך לשחוט השמינה ולא הפחושא.

כיון דהי' לפניו פחושא ושמינה תתייב על הפחושא א"כ רבותא גדולה היא. מיהו צ"ע הטעם.

והי' אפשר לפרש דמייירי ששחט הפחושא והשמינה והשלים כל עבודתם דזרק ונקטיר ג"כ משניהם. ונמצא דבאמת נתכפר בראשונה ומ"מ פטור על השני' כיון דשחטה קודם זריקת הדם והי' הדין להביא שמינה ולשחוט.

ולכן אע"פ שאח"כ זרק דם הפחושא מקודם אעפ"כ פטור על שניהם. והדין ודאי הכי הוא מ"מ סתימת הלשון לא משמע הכי.

ולכן צ"ל דאפי' לא זרק את דם הפחושא פטור על הראשונה מטעם דעכ"פ אם זרוק ונכשר הקרבן אין יכולין לחייבו על השחיטה אע"ג דלכתחילה לא הי' רשאי לעשות כן וצ"ע: שם בגמ' א"ל רבינא לרב אשי נמצאת הראשונה פחושא בבני מעיים.

הרמב"ם (פ"ב מה' שגגות) כתב נמצאת טריפה בב"מ. וא"י טעמו כיון דמודה לרש"י דאפי' היתה פחושא מבחוץ מטעם הקריבהו נא לפחתה אומרים לו הבא שמינה ושחוט כמבואר בדבריו הקודמים ע"ש.

א"כ ל"ל לפרש הכא בטריפה דוקא: שם לאו היינו דרבה ורבא כו'. קשה לי מה מדמי הגמ' להדדי הלא י"ל דגם למ"ד התם בתר מחשבתו אזלין היינו במחשבה על הדגים שאילו הי' נגמר זו המעשה בהעלאת דגים לבד הי' באמת איסור נמצא דמחשבתו הי' על מעשה איסור והשגגה שלו הי' שהי' סבור שצידה מותר בשבת או שכח שהיום שבת בזה שפיר י"ל דבתר מחשבתו אזלין אבל הכא דמחשבתו הי' על מעשה היתר שסבור הי' שצריך לצבור ובאמת מחשבתו היתה אמתיית שצריך לצבור כיון שהראשונה פחושא בבני מעיים רק שהוא סבר דמעשה איסור הוא ולא ידע האמת א"כ אין הגדון דומה לראי'.

ודאי אילו הי' מכוין לצוד דבר זה וסבור שדג הוא ונמצא שתינוק הוא הי' דומה לדקהא. משא"כ בנתפנין לדגים והעלה תינוק לא דמי לדקהא.

וצריכין לומר דהגמ' ס"ל דה"נ פן היא דמתפנין לצוד זה הבע"ח שיש במקום הזה וסבר שהם דגים ולבסוף נמצא בהם ג"כ תינוק. והא דנקט והעלה דגים ותינוק ולא אמר והעלה

תינוק גרידא נראה דבכה"ג בלא"ה פטור דלא נתקיים מחשבתו להכי אמרו דגים ותינוק:
שם פיון דשמע אמרינו דעת' נמי אתינוק.

פ'י נהי דדעתו הי' נדאי על הדגים ואפי' לא הי' שומע מהתינוק הי' צד. מ"מ עכשיו ושידע
נדאי עלה ברצונו דאם תעלה מצודתו גם התינוק מה טוב.

ולכאורה תמוה דאי דעת' נמי אתינוק למה בהעלה דגים חייב פיון דנתפגין לתינוק
ודגים. ותו קשה מ"ט דמ"ד דמחייב פיון דנתפגין לדגים ותינוק והעלה דגים ותינוק הא
מרבא בשיעורין לכו"ע עכ"פ חייב חטאת ליכא.

ולכן יש לפרש דרק מאן דפטר ס"ל דדעתו גם אתינוק פיון דשמע. אבל מאן דמחייב
ס"ל פיון דלא פירש רק להעלות דגים לא אמרי' שנתפגין גם לתינוק.

וא"כ י"ל דאפי' מ"ד דדעת' אתינוק היינו בהעלה באמת דגים ותינוק וגם שמע אמרינו
דנתפגין לתרנויהו. אבל בהעלה דגים בלבד לא אמרינו דדעתו הי' אתינוק.

מיהו זה דוחק. ולכן נראה דאפי' נתפגין על שניהם פיון דרבינו בשיעורין אסור נהי
דפטור עלה.

מ"מ בשלא העלה רק דגים שפיר חייב דהרי נתפגין גם על האיסור וכ"כ בס' תוס' יוה"כ
ביומא (פ"ד:) ע"ש. מיהו בסיפא דהעלה דגים ותינוק מוכרחין לומר דמאן דמחייב לית
לי' דדעת' אתינוק.

אבל ברישא נראה דבכל גונוי חייב וצ"ע לדינא. והרמב"ם (פ"ב מה' שבת) השמיט
הרישא דהעלה דגים בלבד והא דכתב הואיל והעלה תינוק עם הדגים פטור דמשמע
בהעלה דגים לבד חייב כמ"ש המ"מ שם.

היינו בלא שמע שטבע תינוק אבל בשמע לא נתבאר בדבריו] וצ"ע הטעם: תוס' ד"ה
שחט ב' חטאות כו' לא נקט עולות כו'. אפשר לומר דבעולות הוי טעה בד"מ ועשה מצוה
פיון דכשר לעולת קיץ המזבח ** לכאור' ז"א דכיון דעולת קיץ אין דוחה שבת.

גם אפי' כפר נשחט אסור לזרוק הדם. כדאי' בבבב"ה (כ'): גבי כב"ע ששחטו שלא
לשמן.

אף י"ל פיון דע"י הנריקה יהי טועה בד"מ ועשה מצוה ויפטר מחטאת הותר שבות
דנריקה כדי להצילו מחיוב שבת. כמו הדביק פת בתנור ריש שבת.

וכ"כ בצל"ח פסחים (ע"א:). אכן בתוספת' פ"ה דפסחים מבואר דגם בשוחט ב' עולות
ציבור וא"צ אלא א' חייב על האחרונה ע"ש.

ואפ"ל דבתוספתא מירי היכי דשחט זר דאין להתיר לכהן לזרוק כדי לפטור השוחט
דא"א כו' שיזקה חבריה. א"כ שוב לא עשה מצוה משו"ה חייב.

והכא לא נקט עולות משום דלא פסיקא לי' דאם הי' השוחט פהן מותר לו לזרוק פנ"ל.
ושוב עשה מצוה ופטור מחטאת פנ"ל.

אף למאי דמשמע מדברי רש"י (יבמות ל"ג:) דבשבת לא הותר שחיטה בזר. אי אפ"ל
דברי התוספתא פנ"ל: ** אבל בחטאת לא חזי למידי ולא עשה מצוה והרמב"ם דהביא

דין זה נמי בעולות הוא מיירי בא' שמינה וא' פחוישה ושחט השמינה ואח"כ הפחוישה ויבנה ודאי הפחוישה לא חזי למידי [ואע"ג דגם פחוישה פשרה דיעבד.

מ"מ פינון דלכתחילה אסור להקריב משום הקריבהו נא לפתחה. אפי' אי הוי רק איסור דרבנו.

אין להתיר לציבור להקריב הפחויש בשביל לפטור השוחט מחיוב חטאת. דא"א לאדם חטא בשביל שינקה חבירו.

גם י"ל דאיסור דאורייתא הוא להקריב פחויש בד"ה נאפלי נתכפר כו' ול"ד נמי לטעה בדבר מצנה ועשה מצנה. ה"א ודאי לא דמי דבשעת השחיטה עשה איסור ולא עשה עדיין מצנה משום דאז הי' יכול לכפר בראשונה.

אבל לקמן בנמצא פחוישה בב"מ תמוה דשם עשה מצנה מיד בשחיטה דקמי שמיא גליא דראשונה פחוישה היא. וצ"ל דלמ"ד בטר מחשבתו אזלינן ס"ל נמי בהא דטעה בדבר מצנה ועשה מצנה הוא דוקא פשגם לפי מחשבתו עשה מצנה.

פגון שפול הנולד בע"ש. בשבת דמחשבתו הי' למילת מצנה ועשה מילת מצנה עכ"פ דמילת תשיעי נמי מצנה היא.

אבל בנתפגין להעלות דגים דמחשבתו לא הי' למצנה זו שעשה בהעלאת התינוק. וכמו כן ה"א הי' מחשבתו להיות ב' חטאות א"כ מחשבתו הי' שאפלי הראשונה פשרה ישחוט עוד אחד ויבנה ליכא מצנה.

וכיון דאיהו אזיל בטר מחשבתו לא קרינו בזה טעה בדבר מצנה ועשה מצנה פנ"ל: בד"ה להעלות כו' לא דמי לאופה מיו"ט לחול. פשוט להו דשייך הואיל גם בשבת (וכ"מ בתוס' בפסחים (מ"ו: ד"ה רבה) ע"ש) אבל הי' אפשר לומר דרק ביו"ט אמרינו הואיל כמו דאמרינו ג"כ מתוך שהותרה לצונר הותרה נמי שלא לצונר [וכמ"ש התוס' בשבת (ל"ט:)] וברשפ"א שם לב"ש דלית להו מתוך לא אמרי' הואיל ע"ש] אבל לא בשבת.

ויש להסביר עוד החילוק דביו"ט דכתוב אשר יעשה לכל נפש כו' לאו איסור הוא לכל משום הכי אמרי' הואיל ויוכל להיות דיעשה לכל נפש אין לוקין עליו. אבל בשבת מלאכה אסורה היא רק לצונר מקדש הותר וכל שאינו לצונר לא הותרה ואסור.

ועל תירוץ התוס' מקושין מ"מ אפי' אי מקלעי אורחי' ביו"ט למה אין לוקין אי אזלינן בטר מחשבתו ואיהו לאיסורא קמכונן. ונראה דלק"מ דדוקא לענין קרבן חטאת אזלינן בטר מחשבתו.

כמו דחייבה תורה חטאת אע"פ שהי' שוגג מ"מ צריך כפרה ולכן כל שחשב לחטוא נמי חייב. אבל לחייבו עונש מזיד י"ל דלכו"ע כל שבאמת לאו איסורא עביד ליכא עונש.

וה"נ בצד במזיד דגים והעלה תינוק י"ל דפטור מסקילה ודוקא לענין חטאת פליגי פנ"ל. אכן לשון התוס' צריך ביאור דמה שייך בזה הואיל ופטור אתינוק לפטור נמי אדגים פינון דבאמת העלה שניהם.

ויותר הי' להתוס' לדמותו לאופה ליו"ט ומוסיף גם לצנרף חול דזה שרי ביו"ט לכו"ע כמ"ש התוס' בסמוך]. ולכן נראה יותר דכוננת התוס' להקשות ארישא למאן דפוטור בהעלה דגים ותינוק ומ"מ בהעלה דגים מחייב ע"ז הקשו דנימא הואיל אי איקלע לי' גם תינוק הי' פטור אדגים לפטור גם בהעלה דגים לבד.

בד"ה שתיים כו'. לא מצי למיפשטא כו' ולא ניתן שבת לדחות כו'.

יש להסביר דבריהם פמו שכתבתי לעיל דביו"ט דכתיב אשר יאכל לכל נפש כו' וא"כ כל דבמלאכה זו איפא אכילת נפש ליפא עבירה כלל אפי' יש בו ג"כ מה שאינו לאכילת היום. אבל מלאכה בשבת אסורה ולחולה הותרה רק משום פקו"נ וכל שיכולין להציל הנפש בלי מלאכה זו אסור.

אף לשונם אינו מוכן דהא משמע הכא דהיכא דיש שתיים בעוקץ אחד ושלש בעוקץ א' פשיטא דאסור לקוץ השלש וביו"ט שרי כה"ג ולמה תלאו קושיותם בפשיטות האיבועיא עדפיא הו"ל לאקשוני בעיקרא דדינא]: בא"ד דהכא ליפא אלא איסורא דרבנן.

והר"ן (פ"ב דביצה) הוכיח מהכא דאיסור דאורייתא איפא. דאי נימא ריבוי בשיעורין דרבנן והא ריבוי בקצירה ודאי מה"ת דבוקצור ב' עוקצין מחויב על כל חדא וחדא.

וא"כ מה בעי רבא פשיטא דעושין איסור דרבנן ולא איסור דאורייתא א"ו דריבוי מדאורייתא אסור. ולע"ד אין זה ראי' דלעולם ריבוי בשיעורין מדרבנן מיהו הכא בצריף לחולה ב' גרוגרות אפי' יש ב' בעוקץ א' וב' בב' עוקצין וקצץ אלו הב' בב' עוקצין לא עבר איסור תורה פיון דעכ"פ בב' אלו נתרפא החולה.

אע"ג דהי' יכולין לקוץ הני ב' שבעוקץ א' מ"מ פיון דכל הקציצות בעבור החולה לא הני רק איסור דרבנן ג"כ. ולהכי מיבעיא לרבא הי עדירי.

ואע"ג דלולי החולה מרבה בתלישה מה"ת ומרבה בשיעורין דרבנן מ"מ עתה דתרונוייהו דרבנן שפיר מספקא לי' דאפשר דעדירי ב' בב' עוקצין פיון דכל המעשה נצרך לחולה. אבל ג' בעוקץ א' הא יש בתוכו מקצת שאינו לצנרף החולה: ע"ב בגמ' איבע"א משום פרמל כו'.

נראה דנ"מ בהאי טעמא דאפי' כבד עבר למקום רחוק וקצר צריף לחזור ולקצור ממקום קרוב אבל מטעם אין מעבירין פיון דכבד קצר אדרבא אמרינן בזה אין מעבירין: בתוס' ד"ה אין מעבירין ומתראצין כו'.

אין דבריהם מובנים ונראה לפרש פנונתם דאין מעבירין הוא לעשות המצוה במקום שגזדמן מקודם. אבל מ"מ יוצא המצוה במקום אחר ג"כ.

והתם ילפינן מקרא דאין מצוה כלל רק יסוד מערבי. ונ"מ אם א"א ליתן ביסוד מערבי לא יתן כלל.

וי"ל ג"כ הנ"מ אם כבד הליך עם הדם לרוח אחרת צריף לחזור וכן הוא פנונת התוס' במגילה (ו':) בשם הר"י אף בטו"א שם הצי"ף להוכיח דגם מטעם אין מעבירין צריף לחזור וליתן ביסוד מערבי].

אף מ"ש התוס' וכן בהה דשמעתין כו' דבריהם תמוהים דה"נ בקצירת העומר מצוה קדא היא כמו קביעות מקום לשירינים. ויותר הי' נראה דהנה מתרצים ס"ל דבאמת קא מייתי בגמ' קרא דכרמל וגם אין מעבירין ולכן גם בשירינים צריכין קרא לבד סברא דאין מעבירין והם תירצו רק מהה דקרנות ותפילין וע"ז תירצו שפיר.

ולפ"ז הי' נכון להגי' בתוס' אבל בהה דשמעתין ליטול מן הקרוב וכן לקבוע מקום לשירינים כו'. אף המשך לשון התוס' בתחילה לא משמע הכי.

ועי' בתוס' מגילה (ו': ד"ה מסתבר) ששינוי ממ"ש פאן: בד"ה ארור אדם כו' ומה שלא התיר לו ר"י שפא לא הי' צורך כ"כ. וקשה דא"כ הדרא קושיא לדנקתה פיון דליפא צורך אסור בלא"ה מטעם ארור דהכא.

וי"ל דמטעם צורך מלכות אין להתיר רק מה שצריך לו. אבל יתר החכמות יוגית שאין בו צורך למלכות אסור מטעם לא ימוש.

אבל מטעם ארור פיון שזה צריך ללמוד עכ"פ הצורך יצא מפלל ארור ומותר בכל לכו הוצרך לטעם לא ימוש. אבל של בית ר"ג משמע להו דהתירו להו כל הלימוד משום שהם הי' צריכין למלכות ביותר.

ובעיקר גושיתם לולי דבריהם הי' נראה דרק ללמוד את בנו בילדותו אררו משום שיהי' אדוק בהם ביותר. אבל חכם בדעת שרוצה בעצמו ללמוד לא אררו.

מיהו גושיתם אח"כ מפולמס של טיטוס שג"כ אסרו ללמוד את בנו לא תנישב בזה. והי' אפשר לומר עוד דכיון שהי' הגזירה פאן משום האי זקן י"ל דרק על זה הזמן שנתחמו הורקנוס ואריסטובלוס גזרו אבל פשנתבטל המחלוקת הנה הותר האי גזירה: בד"ה א"ל מרדכי פי' הקונט' דהוא מרדכי שבימי אחשורוש ותימא כו' וע"ש מרדכי הראשון נקראו בןלם כו'.

הא דנדחקו רש"י ותוס' ולא פירשו כפשוטו שהי' מרדכי אחר הוא משום דמסיק בגמ' והיינו דכתיב מרדכי בלשון שהוא מרדכי שהי' בימי אחשורוש אכן בב"ק (פ"ב:) כ' התוס' דאותו שהי' בימי חשמונאי הי' מרדכי אחר אבל מעשה דג' נשים הי' מרדכי ממש ע"ש] אבל אפשר לפרש כפשוטו שהי' מרדכי אחר.

רק משום דמסיק הגמ' האי שבחא דבייל לישנא ודריש מסייםדכה"ג מצינו דקראו למרדכי שהי' בימי אחשורוש בלשון שהי' ג"כ בייל לישנא ודריש: דף סה ע"א במשנה העיירות הסמוכות לשם מתפנסין אפשר דהיינו פשמצאו במקום רחוק אבל הקרוב לירושלים הלא כל ישראל היו שם ברגל ולקרבו פסח.

ורחוק לומר דכיון דהעולים לרגל טעונים לינה אסורים לצאת מן העיר אפי' לפי שעה ולחזור מיד: שם בגמ' איתותב חגא דשבועיא דלא למספד. רש"י גורס דלא להתענאה שלא הי' שמחה כ"כ כו'.

ונה דוחק דלכאורה אדרבא הדרש דתשמרו יותר פשוט מבעצרת דצריכין כמה ראיות. ויותר הי' נראה לומר דבעצרת שהי' רק יום א' בשנה בודאי הי' יד חכמים תקיפה ולא הניחו מלשנות כפי האמת ולא חששו כ"כ לערעור השוטים.

אָבֵל תְּמִידִים בְּכָל יוֹם הָיוּ הַצְדוּקִים מְשַׁחֲדִים אֵיזָה כִּהֵן שׁוֹטֵה בְּמַעוֹת שְׂיִקְרִיב פִּי אֵל תְּמִיד מִשָּׁל יַחֲד שְׁלֵהֶם וְלֹא הָיוּ יְכוּלִין לְשַׁמּוֹר כ"כ מֵהֶם עַד שֶׁנִּצְצָחוּם וּלְגַן הַתּוֹסֵ' י"ל הַטַּעַם דְּבַתְּמִידִין לֹא הִי שְׁמֻחָה כָּל כּוּ.

דְּבַלֵּא"ה בְּכַח חֲכָמִים לְהַפְקִיר נְכֻסָיו שֶׁל זֶה הַמִּתְנַדֵּב וּלְמִן סוֹרוֹ לְצִיבוֹר וְלִיפֵא תִּקְלָה עַל יְדִיהֶם. אָבֵל בְּעֶצְרַת יִמְשָׁכוּ אַחֲרֵיהֶם אֵיזוֹ אֲנָשִׁים וַיַּעֲשׂוּ הַחֵג שֶׁלֹּא בְּזִמְנוֹ לְכֵן הִי הַשְׁמֻחָה בְּיוֹתֵר: בְּתוֹסֵ' ד"ה בְּעֲלֵי כְּשָׁפִים פִּי רַה"ג כו' וְהֵינּוּ דְקָאָמַר ר"א שְׂאֲנֵי שׁוֹנֵה ש' הִלְכוֹת כו'.

לְכַאוּרָה אֵינּוּ מוּבָן דְּלִפְנֵי רַש"י נָמִי א"ש הֵךְ דְּר"א דְּשׁוֹנֵה כְּדֵי שְׂאָם יְהֵא הַנִּיזוֹן מְכַשֵּׁף כו'. וְדוֹחֵק לֹאמַר לִפֵּי שֶׁלֹּא הִי דְנִין דִּינֵי נְפֻשׁוֹת בִּימֵי ר"א דְאֵטוּ בְּד"מ לֹא שְׂיִיף זֶה דְשׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תַּתֵּן הוּא מ"ע כְּמוֹ וּבְעֶרְתָּ הֶרַע מִקְרָבָה.

וּי"ל כְּוֹנְנָתָם דְּלִפִּירַש"י סְגִי שְׂיִדְעוּ רַק אֵיזָה כְּיִשׁוּף לְהַרוֹג וּלְנַצֵּחַ הַרְשָׁע. אָבֵל ל"ל לְלַמּוֹד ש' הִלְכוֹת בְּנֻטִיעוֹת קְשׁוּאִים.

וְתוֹ דְעַנְיָן כְּיִשׁוּף דְנֻטִיעָה א"צ כְּלָל לִפִּירַש"י. וּלְפִנֵי רַה"ג מְיֻשָּׁב שְׁפִיר דְצָרִיף שְׂיִדְעַ כְּלָל עַנְיָנֵי כְּשָׁפִים: בְּד"ה יוֹדְעִים כו' א"נ הֵתָם לְדִינֵי מְמוֹנוֹת כו'.

הַלְשׁוֹן אֵינּוּ מוּבָן וּבְקִצּוֹר הוּא לְתַרוּצֵי דְהַכָּא בְּסִנְהֶדְרֵי גְדוּלָה. שְׂבַמְקַדָּשׁ מִיָּרִי וְהֵתָם בְּסִנְהֶדְרֵי קְטָנָה שְׂבַכְלָ עִיר: בְּד"ה אֵילָן יוֹמִיא.

בְּסוּה"ד לְמָה לִי שְׂיִהֵא מוּטָל בֵּין שְׁנֵי יו"ט. נִרְאֶה דְזֶה לְשִׁיטַת הַתּוֹסֵ' לְקַמּוֹ דְמַרִּישׁ יִרְחָא דְלֵא לְמַסְפַּד.

אָבֵל לִפִּירַש"י דְלֵא לְהַתְעַנָּאָה א"כ י"ל דְלִפְנֵי דִידֵי לֹא עָדִיף מִגּוּף הַיּו"ט דְמוֹתֵר בְּהַסְפַּד. לְהַכִּי צָרִיף לְהִיּוֹת מוּטָל בֵּין ב' יו"ט.

אִף לְשִׁיטַתְיָהוּ לְקַמּוֹ אֲתֵי שְׁפִיר הַרְאָנִי: בְּד"ה מַרִּישׁ יִרְחָא וְאֵי כְּגִינְרָא דְשְׂמַעְתִּין כו' א"כ אִפִּי לְר"י לֹא כו'. וַיֵּשׁ לְיִישָׁב דְלִר"י כִּינּוֹן דְצָרִיף עַכ"פ חִיזוּק נְהִי דְסְגִי בְלִפְנֵי מ"מ כָּאֵן דְלִפְנֵי בל"ז יו"ט הִיא וְאֵין בְּזֶה הַיִּכְפֵּר לְחִיזוּק עָשׂוּ חִיזוּק לְאַחֲרָיו.

וְלְכֵן לְר"י א"ש אָבֵל לְחֲכָמִים דֵּא"צ חִיזוּק כְּלָל כְּשָׂא. עוֹד אִפ"ל דְנֵהִי דְהַתְקַנָּה הִי דְלֵא לְהַתְעַנָּאָה מ"מ הֵא בְּאַמַּת מוֹעֵד אָסוּר בְּהַסְפַּד ג"כ א"כ לְאַחֲרָיו אֵינּוּ בְכָלֵל כָּל לְאַחֲרָיו דְשָׁלֵא לְהַתְעַנָּאָה וְכֵן יֵשׁ לְיִישָׁב בְּזֶה קוֹשֵׁי אַחֲרוֹנָה שְׂבַתּוֹסֵ': ע"ב בְּתוֹסֵ' ד"ה כְּתוּב כו' תְּסַפְרוּ חֲמָשִׁים יוֹם וְא"ת וְהֵלֵא אֵין סוֹפְרִין אֶלֵא מ"ט.

י"ל סְמִיכוֹת קוֹשֵׁיָתָם כָּאֵן דְבְּאַמַּת יֵשׁ לְהַשִּׁיב דְקִידוּשׁ הַיּוֹם דְחֵג הַשְּׁבוּעוֹת הֵנִי כְּמוֹ סְפִירָה שְׂאוּמָרִים חֵג הַשְּׁבוּעוֹת הַזֶּה בְּתַפְלָה וְקִידוּשׁ. רַק דֵּא"כ מָה רֵאִי מִיִּתֵי רִיב"ז דְהֵא צָרִיף קָרָא לְגוֹפֵי דְגַם יוֹם הַנֵּ' מְחוּבָּבִים לְסַפְרוֹ א"ו דְמַצָּנוֹת סְפִירָה הוּא רַק מ"ט יוֹם וְהַקְשׁוֹ הַתּוֹסְפוֹת שְׁפִיר.

וּמ"ש הַתּוֹסְפוֹת א"נ י"ל חֲמָשִׁים יוֹם אֲוֵהֶקְרַבְתֶּם כו' קוֹשֵׁה דֵּא"כ מֵאֵי הַשִּׁיב רִיב"ז כִּינּוֹן דְחֲמָשִׁים יוֹם לֹא קֵאֵי אֶסְפִּירָה. וְצ"ל דְמ"מ פְּשָׁטָא דְקָרָא מְשַׁמַּע גַּם עַל הַסְפִּירָה לְלַמַּד לְן דְפַעְמִים אֵינָם שְׁבוּעוֹת שְׁלָמִים רַק מ"ט יוֹם: דָּף סו ע"א בְּגַמ' מַצָּה שֵׁא"א יְכוּל לְאַנְקְלָה ז' מִן הַחֲדָשׁ אַתָּה אוֹכְלוֹ שְׂשָׂה.

אין להקשות דגם אי מקחרת שבת בראשית א"ש. דמן החדש לעולם א"י לאונקלה ז אכל
ששה לפעמים יכול לאונקלה פגון דחל יום ראשון בשבת.

דא"כ למה לי קרא ע"ז דהא איסור חדש מפנרש בתורה **במנחת יהודה עה"ת פ' ראה
תי' דצריף האי קרא לאסור חדש בלאו הבא מפלל עשה ושוב אין עשה דמצה דוחה
לתו"ע דחדש. אבל למ"ש התוס' בקידושין (ל"ח).

(בלא"ה לא דחי משום דהוי עשה דקודם דיבור וע"ש בגור אר"י שכ"ג כ"כ פנ"ל ובאופן
אחר ודבריו אינם מובנים פנין דמסיים דמשו"ה לא דחי דהוי אפ"ל שניהם א"כ שוב לא
צריף קרא להכי: ** רק להכי פתיב ששבת ושבעת לומר דלעולם נאכל ששה מהחדש
להודיע דשבת דהקא לאו שבת בראשית הוא רק יו"ט: שם בגמ' מיום הביאכם תספרו
יכול כו' ואימתי שירצה יספור.

פירש"י דחוק מאוד פנין דכתיב מיום הביאכם ונדאי חיובא היא ביום זה. ולולי פרש"י
נראה דעיקר המשך הברייתא הוא אילו לא פתיב מיום הביאכם דכף שכיח בתורת
פגנים דבא לבאר למה נצרך כל הפסוקים.

רק התנא . מסדר הברייתא על הפסוק דמיום הביאכם פנין דמהחל חרמש אינו בס'
ניקרא.

ועיקר פגונת הברייתא דספירה מוכרח להיות משעת קצירה וזה הוי ידעינו מקרא דהחל
חרמש. אבל אפתי לא הוי ידעינו זמן הבאה אימת לכן פתיב מיום הביאכם.

וכ"ת למה לי השתא קרא מהחל חרמש ז"א דלא הוי ידעינו דקצירת העומר בט"ז דילמא
הקצירה קודם יו"ט להכי נצרך מהחל חרמש פנ"ל ושוב ראיתי בתו"כ בפ"י הר"ש
משאנן משמע ג"כ שהבין הברייתא כמ"ש ע"ש.

ומה דמסיים יכול כו' ואימת שירצה יביא ת"ל מיום הביאכם. א"י לפרש הס"ד אימת
שירצה יביא הלא פתיב מקחרת השבת יניפנו [לפירש"י גם כאן י"ל פן דמקחרת השבת
ואילף הוכשר להנפת העומר.

רק לפי ה"ל קשה]: שם בגמ' אי מדריב"ז דילמא פדאבני מצוה למימני יומי ולמימני
שבועי. נראה דנדאי ריב"ז מודה להך דאבני ומ"מ שפיר הוכיח מזה עצמו פנין דמצוה
למימני שבועי מוכח דשבועות הללו שבועות של הספירה הם.

דלדעת השוטים הני שבועה שבתות שבתות בראשית הם. פנין דלעולם מתחילין
ביום א' א"כ יום הז' שבת וכמו כן יום י"ד שני שבתות.

ומה תועלת לומר שהם ב' שבתות או ג' הלא זה מעולם הוא דז' ימים שבת וי"ד ימים ב'
שבתות. אלא נדאי דהתורה עשתה פאן מימי הספירה ז' שבתות אע"ג דמתחילין ביום
ב' או ג' ביום ז' לספירה נקרא שבת למצנת הספירה.

לכן צריכין לומר שהם שבוע א' או ב' להודיע דמספר שבועה שבועות הם. ולא נימא
דהפוננה נ' יום ה' עצירות רק דוקא ז' שבתות שהוא סדר חדש בימי הספירה דז' ימים
שבת הם.

נדויק פי נכון הוא. רק רבא אמר דאינה ראי' מוכרחת אבל נדאי מודה ריב"ז לדאבני ומ"מ מייתי ראי' שפיר.

ומה דאמר ר"י עצמו קזי לי פיירכא. נראה דהפרכא הוא דכיון דכתיב וקצרתם את קצירה א"כ החיוב בתחילת הקציר והיא בפסח דאז היא זמן קצירת שעורים: שם בגמ' אמרימר מני יומי ולא שבועי אמר זכר למקדש הוא תמהני דלא מצינו כזה דמה בכך דזכר למקדש היא למה לא נעשה בשלימות כמו שעשו בזמן המקדש.

ואפשר לפרש דבאמת בפרשת ראה כ' סתם שבעה שבועות תספור לה ועשית חג שבועות כו'. ושם לא נזכר מעומר ושתי הלחם כלל א"כ משמע דמצות ספירה זו היא לצורך חג השבועות בעצמו שבאמת נקרא כן שבועות.

רק בפ' אמור גבי עומר והכבש כ' מיום הביאכם תספרו חמשים יום. ולכן י"ל דהני ב' מצות ספירת הימים מצד הקרבת העומר ושתי הלחם.

וספירת השבועות לשם החג בעצמו והשתא אמר אמרימר דכל המצות שאין נוהגין בזמן הזה לא מצינו להם זכר. רק מצות שהי' נוהגין במקדש עשו זכר למקדש ולהכי מני יומי זכר למקדש.

אבל מצות ספירת שבועות לית בהו זכר למקדש. ואין להקשות לפי"ז אדרבא נימא דמצות ספירת שבועות יהי' מדאורייתא גמיהאינדא כיון דהם לצורך חג השבועות.

ז"א דהא כתיב מהחל חרמש כו' והיא קצירת העומר וכיון דאין לנו עומר ליכא מה"ת ספירה כו"ל. אט"פ הראו לי ברבינו ירוחם שמאריה בזה ע"ש (נתיב חמישי חלק ד') שאין דבריו מובנים והם קצת להיפוך ממה שפכתתי והנלע"ד פכתתי: והנה הרמב"ם (פ"ז מה' תו"מ) נראה דהבין דרבנן דבי ר"א פליגי וס"ל דספירה בזמן הזה דאורייתא.

וקצת נראה כן מדלא אשתמיט התנא להשמיענו דמשחרב בהמ"ק תקנו לספור זכר למקדש וגם בנדאי הי' ריב"ז המתקן דביהמ"ק נחרב בימיו ויהי' טפי מתשע תקנות שהתקין ריב"ז כדאי בר"ה (ל"א: ע"ש): בתוס' ד"ה ואימתי שירצה יביא והא דכתיב פרמל כו'.

איני מבין דברייהם דבאותו יום שהיו קוצרין היו קולין אותן ג"כ ואחר שנעשה קלוי באש תו לא נשתנה. [והא דאי לקמן (פ"ד).

(בעינן פרמל בשעת הקרבה. ע"כ לאו דוקא אלא בשעת קלוי לצורך הקרבה דהשתא: בד"ה זכר למקדש.

ונראה דיכול לברך כו'. אין דברייהם מובנים דמ"מ הוי ספק ברכה לבטלה דילמא יום הוא ולא קיים אפי' מצוה דרבנן.

ויותר הי' אפשר לומר כיון דזכר בלבד היא אפי' קרוב לחשיכה הוי שפיר זכר וכ"מ בלשון הר"ן [סוף פסחים] אף לשון התוס' דס' דרבנן לקולא לא אתי שפיר. ואפשר דיכול לברך שכתבו לאו דוקא.

וכנונתם דִּיכוּל לְסִפּוּר וואה"נ דְּסוּפֵר בְּלֵא בְּרָכָה וצ"ע: בא"ד וְאִם נִקְצַר בְּיוֹם פְּשֵׁר. יֵשׁ
לְגַמְגָּם בְּרֵאָא' זו דִּי"ל דְּנִקְצַר בְּיוֹם הַיְיָנוּ בְּיוֹם הַקּוּדֵם וְלֹא מִיְיָרֵי בְּיוֹם הַט"ז כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ
הַתּוֹס' בְּעֶצְמָם לְקַמֵּן (ע"ב).

ד"ה אף) וְתִירוּצֵם שָׁם אֵינוּ מְוַכַּרְח ע"ש] וְיוֹתֵר נִרְאֶה לְהִבְיֵא רֵאִי דְסִפְיָה ג"כ בְּיוֹם
אִפִּי לְמ"ד נִקְצַר בְּיוֹם פְּסוּל] מְדַלָּא תַנּוּן לֵה בְּמַתְנֵי הַתָּם בֵּין הַגִּי דְכָשִׁירִין פֶּל הַלְיָלָה
כְּדַתְנֵי קְצִירַת הָעוֹמֵר לִיתְנֵי נְמִי סְפִירַת הָעוֹמֵר.

בְּשִׁלְמָא אִי פְשֵׁר גַּם בְּיוֹם א"ש דְּשָׁם לֹא תְנֵי רַק הַנּוֹהֲגִין בְּלִילָה בְּלִבְד וּבְיוֹם בְּלִבְד אָבֵל
מְצוֹת הַפְּשָׁרוֹת כָּל מַעַל"ע לֹא תְנֵי לְהוּ. אָבֵל אִי דוֹקָא בְּלִילָה לִיתְנֵי.

וְגַם בְּעִיקָר הַדִּין אִפִּי לְכַתְחִילָה דִּיהֵי סְפִירָה דוֹקָא בְּלִילָה אִין רֵאִי בְּרוּרָה דְהִכָּא אָמְרִין
רַק דְתַחֲזִילַת סְפִירָה מִתְחִיל בְּלִילָה דְאִם יַחְסֵר עוֹנַת הַלְיָלָה מִשְׁבַּע שְׁבַתוֹת לֹא יִתְקַיֵּם
תְּמִימוֹת.

אָבֵל בְּכָל הַלֵּילוֹת מִנ"ל דְסִפְיָה הִיא בְּלִילָה הָא חֲמָשִׁים יוֹם פְּתִיב. וּלְפִי"ז אֲתִי שְׁפִיר
דְּלֹא תְנֵי לְהוּ הַתָּם בְּמִשְׁנֵה מְשׁוּם דְסִפְיָת כָּל הַמ"ט יָמִים פְּשָׁרִים אִפִּי בְּיוֹם לְהִכִּי לֹא
פְּסִיקָא לִי לְמִיתְנֵי אִפִּי אִי לִילָה רֵאִשׁוּנָה דוֹקָא הִיא.

וְהַרְמַב"ם (פ"ז מה' תו"מ) כָּתַב דְסִפְיָת כָּל הַלֵּילוֹת בְּלִילָה וְדִיעֵבַד (גַּם סְפִירַת לִילָה
רֵאִשׁוּנָה] יוֹצֵא בְּיוֹם ע"ש: ע"ב בַּגְמ' אֹמֵר הִי רַע"ק מִירוּחַ הַקָּדָשׁ אֵינוּ פּוֹטֵר. הַקְּשׁוּ
בַתּוֹס' דֹּא"כ לֹא הָיִי מִמְשַׁקָּה יִשְׂרָאֵל.

וְאֶפְשֵׁר לֹמֵר בֵּינָן דְּבִלֵּא"ה אָסוּר מְשׁוּם חֲדָשׁ וְע"כ הַתִּיר הַפְּתוּב כָּאֵן כְּדֵאִי לְעִיל ה' [אִף
דְּאָסוּר לְהִדְיוּט א"כ אִפִּי יֵשׁ עָלָיו גַּם אִיסוּר אַחַר לִית בְּזָה דִין מִמְשַׁקָּה יִשְׂרָאֵל. וְצ"ע
לְדִינָא בְּזָה אִם הִי הָעוֹמֵר מְדַבֵּר הַנְּאָסֵר לְהִדְיוּט אִי שְׁרִי לְגְבוּהַ מַה"ט שְׁכַתְבְּתִי וְכָזָה
כְּתוּבוֹ הַתּוֹס' לְקַמֵּן (פ"ד).

ד"ה שוֹמְרֵי) דְּמִשׁוּ"ה מְצִי לְהִבְיֵא עוֹמֵר בְּשִׁבְעֵיט גַּם לְרַע"ק דְסִפְיָתִים אָסוּרִין. אֲלֵא
דְהַתָּם שְׁאֵנִי דְמַצְנוֹתוֹ בְּכָף בְּשִׁבְעֵיט וְדָמִי לְאִיסוּר חֲדָשׁ דְּג"כ מְצָנוֹתוֹ בְּכָף ע"ש: שָׁם בַּגְמ'
תַּנְאִי הִיא דְתַנְיָא תוֹרְמִין מְשָׁל כָּל עַל שָׁל כָּל.

יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת בֵּינָן דְּפְלִיגִי אִי מִירוּחַ עֲפוּ"ם פּוֹטֵר לְמָה נִקְטוּ מַחְלֻקְתָּן בְּכַהֲאִי גִנְנָא לִיפְלִגִי
בְּשָׁל עֲפוּ"ם אִי מְחֻבֵּב בְּתוֹרְמָה אִו לֹא. וּמִשְׁמַע מְזָה דְעכ"פ מְדַרְבְּנָן חֲזִיב וְכַדְמִסִּיק הַגְמ'
לְקַמֵּן מְשׁוּם בְּעִלִּי כִיסִין.

וּבְהִכִּי יֵשׁ לִיִּשְׁב קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' דְלָמָּא פְּלִיגִי בְּיֵשׁ קִנְיָן לְעֲפוּ"ם אִו לֹא. וְלִמ"ש א"ש דָּאִי
יֵשׁ קִנְיָן גַּם מְדַרְבְּנָן הִי פְטוּר.

דְּלֹא שְׁיִיף גְזוּרַת בְּעִלִּי כִיסִין רַק לְמִסוּר הַתְּבוּאָה בְּיַד עֲפוּ"ם לְפּוֹטְרוֹ ע"י מִירוּחַ שָׁלוֹ
אָבֵל לְהַקְנוֹת הַקְּרָע לְעֲפוּ"ם לֹא שְׁכִיחַ וְלֹא גְזוּרָה בְּזָה. וְהִנֵּה גַם מִמַּאי דְאָמְרֵי ר"י וְר"ש
תוֹרְמִין מְשָׁל עֲפוּ"ם עַל שָׁל כּוֹתִים אָבֵל לֹא מְשָׁל יִשְׂרָאֵל כו'.

מִשְׁמַע דְעכ"פ גַּם בְּשָׁל עֲפוּ"ם תוֹרְמִין. א"כ מוֹכַח לְהִדְיָא דְמְדַרְבְּנָן מִיְהוּ חֲזִיב כְּדַמְסִיק
רְבָא לְקַמֵּן וְקִשָּׁה לְר"פ וְרַבִּינָא דְס"ל דְּמְדַרְבְּנָן נְמִי פְטוּר.

ובפּרָט לְמֵאֵי דְפֶסֶק הָרַמְבַּ"ם (פ"א מִתְרוּמוֹת) דָּאֵם הִתְבוּאַה בְּשָׂדֵה שְׁל עֲכוּ"ם וּמְרַחוּ עֲכוּ"ם פְּטוּר לְגַמְרֵי קִשָּׁה כְּנ"ל. וְצָרִיכִין לְפָרֵשׁ דְּתוֹרָמִין מְשָׁל עֲכוּ"ם תְּבוּאַה הַנִּמְצָא אֲצִלוֹ וְסִפְקָא שְׂמָא בָּאָה לְיָדוֹ מִיַּד יִשְׂרָאֵל וּמ"מ תוֹרָמִין מְזָה עַל שְׁל כּוֹתִים אַע"ג דִּילְל דְּחָדָא מְהֵם חֵיבָת וְחָדָא פְּטוּרָה מ"מ אֲפֹשֶׁר דְּהוּי סִפְקָא סְפִיקָא.

וְצ"ע בְּזָה [ע"י בְּדִמְאֵי סוּפ"ה וּבְתוֹס' הַגְרַעַק"א שָׁם]: בְּתוֹס' ד"ה שְׁלֵא נִיתְנוּ מְעוֹת כּו'. אֲפֹשֶׁר לְיִישָׁב קוֹשְׁיָתָם פִּינּוֹן דְּקִי"ל דְּבִדְאוּרְיִיתָא אִין בְּרִינְהָ לְכוּן לְקוֹלָא לֹא נוֹכַל לְסַמְדָּה ע"ז שְׁלֵא נִיתְנוּ מְעוֹת רַק לְצוֹרְדָּה וְצָרִיף פְּדִיוֹן מְשׁוּם אִין בְּרִינְהָ אִיזוּ הוּי לְצוֹרְדָּה.

וּלְחוּמָרָא חֵיבָב בְּמַעֲשֵׁר מִיֵּהֵת דְּלָמָּא יֵשׁ בְּרִינְהָ וְאֲפִלּוּ אִין בְּרִינְהָ סִפְקָא מִיֵּהֵא הוּי כְּמ"ש הַתוֹס' בְּגִיטִין מ"ז: ע"ש]: בְּד"ה מִירוּחַ עֲכוּ"ם תַּנְאֵי הִיא. תִּימָא דְּלָמָּא בְּיֵשׁ קִנְיָן לְעֲכוּ"ם פְּלִיגִי.

אֲפֹשֶׁר לְיִישָׁב דְּהָא אֲמָרִי בְּעֵלְמָא סְתָם עֲכוּ"ם גְּזִלֵי אַרְעֵתָא נִינְהוּ פְּדָאֵי בְּסוֹפָה (ל'). א"כ מְטַעַם יֵשׁ קִנְיָן לֹא הוּי וְדָאֵי פְּטוּר דְּלָמָּא קִרְקַע זֹו גְּזִלָּה מִיִּשְׂרָאֵל הוּא אִו אֲבוּתִיו וְא"כ לְמָה תוֹרָמִין מְשָׁל עֲכוּ"ם עַל שְׁל עֲכוּ"ם דְּלָמָּא זֹו פְּטוּרָה וְזֹו חֵיבָת פִּי הִיכִי דְּחֵיבִישׁוּן בְּהֵדָם בְּאוֹנוֹנְפָּרִי לְהִכִּי מְכ"ש לְחֻשָּׁשׁ טָבַל דְּבִמִיתָה דְּהוּ"ל לְמִיחָשׁ שְׂמָא תוֹרָם מִן הַפְּטוּר עַל הַחֵיבָב.

(ג) לְמ"ש לְעֵיל דְּבַכָּה"ג הוּי סִפְקָא סְפִיקָא אִין לְהַתִּיר לְתָרוּם. לְהַפּוֹסְקִים דָּאִין עוֹשִׁין ס"ס לְכַתְחִילָה] א"ו דְּמְטַעַם מִירוּחַ עֲכוּ"ם פְּטוּר וּבְזָה לִיכָּא לְסַפּוֹקֵי בְּשׁוּם חֵיבָב: בְּד"ה ר"י וּר"מ כּו' בְּסוּה"ד וְא"ת לְר"מ הִיאָה הוּי מִי"ח דְּבָרָה הָא חֵיבִישׁ לְמִיעוּטָא וּמַה"ת הִיא.

יֵשׁ לְיִישָׁב דְּעַכ"פ הַגְּזִירָה גְּדוּת מְעָרִיסְתָּן הִיא אֲפִלּוּ נוֹלְדָה בְּפָנִינוּ וְיוֹדְעִין שְׂעֻדִין לֹא רָאָתָה דָּם אַעפ"כ גְּזָרוּ בְּהוּ טוֹמְאַה. וְהַטַּעַם מְשׁוּם דְּבָאִינוּ לְפָנִינוּ הוּי חֻשָּׁשׁ מִיעוּט גְּזָרוּ בְּכָל גְּוֹנֵי אֲפִלּוּ אִי וְדָאֵי לֹא רָאָתָה.

וְכַעֲיִן זֶה ס"ל לְר"מ בְּע"ז ר"פ כָּל הַצְּלָמִים ע"ש: דָּף סז ע"א בְּגַמ' גְּמָרֵי רֵאשִׁית רֵאשִׁית מְהֵתָם. קִשָּׁה א"כ לְמָה לִי עֲרִיסוֹתִיכֶם לְמַעַט הַקֶּדֶשׁ נִגְמוֹר נָמִי מַגְזו"ש דְּרֵאשִׁית.

וְאוּלַּי נִימָא דְּלִפ"ז עֲרִיסוֹתִיכֶם אֲתָא לְדָרְשָׁא אַחֲרֵינָא. וְלִמ"ש הַתוֹס' רֵישׁ קְדוּשִׁין (ג).

ד"ה וְאִשָּׁה) דְּמִיעוּט קִנְיָנִים לֹא גְּמָרִינוּ בְּגוֹז"ש י"ל דְּדוֹנְקָא לְרַבּוֹת עֵיסֵת עֲכוּ"ם יִלְפִינּוּ רֵאשִׁית רֵאשִׁית וְלֹא לְמַעַט עֵיסֵת הַקֶּדֶשׁ. מִיֵּהוּ א"י אִי הוּי פְּלִלָּא בְּכָל מְקוֹם דְּבָרֵי הַתוֹס' דְּשָׁם דְּלְכָאוּרָה מְצִינוּ פְּמָה גוֹז"ש לְמַעַט ג"כ: שָׁם בְּגַמ' עֲכוּ"ם שְׂהַפְרִישׁ פְּטוּר חֲמוֹר פִּירֵשׁ"י שְׂהַפְרִישׁ שָׁה וְכֵן מְשַׁמַּע לְשׁוֹן הַפְּרִישׁ וְקֶאֱמַר דְּמוֹדִיעִין אוֹתוֹ שְׂהוּא פְּטוּר מְשָׁה וְגַם יָכוֹל לְגִזּוֹן וְלְעַבּוֹד בְּפְטוּר חֲמוֹר שְׁלוֹ בְּלִי פְּדִי בְּשָׁה.

אֲבָל לְפִי הַתוֹס' קִשָּׁה הַלְשׁוֹן שְׂהַפְרִישׁ: בְּתוֹס' ד"ה חַד עֲרִיסוֹתִיכֶם כּו' וִי"ל פִּינּוֹן דְּגִלִּי קָרָא הֵכָּא בְּחֵלָה דְּעֲכוּ"ם וְהַקֶּדֶשׁ שְׁוִין כּו'. תַּמְהֵנִי ע"ז הָא גְּבִי מִירוּחַ גְּלִי קָרָא דָּאִינָם שְׁוִין דְּמִירוּחַ עֲכוּ"ם אִינוּ פּוֹטֵר לְר"מ וּר"י וּמִירוּחַ הַקֶּדֶשׁ פּוֹטֵר.

וּבְאַמַּת מַה"ט תְּמוּהָ ג"כ הַגְּזִירָא שְׁלָנוּ דְּמַחַד עֲרִיסוֹתִיכֶם מְמַעַט הֵכָּא תְּרוֹנוּיָהוּ הַקֶּדֶשׁ וְעֲכוּ"ם וְהֵלָּא גְּבִי מִירוּחַ מְמַעַטִין הַקֶּדֶשׁ טְפִי. מְטַעַם שְׁכ' רֵשׁ"י דָּאִין לוֹ הִתְרָה בְּלֹא פְּדִיוֹן.

א"כ מה"ט ג"כ נימא דעריסותיכם ממעט הקדש בלבד: בד"ה גזירה כו' וי"ל דהנה דהקא משמע להו מדאורייתא כו'. דבריהם תמוהים דא"כ באמת מדרבנן חייב ג"כ בחלה הא כפי' אתמר ונחלתו נאכלת משמע אפי' מדרבנן וצ"ע.

ובעיקר גושיתם הרמב"ם כפי' המשנה (שם בדמאי) כתב דטעמא דר"ש משום דשמא החליף בתבואות אחרות דישאל ע"ש. ונהגם דפי' הרמב"ם שם תמוה מהסוגיא דבכורות שם ע"ש וכמ"ש בתוס' רעק"א.

וכבר קדמו בשו"ת ר"ב אשפנזי [אבל עכ"פ ר"פ ורבינא י"ל דפירשו כפי' הרמב"ם. וסוגיא דבכורות אתיא פמסקנא דרבא הקא דמדרבנן חייבת: בא"ד וא"ת הא דאמרין בספ"ק דבכורות כו' ולשיטת הרמב"ם דס"ל דהגזירה לחייב מירוח עכו"ם הוא דוקא בתבואות ישאל שמירחו עכו"ם אבל בתבואת עכו"ם עצמו לא גזרו.

א"ש הפל דכיון דאפי' אי אין קנין לעכו"ם מ"מ אין צריך ליתנו לפהו. א"כ א"ש דאם התבואה של ישאל רק שמירחו עכו"ם בזה גזרו משום בעלי פיסין גם ליתנו לכהו דהא כל פוננת בעלי פיסין להרויח הממון [ועל זה גזרו לבטל מחשבתו].

ואין לפרש דהא דמעשרו והו' שלו הוא גם מתקנת חכמים רק מייירי בתבואה שדה עכו"ם ובזה ליכא גזירה. ומ"ש התוס' דאפי' בגר שמירח קודם שנתגייר מסקינן הו' גזירה.

היכן נזכר זה בגמ' אבל פוננתם לפי' רש"י לעיל דעכו"ם שהפריש היינו בגר שהפריש על פט"ח שנולד לו בהיום עכו"ם. וע"ז מסקינן הא תרומתו אסורה: ע"ב במשנה קמץ והקטיר.

תמהו בתוס' דלא תני מלח ומ"ש התוי"ט ע"ז דחשיב רק מילי דמנחות ומלח הוא בכל הקרבנות] אינו מספיק דהא לא תני נמי ליקוט לבונה והנחת הקומץ בכלי שרת. ומ"ש התוס' ד"ה יצק שפך הוא הסדר כו' ולש בפושרין כו' איני מבין דבריהם דהקא מנחת סולת לית בהו לישה **ומתחלקת לפהנים סולת כמ"ש ברמב"ם (פ"י ממעה"ק ה' ט"ו).

אכן לקמן ר"פ ואלו מנחות פרש"י דנקמצת עיסה. וברש"י כתי' לקמן (ע"ו).

(דהיתה עשר חלות. ועי' ברש"י פ' ויקרא שכ' דרק האפויזות היו עשר חלות ומ"ש עליו המזרחי.

ובמל"מ (פי"ג ממעה"ק) השיג על המזרחי מדברי הרמב"ם הנ"ל דלא הי' בה לישה קלל. ובחנם השיג דרש"י לא ס"ל הכי פנ"ל.

וגם מדברי התוס' פאן נראה פנ: ** בפושרין קלל. דמנחות דגילושות בפושרים הם באפיות בלבד: דף סח ע"א בגמ' הא דר"א בדותא היא אפשר דר"א ס"ל דדוקא בלחם דהוא עיקר אכילת אדם כמ"ש הש"ך (ביו"ד סימן פ"ח) דעל לחם יחיה האדם חיישינן דלמא אתא למיכל.

אבל קמח קלי וגם חטים הגם דלפעמים פוססים חטין מ"מ לאו עיקר אכילה היא ולא חיישי' בזה דלמא אתי למיכל: שם במשנה משקרב העומר הותר חדש מיד אפשר הפי' מיד אפי' קודם הקרבת הפךש דאי' ברמב"ם (פ"ז מה' תו"מ) העומר קודם לפכש [כפי' פי' הכ"מ שם].

והטעם י"ל אע"ג דבהמה קודם למנחה מ"מ עומר דבא להתיר הוא קודם. וכו' י"ל מה דקשיא לי למ"ש רש"י בפסחים ר"פ תמיד נשחט דמוספין אין קרובים קודם חצות משום דכתיב ביהו ביום וא"כ האיך הרהרוקין מותרין מתצות היום הא מוספין אחר חצות.

ולמ"ש י"ל דהעומר הקדימו קודם המוסף ג"כ מה"ט דאיתי להתיר. [הגם דמפורש ברמב"ם שם דלאחר המוספין קומצין העומר.

י"ל דרש"י לא ס"ל הכי]: שם והרהרוקים מותרים מתצות היום. קצת קשה נהי דאין ביד מתעצלין מ"מ שפא הי' איזו פסול בעומר [הגם דמבואר (פ"ה דאבות) דלא נמצא פסול בעומר.

אניסא לא סמכינן למשרי איסורא] או שלא מצאו כלל עומר לקצור דלר"י כשאין עומר אסור מה"ת חדש כל היום א"כ הוי ספיקא דאורייתא וצ"ל שפמכו על הרוב דמסתמא לא אירע בו פסול אף צ"ע פיון די"ל מתירין לא אזלינן בתר רובא כמ"ש הר"ן סוף פ"ג דביצה ועי' במל"מ פ"ז מה' מעילה]: שם בגמ' האיר המזרח מתיר.

פירש"י הגי' החמה אע"ג דבכל מקום עמוד השחר ימא הוא. וגם לשון המשנה במגילה (פ"ב) דכל היום פשר להגשה ולקמיצה.

משמע מעמוד השחר פכל הגי' דתני התם ע"ש. מ"מ איסור חדש ס"ל לרש"י פיון דכתיב עצם היום הוא הגי' החמה.

ועי' ביומא ריש פ"ג ודימו שהאיר המזרח. משמע קצת דעלות השחר נקרא האיר המזרח: בתוס' ד"ה קוצרין כו' עי' ברמב"ם בפ"ה המשנה משמע מלשונו דבית השלחין בלבד גמי קוצרין ובחיבורו (פ"ז מה' תו"מ) משמע דוקא בבית השלחין שפעמקים הוא דמותר וצ"ע: בד"ה והא כתיב כו' ותימא כו'.

ויש לחלק דלתמן גזירה משום מצוה לכתחילה אין סברא ותינו דאמרו הכא משום מצוה ליקום ולגזור. אכל התם קודם תקנת ריב"ז הי' ביצה אסורה רק דנתיר הביצה אחר תקנת ריב"ז ע"ז אמרו מהרה יבנה ביהמ"ק ואין להתיר מה שפכר נאסר.

עוד י"ל דעיקר פנונת הגמ' דבאמת מצונו פמה איסורים בביהמ"ק שלא הי' קודם הבנין ולא שייך בזה גזירה. דכשיתחדש מצות העומר ידעו כל ישראל הדינים הנולדים מפת העומר.

רק אי עיקר איסור חדש תלוי בעומר ובזמן שאין מקדש היום מתיר בזה יטעו פיון דגם באין מקדש חדש אסור מ"מ היום מתיר מסברא גם בזמן המקדש היום מתיר וכדס"ל באמת לר"י ולר"ל ולכן לרב ושמואל א"ש דיטעו בזה.

אכל לר"י ור"ל דבאמת איסור חדש היום מתיר רק בזמן דאיכא עומר הוא מצוה חדשה שנולד מפת העומר שלא לאכול עד הקרבת העומר משום דכתיב עד הביאכם]. בזה לא יטעו כלל פיון דמצוה זו לא הי' לה מקום כלל בזמן שאין עומר ולא שייך לומר השתא גמי נכח ודו"ק: ע"ב במשנה קודם לשתי הלחם כו' ואם הביא פשר.

עי' בתו"ט ש"כ דבגמ' נשאר הטעם בקושפא. והי' נ"ל דבאמת בשתי הלחם אין מפורש דאסור להקריב מקודם.

ועיקר איסור דהקרבנה קודם שת"ה הוא משום דצריף להיות שת"ה מנחה חדשה. א"כ אין הפסול בהקרבנה שהקדימו רק ששעשה חסרון במצות שתי הלחם.

ואפשר נמי אם פבר הקריבו מקודם דקיי"ל דכשר שוב רשאינן אפי' לכתחילה להביא עוד מנחות קודם לשתי הלחם פיון דשוב בלא"ה לא תהי' מנחה חדשה. אבל בעומר יש איסור בפ"ע דכתיב ולחם וקלי כו' לא תאכלו וממילא להקרבנה נמי מיפסל ולכן אם הביא פסול דהפסול היא בגוף הקרבן.

עוד י"ל דהא בקדשים בעינו קרא לעכב ולכן קודם לעומר דאיכא ב' איסורים קודם לעומר וקודם לשתי הלחם פסול בדיעבד אבל קודם שתי הלחם דאיכא רק חד קרא אין לנו ראי' לעכב. ולכאורה קשה מה דאי' בגמ' מה בין קודם לעומר לקודם שת"ה.

הא י"ל פנ"ל דקודם שת"ה דלא שינה עליו הפתוב לעכב פשר. אבל קודם העומר הוי כמו שינה הפתוב שהרי אסור מצד העומר ומצד שת"ה פיון דכתיב בעומר מנחת ביפורף משמע דאסור להקריב מנחה מקודם.

מיהו אפשר דביפורים וחדשה דכתיב גבי שתי הלחם הוי נמי כמו ב' קראי. גם י"ל למאי דמבעי' בגמ' דשתי הלחם מתירין שלא כסדרן.

א"כ לפי הטעם הנ"ל יהי' מנחה קודם לעומר ג"כ פשרה אי עבר עליהם שתי הלחם ולא העומר דליכא בזה שינה עליו הפתוב ובמשנה תנו פללא דקודם לעומר פסול לכן מקשה מה בין קודם לעומר לקודם שתי הלחם: שם בתוס' ד"ה בשיטת כו' ותימא כו'.

י"ל דהא פלוגתא אי עד בכלל פליגי בה תנאי בעלמא בכמה דוכתי בערכין (י"ח.) ובנזיר (ו':) ועי' בטו"א בר"ה (דף ל') בקונטרס אבני שהם]: בד"ה לא אם אמרת כו'.

תמהו למה לא אמרו הטעם משום דבעינו ממשקה ישראל. ויש ליישב דהא עכ"פ תנו במתני' ביפורים ואפי' למה דארנב"י דביפורים של יין אם הביא פשר צ"ל דביפורים דתנו במתני' היא של דגן.

ובביפורים שאין מהם למזבח אפשר דא"ל בזה ממשקה ישראל **בזבחים (ד' פ"ח) איתא אין מביאין מנחות כו' ובפורים מן המזומע ואצ"ל מערלה וכו"כ. אכן ברש"י שם לא גריס בכורים וכן בתוספתא פ"ח דמנחות ופ"א דמעילה לא נזכר בכורים ע"ש.

וברמב"ם לפ"ה מהלכות איה"מ) הביא ג"כ רק מנחות ונסכים: ** וקשיא להו על ביפורים למה נפסלין קודם לעומר: שם בגמ' מי סברת ביפורים לפירא כו' קשה להבין פ"ה הגמ' דהא מנחות דאסור להקריב קודם שת"ה הוא נמי מה"ט דלהגוי שתי הלחם מנחה חדשה.

א"כ שפיר לא יתירו שלא כסדרן מה"ט גופא דביפורים למזבח קאמרינו ומה לי הקדמת עומר או הקדמת מנחה אחרת. ובאמת צריף עוד עיון בהא דקאמר אי עומר מן החטים אין שת"ה בפורים.

נהלא מן השעורין נמי אסור להביא מנחות קודם לשתי הלחם פ"ח (פ"ד): חדשה חדשה מן החטים ומן השעורים ע"ש. וא"כ עומר ע"כ גזה"כ הוא דשרי.

וע"כ צ"ל דנהי דגזה"כ הוא ולקחי הא דמנחה חדשה אתי למעט שאר מנחות ולא עומר מ"מ צריף להיות מתקנים עכ"פ בכורים לעגנו מינו דחטין ולקחי אמרינו דעומר מן השעורים הוא. מיהו לתרץ קושיא ראשונה ג"כ אפ"ל בדוחק דבכורים משמע לגמ' למנבח.

ודייקא מאותו מין דחטים אבל שעורים דאימעוט ממנחה חדשה הרי חדשה היא לפרי ולקחי מתיר שלא פסדון עכ"פ לשעורים ושאר מינים אבל לא לחטים. אבל זה דוחק וגם הרמב"ם הביא סתם דהוי ספק אם מתירין שלא פסדון משמע אפילו לחטים וצע"ג בזה: דף סט ע"א בגמ' חנטה דעלה הנצה דעלה.

משמע דעכ"פ חנטה דעלה פשיטא להו דהוי כמו השרשה. והרמב"ם (פ"ז מה' תו"מ) כתב דהנצה וחנוטה שניהם בספק.

ואולי גירסא אחרת הי' לו. מיהו בגוף העגנו נמי חולק הרמב"ם עם רש"י.

דהרמב"ם פ"י הך בעיא בתבואה ע"ש שכתב תבואה שחנטו עלי' או הנצו עליהם שלא ספק אי מותר להביא ממנה מנחות ואם הביא הורצה. ויש לתמוה טובא אפי' אם הי' לו גירסא אחרת והבין דגם בתבואה שייף הנצה וחנוטה מ"מ ממ"נ הלא לא עבר עלי' העומר ופסול למנחות.

ואי מיירי שפבר עבר העומר אחר שתי הלחם. א"כ קשה תרתי.

חדא א"כ בעי' זו קאי באת"ל דשת"ה שריין שלא פסדון והוא עצמו פסק דשלא פסדון ספק הוא. שנית למה הוצרך לומר אם הביא פשר בלא"ה פינו דעבר עלי' העומר הרי קודם לשת"ה אם הביא פשר אפי' בודאי מכ"ש הך דהוי ספק.

וא"י להלום דבריו. והלח"מ לא הרגיש בזה.

גם מה שמקשה שם על פירש"י תמוה ע"ש: שם בגמ' חטין שזרעו בקרקע משמע מפירש"י דעיקר הבעיא בלא השרישו בקרקע דמפל מקום י"ל דבטלי לגבי קרקע. אבל בהשרישו י"ל דממ"נ העומר מתירן בין אי הוי כמנח בכדא בין אי חשיב כגידולין.

אבל מסתימת לשון הרמב"ם (פ"י מה' מ"א) משמע דאפי' בהשרישו קמבעיא לן. והטעם משום דבטלין לגבי קרקע אין העומר מתיר אותן.

ולתיר מטעם השורש שבקרקע זה שייף רק לתיר הגדולין שנצמחו מהן ולא להתירן פשוט ולקטן (פע' בכ"מ שם מדייק מלשון הרמב"ם דמיירי בלא השרישו בקרקע וכ"כ הרדב"ז).

ועי' בב"מ (נ"ו) ושם מפורש בלשון הבעי' ולא אשרוש קודם לעומר] ומ"מ צ"ע בזה. והראב"ד יש לו שיטה אחרת דבעבר על החטין הקרבת העומר קודם שזרעו מיבעיא להו.

ונה תמוה וע"ש במגדול עוז ובלח"מ ובמל"מ: שם בגמ' היכי דמי אי דא"ל שדי בה שיתא כו'. הא דלא פ"י הגמ' דהאבעיא הוא דהי' אונאה בשומת המעות פי שילם בעד הזרעת החטים יותר מן השיווי.

משום דאי הי' השואה גם על טורח הנריעה פשיטא דהוי פקרקע לכו בְּעֵי לאוקמי דכל
האונאה הי' בגוף החטים בלבד **כּוּן י"ל לפירש"י. אַבְּל הַרְמַב"ם (פי"ג מה' מְכִיר')
פוסק דבכה"ג הוי ספק אי י"ל אונאה.

ועי' במ"מ ובכ"מ שם דהינו איבעיא דהכא ולא איפשיטא: ** מ"מ צ"ע דמצי לפרושי
דהאונאה הי' בגוף החטים דהא איכא שְׁמָנִים וכחושים והטעהו בשיווי ממון דהחטים
האלו לא היו שוין כל קָד.

וצ"ל דס"ל להגמ' דכה"ג והאונאה הי' בחטים עצמם ודאי לא חשיב פקרקע **כּוּן צ"ל
לפירש"י. אַבְּל הַרְמַב"ן וְהַרְשֵׁב"א ס"ל דאין ה"נ דבכה"ג נמי מיבעיא להגמ' אי הוי
פקרקע.

ע"ש בה"ה (פי"ג מה"מ) שְׁהִבִּיא גִּירְסָא אַחֲרַת בְּשֵׁם ר"ח. ועי' בשטמ"ק (ב"מ נ"ו):
דגם לגי' שְׁלָנוּ י"ל כּוּן: ** דהגריעותא דהחטים הי' גם קודם הנריעה להכי מיבעיא להו
רק כשאונאה הי' בהנריעה וצ"ע לדינא בזה.

ועי' בנתיבות בחו"מ (סי' רכ"ז ס"ק כ') מ"ש לדינא] שם בגמ' חטין שפגללי בקר כו'
למאי אי לטומאת אַכְלִין כו': צ"ע למה לא מוקי נמי פדלעיל.

לענון אי עבר עליהם העומר בהיותם בתוך הבהמה ואסור לאכלם אח"כ קודם עומר
הבא: שם בגמ' או דילמא משום פחישותא כו'. הַרְמַב"ם (בה' איסורי מזבח פ"ו) כתב
דהוי ספק שְׁמָא עֲדִינן מאוסין והוא היפך הסוגיא.

וצ"ל דהי' לו גירסא אחרת פאן וכמ"ש הלח"מ שם. עוד י"ל דמשמעות לשון הַרְמַב"ם
שם נראה שיהבין פ"י האיבעיא שהוציא אותן החטים בעצמם מן הקרקע והספק היא
שע"י שנוצרו בקרקע אַזְלָא מאיסותיהו או לא.

ולדבריו החטים הצומחין מחדש פשיטא דכשרים. ובאמת לגירסתו דהספק היא שְׁמָא
עֲדִינן הם מאוסין א"א לפרש קלל על החטים הנצמחין החדשים.

אַבְּל רש"י פ"י כפשוטו ומשום פחישותא. ולפי' זה אותם החטים עצמם פשיטא דאסורין
ואין סברא קלל שיתפשו ע"י הנריעה דכבר נמאסו: שם בגמ' דבלעה הוצין ועבדינהו
כפיפה מצרית.

פ"י אחר שְׁהִיָּא עֲשֶׂה מההוצין כפיפה מצרית. משמע אַבְּל אי בלעה כפיפה מצרית
נהקיא לא מהני למיחשב ככלי גללים.

אַבְּל הַרְמַב"ם (פ"א מה' פלים) כ' כשנטמאה כפיפה מצרית ובלעה פיל נהקיא אין
נטהרין מטומאתן משמע אַבְּל לקבל טומאה מפאן ולהבא לא וצ"ע הטעם. וגם בגמ' לא
משמע הכי.

דא"כ למה הוצרך לומר דבלע הוצין]. ומזה קשה לי גם על התוס' ד"ה דבלע שְׁהִקְשׁוּ
מי גרע מחטים שפגללי בהמה כו'.

והלא התם כָּבֵר הי' אַכְלִין ולא פקע שם אַכְלִין מִמֶּנּוּ פִּמּוּ הָכָא אי כָּבֵר הי' כְּלִי דְלֹא פָקַע
שם כְּלִי. אַבְּל קוּדָם שְׁנַעֲשֶׂה כְּלִי קַמְבַּעֲיָא לְהוּ כּוּן: ל: בתוס' ד"ה וְהָאֵמֵר רָבָא כו' דחי

שיטת הרשפ"ם דמודה רבא בקרקעות דלא נתבטל המקח דא"כ אפתי נ"מ בבעיא זו אי הוי בקרקע.

ולע"ד יש ליישב שיטת הרשפ"ם דעיקר טעם הרשפ"ם משום דנהי דבמדה ומשקל אפי' בכל שהוא לא מחיל. אבל לבטל המקח פינון שחפץ בקרקע ומחזיר לו הטעות למה נתבטל המקח.

והיא פעין סברת התוס' בעצמם היכא שרואה הקרקע ויודע שיש שם פחות] פן ס"ל להרשפ"ם בכל הקרקעות. והכא נמי בהטעהו ושדא בה פחות פינון דרואה השתא להוסיף ולשדות בה מה שחיסר מהיכי תיתי יחפון בעל הקרקע לבטל המקח לפמ"ש הה"מ (פי"ג מה' מכירה) בשם הראב"ד דהכא א"י לתקן ולהוסיף זריעה.

ליכא למימר הכי אף אין הכרח לדברי הראב"ד רק למאי דמפרש הכא ששכרו לזרוע קרקע כפי הרמב"ם ע"ש. אבל לפרש"י אין צ"ל פן] וגם אין טעם לומר לו שייחזר וילקט החטים שפבר זרעם בקרקע.

ואפי' אי דינם פמטלטלין מ"מ טעם הרשפ"ם שייך גם הכא כמו בקרקע. ורק לולי דברי רבא הי' נ"מ בדיני אונאה אי חייב להשלים דאי פמטלטלין בשתות מחזיר אונאה ואי בקרקע אין אונאה לקרקעות.

וע"ז מיייתי הגמ' הך דרבא דבדבר שבמדה אפי' בכל דהו עכ"פ מחזיר המעות אפי' בקרקע דזה מקח טעות הוא ולא אונאה ודו"ק: ע"ב בגמ' חטים שירדו בעבים. ערש"י ותוס' ולפי' התוס' קשה אמאי פשיטא להגמ' דלמנחות פשרים מנלן דהוי פסולת מחטים שבארץ.

והא דלא מפרשין האיבעיא לענין אי אסורין קודם לעומר. י"ל דפשיטא דלקחם איקרי דאפי' מן נקרא לקח מן השמים רק לענין שתי הלחם מספקא לר"ז משום דכתיב ממושבותיכם.

ולפי' רש"י שפלוו ספינה ק"ק דבזמן שתי הלחם תחלת קציר חטים רחוק לתלות שפלוו מחטים חדשים. ואפשר מייירי פגון שראו שנטבע ספינה חטים מן החדשים.

או דס"ל כמ"ד דדיעבד עם הביאם מישנים פשר פדלקמן (ד' פ"ג) שם בגמ' שפולת שהביאה שלישי קודם לעומר ועקרה ושתלה לאחר העומר. פשט הגמ' הי' נראה לפרש דעיקר הבעי' משום דכבר הביאה שלישי לא חשיב שתילה זו פזריעה ובטל התוס' לגבי העיקר.

אבל בשתלה קודם הבאת שלישי נדאי שתילה חשיב פזריעה חדשה. ולפי"ז אפי' הביאה שלישי אחר העומר רק שהשרישה קודם לעומר ועקרה אחר הבאת שלישי וחזרה ושתלה ג"כ מיבעיא להו.

ולשון הגמ' הביאה שלישי קודם לעומר י"ל דלאו דוקא רק דבא לומר דהביאה שלישי קודם שעקרה. גם מ"ש רש"י עקרה קודם לעומר.

אין לו הבנה דמה בכך דעקרה אחר העומר. ולשון הגמ' משמע ג"כ דעקרה ושתלה פרונייהו אחר העומר וצע"ג בזה: שם מפשיט פשיטא להו כו' או דילמא מספקא להו.

צ"ע דלמה לא יהי גם זה בכלל הספק דשמה תרנוניהו לחומרא דבין העיקר ובין התוספות אוסרין: דף ע"א בגמ' דאמדינהו ועשרינהו. פירש"י שהשבולת חזר ושתל.

וכן משמעות לשון הגמ' דאמדינהו דא"א להפריש רק באומד פיון שלא מירחן. אבל הרמב"ם (פ"ו מה' מעשר) פירש שצבר מרחן והפריש פדיון ואח"כ נטען.

ולפירושו קשה דחטים כה"ג הוי זרעו פלה רק הרמב"ם כ' זרעונים ע"ש. וכמדונה שיהבין שיש מינים שזרעים ואין זרען פלה ומ"מ ל"ד לבצל.

וע"ש שפסיק דבצל אין זרען לזרען ע"ש וצ"ע ובבה"ז מגי' וכ' דט"ס הוא ברמב"ם ואין נראה כן: שם בגמ' שבולת שמרחה ושתלה וקרא לה שם במקור הרמב"ם (פ"א מה' תרומות) הביא בעיא זו והוסיף דאם קרא לה שם ואח"כ, שתלה ודאי תרומה הוי וכן משמעות האיבעיא.

מיהו לכאורה קשה לפ"ז מאי דמקשה הגמ' א"כ מצינו תרומה במקור. והלא גם אי שתילה מבטל שם טבל מצינו תרומה במקור היכא דקרא שם מקודם השתילה דלא מבטל לכ"ע.

מיהו י"ל דאה"נ דהמקשה בעי להוכיח דגם בקרא שם קודם השתילה מבטל שם תרומה אבל למסקנא אינו כן פנ"ל: שם בגמ' עציץ שאינו נקוב. לפירש"י מה שנתוסף ודאי מחויב רק האיבעיא היא אי תרם מזה על זה.

אבל הרמב"ם (פ"ה מה' תרומות) פי' דהספק היא על מה שנתוסף דכיון דצבר הוי שלישי חשיב פנגמר ולא חשיב תבואת הארץ במשהו שנתוסף אח"כ. ולשון הגמ' חיבורא הוא דקמחבר ועולה מסייע לזה הפי'.

מיהו צ"ע מה דסתם הרמב"ם בפשיטות דפטור ע"ש. והכ"מ כתב דפסק כן מפח הירושלמי ע"ש ואין הכרע בלשון הירושלמי בזה.

ויותר נראה דהרמב"ם מפרש דבדרף פשיטותא חשיב לו דל"ד להתם דחדא זריעה הוא חיבורא מחבר ועולה ופטור והטעם נראה דמשו"ה חשיב דרף זריעתו בכה. אבל ב' זריעות לא חשיב דרף זריעה בכה: שם בגמ' מאי קמ"ל דמדרבנן הוי זריעה תנינא כו'.

קצת קשה מאי ראי' מתרומה לכלאים אפשר דרק בתרומה תקנו משום גזל השבט. ויותר הו"ל להגמ' להביא ראי' מכלאים דאמרו שם (פ"ז דכלאים מ"ח) באינו נקוב לא קידש משמע דאסור.

ועי' ברמב"ם (ריש פ"א מכלאים) הביא הך דינא דהכא וכתב דלוקה מ"מ. (ובפ"ה מכלאים ה' ט"ז) הביא בכלאי הכרם דלא קידש ולוקה מכות מרדות.

וכתב שם הכ"מ דהיא מהך משנה דכלאים הנ"ל. ובאמת י"ל דרק ר' שמעון ס"ל דאסור אבל לת"ק י"ל דיותר ואידי דתנא רישא בנקוב קידש תנא באינו נקוב לא קידש] ולכן מביא הגמ' פאן ראי' רק מתרומה אלא לבתר דמסיק הגמ' הכא דלוקה מ"מ א"כ ע"כ הפי' במשנה שם דלכו"ע אסור עכ"פ רק דר"ש ס"ל אפי' בנקוב לא קידש ע"ש: שם במשנה ומלקצור לפני העומר.

צ"ע אי גמ עכשיו אסור לקצור קודם ט"ז ניסן. או נימא דרק פשיש ענמר אסור.

ומ"מ נראה דאסור משום שמא יבנה בהמ"ק במהרה ונמצא דביטל הפתוב ראשית קצירכם: ע"ב בגמ' וקתניא חטה בין קלופה כו'. הרמב"ם (פ"ה מה' טו"א) פ"ה הקפוד מפירש"י דבלתה אין הקליפה מצטרפת ויבשה מצטרפת עיי"ש.

מיהו צ"ע לאיזו קליפה נתפנין הגמ' אי הדקה הנדבקת בהקמח או הקליפה שעליה. ולקאורה נראה פנין דכתב הרמב"ם דשומר של השומר אינו מצטרפת רק הקליפה הדבוקה באוכל א"כ מייירי הקא בקליפה הדקה.

אכן מדברי התוס' שהקשו מהא דחטה נקברת ערומה. נראה דהבינו דמייירי הקא בקליפה הגסה שעל כל החטה.

וצ"ל דלפעמים זורעין אותה עם זו הקליפה. ומ"ש הרמב"ם הדבוקה עם האוכל היינו בקל הפירות.

אבל חטה הקליפה הדקה בכלל אכל עצמו יחשב. פנין דטוחנין אותה כף ונשאר מעט סובין לעולם מזו הקליפה.

לכן קליפה שעלי' נקראת שומר ראשון פנ"ל ועדיין צ"ע בזה: שם בגמ' אם השרישו קודם לעומר כו'. ר"י אומר קודם קצירת העומר.

נראה הטעם דהעומר שנקצר היא ראשית לפטור כל הנשרשים אז בקרקע. אע"ג דעיקר המתיר היא ההקרה.

מ"מ מה שנשרש אחר הקצירה נמצא דלא ניטל העומר מן השדה בעת שהי' שם מן שרשת תבואה זו לכן אינו מתיר. ולפ"ז הה"נ אי קצרו העומר קודם יו"ט פדאמרין לקמן לא מצא מן הקמה מביא מן העומרים לא הותר ג"כ כל הנשרש אחר קצירת זו התבואה שבאה ממנה העומר.

ויש לעיין לשיטה זו בזמן דליכא עומר למ"ד האיר המזרח מתיר ונדאי דכל הנשרש קודם האיר המזרח מותר. וכן למ"ד קודם הבאת העומר נראה דבזה"ז כל הנשרש קודם האיר המזרח מותר והנשרש אח"כ אסור.

מיהו למ"ד עד עצם היום ועד בכלל ולא הותר חדש עד הלילה צ"ע הנשרש בחצות היום אי סוף היום מתיר או פנין דעד בכלל כל היום הוא המתיר וצריך להיות נשרש קודם שהאיר המזרח וצ"ע בזה.

והרמב"ם (פ"י מה' מ"א) פסק קודם הבאה לקולא ולא נתבאר הטעם, אולי משום דסתם לשון הסוגיות דנקטו קודם לעומר משמע יותר הבאה. אבל אין זה מספיק.

והנה דברי הרמב"ם בפיהמ"ש והרע"ב פאן תמוהים. מלבד מה שפירשו קודם קצירה דלא כמ"ש בעצמו בחיבורו פנ"ל.

הוסיפו עוד לומר דהנשרש אחר הקצירה קודם הבאה אסור לקוצרו בשנה הבאה עד קצירת העומר. וזו מנ"ל דנראה פשוט דעומר ששפנה הבאה אסור להביא מזו התבואה ששפנה אחר קצירה וקודם הבאת העומר דעכ"פ הקרבן פבר הובא מזו התבואה ואנן

אמרנו רק דהקצירה והבאה מתירין עיקר המתיר היא ההבאה וכן מבואר בירושלמי (פ"א דחלה ה"א) דלכתחילה אסור ונליף לה מקראי.

ואם עבר והביא פליגי אמוראי ע"ש] וכיון דאסור להביא מזה העומר נראה שמוטר לקצרו קודם העומר הבא וצע"ג בזה: והנה בס' טורי אבן פ"ק דר"ה תמה על סוגיא דהקא דהא מבואר שם דהשרשה תליא בימים ולא במעל"ע ובתבואה דהשרשה ג' ימים לעולם תחילת ליל ג' נשרש ולא שינה פלל להיות נשרש בין קצירת העומר להבאה.

ולפענ"ד נראה פשוט דהאי פללא דהתם הוא דנקא שאין יכול להשהות יותר פדאמרנו התם פל הרפכה שאינה קולטת לשלשים יום שוב אינה קולטת. וה"ה לדין בב' שבועות ובתבואה ג' ימים.

וכן משמעות לשון הרמב"ם בה' נטע רבעי (פ"ט). ובהלכות שמייטה (פ"ג) שכ' סתם קליטה בב' שבועות ולכן אסור לנטוע תוף ט"ו יום קודם ר"ה דשמייטה דשמא תקלוט בשביעית אבל קודם ט"ו יום מותר דודאי נקלט קודם שביעית דאי לא נקלט שוב אינה קולטת פנ"ל ומדדייק הרמב"ם בלשונו לומר סתם קליטה משמע בפ"ד דמקודם ג"כ יכול לקלוט ולהשריש וא"כ נראה דאיכא הבחנה וסימן להבקיאים בעבודת האדמה לראות אימת נשרש.

ואפ"י ביום א' יכול להשריש רק באינוידוע נתנו הפלל ג' ימים. קק פתב בטו"א שם בשם הירושלמי (פ"ב דשביעית ה' ד').

אולם המעיין בירושלמי שם יראה שאין דבריו מוכרחין. ובפני משה שם פ"א באופן אחר ע"ש] וכן מסתבר נדאי דלמה לא נוכל לראות שנתדבק בקרקע היטב וזה הני השרשה.

דהא לימוד הגמ' דהשרשה מתיר מדכתיב אשר תזרע בשדה שיהי' מתדבק בקרקע וא"כ משפחת שפיר כשוראין קודם קצירת העומר שעדיין לא נשרש ואחר הקצירה רואין ששרש פנ"ל פשוט: והנה למ"ד נקצר ביום פשר נ"מ טובא רק די"ל עוד דהא בעציץ שאינו נקוב לא חשיב לחם מה"ת **הגם דחשיב לחם לצאת בו חובת מצה פדאי' בפסחים (ל"ה:): מ"מ אינו לחם מן הארץ ומה"ט פטור מתרומה ומעשר מה"ת.

ה"ה איסור חדש דהוא מצנה התלוי' בארץ וחובת קרקע ג"כ אינו נוהג בו מה"ת. ועי' בירושלמי (פ"ז דכלאים) לענין ברפת המוציא: **א"כ כשנוקב העציץ נראה דאם כבר שקה הזרע בעפר ג' ימים פדין השרשה חשיב מן השרש מיד כשנוקב העציץ וא"כ נ"מ כשנוקב העציץ בין קצירת העומר להבאתו פנ"ל.

עוד י"ל הנ"מ בפלוגתא זו לענין הבעיא לעיל בחטים שזרעו בקרקע אי לא הוי פמנחי בכדא ובטלי לגבי קרקע ולא שרי' להו העומר וא"כ אי לקטן מן הקרקע אחר קצירת העומר קודם הבאה שפיר תליא פדין זה: דע"א ע"א במשנה קוצרים ביה"ש כו' ובגמ' לפי' מדכ' אחד אומר וקצרתם כו'.

ולכאורה קשה נימא אפכא דמפין שאי אתה מביא קוצר. ואי משום גז"ש לחלה דנוהג בחמשת המינים.

הלא גם ממקום שא"א מביא דמוטר ולא גמרנו מחלה. ומה ראית.

ונראה דהא באמת קציר שעורים קודם לקציר חטים. א"כ אין לפרש דמה דהתיר הפתור
קצירה קודם לעומר הוא בחטים דזה אינו ראשית קציר לכן מסתבר טפי למעט מקום
שאין אפה מביא ומיירי בשעורים של בית השלחין.

ועי' בהרע"ב במשניות שפתב הטעם דלא גודשין דמה דאפשר לשנויי משנינו. ואינו
מדוקדק דאיסור גדישה אינו מטעם איסור קצירה אלא גזירה בפ"ע הוא משום דלמא
אתי למיכל מינאי: שם קוצר לשחת ומאכיל לבהמה, בתוס' יו"ט מביא ע"ז הגמ' דפסחים
דחדש מותר בהנאה משום דכתיב קצירכם.

והנה התוס' שם הקשו מה מקשה הגמ' משחת הא חדש לא נאסר רק בתבואה גמורה.
ותי' דהגמ' דייק מסיפא דר"ש ע"ש.

א"כ דברי התוי"ט אינם בדקדוק שפיר (דהא ארישא לא איצטרך האי טעמא). מיהו
מעולם תמהני על דברי התוס' דפשיטא להו דקודם הבאת שליש לית בהו איסור חדש
מנ"ל הלא קלי כתיב בקרא וקלי נעשה אפי' משחת כמו דפירש"י פאן בגמ' ** בירושלמי
בחלה (פ"א ה"ג) בעי מה שחייבין על לחם שלו [מתבואה של"ה שליש] משו' חדש.

אר"י כתי' ולחם וקלי כו' את שחייבין על קלי כו' חייבין על לחם שלו. ופי' פנ"ל פיון
דבקלי אין הפרש בין הביא שליש פן גם בלחם.

נאפי' לר"א דפוטור מחלה וליכא למילף מחלה. מודה בחדש משום דאיתקש לקלי.

וכן פי' בשו"ת בית אפרים (חיו"ד סי' ס"ח). דלא כפי' הפני משה לפטור משום דאין
קלי בתבואה של"ה שליש.

דהא ברש"י ותוס' פאן מפורש דשחת ראוי לקליות: ** וגם הלא בחלה חייבת אפי' קודם
הבאת שליש כדאי' (בפ"א דחלה) א"כ ה"ה איסור חדש דילפי' מחלה. ואפשר פוננת
התוס' פיון דמיירי בשחת י"ל דהשחת הנה עדיין אין בו פלל קמא דנדאי שחת גמור לית
בי' איסור חדש אבל אי אית בה קמח מודין התוס' דאפי' קודם הבאת שליש אסור משום
חדש וצ"ע לדניא.

ועי' ברמב"ם בפיהמ"ש ובהרע"ב שפי' לא הביאה שליש שנסחר גמר שליש האחרון.
ותמהני למה מייאנו בפי' הפשוט דלא גדל שליש הראשון.

וכמ"ש הרע"ב עצמו גבי תרומה ושאר מקומות: שם במשנה קוצרין מפני הנטיעות כו'
הטעם דקצירכם של רשות ולא של מצנה כדאי' בגמ'. ונראה דאין עיקר החילוק בין
רשות למצנה רק קצירכם מה שקוצרין לכם לאכול.

ולא מה שנקצר לצורך המקום ולסיבה חיצונית שאינו בגוף צורך התבואה ומינשבו בזה
מה דמעט נמי לצורך ברפת רחבה באבל. דאינו אלא מצנה דרבנן: שם במשנה לא
מצא יביא מן העומר כו' נקצר ביום פשר אין מוכן תרתי למה לי דהא מן העומר
פי' ג"כ שנקצר שלא לשם מצנה נאפי' אי נקצר בלילה פיון דשלא לשם מצנה היא הוי
כמו נקצר ביום.

והרמב"ם הביא הדינים מהופכים. דמקודם כ' נקצר ביום פשר אח"כ מן העומר וזה
הוי רבותא קצת דאפי' לא נקצר כלל לשם מצנה פשר.

אָבֵל לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה הָיָה זֶה וְאֵצֶ"ל זֶה. וְאוּלַי כְּפִי הַמִּשְׁנָה דְּבִנְקָצָר בְּיוֹם אִפְי' יֵשׁ עוֹד תְּבוּאָה לְקִצְוֹר א"צ דָּגָם זֶה כְּשֶׁר כִּינּוּ דְּנִקְצָר לְשֵׁם עֲנֹמֶר הָיָה זֶה רֵאשִׁית קִצְיָרְכֶם וְלֹא יִקְצָר עוֹד.

וּעִפ"ז י"ל סְגִיטָה הַגְּמָ' דְּדִינִיק מְזָה דְּאִינוּ דוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. וְגַם מִקְשִׁי מִמִּתְנִי דְּמִגְיָלָה דְּקִתְנִי לִילָה דְּוִמְיָא דְּיוֹם דְּכָל הַלִּילָה כְּשֶׁר לְקִצְיָרָתָה דְּעֲנֹמֶר אָבֵל לֹא בְּיוֹם.

וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְתַמּוּהָ ע"ז דְּנָהִי דְּנִקְצָר בְּיוֹם כְּשֶׁר לְעֲנֹמֶר. מ"מ י"ל דְּמִצְוֹת קִצְיָרָתוֹ בְּלִילָה נִתְבַטַּל וְהָיָה שְׁפִיר דְּוִמְיָא דְּיוֹם דְּהִינּוּ זְרִיקָה דְּאִי עֶבֶיד בְּלִילָה הַזְּרִיקָה פְּסוּל וְכִמוֹ כֵּן בְּנִקְצָר בְּיוֹם פְּסוּל הַקִּצְיָרָה וּבִטְלָה הַמִּצְוָה וְלִהְיֵי נְמִי דוֹחָה שַׁבָּת אָבֵל כְּשֶׁר עֲדִינּוּ לְעֲנֹמֶר.

וּלמ"ש י"ל דְּכִנּוּתָה הַגְּמָ' דַּע"כ נִקְצָר בְּיוֹם כְּשֶׁר הִינּוּ מִצְוֹת הַקִּצְיָרָה דַּא"צ תּוֹ לְקִצְוֹר בְּלִילָה דְּאִי לֹא מִרְדָּה לְעֲנֹמֶר כְּבָר תְּנִי יְבִיא מִן הַעֲנֹמְרִים וְלִכֵּן מוֹכַח דְּמִצְוֹת קִצְיָרָה נְמִי עֶבֶיד וְא"כ אִינוּ דוֹחָה שַׁבָּת וְגַם לֹא הָיָה דְּלִילָה דְּוִמְיָא דְּיוֹם: וּעִפ"ז י"ל שִׁיטַת הַרְמַב"ם דְּפּוֹסֶק נִקְצָר בְּיוֹם כְּשֶׁר וּפּוֹסֶק ג"כ דְּדוֹחָה שַׁבָּת.

מִשׁוּם דְּכִנּוּתָה הַרְמַב"ם כְּשֶׁר לְהִבִּיא הַעֲנֹמֶר מִמְּנוּ אָבֵל לֹא קִיָּים מִצְוֹת קִצְיָרָה וְלִהְיֵי הַעֲתִיק הַרְמַב"ם דִּין נִקְצָר בְּיוֹם כְּשֶׁר קוֹדֵם הַדִּין דְּמִבִּיא מִן הַעֲנֹמְרִים. מִיְהוּ כ"ז דוֹחַק בְּעֵינֵי לֹא מִצְוֹת עוֹד לְקִצְוֹר לֹא יִתְחַיֵּיב לְחַזֵּר וְלִקְצוֹר בְּלִילָה כְּמִצְוֹתוֹ.

וְאִפְשָׁר דְּהַפְּי' נִקְצָר בְּיוֹם הִינּוּ בְּיוֹם הַבָּאָת הַעֲנֹמֶר וּפִי כְּשֶׁר גַּם גּוֹף מִצְוֹת הַקִּצְיָרָה. דוֹדָאֵי הָא דְּמִבִּיא מִן הַעֲנֹמְרִים הִינּוּ לְהַקְרִיבָה מִשׁוּם דְּכִתִּיב תִּקְרִיב מ"מ אָבֵל מִצְוֹת קִצְיָרָה בִּטְלָה.

אָבֵל בְּנִקְצָר בְּיוֹם כְּשֶׁר וְגַם מִצְוֹת הַקִּצְיָרָה קִיָּים וּנ"מ בְּזָה דַּאֲפִי' יֵשׁ מִן הַעֲנֹמְרִים מ"מ כְּשֶׁר מִצְוֹת בְּיוֹם הַבָּאָת הַעֲנֹמֶר שְׁעוֹרִים בְּשָׂדֵה מִצְוָה לְקִצְוֹר כְּנ"ל. וּבְזָה יֵשׁ לִיִּישׁב ג"כ לְקַמּוֹן הַסּוּגִיָּא מִה דְּמִקְשָׁה אֵהָא דְּנִקְצָר בְּיוֹם כְּשֶׁר מִהָדָּ מִתְנִי' דְּכָל הַכְּשֶׁר בְּלִילָה דְּמִשְׁמַע בְּיוֹם לֹא וְתַמּוּהָ דְּהַתָּם מִמִּצְוֹת קִצְיָרָה מִיָּרִי דְּבְיוֹם לֹא קִיָּים.

וּלמ"ש א"ש דְּמִתְנִי' מוֹכַח דַּאֲפִי' מִצְוֹת קִצְיָרָה קִיָּים בְּיוֹם כְּנ"ל. מִיְהוּ קִשָּׁה מְנ"ל, בְּאִמְתָּה מִדְּכִתִּיב תִּקְרִיב דָּגַם מִצְוֹת הַקִּצְיָרָה כְּשֶׁר בְּיוֹם דְּלָמָּא לֹא רִיבָה הַפְּתוּב אֱלָא דְּכְשֶׁר לְהַקְרִיבָה וּצ"ע: דָּף עַא ע"ב בְּגַמ' אִימּוֹר דְּשְׁמַעְתָּ לִי לר"י לְבַהֲמָה לְאָדָם מִי שְׁמַעִית לִי.

וְקִשָּׁה לְעִיל דְּאָמַר ר"ש הִיא נְמִי תִקְשִׁי הָכִי. וְהַתּוֹס' תִּיָּרְצוּ בְּזָה דְּהָכָא מִקְשָׁה רַק מִפְּתָ דַּא"כ הו"ל תְּלָתָא תְּנָאֵי.

וְתַמְהֵנִי עַל דְּבִרְיָהֶם דְּהָא ר"ש וְדָאֵי מִיָּרִי לְבַהֲמָה דְּבִפְרִיּוֹשׁ אָמַר יִקְצָר וְיִאֲכִיל. וּבִדְר"י דְּקָאֻמַר סְתָם הַנְּצָרָה הַגְּמָ' לְדִינִיק דְּהָיָה ג' תְּנָאֵי אָבֵל ר"ש קָאֻמַר בְּהִדְיָא וְיִאֲכִיל.

וּמ"ש הַרְע"ב טַעְמִי' דְּר"ש דְּכָל לְשַׁחַת לָאו קִצְיָרָה הִיא צ"ע דִּי"ל טַעְמָא דְּר"ש דְּקִצְיָרָה לְבַהֲמָה לָאו קִצְיָרְכֶם הוּא אָבֵל לְשַׁחַת לְאָדָם קִצְיָרָה הָיָה. לְכֵן נִלְע"ד דְּמָה דְּכְפִישִׁטָא לְהַגְמָ' דְּר"מ מִיָּרִי גַם לְאָדָם ג"כ אִין מוֹבָן.

וּמ"ש רַש"י מִשׁוּם דְּתַנִּי סְתָמָא זֶה דוֹחַק דִּי"ל סְתָם לְשַׁחַת לְבַהֲמָה קָאֵי. ע"כ י"ל דְּהוֹכַחַת הַגְּמָ' דַּע"כ אִי מִיָּרִי קוֹדֵם הַבָּאָת שְׁלִישׁ ע"כ הִפִּי אִפְי' לְאָדָם דְּאִי לְבַהֲמָה גַם חֻקִּים מוֹדִים דְּקוֹדֵם שְׁלִישׁ וְלְבַהֲמָה וְדָאֵי לָאו קִצְיָרָה הִיא לְכוּ"ע וְלִהְיֵי מִקְשָׁה שְׁפִיר.

אָבֵל לְעִיל דְּבַעֵי לְאוֹקְמֵי אַחַר הַבָּאָת שְׁלִישׁ וְכַר"ש בְּאַמַּת הַפִּי בְּדַבְרֵי ר"מ לְשַׁחַת לְבַהֲמָה וְנַחֲמִים פְּלִיגֵי מְשׁוּם דְּהוּא אַחַר הַבָּאָת שְׁלִישׁ וְכַר' יְהוּדָא. וּמִן שְׁבַב בְּזָה ג"כ לְקַמֵּן דְּמַסִּיק ס"ל כַּר"ע בְּחָדָא וּפְלִיג בְּחָדָא וְקָשָׁה ג"כ כַּמ"ש הַתּוֹסֵ' שָׁם דַּא"כ י"ל נְמִי בְּשִׁטַּת ר"ש וּפְלִיג עֲלֵי בְּחָדָא.

וּלְמ"ש א"ש דַּרְע"ק מִיְיָרֵי בְּהַדְּיָא לְאַדָּם שְׁפִיר י"ל דַּר"מ פְּלִיג בְּחָדָא דְּדוֹקָא בְּלֹא הַבִּיא שְׁלִישׁ. אָבֵל ר"ש דְּמִיְיָרֵי לְבַהֲמָה אִי ר"מ פְּלִיג גַּם בְּבַהֲמָה בְּהַבִּיא שְׁלִישׁ וּמִיְיָרֵי קוֹנָדָם הַבָּאָת שְׁלִישׁ א"כ מֵאֵן חֲכָמִים דְּפְלִיגֵי עֲלֵי דְּלְבַהֲמָה קוֹנָדָם שְׁלִישׁ לְכוּ"ע לֹא הָוִי קַצִּירָה כַּמ"ש.

וְא"ש הַפֵּל בְּפִשְׁטוּת. וְדַבְרֵי הַתּוֹסֵ' צַע"ג: בְּתוֹסֵ' ד"ה אִימַר כו' הַקְּשׁוּ עַל פִּירֵשׁ"י בְּפִסְחִים דְּפִי' קוֹצָר לְשַׁחַת לְאַדָּם וּמֵאָכִיל לְבַהֲמָה אִפִּי חֲטִים גְּמוּרִים וְהָכָא מְפֹרָשׁ דְּשַׁחַת לְאַדָּם לֹא ע"ש.

וּתְמַהֲנֵי ע"ז דְּהוֹסִיפּוּ בְּלִשׁוֹן דְּהָא אֵין מְפֹרָשׁ שָׁם בְּרִשׁ"י דְּלְשַׁחַת מִיְיָרֵי לְאַדָּם. וַי"ל דְּמוֹדָה רִשׁ"י דְּקוֹצָר לְשַׁחַת מִיְיָרֵי ג"כ לְבַהֲמָה רַק ס"ל לְרִשׁ"י דְּמֵאָכִיל לְבַהֲמָה מִקְלָתָא בַּפ"ע הִיא דְּקַמ"ל הַתְּנָא דְּחֻדָּשׁ יְכוּל לְהַאֲכִיל לְבַהֲמָתוֹ.

וְהוֹכֵרַח רִשׁ"י לְפָרֵשׁ בְּן מְשׁוּם דְּהִי קָשָׁה לוֹ דְּקוֹצָר לְשַׁחַת י"ל פִּי' דְּקוֹצָר לְאוֹצָר וַיֵּאֲכִילוּם לְבַהֲמָתוֹ כַּמָּה יָמִים אַחַר הַקֶּרְבַּת הָעוֹנָמַר וּמִנ"ל דְּחֻדָּשׁ מוֹתֵר בְּהַנְּאָה. א"ו דְּמֵאָכִיל לְבַהֲמָתוֹ קַמ"ל דְּמַצַּד אִיסוּר חֻדָּשׁ רִשְׁאֵי לְהַנִּיחַ לְהַאֲכִיל לְבַהֲמָתוֹ א"כ ה"ה אִפִּי חֲטִים גְּמוּרִים.

כַּנ"ל בְּרוּר בְּכוֹנֵת רִשׁ"י. וְצ"ע עַל הַתּוֹסֵ' בְּזָה.

וּמ"מ עֲדִינָן קָשָׁה לְרִשׁ"י מִנ"ל לְסוּגְיָא דַּגְמ' הָכָא דְּקוֹצָר לְשַׁחַת דוֹקָא לְבַהֲמָה בְּפֶרֶט קָשָׁה מֵאִי דְּרִשׁ"י בְּעֲצָמוֹ פִּי' הָכָא בְּמַתְנֵי דְּקוֹצָר לְהַאֲכִיל לְבַהֲמָה: דָּף עַב ע"א בַּגְמ' מִנִּין שְׁאָם נִקְצָר בְּיוֹם כְּשֶׁר כו'.

נִרְאָה הַפִּי בְּיוֹם תְּנוּפַת עוֹנָמַר דְּאִי בְּיוֹם הַקּוֹנָדָם כְּבָר לְמָדוּ דְּאַפִּי' מִן הָעוֹנָמָרִים מִבִּיא רַק דְּהוּ"א פִּינוֹן דְּמַצְנָה בְּלִילָה שְׁיִהֵב' תְּמִימוֹת לְכֹן אִם לֹא נִקְצָר קוֹנָדָם הַיּוֹם הִי' פְּסוּל קַמ"ל. וּמִן שְׁבַב קוֹשְׁנֵי הַתּוֹסֵ' ד"ה אִף דְּלִילָה בְּיוֹם לֹא ע"ש: שָׁם בַּגְמ' וְאִי ס"ד נִקְצָר בְּיוֹם כְּשֶׁר אִמְאִי דוֹחָה אֶת הַשְּׁבֶת.

יֵשׁ לְתַמְנֵה פִּינוֹן דְּמַפִּיק מְקַרָּא דְּקַצִּיר מַצְנָה דוֹחָה שְׁבֶת א"כ מַה בְּכַף דְּכֶשֶׁר מ"מ מַצְנוֹת קַצִּירָה דוֹחָה שְׁבֶת. וּמ"ש הַתּוֹסֵ' דְּמַסְתַּבֵּר דְּצָרִיף לְהִיּוֹת דְּוּמְיָא דְּתַמִּיד מִנ"ל הָא.

וְתוֹ קָשָׁה מְסוּגְיָא דְּרִישׁ פ"ב דְּמַכּוֹת דְּדִינִיק רְבָא דְּכִינוֹן דְּמַצָּא חֲרִישׁ אִינוּ חוֹרֵשׁ לְאוֹ מַצְנָה הִיא דַּאלַת"ה חֲרִישָׁה נְמִי מַצְנָה הִיא וְלֹא דְּחִי שְׁבֶת. וּלְפִי הַסּוּגְיָא דְּהָכָא אֵין רִאִי' כָּלֵל דְּמ"מ חֲרִישָׁה לֹא הָוִי מַצְנָה שְׁיִפְסוּל הָעוֹנָמַר ע"י אִם יַחְרוֹשׁ קוֹנָדָם שְׁבֶת וְלֹא דְּמִי כָּלֵל לְקַצִּירָה.

וְלְכֹן אֶפְשָׁר דַּע"ז סְמַךְ הַרְמַב"ם דְּרַבָּא לִית לִי שִׁטַּת הַגְמ' כָּאֵן וּס"ל דְּאַפִּי' אִי נִקְצָר בְּיוֹם כְּשֶׁר מ"מ דוֹחָה שְׁבֶת מֵהִיא קַרָּא דְּחֲרִישׁ וְקַצִּיר: ע"ב בַּגְמ' אֶלָּא פְּשִׁיטָא לְטַחֲיָנָה וְהַרְקָדָה וְדַכְנָתָה גַּבֵּי עוֹנָמַר לְקַצִּירָה.

ק"ק למה הוצרף לסיים ודכותי גבי עומר. בלא"ה מטחינה והרקדה דשתי הלחם מוכח דל"ל לרבי כר"ע דמכשירין אינו דוחין דהא טחינה והרקדה נדאי אפ"ש לעשותו מקודם שבת.

והנה מסקנת הסוגיא דלר"ע דמכשירין שאפ"ש לעשותו מע"ש אין דוחין שבת א"כ אי נקצר ביום פ"ש אין קצירת העומר דוחה שבת. ותמהו על הרמב"ם שפוסק כר"ע.

ופוסק נקצר ביום פ"ש. ופוסק דקצירת העומר דוחה שבת.

ואפ"ש לומר דלכאורה קשה מאי מקשה הגמ' פ"נ דילפינן מנידבר משה את מועדי. דכל המצות דנאמר בפ' מועדות בתו"כ דוחה שבת א"כ ראשית קצירכם ג"כ נאמר ה"תם וקאי גם ע"ז מועדי ה' וא"כ מצוה זו דקצירה בעצמה דוחה שבת.

וי"ל דמשמעות הברייתא דאי לאו במועדו דחומש הפקודים לא הוי דרשינן שדוחה שבת דדוקא במועדו משמע אפי' שבת וטומאה. רק דילפינן בגז"ש ה' מועדי דתו"כ מבמועדו דחומש הפקודים.

וא"כ י"ל דנה תליא בפלוגתא אי אמרי' דון מינה ומינה או דון מינה ואוקי באתרה. וסוגיא זו ס"ל דון מינה ומינה ולכן אין ללמוד רק על הקרבנות הנאמרים בפ' אמור (דא"א לעשותו מאתמול) לא על מצות קצירה דאפ"ש מאתמול.

אבל הרמב"ם דפוסק דון מינה ואוקי באתרה שפיר י"ל פ"נ דה' מועדי ה' לעיכובא היא שוב כל הנאמר בפ"ש דוחה שבת וקצירה עצמה דוחה כמ"ש. והגם דבאמת רבי ס"ל ג"כ דון מינה ואוקי באתרה.

מ"מ ר"פ מעיקרא הוי ס"ל דלרבי נמי דון מינה ומינה כמ"ש (לעיל ס"ב): ע"ש ובתוס'. א"כ י"ל דסוגיא דהכא נמי ס"ל הכי ולכן דחקו לתרץ אליבא דרבי אכל למסקנא אינו פן.

ויקצת דוחה הוא: פ"ק שביעי דע"ב ע"ב בגמ' ואם אינו ענין לחריבה של חטים. פשוט משמע דהיינו מנחת חוטא.

ורש"י פי' מנחת מאפה ותימא הוא לקרותו חריבה. ונראה דרש"י הוכרח לפרש פן משום דקש"א לי' דמנחת חוטא עצמו מנ"ל.

(ומ"ש רש"י בפ' ויקרא והיתה לפהו פמנחה. ללמד על מנחת חוטא שיהיו שירי' נאכלין זהו לפי פשוטו כמ"ש שם.)

אבל לסוגיא דגמ' לקמן (ע"ג): אתא לדרשא אחריןא. וכן הוא בתו"כ.

והנרשם ברש"י בחומש על פי' פנ"ל. תו"כ.

ט"ס הוא) ושפיר צריך קרא לחריבה דחטים. א דגם מאפה נקראת חריבה ובדידה מפורש קמיצה דהיא בכלל ה' מנחות שבפ"ש.

א"כ ממילא ה"ה של חוטא פ"נ דשניהם חריבה הם ודחטים הם אין טעם לחלק ביניהם. אבל לפי התוס' א"ש כפשוטו דמזאת תורת המנחה ילפינן כל המינים.

רק שעורים דמאכל בהמה יש למעט וא"כ א"צ קרא לתריבה דחטים. וזה פוננת התוס' בד"ה אם אינו עגנו ע"ש.

ולא פרש"י משום דמנחת מאפה אינו נקראת תריבה פנ"ל פשוט: שם בגמ' מנין שאין חולקין מנחות פנגד זבחים. פירש"י שלא יאמר פהו לתבירו כו'.

ומסופק אני אי הפי' דאפי' שניהם מתרצין בהכי א"י לחלוק. דקשה ע"ז הלא במתנה ודאי יכול א' ליתן חלקו לתבירו ונהי דלית בי' קנין לקדש את האשה מה נ"מ בזה **במשנה ספ"ג דבכורים אי' דחולקין בקדשי המקדש.

וכ' הר"ש בתי' ב' דהא דאמרי' ה"א דאין חולקין היינו לענין שיהא שאלו לקדש בו את האשה ומה"א מיתי לה בפ"ב דקידושין. וכ"מ בתוס' בשבת (קמ"ט): אכן דבריהם תמוהים מהא דאי' בב"ק (ק"י): דאין חולקין גזל הגר פנד גזל הגר משום דאשם קריא רחמנא.

והרי בגזל הגר יכול לקדש בו את האשה. א"כ ע"כ צ"ל דפי' אין חולקין בפשוטו שאין רשאין לחלוק זה נגד זה.

וכמ"ש הר"ש שם בתי' אחר: וכ"מ בתוס' בקידושין (נ"ג).

(ולפ"ז שפיר יש להקשות פנ"ל דלהוי פנותו זה לזה במתנה. אולם מצינו כה"ג בריש פ"א דמעשר שני.

וע"ש בירושלמי ובתוספתא דבבב"ב חליפין אסור ובמתנה שרי. א"כ גם כאן י"ל פנ"ג: **

א"כ פשחולק עמו מנחה פנגד זבח להוי פנותו זה מנחתו במתנה לתבירו ותבירו גותן לו במתנה זבחו. ודוחק לומר דגז"ח הוא לאסור כה"ג ולכן אפשר, לפרש דעיקר הלימוד הוא שאין א' יכול לכוף את תבירו לחלק מנחה פנגד זבח דלולי הפסוק הו"א דיכול א' לכוף את תבירו ע"ז פמו שפופין על מדת סדום פינון דאין בחלק משהו של המנחה פדי אכילה ושותפין כה"ג יכול א' לכוף לתבירו בדינא דגוד או אגוד פינון דאין בו פדי חלוקה.

קמ"ל קרא דהלכה פה הוא שיחלקו בכל מנחה בפ"ע וכעין דמצינו (בפאה פ"ד) א' אומר לבזו וצ"ט אומרים לחלק לזה שומעין שאומר פהלכה. וז"ש רש"י שלא יאמר הפהו לתבירו, פי' פשהשני מעכב.

אבל אם פל הפית אב מרוצין לחלוק מנחה פנגד מנחה או זבח אפשר דרשאין וצ"ע בזה לדינא: בתוס' ד"ה חטים כו' לכה נראה דדוקא ה"א כו' דבריהם דחוקים מאוד פינון דלגבוה מקריבין למה יהי בזיון לפהו לאכול השירים.

ותמהני על התוס' וכי פעורה היא זו דאמרינו בגמ' לקמן דעומר ומנחת סוטה פינון דבאים רקלהתיר ולברר עזון לא קרינו בהו ואכלו וגו' אפשר פיפר בהם. א"כ גם ה"א י"ל דנתפזין הגמ' לזה: דף עג ע"א פרש"י ד"ה יכול כו' קדשים קלים שקלים פנגד תודה.

צ"ע הא שלמים פנגד שלמים נמי אין חולקין כמ"ש הרמב"ם (פ"י מה' מעה"ק) ואע"ג דליכא קרא ע"ז. מ"מ משמע דכל הקרנות שוין למנחות בהאי דינא.

והכ"מ שם כ' דכן הוא בתוספתא (פ"א דזבחים) ע"ש: בתוס' ד"ה זה גזל הגר. וקשה לפירושו וכו' מיהו צריך לדקדק וכו' ונראה דבזה מנושב שפיר פירש"י דהתם בזבחים.

דבאמת עיקר הפרטים נאמרו מפני מחלוקתו של קרח. לכן עיקר הילפותא ה"א לרבות הני מילי הוא מדכתיב לכל ולהכי גבי אשר ישיבו דאמרי' זה גזל הגר דלא פתיב פל ליתורא שפיר כתב רש"י דלא קשה דבהדיא פתיב בי' דבזה שוב י"ל דלא נכתב רק מפני מחלוקתו של קרח.

והברייתא דלוי מפרש מה דכתיב אשר ישיבו דזה גזל הגר אבל לא יתורא היא פנ"ל: ע"ב בגמ' ע"מ שיתפטר בהו ישראל כו'. לכאורה קשה פשיטא מאי קמ"ל *לכמ"ש התוס' בנזיר (ס"א).

(דבנזירת ממעטינו מלעולה דאין מקבלין ממנו אפי' הפרישו לישראל י"ל דאיצטרף ה"א לאשמעינו דשאר קרנות מקבלין ולא גמרינו מנזירות. אף ז"א דהתוס' כתבו פן לריה"ג אבל לרע"ק דלא דריש לעולה פרט לנזירות שוב פשיטא וא"צ קרא: ** וי"ל דבאמת יש להקשות על קושית הגמ'.

דנהי דאם הביא שלמים מקריבין אותה עולה פדאמר ר"ה. מ"מ ה"א תני שהתנדב להביא שלמים נותנים לו עצה שיתנונו לישראל דבאופן אחר א"א להקריב שלמים.

וא"כ י"ל דכן הוא באמת פנונת הגמ' דעצה קניהיב לי' התנא להקנותו לישראל או לכהן ויוכל לקיים נדרו: שם בגמ' מתיב ר"ש אלו מנחות כו' משמע בגמ' דלר"ה אפי' מנחות שבהיא אין נקמצות. ונראה דכמו בשלמים נעשה עולה ה"ה ב"י: נעשה פמנחת נסכים דהא קיימ"ל דמתנדב אדם מנחת נסכים והיא פליל.

וכ"כ רש"י בהדיא דלר"ה ה"ה מנחה פליל היא וכ"כ התוס' (לעיל ס"א:): ע"ש. אכן הרמב"ם (פ"ג מה' מעה"ק) הביא הך דר"ה דשלמים שלקחם מקריבין עולה משום דלבו לשמים.

ויקצת קשה דלא הביא הך קרא דאשר יקריבו לעולה. ומשמע עכ"פ דס"ל דטעמא דקרא ג"כ משום דלבו לשמים.

ופסק ג"כ שם דאין מקבלין מהם מנחה. ולא פתיב דאם הביא מקריבין אותה פליל. ואפשר טעמו משום דלא מצינו פליל רק בנסכים ומעכו"ם אין מקבלין מנחת נסכים. ממילא פינו דלבו לשמים א"א פלל לקבל ממנו לא לקמוץ ולא להיות פליל.

ויותר נראה דלמאי דמסקי' אר"י ל"ק ה"א ריה"ג ה"א רע"ק י"ל דר"ה דוקא בשלמים קאמר ולא במנחות פינו דאין מקריבין מנחות פלל. רק שלמים קאמר ר"ה מסבא דנעשה עולה.

וכ"נ דעת הרמב"ם שהביא דינו של ר"ה דהכא מלבד מה שהביא דאין מקבלים מנחות ושלמים מעפוי"ם. ע"כ דס"ל דעיקר חידושו של ר"ה היא דנעשה עולה משום דכוננתו לשמים.

ונקא בס"ד ס"ל להגמ' דה"ה מנחות ולא להמסקנא. ולפי המסקנא גם האי פרייתא דנתנו לכהן אוכלו הפהו איפא לאוקמא כריה"ג.

ומ"מ הביא הרמב"ם הך דינא ע"מ שיתכפר בו פהו משום דנראה הדין אמת לכו"ע: שם בגמ' שנודרין נדרים ונדבות פישראל. צ"ע אי פאמת גם נדר שייך בהו דאם אמר הרי עלי מחויב לקיים נדרו.

וכן משמע קצת מהא דממעט אח"כ נזירות משמע דנדר שייך בהו. **עי' בירושלמי (פ"ט דנזיר) דאין עפוי"ם בבל יחל ופליגי בהא אמוראי שם.

ובתוס' בע"ז (ה') בזה המל"מ (פ"י מה' מלכים) ע"ש: ** ובזה הי' מיושב קושל' התוס' דלמה לי איש איש תיפוק לי' מדכתיב גבי בע"מ ומיד בן נכר לא תקריבו מכל אלה כו'. ולהג"ל י"ל דמרבא משמע דמחויב לקיים נדרו והגרע"ק תמה עליהם מסבא.

וכבר האריף האי קרא לומר דשייך בהם נדרים. מיהו קשה דמנ"ל הא פאמת דהאי קרא בהקרבנות קרבן הוא דכתיב אבל שיהי' עליו חיוב כל יחל או מצוה דכל הינצא מפיו יעשה מאיזה טעם נימא הכי.

לכן קרוב יותר לומר דלישנא בעלמא נקט הש"ס נדרים ונדבות לומר דבין הביאן בנדר או בנדבה מקבלין מהם אבל לא שיהי' עליו דין נדר. ולקמן בנזירות ממעט דאפי' רוצה לנהוג נזירות אין בזה פלוג.

ואין מקבלין ממנו קרבנות דנזירות: שם בגמ' והאי פרט לנזירות מהכא נפקא וכו'. לכאורה נראה דלאו דנקא נקטו השושפאי על ריה"ג.

דלרע"ק קשה טפי פיון דממעט כל הקרבנות למה לי קרא בנזירות בנ"י למעט עפוי"ם. ויש ליישב קצת דלרע"ק דכל הקרבנות אין נוהג בהן חוץ מעולה.

גם המקשה הי' יודע דקרא דבנ"י אחי למעט שאין נוהג בהן איסור נזירות דממאי דלא מיייתו קרבן אין ראי' שאין בהן דין נזירות דהא כל קרבן לא מיייתו. רק לריה"ג דכל הקרבנות מקריבין רק נזירות אין מביאין א"כ מסתמא משום דלאו בנ"י נזירות הם.

א"כ ה"ה לדין נזירות דאין נוהג בהן. וע"ז תירצו דאעפ"כ הו"א דדין נזירות שייך בהו פנ"ל.

ולכאורה קשה על התי' דגמ' דהא סגי בקרא דבנ"י דכיון דאין בו דין נזירות ממילא ליפא קרבן ולמה לי קרא לעולה פרט לנזירות ** כן הקשה בק"א בתו"כ פ' אומר ותי' דאתא קרא למעט דאפי' הפרישו לצורך נזיר ישראל אין מקבלין ע"ש ונעלם ממנו במחכ"ת דברי התוס' בנזיר (ס"א:): שפתבו פן אכן בירושלמי (פ"ט דנזיר) איתא דבכה"ג אינו אלא פפורע חובו דנזיר ע"ש ובשירי קרבן: ** וי"ל דאי לאו דכתיב לעולה הו"א דלקף כתיב בנ"י בנזירות משום דכעפוי"ם ליפא הקרבנות הפתובין בפרשה אבל דין נזירות איפא.

אָבֿל הַשְׁתָּא דְּמַמְעֵט קָרְבָּן נְזִירוֹת מְלַעוּלָה א"כ ע"כ מְמַעֵט בנ"י כֵּל דִּין נְזִירוֹת כַּנ"ל קִצְתָּ: שְׁם בַּגְמ' אב"א רע"ק עוֹלָה וְכֵל חֲבִירְתָּה לְכַאוּרָה קִשְׁה לרע"ק לָמָּה לִי הָאֲזָרְחָ לְמַעַט עֲפוּ"ם מְנֻסְכִּים. ונ"ל דְּבִאֲמַת עֵיקָר קָרָא דְהָאֲזָרְחָ יַעֲשֶׂה כִּכָּה אֲתִי לְרַבּוֹת נְסֻכִּים בְּנִדְבָה כְּדָאִי לְקַמְן (ק"ד).

(דְּהַפִּי' כֵּל הָאֲזָרְחָ הוּא אִפִּי' שְׁלֵא הִבִּיא קָרְבָּן יַעֲשֶׂה כִּכָּה מְנַחַת נְסֻכִּים. רַק מִמִּילָא אִימְעֵט עֲפוּ"ם וְלֹא יִתּוּרָא הוּא: שְׁם בַּגְמ' אר"ש וכו' נֶאֱמַר כְּמִנְחָתוֹ וכו'.

יֵשׁ לְעֵינֵי לר"ש מנ"ל הָא דְעֵבּוּדָתוֹ כְּשֶׁרָה בּוֹ דְמַסִּיק הַגַּמ' לְקַמְן דְּבָא לְרַבּוֹת אִפִּי' עוֹן דְּבִנְדוּן. וְאֶפְשָׁר בְּאֲמַת ר"ש חוֹלֵק עַל זֶה דְאִינוּ מְכַפֵּר בְּעֲצָמוֹ עוֹן דְּבִנְדוּן.

אוֹ דס"ל דְאִין צְרִיף קָרָא עַל זֶה דְאִין סְבָרָא לְחֻלְקָא בֵּין שְׁגָגָה לְזָדוֹן. וְתַמְהַנִּי עַל הַרְמַב"ם שֶׁהִשְׁמִיט זֶה הַדִּין כֵּינּוֹן דְקִי"ל כְּחֻמְסִים דְפְלִיגֵי אר"ש וְהַצְרִיכוּ קָרָא לְרַבּוֹת דְמְכַפֵּר בְּעֲצָמוֹ אִפִּי' בְּזָדוֹן.

הו"ל לְהַרְמַב"ם לְהִבִּיא זֶה הַדִּין בְּזָדוֹן אַע"ג דְּהִבִּיא (בפ"ד מה' כה"מ) הֵף דְכִהֵן מְבִיא חֲטָאתוֹ מ"מ בְּזָדוֹן רַבּוּתָא אַחֲרֵת הִיא כְּדַמְסִיק הַגַּמ' וְהו"ל לְבָאָר בְּפִירוּשׁ דְגַם בְּמִזִּיד מְבִיא] וצ"ע: דָּף עַד ע"א בַּגְמ' אָף כָּאן בְּכֻלִּיל תְּקַטֵּר כו'.

אִין מוּבָן דְהֵלָא כְּתִיב וכו"מ כֵּהֵן כֻּלִּיל תְּהִי'. וְהִרְאָב"ד בְּתו"כ פִּי' דְכֻלִּיל תְּהִי' הו"א שְׁנֹשְׁרַף בַּחוּץ וְרַק הַקּוֹמֵץ בְּהַקְטָרָה וְכֵן פִּי' הַק"א] וְזֶה דְיוֹסָק.

וְיִוְתֵר נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְכֻלִּיל תְּקַטֵּר הַפִּי' לְהַקְטִיר בְּיַחַד כֵּל הַמְנַחָה. וְלֹא לְהַקְטִיר הַקּוֹמֵץ בַּפ"ע וְהַשִּׁירִיִּים בַּפ"ע (דָּאִי מְכֻלִּיל תְּהִי' הו"א לְהַקְטִיר הַשִּׁירִיִּים בַּפ"ע אַחֲרֵת הַקְטָרָת הַקּוֹמֵץ]: בְּתוֹס' ד"ה אִי דְלִמְטָה כו' וְקִשְׁה א"כ הוּי גִּפְסָל בִּינְצָא.

אִינִי מְבִין דְבְרֵיהֶם כֵּינּוֹן דְהַמְצָוָה כִּף הִיא מַה לִּי דְנִפְסָל הֵלָא כְּבָר קָמִץ הַקּוֹמֵץ וְהַקְטִירוֹ. וְגַם מַה שְׁפִיטְמוּ הַתּוֹס' דְהִיא בְּעֲזָרָה מְקוּם דְפָרִים גְּשֻׁרְפִין צ"ל דַּט"ס הוּא בְּתוֹס'.

וצ"ל דְפָרִים שְׁנִפְסָלוּ גְשֻׁרְפִין דְהִינּוּ שְׁלֵא כְּמַצְוֵתָן. דְהַנְשֻׁרְפִין כְּמַצְוֵתָן הוּא מַחוּץ לְמַחְנָה.

עִי' מ"ש בצ"ק דְהַתּוֹס' אֲזַלִּילִישִׁיטְתֶּם בִּיבְמוֹת (ק') דְהִכָּא נְמִי הוּי כְּמוֹ פְסוּלוֹ בְּבַעֲלִים] וְגַם הִיא גּוּפָא, קִשְׁיָא כֵּינּוֹן דְהַתּוֹס' ס"ל דְהוּי כְּמוֹ שְׁנִפְסָלוֹ א"כ מֵאִי קִשְׁיָא לְהוּ דְנִפְסָלוּ בִּינְצָא. גַּם מ"ש עַל פִּר"ת וְלֹא יִתְכֵּן אִין מוּבָן דְהִכָּא לֹא אֶמְרוּ דְנִשְׁרְפִין בְּבֵית הַדְּשָׁן רַק מִתְפָּזְרִין וּמַה בְּכִף דְצוּנָן הוּא (וְכֵן תִּי' בַּבַּה"ז).

מִיָּהוּ לַמ"ש הַתּוֹס' הַנ"ל בִּיבְמוֹת דְהוּי כְּקִדְשִׁים שְׁנִפְסָלוּ דְמַצְוֵתָן בְּשִׁרְיָפָה א"ש]: ע"כ בַּגְמ' וּמֵאִי בְּזוֹ לְאַפּוּקִי מְדַשְׁמוּאֵל כו' וּמְזוּלְפוֹ ע"ג הָאִישִׁים. קִצְתָּ קִשְׁה דְהָא וְדָאִי שְׁמוּאֵל לֹא פְלִיג אֲמַתְנִיתִין.

רַק דְשְׁמוּאֵל ס"ל כַּר"ש דְדָבָר שְׁאִין מְתַכְּנִין שְׁרִי וּמוֹדָה דְלר"י דְדָבָר שְׁאִין מְתַכְּנִין אֲסוּר אִינוּ מְזוּלְפוֹ ע"ג הָאִישִׁים כְּדָאִי בְּזָבְחִים (צ"א:) ע"ש. א"כ מנ"ל לְאַפּוּקִי מְדַשְׁמוּאֵל דִּקְלָמָא מְתַנִּי' כַּר"י אֲתִיָּא.

וצ"ל דלאו דוקא קאמר לאפוקי מדשמואל רק הפנונה לאפוקי ממ"ד מזלפו לאישים. ומשום דלא נמצא מפורש דלר"ש מזלפו לאישים רק בשמואל דקאמר הכי נקט לאפוקי מדשמואל.

אבל לדינא באמת אין ראי' מכאן לדחות הך דשמואל. והנה הרמב"ם (פט"ז מה' מעה"ק) פסק דלא כשמואל וכתב שם הכ"מ דסמך אסוגיא דהקא וצ"ע כנ"ל: שם בגמ' מסייע לי' לשמואל דאמר המתנדב שמו קומצו ושיריו נאכלין כו'.

גם בכאן קשה לי מנ"ל ממתני' כשמואל דילמא מתני' אתיא כר"ש בזבחים שם דאין מתנדבין שמו (משו"ה לא מצי תני במתני' נדבת שמו) ולעולם אליבא דר"ט דמתנדבין שמו כולו לגבוה.

(דמ"ש רש"י דבזה דקתני במתני' אתי לאפוקי שמו. אין מוכן דהא אתי לאפוקי נסכים מאידך דשמואל): שם בגמ' ומאי בזה לאפוקי ממ"ד שתי הלחם הבאות בפ"ע כו'.

קצת קשה פיון דגם לחם בפ"ע נכלל בהך מתני' א"כ האיכא נמי ביפורים דהפל לפהנים. דבלא"ה הו"א דמתני' בקרבן מיני וביפורים לאו קרבן הוא רק מתנה לכהן אבל שתי הלחם בעצמם נמי לאו קרבן נינהו רק תנופה כביפורים.

ואולי משום דביפורים צריכין קרבן א"כ יש בהו חלק לגבוה ג"כ. ודוחק הוא דהא לחם הפנים ג"כ תני במתני' אע"ג דבזבחים נכלל בפ"ע: ברש"י ד"ה פי קמיבעיא לי' כו' אימורים מזבח של פהן כו'.

תמוה דכף לי אימורי זבח של ישראל כמו של פהן דכל דכליל תהי' הוא בלא תאכל. ונראה דט"ס הוא ברש"י ותיבות אלו מזבח של פהן הוא גליון מאיזה תלמיד טועה: בתוס' ד"ה קומצו ושיריו נאכלין כו' יין צליל היא נאי אפשר לקמוץ.

איני מבין דבריהם דהא מפורש בזבחים (צ"א:): החלוק. דמתנדבין שמו נלמד מקרבן מנחה לכן דינו כמנחה בקמיצה אבל יין נלמד מאזרח דכתיב בנסכים.

[פדאי' לקמן (ק"ד.) ונהגם דבתו"כ יליף גם הך דמתנדבין יין מקרבן וכמ"ש התוי"ט לקמן (פי"ב)].

מ"מ בגמ' לא מייתי הך דרשא רק גבי שמו. אבל יין ילפיון מאזרח] ע"ש משו"ה דינו כנסכים אבל טעם התוס' אינו מוכן דיכולין להקדישו ולקמצו: במשנה והחלות בוללן.

כתב הרע"ב במנחת מאפה. והתוי"ט עמד בזה דפלוגתא דרבי נחמיה הוא גם במחבת ובמרחשת פדפי' רש"י.

ולכאורה הי' שיטת הרע"ב נכונה. פיון דמפורש בקרא במחבת סולת בלולה א"כ י"ל דרבי חולק דוקא במאפה תנור דכ' חלות בלולות.

נחמיה מדמי מאפה למחבת. אבל במחבת י"ל דכ"ע מודים דבולל סולת.

אך לשון הברייתא דבתו"כ ובגמ' משמע פרש"י דפליגי גם במחבת. ונראה דלהכי פי' הרע"ב סיפא במאפה משום סיום לשון המשנה והשאר נאכל לפהנים משמע דמיירי במאפה.

דאי בַּמַּחְבֵּת וּבַמַּרְחֻשֶׁת אֶפְתִּי אֵיכָּא יְצִיקָה עַל הַפְּתִיתִין וְלָמָּה אֵינוּ יוֹצֵק אֶז כֹּל הַשְּׁמֹן הַנִּשְׁאָר א"ו בַּמַּאֲפָה מִיִּירֵי דא"צ יְצִיקָה נ"ל: דָּף עה ע"א בגמ' יְכוּל שְׂאֵנִי מְרַבָּה אָף נְשִׁיתִי הַלָּחֶם וְלָחֶם הַפָּנִים לַפְּתִיתָה.

צ"ע לָחֶם הַפָּנִים מְהִיכֵי תִּתִּי לְרַבּוֹת הָא לָא אֵיקְרֵי מְנַחָה (וכמ"ש התיו"ט לעיל (פ"ה מ"ג). ולמ"ש לעיל (נ"ט).

(לְתַרְצֵי קְוִשֵׁי הַתִּיּוֹט הַנְּ"ל א"ש פֶּאן וּכ"מ בְּרִש"י פ' אָמֹר דְּהֵבֵא מִן הַתְּבוּאָה נִקְרָא מְנַחָה ע"ש]: ע"ב בַּמַּשְׁנָה מְנַחַת פֶּהֶן מְשִׁיחַ לָא הִי' מְקַפְּלָה. וּמְסִיק בַּגְמ' דְּמְקַפְּלָה לְשָׁנִים וּפִירֵש"י מְשׁוּם דְּהָוִי רַק חֲצִי עֶשְׂרוֹן.

מְשֻׁמַּע דַּס"ל כְּשִׁיטַת הַרְמַב"ם (פ"ג מה' מעה"ק) דְּהִי' מְחַלֵּק הִי"ב חֲלוֹת לְחֻצָּאִין מִחֻצִּיתָן בְּבִנְיָן וּמִחֻצִּיתָן בְּעָרְב. אֲבָל הָרֶאֱבָ"ד שֶׁם חוֹלֵק עָלָיו דְּשִׁשָּׁה חֲלוֹת מְבִיא בְּבִנְיָן וְשִׁשָּׁה בְּעָרְב.

וא"כ קָשָׁה מ"ט לְחַלֵּק בֵּין מְנַחַת פֶּהֶן מְשִׁיחַ לְשִׁשָּׁה מְנַחַת פֶּהֶנִּים. וּמְצָאֵנִי בְּפִי הָרֶאֱבָ"ד בְּתוֹ"כ (פ' צו שֶׁם) הַטַּעַם דְּבְּכָל הַמְּנַחָחוֹת דְּרִישֵׁינָן פְּתוֹת שָׁנִים פְּתִים שָׁנִים.

אֲבָל בְּחֻבִּיתִין כְּתִיב תּוֹפִינֵי מְנַחַת פְּתִים מְשׁוּם הֵכִי מְקַפְּלָה רַק לְשִׁתִּים וְהוּא נִכּוֹן: שֶׁם בַּגְמ' הִי' עוֹמֵד וּמְקַרִּיב מְנַחָחוֹת. פִּירֵש"י מְנַחַת הָעוֹנָם.

וְתִמּוּהַ דְּבַעֲוֹמָר לֵיכָּא פְּתִיתָה (דְּהֵא נִקְמַצְתָּ בְּלֵא אֶפִי) אֲבָל הָא ל"ק דְּשִׁמָּא מִיִּירֵי בַּמְנַחַת סוֹלֵת דְּלֵיכָּא פְּתִיתָה כַּמ"ש רִש"י בְּפִי הַחֹנֶמֶשׁ וּבְמִזְרְחֵי שֶׁם דְּדוֹקָא הָאֶפְוִיּוֹת בְּעֵי פְּתִיתָה]. דִּי"ל דְּמְשֻׁמַּע לִר"י דְּעֵיקָר הַבְּרִייתָא דְּקַתְּנֵי דְּמְבַרְרָה הַמוֹצֵיא הָא קַמ"ל דְּשִׁינָה בְּפְּתִיתִין הַמוֹצֵיא אֲבָל לְפִירֵש"י קָשָׁה.

ומ"ש רִש"י בְּסֻמוּף דְּאֶפִי מְנַחַת הָעוֹנָם פּוֹתַת תְּמוּהַ וּצ"ע]: שֶׁם בַּגְמ' בְּבֵא מְלָחֶם גְּדוֹל. לְפִירֵש"י הָעֵיקָר חֶסֶר מִן הַסֶּפֶר דְּמִיִּירֵי שְׁעֵדִין הַלָּחֶם לְפָנֵינוּ.

ולע"ד י"ל כְּפִשׁוּטוֹ דְּכָל שֶׁהִי' גְּדוֹל חָל שֶׁם לָחֶם עָלָיו וְלֵהִיכֵי מְבַרְרָה הַמוֹצֵיא. אֲבָל בַּמְנַחָחוֹת דְּעוֹמְדִין לְפְּתִיתָה וְא"י לְאֶכּוֹל כָּלֵל קוֹדֵם פְּתִיתָה דוֹמָה לְאוּפָה מִתְחַלֵּת פְּתִיתִין קִטְנִים וְאִין עָלֵיהֶם שֶׁם לָחֶם.

וְהִנֵּה לְכַאוּרָה לְמַסְקָנָא דִּר"ש דְּלֵא בְּעֵי פִירוּרִין כְּצִית] נָמִי נ"מ בְּבֵא מְלָחֶם גְּדוֹל דְּבִהָא אֶפִי לֵיכָּא עַל הַפְּתִיתִין תּוֹרִיתָא דְּנִהְמָא מְבַרְרָה הַמוֹצֵיא אָף הַרְמַב"ם (בְּה' בְּרַכּוֹת פ"ג) לָא הִבִּיא כָּלֵל הַחִילּוּק בֵּין בָּא מְלָחֶם גְּדוֹל אִי לָא: בְּתוֹס' ד"ה חֲבִיצָה כו' וְהֵא בְּסֻמוּף מִיִּיתִי עָלָה לִיקַט מְפוֹלָן וְשֶׁם לֵיכָּא שׁוּם טִיגוֹן.

מִיָּהוּ רִש"י פִי' בְּבְרַכּוֹת (ל"ז): דָּגַם שֶׁם בַּמְנַחָחוֹת מִיִּירֵי. וּמָה שְׁהַקְּשׁוּ תוֹס' לְקַמְן דְּמְנַחָחוֹת אֶסוּר לַעֲשׂוֹת חֶמֶץ.

י"ל דַּמ"מ צָרִיף לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּהָוִי לָחֶם חֶמֶץ לְהַתְּחַיֵּב עָלָיו הָאוּכְלוּ כְּרַת. וּמִיָּהוּ קִצַּת קָשָׁה בַּמְנַחָחוֹת לָמָּה יוֹצֵא יְדֵי מִצָּה הָא אֵינוּ מְשׁוּמָר לְשֶׁם מִצָּה.

ואפשר דמנקה בע"פ פיון דעומד לאכילה שומרה מיד לשם מצה ג"כ. והא דאינה נאכלת בכל מושבות [כמ"ש הר"י והרשב"א בבבבכות] אפשר דהאי תנא ס"ל דיוצאין בשל בפורים ומעשר שני ג"כ.

ומה שיקשו עוד דבבבכות משמע דבאין פרוסות קנימות אין מבבבכות המוציא אפי' גש פרווין כזית. איני מבין דברייהם דהא רש"י פ"א בבבבכות שם פרוסות קנימות שלא נמחו בבבבכות.

א"כ שפיר מייירי הקא ג"כ בפרוסות קנימות שלא נשתנו הפירוורים בבבבכות מלפניו שיקו תחלה. ונה חשיב פרוסות קנימות ותו לא מדי.

וא"כ גם מה שהוסיפו להקשות מדר"י דמחזירין לסלתן דנדאי אין פרוסות קנימות. אינו מוכרח דכל שלא נשתנו מצד הבבבכות חשיב פרוסות קנימות: בא"ד ומפרש ר"ת כו'.

נראה דכוננתם דאפי' לחם אפוי בתנור כשנעשה ממנו א"כ פירוורין נאכלו כמו שיקו פליגי בהו נמי ר"י ור"ש וכמ"ש התוס' בבבבכות (ל"ט. ד"ה פת צנומה) דבבבכות ג"כ תנא ל[חם].

ומה דנקטו שנדבק בדבש משום דחביצה פן היא וכן המנהג לאכול פרוורין ע"י אינה דבק. אבל אה"נ באכלן בעינייהו פליגי דאל"כ הדרא קושיא מהא דמייתי מליקט מפולן כזית לזכותי [אכן הרי"ו והרא"ש שם לא כתבו פן].

וע"ש במעדני יו"ט שיקשה עליהם כנ"ל. וכן בפנ"י: דף עו ע"א במשנה שיפה ובעיטה בחטין פירש"י פדי שישרו קליפתו.

נראה לפרש דע"י השיפה ובעיטה מתרפף החטה ולכן בשעת טחינה תוסר הקליפה בנקל. דרחוק לומר דנשרית הקליפה מיד דא"כ תפול ותתפזר הקמח קודם הטחינה.

וגם מהו שיעור ג' מאות הלא אם נשרית הקליפה בפחות נמי סגי. רק הפ"א כמ"ש דע"י ז מעבנר הקליפה בשעת טחינה וכן י"ל ברמב"ם פ"ז מה' אסוה"מ [אף בפ"א המשנה פ"א לנקות הפסולת שנדבק בחטה והנה לאנתבאר בגמ' אי במנחת שעורין ה"א ג"כ שיפה ובעיטה].

ולמ"ד שיפה ובעיטה בחטין י"ל דקאי גם על מנחת סולת. וגם מנחת העומר דחטה לאו דוקא ה"ה שעורין.

אבל למ"ד בבבבכות צ"ל דכל המנחות הנאפות קאמר: שם בגמ' בעי ר"י אמטוי ואתויי חד כו'. אי נימא אמטויי חד ואתויי חד צריכין לפרש שף אחת פ"א אמטויי ואחר הבעיטה שף היינו אתויי.

ולפ"ז אפשר לומר דמודה ר"י דשיפה סגי באמטויי לבד או באתויי לבד. דהא לא מפורש דצריף להיות מוליה ומביא והפל בכלל שיפה.

רק בזה מסופק ר"י אי מוליה ומביא יחשב לשנים או לחד. אבל הבאה או הולכה גרידא מיחשב שפיר שיפה כנ"ל.

אף ברמב"ם לא משמע פן ע"ש: שם בגמ' דאפרשינהו בלישה. לכאורה הלשון תמוה דעיקר התירוץ הוא דמלבד הד' חלות אפה עוד ד' קטנות לתרומה.

א"כ הול"ל ד' דקאמר שמואל חוץ מן התרומה. ומה זה דמשני דאפרשינהו בלישה הלא גם המ' חלות מפריש בלישה.

ולכן הי' נראה דס"ל להגמ' דא' מן פל קרבן צריף להיות מן עשרה ונקא פכל מעשר דהוא א' מעשרה. ולהכי מוקי לה דקודם אפי' הי' מ' והפריש אז התרומה.

ואח"כ חיבר התשעה ואפאן אחת וכן בכל הד' מינים. וכן מצאתי בפ"ה ה"ה וקרא"ש בנדריים.

אף משמעות הרמב"ם (פ"ט מה' מעה"ק) אינו פן וצ"ע לדינא: ע"ב בגמ' אר"ה מנחת מאפה שאפה חלה א' יצא כו' הריא פליגי. תמהני למאי דמסקינן לעיל דחלות דתרומה הי' לבד הארבע.

א"כ שפיר הוי מצות לשון רבים דעכ"פ יש שנים בכל מין גדול וקטן. אבל במאפה קמ"ל ר"ה דאפי' אחת ממש יצא כיון דכתיב מצת חסר ומנ"ל דפליג אדשמואל.

והרמב"ם (בפי"ג מה' מעה"ק) השמיט האי דינא דר"ה רק הביא סתם ריבוי בחלות או חסר פשר. וצ"ע דהו"ל לפרושי דסגי בחלה א'.

דלולי הדרש דמצת חסר הו"ל למילף מלחמי תודה דצריף עכ"פ להיות ב' חלות דמה"ט קאמר ר"ה הטעם דמצת חסר פתיב. לכן נראה דהרמב"ם הבין פ"ה הגמ' דעיקר הקושיא היא דלמה לי' לר"ה הטעם דמצת חסר הלא פל הדין דבעי עשרה חלות גלמד מתודה ושם סגי ד' חלות א"כ נהי דשם צריף שנים בכל מין היינו מפת התרומה.

אבל מצות עשרה רק לכתחלה. א"כ בפשר מנחות פשיטא דסגי בא' משו"ה אפרי' דפליג אדשמואל.

וממילא לדין דהלכה כשמואל פשיטא דסגי אפי' חלה א' במאפה ודוק: שם בגמ' לחם הפנים כיון כו' מישן קאתי. צ"ע אי באין מן החדש בשבת שסמוף לקציר חטים אי יצטרף להיות מגופה ביותר ומיותר מסאה ג"כ.

ולמה סתם התנא ותני דלחה"פ עשרון לסאה ובי"א נפה ואפשר דמצנה להביא מן הישן דהם מןבחרים ביותר. אף לא הובא דין זה בגמ' ורמב"ם וצ"ע: שם בגמ' פל המנחות שריפה במדת עשרונים כו'.

לפי התוס' אפשר דדוקא במנחת נסכים פסול משום דכ' פכה. ומדברי הרמב"ם (פי"ב ממעה"ק) משמע דבמנחת חובה מיירי ע"ש ובכ"מ שם.

אבל בנדבה כיון דיכול לנדב הרבה עשרונות בכלי א' י"ל דה"ה עשרון ומחצה ג"כ (ולקמן ק"ג.) דתנו במתני' האומר הרי עלי עשרון ומחצה יביא שנים ע"ש מ"ש בזה] וצ"ע: שם בגמ' ריפה במדת סאין כו'.

אפשר דקמ"ל דהו"א כיון דהלכה שיהי' מפה וכה סאין א"כ הקמח היא סולת לפי מדה זו. וכשמרבה בסאין הוי יותר סולת ולהוי כמו ריפה במדת עשרונים.

קמ"ל דלא דמ"מ נקרא סולת גם עם הסובין רק דזה הוי מן המוכח טפי אבל מדת העשורונים אינו דוקא על הסולת שבו רק על כל הקמח כמו שהוא: שם במשנה העומר היא מנופה בייג נפה פירש"י הל"מ.

ולפי"ז היא נראה דס"ל דר"ש לא פליג בעומר רק בשאר מנחות (וברש"י כת"י בש"ס ווילנא פי' דר"ש פליג רק בלחה"פ]. אבל הרע"ב פי' דפליג בכולן וגם לת"ק אינה הלכה למ"מ רק מדרבנן להידור מצנה וכן מסתבר: שם בגמ' עליונה קולטת סובין תחתונה קולטת סולת.

לפירש"י היא ראשונה גסה וכל הנשארות דקות. ומדויק דרק ראשונה קולטת סובין. ולתוס' אדרבא פולן גסות רק התחתונה דקה. ומדויק דרק תחתונה קולטת סולת. וברמב"ם לא הוזכר מזה פלוג: שם בגמ' ת"ר ולקחת סולת כו'. הרמב"ם השמיט האי ברייתא לגמרי.

ואפשר שהבין דברייתא זו אתיא כר"ש ולהכי מיתי לה הגמ' על ר"ש. דלדין דצריך י"ג או י"ב או י"א נפה.

א"כ פולן נלקחין חטין שיהי' מנופה בכף וכו' נפות כפי המצנה ולהכי לא הביאו הרמב"ם. ומ"מ צ"ע לדחות מסברא ברייתא השנוי' בתו"כ וע"ש בפי' הראב"ד]: פרק שמיני דף עד ע"א בגמ' אמר שמואל אין מוסיפין על המדות יותר משתות ומסיק דמקרא גילף לה.

וצ"ע אי לפחות אין פותחין ג"כ יותר משתות. ואפשר דלפחות אין רשאיין כלל. דא"י לשנות רק מה שנמצא בפתוב דהוסיפו שתות פן יכולין לעולם להוסיף. בסמ"ע (סי' רל"א ס"ק כ"ח) כ' דלפחות רשאיין פמה שירצו.

ע"ש מילתא בטעמא]. אבל להוסיף פחות משתות משמע דיכולין.

דלשון אין מוסיפין יותר משתות משמע הא פחות מוסיפין וצ"ע בכל זה: ע"ב במשנה שיהיו כל הקרבנות שוין. נראה הפי' שיהי' מכל מין עשר חלות וכן פירש"י כת"י בש"ס ווילנא והרע"ב במשניות] ולשון רש"י שיהיו שוין בהפרכת תרומה אין מוכן לי: שם בגמ' ונילף מתרומת מדין.

לכאורה קשה פיון דקרא בא לפרש ולא לסתום. ומתרומת מדין לא גזע אי א' מנ' דהי' ללויים או א' מה' מאות שהי' לפהן.

ונראה פיון דכתיב הקא תרומה לה' ובתרומת מדין לכהן א' מה' מאות כתיב ג"כ תרומת ה'. לכן פשוט טפי למילף מתרומת פהן (וכן פירש"י כת"י בש"ס ווילנא] אף רש"י פי' א' מנ' וצ"ע.

שוב ראיתי ביומא (כ"ד.) דרש"י פי' מתרומת מדין א' מה' מאות ובתוס' פי' אחד מנ' וע"ש הטעם]: דף עח ע"ב בגמ' חוץ לחומת בית פאגי.

הרמב"ם בפיהמ"ש פי' חוץ להר הבית וכ"מ מפירש"י. ותמהני דא"כ מנ"ל לר"י דפסול פיון דלית לי' על בסמוף (מה בכף שהיא חוץ להר הבית] ולכן נראה יותר כפי' הרע"ב

דהיננו חוץ לירושלים פיון דתודה נאכל בכל העיר צריף להיות הלחם תוך ירושלים
נ"ל.

(וכן פירש"י ג"כ להדיא בפסחים (ס"ג):) וכן פאן ברש"י כת"י. וכ"מ ברש"י סוטה (מ"ה
ובסנהדרין (י"ד).

.)

וכפ"י זה משמע בב"מ (צ'.) ובפסחים (צ"א).

(דבית פאגי נקרא לפנים מחומת ירושלים ע"ש): שם בגמ' או לא' מבני חבורה. פתבו
התוס' דהיננו דוקא בפסח אבל בתמיד פשיטא דלא מיחייב משום א' מישראל.

וצ"ע בזה דהא לר"ל נדאי גם בתמיד שיניף איסור זה פיון דיש חמץ בעזרה לא' מישראל
נקרא שוחט על החמץ א"כ רחוק שיחלקו ר"י ור"ל בפ"י המשנה אי קאי גם על התמיד.
ולמה רחוק דבר זה להתוס' שיהא האיסור פל שנמצא חמץ לא' מישראל ואי משום דא"י
לידע ואם יש לא' בסוף העולם] נהוי ככל שנגג או אננס: שם בגמ' אין חוטין נמשכין
ממנה.

לכאורה נראה דאפי' לא קרמו פני' פל שפורסה ואין חוטין נמשכין נקרא לחם. אבל
מבחוץ דא"י לידע אי חוטים נמשכים דאסור לשברה דאם נפרס א' מן החלות צריף
להביא לחם אחר כדאי' לעיל (מ"ו).

(וע"ש ברש"י]. לכן יהיב התנא סימנא דקרמו פני' דאז נדאי אין חוטין נמשכין.

אבל אה"נ דלפעמים גם קודם קרימת פנים אין חוטים נמשכים. מיהו אפתי קשה דמשמע
במתני' דאם שחטו עד שלא קרמו לא קידש בנדאי אפי' לקולא דאין הלחם נפסל ביוצא.
וגם לזרוק הדם שלא לשם תודה. וכיון דליכא לחם.

דלכאורה לא גרע מיצא או נפרס לחמה דזורק הדם לשם שלמים פדלעיל (מ"ו.) ע"ש.
אכן לקמן במשנה שחטה שלא לשמה נסתפק לומר דכה"ג פסול לגמרי פיון שלא הי'
לחם בשעת שחיטה]. ולמ"ש עדיין מידי ספיקא לא נפקא אפי' חוטין נמשכים וקדש
הלחם.

וא"כ צריכין לומר דקרימת פנים עם שיעור דאין חוטין נמשכין זמן אחר להם. וכן נראה
ממ"ש התוס' דגם קרימת פנים דשבת פן הוא.

וכ"מ במרדכי ספ"ג דפסחים] וזה תימא דלפי הסברא פשהעיסה עבה נמשף שיעור דאין
חוטים נמשכין הרבה יותר מקרימת פנים. וצע"ג בזה.

והרמב"ם השמיט זה הדין [דפורסה ואין חוטין נמשכין] לענין לחמי תודה: שם בגמ'
אביי אמר דכו"ע לקרבן גדול כו'. פה הגירסא לפירש"י.

ונראה דלאביי אפי' אמר בהדיא לא לקדשו מ' אא"כ יקדשו פ'. מ"מ למ"ד דמקדשין
שלא מדעת קדשי מ' מתוך שמונים.

וא"כ הוּי מְצִי אַבְי לְמִימַר דְּבַהֲכִי פְּלִיגִי אֲבָל בְּסִתָּם י"ל דְּלִכּוּ"ע לְאַחֲרֵי תִּיבּוּת קְמַכּוּנִין. רַק דְּמִסְתַּבְּרָא לְאַבְי לֹמַר דְּבִסְתָּמָא לְקַרְפֵּן גְּדוּל גְּתַפּוּנִין.

אֲבָל יֵשׁ לְקַיָּים גִּירָסַת הַסְּפָרִים שְׁלִפְנֵינוּ דְּלִכּוּ"ע לְאַחֲרֵי תִּיבּוּת קְמַכּוּנִין וּפְלִגְתִּינָהּ בְּדַפְּנֵי לֹא יְקַדְּשׁוּ כּו' וּבכ"ש מְקַדְּשִׁין שְׁלֹא מִדְּעַת פְּלִיגִי וְאַבְי קִינְצָר בְּזֵה וְסִמְךָ עַל הַמְּבִין. וְהַרְמַב"ם (פ"ב מִפְּסוּה"מ) פּוֹסֵק כּר' זִירָא.

וְנִרְאָה הַטַּעַם דְּלַעֲלִיל (מ"ח.) מִשְׁמַע פְּשָׁטָא דַּגְמ' כּר' זִירָא: בְּתוֹס' ד"ה לְקַדְּשׁוּ כּו' הִינְנוּ הִיכָא שְׁיִתְּבַרְר כּו'.

כְּוֹנְנָתָם דְּדוּקָא אִם תְּלָה תְּנָאוּ בְּמִינֵי דְּעַתִּיד לְהַתְּבַרְר פְּגוּן אִם יָבּוּא חֲכָם לְכָאן (בְּעִירוּבִין ל"ו:) לְכֵן אִפִּי' בָּא כִּינּוּן דְּאַפְּשָׁר הִי' שְׁלֹא יָבּוּא. וְכִמוּ כֵּן בְּב' לְגִינּוּ שְׁאַנִּי עַתִּיד לְהַפְּרִישׁ אוֹתָן יִהְיוּ תְּרוּמָה.

וְאַפְּשָׁר הִי' שְׁיִפְרִישׁ לְגִינּוּ אַחֲרֵים רַק בְּסוּף הַפְּרִישׁ אֵלּוּ הַלְּוִינּוּ בְּזֵה אִין בְּרִירָה. אֲבָל הִכָּא אִינוּ מְבַרְר לְבִסוּף כְּלָל וְכִדְמַסְקוּ הַתּוֹס' דְּמַרְיָם לְכַהֵן מְפָל הַשְּׂמוּנִים א"כ א"צ לְבְרִירָה.

אֲכֵן הַרְמַב"ם כָּתַב דְּמַרְיָם רַק מִן אִיזָה מ' שְׁיִרְצָה. וְלְדַבְּרֵי צ"ע הָא בְּדִאוּרֵי תֵּיבּוּת אִין בְּרִירָה (וְכֵן הַקְּשָׁה הַלַּח"מ (פ"ח מִה' תו"מ) וְעִי' בְּבַה"ז פָּאן מ"ש בְּכּוֹנְנָת הַרְמַב"ם וְדַבְּרֵי אִינָם מוֹבְנִים): שְׁם בְּמִשְׁנָה שְׁחַטָּה שְׁלֹא לְשִׁמָּה לֹא קִינְדֵשׁ הַלְּחָם.

יֵשׁ לַעֲיִין אִי הַתּוֹדָה כְּשֶׁרָה כִּינּוּן דְּהוּי בְּלֹא לְחָם. וְכֵן בְּהַךְ דְּלַעֲלִיל דְּלַחְמָה בְּחוּץ דְּלֹא קִינְדֵשׁ. י"ל דְּגַם הַתּוֹדָה פְּסוּלָה וְהַגַּם דְּאִיתָא פ"ק דְּזִבְחִים (ד'.) תּוֹדָה שְׁשִׁחַטָּה לְשֵׁם שְׁלָמִים כְּשֶׁרָה וְאֵע"ג דְּלִית לָהּ לְחָם.

וְדוּחַק לְאוּקְמָא הָתָם בְּתוֹדָה דְּלִית לָהּ לְחָם כְּגוֹן וְלֵד תּוֹדָה וְתִמּוּרַת תּוֹדָה דְּהָא סְתָמָא אָמְרוּ. וְכֵן הַרְמַב"ם (פ"ו מִפְּסוּה"מ"ק) הֶעֱתִיק בְּסִתָּם תּוֹדָה שְׁשִׁחַטָּה לְשֵׁם שְׁלָמִים כְּשֶׁרָה וְעַלְתָּה לְבַעֲלִים.

מִיָּהוּ י"ל הָתָם הַטַּעַם כִּינּוּן דְּשִׁחַטָּה לְשֵׁם שְׁלָמִים מֵאַחַר דְּתּוֹדָה קָרִיא רַחֲמֵנָא שְׁלָמִים י"ל דְּחָשִׁיב לְשִׁמָּה. דְּהָא נְדָא אֵע"ג דְּשִׁלָּא לְשִׁמָּה לֹא קִינְדֵשׁ הַלְּחָם מ"מ סְתָמָא כְּשֶׁרָה [וְגַם קִינְדֵשׁ הַלְּחָם] דְּלְשִׁמָּה קָאִי כְּדִין כָּל הַזְּבָחִים.

א"כ י"ל דְּלְשֵׁם שְׁלָמִים לֹא הוּי שְׁלֹא לְשִׁמָּה כִּינּוּן דְּגַם תּוֹדָה בְּכָלֵל שְׁלָמִים וְשׁוּב דִּינָהּ כְּסְתָמָא וְקִינְדֵשׁ בְּאַמַּת הַלְּחָם. וְכֵן נִרְאָה מְוַכְרַח דְּאֵלֶּת"ה אִיף יֵצֵא יְדֵי חוּבְתוֹ וְעַלְתָּה לְבַעֲלִים הָא הוּא חָיִיב בְּתוֹדָה וְלַחְמָה א"ו דְּגַם הַלְּחָם נִתְקַדְּשׁ בְּכַה"ג.

אֲבָל בְּשִׁלָּא לְשִׁמָּה מִמֶּשׁ כְּגוֹן לְשֵׁם עוֹלָה וְכַה"ג י"ל כִּינּוּן דְּלֹא קִינְדֵשׁ הַלְּחָם פְּסוּלָה. וְלַעֲלִיל (מ"ו).

(דְּאַמְרִינּוּ אִם מִשְׁשִׁחַטָּה נְפָרַס לַחְמָה אוּ יֵצֵא לַחְמָה כְּשֶׁרָה וִידֵי נְדָרוֹ לֹא יֵצֵא. וְאִיתָא שְׁם הַטַּעַם מִשׁוּם דְּקָרִיא רַחֲמֵנָא שְׁלָמִים דְּכְשֶׁרָה בְּלֹא לְחָם עִי"ש.

היינו אחר שששחטה פדינא ונעשית תודה גלי קרא דתודה פשרה אפיל נפסל לתמה. אבל היכא דבשעת שחיטה לא נתקדש הלחם י"ל דלא חל שם תודה עלה פיון דאין תודה בלא לחם.

והא דתנו סתמא פל הזבחים שזבחו שלא לשמן פשרין משמע אפיל תודה. הוא משום דכמה שלא לשמה איכא דכשרים בתודה כגון שלא לשם בעלים דבהא נראה נדאי דקיידש הלחם.

וגם עכ"פ לשם שלמים פשרים ולא הי' התנא יכול לכלול תודה בהדי חוץ מן הפסח והסתמא. ובכה"ג נדאי אין למדין מן הפללות.

ומבריינתא דלעיל יש קצת סיוע דפסולה דתני רישא עד שלא שחטה נפרס לתמה יביא לחם אחר. מששחטה נפרס לתמה הדם יזרק וידי נדרו לא יצא.

ולמה לא פניל תרנוייהו בחד בבא דהו"ל למיתני יביא לחם אחר ואם שחטה ולא הביא לחם אחר יזרק הדם כו'. א"כ משמע דאם בשעת שחיטה לא הי' לחם פסולה.

וצ"ע בדין זה. שוב ראיתי דרא"ל זו יש לדחות דלרבנותא נקט מששחטה נפרס דלא נימא פיון דשחיטה עושה זיקה אבד הלחם אבדה תודה כדמקשה הגמ' שם ע"ש.

ועמ"ש לקמן (ע"ט:). והנה לכאורה לשון המשנה שחטה שלא לשמה לא קידש הלחם משמע אפיל בשנינו בעלים (דלא כמ"ש בסמוך) וי"ל משום דכתיב על זבח תודת שלמיו ממעט נמי לשם בעלים אחרים: דף עט ע"א בגמ' ואל יוכיח חוץ לזמנו שיש בו פרת.

נראה הטעם פיון שפירצה לפיגולו לענין פרת [וכן פירש"י כת"י אבל פרש"י דידן אין מובן משא"כ חוץ למקומו: שם בגמ' ועוד דדונונו משלא לשמו דפסול ואין בו פרת. הך פסול צ"ל דלא עלה לבעלים לשם חובה דהא שלא לשמו פשר.

ואפשר לפמ"ש לעיל להסתפק דשחיטה שלא לשם לחם פסול לגמרי פיון דלא קידש הלחם וליכא תודה בלי לחם. י"ל דלזה נתפוגן ר"י.

מיהו אין זה מספיק פיון דבלי חסרון דלחם הי' פשר לא שייך לומר דדומה להנה פסולי דשלא בזמנו ושללא במקומו: ובעיקר ילפותא דהכא תמהני דהא בשלא לשמו [יש] טעם אחר דלא קידש הלחם הואיל וקדושת הלחם תלי בהא שישחטנו לשם הלחם כדתנא בבריינתא דלעיל (ע"ח:) מדכתיב על זבח.

והי' נראה להוכיח מזה דר"י ס"ל דאפיל בשנינו בעלים כגון ששחט לשם תודת חבירו ג"כ לא קידש הלחם ובהא ליכא קרא] וצ"ע בזה לדינא דהיא גופא מנלן בפרט פיון דהתודה פשרה רק שלא עלתה לבעלים ואם נימא כמ"ש לעיל דממעט גם שנינו בעלים מדכתיב ע"ז תודת שלמיו.

שוב הדרא קושיא הנ"ל לדוכתא דלא דמי לפסולי דשלא בזמנו ושללא במקומו]. והנה בריש זבחים (ז).

(פליגי אמוראי בתודה ששחט לשם תודת חבירו דאיפא למ"ד דעלתה לבעלים ולדידין' ונדאי קידש הלחם. רק אפי' למ"ד דלא עלתה מ"מ למא לא יתקדש הלחם כיון שהקרבן פשוט.

ואי נודה לזה הדין דגם בשנינוי בעלים לא קידש הלחם. אפשו לפרש הגמ' דנבחים הנ"ל כפשוטא דפליגי בתודה ששחטה לשם תודת חבירו אי פשרה או פסולה.

היינו דלגמרי פסולה הואיל ולא קידש הלחם וליפא תודה בלא לחם. ולא נצטרף לדחוק ולומר דפסולה היינו דלא עלתה לבעלים כפירש"י ותוס' שם.

וממילא לפרש"י ותוס' שם נפשט הספק שלנו ומוכח דאפי' לא נתקדש הלחם התודה פשרה וצ"ע לדינא בכ"ז: שם בגמ' אתמר כו' מדקדר בי' ר"א לגבי ר"י כו'. מפשוט הסוגיא פאן משמע דהלכה כר"י ואלפיא דר"י.

אבל הרמב"ם (פי"ב מפסוהמ"ק) פסק בחוץ למקומו דקידש הלחם. והטעם נראה דס"ל להלכה כסתם מתני' דהכא כר"מ דר"א ור"י בבעל מום פליגי.

וכסתם מתני' דנבחים (פ"ד.) דגם חוץ למקומו אם עלה לא ירד.

וצ"ע כיון דסתם גמ' פאן משמע דרבה ורבא תרנוניהו ס"ל כר"י דפלוגתניהו דר"א ור"י בחוץ למקומו הוא. וצ"ע על הכ"מ שלא העיר מזה פלוג.

ומ"ש התוס' תימא כו' אין מובן לי מה זה תימא הלא ר"מ פליג גם במתניתין דהכא וסובר דר"א ור"י לא פליגי בחוץ למקומו פשוט דגם סתם מתניתין דהתם ר"מ הוא כסתם דהכא אבל רבה ורבא ס"ל כר"י דברייתא דהכא דר"א ור"י פליגי בחוץ למקומו והדר בי' ר"א לגבי דר"י: שם במשנה הנסקים כו' יקריבו עמו.

כתב הרע"ב דוקא נסקים של צבור. והתוי"ט תמה עלהרמב"ם דפוסק פתכמים לעיל (ט"ו:) שאין הנסקים מתפגלין אפי' בבאים עם הנזבח וכאן פוסק דשחיטת הנזבח מקדש.

ותי' דטעמא דתכמים לעיל משום ד יכול להביא נסקים אח"כ ובנספי צבור יכולין ג"כ לשנות לנזבח משו"ה אין מתפגלין ע"ש. ואכתי קשה לשון הגמ' לעיל שם דר"מ ס"ל דשחיטה קבועה פלחמי תודה א"כ משמע דתכמים ס"ל דשחיטה לא קבועה.

ונראה להוסיף ביאור לתי' התוי"ט דכיון דחזינו דבציבור יכולין לשנותו משום דלב ב"ד מתנה. א"כ משמע דה"ה יחיד אי מתנה בפ"י שאם יפסל הנזבח יהי' לנזבח אחר מהני.

והיינו דוקא בנסכים משום דמביא זבחו היום ונסכים אח"כ. אבל בתודה דע"כ צריך לחם נקבע ממז' ולא מהני בי' תנאי.

וא"כ ר"מ ס"ל דשחיטה קבועה ממז' כמו תודה ולא מהני בי' תנאי וע"ז פליגי תכמים: ע"ב בגמ' והאר"ח שמן שהפרישו לשם מנחה זה כו'. קצת קשה דיש לחלק דשמן דגופא דמנחה היא נעשה זיקה טפי מנסכים לגבי זבח.

וטפי הו"ל להגמ' להביא מדרבה דזו תודה וזו לחמה אבדה תודה אבד הלחם. עי' פסחים (י"ג:).

והנה למסקנא אפי' בצבור לא אמרי' בשמן לב ב"ד מתנה עליהם. ותמהני על הרמב"ם
שהשמיט הדין הזה לגמרי דשמן שהפרישה למנחה זו אין לו תקנה אפי' בצבור: שם
בגמ' גזירה שמה אמרו כו' פירש"י בלא תנאי ובלא נפסל הגזבח.

ולכאורה שפת יתר הוא דאפי' נפסל פיון דליפא תנאי אסור לשנותו. אכן נראה דקשיא
לרש"י דמה תקלה יהי מזה.

הא לעולם פשנפסל הי' תנאי ב"ד. ולהכי מפרש דשמה פשלא יפסל הגזבח נמי יאמרו
דמוציאין כו'.

אכן הרמב"ם והרע"ב פתבו דדוקא גבי קרבן צבור הי' תנאי ב"ד וא"כ א"ש בלא"ה
דיאמרו גם בקרבן יחיד מותר לשנותו. ויש להביא ראיה לשיטת הרמב"ם מהא דאמר
רבה זו תודה וזו לחמה אבדה תודה אבד הלחם.

ולא אמרינן בי' תנאי ב"ד משום דבקרפן יחיד לא הי' תנאי ב"ד. ובזה נראה לפרש פוננת
התוס' לעיל (מ"ו: ד"ה אבדו כבשים) דלא אבד הלחם וכ' דל"ד לזו תודה וזו לחמה.

וכוננתם משום לב ב"ד מתנה עליהם. מיהו למסקנת הגמ' דדוקא שהי' הגזבח נבוט באותו
שעה.

א"כ התם בזו תודה מיירי רבה דלא הי' עדיין תודה אחרת. וגם בפכשים לא נתיישב
בזה פיון דכבשים אחרים לא הי' אז לא אמרינן לב ב"ד מתנה וצ"ע.

ויש ליישב ולחלק ואין להאריך: שם בגמ' אבל לפני כפרה טעונין לחם. ומסקינן דמיירי
בגולד תודת חובה.

ונראה דגם פשמקריב אח"כ השני' היינו האם נמי טעונה לחם. דהא פכר הפריש לה
לחם.

רק דהגולד ג"כ צריך לחם פשמקריבה מקודם. פיון דיוצא גם בזה ידי נדרו.

ואם תאבד אח"כ האם או תמות יהי' פטור לכן חל גם על הגולד שם עיקר התודה שגנדר.
אבל האם עכ"פ נמי צריכה לחם.

וכ"כ הרמב"ם (בפי"ב מפסוהמ"ק) דשניהם צריכין לחם. ונ"ל ולד תודה ותמורת תודה
ותודה שהפרישה ונאבדה כו' אם הביאן עד שלא פירש שניהם צריכין לחם.

מיהו לקמן מבואר דאם נתפפר באמצעית שניהם אין טעונין לחם ע"ש. והרמב"ם עצמו
הביא זה הדין (שם ה"ט) והדברים סותרים זה את זה.

וע"כ נראה יותר לדחוק דמ"ש הרמב"ם שניהם טעונין לחם פ"א א' משניהם. א"כ אפשר
אפי' קרב הגולד בראשונה ואח"כ האם אין האם צריך לחם.

וצ"ע בכוננתו דאי הצ' שניהם דוקא ומיירי רק פשמקריב הגולד בראשונה לא הו"ל
לסתום אלא לחלק בין הקריב האם מקודם או הגולד: דף פ ע"א בגמ' אדם מתפפר בשבח
הקדוש. צ"ע הטעם פיון דדבר שבחובה צריכין להביא מן החולין א"כ למה מתפפר בגולד
שהוא מן ההקדוש.

ולכן היא נלע"ד דמיירי דנקא ביהקדושה מעונבת דא"כ הקדיש ב' הבהמות על נדרו שפנד
ולכן פל אחת מהם עולה לו לנדרו אבל התוס' כתבו דאפ' הקדישה ואח"כ נתעברה
מתפפר בנלדה ונראה הטעם פינון דהשבח בא מן ההקדש שלו להכי מתפפר בו וצ"ע:
שם בגמ' זו תודה וזו לחמה כו' אבדה תודה אינו מביא תודה אחרת.

לכאורה מיירי רק לענן אי מחויב להביא תודה דכיון דאבדה התודה תו א"צ להביא
תודה אחרת. וכן פרש"י אבל באמת מבואר בפסחים (י"ג) דכוננת רבה דהלחם נפסל
לצרכו בתודה אחרת פינון דנזקק לתודה זו.

אבל אבד הלחם יכולין להביא לחם אחר לתודה זו דהלחם בטל לתודה והתודה אינה
בטלה להלחם ע"ש. (וכן פירש"י שם).

וכן פוננת התוס' לעיל (מ"ו: ד"ה אבדו כבשים) דקשיא להו פינון דהונפו ביחד להוי כזו
תודה וזו לחמה דלא נוכל לצרף לחם אלו לכבשים אחרים ע"ש. ואפשר לומר דדנקא
בנדבה דאמר הרי זו.

אבל אם אמר הרי עלי ואח"כ הפריש ואמר זו לתודתי וזו לחמה פינון דאחריותו עליו
ממילא הפרשת הלחם לא הוי לתודה זו לבד רק לתודת נדרו ויכול להביא זה הלחם עם
תודה אחרת. ובזה יש לפרש מ"ש התוס' ה"ל באבדו כבשים מביא כבשים אחרים דל"ד
לזו תודה וזו לחמה.

משום דהתם אין הצורך נפטרים באיבוד הכבשים וצריכים להביא בע"כ כבשים אחרים
לכך פשר הלחם לכבשים וצ"ע לדינא. אף פאן פירש"י דאע"ג דלחמה קניי א"צ להביא
תודה אחרת וגם זה הדין אמת.

ונראה דזה תלוי בזה. דאי הוי מצי להביא הלחם לתודה אחרת.

הי' מחויב להביא תודה כדי שלא יעבור על פל יחל ובל תאחר בזה הלחם. מאחר שיש
לו תקנה ע"י הבאת תודה אחרת.

רק פינון דא"י להביאו לתודה אחרת ממילא א"צ להביא לגמרי. מיהו אפתי יש להקשות
פינון דמבואר שם בפסחים דיוכל לפדות החלות א"כ יהי' מחויב לפדותו ולהקדישו אח"כ
עם תודה אחרת דכל טצדקי דיוכל לעשות לקניי נדבתו למה לא יעשה.

וא"כ מנ"ל לרש"י דין זה. וגם הרמב"ם לא כתב אי מחויב להביא תודה אחרת או לא.
ואדרבא לכאורה הי' נראה לפרש פן הסוגיא דפסחים שם דמקשה ונפקינהו. ופירש"י
כדי שלא להפסיד קדשים.

וזה דוחק קצת דלא שייך בזה הפסד קדשים פינון דאי יפרקינהו נמי יהיו חולין. ואי דיהי'
המעוה קודש הלא יכול לחלל על ש"פ ויהי' דבר מועט.

ולמ"ש א"ש הפירוש בקושית הגמ' דיהי' מחויב לפדותו כדי להביא אח"כ עם תודה
אחרת. מיהו אין בי פח לחלוק על רש"י ז"ל.

ולכן נראה לי טעם רש"י בזה. פינון דאמר וזו לחמה הפי' שיהי' לחם של תודה זו.

א"כ אפי' אם יביא הלחם לתודה אחרת לא יקניי' נדבתו ולכן פטור לגמרי להביא תודה אחרת אפי' ע"י פדיון: בתוס' ד"ה מאי קמ"ל וכו' ותימא דבתמורה וכו'. אפ"ש ליישב דאע"ג דבאמת אית לי לר"י אדם מתפפר בשבח הקדש.

מ"מ דנייק הגמ' שפיר בתמורה. פי' דר"א לא ידע דר"י ס"ל אדם מתפפר בשבח הקדש. ומ"מ שמע ממנו הדין דרצה בה מתפפר. א"כ ע"כ אמר ר"א הטעם לזה משום דשיירו משויר ואין זה סותר לזה.

ונ"ל דנ"מ במלתא. דאילו מטעם אדם מתפפר בשבח הקדש בלבד.

נהי דרצה מתפפר בולדה מ"מ יהי' הדין דהאם תמות פדין חטאת שפפרה בע"ל. אבל לה"ט דשיירו משויר ונהי פמו הפריש ב' חטאות לאחריות.

לכן מתפפר בולדה וקאם תרעה פי' דהם פמו ב' קרבנות וראיתי בלח"מ (פ"ד מפסוהמ"ק) שכ' פי' אהד בדברי הרמב"ם דס"ל שיירו אינו משויר ומ"מ מתפפר בולדה וקאם תרעה מטעם דאדם מתפפר בשבח הקדש.

ואינו נראה לע"ד דכה"ג קאם תמות. דהא ל"ד למפריש ב' חטאות לאחריות פי' דעובר ירף אמו הוא.

א"ו דס"ל להרמב"ם שיירו משויר כפי' השני שכ' הלח"מ ע"ש פנ"ל ברור: וכן מיושב ג"כ מה שהקשו תוס' אה"כ אהא דמסיק הגמ' ה"א דשמואל אמר כל שבחטאת מתה לאפוקי מדר"י דס"ל אדם מתפפר בשבח הקדש.

וקשיא להו מאי ראי' משמואל הלא אפי' ס"ל מתפפר כו' גם בחטאת מתפפר בולדה. ולמ"ש א"ש דנהי דמתפפר בולדה מ"מ עכ"פ קאם תמות וכל שבחטאת השני' תמות בתודה יהי' שני' בלא לחם ובתודה אי פפר בולדה שניהם טעונים לחם.

א"ו דס"ל לשמואל א"א מתפפר בשבח הקדש: ע"כ בגמ' אילימא משום דר' פהנא. הלשון אילימא לא א"ש דלמסקנא נמי הכי הוא.

ואולי ט"ס היא ואגב גררא דלעיל (ט"ו.) דשם איתא כל לשון זה ושם במסקנא אמרו טעם אחר ע"ש.

וטעו הסופרים לגרוס גם ה"א אילימא ע"ש: שם בגמ' תודה שנתערבה בתמורתה ומתה א' מהן חברתה אין לה תקנה. מפאן יש לתמוה על הרמב"ם שכ' (פי"ב מפסוהמ"ק) דלפני פפרה גם התמורה טעון לחם דה"א פי' דמתה יביא לחם לחברתה ממ"נ.

וגם בלא"ה עיקר הדין שכ' הרמב"ם שם וגם בפיהמ"ש פאן דתמורה ג"כ לפני פפרה טעונה לחם. א"י מנ"ל ומ"ט הלא לפי מסקנת הגמ' לעיל האי ל"ש אלא לאחר פפרה קאי רק אולד תודת חובה ומשום דמתפפר בשבח הקדש.

אבל בתמורה נדאי נראה דאינו מתפפר ידי נדרו. א"כ למה טעונה לחם פי' דגזירת הכתוב הוא דתמורה א"צ לחם.

איברא דגם רש"י כתב בתחלת הסוגיא דלפני פפרה ולדה וחליפה ותמורתה טעונים לחם. מ"מ י"ל דרק בס"ד כתב פן אבל לפי מסקנת הסוגיא לעיל לא משמע הכי.

ואפֿשר לומר דְהַרְמַב"ם מְחַלֵּק דְדוֹקָא בָּאֵם עֲדִינן עֵיקַר הַתּוֹדָה עוֹמְדָת לִיקָרֵב כְּדִינֵי
הַלְשׁוֹן וְהָרִי שְׁנֵיהֶם עוֹמְדוֹת אַז גַּם פְּשִׁמְקָרִיב הַתּוֹמָרָה טְעוּנָה לְחָם. אַבְל בְּמַתָּה עֵיקַר
הַתּוֹדָה פִּקְע חַיִּיב לְחָם מִן הַתּוֹמָרָה וצ"ע בְּזָה.

מִיָּהוּ יֵשׁ לְקַיָּים הָאֵי דִינָא בְּתוֹדָה שְׁנַתְעַרְבָה בְּתוֹמָרָת תּוֹדָה אַחֲרַת שְׁפָכֵר הַקָּרִיב אוֹתָהּ
הַתּוֹדָה. וְתוֹמָרָתָה נִשְׁאַרְת וְנִתְעַרְבָה בְּתוֹדָה זוּ.

אִךְ הַלְשׁוֹן בְּתוֹמָרָתָה לֹא מִשְׁמַע כֵּן. גַּם מ"ש הַרְמַב"ם שֶׁם דְּהִבִּיאָם קוֹדֵם כְּפָרָה שְׁנֵיהֶם
טְעוּנִים לְחָם.

תְּמוּזָה מְדַאֲמְרִינן לְעֵיל בְּסִמּוּד בְּכִיפֵר בְּאִמְצָעִית דְּרֵאשׁוּנָה וְשְׁלִישִׁית א"צ לְחָם. וְכִבֵּר
כְּתַבְתִּי לְעֵיל בְּזָה דצ"ל כְּפִנּוֹת הַרְמַב"ם שְׁנֵיהֶם טְעוּנִין פִּי' אֵינָה מִהֵן שְׁיִקְרִיב רֵאשׁוֹן.

הַגַּם כִּי דוֹחֵק הוּא ע"כ דְּחִיק וּמוֹקִי אֲנַפְשִׁי: שֶׁם בַּגְמ' א"ל לֹוֹי לְרַבִּי וְלִיְתִי בְּהֶמָּה וְלְחָם
כו'. וְתְמוּזָה טוֹבָא ס"ד דְּלֹוִי.

וְגַם מָה זֶה הַלְשׁוֹן שֶׁהִשִּׁיב רַבִּי וְכִי מְפָרִישִׁין תְּחִלָּה לְמוֹתְרוֹת. בְּפִשְׁטוֹת תְּמוּזָה טְפִי מָה
עֲנִין מְוִתְרוֹת שְׁיָיֵךְ בְּזָה.

לְכֵן נִרְאָה דְּלֹוִי קִיָּצַר בְּלִשׁוֹנוֹ בְּהָא דְקָאֵמַר בְּהֶמָּה וְלְחָם. וְכִנּוּנָתוֹ הִנֵּה שְׁיִפְרִישׁ מְעוֹת
שְׁיִהֵי בּוֹ כְּדִי מְוִתֵּר וַיִּשַׁח מִזֶּה הַמְעוֹת בְּהֶמָּה וְלְחָם.

וּמִהִמּוֹתֵר יִשַׁח עוֹד בְּהֶמָּה וּא"כ הֶעֱצָה נְכוּנָה. רַק גַּם ע"ז הִשִּׁיב רַבִּי דְלַכְתְּחִילָה א"י
לְהַקְצוֹת מְעוֹת ע"ד שְׁיִהֵי' בּוֹ מְוִתֵּר כְּדִי לְהַקְרִיב בְּהֶמָּה בְּלֹא לְחָם זֶה אֲסוּר לְכַתְּחִילָה: דָּף
פֶּא ע"א בַּגְמ' מִשׁוּם דְּמִמְעַט בְּאִכְלִילָה דְאַרְבָּעִים נִרְאָה הַפִּי' מִשׁוּם דְּהָא דְקָדְשִׁי מ' מִתּוֹדָה
שְׁמוּנִים.

הוּא מִשׁוּם דְּנִתְפַּוּיִן דְאַרְבָּעִים יִהְיוּ לְאַחֲרִיּוֹת וְכַדְפִּירִש"י לְעֵיל (ע"ח:) וְתוֹס' פֶּאֵן. א"כ
כְּבָר חָל קְדוּשַׁת תּוֹדָה עֲלֵיהֶם אִפִּי' אֵי הָף דְקִיָּמָא תּוֹמָרָה הָוִי מ"מ תּוֹ אֵין יָכוֹל לְאַכְוֹל
הַלְחָם בְּלֹא פְדִיוֹן.

וְכַמוֹ דְּאֵין תְּקֵנָה לְהָף תּוֹדָה דְקִיָּמָא כְּמוֹ כֵּן לֹא יִהְי' תְּקֵנָה לְזָה הַלְחָם. וְכַמ"ש תוֹס' לְעֵיל
סוּד"ה וְכִי מְכַנִּיסִין.

דְּמִשׁוּם גְּזִירָה אֵין פּוֹדִין פְּשִׁהֵי' בְּפָנִים. וּא"כ צ"ל דְקוֹשְׁתֵי הַמְקוֹשֵׁן הִי' כְּדִי שְׁיִהֵי' תְּקֵנָה
לְבִהֶמָּה מוּטָב לְעֲשׂוֹת תְּקֵנָה זֹו אִפִּי' לֹא יִהְי' תְּקֵנָה לְלְחָם.

וְע"ז הַשִּׁיב הַתְּרַצֵּן דְלַכְתְּחִילָה אֵין לָנוּ לְגָרוֹם הַפְסָד לְלְחָם בְּשִׁבִיל לְהִיּוֹת תְּקֵנָה לְהִבְהֶמָּה.
דְּאִיָּהִי כְּבָר נִפְסָדָה וְלָמָּה נִגְרוֹם לְכַתְּחִילָה שְׁלֹא יִהְי' תְּקֵנָה לְלְחָם נ"ל: שֶׁם בַּגְמ' דִּילְמָא
אִם שְׁיִירוֹ אֵינּוּ מִשְׁוִיָּר וְה"ט דר"י דְאָדָם מִתְּכַפֵּר בְּשִׁבַח הַקָּדוֹשׁ פִּרְש"י וְה"נ מִתְּכַפֵּר בְּאִיזוֹ
תּוֹדָה שְׁיִרְצָה אַבְל לְהִבִּיא שְׁנֵיהֶם וְלַחֲמֵם לֹא.

וּלפ"ז יֵשׁ לְתַמּוּזָה עַל הַרְמַב"ם דְּפוֹסֵק (פִּי"ב מִפְסוּה"ק) בְּנִלְד תּוֹדָת חוּבָה שְׁנֵיהֶם
טְעוּנִים לְחָם. וְטְעַמוֹ נְכוּן כַּמ"ש לְעֵיל כִּינּוּן דְּמִבִּיא הַנִּלְד וּמְצִי מִתְּכַפֵּר בִּי טְעוּן לְחָם.

וְהָאֵם שְׁמַבִּיא אַח"כ וְדָאֵי טְעוּנָה לְחָם דְּהִיא עֵיקַר גְּדֵרוֹ וּא"כ קָשָׁה הִכָּא. אַכּוֹ נִרְאָה
דְּהַרְמַב"ם הִבִּין דְּהַגְמ' הִכָּא לֹא מְקַשִּׁי דְיִבִּיא תּוֹדָת חוּבָה שְׁיִאֵמַר הָרִי עָלֵי גְדֵדְתִי אַח"כ

בְּסוּמוֹ דֵּהִתּוֹרָה אֲמָרָה טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדְוֹר אֶלָּא פְּנוּנַת הַגַּמ' פֶּאן שְׂיִיבֵיא בְּתוֹרַת נְדָבָה לְפִי
ס"ד דגמ' דְּטַעַמֵי דר"י מְשׁוּם דְּסִבְרָא שְׂיִירוּ מְשׁוּנְיָר.

א"כ מְצִי לְהַקְדִּישׁ הַנִּלְד בִּפ"ע וְהוּי שְׁנֵי תוֹדוֹת נְדָבָה. וְאִם הַנְּשִׂאֲרַת תּוֹדָה הִיא וְלֹא תְמוּרָה
אִינוּ מְקַדִּישׁ הַנִּלְד בִּפ"ע וְהוּי רַק נִלְד תּוֹדָה.

וע"ז דְּחָה הַגַּמ' דְּסִבְרָא שְׂיִירוּ אִינוּ מְשׁוּנְיָר וְאִינוּ יְכוּל לְהַקְדִּישׁוּ בִּפ"ע. וְהָא דְרַצָּה בְּנִלְדָּה
מְתַפְפֵּר הִיא מְשׁוּם דְּמְתַפְפֵּר בְּנִלְד בְּשִׁבְחַת הַקְדָּשׁ.

וְנָה רַק בְּתוֹדַת חוֹבָה וְלֹא בְּתוֹדַת נְדָבָה כְּמִבְּנָאָר לְעִיל בַּגַּמ' וּבְרַמְבַּ"ם שָׁם. וְלִמ"ש לְעִיל
לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַרְמַב"ם דְּרַק א' מְשִׁנִּיהֶם טְעוּן לְחָם לַק"מ].

אָף יֵשׁ לְתַמּוּהָ עַל הַרְמַב"ם (דבפ"ד מפסוהמ"ק ה"ו) מְשַׁמַּע דְּפוֹסֶק שְׂיִירוּ מְשׁוּנְיָר. וּמ"מ
הִבִּיא (פ"ב) שָׁם הִיא דִּינָא דְּתוֹדָה שְׁנִיתָא עֲרָבָה בְּתַמּוּרְתָּהּ וּמִתָּהּ אִין לָהּ תַּקְנָה וְהִיא
מְסַקִּינָא דְּאִם שְׂיִירוּ מְשׁוּנְיָר יֵשׁ לָהּ תַּקְנָה.

שׁוֹב רְאִיתִי בְּלַח"מ (שָׁם בִּפ"ד) דְּמְסַנְפֵּק בְּדַעַת הַרְמַב"ם אִי ס"ל שְׂיִירוּ מְשׁוּנְיָר ע"ש: שָׁם
בְּמִשְׁנֵה הַרִי עָלֵי תּוֹדָה יְבִיא הִיא וְלַחְמָה מִן הַחֲוֹלִין. פִּירֵשׁ"י דְּמִמִּילָא מְתַחַיִּיב בְּלַחְמָם.

וְאִינוּ מִבִּין דְּלָמָּה לִי הִיא טַעַמָּא בְּלֹא"ה סְתָם תּוֹדָה כּוֹלָל בְּהִמָּה וְלַחְמָם. דְּלַחְמָם נְמִי נִקְרָא
תּוֹדָה.

וְדוֹקָא אִם פִּי בְּהִדְיָא לַחְמָה מִן הַמַּעֲשֵׂר צְרִיכִין לְהֵאֵי טַעַמָּא דְּמִמִּילָא מְתַחַיִּיב בְּלַחְמָם. וְכֵן
בְּפִי בְּהִדְיָא הַרִי עָלֵי תּוֹדָה בְּלֹא לַחְמָם אֲבָל תּוֹדָה כּוֹלָל גַּם הַלַּחְמָם כְּנ"ל.

ע"ב בְּמִשְׁנֵה תּוֹדָה מִן הַמַּעֲשֵׂר וְלַחְמָה מִן הַחֲוֹלִין יְבִיא מְשַׁמַּע לְכַאוּרָה דְּאִם לֹא פִי עַל
הַלַּחְמָם כְּלוּם וְאָמַר רַק תּוֹדָה מִן הַמַּעֲשֵׂר יְכוּל לְהִבִּיא גַּם הַלַּחְמָם מִן הַמַּעֲשֵׂר. וְדִיּוּקָא דְּסִיפָא
מְשַׁמַּע אִיפְכָּא דְּתַנִּי תּוֹדָה וְלַחְמָה מִן הַמַּעֲשֵׂר יְבִיא מְשַׁמַּע הָא אָמַר סְתָם תּוֹדָה מִן הַמַּעֲשֵׂר
צְרִיף לְהִבִּיא הַלַּחְמָם מִן הַחֲוֹלִין.

דְּאִין לֹאמַר דְּבִפְיָ לַחְמָה מִן הַמַּעֲשֵׂר יְבִיא דוֹקָא מִן הַמַּעֲשֵׂר דְּהָא מְסַקִּינָא בַּגַּמ' דְּרַצָּה מִן
הַחֲוֹלִין יְבִיא וְתַע"ב כְּדִפִּירֵשׁ"י וְתוֹס' וְצ"ע לְדִינָא. וּמְסַבְרָא נְרָאָה דְּדִיּוּקָא דְּרִישָׁא דוֹקָא.

דְּאִי נִימָא דְּבִלָּא פִי עַל הַלַּחְמָם פִּינּוּ דְּנִתְחַיִּיב בְּלַחְמָם חֲשִׁיב דְּבָר שְׂבָחוּבָה. לְכֵן אִפִּי אִי
הַתּוֹדָה מִן הַמַּעֲשֵׂר מ"מ הַלַּחְמָם צְרִיף לְהִיּוֹת מִן הַחֲוֹלִין.

א"כ מַה בְּכֵף שְׁהוֹסִיף לֹאמַר לַחְמָה מִן הַמַּעֲשֵׂר הִלָּא כְּבָר נִתְחַיִּיב בְּלַחְמָם כְּשִׁחַיִּיב עֲצָמוּ
בְּתוֹדָה. א"ו פִּינּוּ דְּגוּף הַתּוֹדָה מִן הַמַּעֲשֵׂר גַּם לַחְמָם דִּינָה מִן הַמַּעֲשֵׂר.

אָף בְּתו"כ (פ' צו) מְפֻנְרֵשׁ דְּאִפִּי אָמַר תּוֹדָה מִן הַמַּעֲשֵׂר אִם לֹא אָמַר בְּפִי וְלַחְמָה מִן
הַמַּעֲשֵׂר צְרִיף לְהִבִּיא הַלַּחְמָם מִן הַחֲוֹלִין וְדִרִישׁ לָהּ מְקַרְאֵי ע"ש בִּפ' תּוֹדָה] שָׁם בַּגַּמ' ת"ש
הַרִי עָלֵי תּוֹדָה בְּלֹא לַחְמָם כו' טַעַמָּא דְּאָמַר תּוֹדָה כו'.

וְתַמּוּהָ טוֹבָא כְּמ"ש הַתּוֹס' דְּוַדַּאי אִי אָמַר לַחְמָם בְּלֹא תּוֹדָה מוֹדָה ר"ה. וּמִיָּהוּ לְחַזְקָא דְּמוּקִי
הִיא בְּרִייתָא כְּב"ש.

אֲפָשֵׁר דֹּא"ש דְּכְמוֹ נְזִיר מִן הַגְּרוּגְרוֹת דְּמְפָרֵשׁ דְּדַעַתוֹ לֹא הִי עַל גְּזִירוֹת דִּינָן. אַעפ"כ
הוֹאִיל וְיִצְא מִפִּיו שָׁם נְזִיר אִין יְכוּל לְחַזֵּר לְב"ש.

וטעמם משום דס"ל דאין שאלה לנדר דהקדש כדאי בנזיר (ט. ע"ש).

וא"כ ה"נ פיון דאמר לחמי תודה עלי לר"ה פבר נתחייב גם בתודה. אף לעיל בסמוך אמרינו בפשיטות דבאומר לחם לפטור תודתו של פלוני מודה ר"ה.

א"כ י"ל דל"ד לנזיר דשם נזיר לא שנייה רק מיין וא"י עוד לחזור. אבל בלחם דשנייה לתודת חבירו מודין ב"ש.

וא"כ הדרא תמיהת התוס' לדוכתו' ונראה מתוך הדוסק לפרש דכוננת המקשן הי' משום פיון דכולל ב' הדינים תודה בלי לחם ונבח בלא נסכים. משמע דכמו אם אמר נסכים עלי א"צ להביא זבח.

ה"ה האומר לחם עלי א"צ להביא תודה והתרחץ השיב דהא כדאימא והא כדאימא: שם בגמ' ר"י אמר אפי' תימא ב"ה באומר אילו הייתי יודע כו'. י"ל דחזקת' פליג ע"ז דאפי' באומר אילו הייתי יודע פליגי ב"ה דהני דברים שבלב.

ואפשר דלדינא מודה חזקת' לדר"י רק משמע לי' דהמשנה והברייתא [מיירי בכל גונוי וכדאימא באידך ברייתא ולכן מוקי כב"ש. וכן משמע קצת מלשון ר"י אפי' תימא ב"ה באומר כו'.

ואי חזקת' פליג ע"ז הו"ל למימר אפי' תימא ב"ה וע"כ לא אמרו ב"ה רק בסתמא אבל באומר אילו הייתי יודע כו' מודין לב"ש. והנה הרמב"ם (בפס"ז זה מעה"ק) העתיק סתם פלשון המשנה ולאפי' באומר אילו הייתי יודע כו' ובפי"ז שם כ' תודה בלא לחם אם אמר אילו הייתי יודע כו'.

וצ"ל דהא דמקשי' בגמ' ואמאי נדר ופתחו עמו קאי דוקא אברייתא דפי' בלא לחם אבל באומר סתם תודה מן החולין לכו"ע א"י לחזור ולומר ולחמה מן המעשר. וכן משמע מדברי התוס' ד"ה תודה מן החולין ע"ש שכ' דאפי' לב"ה דחשביון לי' נדרו ופתחו עמו ל"ד להכא.

אף בלא"ה א"י מה קשיא להו דנראה דמתני' איירי כשעומד בדבריו ואינו חוזר מן התודה רק שהלחם רוצה להביא מן המעשר וזה א"א ולהכי לא מקשה הגמ' נדרו ופתחו עמו על המשנה רק על הברייתא דקאמר כופין אותו כו' משמע דהוא רוצה לחזור וע"ז מקשה נדרו ופתחו עמו כנ"ל פשוט: שם בגמ' אמר אפי' שמור הבא תודה ושמעת הבא לחמה.

ורבא אמר שמור הבא תודה ולחמה. נראה דבבא פליגי דלאפיי הגם דמחוייב להביא לחם מ"מ אין זה בכלל נדרו.

ואינו עובר בכל יחל כשהביא תודתו בלא לחם פיון דהוא לא נדר לחם. ורבא ס"ל פיון דהדין הוא דצרייה להביא לחם הוי ממש כפי' בנדרו לחם ועובר נמי בכל יחל כנ"ל: שם בגמ' לא יביא מחטי מעשר שני.

פירש"י בהמה לתודה ולא משמע הכי דאי ליקח בהמה בחילוף החטים מיירי. א"כ בחטין הלקוחין ממעות מעשר שני דפליגי בי' מ"ט דמדמי לי' לשלמים.

הא שלמים נמי מצי ליקח מחטים אלו דמ"ש שלמים או תודה. ולכן משמע דמייירי רק להביא לתם מגוף החטים.

אבל לקנות לתם או בהמה בעד החטים נדאי שרי. וכן משמע להדיא ברמב"ם (בפי המשניות ובה' מעה"ק פט"ז).

אך מדברי הרמב"ם בפי' המשניות נראה שהבין פי' אחר בסוגיא דהכא. דמה שלמים אין גופן מעשר הפי' הוא דתודה קרי הכא שלמים והפנונה כמו דהבהמה גופא דבא מן המעשר היינו ממעות כמו כן הלחם שלה עיי"ש.

ואולי גירסא אחרת הי' לו דלפי גירסא דידן דגמר לה משלמים לא משמע הכי. ולפי לשון הרמב"ם הי' נראה דדוקא באמר תודה ולחמה מן המעשר דהפנונה הי' שיהי' שניהם ממעשר בחד גוונא.

אבל הנזדר לתודתו של פלוני מן המעשר אפשר דרשאי להביא גם מן החטים. וצ"ע: דף פב ע"א בגמ' הלוקח חיה כו' למימרא דקני שלמים.

לס"ד דגמ' נראה דכיון דנתפס בשלמים צריכין למפור החי' והעור לקנות מהם שלמים. ומלשון רש"י נראה דהחי' נאכלת פך.

ונה תמוה. נדאי למסקנא דהוי כשור לתרישה.

י"ל כיון דלא מתפסי בשלמים כלל רשאי לאכול בשר החי' רק העור לא יצא לחולין. אבל בס"ד הי' הפי' דאפי' העור לא יצא וה"ה וכ"ש גוף החי'.

שוב ראיתי גם בר"ש (פ"א ממעשר שני) משמע פן להדיא דבר"ד דגמ' נמפר החי' והעור לצורך שלמים. ונראה לפרש דעיקר חידושא דמתני' דהחי' שקנה לשלמים אע"ג דמהני התפסותו וצריף לקנות מדמי החי' קרבן שלמים.

מ"מ העור לא יצא לחולין. משום דדוקא מידי דראוי לאכלו כמו יין אגב קנקנו או חי' לבשר תאנה יצא לחולין גם הטפל כיון דכף היא המצוה בצאן וביין ובשכר.

אבל הכא דעדיין לא עשה כלום וצריכין למפור החי' בזה לא יצא העור לחולין. וע"ז דייק הגמ' דקנה עכ"פ דמי שלמים.

דאי התפסה לא מועיל כלום א"כ הוא חי' של מעשר וראוי לאכלו כמו שהוא ולמה לא יצא העור לחולין. ומשני דהפי' אינו בתורת יציאת העור.

ומקשה מ"ט דבשלמא אי התפסה מהני א"ש כיון דאפתי לא קניי המצוה דא"י לאכלו עד שימפרנו. אבל אי לא מהני להוי פקונה לבשר תאנה.

ומשני דהוי פקונה שור לתרישה כיון דכול לאכלו מ"מ לא קנאו לאכילה. וה"ה הכא דהוא לא קנה לבשר תאנה רק לשלמים כנ"ל.

ותמהני דרש"י לא הבין פן. ופי' דכל פנונת הגמ' הוא על העור.

זה דוחק. ותו אמאי מקשה השתא מ"ט ולא קשיא לי' אגופא דמתני' מ"ט.

ולמ"ש א"ש הפל: שם בגמ' בהמה לבשר תאנה כו' פרש"י ותוס' פתבו דנלמד בספרי כו'. ואינו מוכרח דעיקר דרשא דספרי היא דשלמים יכול להביא ולא עולות.

אבל להיות חיוב להביא שלמים אין נראה מדרשא דספרי דא"כ מה"ט לא יקנה חי' ג"כ. ובתוס' דחקו ליישב זה אבל ברמב"ם בפיהמ"ש (פ"א דמע"ש מ"ד) מבואר בשם הירושלמי דהי' תקנת חכמים ואה"נ דמה"ת יכול לקנות בהמה לבשר תאנה ע"ש ובר"ש: שם במשנה כ"ד שבחובה אינו בא אלא מן החולין מסופקני במנחת נדבה אי באה מן המעשר.

די"ל פיון דאין הדר יכול לאכלו הוי כמו עולות דממעטין בספרי משום דצריף להיות מידי דאכילה של שמחה ונהי דהפקה אוכלו מ"מ הבועלים א"י לאוכלו. ואחד רצה להביא ראי' מהא דצריכין קרא לקמן למעט חטאת דא"י להביאו מן המעשר אע"ג דג"כ אין נאכל רק לכהן.

אבל זה אינו ראי' דחטאת של פהו שפיר ראויו לו לאכול וצריף מיעוט להכי דאפי' פהו א"י להביא חטאתו מן המעשר. אבל מנחה דכהן פשיטא דא"י להביא ממעשר פיון דמ"כ פליל הוא וגם ישראל] י"ל דא"י להביא מטעם הנ"ל.

אף מדברי התוס' ד"ה להקיש דכילוי מנחה בקושיותם משמע דס"ל דמנחת נדבה יכולין להביא וצ"ע. אכן בנבחים (נ').

(תוס' ד"ה אם. מבואר דמנחת נדבה באה מן החולין והניחו בצ"ע מנ"ל ע"ש.

ובמ"ש בחי' שם לתמונה עליהם מדברי התוס' פאן]: ומה שהקשו התוס' מעופות. לא הבנתי אי עולת העוף היא פליל הוא ואינו לאכילה.

ואי חטאת הרי נאכל לפהנים. ואפי' אי הפהו עצמו חייב להביא חטאת עוף מ"מ הא חטאת ממעטינו לקמן מדכתיב אשר לו והאי דרשא לכו"ע היא וגם חטאת העוף דרשי' מדכתיב כמשפט פדאי בחולין (כ"ב).

(וכמ"ש התוס' לעיל (ב').) דאפי' אליבא דר"א דהכא ע"ש] אכן עיקר תמיהתם.

נ"ל דהא מפורש בגמ' לעיל דתודה דבא מן המעשר יליף משלמים ושלמים ילפינו מדכ' שם שם פנ"ל. א"כ פל הבא מן המעשר ילפינו רק משלמים וכיון דבשלמים נתמעטו שלמי חובה א"כ פל שבחובה נמי כשלמים וזה פשוט.

אף יותר מזה יש לעיין דרש"י פי' לעיל דתודה יליף משלמים שנקרא שלמים דכ' תודה שלמיו. א"כ נראה לפ"ז דמנחות באמת א"י להביא מן המעשר אפי' נדבות.

ודוקא לחמי תודה י"ל משום דהוי בכלל תודה. אבל יש לתמונה ע"ד רש"י בזה דא"כ מה מקשה הגמ' ופסח גופי' מנ"ל הא י"ל פסח אפי' הי' בא בנדבה לא הי' בא מן המעשר דמנ"ל פיון דאינו בכלל שלמים ורציתי ליישב ולומר פוננת הגמ' דנילף אפכא להקיש פסח לבקר וצאן דבא מן המעשר ה"ה פסח.

אף לפ"ז קשה מה דמקשה בתרביצא וכי דבר הלמד בהיקוש כו'. הלא הא דפסח אינו בא מן המעשר אינו נלמד בהיקוש כלל רק דהיקוש מגלה שלא נדרוש להקיש פסח לצאן ובקר וממילא אין פסח בא ממעשר דמגלן פנ"ל.

וממילא שוב שפיר מקשינו בקר וצאן לפסח. עוד קשה לפירש"י דהרי לקמן בגמ' מקשי' וחסטת גופי' מגלן משמע דכל הקרבנות ילפינו משלמים אי ליפא מיעוטא.

ובאמת צ"ע איה ילפינו. ואפשר מהיקשא דזאת התורה.

מיהו הא כתיב ג"כ לעולה בהאי קרא דזאת התורה ועולה לכו"ע לא אתיא ממעשר: שם במשנה ונסכים בכ"מ לא יבואו כו'. פ"י אפ"י רוצה להתנדב מנחת נסכים א"י להביא אלא מן החולין משום דהוא כליל פדרשא דספרי וכ"כ התוס' והרע"ב.

ופרש"י פאן תמוה [וברש"י כת"י פ"י פנ"ל בתוס'] והרמב"ם בפיהמ"ש ובפט"ו ממעה"ק] מביא טעם אחר ע"ש: שם בגמ' מה לפסח מצרים שאין טעון מתן דמים ואמורים למזבח. תמהני כלפי ל"י דכיון דנאכל פולו לבעלים טפי מסתבר דיכול להביאו ממעשר כמו בשר תאנה ורש"י פ"י משום דאינו דומיא דשלמים.

ועדיין תמהני דלמה לי ילפותא דשלמים. ודאי שלמים צריכין לרבוני דהו"א פיון דאמורים קריבים למזבח א"כ אינו פולו לאכילה.

אבל לפסח מצרים דכולו לאכילת אדם י"ל דא"צ קרא פיון דמקוים בי' בכל אשר תאנה נפשך. ולשיטת התוס' (לעיל ד"ה אינו) דס"ל דמדאורייתא אסור לקנות בהמה לבשר תאנה.

א"ש דכיון דאין קרב למזבח הוי כמו בשר תאנה ואסור. אבל באמת דבריהם תמוהים דהספרי בא לרבות דיכולין ליקח שלמים [אע"ג דמקצתו למזבח ואין פולו לאכילה פנ"ל].

אבל בשר תאנה ודאי מותר ורק חכמים גזרו על בשר תאנה כמ"ש הרמב"ם והרע"ב (פ"א דמעשר שני) מן הירושלמי עיי"ש וצ"ע: ע"ב בגמ' זבחי שלמי צבור נמי כ' בהו וישם באגנות. פירש"י דעולה דטעונה מזרק ג"כ מוישם באגנות נפק.

וילשון הגמ' לא משמע הכי. ותו דרש"י עצמו פ"י בחוקמ' פ' פנחס בפסוק העשוי' בהר סיני.

אתקיש ללמד דטעון כלי כמו שהי' בהר סיני. משמע דדורות משעו לא הוי ילפינו אי לאו דגלי קרא.

או דצריך קרא דהעשוי' לעיכוב. וא"כ פ"י הגמ' הקא דשלמי צבור נמי כתיב באגנות.

וממילא פיון דגלי קרא דהעשוי' בה"ס דדורות ילפינו משעו או דמעכב פנ"ל ממילא מסתמא בשלמים נמי הכי הוא. תו יש לדקדק במ"ש רש"י פיון דשלמים טעונין כלי כ"ש שאר קרבנות.

אין מוכן מה כ"ש. ואי משום דשלמים קדשים קלים וכ"ש שאר קדשים] משמע דפשיטא להגמ' דאותו השלמים של ציבור שהיו הוראת שעה הי' דינם פשלמי יחיד דהוי קדשים קלים.

ולכאורה אפשר דדינם כמו פבשי עצרת דהא לא מצינוו שלמי צבור רק בעצרת והם קדשי קדשים. א"כ י"ל דאותו שלמי צבור נמי קדשי קדשים הם וא"כ אין ללמוד מהם לקדשים קלים.

ואולי הי' להם איזה הוכחה דדינם פקדשים קלים. אף בזבחים (צ"ח) פ"א רש"י דכיון דשלמים נמי פתיב בקרא דזאת התורה ממילא לעולה מיותר דמשלמים יכולין ללמוד פולן בהאי היקשא ע"ש: וצ"ל נמי דהא דמקשינו זבחי שלמי צבור נמי פתיב וישם באגנות.

משום דהגמ' רוצה ליישב הברייתא לכו"ע. דהא למ"ד לא קרבו בני נח שלמים האי דכתיב זבחים שלמים לה' פרים היינו עולות כדאי' בזבחים (קט"ז).
(ע"ש.

ושלמים היינו בלי הפשט וניתוח (כדאי' במדרש בראשית פ' כ"ב): בתוס' ד"ה והשתא נמי כו' ורע"ק סבר אפ"ה אין דנין אפשר כו' וא"ת כו'. מה דפשיטא לתוס' דרע"ק פליג על זה.

א"י מנ"ל.

ד"ל דקיבל מר"א דהא שתיק לי'. וגם סתם מתני' דהכא דיליף מפסח מסתמא אתיא אליבא דרע"ק ג"כ.

ומאי דמקשה הגמ' ורע"ק פסח דאינו בא אלא מן החולין מנא לי'. היינו בס"ד דרע"ק דבעי לאפלוגי אדר"א מנין הוי יליף דין זה.

אבל באמת י"ל דהודה לר"א. מיהו אפי' לשיטת התוס' נ"ל קושיתם דדוקא הכא ס"ל אין דנין אפשר משא"א.

אע"ג דאיכא היקשא ועבדת כו' דע"כ שיהיו כל עבודות פסח שוין לאו פללא היא. דהא אינם שוים דלא הי' קרב דם ואימורים למזבח אבל בההיא דמקיש לידה לנדח שפיר שוין לכל מילי כנ"ל: בד"ה ויקח את המאכלת כו' ותי' התוס' דחוק.

ולע"ד נראה דהא תרי קראי פתיב ויקח כו' האש ואת המאכלת כו' ואח"כ פתיב ויקח המאכלת לשחוט כו'. א"כ אם אינו ענין לקדשים תנהו ענין לחולין לדרוש שיהי' תלוש.

והכא דרשו מאכלת השני לקדשים דצריף פלי כנ"ל. והא דאמרי' בגמ' והתם עולה היא דכתיב ויעלהו לעולה.

צ"ע אמאי לא הביאו רישא דקרא ויעלהו שם לעולה: דף פג ע"א בגמ' קסבר וולדות קדשים בהנוותן הו קדושים אע"ג דהתוס' הביאו דאפי' למ"ד במעי אמון הו קדושין א"ש ההיא היקשא לענין דאין מקריבין השליל.

מ"מ דייק הגמ' שפיר דקסבר בהננתו קדושין מלשון ההיקוש דאין שפיר ושללא קדוש בו. דאל"כ הו"ל למימר מוציא מכלל שליל כמו דאמרין התם: שם בגמ' מה מילואים מותרין בשריפה ואין מותר ב"ח בשריפה.

פירש"י דלא הי' שם מותר כו'. וקצת קשה מנ"ל הא.

וגם לפי"ז הו"ל להגמ' לאסוקי נמי דדנין אפשר משאי אפשר פדלעיל. דהא פינו דלא הוי מותר ב"ח שם הוי אי אפשר.

ולולי פירש"י ז"ל הי' נראה פינו דכתיב ואם יותר מבשר המילואים ולא פתיב מהמילואים סתם משמע לאפוקי מותר ב"ח והי' שם באמת ג"כ מותר ומעטי' קרא להכי [לפינו מינ' שפיר [וכן פי' רגמ"ה וברש"י כת"י דפוס וילנא]: שם בגמ' תנא משמ' דרע"ק זאת התורה כו' מנחה מה מנחה מקדשת כבלוע כו'.

וצריכי למכתב במנחה ובחטאת. פי' פינו דממנחה ילפינו כולהו למה פרט הכתוב בחטאת אפך יגע בבשרה יקדש.

קצת קשה למה לא דייק הגמ' לעיל בדר"א ג"כ הכי. פינו דיליף מחטאת לכולהו למה פרט הכתוב במנחה כל הנוגע כו'.

נדברי התוס' בד"ה מה חטאת. שכתבו תרתי דריש מחטאת [תמוהים בעיני דרע"ק לא דריש כלל בלוע מחטאת: פ"ק תשיעי ע"ב במשנה וכולן אינו באין אלא מן המובחר.

למ"ש התוס' ד"ה מתניתין דסתם אין באין אפי' דיעבד משמע י"ל דה"נ עכ"פ מן המובחר מעכב *וי"ל הטעם דע"כ מבחר נדריכם אתי לעכב דלכתחלה מואנהו נפקא. וקנה כ' בסופה (י"ג).

(בהשגות הראב"ד על בעה"מ דלר"י בלילב אגד מעכב מה"ט ע"ש. א"כ אין להוכיח מדלעיל (ס"ד).

(בכחושא ושמינה ומהא דלקמן (פ"ד): דאר"ל נעשה ככחוש בקדשים. דמשמע דאין מובחר מעכב.

די"ל דס"ל כמ"ד ואנהו הוי דומה לו כו' פדאי' בשבת (קל"ג): אבל לתנא דמתני' דינו שפיר י"ל דמעכב מטעם הנ"ל: ** אע"ג דכל ארצות פשרים משום דגם בהם יש מן המובחר. מיהו יותר נראה פינו דמסיק התנא כל ארצות פשרות הוי כמו ואם הביא פשר ויש לעיין אי גם השמן של העומר צריך להיות מן הקדש ומן הארץ: שם בגמ' והכתיב קדשה.

נראה משום דכתיב ג"כ קרבן ראשית וגם קדשה הוי עיכוב וזה פוננת התוס' דשינה בו לעכב ולהכי א"ש נמי למסקנא דקדשה למילתא אחריתי קאי א"כ מנ"ל שחיסר מצנה בהביא מישן רק משום דכתיב ראשית.

ואין לומר משום דכתיב ב' פעמים קדשה דהא לקמן (פ"ד): מצריך הא דכתיב ב"פ קדשה להיות קדשה מן החטים ומן השעורים ע"ש: דף פד ע"א בגמ' ריב"י אומר עומר בא מחו"ל משמע אפי' לכתחילה וקשה דהא כתיב וקצרתם את קצירה.

ואֲפֹשֵׁר ג"כ הפי' שְׁאִין אִסּוּר חֲדָשׁ עַד שְׁיִגְדַל הַתְּבוּאָה בֵּא"י וְכֹּא זְמַן קִצְיָהּ. מִיְהוּ בִּלְא"ה נִרְאָה דְּלִכְתּוּחִילָה לְכוּ"ע צָרִיף לְהִבְיָא מִן א"י מִטְעַם פְּרָמֶל: שָׁם בַּגְמ' רַע"ק אֹמֵר מְצִינּוּ יָחִיד שְׁמִבְיָא חוּבְתוֹ מִן הַחֲטִים כּו' מִן הַשְּׁעוּרִים.

לְכַאוּרָה צ"ל מִן הַשְּׁעוּרִים הֵינּוּ מְנַחַת סוּטָה. וְקִצְתָּ קִשָּׁה שְׁיִהְיִי זֶה נִקְרָא חוּבְתוֹ. וְגַם קִשָּׁה עֵינָקֵר הַדְּרָשׁ דְּבִשְׁבִּיל שְׁיִחִיד מְבִיא גַם מִן הַשְּׁעוּרִים לְהִכִּי צִיבּוּר ג"כ מְבִיא. הָא פְּמָה מְיָלִי אִיפָּא בְּיָחִיד וְלֹא בְּצִיבּוּר * * לְגִירְסַת הַתּו"כ נִיחָא כַּמ"ש בְּהֶגְהַת זְקִנֵי הַג' מַהֲרִי"ד ז"ל ע"ש.

וְכֹן הוּא בִּירוּשְׁלַמִּי פ"ב דְּסוּטָה ה"א וּבְחֻנָּם הִגִּיהוּ הַק"ע וּפ"מ. אָבֵל לְגִירְסַת גְּמָרָא דִּילּוֹן קִשָּׁה: * * וְלָכֵן הִי' נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּעַל בִּיבּוּרִים קָאִי.

דְּכַשֵּׁם שְׁבִיבּוּרֵי יָחִיד מִן הַחֲטִים וּמִן הַשְּׁעוּרִים כְּמוֹ כֵּן בִּיבּוּרִים שֶׁל צִיבּוּר הֵם מִן הַחֲטִים שְׁתֵּי הַלָּחִים וּמִן הַשְּׁעוּרִים עוֹמֵר. מִיְהוּ ק"ק לְפִי' זֶה הָא בִּיבּוּרֵי יָחִיד הֵם גַּם מְפָל ז' הַמִּינִים וְצ"ע: בְּתוּס' ד"ה שׁוּמְרֵי סְפִיחִים.

וְא"ת הִיאָף עוֹמֵר בָּא מִן הַמְשׁוּמֵר כּו'. וְלַע"ד הִי' נִרְאָה דְּמְשׁוּמֵר הִיא דְּנֹקָא שְׁשׁוּמֵר כָּל הַשְּׁדָה.

אָבֵל כְּשֵׁינֵשׁ לְאָדָם וְלַחִי' לְאָכּוֹל דָּאָז רִשְׁאֵי גַם הוּא לִיקַח לְבֵיתוֹ מְעַט. וְאוֹתוֹ מְעַט שֶׁהוּא רִשְׁאֵי לִיקַח לְבֵיתוֹ לְמָה לֹא יוּכַל לְשִׁמּוֹר אוֹתוֹ לְעַצְמוֹ גַּם בְּתוּף הַשְּׁדָה וְכִשְׁיִכְלָה בְּיַתֵּר הַשְּׁדָה נַחִי יִפְקִיר גַּם אֶת זֶה.

אָבֵל כָּל פְּמָה דְּאִיפָּא עוֹד בְּשְׁדָה רִשְׁאֵי לְשִׁמּוֹר לְעַצְמוֹ זֶה הַמְעַט. וְכֵן מְשַׁמְעוֹת לְשׁוֹן הַרְמַב"ם (פ"ד מַה' שְׁמִיטָה) דְּדוֹקָא לְהַסְגִּיר שְׁדָהוּ וְכַרְמוֹ אֲסוּר.

וְהַשְּׁימּוֹר הִי' שְׁלֹא יִתְקַלְקְלוּ ע"י דְּרִיסַת אֲנָשִׁים וּבְהֶמָה. עוֹד י"ל לַמ"ש רַש"י דְּהַשְּׁימּוֹר הִי' מְשׁוּם חִיּוֹת וּבְהֶמּוֹת.

א"כ י"ל דְּנָהִי דְּצָרִיף לְהִיּוֹת מוֹפְקָר גַּם לַחִי' וּבְהֶמָה הֵינּוּ כְּשִׁנְגָמֵר וְרִאוּי לְאָדָם. אָבֵל כְּשֵׁינְהִי הַפְּקָר לַחִי' וּבְהֶמָה קוֹנָדָם הַגְּמָר א"כ לֹא יְבוּא לְעוֹלָם לְאֲכִילַת אָדָם.

וְלָכֵן יְכוּלִין לְשַׁמְרוֹ עַד שְׁיִהְיִי נִגְמַר הַתְּבוּאָה: בַּד"ה רַחֲמָנָא אָמַר כּו'. מְשַׁמְעַ לְמַסְקִנַת הַתּוּס' וְסוּגְיָא דְּהֶתֶם דְּכָל מְנַחּוֹת אֲסוּר לְהִבְיָא בְּשִׁבְעֵיט וְצָרִיכִין לְהִבְיָא מְנַחַת נְסֻכִים וְשָׂאֵר מְנַחּוֹת מִן הַיָּשׁוּן [וְכֵן אֵינָא בְּתוּסְפָתָא דְּמַכִּילְתִּין סוּף פ"ח] וְצ"ע עַל הַרְמַב"ם שְׁלֹא כָּתַב מְזָה.

וְצ"ל דְּסַמְדָּ עַל מ"ש בַּה' בְּכוּרוֹת (פ"ה ה' ט') דְּפִטוּרָה מְבִכּוּרָה מְמִילָא ה"ה מְנַחּוֹת. וְהַטְעַם שֶׁכ' הַרְמַב"ם שָׁם מְשׁוּם לְאֲכִלָּה וְלֹא לְסַחּוּרָה י"ל גַּם בְּמְנַחּוֹת פִּינּוּן דְּבִידוֹ לִיתָן לְהַקְרִיב לְאִיזָה מְשַׁמֵּר שְׁיִרְצָה ע"ש בַּכ"מ] וּבַתּו"כ דְּרִישׁ בְּהַדְיָא לְאֲכִלָּה וְלֹא לְהִבְיָא מְמַנָּה מְנַחּוֹת ע"ש: ע"ב בַּגְמ' ר"ל אָמַר קִידָשׁ נְעֻשָׁה כְּכַחוּשׁ בְּקַדְשִׁים.

לַפ"ז נִרְאָה דְּלַר"ל אִם אֵין לוֹ רַק תְּמָרִים שְׁבִפְהֵרִים וּפִירוֹת שְׁבַעֲמָקִים מְבִיא. וּמְחֻנְיָב לְהִבְיָא אִפִּי לְכַתּוּחִילָה.

כִּינּוּן דְלִית לִי מִיַּעוּט בְּכַוּוּרִים וְהָא דָאִין מְבִיאִין רַק מְטַעַם דְּמַצְנָה לְהַבִּיא מִן הַמְּוֹבָחָר. אִם אִין לֹו מְוֹבָחָר אִין לֹו לְבַטֵּל מְצֻנָת בְּכוּרִים: בְּתוּס' ד"ה פֶּאן בְּסִפִּינָה כּו' תְּמָהוּ עַל פִּרְש"י מְפָמָה מְקוּמוֹת דְּעַצִּיץ שֶׁל חֶרֶס נְמִי בְּעֵי נְקִיבָה.

וּלְע"ד נִרְאָה דְּדוּקָא בְּסִפִּינָה הָעוֹמְדָת בְּמִים ס"ל לְרִש"י דְּשֶׁל חֶרֶס דְּהַמִּים מְחַלְחַל בְּחֶרֶס א"צ נְקִיבָה. אָבֵל בְּעַצִּיץ מוֹדָה רִש"י דְּאָפִי חֶרֶס בְּעֵי נְקִיבָה כַּנ"ל פְּשׁוּט.

וּלְהַכִּי לֹא מְשַׁנֵּי בְּעַצִּיץ נְמִי פֶּאן שֶׁל עֵץ כּו' דְּבַעֲצִיץ אִין נ"מ בֵּין חֶרֶס לְעֵץ רַק בְּסִפִּינָה. עוֹד י"ל דְּהָא פְּתַבּוּ הַתּוּס' בְּגִיטִין שֶׁם דְּהָא דְּפִלְגִי הֵתֵם בְּכַתְּבּוּ עַל עֵלָה שֶׁל עַצִּיץ נְקוּב דְּגוֹזְרִין שְׁמָא יְקוּטוּם הֵיִינוּ דוּקָא בְּמַחְוּבָר לְקַרְקַע.

אָבֵל בְּנִייר גְּדוּל וְקַצֵּץ מְקַצֵּת לֹא מִיְקָרִי מְחוּסָר קְצִיצָה. א"כ י"ל דְּנָהִי דַס"ל לְרִש"י הֵקָא דְּחֶרֶס לֹא בְּעֵי נְקִיבָה.

מְשׁוּם דְּגַם זֶה נִקְרָא מְאֲרָצָה כִּינּוּן שֶׁהַחֶרֶס הִיא עֶפֶר. אָבֵל לְעוֹלָם מְחוּבָר לְקַרְקַע לֹא מִיְקָרִי וְלָכֵן נִקְטַ הֵתֵם דוּקָא נְקוּב וְדוּק.

וְכֹן יֵשׁ לִיִּשְׁב קוּשְׁי' שְׁנִי מְהַכְּשֶׁר זְרַעִים דְּבְעֵי נְקוּב לְהִיּוֹת מְחוּבָר לְקַרְקַע. אָבֵל בְּלִי נְקָב אַע"ג דְּמְאֲרָצָה הוּא מ"מ אִינוּ מְחוּבָר לְקַרְקַע וּמְקַבֵּל הַכְּשֶׁר טוּמְאָה כַּנ"ל.

מִיְהוּ מְרִש"י שֶׁבְּגִיטִין שֶׁהִבִּיאוּ הַתּוּס' לֹא מְשַׁמַּע הָכִי: דָּף פֶּה ע"א בְּמִשְׁנָה וְלֹא מִבֵּית הָאֵילָן פִּירִש"י דְּהִצֵּל מְעַכְבַּב הַחֲמָה וְאִין הַתְּבוּאָה גְּדוּלָה יָפָה וְלִקְמָן בְּמַתְנִי גַבִּי שְׁמֹן אֵהָא דְּתַנּוּ וְלֹא מִן הַנְּזָרַע בִּינִיָּהֶם פִּירִש"י דְּהִזְרַעִים מְכַחֲשִׁין פֶּחַ הַקַּרְקַע.

וְהָא לֹא פִי פִי. כֹּן. צ"ל דְּהִזְרַעִים מוֹשְׁכִין הַפֶּחַ יוֹתֵר מִן הָאֵילָנוֹת וְאִין הָאֵילָן מְכַחֲשִׁי פֶּחַ הַקַּרְקַע לְהִזְרַעִים.

וּי"ל עוֹד דְּהָא כּוֹלֵל אִפִּי אֵילָנוֹת שְׁאִין עוֹשִׂין פִּירוֹת וְהֵם אִין מְכַחֲשִׁין הַקַּרְקַע כ"כ וּמ"מ אֲסוּר מְטַעַם הֶגֶל **אָבֵל יֵשׁ לְתַמּוּהָ ע"ז מְהָא דְאִי בַב"ב (כ"ז): דְּהִצֵּל רַע לְבֵית הַשְּׁלַחִין וְלֹא לְבֵית הַבַּעַל א"כ הֵקָא דָאִין מְבִיאִין מִבֵּית הַשְּׁלַחִין מִה בְּכָף דְּאִיכָא צַל.

וּבְרִש"י כַּת"י פִּי גַם פֶּאן מְשׁוּם דְּהָאֵילָנוֹת מְכַחֲשִׁין הַקַּרְקַע וְכֹן פִּי הַרַע"ב: ** ע"ב בְּגַמ' הָא לֹא קִשְׁיָא פֶּאן בְּעַבּוּדָה כּו' צ"ע הַלְּשׁוֹן הָא לֹא קִשְׁיָא הָא זֶה פְּנוּנַת הַמְּקַשָּׁן דְּאָמַר וְלִטְעָמִיהּ. וְהוּ"ל לְסִיָּים אֵלָא לֹא הָא בְּעַבּוּדָה כּו' ה"נ הָא בְּעַבּוּדָה כְּמַסְקִנַת הַש"ס בְּכָל מְקוּם.

וְאוּלַי יֵשׁ אִיזָה ט"ס פֶּאן: שֶׁם בְּגַמ' נָר חֲצִי וְזוֹרַע חֲצִי. נִרְאָה דְּכָל זֶה הִי הַכְּנָה לְהִיּוֹת הַקַּרְקַע מוֹכֵן תְּמִיד לְמַנְחוֹת.

אָבֵל זְרִיעָה דְּחֻצֵי בְּשִׁנָּה רֵאשׁוּנָה אִינוּ לְמַנְחוֹת. וְכֹן מְשַׁמַּע בְּפִי בְּלִשׁוֹן הַרְמַב"ם (פ"ז מִה' אִיסוּרֵי מַזְבֵּחַ) ע"ש.

וּלְהַכִּי הִוְקַשָּׁה לְרִש"י כִּינּוּן דָאִין זֶה [שְׁזָרַע בְּשִׁנָּה רֵאשׁוּנָה] פֶּשֶׁר לְמַנְחוֹת. מוּטָב שְׁיִהְי' כָּל הַשְּׁזָרָה נִיר וּבְשִׁנֵי יִתְכַּשֶּׁר כָּל הַקַּרְקַע.

ותי' דַּיֵּשׁ קַרְקַע שְׁאִין בָּהּ פֶּחַ לְהִזְרַע כְּוֹלָה נ"ל: שָׁם בַּגַּמ' רַב, חֲלֻקֵי כו' וְעַבְדָּה עַל חַד תְּרִינוּ. וְלִכְאוּרָה לֹא הָרוּיִם כְּלוּם פִּינוֹן דְּזַרְע חֲצִי וְאֵילֹו הִי זֹרַע כְּוֹלָה הִי ג"כ עוֹשֵׂה פֶּל כָּד.

וצ"ל מִשׁוּם דְּהָרוּיִם הִזְרַע. אוּ דְעִקְר הַרְבּוּתָא דְּזַבְנָא לְסַמִּידָא.

אֲכַן יוֹתֵר נִרְאֶה דְּכָל הַשְּׂדוֹת הַדְּרָף לְהַנִּיחַ בּוּרְהָ שְׁנָה א'. רַק דְּזָה הַדְּרָף לְעֲשׂוֹת חֲצִי נִיר וְחֻצְלֵי זְרוּע נְכוּן יוֹתֵר.

וְעַבְדָּתָ עַל חַד תְּרִינוּ מֵאוּתָן שְׁמַבְרִינוּ כָּל הַשְּׂדָה וְזוֹרְעִין כְּוֹלָה בְּשְׁנָה שְׁנִי'. וְנִרְאֶה דְּמַכְּאֵן הוֹצִיא הַרְמַב"ם מ"ש (בפ"ז מה' אסוה"מ) דְּלִמְנַחֵת עוֹשִׂין כֵּן וְלֹא הִבִּיא כְּלָל לְנִיר שְׁנָה וְלְזָרוּע שְׁנָה שְׁנִי'.

מִשׁוּם דְּמַסְקַנַּת הַגַּמ' דְּזָה נְכוּן יוֹתֵר לְנִיר חֲצִי וְלְזָרוּע חֲצִי כְּנ"ל: שָׁם בַּגַּמ' בְּעֵי ר"י בְּרוּב חֻטָּה אוּ בְּרוּב סָאָה. פְּשׁוּט נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּוַדַּאי סִנְלַת שְׁהַתְּלִיעַ רוּב הַשֶּׁק פְּסוּל הַפֶּל דְּכַח הַרְקָבָה שְׁלֵט בְּכָל הַשֶּׁק.

אֲבָל בְּחֻטָּה מִיַּבְעֵיָא לִי אִי נִימָא ג"כ דְּרוּב שֶׁק חֻטִּים שְׁנַתְּלַע יֵהִי כְּוֹלָו פְּסוּל אוּ פִּינוֹן דְּכָל חֻטָּה הִיא בַּפ"ע אִין הַשְּׂאָר נְפֹסֵל. רַק הַחֻטִּים שְׁנַתְּלַעוּ רַבְּוֹן כָּל חֻטָּה שְׁשֵׁלֵט בְּרוּבָה תּוֹלַעַת נְפֹסֵלַת.

אִף הַרְמַב"ם (פ"ו מה' אסוה"מ הי"א) יֵשׁ לוֹ פִּי אַחַר ע"ש וצ"ע: שָׁם בַּגַּמ' בְּעֵי רַבָּא הַקְדִּישָׁן כו'. נִרְאֶה דִּל"ד הַקְדִּישָׁן ה"ה הַקְרִיבֵן ג"כ בְּכָלֵל בְּעֵיָא זוּ.

וכ"כ הַמַּל"ם פ"ו מֵאִסוּה"מ]. רַק נֶקַט לְחוּמְרָא דְּאַפְשָׁר גַּם עַל הַהַקְדָּשׁ לוֹקָה.

וַיֵּשׁ לְעֵינֵין בְּעוֹף מְחֻסָּר אֲבָר אִי ג"כ בְּכָלֵל בְּעֵיָא זוּ. דְּלִכְאוּרָה טְפִי יֵשׁ לְחַיִּיב בְּעוֹף דְּהוּא בְּעֵין זָבַח.

וּתְמַהֲנִי עַל הַרְמַב"ם שְׁכ' (בפ"ג דֵּאִסוּה"מ) עַל מְחֻסָּר אֲבָר וּשְׂאָר פְּסוּלִין וְנִרְאֶה לִי דְּאִין לוֹקִין לְפִי שְׁלֵא נִתְפָּרְשָׁה אֲזַהֲרָתָן ע"ש. וְהִלָּא הֲנִי מוּמִין דְּמַנְחֵת וְדַאי לִיכָּא אֲזַהֲרָה וּמ"מ נִשְׂאָר בְּתִיקוּ אִי לוֹקִין עֲלֵיו וצ"ע בְּזָה: שָׁם בְּמַשְׁנָה אִין מְבִיאִין מִן הַגְּרָגְרִין שְׁנִשְׁרוּ בְּמִים. עִי' בְּתוּ"ט שְׁהִבִּין מ"ש בְּרַש"י שְׁנִנְפְּלוּ דְּהִיא מְלֵתָא בַּפ"ע. וְלִיתָא דְּבַרְש"י כְּתוּב שְׁנִנְפְּלוּ וְנִשְׁרוּ בְּמִים.

וְנִרְאֶה דְּרַש"י כְּתוּב כֵּן לִיִּשְׁב (מֵה דְּתַנִּי וְלֹא מִן הַפְּבוּשִׁים) דְּכְבוּשִׁים הִיָּינוּ נִשְׁרוּ וְלִהְכִי מְחַלְקֵין דְּנִשְׁרוּ הִיָּינוּ שְׁמַעְצָמָם נְפְלוּ וְנִשְׁרוּ בְּמִים. וְכְבוּשִׁין בְּכוּוּנָה: דָּף פו ע"א בְּמַשְׁנָה שְׁלֵשָׁה זִיתִים הֵן כו' כּוֹתֵשׁ וְנוֹתֵן לְתוּף הַסֵּל פִּירַש"י כְּדִי שְׁיִזוּב הַצָּלוּל כו' וְהַפְּסוּלַת וְהַשְּׂמֵרִים נִשְׂאָרִין בְּסֵל וְכֵן פִּי הַרְע"ב וּמַסְתַּמֵּן וַיִּנְצָא.

וְקָשָׁה קֶצֶת עַל פִּירַש"י בְּחוּמָשׁ פ' תְּצַנֶּה דְּמַשְׁמַעוֹת לְשׁוּנוֹ דְּהַשְּׁמֵן שֶׁל מְנוּרָה הִיא טְפָה רֵאשׁוּנָה שְׁאִין בָּהּ פְּסוּלַת. מַשְׁמַע דְּלֹא בְּעֵי סִינּוֹן כְּלָל.

וּמֵה שְׁהַקְשׁוֹ תוּס' עַל פִּירַש"י דְּלֹא יִתְחַיִּיבוּ בְּפִאָה כְּמוֹ תְּאֵנָה דְּאִין לְקִטְטָה כְּאַחַת. יֵשׁ לְחַלְקֵין דְּתֵאֵנָה לִית לָהּ כְּלָל זְמַן קָצוּב.

אָבֵל בְּזִיתִים כָּל הַג' זְמַנִּים מְיֻחָדִים לְזִיתִים. וְכִמוֹ אֵילָן הָעוֹשֶׂה פִּירוֹת ב"פ בַּשָּׁנָה אֵטוּ מִשׁוּם זֶה לֹא יִתְחַשֵּׁב לְקִיטְתוֹ כְּאַחַד: שֵׁם בַּמִּשְׁנָה אֵף כָּל הַמְּנַחֲחוֹת הֵי' בְּדִין שִׁיטְעֵנוּ וְזֶה מֵהַ מְנוּרָה שְׂאִינָה לְאַכִּילָה כו'.

וְקָשָׁה לָמָּה לִי הַק"ו בְּלֹא הַפִּינּוֹן דַּכ' בַּמְּנַחֲחוֹת נְמִי כְּתִית א"כ לִוְלִי הַמִּיעוּט דְּכְתִית לְמֵאוֹר בְּנֻדָּאֵי הֵי' טְעוּן כְּתִית. (וְהָא דְאַמְרֵי' בַּגְמ' דְּכְתִית דְּכְתִי' בַּמְּנַחֲחוֹת אֶצְטְרִיף לְהַכְשִׁיר כְּתִית. הֵינּוּ מִשׁוּם דְּכְתִי' כְּתִית לְמֵאוֹר וְהוּי ס"ד לְפִסּוּל כְּתִית בַּמְּנַחֲחוֹת. אָבֵל לִוְלִי הַמִּיעוּט דְּכְתִית לְמֵאוֹר לֹא הוּי צְרִיף קָרָא לְהַכִּי].

וְדוּחַק לְחַלֵּק בֵּין וְזֶה לְכְתִית **שָׁם. וְלְכֹארוּהַ מִשְׁמַע כֵּן מִפְרַשׁ"י שָׁם.

א"כ צ"ל דְּהָא דְתַנּוּן הָכָא דְגַם וְנִרְאָה בְּגוֹר אַרְי' פ' תְּצַוֶּה מְבֹנָאָר דְּתַרִי מְלִי נִינְהוּ וְזֶה פִי' מְגַרְגְרוּ בְּרֵאשׁ הַזֵּית וְכְתִית אֶתָּא לְמַעַט טְחוּן. וְכ"מ בְּפִי' הַר"ע מְבַרְטֵנוּרָא מְהַזְנִיתִי שְׂבָרָאשׁ הַגַּג.

וְשָׁבִי הַבַּד. הָרֵאשׁוֹן כְּשֶׁר לְמְנוּרָה דִיעֵבַד דְּוָקָא.

אָבֵל לְקַיִים וְזֶה בְּעֵי מַה שְׂמַגְרָגֵר בְּרֵאשׁ הַזֵּית. אַכּוֹן בְּמִזְרְחֵי שָׁם כ' לְשׁוֹן הַגַּמ' אֵין וְזֶה אֶלָּא נְקִי וּפְרַשׁ"י נְקִי כְּגוֹן אוֹתוֹ שְׂיוּצָא בְּלֹא טְעִינָה כו'.

וְכֵן הוּא בְּרַשׁ"י כַּת"י. וְלִפ"ז וְזֶה וְכְתִית חֲדָא הֵיא דְכִינּוֹן שְׂאִינוּ טְעוּן וְטְחוּן וְזֶה קְרִינָא בִי: ** דְּצְרִיף הַק"ו לְעַכְבַּ דְּבַמְנוּרָה כְּתִיב ב"פ וְזֶה לְעַכְבַּ וְהֵי' לְמַדִּין מִק"ו דְּבַמְנַחֲחוֹת נְמִי מְעַכְבַּ לְהַכִּי כְּתִיב לְמֵאוֹר לְמַעַט דְּבַמְנַחֲחוֹת לֹא מְעַכְבַּ.

מִיְהוּ קִצַּת קָשָׁה לִפ"ז נִימָא דְבְּאַמַּת לְכַתְחִילָה מְצַוֶּה בַּמְּנַחֲחוֹת נְמִי כְּתִית רַק דְּלֹא מְעַכְבַּ מְמִיעוּטָא דְּלְמֵאוֹר. וּבַגְמ' לֹא מִשְׁמַע הָכִי דְקָאָמֵר מְפַנֵּיהַחְסְרִין מִשְׁמַע דְּלִיכָא מְצַוֶּה כָּלִל בְּכְתִית רַק מִשְׁמַע מִן הַמְּבֹבָחֵר אָבֵל לֹא לְהֵיוֹת מְצַוֶּה לְכַתְחִילָה בְּכְתִית וְצ"ע.

וּבְעֵיקָר הַק"ו יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת דְּאִיכָא לְמַפְרָף מַה לְמְנוּרָה דְּהֵיא בְּפָנִים בְּהִיכַל אָבֵל מְנַחֲחוֹת הֵם בְּחוּץ: ע"כ בַּגְמ' מֵאֵי שְׁוִין לְמְנַחֲחוֹת. פֶּשֶׁט הַסְּוָגָא נִרְאָה דְּלְכַתְחִילָה מְצַד מְצַוֶּה מִן הַמְּבֹבָחֵר יֵשׁ לְקַחַת הַטּוֹב טוֹב בְּיוֹתֵר לְפִי הַנֶּה מְדַרְגוֹת דְּחֻשִׁיב בַּמִּשְׁנָה.

וְכ"כ הַרְמַב"ם (בִּפ"ז מַה' אִסוּה"מ). וְגִדּוּלָה מְזוּ מִשְׁמַע בְּרַמְב"ם שֵׁם דְּרִישָׁא דְּמַתְנִי' רֵאשׁוֹן שְׂבָרָאשׁוֹן אֵין לְמַעְלָה מְמַנּוּ קָאֵי ג"כ עַל מְנַחֲחוֹת.

וְכֵן מִשְׁמַע בְּאַמַּת דְּכָל הַמִּשְׁנָה לְמְנַחֲחוֹת קָאֵי וַיֵּשׁ לְכַתְחִילָה לִיקַח רֵאשׁוֹן שְׂבָרָאשׁוֹן. אֵף ק"מ לִפ"ז לָמָּה שְׂנֵי שְׂבָרָאשׁוֹן וְרֵאשׁוֹן שְׂבָשְׂנֵי שְׁוִין כִּינּוֹן דְּחֻזִּינוּ דְּלְמְנוּרָה שְׂנֵי שְׂבָרָאשׁוֹן פְּסוּל וְרֵאשׁוֹן שְׂבָשְׂנֵי כְּשֶׁר א"כ זֶה עֲדִיף טְפִי.

וַי"ל קִצַּת דְּלַעֲנִין מִן הַמְּבֹבָחֵר יֵשׁ חֻשִׁיבוֹת בְּשְׂנֵי שְׂבָרָאשׁוֹן יוֹתֵר רַק מְצַד כְּתִית יֵשׁ קְפִידָא לְגַבֵּי מְנוּרָה. אַכּוֹן מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' נִרְאָה שְׂהַבִּינוּ פִי' אַחַר בְּסוּגָא וְכִמוֹ כֵּן לְשׁוֹן רַשׁ"י צ"ע לִינְשָׁב: שָׁם בַּגְמ' מְחוּץ לְפָרוֹכַת כו'.

עֵי' בְּתוֹס' פִי' ר"ת מִשׁוּם דְּעַמּוּד אֵשׁ הֵי' מֵאִיר לְהֵם מַה שְׂבָטְפִיחַ כו' וְלִפ"ז אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ כְּפִשׁוּטוֹ. וְכִי לְאוּרָה הוּא צְרִיף דְּהֵי' אֶפְשָׁר לֹאמַר דְּהוּא דְּרָף כְּבוֹד לְהֵיוֹת אוֹר בְּחֻזֵר כְּמוֹ בְּהִיכַל מְלָכֵי בְּשָׁר וְנָדָם.

רק עיקר הוכחה היא פיון דעמוד האש מאיר להם בכל התדרים בליילה כמו הסמה ביום. א"כ מ"ש בערב להדליק יותר מביום פיון דבמדבר הי מאיר להם בליילה כמו ביום ממש וא"כ אינה לאורה: דף פז ע"א בגמ' אמר רבינא פרוה ותני.

לפירש"י קשה הפסק הבבא זיין יטון בינתיים. ויותר נראה לפרש פרוה ותני דמעונשן ומבונשל הוא פירוש על מתוק שנתמתק ע"י עישון ובישול.

אבל מתוק בפ"ע דהיינו אליסטיון פשר. ואפשר פן היא ג"כ פנונת התוס' בזה: פקק עשירי שם במשנה לא הי מודד בשלשה לפר.

קצת קשה הא למה לי פיון דהקדים שלא הי רק עשרון ונחצי עשרון. ואפשר הי לפרש דבמדת עשרון עצמו מייירי דהי הרבה מדות של עשרון ולא הי צריף לשפוף ביחד מג' עשורונים לפר רק במדה אחת זו אחר זו.

אף לשון בשל שלשה ובשל שנים דמתני לא משמע הכי. ויש לעיין אי הבליילה הי ג"כ כל עשרון בפ"ע או הבליילה הי ביחד אחר שמדד ג' עשורונים נמן בהם שמן ובוללן יחד וכן מסתבר: ע"ב בגמ' מחוק שבו הי מודד לתביתי כ"ג פירש"י שלא הי יכול להיות גדוש.

ולכאורה הי מסתבר לפרש הכי דבאמת דרוך פבוד יותר למדוד עם גודש בעיני יפה. רק בתביתי כ"ג לא הי אפשר גדוש.

אף לפ"ז לא יתכן מה דמסיק הגמ' דנחצי עשרון לר"מ ועשרון לרבנן הי מחוק. פיון דיותר הי נכון להיות גדוש.

א"כ מוכרחין לומר דאדרבא לעולם צריף להיות מחוק כדי שכל המדה יהי בתוף מחיצות הפלי בפנים. רק לר"מ דגזה"כ לשנות בין עשרון דמנחות לעשרון דתביתין וצריכין לעשות א' גדוש.

ושל תביתין א"א להיות גדוש הצריכו לעשות עשרון דשאר מנחות גדוש: שם בגמ' ורמינהו מביא עשרון שלם וחוצהו. לכאורה אין מוכן ס"ד דהמקשן פיון דתני בהדיא וחוצהו.

וייתכן לפי הרמב"ם (פי"ג מה' מעה"ק) דהחלות היו מחלקן לב' תצאים י"ב תצאים בפוקר י"ב תצאים בערב. א"כ לס"ד דגמ' וחוצהו קאי על החלות.

וחידוש התרצון דגם תקמח היו מחלקין ג"כ כדפסק שם הרמב"ם באמת דב' חלוקות הוי ע"ש: שם בגמ' במה מחלקן לחלות בי"ד או בכלי כו'. מפאן סייעתא גדולה לשיטת הרמב"ם הנ"ל דהחלות עצמן היו צריכין לחלק לב' חלקים שוין ולהכי מיבעיא לי במה מחלקן.

וגם הא דמשני דטורטני יכניס לשון קללה ג"כ בלחם אחר אפי' מייירי קרא. אבל לפי הראב"ד קשה פיון דששה חלות נעשו מחצי עשרון וששה מחצי.

א"כ נחלקו שפיר. ואי דגוף הששה חלות צריכין לחלק אותן שנה בשנה הו"ל למיבעיא בכל מנחות שהיו עשוין עשר חלות במה מחלקן [עי' ברש"י כ"י מ"ש לחלק בין שאר

מנחות לחביתי כ"ג]: שם בגמ' והא"ר ל' לדברי האומר טפחנים קופל נמצא שלחן מקדש כו'.

צ"ע מה קושיא דילמא למידי דחזי לי' קאמר דמקדש אי הובא הלחם לחלל זה הוקדש. וצ"ל דעדיפא מינני' משני דגם קמצים מקדש ליפסל.

ובפני' מקדש לפסול פתב רש"י לפסול ביוצא. והתוס' הקשו ע"ז דהא המנחה פבר נתקדשה.

וא"י פנונתם דנראה דלצדדים קאמר מקדש ליקרב ונדאי מיירי אחר קמיצה מפלי שרת. ומקדש לפסול היינו המנחה או קצת ממנה קודם שנתקדשה בכלי אי הובא על השלחן נתקדש לפסול ביוצא או בלינה.

ונה פשוט: דף פח ע"א בגמ' א"ל וקלא תצי לוג הי' שם ואפשר לשער בתצי לוג כו'. לכאורה משמע דהכי הי' עושין.

והרמב"ם (במעשה הקרבנות פי"ג) לא הביא בחביתין רק רביעית לכל חלה. ובאמת בזה עצמו יש לתמוה פינו דנתנו רביעית לכל חלה פדאמרי' לקמן א"כ למה להו פלל הך מדה דלוג ומחצה.

וצ"ל בדוחק דצריף להיות פל השמן הראוי לכל המחצה חביתין דבוקר נמדד פולו ביחד. וכבר פתב בזה במל"מ שם.

ועכ"פ קשה למה השמיט הרמב"ם זאת ע"ש שהניח בקושיא. אכן נלע"ד דס"ל להרמב"ם דבאמת לדין א"צ פלל למדוד בלוג ומחצה.

רק ר"ש דס"ל הכי דצריף להיות נמדד ביחד לוג ומחצה. ע"ז אמרו לו פ"י לדידך נמי אפשר לשער בלוג וחצי לוג.

אבל לדין א"צ פלל מדה לחביתין רק רביעית לכל חלה. וכן משמע הלשון אפשר הי' לשער משמע דבאמת לא עבדו הכי.

ונראה עוד ראי' לזה מדמפלפל הברייתא לקמן דחצי הלוג למה נתקדש ולא אמרו פלום מהך מדה דלוג וחצי לחביתין דסתמא רבי פחכמים דהכא ס"ל. א"ו דלחכמים לא הי' נמדד פלל רק רביעית: ובהכי מיושב נמי מה דנדחקו בתוס' (בד"ה אף) ליישב שיטת החכמים במה שמישב להם ר"ש לדבריכם לוג וחצי לוג לא יעשו כו'.

ולמ"ש א"ש דמודין חכמים להך פללא דכלי שמשמש למדה זו אין משמשין מדה אחרת. וקיבלו תשובת ר"ש בזה.

ומ"מ בעיקר הדין בשיטתו עומדין דלחביתין לא נמדד פלל בלוג ומחצה רק רביעית. ורביעית היא מדה המיוחסת לכל חלה.

ובמה שכתבתי מיושב ג"כ דברי רש"י שכ' ד"ה אלא דר"א בר' צדוק לית לי' זה הפלל. ולכאורה תמוה מאי בעי בזה הא חכמים נמי לית להו האי פללא.

ולמ"ש מִיְנוֹשֵׁב דְחֻכְמִים נְמִי ס"ל הַאִי פְלִלָא. רַק רַאב"צ בַּע"כ פְּלִיג בְּזוּה פְּנ"ל: שְׁם
בְּמִשְׁנֵה רַבִּיעִית מַה הִי מְשַׁמְשֵׁת כּו' וְקָשָׁה לְמַאי דְאָמְרִי בַגְמ' דְעֵיקָר קִידוּשׁ פְּלִי הִי
לְצוּרָה חֲבִיתִין.

א"כ לָמָּה שְׂבִיק מִתְנִי עֵיקָר הַשְׁיִמוּשׁ דְחֻבִיתִין וְנִקֻט הַנִי. וְאֶפְשָׁר דָּאֵם לֹא הִי בּוּ שְׁיִמוּשׁ
רַק לְחֻבִיתִין לֹא הִי נַעֲשִׂין מִשְׁל צִיבּוּר רַק מִשְׁל כ"ג.

רַק מִשׁוּם דְנִצְרָה גַם לְהַנִי שְׁיִמוּשִׁים הִי מִשְׁל צִיבּוּר. וְהִנֵּה מְלִשׁוֹן הַמִּשְׁנֵה רַבִּיעִית מִים
לְמַצּוּרַע מִשְׁמַע דְצָרִיף לְהִיּוֹת נִמְדָד בְּכָלִי הַמְקַדָּשׁ.

וּכ"כ הֶרְמְב"ם (בַּפ"א מַה' פְּלִי הַמְקַדָּשׁ) דְלִמְצוּרַע וְסוּטָה נִמְדָד הַמִים בְּכָלִי קוּדָשׁ. אָבִן
(בַּפ"א מַה' טוּמְאָת צָרַעַת) לֹא פִתַּח מְזָה רַק מְבִיא פְּלִי חֶרֶס סָתָם.

וּבַה' סוּטָה (פ"ג) בְּיָאֵר בְּהִדְיָא דְנִמְדָד בְּכָלִי קוּדָשׁ וּבְמַצּוּרַע סָתָם הַדְּבָרִים. וְגַם בְּאַמַּת
חִידוּשׁ גְּדוּל לְזוּמַר דְהִבִיא מִים שְׁנִמְדָד בְּכָלִי קוּדָשׁ לְכָל בְּתִים שֶׁהִי בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל דְגַם
נִגְעֵי בְתִים צָרִיף טְהַרַת הַצָּפוּר וְהַמִים וּצ"ע: וְהִנֵּה לְכַאֲרָה נִרְאָה דְעֵיקָר הַקְפִידָא שְׁלֹא
יְהִי יוֹתַר כְּדִישְׁיָהָא דַם צָפוּר נִיפְר.

וְכֵן בְּחֻצֵי לֹג לְסוּטָה שְׁלֹא יְהִי יוֹתַר מְחֻצֵי כְּדִישְׁיָהָא נִיפְר דַם צָפוּר וְכֵן בְּחֻצֵי לֹג לְסוּטָה
שְׁלֹא יְהִי יוֹתַר מְחֻצֵי כְּדִישְׁיָהָא נִיפְר דִּיּו הַנְּמַחֵק מִהַכְּתָב. מִיְהוּ הֶרְמְב"ם בַּפ"ה מ"ש פִתַּח
שְׁלֹא יְהִי פְחוֹת מְרַבִּיעִית: שְׁם בְּמִשְׁנֵה וּבְלֹג הִי מוּדָד לְכָל הַמְנַחֹת אַפִי מְנַחָה שְׁל ס'
עֲשָׂרוֹן כּו'.

מִשְׁמַע דְלֹא הִי מוּדָד בְּמִדָּה גְּדוּלָה רַק בְּלֹג. וְלֹא נִתְבָּאֵר הַטַעַם דְלַעֲיִל גְּבִי עֲשָׂרוֹן מִיְיָתִי
קָרָא שְׁלֹא יִמְדוּד בְּשָׁל שְׁלִשָׁה לְפָר כּו' וְהָא מְנָלִן.

וְאִין לְזוּמַר דְמַהֲרָה קָרָא דְלִמְנַחָה וְלֹג שְׁמֹן דְרִשִׁי לְהוּ. דְהָא לְקַמֵן בַּגְמ' דְרִשִׁי הִי קָרָא
לְדַרְשָׁא אַחֲרֵינָא וּצ"ע: וְלִרַאב"י דְאָמַר אַפִי מְנַחָה שְׁל ס' עֲשָׂרוֹן אִינוּ נוֹתֵן רַק לֹג.

יֵשׁ לַעֲיִין מִנ"ל דִּיכּוֹל לְהַרְבּוֹת בְּכָלִי א' יוֹתַר מִעֲשָׂרוֹן. בְּשִׁלְמָא לַת"ק י"ל דַּא"צ רִיבּוּי
דְמַהכ"ת לֹא יוֹכֵל לְהַרְבּוֹת פִּינּוּ דְנוֹתֵן שְׁמֹן כְּפִי הַחֲשָׁבוֹן לֹג לַעֲשָׂרוֹן.

וּמַצִּינּוּ נְמִי מְנַחַת נְסֻכִים דְהִי טְפִי מִעֲשָׂרוֹן אָבֵל לְרַאב"י דְכְּשִׁמְרָבָה בְּסוּלַת הַנִי כְּמוֹ
חֲרִיבָה מְנָלִן דִּיכּוֹל לְשַׁנּוֹת וּלְהוֹסִיף. וִי"ל דְמַהֲרָה דְרִשָׁא לְמְנַחָה וְלֹג דְמְנוֹתָר לְהַכִי מְזָה
עֲצָמוּ מוּכַח דִּיכּוֹלִין לְהַרְבּוֹת בְּסוּלַת וְשְׁמֹן (סג"י) [רַק] לֹג אַחַת פְּנ"ל.

בַּתו"כ פ' וַיִּקְרָא פְרָשָׁה ט' וְהִבִיאָה שְׁלֹא יְבִיאָנָה חֲצָאִים כּו' אֶלָּא בְּכָלִי אַחַד ע"ש. א"כ
מוּכַח מְקָרָא דְנוֹדָר כְּמָה עֲשָׂרוֹנִים מְצָנָה לְהַבִיאֵן בְּכָלִי אַחַד]: בַּתוֹס' ד"ה בְּרִוּצֵי מִדוֹת
כּו' קְשִׁיָא וְהָא אִין לְהֵם פְּדִיוֹן.

אֶפְשָׁר לְזוּמַר לְמַה דְאָמְרִי לְקַמֵן (צ'). דְאִין כ"ש מְקַדָּשִׁין שְׁלֹא מִדְעַת רַק מִשׁוּם גְּזִירָה
שְׁלֹא יֵאמְרוּ מוּצִיאִין מְכָלִי שְׁרַת לְחֹל.

א"כ י"ל דְרַבְּנָן לֹא גְזָרוּ רַק שְׁיִצְטָרֵף פְּדִיוֹן וְסָגִי בְהַכִי. וְהַגַם דְבַגְמ' לְקַמֵן אָמְרִי הַכִי
לְמ"ד הַטַעַם דְלַח נַעֲקָר.

אף ברמב"ם (פ"ב מה' מעה"ק) משמע דגם לדין בעי האי טעמא. ושוב ראיתי במל"מ אריכות בזה: בד"ה רביעית כו' וקשה לפי זה דהקא במתני' תנו רביעית למצורע ונחצי לוג לסוטה.

וניש ליישב דדוקא לרבנן דפליגי אדרשא דבעי שיהי' דם צפור ניקרת בו שפיר דין מי מצורע כמי סוטה. אבל תנא דהקא מצי סבר כו' ישמעאל דצריף שיהי' דם צפור ניקר א"כ שוב אין ללמוד שיעור מי מצורע ממי סוטה וזה פשוט: ע"ב בגמ' מים קדושים פתיב.

קצת קשה פנין דבאמת הי' נמדד בכלי קודש א"כ מנ"ל בספרי למידרש מים קדושים מים שנתקדשו בפירור למה לא כפשוטו דצריף להתקדש בכלי קודש: שם בגמ' נר שפכתה מדשן הפתילה כו'.

מפאן קשיא על מ"ש הב"י בריש ה' חנוכה דבכל יום נשא' השמן שפגרות מלאין. דהא הקא מוכח דבכה"ג צריכין להסיר השמן וליתן שמן אחר.

וע"כ דבהפך הי' הנס לא בהגרות. אף באמת י"ל דדוקא נר שפכתה מדשן השמן אבל קשי' דולק הי' נשא' דולק כף כל השמונה ימים.

וכ"כ בס' זית רענן על הילקוט (פ' בהעלותה) דקשי' דולק אסור הי' לכבות. מיהו לקמן (פ"ט).

(גבי מלמטה למעלה שיערו כ' רש"י דהנשא' היו משליכין לחוץ משמע דרשאין לכבותה וצ"ע: שם בגמ' נר של מקדש של פ' פ' כ' כתיב כו' כי פתיב כו' ומקשה אמורה ונרותי'. משמע דפשיטא לי' להגמ' דאי בא מן הכפר בא נמי מקשה דמסיק עלה כתנאי.

וקצת קשה מנ"ל הא הלא הוי ס"ד דגם מלקחיה ומחתותיה באין מן הכפר לולי המיעוט דאותה. והני נדאי לא שייף בהו מקשה.

א"כ עתה דממעטין אותם. ונרות מרבין מדכתיב כל הפלים האלה מ"מ מנלן דצריף מקשה וצ"ע.

והרמב"ם (פ"ג מה' בית הבחירה) מביא דרשא אחרין דנרות הם מקשה וכ' בכ"מ דהיא מבריינתא דמלאכת המשכן ע"ש. ומהתימא על בעל אור החיים בפ' תרומה שכ' דלכו"ע אין הנרות מקשה אפי' למ"ד דבאין מן הכפר ע"ש.

והוא תמוה מסוגיא דכאן. וצ"ע על הרמב"ם שהשמיט הא דאמרי' דהוי ש"פ.

פנין דפוסק דנרות מן הכפר וגם מקשה. א"כ הול"ל שהם של פ' פ' דגמ' דהקא: שם בגמ' סד"א פנין דאשחורי משחר התורה חסה על ממונן של ישראל.

משמע מפאן דקשי' משחיר הרבה צריכין לעשות מנורה חדשה דאלת"ה מאי חסרון איכא וצ"ע: דף פט ע"א בגמ' הדיא למתנדב מנחה שלא פחות מדבר הטעון לוג. נראה פנין דדרשינו ולוג שמן להכי דרשינו ה"נ מנחה ולוג שאין מנחה רק כזו שצריכה לוג ולוג בעשרון הוא.

אף התייחד לחכמים. אבל למ"ד אפי' מנחה דס' עשרון אין לה רק לוג.

א"כ נימא נמי דאפי' פחותה מעשרון צריכה לוג ולעולם יוכל לנדב אפי' פחות מעשרון. ומלשון רש"י משמע דהדרש הוא מן עשרון למנחה דמנחה צריכה עשרון.

אבל מלשון הגמ' משמע דהדרש ממנחה ולוג כו'. וי"ל דבאמת לתכמים הדרש הוא ממנחה ולוג כמו שפתי אב"ל לר' נחמ' וראב"י דלוג אתי למיךרש דאפי' ס' עשרון סגי בלוג.

דרשו האי דרשא מתיבת למנחה בלבד פ"א עשרון לנונחה. ותו דרשו למנחה ולוג. וזה פנונת הגמ' תרתי שפעת מינה: שם בגמ' הין תריסר לוגי דכתיב זה כו'. קצת קשה הא לוג עצמו לא ידענא שיעורי' רק קבלה היתה בינדם שיעור לוג.

כמו כן הין י"ל דקבלה הי' בינדם. ומאי מנלן דקאמר על הין טפי מלוג: שם בגמ' התורה חסה על ממונן של ישראל.

פירש"י [שהנשאָר היו שופכין לחוץ. וקשה דבס' וזית רענן פ' בהעלותה מביא בשם ברביטא דאסור לכבות שום גר מנורה כל זמן שדולק א"כ לא היו שופכין.

ובגמ' יש לפרש שזה עצמו שהי' דולק בחנם על היום הוי ההפסד. אבל על פירש"י קשה.

וגם יש לעיין לשיטת הרמב"ם דביום נמי מדליקה מה הפסד יש בזה. וע"ז תירץ בני מ' משה בצלאל נ"י דכינן דמדליקה שנית אחר שנכבה צריף לחזור ולתן כמדתה כמסקנת הגמ' דלעיל.

א"כ הוי שפיר הפסד. ונכון הוא: בתוס' ד"ה חד ריבוי כו' תימא כו'.

ולע"ז נראה די"ל דהתם פנין דמזוזות תרתי משמע. א"כ מזוזות אחריתי ע"כ ריבוי אחר ריבוי הוא דא"א לרבות יותר מתרתי דהא אין בפתח רק ב' מזוזות.

משא"כ הך דחד בישמן מרבה לוג. ואידך בישמן מרבה טפי מלוג להכי לא תשיב לי ריבוי אחר ריבוי.

וי"ל עוד דהתם דריש מזוזות מלא לריבוי דהול"ל מזוזות. וזה מצאתי גם בס' קרבן אהרן אבל מ"ש מקודם נכון יותר: שם במשנה מערבין גספי כו'.

מסקנת הגמ' דעל היין קאי. לכאורה צ"ע למה למדו הקרבת מנחת גסכים מהקטרות אברים שכ"א יהי' לבדו והיין מותר לערב.

וצ"ל משום דהיין אגיל לשייתין ל"ד להקטרה. ומיהו סיפא דמתני' אבל אין מערבין גסכי כבשים כו' אין מוכן הטעם פנין דביין מיירי.

וכבר נדחק בזה הכ"מ הובא בתיו"ט. וגם סיפא דסיפא ואם בללן אלו בפ"ע אין מוכן כלל דרישא ביין איירי וסיפא במנחה.

לכן הי' אפשר לפרש דהכל אהד דברישא מערבין היין הואיל וכבר נתערבו המנחות. אבל אין מערבין של פרים וכבשים.

משום דבזה לא שנייה שנתערבו המנחות דהא בעירוב המנחות פסולין כיון דזה חסירה וזה יתיירה. ומסיים ואם בללן אלו בפ"ע ונתערבו דכשר שפיר כה"ג מערבין גם זין דפר וכבש דלא כמ"ש הכ"מ ודוק: מיהו באמת נראה עיקר פשיטת הכ"מ שיהביא התו"ט דפי' הך בבא אפי' בנספי כבשים עם כבשים מ"מ בנתערבו עד שלא בללן פסול.

והשיג עליו דנהי דלכתחילה צריכין להקטיר בזה אחר זה מ"מ דיעבד פשר. ולעד"נ מלשון פי' המשניות להרמב"ם משמע בהדיא פן דב' בבות דרישא בנין מנירי אם פבר נתערבו סלתן ושמןן פמסקנת הגמ'.

וב' בבות דסיפא בסולת ושמן איירי. ובהו לא מחלק כלל בין נספי כבש לאיל וסתמא קתני.

והטעם נראה דנהי דאם הוקטרו ב' חלבים ביחד פשר. מ"מ בנתערב קודם הבלילה דא"א להבדילן ולהקטיר כ"א בפ"ע.

י"ל דפסול אפי' בדיעבד כעין דאמרי' כל הראוי לביילה אין ביילה מעפכת אבל אין ראוי לביילה פסול ה"ה באין ראוי להקטירם בפ"ע פנ"ל. וגם לשון הרמב"ם בחיבורו (סוף ה' תמידין ומוספין) משמע פן דכ' סתם אם נתערבו עד שלא בלל כו'.

ולא חילק כלל בין נספי כבש או איל ע"ש. ואפשר דהרמב"ם פי' פן ליישב קושני' התוס' ד"ה בללן.

דתיקום מתני' ככו"ע אפי' לר"י דחרב שנתערב בכלול פסול. דהכא בשוין מנירי: שם בגמ' הפכש הבא עם העומר כו' לא הי' נסכיו פפולין.

התו"ט האריף בכאן להשיג על המהרש"ל ז"ל בדברים שאינם נכונים לע"ד. דפשיטא דנסוף לא שנייה רק בנין וכל ראיות התו"ט אינם מוכרחים.

ומ"ש להוכיח מונסקיה שכ' בששי דחג. אינו מוכן כלל דא"כ למה בשאר הימים כ' ונסקה.

מיהו אפי' לפי' הפשוט אין לשבש נוסח התפלה דונסקיהם הוא היין. וכיון דלא רצו לפרש שיעור היין חזרו לומר ויין פנסכו וזה פשוט ואיני מבין כלל שיטת התו"ט דהא המנחה צריכה שמן ואיף שנייה לומר ומנחתם ונספיהם פי' השמן דהא השמן הוא מן המנחה עצמה: שם בגמ' אמר אביי ה"ק מערבין זין אם נתערב סולתן.

נראה דאביי פי' פן גם בכוננת ר' יוחנן דאמר אם נתערבו פי' הסולת והשמן. והנה צריכין לבאר פי' הבבא אבל אין מערבין נסכי כבשים בפריים.

והי' נראה לפרש משום דבהם שנתערב קודם בלילה פסולין. וכשנתערבו אחר בלילה אפשר דאין זה חשיב תערובות גמור להיות מותר לערב היין.

כיון דכ"א בפ"ע עומד מאחר שנגבלל כ"א בפ"ע. ולכן סתם התנא דבהו א"א לעולם לערב היין לכתחלה.

אף ק"ק לפ"ז פבר מוכח מרישא כל הדין דסיפא דעד שלא בלל פסול. ועיקר קושני' הגמ' והא מדקתני סיפא כו' שגדחקו בתוס' בזה.

נראה לפרש דהוי קשיא להו סיפא דסיפא עד שלא בלל פסול הא למה לי דכבר מוכח מרישא. וגם הרמב"ם (פ"י מה' תו"מ) כתב בהדיא דאפי' נתערב אחר בלילה כבשים בכבשים מערבין היינו לכתחילה.

ובכבשים בפרים לעולם אין מערבין אפי' הקטיר פבר. וצ"ל דהוא איסור בפ"ע דנסכים שאין יינם שנה אסור לערב וצ"ע הטעם.

(וגם לפ"ז למה מערבין נסכי פרים בנסכי אילים): שם בגמ' אלא אמר אבאי ה"ק היכא דהוקטר סולתו כו'. לכאורה תמוה פינו דגם לתי' זה צריכין לדחוק דהא דתני בברייתא אבל יין מערבין לאו פלגא היא ומיירי בכבר הוקטר.

א"כ למה לי לחדש מלתא חדתא. דבפשיטות י"ל כדמעיקרא אבל יין מערבין בנתערב סולתו ושמן.

והי' נראה לפרש דס"ל לאבאי דבהקטיר מערבין יין אפי' משל כבשים ואילים. דהכי משמע דהברייתא בד"א דאין מערבין כבשים באילים סולת אבל יין מערבין.

ובכה"ג דוקא אחר הקטרה אבל אחר שנתערב וקודם הקטרה אין מערבין נסכי פרים בכבשים. ולהכי צריף לחדש דין דהקטרה.

ולכן נ"ל דהגירסא ברש"י בלא הקטיר שמנו. והכ"מ (סוף ה' תו"מ) הגי' ברש"י דבשלא ט"ס וצ"ל אפי' נתערב.

ונה דוחק דכבר כתב רש"י דין זה לעיל בד"ה אמר אבאי. דאפי' נתערב אין מערבין כבשים באילים.

רק נראה דהכא קמפרש דמיירי בשלא הקטיר אבל בהקטיר אפי' כבשים ואילים מערבין היינו. מיהו מדברי הרמב"ם (ה' תו"מ פ"י) משמע דאפי' הקטיר אין מערבין היינו דכבשים באילים ופרים.

וכ"כ בפ"י המשנה להדיא וצ"ע גם על הכ"מ צ"ע שלא הבין פן ברמב"ם ע"ש: שם בגמ' רבא אמר בשלמא הגי' עולות נינהו כו'. לכאורה הי' נראה דלא פליגי לדינא דכיון דחזינו דאפי' אשם שאינו בא בנדבה מ"מ פשר שלא לשמו והוי אשם רק שלא עלה לשם חובה.

א"כ מזה יש ללמוד דבכל קרבן שהקריב שלא לשמו צדיין שם קרבן הראשון עליו. א"כ בתמיד צריף ב' גזירין ובכבש הבא עם עומר מנחה כפולה.

רק דרבא חידש דא"צ לומר דר"י חזא מינייהו נקט. אלא דראיות ר"י היא מאשם וממילא ה"ה בכולהו.

אכן הרמב"ם (פט"ו מפסוה"מ ק) הביא לדינא דדוקא באשם. אבל בהנהו נעשין נדבה ע"ש.

וצ"ל הטעם פינו דמוכח מקרא דמוצא שפתיף דאם לאו נדבה יהי' פדאי ריש מכילתין. ממילא כל שפא בנדבה נעשה נדבה זולת אשם דא"א להיות בנדבה תורת אשם עליו: בתוס' ד"ה שאם אי אתה אומר תימא כו' פינו דבעי לחם כו'.

קושיא זו רק למ"ד לחם מעכב הכבשים. (דלמ"ד דכבשים קרבין גם אם אין לחם.

ה"נ הני פאין לחם ויוכל להקריב הפכשים. פיון דכבר נשחטו וא"י להביא עוד עמהם [לחם].

אף יש לתמונה ביותר דהא איתא התם בפריקתא דה"ה בשחט ב' פכשים לפני זמנם ג"כ הדם יזרק וכן פסק הרמב"ם (במקום הנ"ל). וזה תמונה דליכא שלמי צבור לפני זמנם.

וע"ז לא שנייה תירוץ התוס' פלל והיא תמיהא נשגבה באמת. ואולי י"ל פיון דאמרי' התם דמקיש שלמי ציבור לשלמי יחיד א"כ גזה"כ הוא דשם פכשי עצרת עליהם אפי' אם יש בהם פסול: דף צ ע"א במשנה מדת הלח ברוציהו קודש.

וכ' בתוי"ט משום גזירה שלא יאמרו מוציאין מכ"ש לחול. ובאמת הרמב"ם (בפ"ב מה' מעה"ק) פתב פן אע"ג דבגמ' קאי לטעמא דלח נעפר.

מ"מ י"ל להרמב"ם דלת"ק נמי צריכין להאי גזירה. אף מה שהעתיק התוי"ט פרש"י ליתא דדברי רש"י קאי לר"י משום דנעפר אבל לת"ק החילוק פשוט דכלי יבש שלא נתקדש בחוץ לא שנייה גזירה פלל: שם בגמ' וכי נעקר מאי הוי גברא למאי דצריה מקדש כו'.

וקשה למה מקשה דוקא על ר"י הלא גם לת"ק ור"ע דנמשחו מבחוץ ג"כ קשה גברא למאי דצריה מכנין ולא על שבחוץ. והי' נראה לומר דלמ"ד דנמשחו מבחוץ ע"כ מקדש שלא מדעת.

דלעולם אין דעת הבועלים לקדש מה שבחוץ וע"כ המשיחה הי' שמה שיגע מבחוץ יתקדש אפי' שלא מדעת. רק לר"י דאמר משום דנעקר מפלפל בגמ' אי קאי גם למ"ד דאין מקדשין שלא מדעת.

אכן הרמב"ם (פ"א מה' כה"מ) פוסק דנמשחו מבחוץ ואעפ"כ פוסק (פ"ב מה' מעה"ק) דאין מקדשין שלא מדעת. ובירולין משום גזירה מתקדשין.

וצ"ל לדבריו דקוש' הגמ' לכו"ע קאי ולאו דוקא נקט נעקר מה הוי וע"ש במל"מ]. אף צ"ע למה נמשחו באמת מבחוץ פיון דאין דעת הבועלים לכך וגם ענין הגזירה קשה בזה דכמו למ"ד לא נתקדשו מבחוץ ליכא גזירה.

א"כ ה"ה אי לא יתקדשו מבחוץ מטעם דאין דעת הבועלים לכך נמי ליכא גזירה דלעולם אין דעת הבועלים להתקדש מבחוץ וצ"ע בזה. ולכאורה הי' נראה דלפ"ז בכלי שרת דאין מקדשין שלא מדעת היינו מן התורה אבל מדרבנן מקדשין משום האי גזירה.

אכן הרמב"ם (בפ"ג מה' פסוה"מ"ק) סתם ופסק דאין מקדשין אלא מדעת. (ובפ"ב ממעשה הקרבנות) גבי בירוצין הביא האי טעמא שמה יאמרו.

וצ"ל דס"ל דדוקא הקא גזרו וצ"ע הטעם: ע"ב בתוס' ד"ה אפי' מנחה. תימא דברי' המזבח מקדש כו'.

וי"ל דשאני התם דמרבין פל הקרבנות דלא ירדו א"כ עולה דהתם כולל פל הקרבנות וה"ה מנחה בכלל. אבל הקא הפי' עולה בלבד וגם שלמים ותודה צריכין לרבות מזבח.

ואפֿשֿר נְכַלֵּל זֶה בְּתִי הַתּוֹסֵ': דָּף צא ע"ב בגמ' הָאֶחָד זֶה אֶחָד עֶשֶׂר וְשֵׁל מַעֲשָׂר. נִרְאֶה דלפ"ז גַּם וְלֹד מַעֲשָׂר דִּינָא הָכִי.

וְלַעֲיֵל דְּמַרְבֵּינֵן וְלִדּוֹת קַדְשִׁים הו"א דְּמִיָּרִי רַק בְּנִלְדוֹת שְׁלָמִים אֲבָל וְלֹד מַעֲשָׂר אֵין טָפֵל חֲמוּר מִן הָעֵינָר. לְהַכִּי מְרַבֵּי הָכָא אֶחָד עֶשֶׂר וְשֵׁל מַעֲשָׂר וְה"ה וְלֹד מַעֲשָׂר.

רַק דְּמַדְרַבְּנֵן אֵין וְלֹד מַעֲשָׂר קָרַב לְמַזְבֵּחַ כַּמ"ש הָרַמְבַּ"ם (פ"ד מ"ה תְּמוּרָה) לְהַכִּי נִקְט י"א וְשֵׁל מַעֲשָׂר: שָׁם בַּגְמ' וּמ"ש מַעוֹלֵת יוֹלְדֵת. קִצַּת קִשָּׁה הָא חֲזִינֵן דְּלֹא יִלְפִינֵן זֶה מִזֶּה דְּהָא עוֹלֵת מְצוּרָע וְעוֹלֵת יוֹלְדֵת צָרִיף ב' קָרְאֵי וּבְשִׁלְמָא יוֹלְדֵת מְצוּרָע א"ש דְּלֹא יִלְפִינֵן דְּמַצוּרָע מִיְדוּשׁ הוּא דְּאִשְׁמוּ וְחֲטָאתוֹ נָמִי בְּעֵי נְסָכִים.

אֲבָל עוֹלֵת מְצוּרָע נִילֵף מִיוֹלְדֵת. וּמִיְהוּ י"ל דְּאֵי לֹא הָוִי קָרָא לְעוֹלֵת מְצוּרָע בַּפ"ע.

הָוִי מוֹקְמִינֵן לְכַבֵּשׁ לְעוֹלֵת מְצוּרָע וְיוֹלְדֵת לֹא יִדְעִינוּ לְהַכִּי צָרִיכִין ב' קָרְאֵי. אֲבָל אֵילוֹ שְׁל אֲהָרֹן שְׁפִיר אֵיכָא לְמִיגְמַר מַעוֹלֵת יוֹלְדֵת פּנ"ל: שָׁם בַּגְמ' לְבַר פְּדָא דְּמִיָּתִי וּמִתְנִי.

לוֹלִי פִרְש"י וְתוֹס' הִי נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּמַבִּיא נְסָכֵי כְּבֵשׁ וְנְסָכֵי אֵיל וּמִתְנִי וְאִידָּהּ יְהִי לְנִדְבָה. וְאֵע"ג דְּבַמִּתְנִיתֵן תָּנֵן מַבִּיא עֲלֵיוֹ נְסָכֵי אֵיל.

הִפִּי דְּצָרִיף לְהַבִּיא נְסָכֵי אֵיל מְסַפִּיקָא וּמִמִּילָא מְשַׁתְּמַע דְּמַבִּיא תְּרוּנוּיָהּ פִּינוֹן דֹּא א"א בְּעִנְיָן אַחַר. אָכֵן רִש"י וְתוֹס' לֹא פִינְרִשׁוּ כֵּן.

וּמ"מ מוֹדִין הַתּוֹסֵ' דְּהַמְנַחָה א"א לְהַבִּיא חֲדָא רַק מְנַחַת כְּבֵשׁ בַּפ"ע וְאֵיל בַּפ"ע. וּמוֹכַח מְדַבְרֵי תוֹס' אֵילוֹ דְּהָא דְּמַתְנַדְב אָדָם מְנַחַת נְסָכִים הִיָּינוּ אִפִּי בְּלֹא יָנֵן עַמ"ש בְּזַבְחִים (פ"ד.

) וְלִקְמֹן (ק"ד:): ע"ש]: שָׁם בַּגְמ' לְבַר פְּדָא קִשָּׁא. אֲפֿשֿר לֹזְמַר דְּבַחֻלִין נִשְׂאָר בְּתִיקוֹ אֵי לְבַר פְּדָא הָוִי נָמִי סָפֵק שְׁמָא בְּרִי הוּא ע"ש.

וְא"כ הִי אֲפֿשֿר לְפָרֵשׁ ג"כ דְּלְבַר פְּדָא נָמִי אִו לְאֵיל מְרַבָּה פְּלִגְסֵי אַע"ג דְּלֹאֹ אֵיל הוּא בְּעֵי נְסָכֵי אֵיל. וְהַסְפֵּק הוּא רַק אֵי כְּבֵשׁ הוּא אִו בְּרִי הוּא.

וּמֵאֵי דְּאָמַר מִיָּתִי וּמִתְנִי הִיָּינוּ פְּשָׁנְדַר כְּבֵשׁ וְהַבִּיא פְּלִגְסֵי דְּצָרִיף לְהַבִּיא קָרְבָּן אַחַר עֲלִיו מִתְנִי שְׁמָא חוֹבָה שְׁמָא נְדָבָה. וְאֵה"נ דְּבַנְסָכִים לֹא מִתְנִי מִיָּדִי.

וְא"ש נָמִי בְּזֶה קוֹשְׁיַת הַתּוֹסֵ' בַּד"ה דְּמִיָּתִי. רַק לְפִי אוֹתוֹ צַד דְּאִיתָא בְּחֻלִין דְּבְרִי לֹא ס"ל פְּלֵל לְבַר פְּדָא.

א"כ ע"כ הַסְפֵּק הִיא אֵי כְּבֵשׁ אִו אֵיל לְכֵן קִשָּׁא אִו לְמָה לִי. אֲבָל תִּיּוּבָתָא לִיכָא מַה"ט דְּשְׁמָא סְפִיקָא דְּבַר פְּדָא הִיא אֵי כְּבֵשׁ אִו בְּרִי כַּמ"ש.

וּמ"מ לֹא בְּעֵי לְמִפְשֵׁט שָׁם הַאִיבְעִיָּא מִזֶּה דְּשְׁמָא דְּרִישׁ בַּר פְּדָא אִו לְדְרִשָּׁא אַחֲרֵינָא: וּבְזֶה יֵשׁ לִיִּישׁב קִצַּת מַה דְּפָסֵק הָרַמְבַּ"ם (פ"ז מ"ה מַע"ה"ק) בְּעִיָּא דְּחֻלִין הַנֵּ"ל לְחֻמוֹרָא. וְתָמָהּ עֲלִיו דְּהַאִיבְעִיָּא לְבַר פְּדָא הוּא וּב"פ נִשְׂאָר בְּקוֹשְׁיָא.

וּלְמ"ש י"ל דְּגַם קוֹשְׁיָא זֹו תְּלוּי בְּבְעִיָּא הַנֵּ"ל. וְשְׁמָא לְבַר פְּדָא הָוִי סָפֵק בְּרִי וְלִיכָא קוֹשְׁיָא כַּמ"ש: דָּף צב ע"ב בַּגְמ' ר"ש אָמַר הַחֵי טְעוֹן סְמִיכָה בְּאֲהָרֹן וְאֵין שְׁעִירֵי ע"ז טְעוֹנִין סְמִיכָה בְּאֲהָרֹן.

לְכַאוּרָה קָשָׁה לָמָּה לִי קָרָא מֵהַכֹּחַ נִימָא דְסְמִיכוֹת שְׁעִירֵי ע"ז בְּאַהֲרֹן. וי"ל דְּלֹא־פּוֹקֵי דְלֹא נִמְעַט מֵהַפֶּר דְּפֶר טְעוֹן סְמִיכָה בְּזִקְנִים וְאִין שְׁעִירֵי ע"ז בְּזִקְנִים רַק בְּאַהֲרֹן לְהַכִּי כ' הַחִי.

וּצ"ע בְּאַמַּת מַה דְּרִישׁ ר"ש מֵהַפֶּר: שֶׁם בַּגְמ' וּלְרַבִּינָא כו' קָרָאִי לָמָּה לִי. וְקָשָׁה דְמַהֲלַכְתָּא הו"א דְשְׁעִיר הַנֶּעֱשֶׂה בְּפָנִים הוּא דְבָעֵי סְמִיכָה דְוָמְיָא דְשְׁעִירֵי ע"ז.

וְנִרְאָה דְזֶה פְּנוּנַת הַגַּמ' בְּמַה דְמַסִּיק לָא יְדַעִינָן הֵי נִינְהוּ. דְפִירֵשׁ"י עַל שְׁלָמִי צְבוּר דְחֹק דְקָא ע"ז אִיפָא ק"ו וְלֹא צָרִיף הֶלְכָה.

הַגַּם דִּי"ל דְהֶלְכָה אַתִּי לְמַעַט אַחֲרֵינִי. מ"מ יוֹתֵר נָכוֹן לְפָרֵשׁ עַל שְׁעִיר הַנֶּעֱשֶׂה בְּפָנִים. וְכֹן מְשַׁמְעוֹת הֶלְשׁוֹן וְכֹן פִּרְשׁ"י כַּת"י: שֶׁם בַּגְמ' קָרְבָּנוֹ וְלֹא הַבְּכוֹר. יֵשׁ לְפָרֵשׁ מְשׁוּם דְבְּכוֹר קְדוּשׁ מְרַחֵם לָא מִיְקָרִי קָרְבָּנוֹ.

וְכֹן מְעַשֵּׂר כִּינּוֹן דְקְדוּשׁ מְעַצְמוֹ הֵינְצָא עֲשִׂירֵי. אַף פֶּסַח קָשָׁה אִיף אִימְעַט מִקָּרְבָּנוֹ וְאֶפְשָׁר דְקָרְבָּנוֹ מְשַׁמֵּעַ מַה שְּׁרַק הוּא מִקָּרִיב אֲבָל פֶּסַח דְכֹלָן חֵיבִין בּוֹ לֹא חֲשִׁיב קָרְבָּנוֹ.

אוֹ אֶפְשָׁר דְכֹלָן מִיתוּרָא דְקָרְבָּנוֹ אַתְּיָנּוּ. וְיֵשׁ לְעֵינֵינוּ בְּאַחַד עֲשָׂר שָׁל מְעַשֵּׂר אִי בְּעֵי סְמִיכָה דְלַעִיל בְּנִסְכִּים מְצָרִיכִין קָרָא שְׁלֹא יְהֵא טְפַל חֲמוּר מִן הַעֲיָקָר.

וְאֶפְשָׁר כִּינּוֹן דְגָלִי קָרָא בְּנִסְכִּים ה"ה בְּסְמִיכָה. עֵי בְּרִשׁ"י עִירוּבִין (נ':) וּבַתּוֹס' בְּבְכוּרוֹת (ס"א).

(מְבוֹאָר פֶּן דְבָעֵי סְמִיכָה): שֶׁם בַּגְמ' וּמַה שְׁלָמִים שְׁאִינוֹ בְּעַמּוּד וְהִבִּיא כו' פֶּסַח שְׁהוּא בְּעַמּוּד וְהִבִּיא לֹא כ"ש. לְכַאוּרָה קָשָׁה דְבְּכוֹר וּמְעַשֵּׂר יוֹכִיחַ דְהוּי ג"כ בְּעַמּוּד וְהִבִּיא.

וְהַגַּם דִּי"ל דְאִי לֹא הִי רַק ב' קָרָאִי הוּי מְמַעֲטִין פֶּסַח וּמְעַשֵּׂר. וּבְכוֹר לֹא הוּי יְדַעִינָן. אַף לַפ"ז הו"ל לְבְרִייתָא לְמַנְקֻט הַסֵּדֶר קָרְבָּנוֹ וְלֹא פֶּסַח בְּתַחֲלָה. וּבַתּוֹ"כ הַגִּירָסָא אִינוֹ פָּמוֹ בַּגְמ' רַק בְּמְעַשֵּׂר הַק"ו מְעַמּוּד וְהִבִּיא וְגַבֵּי פֶּסַח הַק"ו מְשׁוּם דְמַרְוֵבָה מְצַנְתָּה ע"ש

בַּפ' וַיִּקְרָא: בְּתוֹס' ד"ה אִיפָא לְמִיפְרָף.

תִּימָא נִילֵף מֵהִיקָשָׁא כו' ע"ש. וְיֵשׁ לִיִּישׁב דַּע"כ הַאִי הִיקָשָׁא דְזֹאת הַתּוֹרָה לֹא קָאִי לְעַנְיָן סְמִיכָה דְקָרְבָּנוֹת צִיבוּר א"צ סְמִיכָה (פֶּן י"ל לַפ"י הַקּוּנְטֵרֵס שְׁהִבִּיאוּ הַתּוֹס' לַעִיל (פ"ב):)

וּבְזִבְחִים (צ"ז): דְשְׁלָמִים דְהִיא קָרָא בְּכַבְשֵׁי עֲצָרַת קָאִי שְׁהֵם שָׁל צְבוּר.

אֲבָל לַמ"ש הַתּוֹס' שֶׁם לִיפָא הוֹכְחָה דְמִיְיָרִי בְּצִיבוּר א"כ שְׁפִיר הַקָּשׁוֹ פָּאן]: בַּד"ה שְׁכֹן וּכ"ת חֲטָאת וְאֶשֶׁם כו' מַה לְכוּלְהוּ דְמַתָּן דְמִים מְרוּבָה. לְכַאוּרָה קָשָׁה לַפ"ז הו"ל לַגַּמ' לֹא מֵיֵד הַאִי פִּירְכָא דְגַם שְׁלָמִים ב' שְׁהֵן ד' וּבְכוֹר וּמְעַשֵּׂר וּפֶסַח מַתָּנָה א' וי"ל דְאִין זֶה פִּירְכָא גְמוּרָה כִּינּוֹן דְבְּכוּלְהוּ אִם נָתַן מַתָּנָה א' כִּיפֶר.

רַק עַל מָה הֵצֵד פִּירְכִינָן פִּירְכָא כָּל דְהוּ פְּדָאִי בְּחֻלִּין (קט"ו: ע"ש). וּמַחֲטָאת וְאֶשֶׁם גְּרִידָא לֹא מְצִי לְמִילָף דְהֵם מְכַפְּרִים וְהֵם קְדָשֵׁי קְדָשִׁים רַק בְּמָה הֵצֵד וּמַהֲנֵי פִּירְכָא כָּל דְהוּ: דָּף צַג ע"א בְּמַשְׁנָה הַפֶּל סוּמְכִין.

בְּתוֹס' הִבִּיאוּ מַגְמ' דְעֲרַכִּין לְאַתּוּנֵי יוֹרֵשׁ. וְתַמְהוּ דְיוֹרֵשׁ בְּהִדְיָא תְּנִי לִי רִישָׁא יוֹרֵשׁ סוּמָף.

ואפשר לומר דהנה יש לעיין בירושין בשותפות ב' או ג' אחים אי פולן סומכין. דלעיל
לפינו סמיכה בירוש משום דמימר ותמורה ליתא בשותפין.

א"כ י"ל דאין יורשים שותפים סומכין. מיהו י"ל דתליא בידון מינה ומינה.

ולמ"ד דון מינה ואוקי באתרא ה"נ פיון דדין סמיכה בכל החוברין לכו פדמרבינו יורש
שוב אוקי באתרא דאפי' הרבה יורשין סומכין. וי"ל דנה מרבה הפל סומכין: עוד י"ל
דלאתויי יורש דהקא אתי לאתויי דאפי' פבר סמך האב ואח"כ מת.

או יורש את אמו אע"ג דהקרפן לא הי' עליו חיוב סמיכה. מ"מ עתה דהוא יורשו נעשית
שלו וחיוב לסמוך: בתוס' ד"ה מיבעיא לי'.

תימא דבפ' כו' גבי המול ימול וי"ל דהמול ימול ושהוא רצון הפתוב בזה שייך דברה
תורה פלשון בנ"א. וכן נתון תתן הענק תעניק.

אבל תמורה דהוא איסור לא שייך בי' המר ימיר לומר דברה תורה פלשון בנ"א רק
לרבות אתי. (והא דמצינו בסנהדרין (נ"ו).

(ובזבחים (ק"ח): דאמרי' ד"ת כלב"א במילי דאיסורא. ה"תם כתי' איש איש י"ל גם בזה
ד"ת כלב"א.

אבל המר ימיר ושהוא מעשה האיסור שפיר י"ל כנ"ל. דאי לאו דאצטרף לא כפל הפתוב
מידי דאיסורא]: בד"ה לפי כו' ועוד קשה הא דתנו בתמורה כו' תיפוק לי' דילפינו תחילת
הקדש מסוף הקדש דסמיכה בבבועלים.

נראה דתיבת בבועלים ט"ס הוא רק למעט בכור מתמורה כמו דאימעוט מסמיכה. מיהו
הלשון תיפוק לי' תמוה בעיני דאי גילף מסמיכה אפי' בעלים דבכור נמי לא יוכלו להמיר.

ובאמת קיי"ל ה"תם דבעלים ממירין בבכור. ומכ"ש פהן שנוולד לו בכור ממיר בו.

וא"כ לא הו"ל למימר תיפוק לי' רק להקשות בעיקר הדין למעט תמורה בבכור אפי'
מבעלים כנ"ל: ע"ב בגמ' דגין מידי דאית בי' סמיכה בגופי' כו' ותמוה מאוד הך דגילף
מעולת ראי' פיון דלא כ' שם סמיכה פלל [אע"ג דבעי סמיכה מ"מ האיה זלפינו ומאי
גז"ש איכא] ** לדעת הרמב"ם (פ"א מה' חגיגה) דעולת ראי' יכול להיות גם מן העוף
אין זה מספיק דהא עוף לא בעי סמיכה.

אבל דבריו תמוהין כמ"ש בכ"מ שם: ** ואולי דריש מדכתיב איש פמתנת ידו היינו
קרבו שסומך עליו ידו: שם בגמ' דתניא ולא מן הצדדין. קצת קשה פיון דפלוגתא
דתנאי היא אי על בסמוך ואנן קיי"ל על בסמוך.

א"כ י"ל דלדין מן הצדדין נמי. קרוי על ראש קרבנו וצ"ע: שם בגמ' זה בנה אב בכל
מקום שנגמר ידו הרי כאן שנים.

וכן מוכח בקרא דכאשר ירים משה ידו ואח"כ מסיים תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד.
הרי ידו פי' שתי ידיו.

מיהו למסקנא מוכח דדוקא ידו דסמיכה קאמר: שם בגמ' אגזיל ר"א ולא אמרה משמין'
דר"ל כו'. נראה דר"א מעצמו נמי חידש האי דרשא דאל"ה בנדאי הי' אומר בשם אומר.

ומ"מ איקפד עליו ר"ל. ולכן אקשי לי' כו' והראה לו אע"ג דגם הוא דרש פן מ"מ הוא לא נתפזן לדרוש דוקא ידו דסמיכה.

ור"ל נתפזן שפיר וא"כ הו"ל לומר בשם אומריו פנ"ל: שם בגמ' אקשי לי' עשרים וארבע ידיו ע"ש. צ"ע היכן מצינו כ"ד ידיו בתורה.

והנה מידיו תביאנה אפשר ליישב דהנה יש להסתפק בסמיכה דצריף ב' ידיו אם אין לו רק יד אחת אי פטור מסמיכה די"ל דבעי קרא פדכתיב מיהו י"ל פיון דבאמת לא פתיב שתי ידיו רק בגין אב דידו פ"א שתיים.

א"כ י"ל הפ"א הוא ידו כל פחו ונהם ב'. אבל באין לו רק א' שפיר מתקנים ב"י ידו ומחויב לסמוך.

אבל היכא דמפרש ידיו תביאנה י"ל באין לו רק יד א' פטור מתנופה להכי פתיב ידיו. ולכן לא סגי לי' לאקשויי מידיו תביאנה ומייתי לי' עוד ידיו רב לו וכו': שם בגמ' בסמיכה נמי פתיב ויסמוך את ידיו עליו.

קצת קשה די"ל דשאני התם דנאמר לו וסמכת את ידך עליו דהיינו יד אחת. א"כ צריף קרא לפרש ידיו שהוסיף **ע"י בכלי יקר שם.

ובפ' ויקרא שהקשה העולה דמשמע ידו אחת. וכת"י וסמוך אהרן את שתי ידיו.

והשיג על הרמב"ן ע"ש. ותמוה מאוד מסוגיא דהכא דמסקי' ידו דסמיכה בשתי ידיו הוא.

וגם בתרגום יונתן אי' יד ימינ' והוא נגד המשנה פאן וצ"ע: ** בעין יפה יותר ממה שנוצטנה כדפירש"י שם בחנומש פ' פנחס: שם במשנה חומר בתנופה כו'. קצת קשה .

דלא חשיב נמי דסומא אינו סומך ומניף. [גם י"ל למ"ש לעיל דאם אין לו אלא יד א' סומך ואינו מניף הו"ל למיתני חומר בסמיכה מבתנופה בכה"ג וצ"ע]: בתוס' ד"ה אתיא סמיכה כו' תימא א"כ נבעי מנוקים וצ"ע: מפל מום.

וי"ל קצת דהא דבעי בפסנהדרין מנוקים מפל מום משום דכתיב אתה בדומין לה הוי כמו היקשא ונדבר הלמד בהיקש אין חוזר ולומד בג"ש. ואע"ג דהמלמד חולין למ"ד דבותר למד אזלינו (בזבחים נ').

אבל סומא יליף שפיר פיון דכתיב גבי האי קרבן אם מעיני העדה נעשתה לשגגה א"כ הוי כמו דכתיב בגופי' פנ"ל: בד"ה ידו הקשו דהא בלא"ה סמיכה מ"ע שהזמן גרמא ונשים פטורות. ונראה ליישב פיון דגוף הקרבן נמי זמן גרמא ואעפ"כ נשים מביאין קרבנות כאנשים וגם נכה ויולדת מפורש בקרא דמביאין א"כ הו"א דה"ה סמיכה נוהג בנשים: דף צד ע"א בגמ' תנופה ולא תנופות.

קצת קשה דנימא מה"ט דקרבן דאית ב"י תנופה לא יוכלו להביא רבים אם א"י להניף בב"א פיון דבעי תנופה בכל החוברים. רק פמה שיוכלו להניף בבת אחת זה אצל זה כולין להביא.

כִּינּוּן דְּאִיכָּא ק"ו מְסַמֵּיכָה שְׁפִיר י"ל דב' או ג' שְׂיִכּוּלִין לְהַנְיָף בב"א נוּכַל לְקַיֵּים הַק"ו לְהִיּוֹת תְּנוּפָה ג"כ בְּכָל הַחוּבְרִים וצ"ע: פְּרָק אַחַד עֶשֶׂר בְּמַשְׁנֵה שְׁתֵּי הַלְחָם. עִי' תו"י ט שְׁמַבִּיא דְּבָרֵי הַתּוֹס' דְּדִיּוּקוֹ דְּלַחְמָא לְשׁוֹן זְכָר וּנְקֵבָה דכ' וְלֹא יִחְסַר לְחֵמוֹ.

וְתַמָּה עֲלֵיהֶם דְּהֵתָם עַל הָאֲדָם קָאֵי כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר לְמַעַן יִחְסְרוּ לְחָם וְנָמִים. וְלִדְעָתֵי יָפָה כְּוִנּוּ הַתּוֹס' דָּאֵי לֹא יִחְסַר לְחֵמוֹ קָאֵי עַל הָאֲדָם הוּל"ל לֹא יִחְסַר לְחָם כְּמוֹ הֵתָם לְחָם וְנָמִים.

אַלְא הַפִּי הַלְחָם לֹא יִחְסַר דְּבִזְהָ מִיַּגְרֵי הַפְּסוּק שֶׁם דְּהַלְחָם שְׁבַבְטֵנוּ מִתְחַסֵּר ע"ש. וּא"כ הוּל"ל וְלֹא תִחְסֹר לְחֵמוֹ א"ו דְּלַחְמָא לְשׁוֹן זְכָר וְדוּקָא כִּי בְּרוּר הוּא: שֶׁם בְּמַשְׁנֵה וְנֹאֲפִית שְׁתֵּים שְׁתֵּים.

צ"ע אֵי דְּנֹקָא שְׁתֵּים. או אפֿי פּוֹלְהוּ רַק לְאַפּוּקֵי אַחַת.

כְּדִדְרָשֵׁינוּ וְשִׁמְתָּ אוֹתָם שְׂיִהְיֵי עכ"פ ב' בְּיַחַד. מִיְהוּ הָרַמְבַּ"ם בְּפִיֵּהוּ מ"ש כ' דְּהַלְכָה בְּיָדָם כָּף א"כ אֶפְשָׁר דְּנֹקָא שְׁתֵּים וְתוּ לֹא.

(וכ"מ בפי' הר"ש בתו"כ פ' אָמֹר ע"ש): שֶׁם בְּמַשְׁנֵה וּבְטָפוֹס כו'. דְּבָרֵי הַתּוֹס' בְּכָאֵן לֹא הִבְנִיתִי לֹא הִקְוִישָׁא וְלֹא הִתִּירוּץ.

וּכְבָר כְּתִבְתִּי בְּגַמ' בְּזֵה דְּפְשׁוּט דְּכַוְנוֹת הַתּוֹס' רַק עַל הַטָּפוֹס שְׁבַתוּף הַתְּנוּרָה זֶה הִי הַלְחָם עַל הַדְּפוּס. אֲבָל הַדְּפוּס הָרֵאשׁוֹן וְהָאֲחֵרוֹן בְּנִדְאֵי הִי הַלְחָם תוּף הַדְּפוּס.

דאל"כ אֵיךְ אָמְרוּ בְּגַמ' דָּאֵי אָפָה לָהּ נִפְתָּה מַה לִּי שְׁנוּפָח מִבְּחוּץ כִּינּוּן דְּהַדְּפוּס יִנְתֵּן תוּף הַלְחָם. א"ו דְּדְפוּס שְׁמִבְּחוּץ הִי הַלְחָם תוּף הַדְּפוּס א"כ הַר"ב וְתוֹס' דְּבָר אַחַד אָמְרוּ.

וְכַוְנוֹת הַתּוֹס' יו"ט בְּתִירוּצוֹ אֵין מוּבָן לִי כָּלֵל. וְאִם גַּם כְּוִנְתוּ כַּמ"ש א"כ דַּעַת הַתּוֹס' ג"כ הִכִּי.

וצ"ע: בְּתוֹס' ד"ה וּבְדַפְּיֵס כו' דְּאָפִי לָהּ נִפְתָּה מִשְׁמַע שְׁהַלְחָם חוּץ לְדַפְּוֹס כו'. נִרְאֵה דַּמ"מ מוֹדִין הַתּוֹס' דְּהַדְּפוּס שֶׁהִי קוֹדֵם הָאָפִי וְאַחַר הָאָפִי הִי הַלְחָם בְּפָנִים דְּהַדְּפוּס.

דאל"ה אֶכְתִּי קִשָּׁה מַה דְּאָמַר דְּנִפְתָּא מַה בְּכָף מ"מ כְּמוֹ שֶׁהִי תוּף הַתְּנוּרָה בְּדְפוּס וְהַנְּפָח מִבְּחוּץ כֵּן תִּנְתֵּן בְּדְפוּס הָרֵאשׁוֹן. א"ו דְּדוּקָא הַדְּפוּס שְׁבַתְנוּרָה הִי תוּף הַלְחָם אֲבָל לֹא הַדְּפוּסִים הַחִיצוֹנִים.

וְלָכֵן תִּמְהַנֵּי עַל הַתִּירוּץ שְׁתַּמָּה עַל הַרַע"ב ע"ש. וְדְבָרֵי הַרַע"ב כְּנִים שְׁדְפוּס הַתְּנוּרָה שְׁפִיר הִי בְּתוּף הַלְחָם וְדְפוּס שְׁקוֹדֵם אִפִּי הִי הַלְחָם תוּף הַדְּפוּס.

מִיְהוּ עֵינָר פִּי הַתּוֹס' אֵינוֹ מְנוֹכַח לַע"ד דִּי"ל דְּכָל הַדְּפוּסִים הִי הַלְחָם מִבְּפָנִים, וּמ"מ כִּינּוּן דְּאָפִי צְרִיף לְהַתְּנִיחַ הַנִּיחוּ קִצַּת מְקוֹם רִינַח בְּדְפוּס שְׁבַתְנוּרָה שְׁתִּנְפָּח שֶׁם הָעֵינָסָה. וְלָכֵן הַדְּפוּס שֶׁל הַתְּנוּרָה וְשֶׁל אַחַר אִפִּי הִי רְחִבִים מְדְפוּס הָרֵאשׁוֹן כְּנ"ל פְּשׁוּט וּכ"כ בְּקָרְבָן אֶהְרֵן בְּפִי הַתּוֹס' כ' פ' אָמֹר.

ועִי' בַּצ"ק: ע"ב בְּגַמ' כְּמִין סְפִינָה רוֹקְדָת. מִדְּבָרֵי הַתּוֹס' נִרְאֵה שְׁהִבִּינוּ דְּהָא דְּתַנּוּ לְקַמּוֹ כּוֹפֵל טְפָחִיִּים וּמְחַצָּה מְכָאֵן כו' הוּא אַחַר שְׁפָלָה כָּל הַשְּׁיָפוּע נַעֲשֵׂה לְמַעַלָּה טְפָחִיִּים וּמְחַצָּה כְּמִין תִּיבָה פְּרוּצָה לְכו"ע.

וְזֶה תְּמוּנָה דַּא"כ אֵין זֶה כְּסִפְיָנָה רוֹקְדָת. בְּפֶרֶט לָמָּה שְׁסִימּוֹ שֶׁהִיא כָּל הַשְׂפִיפּוּעַ שְׁתוֹת טָפַח אֵין זֶה קְרוֹי סִפְיָנָה רוֹקְדָת.

וְגַם שְׁפִיר הָיוּ הַסְּנִיפִים מְעַמִּידִין הַלְחָם וְגַם שְׁפִיר נִקְרָא כְּנֹרֶת וּמְרֹבַעַת. אֲבָל הַעֲיָקָר נִרְאֶה וְכֵן מִשְׁמָעוֹת רַש"י לְקַמֵּן דְּהַךְ כּוֹפֵל הִיא הַשְׂפִיפּוּעַ שְׁעִי"ז נַעֲשֶׂה סִפְיָנָה רוֹקְדָת וּפִי הַמְּשֻׁנָּה שְׁמֻקְנָדָם הִיא אֲנָרָה הַחֲלָה עֲשָׂרָה כָּל חֲלָה פְּשׁוּטָה.

וְאַח"כּ עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּסִפְיָנָה רוֹקְדָת עַד שְׁלֵבֶסוֹף נִשְׂאָר אֲנָרָה הַחֲלָה לְמַעַלָּה מִדְּוָרָן לְדוּרָן ה' טְפָחִים. וְטְפָחִים וּמְחַצָּה מִכָּאן וּמִכָּאן נִתְמַעַט ע"י הַתְּעַקְמוֹת הַדְּפָנוֹת.

וְאֵין פִּי טְפָחִים וּמְחַצָּה הָאֶלְכֶסוֹן שֶׁהוּא הִיא יוֹתֵר רַק שְׁגוּבָה הַחֲלָה עַד רֹאשׁ הַדְּוָרָן מִן הַשְּׁלֶחֶן אוֹ מִן הַקְּנִים הִיא טְפָחִים וּמְחַצָּה כַּצ"ל פְּשׁוּט: דָּף צֵה ע"א בַּגְמ' תִּנְיָא כַּמ"ד סִפְיָנָה רוֹקְדָת. וְהַרְמַב"ם (פ"ה מ"ה תו"מ) נִרְאֶה שְׁפּוֹסֵק כְּתִיבָה פְּרוּצָה וְתְמוּנָה.

וְתִי הַכ"מ דְּחֻק. וְיוֹתֵר י"ל דְּהַךְ תִּנְיָא אֵין הַכְּנֹנָה כְּמוֹ בְּעֵלְמָא תִּנְיָא כְּנֹנְתִי דְמַר.

רַק מִשׁוּם דְּדַחִיק מְעִיָקְרָא לִיִּישָׁב הַבְּרִיִּיתָא דְכְּנֹרֶת וּמְרֹבַעַת הִיא בְּפִירוּשָׁה וְזֶה הִיא כְּדִי דְלָא תִקְשָׁה אַמ"ד סִפְיָנָה רוֹקְדָת. לְהִכִּי מְבִיא תִנְיָא כַּמ"ד סִפְיָנָה רוֹקְדָת וְשׁוֹב בְּרִיִּיתָא כַּמִּיתָא כְּפִשְׁטָא רַק דְתִנְיָא הִיא.

וּמִמִּילָא אֵין הֶכְרַח הַלְכָה כְּמֵאן. וּבְחַר הַרְמַב"ם כַּמ"ד תִּיבָה פְּרוּצָה.

מִשׁוּם דְלָמ"ד סִפְיָנָה רוֹקְדָת דְּחֻקוֹ בַּגְמ' לְעִיל לִיִּישָׁב וְכַמ"ש הַלַּח"מ ע"ש: ע"ב בְּמִשְׁנֵה לִישְׁתֵּן וְעִירִכְתֵּן מִבְּחוּץ וְאֶפְיִיתֵן בְּפָנִים. כ' הַרְמַב"ם וְרַע"ב דְלָא אֶתְפְּרִישׁ הַטַּעַם בַּגְמ'.

וְהַתּוּי"ט הַקּוֹשָׁה לוֹ דְהָא תִי בַּגְמ' ע"ז דְמַדַּת יָבֵשׁ לֹא נִתְקַדַּשׁ וְתַנּוּר מְקַדַּשׁ ע"ש. וְלֹא ק"מ דְהָא לְמִסְקָנָא דְכִינּוֹן דְדוּחָה שְׁבַת בַּע"כ ס"ל דְתַנּוּר נְמִי לֹא מְקַדַּשׁ.

א"כ הָא דְנֶאֱפָה בְּפָנִים אֵינוֹ מְטַעַם קוּדֶשׁ וְא"כ הַדְּרָא קוֹשְׁיָן לְדוּכְתִי מ"ש לִישָׁה לְאַפִּי וְזֶה פְּשׁוּט וּבַע"כ לֹא מְרָה שֶׁהִיא קְבֵלָה בְּיָדָם. וְאוּלַי מְלִשׁוֹן לְחָם פָּנִים לְפָנֵי תְמִיד לְמַדּוֹ דְכָל שְׂבָא עָלָיו שֵׁם לְחָם יֵהִי בְּפָנִים דְהִינּוּמִשְׁעַת אִפִּי.

[וְשִׁתִּי הַלְחָם יִלְפִי מַלְחָה"פ כַּמ"ש הַכ"מ (פ"ח מ"ה תו"מ ה' י') ע"ש]: שֵׁם בְּמִשְׁנֵה רַש"א לְעוֹלָם הָיוּ רְגִיל לֹא מְרָה כו' וְכִשְׁרוֹת בְּבֵית פָּגִי. אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דַּר"ש קָאָמַר נְהִי דְכָד הִיא עוֹשִׂין דְאוּפִין מִבְּפָנִים מ"מ כְּשְׁרוֹת בְּבֵית פָּגִי ג"כ.

פִּי דְלָא בְּעֵי קִידוּשׁ תַּנּוּר. וְאֶפְשָׁר נְמִי דְמְפָרֵשׁ כְּדָ דַּעַת הַת"ק ג"כ.

וּקְצַת מִשְׁמַע כֵּן בַּגְמ' דְאָמַר ר"י וְר"ש מְקַרָּא א' דְרָשׁוּ וְשָׁבִיק לַת"ק. וְלַפ"ז אֶפְשָׁר לֹא מְרָה דַּע"ג דְתַנּוּר מְקַדַּשׁ כַּמ"ש תוֹס' [לְעִיל (צ"ד)].

(לָמ"ד] דְקַעֲרוּתֵי הֵם הַדְּפּוֹסִים מ"מ כִּינּוֹן דְלָא בְּעֵי הַקִּידוּשׁ שׁוֹב אֵין כְּלִי שְׁרֵת מְקַדַּשׁ שְׁלֹא בְזַמְנָם וְנִקְוָא לָמ"ד תַּגּוּר מְקַדַּשׁ הִינּוּ דְבְּעֵי קִידוּשׁ תַּנּוּר א"כ ע"כ זְמַנָּם הִיא לְעַנְיָן הַקִּידוּשׁ.

אֲבָל כִּינּוֹן דְכְּשְׁרוֹת נְמִי בְּחוּץ וְא"כ לְעַנְיָן קִידוּשׁ נְהִי דְהַתַּנּוּר קִידוּשׁ מ"מ א"מ שְׁלֹא בְזַמְנָם: בַּגְמ' דִּילְמָא עֲשָׂרוֹן לֹא מְקַדַּשׁ תַּנּוּר מְקַדַּשׁ, אֶפְשָׁר דְהִיא מְטַעַם קַעֲרוּתֵי שְׁנַמְשָׁחוּ כַּמ"ש תוֹס' לְעִיל רִישׁ פְּרָקִין: שֵׁם בַּגְמ' אֶלָּא דַּר"א בְּדוּתָא הִיא.

כ' בתוס' ותברא מי ששנה זו לא שנה זו. נמצא לדבריהם למאי דסתם התנא בסוף הפרק דאין נאכלת פחות מתשעה דנאפה מע"ש ע"כ היו אופין מבחוץ.

אבל הרמב"ם פסק לתרנוייהו דנאפה מבפנים ואין דוחין השבת. וצ"ל דס"ל דנהי דנשאר בקשיא מ"מ הלכה לא אדחי [כמ"ש בתי"ט].

ואפשר דהל"מ היא. ולמ"ש במתני' בפ"י דברי ר"ש מ'נש"ב ג"כ: דף צו ע"א במשנה אבא שאול א' שם היו נותנין ב' בזיכי לבונה כו'.

יש לעיין לא"ש דעל בסמוך מנלן דבעינן ב' בזיכין. בשלמא לת"ק על כל מערכה הי' נותן בזה א'.

אבל אי על בסמוך בבב"ב א' שיש בין המערכות שפיר מתקנים על המערכת לבונה זכה. ובני מ' אברהם מרדכי נ"י השיב משום דכתי' פפותרו וזהם בזיכין לשון רבים הוי שתיים: שם במשנה כל הפלים שהיו במקדש ארפן לארפן של בית.

כ' הר"ב חוץ מן הארון. וכדאי' בבב"ב [וי"ל ה'א דלא תני במתני'] משום דמקום ארון אינו מן המדה אינו בכלל מנין הארץ ורוחב: בגמ' והאיכא בזיכין.

משמע מפשטא דגמ' דאין הלכה כאבא שאול. והרמב"ם פוסק כאבא שאול משום דרבי ס"ל הכי לקמן (צ"ח).

(וילאבא שאול נראה דמקום שבין הסדרים אין השלחן מקדש למעלה מגובה הבזיכין: ע"ב בגמ' פרקודי הוי מפרקדי עי' פירש"י. ולולי דבריו הי' נראה לפרש דהלחם הי' קצר מלמטה טפח שיהי' נכנס תוך המסגרת.

ויש קצת טעם לזה דהא הלחמים של מעלה הי' נחסר בהם למטה מקום של הקנים. והלחם שהי' מונח על השלחן לא הי' נחסר בהם.

וא"כ אין מדותן שנה ובכל א' יש ב' עשרונים ואיך הי' זה משונה מזה הלא כולן הי' גובהו ורוחבו ואורכו שנה. ולכן נאמר כי הלחמים שלמטה מקום המסגרת הי' חסר והשלים זה החסרון כמדת הקנים.

מיהו בלא"ה הלחם שלמעלה הי' רק ב' קנים וע"כ צ"ל דבעובי שלחם הי' משתנים א"כ אין ראי' לפי זה. ובגמ' לקמן משמע קצת כפרש"י דר' יוסי אמר מסגרתו מעמיד הלחם והשיבו לו חכמים מסגרתו למטה הי'.

ולפי' ה"ל למה הוצרכו לומר מסגרתו למטה. אפי' הי' למעלה י"ל דהלחם הי' על המסגרת כמו שהקשה המקשן פאן על ר' יוחנן.

רק דר"י משני פרקודי הוי נחכמים חלקו על זה. אבל לפירש"י דצורת המסגרת הי' משופע י"ל דבצורת השלחן לא פליגי.

ואפשר דדרך מסגרת של שלחן להיות משופע לצד חוץ. ולכן צריכי לומר מסגרתו למטה הי': שם בגמ' ר"י א' לא הי' שם סניפין אלא מסגרתו מעמיד הלחם.

צ"ל דר"י ס"ל פתיבה' פרוצה דלמ"ד פספינה רוקדת לא נגע המסגרת בלחם פלל וגם חכמים משמע דמודין בזה לר"י רק דהשיבו מסגרתו למטה היטה. ויש מפאן ראי' לשיטת הרמב"ם דפוסק פתיבה פרוצה וכמ"ש לעיל דתנאי היא.

דקא ר"י וחכמים פאן ס"ל הכי. ומאי דאיתמר לעיל תניא כמ"ד ספינה רוקדת היינו לומר דתנאי היא וכמ"ש לעיל מזה: שם בגמ' מפלל דשלחן בר קבולי טומאה הוא וקא פלי עין העשוי לנחת.

לכאורה אין הלשון מוכן דהו"ל להקשות בפשיטות שלחן גופי' מנלן דטמא פינו דהוי פשוטי כ"ע. ואי ידעו מהדרש דשלחן הטהור מפלל שהוא טמא א"כ ע"כ בר קבולי טומאה הוא.

ונראה לפרש דהמקשו סמוך אדלקמן דמשום ציפוי הוא דטמא. דמשום עין אי אפשר דעשוי לנחת הוא.

וא"כ אין ראי' על טבלא המתהפכת. ומשני כדר"ל דאינו עשוי לנחת: שם בגמ' הטהור מפלל שהוא טמא מלמד שמגביהין אותו לעולי רגלים.

וקשה הא בלא"ה בשעת מסעות מטלטלין אותו ותו' התוס' אין מוכן פלל. ותו קשה דבמדבר לא הי' עליות רגלים.

[כמ"ש ברמב"ן פ' ראה בפ' הפסוק ל"ת כו' אנחנו עושים] ולכן נראה דכל הטהור מיותר הוא רק ללמד דגם שלחן דבהמ"ק שינוי בי' טומאה ע"י שמגביהין לעולי רגלים פנ"ל. (וכן משמע לעיל כ"ט).

(דהטהור יתירא הוא ולהכי הוא דאתי לכדר"ל. אכן בתו"כ דרשי' על טהרו של שלחן כמ"ש רש"י פ' אמור ע"ש): בתוס' ד"ה לא הי' שם סניפין.

תימה מה פ' ר"י קשותיו. אפשר לומר דכוננת ר"י רק על לחם שעל השלחן דשם לא הי' סניפים מעמידין אבל הלחמים שלמעלה מודה דהי' ע"י הסניפין וא"צ לדחוק כמ"ש בתוס' בסמוך ד"ה מסגרתו.

מיהו לשון לא הי' שם סניפים לא משמע לתוס' לפרש אלמטה בלבד. וי"ל עוד הפי' לא הי' שם סניפין אצל השלחן.

דלת"ק דסניפין מעמידין את הלחם היו סמוך לשלחן ולר"י היו מרוחקין מן השלחן והקנים היו ארוכין מן השלחן מפאן ומפאן עד הסניפין העומדין מרחוק קצת: דף צז ע"ב בגמ' אלא חיק אמה בגבהה אמה רוחב בכניסה.

פ' רש"י פינו דלא הוי אמה לא חשיב לי'. וקשה דקא בקרא לא שינוי לא דק.

וצ"ל בדוחק דדוקא באמה שלימה לא שינוי לא דק. אבל פחות מאמה אפי' בקראי אפשר דלא חשיב רק אמות שלימות.

ונה דוחק דא"כ אפי' לאוקימתא קמייתא פינו דבקרא כתי' שתים עשרה. שפיר י"ל פינו דלא הוי נוסף ב' אמות א"כ מאמצעיות לא הוי י"ג אמות שלימות להכי כ' שתים עשרה.

א"ו דְּבִקְרָאֵי ל"א פָּלַל לָא דַּק. וּלְע"ד הִי נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּבִאֲמַת לְמִסְקֵנָא הֵנָּה ל"ב אַמָּה דְּמִזְבֵּחַ ב' אַמּוֹת מֵהֶם הֵם אַמּוֹת קִטְנוֹת פְּדָאֲמָרִינָן לְעֵיל וּכ"ת שְׁנֵי מִינְיָהוּ כו'.

רק במס' מדות בְּחֻשְׁבוֹן הָעֵזְרָה פִּינּוֹן דְּלֵא נּוֹסֵף אַמָּה שְׁלִימָה בְּעֵזְרָה לְהִכִּי אַמָּרִינּוֹן לֵא דַּק פְּנ"ל. אִף הֶרְמֵב"ם (בה' בֵּית הַבְּחִירָה פ"ב) פִּי' בְּהִדְיָא כִּפִּירִש"י וצ"ע.

וע"ש בְּרֵאב"ד שִׁיטָה אַחֲרֵת: דָּף צח ע"א בגמ' ר"י אָמַר מְהֵבָא וַיִּשְׁנֶס מְתַנְיוֹ כו'. קִצְתָּ קִשָּׁה דְּמֵהֵבָא מוֹכַח רַק גַּבֵּי מְלָה יִשְׂרָאֵל דְּמִדְּאוּרֵיִתָּא צְרִיף לְהִיּוֹת אֵימָתוֹ עֲלִיו פְּדָדְרִשִׁינּוֹ שׁוּם תְּשִׁימֵי שְׁיֵהֵי אֵימָתוֹ עֲלִיף.

אָבֵל לְדָרְשָׁא דר' ינאי שְׁפִיר מוֹכַח אִפִּי' בְּמַלְכֵי אֲנָמוֹת וצ"ע: שָׁם בַּגְמ' הֵיִיתִי אוֹמֵר א' שָׁל ד' וּא' שָׁל ח'. קִצְתָּ קִשָּׁה מֵהִיכִי תִּיתִי לוֹמַר פֶּן פִּינּוֹן דְּכִתִּי שְׁתִּים מְסַתְמָא שְׁנִיָּהֶם שְׁוִין.

וְאִפְשָׁר לוֹמַר דְּרַק לְעִיכּוּבָא הו"א דְּלֵא מְעַכְבֵּי קמ"ל יתור דְּשִׁשׁ לְעִיכּוּבָא פְּדַמְסִיק וְאִם נָתַן א' שָׁל ד' לֵא יִצָּא מִיָּהוּ לְשׁוֹן הַגְמ' הֵיִיתִי אוֹמֵר מְשַׁמַּע גַּם לְכַתְּחִילָה: שָׁם בַּגְמ' רַבִּי לְטַעְמִי דָּאֵמַר עַל בְּסַמוּף.

פְּשׁוּט נִרְאָה דְּרַבִּי ס"ל פְּאָבָא שְׁאוּל דְּבִזְזִינָן בֵּין הַמְעַרְכּוֹת מְוַנְחִים. אָכֵן מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' נִרְאָה שְׁלֵא הִבִּינוּ פֶּן מְשׁוּם דְּקִשְׁיָא לְהוּ לְשׁוֹן הַגְמ' דְּהוּל"ל רַבִּי פְּאָבָא שְׁאוּל ס"ל.

דְּמָהָא דס"ל עַל בְּסַמוּף אֵין רֵאִי דמ"מ מְצִי סְבַר כר"י דְּמִתְנִיתִין דְּשִׁלְחֹן אָרְכוּ עֲשָׂרָה וּמְמִילָא הַבְּזִיכִין עַל הַמְעַרְכָּת הִי'. דְּנָהִי דְּעַל פִּי' נְמִי בְּסַמוּף מ"מ עֲלִיו מְמַשׁ וְנִדְּאִי בְּכָלֵל עַל הוּא.

וְלָכֵן הִבִּינוּ הַתּוֹס' פִּי' הַגְמ' דְּלָמ"ד עַל בְּסַמוּף אֵין חֲצִיצָה פּוֹסְלָת וְהִלְחָם הַמִּיּוֹתְרָפְמָאן דְּלִיתָא וְשְׁפִיר קָרִי בְּסַמוּף. וּבְזָה מוּבָן דְּבִרְיָהֶם בּד"ה רוֹאִין.

וצ"ע עַל הֶרְמֵב"ם שְׁהַשְׁמִיט כָּל הַגֵּי דִּינִים דד' וּח' פְּסוּל וְשָׁבַע וְשָׁבַע פָּשַׁר. דְּנִרְאָה דְּהִלְכָה פְּרַבִּי דְּלִית מִי שְׁחֹלֵק עֲלִיו.

וְגַם הֶרְמֵב"ם ס"ל פְּאָבָא שְׁאוּל וצ"ע: ע"ב בַּגְמ' תְּרִי גְבָרָא בְּאֲמָתָא וּפְלָגִי לָא מְסַתְגִי. צ"ע מְנָלָן שְׁהַנּוֹשְׂאִים עֲמָדוֹ בֵּין הַבְּדִים שְׁמָא הִיוּ עוֹמְדִין מְבַחוּץ שְׁל הַבְּדִים אוּ עכ"פ א' בַּחוּץ וּא' בְּפָנִים.

וְאוּלַי יָדְעוּ שְׁדָרְךָ לְשִׂאת מְבַפְּנִים: דָּף צט ע"א בַּגְמ' פְּתַלְמִיד הַיּוֹשֵׁב לְפָנֵי רַבּוֹ. פִּי' רַש"י דְּלִצַּד מְעַרְבֵי הִי גְבוּהָ דְּבַהֲמ"ק מְשׁוּפָּע הִי'.

וְלֵא מְצִאתִי בְּשׁוּם מְקוֹם שְׁיֵהֵי הֶרְצָפָה שְׁל בַּהֲמ"ק מְשׁוּפָּע וְלוּלַי דְּבָרִיו יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּלִצַּד מְעַרְבֵי קְרוֹב לְקִדְשֵׁי קִדְשִׁים קָרִי מְעַלָּה וְלִצַּד מְזֻרַח קָרִי לְמִטָּה אִפִּי' הִי' הֶרְצָפָה בְּשִׁנְיָה: שָׁם בַּגְמ' עַל שְׁל מְשָׁה שְׁנָאֵמַר נְאֻת הַשְּׁלְחָן אֲשֶׁר עֲלִיו לַה"פ זָהָב.

קִצְתָּ קִשָּׁה דְּלְשׁוֹן הַכְּתוּב מְשַׁמַּע דְּשִׁלְמָה עֲשָׂה זֶה הַשְּׁלְחָן א"כ אֵינּוּ שְׁלְחָן שְׁל מְשָׁה. וּמְשַׁמַּע יוֹתֵר שְׁהַפְּנוּנָה עַל כָּל הָעֶשֶׂר שְׁלְחָנוֹת אע"פ שְׁכַתּוּב לְשׁוֹן יְחִיד כַּת"ק דְּהֵבָא: שָׁם בַּגְמ' מְעִיקְרָא תְּשַׁמְיָשִׁי מְזַבַּח וְעַכְשָׁיו גּוֹפּוֹ שְׁל מְזַבַּח.

וְקָשָׁה לָמָּה קָרִי לִי תִשְׁמְיֵשׁ מִזִּבְחַת פִּינּוֹן שֶׁהִקְטִירוּ הַקְּטוֹרֶת בְּמִחְתּוֹת הֵם פְּגוּף הַמִּזְבֵּחַ.
וְהִיא נִלְעָד דְּלֹא מִטַּעַם הַקְּטֹרֶת קָרִי לִי תִשְׁמְיֵשׁ מִזִּבְחַת דָּוָה לֹא הִיא לְרִצּוֹן לִפְנֵי ה' רַק
דִּהְיֶמָּה הַבֵּין דְּמִחְתּוֹת אֵלֹהֵי הַיּוֹם גַּם מִקְוֵדִים כְּלִי שְׁרֵת שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ.

וּקְצַת מִשְׁמַע פֶּן דַּכ' קָחוּ לָכֶם מִחְתּוֹת וְלֹא כִתִּי עֲשׂוּ לָכֶם מִחְתּוֹת רַק שֶׁהֵם הָיוּ כְּלִי שְׁרֵת
מִפְּקָר. מִיְהוּ לְשׁוֹן הַפְּסוּק פִּי הַקְּרִיבָנוּם לִפְנֵי ה' וַיִּקְדְּשׁוּ מִשְׁמַע דַּע"י הַקְּטֹרֶת שֶׁלָּהֶם
הַתְּקַדְּשׁוּ וְגַם רַש"י בְּחֻמְשׁ פִּי שֶׁעֲשָׂאוֹם לְכִלֵּי שְׁרֵת וַע"ש בְּרַמְבַּ"ן בְּזָה.

וּא"כ קָשָׁה לָמָּה נִקְרְאוּ תִשְׁמְיֵשׁ מִזִּבְחַת וַע"ע: שֶׁם בַּגְמ' אַר"ל פְּעָמִים בִּיטוּלָה שֶׁל תּוֹרָה
זֶהוּ יְסוּדָה דְּכִתִּי אֲשֶׁר שִׁבְרָתָ כו'. פִּירֵשׁ"י שֶׁהִסְפִּימָה עִמּוֹ דַּעַת הַשְּׂכִינָה.

וְקָשָׁה מ"מ מַנ"ל שֶׁזֶה יְסוּדָה. וְיִוְתֵר נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּכִתִּי וְאֶכְתוּב עַל הַלּוּחוֹת כו'
הֲרֵאשׁוּנִים אֲשֶׁר שִׁבְרָתָ יִישַׁר כּוֹחָהּ.

פִּי ע"י שֶׁשִׁיבֵר הֲרֵאשׁוּנִים נִימְנָן לָהֶם הַשְּׂנִיּוֹת וְאֵילֹהֵי לֹא שִׁיבֵרָם לֹא הִיא נִוְתָן הַשְּׂנִיּוֹת.
וְאֵל הֲרֵאשׁוּנֹת לֹא הָיוּ רְאוּיִן ע"י הַחֲטָא.

נִמְצָא שֶׁע"י שֶׁשִׁיבֵרָן נִשְׁאַר לָנוּ הַשְּׂנִיּוֹת: ע"כ בַּגְמ' יָכוֹל אִפִּי מִחֲמַת אֲוֹנָסוֹ כו'. כ' בְּתוֹס'
מִשְׁנָה הִיא בְּאֲבוֹת.

אֲבָל נִרְאָה דָּמֵן הַמִּשְׁנָה לֹא מוֹכַח רַק דְּמִחֲמַת אֲוֹנָס לֹא מַעֲלָה עָלָיו הַפְּתוּב כְּמִתְחַיֵּיב
בְּנִפְשׁוֹ. וְהֵכָא קַמ"ל דְּאִפִּי לֹא לִיכָא.

דָּפֵן יְסוּרוֹ מִלְּבָבָהּ ע"י שֶׁיִּשְׁבּוּ וְיִסְיֵרָם מִלְּבָבוֹ הִיא דְּאִיכָא לָאו. וַע"ל דָּפֵן יְסוּרוֹ פִּי הוּא עַל
הַנְּהָר לְאוּנֵי דְלַעֲיֵל דַּל"ה לְהוּי ד' לְאוּנֵי.

וּמִיְהוּ לר"ד בר"י דְּיִלְיָף מָרַק קָשָׁה דְלִהוּי ד' לְאוּנֵי. וְאֶפְשָׁר דַּאֵה"נ דְלִדִּינֵי ד' לְאוּנֵי
אִיכָא: שֶׁם בַּגְמ' הַמִּשְׁמַר תּוֹרָתוֹ נִשְׁמָתוֹ מִשְׁתַּמְרָת וְכָל שְׂאִינוֹ מִשְׁמַר אֶת הַתּוֹרָה כו'.

נִקְטַ בְּרִישָׁא תּוֹרָתוֹ הוּאֵיל וּמִשְׁמָרָה נִקְרֵאת תּוֹרָתוֹ כַּמ"ש חו"ל בְּפִסּוּק וּבְתוֹרָתוֹ יְהִיגָה.
וּכְשֶׁאִינוֹ מִשְׁמָרָה אֵינָה נִקְרֵאת תּוֹרָתוֹ: שֶׁם בַּגְמ' תְּנָא דְבִי ר' יִשְׁמַעְיָל מְשַׁל כו'.

לְכַאוּרָה אֵין הַנְּמַשְׁל דּוּמָה לְמַשְׁל דְּהַצְּפוֹר בְּאֶמֶת אֵינוֹ שָׁנָה רַק אִיפֹר. אֲבָל הַתּוֹרָה חֲמוּדָה
גְּבוּזָה.

אֲבָל הַפְּנוּנָה דְכָמוֹ דְצִנָּה לוֹ הַמְּלָךְ לְשִׁמּוֹר הַצְּפוֹר וְהַזְּהִירוֹ. שְׂאִינוֹ מִקְפִּיד עַל אֵיבוּד הַצְּפוֹר
רַק עַל שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵר מִצְנַת הַמְּלָךְ.

כְּמוֹ כֵּן בְּתוֹרָה שְׂנִימְנָן לְאֶדָם הֵגַם דְּשִׁיחַת לוֹ לֹא וְהַתּוֹרָה בְּקִנּוּשָׁתָהּ קִימְתָה. רַק מִצַּד
שֶׁהֶאֱדָם מִצְנוּה לְשִׁמּוֹר הַתּוֹרָה בְּקִרְבּוֹ מִתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ עַל הַשְּׂכָחָה: שֶׁם בְּמִשְׁנָה שֶׁל שִׁישׁ
נִוְתָנִין עָלָיו הַלְחָם בְּכַנִּיסָתוֹ פִּירֵשׁ"י וַרע"ב כְּדִי לְהִרְאוֹת כו' וְזֶה דוּסָק.

גַּם צ"ע דַּא"כ כָּל הַנְּעֻשָׁה בְּפָנִים כְּמוֹ קְטוֹרֶת יִנְיָחוּ ג"כ מִקְוֵדִים בְּאוּלָם כְּדִי לְהַעֲלוֹת
בְּקִדְשׁ. וְנִרְאָה יוֹתֵר דְלִשׁוֹן בְּכַנִּיסָתוֹ לֹא דוּקָא.

וְהַפִּי דְאַחַר אִפִּי בַע"ש קוֹדֵם שְׂנַכְנַס לְפָנָיִם וּבְהִסְתַּלְקָתוֹ מִן הַתַּנּוּר הַנִּיחוּהוּ עָלָיו לְהַצְטַנֵּן
עַד יוֹם הַשְּׂכָתָה. וַע"כ הֵכִי הוּא דַּל"ה הִיא נִצְרָה לְהִיּוֹת עוֹד שֶׁלְחָן לְהַנִּיחָם עָלָיו כָּל לַיִל
שְׂכָתָה וְכָבֵר הִבִּיא הַתּוֹ"ט פֶּן בְּשֵׁם הַרַע"ב בְּשִׁקְלִים.

מיהו המציאה שמצא התו"ט את"כ פן בגמ' דתמיד. א"נ בעיני פי הגמ' שם לא קאי רק
אשלקנות של החלבים שהי' של שיש ע"ש.

מדפריד נעביד דכסף או דזהב. וזהב לא שייך דפריד להיות מעליו בקודש.

רק לא קאי אלקם הפנים כלל. וגם התי' שלא ירתיח אינו מספיק דבלא"ה כל השבוע
הי' מונח בפנים על זהב.

מיהו המפרש שם הבין פשיטת התו"ט ולע"ד נראה כמ"ש. וכן פי' הראב"ד שם בתמיד.
ועי' בירושלמי שקלים (פ"ו ה"ג) גירסאות שונות: שם במשנה וא' של זהב מבפנים.
קצת קשה דהא שלמה עשה עשר שלקנות.

ולמ"ד דלקם מונח רק על שלחן דמשה. פי' המשנה דא' של זהב הי' ששימש את הלקם.
ואולי זה הי' פוננת הרע"ב שכ' של משה: שם במשנה וד' פהנים נכנסין. צ"ע שיהי' פהו
א' מסדר כל משה לחמים ושני בזיכין יצטרכו ב' פהנים.

ואולי קבלה הי' בידם פן. ואלו הד' פהנים הי' נראה דהנכנסין הם משמר הנכנס והנוטלין
הי' משמר היוצא.

ולפ"ז משמר היוצא הי' מקריב הבזיכין וכן מסתבר דזה שייך לשבת שעבר. ומיהו
מצאתי בזה חילוקי דיעות דבסוף סופה איתא דבזיכין הקטירו הנכנסין ומרש"י שם
משמע שהם עשו הכל.

וביומא (כ"ו:) גבי פייס דתמיד משמע דכל מעשי הבזיכין אל היוצאין וע"ש בתוס'
ישנים. והרמב"ם (בפ"ד מתמידין ה"ט) סתם הדברים ולא כ' מי הקטיר הבזיכין ע"ש:
שם במשנה ר"י אומר אפי' אלו נוטלין כו'.

עי' תו"ט שהקשה דבמגילה סתם התנא כר"י ולמה פסק הרמב"ם כת"ק. ותי' התו"ט
אינו מספיק פיון דהכא מחלוקת ובמגילה סתם הלכה כסתם איברא דגוף הסוגיא במגילה
אין מוכן לי דמה ראי' מזה הפלל דבר שמצנתו ביום פשר כל היום דמרבי סילוק והקטרת
בזיכין דהיא כר"י.

הלא לת"ק נמי עכ"פ פשר כל היום רק שיהי' הסידור והסילוק ביחד. וגם הרמב"ם
ורע"ב פי' שם זה הפלל לאתויי סידור וסילוק בזיכין דכשר כל היום ומה ענין זה לר"י.

לכן הקרוב בעיני דהם לא גרסו פלל בגמ' וכו' יוסי. רק לאתויי סילוק וסידור בזיכין
כנ"ל: שם במשנה חל יו"כ להיות בשבת החלות מתחלקות לערב פי' דאסור לחלקם
מבע"י.

ואפשר משום דילמא אתי למיכל מינן' [וכן הוא בירושלמי פסחים (פ"ד ה' ד') ועי'
במג"א (סי' תרי"ב) ובדגמ"ר שם] או משום דהוי טירחא של צורך חול ואסור בשבת
ויו"כ: שם בגמ' מדבריו של ר"י נלמוד אפי' לא שנה אדם רק פרק א' שחרית ופרק א'
ערבית קיים לא ימוש.

לְכַאוֹרָה מֵה דְמִיּוֹן לֹא יְמוּשׁ לְתַמִּיד. דְּלֹא יְמוּשׁ אִפִּי שְׁעָה א' בְּמִשְׁמַע כְּמוֹ לֹא יְמִישׁ עֲמוּד
הָעֵנָן יוֹמָם דֵּהוּא שְׁעָה א' שָׁל בַּה"ש וְנִרְאָה דְעֵיקָר פְּנוּנַת הַגַּמ' עַל סִפָּא דְקָרָא וְהִגִּית בּוֹ
יוֹמָם וְלִילָה.

דְּלֹא יְמוּשׁ וְדַאי לָאו דְנוֹקָא דְלֹא נִתְנָה תּוֹרָה לְמַלְאָכֵי הַשְּׁרַת וּא"א שְׁלֵא יִתְבַטֵּל רַגַע א'.
רַק וְהִגִּית בּוֹ יוֹמָם וְלִילָה ע"ז מְדַמָּה הַגַּמ' לְתַמִּיד דְהֶכָּא: וְהָא דִּאר"י בְּשֵׁם רִשְׁבֵּ"י כו'.
נִרְאָה דֵּהוּא מִימְרָא בַּפ"ע דְּלֹא תִּלִּי בְדַר' יוֹסִי רַק אִפִּי לַת"ק. דְּהֶכָּא בְּלַחַה"פ תַּמִּיד
פְּתִיב.

אַבְּל לֹא יְמוּשׁ לַכ"ע יוֹצֵא בַּק"ש שְׁחֵרִית וְעַרְבִית. וְלִהְכִי לֹא קָאָמַר הַגַּמ' אִיתְמַר נְמִי.
וְלִהְכִי נְמִי פִּלְפְּלוּ ר"י וְרַבָּא אִי רִשְׁאֵי לְאַמְרוּ לִפְנֵי ע"ה דְּלַר' אֲמִי בְּלֹא"ה לְדִידִן דְּלֹא
קִימ"ל כַּר' יוֹסִי אִין הֶלְכָה פְּה. רַק דְּר"י מְשַׁמְּנִי דְרִשְׁבֵּ"י אִפ' לַת"ק אֲתִי פְּנ"ל: שֵׁם בַּגַּמ'
וְרַבָּא אָמַר מְצֻנָה לְאַמְרוּ בְּפְנֵי ע"ה.

נִרְאָה הַפִּי פְּדִי שְׁלֵא יִחְשׁוּב הַע"ה פִּינּוֹן דִּיּוֹמָם וְלִילָה א"א לּוֹ לְלַמּוּד יִתְיַאֲשׁ לְגַמְרֵי מִן
הַתּוֹרָה, לְכַן מְצֻנָה לְהוֹדִיעוּ דְאַפִּי בְּפֶרֶק א' הוּא בְּכָלֵל לֹא יְמוּשׁ: שֵׁם בַּגַּמ' מֵה לְלַמּוּד
חֻקְמַת יְוֹנִית. צ"ע אִי אִין צְוֹרָף בְּזוֹ הַחֻקְמָה תִּפְּוֹק לִי דְאַסוּר מִטַּעַם וְדַבְּרַת בָּם וְלֹא
בְּדַבְּרֵי אַחֲרֵימָן פְּדִיאָמְרִינָן בְּיוֹמָא (י"ט): הַשָּׁח שִׁיחַת חֻלְיִין עוֹבֵר בְּעֵשָׂה וּל"ת וְאִי אִית
בִּי צְוֹרָף א"כ הֵלֵא יָפָה ת"ת עִם ד"א תַּנּוּן.

וּר"י עֲצָמוּ ס"ל בְּפֶרֶכּוֹת (ל"ה): גַּבִּי וְאַסְפֹּת דְגֻנָּה הַנְּהַג בְּהֵם מְנַהֵג דְרָף אֲרִי. וְאַפְשָׁר
דֵּהִקְפִּידָה בְּחֻקְמַת יְוֹנִית שְׁהוּא עִיּוֹן וְהוּי בְּכָלֵל וְלֹא יִסוּרוּ מִלְּבָבָהּ שְׁהָעִיּוֹן בְּדַבְּרֵי אַחֲרֵימָן
מְבַטֵּל וְהִגִּית בּוֹ יוֹמָם וְלִילָה שְׁעֵיקָר הַגִּיּוֹן בְּעִיּוֹן וּמְחַשְׁבַת הַלֵּב: דָּף ק ע"א בְּמִשְׁנֵה סִידָר
אֶת הַלְחָם וְאֵת הַב' לְאַחַר הַשְּׁבַת וְהַקְטִיר א' הַבְּזִיכִין בְּשְׁבַת פְּסוּלָה פִּיצַד יַעֲשֵׂה כו'.

מִשְׁמַע דְאַפִּי אַחַר הַקְטִיר הַבְּזִיכִין יֵשׁ עֲצָה זו. [וְכֵן פִּרְש"י בְּיוֹמָא (כ"ט): וְהַתּוֹס' לְעִיל
(צ').]

(בַּפִּי ב'] וְאֵע"ג דְּבָזוּ תּוֹדָה וְזוֹ לַחֲמָה אָבַד הַתּוֹדָה אָבַד הַלְחָם וְה"נ י"ל דְאַבְדוּ הַבְּזִיכִין
אָבַד הַלְחָם וְאֵע"ג דְּהֶתֵּם לְחָם בְּטַל לְגַבִּי תּוֹדָה מ"מ ה"נ אִין לְחָם בְּלִי בְּזִיכִין מ"מ י"ל
כַּמ"ש הַתּוֹס' לְעִיל (מ"ו): דְּכַבְּשִׁים וְלְחָם ל"ד לְזוֹ תּוֹדָה וְלַחֲמָה וְכַתְּבוּ הַמַּפ' הַטַּעַם מְשׁוּם
דְּקָרְבַן צְבוּר לַב ב"ד מִתְנָה עֲלֵיהֶם.

מִיְהוּ י"ל דְּכִיצַד יַעֲשֵׂה הַפִּי פִּיצַד יַעֲשֵׂה לְכַתְּחִילָה קוֹנְדָם הַקְטִירָה יְנִיחַ הַלְחָם עִם הַבְּזִיכִין
עַד לְשְׁבַת הַבָּאָה. (כַּמ"ש רִשְׁ"י לְעִיל (צ') וְהַתּוֹס' שֵׁם בַּפִּי א'): שֵׁם בְּרִשְׁ"י ד"ה מִתְתַּנֵּי
[הַבִּיא] בְּשֵׁם הִירוּשְׁלַמִּי לְהַזְפִּיר בִּיּוֹה"כ זְכוֹת אָבוֹת.

נִרְאָה דִּיּוֹה"כ לָאו דְנוֹקָא דְבְּמִשְׁנֵה דְתַמִּיד [ל':] מוֹכַח דְּבְּכָל יוֹם הִי אֹמֵר פֶּן: בְּתוֹס' ד"ה
אַלָּא כו' דְּלֹא לְתַר נְשָׁרְפַת. קָשָׁה הָא אִין שׁוֹרְפִין קְדָשִׁים בְּלִילָה [עִי' שְׁעָה"מ (פִּי"ט
מִפְּסוּהַ"מ"ק) שְׁהוֹכִיחַ מְדַבְּרֵי הַרְמָב"ם שֵׁם וּמַמ"ש הַתּוֹס' לְעִיל (מ"ו): דְּשָׂאָר פְּסוּלִין לְבַד
נוֹתֵר וּפְגוּל נְשָׁרְפִין בְּלִילָה וּלְפ"ז א"ש דְּבַרֵי הַתּוֹס' פְּאַן].

וּכ"כ בְּנוּב"י (מַה"ת חֲאו"ח סִי' צ"ו): פֶּרֶק שְׁנַיִם עָשָׂר דָּף ק ע"ב בְּמִשְׁנֵה שְׁלֵא נְאָמַר
פְּדִיּוֹן אֶלָּא בְּבִהְמָה וְקָשָׁה מ"מ לְמָה לֹא נִילָף עוֹפוֹת מִבְּהִמָּה בְּמָה מְצִינּוּ בְּשִׁגְמָם זָבַח דְּבִהְמָה

קמור מעוף **בתו"כ פ' בַּחֲקוֹתַי וְהֶעֱמִיד אֶת הַבְּהֵמָ' בהמ' נִפְדִּית וְאֵין הָעוֹפוֹת וְהַעֲצִים וְהַלְבוּנָה וּכ"ש נִפְדִּים.

ופי' בק"א משום דהומ"ל וְהֶעֱמִיד אוֹתָהּ וּכְתִיב אֶת הַבְּהֵמָה לְמַעוֹטֵי הַגֵּי. ועי' בַּרְמְב"ם (פ"ו מה' אסוה"מ) שכ' הטעם משום שְׂאִין אֵלּוּ בְּכֻלָּל הַעֲמֻדָה.

וְתַמּוּהָ הָא עוֹפוֹת יִשְׁנֻם בְּהַעֲמֻדָה כְּדָאֵי בְּתַמּוּרָה (ל"ג) תְּנִי לּוֹי כּו' וְאֶפִּי עוֹפוֹת. אָבֵל מְהָא דְתו"כ ל"ק אֲדַתְנִי לּוֹי דִּי"ל כּו"ש הַתּוֹס' שֶׁם דְּקַדְוֶשֶׁת דְּמִים שְׂאֲנִי: ** וְאוֹלֵי בְּהֵמָה מִיּוֹתֵר בְּפָסוּק דְהוּל"ל סָתָם וְאִם טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ וְנִכְתַּב בְּהֵמָה רַק לְמַעַט הַנֶּדֶד: דָּף קא ע"א בגמ' פְּמָה דְלֹא מְשַׁפִּי לְהוּ לְגִזְרִין לֹא מִתְכַּשְׂרִי וְלְבוּנָה פְּמָה דְלֹא קִידְשָׁה בְּכָלֵי שְׁרַת לֹא מִתְכַּשְׂרִי כּו'.

נִרְאָה פְּשׁוּט הַטַּעַם דְּכָל דְּאִינוּ רְאוּי עֲדִינָן לְמַזְבֵּחַ בְּלִי תִיקוּן אוּ בְּלִי הַנְּחָתָן לְכָלֵי שְׁרַת לִית בְּהוּ חִיבַת הַקּוֹדֶשׁ עַד שְׂיִהִיו רְאוּיָן מִיָּד לְמַזְבֵּחַ דְּפִי הַתּוֹס' דַּע"י הַקּוֹרְדִם נִתְקַדְּשׁוּ דְחוּק.

וְגַם מַה שְׂהַשִּׁיגוּ הַתּוֹס' עַל רַש"י דְּפ' כָּל הַפְּסוּלִין דְּפִי שְׂקִידְשׁוּ בְּכָלֵי בְּמַחְתָּה. נִרְאָה דְּלִק"מ עַל רַש"י.

דְּלַעֲנָן לְקַבֵּל טְוֵמָאָה מִטַּעַם דִּין חִיבַת הַקּוֹדֶשׁ סָגִי אֶפִּי בְּלִי קִידּוּשׁ כְּלִי רַק שְׂיִהִיו מְשׁוּפָּין וְרְאוּיָן לְמַזְבֵּחַ. רַק דְּהֵתָם לְעֲנָן לְלִקּוֹת מִטַּעַם וְהַבְּשָׂר לְרַבּוֹת עֲצִים וְלְבוּנָה בְּזוּה אִינוּ חִיבֵי עַד שְׂנַתְקַדְּשׁוּ בְּכָלֵי.

אָבֵל לְקַבֵּל טְוֵמָאָה א"צ קִדְוֶשֶׁת כְּלִי כָּלֵל: שֶׁם בְּתוֹס' ד"ה פִּיגַל בְּמַנְחָה. וּא"ת עוֹלָה כּו'. צ"ע אֶפְשָׁר אַה"נ וְהִכֵּן מְצָאוּ הַתּוֹס' דְּעוֹלָה לְר"ש מְטַמֵּא טְוֵמָאָת אוֹכְלִין: ע"ב בְּגַמ' הַנִּיחָא לְמ"ד טְהוּרִין אֵין נִפְדִּין. צ"ע קִצָּת דְּאֶפִּי לְמ"ד אֵין נִפְדִּין אָמַר לְעֵיל הַטַּעַם דְּכָל הַרְאוּי לְמַזְבֵּחַ אִינוּ יוֹצֵא מִיַּד מַזְבֵּחַ לְעוֹלָם.

אָבֵל הֵכָא בְּעוֹדָן מְחוּבָּר אִינוּ רְאוּי לְמַזְבֵּחַ וְצָרִיךְ עוֹד פְּמָה מְלֵאכּוֹת שְׂיִהִי רְאוּי לְמַזְבֵּחַ. וְאֶפִּי חִיטִּין מְשֵׁ י"ל דְּלֹא מְקַרִּי רְאוּי לְמַזְבֵּחַ דְּחִיטִּין וְעֶשְׂאָן סוֹלֶת הֵנִי שְׂיִנוּי וּא"כ לְכו"ע תִּיקְשִׁי.

וְאֶפְשָׁר דַּאֵה"נ לְמַסְקָנָא הֵכִי הִיא רַק בְּס"ד קָאָמַר הַנִּיחָא דְּלִדְיָדִי אֶפְשָׁר לְדְחוּק וְלוֹמַר דְּגַם בְּכַה"ג אֵין נִפְדִּין. אָבֵל לְבַתֵּר דְּמַסִּיק דְּהוֹאִיִּל וּמְצִי פְּרִיק לֹא אֶמְרִינוּ.

שְׁפִיר י"ל דְּאֶפִּי לְדִידָן דְּטְהוּרִין אֵין פּוֹדִין דּוֹקָא מְנַחָה מְשֵׁ אָבֵל חֲטִים וּמכ"ש בְּמַחוּבָּר שְׁפִיר פּוֹדִין. וְכֵן מְשַׁמְעוֹת הַרְמְב"ם שְׁפָרַט כָּל הַפְּיָנִים שְׁמֹן יֵין סוֹלֶת כְּלִי.

וְכֵן בְּהָא דְּהַקְדִּישׁ נְכֶסֶיו וְהִי בְּהֵם יֵינוֹת שְׁמָנִים וְסֻלְתוֹת הַרְאוּי לְמַזְבֵּחַ לְמַזְבֵּחַ כּו'. מְשַׁמַּע ג"כ דּוֹקָא סוֹלֶת אָבֵל חֲטִים פִּינֹן דְּנִשְׁתַּנּוּ אַח"כ מוֹתֵר לְפִדּוֹתָן וְצ"ע לְדִינָא: שֶׁם בְּגַמ' וְשְׁמַעֲיָנָן לִי לְר"ש דְּאָמַר כָּל הָעוֹמֵד לְפִדּוֹת כְּפִדּוּי כּו' וְקִשָּׁה בְּשִׁלְמָא בְּפָרָה בְּאָמַת עוֹמֵד לְפִדּוֹת גַּם עֲכָשָׁיו.

אָבֵל דְּגִימָא דְהִי לֹו שְׁעַת הַפְּנוּשָׁר שְׁמַעְיָקְרָא הִי עוֹמֵד לְפָדוֹת י"ל דְּתַרֵּי הוּאִיל לָא אָמְרִינּוּ.
וְאָפְשָׁר דְּלִשׁוֹן הֵיטְהָ לָּהּ שְׁעַת הַפְּנוּשָׁר מִשְׁמַע דְּעַכְשָׁיו א"י לְפָדוֹתָהּ וְאֵע"ג דְּנִפְדִּית ע"ג
מְעַרְכְתָּהּ מ"מ אָפְשָׁר בְּשִׁהְצִית בָּהּ אֵשׁ תוּ לִית לָהּ פְּדִיוֹן.

וְשׁוֹב רְאִיתִי בְּתוֹס' ב"ק (ע"ז.) (דִּיִּיקוּ לְשׁוֹן שְׁהֵיטְהָ לֹו שְׁעַת הַפְּנוּשָׁר מִשְׁמַע דְּעַכְשָׁיו א"י
לְפָדוֹתָהּ.

וּפִי דְאַחַר הִזְאַת הַדָּם א"י לְפָדוֹתָהּ ע"ש. וּמִיָּהוּ אֵין הַלְשׁוֹן הֵיטְהָ הַכְּרַם גְּדוֹל דְּכִינּוּן שְׁלֵא
פְּדָאוּ עֲדִינּוּן שְׁפִיר שְׁיִיךְ לֹוֹמֵר דְּהִי לָּהּ שְׁעַת הַפְּנוּשָׁר אוֹלִי הִי פְּדָאָהּ.

וְלָכֵן הִי נִלְע"ד דְּזֵהוּ פְּנוּנַת רַב אֲשִׁי לְקַמֵּן דְּקָאֲמַר דְּאִי בְּעֵי פְּרִיק אָמַר דְּאִי בְּעֵי הָוִי זָרִיק
לָא אָמַר. דְּעֵיקַר פְּנוּנַתוֹ כַּמ"ש דְּאִי בְּעֵי פְּרִיק גַּם עֲתָה הָוִי רַק חַד הוּאִיל אָמְרִינּוּ.

אָבֵל אִי בְּעֵי הָוִי זָרִיק פְּכַר לָא אָמְרִינּוּ דְּהִנִּי כַּב' הוּאִיל. וּמִיָּנֹשֵׁב בְּזָה דְּמָה דְּפִשׁוּט בְּכוֹלָהּ
תְּלִמוּדָא דְּלִר"ש עוֹמֵד לְזָרוּק פְּזָרוּק אֲתֵיָּא גַּם אֲלִיבָא דְּרַב אֲשִׁי כַּנ"ל: שְׁם בַּגְמ' הָכִי
הַשְׁתָּא בְּשִׁלְמָא פְּרָה עוֹמֵדַת לְפָדוֹת שְׁאָם מְצָא נְאָה הֵימְנָה מְצָוָה לְפָדוֹתָהּ.

לְכַאוּרָה תְּמַהֲנִי אֲטוּ בְּמִנְחוֹת אֵינּוּ פֵן פִּינּוּן דְּמְצָוָה לְהִבִּיא מִן הַמְּוֹבָחָר וְאִי מְצָא חֲטִים
טוֹבִים מְאֵלוּ מְצָוָה נְמִי לְפָדוֹתוֹן ק"ו פְּרָה דְּאֵינּוּ בְּפָנִים מְצָוָה מִן הֵיפָּה מַכ"ש מְנַחָה
דְּבַפְנִים. וְאָפְשָׁר דְּסִבְרַת הַגַּמ' הִיא דְּמִנְחָה שְׁהוֹכְנָה לְקַרְבּוֹ פִּינּוּן דְּכִשְׂרָה הִיא אַע"ג דְּמְצָא
מִן הַמְּוֹבָחָר טְפִי.

אֵין לְבַטֵּל הַקְּדוּשָׁה וְהַמְצָוָה מִמָּה שְׁפְּכָר הוֹכֵן וְכָבֵר זָכָה זֶה הַסְּוִלָּת לְהִיּוֹת מְנַחָה. מִשְׁא"כ
פְּרָה דְּבַחוּזִין הִיא מְצָוָה לְפָדוֹתָהּ: שְׁם בַּגְמ' שְׁלֵא הִי שְׁהוֹת בִּיּוֹם לְמִזְרְקִי.

קִצְתָּ קִשָּׁה פִּינּוּן דַּע"כ נִשְׁחַט וְנִתְקַבַּל הַדָּם בִּיּוֹם. א"כ פֵּל זְמַן בַּה"ש הָוִי בְּכַלֵּל סְפַק יוֹם.

וְאִיךְ סִתָּם דְּאֵינּוּ מְטַמְּאֵת אוֹכְלִין הָא מִיַּדִּי סְפִיקָא לָא נִפְקָא שְׁמָא הִי עוֹד שְׁהוֹת לְזָרוּק
וְטַמְּא מְסַפְקָא, וְאָפְשָׁר דְּכִינּוּן דְּמַפְּח סְפַק אֵינּוּ רִשְׁאִי לְזָרוּק הָוִי כְּמוֹ אֵין לֹו שְׁעַת הַפְּנוּשָׁר
בְּוֹדָאִי. וְחֲתַנִּי מ' יַעֲקֹב מְאִיר נ"י תִי פִינּוּן דְּדָם גְּפַסֵּל בְּתַחֲזִילַת שְׁקִיעַת הַחֲמָה לְשִׁיטַת הַתּוֹס'
לְעִיל (כ':).

וּי"ל דְּבַתְּחִילַת שְׁקִיעַת לִיפָּא ס' דְּבַה"ש פֵּלֵל [כַּמ"ש הַתּוֹס' שְׁם דְּהָוִי יוֹם גְּמוּר]: שְׁם
בְּרַש"י ד"ה שׁוֹר הַנְּסַקֵּל כו'. יֵשׁ לִינֹשֵׁב בְּבִין פְּקוּעָה דַּא"צ שְׁחִיטָה וּבְכַל הָנִי בְּלֵא"ה י"ל
לְעַנְּנֵן הַדָּם לְמֵאִי דְּקִי"ל לְקַמֵּן (ק"ג:) דָּם גְּבִילָה אֵינּוּ מְטַמְּא וּמ"מ מְטַמְּא טְוִמְאַת אוֹכְלִין
כַּנ"ל: דָּף קַב ע"א בַּגְמ' דַּא"ב פְּרִיק אָמְרִינּוּ דַּא"ב זָרִיק ל"א.

לְכַאוּרָה תְּמוּהָ אֲדַרְבָּא זָרִיקָה וְדַאִי מְצָוָה הִיא וְעוֹמֵד לְכַךְ טְפִי מִלְּפָדוֹתָהּ. וּי"ל הַטַּעַם פִּינּוּן
דְּקוֹדֵם זָרִיקָה לָאוּ בַר אֲכִילָה הִיא וְזָרִיקָה הִיא דְּשׁוּנָא אֲנָכֵל לָא שְׁיִיךְ לֹוֹמֵר פִּינּוּן דַּא"ב
זָרִיק וְהִי עֲתָה אֲנָכֵל דְּעֵיקַר עֲשִׂיַת אֲנָכֵל רַק ע"י הַזָּרִיקָה.

אָבֵל פְּדִיוֹן הִיא רַק סִילּוּק הָאִיסוּר וְשְׁפִיר חֲשִׁיב אֲנָכֵל עַכְשָׁיו פִּינּוּן דְּאִי בְּעֵי פּוּדָהּ וּמְסַלַּק
הָאִיסוּר חֲשִׁיב אֲנָכֵל. אָבֵל זָרִיקָה לָאוּ סִילּוּק אִיסוּר הִיא רַק הִיא הַמְתִּיר וּמְשׁוּנִי לִי אֲנָכֵל
כַּנ"ל: ע"ב בַּגְמ' ר"א אוֹמֵר יִקְרִיב.

פירש"י דס"ל דבא בנדבה. ומ"מ צ"ע אי ס"ל כת"ק דהגוי הקדש טעות נהי דבא בנדבה
מ"מ וכי פניפניו לי למייתי בנדבה פינודחולין היא.

ואי ס"ל דגמר ומקדיש לי א"כ נתקדש בשביל חטא זה ואיך יבוא לשם חטא אחר. וי"ל
דר"א דס"ל אשם בא בנדבה ממילא כל מי שביא אשם מביאו על ס' חטאים ג"כ דאי
לא הי' חטא זה שמה הי' חטא אחר ולהכי לעולם מכפר על כל חטא שיש עליו.

אבל לת"ק דלא בא בנדבה א"כ נתקדש כל אשם רק על חטא הידוע לו. ולפ"ז אפשר
דר"א בסיפא נמי פליג אפי' נודע לו אחר שחיטה מ"מ פשר שמיך בא על ס' כל חטא
שיהי'.

אבל אי נפרש דיקריב דר"א אינו חיוב רק רשאי להקריב אם ירצה דבא בנדבה וס"ל
כת"ק דהגוי הקדש טעות. א"כ י"ל דמודה בסיפא בנודע אחר שחיטה דפסול פיון שגשחט
על חטא ידוע בטעות הגוי כחולין שגשחטו בעצרה.

וצ"ע: שם בגמ' מידי היא טעמא אמרי במערבא כו'. כל הלשון קשה וגם דוחק דישראל
רבא בקושיא.

וגם מ"ש רש"י דפסולין כה"ג שאינו פסול לגמרי. אין מוכן פיון דהגוי חולין בעצרה אין
פסול גדול מזה.

וגם בפ' המזבח מקדש מסקינן דאין פלי שרת מקדש רק לפסול ולא ליקרב. ומכ"ש מה
דהבשר נאכל ובכ"מ דעלה לא ירד מ"מ אין הבשר נאכל.

ויש ליישב הפל לפמ"ש תוס' לעיל ד"ה דאי בעי זריק. דהיכא דנזרק לבסוף אמרינן
לכו"ע העומד לזרוק פזרוק דמי.

א"כ לכאורה תמוה קושית הגמ' פאן דכינן דהדם יזרוק שוב שפיר הגוי פזרוק למפרע
וע"כ פנונת המקשן דמ"מ פיון דלעת עתה קודם הזריקה אינו פזרוק למה נזריקנו עכ"פ
לכתחילה.

וע"ז שפיר מתרץ דפסול כה"ג שבאם נזריקנו יהי פשר למפרע מקדש. וממילא פיון
דזורקין הגוי למפרע פזרוק ומותר לאוכלו ככל אשם פשר.

וא"כ הוצרך רבא ג"כ לטעם דעומד לזרוק וב' הטעמים אמת: עוד י"ל בהא דהכא מקדש
פלי שרת טפי. משום דהכא נתקבל בכלי בכשרות ואח"כ נודע לו.

אבל במקבל דבר הפסול בכלי שרת מודה דאין כ"ש מקדשין לקרב דבר הפסול: שם
במשנה בשני פלים והביא בכלי א' מ"ש הביא וידי חובתו] לא יצא. נראה דהיינו כל
נדרו לא יצא וצריך עוד להביא עשרון א'.

אבל עכ"פ מידי חד יצא לדידן דקיי"ל לקמן (ק"ז.) קטן והביא גדול יצא: שם במשנה
נתנו בכלי א' כב' מנחות שנתערבו.

לכאורה הי' נראה מדשינה התנא וכ' נתנו היינו שהי' מתחילה בב' פלים. אבל אם הביא
בכלי א' למה יהי' כב' מנחות פיון דמעולם לא ניכר כ"א בפ"ע.

ושוב ראיתי שכ"כ התוס'. אכן הרמב"ם (פי"ז מה' מעה"ק) כ' ואם הקריבן בכלי א' כו'.

וע"ש בלח"מ שהניח בצ"ע שיטתו. ולע"ד יתכן לפרש כב' מנחות שנתערבו ופסולין דהא ה"א לא שינוי לקמן מכ"א בפ"ע פ"ג דמעולם לא הי' נזקין א"כ אינו פ"ש רק אם הי' מתחילה בב' פלים.

וא"כ לדינא בין לגי' המשנה נתנו בין לגי' הרמב"ם הקריבם הפל אחד ודוק: דף דף קג ע"א בגמ' אבל קבעו בשעת הפרשה לא. פי' רש"י שאמר זו אביא לשם נדרי.

וצ"ע הטעם דנדאי נדבה זו עכשיו הוי פנדר בפ"ע להביא נדרו הראשון באופן זה ולמה יוכל לשנות. והי' נראה לפרש דמיירי ה"א שפבר הקריב או עכ"פ אפ"א פבר במחבת או במרקשת וא"י שוב לשנותו.

וא"כ מצד חיוב הנדבה הרי זו פטור מאחריותו דהרי א"א תו לקיים נדבתו. ונדר הראשון שפיר יצא.

וכ"ת פשיטא ולמה לי קרא דכאשר נדרת ולא פאשר הפרשת. י"ל דהו"א דהאמר הרי זו לשם נדרי הוי כמקבל בפירוש נדר הראשון להיות ממין זה.

קמ"ל דז"א רק חיוב חדש קיבל עליו בתורת הפרשה דהיינו נדבה ולא בתורת נדר אכן מלשון הרמב"ם מוכח דאפי' בלא הקריב רשאי לשנותו ע"ש. מיהו נראה דהרמב"ם לא הבין כפירש"י רק פי' הפרשה שלא דיבר פלום רק שהפריש ונהביא סולת זו אחר שפנדר וקמ"ל קרא דהפרשה בלי דיבור יכול לשנותו כנ"ל.

ולפרש"י שאמר זו אביא לשם נדר במחבת. אם לא הי' נודר מקודם הי' אסור לשנותו דהרי נודר עכשיו וכשפנדר מקודם מיגרע גרע: שם במשנה עשרון ומחצה יביא שנים.

וקשה מנ"ל דא"י להביא עשרון ומחצה פ"ג דס' עשרונים יכול להביא. ולפירש"י לקמן דסוגית הגמ' דקאמר מנחה חצי עשרון ועשרון דמשום תפוס לשון ראשון נתחייב בעשרון ועשרון דאמר אח"כ הוי כמנחה בפ"ע.

א"כ אפ"ש לומר דאה"נ אי פי' בהדיא דחז נדבה היא פגון דאמר עשרון וחצי עלי למנחה. שפיר מביא עשרון ומחצה אף לא משמע כן בגמ'.

בפרט לפירוש התוספות דשיטת הגמרא לר"י דאמר אילו הייתי יודע כו' ע"כ צריכין לפרש גם בעשרון ומחצה אם הייתי יודע שאין נודרין כן. א"כ מוכח דאין נודרין עשרון ומחצה.

וקשה הטעם. ואפ"ש לומר דכל דאינו בזא"ז אפי' בב"א אינו וכינן דמחצה עשרון בפ"ע א"י להביא גם בתערובת לא מהני.

ואין לדחות זה מהא דתנן לקמן אין מתנדבין לוג שנים. ושלשה מתנדבין נימא ג"כ כל שאינו בזא"ז אפי' בב"א אינו.

דשאני התם דשיעור דשלשה שיעור תורה היא גבי נסכים. אבל עשרון ומחצה דאינו בתורה רק שהוא רוצה להביא כף אמרינו בזה כל שאינו בזא"ז בב"א אינו.

דעיקר מנחה עשרון היא וכשבא להוסיף צריף להוסיף באופן דבא זה אחר זה. ונהגם דאינו דומה לכלל דכל שאינו בזה א"ז.

דָּהָא הָכָא כְּשֵׁהִיא זֶה אַחַר זֶה אֵיפָא לְכָל א' קְמִיפָה בַפ"ע וּבב"א מְנַחָה אַחֲרֵת הִיא דְקוּמָן מְפֻלָּם קְמִיפָה אַחַת. מ"מ אֶפְשָׁר לֹומר זֶה הַטַּעַם **לפמ"ש התוס' בְּעִירוּבִין (נ').

(דְהִיכִי דְאֶפְשָׁר לְשִׁתְּיָהּ לְחֹול ל"א כ"ש בּוּזא"ז אפ"י בב"א אֵינּוּ. הָכָא נְמִי לֵיפָא לְמִימַר הָכִי פִינּוּ דְאֶפְשָׁר לְהַכְשִׁיר הַכֹּל.

אָכּוּ מְקוּשָׁי' הַתּוֹס' רִי"ד בְּקִדּוּשֵׁין (נ"א.) לְעַנְנֵי אִיסוּר בֵּת אַחַת.

מוּכַח דְלֹא ס"ל כַּמ"ש הַתּוֹס' הַנ"ל. אַךְ נִרְאֶה דל"א כ"ש בּוּזא"ז כו' אֶלָּא הִיכִי דְהִרְאִישׁוּן מוּנַע הַשְּׁנֵי לְחֹול כַּמ"ש הַתּוֹס' גִּיטִין (מ"ב).

(וְהָכָא דְחֲצִי עֲשָׂרוֹן בַּפ"ע א"י לְהִבְיָא מְשׁוּם דְלִית בִּי שְׁיַעוּר מְנַחָה הוּא שְׁפִיר יוּכַל לְהַצְטַרֵּף לְעֲשָׂרוֹן וּלְהִבְיָא בַּב"א פִינּוּ דְהִשְׁתָּא אֵיפָא שְׁיַעוּרָא: ** נְטַעַם אַחַר לֹא מְצִאתִי בְזֵה: מִיְהוּ לְדִידִין דְכָל עֲשָׂרוֹן צָרִיף לֹג אֶפְשָׁר דְלֹא אֲשַׁכְחֵן פְּחוּת מְלֹג שְׁמֹן.

אָבֵל לְרַאב"י דְאֶפ"י פְּמָה עֲשָׂרוֹנוֹת אֵין לוֹ רַק לֹג לְמָה לֹא יוּכַל לְהִבְיָא עֲשָׂרוֹן וּמְחֻצָּה. וְהִנֵּה תוֹס' (לְעִיל י'): פְּתַבּוּ דְלֹא הָיוּ מְקַפִּידִין עַל עֲשָׂרוֹן מְצֻמָּצֵם וְהוֹסִיפוּ עָלָיו ע"ש.

וּא"כ מַנ"ל דְמְחֻצָּה א"י לְהוֹסִיף וּצ"ע: שְׁם בְּמִשְׁנֵה ר"ש פּוֹטֵר. צ"ע בְּעֲשָׂרוֹן וּמְחֻצָּה אֵי פּוֹטֵר לְגַמְרֵי אוֹ רַק מְמַחֻצָּה עֲשָׂרוֹן פּוֹטֵר אָבֵל עֲשָׂרוֹן עַכ"פ מְחֻנְיָב לְהִבְיָא וְלִזְהַ הַדְּעַת נוֹטָה.

מִיְהוּ הַתּוֹס' לֹא כ' כֹּן: ע"כ בְּמִשְׁנֵה שְׁפֵן צִיבּוּר מְבִיא כו' דִּיּוּ לְיַחֲזִיד שְׁיַהֲלֵי פְּחוּת מִן הַצִּיבּוּר. קֶצֶת קֶשֶׁה דְבְּצִיבּוּר מְנַחַת נְסָכִים פְּלִיל לְגַבּוּהַ א"כ שְׁפִיר פְּחוּת הִיַּחֲזִיד מִן הַצִּיבּוּר דְמִיַּתִּי רַק קוּמָן א' לְגַבּוּהַ וְאוּלַי פִינּוּ דַעַכ"פ מְנַחַת נְסָכִים א"י לְהִבְיָא יוֹתֵר מִס' בְּכָלִי א' מְטַעַם הַנ"ל.

א"כ ה"ה פֶּל מְנַחָה: עוֹד קֶשֶׁה הֵא בְּנִדְבַת קִיץ לְמַזְבֵּחַ גַּם צִיבּוּר מְבִיאִין הַרְבֵּה נְסָכִים כְּאֶחָד יוֹתֵר מִס' עֲשָׂרוֹן אפ"י רְבוּאוֹת וְזֶה הִיַּחֲזִיד שְׁמִתְנַדֵּב לְמָה תוֹלִין נְדָבְתוֹ בְּחֻבוֹת דְצִיבּוּר: שְׁם בְּמִשְׁנֵה אר"ש וְהִלֵּא אֵלוּ לְפָרִים וְאֵלוּ לְכֹבֵשִׁים וְאֵין גְּבָלִין כו'.

לְמִסְקִנַת הַגַּמ' לְקַמֵּן אפ"י פָּרִים וּפָרִים אָסוּר לְבָלּוּל בְּיַחַד רַק לְרוּוּחָא דְמִקְלֵתָא נְקִט דְבִהֲנֵי אפ"י דִיעֵבַד פְּסוּל בְּנִבְלָלוּ כַדפִּירש"י. וְלִיַּשְׁב דְבָרֵי הַת"ק נִרְאֶה פִינּוּ דַאִם בָּלֵל כ"א בַּפ"ע וְנִתְעַרְבוּ אַח"כ כְּשֵׁרִין נְמַצָּא דְלַפְעָמִים מְבִיאִין כְּאֶחָד עַד ס"א עֲשָׂרוֹן.

וְנִרְאֶה דַּנ"מ בֵּין טַעְמָא דַּת"ק לַר"ש דַּלְר"ש אִם בָּלֵל כָּל מְנַחָה בַּפ"ע יְכוּל אַח"כ לְהִבְיָאֵם בְּכָלִי א' וְלַת"ק לְעוֹלָם א"י לְהִבְיָא בְּכָלִי א'. וְהַרְמַב"ם פּוֹסֵק כַּר"ש וְא"י הַטַּעַם דַּבְּכ"מ הַלְכָה כְּרַבִּים.

וְאֶפְשָׁר מְשׁוּם דְבְּבִרְיָתָא שְׁהִבְיָאוּ בַּגַּמ' הֵאֵי ת"ק הוּא ר"י וְהַשִּׁיב לוֹ ר"ש וְחֻזֵר ר"י וְאָמַר אָמוּר אַתָּה כו' מְשַׁמַּע שְׁהוּדָה לַר"ש: וְלִשׁוֹן הַר"ב כְּאֵין דַּאִי מְעַרְב לְהוּ פְּסוּל נִרְאֶה דְלֹא דוּקָא נְקִט דְהָא אַחַר הַבְּלִילָה כְּשֵׁר לְדִידִין.

רַק פְּוּוּנְתוֹ אֵי מְעַרְב לְבָלּוּל אֵת כָּל הַס"א עֲשָׂרוֹנִים בְּיַחַד וְדַאִי לַכ"ע פְּסוּל: שְׁם בְּמִשְׁנֵה עַד ס' יְכוּלִין לְבָלּוּל. פִּי רַש"י דְאֶתְיָא כַּמ"ד דְאֶפְי' מְנַחָה שְׁל ס' אֵין לָהּ רַק לוֹג.

וְקָשָׁה לְפִי זֶה דָּא"כ מְנַחַת נְסֻכִים דְּלָכוּ"ע צָרִיף שְׁמֵן פְּפִי הַמְנַחָה יוּכַל לְהַתְנַדֵּב אִפִּי ס"א
בְּכָלִי א'. וְלֹא מִשְׁמַע הָכִי.

לְכוּ עֵינֵיךָ הַפִּי דָא"י לְבָלְלוּ שְׁפִיר עֵינֵיהּ גְּדוּלָה פְּזוּ. כַּמ"ש רַש"י לְעִיל (י"ח:) ע"ש].

מִיְהוּ קָשָׁה לִי דְמָה בְּכָף דִּיבְלָלוּ מְקַצְתָּה בַּפ"ע וְאַח"כּ פּ יַעֲרְבֵם. וְחַתְנֵי מ' יַעֲקֹב מֵאִיר נ"י
רָצָה לֹאמַר דְּכַשְׁנִבְלָלָה בְּכָלִי בַּפ"ע שׁוּב א"י לְעֵשׂוֹתוֹ מְנַחָה אַחַת דְּנִתְחַיְבָה כָּל עֵינֵיהּ
לְקַמּוֹץ מְמַנָּה בַּפ"ע.

וְלִדְעוּתִי אֵין זֶה מְוַכְרַח פִּינוּן דְּדַעְתּוֹ, הִי לְעֲרָבֵם אַח"כּ לְעֵשׂוֹתֵם אַחַת. וְיֹתֵר י"ל דְּנָהִי
דִּיכֹוֹל לְבָלְלוּ בַב' פְּלִים וְלְעֲרָבֵם.

מ"מ כָּל שְׂאִינוּ רְאוּי לְבָלְלוּם פְּאַחַת מְעַפְכָּת דְּמְנַחָה בְּלוּלָה מִשְׁמַע שְׁבָלוּלָה פְּאַחַת וְצָרִיף
לְהִיּוֹת רְאוּי לְכָף עַכ"פּ וְאַזּוּ יוּכַל לְבָלְלוּ בַּפ"ע וְלְעֲרָבֵם אַח"כּ. מִשָּׂא"כ בַּס"א דְּאִינוּ רְאוּי:
שָׁם בַּגַּמ' אָמַר לְהֵם הָרִי הוּא אֹמֵר כָּל מְנַחָה בְּלוּלָה כו' לְמֵאֵי דְּמַסִּיק הַגַּמ' מִשׁוּם דְּרְאוּי
לְבִילָה בְּעֵינוּ א"כ פִּינוּן דְּמַפִּיק לִי ר"ש מְקַרָּא מִשְׁמַע דְּלָאוּ מִלְתָּא דְּסַבְרָא הִיא הִיא פְּלָלָא
דַּר"ש.

וּבְכָל מְקוֹם בַּש"ס מִשְׁמַע דְּכָלְלָא הִיא גַבִּי בִּיכּוּרִים דָּאע"ג דְּקַרִיָּאָה לָא מְעַפְב רְאוּי בְּעֵינוּ.
א"כ לְמָה לַר"ש הִיא קַרָּא הו"ל לְמִימַר הָרִי אָמֹר בְּלוּלָה בַּשְׁמֵן וְזֶה אִינוּ רְאוּי לְבָלְלוּ.

וְאַפְשָׁר דְּמֵהֵאֵי קַרָּא יִלְפִינוּ לְכָל מְקוֹם דְּצָרִיף לְהִיּוֹת רְאוּי עַכ"פּ שָׁם בַּגַּמ' כָּל מְנַחָה
בְּלוּלָה בַּשְׁמֵן וְחַרְבָּה כו'. תִּיבַת וְחַרְבָּה מְיֻתֵר.

וְאַפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּהָכִי דְּרִישׁ ר"ש דְּתוּכַל לְהִיּוֹת חַרְבָּה בְּמַקְצָת דְּהִיּוֹנוּ לֹא בְּלָל כְּשֵׁר רַק
שְׁתַּהֲלִי רְאוּי לְבִילָה כְּדַמְסִיק הַגַּמ'. וְז"ש בְּלוּלָה בַּשְׁמֵן וְחַרְבָּה.

וּלְפִי הַדְּרָשׁ מִיְיָרִי קַרָּא בְּמְנַחָה אַחַת שְׁהִיא בְּלוּלָה וְחַרְבָּה כַּנ"ל: דָּף קַד ע"א בְּתוּס' ד"ה
הוֹאִיל וְיִכּוֹל לְקַרֹּשׁ כו' תִּימָא כו'. מִשְׁמַעוֹת כָּל הַדִּיבּוּר דַּס"ל לְתוּס' דְּכֹן הִלְכָה דְּדַם
נְבִילָה מְטַמָּא.

אַכֵּן הַרְמַב"ם (פ"א מה' אה"ט) פּוֹסֵק דְּאִינוּ מְטַמָּא פְּסַתְמָא דְּעַדִּיּוֹת וּמַעֲשֵׂה רַב. וְעַכ"פּ
אִין תִּימָא בְּזֶה דְּהִנֵּי סְגִיּוֹת שְׁהַבִּיאוּ תוּס' יִסְבְּרוּ דְּדַם גְּבִלָה טְהוֹר.

: בַּא"ד וְלֵהֲכִי תִנּוּן דְּדַם הַשְּׂרָץ וּבְשָׂרוֹ מְצַטְרָפִין דְּשִׁיעוּרֹן שְׁנָה. פְּשִׁיטָא לְהוּ דַּכָּה"ג אִיקָרִי
שִׁיעוּרֹן שְׁנָה הוֹאִיל וְדַם בְּכַעֲדָשָׁה וּבְשָׂרָה בְּכַעֲדָשָׁה אַע"ג דְּזֶה לַח וְזֶה יָבֵשׁ.

וְהִי אֲפָשָׁר לֹאמַר לְהִיפּוּף דְּאֵי שִׁיעוּרֹן הַדָּם כַּעֲדָשָׁה בְּצָלוּל א"כ כְּשִׁיקְרוּשׁ יְהִי פְּחוֹת
מְכַעֲדָשָׁה אִין שִׁיעוּרוֹ שְׁנָה לְבָשָׁר דְּבָשָׁר יָבֵשׁ הִיא וּבְכַעֲדָשָׁה א"כ שִׁיעוּרֹן דָּם פְּחוֹת מְבָשָׁר
וְצ"ע בְּזֶה. מִיְהוּ י"ל כְּפִינוּת הַתוּס' דְּלָמ"ד דָּם נְבִילָה טְמֵא מַה יְדַרְשׁ בְּהִנֵּי קַרָּאֵי דְּזֶה לְכַם
הַטְּמָא: בַּא"ד וִי"ל דְּשִׂאֲנֵי כו' דָּם מִשׁוּם דְּגִזְעוּ מְחִלִּיף.

קִצַּת קָשָׁה א"כ פִּינוּן דְּמַרְבִּי דָּם אַע"פּ שְׁגִזְעוּ מְחִלִּיף א"כ הִיא פְּלָלָא לָאוּ דְּוָקָא וּמֵאֵי
מְקַשָּׁה הַגַּמ' מְבָשָׁר הֵא בְּשָׂרָה מְפֹרָשׁ בְּקַרָּא. מִיְהוּ יֵשׁ לִינִישׁב דְּכּוֹנּוּת הַגַּמ' אִי בְּשָׂרָה לֹא הִי
גִזְעוּ מְחִלִּיף לֹא שִׁינֵיף לְדוּן מַה עֲצָם דְּאִין גִּזְעוּ מְחִלִּיף פִּינוּן דְּבָשָׁר מְפֹרָשׁ בְּתוּרָה י"ל
בְּשָׂרָה יוּכִיחַ.

וְלָמָּה גִּילָף מַעֲצָם טָפִי מִבְּשָׁר וּלְהַכִּי מִשְׁנֵי דְבָשָׁר נַעֲשֶׂה צְלָקָת. אֲבָל בְּדָם דְּאִיפָּא רִיבּוּי מְרַבִּינּוּ אִפִּי גִזְעוּ מִחֲלִיף.

מִיְהוּ י"ל עוֹד דְּגַם בְּדָם נַעֲשֶׂה רִוּשָׁם וְשִׁנּוּי פְּמוֹ צְלָקָת. וְאִי לֹא הָוֵי מְרַבָּה מִקְרָא לֹא הָוֵי יְדַעִינּוּ דְרוּשָׁם זֶה לְהָוֵי פֶּאִין גִּזְעוּ מִחֲלִיף.

וְדוּחָק: שָׁם בַּגְּמ' אִיבְעָיָא לְהוּ יֵשׁ קִבְע לְנִסְכִּים כּו' הִיכִי דְמִי כּו' הָא דְלֹא קְאָמְרִי בְּפִשִּׁיטוֹת נ"מ בְּהָדָּ בַּעֲיָא אִי נִדְב שְׁשָׂה דְאִי יֵשׁ קִבְע אָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשִׁנֵּי פְּלִים. נִרְאָה דְבַכּה"ג פְּשִׁיטָא דִּישׁ קִבְע דְּצָרִיף לְקַיָּים כְּמוֹ שְׁאָמַר.

רַק הִיכָא דַּא"א לְקַיָּים דִּיבּוּרוֹ קְמַבְעָיָא לְהוּ. וְהִנֵּה הֶרְמַב"ם (פִּי"ז מַה' מַעֲשֶׂה הַקְּרַבְנוֹת הִי"ח) פּוֹסֵק דִּישׁ קִבְע וּכ" הַכ"מ דְּמִשְׁמַע דְּלֹא אִיפְשָׁטָא הַבְּעִי'.

וּצ"ע דְּהָא רַבָּא מִקְפִּשְׁט פְּשִׁיט לִי' וְקוֹשְׁנִי רַב אֲשִׁי דוּחָה הַש"ס מִשְׁמַע דְּהִלְכָּה כְּרַבָּא דְאִין קִבְע: שָׁם בַּגְּמ' א' רַבָּא ת"ש אֲזַרְח כּו' אֶלָּא לָאו חֲמִשָּׁה. וְקִשָּׁה הָא בְּמִשְׁנָה תָּנּוּ אִין מִתְנַדְבִּין חֲמִשָּׁה וְאִיף נִפְרַשׁ בְּתוֹ"כ אִם רַצָּה מוֹסִיף חֲמִשָּׁה דְּמִשְׁמַע לְכַתְחִיל'.

וּע"כ צְרִיכִין לְדַחֵק דְּהַפְּנִי לַעֲנִין דִּיעֲבַד דְּפִי פְּכָה הוּא דְּפָחוֹת מַג' א"א לְהִבִּיא פְּלִל אֲבָל אִי רַצָּה לְהוֹסִיף לֹא מִיגְרַע בְּזָה וְיִכּוֹל לְהִבִּיא דְּהַד' יִכּוֹל לְהַקְרִיב עַכ"פ. מִיְהוּ לְמֵאִי דְּדַחִי רַב אֲשִׁי וְהֶרְמַב"ם פּוֹסֵק כֵּן דִּישׁ קִבְע לְנִסְכִּים.

ע"כ פִּי הַתוֹ"כ יוֹסִיף הִינּוּ מִשְׁשָׂה וּלְמַעְלָה וּקַמ"ל דַּאֲע"ג דְּאִינוּ רַאוּי רַק ע"י צְרִיף ב' קְרַבְנוֹת מ"מ יִכּוֹל לְהַתְנַדֵּב כְּזֶה: בְּתוֹס' ד"ה אִין מִתְנַדְבִּין תִּימָא כּו'. לְכַאוּרָה יֵשׁ לְתַמְנוּה עַל תְּמִיחָתָם דְּנִימָא אַה"נ דְּרַק אִין מִתְנַדְבִּין קַתְנִי כְּמוֹ דְאִין מִתְנַדְבִּין חֲצִי עֲשָׂרוֹן.

וְאִי הַתְנַדֵּב צְרִיף לְהוֹסִיף כְּדַאֲמַרִּינּוּ בַּגְּמ' אִי יֵשׁ קִבְע עַד דְּמַמְלִי לְהוּ לֹא קְרַבִּי. מִשְׁמַע דְּצָרִיף לְמַלְאוֹת.

וְהָא דַּאֲמַרִּינּוּ אִי אִין קִבְע מִקְרִיב ד' וְאִידָּף הָוֵי נִדְבָּה. מְזָה אִין רַאִי דְּנָהִי דְּצָרִיף לְהוֹסִיף מ"מ הַבְּעָיָא הִיא לַעֲנִין דִּינָא אִי לֹא הוֹסִיף וְהִלָּף לוֹ דַּמ"מ יִכּוֹלִין לְהַקְרִיב ד' מִהֶם: תּוּ יֵשׁ לְתַמְנוּה עַל הַתוֹס' הָא מִסְקִינּוּ לַעֲלִיל דְּאִי לֹא אָמַר מְנַחָה רַק קִמַּח אוֹ חֲצִי עֲשָׂרוֹן פְּטוּר וְה"נ מְצִי מִיִּירִי דַּאֲמַר שְׁנֵי לִוְגִין עָלֵי וְאֶפְשָׁר זֶה פְּנוּנַת הַתוֹס' בְּמַה שְׁהִבִּיאוּ בְּסוּף דְּרִש"י פִּי שְׁאָמַר הָרִי עָלֵי כְּדָ וְכָד לִוְגִין לְנִדְבָּה.

פִּי דְלֹא הַזְפִּיר שָׁם נִסְכִּים. וְתוֹס' עֲצָמָם מִשְׁמַע לְהוּ דְּמִיִּירִי דַּאֲמַר נִסְכִּים שְׁל ב' לִוְגִין עָלֵי: בַּא"ד וְשָׁמָא כּו' הִכָּא מִיִּירִי בְּנִדְבָּה כּו' הָרִי אֵלּוּ לְנִסְכִּים כּו' קִשָּׁה לִי ע"ז דְּנָהִי דְּנִדְבָּה אִין אַחֲרִיּוֹתָן עָלִיו הִינּוּ כְּשִׁנְאַבְד וַא"א לְהַקְרִיבוּ.

אֲבָל הִכָּא דִּישׁ תְּקַנְהָ לְהוֹסִיף לְמָה יְהִי נִפְטָר מִבֵּל יַחַל פִּינּוּ דַּע"י זֶה שְׁיוֹסִיף יוֹכַל לְקַיָּים נִדְבָתוֹ וְאֶפְשָׁר טַעַם דְּבַרְיָהֶם דְּכִינּוּ דַּאֲמַר הָרִי אֵלּוּ לְנִסְכִּים הִינּוּ שְׁיַחּוּל עָלֵיהֶם קְדוּשַׁת נִסְכִּים וְזֶה אִינוּ בְּר נִסְכִּים פְּלִל לֹא חָל הַנְּדָר פְּלִל.

אֲבָל כְּשִׁאֲמַר הָרִי עָלֵי לְהִבִּיא נִסְכִּים שְׁפִיר חָל נִדְרוֹ שַׁע"י שְׁיוֹסִיף עָלֵיהֶם יְהִי גַם זֶה לְנִסְפוּף: . ע"ב בְּמִשְׁנָה ר"ט א' מִתְנַדְבִּין שְׁמוֹן.

אר"ט מה מצינו כו'. נראה דר"ט לדבריו דרע"ק קאמר דהא איהו יליף שמן מקרבן מנחה כדאיתא בנבחים (צ"א:) ומה"ט אמר שמואל שם דמתנדב שמן קומצו כדפירש"י הקא.

ותוס' שם הקשו באמת ל"ל קרא הא יליף הקא במה מצינו. אבל נראה דרק לדבריו דרע"ק קאמר.

ואיהו עצמו מקרבן יליף ונ"מ לענין דבעי קמיצה. וגם לענין דאין שנים מתנדבין פאחד כיון דגלמד ממנחה דינו כמנחה.

אבל יין נראה דשניהם יכולין להתנדב כיון דיליף מאזרח א"כ דינו כנסכים ונסכים נודאי בא בשותפות כיון דהקרובן בא בשותפות שם במשנה אר"ט מה מצינו. יש לענין לפ"ז גם סולת יוכל להתנדב מפת האי מה מצינו.

ואדרבא אפשר דרע"ק מודה בזה דסולת מצינו שפא בפ"ע במנחת חוטא. ואין לדחות זה ממה דאיתא לעיל בלא שמן ולבונה יביא עמה שמן די"ל דהתם באמר הרי עלי מנחה.

אבל באומר הרי עלי סולת אפשר דמהני בלי שמן ולבונה וצ"ע. ונראה דסולת לכו"ע אין מתנדבין: ואפשר לומר הטעם דבאמת עיקר מנחה סולת היא.

דיין או שמן או לבונה לאו שם מנחה עליהו. ונתרבו מקרבן.

או במה מצינו מנסכים דכ' אורח. אבל סולת היא עיקר המנחה וכ' ויצקת עלי שמן כו' מנחה היא מוכח דאין מנחה בלא שמן ולבונה.

כדיליף הגמ' מהכא דכל המנחות צריכין שמן ולבונה [וגם מעפבין זא"ז כדלעיל (כ"ז.)] ויליף לה מקראי ע"ש] ולכן אין מתנדבין סולת בלא שמן ולבונה.

אבל שמן בפ"ע או לבונה בפ"ע מתנדבין ואינו נקרא מנחה פנ"ל בזה: שם במשנה אין שנים מתנדבים עשרון אחד. מדלא קאמר אין שנים מביאין מנחה.

משמע קצת דרקעשרון א"י להביא דהוי לכל א' חצי מנחה. אבל ב' עשרונות יכולין להביא אפי' בכלי אחת.

ואע"ג שהקומץ בא מן השותפות וכן הלבונה מ"מ עיקר המנחה היא העשרון והרי לכל נפש עשרון ומנחה פן הי' נראה. אבל הרמב"ם כ' במעשה קרבנות (פי"ד) אין שנים מביאים מנחה בשותפות ושינה מלשון המשנה משמע דאפי' כמה עשרונות א"י להביא וצ"ע לדינא: שם בגמ' א"ר מדברי שניהם נלמוד מתנדב אדם מנחת נסכים.

פי' דבמעורב עם שמן גם לרע"ק איכא למילף ממה מצינו. ונראה דלפ"ז יכול להתנדב שמן וסולת אפי' בלי יין כמו דרצה ר"ט למילף על שמן גרידא.

רק דרע"ק השיב דשמן בפ"ע אינו בא אבל בתערוכת סולת שפיר מביא. ומ"ש רש"י ויין י"ל דמודה רש"י דגם בלי יין מצי להתנדב.

רק דלשון מנחת נסכים פולל כל הג'. אבל אי פי' בהדיא דמתנדב שמן וסולת שפיר דמי.

וּנְרָאָה נְמִי דְכוּלוּ כְּלִיל וְלֹא בְּעֵי קְמִיצָה קְדִין נְסָכִים. וְכֵן מְשַׁמַּע לְעֵיל (צ"א:) בְּתוֹס' ד"ה דְּמִינְתִי וּמִתְנִי בְּסוּף הַדְּיָבוּר וּכְמ"ש שְׁם מְנָה.

וּצ"ע לר"ט דְּבְעֵי לְמִילָף מִמָּה מְצִינוּ שְׁמִתְנַדָּב שְׁמֵן לָמָּה לֹא יְלִיף ג"כ דְּמִתְנַדָּב סוּלָת גְּרִידָא. וְאַפְּי' לִפְמ"ש דְּלְדְּבָרֵינוּ דְּרַע"ק קְאָמַר וְאִיהוּ עֲצָמוּ מְקָרְבֵן יְלִיף.

לָמָּה לֹא מְרַבֵּי מְקָרְבֵן גַּם סוּלָת כְּמוֹ שְׁמֵן וְלְבוּנָה וְיִוָּכַל לְהִתְנַדָּב סוּלָת תְּרַבָּה וְיִהְיֵי נְקָמָז ג"כ. וְאַדְרָבָא טְפֵי מְסַתְפָר לְרַבּוֹת סוּלָת דְּמְצִינוּ כְּפִיּוּצָא בּוֹ תְּרַיְבָה בְּחוּטָא.

וְשְׁמֵן לֹא מְצִינוּ שׁוּם חוּבָה. וְאִי הִי לּוֹ אֵיזָה טַעַם דְּסוּלָת לֹא נְכַלֵּל בְּרִיבּוּי דְּקָרְבֵן מְנָחָה.

עכ"פ כְּמָה מְצִינוּ נְלְמַדְנוּ מִיַּן וְיִהְיֵי הַדִּין בְּסוּלָת גְּרִידָא דְיִהְיֵי כְּלִיל כְּפִיּוּן בִּפ"ע. כְּמוֹ דְּבְעֵי לְמִילָף שְׁמֵן.

וְדוּחַק לֹדְמַר כְּפִיּוּן דְּקָרְבֵן מְרַבֵּי שְׁמֵן א"כ גְּלִי קְרָא דְאִין לְלַמּוֹד כְּמָה מְצִינוּ, דו"א דְּכוּנוּת הַפְּסוּק לְרַבּוֹת שְׁמֵן שְׁיִהְיֵי כְּמִנְחָה לְעַנְיָן קְמִיצָה. אָבַל סוּלָת דִּינוּ כְּפִיּוּן בִּפ"ע.

וּצ"ע בְּזָה וּדְנִימָא דָּאָה"נ דְּחָדָא נְקַט שְׁמֵן וְה"ה סוּלָת. דְּמְשַׁמַּע בְּכָל הַש"ס דְּמִנְחָה תְּרַיְבָה לִיכָּא רַק בְּחוּטָא וּצ"ע: הַרְמַב"ם פּוֹסֵק כַּר"ט דְּמִתְנַדָּבִין שְׁמֵן.

וְאִין לְהַקְשׁוֹת מְדַבְרֵי רַבָּא דל"ל לְמִימַר דְּמִתְנַדָּבִין מְנַחַת נְסָכִים כְּפִיּוּן דְּאַפִּי' שְׁמֵן לְבַד מְתַנַּדָּבִין דו"א דְּשְׁמֵן דִּינוּ כְּקְמִיצָה. אָבַל מְנַחַת נְסָכִים דִּינוּ כְּנְסָכִים לְהִיּוֹת כְּלוּל.

וּנְרָאָה ג"כ דְּמִנְחַת נְסָכִים בָּא בְּשׁוֹתְפוֹת כְּמוֹ נְסָכִים: שְׁם בַּגְמ' דְּכ' לְעוֹלוֹתֵיכֶם כו'. וְרַש"י בְּחוּמָשׁ (פ' וַיִּקְרָא) מְבִיא הַתּו"כ תְּקָרִיבוּ לְלַמֵּד שְׁשָׁנִים מְבִיאִין קָרְבֵן א' בְּשׁוֹתְפוֹת ע"ש.

וְאוּלַי תִּנְאַי הִיא מֵר יְלִיף לָהּ מִהֶכָּא וּמֵר מִהֶכָּא עֵי' בְּחֻלִּין (קל"ו.) גְּבִי בְּכוּר לֹא מְרַבֵּינּוּ שְׁוֹתְפוֹת מְדַבְּרֵי' בְּקָרְכֶם וְצִאָנְכֶם דְּאִיכָּא לְמִימַר בְּקָרְכֶם דְּכוּלְהוּ יִשְׂרָאֵל]: פָּרַק שְׁלֵשָׁה עָשָׂר.

בְּמִשְׁנֵה פְּרָשְׁתִי וְא"י מַה פְּרָשְׁתִי יָבִיא ס' עֲשָׂרוֹן פִּי' רַש"י וְהַרְע"ב וְהַשְּׂאָר יִהְיֵה נְדָבָה. וְדְבָרֵיהֶם תְּמוּהִין דָּא"כ צָרִיף לְקַמּוּז' ב' פְּעָמִים.

וְגַם מְסַקְנַת הַגַּמ' לְקַמּוּן (ק"ו:) נְרָאָה דְאִין מְעָרְבִין חוּבָה בְּנְדָבָה. רַק דְּלַחְכְּמִים יְכוּל לְרַבּוֹת גּוּף הַמְּנָחָה מְעֲשָׂרוֹן לְשָׁנִים כְּמוֹ קָטָן וּמְבִיא גְדוֹל ע"ש.

וּצ"ל דְּגַם כְּפִיּוּן רַש"י וְהַר"ב כֵּן וְהַשְּׂאָר שְׁיִוְסִיף עַל הַשְּׁיָעוּר מְתַנַּדָּב וּמוֹסִיף עַכְשָׁיו: גַּם מ"ש רַש"י וּבְטְפֵי לִיכָּא לְסַפּוּקֵי דְאִין מְנָחָה חִידִית טְפֵי מַס'. קָשָׁה דְהָא בַּגְמ' מוֹקֵי רִישָׁא בְּלֹא קְבָעוֹן בְּכִלֵי א' א"כ יְכוּל לְהִבִּיא טְפֵי מַס'.

וּצ"ל בְּדוּחַק דְּמ"מ זוֹכֵר שְׂאֵמֵר לְשׁוֹן מְנָחָה וְלֹא מְנַחֲוֹת אֵלָּא שְׂלֵא קְבָעוֹן דוּקָא בְּכִלֵי א'. רַק שְׁיִוָּכַל לְעֲשׂוֹת כְּמוֹ שְׁיִרְצָה הֵן בְּכִלֵי א' הֵן ב' כְּלִים וְנָה דוּחַק.

וְיִוְתֵר הִי נְרָאָה דְאִין דְּרַף ב"א לְנָדָב טְפֵי מְשֻׁשִׁים. כְּפִיּוּן דְּאִמְרִינוּ לְקַמּוּן (ק"ז).

(גְּבִי יַיִן יָבִיא כְּפִיּוּם מְרַוְבָּה ע"ש. מִיְהוּ לִפ"ז הִי לּוֹ לְהִבִּיא ס"א כְּפִיּוּם הַמְּרַוְבָּה וּצ"ע: בְּרַמְבַּ"ם (פ"י"ז מַה מְעַה"ק ה"ח) כ' בָּא"י מַה פְּרָשְׁתִי מְבִיא עֲשָׂרוֹן בְּכִלֵי א' וּב' עֲשָׂרוֹנִים וְג' עַד שְׁשִׁים כו'.

והכ"מ רצה לומר דס"ל פּרבי וְזוּ תְמוּהָ וּבְפִי' כ' הַרְמַב"ם בְּמִשְׁנֵי דָאִין הֶלְכָה פְּרָבִי.
והלח"מ וּכְמוֹ כֵּן בַּס' בְּרַכְתָּ הַגִּבְחָ שְׁגִיחָם לְדַבֵּר א' פְּנוּנוּ.

דְּהַרְמַב"ם מִיִּירִי שְׁגָם בְּזוֹה מְסוּפֶק שְׁמָא קָבַע נִדְבָתוֹ בְּכָלִי א' אוּ בְכַמָּה פְּלִים. וְנִמְצָא
דְּאִינוּ יוֹצֵא בְּמִנְחָה א' שֶׁל ס' דְּדִלְמָא הַתְּנַדָּב ס' עֲשָׂרוֹנוֹת בַּס' פְּלִים ע"ש.

וּלְדַעְתִּי גַם בְּזוֹה לֹא הָעֵלוּ אַרוּכָה דְּאֶפְתִּי קָשָׁה דִּיבִיא נ"ט עֲשָׂרוֹנוֹת בַּנ"ט פְּלִים. וְגַם יְבִיא
ל' עֲשָׂרוֹנוֹת בְּכָלִי אֶחָד וּל"א וּל"ב כּו' עַד ס'.

דִּיּוֹתֵר מְזָה א"א דְּאֶפִּי אָמַר ל' פְּלִים מִשָּׁל ב' עֲשָׂרוֹנוֹת יוֹצֵא פִּינוֹן דַּס"ל דְּקָטָן וְהִבִּיא גְדוֹל
יָצָא. וּטְפִי לִיכָא לְמִיחָשׁ דַּל"א פְּלִים שֶׁל ב' עֲשָׂרוֹנוֹת הָיוּ טְפִי מַס' עֲשָׂרוֹן וְאַנָּן קִימ"ל
דַּא"י מַה פְּרָשְׁתִּי אֶפִּי לֹא קָבַעַן בְּכָלִי א' אִינוּ מְבִיא רַק ס' פְּרִישָׁא דְּמִתְנִי' וְדוּק.

וּכ"ת דַּס"ל לְהֵלַח"מ וּבַה"ז דַּכָּה"ג דְּמִפְּרָשׁ בְּהַדְּיָא ס' פְּלִים שֶׁל ג' עֲשָׂרוֹנוֹת וְכַדוּמָה מְהַנִּי
וְחִיּוּשֵׁינוּ שְׁמָא פִּי' פּוּ. א"כ לֹא סָגִי בַּס' פְּלִים שֶׁכ' הַרְמַב"ם דִּיהִי' פְּכָלִי פְּכָלִים.

דְּשְׁמָא אָמַר ס' פְּלִים שֶׁל ס' עֲשָׂרוֹנוֹת וְכַדוּמָה וְהוּא עוֹלָה לְאַלְפִים וּרְבָבוֹת. וְלָכֵן פְּרִירוּשָׁם
אִין לָהֶם שַׁחַר וְצַע"ג לִיְיָשׁב: שָׁם בְּמִשְׁנָה מְנַחֲחוֹת מִיִּן מְנַחֲחוֹת יְבִיא שְׁתִּים.

פִּירִש"י מִמִּין א' וְהַרְמַב"ם (שָׁם ה' ה') פְּתַב מְנַחֲחוֹת יְבִיא שְׁתִּים מִב' מִינִים. וְע"ש בַּכ"מ
רַק מִיִּן מְנַחֲחוֹת מְבִיא מִמִּין א': וְכֵן נִרְאָה עֵינְקֵר.

וְאַפְשָׁר דְּגַם פְּנוּנַת רִש"י רַק דְּרִשְׁאֵי לְהִבִּיא מִמִּין א' אֶבֶל יָכוֹל לְהִבִּיא נְמִי מִב' מִינִים.
אֶבֶל בְּמִין מְנַחֲחוֹת בְּנוֹדָאֵי א"י לְהִבִּיא רַק מִמִּין א': שָׁם בְּמִשְׁנָה מְנַחָה שֶׁל עֲשָׂרוֹנִים כּו'.

גַּם בְּכָאֵן דְּבָרֵי הַר"ב תְּמוּהִים דַּכ' הַשְּׁאָר יֵהִי לְגִדְבָה א"כ מ"ט דְּרָבִי דְּחוּלֶק וּמַה בְּכָף
דְּקָבַעַן בְּכָלִי א' גַּם רִש"י פִּי' פּוּ וִי"ל דְּסָמִיךְ אִמְסָקְנָא בַּגַּמ'. אֶבֶל הַר"ב לֹא בִּיֵּאֵר פֶּל
הַצְּוֹרֵף].

רַק הָעֵינְקֵר פְּמִסְקִנַּת הַגַּמ' דְּפִלִּיגִי בְּדִין קָטָן וְהִבִּיא גְדוֹל. וְהִנֵּה מְלִשׁוֹן הַר"ב מוֹכַח דַּס"ל
פְּאוּקִימָתָא דַּר' יוֹחֲנָן דְּרָבִי לֹא פִּלִּיג בְּרִישָׁא דְּלֹא קָבַעַן בְּכָלִי א'.

רַק דַּלְפ"ז יֵשׁ לְתַמּוּהָ לְמָה אִינוּ מְבִיא אֶפִּי יוֹתֵר מַס' פִּינוֹן דְּאִינוּ מְבִיא בְּכָלִי א'. וְתִי הַתּוּס'
יו"ט תְּמוּהָ דְּמַדְמִי לִי לְמִשְׁנָה ד' פֶּרֶק דְּלַעֲיִל וְהִתָּם מְבִיא פְּמוּ הַצְּיַבּוּר וַא"כ הִכָּא נְמִי
הו"ל לְהִבִּיא ס"א עֲשָׂרוֹנִים וְצַע"ג בְּזוֹה.

וּמִתּוֹךְ הַדּוּחַק צְרִיכִין לִיְיָשׁב דְּכִינוּן דְּלֹא פִי' אִי בְּכָלִי א' אִי בַב' הִי פְּנוּנָתוֹ עַל מְנַחָה שְׁיִוְכַל
ג"כ לְהִבִּיא בְּכָלִי א' וְאִינוּ יוֹתֵר מַס': דָּף קו ע"א בַּגַּמ' יְבִיא ה' מְנַחֲחוֹת שֶׁל ס' ס' כּו'. מִשְׁמַע
דְּאֶפִּי מְנַחַת חֲלוֹת וּרְקִיקִין יָכוֹל לְהִבִּיא עַד ס' בְּכָלִי א'.

וְצ"ע אִי יַעֲשֶׂה חֲלוֹת גְּדוֹלוֹת כָּל כָּף. אוּ עֲשָׂרָה מְכָל עֲשָׂרוֹן.

וְגַם הַפְּתִיתִין דְּהֵם א' לַב' וּב' לַד'. וּבְחֲלוֹת גְּדוֹלוֹת כ"כ יֵהִי בְּכָל פְּתִיתָה יוֹתֵר מִעֲשָׂרוֹן
וְצ"ע בְּזוֹה.

וְגַם צ"ע בְּמְנַחַת מְחַבַּת וּמְרַחֶשֶׁת לְרַאב"י דְּאָמַר אֶפִּי' ס' עֲשָׂרוֹן אִין לָהּ אֶלָּא לּוֹג דַּכ'
לְמְנַחָה וְלּוֹג שְׁמֹן. א"כ הָרִי כָּל שָׁם הַפְּלִי ע"ש שְׁמַעְשִׁי' רוּחַשִׁין מְרוּב הַשְּׁמֹן וּבַס' עֲשָׂרוֹן
הַלּוֹג כְּמֵאֵן דְּלִיתָא וּמָה רַחֲשִׁיָּה שְׁיִיךְ בְּזוֹה.

ולפירש"י לעיל (ק"ג): הא דטפי מס' א"י לבלול אתיא כראב"י א"כ הא דתנא הקא ה' מנחות של ס' כו"ג לראב"י אתיא נגם במחבת ומרחשת וצ"ע: שם בגמ' רבנן סברי מותר להביא חולין בעזרה. פירש"י אבל בנדבה לא שאין מערבין חובה בנדבה.

ותמהני ע"ז דלכאורה איפכא מסתברא דמעיקרא ס"ל דפליגי בחולין אבל חובה בנדבה לכ"ע מערבין דמה עדיפא דחולין על נדבה. ולבסוף מסיק דחולין לכו"ע אסור רק במערבין חובה בנדבה פליגי.

וקצת הי' אפ"ש ליישב פוננת רש"י דלערב חובה בנדבה גרע טפי משום דצריה ב' קמצים, ונחמיהם לא ס"ל כר"א ולשם עצים נמי אסור להעלות ולית להו תקנתא. ואע"ג דמסיק הגמ' דמ"מ יוכל להביא ששים בכלי א' וא' בכלי א'.

מיהו הא דאמרו רבנן מביא ששים בלבד א"א להיות רק דהשאר חולין. מיהו לשון רש"י דאין מערבין לא משמע הכי וצ"ע: שם בגמ' אסור לערב חובה בנדבה.

צ"ע הטעם פנין דחובה בחובה נדבה בנדבה משמע דמותר לערב אמאי ליתסר חובה בנדבה טפי. וצ"ע גם לדינא דהא לכאורה נראה למסקנא דרב אשי דפליגי בקטן והביא גדול משמע דלכו"ע אסור לערב חובה בנדבה.

דהא לרבי נדאי הכי היא דאל"כ אפתי סגי בששים בכלי א'. ונאפי' לית לי' דר"א לשם עצים ליסגי בס' בכלי א' וא' בכלי א' כדמסיק רבינא אח"כ.

א"ו דאסור לערב חובה בנדבה. ומהכ"ת נימא דרבנן פליגי ע"ז פנין דס"ל קטן והביא גדול יצא.

א"כ הו"ל להרמב"ם להביא דין זה דאסור לערב חובה בנדבה וצ"ע: ע"ב בגמ' אפילו ביה נדא זימנא כו'. לכאורה אין מוכן דלאוקימתא קמיינתא נמי קשה ל"ל לחכמים לומר דביא של ס' מטעם דמותר לערב כו' תיפוק להו דקטן והביא גדול פבר אמרו זימנא אחריתי דיצא.

וי"ל דלטעמי' דרבי קאמרו אפי' לדברי' דקטן והביא גדול לא יצא אפתי סגי בכלי א' דמותר לערב חובה בנדבה. או י"ל דמסופק שמה פי' להדיא דלא יביא רק עשורון או ב' או ג' לא פחות ולא יותר.

ובנודאי אי פי' בהדיא הכי א"י להביא יותר ותלי' תו אי מערבין חובה בנדבה. ובזה האופן הי' אפ"ש ליישב הרמב"ם הנ"ל התמוה.

מיהו רחוק שיעתיק הרמב"ם ענין חדש שלא נזכר בגמ' מזה אבל הדין נראה אמת: שם בגמ' צריכי כו'. קצת קשה למה לא קאמר הגמ' נמי איפכא דהו"א דאפי' לרבנן דקטן והביא גדול יצא משום דהחלק לגבוה הני כמו בקטן ועוד יותר.

אבל במנחה דעשורון הקומץ חלק גדול מן המנחה כמו חלק עשירי או עשורים. וכשיביא הרבה עשורונות הקומץ רק חלק קטן מן המנחה כמו א' ממאה או מר'.

וסברא גדולה לחלק בזה: שם במשנה ה' קמצים הם. רש"י מדייק למה לא הביא הקטרת הקומץ.

וּנְרָאָה פִּינּוֹן דְּזָה מְפוֹרָשׁ בְּתוֹרָה וְקַמְזֵן מְלֵא קוֹמְצוֹ לֹא חֲשָׁבוּ וְכָל הֵגִי דְחֻשְׁיָב אִין מְפוֹרָשִׁין בְּתוֹרָה: שֵׁם נְחוֹשֶׁת לֹא יִפְחוֹת מִמְעָה פְּסָף. צ"ל הַטַּעַם דְּפְחוֹת מְזָה לֹא דְבָר חֲשׁוּב הִיא וְאִין הַדְרָף לְהַתְנַדָּב פְּזָה.

וּמִינְשָׁב קוֹשְׁלֵי הַתּוֹס' (שְׁבֵת צ'.) ע"ש שֶׁהִנְיָחוּ בְּתִימָא]: שֵׁם פְּרִשְׁתִּי וַא"י כו'.

הַרְמַב"ם לֹא הִבִּיא זֶה הַדִּין לְעֵנִן מְטַבֵּעַ רַק בְּמִשְׁקַל ע"ש (פ"ב מה' עֲרֻכִין). וְנְרָאָה דְהַקְשָׁה לוֹ דְבְּמִטַּבֵּעַ יְכוּל לְהִבִּיא מְטַבֵּעַ הַגְּדוּלָה שְׁבִאוֹתוֹ זְמַן וְלָמָּה צָרִיף לְהִבִּיא עַד שִׁיאֲמַר לֹא לְכָף נִתְפַּוֶּנְתִּי לְהִכִּי פִּי הַסִּיפָא לְעֵנִן מִשְׁקַל: שֵׁם בַּגְמ' קָרְפִין מְלַמֵּד שְׁמַתְנַדְבִּים עֲצִים וְכַמָּה ב' גְּזִירִין לִפ"ז הַדְרָשׁ הִיא נְרָאָה דב' גְּזִירִין דְּוָקָא.

דְּלֵא כַּמ"ש תּוֹס' בְּשֵׁם יְרוּשְׁלָמִי דְשִׁקְלִים דְּעֵץ סָגִי בְּגִזִיר א'. דַּא"כ לָמָּה נִקְטַ הַתְנָא שְׁמַתְנַדְבִּים עֲצִים וְכַמָּה ב' הֲלֵא בְּקָרָא לֹא נִרְמַז מְזָה.

וְהו"ל לְמִיתְנֵי מְלַמֵּד שְׁמַתְנַדְבִּים עֵץ. לְכֹן הִיא נְרָאָה דְהִירוּשְׁלָמִי דְשֵׁם אֲלִיבָא דְרַבִּי קָאִי דַס"ל דְּעֲצִים הֵם קָרְפִין.

וְזִהוּ תַלְיָא אִי אָמַר עֲצִים אוֹ עֵץ. אָבָל לַת"ק לְעוֹלָם א"י לְהַתְנַדָּב רַק ב'.

אָכֵן הַרְמַב"ם אַע"פ שְׁפוּסָק כַּת"ק הָעֲתִיק הַחִילּוּק בֵּין עֲצִים לְעֵץ וְצ"ע. וְאַפְשָׁר דְלַרְבִּי אִין הַשִּׁיעוֹר פְּלָל ב' גְּזִירִים.

דַּת"ק יְלִיף מְקָרָא דְגוֹרְלוֹת הַפְּלָנוּ כו' וְשֵׁם הִבִּיאָו עֲצִים לְמַעְרְכָה לֹא לְהִיּוֹת קָרְפִין בַּפ"ע. וְמָה עֵנִן ב' גְּזִירִין לְרַבִּי פִּינּוֹן דְּבִלְא"ה מְגַרְרִין אוֹתָם לְפִירוּרִין כַּדְפִירִש"י פְּדִי לְקַמְזֵן מְהֵם: שֵׁם בַּגְמ' לְדַבְרֵי רַבִּי כו' מְלַח כו' קְמִיצָה כו' עֲצִים.

צ"ע לְבוּנָה נְמִי לִיבְעִי. בְּשִׁלְמָא שְׁמֹן י"ל דְּאִין לְלַמּוֹד מִשְׁאָר מְנַחָה שְׁהַשְׁמֹן נִבְלָל בְּקַמְזֵן מִשְׁא"כ בְּעֲצִים.

אָבָל לְבוּנָה עַל הַמְנַחָה לָמָּה לֹא נִילִיף גַּם בְּעֲצִים אִי נִקְרָא מְנַחָה. וַי"ל מִשׁוּם דְּמַצִּינוּ עַכ"פ מְנַחָה בְּלֵא לְבוּנָה פְּגוֹן בְּסוּטָה וְחוּטָא לְכֹן אִין לְהַצְרִיף בְּעֲצִים לְבוּנָה מִיְהוּ בִלְא"ה לְק"מ דְּקָרְפִין אִיקָרִי מְנַחָה לֹא אִיקָרִי.

אָכֵן לְעִיל (כ'): כ' הַתּוֹס' דְּרַבִּי מְקִישׁ עֲצִים לְמְנַחָה. וְמָה"ט בְּעִי קְמִיצָה וְה"ה יְמִין וְנִתְיַנַּת הַקּוֹמְזֵן בְּכָלִי שְׂרַת]: שֵׁם בַּגְמ' הָרִי עָלִי לְמַזְבֵּחַ יְבִיא לְבוּנָה.

הַקְשׁוֹ תּוֹס' וְהֵאִיפָא עֲצִים. וְאַפְשָׁר לוֹמַר דַּלַּת"ק דְּעֲצִים לֹאֹו קָרְפִין הִיא וְיְלִיף לָהּ מְגוֹרְלוֹת הַפְּלָנוּ.

א"כ נִדְבַת עֲצִים הִיא לְהַקְדֵּשׁ לְכָל צָרְכֵי הַבֵּית אִפִּי לְבֵית הַמּוֹקֵד וְגַם הַפְּהִגִים נִיאוֹתִין מְהֵם וְלֹא הֵנִי פְּלוֹל לְמַזְבֵּחַ. [אָכֵן מַמ"ש הַרְמַב"ם (פַּט"ז מָה' מַעַה"ק) דְּמַבִּיא גְּזִירִין עוֹבְדִין כְּמַחֲוִקוֹת וְאַרְפִין אָמָה.

מִשְׁמַע דְּעוֹלִים לְמַזְבֵּחַ וּמִשׁוֹ"ה שִׁיעוֹרֵן כְּעֲצֵי הַמַּעְרְכָה. וְעִי בְּתוֹסְפָתָא פ"ג דְּשִׁקְלִים]: שֵׁם בְּתוֹס' ד"ה אָפְשָׁר דְּמִיְתִי כו' תִּימָא כו'.

וְאַפְשָׁר לִיְיָשֵׁב דְשֵׁם מִיְרִי דְּוָקָא מִהַקּוֹמְזֵן שֶׁהוּא צָרִיף לְהִיּוֹת בְּאוֹתוֹ פְּלִי שְׁל הַמְנַחָה. אָבָל ב' חֲצָאֵי הַמְנַחָה בְּב' פְּלִים שְׁפִיר מְצַטְרָפִין ע"י נְגִיעָה.

ועכ"פ כְּשֵׁיט עֶשְׂרוֹן בְּכָלִי א' שְׁפִיר מְהַי נְגִיעַת זֶה הָעֶשְׂרוֹן לְכָלִי אַחַר. וְלָמָּה חָשְׁבוּ תוֹס'
זֶה לְדוֹחַק וְהֵלֵא בְּחֵלָה מְצִינּוֹ ג"כ הָכִי דִלְצָרָף לְשִׁיעוֹר חֵלָה צָרִיף נְשִׁיכָה.

אַבְל לְהַפְרִישׁ מִזֶּה עַל זֶה א"צ נְשִׁיכָה כַּמ"ש תוֹס' עֲצָמָם לְעִיל (ע':) וּבְפִסְחִים (ל"ה.)
וּבְכֻמָּה דְּוֹכְחִי: דָּף קז ע"א בַּגְמ' וְדִלְמָא נְסָפָא.

פִּי וַא"כ יֵהִי הַשִּׁיעוֹר בַּכ"ש. וּבַתּוֹס' כ' בְּשֵׁם הִירוּשְׁלָמִי שִׁיעוֹר צִינּוֹרָא וְשֵׁהוּא מְזַלְג קָטָן.
אַבְל הֶרְמֵב"ם פּוֹסֵק דָּאָם אָמַר זֶהָב סָתָם צָרִיף לִיתָן עַד שְׂיֵאמַר לֹא לְכָף נִתְּפַנּוּנְתִּי. וְהוּא
תְּמוּזָה דְּמַהֲיָכִי תִּיתִי נְסִיבִי' כ"כ פִּינּוֹן דְּלֵא פִּי שִׁיעוֹר.

כָּל כְּמָה דְּיָהִיב מְקִיָּים נְדָרֵי. וְצ"ע שְׁלֵא עֲמָדוּ עֲלִיו בְּזֶה ע"ש (פ"ב מְעַרְכִין ה' י').

[וְאַפְשָׁר דַּהַכ"מ סָמָךְ עַל מ"ש (שָׁם בַּה' ח') מְשׁוּם דְּאַפְשָׁר לְבָרַר פְּנוּנְתוֹ ע"פ דְּבָרֵי
אַזְלִי' לְחַוְמָרָא. אַבְל גַּם זֶה צָרִיף בְּיֵאוּר]: שָׁם בַּגְמ' בְּאַתְרָא דְּלֵא סָגִי פְּרִיטִי דְּכִסְפָּא.

וְקָשָׁה פִּינּוֹן דְּמַעָּה שְׁפִיר סָגִי לִיסְגִי בְּמַעָּה. וּבַתּוֹס' מְשַׁמַּע בְּאַתְרָא דְּלֵא סָגִי אִיֶּסְרִין וּמַעוֹת
וּפּוֹנְדִינְגִין רַק דִּינְרִין [וְכ"כ הַתּוֹס' לְהַדְיָא בַּב"ב (קס"ו).

(ע"ש] וַיֵּשׁ לְתַמּוּזָה גַּם עַל הֶרְמֵב"ם (שָׁם) שְׁסַתָּם הַמְּשַׁנָּה כְּצוּרְתָּהּ. וּבְנוֹדָאֵי בְּרוּב מְקוֹמוֹת
הָיוּ גַּם כֵּן אִיֶּסְרִין וּמַעָּה.

וְצ"ע: שָׁם בְּמַשְׁנֶה רַבִּי אוֹמַר ג' לְוָגִין. נִרְאָה דְּלַרְבֵּי דִין שְׁמֹן כְּמוֹ יָיִן גַּם לְהָא דַּא"י לְנֹדֵב
שְׁנִיָּים נְחַמְשָׁה כְּדִלְעִיל (פִּי"ב מ"ד): שָׁם יָבִיא פִּיּוֹם הַמְּרַנְבָּה.

לֹא הִבְנִיתִי הַטַּעַם בְּזֶה. וְעֵלָה בְּדַעְתִּי לְפָרֵשׁ דְּהַכָּא מִיָּרִי שְׁהַתְּנַדֵּב שְׁמֹן וַיִּין לְצוּרָף נְסָפִי
צִיבּוֹר וּבְזֶה הִי' מְקוֹם לֹאמַר דְּכֹן הַדְּרָף לְהַתְּנַדֵּב עַל צוּרָף יוֹם א' וּלְחַוְמָרָא פִּיּוֹם הַמְּרַנְבָּה.

אַכֵּן לֹא מְשַׁמַּע הָכִי בְּפֶרֶט לַת"ק דְּמַתְּנַדֵּב לוֹג. וְתוֹ קָשָׁה לְדִידוֹן דְּהַשְׁמֹן צָרִיף קְמִיצָה וְאַיִנוֹ
לְגַבּוּזָה כְּמוֹ נְסָכִים א"כ מ"ט לְתַלּוֹת בְּנְסָכִים דְּיוֹם הַמְּרַנְבָּה וְצ"ע: שָׁם בְּמַשְׁנֶה רַאב"ע א'
יָבִיא תוֹר.

כ' בַּתּוֹס' אָמְרִין בַּגְמ' דַּל"פ מָר פִּי אַתְרֵי' כו'. וְהַקְּשׁוּ דְּהָא קוּנִין הַקְּרַבְנוֹת בִּירוּשָׁלַיִם
וְתִי' דַּמ"מ דַּעַת הַנּוֹדֵר בְּמְקוֹמוֹ.

וְהִנֵּה רַש"י פִּי מָר פִּי אַתְרֵי' דִּישׁ מְקוֹמוֹת דְּתוֹר נְמַכָּר בִּיּוֹקָר מְכַבֵּשׁ. אַבְל הֶרְמֵב"ם פִּי
מָר פִּי אַתְרֵי' דְּבְמְקוֹם שְׁקוֹרִין עוֹלָה סָתָם גַּם עוֹפוֹת בְּכָלֵל אֲזַ מְבִיא תוֹר ע"ש.

וְלְכַאוּרָה תוֹס' אֲזַלִּי בְּשִׁיטַת רַש"י. דְּלִפְנֵי הֶרְמֵב"ם מַה בְּכָף דְּקוּנִין בִּירוּשָׁלַיִם מ"מ בְּאַמַּר
עוֹלָה סָתָם בְּמְקוֹם שְׁקוֹרִין גַּם לְתוֹר עוֹלָה.

שְׁפִיר מְבִיא תוֹר אִפִּי' אִי בִירוּשָׁלַיִם אִין קוֹרִין לְעוֹף בְּשֵׁם עוֹלָה סָתָם. וְלָכֵן יֵשׁ לְתַמּוּזָה
עַל הַתּוֹרָה שְׁהַעֲתִיק לְשׁוֹן הַתּוֹס' עַל פִּי הַרַע"ב שְׁהִיא כַּפִּי' הֶרְמֵב"ם ע"ש.

מִיָּהוּ עֲדִינּוֹן אִין מוּבָן תִּי' הַתּוֹס' פִּינּוֹן דְּקוּנִין הַקְּרַבְנוֹת בִּירוּשָׁלַיִם. וְאִי שָׁם תוֹר בְּזוּל מַה
בְּכָף דְּבְמְקוֹמוֹ בִּיּוֹקָר.

הָא הוּא נְדָר רַק עוֹלָה וְכַשְׁעוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם וּמוֹצָא עוֹף בְּזוּל לְמָה לֹא יוֹכֵל לְהַבִּיאֻו.
וְרֵאִיתִי בַּס' טְהַרְתַּת הַקּוּדֵשׁ שְׁהַרְגִישׁ בְּזֶה אַבְל אִין טַעַם בְּדְבָרֵיו.

שְׂרָצָה לומר דְּכִינּוּן דְּכָאן כְּבֵשׁ בְּזוּל הִי' דִּינּוּ לְהִבִּיא כְּבֵשׁ שׁוּב גַּם שָׁם דְּתוֹר בְּזוּל א"י לְהִבִּיא רַק כְּבֵשׁ. וְהֵם דְּבָרֵי תִּימָה.

לְכַן מִתּוֹךְ הַדּוּחַק י"ל דְּיָפָה פְּנוּן הַתּוֹס' יו"ט דְּתוֹס' לֹא (אֲזוּל) אֲזִלִּי בְּשִׁיטַת רַש"י רַק פְּרַמְב"ם. וּמ"מ הֶוֹקְשָׁה לָהֶם פִּינּוּן דְּקִנְיֹת הַקְּרַבְנוֹת בִּירוּשָׁלַיִם וְשָׁם אֵין קוֹרִין לְעוֹף עוֹלָה.

י"ל דְּדַעְתּוֹ הִי' מַה שְׁנִקְרָא שָׁם בְּשֵׁם עוֹלָה פִּינּוּן דְּשָׁם קוֹנִין הַקְּרַבְנוֹת וּע"ז תִּי' שְׁפִיר דַּמ"מ אֲזִלִּינוּ בְּתֵר מְקוֹם נְדָרוֹ וּצ"ע: שָׁם בְּמִשְׁנֵה מִן הַבְּהֵמָה כּו' פֶּר וְעֶגְלָא אֵיל כּו' אֱלוֹ הַמְּשָׁנִיּוֹת אֲלִיבָא דְרַבִּי הֵם פְּדֵאִיתָא בַּגְמ'.

מִיְהוּ לְדִינּוּן נְמִי עַכ"פ ב' מִינִים א"י לְהִבִּיא מְזָה עַל זֶה וּמִבִּיא פֶּר וְאֵיל וְשְׁעִיר. וּכ"כ הַרְמַב"ם (פֹּט"ז מַה' מַעַה"ק).

וּכ' עוֹד דְּפִרְשָׁתִי מִן הָעוֹף וַא"י מַה צָרִיף לְהִבִּיא תוֹר וּבִן יוֹנָה. דְּהֵם ב' מִינִים: שָׁם בְּמִשְׁנֵה הָרִי עָלֵי שׁוֹר יָבִיא הוּא וּנְסָכִיו בְּמִנְהָ.

פִּירֵשׁ יי כֶּף נִתְפָּרֵשׁ דִּינּוּ בַתּוֹשְׁבַע"פ. וּצ"ע אֵי הִפִּי' שְׁמֻחְוֵיב לְהִבִּיא בְּסוֹף פְּנֵה וְאֶפְלִי' פִּי' בְּהִדְיָא שׁוֹר בְּעֶשֶׂר סְלָעִים מְחֻוֵיב לְהוֹסִיף עַד מִנְהָ.

אוּ עֵיקַר הַלְכָה בְּאוֹמֵר שׁוֹר סְתָם כֶּף שְׁיַעוּרוֹ: וְנִרְאָה דְּעֶגְלָא מִיַּד אַחַר חוֹדֵשׁ יָכוֹל לְהִבִּיא וְיִהְיֶה יָפָה חֲמִשָּׁה סְלָעִים עִם הַנְּסָכִים. וְשׁוֹר מִיַּד אַחַר שְׁנַתּוֹ וְאֵז הִיָּפָה שְׁנָה עִם הַנְּסָכִים מְנָה.

אַף צ"ע הַחֲשָׁבוֹן לְעִנּוּן כְּבֵשׁ דְּמִבִּיא בְּסָלַע וְאֵיל בְּב' סְלָעִים א"כ הַהִפְרָשׁ שְׁיוּוֵי הַבְּשָׂר מִבְּן חוֹדֵשׁ לְשָׁנָה רַק כְּפָל. וּבְגִסָּה הַהִפְרָשׁ חֲמִשָּׁה פְּעֻמִּים מִבְּן שְׁנָה לְחוֹדֵשׁ.

וּצ"ע הַטַּעַם: שָׁם שׁוֹר בְּמִנְהָ יָבִיא בְּמִנְהָ חוּץ מִנְסָכִיו. וְיֵשׁ לְעִיּוּן הִיכָא דְאָמַר בְּשָׁנֵי מְנִים אֵי ג"כ דִּינָא הָכִי.

דִּי"ל דְּוָקֵא בְּמִנְהָ דְאֶפְלִי' בְּסְתָם שׁוֹר דִּינּוּ בְּמִנְהָ א"כ פִּינּוּן דְּהוֹסִיף לומר בְּמִנְהָ הִי' פְּנוּנְתּוֹ חוּץ מִנְסָכִיו. אֲבָל בְּאוֹמֵר ב' מְנִים שְׁפִיר י"ל דְּנְסָכִיו בְּכָלֵל, מִיְהוּ י"ל ג"כ אֵיפְכָא דְמַהִיכִי תִיַּתִּי יִהְיוּ הַנְּסָכִים בְּכָלֵל פִּינּוּן דְאָמַר שׁוֹר בְּכֶף וְכֶף וְלֹא דִיבֵר מִהַנְּסָכִים.

וּמִתְנִי רַבּוּתָא קַמ"ל. דְּבִשׁוֹר בְּמִנְהָ הו"א פִּינּוּן דְּבִאָמַת דִּין הַשׁוֹר וּנְסָכִיו בְּמִנְהָ מְסַתְמָא גַּתְפּוּנָא גַּם הוּא לְפִי הַשְׁיַעוּר שְׁנַתְנּוּ חֲתָמִים.

קַמ"ל דַּמ"מ פִּינּוּן דְלֹא דִיבֵר מִהַנְּסָכִים לֹא גַתְפּוּנָא רַק עַל הַשׁוֹר בְּעֶצְמוֹ. וּכְשִׁיטָה זֹו מִשְׁמַע בְּרַמְב"ם (פֹּט"ז מַמַּעַה"ק) דְּהוּא לֹא כ' כָּלֵל הַדִּין דְשׁוֹר הוּא וּנְסָכִיו בְּמִנְהָ רַק כְּפִי שְׁיַעוּר בִּינּוּנֵי שָׁל אוֹתוֹ מְקוֹם.

שְׁהוּא הִבִּין דְשׁוֹר וּנְסָכִיו בְּמִנְהָ הִי' רַק בְּדוֹרָם שְׁכָף הִי' שְׁיַעוּר בִּינּוּנֵי ע"ש. וּמ"מ אַח"ז סְתָם וְהִבִּיא דִּין זֶה דְשׁוֹר בְּמִנְהָ עָלֵי יָבִיא שׁוֹר בְּמִנְהָ חוּץ הַנְּסָכִים.

א"כ מִשְׁמַע דְלֹא תִלָּה זֶה בְּזֵה. וְאֶפְלִי' שׁוֹר בְּב' מְנִים עָלֵי ג"כ בְּב' מְנִים חוּץ מִנְסָכִים.

וּמִיְהוּ ק"ק לְשִׁיטָה זֹו מַהָא דְאָמְרִינוּ בְּפִרְיִיתָא לְקַמּוֹ הָרִי עָלֵי עוֹלָה בְּסָלַע לְמַזְבֵּחַ יָבִיא כְּבֵשׁ כּו'. וְהִלָּא הַכְּבֵשׁ עִם הַנְּסָכִים הִיא בְּסָלַע.

וְזֶה שְׁאָמַר הָרִי עָלַי בְּסֻלַּע צָרִיךְ לְהֵבִיא בְּסֻלַּע חוּץ מֵהַנְּסֻכִּים א"כ שְׂיַעֲוֹרוּ גְדוֹל מִכָּבֶּשׂ.
אָבֵל לְפִי שְׂיִטָּה רֵאשׁוּנָה הִיא מִיָּשׁוּב.

דְּוֹקָא שׁוֹר בְּמִנָּה פִּינּוּ דְמִנָּה מְיֻתָּר דְּבִלֵּא"ה דִּין שׁוֹר וְנִסְכָּיו בְּמִנָּה לְכֹן אֲמַרִּינּוּ דְשׁוֹר
לְבַד הַנְּסֻכִּים קָאָמַר. אָבֵל הָרִי עָלַי עוֹלָה בְּסֻלַּע דְּלֵא הַזְּפִיר כָּבֶשׂ שְׂפִיר י"ל דְּהִיא פְּוֹנְתָו
בְּסֻלַּע עִם הַנְּסֻכִּים כַּמ"ש.

וּמ"מ הַסְּבָרָא נוּטָה יוֹתֵר לְשִׂיטָה שְׁנִי דְכָל דְּלֵא הַזְּפִיר נְסֻכִּים צָרִיךְ לְקַיָּיִם נְדָרוֹ לְבַד
הַנְּסֻכִּים. וְע"כ צ"ל דְּבְרִייתָא לְקַמֵּן מִתּוֹקְמָא שְׁאָמַר הָרִי עָלַי עוֹלָה וְנִסְכָּיו בְּסֻלַּע רַק
שְׂהַתְּמָא קוֹצֵר בְּלִשׁוֹנוֹ וצ"ע לְדִינָא: שֵׁם שׁוֹר בְּמִנָּה וְהֵבִיא שְׁנַיִם בְּמִנָּה לֹא יֵצֵא.

נִרְאָה דְּהִיא סֵתָם שׁוֹר דְּדִינוֹ הוּא וְנִסְכָּיו בְּמִנָּה נְמִי א"י לְהֵבִיא שְׂתִימִים בְּמִנָּה. רַק רְבוּתָא
קַמ"ל.

דְּשׁוֹר סֵתָם פִּינּוּ דְחֻכְמִים תְּקִנּוּ שְׂיִבִיא יָפָה בְּמִנָּה וְדָאִי א"י לְהֵבִיא גְרוּעָה מְזָה אִפִּי שְׁנַיִם.
אָבֵל בְּפִי שׁוֹר בְּמִנָּה דְּהוּא לְבַד הַנְּסֻכִּים א"כ הו"א דִּיכּוֹל לְהֵבִיא ב' פְּשִׁיחֵי' כ"א יָפָה עִם
הַנְּסֻכִּים מְנָה.

דְּנִדְרוֹ הִיא רַק שְׂיַעֲלָה הַדְּמִים שֶׁל הַקֶּרְבָּן מְנָה וְהִיא שְׁנַיִם. קַמ"ל דְּנִדְרוֹ הִיא דְּוֹקָא עַל שׁוֹר
א' שְׁנָה מְנָה לְבַד הַנְּסֻכִּים.

גַּם י"ל דְּנִקְטָה שׁוֹר בְּמִנָּה לּוֹמַר דְּלֵא יֵצֵא אִפִּי דִיעֲבַד. וּבְשׁוֹר סֵתָם וְנָדָאִי דִיעֲבַד יֵצֵא.

אָבֵל לְכַתְּחִילָה אִפִּי בְּשׁוֹר סֵתָם דְּוֹקָא הוּא וְנִסְכָּיו בְּמִנָּה וְלֹא שְׂתִימִים בְּמִנָּה וצ"ע בְּזָה: שֵׁם
שְׁחֹר וְהֵבִיא לְכֹן. כ' בְּתוֹס' חֲלוּקִים קֶצֶת כְּדִאֲמַרִּינּוּ כו' אֲנֻכְמָא לְמִשְׁכְּנֵי' סוּמְקָא לְבִישְׁרֵי'
חִינְרָא לְרִדְיָא וְלְכֹאֲוָרָה לִפ"ז אִין דְּמִיָּהֵן שְׁוִיִּים וּמִסְתַּמָּא לְרִדְיָא שְׁנָה יוֹתֵר.

וּא"כ לְפִלּוּגֵי ת"ק וְרַבֵּי נְמִי בְּהָא דְּהָוִי פְּקֻטָּן וְהֵבִיא גְדוֹל. וי"ל דְּלֵהֲכִי נִקְטָה שְׁחֹר וְלְכֹן
וְלֹא סוּמְקֵי דְּלִקְרָבֵן אִין תּוֹעֲלַת בְּמִשְׁכָּא וְרִדְיָא דְּרַק הַבְּשָׂר נִקְרַב לְגְבוּהָ.

א"כ שְׁחֹר וְלְכֹן שְׁוִיִּין. אָבֵל שְׁחֹר וְאֲדוּם אַה"נ דְּהָוִי קֻטָּן וְהֵבִיא גְדוֹל: שֵׁם בְּגַמ' הָרִי עָלַי
עוֹלָה בְּסֻלַּע לְמוֹת יְבִיא כָּבֶשׂ מַה שְׂדַקְדָּקְתִּי לְעֵיל דְּהֵלֵא כָּבֶשׂ עִם הַנְּסֻכִּים בְּסֻלַּע.

נִרְאָה לְחֻלְקָה דְּנָהִי דְּכָבֶשׂ בְּסֻלַּע הַדִּין דְּמִבִּיא כָּבֶשׂ בְּסֻלַּע חוּץ נְסֻכָּיו. מ"מ הֵיכָא דְּלֵא אִינְדְּכֵר
פְּלָל כָּבֶשׂ רַק בְּסֻלַּע לְמַזְבֵּחַ נְכָלָל שְׂפִיר גַּם הַנְּסֻכִּים בְּהַסְּלַע וְזֶה פְּשׁוּט.

וּלְפִי' רַש"י לְעֵיל בְּמַר כִּי אֲתֵרִי' דְּבְמִקּוּם חֻכְמִים תּוֹר בִּינְיָקֵר לֹא אֲתֵיָא בְּרִייתָא זֹו רַק
כְּרַאב"ע דְּלֵת"ק גַּם תּוֹר לְפַעְעִימִים בְּסֻלַּע: שֵׁם בְּגַמ' שְׂיִהֵי' שְׁלוּם זֶה עִם זֶה. עֵי' פִּי' רַש"י.

וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּלִפ"ז פְּשִׁיחֵי' מְזַבַּח בְּטֵל וְהוֹצִיאָו מִכָּל הַשּׁוֹפְרוֹת מַה שְׁהִי נִמְצָא בְּהֵם. מ"מ
חִילְקוֹ הַעוֹרוֹת לְכָל הַבְּתִי אֲבוֹת בְּשׁוּנָה שְׁהִי נִרְשָׁם בְּשׁוֹפְרוֹת יוֹם א' יוֹם ב'.

וּמַה שְׁהִי מְשׁוֹפֵר שֶׁל יוֹם ב' נִתְּנוּ לְבֵית אָב שֶׁל יוֹם ב' אַע"פ שְׂהִקְרִיבוּם בְּיוֹם א'. דַּא"ל כ
מַה תּוֹעֲלַת הִיא בְּזָה.

וְדוּחֵק לּוֹמַר שְׂבִיּוּם א' לֹא הוֹצִיאָו רַק מְשׁוֹפֵר שֶׁל יוֹם א' וְיִהֵי' הַמְּזַבַּח בְּטֵל דְּאִין זֶה סְבָרָא
כַּנ"ל. אָכֵן בְּרַש"י (יוֹמָא נ"ה:) מְשַׁמֵּעַ דְּכָל בֵּית אָב הִיא מְקַרִּיב מְשׁוֹפֵר שְׁלוֹן]: דָּף קח ע"א
בְּגַמ' וְהַמְּעָה.

מפירש"י משמע דס"ל דכל השוקל בין מחצית השקל בין שקל שלם בשביל ב' בע"ב מוסיף קצת. משום דא"א לשקול עין בעין.

[וכ"מ ברש"י בכורות (נ"ו):] בשם י"א דקלבון הוא לחילוף לבד ההכרע. ובחנם כ' במשנת אלי' (סוף פ"א דשקלים) דט"ס פאן בדברי רש"י ע"ש] וזה פשיטא שנהשב בגוף השקל והיא לשקלים לכ"ע.

רק ב' ששוקלין שקל שלם צריכין להוסיף קלבון משום שאם הי' נותנים כ"א בפ"ע הי' ב' הכרעות לכן צריך להוסיף קלבון. ובזה הסלבון פליגי ר"מ ור"א אי לשקלים אי למוטרות.

וכוננת התוס' שהקשו על רש"י אין מובן לי. מיהו במשנה דשקלים דפליגי ר"מ ונחמיה בשנים ששקלו אי צריך ב' קלבונות או א' צ"ע לפירש"י ע"ש: שם בשם בגמ' ושמואל א' כו'.

עי' ברמב"ם (פ"ב מה' שקלים) שפוסק כר' אושעיא רק במקום מותר מנחת חוטא כ' הוא המתנדב מעות לעולת בהמה ע"ש. וצ"ע מנ"ל הא.

ובכ"מ נראה דאישתמיט לי' סוגיא דהכא רק שבתוספתא (פ"ג דשקלים) מצא פשיטת הרמב"ם ע"ש וכן תמה עליו בתוי"ט (פ"ו דשקלים). וע"ש ובלח"מ פ"ה מפסוה"מ] מיהו בעשירית האיפה דהיא מנחת חוטא כ' הרמב"ם (פ"ה מפסולי המוקדשין) דהמותר יביא מנחת נדבה.

נראה שהבין הרמב"ם בההיא ברייתא דמותר נדבה הפי' נדבת יחיד. ומשמעתין לא משמע הכי וצ"ע.

ועי' מ"ש לקמן בתוס' ד"ה ושמואל: שם בגמ' סד לקנין וסד למותר קנין. קצת קשה על שמואל דהא נודאי שפיר קאמר ר"א.

דהא שופר דקנין קרבן יחיד הוא. ושופרות דנדבה הונן נדבת ציבור: שם בגמ' ארנב"י מסתברא כו'.

צ"ע אדרבא מדמעט הברייתא דבעי לבונה מפלל דלמילי אחרניי חטאת היא פדמצינו ביהוקאל. א"כ שפיר י"ל דמותרו נדבה.

דאי לא הוי חטאת פלל למה לי למעט. ורש"י נראה דהרגיש בזה וכ' דהו"א פיון דחובה היא לא לבעי לבונה.

מ"מ אפתי קשה ממ"נ אי לא ס"ל לרנב"י הך דרשא דיהוקאל בלא"ה מהיכי תיתי להיות מותרו נדבה טפי משאר מנחה. ואי ס"ל דרשא דיהוקאל א"כ שפיר י"ל דנהי דללבונה ממעט קרא אבל לענין מותר חטאת היא וצ"ע: והא דאר"י היא קרוי' חטאת ואין אחרת קרוי' חטאת כו'.

פי' משום דמצינו דנקרא חטאת כדפירש"י יקריב חטאתו זו עשירית האיפה. לכן הו"א נהי דמפניך בקרא (דטעונה שמן דכתי') מורכבת בשמן גזה"כ היא.

אַבְל לְבוּנָה בְּאַיִסוּרָא קְיִימָא כְּכֹל (מְנַחַת חוּטָא דְהוּי) חֲטָאת לְכוּ כ' הִיא לְלַמֵּד דְעֵשְׂרִית
הָאֵיפָה טְעוּנָה לְבוּנָה. מִיְהוּ ק"ק דְאֵין רֵאִי בְרוּרָה מְפָאן דְתִקְרַב.

כִּינּוּן דַּעַכ"פּ נִקְרָא חֲטָאת ג"כ. אֶפְשָׁר לֹמַר דְרַק לְלְבוּנָה אֵינּוּ נִקְרָא חֲטָאת.

אַבְל לְעֵנִין מוֹתֵר נִדְבָה נִק' חֲטָאת. דַּל"כ לְמֵאֵי הִלְכְתָא קְרָאוּ חֲטָאת וצ"ע: בְּתוֹס' ד"ה
וּשְׂמוּאֵל כו' דְבִשְׁלָמָא אֲמוּרָאֵי דְלַעִיל ס"ל דְמִנְתֵּר מְנַחָה לָאו לְנִדְבָה אֲזִילי כו' יֵשׁ לְתַמְנֵה
ע"ז דַּל"כ הֵיאִימְשָׁנָה דְשְׁקָלִים דְמִיִּיתֵי הַגְמ' דְמוֹתֵר עֵשְׂרִית הָאֵיפָה נִדְבָה.

הָאֵיף פִּירְשׁוּ הַנִּי אֲמוּרָאֵי דַּעַכ"פּ קָאֵי עַל מְנַחַת חוּטָא. וְאֶפְשָׁר שְׂמִפְאָן יֵצֵא לוֹ לְהֶרְמַב"ם
הַנִּי לְדַהֵם פִּירְשׁוּ לְנִדְבַת יַחֲדָה.

מִיְהוּ תִימָא לְפָרֵשׁ כִּן כִּינּוּן דְכִלְיָנָהוּ הַתַּנָּא בְּאֵינָף מוֹתֵרוֹת מְשַׁמַּע דְלְנִדְבַת צִיבּוֹר אֲזִילי
[וכ"מ בְּפִיהֵמ"ש לְהֶרְמַב"ם] וצ"ע: ע"ב בַּגְמ' שׁוֹר זֶה וְדָמִיו עָלֵי עוֹלָה הַקֹּבֵעַ. אֶפְשָׁר
דְהֵינּוּ שְׂפִי בְהֶדְיָא וְדָמִיו אִם יִפְסֹל הַשׁוֹר.

אַבְל בְּסֵתָם וְדָמִיו עָלֵי הִי נִרְאָה דְהוּי כַּב' נְדָרִים הַשׁוֹר וְדָמִי הַשׁוֹר: שָׁם בְּמִשְׁנֵה הַבֵּינּוּנֵי
הַקֹּבֵעַ. פִּי בַגְמ' אֶף בֵּינּוּנֵי.

וּמִמֵּתִין עַד שְׂיּוּמָם וּמְחִלּוֹ. וְהֶרְמַב"ם (פִּט"ז מַה' מַעַה"ק) כָּתַב וְתַחֲוִיל הַהֶקְדָּשׁ עַל הַגְּדוֹל.
וּבְנוּדָאֵי כִּינּוּנָתוֹ ג"כ בְּדָרְף חִילּוֹל. וּפִי' הַכ"מ שָׁם תְּמוּנָה טוֹבָא ע"ש: שָׁם פִּירְשֵׁתִי וַא"י כו'
הַגְּדוֹל שְׂבָהֵם הַקֹּבֵעַ.

וְאֵין מוּבָן הַטַּעַם כִּינּוּן דָּגָם בֵּינּוּנֵי הוּי עֵין טוֹבָה לְעֵנִין מְקַדִּישׁ. סֵתָם וְלָמָּה בְּפִירְשׁ גַּתְלָה
שְׂבָנוּדָאֵי הַגְּדוֹל הַקֹּבֵעַ.

וּמִתּוֹף הַהֶכְרַח עָלָה בְּדַעְתִּי לְפָרֵשׁ דְבָבָא זֹו פִּירְשֵׁתִי קָאֵי אַרְיִשָׁא דְלֵא הִי רַק שְׂנִיָּם.
וּקַמ"ל דְכָמוֹ בְּסֵתָם הַגְּדוֹל הַקֹּבֵעַ.

ה"ה בְּפִירְשֵׁתִי וַא"י נָמִי הַגְּדוֹל הַקֹּבֵעַ. אֲכֹן הֶרְמַב"ם כ' בְּהֶדְיָא דְנוֹתָן הַגְּדוֹל בְּלִבְד וּמְשַׁמַּע
אֶפִּי' בִּישׁ ג'.

וְכִן מְשַׁמַּעוֹת הַמְשָׁנָה וצ"ע הַטַּעַם. וּקְצַת יֵשׁ לִיִּישָׁב אֵי נִימָא דְעֵיקַר הַטַּעַם בְּרִישָׁא הוֹאִיל
וְאָמַר אַחַד.

דְהָא שׁוֹר בְּשׁוּנְרֵי מְסִיק הַגְמ' דְהַגְּדוֹל הַקֹּבֵעַ. א"כ י"ל דְלִשׁוֹן אַחַד רִיעוּתָא הוּי.

דְמְשַׁמַּע קְצַת דְבִידוֹ לְבָרוּר אֵיזָה הוּא וְלָכוּן גַּם בֵּינּוּנֵי בְכָלְל. מִיְהוּ בַב' ע"כ הַגְּרוּעַ אֵינּוּ
מְקַדִּישׁ.

רַק בְּבִינּוּנֵי אֲמָרִינוּ כִּן מְטַעַם תִּיבַת אַחַד וּלְהִכִּי בְּפִירְשֵׁתִי וַא"י מַה כִּינּוּן דְלִיכָא רִיעוּתָא
מְלִשׁוֹן אַחַד אֲמָרִינוּ דְבַעֲיָן יָפָה מְמַשׁ הַקֹּבֵעַ וצ"ע: דָּף קַט ע"א בַּגְמ' יֵד בַּעַהש"ט עַל
הַתַּחְתּוּנָה. לְכַאוּרָה קִשָּׁה דְנוּדָאֵי אִם סְפַק הִיא יֵד בַּעַהש"ט עַה"ת.

אַבְל הֶכָא אִם סְפַק הִיא צָרִיף לְחַלְל כְּפֹלֶן מְשׁוּם ס' הַקֹּבֵעַ. וּמ"מ בְּשׁוֹר מְשׁוּנְרֵי דוּקָא
הַגְּדוֹל קוּדֵשׁ א"כ הוּי כִּינּוּדָאֵי גְדוֹל קְאָמַר וְלָאו סְפַק הִיא.

אכן נראה דשור בשונורי הוי שור מנוקד ויוכל להיות רק הגדול והטוב. או הקטן והרע הוי נמי מנוקד.

ולכן בהקדש דבעיו רעה לא אמרינו א"כ נודאי המנוקד הוא הגדול. אבל בבית יד בעהש"ט עה"ת ויכול לומר שנתפגון על המנוקד לגרועותא.

ומ"מ קצת קשה אי הבינוני מת ונפל מה שינה יד בעהש"ט עה"ת פיון דהוי כפי המנוקד שבהם בין למעליותא בין לגרועותא. עכ"פ על הבינוני לא נתפגין ואיה מראהו נפל.

וצ"ל בדוחק דפי המנוקד היינו כל מה שאבחר לה בע"כ צריה אפה לקבלו וצ"ע: שם במשנה שאקריבנו בבית חוניו יקריבנה במקדש. צ"ע הטעם לרבא דלאו עולה היא דמה"ט פטור מפרת בהקריבו בבית חוניו.

א"כ למה מקריבה במקדש. והרמב"ם השמיט זה וכו' אם הקריבו במקדש יצא.

אבל מוכח במשנה דצריה להקריבו במקדש מדפליג ר"ש ואמר אין זה עולה משמע דלת"ק עולה הוי וצ"ע. [ועי' לעיל (ק"ג).

(בתוס' סוף ד"ה הא מני]: שם ר"ש אומר אין זה עולה. אפשר דלר"ש פטור נמי משום שחויטי חוץ פלשון הרע"ב דהוי פחולין גמורים.

וכ"מ ברמב"ם בפיהמ"ש]: שם בגמ' פאומר הרי עלי ע"מ שלא אתחייב באחריותו. יש לעיין אי נפטר מכל אחריות אפי' נאבדה.

או הפי' פאומר שלא אתחייב באחריותו פשיקריבנה בבית חוניו. מיהו לקמן במימרא דר"י דאם הקריבה בא"י יצא משמע דהוי פפוטר עצמו מכל אחריות ע"ש ברש"י וצ"ע הטעם: שם במשנה הרי אלו כבעלי מומין.

משמע דאפי' דיעבד עבודתן פסולה וכדאמרינו בגמ' דבזריקה אפי' דיעבד פסול. וצ"ע מנ"ל דקרא דמייתי לא מוכח עיפובא, והי' אפשר לומר פיון דבגמ' מביא עוד קרא דיחזקאל א"כ הוי שינה עליהם הכ' לעכב.

ובזה הי' מיושב מ"ש הרמב"ם (פ"ט מה' ביה"מ) דאפי' שחיטה בשוגג דעבודתו פשרה מ"מ לכתחילה לא ישחוט. ולא ביאר הטעם.

ולמ"ש י"ל דהך אשר ישרתו דממעט שחיטה דלאו שירות היא היינו לעיפובא. אבל לכתחילה אסור לעבד מהאי קרא דמלכים דלא נזכר לשון שירות בזה.

והכ"מ הקשה עוד על הרמב"ם מההיא קרא דוכפר הפהו שמתכפר ע"י עצמו. משמע אפי' לכתחילה.

וי"ל בזה דקרבו שלו דרוצה להקריב בעצמו להיות פשר ועור שלו הוי פדיעבד. אבל להקריב לכתחילה קרבו של אחרים אסור.

מ"מ דוחק לומר פן. וגם מ"ש דליכא קרא לעכב י"ל דלא יקרבו לכהן לי.

משמע דדינם פזרים וזר מחלל עבודה. מיהו קשה פיון דאוכלין לא הוי פזרים רק כבעלי מומין.

והנה בהקריבו בבית חוניו כ' הרמב"ם (שם) דדיעבד פשר. וצ"ל דסיפא דמתני' הרי אלו כבעל מומין לא קאי ארישא דבית חוניו.

וטעם הרמב"ם בזה כ' הכ"מ משום דבמס' ע"ז אמרינו דהוי רק קנסא ואין סברא לפסול דדיעבד ע"ש. ויש לעיין פינו דבית חוניו לאו לע"ז והוי רק כבמות בשעת איסור.

א"כ כל פהו שהקריב בבמה בזמן איסור לא ישמש במקדש ולמה פרט התנא בית חוניו. גם הרמב"ם הביא בבית שמינוחד לקרבנות דאינו כע"ז ע"ש (פ"ט מביאת מקדש).

ולכן נלע"ד דדוקא בית חוניו וכדומה שהי' בנין דומה לבהמ"ק. ואפשר הי' הרבה פהנים נמשכים לשם שהעכו"ם הרבו בשכרן להקריב בעבורם להכי קנסו חכמים.

אבל בהקריב בבמה אפי' בשעת איסור אפשר דלא נפסל להקריב במקדש. מדלא תני סתם המשמש בבמה בשעת איסור במות לא ישמש במקדש.

מיהו אפשר דאידי דמיירי לעיל בבית חוניו מייתי גם הא וה"ה נמי שאר במה: שם בגמ' אילימא בשחיטה מאי איריא שוגג אפי' מזיד נמי. קצת קשה דהא עיקר דין הברייתא אתא לאורווי דכהן עצמו שחטא יכול להקריב קרבנו וכדאיתא לעיל (ע"ד).

(ע"ש דיש ליישב קצת: שם בגמ' נעשה משרת לעכו"ם. תמהני פיון דשחיטה לאו שירות היא למה נעשה משרת לעכו"ם.

ורש"י מסיים דהא דממעטין לעיל שחיטה היינו בשוגג. ואין זה מספיק דמ"מ פיון דאין שוחט בכלל שירות למה מזיד נעשה משרת.

ועלה בדעתי לומר דהאי מזיד הפי' שלא ידע שהיא בית ע"ז וסבר שהיא ביהמ"ק או במה בשעת היתר. ובכה"ג היא דממעטין שחיטה פיון דהוא סבור שהיא לגבוה ולגבוה שחיטה לאו עבודה.

א"כ לא נתפנין לשירות. אבל מזיד דידע דהיא לע"ז ולדידהו גם שחיטה שירות חשיב. אף א"א לומר פן דהברייתא דכהן מכפר על עצמו מיירי בשוגג דמייתי חטאת והינו שידע שהיא ע"ז. ומ"מ שוגג פשר.

א"כ מזיד נמי וצ"ע: ע"ב בגמ' מדקאמר ואצ"ל אלמא בית חוניו לאו ע"ז. קשה לי הלא גם מרישא מוכח דאי ע"ז היא מה קמ"ל דיקריבנו במקדש.

וגם הלשון הקריבו בבית חוניו לא יצא הא חייב מיתה: שם בתוס' ד"ה העלה כו' תימא כו'. נראה פנונתם דמשמעות הברייתא שגאמר והי' ביום ההוא דמעשה זו למצנה יחשב.

מיהו י"ל דהוא עצמו לא הקריב רק למד להו איך להקריב (פדאי' בזבחים (קט"ז): בעובדא דאימי' דשבור מלקא דשדרא קורבנא לרבא ע"ש]: בכורות פרק ראשון דף ב בתוס' ד"ה שמה כו' ואע"ג שמשמחה ש"ש וד"א כו' דב"נ לא הוזהרו על פה.

רבים הבינו פנונתם דאין ב"נ מוזהר על ע"ז בשיתוף. ול"נ פנונת התוס' דאין ב"נ מצננה על לא ישמע ע"פ ומה שנשבע לע"ז אין זה עבודה זרה ואינו מוזהר על פה פנ"ל.

וּכְמִדּוֹמָה לִי ג"כ שְׁרָאִיתִי כִּן בְּאִיזָה סֶפֶר (כִּן הוּא בְּשׁוֹ"ת מְעִיל צְדָקָה (ס' כ"ב) וּבְנוּב"י
מֵהַדְרֹת חַיִּו"ד ס' קמ"ח]: דָּף ג ע"ב בְּגַמ' בְּשִׁלְמָא מוּם קַל קמ"ל כְּדַר"ה וּלְאַפּוֹקֵי כו'.
וְלְכַאוּרָה זֶה עֲצָמוֹ ג"כ רְבוּתָא דְצָרִיף דְּוִקָא דְבָר שְׁנַעְשָׂה בּוֹ מוּם.

וּבְדַר"ה י"ל אֲזַנּוֹ דְנִקְט לָאו דְּוִקָא. וְגַם הֶרְמֵב"ן הִבִּיא בְּהַלְכוּתוֹ דְּהוֹכִיחוּ הַפּוֹס' מְהָא
דַּר"י דְּוִקָא מִיַּדֵּי דְעוֹשָׂה בּוֹ מוּם.

מְשֻׁמַּע ג"כ דְּמִלְשׁוֹן ר"ה אֵין רֵאִי ע"ז. י"ל דְּלִשׁוֹן אִפִּי מוּם קַל מְשֻׁמַּע דְּהִתִּירָא קמ"ל
וּצ"ל לְאַפּוֹקֵי מִדַּר"ח וְרָבָא: בְּתוֹס' ד"ה דְּקָא מְפַקַּע כו' פַּר"ת כו'.

קָשָׁה לְהַבִּין הַחִילּוּק וְלְכַאוּרָה הִי נ"ל פְּנוּנַת ר"ת דְּמִקְנָה חֶלֶק בְּהָאֵם קוּדָם שְׁנַתְעַבְרָה.
אַבְל בְּעוֹפֵר נְהִי דְקוּדָם שְׁנוּלֵד רִשְׁאֵי לְהַטִּיל מוּם אַבְל לְמַכּוֹר לְהַפְקִיעַ נְתִינָה דְבַכּוֹר
אַסוּר.

אַף בְּסוֹף הַדִּבּוּר מְשֻׁמַּע דַּר"ת מִיַּרְי בְּמִקְנָה חֶלֶק אִם אַחַר שְׁנַתְעַבְרָה. [וְטַעַם הַחִילּוּק
מְבִנְיָא בְּאו"ז (ס' ת"פ) דְּבְמִקְנָה חֶלֶק בְּאֵם רְחוּק מִן הָעוֹפֵר לֹא מְחֻזִּי כְּמַפְקִיעַ בְּכוֹר
עֲצָמוֹ ע"ש]: דָּף ד ע"א בְּגַמ' מְבַכּוֹר בְּהִמָּה טְהוּרָה לִיפְטְרוּ פֶּרֶש"י דְּבַמְדָּבָר פְּטְרוּ גַם
בְּכוֹרֵי בְּהִמָּה טְהוּרָה.

וּתְמַהֲנִי דְבַחֲנוֹשׁ פֶּרֶש"י דְּלֹא פְטְרוּ רַק פְּטְרֵי חֲמוּרִים ע"ש. וְאַפְשָׁר דְּכָאן כ' רִש"י כִּן
רַק בַּס"ד.

אַבְל לְבַתֵּר דְּמַסִּיק הַגַּמ' דְּהוֹקְשׁוּ שְׁעָה לְדוֹרוֹת לְעַנְנֵי שָׁה. מְמִילָא כְּמוֹ דְּלְדוֹרוֹת אֵין
פּוֹטְרִין בְּהִמָּה טְהוּרָה ה"ה אַז בְּמַדְבָּר לֹא פְטְרוּ.

וְשׁוּב רֵאִיתִי שְׁהַמְזַנְחֵי עֲמַד בְּזָה בַּפ' בְּמַדְבָּר שָׁם: בְּתוֹס' ד"ה פְּטֵר רַחֵם כו' לְגַמְרֵי מְתַרְצָא
כו'. וּצ"ע לְפִי הַתּוֹס' מַה דְּקָאֵמַר הַגַּמ' הַלּוּיִם הוֹקְשׁוּ הַלּוּיִם זֶה לְזֶה וְנִדְרַר קָאֵמַר כְּהִנְיִם
מִנ"ל.

וְנִלְאָא כָּל הַקּוֹשְׁיָא לֹא הִי עַל הַלּוּיִם. וְלָכֵן מְשֻׁמַּע כְּפֶרֶש"י וְשִׁנֵּי רַק הַקּוֹשְׁיָא דְלוּיִם לְעַנְנֵי
לוּי דְלֹא הִי לוֹ שָׁה וְכֵן פְּחוֹת מִכֵּן חוֹדֵשׁ.

וְעַל אַהֲרֹן מְשֻׁנֵּי אַח"כ פַּנ"ל: בַּד"ה וְאַהֲרֹן כו' וְאַ"ת כו'. וְלַע"ד נִרְאָה פְּשׁוּט פִּי הַגַּמ' כִּינּוּן
דְּאַהֲרֹן לֹא הִי בְּמַנְיֵן הַכ"ב אֶלְף א"כ לֹא פָּדָה אַהֲרֹן בְּאַמַּת שׁוּם בְּכוֹר.

דָּאֵם הִי פּוֹדָה לֹא הִי צָרִיף רַע"ג בְּכוֹרִים לִיְתֵן חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים רַק רַע"ב. א"ו אַהֲרֹן לֹא
פָּדָה א"כ בְּדִידָן לִיכָא ק"ו.

כַּנ"ל פְּשׁוּט דְעַיְקָר הַקּוֹשְׁיָא מְאַהֲרֵן דְלֹא הִי בְּכוֹר. אַבְל עַל הַבְּכוֹרִים ל"ק דְּהָא הֵם
הַפְּקִיעוּ אֵת עֲצָמֵן מִשָּׂא"כ אַהֲרֹן: דָּף ח ע"א בְּגַמ' וְלֹא מְנָה אֶלְא בְּפְרוֹטְרוּט וִיל"ד דְּבַפ'
מִטּוֹת בְּגַדִּיבוֹת רִאשֵׁי הַפְּקוּדִים כְּתִי ט"ז אֶלְף שְׁקָלִים וְלֹא חֲשִׁיב לְכַכְרִים.

וִי"ל דְּשִׁאֲנֵי הֵתָם דְלֹא נִזְכָּר כָּלֵל כְּפָר אַבְל הִכָּא דְחֲשִׁיב מֵאֵת כְּפָר הִי לְכַלּוֹל גַּם הַכְּפָר
הַנְּצֻטְרָף מִן הַשְּׁקָלִים: ע"ב בְּגַמ' ת"ל אַף חֶלֶק. קָצַת קָשָׁה דְּבַכ"מ אַכְּיָן וְרַקִּין מִיַּעוּטִין
וְכָאן הָאֵף מְרָבָה.

הגם דממעט מן הדרש דהוא שור ובכורו שור מ"מ בגוף הפסוק ריבוי הוי. ואפשר דהדרש מפת מיעוט אחר מיעוט דבכור שור ממעט פשאין בכורו שור ואף ג"כ ממעט.

ומיעוט אחר מיעוט לרבות פשדומה במקצת לשור: שם בגמ' צריכי דאי כ' רתמנא בכור שור ה"א כו'. קשה לי לא ליכתוב פרט פלל רק בכור בהמה הטאהורה והוי פולל שור פשב ועז פדהתחיל בקרא בכור בהמה טמאה תפדה.

ואין לומר דהו"א כל מין בהמות אפי' חיות דחי' בכלל בהמה דהא פבר כתי' פל הבכור כו' בבבבב ובצאנא וצ"ע: בתוס' ד"ה אף חלק תימא כו'. ואפשר לומר דדוקא למאן דיליף מבכור שור הוא שור ובכורו שור משמע שיהי' הולד ממש פמוהו לכן צריף אף לרבות דומה במקצת.

אבל פטר פטר בב' פרישיות הם. רק פטר חמור א' אתי שיהי' אמו חמור ופטר ב' שיהי' הולד חמור.

וכל שדומה במקצת לחמור שפיר שם חמור עליו וא"צ קרא לרבות. ומה שרצו תוס' לומר דמתניתין פליגי אהדדי דוסק גדול.

ומה שנסתייעו לזה מדמקשה הגמ' מנה"מ כו'. אינו מוכרח דבאמת רב יהודה עלה דההיא מתניתין דלקמן אמרו.

והגמ' מיייתי פאן המשנה ומה דאמר עלה ר"י להקשות עליו ממתני' דהכא. וזה פשוט: בד"ה והא תנא כו' וקשה כו'.

והנה למאי דמסיק הגמ' דעיקר שור פשב ועז מצרף צריכי ורק מבכור בכור נפקא לן הוא שור ובכורו שור א"כ בכור ראשון ושני ע"כ צריף קרא למכתב. רק בכור שלישי י"ל דאי הוי כ' בכור שור ובכור פשב ועז הוי משמע להדיא דכשב ועז פחדא הם.

ובכור פשב הדומה לעז הוי מחייבין להכי צריף למיכתב גם בכור עז פנ"ל: דף ו ע"א בגמ' ת"ל פטר חמור פ"ח ב"פ פ"ח אמרתי ולא סוסים וגמלים. קצת קשה דאפתי י"ל פ"ח הוא דצריף צריפה ולא סוסים וגמלים אבל פדיון צריכי וצ"ל דחידוש דשה ועריפה חדא מילתא חשיב להו: שם בגמ' פריף ר' אחאי כו'.

ק"ק לי דל"ד לכל דבר שהי' בכלל שיהם עכ"פ דברים פריטים כמו שלמים (דהוי דבר שהי' בכלל פדאי' בריש תו"כ בפרייתא דר"י) דנהי דבכלל כל הקדשים הם אבל פמה דינים בשלמים שאין בשאר קרבן, וכשפרטה תורה דין פיגול בפרישת שלמים ללמד על כל הקרבנות אבל הכא פיון דבפ' קרח כ' סתם בכור בהמה טמאה והוא פולל כל הטמאים.

למה פרט בפ' קדוש פטר חמור. לכתוב בהמה טמאה פיון דאין שום חילוק בין חמור לשאר טמאים: שם בגמ' או אינו אלא טמא הנולד מן הטאהור כו'.

בתו"כ שלפנינו אין הגירסא פן רק או אף טמא הנולד מהטהור. וגי' זו הייתה נכונה דהו"א דשניהם אסורין הן הבא מן הטמא והן פשהוא עצמו טמא ת"ל טמא הוא כו'.

אבל לפי הגי' שפגמ' קשה מה ראי' מטמא הוא. שפמא גם מיעוט זה הפנונה פן טמא הוא לאפוקי הנולד ממנו אם יהי' מין טאהור אינו טמא אף שנולד מן גמל.

וכ"ת תרי קראי ל"ל הא גם פפי דרש האמת קשה תרי קראי למה לי וע"כ צריכין לומר
דגם לפי הגי' שפגמ' הא דצריף תרי קראי דלא נימא דבין הנולד מטמא ובין הטמא הנולד
מן הטהור יהי טמא לכן צריף תרי קראי.

וע"ש בתו"כ דדורש אח"כ את זה ל"ת לאסור טריפה ע"ש. וקשה דכבר דרשו לדהקא
לטהור הינצא מן הטמא.

ולפמ"ש י"ל דאה"נ לבתר דמייתי טמא הוא א"צ לדרשא קמא דאת זה לא תאכלו ואתי
רק לאסור טריפה. [בקרובן אהרן שם מגי' בתו"כ ולא גריס אף טמא ע"ש.

וכן הוא בפ"י הראב"ד. וגם פתב הראב"ד דהאי דרשא לאיסור טריפה אסמכתא היא:
ע"ב בגמ' חלב מנ"ל דשרי כו'.

ק"ק דלא מייתי מסמאת בקר וחלב צאן בפ' האזינו. ואין לומר משום די"ל כפי' התרגום
שם.

נדא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו ועוד דא"כ גם מה דמייתי בגמ' מדכתי' זבת חלב
ודבש י"ל פדאי' בכתובות (ק"ב. ב.) שפירותי' שמנים מחלב ומתוקים מדבש]: עיין
ברמב"ן בשם בה"ג דביצים דשרי גלמד מדכתי' פת היענה לאסור ביצת טמאה מכלל
דביצת טהורה שרי.

והרא"ש הביא ראי' מדכתי' הבנים תקח לה דמעטין ביצים טמאים דאין ראויין לה מוכח
דטהורים ראויין לה. ויש להשיב ע"ז דביצים טהורים ראויין להוציא מהם אפרוחים
ולעולם אימא לה דהם עצמם אסורים דמתקנין בהו תקח לה משום האפרוחים שייצאו
מהביצה משא"כ ביצת טמאה גם האפרוח הינצא ממנה אסור [דמסתמא מביצת טמאה
תצא אפרוח פמוה מין טמא ולא שייף תקח לה.

ועי' בהה"מ (פ"ג מהמ"א ה' י"ג) מ"ש בזה]: דף ז ע"א בגמ' יכול אפי' עיבורו מן הטמא
כו'. צ"ע אי לר"י אין איסור רק בדומה לאביאוא אפי' יש לו סימני טהרה נמי **בתוס'
(ב"ק ע"ח).

(מבוואר דאפי' בי"ל לגמרי סימני טהרה אסור. אכן משמע מדברייהם שם דטעמא דר"י
משום זוז"ג אסור.

וכבר תמה עליהם בפנ"י דל"מ פן הקא בגמ' למסקנא רק מיתורא דקרא דריש לאסור.
ושוב י"ל בבכה"ג מותר** כיון דדריש שיה פכשים.

וגם לטעם זה וזה גורם אסור לס"ד דגמ' לקמן ג"כ אין חילוק וכו' בסימן א' דקתני י"ל
דאורחא דמילתא הכי וצ"ע: בגמ' מיתבי דבש דבורים כו' הוא דאמר כו' יעקב כו'
משמע מן הסוגיא דר"ש פשט ממתני' דהיוצא מן הטמא היינו אפי' לא ממצא מגופי' נמי
אסור.

והכי נמי ס"ל לר"י ולהכי צריף קרא להתיר דבש אע"ג דלאו מגופי' הוא. אכל האי תנא
דברייתא ס"ל דכל דלאו מגופי' א"צ קרא דשרי.

וּלְהַכִּי אִפְיָ דְבִשׁ גִּזִּין וְצָרְעִין נְמִי שְׂרִי. וּמְמִילָא לְמָאן דַּס"ל דְּבִשׁ גּו"צ נְמִי שְׂרִי כְּמַתְנִי דְּמַכְשִׁירִין יֵשׁ לְהַתִּיר ג"כ מִי רְגָלִים דְּחַמּוֹר.

אַף לַמ"ש הַה"מ (פ"ג מה' מ"א) בְּתִי הַב' לֹא מְשַׁמַּע כֵּן] מ"מ אֶכְתִּי מִיַּד סְפִיקָא לָא נִפְקָא דְשַׁמָּא מִי רְגָלִים מְגוּפְנִי הוּא וְאָסוּר מְסַפֵּק. וְעִי בְּרָא"ש שֶׁכ' דְּדָבִשׁ דְּבוּרִים ל"ד לְמִי רְגָלִים דְּחַמּוֹר דְּעַכְרִי.

וְאִין דְּבָרֵיו מוּבָנִים דְּפִשְׁיטָא דְּדָבִשׁ נִשְׁתַּנָּה טְפִי מְכֻמוֹ שְׁהִי שְׁנַעְשֶׂה דְּבָר חֲדָשׁ לְגַמְרִי. וְאִיף שְׁנִיף בְּזָה מְיָא עַל מְיָא נְפִיק וְצַע"ג: שָׁם ר"א אָמַר רֹב דְּגִים בְּמִינָן מְשַׁרְיָצִין כּו' רַש"י וְתוֹס' פִּי דְלָא בְּעִינָן לִידַע שְׁבַלְע.

וְלוּלִי דְּבָרֵיהֶם י"ל דְּגַם לַר"א דִּיוקָא דְּמַתְנִי אָמַת דִּידְעִינָן דְּבַלְע. וּמִטַּעַם דְּרֹב בְּמִינָן מְשַׁרְיָצִין לָא חִיְיִשִּׁין דְּנַעְכָּל.

אַבְל בְּלֹא חֲזִינָן כָּלֵל אֶפְשָׁר דְּאָסוּר כֵּינָן דְּלַפְעָמִים מְשַׁרְיָצִין אִפְיָ בְּאִין מִינָן. וּמ"ש וְכִמִּי שְׁבַלְע בְּפִגְנִינָו דְּמִי הַפִּי כְּאִילוּ בְּלַע עַכְשָׁיו בְּפִגְנִינוּ וְצ"ע וְעִי בִשְׁטַמ"ק שְׁהִבִּיא גִיְרָסָא אַחֲרָת.

וּמִדְּבָרֵיו מְשַׁמַּע דְּלִגְיְרָסָא שְׁלָנוּ יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּדַחְזִינָא דְּבַלְע כְּנ"ל]: בְּתוֹס' ד"ה דְּג טָהוֹר וְתִימָא כּו'. וְלוּלִי דְּבָרֵיהֶם הִי נִלְע"ד לְחַלְקָא בֵּין אַכִּילָה לְבְּלִיעָה דְּשָׁם דְּג שְׁאָכַל הַבְּשָׂר וְלַעֲסוֹ נִתְעַכָּל מִיַּד אַבְל בְּלִיעַת דְּגִים י"ל דְּחִיִּין תוּף הַדְּג כְּדֹאשְׁכַּחן בְּיוֹנָה שְׁהִי ג"כ בְּמַעֲי הַדְּג וְעכ"פ בְּדָרְךָ בְּלִיעָה כְּמוֹ שְׁהִי כְּלוּ י"ל דְּלֹא נִתְעַכָּל כָּלֵל שׁוּב רְאִיתִי שְׁהָרָא"ש הִבִּיא כֵּן: ד"ט ע"ב בַּגְמ' וְהָרִי שְׁבִיעִי כּו' דְּאָמַר מֵר אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן נִתְפָּס.

וְרֵאָה דְּהַמְקָשָׁן נְמִי יָדַע זֹאת אַעפ"כ מְקֻשָּׁה דְּמַצִּינוּ דְּהַנְּפָדָה חַמּוֹר מִן הַפּוֹדָה דְּפִירוֹת שְׁבִיעִית לְעוֹלָם אָסוּרִין אַע"ג דְּחַלְלוּ וּפְדִינָה מְוָתָר ע"י חִילּוּל. וְהַתְּרָצָן הַשִּׁיב לוֹ דַּמ"מ לֹא מַצִּינוּ כְּשִׁפְדִינָה מְוָתָר לְגַמְרִי בְּלִי פְדִיוֹן יִהְיֶה הַנְּפָדָה אָסוּר וּבְזָה מִינְשָׁב קוֹשְׁיָ הַטו"א בְּהַקְדָּמָה ע"ש.

אַכֵּן רַש"י לֹא פִי כֵּן]: שָׁם בַּגְמ' דַּר"י לְטַעְמִי דְּשׁוֹתְפוֹת עֲפוּ"ם חֲזִיב בְּבִכּוּרָה כּו'. וְהִנֵּה לַפ"ז לְדִידָן דְּקִי"ל דְּשׁוֹתְפוֹת עֲפוּ"ם פְּטוֹר בַּע"כ אֶתִּי קָרָא דְל"ת בְּכוֹר צֹאנָה לְמַעַט פְּטוֹר חַמּוֹר א"כ פ"ח מְוָתָר בְּהִנְאָה.

וְהַרְמַב"ם (פִּי"ב מַה' בְּכוֹרִים) פּוֹסֵק דְּאָסוּר. וְבַע"כ צ"ל דַּס"ל כְּלָשׁוֹן רֹאשׁוֹן דְּבִסְבָּרָא פְּלִיגִי.

אַף יֵשׁ לְתַמְנָה כֵּינָן דְּמְפֻרָשׁ בְּבִרְיָתָא דְּפְלִיגִי בְּקָרְאִי א"כ נִדְחָה לִישְׁנָא קָמָא. וְנִרְאָה לִישְׁב דְּבִאָמַת י"ל דְּהַפִּי בְּבִרְיָתָא אַבְל אִתָּה גּוֹזֵז פ"ח דְּלִיכָא לָאו עַל הַגְּזִינָה דְּבָכַל הַקְּדָשִׁים חֲזִיב עַל הַגְּזִינָה אִפְיָ אִינוּ נִהְיָה מְמַנָּה כְּלוּם וְהָא מִיעַט קָרָא.

וְא"כ י"ל דְּבָהָא פְּלִיגִי וּבָהָא בְּאָמַת הִלְכָה כְּר"ש דְּאִינוּ חֲזִיב עַל גְּזִינָת פְּטוֹר חַמּוֹר. אַבְל בְּאִסוּר הַנְּאָה שְׁפִיר בְּסְבָרָא פְּלִיגִי וְלַהֲכִי יֵשׁ לְפִסּוּק שְׁפִיר כַּר"י כְּנ"ל.

וּמ"מ צָרִיף עוֹד רֵאִי לְהַכְרִיעַ לְדִינָא כְּלִישְׁנָא קָמָא. וְאֶפְשָׁר מְשׁוּם דְּסַתָּם מַתְנִי הָא כַּר"י וְסַתָּם מַתְנִי נְמִי דְּשׁוֹתְפוֹת עֲפוּ"ם פְּטוֹר א"כ מְשַׁמַּע כְּלִישְׁנָא קָמָא: שָׁם בַּגְמ' דְּתַנָּא הָעֵרְלָה כּו' וּפְטוֹר חַמּוֹר כּו' פִּרְש"י בְּלָשׁוֹן א' שְׁשַׁחְטוּ.

ותמהני דלמ"ד דמחיים מותר א"כ נאסר רק ע"י עריפה וכששחטו לא חל עליו שם
איסור כלל. ולכאורה הי' אפשר לומר כמו בעגלה ערופה משעת הורדה לנחל איתן
נאסר (כדאי בקידושין נ"ז).

(למ"ד דנאסר מחיים) ה"ה בפטר חמור משעת שבאין לעורפו וכשנשחט אחר הכנה זו
נאסר. אף לא משמע פן שם בקידושין דפליגי ר"י ור"ל בצפורי מצורע דלמר משעת
שחיטה נאסר ולמר משעת לקיחה ע"ש דאמרי' כמו דהתם בשעת הורדה מחיים נאסר
ה"ה בצפורי מצורע משעת לקיחה.

וכתבו שם התוס' פ"ג דנזפר בפתיב לקיחה הוי כמו הורדה לנחל בעגלה ע"ש. אבל הכא
דלא נזפר רק עריפה לא משמע דליחסר מקודם.

ע"כ נראה פ"ב ברש"י עיקר דמייירי אחר העריפה. ועי' מנחות (ק"א:) ברש"י.

מבואר דפ"א א' הוא למ"ד דפ"ח אסור מחיים. ובחנם הגי' בצ"ק שם ומתפך הגי' א.

וכמ"ש לפנינו היא הגי' הנכונה ומינשב קושא הנ"ל): בתוס' ד"ה לאפקועי דלפטר
ממצות עריפה וכו'. ואין דברייהם מובנים דמ"מ מצות פדי' בשעה למה לא יהי' מחויב
לקיים להפריש ש' ויהי' לעצמו.

ואפשר לומר לע"ד דהא הגאונים תיקנו בסדר פדיון לומר מאי בעית טפי ליתן לי בנה
או לפדותו. ואין מוכן דאטו הבן של הפהו.

ולכן נראה פ"ג דכתי' בפ' קרח כל פטר רחם יהי' לה אף כו' בכור אדם כו' בהמה הטמאה
תפדה. א"כ משמע דבאמת הבכור של הפהו רק שצוה הקב"ה לאהרן שישחט פדיונו
חמשה סלעים וכן ש' לפדיון פטר חמור.

וא"כ כל הפדיון הוא פדי' להוציאו מן הפהו. א"כ פ"ג דמספיק א"צ ליתן לכהן ממילא
א"צ לפדותו כלל.

ולפ"ז י"ל דבגותן גוף הפטר חמור לפהו א"צ שום פדיון ולא עריפה. וקא דקי"ל דגם
קשנותנו לפהו צריף הפהו לפדותו פדלקמן (י"ב).

(הי'נו למ"ד דמחיים נאסר. אבל למ"ד דשרי מחיים י"ל דא"צ שום פדיון כמ"ש: בד"ה
מפל האוכל וא"ת כו'.

וי"ל דכ"ן דכתי' מפל האוכל הוי משמע דצריף להיות ראוי לאכילה. וכ"ן דכתי' תו
אשר יאכל משמע דכל שיכול להאכילו לאחרים סגי.

עוד י"ל פ"ג דשחיטה שא"ר יש ללמוד מטבוח טבח דלא הוי שחיטה. ומשחויטי חוץ יש
ללמוד דהוי שחיטה כדאיתא התם.

א"כ נהי' הנשפך את דמו אינו לשון שחיטה ממש מ"מ פ"ג דכ' אשר יאכל הוי גילוי
מילתא לדמות האי שפיכה לטביחה דצריף להיות שחיטה ראוי' פנ"ל: ומ"ש התוס' וי"ל
כו'. עיקר פ"ג דתוס' פ"ג דכתי' מפל האוכל מרבינן אפי' שא"ר לאכול בעצמו רק
שהוא ראוי להאכילו לאחרים וכ"מ להדיא בתוס' חולין שם ע"ש.

ובתוס' מנחות (ק"א:) ע"ש]: דף י ע"ב בגמ' רישא בהנאת דמיו סיפא בהנאת גופו הרמב"ן לא הביא הדין בהנאת דמיו וי"ל הטעם דס"ל כר' יוחנן דמסיק דעדיין היא מחלוקת ולדידן י"ל דחד מחיים נסד בלאחר עריפה וא"כ אין הוכחה לאסור הנאת דמיו.

אבל הרמב"ם (פי"ב מה' בכורים) וכן הרא"ש הביאו בהנאת דמיו אסור. דס"ל ככל הני אמוראי דמסקי דלאחר עריפה אפי' ר"ש מודה וא"כ לר"י אסור אפילו הנאת דמיו: והנה האחרונים תמהו על הרמב"ם מסוגיא דקידושין דאמרו ה' דבפ"ח אינה מקודשת כמאן דלא פ"ר"ש ומשני לאחר עריפה וד"ה.

א"כ בס"ד דגמ' ס"ל דאמאי כר"י וקודם עריפה. ומ"מ איתא במשנה אם מכרן וקידש בדמיהם מקודשת הרי דדמיו מותרין.

ע"ש בתוס' רע"א ו"ל בקידושין. ונראה ליישב דבס"ד דגמ' שם מסתמא ס"ל כר"י ודגם לאחר עריפה מחלוקת ולהכי מוכרח לומר דלא פ"ר"ש.

וא"כ לפי שיטת רי"ו לר"י ג"כ אין דמיו נאסרין כמ"ש לעיל דפליגי תדא מחיים נסדא לאחר עריפה. אבל למסקנא דשם דלאחר עריפה וד"ה שפיר פוסק הרמב"ם דדמיו אסורין כנ"ל.

ומתני' דקידושין לאחר עריפה ואז לכו"ע דמיו מותרין כמ"ש בשו"ת רעק"א (סי' ק"ס) ע"ש]: וכתני' מ' יעקב מאיר נ"י תירץ דהא הראב"ד תמה על הרמב"ם למה יהי דמיו אסורין ה' א"ה אין תופס את דמיו ויש לתרץ למאי דמסיק הגמ' לקמן (י"א).

(דפ"ח ממון בעלים א"כ שפיר תופס את דמיו. דבשלקמא פל א"ה אינו שלו ולהכי לא חל המקח וכמ"ש הראשונים שם בקידושין בשם הירושלמי דמכרן וקידש בדמיהן מקודשת שאין תופסין דמיהם ע"ש בריטב"א.

אבל פ"ח דממונו הוא שפיר תופס דמיו. וא"כ למאי דאמרין בסמוך דהא דקדשה בפ"ח אינה מקודשת מיירי באינו שנה רק שקל וכריב"י דאין פודין רק בשקל.

ולהכי שפיר אינו שנה כלל וכה"ג שפיר לא חשוב ממנו ואינו תופס את דמיו. ולהכי אמרו מכרן וקידש בדמיהן מקודשת.

אבל לדידן דפודה בכל שיהו שפיר חשוב ממנו ותופס את דמיו. והוא נכון.

רק לע"ד נראה דהמקשן שם לימא דלא פ"ר"ש ס"ל כר"י דעדיין היא מחלוקת. וכתבתי בזה באריכות בקידושין שם: דף יא ע"א בגמ' לר"י ה' אמר הקפידה עליו תורה בשעה אלא כר"ש.

משמע מפאן דס"ל עיקר פלשון קמא דגמ' לעיל (ט'): דר"י ור"ש בסברא פליגי ולא בקראי. ולכן פוסק הרמב"ם והרמב"ן כר"י אע"ג דס"ל דשותפות עכו"מ פטורין כמ"ש לעיל: ע"כ בגמ' דמרחינהו ישראל ברשות עכו"ם.

פרש"י שהי' לו אריס ישראל. ודעת רש"י דאפי' התבואה של העכו"ם אם מירחו ישראל חל עליו חיוב תו"מ פינו דאין קנין.

ולפירש"י א"ש הטעם דהן שְׁלוּ דְאֵתִי מִפֶּתַח מִי דְלֵא מְצִית אֲשַׁמְעִי דִּינָא בְּהַדְלִי. כִּינּוּן דְּהַחֲיוּב חָל בְּשַׁעַת מְרוּחַ רַק עֲפוּ"ם לָאוּ בְּרַצְיָנָת דִּינָא.

א"כ נְתִיבָא הַפְּהֵן מִתְּרוּמָה וְהָנִי כְּמוֹ יֵאוּשׁ וּש"ר גְּבִי הַלּוּקְחָת. אַבְל תּוּס' פִּי דְאַחַר שְׁלֵקְחָת הַיִּשְׂרָאֵל מִיִּרְחָן לִפ"ז קִשְׁשָׁה הַטַּעַם כִּינּוּן דְּחֲיוּב תְּרוּמָה חָל עֲתָה פְּשָׁהִיא בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל.

מִיָּהוּ גַם הֶרְמֵב"ם (פ"א מ'ה' תְּרוּמוֹת) פִּי כְּשִׁיטַת הַתּוֹס' וּצ"ע: שְׁם בַּגְמ' ת"ק סְבַר וְדֵאִי חֲלִפִינְהוּ כו'. צ"ע אִי יְהִי וְדֵאִי תְּרוּמָה גַם נוֹכַל לְהַפְּרִישׁ חֲזָה עַל מְקוֹם אַחַר **בִּירוּשְׁלַיִם דְּמֵאִי (פ"ג ה' ד') ר"י בְּעֵי קוּמִי ר"ז מ'ה' כְּפִירוּתִיו מִמָּשׁ פּוֹטֵר טָבֵל בְּרוּר בְּמְקוֹם אַחַר.

וְעִי בְּשׁו"ת הַר"ב אֲשַׁכְּנִי (ס' א') פִּי כֵן דְּהַסְפֵּק הוּא אִם יִכּוֹל לְהַפְּרִישׁ עַל מְקוֹם אַחַר: ** הָא מִיָּדִי סְפִיקָא לָא נִפְקָא אֲטוּ וְדֵאִי הֶחְלִיפּוּ. וְאֶפְשָׁר דְּזָה הָנִי קִשְׁיָא לַר"א לְכֹן הוֹסִיף דְּכֻוֹנָת ת"ק נְמִי דְּהָנִי וְדֵאִי לְעַנְיָן לְהַצְרִיף לִיתָן לַפְּהֵן.

אַבְל וְדֵאִי גְמוּר לָא הָנִי כַּמ"ש: שְׁם בַּגְמ' דְּמִית בְּיָה פְּהֵן. צ"ל דְּתַנָּא דְּמַתְּנִי סְתָם לֹן הֶכָּא כְּחַכְמִים דְּלִקְמָן.

דַּלְר"א דְּחִיב בְּאַחֲרִיּוֹת וְעִיקָר הַפְּדִיּוֹן בְּשַׁעַת נְתִיבָה לַפְּהֵן. א"כ בְּמַת צְרִיף שְׁה אַחַר. וּצ"ע מָה דְּמִקְשָׁה פְּשִׁיטָא: דָּף יב ע"א בַּגְמ' מְהוּ לַפְּדוּת בַּב"פ אֲלִיבָא דַּר"מ לָא תִּיבְעֵי לָף כו'. מִשְׁמַע דְּפְשִׁיטָא לַגְמ' דִּיתוּם פּוֹדִין בּוּ.

וּצ"ע הַטַּעַם הָא כְּמוֹ דְּמַבְעֵי לִי בְּנִדְמָה לְקַמְן ה"ה בְּיָתוּם דְּפָסוּל לְהַקְרָבָה. וְהֵלֵא בְּמַעֲשָׂר נִדְמָה חֲיִיב בּוּ כְּנִרְאָה בְּדַבְּרֵי הֶרְמֵב"ם (פ"ו מ'ה' בְּכוֹרוֹת) וְכַמ"ש בְּסִמּוּף] וְיָתוּם פְּטוּר מִמַּעֲשָׂר וּצ"ע לַמ"ש הַרְשָׁב"א (בְּחֻלּוּן ע"ד): דְּהָא דְּאֶמְרִי דַּלְר"מ פּוֹדִין בַּב"פ הוּא קָמִי דִּינְדְעִי גַז"ש שְׁה שְׁה מְפָסַח.

א"ש דְּבָלָאוּ גַז"ש פְּשִׁיטָא דְּפּוֹדִין בְּיָתוּם דְּשְׁה מְעַלְיָא הוּא. אָף הַתּוֹס' שְׁם לָא ס"ל כַּפִּי הַרְשָׁב"א הַנְּ"ל.

שְׁפִיר קִשְׁשָׁה כַּנְּ"ל]: שְׁם בַּגְמ' א"ל ר"א לַמ"ז מֵאִי דְּעַתְּיָף דִּילְפִית מְפָסַח כו'. כָּל הַסּוּגְיָא תְּמוּהָ אֲטוּ ר"א לָא יָדַע מְבַרְיָתָא דְּבֹן בַּג בַּג וְאֶדְמַקְשָׁה אֶמְר זּוּטְרָא לִיקְשֵׁי אָבֹן בַּג בַּג.

וְתוּ מָה דְּשָׁנִי לִי מ"ז א"כ שְׁה שְׁה מֵאִי אַהֲנִי. הֵלֵא אַהֲנִי לְטְרִיפָה וְכַלְאִים.

וְאֶפְשָׁר לֹמַר דְּעִיקָר קְוָשֵׁי ר"א הֵכִי הָנִי כִּינּוּן דַּע"כ לָא לְכָל דְּבַר מְקַשְׁיָן שְׁה שְׁה לְפָסַח א"כ מַנְ"ל לְמַעַט גַּם בֶּן פְּקוּעָה. וְמַר זּוּטְרָא שְׁנִי לִי מְדַבְּרֵי בֶן ב"ב כִּינּוּן דְּמִשְׁמַע דְּבֹן בַּג בַּג יְהִיב טַעְמָא דְּשְׁה שְׁה גַם עַל שְׁחוּטָה דְּפָרְט לְכָל הַנְּשׁוּמוֹת הַלְלוּ שְׁחוּטָה בְּכָלְלָן.

וְאִי בְּשְׁחוּטָה מִמָּשׁ מִיָּרִי מָה אַהֲנִי לֹן שְׁה שְׁה בַּלֵּא"ה שְׁחוּטָה לָאוּ שְׁה הִיא. וּמְדִיָּהִיב בֶּן ב"ב טַעְמָא דְּשְׁה שְׁה ע"כ דְּאַהֲנִי לֹן לְעַנְיָן בֶּן פְּקוּעָה כַּנְּ"ל.

וּלְפ"ז נִרְאָה דְּרַב אֲשִׁי ס"ל דְּשְׁה שְׁחוּטָה נְמִי בְּכָלְלָ שְׁה וְלָא הָנִי מְמַעֲטִין שְׁחִיטָה לִוְלָא דְּרָשָׁה דְּשְׁה שְׁה, וְעִינִין בְּיוּמָא (מ"ט:) דְּפִלְיָגִי אִי פֵר אִפִּי דְּמֹו שְׁל פֵר אוּ לָא וּמִקְשָׁה מַר זּוּטְרָא שְׁם מְדַתְּנִן אִין פּוֹדִין בְּשְׁחוּטָה וּמְתַרְץ הַגְמ' שְׁאֲנִי הֶתֵם דְּגַמְר שְׁה שְׁה.

וְלִכְאוּרָה הֵלֵא מַר זּוּטְרָא בְּעַצְמוֹ הֶכָּא מִפְּחַ שְׁה שְׁה אֲתִי עֲלָה. וְלַמ"ש א"ש דְּהִיא הַנּוֹתְנָת דַּמ"ז ס"ל דְּשְׁחוּטָה עַצְמוֹ לָאוּ בְּכָלְלָ שְׁה הִיא וְשְׁה שְׁה לְמַעַט בֶּן פְּקוּעָה אֲתִי.

ורב אשוי מסיק שם דאפי' בְּדָמוּ נָשַׁל פֶּר לְהִכִּי מִתִּיר הֶכָּא בְּבֹן פְּקוּעָה ע"ש וְתָבִין. ולפ"ז
הי' מְקוּם לְהִכְרִיעַ לְדִינָא כּר"א פִּינּוּן דְּקִי"ל הֶתֶם דְּאָפִי' בְּדָמוּ נָשַׁל פֶּר.

מִיָּהוּ י"ל דְּשִׂאנֵי הֶתֶם בְּדִקְאָמֵר ר"א גּוֹפִי' שָׁם דָּאטוּ בְּקִרְנֹו מְעִיגִל לִי' וּע"כ בְּפֶר פִּי'
בְּדָמוּ. אָבֵל בְּעֵלְמָא שְׁפִיר י"ל דְּשִׁחִיטָה לָא מְקַרִּי שָׁה: שָׁם בַּגְמ' קמ"ל תַּחַת תַּחַת מְקַדְּשִׁים
גְּמִיר פֶּרש"י וּבְקַדְּשִׁים פְּסוּל דְּהוּי מוּם כּו'.

וְזֵה תַּמּוּהָ דְּהָא מוּם גְּמוּר בְּמַעֲשֵׁר רַבִּי קָרָא בְּפִי' ל"י בֵּין טוֹב לְרַע. וְנִדְמָה דְּהוּי כְּמוּם
יְהִי פְּטוּר מִמַּעֲשֵׁר הָא ע"כ לְעֲנִין מוּם לָא הִנְקִישׁוּ לְקַדְּשִׁים.

וְלוּלִי פֶּרש"י נִרְאָה דְּבָכָל הַקְּדָשִׁים דְּמַמְעֻטִין נִדְמָה אִפִּי' מְקַצֵּת סִי' דּוּמָה נְמִי נִדְמָה הִיא.
רַק בְּבַכּוֹר גְּלִי קָרָא אַף לְרַבּוֹת מְקַצֵּת סִי' דּוּמָה לְאָמוּ.

וְלִהְיִי חִידוּשׁ ר"י לְעֵיל (ג'): דַּמ"מ מוּם קְבוּעַ הוּא גַם בְּבַכּוֹר לְהִיּוֹת פְּסוּל לְהִקְרֵבָה אַע"ג
דְּקַדְּוֶשֶׁת בְּכוֹר חָל עָלָיו אָבֵל בְּכָל הַקְּדָשִׁים לְעוֹלָם הוּי נִדְמָה וְלָכֵן הִקְיִשׁ הַכ' תַּחַת דְּמַעֲשֵׁר
דְּאִין עָלָיו חַיּוּב מַעֲשֵׁר בְּמַקְצֵת סִי' דְּהוּי בְּנִדְמָה כַּנ"ל.

וְהַרְמַב"ם לָא הִבִּיא דִּין נִדְמָה בְּמַעֲשֵׁר. וְאִדְרַבָּא מִשְׁמַע מְדַבְּרִיו (פ"ו מַה' בְּכוֹרוֹת) דְּמַחְוִיב
בְּמַעֲשֵׁר ע"ש שְׁכ' הַפֶּל נִכְנָסִין לְהַתְעַשֵּׁר אִפִּי' אֲסוּרִין לְגַבֵּי מְזַבְּחַת חוּץ כְּלֵאִים טְרַפֵּה יוֹצֵא
לְפָנָן וְיִתּוּם כּו' מִשְׁמַע דְּנִדְמָה חֲזִיב.

וְזֵה תַּמּוּהָ דְּהוּא הִיפּוּף הַסּוּגִיָּא דְּהָכָא. וְאִפְשָׁר לִזְמַר קַצֵּת דְּהָא הֶכָּא בְּפִדְיוֹן פְּטוּר חֲמוּר כ'
הַרְמַב"ם (פ"ב מַה' בְּכוֹרִים) דְּאִין פּוּדִין בְּנִדְמָה וְאִם פְּדָה פְּדוּי.

וְתַמּוּהָ ג"כ לְמָה מְסַפֵּק יְהִי פְּדוּי הֵלָא הוּי סְפֵק אִיסוּר הַנָּאָה דְּאוּרִיָּתָא. וּמ"ש הַכ"מ פִּינּוּן
דְּאִין בּוּ קַדְּוֶשֶׁת הַגּוּף מִתִּיר בְּדִיעֵבַד.

תַּיְמָה מ"ש מְפֵל ס' דְּאוּרִיָּתָא לְחוּמְרָא בְּפֶרֶט דִּיכּוּל לְהַפְרִישׁ עָלָיו שָׁה עכ"פ. וְלָכֵן אִפְשָׁר
דְּהָא לְשׁוֹן הַגְמ' הֶכָּא ת"ש דְּתַנִּי רַבָּה ב"ש כּו' אֵלָא כּו' דְּשׁוּיָה רַבָּנָן פִּי כְּלֵאִים כּו' אֵלָא
לְפֶטֶר חֲמוּר.

מִשְׁמַעוֹת הַלְשׁוֹן דְּרַבָּנָן פְּסִלוּהוּ כְּמוֹ כְּלֵאִים דְּבַעֲי לְמִיפְשֵׁט דְּמֵן הַתּוֹרָה שָׁה הִיא לְפִדְיוֹן
פ"ח רַק רַבָּנָן שׁוּי' כְּלֵאִים. אוּלַי פְּדִי דְּלָא גִימָא דְּגַם בְּכְלֵאִים פּוּדִין פִּינּוּן דְּדוּמָה כְּכְלֵאִים.

וְסַבֵּר הַרְמַב"ם דְּהַגְמ' דְּחָה לְעוֹלָם לְמַעֲשֵׁר דְּחוּי בְּעֵלְמָא הִיא, וְהַעֲיָקֵר כְּפִשְׁטָא דַּגְמ'
דְּמִיָּרִי לִפ"ח וּמְדַרְבְּנָן אִין פּוּדִין. וְלִהְיִי אִם עֵבֵר וּפְדָה פְּדוּי פִּינּוּן דְּמְדְּאוּרִיָּתָא שָׁה הִיא.

אָבֵל לְעֲנִין מַעֲשֵׁר לָא מִיָּרִי רַבָּה ב"ש פְּלֵל. וְטַעַם הַרְמַב"ם מִשּׁוּם דְּסִתָּם מִתְּנִי' לְקַפּוֹן
סוּף מְכִילְתִּין (נ"ז).

(דְּהַפֶּל נִכְנָסִין לְהַתְעַשֵּׁר כּו' מִשְׁמַע אִפִּי' נִדְמָה וְלָא ס"ל כַּמ"ש הַתּוֹס' שָׁם. וְעִי' (פ"ג מַה'
אִסַּה"מ ה' ה') בַּכ"מ וּמַל"מ]: שָׁם בַּגְמ' מַהוּ לְפָדוֹת בְּפִסּוּלֵי מְקַדְּשִׁין כּו'.

לְכַאוּרָה הִיא נִרְאָה לְפִי הַטַּעַם דְּאִין אִיסוּר חָל עַל אִיסוּר א"כ אִפִּי' אִם רוּצָה לְפָדוֹת בְּשׁוּנִי'
דְּשָׁה הַפְּסוּלֵי מְקַדְּשִׁין שְׁנוּהָ כְּמוֹ הַפְּטוּר חֲמוּר ג"כ אִין פּוּדִין. וְדְלָא כְּהִנֵּי בַעֲי' דְּלַעֲלִי
דְּפֶרש"י דְּבִשְׁוִין לָא מְבַעֲי לֹן דְּכָל הַס' אִי נִקְרָא שָׁה.

אָבֿל הַבַּעֲיָא דְהֵקָא הָוִי אַפִּי בְּשׁוּיָן. אַף לִפְ"ז יֵשׁ לְתַמּוּהָ מַה קְאָמַר ר"מ מִי זׁוּטֵר הָא דְכ' כַּצְבִּי וְכֵאֲזֵל כּו' הֲלֵא אַפְתִּי נ"מ בְּבַעֲיָא דִילָן בְּשׁוּנֵי דְמַה בְּכַף דְצַבִּי וְאֲזֵל הוּא מ"מ בְּשׁוּנֵי אַפִּי בְּשִׁלְקֵי מְצִי לְפָדוּת.

וְצַע"ג לִיִּישׁב זֶה: ע"ב בַּגְמ' אִי מַה בְּכוּר אָדָם מְוֹתֵר בִּהֲנָאָה ה"נ כּו' וְהַתְנָן מֵת כּו' יִקְבֵר כּו'. מְפָאן קָשָׁה ג"כ לְמֵאִי דְמִשְׁמַע לְעֵיל (ט' סוּף ע"ב) בַּפְרִשׁ"י לְחַד לִישְׁנָא דְאַפִּי שְׁחַט פִּט"ח הָוִי פְּעַרִיפָה דְגַם לר"ש אָסוּר בִּהֲנָאָה ע"ש.

דא"כ מַה מְקַשָּׁה הֵקָא. לְעוֹלָם ר"א ס"ל דְמְוֹתֵר בִּהֲנָאָה כְּבָכוּר אָדָם.

אָבֿל אַחַר עַרְיָפָה מְהִיקָשָׁא לְעַגְלָה עַרְיָפָה אָסוּר וְה"ה אַחַר מֵיתָה. א"ו דְמֵיתָה לָא הָוִי פְּעַרִיפָה וְכ"מ בִּירוּשְׁלַמִי קִידוּשִׁין (פ"ב ה' ח') דְמֵיתָה לָאו פְּעַרִיפָה וּמְוֹתֵר בִּהֲנָאָה לר"ש [ור"א דְאָמַר יִקְבֵרס"ל כר"י דְגַם מְחִיִּים אָסוּר בִּהֲנָאָה וּפְרִיף הַגַּמ' שְׁפִיר.

וְלָכֵן פִּרְשׁ"י שֵׁם בְּלִשׁוֹן שְׁנֵי עֵיקָר כַּמ"ש שֵׁם: בְּתוֹס' ד"ה וְדֵאִי כּו'. יֵשׁ לְגַמְגַם בְּדַבְרֵיהֶם דְשָׂאֲנֵי הֵקָא דְהַפְהֵן הַנוּטֵל שָׁה דְשְׁבִיעִית יְנַהֵג בּוּ קַנְוִשַׁת שְׁבִיעִית.

וְרַק מַה שְׁקוּנָה עִי"ז הַפְטֹר חֲמוּר חָשׁוּב אִיסוּר סְחוּרָה בְּפִירוּת שְׁבִיעִית. .

וְשֵׁם בְּכַבִּיסָה עֲנִין אַחַר הִיא דְקַנְוִשַׁת שְׁבִיעִית הוּא בְּאוֹתָן הַדְבָרִים שְׁמַכְבִּס בָּהֶם: דָּף יג ע"א בַּגְמ' אֲלֵא אָמַר רַבָּא ל"ק הָא ר"א הָא רַבָּנָן כּו'. נִרְאָה דַּמ"מ דִּינָא דְבַרְיִיתָא אָמַת גַּם לְרַבָּנָן דְמַצְנָה לְפָדוּתוֹ תוּף ל' וְכֵן פִּסְק הַרְמַב"ם בַּה' בַּפּוּרִים.

וְדַבְרֵי הַכ"מ שֵׁם תְּמוּהִים שְׁכ' דְפּוֹסֵק כַּר' שְׁשֵׁת וְהַדְבָרִים בְּרוּרִים דְפּוֹסֵק פְּרָבָא וְעִי' בַּב"ח ס' שְׁכ"א וּבְבִיאָוֵר הַגְר"א [אַף עַל הַרְמַב"ן פָּאן צ"ע דְלֵא הַבִּיא הַבְּרִייתָא פְּלָל: פֶּרֶק שְׁנֵי שֵׁם בְּתוֹס' ד"ה הַלּוֹקֵחַ כּו'.

אֲפֻשֵׁר דְקִנְיָה הוּ"א דְקוּנָה לְפִי הַמַּעוֹת שְׁנָתָן (פְּרַב דַּס"ל הָכִי (ב"מ מ"ח: ע"ש). קַמ"ל דְחִיִּיב בְּכּוּרָה הִינְנוּ דְלֵא הָוִי אַפִּי שְׁוֹתְפוֹת עַכּו"ם דְפְטוּרָה.

אֲלֵא קִנְיָה פֶּל הַבְּהֵמָה אַף שְׁלֵא נָתַן כָּל הַמַּעוֹת (כַּר' יוֹחֲנָן שֵׁם בַּב"מ. וְהָא דְאָמַר בְּסִיפָא בַּעכו"מ שְׁנָתָן מַעוֹת דְקִנְיָה וּפְטוּר מִן הַבְּכוּרָה.

גַּם לְתִי הַתּוֹס' קָשָׁה כַּמ"ש בַּמַּהֲרִי"ט אֶלְגָּזִי. וְצ"ל אִיִּדִי דְרִישָׁא נֶקֶט הָכִי]: דָּף יד ע"א בַּגְמ' קְסָבֵר קַנְוִשַׁת דְמִים מְדַחָה פִּרְשׁ"י דְכְמוֹ קַנְוִשַׁת הַגּוֹף לֹא חָל עָלָיו בְּכוּרָה וּמִתְנּוֹת ה"ה קַנְוִשַׁת דְמִים.

וְתוֹס' הַקְשׁוּ ע"ז דְגַם אַחַר פְּדִיּוֹן מְמַעֲטִין בְּקַנְוִשַׁת הַגּוֹף מְצַבִּי וְאֲזֵל מְקַנְוִשַׁת בְּכוּרָה וְהֵקָא דְנָקָא בְּלֵא נְפָדוּ]. מִשְׁמַע דַּס"ל לְתוֹס' דְכָל הַדִּין דְאִין בְּכוּרָה חָלָה בְּקַנְוִשִׁים הוּא מְצַבִּי וְאֲזֵל [עִי' מ"ש בְּזָה לְקַמָּן דָּף ט"ו].

וְצ"ע טוּבָא לְשִׁטַּת הַתּוֹס' דְהַטַּעַם בְּקַנְוִשַׁת דְמִים מְשׁוּם שְׁאִינּוּ שְׁלוֹ וְלִשׁוֹן הַגַּמ' קַנְוִשַׁת דְמִים מְדַחָה לֹא מִשְׁמַע הָכִי דְהוּ"ל לְמִימַר בְּקַרְוָה וְצִאָנָף כְּתִיב. וְתוּ דְהָא שְׁלָמִים הָוִי מְמוֹן בְּעָלִים לְמֵאִי דְקִי"ל כְּרִיָּה"ג דְקַנְוִשִׁים קָלִים מְמוֹן בְּעָלִים].

וא"כ בהקדושין במומן לדמי שלמים הני שפיר ממון בעלים. לכן נראה עיקר דונאי יש
איזה מיעוט דאין בכור חל על קדשים ואפשר מדכתיב פל הבכור תקדיש לאפוקי מי
שפבר קדיש כמ"ש רש"י בתולין (ק"ל).

(בגמ'.

ושם במשנה פ"י משום דאין קדושה חלה על קדושה]. או דרש אחר.

ונקא פסולי מוקדשין ממעט הגמ' לקמן מצבי וא"ל. אבל קודם פדיון אינו בכלל צבי
וא"ל פלל, וקסבר האי תנא דקדושת דמים מדחה כמו קדושת הגוף ואפי' הני ממון בעלים
פטור מן הבכורה ומתנות.

ולשון רש"י דמפרש לקמן מקראי קשה: שם בגמ' אלא דאי עבר לפני פדיון כו' פ"י אבל
אחר ההקדש נתעברה. ואם הקדיש בהמה בעלת מום מעופרת נראה לשון הגמ' דולד
מקרב קרבי שהרי הקדיש הנלד עצמו ג"כ והוא עיקר קרבן ולא טפל.

(כר"י דפליג אבר פדא בתמורה (י"א.) וס"ל קדושה חלה על עופרין ע"ש וכ"פ
הרמב"ם (פט"ו מה' מעה"ק) בסופו ע"ש]: ע"ב בגמ' טעמא שלא יהא טפל כו'.

משמעות הגמ' דאי לאו ה"ט דטפל הוי הנלד קרבן ממש. וקשה קצת דא"כ בעל הפעין
דבעי אי נפדין תמימים טפי הו"ל למבעי אי מקרב קרב (פ"ן דולד בע"מ מרבינו ליקרב
כדאי' בתמור' (י"ז):) וכ"פ הרמב"ם (פ"ד מה' תמור') ע"ש בכ"מ ולח"מ]: שם ר"א מתני
חייב ומוקי לה בבמת יחיד דאר"א כו' תמהני בסוגיא זו דנהי דר"א מחייב בזבחה בעל
מום בבמת יחיד.

מ"מ הכא חידוש אחר איכא בדבר דאפי' הקדישו אחר שהי' בו מום ולא הוי קדושת
הגוף. מ"מ יהי' חייב על השחיטה אע"ג דהוי כמו חולין.

וגם בשוחט קדשי ב"ה שיש בו מום פטור כמ"ש הכ"מ ומל"מ (פ"א מאיסורי מזבח).
רק דקמ"ל הכא דבהקדישו לקדושת הגוף לדמי מזבח] אפי' הי' בו מום עדיף מקדושת
בדק הבית וחיוב עליו.

א"כ האי דינא כמו כן הו"ל להשמיענו בפנים ממש. דמאי נ"מ לענין זה אי במקדש או
בבמת יחיד.

ולמה נקט התנא בחוץ. ומה מקום הכא לכלול דינו דר"א דחייב בבמת יחיד.

והנה הרמב"ם השמיט ב' הדינים עיקר דין דר"א ודין הקדש הכא דבמקדש בעל מום
קבוע ושחטו חייב על השחיטה. ואין לומר דזה מוכח ממילא מדהביא הרמב"ם (שם ה'
ד') דמקדש בעל מום והקריבו חייב ד' מלקות על ההקדש ועל השחיטה וזריקה כו'.

דז"א די"ל דמייירי דבשעת הקדש הי' בו מום עובר דחל שפיר הקדושה וחיוב ד' מלקות.
אבל במום קבוע בשעת הקדש דלא חלה הקדושה אין לנו.

אך י"ל מדכ' סתם משמע אפי' במום קבוע. והא דהשמיט הך דר"א י"ל משום דהביא
הרמב"ם שם דמום עובר חייב על הזביחה מהאי קרא דלא תזבח וא"כ לית לן הך דר"א.

[פִּינּוֹן דִּקְרָא אֶתָּא לְדִרְשָׁא אַחֲרִינָא]. וצ"ע דְּמַהֲיָכִי תִּיְתִי נִימָא דְּלֵא תִּזְבַּח לֵהּ לָא הֵוִי בְּמַת יַחֲד בְּכָלֵל וְלָמָּה צָרִיף ע"ז רִיבּוּי פְּלִל.

[פִּינּוֹן דְּמוּמִין נוֹהֵג גַּם בְּבַמַּת יַחֲד פְּדָאִי בְּזִבְחִים (ק"כ.) וְכַמ"ש רִש"י שְׁם מְשׁוּם דְּלֵא אֲשַׁכְּחִן דְּשִׁרְיָנָהוּ בְּבַמָּה קִטְנָה וּא"צ קְרָא לְאַסְרָה.

א"כ מְמִילָא הֵוִי בְּכָלֵל הֲלָאוּ]: שְׁם הַשְּׁתָּא רַע בְּטוֹב כּו'. בִּלְא"ה הַמ"ל טוֹב בְּרַע ל"ל קְרָא בִּלְא"ה אִיפָּא לָאוּ שְׁלֵא לְהַקְדִּישׁ בְּעַל מוּם *כְּמִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן הַגַּמ' בְּתַמּוּרָה (ז).

(אִי בְּתַמּוּרָה שְׁשֵׁה הֲוִין, וּפִי הַמַּנ"ח (מְצוּה רַפ"ה) אִינוּ מְוַכְרַח וְדוֹקָא דְּרַף חִילּוּל מִבַּע"מ עַל בַּע"מ לִיפָּא אִיסוּרָא פְּדִמְשַׁמַּע שְׁם (כ"ז.)) וְגַם ע"ז קִשָּׁה מְדַבְּרִי הַתּוֹס' (שְׁם ו'): ד"ה וְקָרָא כַּמ"ש בַּמַּנ"ח שְׁם.

אַבְל דְּרַף הַתְּפָסָה וְדָאִי לְקִי וְכ"ש בְּמַתְּפִיס תָּם בַּבַּע"מ: * וצ"ל דְּאֶתִי לְעַבְרָה עֲלִיו בְּב' לְאוּיִן: דְּף טו ע"א בַּגַּמ' לְמֵאִי מְדַמִּית לִי אִי לְחֻלְיִן כּו'. מְכָאן מוֹכַח לְהַדְיָא דְּאִיפָּא קְרָא .

אַחֲרִינָא לְמַעַט קַדְשִׁים מְבַכּוּרָה. וְצָבִי וְאֵיל אֶתִי רַק לְמַעַט בְּפִסּוּלִי מְוַכְרַח וְכַמ"ש לְעִיל (ד' י"ד).

וְאַפְשָׁר גַּם פְּנוּנַת הַתּוֹס' לְמַעַט פִּן דְּמַבְּיָשְׁרָאֵל וּמֵאֵת הָעַם מְמַעֲטִין קַדְשִׁים. אִף לְשׁוֹנָם דְּקַדְוִשַׁת דְּמִים אִימְעוּט מְזָה.

מְשַׁמַּע דְּקַדְוִשַׁת . הַגּוֹף לָא אִימְעוּט מְזָה.

וְגַם ק"ק פִּינּוֹן דְּשְׁלָמִים מְמוֹן בְּעֵלִים לָמָּה לֵא הֵוִי בְּכָלֵל בְּיִשְׂרָאֵל וצ"ע: ע"ב בַּגַּמ' סְמוּדָּה לְפַדְיוֹנָן מַתְּפִיסָן כּו'. פִּרְש"י וּמְמַתִּין עַד שְׁשִׁיּוּמְמוּ וּפְרִיק לְהוּ.

וְיִוְתֵר הִי נְרָאָה לְפָרֵשׁ דַּכָּה"ג מִקְרַב קְרַבִּי פִּינּוֹן דְּמַקְדִּישׁוּ לְגַמְרִי קוּדָם פְּדִיוֹן הָאֵם. וְכֵן מְשַׁמַּע לְשׁוֹן הַרְמַב"ם (פ"א מְאִיסוּרֵי מְזַבַּח) ע"ש.

וּמֵהַתִּימָא עַל הַכ"מ שְׁם שְׁהִבִּיא לְשׁוֹן רִש"י וְהַשְּׁמִיט סוּף הַלְשׁוֹן שֶׁל רִש"י דְּמַמְתִּין עַד שְׁשִׁיּוּמָם דְּבָזָה חוֹלֵק הַרְמַב"ם עִם רִש"י. וְאַפְשָׁר לֵא הִי גוֹרֵס פִּן בְּרִש"י: דְּף טז ע"א בַּגַּמ' וְתַמּוּרָתוֹ לְאַחַר פְּדִיוֹנוֹ מְתָה.

הָא דְּעוֹשִׁין תַּמּוּרָה אַחַר פְּדִיוֹנָן הַגַּם דְּכָצְבִי וְאֵיל הֵם. צָרִיף לּוֹמַר דְּהִיא מְדַרְשָׁא דְּמַעְלֵי גְרָה דְּלַקְמָן.

וְכַמ"ש גַּם הַתּוֹס' בְּתִי ב]. וְהַלַּח"מ (פ"ג דְּתַמּוּרָה) אֲשַׁתְּמִיט לִי הֵף סוּגְיָא וְהַתּוֹס' דְּהֶכָּא.

וְגַם ע"ד רִש"י בְּחֻלְיִן שְׁהִבִּיא הַלַּח"מ שְׁם יֵשׁ לְתַמּוּה מְסוּגְיָא דְּהֶכָּא. וְעִי בְּתו"כ שְׁלַפְנִינוּ הַגְּיָרָסָא לְרַבּוֹת פְּסוּה"מ וּבְפִי הַרְאָב"ד שְׁם לְאַסְרָה בְּשַׁחְטוֹן קוּדָם פְּדִי וּלְפ"ז תַּמּוּרָת פְּסוּה"מ לִיפָּא קְרָא לְאַסְרָה וצ"ע]: שְׁם תַּמּוּרָת אֲשַׁם נְמִי הִילְכְתָּא הִיא כּו'.

לְמ"ש תּוֹס' פָּאן בְּשֵׁם ר"ת דְּמַדְאוּרִייתָא בְּאֲשַׁם מְקַרְב קְרַבִּי צָרִיכִין לְפָרֵשׁ קוּשְׁיַת הַגַּמ' אֲשַׁם הִילְכְתָּא הִיא דְּקַרְב וְאִיף מְמַעַט לִי קְרָא דְּטָמָא וּלְשׁוֹן הַגַּמ' לָא מְשַׁמַּע הֵכִי רַק פְּשִׁיטת רִש"י דְּאֲשַׁם רוּעָה מְדְאוּרִייתָא.

ג) מ"ש בשטמ"ק בשם ר"ת דטמא משמע כו' לרע"א או למיתה. אין מוכן דהא מדאורייתא הוא עצמו קרב עולה לשיטת ר"ת: [ע"ב במשנה נולדי ונולדות כו'.

צ"ע לפי התוס' דמקבל צאן ברזל גם על רינח נולדות קיבל עליו בסכום מעות (כמ"ש ראי' מהירושלמי] א"כ יד עפ"ם בקל הנולדות עד סוף הדורות ומ"ט דת"ק דמחייב בהם. ואולימודין התוס' דהקא לא קיבל עליו השבב נולדי ונולדות.

וצ"ע שלא הרגישו המפרשים בזה: שם בגמ' בעי זוזי ולא יהיב כו' לא משפח בהמה כו'. בתוס' הקשו מבהמת ארנונא ללשון הגמ' בפסחים דמחייב בבכורה הואיל ומצי לסלוק בזוזי מ"ש מדקא.

ונראה ליישב דשאני הקא דע"ד פן קיבל ממנו דיוכל לתפוס הבהמות פשלא יתן דמים וגם דרף המשא ומתן פן דרונחא לקרנא משתעביד. אבל התם דכל הבהמה של הישראל ונהי דדינא דמלכותא דינא ולכן אם הי' לו חלק מס בגוף הבהמה הי' פטורה מ"מ פיון דמצי לסלוקי בזוזי הרי המס רק דינר על כל בהמה א"כ הא דאי לא משפח זוזי נוטל הבהמה זה הדין נעשה אח"כ פשאינו מוצא ממון.

אבל הדינא דמלכותא דהאדינא היא רק על מעות ואין לו חלק בהבהמה כלל. דבדרף משא ומתן פשוטל אח"כ הבהמה מעיקרא משתעבדי להכי דאל"ה א"י ליקח רק משום דעד"ז נעשה העסק.

אבל המלך עושה ככל אשר רוצה ומעיקרא חלקו במעות וכשאינו מוציא גוזר ליקח הבהמה אח"כ אבל לא הוי עתה דינא דמלכותא רק על מעות ובסברא זו פליגו ב' הלשונות בבהמת ארנונא פנ"ל: דף יז ע"א בגמ' אר"י מודה ר"מ בשעיר ר"ח כו'.

משמע דוקא הני אבל קרבן יחיד דאימעוט נדמה מ"מ פשר אי דומה לאם אמו. והא דמסיק הגמ' דהו"א ה"מ לגבי קרבן חובה כו' פ"א אבל קרבן נדבה ליתכשר אפי' נדמה ממנש קמ"ל דנדמה פסול.

אבל כה"ג אפשר דכשר מיהו לדין לא נ"מ דקי"ל פתכמים דפליגי אר"מ וקרמב"ם השמיט כל זה. וגם בצמר דכלאים כ' סתם (פ"י מה' פלאים) רחל בת עז בקיצור וע"ש בכ"מ.

ועמ"ש בב"י (יו"ד סי' שט"ו) ובלח"מ (פ"ב מה' בכורות) בדעת הרמב"ם: די"ט ע"א תוס' ד"ה רישא כו' ותימא כו'. נראה ליישב בפשיטות דר"ט מסנפק אי פטר רחם אתי למעט יוצא דופן.

או לרבות בכור ברחם אפי' אינו בכור נולדות פגון הבא אחר יוצא דופן. אבל על שיצא אחר נלד אפי' נקיבה דרף רחם מאיזה טעם יהי' הבא אחריו בכלל פטר רחם.

הא לא פטר רחמה וגם בכור נולדות ליכא. ואיני מבין סברת התוס' בתמיהתם. וגם תי' התוס' תמוה בעיני שכ' דא"כ פטר רחם למה לי. הא בלי פטר רחם לא הי' בכור אחר יוצא דופן חייב דלא הוי בכור נולדות.

וּלְהַכִּי כְּתִיב פֶּטֶר רָחֵם לְרַבּוֹת אֶפְרַיִם אֵינוֹ בְּכוֹר לְוָלְדוֹת כַּמֶּשֶׁל וְצִיָּוִן: פֶּרֶק שְׁלִישִׁי דָף כ
ע"א בגמ' רבינא אָמַר כו' רַבֵּי אֲבָהוּ דְתַלְמֵי בְּמַעֲשֵׂה כו' אֵין מוּבָן הַטַּעַם. וְהִיא נִלְעָד לְפָרֵשׁ
דְּעֵיקָר הַפְּנוּנָה בֵּינוֹ דְּדִין רַבּוּ יִלְפִינוּ מִסְנֵהֶדְרִין וְט' חֲנִיּוֹת.

א"כ נהי דאפ"י רבא דליתא קמן ילפי רבנן מהתם. מ"מ היינו במידי דאיתא קמן פי'
דמסנפקין אם זה סריס אמרינו דהוא מרוב דאינם סריסין.

אָבָל הֵיכָא דְהַסְפֵּק אִי אֲתַעְבִּיד בִּי מַעֲשֵׂה פְלוּנִי בֵּינוֹ דְּהַמַּעֲשֵׂה אֵינוֹ לְפָנֵינוּ וְהַבְּהֵמָה שְׂפָכָר
יְלָדָה הִיא כְּמוֹ הַבְּהֵמָה שְׂלָא יְלָדָה. לֹא שְׂיִיךְ בְּזָה לְמִיזַל בְּתַר רַבָּא לְדוֹן עַל מַה דְּהוּי כְּבָר
דְּאִין זֶה הַסְפֵּק לְפָנֵינוּ לְדוֹן בּוּ וְלֹא הוּי כְּמוֹ סְנֵהֶדְרִין וְט' חֲנִיּוֹת.

וּבְזָה הִי מִיּוֹשֵׁב מַה דְּמַקְשִׁין מְרֻב מְצוּיִן אֲצֵל שְׁחִיטָה מִן מַחֲזִין דְּהוּי כְּרַבָּא דְתַלְמֵי בְּמַעֲשֵׂה.
וְלִמ"ש א"ש דְּנָהִי דְהַטְחָאָה הִיא ע"י לְיָמוּד וּמַעֲשֵׂה מ"מ הַסְפֵּק הוּא עַל אִישׁ זֶה אִי יוֹדֵעַ
עֲתָה ה"ש [וְגַם בְּמַצָּא תַרְנַגְוֹלָת שְׁחוּטָה בְּשׁוּק.

אוּ בְּשְׁחִיטָה וְאֲזִיל לְעַלְמָא. בֵּינוֹ דְּעֵיקָר הַסְפֵּק הוּא עַל שְׁעַת הַשְּׁחִיטָה אִם נִשְׁחַט כְּהוֹנֵן ע"י
יּוֹדֵעַ ה"ש] וְנָהִי דְהַיְדִיעָה בָּא ע"י הַמַּעֲשֵׂה מ"מ שְׁפִיר הוּי דְּוָמְיָא דְסְנֵהֶדְרִין בֵּינוֹ דְּדָנִין
עַל מַה שְׂלִפְנֵינוּ.

וְכֵן הִי מִיּוֹשֵׁב מַה שְׂהַקְשׁוּ הַתּוֹסֵס מִיְבָמוֹת דְּלֹא תַנְשֵׂא שְׂמָא צְרַתָּה מְעַנְבְּרַת. דְּהַתָּם הַס'
שְׂמָא עֲדִינן מְעַנְבְּרַת שְׁפִיר הוּי רַב אֶפְרַיִם תַּלְמֵי בְּמַעֲשֵׂה כַּמֶּשֶׁל וְצִיָּוִן: דָּף כב ע"א בגמ' אר"י
ל"ש אֵלָא לְטַבּוֹל בּוּ פְתוּ כו'.

וְכֵן פֶּסֶק הַרְמַב"ם (פ"ט"ז מֵהַלְכוֹת טו"א) וְיֵשׁ לְתַמּוּה דְּהָא הַגְמָרָא מְסִיק בְּקוֹשְׁיָא הַדְּ דַּר'
יְרַמְיָה דְּטוֹמְאָה לָאוּ כְּדֹאִיתָא מֵהַדְּ דְּחַרְרַת דָּם דְּאֵינוֹ מְטַמָּא בְּמַשָּׂא. וְהַגָּה גַם בְּהַגֵּי מִיְלֵי
דְּטוֹמְאָת מַשָּׂא סוֹתְרִין פֶּסְקֵי הַרְמַב"ם.

דְּבַנְבִּילָה שְׁנַתְעַרְבָה בְּשְׁחוּטָה וְאַפְרָא מְקַלָּה בְּאַפְרָא כְּשֶׁר פּוֹסֵק דְּמְטַמָּא בְּמַשָּׂא וּבְחַרְרַת דָּם
פּוֹסֵק דְּאֵינוֹ מְטַמָּא. וְהַכֶּמֶל הַקָּשָׂה זֶה וְתִירֵץ בְּשֵׁם הַר"י קוֹרְקוֹס לְחַלֵּק בֵּין תַּעֲרוּבוֹת לַח
לִיבֵשׁ ע"ש (פ"א מְאָבוֹת הַטּוֹמְאָה) וּבַמֶּל"מ (פ"א מְמַשְׁכָּב וּמוֹשָׁב) תַּמָּה ע"ז דְּבַגְמָה הֵכָא
מְדַמֵּי לְהוּ אֶהְדְּדִי.

וְזֶה לִק"מ דְּאֲדַרְבָּא הַגַּמ' שְׁפִיר מְקַשָּׂה דְּאִי טוֹמְאָה כְּדֹאִיתָא בְּלַח מַכ"ש בְּיָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ,
וְלָכֵן פְּרִיף הַגַּמ' מְאַפְרָא וּמְחַתִּיכַת גְּבִילָה וּמַשְׁנֵי הָא אִיתְמַר עֲלֵה דְּמְטַמָּא בְּמַשָּׂא. אָבָל
שְׁפִיר י"ל דְּאֶפְרַיִם אִי לִית לֵן דַּר' יְרַמְיָה בְּלַח בְּלַח מ"מ בְּאַפְרָא וּגְבִילָה דְּהוּי יָבֵשׁ שְׁפִיר
כְּדֹאִיתָא וּמְטַמָּא בְּמַשָּׂא.

וּמְחַרְרַת דָּם מְקַשֵּׁי אֲדַר' יְרַמְיָה דְּתַרְנוּנֵיהוּ לַח נִיגְהוּ] אָבָל הָא תַּמּוּה דְּבַהַדְּ דַּר' יְרַמְיָה
עֲצָמוֹ פּוֹסֵק הַרְמַב"ם כְּנוֹתֵי דְּאֶפְרַיִם בְּלַח בְּלַח הוּי כְּדֹאִיתָא. וְא"כ בְּחַרְרַת דָּם ג"כ לִיטְמָא
בְּמַשָּׂא דְּהַגְמָה מְדַמֵּי לְהוּ.

וְתַמְהֵנִי עַל הַרִי"ק וְהַכֶּמֶל וּמַל"מ שְׂלָא הִרְגִישׁוּ בְּזָה: דָּף כג ע"א בגמ' טוֹמְאָה קִלְהָ כו'.
לְפָרֵשׁ"י דְּקִלְהָ מַגְע.

יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת לְקַמְן דְּמַקְשָׂה הַגַּמ' לַר"י מֵאִי אִירֵיָא מִשׁוּם בְּיָטוּל תִּיפּוּק לִי דְּלֹא אִיתְחַזִּי
כְּלָל. וְהֵלָא לַר"י טוֹמְאָה סְרוּחָה מְעִיקְרָא נִפְקָא לִי מִגְבִּילָה דְּהוּי טוֹמְאָה חֲמוּרָה.

וי"ל דבטומאה קלה אפי' סרוחה מעיקרא טמא וילהכי צריך טעם דביטול ברוב לטומאת מגע. בשלמא לב"פ דהא מסברא עפרא הוי אין חילוק אכל לר"י מה מקשה.

וצ"ל דמ"מ פיון דגלי קרא דסרוחה מעיקרא סגי באינו ראוי' לגר שוב מסברא אמרינו דהוי עפרא בעלמא גם לגבי טומאה קלה כנ"ל: ע"ב בתוס' ד"ה ואידך למעוטי סרוחה מעיקרא תימא כו' וי"ל דלענין איסור אכילה כו'.

ומ"מ עדיין קשה דהתם מצריך הך קרא לנותן טעם לפגם והכא מוקי לי' לסרוחה מעיקרא [בן העיר בכרו"פ (סי' פ"ז). ובנוב"י (חיו"ד סי' כ"ו) ע"ש שהאריך בזה.

והוי מצי הגמ' למימר דלר"י נמי סרוחה מעיקרא עפרא בעלמא ול"צ קרא. וקרא אחי לנט"ל פסוגיא דהתם וצ"ע: דף כד ע"א בתוס' ד"ה ופלוגתא דבריייתא וא"ת כו'.

ולולי פרש"י ותוס' הי' נלע"ד לפרש פלוגתא דבריייתא לאו פלוגתא אינו פלל דכל דלא מתני במשנה לאו פלוגתא הוא. רק על בריייתא זו נתפגין רב דס"ל דבריייתא זו משבשפתא.

וילהכי אי הוי קאי אדר"י בן משולם הו"א דבריייתא דהכא שפיר פלוגתא הוא להכי צ"ל דמשנת רשב"ג בר מפלוגתא כנ"ל: דף כה ע"א בגמ' גוזז במספרים ואינו חושש. צ"ע למה נקרא אינו מתפגין פיון דגוזז להדיא ותו דהוי עכ"פ פסיק רישא.

וגם הרמב"ם (פ"א מה' פרה) פתב הטעם דאינו מכונן לגזז. [וכ"מ בתוס' לקמן (ל"ד).

(ד"ה איילימא. וכעין זה אי' בשבת (קל"ג.

(בקציצת בהרת דנקרא דשא"מ אף שקוצץ בכונה פיון שא"מ לטהר. וע"ש ברשב"א שפתמה ע"ז].

ואולי ס"ל להגמ' דעיקר גיזה כשנוטל הגיזה לאיזה צורך וכל היכי דא"צ לו לא חשוב גוזז וצ"ע ברא"ש לעיל (פ"א סי' י"א) מבואר דגם בגוזז מחמת מפה וקובר השוער איפא לאו דלא תגזז.

ועי' במג"א (סי' ש"ג) בשם הריב"ש דגוזז בשבת חייב אפי' א"צ לצמר]: שם שאני פרה דלא שכיחא פרש"י ובמדי דל"ש לא גזרו רבנן. וצ"ע בזה פיון דהתקנה הי' על כל קדשי בדיק הבית למה מידי דל"ש לא יהי' בכלל.

נדאי לעשות תקנה במידי דל"ש לא מצינו. אכל אם בתוך פלל בדיק הבית נמצא גם מידי דל"ש שפיר הוי בכלל.

ותו קשה א"א דלא גזרו בזה א"כ מה פריך בתר הכי ליחלה כו' וליגזה למה לטרונם בזה פיון דליכא איסור פלל. ולכן נראה לפרש פרה דלא שכיח למצוא פרה אדומה לכן התיר ר"י בה"מ לעשות איסור דרבנן וילהכי מקשה דהא איפא עצה בהתירא וא"צ להתיר מקילתא דאיסורא: פרק רביעי דף כז ע"ב בגמ' יום א' בשנה זו ויום א' בשנה אחרת לימד שפאכל ב' ימים.

קָשָׁה לִי דַאֲפִי נֶאֱכַל לְיוֹם וְלַיְלָה נָמִי שִׁינָה שְׁנֹאֲכַל בְּב' הַשָּׁנִים שְׁנֹשְׁלָם הַשָּׁנָה בְּיוֹם וְאוֹכְלוּ בְּלַיְלָה שְׁלֹאֲחֲרָיו. וְדוֹחֵק לֹמֵר דְּכִינּוֹן דְּבִקְדָשִׁים הַלַּיְלָה הוֹלֵךְ אַחֵר הַיּוֹם חָשׁוּב גַּם בְּלַיְלָה תוֹף שְׁנָתוֹ וצ"ע: דָּף פֶּח ע"ב בַּגְמ' מִי שְׁאִינוֹ מְנוֹמָחָה כו' לִימָא תַנּוּ סְתָמָא כר"מ כו'.

קָצַת קָשָׁה לָמָּה לֹא מוֹקִי לָהּ בְּשִׂאִין מוֹם לְפָנֵינוּ פְּלַל שְׁפָכֵר נְחֻמָּה וְאִין הַמּוֹם נִרְאָה. וְאֶפְשָׁר דַּא"כ ה"ז יִקְבֵּר מִיְנֵתֵר דְּפִשְׁטָא וְהַל"ל רַק יִשְׁלַם מִבֵּיתוֹ: שָׁם בַּגְמ' וְתִפּוֹק לִי דְטַעַה בְּדַבְרֵי מִשְׁנָה הִיא פִּרְש"י מִשְׁנָה הוּא בְּחֻלִּין וְאִינוֹ נִרְאָה שֶׁהִיא פְּכָר מִשְׁנָה מְסוּדָרַת קוֹדֵם ר"ט דַּא"כ וְנִדְאִי ח"ו שִׁיטְעָה ר"ט בְּדַבְרֵי מִשְׁנָה.

רַק פִּינּוֹן שְׁנֵתְבַרְרֵר אַח"כ ע"י עֲדוּת דְּתוֹדוֹס הַרּוֹפָא שְׁפִשְׁרָה הָוִי דִּינוֹ פְּטַעוֹת בְּדַבְרֵי מִשְׁנָה כַּנ"ל: בְּתוֹס' ד"ה לִימָא תִימָא כו'. וְנִרְאָה לִינְשֵׁב דְּהָכָא בְּבַכּוֹר דְּקִנְסוֹ חֲכָמִים הוֹאִיל וּשְׁחֻטוֹ שְׁלֹא ע"פ מְנוֹמָחָה א"כ עֵיקַר הַקִּנְסוֹ יֵשׁ לְקִנְסוֹ זֶה שְׁנֹשְׁחַט עַל פִּיו לְהַכִּי הָכָא כ"ע מוֹדִין דִּישְׁלַם מִבֵּיתוֹ.

וַא"כ א"ש דְּלֹא דִינִיק הַגְמ' מִהָכָא דר"מ ס"ל דִּינָא דְגַרְמִי. דְּשִׂאֲנִי הָכָא דְכָל הַקִּנְסוֹ הוּא עַל זֶה שְׁנֹשְׁחַט עַל יְדוֹ כַּמ"ש (וְכֵן תִּי הַרְמַב"ן וְהָרָא"ש).

מִיָּהוּ אֶפְתִּי קָשָׁה לִר"י דְּאוֹסֵר דְּוִקָא בְּדוֹקִין שְׁבַעֲעִין וְהוּא אִיסוּר מִן הַסְּפֵק וְלָמָּה יִשְׁלַם מִבֵּיתוֹ לִר"י דְּלִית לִי דִינָא דְגַרְמִי. אֲכֹן נִלְע"ד דְּבִלֹא"ה גְּדַחְקוֹ הַתּוֹס' לְעִיל דְּהַגְמ' מְזַכִּיר גְּזִירָה וּמְזַכִּיר קִנְסָא.

גַּם דְּפִסְקוֹ כר"מ בְּגִזְרֹתָיו וְהָכָא קִנְסָא הוּא. ע"כ נִלְע"ד לֹמֵר דר"י נָמִי דְמַתִּיר בְּמוֹמִין שְׁבַעֲעִין דְּוִקָא בְּמִרְאָה אֶת מוֹמוֹ.

אַבְל בְּעֵיקַר הַקִּנְסוֹ גַּם ר"י מוֹדָה דְּבִשְׁחֻטוֹ אֶפְלִי הִיא בּוֹ מוֹם רַק שְׁאִינוֹ מִרְאָה הַמּוֹם קִנְסוּהוּ רַבְּנָן. לְמִי שְׁנֹשְׁחַט ע"פ פִּינּוֹן דְּהוּא הִיא הַגְּזֵרָה].

רַק הִכִּי דְמִרְאָה אַחֵר הַשְּׁחִיטָה הַמּוֹם ס"ל לִר"י דְּלֹא קִנְסוּהוּ. וְדוֹקָא בְּדוֹקִין שְׁבַעֲעִין דְּהוּי פְּאִינוֹ מִרְאָה מוֹמוֹ קִנְסוּהוּ ור"מ גּוֹזֵר בְּמוֹמִין הַנִּרְאִין אִטּוֹ דְּוִקִין שְׁבַעֲעִין.

נִמְצָא דְגַם לִר"י קִנְסָא הוּא וְקִנְסוֹ לְזֶה שְׁנֹשְׁחַט עַל פִּיו כַּמ"ש. ור"מ מוֹסִיף רַק הַגְּזִירָה וְהִלְכָה כר"מ בְּגִזְרֹתָיו: דָּף כֵּט ע"א בַּגְמ' א"ה תָּם נָמִי יֹאמֵר ב"מ הוּא.

הַגַּם דְּאִין בְּזָה חֲשֵׁשׁ כ"כ מ"מ מִשְׁהָה לִי בְּחֻמֵּי וְשָׂמָּא יְבוֹא לִידֵי תַקְלָה בְּגִיזָה וְעַבּוּדָה וְמַה"ט מְסוּפָּקִי הִיכָא דְשָׁקִיל שְׂכָר דְּתַרְתִּי זִמְנִי אִי ג"כ אִין שׁוֹחֲטִין עַל פִּיו. דִּי"ל דְּוִקָא מִי שְׁאִינוֹ רִשְׁאֵי לִיקַח שְׂכָר מִטַעַם דְּחָשׁוּד לְהַתִּיר ב"מ בְּזָה אִין שׁוֹחֲטִין עַל פִּיו.

אַבְל מְנוֹמָחָה פְּאִילָא דְרִשְׁאֵי לִיקַח שְׂכָר גַּהִי דְּתַרְתִּי זִמְנִי לֹא הַתִּירוּ מ"מ פִּינּוֹן דְּאִין בְּזָה חֲשֵׁשׁ תַקְלָה אֶפְשָׁר דְּבְדִיעֵבַד סוּמְכִין עָלָיו. מִיָּהוּ הַרְמַב"ן כ' דְּכָל הַטַעַם דְּאִין שׁוֹחֲטִין ע"פ הוּא מִטַעַם דְּאִסוּר לִיקַח שְׂכָר וְכַמוֹ בְּדִין דְּדִינָיו בְּטִילִין א"כ ה"נ בְּפַעַם ב' דְּאִסוּר לִיקַח שְׂכָר ג"כ דִּינָיו בְּטִילִין.

מִיָּהוּ פְּשֻׁטָא דַּגְמ' לֹא מִשְׁמַע כְּשִׁיטַת הַרְמַב"ן רַק מִטַעַם גְּיַעֲזָה אִין שׁוֹחֲטִין ע"פ. וְרִאיוֹת הַרְמַב"ן מְדַשְׁקִיל שְׂכָר בֵּין תָּם בֵּין ב"מ לִיכָא גְּיַעֲזָה.

אין ראי' זו מוכרחת די"ל דמ"מ הבפעלים סומכין עליו פיון שנותן לו שְׂכָר בְּנֹדָא יִצְדַד לטובת הבפעלים וצ"ע: שם בגמ' אם הי' פהן כו' איהו גופי' היכי אָזיל כו'. הָא דְלָא מְשַׁנֵּי הגמ' דאחר הליכתו מצאו שם טומאה חדא דלשון המשנה לא משמע הכי.

ותו י"ל דכה"ג אין הבפעלים חייבין לשלם לו פיון דלא ידעו מן הטומאה. ונהי דנפסד על ידו הוי פגרא בְּעֵלְמָא ופטור: ע"ב במשנה החשוד על הבכורות פרש"י להטיל בו מום נראה דפי' פן משום דקשיא לי' למה לא פליגי ר"ש ור"י גם הכא אי לוקחין ממנו מים ומלח כדלקמן בחשוד על התרומות להכי פרש"י דהכא לא חשידי לאכול בלי מום רק להטיל בו מום ולא החמירו בזה פולי האי.

וכמו כן בחשוד על השביעית לא החמירו כל כף כמו על התרומה דבמיתה: בתוס' ד"ה כפועל בטל כו' ועוד תניא בריש השוכר את האנפין כו'. אין ראי' זו מוכרחת דהתם תני סתם כפועל בטל.

אבל הכא דהוסיף ר"פ כפועל בטל מאותו מלאכה משמע כפרש"י. אף קושיא שני' מפ' אינהו נשף נכונה דשם אמרו ג"כ בטל מאותו מלאכה.

ולולי דמסתפינא הו"א דט"ס יש בתוס' וחסר שורה. וכצ"ל מיהו יש לדחות דהתם לא אמרו בטל מאותו מלאכה ומיהו קשיא מהא דתנן בפ' אינהו נשף כו'.

דלפי הגירסא שלפנינו אין מוכן לשון ומיהו: דף ל ע"א במשנה החשוד על השביעית אינו חשוד על המעשרות. בגמ' מוכח דהפי' שְׁנָאָמֵן שפדה המעשר שני או שאין זה מעשר שני דלהכי חמור משביעית משום דבעי חומה ושביעית חמור ממעשר] דיש לו פדיון וכ"כ התוס'.

אבל על רש"י יש לתמוה דפי' דלא הוי כדמאי א"כ מיירי דנאמן שאינו טבול למעשר וא"כ אדרבא טבל במיתה וחסור משביעית (כדאיתא ביומא (פ"ג).) ואמאי תני בסיפא חשוד על המעשרות א"ח על שביעית] וצ"ל בדוחק דלפרש"י פולל המשנה כל המעשרות ברישא דהחשוד על השביעית אינו חשוד הן על טבל דחמור והן על מעשר שני עצמו שפדאו מטעם דנאסר חוץ לחומה.

ובסיפא חשוד על המעשרות הפי' רק על מעשר שני וזה דוחק גדול. וצ"ע בפרט על הברטנורא שהביא לשון רש"י והביא טעמא דגמ'.

ותמהני על התיו"ט שלא הרגיש בזה פלל: ע"ב בגמ' נ"מ דאי קדיש קידושיו קידושין תמהני דקאמרו הנ"מ לחומרא טפי הו"ל למימר אפי' לקולא דאם מל תינוק המילה פשיה. או בכל מידי דנכרי פסול בדידי' כשר דישאל הוא וצ"ע.

(ועי' ברמב"ם (פי"ג מ"ה א"ב ה' י"ז) הביא גם נ"מ לקולא דמחזירין לו אבידה פישאל]: פרק חמישי דף לא ע"א בגמ' ר"י אמר תנינא פירש אין מקבלין אותו ותמוה אטו לא ידע סיפא דחזרו לומר.

ואפשר דס"ל לר"י דנהי דמקבלין אותו אבל לא להיות ראש עכ"פ: ע"ב בגמ' מ"ש מהא דתניא הלוקח לולב כו'. צ"ע מה מדמה אהדדי הלא הכא עיקר איסור הוא המכירה ולכן גם דרוו הערמה אסור דסוף סוף לוקח מעות בשביל הבשר.

אָבֵל הָתָם עֵינֵיךָ הָאִסוּר דָּאִין מוֹסְרִין דְּמִי פִירוֹת שְׂבִיעִית לַע"ה וְכִינּוּן דְּנוֹתָן לֹו הָאֲתָרוּג
בְּמַתְנֵה אַע"ג דְּמַעְרִים וְלוֹקַח מַעוֹת בְּשִׁבִיל הָאֲתָרוּג מ"מ אִין בְּזַה הַמַּעוֹת דִּין פִּירוֹת
שְׂבִיעִית: שָׁם בַּגְמ' אָמַר רַבָּא מְנָא אָמִינָא לָהּ כו'.

ק"ק דְּהָא ע"כ לְאֲבִי נְמִי אִסוּר מְכִירָה אַחַר שְׁחִיטָה רַק מְדַרְבְּנָן דְּאִי מְדַאֲוֵרִינָא מ"ט
לִיתוּמִים הִקְלוּ א"כ מַה מְנָא אָמִינָא לָהּ. וי"ל בְּדוּחַק דְּלֹאֲבִי אִפִּי אִי מַה"ת אִסוּר מ"מ
בְּהַבְלָעָה לִיפָא אִסוּר תוֹרָה רַק מְדַרְבְּנָן וְלִהְיֵי לִיתוּמִים הַתִּירוּ: דָּף לַג ע"א בַּגְמ' אָלָא
בְּכוּר מֵאֵן תְּנָא כו'.

צ"ע פִּינּוּן דְּלֹכ"ע בְּכוּר אִין נְמָפֵר בַּאֲטוּלָא א"כ לַעֲנֵנּוּ בְּזִיוֹן קְדוּשִׁים יֵשׁ עָלֵיו קְדוּשָׁה. וְכִמוּ
כֵן בְּפִסּוּלֵי מְוָקְדָשִׁין לִוְלֵי הַטַּעַם דְּהִנְאָתוּן לְהַקְדִּישׁ.

א"כ מַה"ט נְמִי אִין מְרַגְלִין [לִפְמ"ש רִש"י דְּטַעְמָא דָּאִין מְרַגְלִין מְשׁוּם בְּזִיוֹן. וְעִי'
פִּרְש"י תְּמוּרָה (כ"ד).

(וּבְשׁו"ת נוב"י (מהד"ת סי' קצ"ד) מ"ש בְּזַה] וְלָמָּה לֹא מְצִי אֲתִיָּא ככ"ע. וצ"ל דְּפִשְׁטָא
לְהַגְמ' דְּהַרְגָּלָה אִינוּ בְּזִיוֹן גְּדוּל וְלֹא מִתְסַר רַק בְּיֵשׁ עָלֵיו קְדוּשַׁת קְרָבָן מְשׁוּ: ע"ב בַּגְמ'
לֹא נִחְלָקוּ אָלָא בְּמַטִּיל מוּם בְּבַעַל מוּם כו' לְכַאוּרָה קִשָּׁה דְּלָמָּה מְדַמָּה הָךְ דְּהָכָא לְמַטִּיל
מוּם בְּבַעַל מוּם.

דְּאִפִּי לְמ"ד דְּאִסוּר מְשׁוּם כָּל מוּם לֹא יֵהִי שְׂאֵנִי הָתָם דְּמוֹסִיף לְהִיּוֹת ב' מוּמִים אָבֵל הָכָא
דַּע"י מוּם הַחֲדָשׁ יִתְרַפָּא מוּם שְׁהִי מְקוּדָם י"ל דְּשָׂרֵי טְפִי. וְכִמוּ כֵן קִשָּׁה גַם לְאִידָךְ גִּיסָא
דְּאִפִּי לְמ"ד מוּם בְּב"מ שָׂרֵי מ"מ הָכָא אֲפִתִּי לְאוּמוּם הוּא פִּינּוּן דִּישׁ לֹו רְפוּאָה וְהַגַּם דַּע"י
הַרְפוּאָה יִתְיַלֵּד בּוּ מוּם אַחַר מ"מ הַשְׁתָּא לְאוּ מוּם הָוִי.

וְאוּלַּי ס"ל לְהַגְמ' דְּאִפִּי בְּמוּם עוֹבֵר מְוָתֵר לְהַטִּיל מוּם קְבוּעַ דַּע"כ פ' לְאוּ תְּמִים הוּא [וְכ"כ
הֲרַא"ש פָּאן וְעַמ"ש בְּזַה בְּמִנְחוֹת (נ"ו):] וְא"כ אֲחַזּוּ דָם הָוִי עַכ"פ כְּמוּם עוֹבֵר.
וְלִפ"ז י"ל דְּגַם אַחַר הַקְּזָה ג"כ אֲפִתִּי מוּם עוֹבֵר הוּא עַד שְׂיִתְרַפָּא א"כ מִיְנוּשָׁב ב' הַקְּוִשׁוּת
הַנִּזְל: דָּף לַד ע"ב בַּגְמ' קִצְצָה מְתַפְּוּן כו'.

יֵשׁ לַעֲיִין אִי בְּקוּצָץ בְּהִרְתּוּ עַד שְׁלֹא טִימָא אוֹתוּ הַכֹּהֵן ** בְּמַשְׁנֵה (פ"ז דְּנִגְעִים מ"ד)
הַתּוֹלֵשׁ ס"ט כו' עַד שְׁלֹא בָּא אֲצֵל הַכֹּהֵן טְהוֹר מ"מ י"ל דְּבְּקוּצָץ דְּעַקֵר הַנִּגְעַע כָּל כְּפֹר רְאוּי
לְקַנְסוּ טְפִי, כַּמ"ש הַר"ש שָׁם סוּף פ' הַנִּזְל.

וְע"כ צ"ל כֵּן לְתִי א' שְׁפִתְבוּ הַתּוֹס' שְׁלֹא הִי אָלָא מְצוּרַע מְוָסְגֵר וְשָׁם בְּמַשְׁנֵה הַנִּזְל מְסִיק
רַע"ק דְּגַם בִּימֵי הַסְּגוּרָה טְהוֹר בְּתוֹלֵשׁ ס"ט וצ"ל דְּקוּצָץ חֲמִיר טְפִי כַּנִּזְל: ** ג"כ קְנָסוּהוּ
דְּכּוּדָאֵי הִלְאוּ עוֹבֵר אִפִּי כַה"ג [כְּפָדָאֵי בְּסַפְרֵי פ' תְּצַא וּבְתוֹסְפָתָא פ"ג דְּנִגְעִים וְכ"פ
הַרְמַב"ם (פ"י מַה"טו"צ) ע"ש].

וְלִפ"ז לֹא יוֹקִשָׁה קְוִשִׁית הַתּוֹס' ד"ה מְקַמְיָתָא ע"ש. וּמִשְׁמַע דַּס"ל לְתוֹס' דְּבְּקוּצָץ
קוּדָם הַטּוּמְאָה שֶׁל הַכֹּהֵן לֹא קְנָסוּהוּ וְהַטַּעַם י"ל דְּהַקְנָס הִי רַק שְׁלֹא יֵהִי, טְהוֹר בְּקִצְצָה
זו'.

אָבֵל מ"מ כָּל שְׁלֹא טְמֵאָה הַכֹּהֵן דְּאִפִּי עוֹד הַנִּגְעַע בּוּ טְהוֹר כָּל שְׁלֹא טְמָאוּ הַכֹּהֵן לֹא שְׁיִיף
לְקַנְסוּ עָלָיו טוּמְאָה וצ"ע: שָׁם בַּגְמ' בְּעֵי ר"פ יְטָהַר תְּנָן אוּ וְיִטְהַר נ"מ לְחַתָּן כו'. ק"ק

ממנ"פ אי נימא דְּכָל דְּנוּלֵד נִגַע אִפִּי' פְּשָׁרָאָהּוּ הִפְהֵן לֹא טִימְאָהּוּ פְּלִל פְּגוֹן שְׁנַתְקֻטְנָה מִפְּגָרִיס קוֹדֵם רְאִיּוֹת הִפְהֵן מ"מ יֵצֵא גַם מִטּוֹמְאָהּ רֵאשׁוֹנָה.

א"כ נ"מ בְּפִשְׁיטוֹת דְּאִי יֵט. תְּנֵן טְהוֹר אִפִּי בְּכַה"ג אָבֵל אִי וְיִטְהַר תְּנֵן צָרִיף דְּנִקָּא לְהִיּוֹת נְטֻמַּת ע"י הִפְהֵן וְיִטְהַר מִמְּנָה אִז יִטְהַר גַּם מִנְּגַע רֵאשׁוֹנָה.

וְאִי נִימָא דְּלִכ"ע אִינוּ טְהוֹר רַק פְּשָׁנוּלֵד לֹו נִגַע שְׁטִמְאָהּוּ הִפְהֵן א"כ בְּחֻתָּן דְּלֹא יִרְאֵה הִפְהֵן הִנְגַע וְלֹא יִטְמָאָנוּ לֹא יִטְהַר גַּם מִרֵּאשׁוֹנָה וצ"ע: שָׁם בְּגַמ' בְּנוּ זוֹרְעָה אֶלְמָא לְדִידִי' קְנָסוּ לְבָרִי' לֹא קְנָסוּ.

ק"ק מַה מְדַמָּה הִגַּמ' הֲלֹא יֵשׁ לְחֻלְק דְּבִבְכוֹר שְׁפִיר אָסְרוּ זֹו הִבְהַמָּה וּמִמִּילָא גַם הִבְּוּ נִפְסָד. אָבֵל הֵתָם דְּעִיקָר הִקְנָס עַל הָאִישׁ שְׁלֹא יִזְרַעְנָה וְלֹא שִׁינְיָה הָאִיסוּר עַל הַשְּׂדֵה וְלִהְכִי לְבָנוּ לֹא קְנָסוּ: דָּף לָהּ ע"א בְּגַמ' זֶה הִפְלִל לְאֶתְוִי גְרָמָא מִשְׁמַע דְּקָשְׁרוּ זַנְבוֹת הָוִי מְטִיל מוּם בִּידֵיָם.

וְלִכְאוּרָה גַם זֶה רַק גְּרָמָא וּמכ"ש אִי רַק חַד מִיְנִיָּהּוּ בְּכוֹר דְּאֶפְשָׁר שְׁלֹא יִתְעַבֵּד בִּי מוּם פְּלִל וצ"ע: שָׁם שְׁלֹא לְדַעַת לְאֶתְוִי מַסל"ת. הִי' נִלַּע"ד לְפָרֵשׁ מַסל"ת דְּהַעֲפוּ"ם מַסל"ת שְׁנַרְאָה מְדַבְּרִי שְׁלֹא נִתְפַּוּיָן.

שְׁאוּמֵר לְפִי תְּנוּמוֹ שְׁקָרָה לֹו סִיבָה שְׁעֻשָׁה בּוּ מוּם וְעַתָּה שְׁמַע כִּי בְּכוֹר הִי'. וְסוּמְכִין עָלִיּוּ אִפִּי בְּרַגִּיל לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּהַרְבֵּה בְּכוֹרִים דְּכָל מְקוּם מַסל"ת בְּגַמ' קָאִי בְּעַפּוּ"ם.

מִיָּהוּ רַש"י וְכָל הָרֵאשׁוֹנִים לֹא פִי' הִכִּי רַק דְּהִישְׁרָאֵל אָמַר לְפָנֵי תְּנוּמוֹ לְפָנֵי הַעֲפוּ"ם: בְּגַמ' וּכ"ת ה"נ וְהַתְּנִיא שְׁהִי' ר"י אֹמֵר כו'. צ"ע הָא מִשְׁפַּחַת לָהּ בְּמוּם שְׁאִין רְאוּי לְבוֹא בִּידֵי אָדָם: פָּרֵק שְׁשִׁי דָּף לז ע"ב בְּגַמ' פִּינְצָא בְּזָה שְׁמַעְתִּי כו'.

פִּרְש"י דְּמַסִּיק מְקַדָּם וְחִיסוּמוֹ דְּהִיָּנוּ יוֹצֵא וְנִכְנָס. לְכְאוּרָה קִנְשָׁה הָא הָאִי מְשַׁנָּה דְּמֵאוּר הַנְּעֻשָׁה בִּידֵי אָדָם דְּתַנִּי בַּה נְמִי כְּמֵלֵא מְקַדָּם דְּהוּי כְּסֻלַּע מִשְׁמַע דְּהוּי בְּלֹא חִיסוּמוֹ דְּאִינוּ נִכְנָס וְיוֹצֵא.

וּא"כ דִּילְמָא מְתַנִּי דְּהִקָּא כְּמֵלֵא פְּרִשְׁנָה הָוִי ג"כ בְּלֹא חִיסוּמוֹ. אָכֵן נִרְאֵה דְּבִאָמַת הָאִי מְלֵא מְקַדָּם נְמִי בְּנִכְנָס וְיוֹצֵא מִיָּרִי רַק הָא דְּמַסִּיִּים שְׁהוּא כְּפוּנְדִיּוֹן וְכְסֻלַּע קָאִי עַל הַמְּקַדָּם עֲצָמוֹ דְּהוּא כְּסֻלַּע וּמִמִּילָא כְּמֵלֵא מְקַדָּם דְּהַמְּקַדָּם נִכְנָס יוֹצֵא הָוִי טְפִי מְסֻלַּע.

וְלַעוֹלָם בְּכ"מ דְּתַנִּי כְּמֵלֵא הָוִי נִכְנָס וְיוֹצֵא כְּנ"ל. [אָכֵן בְּרַמְב"ם (פִּי"ד מַה' טו"מ) וּבַהֲרַע"ב (פִּי"ז דְּכָלִים) מִשְׁמַע דְּמֵלֵא מְקַדָּם הוּא שְׁיַעוּרָא דְּסֻלַּע וּפוּנְדִיּוֹן:] בְּתוּס' ד"ה פְּדִי שְׁיַנְטֵל מִן הַחִי כו'.

לְשִׁיטַת הַתוּס' צ"ל דְּפִלִּיגִי ב"ש וּב"ה בְּכַמָּה יַנְטֵל מִן הַחִי וְיָמוּת. וְזֶה דוֹחַק חֲדָא פִּינּוּ דְּתַרְנוּיָהּוּ שְׁיַעוּרִי פְּדִי שְׁיַנְטֵל כו' א"כ עִיקָר פְּלִגְתִּיָּהּוּ חֲסַר מִן הַסְפָּר.

גַּם דוֹחַק שְׁיַחֲלִקוּ בְּמַצִּיאוֹת כְּמָה יַנְטֵל וְיָמוּת. וְגַם לְשׁוֹן הִגַּמ' שָׁם בְּחֻלְיִין וְכֵן לְטְרַפָּה מֵאִי קמ"ל דְּנִדְאִי בִּינְטֵל מִן הַחִי וְיָמוּת הָוִי טְרַפָּה.

ממילא כי פליגי כמה שיעור וימות פליגי נמי בטרפה וכן הקשו התוס' בעירובין (ז) ד"ה קגון]. ולכן לולי דברייהם נלע"ד דלא תלי זה בזה פלוג דיינטל מן החי וימות הפי' דיימות לאתפר דא"א לחיות בו כלל.

ולתכי אפי' אי נטרפה בפחות מהכי דא"י לחיות י"ב חודש. מ"מ שיעור ינטל מן החי וימות הוי טפי דמית בי' לאתפר.

וכן י"ל ג"כ איפכא דאפי' שיעור דיינטל מה"ח וימות: מ"מ טרפה לא הוי דאפשר אי מבדרי לי סמא חיי רק בלי רפואה ימות מזד דא"א לחיות בחסרון כזה רק אם ימצא לו רפואה. ולתכי צריף לומר וכן לטרפה דכמו דהוי חסרון לענין טומאה ה"ה דמטרפה בקד.

וא"כ י"ל דלב"ש נמי שיעור דיינטל מן החי וימות הוי פסלע כמו לב"ה רק דמ"מ לא הוי חסרון ולא טרפה בשיעור זה פינו דאי מבדרי לי סמא חיי. רק כמלא מקדח הוי חסרון וג"כ טרפה דלא מתרפא שוב.

ולס"ד דר"פ לקמן דב"ש מקיל דהוי חסרון בפחות מפסלע וכן לטרפה, מ"מ מודין דיינטל מן החי וימות הוא פסלע דאז א"א לחיות כלל. אבל יב"ח א"א לחיות גם בפחות מפסלע כנ"ל: דף לט ע"א בגמ' אי לבכור פסח או עור כתיב אי לקדשים עונת ושובור כתיב ומסיק דלשחוט ולפרוק לא מבעי לן.

וכן לקמן במשנה דכל הפסולים לקרבן ולא מצד מום רק נרבע ושור הנסקל אין נשחטין ע"י פדיון. וצ"ע דהא אמרינן לעיל ריש פרקין דהא דכתיב כל בהמה טמאה בבעל מום הפתוב מדבר וממעט מום עובר דכ' אשר לא יקריבו לעולם.

ומנ"ל דכל הני פסולין דאין להם תקנה להקריב לעולם דאינם בכלל בהמה טמאה דאטו מום כתיב בתורה. בפרט לשון הגמ' ה"כא עונת או שבור כ' הא בזה הפסוק לא נזכר דין פדיון ולשחט במדינה רק לפסול להקריב.

וע"כ הי' פשוט להם דבהמה טמאה א' לא יקריבו מייגרי דוקא במום ולתכי קאמרי דעונת או שבור כ' דהוי מום ולא מחוסר אבר. וצ"ע הטעם ואפשר דומיא דטמאה דנשתנה גופה לאפוקי נרבע.

אבל מחוסר אבר קשה. בפרט דמחוסר אבר פסול אפי' לב"נ דבעינן שחיין ראשי אברים א"כ חמור: מבעל מום.

מיהו ה"כא במחוסר אבר דלא מינכר מייגרי וזה אפשר דלב"נ נמי שרי להקריב למ"ד ה"כא דמחוסר בפנים לא מיפסל. וכ"מ מדברי התוס' בע"ז (ו').

ד"ה אהד) ועי'. במנ"ח מצנה רפ"ו]: שם ת"ש ואת שתי הפליות כו' מ"ס חסרון מבפנים שמייה חסרון.

צ"ע דמעיקרא משמע דמ"ד שמייה חסרון יליף מקרא דתמים א"כ למה לי קרא דשתי הפליות. וכן למ"ד לא.

שְׁמִיָּה חֶסֶד וְיִרְיָה לִי מִהָאֵל דְּמָה מוֹם מְאֻבְרָא א"כ לְמָה לִי קָרָא יְסִירָנָה לְרַבּוֹת כּוֹלִיא
אֶחָת: דָּף מַע"א בְּמִשְׁנֵה מַעֲשֵׂה שְׁמִיעוּף וְלֹא יֵצֵא נִשְׁחָטָה וְנִמְצָאת דְּבוּקָה כּו'. לְכַאוּרָה הִי
נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּפִלּוּגְתָא דְר"י וְר"ע הָוִי בְב' פִּיסִין דְלִר"י בְּיָדוּעַ שְׁיֵשׁ עוֹד: בִּיצָה וְלִר"ע
בְּיָדוּעַ לֹא אָמְרִי וְצָרִיף מִיָּעוּף פְּדָאֲמָרִינּוּ בַגְמ'.

, אָבֵל פְּלוּגְתָא דְר"ע וְרִיב"נ הִי נִרְאָה דְמִיָּרִי בְכִיס א' וְלִהְכִי: לִר"ע נִשְׁחָטָה פְּדִין רַק
פִּינּוּ דְנִמְצָא אֶחָת כ' דְּבוּקָה בְּכִסְלִים פְּלִיגִי ר"ע וְרִיב"נ אִי אָמְרִינּוּ דְלִמְפָרַע לֹא הָוִי מוֹם
פִּינּוּ דְדְבוּקָה אֶכּוּן מְלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם מִשְׁמַע דְּמַעֲשֵׂה זֹו נְמִי הָוִי בְב' פִּיסִין.

וּלְפִי"ז צ"ל דְנִשְׁחָטָה רַק אֲלִיבָא דְר"ע. וְגַם הָא דְדְבוּקָה בְּכִסְלִים לְרַבּוֹתָא דְר"ע אִיתְמַר.

אָבֵל לְרִיב"נ אִפִּי לֹא נִמְצָאת דְבוּקָה כְּגוֹן שְׁנִשְׁחָטָה וְלֹא נִבְדְּקָה נְמִי אָסוּר וּצ"ע: שְׁם
בַגְמ' ל"ש אֶלָּא שְׁחָסֵר וְיִתֵּר בְּיָד אָבֵל בְּרַגְלֵי טְרַפָּה נְמִי הָוִי. ק"ק דִּי"ל גַּם בְּרַגְלֵי וְלִמְטָה
מְאֻרְבָּנָה דְּנִדְאִיגַם בְּזָה מוֹם הָוִי עַכ"פ וְגַם בְּיִתֵּר כֹּל דִּישׁ בָּהּ עֲצָם הָוִי מוֹם: ע"ב בְּמִשְׁנֵה
עֵינּוּ א' גְּדוּלָה וְאַחַת קִטְנָה.

וְיֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק בְּפִי הַמְּשַׁנָּה אִי מִיָּם א' הִיא בְּדוּקָא כְּשֹׂאֶחַת גְּדוּלָה כְּשֵׁל עֶגְל וְא' קִטְנָה
כְּאֻוּנָא. אוֹ דְתָרִי מִיָּלִי נִינְהוּ כְּלוּמַר עֵינּוּ א' גְּדוּלָה אוֹ עֵינּוּ אֶחָת קִטְנָה [וְכֹן פִּרְש"י לְעִיל
(ג'): וְעִי מ"ש בְּתוֹס' רַעַק"א כְּאֻן].

וּפִי גְּדוּלָה מְכִי אֻרְחִי וְקִטְנָה מְכִי אֻרְחִי. וּמְלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם מוּכַח דְמוּם א' הוּא.

וְכֹן מִשְׁמַעוֹת הַמְּשַׁנָּה מְדִלָּא אָמְרוּ וְעֵינּוּ א' קִטְנָה רַק וְאַחַת קִטְנָה ש"מ דְמוּם א' הוּא. שׁוּב
רְאִיתִי דְמוֹכְרִינּוּ לְפָרֵשׁ כֹּן דְהָא שְׁיַעוּר דְעֶגְל אִין מוּכָן דְהָרִי עֶגְל קֶטֶן הוּא א"כ א"א
לְפָרֵשׁ דְזָה הָוִי גְּדוּלָה מְכִי אֻרְחִי אֲדַרְבָּא הִפִּי דְאִפִּי עֵינּוּ א' גְּדוּלָה קֶצֶת רַק כְּשֵׁל עֶגְל
וְהֶאֱחָרַת כְּאֻוּנָא חֲשׁוּב שְׁיַנּוּי וְהָוִי מוֹם.

וּמַכְש"כ אִי גְּדוּלָה. כִּי אֻרְחִי וְהַשְּׁנִי כְּאֻוּנָא.

רַק שְׁיַעוּר הֶרְיָחֻק מְזָה לְזָה הוּא כְּמוֹ בֵּין עֶגְל לְאֻוּנָא. אָבֵל לְהִיּוֹת גְּדוּלָה בְּעֲצָמָה מוֹם
א"א לּוֹמַר כְּשֵׁל עֶגְל דְאֲדַרְבָּא כּוֹלְהוּ גְּדוּלִים מְזָה כַּנ"ל.

(דְסִתְמָא קֶתְנִי אִפִּי בְּכּוֹר עֶגְל וְדוּחַק לּוֹמַר דְמִיָּרִי דוּקָא בְּגַדִי וְטָלָה. וְלֹא דְמִי לְהָא
דְלַעֲיִל בְּשְׁיַעוּר אֻרְחִי הַזֶּנֶב דָּאִם אִין בָּהּ ג' חוֹלִיוֹת הָוִי מוֹם דְמוֹקְמִי בְטָלָה.

דְהֵתָם ע"כ לֹא סִתְמָא הוּא דְבְעֶגְל אִיכָּא שְׁיַעוּר אַחַר שְׁאִין מַגִּיעַ לְעַרְקוּב]: פְּרַק שְׁבִיעִי
דָּף מַה ע"א בְּמִשְׁנֵה הִיתָה בָּהּ יִתְרַת וְחִתְכָּה אִם יֵשׁ בָּהּ עֲצָם פְּסוּל. פִּרְש"י הוּאִיל וְחִתְכָּה
כּו'.

וְקָשָׁה הָא אִפִּי לֹא חִתְכָּה נְמִי פְּסוּל בְּיֵשׁ בָּהּ עֲצָם וְכֹן תְּמָה הִתְיו"ט. וְנִרְאָה לִיִּשְׁבֵי דְכִינּוּ
דְבִסְיָא קֶתְנִי שֵׁשׁ וְשֵׁשׁ ר"י מְכַשִּׁיר מִשְׁמַע דְּבְרִישָׁא מוֹדָה ר"י דְפְסוּל.

וְזָה דוּקָא בְּחִתְכָּה אָבֵל בְּלֹא חִתְכָּה כְּשֵׁר לִר"י. הֵגַם דְהִי אֶפְשָׁר לּוֹמַר דְדוּקָא שֵׁשׁ וְשֵׁשׁ
מְכַשִּׁיר ר"י אָבֵל ה' וְשֵׁשׁ לֹא.

מ"מ ס"ל לְרִש"י דְלִר"י בְּכֹל גּוּוּנֵי כְּשֵׁר (וְכֹן כ' בְּפִיֵּה מ"ש לְהֶרְמֵב"ם) וְלִהְכִי קֶתְנִי וְחִתְכָּה
כַּנ"ל: שְׁם בַגְמ' ר"פ אָמַר גְּזִירָה שְׁאִינָה נְסֻפְרַת כּו'. נִרְאָה דְנִדְאִי בְּיֵשׁ עֲצָם כְּשֵׁעוּרָה

פְּשִׁיטָא דְמִטְמָא וע"ז לָא הָוֵי אר"י דְנִבְיָאוֹת הוּא [דְגַם אִם נִגַע בְּבִשְׂרָא וְלֹא בְעֵצִים מְטָמָא מְשׁוּם יָד לר"י דס"ל יֵשׁ יָד לְפָחוֹת מְכַזְּבִים.

וְהַתּוֹס' בְּנֻדָּה (מ"ט:) הִקְשׁוּ רַק לְרַב]. רַק דְמִשְׁמַע לר"י דְבְכָל גְּוֹנֵי מְטָמָא בְּמַגַּע וּמִשְׂאָ אַפִּי' אֵין בְּהָ עֵצִים פְּשְׁעוֹרָה וע"ז מִיִּשְׁבַּר ר"פ דְהוּא מְשׁוּם גְּזִירָה וְכִי פָסַק הֶרֶמְב"ם ג"כ: שֵׁם בַּגְמ' תֵּנָא מְנִינָא אֲתִי לְאַשְׁמַעֲיָנָן.

קָשָׁה לִי דְהָא י"ל דְתֵנָא קמ"ל דְבַעֲי דְוָקָא קכ"ה. אָבֵל קכ"ד וְחֲצִי אָבֵר אַע"ג דְהָוֵי רֹבֵב לָא מְהֵנִי רַק הִכְרַעַת הָרֹבֵב צְרִיף לְהִיּוֹת בְּאַבְרָ שְׁלָם.

וְרַחוּק לְזוּמַר דְפְשִׁיטָא לַגְמ' דְגַם חֲצִי אָבֵר מְהֵנִי לְהַשְׁלִים לְרֹב וְקכ"ה לָאו דְוָקָא דְמַנ"ל לְזוּמַר הָכִי: שֵׁם עוֹלִין לְמַנְיָן קכ"ה זִיל בְּתַר רַבָּא דְאִינְשֵׁי. מִשְׁמַע כַּמ"ש רש"י דב' דְבָרִים קמ"ל.

חֲזָא דַקכ"ה הָוֵי רֹבֵב אַע"ג דְהִי בּו רפ"א אָבֵרִים. וְתוּ דְגַם הָנִי אָבֵרִים הִיִּתְרִים נְחֻשְׁבִין בְּכָלֵל הַקכ"ה.

מִיָּהוּ קָשָׁה דְאָמַר רַבָּא וְכַוְלָן אֵין מְטָמָאִים בְּאֵהֵל וְכִינּוּן דְאֵין מְטָמָאִין בְּאֵהֵל מְסַתְּבָרָא דְאֵינָם נְחֻשְׁבִין בְּכָלֵל הַקכ"ה. וְאַפִּי' גִּימָא דְרַבָּא קָאִי דְוָקָא אֵהֵנִי דִיִּתְרִין בְּאֵשָׁה מ"מ הָא רש"י חוֹשֵׁב הָנִי ה' שְׂבָאֵשָׁה בְּתוֹף הַרפ"א וּמ"מ כ' דְהִיִּתְרִין נְחֻשְׁבִין בְּכָלֵל הַקכ"ה וְצ"ע.

וְהֶרֶמְב"ם (פ"ב מְטוֹמָאֹת מַת) לָא כ' בְּהִדְיָא דְהִיִּתְרִין נְחֻשְׁבִין בְּכָלֵל הַקכ"ה ע"ש. וְגַם כ' הֶרֶמְב"ם שֵׁם דְאֵצְבַע יִתְרַת שְׂיִישׁ בּו צְפוֹרָן וְנִסְפָּרַת ע"ג הִיָּד עוֹלָה לְמַנְיָן ע"ש דְמִשְׁמַעוֹת דְבָרָיו דְבִישׁ בּו יוֹתְרַת פְּאֵלָה הֶרֶבָּה צְרִיף לְהִיּוֹת יוֹתַר מַקכ"ה לְמַנְיָן רֹבֵב.

נִזְהָ תְמוּהָ מַנ"ל הָא וְצ"ע ג' לְפָרֵשׁ דְבָרָיו. וּמִהִתִּימָא עַל הַכ"מ שְׂלֵא הֶרְגִישׁ בְּזוּהָ: ע"ב בַּגְמ' אר"ל גְּבוּהָ לָא יִשְׂאָ גְבוּהִית כו'.

נִרְאָה דְמִיִּירִי בְכֹהֵן שְׂיִהִי בְנִיּוֹ פְשָׁרִים לְעַבּוּדָּה: בְּתוֹס' ד"ה הִנִּיחָא לְמ"ד צְרִיף לְפָרַט כו' דְלָאו לְעַנְיָן דִּינָא אֲתִשִּׁיל כו'. מִשְׁמַע מְדַבְרֵיהֶם דְאֵלוּ הָוֵי אִיתְשִׁיל לְעַנְיָן גְּבִיּוֹת פְּתוּבָה הִי בְּכָלֵל הַלְכָתָא כר"נ בְּדִינֵי.

וְלַע"ד צ"ע בְּזוּהָ פִינּוּן דְכָל הַסְּפָק אֵי מְהֵנִי הִפְרָה בַּכַּה"ג ה"ז לְעַנְיָן אִיסוּרָא רַק דְמִמִּילָא נ"מ לְדִינֵי. וְדוּקָא בְּפִלּוּגְתָא דְהוּא עֲצָמוּ בְּדִינֵי וְכַמוֹ כֵּן בְּאִיסוּרָא פְּגוּן בַּס' אֵי הָוֵי סְמָנֵי גְדוּלוֹת וּנ"מ אֵי בַר שְׁלִיחוֹת הוּא לְמַמוֹנָא וְאֵי בַר קִידוּשִׁין הוּא לְאִיסוּרָא.

בַּכַּה"ג שְׂיִיף לְדוּן אֵי אִיתְשִׁיל לְעַנְיָן מְמוֹנָא אוּ לְעַנְיָן אִיסוּרָא. אָבֵל בַּכַּה"ג דְכָל הַסְּפָק לְעַנְיָן הִיִּתְרַת נִדְרָא הִלָּא מִילְתָּא דְאִיסוּרָא הוּא אַפִּי' אֵי אִיתְשִׁיל לְמַמוֹנָא הִי נִרְאָה דְהִלְכָה כו' שְׁשֵׁת וְצ"ע בְּכָלֵל הַזֶּה: פְּרָק שְׁמִינֵי דָף מו ע"ב בַּגְמ' תֵּנָן כו' הָא נְמִי תֵּנִינָא יִצָּא רֹבֵב רִאשׁוֹ כו' מִשְׁתַּצָּא פְּדַחְתּוּ תִיּוּבְתָא דְשְׁמוּאֵל תִּיּוּבְתָא, וְתְמוּהָ לְזוּמַר דְאִשְׁתְּמִיט לְשְׁמוּאֵל הַמְשָׁנָה.

וְאַפְשָׁר לְזוּמַר דְבְּאֵמַת תְּמוּהָ לְשׁוֹן הַגְמ' הָא נְמִי תֵּנִינָא הִלָּא לר"ל דְאָמַר בְּתַר הָכִי דְלִנְחָלָה לָא מְהֵנִי פְּדַחַת א"כ הָכָא פֶּל רִאשׁוֹ דְוָקָא וְלֹא סְגִי בְּרֹבֵב. א"כ ע"כ הַנְּצָרָה לְמִיִּתְנֵי הָכָא דְרִאשׁוֹ סְגִי.

דאי הוי סמיך אהד משנה דנדה דשם פדחת נמי מהני הו"א דלנחלה נמי מהני פדחת ולקחי קמ"ל דראשו מהני ולא פדחת. ולכן י"ל דהגמ' דאמרו תיובתא משום דס"ל כר' יוחנן דפדחת נמי מהני לנחלה דקי"ל הכי.

אבל שמואל בעצמו מצי סבר כר"ל דבנחלה לא מהני פדחת ולא הוי תיובתא פנ"ל. וכעין זה כ' הלח"מ (פ"ב מה' נחלות) ע"ש: ולפמ"ש תוס' ד"ה תיובתא בשם הר"ח **התוס' בנדה (כ"ט).

(הניחו בקושיא פ"א ר"ח ה"ל משום דא"כ מ"ט איתותב שמואל הכא אף יותר נראה דהר"ח ס"ל כשיטת הטוש"ע (סי' ש"ה) דבן ח' שיעצא ראשו מת גם לדין דלא קי"ל כשמואל אינו פוטר. א"כ אין ראי' לשמואל מדר' יוסי דמייברי במקותה.

ועי' בסדרי טהרה (סי' קצ"ד ס"ק כ"ג) באריכות: ** דפי' הך דר' יוסי בנדה שיעצאו לחיים שיהי' בר קנימא והיינו פדשמואל א"כ י"ל דשמואל פסק כר"י והגמ' קאמר תיובתא מפת סתם משנה דהכא ושמואל פוסק פייחידאי: שם כ"מ לאתויי מאי כו'.

קשה לי אמאי לא אמרו לאתויי בבהמה דתנן יצא ראשו משמע לכאורה כל הראש. וקמ"ל ר"ל דה"ה פדחת אע"ג דבהמה לא חשוב פרצוף פנים דילה.

ודחוק לומר דס"ל לגמ' דפדחת לא מהני. בבהמה.

(כמו שנסתפק בזה התב"ש (סי' י"ד). וע"ש בפרישה ובט"ז ונש"ף דפשיטא להו דגם בבהמה מהני פדחת): שם לאתויי הא דת"ר גיורת כו' וקשה מאי קמ"ל הא במשנה דנדה דיצא פדרכו משיצא רוב ראשו כו' דהוי לינדה כדפרש"י דמונין ימי טומאה וטהרה מציאות פדחתו אע"ג דחזר ושהה ק' יום.

ומשמע נודאי דתו אין מונין ימי טומאה ביציאה שני' דכל הגוף. א"כ ממילא ה"ה והוא הטעם בגיורת ולכן תמהני גם על התוס' שכ' דקמ"ל דלינדה אחרונה לא חשוב לינדה הא גם ביצא ראשו ונחזר זה הדין דלינדה אחרונה לא מונין לה.

ובס' צאן קדשים משמע קצת דס"ל דמונין גם ללינדה שני' ודבריו תמוהים בעיני. איברא דגם הרמב"ם ושו"ע קיצרו בזה הדין וכ' סתם דפדחתו פליד ולא ביצרו דאין מונין ימי טומאה ביציאת הנולד אח"כ.

וצ"ל משום דלא שכיח שישקה אח"כ ברחם קיצרו בדבר אבל בנודאי הדין ברור פן והנה מבואר בנדה דיצא ידו אע"ג דאינו פליד מ"מ מדרבנן טמאה לינדה ע"ש (ד' כ"ח). ויש להסתפק לפ"ז הכא ביציאת שאר הנולד אחר חזרת הראש הי' אפשר ג"כ דמדרבנן עכ"פ מונין ימי טומאה מלינדה שני' דלא גרע מציאות יד בעלמא דגזרו חכמים.

מיהו יש לחלק דאחר שפבר הוי פליד תו לא גזרו. וא"כ י"ל דהיינו דקמ"ל ר"ל כ"מ לאתויי דאפי' מדרבנן אין נותנין לגיורת ימי טומאה.

וה"ה ביציאת הנולד בישראלית אין מונין ימי טומאה מלינדה שני' אפי' מדרבנן. וממשנה דנדה אין ראי' על איסור דרבנן פנ"ל: שם בגמ' פיר זה הפרת פנים כו' עם החוטם כו'.

לְכַאוּרֵהֶנְרָאָה דִּלְפ"ז אִפִּי יֵצֵא רְבוּבוּ וְהֵרָאֵשׁ בְּפָנִים לָא חֲשִׁיב יְלוּד לְעֵינַן נִחְלָה. וְנ"מ גַּם לר"י דְמוּדָה דְהִפְרַת פְּדֻחַת מִיָּהָא בְּעֵינַן.

וּק"ק דְנִקְט ר"ל לְעֵיל בַּגְמ' פְּדֻחַת פּוֹטְרַת בְּכ"מ חוּץ מִנְחֻלָּה טְפִי הו"ל לְמִימַר דְאִפִּי רְבוּבוּ לָא מְהֵנִי לְנִחְלָה פְּשֵׁהֶפְנִים בְּפָנִים וצ"ע דְהֵרַמְב"ם וְהַפּוֹס' קִינְצָרוּ בְּזָה: בְּתוֹס' ד"ה לְאֶתוּנִי וּא"ת כו'. אִינִי מִבֵּין לְשׁוֹנָם דְהִיכּוּ נִזְכָּר בְּנִדָּה דְמֵהֵנִי פְּדֻחַת לְכָל הֵנִי מִיְלִי דְכְּתָבוּ הַתּוֹס' הֵתָם בֶּן יוֹם אֶחָד תָּנַן אֶבְל פְּדֻחַת מְנָלוּ.

וְאֶפְשָׁר פְּנוּנְתָם הִקְשׁוּת עַל לְשׁוֹן הַגְמ' דְאֶמְרוּ לְאֶתוּנִי פְּדֻחַתְנָן וְהו"ל לְמִימַר לְאֶתוּנִי לְכָל הֵנִי מִיְלִי. אֶבְל לְשׁוֹנָם לָא מִשְׁמַע הָכִי: דָּף מִז ע"א בַּגְמ' אר"פ דְאִיעֵבַר מַעֲכוּמ"כ כו'.

מַר בְּרִי דר"י אָמַר מִשְׁמִי דְרָבָא אִפִּי דְאִיעֵבַר מִיִּשְׂרָאֵל כו'. יֵשׁ לְעֵינַן אִי מוּדָה רָבָא לְדִינָא דר"פ.

דְלִכְאוּרָה י"ל דְכֵינּוּן דְלִבִּית אַבּוּתָם כְּתִי וּמִשְׁפַּחַת אָם לָא הָוִי מִשְׁפָּחָה. א"כ אע"ג דְזָה אִין לֹא אָב מִיִּשְׂרָאֵל מ"מ שֵׁם לֹוִי לִית עָלֵיו ע"י הָאָם.

ור"פ בע"כ הַנְּצָרָה לְחֻדֵּשׁ זֹו הַסְּבָרָא לְיִישָׁב דְבָרִי ר"א בַּר אֶהֱבָה. אֶבְל לְמַסְקָנָא דְרָבָא מִטַּעַם פְּטוּר רַחֵם תּוּ אִין לָנוּ לְחֻדֵּשׁ דְּנֻלְד הַבָּא מַעֲכוּמ"כ יְהִי נִקְרָא לֹוִי מִפְּחַ הָאָם שְׁהִיא לֹוִי וְנ"מ בְּזָה לְעֵינַן בֶּן אוֹ בֵּת שְׁיִלְדָה הַלּוּנִי מַעֲכוּמ"כ וְנֻלְד לְהֵם בְּכוֹר.

אִי דִינּוּ כְּבֵן לֹוִי וְלֹוִי דְפְטוּר מִפְּדִיּוֹן אוֹ לָא. וּמִיָּהוּ מִלְשׁוֹן הַגְמ' לְקַמּוּן בְּדַק לֹוִי רָבָא כו' מִשְׁמַע דְמוּדָה רָבָא לר"פ בְּזָה וְכֵן פְּסָקוּ הֵרַמְב"ם וְהַטּוּר וּש"ע פְּרָבָא וְכר"פ] וצ"ע: ע"ב בַּגְמ' שְׁהִירִי זָכָה אָבִיו בְּפְדִיּוֹנוֹ פִּרְש"י דְזָכָה הֵמָּוּן וְהוֹרִישׁוּ לְבָנָיו.

וּלְפ"ז אָם לָא הֵנִיחַ שׁוּם מְמוֹן יְהִי חֲטִיב לְפְדוּת א"ע. וְגַם לְשִׁיטַת רִש"י זֹו הוֹסִיף עוֹד הֵרָא"ש דְצָרִיף לְפְדוּת עכ"פ רַק מַעֲכָב לְעֵצְמוֹ הַמְמוֹן.

וְלֹוִי פִּרְש"י הִי נִרְאָה לְפָרֵשׁ הַכְּנוּנָה דְהָאָב פִּינּוּ דְהוּא פְּהֵן וְרַחֲמָנָא פְּטוּר לְכַהֲנִים וְלֹוִיִּם מִן הַפְּדִיּוֹן פְּטוּר. אע"ג דְהֵבֵן חָלָל אִינוּ פְּהֵן מ"מ הַפְּהֵן פְּטוּר.

רַק עַל הַבֵּן חָל חַיּוּב אִי מֵת אָב קוּדָם זְמַן פְּדִיּוֹן לְרַב חֲסִדָּא. וּבְזָה מוּבָן יוֹתֵר דְבָרִי הַתּוֹס' בְּזָה.

מִיָּהוּ לְשׁוֹן הַגְמ' זָכָה אָבִיו בְּפְדִיּוֹנוֹ מִשְׁמַע כִּפְרִש"י. דְלִפְנֵי הַנְּ"ל הַל"ל כְּבָר גְּפִטַר הָאָב מִפְּדִיּוֹנוֹ וצ"ע: בְּתוֹס' ד"ה רִאשׁוֹן לְנִחְלָה לָא כו'.

לְפִי הַתּוֹס' עֵינִקֵּר חֲסַר מִן הַסְּפָר דְאֶמְרִי וְיִלְדוּ לֹוִי בְּעֵינַן וְלָא מִיְתִי הַגּוֹ"שׁ כָּלָל. וְאֶפְשָׁר לְקַיָּים פִּרְש"י דע"כ הַלִּימּוּד מִנִּילְדוּ הוּא דְמִשְׁמַע דְנֻלְד מַעֲצָמוֹ לְאֶפּוֹקִי יוֹצֵא דוֹפֵן דְצָרִיף לְהִיּוֹת בְּמַעֲשֵׂה אָדָם.

וּא"כ י"ל דְזָה דוֹקָא בְּנֻלְד רִאשׁוֹן כְּדִהָא דא"א לְצֵאת מַעֲצָמוֹ דְרָף דוֹפֵן. אֶבְל אָם כְּבָר יֵצֵא וְלָד דְרָף דוֹפֵן שְׁנַעֲשֵׂה פְּתַח ע"י אָדָם.

יֻכַּל לְהִיּוֹת שְׁבַעֲיָבוּר שְׁנֵי יֵצֵא הַנֻּלְד מַעֲצָמוֹ דְרָף דוֹפֵן בְּמִקּוּם חֲתָף הֵרָאשׁוֹן וְלִהְכִי צָרִיכִין שֵׁם לְמַעַט מִדְּכִתִּי כִּי תִזְרִיעַ לְאֶפּוֹקִי יוֹצֵא דוֹפֵן אִפִּי מַעֲצָמוֹ כַּנְּ"ל מִיָּהוּ הֵרַמְב"ם בְּפִי

המשניות כתב דא"א שיצא דרף דופן ותתעבר אח"כ ע"ש: דף מח ע"א בגמ' אר"י זאת אומרת ב' יב"ש כו' ולקחו שדה בשותפות כו'.

אמר רבא מקדי נכסי דבר נש ערבין ב'. ויש לתמונה דנהי דלא יפרע מן הערב כשא"י לתפוע הלנה.

היינו אם פטור הלנה מן הדין. אבל היכא דהלנה משקר והערב יודע שהלנה משקר מפני שפוס' דחייב הערב שע"ז הי' ערב אם לא ירצה הלנה לשלם ובזה שפוס' שאינו זה הוב"ש בשקר הוי פאינו רוצה לפרוע כה"ג שפיר חייב הערב.

ולכן נלע"ד דרבא דוחה רק ראיות ר' ירמ' דהכא בבכור לא מתנרץ בהה"ד דר"י. דהכא פינו דבאמת אין הבנים יודעין ופטורין מן הדין כה"ג שפיר אין הערב חייב אבל התם בשני יב"ש ל"ש סברת רבא.

רק דזאת אומרת אדחי. וממילא י"ל דרבא פליג נמי אדינא דר"י.

דבאמת אין סברת ר"י מוכרחת. דנהי דכל אחד יש לו חלק בשדה זו מ"מ פינו דסוף סוף ע"י גביותו יפסידו שניהם ויכול כל אחד לעכבו מלגבות.

רק דר"י הכריח הדין מפת המשנה ורבא דוחה ראיותו ופליג עליו. או אפשר דמודה לדינא.

אבל עכ"פ טעם רבא לא קאי רק אבכור דהכא פנ"ל. ובח"מ (סי' מ"ט) הובא זה הדין דשדה מטעם דנכסוהו ערבין.

ותמוה בעיני רק הדין יוכל להיות אמת מטעם שכתבתי. והנה הש"ך שם הוסיף דאפי' ב' יב"ש א' לנה וא' נעשה ערב פינו דא"י לתפוע את הלנה א"י לתפוע את הערב.

ובתומים תמה עליו שהרי כל שערב מודה שהלנה חייב והלנה כופר בשקר צריף הערב לשלם וא"כ ה"נ חייב ע"ש. ולע"ד הדין עם הש"ך מטעם אחר.

דכיון דבאמת יכול לתפוע מטעם ממ"נ לכל אחד מהם מטעם או אמה הלנה או הערב. א"כ פשיטא דצריף באמת לגבות מן הלנה שהלנה באמת ולא מן הערב להפסידו בחנם.

וא"כ שפיר תו כל אחד מדחה ואומר פלוני לנה באמת ולך אליו וכמו כן השני אומר כן ודו"ק. אבל בעיקר הדין דקנו שדה בשותפות לא מתישב הטעם דנכסוהו ערבין פינו דהלנה חייב באמת רק משקר כמ"ש לעיל.

רק הדין אמת מפת הסברא כמ"ש לעיל לרבא: מיהו בדין השני דר' ירמ' בלקח יב"ש שדה מיב"ש שני בזה פסק ג"כ בש"ע דלא כר"י. ולמ"ש אין זה מוכרח דמן הסברא אפי' בלי ראי' מן המשנה נראין דברי ר"י פינו דהלוקח יודע שהמוכר חייב לו באמת הקרקע משועבדת לו וכיון דטעם דרבא דאין גובין מערב תחלה לא שייף הכא א"כ נהי דמן המשנה אין הוכחה אפשר דהדין אמת.

ושוב ראיתי במהרי"ט אלגזי שמביא ד' הה"מ שפראה מדבריו דהדין השני דר' ירמ' אמת. והקשה עליו דב' הדינים מתלי זה בזה.

ולפמ"ש נְכוּנִים ד' ה"ה"מ: שם בגמ' דכו"ע כו' ודכ"ע אית להו דר"פ כו'. וינש לעינין לרב ושמואל דאמרו מלנה ע"פ אין גובה גם מן היורשין איהו יפרנסו משנה זו.

והגם די"ל דפליגי ר"מ ור"י במלנה הכ' בתורה אי הוי ככתובה בשטר ולכ"ע יורשין נינהו. מ"מ למה מודה ר"מ עד שלא חלקו פינו דלדידי' כמלנה ע"פ הוי ואינו גובה מן היורשין.

ואפשר לומר דבאמת לרו"ש דשעבודא ל"ד ולהכי מלנה ע"פ אינו גובה מן היורשין ומ"מ בשטר דתיקנו חכמים דגובה מ"מ מלקוחות לא תיקנו משום פסידא דלקוחות. רק משום דאית לי' קלא טפי והו"ל ליהנהר מלקנות.

ולא בנזקין אע"ג דאית להו ג"כ קלא כמ"ש התוס' ב"ק (י"ד:) ועי' בשעה"מ (פי"ט מה' מלנה ולנה) מ"ש בבבאור דבריהם] א"כ י"ל דאפי' אי מלנה הכ' בתורה ככתובה בשטר היינו לענין לגבות מן היורשין.

אבל מלקוחות אין גובין משום פסידא דלענין זה לא מהני כתובה בתורה רק להיות שעבודא דאורייתא הואיל וכתובה בתורה. אבל מ"מ מלקוחות לא גבה.

פינו דליכא נע"ד ולא עדיף מנזקין] והשתא י"ל דלכ"ע ככתובה בשטר לענין יורשין ופליגי ר"מ ור"י אי יורשין הן או לקוחות פנ"ל: ע"ב בגמ' חמש ולא חצי חמש. לכאורה קשה א"כ לפליגי בכל בכור פשהאב אין לו רק ב' או ג' סלעים.

והי' אפשר לומר דהא קי"ל דכהן מצי אמר לדידי שנה. א"כ פשהאב חייב לפדותו רק שישפטר עצמו מכח דאין לו ה' סלעים הלא יוכל ליתן לפהו שנה פסר מן הב' סלעים שיש לו ויקבלם בעד חמש בטענת לדידי שנה.

רק הכא דעל גברא ליכא חיובא רק על הנכסים וכיון דלא נשאר חמש פדי פדיון א"י לחייב הבנים שיתנם ע"י שייאמר הפהו לדידי שנה פינו דעתה שאינם שוין ליכא חיוב פלל. משא"כ אב המחויב צריך לחפש עצות לקיים המצנה והרי יכול לקיים ע"י שייאמר הפהו לדידי שנה כו'.

ומיהו תוס' הקשו בלא"ה הלא יכול ליתן לעשרה פהנים בזא"ז רק דשאני הכא דלא נשתעבד רק בחצי חמש א"כ א"ש ג"כ קושא הנ"ל. מיהו קשה על תי' התוס' דהא הכא הספק אי יורשין או לקוחות ואי יורשין הם משועבדים פל החמש והשתא דהדין מספק חולקין א"כ לגבי חיוב החצי תלינו דיוורשין הן דלהכי חולקין לצאת ידי החשש שמא יורשין הם וא"כ מה בקב דלא חצי חמש הלא אי יורשין הם משתעבד פל החמש.

ושפיר יוכל ליתן מחצה אי נשתעבדו פל החמשה פמו שיוכל ליתן לכמה פהנים בזאח"ז וצ"ע: דף מט ע"א בגמ' ור"ע מספקא לי' כו' שתי פתובים כו'. אע"ג דהכא איכא גז"ש מ"מ הא גם בערכין איכא הך גז"ש ומ"מ כ' קרא להכי הוי שתי פתובים שלא ללמוד אפילו בגז"ש אבל בעלמא י"ל דבמקום גז"ש גמרינו אפי' משתי פתובים פנ"ל (וכ"מ בחק נתן בזבחים) נ"ז.

.)

ע"ש מ"ש ב"ש הפרישות בביאור פלוגתא דרע"ק [ורבנן הקא] ודברי מהרי"ט אלגאזי
פאן תמוהים בעיני: שם אר"א הפל מודין לענגן אבילות כו'. ק"ק למאי נ"מ הלא הלכה
פחכמים גם בבכור.

וי"ל דבאמת י"ל דהקא בבכור גזיה"כ היא דהא אפי' פלו חדשיו דינו אחר ל' כמ"ש
התוס' [וקא דאמר רשב"ג שיקא ל' יום אינו נפל מבכור עי' בתוס' ב"ק (י"א:)] מ"ש בזה
אבל לענגן נפל אפשר דגם לת"ק יום ל' פלאחריו כמו בן שמונה בבמה דתחילת שמונה
יוצאת מכלל נפל.

וא"כ י"ל דלכן אר"א דאדרבא אפי' לר"ע מ"מ פיון דלענגן נפל הוי ספק א"כ באבילות
אזלינו לקולא. מיהו לפ"ז לשון דאמר שמואל הלכה פדברי המיקל באבל לא א"ש דהו"ל
למימר ספק אבילות לקולא ויש ליישב: בתוס' ד"ה לאחר ל' כו' דלא מבכרין שחיינו
על כל מילה.

וי"ל דלא שייך שחיינו דלעולם כל איש ישראל יש בו ברית מילה תמיד כמ"ש במדרש
שש אנכי על אמרתך שאמרו דוד פשראה עצמו בבית המרחץ בלי מצוה רק מצנת מילה
שבבשרו ע"ש א"כ לא שייך שחיינו.

גם באב המל את בנו פיון דהמילה בבנו קבועה תמיד כמ"ש בשו"ת מהר"ח או"ז דמצנת
מילה אינו העשפי' אלא שהמילה חתומה בבשרו ע"ש: דף נא ע"א בגמ' יצאו עבדים
שהוקשו לקרקעות. לכאורה קשה מה בכך שהוקשו מ"מ הוי כעין הפרט דמטלטלי גינהו.

אף נראה דבאמת אין טעם התורה משום דמטלטל דזה רק רמז למעט מידי דאינו מטלטל
דהיינו קרקע. אבל טעם התורה דקרקע אין פודין בו וכיון דעבד הוקש לקרקע גם בו
אין פודין כנ"ל: ע"ב בגמ' מה להלן יורשים חייבין פרש"י דהאשה שהביאה חטאתה
בביאו יורשין עולתה.

וזה דוקא למ"ד שעבודא דאורייתא. אבל למ"ד לאו דאורייתא מיידי דוקא בהפרישותו
מחיים.

ותו קשה לי מה דמיונו להתם דחייבה תורה להביא קרבן. אבל הקא עיקר המצוה שלא
יראה ריקם וזה פבר עבר.

ונהי דיש לו תשלומין כל ימי החג מ"מ לאו חיוב דנכסים שייך בזה כמו ביולדת. והנה
הרמב"ם (פ"א מה' חגיגה) כתב המפריש עולת ראיתו ומת היורשין חייבין להביאה.

משמע דוקא בהפריש. והלח"מ שם תמה עליו דהא גבי יולדת כתב אפי' לא הפרישותו
מחיים דס"ל שעבודא דאורייתא.

ולמ"ש א"ש. אף איך יפרנס סוגיא דהקא.

והלח"מ הניח בצ"ע. ולע"ד נראה דהרמב"ם לא גרס בגמ' פלל האי סיומא מה להלן.

רק סתם ולא יראה פני ריקם וכוננת הגמ' כמו התם דעיקר מצוה להביאו בעת ראיתו
פנים ומ"מ יש לו תשלומין ומחויב להביא תוף ימי החג אע"ג דכבר ראה ולא הביא.

ה"ה הקא אע"ג דהמאצנה ביום ל' וכבר מת הבן מ"מ עדיין החיוב לפדות: ערכין פָּרַק ראשון.

דף ב ע"א במשנה טומטום כו'. נראה דאפי' נתקרא אח"כ ונמצא זכר או נקיבה מ"מ פיון דבשעת הגדר לא הי' מבנרר לא חל הערה.

ועי' מ"ש לקמן ד':] ומ"מ כה"ג בדמי טומטום עלי פיון דיש לו שומת דמים כמו שהיא בשעת הגדר אזלינן ונותן דמי טומטום שלא נתקרא: שם במשנה חרש כו' וקשה כמ"ש התוס' דהא איתא בב"ק חרשו נותן לו דמי כולו משמע דלא שנה פלום.

ונראה דהקא דנוהג גם בעבדים. ועבד בנדאי שנה אפי' חרש להשתמש בו כמו עם בהמה. רק בישראל דאסור לרדות בו בפרה לא שנה פלום ובב"ק בישראל מיירי. אבל עבד שפיר יש לו שומת דמים אפי' חרש, ותו פיון דקיי"ל די"ל לעבד עשה עמי ואיני זנף א"כ נדאי שנה עכ"פ קצת.

ותו דיוכל למוכרו לקנס א"כ שנה מידי משא"כ בישראל פנ"ל. ומ"ש התוס' ד"ה לאתויי דקאי גם אעבדים ונדחקו בזה דהא יכול למכרו לקנס.

אינו מוכרח כלל דהרבותא דמננול ומכ"ש מצי קאי אישראל ולא אעבד: בגמ' הפל מעריכין לאתויי מןפלא סמוך לאיש. יש לעיין אי שותפים מעריכים לומר ערה פלוני עלינו כמו שמביאים קרבן א' בשותפות או דכיון דכתיב איש כי יפליא דוקא יחיד וכ"מ מדלא אמר לאתויי שותפין וצ"ע: שם בגמ' קרבנו כו' פרש"י תלתא קרבנו פתיבי וכ' תוס' שפא על ראשו דכתי' כו' כמו קרבנו.

נראה פונתם פיון דכתי' אם עז קרבנו כו' וסמוך ידו על ראשו הוי כמו שהי' פתוב על ראש קרבנו פנ"ל. וכ"מ במנחות (צ"ג): בתוס' ד"ה קרבנו כו' וא"ת ליליף מהקא לכל התורה דאין שליחו פמותו כו'.

ויש ליישב דשאני סמיכה דהוי דבר שבגופו שפיר א"י לעשות ע"י שליח פיון דידו בעינן כמו וקשרתם לאות על ידו. משא"כ מידי דלאו בגופו שפיר שיקף שליחות: ע"ב ברש"י מי שחציו עבד כו' אבל עבד גמור פטור דכתי' פני האדון מי שאין לו אלא אדון אחד.

ותמוה דהא להאי דרשא אפי' חציו עבד פטור. ונהי דלמשנה אחרונה שפיר חייב הואיל וכופין אותו לשחרר אין לו רק אדון א' כדלקמן.

אבל עכ"פ עבד גמור למה לי דרשא דאדון א' בלא"ה עבד פאשה ופטור בראי' **כדאי' בחגיג' (ד'.) אכן בירושלמי שם מבואר דכרי רש"י פאן ומ"ש המגי' במל"מ (פ"י מה' מלכים ה' ז') דלמ"א דח"ע וחב"ח חייב ע"כ קרא אתי למעט עבד ליתא דמה"ת קונדם התקנה שפיר י"ל דאתא קרא למעט ח"ע וחב"ח.

דמאי דחייב למ"א תקנתא דרבנן הוא וז"ב: ** ואפשר לומר בדוחק דגם למאן דפליג ארבינא דחציו עבד חייב אפי' למשנה ראשונה מ"מ שפיר דורש האדון למעט עבד גמור דמהא דדינו פאשה י"ל דהקא דכתי' זכורף למעט נקבה.

ומצד דזמן גרמא לא נפטררה דהוי כמו בהקהל דנשי' חייבו' להכי צריף זכורה א"כ י"ל
דדוקא נקבה ממעט דלית לה זכרות. אבל עבד שפיר הוי בכלל זכורה.

בפרט לפי הזנהר זכורה פי' הנזמול א"כ. גם עבד נזמול להכי צריף למעטו מן האדון
כנ"ל: דף ג ע"א בגמ' למעוטי קטן מפרת ותמוה כמ"ש התוס' דלמה לי קרא.

ויש לפרש דבנטמא פשהו קטן אפי' נכנס למקדש בגדלותו בעודנו טמא פטור מפרת
מגזה"כ דכשהטומאה הי' בקטנותו פטור. וכן הביא השטמ"ק בשם י"מ: שם בגמ' שאינו
בקי בנגעים כו'.

פרש"י ותוס' דהיינו ע"פ הבקי שאומר לו טהור ומטהר. ופשטא דסוגיא לא משמע הכי
דא"כ אפי' שוטה נמי פדמפונש בתו"כ.

ומ"ש תוס' דשוטה לאו דוקא דחוק גדול. וגם מאיזה טעם יצטרף להיות מסברי לי' וסבר
כיון דטהרתו ע"פ הבקי אלא נראה דאפי' הוא עצמו כל היכי דמסברי לי' וסבר פשר
לראות הנגע ואם לא ידע דין נגע זו ודאי לא ידין בו.

וכמו בכל דיני ממונות דמסברי לי' וסבר חשוב דין. והא דאמרינן דמי שאינו בקי בהם
ובשמותיהן לא יראה.

היינו שאינו בקי גם אי מסברי לי'. וכן נראה דעת הרמב"ם (בפ"א מטומאת צרעת) דכ'
שיהי' בקי בהם פשולמדין אותו ע"ש.

וא"כ מ"ש (בפ"ט שם) דכשרואה בעצמו צריף להיות בקי כו' י"ל פוננתו ג"כ שיהי' בקי
אם יגמרנו רבו כנ"ל דלא כמ"ש הכ"מ שם ע"ש היטב: ע"כ בגמ' קמ"ל דלא מעכבי
פדתנן כו'. אע"ג דמהתם אין ראי' דכיון דראוי להניח גם של יד שפיר לא מעכבי היכא
דאינו ראוי לשל יד שפיר אימעוט מהקישא.

מ"מ נראה סברת הגמ' דכיון דשלא בעידן עבודה בר של יד הוא שפיר חשוב ראוי. ולכן
אפי' בעידן עבודה לא מעכב של יד על של ראש ולכן במי שאין לו יד פלל אפשר דפטור
גם בשל ראש.

ועמ"ש בחי' מנחות (ל"ז.) דלא משמע פן בפוסקים.

וכ"מ בשאג"א (סי' ל"ז) דחייב בש"ר: דף ד ע"א בגמ' אלא מעתה גבי איל אנשם וכו'.
נקשה דהא רק ס"ד הוי הכי אבל באמת תני וכהנים חייבין א"כ ליתא לכלל זה.

וצ"ל פוננת הקושיא דא"כ הו"ל לאשמעינן נמי תנא דאיל אנשם נוהג בכהנים: שם בגמ'
נהעמיד ונהעריף כו'. ותמוה כמ"ש תוס' דהף ונהעמיד ונהעריף על המעריף קאי לא על
הנעריף.

ובתוס' הוסיפו עוד להקשות דא"כ עכ"פ מעריף נמי ליפטור אם הוא גוסס ובאמת גוסס
מעריף ע"ש. איברא דרש"י בחומש פי' ג"כ על הנעריף אבל פשטא דקרא לא משמע
הכי.

ונראה ליישב דסתם ערכין מייירי פשמעריף עצמו ואמר ערפי עלי. הגם דכתי' ג"כ
בתורה מן חונדש.

מ"מ עיקר הפְּרִשָּׁה איש כּי יפְּלִיא בְּעֶרְכָּהּ הוּא בְּעֶרְךָ נִפְשׁוּ בְּעֶצְמוֹ וּלפ"ז נִמְצָא דְוַהֲעֵמִיד וְהִעֲרִיף קָאֵי ע"ז שְׁהוּא הַמְעֲרִיף. וְהַנְּעֲרָף.

וּמְמִילָא מְסַבְּרָא אוּקְמִי חֲכָמִים דְּרִשָּׂא דְבַעֲי הַעֲמָדָה לְאַפּוּקִי גּוּסָס זֶה קָאֵי עַל הַנְּעֲרָף. דְּבִזָּה יֵשׁ סְבָרָא דְּגוּסָס לְאוּ בְּר דְּמִים הוּא וְלִית לִי עֶרְףָּ.

אַבְל הַמְעֲרִיף לְמָה יִמְעַט קָרָא גּוּסָס הָא בְּר נּוֹדֵר וְנוֹדֵב הוּא כּוּנ"ל. וּבִזָּה יֵשׁ לִינִישָׁב ג"כ לְשׁוֹן הַרְמַב"ם (פ"א מ'ה' עֶרְכִּין) דִּיְהִיב טַעְמָא לְגוּסָס דְּאִין לוּ עֶרְףָּ וְלֹא דְּמִים כּוּ הוּא כְּמַת ע"ש, וְהַגְּמ' מְמַעַט מְקָרָא.

רַק דְּעִיקָר הַטַּעַם דְּמוֹקְמִינֵן הַמְיַעוּט עַל הַנְּעֲרָף מִשׁוּם דְּגוּסָס לְאוּ בְּר דְּמִים הוּא כּוּנ"ל: שְׁם בַּגְמ' אֶחָד שְׁהִעֲרִיף מֵאַה מִנִּין כּוּ. קֶשֶׁה מַה ס"ד לְחַלֵּק בֵּין אֶחָד לְמֵאַה.

[ועמ"ש בְּתוֹס' וּבשִׁטמ"ק]. וְהִי אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דַּס"ד דְּהִעֲרִיף מֵאַה יְהִי חֲשָׁבוֹן אַחַר כְּמוֹ בְּדָמִי פְּלוּנִי עָלֵי דְשָׁמִין אוֹתוֹ.

דְּנִרְאָה אִם יֵאמֵר דְּמִי עֲשָׂרָה אֵלּוּ עָלֵי שְׁמִין כְּמָה שְׁוִין לְמַפְּוֹר עֲשָׂרָה בְּיַחַד וְאִין הַמְקַח כְּמוֹ עֲשָׂרָה יַחֲדִים דְּהַרְבֵּה נִמְכָּרִין בְּזוּל טָפִי. וְנִימָא דְּבַעֲרָף ג"כ יְהִי בְּמֵאַה חֲשָׁבוֹן קָטָן לְפִי חֲשָׁבוֹן מֵאֵלּוּ הִי עֲשָׂרָה עֶרְכִּים קמ"ל דְּמֵאַה כְּאַחַד דְּחוֹשְׁבִין כְּעֲשָׂרָה עֶרְכִּים כ"א כָּל שִׁיעוֹר עֶרְכּוֹ שְׁנַתְּנָה הַתּוֹרָה.

אַף לְשׁוֹן הַבְּרִייתָא מִנִּין מִשְׁמַע מִנִּין דְּחַל הַעֲרָף וּצ"ע. וְהִנֵּה הַרְמַב"ם כ' בְּאַמֵּר עֶרְףָּ אֵלּוּ עָלֵי הוּי עֶרְףָּ א' לְעַנְנֵי הַשֶּׁג יָד דָּאִם אִין לוּ רַק שְׁקַל נְכֻטֵּר מְכַל הַעֲרָףָּ.

כֵּן מִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹנוֹ (פ"א מ'ה' ע' ה' י"ח) ע"ש. הַגַּם דְּהַלַּח"מ שְׁם לֹא כְּתִב כֵּן.

וצ"ע מִנִּין לוּ זֶה דְּלֹא הוּי כְּמוֹ שְׁנֵי עֶרְפֵי עָלֵי כּוּ דְּנוֹתָן ב' עֶרְכִּין. וְאַפְשָׁר דִּישׁ אִיזָה תּוֹסְפָתָא מִזָּה (כֵּן הוּא בְּתוֹסְפָתָא פ"ב) וְהַכ"מ לֹא הִעִיר בְּזָה כְּלוּם.

וְאַפְשָׁר דְּהַרְמַב"ם הִבִּין דְּזָה עִיקָר הַרְבּוּתָא דְּבְרִייתָא א' שְׁהִעֲרִיף מֵאַה מִנִּין דְּהוּי עֶרְףָּ אֶחָד כְּמוֹ הַעֲרִיף א' דְּאִין חִילּוּק בֵּין אֶחָד לְמֵאַה דְּהוּי עֶרְףָּ א' לְעַנְנֵי הַשֶּׁג יָד דַּאֵל"כ לְמָה לִי קָרָא כּוּנ"ש: ע"ב בַּגְמ' וְהִי עֶרְכָּה לְרַבּוּת טוֹמְטוּם וְאַנְדְּרוּגִינוּס לְדְמִים הִי נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּהוּי מִיַּעוּט דְּנֻקָא עֶרְכָּה תְּלִיא בְּזָכֵר וְנִקְבָּה וְלֹא טוֹמְטוּם אַבְל בְּדְמִים אִפִּי טוֹמְטוּם.

וְנִקְט לְרַבּוּת לְעַנְנֵי הַדִּין נִתְרַבֵּי דְמִים גְּבִי טוֹמְטוּם. אַבְל בְּקָרָא מִיַּעוּט הוּא עֶרְכָּה הַזָּכֵר כּוּ אַבְל דְּמִים לְאוּ דְּנֻקָא זָכֵר רַק אִפִּי טוֹמְטוּם.

וְרַש"י פִּי דְּעֶרְכָּה מְרַבָּה טוֹמְטוּם וְאִם אִינוּ עַנְנֵי לְעֶרְכִין דְּבַעֲינֵן זָכֵר וְדַאי מוֹקְמִינֵן לְדְמִים. וְזֶה דְּחוּסָק: שְׁם בַּגְמ' הַזָּכֵר זָכֵר וְלֹא טוֹמְטוּם.

הִי נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּהַזָּכֵר מְנוֹתָר פִּינּוֹן דְּכ' אַח"כ וְאִם נִקְבָּה א"כ הו"ל לְמִיקְתָּב סְתָם וְהִי עֶרְכָּה מִבֵּן כ' כּוּ דְּמִמִּילָא מִשְׁמַע דְּבִזָּכֵר מִיָּרִי. רַק הַזָּכֵר בָּא לְמַעַט טוֹמְטוּם.

וְהַמְיַעוּט גְּבִי נִקְבָּה מִכַּח הִיא דְּכ' נִקְבָּה הִיא לְמַעַט טוֹמְטוּם מִעֶרְףָּ נִקְבָּה (וּכ"מ בְּתו"כ וּבְשִׁבְתָּה קל"ו:) אַכּוּן בְּנִדָּה (כ"ח:) מִשְׁמַע דְּמִמְעַט מְדַכְתִּי וְאִם נִקְבָּה. וְכֵן פִּרְש"י שְׁם וּבְשִׁבְתָּה].

אף מלשון רש"י במשנה משמע דכיון דזכר ונקבה פתיבי ממילא אימעות טומטום ע"ש וצ"ע (וכ"מ בנדה (כ"ח):) דמיתורא ממעט. וכן פרש"י שם הזכר ה"א דריש ואם נקבה אם קדריש.

וכ"כ התוס' שם ובשבת ע"ש: שם יכול לא יהי בערף איש כו'. וקשה דע"ז למה לי קרא בלא"ה מסבא אינו מחויב רק ערף הפחות והיכי הני ס"ד לחייב בערף איש].

וי"ל דאפי' נקבע אח"כ והוא זכר מ"מ פיון דבשעת ערף טומטום הוא. ממעט לי קרא מערף זכר: שם בגמ' לא יהא אלא דמי דיקלא כו'.

וקשה דאפשר אין ה"נ לולי הרבוי מערף הו"א דליכא שום דמי עלי רק באדם דאיתא בערכין אבל בדיקלא וכדומה לא. נהי דיכול להקדיש הדיקלא והשדה אבל דמי דיקלא ושדה עלי לא.

ואפשר הקושא דא"כ למה נקיט התנא טומטום ליתני לרבנות דיקלא ושדה בדמים. מיהו אפשר נמי דפשיטא להגמ' דאין לחלק בין קנושת הדבר או דמי אותו דבר.

וכיון דשדה בר הקדש הוא פדמפרש בקרא ה"ה דמי שדה. דלכאורה מוכרחין לומר פן דאל"כ מה מקשה הגמ' בתר הכי מהא דחמור ופרה.

הלא יש לחלק בין מקדיש ראש חמור ופרה בעצמו או דמי ראש חמור ופרה. דנדר בערף דמקיש דמים לערכין היינו דמי פלוני עלי.

אבל במקדיש גוף ראש חמור ופרה לא. אלא משמע דסברת הגמ' דאין נ"מ בזה דכל נדר מקיש הפתוב לערכין.

ומ"מ היא גופי' קשה מנ"ל להגמ' הא שפיר יש לחלק פן. וברמב"ם כ' (פ"ה מה ערכין) גבי חמור ופרה דמי ראש חמור עלי ע"ש.

וצ"ע אי בדיקא נקיט פן: דף ה ע"א בגמ' אדם יודע שאין ערף לפחות מכן חונדש כו'. צ"ע אם אמר ערף זה הנלד ולא ידע אי פחות מכן חונדש הוא דלא שייך אדם יודע אפשר דמודה ר"מ ותוס' כ' אפי' אינו יודע [שאין ערף לפחות מב"ח] ודבריהם א"י להלום דהא משמע בגמ' עיקר הטעם משום אדם יודע והני פאומדנא דמוכח שנתפנין לשם דמים.

וממילא ל"ק פלל מה שהקשו מהמתפנין לומר תרומה ואמר מעשר דשם ליכא הוכחה והני דברים שפלב. והנה מפל הני מימרות דרב מוכח דס"ל כר"מ והי' צריך להיות הלכה כר"מ והרמב"ם פוסק פתקמים: ע"ב בגמ' אמר רבא הלכת' דר"מ מסתברא.

וכן פסק הרמב"ם בה ערכין (פ"א. וע"ש בראב"ד ובכ"מ) וחזר ממ"ש במשניות דהלכה כר"י.

והתוס' יו"ט כ' קצת טעם להרמב"ם משום דסתם התנא בשקלים דאין מקבלין מהם לבדק הבית ע"ש. ואין זה הכרע דהא סתם ואח"כ מחלוקת הוא הך ואין הלכה פסתם.

ובכה"ג לפעמים אין הלכה פסתם. כמ"ש הנמוק"י ביבמות פ' החולץ בשם הרמב"ן ע"ש: [תוס' ד"ה יכול כו' גבי תמורה ממעט מאיש כו'.

תמוה דלא נזכר שם דממעט מאיש רק מבני ישראל ממעט לי' ע"ש (ג'.): דף ו ע"א בגמ' סלע זו לצדקה מותר לשנותה פרש"י שזילוננו ונפרע אח"כ.

וקשה הטעם כיון דהוא של עניים איך יוכל להלוות מעצמו דכל אשראי ספק ואפשר לא יהי לו לפרוע. וגם לשון לשנותה לא משמע הכי דהו"ל לומר מותר להוציא.

ויותר נראה לפרש לשנותה למטבעות אחרים אבל נותן מיד חלופי מטבעות. ושוב מצאתי שכ"כ הרמב"ם מותר לשנותה לאחר פי' סלע אחר.

ומהתימא על הכ"מ שלא הרגיש בזה שם בה' מתנות עניים (פ"ח. וכו' הרדב"ז שם).

אח"כ ראיתי בב"י ביו"ד מאריך בזה ע"ש בסו' רנ"ט. אלא דיש לעיין לפי הרמב"ם מה מסיק רבא דבהריזו? תחייב באחריות להכי מותר לשנותה ואי הפי' שנותן מיד מטבע אחרת למה יהי חיוב אחריות יותר מבכל הרי זו.

וי"ל דמ"מ כיון שפבר נעשה זה הסלע של עניים. וכיון דלקחו לעצמו לתת סלע אחר הני תשלומין באחריותו עד שפא לידי עניים ולא מיפטר במה שמניח זה הסלע במקום שהי' סלע הראשון.

דהראשון שלא נתחייב בו רק אמר הרי זו פטור מאחריות. אבל השני דחיוב תשלומין הוא הני באחריותו לעולם עד שפא לידי עניים.

וצ"ע לדינא: והא דמיייתי הגמ' אח"כ מר' ינאי דייזף ופרע אין קושיא לפי הרמב"ם דהגמ' מקשה מק"ו דאפי' ללות שרי. ולמאי דמשני דר' ינאי שאני דעניים גיחא להו א"כ אין ראי' מהתם: ע"כ בגמ' אי לדבר הרשות אפי' דישראל נמי.

וקשה דילמא בישראל אפי' נשתקע שם בעלים אסור. ובתוס' כ' דהו"מ להקשות א"ה אפי' נשתקע נמי ודןסק.

והרמב"ם (פ"ח מה' מת"ע) נראה דהוציא מכאן דבישראל נמי לדבר הרשות פשנשתקע שם בעלים מותר [וכ"פ בטוש"ע סי' רנ"ט] וצ"ע הטעם. וגם בפרייטא לעיל ישראל שנתנדב אסור לשנותה.

סתם קתני משמע אפי' נשתקע שם בעלים. אכן בתוספתא פ"ב דמגילה ובירושלמי שם (פ"ג) מבואר כדברי הרמב"ם.

וצ"ל דהתוס' ס"ל דתלמודא דילן פליגא מדתני סתמא בבבביתא פנ"ל. אולם הרי"ף והרא"ש (פ"ק דב"ב) מסיימי וה"מ עד שלא נשתקע כו'.

וע"ש בתפארת שמואל שכ' שהוכיחו פן מפת קושלי' התוס' דהקא פנ"ל: דף ז ע"א בגמ' אר"י א"ש אשה היוצאת ליהרג מכין אותה כו' כדי שלא תבוא לידי גיוול. פרש"י שאם יהי' חיות בגלד יוצא ממנה לאסור מיתה ונגיוול הוא.

משמע דאם ישאר הגלד בתוכה חשיב טפי. ויש לתמוה על הפנהג במעןפרת שמתה שעושין פעולות שתפיל ולדה.

ובתשובת השיב משה (סי' י"ג) כ' מזה. וגם הוא לא הביא מסוגיא דהקא.

ואפֿשֿר דִּדְוִקָא פֿשׁינצא חַי הָוֵי נְיוּוִל וְלֹא פֿשׁינצא מֵת: פֿרַק שְׁלִישִׁי דְּרַף יַד ע"א בַּמִּשְׁנָה
נֹתֵן זֶרַע חֹמֶר שְׁעוּרִים בְּחֻמְשֵׁים שְׁקָל כֶּסֶף. פֿרש"י בֵּין גְּאֵלָה אַחַר אוּ הַבְּעָלִים וּכ"כ
הַרְמַב"ם (פ"ד מה"ע).

וצ"ע בְּזֶה דָּאם שְׁוֵה בְּאַמַּת הַרְבֵּה לְמָה לֹא יִמְכֹּר הַגְּזֵבֵר לְמִי שְׁנוֹתָן יוֹתֵר. בַּשְּׁלֵמָא
הַבְּעָלִים זְכָתָה לְהֵם תּוֹרָה בְּזֶה הַשּׁוּמָא.

אַבֿל פֿשׁאַיִן הַבְּעָלִים רוֹצִין לְפִדּוּתָהּ לְמָה לֹא יִכְרִיזוּ לְמַכּוֹר בְּשׁוֹנֵי וְכֵן לְהִיפּוּף אִם אֵין מִי
שְׁיִתֵּן זֶה הַשְּׁיַעוּר בְּחֹלֶת הַמַּחֲזִיז לְמָה לֹא יִמְכַרְנָה הַגְּזֵבֵר לְמִי שְׁיִרְצֶה לְקַח אִפִּי בְּפַחֲוֹת
מְזֵה הַשְּׁיַעוּר.

וְלֹא מְצִאתִי מְפֹרָשׁ זֶה הַדִּין בַּגִּמ'. וְהָא דִּתְנִן לְקַמֵּן (כ"ה).

(אָחַד הַבְּעָלִים וְא' פֿל אָדָם הֵינּוּ לְעִנְיָן דְּצָרִיף לִיתָן פֿל הַפְּדִיּוֹן פְּאָחַד וְלֹא מִיָּדֵי שְׁנָה
בְּשָׁנָה ע"ש. וְגַם צ"ע לְדַבְרֵיהֶם לְמִי יִנָּתֵן אִם יֵהִי הַרְבֵּה קוֹפְצִים לְגֵאוּל הַשְּׂדֵה בְּפִרְדִּיסוֹת
סַבְסְטִי: שָׁם בַּגִּמ' אֵלְמָא קְסַבֵּר ר"ה כו' בְּעֵין יָפָה מְקַדִּישׁ.

וְכֵן בְּסִמּוּף הָא מְנִי ר"ש הִיא כו' בְּעֵין רְעָה מְקַדִּישׁ. צ"ע לְהַבִּין עִנְיָן זֶה פִּינּוּ דְּפִלוּגְתָא
דַּר"ה וְר"נ הִיא אִפִּי בְּהַקְדִּישׁ גַּם הָאֵילָנוֹת.

שְׁהַרִי בְּבִרְיָתָא דְּהַקְדִּישׁ ג' אֵילָנוֹת ע"כ גַּם הַקְרַקַע הַקְדִּישׁ וְאֵעִפ"כ לַר"ש פְּדִיּוֹן אָחַד
לְהֵם וּמָה שְׁיִיף בְּזֶה עֵין רְעָה. וְרש"י מְתַרְץ קֶצֶת בְּלִשׁוֹנוֹ דְּלַעֲנֵן זֶה הָוֵי עֵין רְעָה שְׁיִהְיִ
נִפְדָּה פְּאֻחַת וְעֵין טוֹבָה לְהִיּוֹת ב' פְּדִיּוֹנוֹת.

וּכ"כ הַתּוֹס' בַּב"ב (ל"ז: ע"ש). אַבֿל אֵין מוּבָן שְׁפִיר: ע"ב בַּגִּמ' אִי מִשׁוּם קְרָא קְרָא
לְכַדַּר"מ הוּא דְּאֵתָא עֵינֵין לְקַמֵּן (כ"ו:): דְּקֶאָמְרוּ בַּגִּמ' דְּפִלִּיגִי אִי קִנְיָן פִּירוֹת לְאוּ פְּקִנְיָן
הַגּוּף א"כ לְדַר"מ ל"צ קְרָא ע"ש.

וּצ"ל דְּסוּגְיָא זוּ ס"ל דְּלַכ"ע קִנְיָן פִּירוֹת פְּקִנְיָן הַגּוּף דְּמִי וּלְהַכִּי אָמְרוּ קְרָא לְדַר"מ. [וּכְעֵין
זֶה כ' הַתּוֹס' בַּב"ב (ע"ב: ע"ש): שָׁם בַּגִּמ' אוּ דְּלֵמָא לִית לְהוּ גַז"ש כו'.

פֿשוּט נִרְאֶה דְּמִסּוּפֵק שְׁמָא רַבָּנָן לֹא גָמְרוּ הָאֵי גַז"ש מְרַבָּם: שָׁם הַקִּישׁוּ הַכְּתוּב לְעַרְכִּין
מָה עַרְכִּין אֵין מוּסִיף חוּמְשׁ כו'. צ"ע מָה הַחֻמְשׁ שְׁיִיף בְּעַרְכִּין וְאוּלֵי פְּוּנְתָם אִם אָמַר
עַרְכִּי עַלִי מוּסִיף חוּמְשׁ וְאִם אָמַר עַרְף פְּלוּנִי עַלִי הָוֵי פְּאַחַר וְדוּחַק.

וְיוֹתֵר י"ל דַּס"ל דְּנִין אָפְשֵׁר מִשְׁאֵי אָפְשֵׁר. מִיְהוּ ק"ק מָה ת"כ דְּרַבָּא דִּילְמָא הָאֵי בְּרִיָּתָא
אַתֵּיָא כַּר"א דְּמַפִּיק לְגַז"ש לְעִנְיָן חֻמְשׁוֹן חוּמְרֵי שְׁעוּרִים בְּחֻמְשֵׁים.

לְהַכִּי מְקִישׁ אַע"ג דְּהָוֵי אָפְשֵׁר מִשְׁאֵי אָפְשֵׁר. אַבֿל לְרַבָּנָן דְּגַז"ש אַתֵּיָא רַק לְחוּמְשׁ דּוּחָה
הָאֵי הַקִּישָׁא.

וְגַם צ"ע דְּהָא בְּשָׂדֵה אַחְוָנָה נְמִי כְּתִי עַרְפָּךְ פְּמָה פְּעַמִּים בְּפִרְשָׁה וּמ"מ אֵית בִּי חוּמְשׁ:
דְּרַף טו ע"א בַּמִּשְׁנָה וְכֵן מְצִינוּ שְׁלֹא נִתְחַתֵּם כו'. נִרְאֶה דְּגַם הַמְקַבֵּל לַה"ר חֲמוּר פֿל כָּף.

דְּהָא דוּר הַמְדַבֵּר לֹא אָמְרוּ לַה"ר רַק הַמְנַגְלִים וְרַק מִשׁוּם שְׁקִיבְלוּ לַה"ר נְעַנְשׁוּ. וּכ"מ
מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם (פ"ז מה' דְּעוֹת) שְׁכ' פֿל אֵלוּ בְּעַלִי לַה"ר כו' וְלִשְׁמוֹעַ דְּבִרְיָהֶם וְלֹא נִחְתֵּם

גז"ד כו' ע"ש: שם בגמ' עֶשֶׂר נְסִיוֹנוֹת כו' אע"ג דבמַצְרִים ג"כ אָמְרוּ יִרָא ה' עֲלֵיכֶם וְיִשְׁפֹּט.

נִרְאָה דִקְרָא חֲשִׁיב רַק מָה שֶׁחֲטָאוּ אַחַר שֶׁרָאוּ נִיֶּסִי מַצְרִים כּמ"ש אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לָהֶם בְּמַצְרַיִם וּבְמִדְבָּר. וְגַם קִוְּדָם הֵימָּן כָּבֵד נִסְעוּ ע"פ עֲנַן ה' וּמ"מ לֹא הֶאֱמִינוּ: ע"ב בגמ' וְסִלְףָּ בָּהּ כו' פִּרְש"י מִי שֶׁסִּלְפָּה בְּלִשׁוֹן הָרַע כו' וְזֶה יִתְכַּן רַק לר"ח בר"ח.

אָבֵל לְרַב אֶחָא בִּר"ח דְּמוּקִי לָהּ קִוְּדָם שֶׁדִּיבֵּר לֵה"ר לֹא יִתְכַּן. וְלָכֵן נִרְאָה דִקְרָא אֲרִישָׁא דְתוֹרָה מְרַפָּא לְשׁוֹן הָרַע וְאִי ע"ה הוּא הֵינְנוּ סִלְפָּה בָּהּ דְּלִית בֵּי תוֹרָה תְּקַנְתּוּ שְׂבָר בְּרוּחַ.

שָׁם בִּגְמ' כ"מ דְּמִתְאַמְרָא בְּאַפִּי מָרָה כו' כ"ש חֲנֻצְפָּא כו' אָנָּא כִּר"י כו'. נִרְאָה הַחֲתִילּוּק דְּאִי אֹמֵר לֵה"ר שֶׁל שְׂקָר וְדֹאֵי בְּאַפִּי מָרָה אֲדַרְבָּא הֵוִי חֲנֻצְפָּה.

אָבֵל בִּלְה"ר שֶׁל אֶמֶת כְּהֵן דִּר' יוֹסִי בְּזֶה בְּאַפִּי מָרָה הֵוִי כְּתוּכְהָ שְׁרוּצָה לְהִסְרִיב מְזָה הַדְּרָף. אָבֵל שֶׁלֹּא בְּאַפִּי מָרָה הֵוִי רַק כְּדִי לְהַשְׁנִיאוּ בְּכַנִּי אַחֲרֵים וְהֵוִי לִישָׁנָא בִישָׁא כְּנ"ל: דָּף טו ע"ב בִּגְמ' תוּכְהָ לְשִׁמָּה וְעֲנָנָה שֶׁלֹּא לְשִׁמָּה כו'.

תוּס' הִקְשׁוּ לִפְרִש"י דְּמוֹנַע תוּכְהָ עוֹבֵר עַל הוֹכַח תוּכִיחַ. וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּנֹדֵי בְּרוּאָה בְּחִבְרִיב אֵיזָה דְּבָר מְגוּנָה מוֹכִיחוּ רַק שֶׁמוֹנַע עֲצָמוּ מִלְעֵינִן בְּעֶסֶק חִבְרִיב כְּדִי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵף לְהוֹכִיחוּ מִשׁוּם עֲנָנָה שֶׁלֹּא לְשִׁמָּה.

וְהוֹכְחָה לְשִׁמָּה הֵינְנוּ שֶׁמִּפְקָח בְּעֶסְקֵי חִבְרִיב לְרֵאוֹת מַעֲשֵׂיהֶם וְלְהוֹכִיחֵם וְכַוְנָתוֹ לְשִׁמָּה כְּנ"ל מִיָּהוּ מַעֲנֻבְדָּא דִּר"ה וְחִיָּיא בַּר רַב לֹא מִשְׁמַע הֵכִי: שָׁם בִּגְמ' וְשִׁלְשָׁתָן מִקְרָא א' דְּרִשׁוּ כו'. ק"ק דִּילְמָא שְׁאֵנִי יְהוֹנָתָן דְּשִׁאוּל אָבִיו הֵוִי.

וְנִרְאָה דְּעֵיקָר הוֹכְחָה דְּעַד שִׁיעוּר זֶה מְצוּה לְהוֹכִיחַ ק"ו מִיְהוֹנָתָן לְגַבֵּי אָבִיו. אָבֵל אֵין הוֹכְחָה דְּטָפִי לִיכָּא מְצוּה.

וְהִרְמַב"ם (פ"ו מ' דְּעוֹת) פּוֹסֵק עַד הַכָּאָה. וְקָשָׁה דְּהִלְכָּה כִּר"י לְגַבֵּי רַב וְשִׁמוּאֵל וְכֵן הִקְשָׁה עָלָיו הַסְּמ"ג.

וְאֶפְשָׁר מִשׁוּם דְּלִכּו"ע אִיִּסוּרָא לִיכָּא רַק דְּלֹא מְצִינּוּ חַיִּיב טָפִי מִהֵנִי שִׁיעוּרִין לְכֵן פּוֹסֵק הִרְמַב"ם לְחוּמְרָא: דָּף יז ע"א בִּגְמ' תַּנְיָא ר"א הַגָּדוֹל אֹמֵר כו'. נִרְאָה דְּהַגְמ' מִיִּתִּי הָכָּא הֵאִי בְּרִייתָא מִשׁוּם דְּאָמַר מִקְוֹדָם דְּמִי שֶׁעוֹבֵר עָלָיו מ' יוֹם בְּלִי יִסּוּרִים קִיבֵּל עוֹלָמוֹ.

וְקָשָׁה דְּלָמָּה כְּיִיל לֹמַר כֵּן אֶפְשָׁר הוּא צְדִיק גְּמוּר שְׁזוֹכָה לֵב' עוֹלָמוֹת. וְלִהְכִי מִיִּתִּי דְּאַפִּי צְדִיקִים גְּדוֹלִים צְרִיכִין עַכ"פ לְקַבֵּל יִסּוּרִים קָלִים תוֹף מ' יוֹם: פָּרָק רַבִּיעִי בְּמִשְׁנָה אָבֵל עֲשִׂיר שְׁאָמַר עָרְכִי עָלִי וְשָׁמַע עָנִי כו'.

וְלִהְיָפוּף לֹא אָמַר רַבִּי בְּעָנִי שְׁאָמַר עָרְכִי עָלִי וְשָׁמַע עֲשִׂיר. וְאֶפְשָׁר דְּכֵה"ג בְּאַמֶּת ל"ד לְמַצוּרַע גַּם לְרַבִּי.

וּבְתוֹס' (ע"ב ד"ה ה"נ) פְּשִׁיטָא לְהוּ דְּגַם בְּזֶה שְׁוִין. וְהִרְמַב"ם ג"כ כְּהַעֲתִיק זֶה הַדִּין בַּה' עָרְכִין וּבְמַצוּרַע בַּה' מְחֻסְרֵי כְּפָרָה (ע"ה) מְבִיא ב' הַדִּינִים בְּמַצוּרַע עֲשִׂיר וְעָנִי אָמַר קָרְבָּנוּ עָלִי כֵּן לְהִיפּוּף ע"ש.

ונראה דאם קודם שְהַעֲרִיף כִּהֵן אֵת הָעֲנִי אָמַר הָעֲשִׂיר מֵהַ שְׂאֵמֶר זֶה עָלַי נֹתֵן עֲרֵף עֲשִׂיר. וְאִם אַחֵר שְהַעֲרִיכוּ הִפְהִן וּכְבָר נִתְחַיֵּב בְּשִׁיעוֹר שְהַשִּׁיג יָדוֹ וְאִם"פ אָמַר הָעֲשִׂיר מ"ש זֶה עָלַי נֹתֵן עֲרֵף עָנִי כַּנ"ל: ע"ב בְּמִשְׁנֵה הַי' עָנִי וְהָעֲשִׂיר עֵינֵן תּוֹס' לְעִיל (ז:): שְהַקְשׁוּ אֶהָא דְאֶמְרִינֵן לְעִיל בְּהִי לֹו ה' סְלָעִים דְנִפְטָר בְּסָלַע הֲלֵא בְשַׁעַת נְדָר הִי לֹו ה' ע"ש.

ומ"ש תוס' דתליא בשעת הערכת הפהן לא משמע פן מסתימת המשנה מפרש"י. ולכן נלע"ד דהקא מירי דוקא שהי' עשיר ממש בשעת הערף וא"כ אינו בכלל וְאִם מָה הוּא דְצָרִיף לְהִיּוֹת מָה בְשַׁעַת נְדָר.

אבל היקא דהי' עני גם בשעת הנדר רק שהי' לו' ה' סלעים בזה אם נעשה אח"כ יותר עני ואין לו' רק סלע נותן רק סלע פניו דעכ"פ לא נתחייב בערף שכ' בתורה והוי הערכת הפהן. אבל כשהי' עשיר ממש ולא חל עליו הערכת הפהן לא נפטר כשנעשה עני אח"כ כנ"ל.

ואח"כ מצאתי שגם בלח"מ (פ"ג מה"ע) תי' פן: שם בגמ' אלא מעתה גבי מצורע דכ' וְאִם דַּל הוּא כו' וְכ"ת ה"נ וְהִתְנַן כו'. לְכַאֲוֵרָה קָשָׁה לִי נְהִי דר"י ס"ל הֵתֵם דְאֶזְלִינֵן בְּתַר הִבְאָת אָשֵׁם מַגְזָה"כ.

מ"מ שפיר יש לקיים מה דכתי' הוא. לענין אם נתעשר קודם הבאת האשם פ"א אע"ג דחזר והעני לא מיפטר בקרבן עני.

וצ"ל דלשון המשנה הפל הולף אחר אשם משמע בכל גונוי אפ"ה הי' עשיר מקודם כנ"ל: דף יח ע"א בגמ' שכירות א"מ אלא לבסוף. צ"ע לענין הסדר שמניח לו הפהן כדי מזונות ל' יום וכסות יב"ח.

דאם הגיע זמן שכירות באמצע החודש או תוף יב"ח אין להניח לו תו על אח"כ שיהי' יגבה שכירתו בינתיים: שם בגמ' יכול נקיש ערכין לדמים שיסתן בשעת נתינה פרש"י דבדמים אין ידוע כמה הי' שנה בשעת הנדר.

ונזה תמוה כמ"ש התוס' דמ"מ נתחייב בשעת הנדר אם יהי' ידוע ותו דהא ודאי ידוע דעבד בן עשרים שנה יותר מכן כ"ב שנים ואי בשעת הנדר הי' בן כ' ובשעת נתינה בן כ"ב ונשום אותו עתה נדע ממילא שהי' שנה בשעת הנדר כף וכה יותר.

והי' נראה דזה הדין מסבא הוא דכשאומר דמי עלי או דמי פלוני עלי ולא קצב זמן היינו שמקבל עליו לפדות עצמו או פלוני שיסתן דמי שנייה לבדק הבית מסתמא פנונתו דבשעת הפדיון יתן כפי מה שיהי' שנה אז בשעת הנתינה.

ולחכי נמי אי מת בינתיים אמרינן דאין דמים למתים משום שכל נדרו הי' על שעת הנתינה כנ"ל. אף קשה לי ע"ז דא"כ גם בערכין עצמו יש סבא זו רק משום דכתי' בערף פן יקום א"כ ל"ל לגמ' לומר דאיתי קרא לאפוקי דלא נקיש ערכין לדמים בלא"ה אותו סבא דיש בדמים יש בערכין וצריף קרא לאפוקי מסבא.

ולכן משמע כמ"ש התוס' דיש איזה דרשא בדמים. והרמב"ם השמיט זה הדין ולא הביא מפניו דתליא בשעת נתינה גבי דמי עלי.

וּנְרָאָה שְׁסַמְדָּה עֲצָמוֹ עַל מַה שֶׁהֵבִיא הַדִּין בְּמַת דָּאִין דְּמִים לְמַתִּים וּמְמִילָא מוֹכַח דְּתַלְיָא
בְּשַׁעַת נְתִינָה. וּמִיָּהוּ מְשַׁמַּע מְרַשׁ"י וְתוֹס' לְקַמֵּן (כ') דְּשַׁעַת נְתִינָה לָאוּ דְּוִקָּא רַק בְּשַׁעַת
הַשּׁוּמָא דָּאֵם שְׁמָהּ וּמַת אַח"כּ נְדָאִי חֲתִיב הַנּוֹדָר.

וּא"כּ ה"ה אפ"י גְּפַחַת מְדָמִיו אַח"כּ שְׁכָבָר נְתַחֲזִיב בְּשַׁעַת הַשּׁוּמָא. וּלפ"ז י"ל עוֹד טַעַם
וְאֶפְשָׁר רַשׁ"י נְתַפְנִין לְזַה פִּינֵן דְּלֹא מַחִית אִינְשׁ נְפִשׁוֹ לְסַפִּיקָא וְאִין יְכוּלִין לְיַדַּע בְּבִירוֹר
כְּלִי שׁוּמָא לְכֵן בְּוִדָּאִי הִי' פְּנִינְתוֹ עַל שַׁעַת הַשּׁוּמָא.

וּמִינְשֵׁיב שְׁפִיר דְּבַעֲרָכִין לִיכָא טַעַם זֶה דְּהָא יֵשׁ לוֹ קַצְבָּה וְלָכֵן צָרִיךְ הַגַּמ' לִזְמַר דְּקָרָא
אַתִּי לְאֶפְוִקִי דְּלֹא נְקִישׁ עֲרָכִין לְדְּמִים פּנ"ל: שֶׁם בְּמַשְׁנֵה יוֹם שְׁלֹשִׁים כְּלָמְטָה כּו'. הַגַּם
דְּמַסִּיק דְּיִלְיָר שְׁנָה שְׁנָה מַגּוֹ"שׁ וּבְכֵן חוֹדֵשׁ לִיכָא גּוֹ"שׁ זֶה נְרָאָה פִּינֵן דְּבַמָּה מְצִינּוּ נְמִי
אִיכָא לְמִילָר רַק דְּהוּ"א דְּלֶהֱקַל לֹא אֶמְרָה תוֹרָה וְכִינֵן דְּאִיכָא גּוֹ"שׁ דְּגַם לְהַקַּל הָנִי כְּלָמְטָה
תּוֹ יִלְפִינּוּ עֲרָךְ חוֹדֵשׁ מְעַרְךָ שְׁשִׁים בְּמָה מְצִינּוּ.

[ועי' בְּכוֹרוֹת (מ"ט.) בְּרַשׁ"י ד"ה מְסַפְקָא לִי' וּבַמְהַרִּי"ט אֶלְגְּזִי שֶׁם]: שֶׁם בַּגַּמ' מְוַפְנָה
דָּאִי לֹא מְוַפְנָה אִיכָא לְמִפְרָךְ כְּדַפְרָכִינוּ.

קָשָׁה לִי בְּזַה הַכָּלָל דַּגּוֹ"שׁ דְּאִינָה מְוַפְנָה פְּרָכִינוּ עֲלָהּ פִּינֵן דַּגּוֹ"שׁ נְתַקְבֵּל. א"כּ נְתַבְטַל
הַפִּירְכָא.

דָּאִין לִזְמַר דַּגּוֹ"שׁ אַתִּי לְמִיָּדִי אַחֲרִינָא דְּלִיכָא עֲלָהּ פִּירְכָא דְּלֹאֲתוֹ דְּבַר דְּלִיכָא פִּירְכָא
כְּלָאוּ גּוֹ"שׁ הָנִי יִלְפִינּוּ מִמָּה מְצִינּוּ. וּא"כּ אֶפְשָׁר לִזְמַר דְּהָא כְּלָלָא דְּבַעֲי מְוַפְנָה הוּא בְּשִׁנֵּי
עַנְיָנִים נְפָרְדִּים דְּלִיכָא כְּלָל בְּנִין אָב בְּהוּ דְּכַמָּה גּוֹ"שׁ אִיכָא שְׁהֵן מְעַנְיָנִים נְפָרְדִּים.

אַבְל כּוה"ג בְּעֲרָכִין לְלַמּוֹד עֲרָךְ בֵּן חֲמִשׁ מִבְּנֵי שְׁשִׁים דְּהוּי בְּנִין אָב וּא"צ גּוֹ"שׁ רַק עַל מִיָּדִי
דָּאִית לִי פִירְכָא שְׁפִיר קָשָׁה פִּינֵן דְּנְתַקְבֵּל הַגּוֹ"שׁ לְמָה יִתְבַּטַּל ע"י הַפִּירְכָא וּצ"ע: ע"כ
בַּגַּמ' ת"ל עַד יוֹם כּו' בְּעֲרָב.

וְקָשָׁה אַפְתִּי יוֹם רֵאשׁוֹן מַנ"ל. וְרַשׁ"י פִּי' מְשׁוּם דְּכַתִּי בְּעֲרָב תֵּאכְלוּ מִצּוֹת אַף זֶה חֶסֶר
מִן הַסֵּפֶר.

וְהִי' נְרָאָה לִזְמַר דְּפִשְׁיטָא לְהוּ דָּאִי עַד בְּכָלָל גַּם רִישָׁא דְּמִיּוֹם רֵאשׁוֹן נְמִי בְּכָלָל. אַף קָשָׁה
דְּהָא בְּעֲרָכִין אִינוּ כֵּן דְּעַד בְּכָלָל וּמִכֵּן חֲמִשׁ אִינוּ בְּכָלָל.

וּצ"ל דְּהוּי כְּמוֹ גּוֹ"שׁ דְּעַד עַד כְּמוֹ עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים דְּאֶכִּילַת מְצָה כָּל שְׁבָעָה ה"ה
עַד דְּכָרַת כָּל שְׁבָעָה וּבְמַצָּה מְפִנְרֵשׁ שְׁבָעַת יָמִים תֵּאכַל מִצּוֹת: שֶׁם בַּגַּמ' וּלְרַבִּי דְּאָמַר א"צ
כו'. צ"ע לְמָה לִי בְּעֲרָב גְּבִי יוֹם אֶחָד וְעֶשְׂרִים: שֶׁם בַּגַּמ' אַבְע"א שְׁאֲנִי סִימְנִים כּו' דְּרֵאשׁ.

וְקָשָׁה רְגֵלִיו מַנ"ל. וּצ"ל ג"כ כַּמ"ש לְעֵיל דָּאִי מְרֵאשׁוּ אִינוּ בְּכָלָל גַּם רְגֵלִיו אִינְם בְּכָלָל.

וּלפ"ז יִתְכַּן לְפָרֵשׁ גַּם בַּאֲבַע"א דְּלָכֵל מְרֵאָה עֵינֵי הַפִּי לְאֶפְוִקִי רְגֵלִיו דְּהוּי בֵּית הַסְּתָרִים
וְכִינֵן דְּרְגֵלִיו לָאוּ בְּכָלָל גַּם רֵאשׁוּ אִינוּ בְּכָלָל. וְאֶפְשָׁר נְמִי דַּאֲבַע"א אִין הַפִּי דְּהוּי ב'
תִּירוּצִים רַק הַכְּנֻנָה תִּי' א' עַל רֵאשׁוּ וְתִי' א' עַל רְגֵלִיו.

דְּבָאֲמַת כַּף מְפוֹרֵשׁ בְּנִגְעִים (פ"ח מ"ה) דְּרֵאשׁ פִּינּוֹן דְּאִינוּ מְטַמָּא בְּנִגְעֵי בְּשַׁר לְכַף אִין מְעַבְבַּ אֵת הַפְּרִיחָה וְכַמוֹ כֵּן כַּף הַרְגָל מְשׁוּם דְּהוּי בֵּית הַסְּתָרִים ע"ש (פ"ו). וְרַש"י פ"א לְכַל מְרֵאָה עֵינֵי וּבֵין אֲצָבָעוֹת הַרְגָלִים אִינוּ נִרְאָה וּבְרֵאשׁ מְפָנֵי הַשְּׂיָעָר.

וְהִקְשׁוּ בְּתוֹס' דְּהָא בְּזַבְחִים יִלְפִינּוּ פְּרִיחָה בְּרֵאשׁ מְרָגֵל ע"ש. וְא"י לְהִלּוּם דְּכַרְיָהֶם דְּהָא מְשַׁמַּע מִפְּרֵש"י דְּרַק מְפְרִיחָה מְמַעְטִין הֵקָא בֵּין אֲצָבָעוֹת הַרְגָלִים.

אָבֵל לֹא לֹא לֹא מְטַמָּא שָׁם בְּנִגְעִים דְּהָא בְּרֵאשׁ אַע"פ שְׂאִינוּ נִרְאָה מְפָנֵי הַשְּׂיָעָר מ"מ מְטַמָּא בְּנִגְעֵי נְתִיק וְא"כ ה"ה בְּרָגְלִים. וְא"כ שְׁפִיר יִלְפִינּוּ פְּרִיחָה דְּרֵאשׁ מְפְרִיחָה דְּבֵין אֲצָבָעוֹת דְּאִי יֵשׁ שָׁם נִגְעָה וּפְרַח בְּכָל הַגּוֹף וְדֵאִי טְהוֹרִין דְּהָא הוּי כְּכָל נִגְעָה הַגּוֹף דְּמַטְהֵר בְּפְרִיחָה וְה"ה נִגְעָה רֵאשׁ.

וְע"כ צ"ל דְּתוֹס' הִבִּינוּ בִּפְרֵש"י דְּבֵין אֲצָבָעוֹת לֹא מִיְטַמָּאֵי כָּלֵל בְּנִגְעִים וְצ"ע. וּבְנִגְעִים (פ"ו מ"ח) מְשַׁמַּע דְּרַק כַּף הַרְגָל מְמַעְטִין מְנִגְעִים ע"ש וְצ"ע גַּם הַרְמַב"ם הָעֵצִיתִק רַק כַּף הַרְגָל ע"ש (פ"ו מ"ה טו"צ) וּבַמ"ל"מ] וְעִי' בְּתוֹ"כ וּבְפִי' הַרְאָב"ד וְצ"ע בְּדְבָרָיו.

[הִי לֹא גִיְרָסָא אַחֲרָת בְּתוֹ"כ כַּמ"ש הַד"ת הוּבָא בְּהַגְהָת זְקַנֵי מַהֲרִי"ד ז"ל ע"ש. בְּתוֹס' ד"ה שְׁנָתוֹ כו' וִי"מ כו' נִאִינוּ כֵּן כו'.

וְיֵשׁ לִיְיָשֵׁב שְׂיִטָּת הִי"מ דְּנִדְאֵי לְמַסְקָנָא דְּאֲזֵלִינּוּ בְּתַר שְׁנָתוֹ שְׁפִיר יֵשׁ לְחֻשׁוֹב אִפִּי מִיּוֹם שְׁנוּלֵד דְּמ"מ עֶבֶר עָלָיו שְׁנָה. אָבֵל בַּס"ד דְּאֲזֵלִינּוּ בְּתַר שְׁנוֹת עוֹלָם שְׁפִיר הוּ"א דְּכָל דְּלֵא הִי רֵאוי עֵצִינּוּ לְהַקְרִיבֻ אִין מוֹנִין לֹא שְׁנָה כְּשֶׁהֲגִיעַ תְּשַׁרֵי תוֹף ח' יָמִים וְיֵשׁ לֹא עוֹד שְׁנָה שְׁלִימָה מִר"ה זָה עַד ר"ה הַבָּא.

גַּם יֵשׁ לִיְיָשֵׁב לִפְמ"ש בְּסַמּוּף בַּס"ד דְּלָמ"ד ל' יוֹם בְּשְׁנָה חֻשׁוֹב שְׁנָה כָּל שְׁהֲגִיעַ ר"ה תוֹף ל' יוֹם אִין מוֹנִין לֹא שְׁנָה וְא"כ א"ש בְּפִשְׁטוּת: בַּד"ה וּבְשַׁבִּיעִית נְמִי הַקְּשָׁה ה"ר יו"ט כו'. לְכַאֲרָה אִין דְּכַרְיָהֶם מוּבָנִים.

וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּכַרְיָהֶם דַּס"ל לְמ"ד דַּל' יוֹם בְּשְׁנָה חֻשׁוֹב שְׁנָה. א"כ אִפִּי אִם נִחְשָׁב לְשְׁנוֹת עוֹלָם כָּל דְּהֲגִיעַ תְּשַׁרֵי תוֹף ל' מִתְחִילִין לְחֻשׁוֹב מִתְשַׁרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים נִמְצָא דְּעוֹבֵד גַּם בְּשַׁבִּיעִית שְׁהֲרֵי עֶשְׂרִים יוֹם עֶבֶד בְּשְׁנָה רֵאשׁוֹנָה קוֹדֵם תְּשַׁרֵי.

וְע"ז תִּירְצוּ דַּא"כ עַכ"פ שְׁנָה אַחֲרוֹנָה וְדֵאִי שְׁנָה שְׁלִימָה וְה"ה לְכָל שְׁנוֹתָיו. מִיְהוּ אִם כֵּן כְּפוֹנְתָם יֵשׁ לִיְיָשֵׁב בְּפִשְׁטוּת דַּא"כ קָרָא ל"ל דְּבַלֵּא"ה לְמ"ד ל' יוֹם חֻשׁוֹב שְׁנָה נִדְעָה וְאֵת לְמָה לִי וּבְשַׁבִּיעִית.

וְעִי' בְּתוֹס' נִדְהָ (מ"ח).) וּבְמַהֲרָש"א וּמַהֲר"מ שָׁם]: פְּרַק חֲמִישִׁי דְּף יט ע"ב בַּגְמ' בְּעֵי רְבָא אַמְדָּהוּ אֲנָמְדָּ שֶׁל גְּזָקִין וְאָמַר דְּמִי עָלִי כו'.

נִרְאָה לְעַנ"ד דְּעֵיקָר הַבְּעֵיָא מְשׁוּם דְּכִינּוֹן שְׁנָה יוֹדְעָה כְּמָה דְּמִיּוּ מִיָּד גְּתַכּוֹנִין כְּשֶׁאָמַר דְּמִי עָלִי עַל אוֹתוֹ הַשּׁוּמָא. אָבֵל אִם הוּא א"י מְזָה הָאֲנָמְדָּ אוֹ אִישׁ אַחַר אָמַר דְּמִי עָלִי דְּלֵא יִדְעָה מִזוֹ הַשּׁוּמָא וְדֵאִי צְרִיף שׁוּמָא בְּעֶשְׂרָה.

דַּא"כ לְמָה לֹא בְּעֵי רְבָא בְּקִצּוֹר אֲמָדוּהוּ שְׁלֵא בְּעֶשְׂרָה מַהוּ. וְכֵן בְּאִידָף בְּעֵיּוֹת דְּמִי עָלִי וְאֲמָדוּהוּ וְחִזּוֹר וְאָמַר דְּמִי עָלִי ג"כ יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּדוֹקָא בְּהוּא עֶצְמוֹ שְׁאוּמָר דְּמִי עָלִי אַחַר הָאֲנָמְדָּ גְתַכּוֹנִין עַל שׁוּמָא זוֹ כְּנ"ל: בְּתוֹס' ד"ה אוֹ דִּילְמָא כו' הַקְּשָׁה ה"ר אֶלְתָּנָן אֲמַאי כו'.

אָפּשָׁר לְתַרְץ דַּבְט' וְכֵהֵן אַם ה' יֹאמְרוּ כִּף וְיִהְיֶה הַכֹּהֵן בְּתוֹךְ אוֹתָן הַחֲמִשָּׁה חֲשׂוּבִין כְּרוּב
לְגַבֵּי ה' הַנִּשְׁאָרִים דְּלִית בֵּינֵיהֶם פֶּהֶן: עוֹד אָפּשָׁר לוֹמַר דְּהִכָּא בְּעֵינֵי דְנוֹקָא וְשָׁפַל הָעֲשָׂרָה
יְשׁוּמוּ כִּף וְלֹא אֲזַלְיִנן כָּלְל בְּתַר רַבָּא.

ועי' (בב"ב) [בע"ז (ע"ב) כְּדִשְׁיָמִי בְּאַרְבָּעָה עַד דְּאָמְרִי בְּאַרְבָּעָה כַּמ"ש רַש"י שָׁם פִּינּוּ
דְּנִחִית לְדַעוֹת כּו' וְלֹא אֲזַלְיִנן בְּתַר רַבָּא ע"ש. וְכֵן תִּי' בְּטו"א בְּמַגִּילָה]: דָּף כ ע"א בְּמִשְׁנֵה
חֲצִי עָרְפִי עָלֵי נוֹתָן חֲצִי עָרְפוֹ.

יֵשׁ לְעֵינֵינוּ לְעֵנְנֵי הַשָּׁמַיִם יָד אֵי הָיוּ עָנִי פִּינּוּ דְבַעֲרָךְ שְׁלַם נוֹתָן סָלַע וּפְטוּר. א"כ בְּחֲצִי עָרְפִי
נוֹתָן חֲצִי סָלַע וּפְטוּר.

מִיְהוּ הָא לֹא מִיבְעֵינָא לִי אֵי יֵשׁ לוֹ סָלַע שְׁלַם אוּ יוֹתֵר דְּנוֹדָאֵי בְּעֵי לְמִיתַב כָּל מַה דְּאִית לִי
עַד שְׁיִהְיֶה חֲצִי הָעֲרָף הָאֲמוּר בְּתוֹרָה. אָבָל אֵי בְּאַמַּת אֵין לוֹ רַק חֲצִי סָלַע נָהִי דְבַעֲרָכִין
גַּלִּי קָרָא דְבְּחֲצִי סָלַע לֹא מִיפְטָר מ"מ בְּחֲצִי עָרָף אָפּשָׁר מִיפְטָר.

וְהַדְתָּנָן אֵין בְּעֲרָכִין פְּחוֹת מְסָלַע הֵינְנוּ בְּעֲרָף שְׁלַם וְלֹא בְּחֲצִי עָרָף וְצ"ע בְּזוּה: ע"ב בַּגְמ'
ל"ש דְּאָמַר דְּמִי שׁוֹר זֶה עָלֵי עוֹלָה. עֵינֵין בְּתוֹס' שְׁנִסְתַּפְקוּ אֵי אָמַר דְּמִי שׁוֹר זֶה עוֹלָה אֵי
הַבְּהֵמָה עֲצָמָה קְדוֹשָׁה דְּנִתְפַּגֵּין לְהִיּוֹת קְדוֹשׁ לְדַמְיוֹ וְלֹא הָיוּ כְּמוֹ דְּמִי שׁוֹר שֶׁל פְּלוּנִי עָלֵי
דְּהֵתָם א"י לְהַקְדִּישׁוּ וְהִבִּיאוּ רֵאִי לְזֶה מְדַמְקָשָׁה הַגַּמ' בְּחֻלְיִין עַל ר"ל מִמַּתְנֵי דְּהִכָּא ע"ש.

וּלְבַסּוּף דְּחוּ רֵאִי זוֹ דִּי"ל דְּכַוֵּנָתָה הַגַּמ' הִכָּא דְּאָמַר יִקְדָּשׁ לְדַמְיִ בְּפִי. אָבָל בְּסֵתָם לֹא
קְדִישׁ קְדוּהָ"ג ע"ש סוּף ד"ה וְהָא, וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְתַמּוּהָ ע"ז דְּאַפְתִּי מַה מְקָשָׁה הַגַּמ' עַל
ר"ל דִּיקְלָמָא מִיִּירֵי מַתְנֵי דְּאָמַר סֵתָם וְלֹא אָמַר מְקָדִישׁ לְדַמְיִ.

וְנִרְאָה דְּשִׁיטַת הַתּוֹס' הוּא דְּאֵי אֵין גּוּף הַשׁוֹר קְדִישׁ י"ל דְּאַפִּי אָמַר דְּמִי שׁוֹר זֶה עוֹלָה
וְלֹא אָמַר עָלֵי ג"כ חֲזִיב בְּאַחֲרֵיּוֹתוֹ דַּע"כ כְּפִינְתוֹ עָלֵי פִּינּוּ שְׁבַאמַת לֹא חָל עָלָיו הַקְדוּשָׁה
א"כ מַה פִּי דְּמִי שׁוֹר זֶה עוֹלָה ע"כ הִפִּי לְהַבִּיאוּ עוֹלָה וְהָיוּ כְּמוֹ עָלֵי.

וְדוֹקָא הִיכָא דְּחָל הַקְדוּשָׁה שְׁפִיר י"ל דְּאַחֲרֵיּוֹת לֹא קִיבַל עַל עֲצָמוֹ מִשָּׂא"כ אֵי לֹא חָל
הַקְדוּשָׁה. וְא"כ שְׁפִיר מְקָשָׁה הַגַּמ' עַל ר"ל מְדַפְטוּר בְּאַחֲרֵיּוֹת בְּרִישָׁא ע"כ מִיִּירֵי דְּאַקְדִּישׁ
גּוּף הַשׁוֹר דְּאָמַר יִקְדָּשׁ לְדַמְיוֹ וּמ"מ בְּסִיפָא חֲזִיב וְקָשְׂיָא לְדַר"ל.

נִמְצָא הַמְשָׁךְ דְּבְרֵי הַתּוֹס' דְּמַתְחִילָה רְצָה ר"י לוֹמַר דְּלֹא קְדִישׁ הַגּוּף וְאַעֲפ"כ מְחַלֵּק הַתַּנָּא
דְּבְרִישָׁא פְטוּר. וְלְבַסּוּף חֲזַר הַר"י מִזֶּה דְּהִכָּא אֵיִירֵי הִיכָא דְּקְדִישׁ הַגּוּף אוּ דְּאַפִּי בְּסֵתָם
קְדִישׁ הַגּוּף.

וּלְפ"ז הִיכָא דְּלֹא קְדִישׁ הַגּוּף אִפִּי בְּלִי עָלֵי חֲזִיב כַּנ"ל. וְהַרְמַב"ם כ' סֵתָם דְּמִי שׁוֹר זֶה
עָלֵי חֲזִיב וּבְלֹא עָלֵי פְטוּר: בְּתוֹס' ד"ה אַע"פ שְׁחַלְטוּ אוּר"י דְּמַהֲכָא מִשְׁמַע דְּבֵית מְנוּגָע
מִוֹתֵר בְּהִנָּאָה כו'.

א"י לְהַלּוֹם כָּל דְּבְרֵיהֶם בְּזוּה דַּמ"ש זֶה מְחַמֵּץ שְׁעֵבֵר עָלָיו הַפְּסַח דְּאָסוּר בְּהִנָּאָה וְאַעֲפ"כ
כָּל הִיכֵי דְּהַנּוֹק אֵינוֹ נִיפְרָר וְרַק מְחַמַּת אַרְי' דְּאִיסוּרָא רַבִּיעַ עֲלָה יָכוֹל לוֹמַר הָרִי שְׁלָף
לְפָנֶיהָ וְלָמָּה מְדַמָּה הַתּוֹס' זֶה לְמַתָּה אוּ נִשְׁבְּרָה.

וְגַם מַה שְׁתִּירְצוּ הַתּוֹס' בְּמִסְקָנָא דְּפִי הָרִי שְׁלָף לְפָנֶיהָ דַּמ"מ מְפָסִיד שְׁכָרוֹ. מְלַבֵּד דְּלֹא
מִשְׁמַע כֵּן.

רק שם במשנה תנו בהבריקה אומר הש"ל ובמתה חייב להעמיד לו אחר או יפסיד שקרו.
והכא תני הש"ל ויהי הפי' כמו בסיפא דהתם דחייב להעמיד לו אחר.

ונה תמוה: והנה בעיקר הדין דסיפא בנתצו חייב להעמיד לו בית. לכאורה יש לתמוה
פיון דאירי הכא בבית זה למה יתחייב להעמיד לו בית הא בית זה ונפל אינו חייב
להעמיד לו בית אחר.

ונראה לע"ד דמפאן הוציא הרמב"ם דינו (בפ"ה דשכירות) שכ' סתר את הבית חייב
להעמיד לו בית אחר. ע"ש שגדחק הה"מ דדניק הרמב"ם מלשון נפל משמע דוקא
מעצמו.

ואין דרוך הרמב"ם לכתוב דינים מסברא. רק דס"ל דה"ט דהכא פיון דתורה חייבתו
לנתן הבית א"כ הוי פסתר ובעצמו ובסתר בעצמו חייב להעמיד לו בית אחר פנ"ל
נכון מיהו עיקר הדין דנתנגע הבית השמיט הרמב"ם וא"י למה.

שוב ראיתי ב"ר"ן פ' אע"פ דמוקי הכא בבית סתם אבל בזו אפי' נתצו אינו חייב להעמיד
אחר. ואשתמיט מייג' דברי הרמב"ם הנ"ל.

ועי' יש"ש (פ"ה דב"ק סי' ל"ג) מ"ש בזה: דף כא ע"א בגמ' הקדישו משפיר כו'. תמהו
בתוס' דהכא משמע דמשפיר יכול להקדיש ובכתובות אמרינן שדה זו לכשאפדנה תקדיש
משמע דמקודם פדיון א"י להקדיש ע"ש.

ולולי דבריהם נראה לי דלק"מ דהא במסקנא דמירי הכא דאמר לכשיבא שך מקדש
אין ענין להתם כלל. רק בס"ד דגמ' דבית עצמו הקדיש.

וא"כ א"ש בפשיטות דהא דא"י להקדיש בית המושפך משום דכשיחול ההקדש יאסר
השוכר לדור דהדר בו במעילה קאי ואין ברשותו להקדישו ולהפקיע הדירה מן השוכר.
אבל הכא דתניא הדר בו מעלה שך להקדש ורשאי לדור שפיר חל ההקדש והיינו
דפריה היכי דנייר בי' במעילה קאי.

ואין ה"נ דלפ"ז לא חל ההקדש רק דנה ל"מ להקשות פיון דתני דדר בו ולכן מקשה על
עיקר הדין איהו דר בו וממילא אמת דכיון דאסור לדור בו תו לא חל ההקדש כלל פנ"ל.
(וכן הביא הש"ך (סי' רכ"א ס"ק מ"ה) הרבה פוסקים פן ע"ש: במשנה חייבי ערכין
ממשפנין.)

מדברי התוס' בר"ה (י.) משמע דהיינו פשוטין שמשלול נכסיו.

ופשטא דמתני' משמע דמשפנין מיד ואפשר זמן ב"ד נותנין לו ל' יום. אבל עכ"פ
כשהגיע רגל דאיכא עשה בודאי גם בחטאות ואשמות ממשפנין דהא כופין ומפין במ"ע
עד שתצא נפשו ומ"ש התוס' שם ג' רגלים נראה דלאו דוקא דה"ה בעשה דרגל א'.

אכן הרמב"ם (פי"ד ממעה"ק) כ' דמשפנין פדי שלא יעבור רגל קודם הבאתו. וצ"ע
דא"כ למה גבי חטאות ואשמות אין ממשפנין.

והמ"מ שם הביא דברי הרמב"ן פלשון התוס' ולא הרגיש דאין פן דעת הרמב"ם. [וכ"מ
בתוס' יבמות (פ"ז:)] ובכריתות (י"ב).

(דבִּחְטָאוֹת אֵין מְמַשְׁכְּנִין לְעוֹלָם]: בַּגְמ' פִּינּוֹן דְּאָמַר מָר אַם גִּילַח עַל אֶחָד מִשְׁלִשְׁתּוֹן יֵצֵא כּו' צ"ע דמ"מ פִּינּוֹן דְּחֻטָּאת קוֹנְדֵם לְכוּלָן מִמִּילָא מְגַלַח עַל הַחֻטָּאת. וְאַפְּל' אֵי הִבִּיא מְהֵם קוֹנְדֵם הַחֻטָּאת יֵהִי פְּשֵׁר בְּדִיעְבַד מ"מ הִכְהֵן לֹא יִקְרִיב לְכַתְּחִילָה רַק הַחֻטָּאת פְּדִינוּ.

וְכֹן הִי נִרְאָה פְּשֵׁט הַגַּמ' בְּסֻמוּף גַּבִּי עוֹלַת יוֹלָדָת מֵאֵי נִיהוּ דְּאֶקְדָּמִי קְרָא הֵינּוּ דַס"ל בַּס"ד דְּעוֹלָה קוֹנְדֵם בְּיוֹלָדָת מִמִּילָא לֹא תוּכַל לְהַקְרִיב הַחֻטָּאת קוֹנְדֵם הָעוֹלָה. וְא"כ הִכָּא נְמִי לֹא יוּכַל לְהַקְרִיב קוֹנְדֵם הַחֻטָּאת.

אֵיבְרָא דְרַש"י פִּי בְּסֻמוּף דַּס"ד הִי פִּינּוֹן דְּאֶקְדָּמִי קְרָא לְכֹן גַּם עוֹלָה מְעַפְכָּת. וְזֶה דוֹחַק רַק שְׁהוֹצֵרָה רַש"י לְפָרֵשׁ פֶּן מַגַּמ' דְּהִקָּא דְּמִשְׁמַע דְּכָל הִיכִי דְּבְדִיעְבַד אֵינוּ מְעַכֵּב תּוֹ לֹא מִינְדָּהָר.

וְצ"ע הַטַּעַם. וְעַל הַרְמַב"ם תְּמַהֲנִי בְּיוֹתֵר שְׁכַתֵּב הַטַּעַם דְּמִשְׁכְּנִין מְשׁוּם דְּאֵין הַחֻטָּאת מְעַפְכָּת מִלְּשִׁתוֹת יֵינן ע"ש (בה' מעה"ק).

וּבְאַמַּת לְכַתְּחִילָה מְעַפְכָּת כַּמ"ש הַרְמַב"ם (פ"ח מֵהִלְכוֹת גְּזֵירוֹת) דְּמַקְוֵדֵם מִקְרִיב הַחֻטָּאת ע"ש: שְׁם בַּגְמ' לֹא צְרִיכָא דְּפָרִישׁ לִי סְבָרָי. ק"ק דְּהוּמ"ל בְּפִשְׁטוֹתֵאפִי בְּדִידָן דְּמַתְנִי מִיֵּרִי הִיכִי דְּכוּפִין אוֹתוֹ א"כ אוֹמַר בְּפִי שְׁאֵינוּ רוֹצֵה לְהִכִּי צְרִיכִין שְׁיֵאמַר רוֹצֵה אֲנִי.

אַבְל בְּסֻתְמָא פְּשֵׁהֲקָרְבֹן עוֹמֵד וְכֵהֵן רוֹצֵה לְהַקְרִיבוּ בְּלֹא דְעֵתוֹ הוּ"א דְרַשְׁאֵי קַמ"ל שְׁמוּאֵל דְּצָרִיף דְּעַת. וְאוּלֵי פְּשִׁיטָא לְהַגְמ' דְּכַה"ג אֶמְרִינוּ דְּמַסְתְּמָא נִיחָא לִי: ע"ב בַּגְמ' פְּשִׁיטָא מ"ד בְּשַׁעַת הַפְּרָשָׁה דְּקָאמַר שְׁמוּאֵל אַף בְּשַׁעַת הַפְּרָשָׁה כו'.

פִּי דְעֵיקַר מִימְרָא דַר"פ דְּבְרֵיִתָּא וְאַמּוֹרָאֵי לֹא קוֹשְׁיִין. זֶה הַרְבוּתָא דַר"פ דְּלֹא נִימָא דְשְׁמוּאֵל בְּתִיּוּבָתָא וְכ"פ רַש"י.

וְתוֹס' נִדְחָקוּ בְּזֶה: שְׁם בַּגְמ' דַּא"כ לִיתְנִי עַד שְׁיִתּוֹן מֵאֵי עַד שְׁיֵאמַר עַד דְּמַבְטֵל לִי לְמוֹדְעִי. צ"ע דְּלְכַאוּרָה הִי נִרְאָה מִלְּשׁוֹן הַמְּשַׁנֶּה דְּצָרִיף דוֹקָא שְׁיֵאמַר רוֹצֵה אֲנִי דְאַז אַע"ג דְּבַלְב אֵינוּ רוֹצֵה דְּבָרִים שְׁבַלְב א"ד.

אַבְל בְּנִתְיָה גְרִידָא לֹא מְהַנִּי וְא"כ מַה דְּיִיק הַגַּמ' דְּשִׁפִּיר י"ל פְּשִׁאמַר רוֹצֵה אֲנִי תּוֹ לֹא מְהַנִּי מוֹדְעָא. וְדוֹחַק לְפָרֵשׁ דְּעֵיקַר רְאֵינִת הַגַּמ' מְדַבְּעֵי אֶמִירָה רוֹצֵה אֲנִי וְנִתְיָה גְרִידָא לֹא מְהַנִּי מְשׁוּם דְּבַלְב אֵינוּ רוֹצֵה.

א"כ ה"ה אפִּי אָמַר רוֹצֵה אֲנִי אוּ מְסַר מוֹדְעָא הָרִי אֵינוּ רוֹצֵה כָּל שְׁלֵא בִּיטֵל הַמוֹדְעָא בְּפִי. דְּלְשׁוֹן הַגַּמ' לֹא מְשַׁמַּע הִכִּי דְּמַסִּיִים עַד דְּמַבְטֵל לִי לְמוֹדְעִי דְּפִי רוֹצֵה אֲנִי שְׁל הַמְּשַׁנֶּה הוּא רַק לְעַנְיָן חֲשַׁשׁ מְסִירַת מוֹדְעָא אַבְל אֵי לֹא מְסַר מוֹדְעָא א"צ לֹאמַר רוֹצֵה אֲנִי.

וְכֹן מְשַׁמַּע בְּתוּי"ט ע"ש. אֵיבְרָא דַּק"ק ע"ז גַּבִּי קְרָבֹן לְמָה לִי שְׁיֵאמַר רוֹצֵה אֲנִי.

וְרַחוּק לֹאמַר דְּגַם שְׁם שְׁיֵיף מְסִירַת מוֹדְעָא דְּכִינּוֹן דְּכָבֵר הַפְּסִיד מְמוֹנֵוּ בְּהַקְרַבַת הַקְרָבֹן מַה בְּצַע בְּמְסִירַת מוֹדְעָא וְלְמָה יְמַסֵּר מוֹדְעָא ע"ז. וְשׁוּב מְצִאתִי בְּתַשׁוּבַת חוֹת יֵאִיר שְׁגַם הוּא מְאַרְיָה בְּזֶה וּמְסִיק נְמִי דַא"צ לֹאמַר רוֹצֵה אֲנִי.

ומתרץ קצת הא דבקרפון צריף לומר רוצה אני ע"ש סי' נ"ה: פּרַק שְׁשֵׁי בְּתוֹס' ד"ה פּוּךְ
היא יפה כו' ואם המלנה רוצה לעכב בכף ששמו ב"ד א"צ להכריז. תמהני ע"ז דלכאורה
איפכא נראה דכל ההכרזה לטובת הלנה היא דשמא שנה יותר אבל המלנה ע"כ ע"כ
צריף לקבלה בזה הסכום אפי' לא ימצא מי שיתן זה הסכום מ"מ צריף הוא לקבלה בזו
השומא.

והי' נ"ל להג' בתוס' ואם הלנה רוצה לעכב פי' שגם הוא רוצה שיקבלנו המלנה בזה
הסכום א"צ להכריז דעיקר הכרזה לטובת הלנה דשמא שנה יותר. וכן מוכח ג"כ בגמ'
דקאמר בעכו"ם מי ציית משמע דהכרזה לטובת היתומים פנ"ל.

אף קשה להג' מסברא. ושוב מצאתי בב"י חו"מ (סי' ק"ג) שמביא דברי התוס' וישכן
משמע בירושלמי דכתובות ע"ש שמסיק דלא ס"ל הכי דש"ס דידן חולק ע"ז ע"ש: דף
כב ע"א בגמ' פא להכריז רצופים כו'.

לכאורה הי' נראה דממילא ה"ה גבי הקדש דס' יום ג"כ ברצופים ובב' וה' צריכין יותר
לפי ערף. אף הרמב"ם (בפ"ד מה' ערכין הל' כ"ז) בהקדש הביא סתם ס' יום.

ואפשר סמוך עצמו על מ"ש גבי יתומים ב' השומות אכן הכ"מ (פ"ג מה' ערכין הי"ט)
לא כתב כן. וכן משמע בירושלמי כתובות (פי"א ה"ו) ע"ש: שם בגמ' אר"י אר"א אין
נזקקין לנכסי יתומים אא"כ ריבית אוכלת כו'.

ויש לעיין בהרנחה בהיתר דרף עיסקא אי נזקקין **פנונתו בעסקא שקיבל עליו ליתן
רינח קצוב כ"ז שלא יוכל לקרר בעדים שלא הרויח פתיקון מהר"ם ז"ל. דבכה"ג טובת
יתומים היא להיות נזקקין להם.

ואע"ג דהני ספק הפסד שמא לא ירויחו. לר"י גם בכה"ג נזקקין כמו במזוני דחישנין
זימנין דלא ספקה.

וי"ל דגם ר"א לא פליג אלא במזוני דלא שכיח דלא ספקה. אבל בעסקא דמי יימר שיהי'
ריווח מודה.

וצ"ל ג"כ דמייירי שקיבל העסקא בפירוש גם על בניו אחריו. דבלא"ה פיון שמת בטל
העסקא ועי' בשו"ת שבו"י (ח"א סי' קס"א).

ואפי' למ"ש בזכור לאברהם (חו"מ ח"ג) דגובה רינח ממה שהרויחו לאחר מיתה. היינו
בסתם.

אבל ביד היתומים לבטל העסקא בפירוש אם לא התנה המלנה גם על בניו אחריו.
ויכולים היתומים קטנים לחזור מהעסקא ויהי' המלנ' מוכרח להמתין עד שיגדלו וז"ב: **
דלכאורה פיון דלטובת היתומים היא כמו ריבית הוי ונזקקין.

וא"כ לכאורה קשה מאי פריף הש"ס מהני דוכתי דנזקקין וממתני' דהכרזה ובלא י"ל
בישראל ושקיל ריביתא בהיתרא פנ"ל. והי' נ"ל דאי שקיל רינח נהיתר א"כ זמן הכרזה
ג"כ לא נוכל להפסידו הרינח פיון דשנתף הוא ולא מלנה.

ונדוקא במלנה הצריכוהו חכמים להמתין זמן ל' יום דהא לנה. וכל לנה אף בסני לנה עצמן
נותנין להן זמן ב"ד פשוטען שרוצה למפור וכדומה אבל שותף א"צ להפסיד ותיקשי
פירכת הגמ' אי הכי לא יכריז דיפסידו יותר ופריה הגמ' שפיר: ובזה נתיישב קושית
התוס' שהקשו אמאי לא פריה הגמ' על ר"א גופי' אי בישראל מי שבקינן ואי בעפונם
לא ימתין כו'.

ולמ"ש א"ש בישראל ושקיל רבית דרף היתר פנ"ל. אמנם פן עדיין יקשה בקושני' הגמ'
אח"כ מהא דאין נפרעין אלא מזיבורית הלא י"ל בישראל ושקיל רבית דרף היתר.

וי"ל ג"כ פנ"ל פיון דאינו הלואה אין דינו בזיבורית כלל ותלי' פפי מה שהתנו ביניהם.
ול"ד לפי' לו השבח דג"כ גובה מיתומים רק מזיבורית דמ"מ כ"ז בב"ח תיקנו אבל
בשותף לא תקנו פנ"ל.

ומינשב ג"כ קושני' התוס' (פתובות פ"ז.) אמאי לא פריה הש"ס פאן ממתיני' דאין נפרעין
מיתומים אלא בשבועה כו' ע"ש.

ולמ"ש י"ל בשקיל רבית דרף היתר פנ"ל: שם בגמ' ור"י אמר כו' או לכתובת אשה
משום מזוני כו'. נראה דפליגי אי גם מספק הפסד נזקקין או לא.

דהא דמזונות הוי ספק הפסד דזימנין לא ספקה. אבל אין לומר דר"א ס"ל דאף ספק אינו
משום דזימנין מרויחין דהא פשמרנוחת יותר תוכל לומר איני נזונות ואיני עושה [דגם
אלמנה ליתומים י"ל פן כדאי' באהע"ז (סי' צ"ה ס"א)].

ובירושלמי פתובות (פי"א ה"א) דאפי' מאן דלא ס"ל הכי באשה. מודה באלמנה].

רק פנ"ל: שם בגמ' תנן שום היתומים כו'. לכאורה קשה דהא נודאי אין נזקקין ביתומים
קטנים הוא עד שיגדלו ומתיני' שום היתומים איירי אפי' בגדולים דהא כ' התוס' דאפי'
איש דעלמא נמי הכי הוא.

מיהו לפמ"ש התוס' דתנא נקט יתומים לרבותא דהו"א דלהוי יתומים פהקדש וקא שניף
רק בקטנים א"כ מתני' בקטנים מייירי ומקשה הגמ' שפיר ולפמ"ש הה"מ (פכ"ב מה'
מלנה ולנה) בדת הרמב"ם דבאינש דעלמא א"צ ל' יום א"ש טפי]: ולכאורה קשה
לוקמי בהכרזה לצורך יתומים עצמם למפור שוב ראיתי בתוס' (פתובות פ"ז).

(ור"ן פ' אלמנה נזונת דהוכיחו מזה דלצורך יתומים אין מכריזין פלל והקשו לרש"י
ז"ל דלא נראה מפירושו פן ע"ש. וי"ל דעת רש"י ז"ל דגם הוא מודה דלצורך עסק
יתומים שצריכין למעות לא מכריזין והטעם דבנודאי כמו פל אדם שצריף למעות מוכר
בפחות פי ירויח בפעות יותר ממה שיוסיפו לו על המקח כמו כן ביתומים.

רק בבע"ח דהמעות לא ישאר אצל היתומים ולכך מכריזין דהוא ריוח להם. אבל כשניקחו
היתומים המעות שפיר לא שניף הכרזה דתליא במה שירויחו בהמעות פנ"ל.

רק התם פירש"י בדבר שלא ישאר המעות ליתומים להרויח ע"ש לכרגא למזוני
ולקבורה]. וכה"ג אין טעם לחלק בין יתומים לבע"ח אדרבא מדמפסידין לבע"ח מכ"ש
פלי הפסד אחרים דיש להכריז פנ"ל וצ"ע בטעם התוס' בזה.

וכאן נראה דמשמע להגמ' דמתני' איירי לצורך בע"ח מדנתן זמן ל' יום. הטעם דאין הבע"ח צריף להמתין יותר רק ל' יום זמן ב"ד דנותנין ג"כ לב"ח כשאומר שישמא מעות.

ואף דבירושלמי בכתובות פ' אלמנה כ' טעם אחר (מה) שאין ממתנין יותר מל' ע"ש. מ"מ י"ל דש"ס דידן פ"י כפשוטו משום הפסד הבע"ח קאמר דאין רשאין להכריז יותר אבל עבור היתומים לא שייף זמן וכשיש פנאי מכריזין יותר פנ"ל וצדיקין צ"ע: ובזה יש לנישב מה ששמעתי להקשות מאי פריף הש"כ ממתניתינן אי בעפוי"ם לא ציית.

הלא י"ל שמתנין ל' יום קודם הזמן כדי שיהי' להעפוי"ם מיד בזמנו. ולמ"ד א"ש דבכה"ג שיודעין מקודם לא שייף ל' יום דיש להכריז יותר פנ"ל.

מיהו צ"ע מירושלמי ה"ל: שם בגמ' אי דקאכיל ריביתא מי שבקינן לי'. לכאורה קשה דילמא מייירי במשפנתא בנכנייתא דמותר ומ"מ יתומים מפסידים להכי נזקקין.

ואפשר לומר דהנה רש"י פ"י עפוי"ם מי ציית להמתין בלא רבית. ולכאורה אין פ"י מוכן דמנ"ל דהדין שנימתין בלי רבית.

ע"כ נראה סברת רש"י דהכא דשקיל רבית גם בזמן הכרזה ודאי מוטב שלא להכריז כלל דיותר מפסידין בזה הרבית ממה שייכריזו על הספק שמא ימצא מי שנותן יותר ואין מניחין הפסד ודאי מפני הספק וכדאמרינן בסמוך מי שבקינן ודאי מזוני.

אלא ודאי אי הפ"י ברבית היינו שמכריזין ואין נותנין רבית בימי ההכרזה וא"כ מי ציית. והשתא א"ש דלא יכול לאוקמי ברבית ישראל בהיתר פגון בנכנייתא דכינן דהיתר הוא א"א להפסידו הפירות כל שאין משלמים לו המעות.

ואי יתנו לו הפירות מוטב שוב שלא להכריז. רק בעפוי"ם דציית דינא מפסידין לו הרבית דביני וביני מטעם דבדינא דידן כל רבית אסור וציית לענין זה להניח דביני וביני פנ"ל: שם בגמ' בשלמא לר"י מוקי לה בכתובת אשה כו' ולר"י מי גיחא כו' בתובעת פתובה כו' פינון דמזדקקין לה מעיקרא מזדקקין לה לבסוף.

לכאורה הטעם הנה י"ל גם לר"א. א"כ מה פריף הגמ' נהי דר"א ס"ל דמשום מזונות אין נזקקין מ"מ לקבל תביעתה את הפתובה לגבי מזונות מקבלין וממילא מזדקקין לבסוף ג"כ כמו לר"י.

ונראה דדוקא לר"י שייף האי טעמא פינון דכלי זה שקבלנו תביעתה היתה גובית הפתובה משום מזוני. וכיון שע"י מה שקבלנו תביעתה מפסדת מזונות אין לנו להפסיד לה גם בגיבוי פתובה.

משא"כ לר"א דכלי התביעה ג"כ לא היתה גובית עד שיגדלו אין לה להרויח בזה. גם י"ל דלר"א אין זה נחשב לה להפסד פינון [דמעשה ידי] שלה ולכך לא מזדקקין לה: שם בגמ' ת"ש אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית כו'.

גם כאן קשה הא האי דינא גם בגדולים הוא וביתומים גדולים שפיר נזקקין. וצ"ל פנונת הגמ' דא"כ תפשוט מפאן בעי' זו אי מייירי אפ"י ביתומים גדולים [וכ"כ התוס' (בכתובות פ"ז).

ד"ה מנכסי) [ודוחק דאה"נ דתפשוט דבלא"ה אפשיט שם הכי בגיטין. ע"כ נלע"ד יותר לומר דפשיטא להגמ' דכל הגי דלא חילקו בין יתומים קטנים לגדולים היינו משום לא פלוג אבל עיקר התקנה הי' משום קטנים ולהכי מקשה דכיון דלקטנים א"צ תקנה זו דאין נזקקין כלל א"כ לגדולים לחוד לא הוי עבדי חכמים תקנתא פנ"ל: ויש לדקדק דהרי כבר תי' שקיבל עליו לזו ולא לזו ומאי מקשה תו.

ונראה דהוי מידי דלא שכיח שקיבל לזו ולא לזו לכה קשה לומר שיתקנו תקנתא דאין נפרעין רק עבור זה. ומ"מ תירץ פן דדחיק ומוקי אנפשי': שם בגמ' אי פתובה כו' מינ' דידל' נמי בזיבורית כו'.

שמעתי להקשות דלמא איירי בפ' לה השבח דמ"מ מיתומים רק בזיבורית פדאי' בפ' הגזקין. וי"ל דמ"מ ע"ז לבד לא הי' מתקנין התקנה (כמ"ש התוס' (בגיטין נ'.

(דהטעם הוא משום לא פלוג בינתימי). או י"ל דפריד' למאן דפליג בפ' לו השבח.

או עדיפא מינ' משני דסתם מתני' ר"מ היא: שם בגמ' פיון דשמענא כו' משמין' דרב יתמי דאכלי דלאו דידהו ליזלו בתר שיבקייהו כו' מזדקקנא כו'. אין מובן מימרא זו דרב.

אי פנונתו על יורשים רשעים וגזלנים וכי כ"ע לא ידעו דא ומה חידוש נודע לר"נ בכה. ולכן נלע"ד דבאמת רב אמר זאת על האי דינא דס"ל דנזקקין ופליג על ר"א ור"י וניהיב טעמא משום דיתמי דאכלי כו'.

ור"נ נקט בקיצור הטעם אבל באמת רב הכי ס"ל. דאין סברא שיחלוק ר"נ מסברא על ר"א ור"י אי לא אמרה רב ע"ז הדין והנה התוס' כתבו דהלכה כר"נ.

ותמוה דהא הגמ' מסיק והלכתא כר"ה ברי' דר"י ופלוגתא דר"פ ור"ה ברי' דר"י אליבא דר"א ור"י אתיא. ואפשר לומר דהא האי טעמא דיתמי דאכלי כו' לא שינוי רק לר"פ דאמר משום דלאו בני מיעבד מצנה.

ע"ז שינוי לומר פיון דבאמת הנכסים משועבדין לב"ח א"כ אכלי דלאו דילהון ואין לעשות תקנה זו בעבורם. ואפי' לפמ"ש דרב עצמו אמרה על דין זה ורב אית לי' שיעבודא ל"ד.

מ"מ מדרבנן משתעבדי ונשיב נמי לאו דילהון. אבל לטעם ר"ה ברי' דר"י מחשש צררי א"כ דילהון אכלי ובכ"מ טענינן ליתומים ולא שינוי כלל ה"ט ע"ז.

וא"כ י"ל דזה פלוגתא דר"פ ור"ה. דר"א ור"י נמי דאמרי אין נזקקין ס"ל לר"פ דמטעם דלאו בני מיעבד מצנה הוא.

וא"כ ע"ז פליג ר"נ משום דיתמי דאכלי כו' והיינו בשחיביב מודה. אבל בא"ח מודה גם לר"נ אין נזקקין.

ור"ה ס"ל דטעמא דר"א ור"י משום צררי ובאין חייב מודה דוקא וגם ע"ז פליג ר"נ. נמצא דאפי' בא"ח מודה פוסק ר"נ דנזקקין.

ונמצא לפ"ז א"ש דברי התוס' דהלכה כר"נ והלכה כר"ה ברי' דר"י. מיהו אפתי תמוה דהא מסקנת הגמ' לקמן דבאמר תנו נותנין.

וגם לשון הגמ' שלחו מתם דשמתוה משמע דלדינא קאמר דבחיוב מודה נזקקין ומסתייע
מזה לר"ה ברי' דר"י א"כ לדינא פליגי ר"פ ור"ה לא בכוננת ר"נ כמ"ש. שוב ראיתי
ברש"ם בב"ב (קע"ד).

(כ' דלכו בפשחיוב מודה נזקקין משום דיתמי דאכלי כו', נראה שיהבין דמאי דאמר ר"פ
הוי פי' על דעת ר"נ מעיקרא. ונהי דר"ה ברי' דר"י לדינא קאמר מ"מ ר"נ הי' סובר
מעיקרא דאין נזקקין אפי' בחיוב מודה מטעם דלאו בני מיעבד מצוה ואח"כ חזר מזה:
שם בגמ' מעיקרא מ"ט לא אר"פ כו' ר"ה ברי' דר"י אומר משום צררי כו' והלקתא כר"ה
ברי' דר"י.

ויש לדקדק דפליגי בס"ד דר"נ ויותר הוי להו לאפלוגי בדר"א ור"י. ולמ"ש התוס'
דהלכה כר"נ תמוה ביותר מאי והלקתא כר"ה פיון דלא נ"מ למסקנא דר"נ פלל.

והי' אפשר דפליגי דר"פ בס"ד הי' הטעם משום דלאו בני מיעבד מצוה ומזה הדר
במסקנא. וא"כ י"ל דעכ"פ היכא דאיכא חשש צררי אין גובין אף להמסקנא.

אבל לר"ה דבס"ד הי' הטעם מחשש צררי א"כ במסקנא לר"נ גובין אף דשינוי חשש
צררי וע"ז אמרי' הלכה כר"ה וממילא פיון דהלכה כר"נ במסקנא תמיד גובין. כן אפשר
לדחוק ולישב קצת דברי תוס' התמוהין מאוד.

אבל באמת דוחק לפרש כן בגמ'. ועוד דרבא פסק לקמן הלכתא אין נזקקין.

ובאמת בתוס' עצמם משמע לקמן ובכמה דוכתי דס"ל אין נזקקין וגם בפסקי תוס' הביא
כן כאן גם ראית התוס' ממי שמת והניח כו' תמוה מאוד. ודא דשם בכתובה קיי"ל כר"י
דמשום חינא גובין פרימר דעביד עובדא הכי.

וכן פסק הרמב"ם (פי"ב מה' מלנה). בפרט ר"י עצמו אומר שם בכתובה וזה אין ראי' על
בע"ח.

גם קשה למה העתיקו תוס' דברי ר"י כושל כתובה. הלא למ"ד כושל שבראנ' ופעמים
לבע"ח מוכח יותר.

ועלה בדעתי לדחוק בפ' התוס' לומר דכוננתם להוכיח דבכתובה עכ"פ גובין משום
חינא. וי"ל שפירשו דמה שחזר ר"נ הי' ג"כ רק בכתובה משום דלא רצו לעשות פלוגתא
פל קף.

וגם דהלכתא כר"נ בדינא ולקף פי' על כתובה ונקא. אף עדיין מה הביאו מר"י קשה.

וי"ל להיפוך דהוכיחו דאי צריכין טעם חינא לגבות מיתומים לא היו מצרפין התם הטעם
ליתן לכושל כתובה פיון דטעם חינא צריכין לגוף הגב'. ומשמע דלגבות בלא זה גובין
והוכיחו מזה דגם ר"י עצמו חזר והודה לר"נ לגבות מיתומים.

ואחר כל זה דבריהם תמוהין. והלא י"ל שם בחיוב מודה וכה"ג ליכא למיחש לצררי.

אף יש לומר משום דאמר שם פולן צריכין שבועה וא"א לאוקמי בהכי: אמנם לע"ד אין
ראי' משם. בל"ז פיון דטעמא דר"ט התם דאינו של יתומים כלל פיון דהי' ברשות הנפקד
לא נכנס לרשות היורשים כלל א"כ אין ענין לנזקקים לנכסי יתומים וזה ברור.

ויש לְדַחֵק דְלַר"י דְפִי לְפֹשֵׁל פְּתוּבָה מְשׁוּם חִינָא ס"ל דְר"ט כְרַע"ק אִית לִי וְכָל הַטַעַם מְשׁוּם חִינָא וְהִי מְיֻנָּשׁב מֵה דְנִקְטוּ הָרְאָי' מַר"י. וּמ"מ דְבְרִיהֶם תְּמוּהִים פְּנ"ל.

גַּם תְּמַהְנִי הֵלֵא מִמְתְּנִי דְאִין גְּפָרְעִין מְנַכְסִי יְתוּמִים אֶלֶּא בְּשִׁבּוּעָה מוֹכַח דְנִזְקָקִין. וּבְאַמַּת תּוֹס' (בְּהַפּוֹתֵב פ"ז) הִקְשׁוּ פֶּן וְכָל תִּירוּצָם שְׁיִיף בְּמִתְנִי דְמִי שְׁמַת ג"כ וְעַדִּיפָא לְהוּ הָרְאָי' מְאִין גְּפָרְעִין כו'.

וּמְצָאֵתִי בַס' גַּד"ת שְׁתַּמָּה בְּדַבְרֵי הַתּוֹס' הִלְלוּ ע"ש וּמ"ש בְּפִי הַסּוּגָיָא. גַּם לְשׁוֹן רַש"י ז"ל הִלְכְּתָא כַר"ה דְמְשׁוּם צָרְרִי לֹא גְזַקְקִין.

לְכַאוּרָה אִיפְכָא הוּל"ל דְבַדְלִיפָא צָרְרִי גְזַקְקִין. וּמְשַׁמַּע דְפִי וְהִלְכְּתָא לַגּוֹף הַדִּין וְלֹא פְתוּזָה דְר"נ רַק דְמַחְשֵׁשׁ צָרְרִי אִין גְזַקְקִין בְּאַמַּת פְּדִשְׁלַחוּ מִתָּם דְמִתְנִי א"א לְאוּקְמָה רַק בְּשִׁמְתִי כו'.

וְגַם לְפִי גִי"ת דְפְלוּגְתָא דְר"פ וְר"ה בְּרִי דְר"י בְּעֶלְמָא אִיְתָמַר וְכֵן הִי גְרָאָה לַע"ד לְפָרֵשׁ דְהַגְמ' הַעֲתִיק לְשׁוֹן הַסּוּגָיָא דְב"ב גַּם שְׁלַחוּ וְהִלְכְּתָא הַפֵּל לְשׁוֹן הַסּוּגָיָא דְהַתָּם. אֲבָל לֹא אָמְרוּ דְבְרִיהֶם פְּלֵל אַס"ד דְר"נ וְא"ש לְשׁוֹן רַש"י ג"כ וְע"ש.

וְדַבְרֵי הַתּוֹס' לֹא זְכִיתִי לְהַבִּין: ע"ב בְּגַמ' רְבָא אָמַר מְשׁוּם שׁוּבָר. בְּתוֹס' הִקְשׁוּ מֵה נ"מ בְּתִי שׁוּבָר וְתִי הִיכָא דְהַפְקִיד כָּל הַשְּׁטָרוֹת.

וּבַס' צ"ק הִקְשָׁה מֵה פְרִיף מַר"נ דְגוֹבִין שְׁלֵא בְּפָנָיו י"ל דְאִיְרִי בְּהַפְקִיד כו'. וְלִק"מ דַּא"כ לֹא יוֹעִילוּ בְּתַקְנָתָם דְאִפְתִּי יִלָּף לְמַד"ה וְלֹא יִפְקִיד שְׁטָרוֹתָיו דְגַם בַּס"ד יַדַּע טַעַם הַתְּקִנָּה כַּמ"ש הַתּוֹס' וְכַדְמָפְרֵשׁ בְּדַבְרֵי ר"נ.

וּבְעֵינֵיךָ קוֹשְׁנִי הַתּוֹס' נִלְע"ד דְאִדְרָבָא רְבָא לְהוֹסִיף בָּא וְטַעַם צָרְרִי שְׁיִיף רַק בְּשַׁעַת מִיתָה כַּמ"ש רַש"י לְעֵיל. וְא"כ הִיכָא שְׁיִוִדְעִין שְׁבַעַת חוֹלִיו לֹא הִי הַתּוֹבַע פֶּאן כַּה"ג שְׁפִיר גְזַקְקִין.

וְהוֹסִיף רְבָא טַעַם שׁוּבָר וְזֶה שְׁיִיף גַּם כַּה"ג. וּמְיֻנָּשׁב בְּזֶה קוֹשְׁנִי תּוֹס' הֵא דְפְרִיף לְרְבָא מַר"נ דְגוֹבִין חוֹב שְׁלֵא בְּפָנָיו וְהִקְשׁוּ לְדִידִי מִי נִיחָא נִיחָוֵשׁ לְצָרְרִי.

וְלַמ"ש א"ש דְלַחְשֵׁשׁ צָרְרִי מְשַׁפַּחַת כַּה"ג אוֹ שְׁלֵא חִלָּה פְּלֵל. וְשֵׁם בְּשְׁלֵא לְפָנָיו לֹא שְׁיִיף פְּלֵל צָרְרִי אֲבָל שׁוּבָר שְׁיִיף פְּנ"ל פְּשׁוּט: וְתוֹס' תִּי דְלַחְשֵׁשׁ צָרְרִי יַדַּע הַטַעַם דְשְׁלֵא יִלָּף כו' וְרַק לְשׁוּבָר לֹא הוֹעִיל אֶצְלוּ הַטַעַם.

תְּמוּהָ מְאוּד פִּינּוֹן דְלְדִידִי לִית לִי פְלֵל חֲשֵׁשׁ שׁוּבָר א"כ אִיף תְּפִיס דְלְרְבָא אִיפָא יוֹתַר חֲשֵׁשׁ בְּטַעַם צָרְרִי פְדִי לְהַקְשׁוֹת עָלָיו. וְדַבְרֵי צ"ק תְּמוּהִים שְׁלֵא הִרְגִישׁ בְּזֶה.

וּבַס' גִי"ת רְאִיתִי שְׁתַּמָּה ג"כ בְּזֶה. וְלַעַד"נ פְּשׁוּט וְתוֹס' פִּי דְר"ה בְּרִי דְר"י דְלֹא חֲשֵׁשׁ לְשׁוּבָר הַטַע' דַּס"ל דְאִין פּוֹתְבִין שׁוּבָר דְפְלִיגִי בְּזֶה בְּכַמָּה דְוֹכְתִי.

וְהוֹכִיחַ בְּאַמַּת מַר"נ דְגוֹבִין שְׁלֵא בְּפָנָיו ע"כ דַּס"ל דְאִין פּוֹתְבִין שׁוּבָר. אֲבָל לְרְבָא דַּס"ל פּוֹתְבִין שׁוּבָר וְנוֹדָי חֲשֵׁשׁ גְדוֹל הוּא יוֹתַר מְצָרְרִי דְמֵה יַעֲשֶׂה פְשָׁבָא וְאָמַר אֲבַד שְׁטָרִי ע"כ צָרְרִי לְשִׁלְמָה וְלִיקַח שׁוּבָר פְּנ"ל בְּרוּר בְּכּוֹנוֹת הַתּוֹס' אֶפְשָׁר דַּנ"מ בְּתִי דְרְבָא דְבְּמִקּוּם שְׁאִין פּוֹתְבִין שׁוּבָר גְזַקְקִין: בְּתוֹס' ד"ה א"ל נָא"ת וְר"ה כו' לִיחָוֵשׁ לְצָרְרִי.

מלשון רש"י ד"ה צררי אתפסיל משמע דצררי לא שינה רק ביורשין דקונדם מיתה נותן צררי [אף בתוס' ב"ב (קנ"ח.)] משמע דבשעה שהולך למ"ה ג"כ מתפס צררי.

ואין להקשות לפ"ז אמאי לא אמרי נ"מ בין ר"פ לר"ה פגון שמת פתאום או שלא הי' התובע פאן קונדם מיתה. דהא פבר כ' התוס' ב"ב (ה'): דהומ"ל א"ב תוה זמנו ובכמה מקומות יכול למצוא א"ב טובא ואינו חושש לומר אלא דבר אחד או שנים ע"ש]: בד"ה אמר ר"א כו' ולכך נראה דהיכא דחייב מודה ממלנה ע"פ ושמעו העדים הודאת האב נזקקין כו'.

וטעם התוס' אין מוכן פלל פיון דבאין להוציא מהם על חוב אביהם טפי הוי נגד חזקת ממון משמביא עדים שקנה הקרקע מאביהם דלפי דברי העדים הקרקע בחזקתו עומד. ובמע"פ גם לפי דברי העדים הממון שלהם ניש עליהם רק שיעבוד וחוב ובאמת גם הרא"ש הוקשה לו זה ופי' דמזירי בחייב מודה והעדים העידו בב"ד קונדם שמת.

הובא בטור חו"מ סי' ק"ח **כ"מ לשון הרא"ש בתשוב' (פלל פ"ה סי' ח'). אכן הסמ"ע (סי' ק"ח ס"ק י"ג) כ' דחייב מודה הוי פצונואה דמקבלין עדים בפני יתומים לדעת הרמ"א (סי' ק"י ס"ט) וי"ל דגם התוס' ס"ל הכי: ** ולע"ד לולי דבריהם ז"ל נראה יותר דהכא דוקא בשט"ח פיון דהחייב ודאי רק ספק צררי ע"ז שפיר מקבלין עדים.

אבל בזה הוא דר' ירמ' פל הטענה שלו שלקחו. לא נתברר רק ע"י עדים אלו דף כג וכה"ג אין נזקקין לקבל עדותו פנ"ל: בגמ' במאי קמפלגי כו' ואלא הא דאר"ה כו'.

קשה הלשון דמשמע דלהאי טעמא דקמפלגי בהא מקשה אדר"ה ונלא בנדאי עכ"פ ר"א ס"ל דאדם עושה קנוניא. דרק בדר"י איפא למימר פמה טעמים אבל ר"א ודאי ס"ל דעושה קנוניא.

וגם לקמן לפי גי' הישנה דכ"ע ל"פ דאין אדם עושה קנוניא רק בס' ברפת הגזבח מגי' דאדם עושה כו'. אבל פשט הגמ' נראה כג' ראשונה דהא בא לתרץ דברי ר"ה בת' אחר ממעיקרא.

ע"כ נלע"ד לפרש דבאמת קשה מה מדמי הגמ' הך דר"ה לדכא דהתם הוי ממש גזילה מן ההקדש ואין אדם עושה קנוניא בשקר וגזילה על ההקדש. אבל הכא נראה דאי מגרש לה אפי' דעתו להחזירה מ"מ מדינא יש לאשה לגבות מן ההקדש דסוף סוף מגורשת ומותרת לכל העולם ובז"כ כ"א למאן לחזור ולהתקדש ונהי דעשו ביניהם הבטחה שיתחזר לקדשה מ"מ מדינא תגבה.

וכן משמע נמי במה דיהיב אביי עצמה לבר' דמשה בר עזרי לגרשה. ואדרבא קשה לס"ד דבזה אין אדם עושה קנוניא פיון דדינא הוא.

ע"כ נ"ל דבס"ד דאמר דפליגי אי אדם עושה קנוניא הוי ס"ל דמן הדין הוי גזילה מן ההקדש פל שיש ערמה בהגירושין וחשוב קנוניא על הקדש ולהכי מקשה לפ"ז ואלא דר"ה כו' פתנאי אמרה ומסיק הגמ' דלכ"ע אין אדם עושה קנוניא.

והכא לאו קנוניא הוא דמדינא מפיק מן ההקדש ופליגי ביש שאלה: שם בגמ' אלא הכא בשאלה דהקדש קמפלגי כו'. הרמב"ם (פ"ז מה"ע) הביא בהך דינא כר"א.

ותמוה דהא אנו פסקינן דיש שאלה להקדש [כמ"ש עליו הר"ן פ' אלמנה נזונית]. והי אפשר לומר דהיכי דמסרו לגיזבר תו לית לי שאלה כמו תרומה פשפאה ליד פהו א"כ ברייתא מיירי בשלא מסרו עדיין לגיזבר והרמב"ם אפשר מיירי שפבר פא ליד גיזבר.

מיהו לשון הרמב"ם שם שכ' ואין אומרים דהי' בידו לשאול על הקדשו משמע דמיירי היכי דבידו לשאול על הקדשו ואעפ"כ מדירין אותו. ואין מוכן הטעם.

ולכאורה הי' נ"ל ע"ד פלפול דיש להקשות מה מדמה הש"ס שאלה להקדש טעות הלא שאלה בכת של חכם הוא ואפ"י אינו טעות גמור רק חרטה מהני פח החכם מגזיה"כ. וא"כ נהי דהקדש טעות הוי הקדש לב"ש היינו דלא בטל מעצמו אבל פחו של חכם אפשר דמהני.

והא דאיתא בנדרים (ע"ח.) ובב"ב (ק"כ:) דלב"ש דהקדש טעות הוי הקדש אין שאלה בהקדש.

הוא למ"ד אין פותחין בחרטה והיתר חכם בפתח הוא. א"כ טעם ההיתר משום טעות שפיר תליא זה בזה.

אבל למאי דקי"ל פותחין בחרטה בלא פתח. שפיר י"ל כנ"ל].

וא"כ אפשר לפרש בגמ' איפכא. דהא י"ל נהי דבידו לשאול על הקדשו שמה אינו רוצה לבטל כל ההקדש רק כדי פתונבטה וכשישאל יהי' בטל כל הנדר והגם דישאל רק על כדי פתונבטה הרי נדר שבטל מקצתו בטל פולו מיהו זה תליא בהקדש טעות אי שמי' הקדש א"כ הנשאר לא יתבטל דבטל מקצתו בטל פולו הוא רק מפת דהוי נדר בטעות.

דלא נדר מעיקרא אלא ע"ד שיתקיים פולו]. וא"כ א"ש דר"א ס"ל דהקדש טעות לא הוי הקדש א"כ אין בידו לשאול דיהי' בטל כל ההקדש ואינו רוצה בכף.

ור"י ס"ל דהקדש טעות הוי הקדש וא"כ בידו לשאול רק בכדי פתונבטה. והרמב"ם פ' כר"א שפיר הואיל וס"ל דהקדש טעות לא הוי הקדש.

אף דוחק להעמיד ר"י כב"ש ובצלמא אמרינן דר"א מתלמידי ב"ש הוי כמ"ש רש"י ותוס' בשבת (ק"ל:) בשם הירושלמי ועי' בירושלמי נזיר (פ"ה ה"א) מפרש מתני' דהכא דר"א אתיא כב"ש ור"י כב"ה]: שם בגמ' פל דמגרש בבי דינא מגרש.

מפאן יש לתמוה על הרמב"ם (פי"ז מה"א) שכ' דכשפאת לגבות הפתונה מדירין אותו וא"כ בשעה שתבוא לגבות פתונבטה דירנה וכן הקשה בשו"ת רמ"א (סי' ל"ג) ועי' בפרישה אהע"ז (סי' ק"ב) ובתוס' רעק"א בב"ב פ' גט פשוט] וצ"ל בדוחק דהו' משה בר עזרי לאו דינא גמיר רק אם הי' הגט בב"ד הי' ב"ד מדירין.

אבל כשיבוא לביתו לגבות לא ידע לטעון פן ובשטמ"ק הנדפס מחדש תי' דכאמת אי כפר יגרשנה הי' משה בר עזרי בעצמו מתרצה יותר שיחזירנה לאשה אף שיפסיד המעות. רק כל פוחו וסמיכתו הי' שבודאי לא יגרשנה אבל אחר הגירושין יתרצה בעצמו ע"ש: בתוס' ד"ה אלא כו' מיהו תימא כו'.

ואפֿשר לייִשב דְּנְהִי דְאָדָם עוֹשֶׂה לַפְעָמִים קְנוּנְיָא עַל הַקְדָּשׁ אַבְל לָא שְׂכִיחַ רַק אֵינְהּ
תְּצוּף בְּיוֹתֵר וּלְהַכִּי לָא עֲבָדֵי תַקְנֵתָא מְשׁוּם מְקִלְתָּא דְל"ש לר' יְהוֹשֻׁעַ. אַבְל לְהִיּוֹת בְּרִיא
נְאָמֵן בְּשִׁבִיל הַכִּי שְׁפִיר י"ל דְּלַפְעָמִים אָדָם עוֹשֶׂה קְנוּנְיָא וְאֵינּוּ נְאָמֵן כְּנ"ל.

וּתְיָ הַתּוֹס' אֵין מוּבָן כְּלָל דְּמָה בְּכָה דְהוּא רַק לְאִיפְטוּרֵי מְשֻׁבְעָה. מ"מ אִם בְּאַמְתּוּ הִי
שְׂאִינּוּ תִיב לֹא הִי עוֹשֶׂה קְנוּנְיָא וְשְׁפִיר א"צ תּוּ שְׁבוּעָה: בּד"ה מֵר סָבֵר הַקְּשׁוּ דְצָרִיף
לְפָרְט הַגְּדָר וְתִירוּצָם דְּחֹק.

וּלע"ד הִי נִרְאֶה דָא ה"נ אֵי כְּבָר גִּירָשׁ וּבָא לְהַתִּיר נְדָרוֹ וּלְהַתְּזִירָה אִפִּי ב"ד יוֹדְעִין הַפֿל
מִתִּירִין לֹא כְּשֶׁרוּצָה לְהַתְּזִיר אֶת אִשְׁתּוֹ. כִּינּוּ דְכָבֵר כְּתַבְתִּי דְמֵן הַדִּין שְׁפִיר גְּבוּבִית מֵן
הַקְּדָשׁ וְלִיכָא שׁוּם אִיסוּר וְגַם יֵצֵא מִיַּד הַקְּדָשׁ ע"י פְּדִיוֹן.

רַק מְשׁוּם הַרְנוּחָה דְהַקְּדָשׁ תִּיקְנוּ לְהַדִּירוּ כְּדֵי שְׁמַטְעֵם זֶה לֹא יִגְרָשְׁנָה בְּאַמְתּוֹ. אַבְל לֹא
הִי כְּנוֹנַת הַתַּקְנָה לְהוֹצִיאָה מִתַּחַת בְּעֵלָה.

וּלְהַכִּי כִּינּוּ דְכָבֵר הַדִּירָה וְרוּצָה לְהַתְּזִירָה שְׁפִיר מִתִּירִין לֹא. רַק אִם הִי עֵצָה לְהַדִּירוּ
בְּרַבִּים שְׂאִין לֹא הַתְּרָה הִי עוֹשִׂין כֵּן כְּדֵי שְׁלֹא יִדְרִינָה וְלֹא יִגְרָשְׁנָה אַבְל אֵי בְּרַבִּים יֵשׁ
לֹא הַתְּרָה אֵין עֵצָה דְּוֹדָאֵי יִגְרָשְׁנָה וְלִמְנוּעַ שְׁלֹא לְהַתִּיר לֹא רָאוּ חֻקִּים כַּמ"ש.

כְּנ"ל נְכוּן: ע"ב בְּגַמ' אֶלָּא לֹוֹקַח כּו' אִיהוּ דְאֶפְסִיד אֲנַפְשֵׁי'. יֵשׁ לְעֵינֵין בְּמַקְבֵּל מִתְּנָה דְלֹא
שְׁיִיף אֶפְסִיד אֲנַפְשֵׁי' מֵהַ דִּין **מְהָא דְאֵי ב"מ (ט"ו) דִּיפָּה כַּח מִתְּנָה מְמַכֵּר אֵין רֵאִי
דְהֵתֵם גַּם לֹוֹקַח שְׁלֹא בְּאַחֲרִיּוֹת דֵּינּוּ כְּמִתְּנָה כַּמ"ש הַשֵּׁ"ף (ס"י קט"ו ס"ק כ"ח).

אֲכַן בִּירוּשְׁלַמֵי בְּנִזִּיר נִסְתַּפֵּק בְּנָה מְטַעֵם אַחֵר. וְע"ש בְּשִׁירֵי קַרְבָּן.

וְעִי' ב"ב (קל"ט) ד"ה הֵתֵם: ** דַּמ"מ אֵין סְבָרָא שְׁיִהֵי' כַּח מְקַבֵּל מִתְּנָה עֲדִיף מְלֹוֹקַח
וְצ"ע: בְּמִשְׁנָה נוֹתְנִין לֹא מְזוּן ל' יוֹם כּו'. יֵשׁ לְעֵינֵין אִם כְּפִי הַסִּידוֹר שְׁלוֹ לֹא יִשְׁאַר סְלַע
וְהוּא רוּצָה לִיתֵן סְלַע כְּדֵי שְׁיִהֵא פְטוּר אִם יִתְעַשֵּׂר.

אֵי מְקַבְּלִין מְמַנּוּ. דְאֶפְשָׁר כִּינּוּ דְמָה הוּא גַם מְסַלַע אֵין נִידוּן בְּהַשְׁגָּה יָד וְאֵין מְקַבְּלִין מְמַנּוּ
וְצ"ע לְדִינָא: שֵׁם וְתַפְלִיו.

צ"ע הַטַּעַם. וְאִם כָּל הַמְצָאוֹת מְשִׁירִין לֹא כְּשִׁישׁ לֹא לֹוֹלֵב וְשׁוֹפֵר אוֹ דוֹקָא תַּפְלִין דְהֵנּוּ כְּמוֹ
מְלַבּוּשׁ.

[כַּמ"ש הַרְשָׁב"ם ב"ב (קנ"א.) ע"ש]: דָּף כַּד ע"א בְּמִשְׁנָה אֵין לְהַקְדָּשׁ אֶלָּא מְקוּמוֹ
וְשַׁעְתּוֹ הַקְּשׁוּ בְּתוֹס' מְהָא דְמַכְרִיזִין ס' יוֹם.

וּלע"ד יֵשׁ לְתַמְנָה עַל דְּבַרִּיהֶם דְּמָה עֲגִין לְזֶה הָא הַכְּרִזָּה הֵנּוּ לְיַדַע כְּפָה שְׁנָה בְּמַקוּמוֹ
וְשַׁעְתּוֹ דְּקוּדָם הַכְּרִזָּה שְׁל זֶה הַשְׁיַעוּר אֵין הַשׁוּמָא דְשַׁעְתּוֹ נִתְבְּרָרָה. רַק אַחֵר הַכְּרִזָּה אֵין
לֹא אֶלָּא מְקוּמוֹ וְשַׁעְתּוֹ וְאֵין מְמַתִּינִין עַל יוֹם הַשׁוּק.

וְלָכֵן נִרְאֶה דְעִיקָר כְּנוֹנַת הַתּוֹס' מְשׁוּם דְּמִלְשׁוֹן הַמְשָׁנָה הֵכָא מְשַׁמַּע דְאֵין מְמַתִּינִין כְּלָל
אִפִּי יוֹמֵי אַכְרִזְתָּא. וּלְהַכִּי חֲלָקוּ בֵּין מְטַלְטְלִין דְלֹא בְּעֵי הַכְּרִזָּה אַבְל מוֹדִין הַתּוֹס' דְאֶפִּי
בְּקַרְקַע דְמַכְרִיזִין מ"מ אֵין מְמַתִּינִין לְיוֹם הַשׁוּק אִפִּי אֵי יָדוּעַ דְבַתְּשִׁירֵי יִתְיַקְרוּ הַבְּתִים
וְכַדוּמָה כְּנ"ל וְעֵינֵין בַּטּוּשׁ ע"ס' ק"ג מְזָה: פֶּרֶק שְׁבִיעִי.

דף פה ע"א במשנה גאלה אחר כו' וגאלה מידו יוצאה ביובל פן הוא גי' רש"י. ונראה הטעם פמו אלו הגיע יובל פשהיא ביד אחר.

וע"ז יש לדון דהא י"ל איפקא דביד אחר לא עדיף מביד הקדש דאם בעלים גואלים מהקדש תו אינו יוצא מידו ה"ה בגאלו מיד הלוקח מן ההקדש. ומיהו יש לדחות זה דע"כ ל"ד להקדש דמן ההקדש בעלים פודין בע"כ.

ומיד הלוקח נדאי אין גואלין בע"כ ובכרשות הלוקח לתבוע ממנו פמה שירצה. והרמב"ם באמת גורס איפקא דאינה יוצאה מידו ביובל.

מיהו מלשון התורה לא יגאל עוד הי' משמע פשיטת רש"י וכבר כ' מזה בתוי"ט ע"ש. ויש לעיין בגאלו בנו ואחר לקחו מן הבן אי חוזרת לאביו ביובל די"ל דלא עדיף פח לוקח מן הבן מפח הבן, אף אפשר דלא שייך הקא טעם זה דבין לבן בין לאחר אין לו זכות רק עד היובל וביובל יוצאת מידהם רק פשיוצאה מן הבן חוזרת לאביו וכפיוצאה מאחר חוזרת אל ההקדש.

אבל עכ"פ פח הבן ולוקח שוין עד היובל א"כ י"ל דכל היכי פשהגיע יובל היא ביד בן חוזרת לאביו וכשהיא ביד אחר אין חוזרת וצ"ע בזה. ויותר נראה דחוזרת לאביו [וכ"כ במנ"ח מצוה שנ"ה]: ע"ב בגמ' פעי ר"ז אשה מי מעמיד לה שדה כו'.

יש לעיין אי גם פשאין לה בעל מסופק ר"ז דבן אין מעמיד לה פמו בת דאפ"א אין לו בן פינון דבמקום בן פאחר דמא אינה מעמיד לאבי שדה ה"ה בן דאשה פינון דבמקום בעל פאחר הני תו אינו מעמיד לה שדה אפ"א בדלית לה בעל וצ"ע: דף כו ע"ב במשנה הפהנים והלויים כו' וגואלין לעולם אע"ג דקרא גאולת עולם תהי' כתי' גבי מכירה פשיטא לחכמים דגם בהקדש דינא הכי.

(וכ"מ לקמן (ל"ג: ע"ש). מיהו צ"ע בכמה גואלין אי בחמשים סלע פשדה אהונה או פשוניא: פרק שמיני דף כז ע"א במשנה המקדיש שדהו בזמן שאין היובל נוהג כו'.

כ' בתוס' אבל בזמן שהיובל נוהג אין רינח להקדש דנפדה לפי זרעו כו' חמשים פסוף כו'. מיהו נראה נדאי דאם אחרים פודין אותו פגון שאין הפעלים יכולין לפדותו או שאין רוצין לשיטת הרמב"ם (פ"ה מה' ערכין) דבזמן היובל אין כופין.

ואם אחרים פודין בנדאי מי שנותן יותר נותנין לו אם מעלין אותו יותר מחמשים. וגדולה מזו נלע"ד דאפ"א בפחות משיעור זה מוכרין אותו פשאין נמצא מי שיתן חמשים דשיעור זה נתנה תורה לבעלים דהוא גואל בחמשים ואפ"א אחרים נותנין הרבה.

ואפשר נמי דהוא אינו יכול לגאול בפחות. אבל לאחרים יוכל הגזבר למכור אף בפחות פן דעתי נוטה.

והא דתנן לעיל דיש רטושין ורטושי רטושין אין לתמוה דאטו לא הי' מי שפדה באיסר או פפרוטה. י"ל דמשכחת בהקדישה מפני רעתה.

או דידע הגזבר דאם ימתין ימצא גואל ביותר. אבל באין נמצא קונים רשאי למכור בפחות פנ"ל.

[עמ"ש לעיל ד' י"ד בזה]: שם בגמ' בפודין בדבר שאין בחומשו שו"פ קמפולגי. צ"ע למ"ד דאין פודין רק שיהי' בחומשו שו"פ.

אי דוקא בבבועלים אבל אחר פודה בכל גוונני. או אפי' אחרים א"י לפדותו.

ולזה הדעת נוטה: בתוס' ד"ה מאי אומרין כופין וא"ת מ"ש הכא דצריף כפי' כו'. הנה הכא דליכא מי שיפדנה י"ל הטעם דכינן דהקדישו לבדק הבית צריף לראות שיהא ממנה אינה צורף לב"ה וכינן דאין מי לקנותה לא קיים נדרו.

הגם דאפשר בל יחל לא עבר אחר שמסרו אל הגיזבר מ"מ צריף לקיים נדרו לצאת ממנה דבר לבדק הבית ולהכי כופין לפדותה. אף פשגמאגואלים דמ"מ כופין אותו להקדים ולומר בכמה רוצה לפדות ע"ז צריף טעם.

וע"ז גם תי' התוס' אינו מספיק וצ"ע: שם במשנה הבועלים אומרים בכ' וכל אדם אומרים בכ' הבועלים קודמים כו'. ובאחרים לא נתבאר הדין כה"ג דאם אחד אמר בועשרים ובאו אחרים ואמרו ג"כ בועשרים דאפשר הראשון קודם א"כ לשון המשנה לאו דוקא דבועלים אמרו מקודם רק שמיד הי' גם אחרים דאמרו בכ'.

ולהכי מטעמא דחומש בועלים קודמין אבל אם הי' בנה אח"ז בלא"ה הראשון קודם. ואפשר אין הדין כן ולא שייף בנה קדימה ולמי שירצה הגיזבר ימפור או יפילו גורל.

נדעתי נוטה יותר דהראשון קודם: שם הבועלים נותנין כו'. הטעם נראה פינן דאין יכולים להחליטו לאחר משום הפסד דהקדש וצריכין הבועלים לקבלו ממילא אם לא יוסיף מה שיהוסיפו אחרים הוי כמו גזל פינן דבאמת שנה יותר.

ומעות החומש אינו מן הפדיון. ויש לעיין בדין החומש אם הבועלים יודעין באמת ששנה יותר רק משום שיודעין שמוסיפים חומש ע"כ ירצו למעט בהשומא פשאין קונין אחרים אי רשאים לעשות כן.

דאפשר המצוה ליתן החומש מלבד מה שהקרקע שנה אליו באמת. ולזה הדעת נוטה: דף פח ע"א במשנה שאין אדם מחרים דבר שאינו שלו.

קצת קשה דהא שדה מקנתו שלו הוא עד היוכל ולמ"ד קנין פירות פקנן הגוף דמי למה לא יוכל להחרים עד היוכל. ועיקר הטעם מפני ש לעיל דגמר מקרא מה בהמה שיש לו רשות למוכרה לעולם כו'.

אבל טעם המשנה צ"ע: ע"כ בגמ' וגמר לפהו לפהו מגזל הגר כו'. צ"ל דנתקבל הגז"ש מגזל הגר דאל"כ בשתי הלחם נמי כתי' לפהו ושם כל המשמרות שוין.

וצ"ע פינן דילפינן מגזל הגר אי נימא ג"כ דאין רשאין לחלוק שדה תחת שדה. דבגזל הגר הכי הוא דדומה לאשם ומנחות דאין חולקין מנחה נגד מנחה.

כדאי' בב"ק ק"י: [רק יהי' לכל פהו קצת חלק באותו השדה. וקצת לא משמע כן מהא דאמרינן בכהו שהקדיש שדה חרמו משמע דשייף שדה לכהו אחד: שם בגמ' כמ"ד לא מקשינן.

לפ"ז ר"ח בר אבין פוסק כר"ש דלא מקשינן וצ"ע על הרמב"ם (פ"ו מה"ע) דפוסק כר"י משום דר"י ור"ש הלכה כר"י כמ"ש הכ"מ שם]. כיון דאמורא פוסק כר"ש ובכה"ג ליתא להאי פללא פדאי בעירובין (מ"ו:) ודלמא היכא דאיתמר איתמר כו' ע"ש]: במשנה שור זה עולה כו'.

נראה דלהכי נקט עולה ובכור אבל שלמים דמזון בעלים ויכול הוא למכרו ג"כ לריה"ג פדאי בפסחים (צ') ע"ש] הוי שלו ממש ונותן דמי פולו ובפרט שהבשר נאכל לבעלים לכן נותן דמי פולו.

[נהא דאי בבכורות (נ"ג:)] דאפי' לריה"ג א"י לשנות קדשים קלים לקדושה אחרת. היינו להקריבו לשם קרבן אחר.

אבל להתחייב ליתן דמיו להקדש י"ל דלא גרע ממכירה ומה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים. ועי' במל"מ (כ"ו מה' ערכין ה' י"ב) שנסתפק בזה]: דף כט ע"א בגמ' אין ע"ע נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג שצאמר ע"ש היובל יעבוד עמך.

קצת קשה דבאינהו כמו שז"ה אחרונה ובתי ערי חומה הפי' דדינים שחידשה תורה בהם אין נוהגין בזמן שאין היובל נוהג אבל מ"מ יכול למפור שז"ה אחרונה ובית ובע"ע אין נוהג פלל **בנמוק"י יבמות (מ"ו).

(מבואר דהא דאין ע"ע נוהג כו' שהיא לענין לצאת בשש ובסימנים ולהתירו בשפחה אבל קנוי הוא לשעבודו להצריכו גט וכ"כ הריטב"א שם ובקידושין (ע"ב.) אכן זקני הגה"ח מהרי"ד ז"ל תמה ע"ד מהא דפרכינו בגיטין (ס"ה).

(אמה העבר' בזה"ז מי איכא וזה אין ע"ע נוהג כו'. וכן יש לתמוה עליהם ממה דפרכינו בב"מ (י"ב:)) האי שפחה היכי דמי אי דאייתי שתי שערות מאי בעיא גבי' ולדבריה' משפחת בזמן שאין היובל נוהג דלא נפקא בסימנים.

אלא ע"כ דבזמן שאין היובל נוהג א"י למפור עצמו פלל בע"ע כנ"ל ודברי הריטבא והנמו"י צ"ע"ג. ובל"ז דבריה' תמוהים כיון דא"נ הדינים המפורשים בפתוב פשוט דגם נעוד אין נוהג.

נשוב ממילא א"י אבי' למוכר' פדאי בקידושין (י"ב.) פל היכא דל"מ מיעד לא הוי זבינ' זבינא: **וא"י למפור עצמו בע"ע.

וצ"ל הטעם דמכירת עצמו לע"ע להיות גופו קנוי הוא ג"כ חידוש שחידשה התורה דהא אסור למפור עצמו בע"ע. ולכן פשאין היובל נוהג בטל זה החידוש וממילא א"י למפור עצמו פלל: שם בגמ' אין גר תושב נוהג כו'.

פרש"י דאין מצוה להחיותו וצ"ע הטעם. ויותר הי' נראה לפרש דגר תושב נמי צריך להתחזק בקבלת ז' מצות שיקבל ע"פ ב"ד.

פדאי בע"ז (ס"ד: ע"ש] ובאין היובל נוהג אין ב"ד מגיירין אותו להיות עליו דין גר תושב. וכ"מ מלשון הרמב"ם (פ"י מה' ע"ז) שכ' אין מקבלין גר תושב ע"ש: שם לא קשיא הא במקרקע הא במטלטלין וקשה לר"י לעיל דמקיש מטלטלין לקרקע גם מטלטלין לא ינהגו אלא בזהמ"ק.

ומיהו ענלא אפֿשֿר דס"ל כר"ש. אַבֿל הַרְמַב"ם דְּפּוֹסֵק כּר"י דְּמַקִּישׁ וּפּי' דְּמַטְלָטְלִין
יְכוּלִין לְהַחְרִים גַּם בּוֹה"ז צ"ע הַטַּעַם: שְׁם וְרַבָּנָן אֵל תַּקְדִּישׁ מִיבְעֵי לִי לְלָאוּ כו'.

לְכַאוּרָה קָשָׁה מִנ"ל לְהַגְמ' דְּרַבָּנָן לָא ס"ל הֵךְ דַּר' יִשְׁמַעְאֵל הֲלֵא י"ל דְּבַבְכוּר דְּכ' אֵל,
יַקְדִּישׁ הו"א דְּשֹׁאנֵי מְשַׁאֵר קַדְשִׁים וְאַפִּי' הַקְדָּשׁ עִילוּי לֹא יַקְדִּישׁ לְהֵכִי קְאָמַר תַּקְדִּישׁ.
וְאִי דַא"כ ל"ל קְרָא דְחָרָם ק"ק לַה' י"ל דְּמַרְבֵּי אַפִּי' ק"ק.

וְנִרְאָה דְּבַאֲמַת הַאי לָאו דְּאֵל תַּקְדִּישׁ הוּא בְּכָל הַקְדָּשִׁים אַע"ג דְּנִכְתָּב בְּבַכּוּר מ"מ ה"ה
בְּכָל הַקְדָּשִׁים. וְכ"כ הַרְמַב"ם.

וְא"כ פִּינּוּ דְגַלִּי קְרָא בְּכָל הַקְדָּשִׁים דְּמ"מ הַקְדָּשׁ עִילוּי אֵיפֹא ה"ה נְמִי בְּבַכּוּר. וְא"כ
תַּקְדִּישׁ ל"ל לְרַבָּנָן פְּנ"ל: פֶּרֶק תְּשִׁיעֵי ע"ב בְּמִשְׁנֵה אֵינוּ מְוַתֵּר לְגַאּוּל בְּפָחוּת מְב' שְׁנִים.

וּמְסִיק הַגַּמ' דְּאִיסוּרָא נְמִי אֵיפֹא. וְנִשׁ לְעֵינֵין אִי לְפִי"ז גַּם לְמַפּוֹר לְכַתְּחִילָה רַק עַל שְׁנֵה
אַחַת אָסוּר אוֹ דְּנִקָּא בְּמַכִּירָה חֲלוּטָה אָסוּר לְגוֹאֲלָה תוּךְ ב' שְׁנִים.

אַבֿל לְמַפּוֹר עַל שְׁנֵה אַחַת רִשְׁאִי. וְכֵן הַדְּעַת נוּטָה: שְׁם הַיְתָה שְׁנַת שְׁדָפוֹן וְיִרְקוֹן כו'.

כ' תוּס' מַגַּמ' דְּב"מ דְּדוֹנָקָא שְׁדָפוֹן לְכָל הָעוֹלָם דְּוּמְיָא דְּשְׁנַת שְׁבִיעִית. וּקְצַת קָשָׁה דַא"כ
לְמָה תְּנִי בְּסִיפֵא דְּמַתְנִי נָרָה אוֹ הוֹבִירָה לִיפְלִגִי וְלִתְנִי בְּדִידָה בְּד"א בְּשְׁדָפוֹן לְכָל הָעוֹלָם.

[גַּם הַרְמַב"ם (פִּי"א מַה' יוֹבֵל) הִבִּיא סֵתָם פְּלִשׁוֹן הַמְּשֻׁנָה וְלֹא חִילַק. וּכְבָר הַקָּשָׁה עִלּוּי
בְּלַח"מ (פ"ח מַה' שְׁכִירוֹת) ע"ש מ"ש בְּדַבְרֵי הַתּוֹס' דְּהַכָּא]: שְׁם בַּגַּמ' רַב אָמַר מְכוּרָה
וְיוֹצֵאָה.

אַפֿשֿר לֹאמַר דְּלָרַב אַם מְכָרָה בְּיוֹבֵל עַל ס' שְׁנִים דְּכַה"ג אֵין קַרְקַע יוֹצֵאת בְּיוֹבֵל כְּדַאֲיָתָא
בְּב"מ (ע"ט.) א"כ ה"נ בְּיוֹבֵל הָוִי מְכִירָה.

וְהָא דְּאָמַר רַב וְיוֹצֵאָה מִיְיָרִי בְּמַכִּירָה חֲלוּטָה. וְלִשְׁמוּאֵל גַּם כַּה"ג לָא מְהַנִּי פִּינּוּ דְּבְיוֹבֵל
אֵין לוֹ רְשׁוּת לְמַפּוֹר (וּמ"ש הַמְנ"ח (מְצֻנָה שֶׁל"ט) דְּגַם לְשְׁמוּאֵל מְהַנִּי מְכִירָה לְזַמַּן דְּבַהָא
לֵיפֹא ק"ו ע"ש).

אֵין דְּבָרֵיו מְוַכְרְחִין. פִּינּוּ דְּיוֹבֵל מְפָקִיעַ הַמְכִירָה מְכָבֵר ק"ו שְׁהַיּוֹבֵל מְעַכָּב עַכְשָׁיו לְחוּל
הַמְכִירָה מְחַדָּשׁ] וְא"צ לְדַחֵק כַּמ"ש רִש"י דְּאִי נִימָא לְשְׁמוּאֵל מְעוֹת אֵין חוֹזְרִין אֵין נ"מ
בֵּין רַב וְשְׁמוּאֵל בְּמַכִּירַת קַרְקַע זוּ.

וְלַמ"ש טוֹבָא נ"מ: שְׁם מִיתִיבֵי כו' א"ל רַב כו'. ק"ק לָרַב לְמָה לְכַתְּחִילָה לֹא יַמְפּוֹר בְּיוֹבֵל
עֲצָמוּ.

וְדוֹחַק לְפָרֵשׁ דְּעֲצָה טוֹבָה קַמ"ל דְּמִשְׁמַעוֹת הַבְּרִיָּתָא דְּאָסוּר לְמַפּוֹר. וְאַפֿשֿר מְשׁוּם דְּלֵא
תְּהִי ב' שְׁנִים בְּיַד הַלּוֹקָח.

אַךְ צ"ע בְּזָה הַטַּעַם פִּינּוּ דְּמְסִיק הַגַּמ' דְּהַכָּא לָא נְחִזִּית לְאַכִּילָה מְשַׁמַּע דְּלִית בִּי אִיסוּר זָה:
דָּרַךְ ל' ע"א בַּגַּמ' מְכָרָה בְּמַאֲתִים וְהַכְּסִיפָה וְעַמְדָה עַל מְנָה כו'. הָא וְדַאִי אַם בְּשַׁעַת הַמְכִירָה
עֲצָמָה לֹא הִי שְׁנֵה רַק מְנָה.

ומ"מ מְכַרָּה בְּמֵאֲתִים שֶׁהִי נֶצְרָף לְהִלּוּקֵם שְׁדָּה וְנִתְּן יוֹתֵר מִפְּדֵי דְמִי מ"מ וְדָאֵי מְחַשְׁבִּין לְפִי מֵאֲתִים. רַק הֵכָא בְּהֶפְסִיפָה שְׁאֵנִי וְא"כ אֵין זֶה פְּלִל לְחֻשׁוֹב לְעוֹלָם לְפִי מַה שְׁשֻׁנָּה בְּשַׁעַת הַגְּאֻלָּה רַק אִם הִי הַמְּכִירָה לְפִי הַשְּׁיֹוִי אָז.

אָבֵל לְמַשָּׁל אִם מְכַרָּה שְׁנָה ק"נ בְּמֵאֲתִים וְהֶכְסִיפָה וְשְׁנָה ק' יֵשׁ לְחֻשׁוֹב לְפִי עֶרְףֵי הַיְיָנוּ ק"נ. פִּינּוּ דְהוֹסִיף בְּשַׁעַת הַמְּכִירָה נ' עַל הַשְּׁיֹוִי.

אוּ עכ"פ קל"ז הַיְיָנוּ רְבִיעַ הוֹסְפָה עַל הַשְּׁיֹוִי פנ"ל: ע"ב בְּגַמ' לְסוּף מוֹכֵר מְטַלְטְלִיּוֹ שְׁנֵאֲמַר בְּשַׁנַּת הַיּוֹבֵל כו' וְכִי תִמְכְּרוּ כו' הֵגַם שְׁלֵא נִזְכָּר בְּפִתּוֹב שְׁעוֹבֵר עַל הַשְּׁמִיטָה רַק מִשׁוּם דְּכ' מְמַכֵּר אוּ קָנָה תְּרַמֵּי אֵיתְנָהוּ דְהַעֲוָבֵר מוֹכֵר מְטַלְטְלִיּוֹ וְהַשׁוֹמֵר הַשְּׁמִיטָה זוֹכָה לְקִנּוֹת מְטַלְטְלִיּוֹ: שְׁם בְּגַמ' לְסוּף שְׁלֹנָה בְּרַבִּית.

הֵגַם דְּכַתִּי אֵל תְּקַח מֵאֲתוֹ כו' מ"מ הוּא רוּצָה לְלֹת בְּרַבִּית מִתּוֹף הַדְּחָק וְגַם שְׁאֲסוּר בְּנֻדָּאֵי הוֹלָף לְלֹת בְּרַבִּית מְעַכּוּ"ם: שְׁם בְּגַמ' פֶּרֶט לְמַצוֹי שְׁלֵא יִמְכּוֹר בְּרַחוּק כו'. וצ"ע אִי נִמְצָא בְּיָדוֹ מְעוֹת הֵגַם דְּכַתִּי פִי יְמוּף מ"מ אִפִּי בְּיֵשׁ לוֹ מְעוֹת וּמוֹכֵר מְכִירָתוֹ מְכִירָה כִּמ"ש הֶרְמֵב"ם (פִּי"א מַה יוֹבֵל ה' ג') וְלָמָּה לֹא נִמְעַט גַּם זֶה דְּבִמְעוֹת שְׁנִמְצָא בְּיָדוֹ מְכַבֵּר א"י לְגֵאֻל.

וְאֶפְשָׁר דָּאָה"נ וְזֶה אֵימְעוּט מִתְּחִילַת הַפְּרֻשָּׁה פִי יְמוּף דְּדוֹקָא בְּמוֹכֵר מִחֲמַת דְּחָסֵק וְאִם"כ הַשְּׁיִיגָה יָדוֹ הַרְשָׁה לוֹ הַתּוֹרָה לְגֵאֻל אָבֵל בְּהִי לוֹ מְקוֹדֵם א"י לְגֵאֻל וצ"ע לְדִינָא: דָּף לֹא ע"א בְּגַמ' תְּנִי חֲדָא אֵינּוּ לְנָה וְגוֹאֵל כו'.

תּוֹס' פִּי לְעַנְיָן בְּתִי ע"ח וְכֵן מְפוֹרֵשׁ בְּקִידוּשִׁין וְכֵן פֶּסֶק הֶרְמֵב"ם (פִּי"ב מַה יוֹבֵל) פְּחֻכְמִים דְּאֵינּוּ לְנָה וְגוֹאֵל כו'. אָף כ' שְׁם הֶרְמֵב"ם דְּמוֹכֵר נְכֶסֶיו וְגוֹאֵל מִשְׁמַע דְּיָכוֹל לְמַכּוֹר בְּרַחוּק וְלְגֵאֻל בְּקָרוֹב.

וְא"י מ"ט לְחַלֵּק בִּינֵיהֶם וְהַכ"מ לֹא בִּינָר ע"ז: ע"ב בְּגַמ' רְבָא אָמַר דְּכ"ע צַד אָחָד בְּרַבִּית אָסוּר כו' לְפִרְש"י צ"ע דְּיִתְחַלֵּק רְבָא עַל ר' יוֹחֲנָן וְפִי הַתּוֹס' תְּמוּהָ בְּיוֹתֵר דְּנֻדָּאֵי בְּתִי ע"ח גוֹאֵל וְאֵינּוּ מְנַפֵּה פְלוּם. וְלַע"ד נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּבִאֲמַת לְשׁוֹן הַבְּרִייתָא לְזִקְמָא אוֹכֵל פְּיֹוֹת אָסוּר לֹא מִשְׁמַע פְּלִל דִּיהִי רַבִּית קְצִיצָה.

וְלָכֵן נִרְאָה דְּרְבָא פִי דְלכ"ע צַד א' בְּרַבִּית אָסוּר מְדַרְבְּנָן עכ"פ. וְפִלְגִי בַע"מ לְהַחְזִיר דַּלְת"ק דְּס"ל דְּצַר א' בְּרַבִּית הַגּוֹי רַבִּית דְּאוֹרְיִיתָא וְלֵהֲכִי אִפִּי ע"מ לְהַחְזִיר אָסוּר מְדַרְבְּנָן. וְר"י ס"ל צַד א' בְּרַבִּית אָסוּר רַק מְדַרְבְּנָן וְלֵהֲכִי בַע"מ לְהַחְזִיר מוֹתֵר אִפִּי מְדַרְבְּנָן. וְהַשְּׁתָּא א"ש תִּי ר"י הָא ר"י דְּצַד א' מַה"ת מוֹתֵר וְהַגּוֹי פְּעִין רַבִּית וְאֵינּוּ רַבִּית מַה"ת.

וְכִינּוּן דְּרַחֲמָנָא הַתִּירוּ בְּתִי ע"ח לֹא אָסְרוּ חֻכְמִים. וְהָא רַבְּנָן דְּצַד א' בְּרַבִּית מְדַאוּרְיִיתָא הַגּוֹי רַבִּית גְּמוּרָה וְהַתּוֹרָה הַתִּירָתוֹ פנ"ל נְכוּן: שְׁם בְּגַמ' אָלָא לר"י מ"ט כו' מַה מְכַר רֵאשׁוֹן לְשַׁנֵּי כו' יֵשׁ לְעִינֵי הֵיכָא דְהַחְלַט בֵּית בַּע"ח לְלוּקֵם וְאִם"כ מְכָרוּ לְאַחֵר.

אִם גַּם בּוֹ נוֹהֵג דִּין מוֹכֵר בֵּית בַּע"ח לְכ"ע. א"כ מ"ט דר"י הֵלֵא פֶל הַמוֹכֵר בֵּית מוֹכֵר פֶּל זְכוּתוֹ אַעפ"כ אֶמְרָה תּוֹרָה דִּיב"ח יָכוֹל לְגֵאֻל.

לָכֵן נִרְאָה יוֹתֵר דְּס"ל לר"י דְּדוֹקָא בְּבִית אֲחֻזָּתוֹ שְׁיִיף דִּין בְּתִי ע"ח. אָבֵל לֹא בְּקָנָהוּ מֵאַחֵר אַע"ג דְּהַחְלַט אֲצִלוֹ אֵין בּוֹ דִּין זֶה.

וא"כ צ"ע אליבא דר"א אי חולק ע"ז וס"ל דל"ד בית אַחֲוֹנָתוֹ. א"כ אַדְמִיפְלִגי בְּמִכְרֵי ראשון לשני תוך י"ב ליפְלִגי בְּמוֹכֵר אַחֵר שְׁנַחֲלֵט בְּיָדוֹ.

וְלִכְּנֹן נִרְאֶה דְגַם ר"א מוֹדֶה בְּזֶה דְאִין דִּין בֵּית ע"ח רַק, בְּבֵית אַחֲוֹנָתוֹ וּמ"מ הֵכָא דְהִנְחֵלֵט אַחֵר מְכִירָתוֹ ס"ל לר"א דְלֹא מְכָר כָּל זְכוּתוֹ. רַק דְכִינֹן דְעוֹמֵד הוּא שְׂיִגְאָלְנוּ הַבְּעָלִים תוֹךְ יב"ח וּמְסַתְמָא מְכָרוּ רַק ע"ז הַזְמַן וְכִשְׁהִנְחֵלֵטוּ הַבְּעָלִים זֹכָה הוּא בְּהִנְחֵלֵט הַבֵּית.

אַךְ ק"ק לפ"ז לֹא יִצְטָרֵךְ כָּלֵל לְשַׁלֵּם לְהַלּוּקָתָא שְׁנִי. אַךְ לִק"מ דְהָא אַם הַבְּעָלִים פּוֹדִים מְקַבְּלֵי הַלּוּקָתָא שְׁנִי הַמְעוֹת.

וְהַשְׁתָּא שְׁלֹא פְדָאוּהוּ יָכוֹל הוּא לְפָדוּתוֹ בְּזֶה הַמְעוֹת: שָׁם בַּגְמ' וְלַחֲלֵטִי הֶקְדָּשׁ כו'. לְכַאוּרָה אִין מוֹכֵן קוֹשְׁיָא זֹו פִּינֹן דְכָל הֶקְדָּשׁ יֵשׁ לוֹ פְדִיוֹן מֵהַ נ"מ דְמַהִי נְחֵלֵט לְהֶקְדָּשׁ מ"מ גּוֹאֵל לְעוֹלָם דְהָא גְאֹנְלָה זֹו בְּוֹדָאֵי בְּשׁוֹנֵי הוּא.

וּי"ל דְהִנֵּה בְּמִכְרֵי בֵּית בְּמַנְהָ וְאַח"כּ נְתִיבָר מ"מ גּוֹאֵל בְּמַנְהָ כְּמוֹ בְּשַׁעַת מְכִירָה. וְא"כ נִרְאֶה דַּה"ה מְתַנָּה לְדִידֵן דְגּוֹאֵל כָּל י"ב חוֹדָשׁ בְּוֹדָאֵי הוּא בְּשׁוֹנֵי שְׁהִי בְּשַׁעַת הַמְתַּנָּה לֹא כְּפִי הַיִּנְקָר דְאַח"כּ.

וְא"כ הֵכָא בְּהֶקְדָּשׁ דְגּוֹאֵל לְעוֹלָם ג"כ הוּא לְפִי הַשְׁוֵי דְשַׁעַת הֶקְדָּשׁוֹ. וְע"ז מְקַשָּׁה דְלַחֲלֵטִי הֶקְדָּשׁ וְכִשְׂיָבוֹא לְגֹאֵל אַחֵר יב"ח יְהִי כְּפִי שׁוֹי דְהַשְׁתָּא.

וּמִלְשׁוֹן הַרְמַב"ם (פ"ב מְשַׁמְיָטָה וְיֹוֹבֵל) לְמַדְתִּי עוֹד תִּי. דְאִי הִי נְחֵלֵט לְהֶקְדָּשׁ נְהִי דְמִן הֶקְדָּשׁ הִי גּוֹאֵל ג"כ מ"מ הֵכָא דְגֹאֵל אַחֵר מִן הֶקְדָּשׁ הִי זְמַן פְדִיוֹן הַבְּעָלִים רַק יב"ח מְשַׁהֲקֵדִישָׁהּ.

אַבְל עַתָּה דְאִין נְחֵלֵט לְהֶקְדָּשׁ וְגֹאֵל אַחֵר חוֹשְׁבִין יב"ח מְזַמֵּן פְדִיוֹן הָאַחֵר. וְע"ז מְקַשָּׁה וְלַחֲלֵטִי הֶקְדָּשׁ וְגַם אַם יִגְאָלְנוּ אַחֵר מִן הֶקְדָּשׁ אַחֵר יב"ח שׁוֹב לֹא יוֹכְלוּ בְעָלִים הֶרְאִישׁוֹנִים לְגֹאֵל מִן הָאַחֵר כַּנ"ל נְכוּן: וַיֵּשׁ לְעֵינֵינוּ בְּקוֹנָה בֵּית בַּע"ח וְהֶקְדָּשׁוֹ קוֹדֵם יב"ח וְכִשְׂבָּא יב"ח לֹא גְאֹל הַבְּעָלִים מֵהַ דִּין בֵּית זֶה.

אִי נִימָא פִּינֹן דְלֹא שְׂיָיֵךְ לְקוֹנָה אוֹתוֹ שְׁהִרֵי כְּשָׂבָא הַזְמַן הוּא בְּיַד הֶקְדָּשׁ וְהֶקְדָּשׁ אִינוּ נְחֵלֵט. א"כ בְּיַד בְּעָלִים רִאשׁוֹנִים לְגֹאֵל לְעוֹלָם.

אוּ נִימָא דְנְהִי דְלְהֶקְדָּשׁ בְּעַצְמוֹ אִינוּ נְחֵלֵט מ"מ הֵכָא פִּינֹן דְלְמִקְדִּישׁ הִי נְחֵלֵט א"כ מֵהַ מְכָר רִאשׁוֹן לְשְׁנֵי כָּל זְכוּתוֹ וְזָכָה הֶקְדָּשׁ כָּל זְכוּתוֹ וְשִׁפִּיר נְחֵלֵט לְהֶקְדָּשׁ וְצ"ע: שָׁם בַּגְמ' לֹא יִצָּא בִּינְבֵל לְמָה לִי.

קִצְתָּ קִשָּׁה דְלַעִיל (כ"ט.) לְמַדּוּ מְזָה דְאִין בְּתִי ע"ח נוֹהֵג בְּזַמַּן שְׂאִין יוֹבֵל נוֹהֵג: דָּף לֵב ע"א בַּגְמ' אֲשֶׁר לוֹ חוֹמָה אַע"פ שְׂאִין לוֹ עֲכָשְׁיוֹ כו' הִינְנוּ אִפִּי בְּשַׁעַת שְׂמוֹכֵר אִין לוֹ חוֹמָה רַק הִי לוֹ כְּבָר.

וּק"ק מַנ"ל לְמִקְדָּשׁ הֵכִי דִקְלָמָא הִפִּי אַע"פ שְׂאִין לוֹ עֲכָשְׁיוֹ כְּשִׁמְגִיעַ הַשְּׁנָה דַּע"ז כְּתִי וְקָם הַבֵּית א' לוֹ חוֹמָה וְהִי לוֹ קוֹדֵם לְכֹן הִינְנוּ בְּשַׁעַת מְכִירָה. אַבְל אַם גַּם בְּשַׁעַת מְכִירָה אִין לוֹ חוֹמָה מַנ"ל.

וצ"ל דְּהָא מְקִלְתָּא דְּפְשִׁיטָא הוּא דְּהָא כְּתִי יִמְכֹּר בֵּית כּו' חוּמָה וְהִי לֹו חוּמָה בְּשַׁעַת מְכִירָה א"צ לְרַבּוֹת דְּאַפִּי אִין לֹו בְּשַׁעַת פְּדִיוֹן. א"כ קָרָא דְּלֹוא חוּמָה מְרַבָּה אפִּי אִי גַם בְּשַׁעַת מְכִירָה לֹא הִי חוּמָה רַק מְכַבֵּר הִי לֹו חוּמָה פְּנ"ל: תּוּס' ד"ה מְדַאֲצְטְרִיף כּו' וּא"ת קָא דְּתַנּוּ כּו'.

צ"ע בְּקִנְיָא זֹו דְּהָא בְּפְשִׁיטוֹת מְיֻשָּׁב דְּלַעוּלָם לֹא מְיִירִי בַע"כ וְגַם אִינוּ מוּחַל לָהּ רַק רוּצָה שְׁתַּקְנִים הִתְנָאִי. וְאִם חֲזַרְתָּ דְּמִים הָנִי חֲזַרָה מְהֵנִי שְׁהָרִי מְקַבֵּל מִיְדָה הַדְּמִים. אָבֵל אִם לֹא הָנִי חֲזַרָה לֹא נִתְקַנִּים הִתְנָאִי וְהוּא אִינוּ מוּחַל הִתְנָאִי. מְקַבֵּל הַדְּמִים וְרוּצָה גּוּף הָאֲצִטְלָא בְּיוֹתֵר.

נְזָה פְּשׁוּט. [וְכֹן תִּי הֶרְשַׁב"א בְּגִיטִין (ע"ד:) ע"ש]: ע"ב בַּגְמ' מְצָאוּ אֵלֹו וְקִדְשִׁים אָבֵל רֵאשׁוֹנִים בְּטָלוּ כּו' לְכַאוּרָה נִרְאָה דְּמְצָאוּ אֵלֹו שְׁהִי חוּמָתָן עֲדִיין קְנִימָת וּמ"מ צְרִיכִי קְדוּשָׁה פִּינוּ דְּקִדְוּשָׁה רֵאשׁוֹנָה בְּטָלָה.

אָבֵל רֵאשׁוֹנִים פִּירוּשׁ שְׁנַפְלוּ חוּמָתָן לֹא מְהֵנִי תוּ קְדוּשַׁת עֲזָרָא דְּצָרִיף לְהִיּוֹת מְנַקֵּף חוּמָה מִימּוֹת יְהוֹשֻׁעַ דְּוָקָא. (וְקִצַּת מְשַׁמַּע פֶּן מְדַבְּרִי הֶרְאָב"ד בְּתו"כ פ' בְּהַר.

גַם (בְּפִי"ב מַה' שְׁמִיטָה). אָכֵן בְּרַמְבַּ"ם שָׁם מְבַרְאָר דְּעֲזָרָא קִידֵשׁ הַמְּוֹקֵפִין בְּאוֹתוֹ הָעֵת]. וְלִהְיִי נְמִי אֲמָרִינוּ לְקַמֵּן דְּבִבְיָאָה שְׁנִי קִדְשׁוּ בְּתִי ע"ח מְשׁוּם דְּלֹא קִידְשׁוּ לַע"ל צְרִיכִי לְאִקְדוּשִׁינְהוּ. אָבֵל אִי קִדְשׁוּ לַע"ל לֹא שְׁיִיף שְׁיִקְדֵשׁ עֲזָרָא עֲרִי חוּמָה שְׁנַעֲשֵׂה לְהֵם חוּמָה אַחַר יְהוֹשֻׁעַ דְּלָזָה לֹא מְהֵנִי קִידְשׁוּ עֲזָרָא פְּלָל: שָׁם חֲד מִיְנִיָּהוּ ר"א בְּר"י אֲמָרָה כְּדַתְנִיָּא אַע"פ שְׁאִין לֹו עֲכָשְׁיוּ כּו'.

קִשָּׁה לִי מִנ"ל דַּס"ל דְּקִדְוּשָׁה לְעֵתִיד לְבוֹא. בְּלֹא"ה נְמִי א"ש הַדְּרָשׁ עַל קוֹדֵם הַחֲנוּרָבֹן דְּעֲדִיין הַקְּדוּשָׁה קְנִימָת וְאַפִּי הַחוּמָה נְפִלָה מ"מ אפִּי אִין לֹו עֲכָשְׁיוּ וְהִיָּתָה לֹו קוֹדֵם לְכֹן הָנִי בְּתִי ע"ח אָבֵל לְעוּלָם אַחַר הַחֲנוּרָבֹן לֹא מְיִירִי ר"א בְּר"י וְצ"ע בְּרִיטְב"א בְּמַגִּילָה (י':) פִּי דְּדִיִּיק מְלִשׁוֹן שְׁאִין לֹו עֲכָשְׁיוּ וְלֹא קְאָמַר שְׁאִין לֹו בְּאוֹתָהּ שְׁעָה.

ע"ש וּבְכ"מ (פִּי"ב מַה' שְׁמִיטָה) מ"ש לְדַעַת הֶרְמַבַּ"ם דְּפָסֵק ל"ק לַע"ל וּפָסֵק כְּר"א בְּר"י]. דָּף לַג ע"א בְּמִשְׁנָה נְגָאֲלִין מִיָּד וְכָל יב"ח כְּבָתִּים.

הָאֵדָהוּסִיף פֶּל יב"ח הִיָּינוּ דְּכָל יב"ח נְגָאֲלִין בְּלִי גְרַעוֹן דְּצָרִיף לְהַחֲזִיר פֶּל הַמְּעוֹת פְּדִין בֵּית בְּבִתִּי ע"ח. אָבֵל אַח"כ עַד הַיּוֹבֵל גּוֹאֵל בְּגְרַעוֹן כְּסָף.

אָבֵל הָא מְסַפְקָא לִי אִי נְגָאֵל בְּשַׁנָּה שְׁנִי דְּאַפְשָׁר בְּשַׁנָּה שְׁנִי אִין לֹו גְאֹלָה מִמְנ"פ **בְּפָסְקֵי תּוּס' כ' גּוֹאֵל מִיָּד וְאַחַר שְׁנָה, וְכ"כ לְהִדְיָא הַר"ש בְּתו"כ פ' בְּהַר (פְּרָשָׁה ד' פ"ן). וְבַחֲזוֹנָה, (מְצָנָה ש"מ) כ' דְּגּוֹאֵל אפִּי אַחַר שְׁנָה פְּדִין שְׁדוֹת ע"ש.

וְאִינוּ מוּבָן דְּהָרִי שְׁדוֹת אֵינָם נְגָאֲלִין אֲלָא אַחַר שְׁתֵּי שָׁנִים וְאוּלִי ט"ס הוּא וְצ"ב אַחַר שְׁתֵּים וְצ"ע: ** אִי כְּבִית בַּע"ח דְּנִית לִי הָא אִיחְלִט ל'. וְאִי כְּשׁוֹדָה אֲחֻנָּה הָא אִין גּוֹאֲלִין פְּחוֹת מְשַׁתִּי שָׁנִים.

וְהָא דְּשַׁנָּה רֵאשׁוֹנָה נְגָאֲלָת מְשׁוּם צַד בֵּית ע"ח. אָבֵל בְּשַׁנָּה שְׁנִי לֹא דַכָּה"ג בְּעֵי קָרָא אַח"כ בְּסִמוּף לְעַנְיָן הַקְּדֵשׁ שְׁגָאֵלוּ אַחַר.

או במוכר בית ובא יובל בשנה שני ומרבין לה מקרא דביובל יצא אבל הקא דליפא קרא אפשר דאינו נגאל וצ"ע והנה לקמן בגמ' פליגי דר"ה קדריש מקרא דביובל יצא לענן גואל מן ההקדש ובא יובל ור"פ לדברי ר' אושעיא דריש לענן מוכר ופגע היובל בשנה שני והרמב"ם פוסק כר"ה וכו' הלח"מ (בפ"ה מערכין) דלר"ה דאין לנו קרא בפגע היובל ביד הלוקח נראה דצריף השלמה.

וכ' דהרמב"ם (פי"ב משמיטה) דסתם וכ' פדין השדות ממילא משמע דצריף השלמה בכל שנה אחרונה ע"ש. והשתא לדבריו גם הקא כ' הרמב"ם דאחר יב"ח יגאל פדין השדות ג"כ פירושו מן שתי שנים והלאה פדין שנה אחרונה ועדיין צ"ע.

וגם דין הלח"מ לא ברירא לי די"ל דר"ה לא פליג אדר"פ בזה. (וכן כ' הר"ש בתו"כ שם דר"ה מודה לר"א) דביובל יצא פולל הפל בין בגאלו א' מן ההקדש ובא יובל ובין מוכר ובא יובל בשנה שני הפל ביובל יצא: ברש"י ד"ה לפהנים בשנה ראשונה לא אצטריף וביובל יצא דכי מדמית לי לבתי ע"ח אפתי לא איחלט לי ונפיק ביובל דהא יש לו פח יפה שבשדות.

איני מבין דבריו ז"ל דבתי ע"ח תוף יב"ח אינו יוצא אפי' ביובל רק בתשלומי המעות והקא נפיק ביובל בחנם. וגם מה שהוסיף רש"י פח יפה שבשדות איני מבין דבשדות ביובל לפהנים נפקי וצ"ע: בד"ה וגואלו לעולם נאפי' גאלה אחר גואלה מידו כו'.

א"י מנ"ל לרש"י זה די"ל כמו בכל הקדש דביד בעלים לגאול ומ"מ אם גאלו אחרים הני שלמה. ה"ה הקא רק דביובל גזה"כ הוא דחוזר לבעלים מן הגואל אבל קודם יובל מנ"ל וכן משמעות הרמב"ם פ"ה מערכין ע"ש.

מיהו נראה דאליבא דר' אושעיא מודה רש"י דאינו גואלו מיד הגואל דכללא פניל ונתן הפסוף וקם לו: ע"ב בגמ' מה ת"ל אשר אין להם חומה אע"פ שיש להם כו'. ק"ק דהדרש היפוף המקרא.

ואפשר דהוי כמו מיעוט אחר מיעוט לרבות דבתי משמע בלי חומה וחוזר וכתב אין להם חומה לרבות. אבל בתו"כ הגי' להיפוף מה ת"ל בתי החצרים אע"פ שיש להם חומה ע"ש.

ונה נכון יותר דתרי מילי קאמר קרא בתי חצרים או אשר אין להם חומה. וכעין זה כ' בק"א שם בתו"כ: שם בגמ' אלא לוי מנלן דכתי' ואשר יגאל מן הלויים.

פי' דנקא שהמוכר הוא מן הלויים ולשון רש"י בכאן תמוה דפי' מקצת הלויים וא"י פנונתו ואולי ט"ס הוא וקאי אבתי דממעט ממזר: והנה צ"ע לחכמים מ"ט הלא כ' מן הלויים. ומצאתי בראב"ד בתו"כ שכ' דחכמים דרשו מן הלויים אפי' מקצת לוי.

וישראל שירש מאבי אמו לוי הני קצת מן הלויים ע"ש. ומלבד שנה דוסק שיהי' נקרא קצת מן הלויים ע"י האם.

רק דיש ג"כ נ"מ לדינא דלפ"ז אם ישראל ממש יקנה מן ערי הלויים כגון בית בבתי ע"ח מערי לויים ואח"כ ימכרו או אפי' שיקנה שנה אחרונה מערי לויים והמוכר לא יגאלנו. והוא ימכרו לאחר לא יהי' דין ערי לויים בזה הלוקח השני.

וסתם פלגא דחכמים לא משמע הכי. וכן הרמב"ם סתם וכו' דהפל תלוי במקום ולא בהמוכר מי הוא וצ"ע אכן קצת ל"מ פן מהא דאי' בתו"כ להגיד מה גרם ופי' הר"ש לקף הרבה כו' ורצה שתתקנים אחרונתם ע"ש]: שם בגמ' דכ"ע כו' מנה"מ אר"א דאמר קרא כו' לא ימכר כו'.

וצ"ע לחכמים דאפי' בערי ישראל מ"ט. והי' נראה לומר דהאי דרשא רק לר"א דס"ל דערי לויים דוקא צריף קרא.

אבל לחכמים הפל מטעם פבוד וישוב א"י כדפרש"י במשנה דזה נוי לעיר. אבל הרמב"ם כ' (בפי"ג משמיטה ויובל) ג"כ זה הדרש וסיים ע"ז וה"ה פל ערי ישראל.

ואין לזה טעם דקרא בלויים פתיב. ואולי פוננתו דחכמים עשו פל א"י פדין ערי לויים.

וצ"ע: ובעיקר הדין ג"כ יש לעיין דבערי לויים נראה דא"י לשנות פלל דאותן אלה אמה מגרש צריכין להיות לעולם פך וכמו כן שדה. אבל בערי ישראל אפשר דכשרוצין להרחיב העיר ולתת לה מגרש פבראשונה ולהרחיב כמו כן השדות אפשר דמותר דהא תנן מוסיפין על העיר והעזרות וצ"ע בזה: שם בגמ' והתניא ערים הללו אין עושין כו'.

וס"ל לגמ' דכיון דאין עושין פרפין גם פל מוקף חומה בכלל. מיהו צ"ע מנ"ל דגם פל ערי לויים אין עושין פרפין אפשר דוקא ערי מקלט אבל ערי לויים נהי דגם הם קולטין מ"מ מנ"ל דאסורין להיות מוקף ואולי פוננת הגמ' משום דכתי' ועליהם תתנו מ"ב עיר משמע דמ"ב עירות הם כמו השש ערי מקלט.

ועי' ברמב"ם (פ"ח מה' רוצח) ובמל"מ מ"ש בזה]: שם בגמ' אר"כ פאן שוקף וילבסוף ישב כו'. לכאורה תמוה דכיון דאסור לעשותן מוקף בנדאי גם לעשות הוקף אח"כ אסור גם במל"מ שם בה' רוצח הניח בקושא.

אבל נראה דכונת ר' פהנא הי' ג"כ פדמטיק הגמ' אח"כ דאע"ג דלמסתרניהו קיימו מ"מ אי מקרו קודם שפותרו כו'. וקוש' הגמ' הן למסתרניהו קיימי קאי גם אתי' דר' פהנא ומיירי שלוי א' הקיף חומה באיסור: דף לד ע"א בגמ' א"ר אשי איצטריף כו' ולפ"ז לא שייף האי דינא פלל עכשיו רק בשעת שנתלשבו הלויים.

ויש לתמוה על הרמב"ם שהביא הדין בפשיטות דאם מקרו בפתי ע"ח שלקהם כו' הלא אין להם ערי חומה. מיהו לתי' קמא דתוס' ד"ה הן דסוגיא זו אזלא למ"ד דהי' לו חומה לא מהני א"כ לדידן דקי"ל דגם אם הי' לו חומה אע"פ שאין לו עכשיו דינו כע"ח שפיר שייף גם אחר שפותרו האי דינא.

מיהו תי' התוס' דחוק דמה מקשה הש"ס ותי' בדוחק פיון דברייטא זו מצי אתיא כמ"ד דהי' לו חומה הוי מוקף דהכי קי"ל. והא ליפא פסוק מותר על פתי ע"ח רק גאולת עולם תהי' נקאי אשדות.

רק ברייטא זו דהביא גם לענין פתי ע"ח ומצי אתיא כר"א דהי' לו חומה סגי וצ"ע: שם בגמ' מי דמי קדשיו כו' ברשותו. ק"ק למה דחה הגמ' דברי רמי ב"ח הא שפיר י"ל דבזה קאמר הברייטא בשל אחרים אני זוכה.

פי' כמו דמצינו בקדשים דכיון דיש לכל פהו חלק. לכן אי מקריב בעצמו הפל שלו.

ה"ה בתרמים פיון דבאחרים יש לו חלק פשבעצמו החרים הפל שלו. מיהו י"ל דע"כ ל"ד דהתם אפי' אם אין המשמר שלו מ"מ קרבנו שלו א"כ טעם אחר יש: סליק מסכת ערכין בס"ד.

תמורה פרק ראשון דף ב ע"א בגמ' לרבות כל בעלי חוברין לסמיכה. וקשה איך נלמד מקרבנו זה הדין.

ונראה לפרש דקרבנו היינו שאין שותף אחד יכול לסמוך רק על חלק קרבנו ולא על חלק חבירו. וממילא צריכין כל השותפין לסמוך.

מיהו מהא דממעט ידו ולא יד חבירו הו"א דשאני שותף דסומך על חלקו יוכל לסמוך גם על חבירו להכי הדר פתיב קרבנו כנ"ל: שם בגמ' ור"מ דאמר יורש ממיר כו' המר ימיר לרבות היורש ויליף סוף הקדוש כו' יורש סומך.

יש לעיין אם יש הרבה יורשין אי פולן סומכין. פיון דיליף מתמורה ושותפין אין ממירין. ואפשר דתליא בידון מנינה ומנינה או אוקי באתרא דלמ"ד דו"מ ואוקי באתרא ה"נ פיון דדין סמיכה בכל החוברין לכן פי מרבינו יורש שוב אוקי באתרא דאפי' הרבה יורשין סומכין כמ"ש בחי' מנחות (צ"ג).

(לתרץ בזה קוש' התוס' שם): שם בגמ' בהקדוש עכו"ם להתפטר עכו"ם לא קמיבעיא לי. פרש"י משום דאינו בר עונשין.

ותמהני על פי' זה טובא. חדא דהא מסיק בסמוך בגמ' ב' טעמים אחרים אהא דקדושי עכו"ם אין בהם תמורה.

ותו דגוף הטעם נמי לא מתנישב דמבעיא ליה במתפטר ישראל דכיון דהי' ברשות מאן דלא עביד תמורה כו'. ונהלא אי אמר העכו"ם מי שרוצה להמיר ימיר נראה דישאל יכול להמיר גם פשהוא ביז עכו"ם.

דנהי דהוא אינו בר עונשין אבל מי שהוא בר עונשין שפיר מימר א"כ בר תמורה הוא. ותו קשה לי לשיטת רש"י למה נדחקו בגמ' לאוקמי בכה"ג דמשנה דברי רמב"ח דהוא אמר עכו"ם מה שיימיר.

וימקי דבישראל מיבעיא לי. טפי הני לי' למימר דמירי בקרבן ישראל ומתפטר עכו"ם. או בנתן רשות לעכו"ם להמיר. ומבעיא לי' אי פיון דלאו בר עונשין הוא אינו ממיר או מימר.

ויברייטא דאין בהם תמורה הוא בקדושי עכו"ם דמעט מקראי דלקמן. ע"כ נלע"ד דהא דקאמר להתפטר עכו"ם לא קמיבעיא לי היינו מטעם מיעוט דלקמן דקדושי עכו"ם אין בהם תמורה אפי' ישראל א"י להמיר קדושי עכו"ם.

רק במתפטר ישראל מיבעיא לי' אי חשיב פדידן' לגמרי או פיון דמעיקרא לא הי' בר תמורה גם עתה א"י להמיר וטעמא דאינו בר עונשין לא אמר רמב"ח פלל וחוזר הגמ' עתה מספק דלאו בר עונשין.

מיהו אפתי אינו מְנוֹשֵׁב שפיר דְלָמָּה חָזַר הגמ' מִזֶּה הָא שפיר יֵשׁ לִינִישׁב בְּעֵינֵי רמב"ח
בְּהַקְדִּישׁ יִשְׂרָאֵל וְהַרְשָׁה לְעַפּוֹ"ם אֵי עַפּוֹ"ם יְכוּל לְהַמִּיר. וְאֶפְשָׁר דְּפָשִׁיטָא לַגַּמ' דְּכִינּוֹן
דְּמִיעֵט קָרָא לְקָרְבּוֹ עַפּוֹ"ם מִתְמוּרָה מַכ"ש דְּהוּא אֵינּוּ בַר תְּמוּרָה.

וְלָכּוֹן פִּינּוֹן דְּתַנִּי בְּבִרְיֵיתָא דְּקַדְשֵׁי עַפּוֹ"ם אֵינָם בְּנֵי תְּמוּרָה פְּשִׁיטָא דְּעַפּוֹ"ם א"י לְהַמִּיר
כַּנ"ל: הַרְמַב"ם (פ"א מִתְמוּרָה) פָּתַב דְּקַדְשֵׁי עַפּוֹ"ם אֵין בְּהֵם תְּמוּרָה מַה"ת וּמְדַרְבָּנּוֹן יֵשׁ
לְהֵם תְּמוּרָה וְקָרְבּוֹן עַפּוֹ"ם שְׁיִתְּכַפֵּר בּוֹ יִשְׂרָאֵל וְהַמִּיר עַפּוֹ"ם הָוֵי סָפֵק.

וְכ' הַרְאָב"ד דְּשִׁיבוֹשׁ הוּא. וְהַכ"מ פָּתַב דְּהַגַּם דְּסוּגֵיית הַגַּמ' פְּרָאָב"ד מ"מ י"ל דְּמְדַרְבָּנּוֹן
יֵשׁ תְּמוּרָה.

וּפְלָא עָלֵיו דְּעִיקָר הַשְּׁגַת הַרְאָב"ד בַּמ"ש אִם הַמִּיר עַפּוֹ"ם הָוֵי סָפֵק הָא בַּגַּמ' אָמְרוּ אִם
הַמִּיר יִשְׂרָאֵל. וְהַלַּח"מ פָּתַב לִינִישׁב הַרְמַב"ם.

וְאֵין דְּבָרֵיו מְסַפִּיקִין בְּלִשׁוֹן הַגַּמ' דְּהַבְּעָא הוּא פִּינּוֹן דְּהֵי מְעִיקָרָא בְּרִשׁוֹת מֵאֵן דְּלֹא עֲבִיד
תְּמוּרָה. וְצ"ל דְּהֵי גִינְרָסָא אַחֲרַת לְהַרְמַב"ם.

וּבַס' קַרְיַת סָפֵר כ' לְחַלֵּק בֵּין אִם הַמְּקַדִּישׁ וְהַמְּכַפֵּר יִשְׂרָאֵלִים הֵם אִזּוּ מִתְּכַפֵּר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה
וְלֹא הַמְּקַדִּישׁ. אָבָל אִם הַמְּקַדִּישׁ עַפּוֹ"ם אִפִּי מִתְּכַפֵּר יִשְׂרָאֵל יוֹכֵל עַפּוֹ"ם לְעֲשׂוֹת תְּמוּרָה
ע"ש נֶשְׂחָא סְבָרָא רְחוּקָה.

וְגַם לִשׁוֹן הַגַּמ' אֵינּוּ סוּבָל זֶה הַפִּי: בַּס' בַּה"ז מְבִיא קוֹשְׁיָא אַהָא דְּבַעֵי אֵי עַפּוֹ"ם עוֹשֶׂה
תְּמוּרָה הֲלֹא אֵינּוּ סוּמָד וּמְקַשִּׁינּוֹן תְּמוּרָה לְסַמִּיכָה ע"ש וּבַצ"ק. אֲשֶׁתְּמִיט לְהוּ שְׁהַתּוֹס'
הַקְּשׁוּ פֶן בְּמַנְחוֹת (צ"ג).

(וְתִירְצוּ דְּרַק גְּבִי יוֹרֵשׁ מְקַשִּׁינּוֹן סַמִּיכָה לְתְּמוּרָה דְּאֵי הָוֵי שְׁלוֹ לְעַנְיֵן סַמִּיכָה ה"ה לְתְּמוּרָה
וְלֹא לְשֶׁאֵר מִיְלֵי ע"ש: דָּף ג בַּגַּמ' דְּאִיתְּקִישׁ תְּמוּרָה לְמַעְשָׁר בְּהֶמְהָ וּמַעְשָׁר בְּהֶמְהָ לְמַעְשָׁר
דָּגוֹן וּגְבִי מַעְשָׁר דָּגוֹן כְּתִי מַעְשָׁר בַּנ"י כו'.

לְכַאוּרָה קֹשָׁה ל"ל הַקְּיִשָּׁא לְמַעְשָׁר דָּגוֹן מְקָרָא דַּבְנ"י. דַּמַּהכ"ת לְחַיִּיב מַעְשָׁר בְּהֶמְהָ וְדָגוֹן
בְּעַפּוֹ"ם דְּכָל הַמְּצוּוֹת לֹא נֶאֱמְרוּ רַק לַבְנֵי רַק בְּקָרְבָּנוֹת נִדְבָה רַבִּינְהוּ קָרָא מֵאִישׁ אִישׁ.

וּמַעְשָׁר בְּהֶמְהָ לִיתָא בְּנִדְבָה]. וְאֶפְשָׁר לֹאמַר דְּבָלָאוּ קָרָא ה"א אֵיפְכָא פִּינּוֹן דְּתְּמוּרָה נוֹהֵג
בְּעַפּוֹ"ם כְּמוֹ כָּל הַקָּרְבָּנוֹת מִמִּילָא אִיתְּקִישׁ מַעְשָׁר נְמִי לְתְּמוּרָה וְנִרְבִּי עַפּוֹ"ם בְּכוּלְהוּ
לְהַכִּי צָרִיף קָרָא.

מִיְהוּ בְּתוֹס' רִישׁ פ"ב דְּקַדְוִישִׁין מְשַׁמַּע דְּקָרָא בְּמַעְשָׁר דָּגוֹן מְמַעַט ר"ש עַפּוֹ"ם אָפְקִלוּ
בְּתַבּוּאָה נְשֶׁחִיבָא שְׁלִישׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל. אָבָל בְּעַפּוֹ"ם מְמַשׁ א"צ קָרָא כָּלָל.

וּלפ"ז א"ש טְפִי סוּגֵיית דְּהֶכָא אֵלִיבָא דְּרַבָּנּוֹן דְּר"ש דְּאִינְהוּ מוֹקִי קָרָא בְּתַבּוּאָת עַפּוֹ"ם
מְמַשׁ וְלֹאפּוֹקִי דְּלֹא נְקִישׁ לְתְּמוּרָה כַּמ"ש. וְתוֹס' כ' פֶּאֵן דְּאִתְּיָא רַק לַר"ש.

שׁוֹב רְאִיתִי בְּזַבְחִים (מ"ה.) מְסִיק בְּאֶמֶת בַּגַּמ' דְּמַעְשָׁר בְּהֶמְהָ לִיכָא בְּעַפּוֹ"ם מְשׁוּם דְּדַבָּר
שְׁבַחְבָּהּ הוּא ע"ש: נְשָׁם בַּגַּמ' כִּי גְמָרִינּוֹן חֲטָא חֲטָא מְתַרוּמָה דְּוִמְיָא דְּתַרוּמָה דְּקַדוּשׁ
קַדוּשַׁת הַגּוֹף כו'.

וניש לעיין דנילף בק"ו קדושת בְּדָק הבית מקדושת הגוף דחמור. ולפמ"ש התוס' דממעטין בְּדָק הבית מלה' א"ש.

וניש לעיין בהקדשי העפוי"ם לקנות ממנו קרבן דבגוף הדמים יש מעילה ואם נקנה ממנו הקרבן נפק מידי מעילה. וזה רחוק קצת די"ל דעדיין קדושה ראשונה ג"כ עליו ואית בי' מעילה.

ואי נימא פן איפא תו לעיין אי יהי בבקמה זו דין מועל אחר מועל. דכיון דמצד קדושת הגוף בעפוי"ם לית בי' מעילה רק מצד קדושת בְּדָק הבית דמעיקרא א"כ הא אין מועל אחר מועל בְּדָק הבית.

ויותר מסתבר דלית בי' פלל מעילה ונדמהו באמת להא דאין מועל אחר מועל בבד"ה. וה"ה במה דנקנה ממנו הקרבן אַזְוֵל לי' מעילה מיג' פנ"ל: בתוס' ד"ה לא נהנין מדרבנן הקשה הר"י כו'.

נראה ליישב דנהי דאפי' מה דממעטין מקרבן מעילה איסורא דאורייתא מיהא איפא. מ"מ קדשי עפוי"ם דממעטין מטעם חטא חטא מתרומה.

ואזכרה דמעילה נמי מחטא חטא הוא דנפקא לכן אימעייט קדשי עפוי"ם גם מאיסורא דאורייתא פנ"ל: ד"ה מאי תרומה כו' וא"ת כו' נראה ליישב פיון דעכ"פ מעילה איפא גם בקדשי ב"ה. א"כ וחסאה בשגגה קאי על תרנוייהו.

וכיון דגמר חטא חטא דהוא אזכרה האי וחסאה ממילא קאי גם אקדשי ב"ה. אבל הכא נהי דגמר חטא חטא למעט עפוי"ם שפיר י"ל דהמיעוט דוקא בקדושת הגוף דומיא דתרומה: ע"ב בגמ' מה שוא לשעבר אף שקר לשעבר.

נראה דה"ה להא דאמרינן ביומא (פ"ז:): דעל פל עבירות תשובה מכפרת לבד לא תשא. ג"כ דוקא בלשעבר דומיא דשוא, אבל שקר דלהבא י"ל דהוי בכלל קלות דתשובה מכפרת: שם בגמ' אלא למעוטי אוכל ולא אכל דפטור.

פ' דפטור ממלקות מטעמא דר"י ור"ל. וכן מפורש בהדיא במס' שבועות (כ"א:): ומהתימא על רש"י ותוס' פאן שיהבינו דפטור מקרבן.

וכמדומה שט"ס ברש"י וצריף לומר פטור ממלקות. (וכן הגירסא בשטמ"ק ובס' חק נתן הגי' פן ברש"י ותוס'): שם בגמ' אר"י לתנא לא תתני מימר דבדבורי' אתעביד מעשה.

והרמב"ם ריש ה' תמורה כ' דמפי השמועה למדו דמימר ונשבע לוקה אע"פ שאין בו מעשה. ובע"כ צ"ל דלא ס"ל כדר"י כמ"ש הכ"מ שם.

ובהכי מיושב לי מה דפסק ברמב"ם (בה' חגיגה פ"א) דהבא לראות בעזרה ולא הביא עולת ראי' אינו לוקה דהוי לאו שאין בו מעשה. וטעמו הוא משום דהביאה בפנים אינו האיסור רק מה שלא הביא קרבן וזה לאו מעשה הוא.

וקשה הכא נמי נהי דבדבורי' נעשה תמורה קודש. הא אין האיסור הקדושה של זו הבהמה רק מה שרצה להחליף ולהוציא הראשונה מן הקדושה במה שאמר זו תחת זו.

ומעשר זו לא נגמר פלל. רק משום דבאמת הרמב"ם לית לי' דר"י.

וס"ל דְּזָה בְּאֵמֶת טַעַם הַתְּנָא דְחַשְׁבִּיבְמִימְרָ בֵּין הֲנִי דְלִית בְּהוּ מַעֲשֵׂה פִּינּוֹן דְּעֵיקָר הָאִיסוּר
הַחִילּוּף וְזָה לִית בִּי מַעֲשֵׂה פִּינּוֹן. וּבְהִכִּי מִינְשֵׁב מַה לְשִׁהֲנִיחַ הַה"מ בַּה' שְׁכִירוֹת (פִּי"ג)
בְּתִימָא עַל הַרְמַב"ם דְּפוֹסֶק חֲסָמָה בְּקוּל חֲזִיב מְשׁוּם דְּבַדְבוּרִי אֲתַעְבִּיד מַעֲשֵׂה.

וּבְתַמּוּרָה כ' הַטַּעַם דְּגוּזָה"כ הוּא ע"ש שְׁנִדְחָק. וּלְמ"ש א"ש דְּבַכ"מ שְׁפִיר ס"ל בְּדַבּוּרִי
אֲתַעְבִּיד מַעֲשֵׂה פִּינּוֹן שְׁנִדְחָקָה הַפְּרָה ע"י דְּבוּרוֹ.

אַבְל הֵכָא דְהָאִיסוּר הַחִילּוּף וְזָה לֹא מִתְקַיֵּים פְּלִל. שׁוּב מְצַאֲתִי שְׁגַם הַלַּח"מ בַּה' סְנֵהֲדָרִין
(פִּי"ח) כ' פְּזָה בְּקִיצוֹר ע"ש: שְׁם בַּגְמ' אֵימֵר אֲפִי שְׁבוּעַת אֵמֶת.

קִצַּת קִשָּׁה מַה קְוִשְׂיָא אֲפִשְׁר אַה"נ וּמ"מ שְׁפִיר מְקַלְל חֲבִירוֹ נְמִי לְקִי כְּדָאֲמֵר הַגַּמ' גּוֹפְיָן
אַחַר כִּד גַּבִּי מוֹצִיא ש"ש לְבַטְלָה דְּמִי גְרַע מְקַלְל כו'. וְאִי פְּוֹנַת הַגַּמ' כְּדַמְפְּרֵשׁ לְקַמּוֹן
דְּנִימָא דְּוָקָא שְׁבוּעַת אֵמֶת סְגִי בְּמַלְקוֹת אַבְל מְקַלְל לֹא תִסְגִי בְּמַלְקוֹת.

קִשָּׁה לְשׁוֹן אֲפִי שְׁבוּעַת אֵמֶת. וְאֲפִשְׁר פְּוֹנַת הַגַּמ' דְּאִי שְׁבוּעַת אֵמֶת נְמִי בְּמַלְקוֹת.

א"כ הוּא בְּכָלֵל נִשְׁפָּע וְלָמָּה חֲשִׁיב תּוֹ מְקַלְל בְּשֵׁם ק"ו הוּא מְשַׁבְּעַת אֵמֶת מְכ"ש בְּמוֹצִיא
הַשֵּׁם עַל הַקְּלָלָה וְא"כ לָמָּה תְּנִי תּוֹ מְקַלְל. וְדוּחֶק לּוֹמֵר דְּאִי לֹא הֲנִי תְּנִי מְקַלְל הו"א
דְּנִשְׁבַּע דְּוָקָא שְׁקָר וְשָׂוֵא וְלֹא בְּאֵמֶת.

דַּא"כ לִיתְנִי בְּפִי נִשְׁבָּע אֲפִי בְּאֵמֶת פִּינּוֹן: שְׁם בַּגְמ' הַהוּא מִיבְעִי לִי לְכַדְרַב כו' מִנִּין
שְׁנִשְׁבָּעִין לְקַיִים אֵת הַמְצָנָה. לְהַפּוֹס' דְּשְׁבוּעָה חָל אֲפִי בְּלֹא הַזְכָּרַת הַשֵּׁם אֲפִתִּי תִקְשִׁי
וּבְשִׁמּוֹ תִשְׁבַּע לָמָּה הַתֵּר לְהַזְכִּיר הַשֵּׁם הֲרִי יְכוּל לִישְׁבַּע לְקַיִים הַמְצָנָה בְּלִי הַזְכָּרַת הַשֵּׁם.

וְאֲפִשְׁר לְפִי דְּבַזְכִּירַת שֵׁם חֲמִירָא טְפִי רִשְׁאִי כְּדִי לְזַרְזוֹ טְפִי עַל הַמְצָנָה: בְּרִש"י ד"ה לֹא
לְמַעוּטִי אַכְלִתִּי כו' דְּלֹא לְקִי מְשׁוּם דְּלַהֲרַע אוֹ לְהִיטִיב כְּתִיב כו'. דְּבָרִים אֵלוֹ א"א
לְהוֹלְמָם.

דְּהָא לְהַרְע אוֹ לְהִיטִיב לְעַנְיָן קָרְבָן נֶאֱמַר וְלֹא לְמַלְקוֹת **כְּמ"ש הֲר"ן בְּנִדְרֵי (ח'). וְלֹא
בְּעִינָן לְמַלְקוֹת שְׁיָהָא בְּלֹאוֹ וְהֵן כְּמ"ש הַתּוֹס' בְּשְׁבוּעוֹ (כ"ד) ג"כ מְטַעַם זֶה אֶכְּן בְּתוֹס'
בְּמַכּוֹת (כ"ב) לֹא כְּתִבוּ כֵּן וִי"ל דְּגַם רִש"י הֵכָא ס"ל הֵכִי בַּס"ד דְּגַמ': ** וְתוֹ דְּהָא הַגַּמ'
בָּא לְהוֹכִיחַ דְּפִטוֹר מְשׁוּם דְּאִין בּוֹ מַעֲשֵׂה וְלָמָּה עֵינְרַב רִש"י טַעַם אַחַר.

וְנִרְאָה דַּט"ס יֵשׁ כָּאֵן וּדְבָרִים אֵלוֹ שְׁיִיכִים בְּדִיבּוּר הַשְּׁנִי לֹא מִיִּיתִי קָרְבָן מְשׁוּם דְּלַהֲרַע
אוֹ לְהִיטִיב כְּתִי דְּמִשְׁמַע לְהַבָּא פֶּרֶט לְשַׁעֲבֵר כְּגוֹן אַכְלִתִּי וְלֹא אַכְלִתִּי וּבְטַעוֹת הָעֵתִיקוֹ
הַסּוֹפֵר בְּדִיבּוּר זֶה.

וְכָאֵן צ"ל דַּאֲע"ג דְּהֲוִי שְׁבוּעַת בְּיִטוּי דְּלֹא לְקִי וְאֲפִתִּי שְׁבוּעַת שְׁקָר הִיכִי דְּמִי פִּינּוֹן: דָּף ד
ע"א בַּגְמ' מ"ט דְּרִיב"ח כו'. הַלְשׁוֹן דְּחֻק דְּהָא מְהַאי קָרָא לִיכָּא הוֹכְחָה לְמַלְקוֹת.

וְע"כ ס"ל בַּס"ד דְּטַעַם מַלְקוֹת מְשׁוּם דְּבַדְבוּרִי אֲתַעְבִּיד מַעֲשֵׂה. שְׁעוֹשָׁה מְטַבֵּל תְּרוּמָה]
א"כ צ"ל דַּמ"ט לֹא קָאִי עַל הַמַּלְקוֹת רַק עֵיקָר הֵלֵאוֹ מְנַלְן.

וּבִשְׁטַמ"ק כ' דְּבַס"א אִינוֹ וְכֵן רִש"י לֹא גָרִיס לִי: שְׁם בַּגְמ' מְלֶאֱתָהּ וְדַמְעָה. עִפְרִש"י
וְתוֹס'.

ול"נ לפרש דכפורים דהמצנה ליתן הראשית נקרא מלאכה שישח הראשית לגבוה ולא
יעכב לעצמו כל המילוי רק יתן הראשית להחסיר המלאכה. אבל תרומה שנוטל מתוך
הקנפה והפרי נקרא דמעה שאין חלק גבוה מיוחד בפ"ע.

ושוב אמרו לי שכן פירש ג"כ ה"ר גרשון ז"ל [בשם המכילתא]: בתוס' ד"ה הי' לפניו
כו' ובדמאי מירי. דבריהם תמוהים דבדמאי לא שייך מלקות במקדים מעשר שני
לראשון ויש פוס' דלכתחילה נמי רשאי להקדים בדמאי וכ"כ הרמב"ם (פ"ט מה' מעשר)
מלשון המשנה (סוף פ"א דמס' דמאי) אם הקדים כו' אין בכך פלוג.

[ובירושלמי שם פליגי בהא ר"י וריב"ל ע"ש] אבל עכ"פ לוקה לא שייך. ותו דהא בכל
הפרק התם תני טבל.

ובסיפא קאמר הי' דמאי. א"כ מוכח בפ"י דטבל לאו דמאי הוא.

וקא דלא חשיב התם תרומה כ' הרא"ש שם בדמאי משום דתרומה מפרישין בגורן מיד
ע"ש: ע"ב בגמ' וכל לאו שניתק לעשה לא לקי והרי מימר כו' ותמוה דכמה משניות
איכא דניתק לעשה אין לוקין כמ"ש תוס'.

ויש לפרש דהו"א דלא חשיב ניתק לעשה רק בעשה שלא הי' קודם הלאו דהיינו נותר
פשוט לעשה נותר נולד מצות שריפה. וגם בשילוח הקן י"ל דמעיקרא פשוטל הבנים ומניח
האם סגי.

אבל פשוטל האם נולד מצות שילוח. אע"ג דכתי' שלח היינו פשאינה רוצות לזוז מעל
האפרוחים.

[או אם כבר נטל האם כדאמרי' שלח לבסוף משמע] אבל כל היכי דנוטל הבנים ולא
האם קיים המצוה כנ"ל. אבל במקדים תרומה לבכורים מצוה דכפורים הי' גם מקודם.

ואעפ"כ חשיב ניתק ע"ז מקשה מממר. דבתמורה נמי עיקר הלאו שלא ימיר הקדושה
ע"י התמורה.

וכשהמיר המצוה שיהי' גם הקדושה ראשונה קיימת. ונה הי' גם קודם לאו דתמורה
כנ"ל.

והני לאו שקדמו עשה לפרש"י במכות (י"ד:): דלוקין עליו: שם בגמ' והנותר כו' מאי
עביד ל' נראה לפרשם **כנ"ל לפרש"י פסחים (מ"ט). ולמ"ש התוס' שם דמהאי
קרא לא ילפינו קדשים קלים י"ל ג"כ דא"צ קרא דהלכתא גמירי לה בשריפה כו' ול"ש
קדשים קלים כדאי' שם (פ"ב:): אף מ"ש בשטמ"ק מדכתי' ושרפת את הנותר.

אין מוכן דהא במלוואים כתי' שהיו קדשי קדשים ואכתי פסח מנא לן: ** משום דכתי'
כבר וכל חטאת כו' בקודש באש תשרף כל שבקודש בשריפה (כדאי' בפסחים (פ"ב:))
ומינושב גושני' התוס' ד"ה ור"י): שם בגמ' ואמר חזקי' כו' בוקר שני לשריפתו.

ק"ק דהתנא אמר שאין דוחין כו' את יו"ט ולטעמין דחזקי' גזה"כ הוא. ואפ"י נפל
בעצמו על האש ביו"ט י"ל דצריך להסירו עד בוקר שני פינן דגזה"כ הוא.

וצ"ל דמסתברא לחכמים דטעם הכתוב משום דחיות יו"ט הוא. מיהו קשה דאנן קי"ל בעלמא דיו"ט עשה ול"ת הוא.

א"כ א"צ לדרשא דחזקת' וקי"ל דלאו שאב"מ אין לוקין א"כ קשה והנותר למה לי: ד"ה ע"א בגמ' אונס שגירש כו' ותמוה כמ"ש התוס' דלמה לא מקשה דאפי' בכהן יחזיר דלאו גט הוא וגם א"צ להחזירה כלל דלאו גט הוא.

ונראה דנהי דבגירש עובר בלאו מ"מ אפי' לא נתן לה גט כלל ומגירשה מביתו ואין נותן לה שאר פסות ועונה ג"כ בכלל לא יוכל לשלחה הוא דעיקר רצון התורה היא שתהי' לו לאשה בביתו.

וא"כ לא שינה הכא לומר לא מהני דלא נתקן בזה האיסור אפי' אי לא יהי' הגט גט פיון דאינו רוצה שתהי' בביתו. ולהכי לא אמרינו בזה לא מהני רק פל קושית הגמ' דליקוי פיון דעבר אמירא דרממנא אפי' מחזירה פנ"ל: שם אם אינו קדוש נשיאות חטא למה. וקשה הא פשטא דקרא פשאינו חוזר ותורם מן היפה הוי חטא. משום דאוכלו בלא הפרשה אחרת.

וכן הקשו תוס' בב"מ (נ"ו.) ע"ש מה שתי' וצ"ל כמ"ש התוס' דעיקר קושית הגמ' ל"ל למיכתב ולא תשא חטא פשיטא דחטא הוא.

ואם אינו חוזר ותורם כ"ש דהוי חטא דהרי אוכל טבל]: ע"ב בגמ' ודרי תמורה כו'. ותמוה מהו ס"ד דמקשה וי"ל דלשון המשנה משמע דתמורתו מהני דהוי קודש מחמת התמורה.

וכיון דלא מהני נימא דלא חל הקדושה מכח דבריו דלא מהני. רק גזה"כ הוא דשניהם קדושים והטילה תורה קדושה על התמורה.

ומשני דיותר מסתבר דהתורה גילתה דעתה דבתמורה א"ע מהני: עוד אפשר לפרש דלשון המשנה אם המיר מומר משמע דבאמת חל התמורה והראשונה יצאתה מקדושתה. רק דגזה"כ היא דחוזר הקדושה על הראשונה אבל מעשיו מהני להיות מומר.

ולכן מקשה לרבא תמורתו לא מהני כלל. דמה דחל הקדושה על התמורה זה לא הי' עיקר רצונו רק שתצא הראשונה מקדושתה.

וע"ז משני מדכ' והיה הוא וגו' קדוש. ולא הו"ל למיכתב רק והי' תמורתו קודש.

דהיא בנדאי פבר קדושה ועומדת. אלא משמע דמהני וחזר עליו קדושה מחדש.

ובזה הי' מיושב נמי הא דקרי לה הגמ' לעיל (ג'): דבתמורה בדבורי' אתעביד מעשה. ולכאורה קשה מה מעשה זה דחל הקדושה על התמורה הא זה אינו עיקר האיסור רק שרצה שתצא ראשונה לחולין ובה לא נעשה כלל.

ולמ"ש א"ש דבאמת יצאה לחולין וחזרה לקדושה. מיהו באמת רחוק לומר כן: שם בגמ' ורבא כו' שנתערב דמן בכל העולין כו'.

לרש"י דכ' בפסחים (ל.) דרבא ס"ל כר"י דמין במינו לא בטיל צריף לומר פנונת הגמ' מטעם מין במינו.

וּלְרָבָא ר"י יְלִיף לָהּ מֵהָכָא וְלֹא מִדָּם הִפָּר וְהִשְׁעִיר. וְהִנֵּה אֲנִי קי"ל דְּמַעְרְבִין לְקַרְנֹת
וּא"כ אֵין הִלְכָה פְּרָבָא דַּא"ע לָא מְהַנְי.

וּבְאַמְתּ בַּכ"מ הִלְכָה פְּרָבָא לְגַבֵּי דְאַבְי (וּכ"כ בְּשׁו"ת הָרַא"ש (פְּלָל ז' ס' ד') וּבַה"מ
(פ"א מ'ה' גְּזֵלָה). אַכְּן בַּלַּח"מ (פ"ו מ'ה' בְּכוֹרוֹת) פָּתַב דְּקי"ל בְּהָא פְּאַבְי] וי"ל דְּבִזְבָּחִים
(פ"א:) מִיְיָתִי הַגְּמ' תַּנְאַי דְּדַרְשׁוּ מֵהֶם דְּאֵין תְּמוּרָתָהּ קַרְבָּה ע"ש.

וּבְאַמְתּ הַתּוֹס' הַקְּשׁוּ שָׁם אֲסוּגֵיָא דְהָכָא וַא"כ י"ל דְּאַנֵּן ס"ל פְּהַנֵּי תַּנְאַי: גַּם י"ל דְּהָא
דְּאַמְרֵי וְרָבָא הֵתֵם מְזַה בַּפ"ע כו' וס"ל כר' יוֹנְתָן הֵכִי פִירוּשָׁא דַּס"ל דְּמַקְרָא זֶה דוֹלְקָח
לֹא הִי מוֹכַח דְּמַעְרְבִין לְקַרְנֹת דְּהוּ"א פִּינֵן דְּבַטְל בְּרַנְבָּא ע"כ פִּי הַפְּתוּב מְזַה בַּפ"ע כר'
יוֹנְתָן.

אַבְל הַשְׁתָּא דְאַיְכָּא קְרָא דְקוּדְשׁ הֵם דְּאֵין עוֹלִין מְבַטְלִין זַא"ז תּוּ שְׁפִיר מְפָרְשִׁין דְּמַעְרְבִין
לְקַרְנֹת כַּנ"ל. [אַכְּן בַּב"מ (צ"ה:)] אֵי דְרָבָא ס"ל כר' יוֹנְתָן ע"ש]: שָׁם בַּגְּמ' שְׁאַנֵּי הֵתֵם
דַּא"ק מִפְּל מִתְּנוּתִיכֶם תְּרִימוּ.

נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּרָבָא ס"ל דְּלַעֲיָקָר מְקִלְתָּא דְבַהֲקָדִים מַעְשָׂר לְתַרוּמָה מִן הַפְּרִי דְּסַיִב
בְּתַרוּמָה א"צ קְרָא. דְּכִינֵן דְּכָבֵר חָל עָלָיו חַיִּיב תְּרוּמָה לַמ"ש הַתּוֹס' בְּשַׁבָּת (קכ"ז:)] בַּתִּי
הַשְּׁנֵי דְכָבֵר רָאָה פְּנֵי הַבַּיִת ג"כ.

[שׁוּב] לֹא מִיְפָטֵר. וְלֵהֲכִי קְרָא אֲתִי לוֹמֵר דְּמַהַנְי.

וּלְאַבְי צְרִיף קְרָא לְגוֹפְנֵי כַּנ"ל: שָׁם בַּגְּמ' וְהִרֵי הַקְּדִישׁ בְּעָלֵי מוּמִין לְמַזְבֵּחַ כו'. אֵין
לְהַקְשׁוֹת מְדַחֲיִיב קְרָא עַל הַהַקְרָבָה ש"מ דְּהַהֲקָדֵשׁ חָל, דַּז"א דִּי"ל דְּלָאוּ דְּמַקְרִיב מִיְיָרִי
בְּהַקְדִּישׁ וְאַח"כ נַעֲשֶׂה בַּעַל מוּם.

כַּס"ד דַּגְמ' לְקַמֵּן (ז.): שָׁם בַּגְּמ' פְּעוּבֵר מְצוּה וְכָשֵׁר.

רַש"י פִּי וְכָשֵׁר אִפִּי לְהַקְרִיב וְזֶה תְּמוּהָ דְהָא כַּתִּי לֹא תַקְרִיבוּ. וְיִלְפִינֵן לְקַמֵּן מְקַרְאֵי
דְּחַיִּיב עַל כָּל מַעֲשֵׂי הַקְרָבָה בַּפ"ע].

וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּהוּ"א בְּהַקְרִיבוּ בְּדִיעְבַּד פֶּשֶׁר לְאַכּוֹל הַבְּשָׂר: דָּף ו' ע"א בַּגְּמ' הַמְקַדִּישׁ
תְּמִימִין לְבָדֵק הַבַּיִת מַה שְּׁעֲשֶׂה עֲשׂוֹי כו'. תְּמַהַנֵּי הָא וְנִדְאֵי עֵיָקָר הָאִסּוּר מַה שְּׁהַקְדִּישׁ
לִיקָח אוֹתָם מִמֶּשׁ לְבָדֵק הַבַּיִת וְלֹא לְהַקְרִיבָם לְמַזְבֵּחַ אַבְל אִם מְקַדִּישׁ שְׁמַתְחֵיב דְּמִיָּהֶם
לְבָדֵק הַבַּיִת הָא אִפִּי פֶּשֶׁר הַקְדִּישׁ לְקַרְבֵּן יָכוֹל לְהַקְדִּישׁ דְּמִיּו לְבָדֵק הַבַּיִת כְּדַתְּנֵן סוּף
עֲרִכִין דְּחָל קַדְוִשׁת בְּדֵק הַבַּיִת עַל בְּכוֹר וּשְׂאֵר קַדְוִשִׁים.

וַא"כ הָא קי"ל הַמְקַדִּישׁ תְּמִימִים לְבָדֵק הַבַּיִת אֵין יוֹצֵאִין מִיְדֵי מַזְבֵּחַ לְעוֹלָם. ע"ש בְּמִנְחוֹת
(ק"א).

(א"כ לְבַד שְׁלִשׁוֹן הַבְּרִייתָא קִשָּׁה הָאִיף שִׁינֵי מַה שְּׁעֲשֶׂה עֲשׂוֹי הֵלֵא הַדִּין הוּא שְׁיַמְכֵר
לְצוּרָף קַרְבָּנוֹת. אָף בְּזֶה י"ל דְּלָאוּ דוֹקָא מַה שְּׁעֲשֶׂה לְגַמְרֵי עֲשׂוֹי רַק שְׁגַם נִדְרוּ מִתְקַנִּים
שְׁמוּכְרוּ לְצוּרָף קַרְבֵּן וְהַדְּמִים יִפְלוּ לְבָדֵק הַבַּיִת.

וּכ"כ הַרְמַב"ם (פ"ה מְעַרְכִין) בַּפִּי ע"ש. אַבְל עַל קוֹשִׁית הַגְּמ' קִשָּׁה דְּשְׁפִיר לֹא מְהַנְי
פְּלָל פִּינֵן דְּנִקְרַב עַל הַמַּזְבֵּחַ.

וְהָא דְמַהְנִי לְהִיּוֹת הַדְּמִים לְבִדָּק הַבֵּית בְּזֶה לֹא א"ר כִּלְל לֹא תַעֲבִיד. וּמִכָּאן רַאִי לַמ"ש
הַמְשַׁנֵּה לְמַלְךָ שֶׁם דְּהָא דְאִין יוֹצֵאִין מִיַּדִּי מְזַבֵּחַ הִיא רַק תַּקְנֵי"ח.

אַבְל מְדַאֲרֵינָא נְמַפְרִין לְחַוְלִין. וְא"ש הַלְשׁוֹן מַה שְׁעָשָׂה עֲשׂוֹי וְקוֹשְׁיַת הַגַּמ' ג"כ.

מִיָּהוּ עֲדִינָן ק"ק נְהִי דְבַאֲמַת הָכִי הוּא אַבְל מַה רַאִי מְלִשׁוֹן הַבְּרִינְתָא דְאֶפְשָׁר מְשׁוּם דְלֹא
מְהַנֵּי שְׁפִיר גַּם מַה"ת אִין יוֹצֵאִין מִיַּדִּי מְזַבֵּחַ לְעוֹלָם. וְלִשׁוֹן מַה שְׁעָשָׂה עֲשׂוֹי אִין הַכְּרַח.

שְׁהַרִי הַרְמַב"ם כ' ג"כ מַה שְׁעָשָׂה עֲשׂוֹי וּמוֹכְרִין אוֹתוֹ לְשֵׁם קַרְבָּן ע"ש. וצ"ע: שֶׁם בַּגְמ'
נְהִי גִזְל כו'.

לְכַאוּרָה קָשָׁה הָא בְּפִשְׁיטוֹת הו"ל לְהַקְשׁוֹת דְלָמָּה לִי וְהַשִּׁיב אֶת הַגִּזְלָה כִּינּוּן דְלֹא מְהַנֵּי
מִמִּילָא צְרִיף לְהַשִּׁיב. אֲלֵא וְנִדְאִי דְאִתִּי לְאִנְתוּקִי לְעֵשָׂה.

א"כ י"ל דְלָכֵן כַּתִּי אֲשֶׁר גִּזְל דְבִשְׁנֵינּוּי אִינוּ מְתַקֵּן הָעֵשָׂה וְלוֹקָה וְלְעוֹלָם לֹא מְהַנֵּי. מִיָּהוּ
נִרְאָה דְפִשְׁיטָא לַגַּמ' דְאֶפְי' בְּתַשְׁלוּמֵי מְמוֹן אַחַר נְמִי מִיִּפְטָר מִמְלָקוֹת.

(פְּדָאִי בְּמַכּוֹת (ט"ז).) כִּינּוּן דְחֵיב בְּתַשְׁלוּמֵי אִין לוֹקָה וּמְשַׁלֵּם.

וְכַמ"ש בְּתוֹס' פֶּאן סוּף ד"ה שְׁאֵנִי]. וְלְכַאוּרָה עֲדִינָן תְּמוּהָ הָא לֹא מְקַשָּׁה הַגַּמ' לְרַבָּא ל"ל
וְהַשִּׁיב.

דְּנִדְאִי וְהַשִּׁיב צְרִיף לַמ"ע. וְגַם דְאִינוּ יוֹצֵא בְּכַפְרָתוֹ קוֹדֵם הַשְּׂבָה.

וְא"כ מַה מְשַׁנֵּי הַגַּמ' מֵאֲשֶׁר גִּזְל. מ"מ י"ל דְלֹא מְהַנֵּי וְאִינוּ קוֹנֵה בְּשִׁנּוּי רַק דְהָעֵשָׂה
וְהַשִּׁיב לֹא הָוִי רַק פֶּאֲשֶׁר גִּזְל וּבְנִשְׁתַּנְּה לִיכָּא מַצּוֹת הַשְּׂבָה וּבְמַחְזִיר דְמִים נְמִי נְתַפְפֵּר
אַבְל מ"מ כִּינּוּן דְלֹא מְהַנֵּי יִתְחַיֵּיב מְדִינָא לְהַחְזִיר עֵיקַר הַגִּזְלָה.

וְי"ל כִּינּוּן דַּכ' אֲשֶׁר גִּזְל מְשַׁמַּע דְשֵׁם גִּזְלָה עָלָיו א"כ גְּלִי קָרָא דְמַהְנֵי: שֶׁם בַּגְמ' וְלֹאֲפִי
הִיא אֲשֶׁר גִּזְל כו'. צ"ע בַּלֵּא"ה צְרִיף גַּם לֹאֲפִי קָרָא דְשִׁנּוּי קוֹנֵה דֹאע"ג דְמַהְנֵי מ"מ הָא
צְרִיף לְקַיָּים וְהַשִּׁיב וְצְרִיף אֲשֶׁר גִּזְל לֹאֲמַר דְבִשְׁנֵינּוּי סְגִי בְּדְמִים בְּעֵלְמָא.

וְנִרְאָה דְבַאֲמַת שִׁנּוּי קוֹנֵה יֵשׁ לְלַמּוּד ג"כ מְהֵן וְלֹא שִׁנּוּיָהֶם פְּדַאֲמֵרִין בְּמַרְוּבָה (ס"ה):
רַק לְרַבָּא כִּינּוּן דְלֹא מְהַנֵּי וְלֹא חַל שֶׁם גִּזְלָה עָלָיו וְכַמוֹ שְׁעוֹמֵד עוֹד בְּרִשׁוֹת הַבְּעָעִלִים. לְכֹן
לֹא שְׁיָיִף לְקַנּוֹת בְּשִׁנּוּי וְצְרִיף קָרָא דְאֲשֶׁר גִּזְל.

אַבְל לֹאֲפִי דְמַהְנֵי פִּשְׁיטָא דְשִׁנּוּי קוֹנֵה כְּנ"ל: וְהָא דְאֶמְרִי לֹאֲפִי עַל גִּזְלָהוּ שְׁלוֹ מוֹסִיף
חֻמְשֵׁי. לְרַבָּא נִרְאָה דס"ל פְּדַאֲמֵרִין בַּב"ק (ס"ז).

(דַּה"ל גִּזְלוּ מַה אֲשֶׁר גִּזְל ש"מ תְּרַתֵּי. דַּל"כ הו"ל לְמִימַר דַּא"ב בֵּין אֲפִי לְרַבָּא אִי
מוֹסִיף חֻמְשֵׁי עַל גִּזְל אֲבִיו): בְּתוֹס' ד"ה שְׁאֵנִי הֵתֵם כו'.

וְקָשָׁה מַהִּיא דס"פ הַמְקַבֵּל כו' וְא"כ לֹאֲפִי דְאִי עֲבַד מְהַנֵּי לְמַה אָמַר זִיל אַהֲדַר. לְכַאוּרָה
קָשָׁה הָא לְרַבָּא נְמִי קָשָׁה לְמַסְקָנָא דְמַרְבֵּי מְהַשְׁב תְּשִׁיב אֲפִי שְׁלֵא בְרִשׁוֹת א"כ ה"ה
בְּחוּבֵל פְּלִי שְׁעוֹשִׁין או"נ דְאָסוּר מ"מ גְּלִי קָרָא דְמַהְנֵי.

וְאֶפְשָׁר דְלְרַבָּא י"ל דְגְּלִי קָרָא דְוָקָא בְּנִכְנַס מַעְצָמוֹ לְעַבְדוּט. אַבְל לֹא בְּחֻבֵל פְּלִי או"נ.

אָבֵל לְאַבְיֵי וְנֹדָאֵי קֹשְׁהָ לְכֹן הִקְשׁוּ לְאַבְיֵי. אַכֵּן בְּאַמַּת נִרְאָה דְלִתֵּי הַתּוֹסֵ' ה"ה לְרַבָּא ג"כ א"צ לְהַחְזִיר וְשָׁם מְשׁוּם דְלֹא נִתְפָּוּן לְעֵבֹט מִה שְׁאַסּוּר.

דאל"כ תיקושי לרבא למה לקי בחובל רחיים ורכב הא הוי ניתק לעשה. וע"כ לתי' התוס' גם לרבא מהני וא"צ להחזיר בנתפונן לעבט באיסור.

ושוב ראיתי ברמב"ם (בפ"ג מה' מלנה) דבחקל בגד אלמנה או כלי שעושין או"נ כ' דצריף להחזיר בע"כ. והביא שם הלח"מ בשם הריב"ש דלרבא לא מהני.

ויקרא פתיב דוקא בנכנס לעבט ולא בבגד אלמנה. והלח"מ תמה עליו בזה דמ"ש ע"ש.

ובח"מ (סי' צ"ז) כ' הרמ"ע בכ"י דברי הרמב"ם דא"צ להחזיר רק בזמן תשמיש. וצ"ע דלא משמע פו ברמב"ם.

ולע"ד הי' נראה בישוב קוש' התוס' דרחיים ורכב האיסור דנפש הוא חובל והאיסור פל זמן שהוא אצלו ובכל שעה ושעה עובר ונהי דא"ע מהני מ"מ אסור לעבור האיסור מכאן ולהבא.

משא"כ בלאו דל"ת אל ביתו האיסור הוא רק בשעת נטילת המשכון כנ"ל: בא"ד ויש מתרצין כו' בנאבד כו' ולא נהירא כו'. ויש ליישב דהיננו שושרף באונס ומלנה על המשכון ש"ש ופטור מאונס וליכא השבה.

מיהו אפשר ס"ל לתוס' דבלקח שלא ברשות הוי גזלן ותיב באונסין. וקצת משמע בסוגיא דנגזל בשבועות (מ"ו).

(בנכנס למשכנו שלא ברשות קורא לו גזלן. והרמב"ם פתב פו דבחקל רחיים לוקה אם נאבד המשכון או נשרף.

וכן כ' הש"ך בחו"מ (סי' ע"ב ס"ק ט') ותי' בזה קוש' בה"ע ע"ש]: בד"ה והשתא כו' וקשיא לר' ברוך כו'. והנה הרמב"ם כ' בה' בכורות (פ"ו) דאם עבר ומכר מעשר בהמה או חרמים לא לקי דאין במעשיו כלום.

והוא דלא פשיטת התוס' דהכא. והלח"מ שם רצה לומר דהרמב"ם פסק פאב"י.

ונה דוחק. גם הביא בשם הה"מ דהרמב"ם פוסק פרבא.

ונראה טעם הרמב"ם דבאמת מכירה וגאולה הוי דבר שאין בו מעשה דהוא עיקר רק הדיבור דקבלת הפסד אינו עושה הקנן בלא הדיבור] רק אי הוי מהני הוי כמו מעשה דבדיבורו אתעביד מעשה.

אבל פינן דלא מהני לא לקי הכא אע"ג דעבר אמירא דרממא דאין בו מעשה כנ"ל: ע"ב בגמ' לחיים ניתן ולא להישבון. נראה לפרש דאי יש תשלומין א"כ למה לא יחי' אי מתקן האיסור בתורה: שם בגמ' והא אב"י נמי סבר מפקינן כו'.

ק"ק די"ל דמדרבנן לכו"ע יוצאה בדינינים. רק בדאורייתא פליגי דאי לא מהני צריף מה"ת להחזיר ויש להוסיף עוד דבאמת זה טעם פלוגתתו דלרבא דמאורייתא צריף להשיב להכי מחזיר גלימא.

אָבֵל לְאַבְיֵי דְמַה"ת נַעֲשֶׂה שְׁלוֹ לְכֵן אֵינּוּ מְחַזֵּיר רַק ד' זִוְיָ: שֵׁם בְּגַמ' פְּבָר אָמּוֹר כּו' הֵיכֵן אָמּוֹר. לְכַאוּרָה תְּמוּהָ הָא מְקַרָא מְלֵא כְתִי' [בְּפִרְשֵׁת שׁוּפְטִים] לֹא תִזְבַּח לַה"א שׁוֹר אִו שֶׁה אֲשֶׁר יִהְיֶה בּו מוּם.

אָכֵן זֶה הַפְּסוּק נִדְרָשׁ בְּסִפְרֵי עַל מוּם עוֹבֵר. וּמִפָּאן סִינֵיעָתָא גְדוּלָה לְהֶרְמַב"ם דְּחוּשָׁב מְקַדִּישׁ מוּם עוֹבֵר לְלֹאוּ מִיְנוּחָד.

וְהֶרְמַב"ן בְּס' הַמְצוֹת (מְצוּה צ"ה) חוֹלֵק עָלָיו דְּלֹא תִזְבַּח כּוֹלֵל הֵן מוּם קְבוּעַ הֵן מוּם עוֹבֵר ע"ש. וְהוּבָא בְכ"מ ה' אִסּוּרֵי מִזְבֵּחַ (פ"א).

וּפְלֵא עַל הֶרְמַב"ן דְּמִסּוּגֵיָא זֹו מוּכַח בְּהִדְיָא כְּשִׁיטַת הֶרְמַב"ם: שֵׁם בְּגַמ' מְקַצְתָן מִנִּין ת"ל מְהֵם. יֵשׁ לְעֵינָן דְּבְכ"מ פֶּל הַקְטָרָה בְּכֹזֵית א"כ ל"ל קְרָא לְרִבּוּת מְקַצְתָן וְאֲפֹשֶׁר לוֹמַר דְּמַה"ט בְּאַמַּת חֵיב הֵכָא עַל פְּלוֹ וְעַל מְקַצְתוֹ דְּלֵהֲכִי כְתִי' קְרָא אַחֲרֵינָא עַל מְקַצְתוֹ לוֹמַר דְּבְכָלוּ יֵשׁ ב' לְאַנְיָן וּמְקַצְתוֹ לְאוּ א'.

דְּאִי לֹא הוּי קְרָא מִיְנוּחָד נְהִי דְּהַקְטָרָה בְּכֹזֵית מ"מ כָּף לִי זֵית א' אוּ הֶרְבֵּה בְּפַעַם א' וְלִיפָא רַק מְלִקוֹת אֶחָד רַק מְשׁוּם דְּשִׁנִּי קְרָא כְּנ"ל. וְאַח"כּ מְצַאֲתִי שְׁגַם הֶרְאָב"ד בְּתו"כ כ' כּוֹ פֶּן ע"ש.

אָכֵן עֲדִינָן קֶשֶׁה לְמַאי דַּס"ד דְּגַמ' לְקַמָן אֲלִיבָא דְּאַבְיֵי דְּבִתְרֵי גְבַרֵי קַתְנֵי דַּא"כ לְמָה לִי קְרָא]: שֵׁם בְּגַמ' קְדָשִׁי ב"ה כּו' שְׁאִין רְאוּי פִּתַח א"מ. פֶּרֶשׁ"י תְּמוּהָ טוּבָא דְּמוּם מָאן דְּכַר שְׁמִי'.

דְּאִי יֵשׁ בּו מוּם אִפִּי' בְּקַדְשֵׁי מִזְבֵּחַ פְּטוּר עַל שְׁחוּטֵי חוּץ. וְרַש"י בְּעֶצְמוֹ בְּיוֹמָא (ס"ג): דְּחָה פִּי זֶה.

וּבְאַמַּת בְּתו"כ הַגִּירָסָא שְׁאִין בָּא פִּתַח א"מ ע"ש. וּמִיָּהוּ גַם גִּירָסָא דְּהֵכָא נ"ל דְּהַפְּנוּנָה דְּאֵינּוּ רְאוּי לְעַת עֵתָה לִפ' א"מ דְּהָא צְרִיכִין לְהַקְדִּישׁוּ לְקִרְבָן נְמָצָא לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ הוּי פְּחוּלִין עֲדִינָן.

וּנְהִי דְּאֵינּוּ יוֹצֵא מִיָּדִי מִזְבֵּחַ וַיִּחַלְלֵנוּ בְּדָמִים וַיִּנְקַרְבַּ לְמִזְבֵּחַ מ"מ עֲדִינָן אֵינּוּ רְאוּי. כְּנ"ל פְּשׁוּט: שֵׁם בְּגַמ' הֵכָא דְּאַשָּׁה לְהוֹצִיא ה' לְרִבּוּת.

אֲפֹשֶׁר דְּהוּי זֶה כְּמוֹ מִיעוּט אַחַר מִיעוּט לְרִבּוּת. וְצ"ע אִי בְּפִרְתַּת חֲטָאת ג"כ לּוֹקָה בְּמְקַדִּישׁ בְּעַל מוּם.

עִי' בְּרַאב"ד רִישׁ ה' פֶּרָה מְבֹרָךְ דְּאַסּוּר לְהַקְדִּישׁ בְּע"מ לְפִרְה]. וְהֶרְמַב"ם לֹא הִבִּיא כָּלֵל מְלִקוֹת גַּם בְּשִׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח וְצ"ע: שֵׁם בְּגַמ' טַעְמָא דְּכ' לַה' כּו' הָא לֹא רַבִּי קְרָא כּו' בְּעַל מוּם שְׁפִיר דְּמִי כּו'.

צ"ע בְּלִשׁוֹן הַגַּמ' שְׁפִיר דְּמִי מָאן דְּכַר שְׁמִי' דְּשִׁרֵי הָא עֵיקַר הֶרִיבּוּי לְמְלִקוֹת אֲתִי וַא"כ נְהִי דְּבִלֵּא"ה פְּסוּל מְשׁוּם דְּאִין הַגּוֹרֵל קוֹבֵעַ רַק הֶרְאוּי לְשֵׁם. מ"מ מְלִקוֹת לֹא יִתְחַשְׁבּוּ וְצָרִיךְ קְרָא לְמְלִקוֹת: שֵׁם בְּגַמ' כְּגוֹן שְׁהוּמַם וַיִּחַלְלוּ כּו'.

עֵינָן לִשׁוֹן רַש"י וְתוֹס' דְּצָרִיךְ בְּיָאוּר. וְכַוּוֹנָתָם דְּקַשְׁיָא לְהוּ ל"ל וַיִּחַלְלוּ בִלֵּא"ה נ"מ דְּכְשִׁנְפַל בּו מוּם אִסּוּר לְשַׁלְּחוֹ וְלִדְחוֹתוֹ לְצוּק דְּהִיא שְׁחִיטָתוֹ.

רק צריף ליקח אחר וכשדוּחָה זֶה לצוּק חַיִּיב מְלָקוּת. וְתִרְצוּ דְנִקְט וְחַלְלוּ פְּדֵי שְׂיֵהָנִי מְלָקוּת גַּם עַל הַהֶקְדָּשׁ דְּשָׁנֵי נֹזֶה לֹא מִשְׁפַּחַת בְּרֵאשׁוֹן שְׂכַבְר נְתֻקְדָּשׁ קוֹנֵדִם הַמּוּם: דָּף ז ע"א בגמ' שָׁמָּא לֹא שָׁנִינוּ אֶלָּא בְּתָם וְנִעְשָׂה ב"מ כו פּרש"י דְּלֹא נִתְפַּנּוּן לְהֶקְדֵּשׁ לְהַקְרִיב עַל הַמִּזְבֵּחַ.

תְּמוּהָ דְּהָא אֲתָרוּ בִּי כַּמ"ש הַתּוֹס'. וְתִי הַתּוֹס' תְּמוּהָ דְּמָה הוֹעִילוּ בְּתִירוּצָם דְּפִי עַל הַקְטָרָה הָא גַּם ע"ז אֲתָרוּ בִּי וְכַבֵּר עֲמַד הַבַּה"ז בְּזָה.

וְיִוְתַר הִי לְתוֹס' לְפָרֵשׁ לְמָה חַיִּיב עַל הַקְטָרָה פִּינּוּ דְּהַהֶקְדָּשׁ לֹא חָל. וְלֹא מִטַּעַם פּרש"י רַק פִּינּוּ דַכ"מ אִי עֲבִיד לֹא מְהִנֵּי רַק הַגַּמ' תִּירֵץ לְעִיל דְּאִיפָּא קָרָא לֹא יִרְצָה וְכִינּוּ דְּחִידוּשׁ הוּא נִימָא דְּנֻקָּא בְּתָם וְנִעְשָׂה ב"מ אֶבֶל ב"מ מְעִיקָרָא לֹא חָל וְלֹא לִילְקִי עַל הַקְטָרָה דְּחֻלְוִין בְּעֻלְמָא מְקַטִּיר.

כֵּן הִי נִרְאָה לְפָרֵשׁ בַּגַּמ'. אֶבֶל מ"ש תוֹס' עַל הַקְטָרָה ג"כ דְּלֹא נִתְפַּנּוּן לְהֶקְדָּשׁ תְּמוּהָ. וְאוּלַי כְּוֹנֵנְתָם הִיכָא דְּלֹא הֲתָרוּ בִּי עַל הַהֶקְדָּשׁ וְעַל הַקְטָרָה הֲתָרוּ בִּי לֹא לְלִקֵּי דְּבַהֶהֶקְדָּשׁ לֹא נִתְפַּנּוּן. אָף גַּם ע"ז קָשָׁה מְנַלֵּן דְּבִקְאָמַת כַּה"ג חַיִּיב וּמֵאֵי מְקַשָּׁה הַגַּמ' אֶפְשָׁר אַה"נ דְּפָטוּר.

נְתוּ מַה תִּי הַגַּמ' ע"ז שְׂרוּעַ וְקָלוּט כו' הֲלֹא י"ל דְּהַפְסוּק מִיִּירֵי כְּשֶׁהֲתָרוּ בְּשַׁעַת הַהֶקְדָּשׁ: שָׁם בַּגַּמ' שְׂרוּעַ וְקָלוּט כְּתִי בְּפָרְשָׁה. לְפִי מַה שְׂפָרְשִׁיתִי קוֹנְשִׁית הַגַּמ' מִשּׁוּם דְּלֹא מְהִנֵּי מְקָרָא דְּלֹא יִרְצָה לְאוּקְמֵי בְּתָם וְנִעְשָׂה ב"מ וּמִשְׁנֵי ע"ז שְׁפִיר שְׂרוּעַ וְקָלוּט כו'. לְפִי"ז א"ש גִּי הַגַּמ' לְעִיל (ה'): דְּמִיִּיתִי רַבָּא קָרָא דְּלֹא יִרְצָה וְלֹא קָרָא דְּקוֹנֵדִם לֹא לְרַצוֹן יְהִי לְכֶם. וּבִקְאָמַת רש"י שָׁם מְבִיא מְקָרָא זָה.

אֶבֶל הַשְּׁתָּא א"ש דְּמִיִּיתִי הֵאֵי קָרָא דְּכְתִיב גְּבִי שְׂרוּעַ וְקָלוּט לְזִמְרָא דְּאִפִּי בְּמוּם מְעִיקָרָא אִי עֲבִיד מְהִנֵּי: שָׁם בַּגַּמ' וְאִי בְּתִמּוּרָה נְמִי שְׁשָׂה הוֹנֵן. שְׁמַעְתִּי מְקַשִּׁין דִּילְמָא מִיִּירֵי בְּרִייתָא בְּתָם וְנִעְשָׂה ב"מ כו'.

וְלִי נִרְאָה דְּנוֹדָאֵי אֵין טַעַם לְחַלְקַ בְּזָה. רַק מְעִיקָרָא דְּלֹא הִי לֹו תִירוּץ עַל הַפְסוּק דְּלֹא יִרְצָה דְּמוּכַח דְּמִהִנֵּי הֶקְדָּשׁוֹ.

וְהִי רוּצָה לְזִמְרָא דִּילְמָא מִיִּירֵי עַכ"פ בְּתָם וְנִעְשָׂה ב"מ דְּכִינּוּן דְּחִידוּשׁ הוּא הִבּוּ דְּלֹא לְזִמְרָא עֲלֵה גַּם בְּמוּם מְעִיקָרוֹ. אֶבֶל הַשְּׁתָּא דְּמְפָרֵשׁ קָרָא בְּתִמּוּרָה שׁוּב וְנוֹדָא בְּתַחֲלַת הֶקְדָּשׁ אִפִּי תָם וְנִעְשָׂה ב"מ לֹא מְהִנֵּי הֶקְדָּשׁוֹ פִּינּוּ דְּקָרָא בְּתִמּוּרָה מִיִּירֵי וְע"ז מוּכַח שְׁפִיר דַּא"כ שְׁשָׂה הוֹנֵן כַּנ"ל: שָׁם בַּגַּמ' דִּיקְלָא לֹאוּ זִילָא מִילְתָּא כו'.

קָשָׁה מְאוּד לְהַבִּין זֶה לְפָרֵשׁ"י דְּמְקַשָּׁה דְּהִנֵּי פְּדִיקְלָא וְלֹא חָל עָלָיו קְדוּשַׁת מִזְבֵּחַ כְּלָל וְכַדָּאִיתָא לְקַמֵּן הָאוּמֵר עַל בְּעַל מוּם ה"ז עוֹלָה לֹא אָמַר כְּלוּם. וּמִשְׁמַע וְנוֹדָא דְּלֹא לְקִי ג"כ דַּא"כ הִנֵּי תְּנִי דְּלוּקָה וְל"א כְּלוּם מִשְׁמַע דְּפָטוּר מִשּׁוּם דְּלֹא חָל הֶקְדָּשׁ כְּלָל.

א"כ הִי נִרְאָה דְּעִיקָר תִּי הַגַּמ' דְּמִיִּירֵי בְּאָמַת בְּהֶקְדָּשׁוֹ לְדְמִי עוֹלָה. וְלְהִכִּי אָמַר רַבָּא וְהַשְּׁתָּא דְּאֲמַרְתָּ כו' אִפִּי לְדְמִי נְסָכִים דְּהִנֵּי רְבוּתָא דְּלִיכָא בְּמִינוּ רְאוּי כַּמ"ש רש"י.

אָבֵל לְדָמֵי עוֹלָה א"צ רָבָא לֹמַר דְּכָל מְקַדֵּישׁ ב"מ דְּלוֹקָה מִיָּרִי בְּהֵכִי. וְהִשְׁתָּא קוֹשְׁיָא הָדָּ
דְּעוֹבֵר בְּחַמְשָׁה לְאוּנָן הֵיכִי מִשְׁפַּחְתָּ לֵּה פִּינּוּן דְּהִקְדָּשׁ לֹא חָל לְמַזְבֵּחַ וְהוּי פְּמַקְרִיב בְּעַל
מוּם דְּחֻלְיִין דְּנוֹדָאֵי אֵינוּ לוֹקָה.

וְלֵהוֹכִיחַ מְהֵבָא דְגַם בְּחֻלְיִין לוֹקָה מִשׁוּם דְּבִזְיוֹן הוּא. וְאֵע"ג דְּמַקְרִיב חַי' הוּי רַק עֲשֵׂה
כְּדֵאִיתָא בְּזִבְחִים (ל"ד).

(מ"מ בְּעַל מוּם בְּזוּי טְפִי. הוּא דְּבָר תְּמוּהָ לֹמַר כֵּן וצ"ע.

וְאִי נִימָא כֵּן גַּם לְפִי מַה שְׁפַרְשִׁיתִי לְעִיל פִּי' קוֹשְׁיָתִי הַגַּמ' דִּיקְלָא בְּעַלְמָא שְׁלֵא יִתְחַיֵּיב עַל
הַקְטָרָה מִשׁוּם דְּלֹא מְהַנִּי. א"ש נְמִי תִּי' הַגַּמ' דְּנָהִי דְּלֹא מְהַנִּי מ"מ חַיֵּיב דְּבִזְיָא מִקְלָתָא.

וּעפ"ז אֶפְשָׁר לְנִישָׁב מַה דְּהִקְשִׁיתִי כְּבָר עַל הַמְשָׁנָה דְּלִקְמָן (כ"ז:). הָאוּמַר עַל בְּעַלְת מוּם
ה"ז עוֹלָה ל"א פְּלוּם. וְלְעִיל בְּבִרְיִיתָא אִיתָא הַמְקַדֵּישׁ ב"מ לְגַבֵּי מַזְבֵּחַ אַע"פ שֶׁהוּא בל"ת
מַה שְׁעֲשֵׂה עֲשׂוּי, וְהִשְׁתָּא י"ל דְּהָא רַבֵּי דְּמִיָּתִי הַגַּמ' לְקַמָּן דְּלֹא לְקִי רַק אֲגוּפִיָּהּ לֹא
בְּדָמֵי נְסָכִים.

ע"כ לֹא ס"ל הָאֵי טַעְמָא דְּבִזְיָא מִקְלָתָא א"כ לְדִידִין גִּזְה"כ הוּא דְּחָל הַהִקְדָּשׁ וְאִתָּא
בְּרִייתָא פְּנִתִי. אָבֵל לְדִידִין דְּקִי"ל כַּת"ק דְּדָמֵי נְסָכִים נְמִי לְקִי הוּי שְׁפִיר הַטַּעַם מִשׁוּם
דְּבִזְיָא.

וְשׁוּב י"ל דְּהִקְדָּשׁ לֹא חָל פְּלַל וְלְקִי אֵהֱקָטְרָה מִשׁוּם דְּבִזְיָא מִקְלָתָא וְלֵהֵכִי סָתָם הַמְשָׁנָה
דְּלֹא אָמַר פְּלוּם כַּנ"ל: בְּתוּס' ד"ה אִפִּי' כו' וְהָא דְאָמַר לְקַמָּן הַמְקַדֵּישׁ נְקָבָה לְעוֹלָה כו'.
תְּמַהֲנִי ע"ז דְּפִשְׁטָא לְהוּ דְּנִקְבָה לְעוֹלָה הוּי פְּמַקְדֵּישׁ בְּעַל מוּם וְא"כ אִי יִקְרִיבָנָה לְעוֹלָה
יִתְחַיֵּיב ה' מְלָקוֹת וְזֶה תְּמוּהָ דְּדוֹקָא בְּעַל מוּם אֲמָרָה תוֹרָה בְּמְלָקוֹת לֹא נְקָבָה דְּכִשְׂרָה
לְקַרְבָּן אַחֵר.

וְאֶפְשָׁר טַעַם הַתוּס' פִּינּוּן דְּהִדִּין הוּא שְׁתַּרְעָה עַד שְׁתַּסְתָּאב וְתַמְכָּר לְצַרְכֵי עוֹלָה. א"כ הוּי
פְּמַקְדֵּישׁ בְּעַל מוּם לְדָמִיו.

פִּינּוּן דְּהִדִּין כֵּן הוּי כְּפִירֵשׁ שְׁנִקְבָה זוּ פְּשִׁיָּה' בְּה מוּם יִמְפְּרִיב לְדָמֵי עוֹלָה. וְעַדִּין צ"ע
טוֹבָא לְדִינָא בְּזֶה: בַּא"ד אָמַר עַל בְּהֵמָה טְמֵאָה וּבְעַלְת מוּם הָרִי אֵלוּ עוֹלָה לֹא אָמַר פְּלוּם
כו'.

בְּאֲמַת הֵכִי אִיתָא בְּמִשְׁנָה שֶׁם אָבֵל תְּמַהֲנִי הָא בְּפִי הוֹבָא בְּגַמ' לְעִיל בְּרִייתָא דְּהַמְקַדֵּישׁ
בְּעַל מוּם לְמַזְבֵּחַ מַה שְׁעֲשֵׂה עֲשׂוּי, פִּרְש"י וּמוֹכְרִין אוֹתוֹ לְצוֹרֵף עוֹלָה וּבְאֲמַת הַרְמַב"ם
הִבִּיא דִּין בְּרִייתָא דְּלְעִיל בַּה' אִיסוּרֵי מַזְבֵּחַ (פ"א).

וּבַה' מַעַה"ק (פט"ו) מְבִיא מִשְׁנָה דְּלִקְמָן הָאוּמַר עַל בְּהֵמָה טְמֵאָה אוּ כָּל דְּבָר שְׁאִין קְדוּשָׁה
חָלָה עָלָיו כַּמ"ש בַּה' אִיסוּרֵי מַזְבֵּחַ לֹא אָמַר פְּלוּם. מִשְׁמַע בְּהִדְיָא דְּלֹא קָאֵי עַל בְּעַל מוּם
דְּהִתָּם קְדוּשָׁה חָלָה עָלָיו.

וְאוּלַּי לֹא גָרִיס בְּמִשְׁנָה בְּעַלְת מוּם. וְכַעַת צ"ע גְּבִיזָה וְעַמ"ש בְּסִמוּף: ע"ב בְּגַמ' תְּנִיָּא פְּנִתִי'
דְּרָבָא נְדָבָה תַּעֲשֵׂה אוֹתוֹ כו'.

לכאורה אין מובן הלשון מלבד דתנאי הוא ומילתא דרבא רק לת"ק. אף מלבד זה קשה לרבא למה לי האי קרא ולגדר לא ירצה הא בלא"ה מוכח זה הדין מהא דכתבה תורה לאו אמקדיש בעל מום והוא מטעם ביזוי קדשים דמינה למד רבא האי דינא.

א"כ קרא תו למה לי. ויש לנישב דבאמת קרא איפא לאוקמי בתמורה ונקא רק מברייתא דחשיב ה' מלקות מוכח דאפי' בלי תמורה חל והוא מהאי קרא דולגדר לא ירצה.

ולפ"ז לרבי אפשר דבאמת לא לקי מקדיש בעל מום רק בתמורה ודו"ק. (והשתא דאתינן להכי אפשר לנישב הא מתני' דלקמן באמר על בעלת מום הרי זו עולה ל"א כלום.

די"ל דאתי' כרבי דלדידן' לא חל הקדושה כלל. וקרא דמקדיש בעל מום איירי בתמורה ונקא.

וברייתא דלעיל דקתני מה שעשה עשוי אתיא כת"ק דהלכה כן פרבא. ולכן חל שפיר ההקדש דגלי קרא דמה שעשה עשוי פדאמר רבא לעיל ולגדר לא ירצה אבל מקדש קדשי.

וא"ש פסק הרמב"ם ג"כ. ועדיין צ"ע בעיקר הגמ' הקא דאפתי מנלו דילמא קרא בתמורה.

ואה"נ במקדיש בפי' לדמי נסכין ג"כ בלאו ולגדר לא ירצה, אבל בהקדש בעל מום למזבח י"ל דדיקלא בעלמא הוא ולא חל ההקדש כלל כלשון המשנה דלקמן דלא עשה כלום. ולכן אפשר לפרש סוגיא דהכא לפי לשון רש"י דיקלא בעלמא ולא אקדשי' אלא לדמי.

א"כ הי' קושית הגמ' דבנודאי נתפנין לדמי. וע"ז תי' הגמ' דאפי' נתפנין לדמי נמי לקי דל"ד לדיקלא כו'.

ושוב אמרינן דנתפנין לגופי' ג"כ פנין דבכל גונו לקי. וכל אלו הדברים צריכים עוד תיקון לעת הפנאי): שם בגמ' ת"ק סבר אפי' אקדשי' לדמי נסכים כו'.

ק"ק אף נכלל זה בכלל לא ירצה. דנודאי אי הקדיש לדמי נסכים וקנאו ממנו נסכים פשיטא דהנסכים מרצין.

רק שעשה איסור במה שהקדיש זה לדמי נסכים ומאי לא ירצה דקרא. וצ"ל בדוחק דזה הגדר לא ירצה אבל הנסכים שפיר מרצין: שם במשנה מה חטאת ואשם אין ממירין אף בכור.

שמעתי להקשות הא בחטאת ואשם הוא לכל אנשי המשמר ושותפין אין ממירין** ואין לתרץ דמירי בחטאת ואשם דכהן שיכול להקריב בעצמו ואין למשמר בהם כלום. ונתנם לכהן אחר להקריב.

דקא בכה"ג אכילת הקרבן ועורו לבעליו ולא לכהן המקריב פדמשמע בב"ק (ק"ט) וכמ"ש הרמב"ם (פ"ד מה' כה"מ). אכן למ"ש הרמב"ם שם דהוא לכהן המקריב י"ל פנ"ל והנה גם בבכור יש להקשות לפמ"ש בירושלמי (פ"ד דחלה) והובא ברמב"ן

(בבכורות פ"ד) דגם בכור ניתן לאנשי משמר א"כ היכי ס"ד דגמ' לאוקמא לריב"נ בתם
הא פנין דהוא לכל המשמר שותפין א"ע תמורה.

אכן במהרי"ט אלגזי שם האריף להוכיח דלא פהירו שלמי הנ"ל ע"ש: ** * ואפשר לומר
לשיטת הרמב"ם דשותפין אע"ג דלא מהני תמורתן. מ"מ בלאו דלא ימיר אתנהו
ובחטאת ואשם אין ממירין כלל וא"כ ה"ה בכור: בתוס' ד"ה שאין זכין כו' וי"ל משמע
דבעלים אין ממירין רק המתכפר ולע"ד אפשר לומר דבאמת גם בכור אפשר דעיקר
הפירה וריצוי של הקרבן לבעלים נהי דציונה התורה ליתן הבכור לכהן ולהקריבו
מ"מ י"ל דהקרבן מכפר ומרצה לבעלים.

רק מה"ט דזינפתה התורה להפקה מחיים משמע דהקרבן [אינו מכפר ומרצה כדא',
בר"ה (ה'): ובזבחים (כ"ט): דבכור לאו בר הרצאה הוא] ועולה לשם הפהן ונה הוא
בעצמו פוננת המשנה: בתוס' ד"ה ל"ש כו'.

והתם בזמן הנה מייירי כו' צ"ע למה הוצרכו לזה בלא"ה פסולי מוקדשין היינו שנפל בו
מום ובבע"מ אפי' בזמן המקדש מוכרין אותו. ובעיקר פירושו דמייירי התם בכור לא
משמע כלל לשון הגמ' שם כן.

וע"ש בתוס' ובשיטה מקוננת בשם הראשונים דמיישבי הסוגיות הא קודם פדי' והא
לאחר פדי' ולא מייירי כלל בכור. ולע"ד הי' נראה ליישב דקאי התם אליבא דר"ש
דגורם למזון פמזון.

ולהכי בהזיק לפסולי מוקדשין פנין דעכ"פ גורם למזון הוי שהפסיד להבעלים כל הבשר
שהי' עומד להם לאכילה חייב. אבל שור פסולי מוקדשין שנגח נהי דיש לבעלים גרם
מזון בו.

מ"מ פנין דעדיין אינו מזונו לא נתחייב על הזיקו. כן נ"ל לכאורה.

דגם לר"ש היכי דאיתא בעיני' לאו פמזון דמי כדמשמע בפסחים (ו'): וכמ"ש בקצה"ח
(סי' שפ"ו) וע"ש שהניח בצ"ע דבסנהדרין (קי"ב): לא משמע כן: [דף ח ע"א בגמ'
מתיב רב משרשיא כו' אא"ב אית לכהן זכי' בגז' שפיר.

[לפרש"י פאן וביבמות צ"ט]. צ"ע דמ"מ למה יהי לבעלים רשות להפקיע מן המזבח
ע"י הסרון מזונו.

(ולפי' הרגמ"ה א"ש קוש' הגמ'): שם מיתיבי בהמתה כו' וא"א לית לי' זכי' שללה ולא
שלל שמים כו'. משמע דאפי' מעשר בהמה דלכו"ע בעלים ממירין אותו וה"ה בכור של
הפהן בעצמו שנולד בעדרו דג"כ עושה תמורה מ"מ אין לו זכי' לר"נ.

וכן מוכח מהה' דכהנת שנתערבה דהבכור נולד להפהן עצמו ומ"מ לר"נ אין לו זכי' בגז'
אע"ג דמצי מימר. וקשה לי דא"כ מאי מקשה הגמ' בתר הכי מהא דאריב"נ תאמר בכור
דיש לו זכי' בחייו.

הא שפיר הוי לפהן זכי' כמו אילו הנה בכור שלו. דנהי דלמפנין ס"ל לר"נ דאין לו זכי'
מ"מ הא בכור של הפהן בעצמו או מעשר בהמה נמי לאו מזונו הוא ומ"מ דין בעלים יש
לו לענין תמורה.

ושפיר י"ל דְּכַל בְּכוֹר פְּשׁוּנִיתוֹן לְכַהֵן נַעֲשֶׂה עַכ"פּ פְּקָרְבֵן שְׁלוֹ. רַק דָּאִין לוֹ זְכִי לְמַכְרוֹ
אַבְל בַּעַל הַקְּרָבֵן שְׁפִיר מִיקָרִי.

ואַפְשָׁר דָּאֵה"נ. וְדִיוֹק הַגַּמ' לְקַמֵּן מְלִשׁוֹן רִיב"נ שְׁזַכְּנוּ בְּחֵייו מִשְׁמַע זְכִי מִמֶּשׁ לְהִיּוֹת שְׁלוֹ
לְמַכְרוֹ.

וְעֵדִיין צ"ע בְּזֵה: בַּגַּמ' לָא ס"ל דַּר"ה בְּרִי דַר"י כו'. לְכַאוּרָה ה"ל לְמִימַר לָא ס"ל הָא
דַּר"ח דְּהוּא עֵיקַר מְרִי דְּהָאִי שְׁמַעְתָּתָא.

אַבְל נִרְאָה דַּמְדַּר"ח לָא קִשְׁיָא דִּי"ל הַטַּעַם מְשׁוּם דִּילְמָא אָזְיַל וְשְׁדִי בִי מוּמָא. וְלֵהָאִי
טַעְמָא י"ל דְּלַגְבָּרָא רַבָּה שְׁרִי לְמַכְרוֹ וְתוּ דְּלֵה"ט בַּעַל מוּם שְׁרִי לְמַכְרוֹ וְשְׁמָא הֵם לְקַחוּ
הַבְּכוֹר פְּשִׁהֲלִי בּוּ מוּם.

אַבְל לְטַעְמָא דַּר"ה בְּרִי דַר"י לְעוֹלָם אָסוּר וְאֵע"ג דְּרַש"י כ' הַטַּעַם דְּמוֹזִיל גְּבִי מְשׁוּם
דְּצָרִיף לְשִׁהוּת עַד שְׁיַפְּוֹל בּוּ מוּם. מ"מ מוּכַח הֵכָא דְּגַם בַּע"מ אָסוּר לְמַכְרוֹ.

וְצ"ל דְּשִׁיף גַּם בְּזֵה מוֹזִיל גְּבִי פִּינּוּ דְּאָסוּר לְשַׁקְלוֹ כְּכָל בְּשָׁר. לְהַכִּי מְקַשָּׁה רַק מַר"ה
בְּרִי דַר"י.

וּמִמִּילָא לְמַסְקָנָא נְמִי י"ל דְּפְלִיגִי רַק אַדַּר"ה. אַבְל בַּדַּר"ח הָיִי ס"ל טַעַם דְּאָזְיַל שְׁדִי בִי
מוּמָא.

וְאֵע"ג דְּהַגְמ' מְקַשָּׁה ע"ז הַטַּעַם מְהָא דַּר"ר יְהוּדָה דָּאִין לוֹקַחִין בְּכוֹר מִיִּשְׂרָאֵל עַד שְׁיַהֲלִי
כְּהֵן עַמוּ. אַפְשָׁר דַּר"ח לִית לִי הָא דַּר"י כְּנ"ל.

[וּמִינְשׁוּב בְּזֵה דְּבְרֵי רַש"י בַּב"ק (י"ב):] מְקוֹשְׁי' מְהַרְש"ל שָׁם. וְע"ש בַּשְׁטַמ"ק בְּשֵׁם
הָרַא"ש טַעַם אַחַר דְּאָסוּר לְמַכְרוֹ לְיִשְׂרָאֵל מַה שְׁלֵא נִזְכַּר כָּאֵן בַּגַּמ'.

וְהוּא פְּלֵא]: דָּף ט ע"א בַּגַּמ' מִימַר דְּתַרְנִיגְהוּ מְקַדִּישׁ לְהוּ כו'. לְכַאוּרָה אִין מוּבָן דָּאִי לָא
אַמַּר זוּ תַּחַת זוּ אִינוּ תְּמוּרָה רַק הַקְּדִישׁ בַּעֲלָמָא וְאַמַּאי לְקִי.

וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ דָּאִינוּ רוּצָה לְהוּצִיאוּ מְקַדְוִשְׁתוּ רַק שְׁאִינוּ רוּצָה לְהַקְרִיבוּ וְיָבִיא בְּהֵמָה
אַחֲרַת תַּחֲתֵי לְהַקְרִיב וְרַאשׁוֹנָה אִינוּ רוּצָה לְהַקְרִיב: שָׁם בַּגַּמ' רַש"א אִין מְמִירִין אֱלָא
אַחַד בְּאַחַד. צ"ע לַר"ש אִי ב' בַּב' נְמִי א"י לְהַמִּיר.

דְּאַפְשָׁר כָּל לִימוּד דַּר"ש הוּא דְּהַמִּימַר יְהִי כְּמוֹ הַקְּדִישׁ א' בַּא' וְה"ה ב' בַּב'. וְצ"ע: שָׁם
ת"ל וְהִי הוּא וְתְּמוּרָתוֹ אִפִּי מְאָה.

אַפְשָׁר הַדְּרִישׁ דוֹהִי מְיֻנְתֵּר דְּהוּל"ל הוּא וְתְּמוּרָתוֹ קוּדִישׁ. לְכֵן מְרַבָּה הוּי' אַחֲרַת דְּיוּכַל
לְהַמִּיר כְּמָה פְּעָמִים: ע"ב בַּגַּמ' בְּעִי ר' אָבִין כו' מַהוּ שְׁיֹסִיף חוֹנָמֶשׁ כו'.

הַרְמַב"ם (פ"ז מַה' עֶרְכִּין) הִבִּיא בַּעֲיָא זוּ דְּהָיִי סְפַק. וְלַע"ד יֵשׁ לְתַמּוּה בְּזֵה דְּהָא בְּנִיחָתְקוּ
לְעוֹלָה אֲזִילִי לְנִדְבַת צִיבּוּר וְלָמָּה יְהִי הוּא הַבְּעָלִים.

וּלְקַמֵּן סוּף פְּרָקִין מְקַשָּׁה הַגַּמ' עַל בַּעֲיָא רַאשׁוֹנָה דַּר' אָבִין לְעַנְיָן תְּמוּרָה הָא אִין תְּמוּרָה
בְּקָרְבֵן צִיבּוּר. וּמִשְׁנֵי דַר"א קָאִי אֲלִיבָא דַּמ"ד מְוִתְרוֹת לְנִדְבַת יַחֲיד אֲזִילִי.

א"כ ונדאי גם בעיני זו קאי להאי מ"ד. אבל לדין דקי"ל לנדבת ציבור אזלי לא הוי הוא בעלים ופשיטא דאינו מוסיף חנמש.

נהגם די"ל בדין דנוציא באמת דין חדש מהכא דאפי' התנדב יחיד לקרבו ציבור ומסרו יפה יפה. אם את"כ נפל בו מום והוא רוצה לפדותו צריף להוסיף חנמש.

מ"מ פנין דמפונש בגמ' בבעיני קמא דקאי אליבא דר"א דלנדבת יחיד אזלי. נראה דה"נ בבעיני זו.

וצ"ע לדינא בזה: ד"י ע"א בגמ' פגון דשוו שליח לאקדושי. צ"ע דשליח למה נקרא מקדיש.

ויותר הו"ל לגמ' למימר פגון דאקדיש יחיד להתפטר בהם רבים: שם בגמ' תורם משלו על של חברו ט"ה שלו מ"ט אמר קרא א"כ מעשר תבואתה ונתת כו'. לכאורה קשה ל"ל קרא מהיכי תיתי נימא דנתן לחבירו גם הטובת הנאה.

והי' נראה לפרש דהא פשיטא דאין ט"ה של חבירו רק דהו"א דליכא כלל בזה ט"ה דרק לבעל התבואה שנתרם עליו יש ט"ה. וכה"ג להוי כמו פאה דלית בה כלל ט"ה לבעלים והא דס"ד דגמ' בנדריים (ל"ו): לומר דטו"ה של בעל הכרי.

הוא משום דס"ד לדרוש תבואתה ונתת דקאי ונתת אתבואתה. כמ"ש שם הר"ן והרא"ש. אבל בלאו קרא י"ל פנ"ל] אף לשון רש"י אינו פן: שם במשנה ולא עובדים באברים. פרש"י תחת רגל בהמה זו.

וצ"ע למה נקט רגל דאפי' תחת ראש בהמה זו דנשמה תלוי בה מ"מ לא הוי תמורה כמ"ש התוס' לקמן (כ"ו). ד"ה מהו דדוקא בחצי' מהני תמורה ולא בשאר אברים ע"ש] ודוקא בממיר אבר שהנשמה תלוי' בה בשלימים חל משום דפשיטא בכולה.

אבל בעובדים שממיר על ראש בהמת קודש לא הוי תמורה פנ"ל: שם במשנה אר"י והלא במקדשין האומר רגלה של זו עולה כו'. קשה לי מה ראי' ממקדשין דשם אפי' אם לא יהי' פשיטא בכולה פגון בהמה של ב' שותפין דאין כולה עולה.

מ"מ הרגל עולה היא וצריף למכרו לצרכי עולה. ולהכי בכל הבהמה שלו איפשיטא הקדושה מן הרגל על כל הבהמה.

אבל בתמורה דרגל א' אינו עושה תמורה, ואפי' לר"י אם יהי' בהמה של שותפות ושותף אחד יאמר שחלקו יהי' תמורה לא מהני דהא ר"י אתי עלה רק מכח דפשיטא קדושה בכולה. וא"כ י"ל היכא דעל רגל א' לא חל כלל לא שייף פשיטא בכולה דלא התחיל הקדושה לחול גם על הרגל.

וכה"ג ממש קשה לי בפ"ק דקידושין דמדמי ג"כ הגמ' בחצייהו מקודשת לי דפריף לופשיטא בכולה מי לא תנו האומר רגלה של זו עולה כו'. ומשני אשה דעת אחרת.

וקשה פנ"ל אפי' לא יהי' דעת אחרת מ"מ פנין דקידושין על חצי' לא שייף ממילא ליכא מקום להתפשט בכולה. וצ"ל דסברת החכמים דכל היכי דאם יחול הקדושה תתפשט בכולו הוי פהקדיש כולה: ע"ב בגמ' פיצד מערימין על הבכור כו'.

וקְשָׁה דְּאִי חֲלָה קְדוּשָׁה אִיךָ מְעַרְימִין לְכַתְחִילָהּ הָא לָא גִרְע עוֹבֵר מִמְחִסּוֹר זְמַן. וְכַמּוּ
שְׁהַקְשׁוּ בְּחוּסִי!

ומ"ש התוס' דין קודם שנולד מצי מקדיש. ומייתי לה מקרא בבכורות.

מ"ש בבכורות נראה ט"ס וצ"ל בבכור. וכוננתם דלקמן (כ"ה).

(מייתי הגמ' דרשא לא יקדיש אותו. אותו אינו מקדיש אבל אתה מקדישו בבטן.

וא"י אי פוננת התוס' דדוקא בבכור שרי. או דמפאן נלמד דבבטן ליפא איסור מחוסר
זמן בכל הבהמות.

ומיהו קשה לי למאי דמסיק הגמ' דקדושת דמים נמי מפקיע בכורה. א"כ י"ל דקרא
דאותו קאי אקדושת דמים (וכ"כ בשטמ"ק דבר פדא מוקי האי קרא לקדושת דמים)
דבכור אסור להקדישו ג"כ לבדק הבית.

וכרבנן דר"י בערכין (כ"ט.) דתקדיש לאו להקדש בה"ב קאמר] אבל בבטן מותר.

ומנ"ל להוציא מזה דליפא איסור מחוסר זמן בבטן. וצ"ע: שם בגמ' מיתיבי אין ממירין
אברים בעוברין ולא עוברין באברים כו'.

פרש"י קושית הגמ' מאברים בעוברין וכן מוכח מתי' הגמ'. אבל יש לתמוה למה לא
מדייק הגמ' גם מסיפא עוברים באברים ואי עוברין לא קדשי כ"ש דאין נעשין תמורה.

וע"ז ליפא תי' הגמ'. כמו דמקשה הגמ' עצמו בתר הכי תמורה דלא עבדי הא מקדש קדשי
כו'.

ואפשר לומר בדוחק דסיפא אפשר דנקט אגב רישא משום דבלא"ה מותר האי בפא
דלא עוברין באברים פיון דמסיים המשנה אפי' שלמים באברים לא. כ"ש עוברין.

וברישא דאין ממירין אברים בעוברין לא קשה דהא אפי' אברים בשלמים לא. דנ"מ
לר"י דפליג גבי אברים בשלמים מ"מ בעוברין מודה.

אבל סיפא מותר. וצ"ל דאגב רישא נקטי.

להכי אין להקשות מסיפא פנ"ל ליישב מתוך הדוחק. שוב ראיתי דלאו קושיא היא די"ל
דאה"נ דגם מקדש לא קדשי והא גופי' קמ"ל דאין קדושה חלה על עוברין.

ואפשר דרבותא הוא בתמורה דהו"א פיון דחל על בעל מום חל נמי על עוברין. להכי
מקשה רק מרישא: ברש"י ד"ה ל"א בסוף הדבור ואי אמר ולדה חולין ל"א פלום ולמ"ד
נלדות קדשים במעי אמן קדושין כו'.

לכאורה משמעות הלשון דדוקא בולדה חולין תליא בפלוגתא זו אבל במקדישה עם הולד
אפי' לבר פדא חל הקדושה אגב אמה מיד במעי אמה. וצ"ע מנ"ל הא אפשר דלמ"ד
בהיתן הן קדושין לא חל גם כה"ג.

ואדרבה א"ש יותר לשון בר פדא אין קדושה חלה דלגמרי לא חל עד שיצא הולד לאויר
עולם. מיהו לקמן בסוגיא דשוחט חטאת ונמצא ונד כו' מוכח בפ"י ברש"י עצמו דס"ל
דגם במקדיש מעוברת למ"ד בהיתן קדושים לא חל כלל קדושה על הולד ע"ש.

א"כ צ"ל דלאו דוקא נקט רש"י הקא. וזה שכ' ולמ"ד כו' קאי גם אדלעיל: תוס' סוף ד"ה
ואנדא ר"י כו' הקשו הא אסור להקדיש מחוסר זמן מכ"ש עובר.

ותי' דעובר שרי טפי פדמייתי מקרא. ומשמע דס"ל דאפי' בבהמת חולין מותר להקדיש
הגולד.

ולע"ד צ"ע בזה די"ל דדוקא בכור דבלא"ה מוקדש פשוטלד אפי' שהוא מחוסר זמן
ממילא ליכא איסור דמחוסר זמן במה שמקדיש הגולד דסוף סוף יהי קדוש קודם זמנו.
וה"ה בכל מוקדשין דיהי' הגולד קודש בהוייתו לכן רשאי להקדיש מעצמו הגולד גם קודם
שנולד.

אבל בבהמת חולין י"ל דאסור וקדושה חלה בדיעבד דאיסורא דעביד עבד: תוס' ד"ה
אבל כו' ועוד קשה כו'. צ"ע הא התוס' תי' לעיל ולדה עולה והיא שלמים כו' לדמים
קאמר וכמו כן יש לפרש הקא היא שלמים כו' ולד שלמים לדמיו: בד"ה פי תניא כו'.

וצ"ל מיגו דנחתא כו'. נראה פונותם דכיון דקדוש לדמיו ממילא פשוטלד מוטל עליו
להקדישו ולהקריבו בעצמו ולמה ימכר לאחר.

וכ"מ לשון רש"י לעיל ד"ה אין קדושה חלה. דאי לא אקדשי' משנולד והקריבו הני
חולין בעזרה א"כ משמע דמהראוי שיקדישנה אחר שנולד.

ולפ"ז לשון לדמיו דגמ' לאו דוקא. רק הפנונה דבר פדא דאין קדושת הגוף חלה עכשיו
רק צריך להקדיש שביאנו לעולה אחר שיגולד פנ"ל.

והני פמו הקדיש זכר לדמיו לקמן (י"א): דקדוש קדושת הגוף: די"א ע"א בגמ' לא הני
תנאי בהא קמפלגי כו'. הי' נראה לפרש תי' הראשון שבגמ' לבר פדא לעולם מיירי
שהקדיש אחר שנתעברה והגולד עצמו אינו קדוש רק משום דעובר ירו' אמו למ"ד ולדות
קדשים במעי אמן קדושין חל הקא נמי ההקדש על הגולד מפח האם.

אבל למ"ד בהוייתו הו קדושין הגולד חולין. ותי' ב' אליבא דר"י.

אבל רש"י פי' דהגמ' מוקי לה עתה פשנתעברה אחר ההקדש. ולדבריו עיקר התי' חסר
מן הספר.

ואפשר דס"ל לרש"י דלבר פדא אין ההקדש חל פלל על הגולד אפי' אי במעי אמן קדושין.
דזה דוקא בנתעברה אחר ההקדש.

אף לפי"ז יש לדקדק על רש"י בתי' שני דבגמ' דחז תנא הוא פרש"י וכו"י. הלא גם
לבר פדא א"ש די"ל דכ"ע ולדות קדשים במעי אמן קדושין ומ"ד ולדה חולין מיירי
בנתעברה ואח"כ הקדישה.

אבל עיקר נראה דנדאי לבר פדא מיירי בכל גונו. רק דרש"י רצה ליישב גם אליבא
דר"י והוא מוקי לה בהכי.

ולכהי לא פי' הגמ' דמיירי בהקדישה ואח"כ נתעברה משום דלבר פדא א"צ לזה: שם
ואב"א כו'. לפרש"י דכ"ע אית להו קדושה חלה על עוברין.

ולפמ"ש לעיל י"ל דבר פדא ס"ל דאפי' למ"ד בהוינתן הם קדושין דוקא בהקדושה ואח"כ
נתעברה אבל בנתעברה ואח"כ הקדושה עם הולד שפיר מתקדש גם במעי אמן. ונהי
דמעיקרא דבעי למימר דפליגי בפלוגתא דבר פדא ור"י לא הי' קדוש לב"פ משום דאל"כ
איך יתרץ בר פדא הברייתא.

אבל להיהיא אבע"א שפיר יש ליישב גם לבר פדא דמסברא יש לחלק בהכי כמ"ש לעיל:
שם ותניא אר"מ כו' במקדש נלד ויצא דרף דופן כו' אלמא קדיש. קשה לי הא י"ל דר"מ
לשיטתו דס"ל בפ' בהמה המקשה דבן ט' חי אינו ניתר בשחיטת אמו.

א"כ י"ל לדבריו אפי' לבר פדא מ"מ כשפלוו חדשיו דהוי כברי' בפ"ע ולא נרף אמו הוא
וחל שפיר ההקדש. וכמו כן נמי כל הני משניות דמקשה הגמ' לעיל אב"פ י"ל דאתנין
כר"מ ואיירי בכלו לו חדשיו.

מכ"ש הכא דר"מ עצמו אמרו. וצ"ל דפשיטא להגמ' דלבר פדא אפי' לר"מ בכלו חדשיו
לא חל הקדושה.

דרך לענין שחיטת אם קאמר ר"מ דלא הוי בכלל בהמה תאכלו אבל מודה דעובר ירף
אמו הוא אפי' בבן ט' חי וצ"ע בזה: ע"ב בגמ' א"ב דר"א נישלה ירף וחלל שלה כו'.
משמע דגם לרבא דוקא בדבר שניבילה מחיים ולפ"ז צ"ל דניבילה נמי חי' דהא טעמא
דרבא דטרפה אינה חי' א"כ צ"ל דה"ה נבילה כל דאינה מטמא בחי' וכן פתב רש"י בנדה
(כ"ד).

.[(

וק"ק הא איכא נמי נבילה בחי' לכ"ע כגון בגיסטרא או שדרה ומפרקת ורוב בשר ולמה
אר"ש דוקא בדבר שהיא מטה. ועל הרמב"ם ג"כ קשה דסובר כר"א והכא (בפט"ו
ממע"ק) כתב דוקא בראשו או לבו ע"ש.

וכבר הניח דבריו בצ"ע גם הלח"מ בזה: שם בעי רבא בעוף מהו. רש"י פ"א הבעיא
אליבא דר"ו ונה דחוק.

והרמב"ם כתב בעוף בהקדוש אבר אחד הוי ספק. ונראה דמפרש הבעיא אליבא דר"י
וס"ל דדוקא בהמה דממעט הכתוב ממנו ולא רגל.

אבל בעוף דליכא מיעוט אפי' אבר אחד י"ל דפשיטא בכלו. והכ"מ דחוק לפרש באבר
שהנשמה תלוי' בה ולא משמע כן ברמב"ם.

ובבעיא שני' דהקדוש אבר לדמיו מפרש הרמב"ם באבר שאין הנשמה תלוי' (] כמבואר
בדבריו (פ"ה מה' ערכין) דמי רגלה של פרה כו'] ועי' במ"ש הכ"מ עצמו שם ודברי
הבה"ז תמוהים טובא בכאן ע"ש.

והלח"מ שם יפה כוון. אבל בה' מעשה הקרבנות (פט"ו) גבי עוף לא כתב כן: שם הקדוש
חד אבר מהו בגינה.

הי' נראה לפרש דמבעיא לי' דאפי' אותו אבר אפשר ליכא איסור גינה רק היכא דכל
הבהמה קדושה כמו בכור צאנף. דמני' ילפינו לכל הקדשים.

אָבֵל הַרְמַב"ם (פ"א מה' מעילה) פ"י דְּמִיבְעֵינָא לִי דְּגַם כָּל הַבְּהֵמָה תֵּאָסֵר בְּגִיזָה. וצ"ע הטעם: שם הקדיש עורה כו'.

צ"ע לָמָּה הַשְּׂמִיט הַרְמַב"ם דִּין זֶה. וּבְהַקְדִּישׁ הָעוֹבֵר הִבִּיא דְאָסוּר בְּעִבּוּדָה מְדַרְבָּנָן. וְלִכְאוּרָה הו"ל לְמִימַר דְּהוּי סָפֵק שְׂמָא אָסוּר מְדַאוּרֵייתָא פִּינּוּ דְלֹא אִיפְשִׁיט הַבְּעֵינָא בְּהַקְדִּישׁ עוֹרָה. וְנִרְאֶה דְדִינִיק הַרְמַב"ם מְלִשׁוֹן הַגַּמ' כִּי קִתְּנֵי מְדַרְבָּנָן.

דְּהו"ל לְמִימַר דִּילְמָא כִּי קִתְּנֵי מְדַרְבָּנָן פִּינּוּ דְלֹאבֵי סְפוּקֵי מְסַפְקָא לִי. לְכֵן פִּי הַרְמַב"ם דְּאֵבֵי הַשִּׁיב לוֹ דְּבַעֲוֵבָר פְּשִׁיטָא לִי דְלִיכָא אִיסוּר דְאוּרֵייתָא בְּעִבּוּדָה וְכִי קִתְּנֵי אָסוּרָה בְּעִבּוּדָה מְדַרְבָּנָן רַק בְּעוֹרָה מְסַפְקָא לִי כַּנ"ל: שָׁם הִיא שְׂלָמִים וּוְלָדָה חוֹלִין וְשִׁחְטָה בְּפָנִים כו'.

נִרְאֶה דְּגַם עַל לְכַתְּחִלָּה שְׂיִיף הַבְּעֵינָא אִי מוֹתֵר לְשִׁחְטָה בְּפָנִים דְּאִי הוּי חוֹלִין בְּעוֹרָה צְרִיף לְהַמְתִּין עַד שְׂתַלַּד. רַק דְּגַם בְּדִיעֵבַד רוּצָה לְאָסוּר הַוּלָד.

אָבֵל לְמַסְקָנָא דְפְּשִׁיט דְלִית בִּי מְשׁוּם חוֹלִין בְּעוֹרָה נִרְאֶה דְמוֹתֵר גַּם לְכַתְּחִלָּה לְשִׁחְטָה בְּפָנִים. אָבֵל הַרְמַב"ם הִעֲתִיק הַדִּין בְּדִיעֵבַד כְּלִשׁוֹן הַגַּמ'.

וצ"ע לְדִינָא: תוּס' ד"ה הִיא שְׂלָמִים כו'. וְנִרְאֶה דְמְצִי לְמִיפְשִׁיטֵי כו'.

ולע"ד נִרְאֶה דְכָל בְּעִוֹת הַגַּמ' הֵכָא בְּוּלָד חֵי דְמוֹתֵר בְּשִׁחִיטַת הָאֵם וְאִפְּלִי הַפְּרִיס ע"ג קַרְקַע מוֹתֵר מְדַאוּרֵייתָא וְלְכֵן מְסוּפֵק דִּיהֵי' לוֹ דִּין חוֹלִין שְׁנִשְׁחִטּוּ בְּעוֹרָה. אָבֵל בְּפִרְיֵיתָא דְבֵן ד' וְלֹא כְּלוּ חֲדָשָׁיו לֹא שְׂיִיף עָלָיו כָּלֵל דִּין חוֹלִין שְׁנִשְׁחִטּוּ בְּעוֹרָה דְאִינוּ בֵּר שִׁחִיטָה כָּלֵל וְלֹא חָל עַל גִּפְלָא שָׁם חוֹלִין שְׁנִשְׁחִטּוּ בְּעוֹרָה כַּנ"ל: עוֹד אִפ"ל קוֹשְׁיָתָם לְמ"ד חוֹלִין שְׁנִשְׁחִטּוּ בְּעוֹרָה אִינוּ אָסוּר בְּאֲכִילָה אֲלֵא מְדַרְבָּנָן אֲפֻשֵׁר דְּבִאֲוֹנָס לֹא גִזְרוּ וְכִינּוּ דְבִלְשׁוֹן הַפְּרִייתָא וּמְצָא בָּהּ בֵּן ד' חֵי מְשֻׁמַּע דְּהוּא לֹא יָדַע דְּמַעְבְּרָה וְלִהְיֵי מוֹתֵר בְּאֲכִילָה אָבֵל שְׂפִיר הוּי חוֹלִין שְׁנִשְׁחִטּוּ ע.

גַּם י"ל דְּלִשׁוֹן הַגַּמ' מְשֻׁמַּע דְּבַעֲי בְּב' אוֹפְנִים אוֹ דְפִי בְּהַדְּיָא וּוְלָדָה חוֹלִין דְּשְׂיִירוּ מְשׁוּנֵר אוֹ בְּקִדְשִׁים שְׁנִשְׁחִטּוּ לְמ"ד בְּהוּיָתָן קְדוּשִׁים. וְא"כ י"ל דְּבְּוּלָד קְדוּשִׁים יֵשׁ טַעַם אַחַר דְּלֹא יֵהִי בּוֹ דִּין חוֹלִין שְׁנִשְׁחִטּוּ בְּעוֹרָה פִּינּוּ דַּעַכ"פ עֲתִיד לִהְיוֹת קוּדֵשׁ בְּהוּיָתָן לֹא חֲשִׁיב כְּחוֹלִין גְּמוּרִין.

אָבֵל בְּוּלָדָה חוֹלִין י"ל דְּהוּי טְפִי חוֹלִין שְׁנִשְׁחִטּוּ בְּעוֹרָה. וְהָא לֹא מְצִי לְמִיפְשִׁיט מְבִרְיֵיתָא דְלַעֲיִל דְשָׁם בְּהוּיָתָן יֵהִי קוּדֵשׁ כַּנ"ל: דָּף יב ע"א בְּגַמ' הִיא חוֹלִין וּוְלָדָה שְׂלָמִים וְנִשְׁחִטָּה בַּחוּץ כו'.

הַרְמַב"ם (פ"ח מה' מעה"ק) כ' דְאָסוּר לְשׁוֹחֲטָה בַּחוּץ וְאִם שִׁחְטָה פְּטוּר. נִרְאֶה טַעַמָּו דְּנִדְאִי אָסוּר לְשׁוֹחֲטָה בַּחוּץ דַּעֲי"ז יִתְבַּטֵּל הַקְּרָבָן דְּהוּלָד לֹא יֵהִי רְאוּי לְהַקְרִיבָה דְּהוּי יוֹצֵא דוֹפָן וְגַם פִּינּוּ דְכָבֵר נִשְׁחִט הָאֵם לֹא הוּי פָּחִי וּפְסוּל לְקָרְבָן (כַּמ"ש הַתוֹס' בְּחוֹלִין (ע"ד): ד"ה דְּגַמְר] רַק אִי עֶבֶר וְשִׁחַט הָאֵם פְּטוּר.

וְנִרְאֶה דְאִפִּי לְר"ש דַּס"ל סוּף זְבָחִים דְּמְחַסְפֵּר זְמַן וְכָל הַרְאוּי לְאַחַר זְמַן הוּי בַּל"ת. מ"מ הֵכָא אוֹתוֹ שִׁחִיטַת הָאֵם לְגַבֵּי הַוּלָד אִינוּ רְאוּי לְעוֹלָם בְּפָנִים.

דְּכַשְׁיִנְלָד יְהִי רָאוּי ע"י שְׁחִיטַת עֲצָמוֹ אֲבָל שְׁחִיטָה זוֹ לְעוֹלָם אֵינוֹ רָאוּי בְּפָנִים וְלֹא הָוֵי לָאוּ אִפִּי' לר"ש פנ"ל: שם בְּמִשְׁנֵה וְאֵין הַמִּים שְׂאוּבִין פּוֹסְלִין אֶת הַמְּקֹנָה אֲלֵא לְפִי חֲשָׁבוֹן. לְכַאוֹרָה נִרְאָה דְּדִין הַמִּשְׁנָה כְּפִשּׁוּטוֹ נָמִי אֲמַת דָּאֵם יֵשׁ בְּמְקֹנָה כ' סָאָה מִים כְּשָׂרִים וְכ' שְׂאוּבִין וְנִמְשָׁף מִהַמְּקֹנָה כ' סָאָה אוֹ יוֹתֵר לְמְקֹנָה אַחֲרַת שְׂיֵשׁ שָׁם כ' סָאָה אוֹ פְּחוֹת כְּשָׂר.

דְּלִפִּי הַחֲשָׁבוֹן אֵין בְּשְׂאוּבִים רַק מִיעוּט וּמְהִי הַמְּשָׁכָה בְּרַבִּי. (כֵּן פִּי הַרְמַב"ן מִתְּנִי דְּהָקָא וּמְבִיא רֵאִי מְפָאן דְּלֵא אֲמַרִּינוּ ח"ע נַעֲשֶׂה נְבִילָה.

וְהַר"ן בְּחֻלּוֹ בְּסוּגֵיָא דְּטַפַּת חֶלֶב הַשֵּׁיג עָלָיו ע"ש] וְכִמוֹ כֵּן (לְמ"ד) [לס"ד] דְּגַמ' דְּלַחְכְּמִים לֹא מְהִי רִיבּוּי בְּהַמְּשָׁכָה נ"מ נָמִי אֵם נִמְשָׁף מִן הַמְּקֹנָה ג' לְוָגִין לְמְקֹנָה אַחֲרַת דְּכִינוּן דְּהָוֵי לְפִי הַחֲשָׁבוֹן נִמְצָא דְּלֵא הָוֵי ג' לְוָגִין שְׁלֵמִים וְאֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקֹנָה.

וְהָא דְּלֵא מוֹקֵי לָהּ בַּס"ד לר"ח ב"א הַמִּשְׁנָה גַּם לַחְכְּמִים אֲפִשָׁר דַּא"כ מִילְתָּא דְּפִשְׁיטָא וּמֵאִי קמ"ל מִתְּנִי. מִיְהוּ לָמָּה דְּמַסִּיק הַגַּמ' דְּלַחְכְּמִים אִפִּי' כְּפִלוֹ בְּהַמְּשָׁכָה כְּשָׂר א"א לְפָרֵשׁ הַמִּשְׁנָה כְּפִשּׁוּטוֹ דַּמַּמ"נ אֵי הַמְּשִׁיף מִהַמְּקֹנָה שְׁנֹתְעָרֵב בְּהַ שְׂאוּבִין הָא בְּהַמְּשָׁכָה נִטְהָרוּ כָּל הַשְּׂאוּבִין וְאֵי ע"י כְּלֵי נַעֲשֶׂה הַכֹּל שְׂאוּבִין: בְּתוֹס' ד"ה וְאֵין הַמְּחַנְמֵץ כו' עכ"ל רש"י וְאֵינוֹ נִרְאָה כו'.

וְא"י לָמָּה דְּחוּ פִירֵשׁ"י הֵלֵא אֵי יִסְפּוֹר ר"א זֶה וְזֶה גוֹרֵם מְוֹתֵר. נְהִי דְּסוּבֵר דְּכָל הַמְּדוּמְעָ חוּזֵר וּמְדַמְעָ מ"מ נ"מ אֵי נִפְל הַרְבֵּה יוֹתֵר מִתְּרוּמָה הֵרֵאשׁוּנָה.

דַּע"כ זֶה וְזֶה גוֹרֵם הוּא דְּיֵשׁ בְּהֵיטֵר ג"כ לְהַחְמִיץ וְשִׁיף שְׁפִיר לְפִי חֲשָׁבוֹן שְׂיֵהָ' בְּאִיסוֹר כְּדִי לְהַחְמִיץ וְלֹא בְּהֵיטֵר. לְכָף מִיִּתִּי דַר"א דְּזֶה וְזֶה גוֹרֵם אִיסוֹר: ע"ב בַּגַּמ' דְּתַנְיָא הַקְּדִים עֶפֶר לְמִים פְּסוּל.

יֵשׁ לְעֵינֵינוּ אִם חוּזֵר וְנוֹתֵן עֶפֶר עַל הַמִּים אֵי כְּשָׂר דְּנִימָא דֵּל עַל עֶפֶר הֵרֵאשׁוֹן. וְכֵן מְשַׁמְעוֹת הַמִּשְׁנָה דְּאֵין עוֹשִׂין מִי חֲטָאֵת רַק עִם מִתָּן אֲפֵר א"כ כָּל שְׁנוֹתָן אֲפֵר עַל הַמִּים שְׁפִיר נַעֲשֶׂה מִי חֲטָאֵת אֵף שֶׁהִי מְקוֹדֵם ג"כ אֲפֵר אֵף מְלִשׁוֹן הַבְּרִייתָא הָקָא מְשַׁמַּע דְּפְסוּל וְלִית לִי תַקְנָתָא וצ"ע: וְהִנֵּה רש"י פִּי דְּתַנְיָא גַּבִּי סוּטָה הַקְּדִים עֶפֶר כו' וצ"ע עַל רש"י דְּיוֹתֵר נִרְאָה דְּבְרִיתָא זֹו בְּמִי חֲטָאֵת קָאֵי כְּדָאֵי בְּתוֹסְפָתָא דְּפָרָה (פ"ו) וְהָכִי מוֹכַח בַּמַּס' סוּטָה (ט"ז): דְּמִיִּתִּי שָׁם נָמִי הָאֵי בְּרִיתָא וְכָל סוּגֵיָא דְּהָקָא.

וּלְפִירֵשׁ"י קִשָּׂה מִה דְּפָרִיף הַגַּמ' וְרַבָּנָן מ"ט הֵלֵא הֵם לֹא ס"ל הַגַּז"ש דְּעֶפֶר עֶפֶר כְּדְמוּכַח מִמָּה דְּמַסִּיק מִה מְצִינוּ מְכַשִּׁיר לְמַעְלָה מְשַׁמַּע דַּגַּז"ש לִית לָהּ. וְכִינוּן דְּלִית לָהּ גַּז"ש לָמָּה יְהִי כְּשָׂר בְּעֶפֶר לְמַטָּה כִּינוּן דְּכִתִּיב בְּסוּטָה שְׂיֵהָ' עַל הַמִּים.

וְהָקָא מְקַשָּׁה הַגַּמ' שְׁפִיר עַל ת"ק בְּמִי חֲטָאֵת מִנ"ל כִּינוּן דְּאִיפָא תְּרֵי קָרָאֵי. אֲלֵא נִרְאָה דְּגַם סוּגֵיָא דְּהֵתֵם דְּמִיִּתִּי הַבְּרִייתָא דְּהַקְּדִים הַכֹּל עַל מִי חֲטָאֵת קָאֵי רַק מְשׁוּם דַּנ"מ לְגַבִּי סוּטָה ג"כ הֵבִיאוּ בַּגַּמ' שָׁם פִּנ"ל בְּרוּר: שָׁם בַּגַּמ' וְרַבָּנָן עַד כְּפָה כו'.

כָּל הַסּוּגֵיָא תְּמוּהָ טוּבָא דְּמְפֹרֵשׁ בַּמַּס' אֲהֵלוֹת (פ"ז) דְּבֵית הַפָּרַס מְלֵא מַעֲנָה וְכְדְמִיִּתִּי הַש"ס עֲצָמוֹ וְכְדְתַנְיָא כו'. וְכְדְמוּמָה שַׁט"ס הִיא וצ"ל כְּדְתַנְנוּ (וְכֵן תְּמָה הַר"ש (שָׁם מ"ב)

ע"ש מה שתי' [גם לשון עד פמה אינו מוכן דמנ"ל [דאיכא שיעור לדבר] והי נראה דט"ס (תיבת) ורבנן וצ"ל סתם ועד פמה וקאי על ר"א דגם לר"א עושה רק ב' מענות.

וכ"נ דעת הרמב"ם (פ"י מה' טו"מ) דסתם וכ' דאין בית הפך רק עד מאה אמה וא"כ בנודאי לא גרס לרבנן וקאי הכל על ר"א ואין נ"מ לדין וצ"ע על הכ"מ שלא כ' כלל מזה: דף יג ע"א בגמ' דאמר קרא הוא ולא ולד.

נראה הפי' בגמ' דקאי ארישא דקרא אשר יתן לה' יהי קודש ל"י ולא ימיר כו' הוא ותמורתו. היינו הוא אותו שנתן לה' ולא הנולד שהוא לא הקדישו רק ממילא חל ההקדש.

וקא דאמרי' לר"י דנולד עושה תמורה דא"ק יהי לרבנות הנולד. קשה לי לא לכתוב הוא ולא יצטרף יהי'.

ואי ר"י לית לי דרשא דהוא ל"ל יהי' פיון דליכא מיעוט. וי"ל דמ"מ איצטרף יהי' דהוי ממעטין ולד מתמורתו כמו דממעטין ולא תמורת תמורתו ה"ה ולא תמורת ולדו פנ"ל: שם במשנה וקרי מעשר בפלל הי' כו'.

קשה לי אי לא הוי פתיב מעשר הו"א דוקא במה שהקדישו הוא בעצמו שיני' תמורה אבל מה שקדשתו תורה כגון יצא עשירי ולא הקדישו וקדוש מעצמו יהי' מותר להמיר דהרי ולד ממעטין באמת מהוא ותמורתו אע"ג דנתקדש הנולד פיון שהוא לא הקדישו.

ואפשר דשאני מעשר דבזה שמעבירו תחת השבט מטיל הוא עצמו על העשירי להיות קודש שקרי מעשר בהמה אינו טובל. א"כ הוי פמקדשו בעצמו.

פנ"ל ליישב קצת: ע"ב בגמ' לדון בתמורת שמו ובתמורת גופו. לכאורה הי' נראה לפרש אליכא דר"ש דאמר לעיל (ט).

(דאין ממירין וחוזרין וממירין קמ"ל הך דאע"ג דעבד תמורת שמו שקרא לי"א עשירי מ"מ יכול להמיר תו על העשירי. אף בגמ' לא פי' פן.

וי"ל דבעי לאוקמי דרבי אליכא דהלכתא דלא קיי"ל כר"ש. ויש לעיין בתמורת שמו דהיינו הי"א דנעשה שלמים אי ממירין בו פיון דקראו חקמים תמורה א"כ אין תמורה עושה תמורה.

וקצת ראי' לזה מדלא חשיב נמי תמורת שמו עושה תמורה תמורת גופו אין עושה תמורה. שוב ראיתי במשנה סוף בכורות פליגי בזה וקיי"ל דאין אחד עשר עושה תמורה ע"ש.

ולמ"ד דעושה תמורה צ"ע אי תמורתו קריבה דא"כ יהי' עדיף מתמורת מעשר גופי' דאינו קריבה ותמורת י"א יהי' קריבה וצ"ע: פך שני דף יד ע"א בגמ' ר"ל אמר מהכא מלבד שבתות ה' וצריכי כו'. מפרש"י משמע דמלבד שבתות ה' אתי להתיר הקרבת נספי שבת ביו"ט וממילא מוכח דקרבים למחר.

וקשה ע"ז דא"כ למאי דמסיק דבקדשים לילה הולך אחר היום. א"כ אפתי למחר מנ"ל דילמא מלבד שבתות אתי להתיר נספי יום השבת כליל יו"ט שלאחר שבת ולעולם למחר לא, וי"ל דא"כ מנחתם ונספיקם בבילה למה לי בלא"ה מוכח ממלבד שבתות.

אַלָּא ודאי מְנַחֲתֶם בְּלִילָהּ. וּמְלַבֵּד שַׁבָּתוֹת ה' לְמַחֲרָה.

וּבְהִכִּי א"ש פְּנוּנַת הַבְּרִייתָא דְנִקְט מְנַחֲתֶם וְנִסְפִיקֶם אִפִּי בְּלִילָהּ וְאַפִּי לְמַחֲרָה. דְּלַעוּלָם לֹא נִפְיִק לְמַחֲרָה רַק מְדַכְתִּי מְלַבֵּד שַׁבָּתוֹת ה' כְּדַר"ל.

רַק דְּגַם זֶה גִּלְמַד מְמַנְחֲתֶם וְנִסְפִיקֶם. דְּהָא מְהַר קָרָא מְלַבֵּד שַׁבָּתוֹת ה' לְבַדּוֹ לֹא הָוִי יִדְעִינוּ לְמַחֲרָה פְּנ"ל.

אַךְ ז"א דְּאַפְתִּי י"ל דְּמְלַבֵּד שַׁבָּתוֹת ה' ה"א לְמַחֲרָה וּבְלִילָהּ לֹא פְּדַאמְרִינוּ בַּגְמ' לְהִכִּי כְּתִי מְנַחֲתֶם וְנִסְפִיקֶם דְּלֹא נִטְעִי דְּלְמַחֲרָה דְּנִקְא רַק גַּם בְּלִילָהּ מְנוּחָה. וּמִמִּילָא שׁוּב י"ל דְּדוֹנְקָא בְּלִילָהּ מְשׁוּם דְּלִילָהּ הוּלְחָ אַחַר הַיּוֹם.

וּמְלַבֵּד שַׁבָּתוֹת ה' נְמִי אֲתִי לְהַתִּיר בִּיּו"ט בְּלִילָהּ. וּלְמַחֲרָה אֲכַתִּי מְנַלְן.

וּצ"ע: ע"ב בַּגְמ' דְּבָרִים שְׁבַכְתָּב א"א רִשְׁאֵי לְאַזְמָרָם ע"פ. ק"ק מְהִיכּוֹ דְּיִיִק זֶה.

בְּשִׁלְמָא שְׁבַע"פ א"א כו' בְּכַתְבֵּי דְכְּתִי ע"פ הַדְּבָרִים וְלֹא בְּכַתְבֵּי. אֲבָל בְּמָה דְכְּתִי פְתוּב לְהַר כו' מְהָ רֵאִי דְאַסוּר לְאַזְמָרוֹ ע"פ (בְּמַהֲרָשָׁא בַח"א בְּגִיטִין (ס'): תִּי דְמַהֲאֵלָה דְכְּתִי בְּכָל חֲדָא דְיִיִק לִי).

וְגַם קָשָׁה לִי דְהָא פְּרָשָׁה זֹו נְאַמְרָה לְמַשָּׁה רַבִּינוּ ע"ה וְכִי נֹאמַר וְשִׁלְא אֲמַרָה מַרְע"ה לְיִשְׂרָאֵל בַּע"פ. הֲלֹא אִיכָּא מ"ד (שָׁם בְּגִיטִין) תּוֹרָה חֲתוּמָה נִיחָנָה וְעַד שְׁנַחֲתָמָה הִי הַפִּל בַּע"פ [נְאַפִּי לְמ"ד דְּמַגִּילָהּ מְגִילָהּ נִיחָנָה מ"מ אִין סְבָרָא כָּלָל שְׁפַתְבֵּי כָּל פְּרָשָׁה קוֹדָם שְׁאַמְרָה לְיִשְׂרָאֵל.

וּצ"ע: שָׁם מְנַדְרִיכֶם וְנִדְבֹנְתִיכֶם לְיַמַּד עַל נְדָרִים וְנִדְבֹת שְׁקָרְבִים בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְיִשׁ לְתַמְנֵה דְמָה צָרִיף רִיבּוּי עַל זֶה לֹא מִיבְעָיָא לְהַפּוֹס' דְּחוּש"מ אִין אָסוּר בְּמַלְאכָה רַק מְדַרְבְּנֵן פְּשִׁטָּא.

רַק אִפִּי לְמ"ד דְאַסוּר מַה"ת מ"מ לְהַקְרִיב קֶרְבָּן לְמָה יִהִי אָסוּר דְלָכֶם וְלֹא לְגִבּוּהַ בִּיּו"ט מְיִירִי וְלֹא בַחוּש"מ. וּמִיִּהּוּ מְהָ דְמַקְשָׁה הַגְמ' בְּבִיצָה (י"ט): הַשְּׁתָּא סְלוּתִי מְסֻלְתִּינוּ נְדָרִים וְנִדְבֹת מִיבְעָיָא ע"ש מְזָה אִין לְהַקְשׁוֹת אֲדַהֲקָא דְשָׁם מְיִירִי בְּשִׁלְמִים דְיִשׁ בְּהֶם אֲוֹכֵל נִפְשׁ לְהִכִּי שְׁפִיר הָוִי ק"ו פִּינוֹן דְּסֻלְוִתִי כו' אֲבָל הָכָא יִשׁ לֹאמַר דְּבַעוּלוֹת נְדָבָה וְנִדְרָ מְיִירִי.

אַךְ מ"מ צ"ע לְמִיסַר בַּחוּה"מ דְּלִיצְטָרָף קָרָא ע"ש. וְהִי נִלְע"ד לְפָרֵשׁ דְּאִין הַפְּנוּנָה לְהַתִּיר בַּחוּה"מ רַק דְּמַצְנָה לְהַבִּיא בַּחוּה"מ פִּי הָאִי עֲשֵׂה דְוַהֲבַאתֶם שְׁמָה דְּעוּבֵר בְּרַגְלֵי אֲחִיד ה"א דְּכָל דְּמַקְרִיב בְּאוֹתוֹ עֲלֵי דְרַגְלֵי אִפִּי אַחַר הַרְגֵּל אִינוּ עוּבֵר דְּשְׁפִיר מְתַקְנִים וּבָאֵת וְהַבָּאֵת. לְכֹן קַמ"ל קָרָא דְצָרִיף לְהַקְרִיב בַּחוּה"מ וְאַח"כּ עוּבֵר בַּעֲשָׂה. מִיִּהּוּ הַרְמַב"ם נְמִי הַעֲתִיק כְּלִשׁוֹן הַבְּרִייתָא מְשַׁמַּע דְּקַמ"ל דְּמִוּחָר לְהַקְרִיב בַּחוּה"מ.

וּצ"ע: שָׁם בַּגְמ' לְעוּלוֹתִיכֶם עוּלוֹת נְדָבָה כְּפָר אָמוּר אִינוּ מְדַבֵּר רַק בְּעוּלוֹת יוֹלְדָת וּמְצוּרָע. וְיִשׁ לְהַבִּין לְמָה לִי קָרָא מְיִוּחָד לְהַנִּי דַּמ"ש מְעוּלוֹת נְדָבָה.

וּי"ל דְּהָא בְּהַנִּי לֹא מְצִינוּ שְׁיִהִי בְּהֶם בַּל תֵּאָחֵר פִּינוֹן דְּהוּא לֹא נִדְרָ וְרַק חֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת מְרַבִּינוּ פ"ק דַּר"ה לֹא הָנִי **כְּדָאִי בְּנְדָרִים, (ד'): דְּבַחֲטָאֵת יוֹלְדָת אִיכָּא בַּל תֵּאָחֵר מְשׁוּם

דמתיר לאכול בַּגְדָּשִׁים א"כ עולה דְּלִיכָא האי טעמא ליכא ב"ח אף למ"ש שם הַר"ן דְּמַצִּי לְמִילָף בְּמָה מְצִינוּ מַחֲטָאת וּשְׁלָמִים י"ל דְּאִיכָא ב"א מה"ט גם בעולת יולדת: ** א"כ הו"א דלא התיר הכתוב להקריב בחוה"מ רק נדרים ונדבות דַּיֵּש בָּהֶם בַּל תֵּאָחֵר.

אף לכאורה קשה לפ"ז מה מקושה אביי דנזירות נידר ונידב הוא מ"מ בְּשִׁלְמֵי נְזִיר. נמי לא מצינו בל תאחר אַבְל ז"א דְּקַרְבָּנוֹת נְזִירוֹת יִלְפִי דְּאִיכָא ב"ת.

מְהִיָּקֵשׁ נְזִירוֹת לְנִדְרִים. פְּדָאֵי בְּרִישׁ נְדָרִים וְגַם עוֹלָה וּשְׁלָמִים דְּנְזִיר בְּכָלֵל: דף טו ע"ב תוס' ד"ה וְקָא קַרְבָּה וּא"ת כו' ותי' התוס' דחוק דמה ראי' מהתם דלא הוי בכלל חטאת שְׁמַתוֹ בְּעַלְי' דַּאִין צִיבוֹר מְתִים כְּמַסְקָנָא דר"פ.

אַבְל בַּס"ד דְּמַדְמֵי לְהוּ לְחַטָּאת שְׁמַתוֹ אִין רֵאִי מְשָׁם. אַכֵּן בְּלֵא"ה אִין מוּבָן לִי פְּלֵל קִנְשִׁית הַתּוֹס' דְּבַחֲטָאת שְׁפָפְרוּ בְּעַלְיוֹ וְנִדְאֵי אִפִּי אִי אִין הִלְכָה דְּמַתוֹת נְאָמְרוּ בְּצִיבוֹר מ"מ תְּרַעָה פִּינּוֹן שְׁפָבֵר נִתְפָּר לֹא שִׁינְיָ חַטָּאת שְׁנִית לְהַקְרָבָה.

אַבְל בְּמַתָּה אִי לֹא נְאָמֵר הִלְכָה דְּמַתוֹת שְׁפִיר יְכוּלִין לְהַקְרִיבוֹ אִפִּי אַחֵר מִיַּתְּהֶפְמוֹ בְּיַחֲדֵי אִשָּׁה שְׁהַפְרִישָׁה עוֹלָתָהּ וּמַתָּה יוֹרְשִׁין מְבִיאִין אוֹתָהּ. וְה"ה בְּחַטָּאת אִי לֹא דְגַמְרֵי דְּמַתוֹת.

כַּנ"ל פְּשׁוּט: דף יז ע"א בַּגַּמ' אָמֵר שְׁמוּאֵל לֹא קְדוּשִׁין בְּתַמּוּרָה וְלֹא מְקַדִּישִׁין לְעִשׂוֹת תַּמּוּרָה. נִרְאָה דְּאִזְזִיל לְטַעְמֵי דַּס"ל בְּסַמוּךְ הַמְקַדֵּישׁ טְרַפָּה צְרִיכָה מוּם קְבוּעַ כו'.

אַבְל קְדוּשָׁה חֵלָה עַל הַטְּרִיפָה. לְהַכִּי פִי אִין קְדוּשִׁין בְּתַמּוּרָה.

אַבְל לְדִידִין דְּקִי"ל כַּר' אוֹשַׁעֲיָא דַּאִין קְדוּשָׁה חֵל עַל הַטְּרִיפָה א"ש כְּפְשׁוּטוֹ. וְצ"ע לְשְׁמוּאֵל מ"ט דַּאִין מְקַדִּישִׁין בְּתַמּוּרָה דְּלֹא שִׁינְיָ לְמִיגְמֵר מְבַהֲמָה טְמֵאָה דְּהָא בְּהַמָּה טְמֵאָה אִין קְדוּשָׁה חֵלָה עַלִּי וּבְטְרַפָּה קְדוּשָׁה חֵלָה עַלִּי: פְּרָק שְׁלִישִׁי.

ע"ב בַּגַּמ' זָכַר לְרַבּוֹת אֶת הַנִּלְדָּ וְהֵלֵא דִין הוּא וּמָה תַּמּוּרָה כו'. לְכַאוּרָה הִי נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּהָא פְּשִׁיטָא לְחַכְמִים מְסַבְרָא דְּהַנִּלְדָּ קְדוּשׁ עכ"פ.

רַק דְּצָרִיף קָרָא דְּכָשֵׁר לְהַקְרָבָה כְּמוֹ בְּתַמּוּרָה אַע"ג דְּכַתְּי' וְהִנֵּה קְדִישׁ צָרִיף קָרָא לְהַכְשִׁירוֹ לְמַזְבֵּחַ. וְלְהַכִּי א"ש דִּילָיִף בַּק"ו מְתַמּוּרָה.

אַבְל אִי לֹא נִדְעַ מְסַבְרָא דְּקְדוּשׁ מָה מְקוּם לְלַמּוּד מְתַמּוּרָה דְּהֵתֵם ע"י הַתַּמּוּרָה נִתְקַדְּשׁ. אַבְל הַנִּלְדָּ מְאִיזָה טַעַם יִתְקַדְּשׁ.

וּמַה"ט אֶפְשָׁר לַע"ד לֹאמֵר דְּאֶפִּי לְמ"ד וְנִלְדוֹת קְדִישִׁין בְּהוֹיָתָן הֵם קְדוּשִׁים הֵינּוּ לְהִיּוֹת עֲלֵיהֶם שֵׁם קְדוּשַׁת הַגּוֹף. אַבְל עכ"פ גַּם בְּמַעֲי אֲמֵן קְדוּשִׁים לְהִיּוֹת קוֹדֵשׁ עכ"פ פִּינּוֹן דְּמַסְבְּרָא הוּא קְדוּשַׁת הַנִּלְדָּ הוּאִיל וְהִיא גִּידוּלֵי הַקְּדִישׁ וְזֵה שִׁינְיָ גַם בְּמַעֲי אֲמֵן.

וְכֵן מְשַׁמַּע קָצַת לְשׁוֹן הַבְּרִייתָא לְעִיל (י"א.) הַשׁוֹחֵט הַחַטָּאת וּמַצָּא בָּהּ בֶּן ד' חֵי דְתַנָּא חֲדָא דְנֶאֱכָל בְּכָל מְקוּם וּמוֹקֵי לָהּ כַּמ"ד בְּהוֹיָתָן הֵם קְדוּשִׁים.

וּמְדֵלָא תְּנִי וְלָדָה חוּלִין מְשַׁמַּע דְּקוֹדֵשׁ מִיָּהָא הָנִי רַק דַּאִין בּוֹ קְדוּשַׁת הַגּוֹף. וְאֵה"נ דְּבַעֲי פְדִיוֹן פְּכָל קְדוּשַׁת בְּדָק הַבַּיִת.

ונחתגי מ' יעקב מאיר נ"י הקשה לי ע"ז דא"כ לא יוכלו בעלים להקדישו תוך מעי אמן לקרבן אחר דכבר אינו שלו דהוא של הקדש ולקמן (כ"ד:) אמרינו דלמ"ד דבהוינתו קדושים יוכל להקדישו לקרבן אחר.

לכן אפשר לומר דונדאי אי לא הוי גלי קרא דקדוש ליקרב. ה"א מסברא דהוי קדוש להצריה פדיון וממילא הי' גם במעי אמן קדוש.

אבל השתא דגלי קרא דקדוש ליקרב ממילא למ"ד דבהוינתו קדוש לא חל במעי אמן שום קדושה פניו דכשינולד יהי קדוש להקריבה ויהי' ראוי למזבח לא חל עליו קדושת בידק הבית.

וצ"ע עוד בזה: שם בגמ' אימא זכר לרבות התמורה נקבה לרבות הנולד לכאורה אין מובן מה נ"מ בזה. אפשר אה"נ ותנא חדא מנייהו נקט וכמו כן י"ל איפכא.

ובקרבן אהרן נראה שהרגיש בקושיא זו, וכ' קצת פירוש פניו דמנקבה נכון יותר לרבות נולד דהיא יולדת א"כ הוי לי' לברייתא למינקט טפי איפכא. ול"נ ליישב כפשוטו דקושיא לי' לרב ספרא במה דמקשה נהלא דין הוא.

פ"ל למיכתב זכר לרבות נולד ונקבה לרבות תמורה מקרא א' סגי. והשתא אי נימא דקרא אין לו הכרע מה מקשה נהלא דין הוא הלא אילו הי' נכתב רק חד קרא הוי מוקמינו לי' אהד דחמיר דמסתבר טפי ולא על הקל כדאמר התנא דנולד חמור מתמורה.

א"כ אי הוי כ' נקבה בלבד הוי אמינא דמרבא נולד ולא תמורה. ולהכי משני אב"י דנקבה משמע אתמורה וזכר אולד ומקשה הברייתא שפיר פנ"ל: שם בגמ' אמר שמואל ליקרב ואליקבא דר"א מהו דתימא כו'.

לכאורה אין מובן מה מ"ד דקאמר וכי מה קושיא לי' הלא י"ל דר"א עצמו דס"ל דמקדיש נקבה לעולה הנולד קרב עולה באמת נפקא לי' מהאי קרא דהכא. וצ"ל הפ"י דהא מקרא באמת אין ראי' כדאמרי אינן אמוראי לרע"ז וד"ה א"כ מוכח דלרע"ז נמי בעי קרא דהו"א דא"צ רע"ז ויפדנו מיד פניו דאינו ראוי להקריבה ואפי' בתמורה דכתי' יהי' קודש י"ל דצריה פדיון אבל רע"ז א"צ וא"כ מקרא אין הוכחה לר"א.

רק פוננת שמואל דלר"א דקאמר מסברא בעולה נקבה דהנולד יקרב עולה ס"ל נמי הכא בנולדות בעל מום דנמי קרב. וע"ז קשה מאי קמ"ל שמואל וקאמר דס"ד פנ"ל: והנה מדא"ש ליקרב ואליקבא דר"א כו'.

משמע דלרבנן נודאי לא יקרב. וצ"ע דהא יש לחלק דהכא פניו דקודם שנולד המום חל עלי' קדושה גמורה אפי' רבנן מודו.

והנה הרמב"ם (בה' תמורה פ"ד) פוסק דקדוש ליקרב. ותמוה מסוגיא דהכא.

והכ"מ כ' שם משום דב"פ ור"י פליגי לעיל י':) ופוסק כר"י. וזה תמוה דהתם פליגי אי חל הקדש על נולד משא"כ הכא דיהי' קדוש מעצמו.

ובס' קרית ספר כ' ג"כ פדברי הכ"מ ומייתי מסוף הסוגיא דלעיל דר"י וב"פ פליגי בנולד במעי בעלת מום. וכ"ז אינו מספיק לדחות סוגיא דהכא דשם מיירי דמקדיש הנולד בפ"ע.

אָבֵל לֹא לְהִיּוֹת קְדוֹשׁ מְעַצְמוֹ. וְהִלַּח מִתְּמָה ג"כ עַל הַכ"מ.

וְהוּא תִי' דְלִמְסַקְנַת הַגַּמ' דְּמַסִּיק לְהָאֵי תַנָּא דִּילִיף מְקַרָּא דְרַב קַדְשִׁיף כּו' תַּשָּׂא דְרִישׁ מְזֻכָּר וְנִקְבָּה לְוָלְדוֹת בַּע"מ כּו'. וְא"י פְּוֹנְתוֹ דְּהָא בְּר פְּדָא מוּקִי נְמִי הֵכָּא לְרַבְּנָן לְרַעֲי' אָבֵל לֹא לִיקְרַב.

וְהִנֵּה בְּתוֹס' הֵכָּא ד"ה דְּאִיפָּא מְשַׁמַּע שְׁהֵבִינוּ סוּגְיָא דְהֵכָּא בְּהַקְדִּישׁ הָאָם אַחַר שְׁהִי' בְּהַ מוּם. דְּלִיפָּא קְדוּשַׁת הַגּוּף עֲלִיָּהּ פֻּלְל כְּמִבְּנֵי אֲרָר בְּתוֹס'].

וּלפ"ז אֲפֻשֶׁר דְּבִקְדָם הַקְדִּישׁן לְמוּמָן גַּם לְרַבְּנָן הַנֵּלְד קְדוּשׁ לִיקְרַב מְסַבְּרָא הַנֵּ"ל דְּכַבֵּר חַל הַקְדוּשָׁה. וְאֲפֻשֶׁר הַרְמַב"ם ג"כ הֵבִין כּו'.

אָבֵל פֻּשַׁט הַסּוּגְיָא לֹא מְשַׁמַּע הֵכִי. [נִגְמַם בְּבִכּוּרוֹת (ט"ו):] מְבִנֵּי דְבִקְדָם הַקְדִּישׁן לְמוּמָן מִיְפֻלְג פְּלִיגִי בְּוָלְדוֹת אִיפָּא לְמ"ד קְדֻשִׁי לִיקְרַב וְאִיפָּא לְמ"ד קְדֻשִׁי לְרַעֲי'.

וּבִקְדָם מוּמָן לְהַקְדִּישׁן מְבִנֵּי שֵׁם (י"ד): דְּנִפְדִּין תְּמִימִין וְא"צ מוּם וְרַעֲי']. וְצ"ע: בְּתוֹס' ד"ה דְּאִיפָּא כּו' וְקֻשָׁה כּו' וּמְשַׁמַּע דְּמַמְעַט כָּל וָלֵד ב"מ.

וְקֻשָׁה לְהֵבִין דְּבִרְיָהֶם דְּהָא הֵכָּא לֹא מְמַעַט פֻּלְל רַב דְּאֲמַרִּינָן דַּס"ד דַּר"א מוּדָה הֵכָּא הִיָּינוּ בְּשַׁלְמִים. וְלַעוֹלָם בְּעוֹלָה בְּאַמַּת פְּשִׁיטָא וְרַבּוּתָא הוּא רַב בְּשַׁלְמִים.

וּבַס' בַּה"ז הַרְגִּישׁ בְּזָה. וּפִי' פְּוֹנְתָם לְבַר פְּדָא דְאֲמַר לְרַעֲי' וְד"ה הִיָּינוּ דְגַם לַר"א וָלֵד לֹא קָרַב וּמְשַׁמַּע כָּל וָלֵד ע"ש.

וְלַע"ד צַע"ג בְּזָה דְלָא מְשַׁמַּע פֻּלְל הַפִּי הֵכִי. וְלַרַעֲי' וְד"ה פִּי' דְּהִבְרִיָּתָא אֲתִי גַם לְרַבְּנָן לְרַעֲי'.

אָבֵל אַה"נ לַר"א הַפֵּל מוּדִין דְלְהַקְרָבָה. דַּא"כ לְמָה אֲמַרו מְעַיְקָרָא מַהוּ דְתִימָא כּו' עוֹלָה דְאִיפָּא כּו'.

תִּיפּוּק לִי' דְבְּאַמַּת בְּר פְּדָא ס"ל הֵכִי וְיוֹתֵר הָנִי לַגַּמ' לּוֹמֵר זֶה הַלְשׁוֹן גְּבִי בְר פְּדָא לְרַעֲי' וְד"ה וְע"כ לֹא אֲמַר ר"א אֵלָּא בְּעוֹלָה כּו'. אָבֵל הַשְּׁתָּא דְקִאָמַר בְּדַשְׁמוּאֵל מַהוּ דְתִימָא מְשַׁמַּע דְּהוּא הו"א בְּעַלְמָא.

וְהַגַּם דְּלִשׁוֹן לְרַעֲי' וְד"ה אִינוּ מְזוּנִיק כָּל כּוּף מ"מ דְחִיק וּמוּקִי אַנְפְּשִׁי' כַּנ"ל. וְהִנֵּה הַרְמַב"ם פּוֹסֵק דְקְדוּשׁ לִיקְרַב וְתַמּוּהָ כַּמ"ש כְּבָר מְזָה.

וְלִוְלָא דְמַסְתְּפִינָא הָנִי אֲמִינָא דְהַרְמַב"ם גְּרִיס בְּחַד מְהִנִּי אֲמוּרָאִי לִיקְרַב וְד"ה דְגַם לְרַבְּנָן הֵכָּא קָרַב פִּינָן דְכַבֵּר הִי' קְדוּשָׁה עַל הַבְּהֵמָה קוֹדֵם שְׁנַפֵּל בּוּ מוּם וְל"ד לְמַקְדִּישׁ נְקִיבָה לַעוֹלָה. וְלִהֵכִי הַנּוֹצֵר לּוֹמֵר בְּדַשְׁמוּאֵל מַהוּ דְתִימָא מְשׁוּם דְסִבְרָתוֹ הַפּוּכָה מְסַבְּרַת הָנִי דְאֲמַרִּי לִיקְרַב וְד"ה כַּנ"ל: דַּף יח ע"א בַּגַּמ' דְאִי עָבַר וּמְקַרִּיב קָאִי בַּעֲשָׂה.

לְשִׁיטַת רַש"י דְאֲשֶׁם הַלְכָה דְרוּעָה יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְאִי עָבַר וְהַקְרִיב לְשֶׁם אֲשֶׁם עָבַר בַּעֲשָׂה הִיָּינוּ דְשֶׁם אֲשֶׁם עָלִיו רַב דְאֲסָרוּ קָרָא וְהַלְכָה לְהַקְרִיבוּ. וְלְשִׁיטַת ר"ת דְהָנִי עוֹלָה מְדַאוּרִיָּתָא.

א"כ נִהִי דְהַקְרִיבוּ לְאֲשֶׁם הָנִי כְּכֹל זְבָחִים שְׁהַקְרִיבוּ שְׁלֵא לְשֶׁמֶן וּמַה עֲנָן עָשָׂה זֹו. וְהִי' נִרְאָה לּוֹמֵר דְאֲפִי' לַר"ת דְסִתְמָא עוֹלָה הָנִי.

מ"מ בשחטו כפי' לשם אָשֶׁם אָפֶשֶׁר דְּאָשֶׁם הָוֵי רַק דְּעֵבֶר בַּעֲשֵׂה דִקְרָא וְהִלְכָה פּוֹסְלוֹ
לְהַקְרִיבוֹ לְשֵׁם אָשֶׁם, וְעַפִּי"ז נִרְאֶה לִינִישָׁב תְּמִיחַת הַתּוֹסֵס' עַל מַה דְּמִקְשָׁה בְּתֵר הָכִי בַגְמ'
לר"ע ל"ל קָרָא. וְאַמַּאי לָא מְשַׁנֵּי גַּמִּי לַעֲשֵׂה.

וְתִירוּצָם דְּחֻק. וְלִמ"ש י"ל דְּהָא ר"ע יְלִיף מְאָשֶׁם הוּא הוּא וְלֹא תְמוּרְתּוֹ.

נִרְאֶה הַפִּי אָשֶׁם הוּא אָבֵל תְּמוּרְתּוֹ אִינוּ אָשֶׁם וְאַפְקִי קָרָא מְתוּרַת אָשֶׁם. וּמִמִּילָא אִפִּי
קָרְבוֹ לְשֵׁם אָשֶׁם לֹא שְׁיִיף פֶּאן עֲשֵׂה.

וְלר"ת הָוֵי פְּכָל זְבָחִים שְׁהַקְרִיבּוֹן שְׁלֹא לְשִׁמּוֹן. וְלרש"י גַּמִּי הָוֵי פְּכָל הַפְּסוּל לְהַקְרִיבָה
וְהַקְרִיבוֹ רַק אֶלִיבָא דַת"ק דְּמַמְעֵט מָרְק י"ל דְּשִׁפִּיר אָשֶׁם הוּא רַק דִּישׁ עֲשֵׂה מְלַהֲקִיבוֹ
מִשָּׂא"כ לרע"ק.

וְכֹן יֵשׁ לְהוֹכִיחַ מִן הֶרְמֵב"ם דְּלֹא הִבִּיא דִּין זְהֵדֵהמְקִרִיבוֹ לְשֵׁם אָשֶׁם עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה מְשׁוּם
דַּס"ל כר"ע וְלִדְיָדִי לִיפָא עֲשֵׂה: שָׁם בַּמְשָׁנָה וְחַכ"א יְקָרְב. כ' בְּתוֹסֵס' צ"ע חֲכָמִים הִיָּינוּ
ת"ק.

וְנִרְאֶה דַּג' מִחְלֻקָּת יֵשׁ בְּדָבָר דַּלְת"ק אִפִּי וְלָדִי וְלָדוֹת קָרְבִין וְלר"א אִפִּי וְלָד לֹא יְקָרְב
וְלַחֲכָמִים וְלָד יְקָרְב וְלֹא וְלָדִי וְלָדוֹת. וְכָל זֶה שִׁיטַת סְתָם מְשָׁנָה.

וְאַתִּי ר"ש לְמִימַר דְּלִיפָא ג' מִחְלֻקָּת וּפְלִיגִי רַק בְּנֻלָד. אָבֵל בְּנֻלָד וְלָד לֹא נִחְלָקוּ.

וְלִרְבָּה הַפִּי לֹא נִחְלָקוּ דַלְכוּ"ע קָרְב וְלָרִיב"ל הַפִּי לֹא נִחְלָקוּ דַלְכוּ"ע לֹא קָרְב. אָבֵל
עַכ"פ לִיפָא ג' מִחְלֻקָּת וְלַת"ק דְּמִתְנִיתִין אִיפָא ג' מִחְלֻקָּת.

וְבַס' בַּה"ז כ' מִזֶּה אָבֵל סִיּוּם דְּבָרִיו א"י לְהֵלּוֹם. וְגַם מ"ש עָלָיו הַצ"ק א"י.

אָבֵל הַפִּי שְׁפַתְבָּתִי נִכּוֹן וּפְשׁוּט בֵּין לְרַבָּה בֵּין לְרִיב"ל: וְעַפ"ז נִרְאֶה לְבָאָר שִׁיטַת הֶרְמֵב"ם
(רִישׁ פ"ד מַה תְּמוּרָה) שְׁפּוֹסֵק דְּנֻלָד יְקָרְב וְלֹא וְלָד וְלָד. וְכ' הַכ"מ דְּפּוֹסֵק פְּרִיב"ל.

וְאִין דְּבָרִיו מוֹכְנִים דַּמ"מ הו"ל לְפּוֹסֵק כַּת"ק וְלֹא כַר"ש. בַּפְּרֵט דְּבַפִּי הַמְשָׁנִיּוֹת כ' בַּעֲצָמוֹ
דְּאִין הִלְכָה פְּר"ש.

וְלִמ"ש א"ש דְּנֻדָּאֵי לֹא ס"ל כַר"ש רַק פְּתָנָא דִּידֵן דְּאִיפָא ג' מִחְלֻקָּת וּפּוֹסֵק פְּחֲכָמִים
דְּיְקָרְב הִיָּינוּ הַנֻּלָד וְלֹא וְלָד וְלָד. מְשׁוּם דְּהִלְכָה פְּמַכְרִיעַ.

וְתוֹ דַּת"ק סְתָמָא וְחֲכָמִים הֵם לְשׁוֹן רַבִּים. וְלִהְכִי נָהִי דְסְתָם דְּבַתֵּר הָכִי גַבִּי וְלָד תּוֹדָה
סְתָם כַּת"ק דְּאִפִּי וְלָד וְלָד יְקָרְב מ"מ פּוֹסֵק הֶרְמֵב"ם פְּחֲכָמִים דְּמְשָׁנָה רִאשׁוֹנָה פְּנ"ל:
שׁוֹב רִאִיתִי דְּקוֹנְשֵׁי תְּתוֹס' גְּבוּנָה.

דְּחֲכָמִים הִיָּינוּ ת"ק, דְּבִשְׁלָמָא לְרִיב"ל אָפֶשֶׁר לֹא מְשַׁנֵּי לְעֵיל דַּת"ק ס"ל דַּג' מִחְלֻקָּת
בְּדָבָר. אָבֵל לְרַבָּה א"א לֹא מְשַׁנֵּי פֶּן דַּלְת"ק ג' מִחְלֻקָּת וְחֲכָמִים מְכַשִּׁירִין בְּנֻלָד וּפּוֹסְלִין וְלָדִי
וְלָדוֹת.

א"כ אִיף אָמַר רַבָּה מְסַתְּבָרָא דְּנֻלָד טְפִי פְּסוּל הִיָּפוּף סְבָרַת חֲכָמִים וְת"ק דְּנִימָא מְסַבְרָא
דַּר"ש חוֹלֵק מִהִיָּפוּף עַל הִיָּפוּף לְדַחוּת סְבָרַת הַת"ק. וְתוֹ מְדַתְּנִי ר"ח לְסִיּוּעַ דְּרִיב"ל וְנֻלָד
שְׁנֵי פְּסוּל.

ואי לרבה אליבא דת"ק נמי תכמים ס"ל הכי מה סייעתא איפא לריב"ל דלמא פרייתא דר"ח פתכמים אליבא דת"ק ס"ל ולהכי דברי התוס' נכונים אליבא דרבה פנ"ל: שם בגמ' וכ"ת ה"נ והתניא כו'.

וקשה דילמא פרייתא פתכמים דפליגי על ר"א. ורש"י פי' דבסיפא נלד תודה ותמורתה ל"פ ר"א.

וקשה דא"כ הו"ל לגמ' להקשות ממתני'. [דלסקמן דלא פליג ר"א] א"ו דמתני' אפשר לומר דפליג ר"א בקפיייתא וה"ה בבתייתא.

ולכן נראה דעיקר קושני' הגמ' דאין סברא דמואם ימעט ר"א וילדות והפרייתא מרבי מואם וילדות לכן מסיק הטעם דמדרבנן הוא משום גזירה. וממילא י"ל דאה"נ דר"א פליג גם בתודה.

דסברת רש"י דתודה לא שכיח ולא גזר ר"א אינה מוכרחת. וגם לא ידעתי למה נדחק רש"י לומר למסקנת הגמ' דמדרבנן הוי דבתודה מודה ר"א דלא שכיח.

ונה דוחק למה לא שכיחי תודה. והלא א"ש פפשטא דהא הפרייתא קאי על הפסוק וכיון דמדאורייתא גם ר"א מודה למה יחלוק על הפרייתא.

רק בס"ד דמדאורייתא נמי פוסל מקשה הגמ' משא"כ למסקנא. והא דלא פליג במשנה בתודה דכבר איפליג בשלמים וה"ה בתודה פנ"ל אח"ז ראיתי בתוס' הג' רעק"א ו"ל שתמה על הרמב"ם דפוסק גם בתודה דולד וילד פסול ע"ש.

ולק"מ דנדאי הרמב"ם לא הבין כפרש"י רק דגם בתודה פליג ר"א. פנ"ל פשוט וברור: ברש"י ד"ה ל"א אפי' ממרגייהו.

אפי' הן דשין את התבואה כו'. ותמהו בתוס' דאסור בגינה ועבודה.

ומ"ש על הגליון בשם הערוך שנקנסו מעצמן לדוש. ג"כ אינו מספיק.

דנדאי מחויב הוא לילף ולהורידן מהדישה. [הגם דאינו עובר בלא תעבוד פינון שהוא לא הכניסן לדוש.

מ"מ מדרבנן מוטל עליו למנועו מעבודה כמ"ש במל"מ (פ"א מה' מעילה) לענין מרביע ע"ש] ויותר נראה לפרש בכוננת רש"י באמר וילא אפריש עדיין ויש לו בהמות בדישה. ומעכב עצמו מלהפרישן עד אחר זמן.

ע"ז אמרה תורה תשא ובאת. אכן ברש"י ביצה (י"ט:) משמע דבאמר וילא אפריש ליפא עשה להביא ברגל ראשון כמ"ש הפנ"י שם.

וכ"מ ברש"י סו"פ פנחס ע"ש]: ע"ב בגמ' מעצרת בעי מיכלי'. לכאורה קשה בלא"ה נמי פינון דעיבור פרה לט' חדשים א"כ ע"כ נתעברה עוד קודם חג הסוכות.

ובחג הסוכות הו"ל לאקרובי לפרה ולמה המתנינו עד הפסח לס"ד דגמ' שלא ידעו דחולה ברגל יכול לשהות עד אחר הרגל. ואפשר להוכיח מפאן דפרה מעונברת לא עבר בעשה פינון דרוצה להתמין עד שתלד ולהקריב הנולד בפ"ע וצ"ע לדינא: שם בגמ' א"ה מאי אסקהדוית' כו'.

ערש"י ותוס'. ולפירושים קושיות הגמ' קאי גם על רב זביד ולא משמע פן בגמ'.
וי"ל דהא משמעות הגמ' דלרבא גם כשעבר רגל אחד עובר בעשה בכל יום ויום. א"כ
הא דמשני שהי' חולה בעצרת צ"ל דכל שברגל הי' חולה שוב אינו עובר בעשה עד רגל
השני.

וכ"מ בדברי התוס' (ר"ה ו'): גם לענין לאו דב"ת. ובשו"ת ח"צ (סי' י"ב) ובפנ"י בר"ה
שם הקשו ע"ז] ונה.

רבותא גדולה. ולהכי מקשה הגמ' רק על רב אשי פנ"ל: שם במשנה תמורת עולה ולד
תמורה כו'.

והתמורה עצמו הנקבה לא נתבאר במשנה מה דינה. ולכאורה הי' אפשר לומר דהיא
כשר להקריבה שלמים פנין דכתיב ותמורתו יהי' קודש.

נהי דא"י להיות קדושת הבהמה שהמירה בה מ"מ תהי' לקרבן הראוי. ובנה הי' מיושב
לשון הגמ' כפשוטא דאימ' נמי קרבה.

פ"י דהיא עכ"פ קרבה. ונהי דהיא שלמים מ"מ פנין דקדושת הקרבה הני עלה לא נדחה
הולד ותו כשר הולד לעולה.

והי' מיושב נמי קושני' התוס' ד"ה אלא כו'. אכן הרמב"ם כ' בפ"י (רפ"ג מה' תמורה)
דנקבת תמורת עולה תרעה.

ונראה הטעם דכ' היא ותמורתו יהי' קודש דוקא אותו קדושה הראשונה פנ"ל: שם בגמ'
רבא אמר ע"כ לא אר"א כו' שם עולה על אמו כו'. קשה לי הא לעיל (י"ז): אמר רבא
בולד בעל מום ליקרב ואליקבא דר"א.

והגמ' שם קאמר נמי סד"א ע"כ לא אמר ר"א כו' שם עולה על אמו. א"כ משמע דרבא
לא ס"ל האי חילוקא.

ואי נימא דשם גזה"כ היא א"כ א"ש נמי לרבנן. וקצת סייעתא מזה למ"ש לעיל
דהרמב"ם גורס ברבא ליקרב וד"ה דגם חכמים מודין.

אבל לגירסא שלפנינו קשה ויש לחלק קצת דהתם הוי ג"כ שם עולה או שלמים] על
אמו קודם שנפל בה המום: בתוס' ד"ה ונחליפות צ"ע כו'. ורש"י פבר רמז תי' ע"ז.

דמתודה יקריב לא מוכח רק איזה שירצה יקריב אבל השני' אפשר לא קדושה. והא
דאמר יכול יהי' שני' טעונה לחם היינו מפח דרשא דסיפא דברייתא אם על תודה ע"ש
ברש"י ד"ה יקריבנו: דף יט ע"ב בגמ' היינו מומא כו' מיגו דנחתא קדושת דמים נחתא
נמי קדושת הגוף.

ואין מוכן התי' מה בכך דחז"ל קדושת הגוף מ"מ היינו מומא. וצ"ל דנדאי זה ידעו דפדיון
דוקא במום דלא חזי לשום קרבן והפסוק קרי' לי' בהמה טמאה אשר לא יקריב ממנה
קרבו לה' שלא יהי' בו שום קרבן.

רק עיקר הקנשׁיָא הי' פֿינן דתחלת הקדשׁוּ הי' אינו ראוי לא ליחול עלי' שום קדוּשת הגוף כּמוּ בּמקדישׁ בעל מום דקדם מומו להקדשׁוּ דגם בלי קרא דכל בהמה טמאה כּו' הי' מהני בי' פֿדיון מסבֿרא.

ומשׁני דאינו פֿן דמיגו דחל כּו' חל נמי קדוּשת הגוף. וגם אפֿשר להביא ראי' לדין זֶה מהלכה דבאשׁם רועה וּלד וּתמורה לפרשׁ"י דהלכה הי' שְׁתַּרְעָה.

הרי דאע"ג דלא חזי לאשׁם מ"מ א"י לפדות עד שיפול בו מום פֿינן דחל עליו הקדוּשה אע"פ דלא חזי להקריבו: והנה מה דאמר רבא זאת אומרת הקדישׁ זכר לדמיו קדוּש קדוּשת הגוף. יש לעיין בזה דמה ראי' ממתניתין דהקדישׁוּ באמת לאשׁם ורצה שיהי' בו קדוּשת הגוף ואע"ג דאינו ראוי לקבֿוּ מ"מ מנלן להוציא מזה דאפי' פּי' בהדיא רק לדמיו יהי' קדוּש קדוּשת הגוף.

וצ"ל דסבֿרת הגמ' דמ"מ הָכָא נמי קדוּשה דאשׁם לא חל עליו כּמוּ שהי' רצון המקדישׁ רק דנשׂאר קדוּשת הגוף מפֿח מיגו. וה"ה בהקדישׁ זכר לדמיו.

מיהו צ"ע דהארבא קאמר הקדישׁ זכר משׁמע דוקא זכר לדמי עולה וכמ"ש רש"י בכורות (י"ד:) דלהכי נקט זכר דחזי לעולה משום דרבא דמייתי קרבן עולה מייתי. וע"ש בתוס' ובשטמ"ק שכ' טעמים אחרים] פֿינן דראוי בעצמו לאותו הקרבן שגֿדר.

אבל הקדישׁ נקבה לדמי עולה לא חל עלי' קדוּשת הגוף. וכן כ' הרמב"ם (פט"ו ממעשה הקרבנות).

והכ"מ נדחק שם בחנם לפרש פּי' זר בדברי הרמב"ם משום דהבין דזה קאי בשיטת ר"ש דהכא. ובאמת דברי הרמב"ם נכונים כּמשמעות לשון הגמ' בכמה דוכתי הקדישׁ זכר לדמיו משמע דוקא זכר.

וא"כ קשה דבמתני' בהקדישׁ נקבה לאשׁם דאלו הני אמר דמי נקבה לאשׁם לא הי' קדוּש קדוּשת הגוף. ורק דהכא שאני הואיל והקדישׁ היא עצמה לאשׁם.

א"כ תו היכא דייק רבא מהכא דהקדישׁ זכר לדמיו קדוּש. וצ"ל דס"ל לרבא דנהי דמהני מה שפירש לאשׁם דיחול עלי' קדוּשת הגוף אע"ג דאינו ראוי לאשׁם מ"מ לילא הסבֿרא דמיגו דחל קדוּשת דמים כּו' לא הי' מהני דיבורו רק מפֿח מיגו.

וממילא יש לנו לומר בהקדישׁ זכר דחזי בעצמו מהני מיגו זו להקריבו בעצמו. פֿן מוכרחין לבאר סבֿרת הגמ'.

והנה התוס' הקשו מדמי נסכים דאמרינן בשבועות דלא קדשו קדוּשת הגוף. ותי' דאתיא כר"ש.

ולכאורה פֿל דבריהם תמוהים חזא מה דהקשו מסוגיא דהכא. הלא הגמ' שם בשבועות מביא הך דהקדישׁ זכר לדמיו.

ומשׁני הָא לדמי עולה הָא לדמי נסכים ותו מה תי' דאתיא כר"ש הָא לר"ש אפי' לדמי עולה נמי לא חל. אכן לפמ"ש דבריהם מוכנים דנודאי יש לחלק ולומר דהקדישׁ זכר דוקא ולא נקבה ומכ"ש דמי נסכים.

רק עיקר קונשיתם מה דהוכיח רבא זה הדין מן המשנה, וא"כ נראה דאינו מחלק בין שפי' לאשם או שאמר לדמי עולה. וא"כ גם בהקדוש נקבה לדמי' או לדמי נסכים נמי צריד להיות קדושת הגוף.

וע"ז תירצו דאה"נ לתנא דמתני' הכי הוא. אבל לר"ש דפליג על מתני' אין ראי' לזה. ונפיר יש לחלק דבזכר לדמיו מודה ר"ש הואיל וראוי בעצמו להקריבו חל עליו קדושת הגוף. כן היא פוננת התוס'.

אבל זה דוחק גדול דמשמע דלדינא איתמר שם. ויותר נ"ל לחלק דשאני הכא שהקדוש לאשם ונהי דלא חל לאשם מ"מ נחית קה"ג וא"י למוכרו בלי מום.

אבל במקדוש בהמה לנסכים וה"ה נקבה לדמי אשם שפיר לא נחמא קדושת אשם פיון דלא חזי להכי. וכן באמת נראה לדינא דסוגיא דשבועות אתי ככ"ע וה"ה נקבה לדמי עולה או זכר לדמי נסכים מודה רבא דלא קדוש ובמתני' שאני הואיל והקדוש היא עצמה לאשם.

וכמ"ש הרמב"ם. ומ"מ דייק רבא שפיר כמ"ש.

אכן התוס' בנזיר (כ"ו: ד"ה אבל) כתבו דדוקא בנסכים דלא חזי פלל לשום נסכים שבעולם אבל נקבה דראוי מיהא לקרבן אחר חל עליהו קדושת הגוף. ולשיטתם אזלי דהא דא"ר הקדוש זכר טעמא אחריןא הוא כמ"ש בבכורות פנ"ל: שם בגמ' אשם כן שנה ונהביאו בן שתיים ב"ש ונהביאו בן שנה פשיירה ולא עלתה לפעלים.

ואין מובן הטעם דכשיירה. ותוס' תמהו עוד דבמנחות איתא דתעובר צורתן ותצא לבית השרפה והוי דלא כמאן.

ורצו ליישב דמיירי בשלא לשמו והרמב"ם לא הביא רק ברייתא דמנחות ע"ש (פ"ד מפסוה"מ). ואפשר ליישב דברייתא זו ס"ל כר"א בכריתות (כ"ה).

(דאשם בא בנדבה ואשם תלוי פשר בן שנה וכן שתי שנים **בזבחים (צ':) במשנה פל האשמות שבתורה באין בני שתיים כו' חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע. משמע דאשם תלוי בן שתיים וכ"מ שם (מ"ח).

(ובכריתות (כ"ב:) דילפי' א"ת מאשם מעילות לענין דבכסף שקלי' וה"ה דנוכל למילף לבן שתיים. וכן מפורש בזבחים (ע"ז).

(אימרי בדכרי מיחלפי לך ע"ש אכן ברמב"ם (פ"ד מה' פסוה"מ ק) מבואר דא"ת בא מן הקטנים ומן הגדולים. הגם פי הדבר תמוה וצריד נגר ובר נגר לפרוקי.

מ"מ אפ"ל קונשי' התוס' פנ"ל לדעת הרמב"ם: ** ולהכי נעשה בנדבה וכשר לאשם תלוי אבל ברייתא דמנחות ס"ל דאין אשם בא בנדבה. וכן פוסק הרמב"ם ולהכי פסולה פנ"ל: שם בגמ' והרי מחוסר זמן דלא חזי ואר"ש דקדוש פרש"י משום דר"ש ס"ל דכל שראוי לבוא לאח"ז הוא בל"ת מפורש בזבחים (קי"ב:) דאותו את בנו בנו או תורים קטנים אר"ש בל"ת הואיל וראוי לבוא לאחר זמן אף לפ"ז יש לתמוה מה משגי הגמ' שאני מחוסר זמן דגמר מעשר מבכור.

הלא תורים שלא הגיע זמנם הוי ממש כמו אשם בן ב' שנים והביאו בן שנה דג"כ ראוי לאחר זמן. ושוב מצאתי בתוס' זבחים (ק"ד:): ד"ה היתר עמדו בנה.

ונדחקו מאוד בנה וקשה להבין טעם התוס' שם. ולע"ד נראה דבאמת יש לתמוה מה מקשה הגמ' הלא י"ל דהכא מיירי שיהקדיש האשם בן שנה להביאו תוך שנתו וכה"ג כיון דלא חזי לא חל עליו קדושה.

אבל התם הקדישו על דעת להקריבו אח"כ פשיבוא זמנו ושפיר חל. ולכן נ"ל דנה עצמו כפונת הגמ' אלא דהוקשה להם כיון דמידי דלא חזי ס"ל לר"ש דלא חל.

מה טעם יחול פשיבואו ראוי עתה. וע"ז תירצו דגליף מבכור והתם קדוש מיד להקריבו אחר זמנו וכמו כן חל ההקדש בתורים קטנים או באשם בן שנה פשהקדיש להקריבו אח"כ פשיבוא הזמן.

אבל במקדישו להקריבו קודם הזמן לא חל פנ"ל: בתוס' ד"ה אשם והר"א תי' דהכא מיירי בשלא לשמו כו' שלא לשמו חייב משום שחוטאי חוץ הואיל נחזי בפנים כו'. וצריך להבין הטעם דכשר לפנים שלא לשמו.

וצריך לומר בדתק משום דקי"ל אשם ששחטו שלא לשמו כשר. ואע"ג דאשם לא בא בנדבה א"כ ע"כ צ"ל דנעשה קרבן אחר ושוב כשר אפי' הי' בן שנה והביאו בן שנים כיון דלא עלה לשם אשמו.

מיהו צ"ע בנה דהא אמרינן ריש זבחים דאע"ג דכשר אסור לשנויי בי'. ומשמע דה"ה באשם לשם עולה ושקמים דמ"מ אסור לשנויי בי'.

א"כ ע"כ שם אשם עליו. וכן הרמב"ם כ' סתם אשם אע"פ ששחטו שלא לשמו נאכל הוא.

משמע אע"ג שהי' לשם עולה מ"מ דין אשם עליו. וא"כ למה יתפטר בן שנה לבן שנים וצ"ע.

ובאמת הרמב"ם לא הביא זה הדין בשחוטאי חוץ רק שכ' (פי"ח מה' מעה"ק) דאשם נזיר ומצורע ששחטו בחוץ שלא לשמו חייב הואיל וכשר בפנים. משמע דקאי אבן שנה פדין אשם נזיר ומצורע.

ותמהני שהכ"מ כ' עליו שהוא מסוגיא זו דזבחים (דמיירי במקוסר זמן) נראה שהבין דמיירי בבן שנים. ולא משמע כן בהרמב"ם וצ"ע.

וליישב שיטת הרמב"ם אפשר לומר כמ"ש בגמ' לעיל דאותו סוגיא דזבחים ס"ל דאשם תלוי בא בנדבה. ולהכי בשלא לשמו דנעשה נדבה שפיר כשר אפי' בן שנים.

אבל לדין דלא בא בנדבה פטור כה"ג בשחוטאי חוץ פנ"ל: בא"ד והכא מיירי אחר שניתק לרע'. צ"ע בבן שנה כיון דראוי לאחר זמן למה יהי ניתק לרע'.

ואפי' אי נימא דכיון דעבר אבל תאחר ורוצה להביא אשם אחר מיד ממילא ניתק הראשון לרע'. מ"מ קודם שהביא אחר למה יהי ניתק.

והקא מיירי שעדיין לא הביא אחר שְהרי אָמרו שלא עלה לבָעלים וצ"ע: בד"ה אף
מְחַנְסֵר כו' בְּסוּף הַדְּבוּר אִם עֵבֶר וְהַקְדִּישׁוּ קְדוּשׁ. בְּזִבְחִים (קו"ד:) בְּתוֹסֵ' ד"ה הַיְתֵר
הַקְּשׁוּ לְרֵבָא דס"ל א"ע לֹא מְהַנִּי לְמָה יְהִי קְדוּשׁ.

וְנִרְאֶה לִינְשֵׁב כְּמוֹ דְאָמַר רֵבָא לְעִיל גַּבִּי בְעֵלֵי מוּמִין. דכ' לֹא יִרְצָה הָא מִקְדָּשׁ קְדָשִׁי ע"ש
לְעִיל (ה' ע"ב) כְּמוֹ כֵּן י"ל בְּמַחְנְסֵר זְמַן דְכַתִּי וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלְאָה יִרְצָה.

מִשְׁמַע דְקוֹדֵם שְׁמִינִי לֹא יִרְצָה אֲבָל מִקְדָּשׁ קְדָשִׁי פנ"ל. גַּם בְּתוֹף ז'.

דְּלִרְבוֹת לֵיל ח' לְקוֹנְשָׁה ל"ל קָרָא דְהֵקָא. כְּדָא' בְּזִבְחִים (י"ב).

(מְרוּמָא דְקָרָא ע"ש. א"כ יִרְצָה ע"כ לְרְבוֹת דְגַם בְּתוֹף ז' מִקְדָּשׁ קְדָשִׁי): דף כ ע"א
בגמ' אָמַר רַבִּי אֵין אָנִי רוּאָה דְבְרִיו שְׁל ר"ש כו'.

לְכַאוּרָה צְרִיף לְהִיּוֹת הַלְכָה כְּרַבִּי שְׁהוּא מְכָרִיעַ. אָף הֶרְמֵב"ם פֶּסֶק כַּת"ק.

וְנִרְאֶה הַטַּעַם דְּמִשְׁמַעוֹת הַגַּמ' דְּהָדָף פְּלוּגְתָא דְתַמּוּרָה תְּלוּי' בְּפְלוּגְתָא דַּת"ק וּר"ש בְּמִשְׁנָה
אִי תַמְכָּר שְׁלֹא בְּמוּם. וְכִיּוֹן דְבַמְתַּנִּי הָוִי סַתָּם פְּלוּגְתָא דִּיחִידוּרְבִים מִמִּילָא הַלְכָה כְּרַבִּים.

וְהִנֵּה הֶרְמֵב"ם פּוֹסֵק בְּכָל חֲטָאת שְׁשִׁינוּ בּוּ כְּגוֹן פְּרָה לְפָר שְׁעִיר לְשַׁעֲרָה כו' לֹא חָל
קְדוּשַׁת הַגּוֹף וְאִפִּי לְדָמִים לֹא קְדוּשׁ וְאִינוּ עוֹשֶׂה תַמּוּרָה. וְהַגַּם דְּלְכַאוּרָה מְסוּגָא דְהֵקָא
בְּסוּמוּף מִשְׁמַע דְכָל פְּלָפוּל הַגַּמ' רַק לר"ש דְּמִצְרִיף לְהִיּוֹת שֵׁם עוֹלָה.

לְהִכִּי מְפַלְפֵל הַגַּמ' אִי בְהִנָּה שְׁיִיף נְמִי שֵׁם עוֹלָה. אֲבָל לְדִיּוֹן דְלַעוֹלָם תַּרְעָה עַד שְׁתַּסְתָּאב
אִפִּי בְּנִקְבָה לְאִשָּׁם.

א"כ י"ל דה"ה חטאת. והלח"מ שם נְתַקְשָׁה בְּזָה (פ"א דְתַמּוּרָה).

אֲבָל נִרְאֶה דְהֶרְמֵב"ם מְפָרֵשׁ דַּלְת"ק הָעֵינְקָר תְּלוּי פִּיּוֹן דְקְדוּשׁ לְדָמִיו קְדוּשׁ נְמִי קְדוּשַׁת
הַגּוֹף. וּבַחֲטָאת ס"ל לְרַמְב"ם דְלֹא קְדוּשׁ אִפִּי לְדָמִיו.

וְאִפְשָׁר טַעַמּוֹ דַּא"א לֹא חָל עָלָיו שֵׁם חֲטָאת דַּא"כ לְמִיתָה אֲזִלִּי. וְלָכֵן לֹא שְׁיִיף בְּחֲטָאת
לְהִיּוֹת קְדוּשׁ לְדָמִיו דְהָא הַבְּעָלִים יָבִיאוּ חֲטָאת אַחֲרַת וְיִהְיִי לְמִיתָה זֶה הַחֲטָאת.

אוּ שְׁמִצָּא הֶרְמֵב"ם כֵּן בְּאִיזָה תּוֹסְפָתָא. וְלָכֵן לַת"ק לֹא מְקַשָּׁה הַגַּמ'.

רַק לר"ש דס"ל כָּל אַחַר דְכָל דְלֹא חֲזִי לְגוּפִי' לֹא חָל קְדוּשָׁה וְאֵפ"כ בְּהִנָּה דְשֵׁם עוֹלָה
עַל אִמּוֹ ס"ל דְקְדוּשָׁה לְהִכִּי פְרִיף דְבְּפָרָה לְפָרוֹ כו' נְמִי חָל שֵׁם עוֹלָה וּמִשְׁנִי פנ"ל. עֵינִין
כְּרַמְב"ם פ"ד מְפָסוּלִי מִןקְדָשִׁין וּפ"א דְתַמּוּרָה: ע"ב בגמ' אָמַר רֵבָא ב' תְּשׁוּבוֹת בְּדָבָר
חָדָא דְאִין אָדָם מִתְּכַפֵּר בְּדָבָר הַבָּא בְּעִבְרָה.

צ"ע לְמָה נִקְרָא הַנּוֹלָד בָּא בְּעִבְרָה הֲלֹא כָּל הַפְּסוּלִין לְגַבִּי מְזַבְּחַ רֹבַע וְנִרְבַּע וְלְדוֹתֵיהֶן
מִתְרִין כְּדָא' לְקַמֵּן (ל'): מִשׁוּם דְהָנִי זֶה וְזֶה גוֹרָם. וְדוֹחֵק לְחַלֵּק מִשׁוּם דְהֵקָא הַבְּעָלִים
גוּפִי' עֲשָׂאוּ הָעִבְרָה דַּמ"ש סוּף סוּף זֶה וְזֶה גוֹרָם הוּא לְגַבִּי הַנּוֹלָד.

וְתוֹ אִטּוֹ לֹא עֲסָקִינוּ דְאַחֲרִים הַמִּירוֹ שְׁנַתְּנוּ בְּעָלִים רְשׁוּת לְהַמִּיר. וְעַפ"ז עכ"פ מִיְנוֹשָׁב
קוֹשְׁי' הַתּוֹסֵ' ד"ה אֲבָל דְהַקְשׁוּ לְמָה עָדִיף מִתַּמּוּרָה עֲצָמָה דְהַלְכָה דְאִינָה קוֹרִיבָה אִשָּׁם.

ולק"מ דונדאי תמורה עצמה דנעשה בה עבירה אינה מכפרת אבל הולד ס"ל להאי מ"ד דלא חשיב דבר הכא בעבירה כמ"ש: שם בגמ' ותו דתני ר"ח לסיועי כו' ולד שני לא קרב. קשה להבין כל סוגיא זו למאי דאמרינן לעיל (י"ח) דולד שני מדרבנן פסול כדי שלא יגדל עדרים וכיון דניכר מחשבתו דלגדל בעי להו פיון דנולד ולד ולד קנסוהו.

א"כ הכא בתמורה לא שייך זה דאטו נחשדו לעבור על לאו דלא ימיר בפרט לעשות נקבה תמורה לאשם. ותו פיון דעכ"פ הדין דתמורה תרעה.

א"כ מוכרח הוא להמתין עד שתסתאב ולהשהותה ולמה נקנסו'. ומתוך הדוחק נראה לי דרבא הבין הברייתא כפשטא דמן התורה פסול ולד שני וא"כ ה"ה ולד תמורה.

ואע"ג דאמר ריב"ל הטעם דניכרין מעשיו מ"מ תני ר"ח לסיועי לריב"ל בעיקר הדין ולא מטעמו. ולהכי באמת לא קאמר תיובתא בסוף הסוגיא רק קשיא.

וכן הרמב"ם פוסק (בפ"ד מה' תמורה) להלכה פלישנא בתרא דאחר פפרה יקרב עולה ולא חש לקושיא זו מה"ט. דאנן ס"ל דולד שני רק מדרבנן פסול.

ונה לא שייך בולד תמורה. פנ"ל: ובפירוש אחר פפרה העתיק הרמב"ם שם שנולד הולד אחר פפרה.

ולכאורה פשט הלשון בגמ' נרש"י משמע דאפי' נולד מקודם פפרה מ"מ אחר שכיפרו הבועלים הולד קרב עולה למסקנא. ומיהו מלשון המשנה משמע כשיטת הרמב"ם דתני ירעה עד שישתאב.

והלא סגי עד שביאו הבועלים פפרתן אלא ודאי דכל שנולד קודם פפרה תו לית לי' תשנתא בהקרבה: בתוס' ד"ה ולד שני הקשה מורי כו'. ותירוץ קשה להבין דמה ענין וכ"ש זה מזה.

ולפמ"ש לעיל דלשיטת ריב"ל לת"ק דמתני' יש ג' מחלוקת דת"ק מכשיר אפי' ולד ולד ור"א פוסל הפל וחקמים מכשירין ולד ולד ולד. ור"ש ס"ל דיש רק ב' מחלוקת וא"כ הלכה פחכמים אליבא דת"ק ומקשה הגמ' שפיר: פרוק רביעי דף כב ע"ב בגמ' אליבא דרבנן מאי איריא בליקא אפי' ביום כו'.

צ"ע לפרש"י במשנה דבבעל מום או עיברה שנתה לר"ל דהוי ב' ריעותות מודין חכמים אפי' נמצאת קודם פפרה. א"כ נ"מ אפי' לרבנן בהאי דאבודת לילה אפי' נמצאת בעל מום.

ומזה סייעתא לשיטת התוס': שם וכ"ש אבודת מן הרועה ולא אבודת ממנו. לכאורה קשה אם לא אבודת מן הבועלים למה הפרישו קרבן אחר.

ונה נודאי אין לומר דאפי' אח"כ אבודת גם מן הבועלים מ"מ פיון דבתחלתה היתה אבודת רק מן הרועה הני כמו תחלת אבודת בליקא לרבא. דז"א דכיון דעיקר אבודת בבועלים תלוי' א"כ התחיל האבודת רק פשנאבד מן הבועלים ומעיקרא לא הי' בכלל אבודת פלל.

ולא דמי לאבודת לילה ונה ברור. אלא נ"ל דנ"מ אם הי' אבודת מן הרועה בליקא ולא מן הבועלים ולמחרת אבודת מן הבועלים והפריש קרבן אחר.

א"כ אי אַבּוּדָה מִן הַרוּעָה הָיָה אַבּוּדָה. הִקָּא לָאו אַבּוּדָה הִיא פִּינּוּן דְּהִתְחִיל בְּלִילָה אַבְל הַשְׁתָּא דְאַבּוּדָת הַרוּעָה לֹא הָיָה אַבּוּדָה א"כ לְמַחְרַת כְּשֶׁהָיָה אַבּוּדָה מִן הַבְּעָלִים שְׁפִיר הָיָה אַבּוּדָת יוֹם וְתַמּוּת כַּנ"ל: דָּף כג ע"א בגמ' עָשׂוּ תַקְנָה כּו' לָךְ הִתְפַּכֵּר בְּאַבּוּדָה כּו'.

מִשְׁמַע דר"ה מוֹדָה בְּזוּה לר' אַבָּא דְמַפְרִישׁ לְאַיְבוּד לָאו כְּאַיְבוּד וְאִם יִתְפַּכֵּר בְּאַיְנוּ אַבּוּדָה אַבּוּדָה מֵתָה. וְתַמְהֵנִי עַל הֶרְמֵב"ם דְּפוֹסֶק כר"ה וְכַתְבֵּי ג"כ כְּלִשׁוֹן הַגַּמ' דְּלָךְ הִתְפַּכֵּר בְּאַבּוּדָה ע"ש (פ"ד דְּפִסּוּלֵי מְוָקְדָּשִׁין) וּבִתְחִלַּת הַפָּרֶק שָׁם הִבִּיא בְּעֵינָא דַּגְמ' לְעִיל בְּנִמְצָא בֵּין שְׁחִיטָה לְזִרְיָקָה דְּהָיָה סָפֵק אִי בְּזָרוּק דְּמִי וּפְסִיק דְּתַמּוּת מְסַפֵּק.

וְקָשָׁה דְמָה נ"מ בְּבַעֲיָא זֹו הָא אַבּוּדָה לִכ"ע מֵתָה אִפִּי' נִמְצָאת קוֹדֵם הַפְּפָרָה כְּשֶׁנִּתְפַּכֵּר בְּאַיְנוּ אַבּוּדָה. וְתוּ פִּינּוּן דְּכִבָּר שְׁחִט א"כ אִפִּי' הִיא נִמְצָאת קוֹדֵם שְׁחִיטָה הָרִי בְּמִשְׁפָּה א' הַשְּׁנֵי' תַמּוּת.

וְדוּחַק לֹאמַר פִּינּוּן דְּשְׁחִטּוֹ קוֹדֵם שְׁנִמְצָאת לֹא הָיָה הַמְשַׁכָּה זֹו דִּיחֻזִּי לְהַאֲבוּדָה וצ"ע: בְּתוֹס' ד"ה וְטַעֲמָא כּו'. תִּימָא לְמוֹרֵי הַר"א כּו'.

צ"ע לְפִי מָה דְמַסִּיק הַתוֹס' דַּלר"ה לֹא מִקָּשָׁה דְּהָיָה כְּמִשְׁפָּה. א"כ לְמָה נִדְחָקוּ בְּחֻנָּם הֲלֵא קוֹשְׁיַת הַגַּמ' רַק עַל ר"א וּלְהִבִּיא סִייעָתָא לר"ה.

וכ"מ בְּסוּמוֹף דְקָאֵמַר קָשְׁיָא לְתַרְוּנֵיהוּ מִשְׁמַע דְקוֹשְׁיָא רַאשׁוֹנָה לֹא הִיא רַק עַל ר"א: פָּרֶק חֲמִישִׁי דָּף כָּד ע"ב בְּתוֹס' ד"ה א"ר יְהוּדָה וּא"ת לִימָא דר"י פְּלִיג אַדְר"ה כּו'. וַיֵּשׁ לִינִישׁב דְּשִׂאֲנֵי הֵתָם פִּינּוּן דְּכִשְׁחַל קוֹנֶשֶׁת בְּכוֹר לְמַפְרַע בְּטַל הַמְכִירָה כַּמ"ש שָׁם בַּגַּמ' וּמֵאִי דְזַבִּין לָאו כְּלוּם הוּא לְכֹן קְדוּשׁ לְמַפְרַע.

מִשָּׂא"כ הִקָּא דַּע"כ מוּם הוּא וּמְעַכְבַּ מְלַחֵזל הַקְּוֶנְשָׁה וְלֹא שְׁיִיף אַגְלָאִי מִיְלַתָּא לְמַפְרַע דְּהָא לֹא נִגְמַר הַקְּוֶנְשָׁה וְלֹא עָבַר בְּלָאוּ פִּינּוּן דְּבִאָמַת לֹא נִתְקַדַּשׁ לְמַפְרַע. מִשָּׂא"כ הֵתָם דְּבִאָמַת כְּשֶׁחַל לְמַפְרַע הַמְכִירָה בְּטַלָּה כַּנ"ל נְכוּן.

וכ"מ שִׁיטַת הֶרְמֵב"ם דְּהִבִּיא הָךְ דר"י וּפוֹסֶק הֵתָם כְּרַב הוֹנָא ע"ש: דָּף כָּה ע"א בַּגַּמ' ש"מ וְלִדֵּי קְדוּשִׁים בְּהוֹנֵיתוֹן קְדוּשִׁים. מִשְׁמַע דְּכָל הַמְשַׁנָּה ס"ל הָכִי וְכֹן פִּרְש"י דְּהָא מְפוֹרָשׁ בַּגַּמ' דְּמִצִּיעָתָא מִיִּירֵי בְּבִהַמַּת הַקְּדוּשׁ א"כ ע"כ בְּהוֹנֵיתוֹן הֵם קְדוּשִׁים.

וּמֵהִתִּימָא עַל הֶרְמֵב"ם דְּפוֹסֶק בְּמַעֲזֵי אֲמֹן קְדוּשִׁים (בפ"ד דְּתַמּוּרָה) וְגַם בְּפִי' הַמְשַׁנֵּיּוֹת כ' דְּחֻכָּמִים פְּלִיגֵי אַרְשָׁב"ג וְהִלְכָה כְּחֻכָּמִים. וְקָשָׁה הָא ע"כ ת"ק נְמִי הָכִי ס"ל.

וּבִלְח"מ שָׁם כ' דְּלְמַסְקָנָא כָּל הַמְשַׁנָּה מִיִּירֵי בְּחֻלִּין. אֲכֹן הֶרְמֵב"ם בְּפִי' הַמְשַׁנָּה פִּי' בְּעַצְמוֹ בְּקְדוּשִׁים וצ"ע.

מִיָּהוּ קָצַת רֵאִי מָהָא דְבְּעֵי ר"ע לר"ש בְּאָמַר עַל בְּכוֹר בִּיצִיאַת רְוּבוּ דִּיהָיָה עוֹלָה. וְלֹא נִקַּט בְּשָׂאָר קְדוּשִׁים מִשְׁמַע קָצַת דַּס"ל דְּבַמַּעֲזֵי אֲמֹן הֵן קְדוּשִׁים וצ"ע: שָׁם בַּגַּמ' אָמַר עַל הַבְּכוֹר בִּיצִיאַת רְוּבוּ יְהִי עוֹלָה כּו'.

וְכֹן הִעָתִיק. הֶרְמֵב"ם סוּף ה' תַּמּוּרָה.

וְקָשָׁה דְכִינּוּן דְּפוֹסֶק הֶרְמֵב"ם פ"א מְבִכּוּרוֹת כר"ה דְּמְכַר בִּיצִיאַת שְׁלִישׁ לְעַפּוֹ"ם לְמַפְרַע קְדוּשׁ א"כ ה"ה בְּאָמַר בִּיצִיאַת מִיעוּטוֹנְמִי לֹא מְהֵנִי. וַיֵּשׁ לִינִישׁב פִּינּוּן דְּגַם בִּיצִיאַת רְוּבוּ

מבעיני לי ונהי דמסיק הגמ' דלא מהני משום דדברי הרב שומעין אבל היכא דקדם להקדיש קודם יציאת רובו שפיר לא חל אח"כ הקדש דבכור.

פינן דבשעת הקדישו לא הי' עדיין דברי הרב וכל קדושת העולה ותו לא חל קדושת בכור פנ"ל. ולדינא צ"ע: שם בגמ' מתיב ר"א כו'.

קצת קשה דילמא דוקא בחטאת קאמר ר"י פינן דולד חטאת מתה. א"כ מסתמא נתפונן להיות כב' חטאות לאחריות פינן דיכול לשייר ולהקדישו בפ"ע.

אבל בשלמים פינן דגם מצד האם פשר להקריבו למה נימא נתפונן לב' קדושות. ונראה דס"ל להגמ' דלר"י דעובר לאו ירף אמו הוא לא חל הקדושה אגב אמו כלל ואם שיירו אין הפי' דוקא שאמר ולדה חולין.

רק שכל שאומר בפ"י שמקדיש האם ואינו מקדיש הולד בפ"ע. לא חל כלל קדושה אגב האם ודוקא בנתעברה אחר ההקדש רבי קרא דולד קדוש.

אבל שיחול הקדושה ע"י קדושת האם על הולד לא. דבהמה בפ"ע היא ולא ירף אמו.

א"כ מקשה הגמ' שפיר פנ"ל: ע"ב בגמ' ואי אמרת שיירו משוייר כו' אמאי זכתה לו כו'. וקשה למה מסיק בתיובטא הלא י"ל דמייירי בכסף ואדברא אתיא ככ"ע כדקי"ל דבכסף גם לרבנן הוי שחרור בתצי מקרא דהפדה לא נפדתה ושפיר הרב יכול ליקח כסף כפי שיווי הולד לשחרר הולד, והא דקאמר ומני ר"מ היא י"ל קצת דלשון האומר לשפחתו לא משמע כל כף בכסף.

וגם לשון זכתה לו לא משמע פן דהא כסף קבלת רבו גרמה להשיחרור] אבל עכ"פ תיובטא דר"י ליכא וצ"ע: שם בגמ' דילמא טעמא דר"י דאדם מתפפר בשבח הקדש. קצת קשה דא"כ למה אר"י הקדיש חטאת מעוברת וילדה.

הא כמו כן אפי' הפריש חטאת ואח"כ נתעברה ג"כ דינא הכי פינן דמתפפר בשבח הקדש. אבל לטעם דשיירו משוייר שפיר דוקא בהקדיש מעוברת.

ואפשר לומר דס"ל לרבא דאפי' למ"ד דמתפפר בשבח הקדש הוא דוקא שיש לו עכ"פ חלק בו שנתוסף שבח ע"י ההקדש פהו דכריתות (כ"ז.) (שהקדיש בסלע והוקר ועמד על ב' סלעים דכ"ז נקרא בשבח הקדש וכמו כן בהקדיש מעוברת דכבר קצת עובר הי' ברשותו קודם ההקדש אף שנגמר אח"כ והני שבח הקדש מהני.

אבל פשנתעברה אח"כ דכל הקרבן דהקדש הוא אינו מתפפר בו. וקצת ראי' מדנקטו בשבח הקדש.

ולא כתב מתפפר בדהקדש. ולדינא צ"ע בזה: ואפשר לומר דאפי' אם הקדיש ואח"כ נתעברה מתפפר בולד ג"כ.

מ"מ פינן דאר"י רצה מתפפר בולדה משמע אפי' אמה קנימת יכול להתפפר בולד. ובהקדיש ואח"כ נתעברה לא יתכן זה שהרי אמר בהמה זו לחטאת ומוטל עליו לקיים נדרו להקריב האם.

בְּשִׁלְמָא אִי כְּבָר נְתַעְבְּרָה א"כ הַקְדִּישׁ הָאֵם וְהַעוֹבֵר וְשִׁנְיָהֶם בְּכֻלָּל נִדְרוּ שֶׁהִי יֵרָף אִמּוֹ וְאִם"כ נְתַפְרְדָּה הַבְּהֵמָה שְׁנֵדָר לְשָׁנִים וְיֻכַל לְקַיֵּם נִדְרוֹ בְּאִיזָה שְׁיִרְצָה. מִשָּׂא"כ אִם הַקְדִּישָׁה וְאִם"כ נְתַעְבְּרָה אִינוֹ רִשְׁאֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן.

אָבֵל אִם מֵתָה הָאֵם שְׁפִיר מִתְּכַפֵּר בְּעוֹבֵר בְּכֻלָּ גְּנוּנֵי כַּנ"ל: בְּתוֹס' ד"ה דת"ק כו' וְהַקְשָׁה מוֹרֵי כו'. וְאֶפְשָׁר לִיִּישָׁב דְּרַש"י כ' כֵּן לַעֲיֵל אֲלֵיבָא דְּמִסְקָנָא דְּקִי"ל כו"י דְּשִׁירוֹ מְשׁוֹנֵייר וְלִהְכִי וְנִדְאֵי לֹא שִׁינָה בְּהוֹיָתָן קְדוּשִׁין כִּינּוֹן דְּקְדוּשַׁת הַגֹּלֶד בַּפ"ע הִיא כַּב' חֲטָאוֹת.

אָבֵל לַמ"ד דְּשִׁירוֹ אִינוֹ מְשׁוֹנֵייר וְעוֹבֵר יֵרָף אִמּוֹ הוּא שְׁפִיר י"ל דְּבִהוֹיָתָן קְדוּשִׁין. וְלִהְכִי הַמְקָשׁוֹן רָצָה לְהוֹכִיחַ דְּאִינוֹ מְשׁוֹנֵייר וְנִאָמַר דַּס"ל לְהַמְשִׁינָה דְּבַמְעֵי אֲמֵן הֵן קְדוּשִׁין.

כָּף הִי סְבַרְתַּת הַמְקָשׁוֹן כַּנ"ל בַּא"ד וַיֵּשׁ סְפָרִים דְּגָרְסֵי כו' וַא"א יְכוּלִין לְהַעֲמִידָה כו'. יֵשׁ לִיִּישָׁב גִּירְסָא זֶה דְּנָהִי דְּלָמ"ד מְשׁוֹנֵייר מִטַּעַם קְדוּשַׁת פִּיּוֹ הַגֹּלֶד קְדוּשׁ כְּדַאֲמַרִּינוּן הַגֹּלֶד שְׁלָמִים.

מ"מ הֵינּוּ דְּנֻקָא בְּשִׁנּוּלָד אַח"כ. אָבֵל בְּנִשְׁחַט הָאֵם נִמְצָא דְּהַגֹּלֶד שֶׁהִיא חֲטָאת בַּפ"ע מֵת. וְכַמוֹ אִם תְּפִיל הַגֹּלֶד דְּפְשִׁיטָא דְּהוּי כְּמוֹ כָּל קְדוּשִׁים שְׁמַתוֹ דְּאִין בְּהֵם קְדוּשָׁה וּמַעֲיֵלָה [וְנָהִי דְּמַדְרַבְּנָן מוֹעֲלִין בְּהֵן כְּדַא' בְּמַעֲיֵלָה (ב'): י"ל דְּבִהָא לֹא גְזָרוּ דְּלֹא שְׁכִיחָא]. וְנָהִי דְּלֹאֲכִילָה הַתִּירָה הַכְּתוּב מִכָּל בְּבִהֵמָה' תֹּאכְלוּ.

אָבֵל לַעֲנֵנוּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף דְּהַקְרָבָה לִיכָא עַל הַגֹּלֶד. וְאֶפְשָׁר דַּאֲה"נ דְּבַעֲי פְדִיוֹן כְּכֻלָּ קְדוּשַׁת דְּמִים.

וְהִי מִיִּישָׁב טְפֵי הַלְשׁוֹן נִאָכְלַת לְכָל אָדָם בְּכָל מְקוֹם וְלָמָּה לֹא תְּנִי סְתָם שֶׁהוּא חוֹלִין. רַק דְּצָרִיף בְּאַמַּת פְּדִיוֹן רַק דְּבָטַל תּוֹרַת חֲטָאת מְמַנּוּ.

כַּנ"ל.

וּמ"ש הַתוֹס' וְעוֹד הֵיכָא מְצִינוּ לְמִימַר כו' הָא בַּפ"ק מִיִּתֵי הֵנִי בְּרִיִּיתוֹת כו' וְע"כ הִיא דְּאִינָה נִאָכְלַת בְּעֵי לְאוּקְמֵי כו"י כַּנ"ל. א"י כְּוֹנְנָתָם כְּלָל דְּגַם הָתָם יֵשׁ לְפָרֵשׁ אֵיפְכָא וּמִטַּעַם שְׁכַתְבַּתִּי דְּלִבְר פְּדָא אִינָה נִאָכְלַת מִשׁוּם דְּקְדוּשׁ אַגַּב אִימִי'.

אָבֵל לַר"י דְּקְדוּשׁ בַּפ"ע וְנַעֲשֶׂה נָפֵל שְׁלֹא נִגְמַר נִאָכְלַת כַּמ"ש. וְתַמְהֵנִי עַל לְשׁוֹן הַתוֹס' בְּזָה.

דְּמָה רֵאִי מִשָּׁם טְפֵי מְדַהֲכָא: בַּד"ה וְאֵת אַמְרַתְּ כו' תִּימָא כו'. יֵשׁ לְתַמְנָה עַל תְּמִיחָתָם דְּמָנָא לְהוּ דְּכְוֹנְנַת הַגַּמ' דְּלִית לִי לַר"י אָדָם מִתְּכַפֵּר בְּשִׁבַח הַקְדֵּשׁ.

דְּהָא עֵינְקַר כְּוֹנְנַת הַגַּמ' דְּאִין טַעַם ר"י מִשׁוּם דְּאָדָם מִתְּכַפֵּר בְּשִׁבַח הַקְדֵּשׁ וְהַפְּלִי וְאֵת אַמְרַתְּ דְּטַעַם ר"י מִשׁוּם אָדָם מִתְּכַפֵּר כו'. אָבֵל בְּאַמַּת ר"י עֲצָמוֹ ס"ל נְמִי דְּאָדָם מִתְּכַפֵּר בְּשִׁבַח הַקְדֵּשׁ.

נְזָה בְּרוּר וּפְשוּט. וְכ"נ דְּעַת הַרְמַב"ם דְּפּוֹסֵק (בַּפ"ד מַה' פְּסוּה"מ) שְׁיִירוֹ מְשׁוֹנֵייר כו"י דַּמ"ש הַלַּח"מ שָׁם דְּטַעַם הַרְמַב"ם מִשׁוּם אָדָם מִתְּכַפֵּר כו' תְּמוּנָה דְּבִהֲדִיא כְּתַב הַרְמַב"ם דְּהוּי כְּשִׁמִּי חֲטָאוֹת לְאַחֲרֵיֹת.

ומ"מ פסק ג"כ דאדם מתפפר בשבח הקדש. ויש לתמוה על התוס' מה הוכחה היא להם דלית לי' לר"י אדם מתפפר.

וקצת אפשר לומר דסברתם היא דאם אדם מתפפר בשבח הקדש למה נימא דהיא פוננת המקדיש לב' חטאות פינו דאפי' לא ישירנה להיות בפ"ע ג"כ יוכל להתפפר גם בולד. א"כ למה יתפנון לב' חטאות.

אבל באמת אין זה טענה דנ"מ טובא דאם לא היא משירנה ואם יתפפר באם תמות הולד. אבל השתא דהוי ב' חטאות אין הולד מתה בקל גונוני.

דף כו ע"א בגמ' חצי' עולה וחס' חטאת כו'. פרש"י שלא היא מחוייב חטאת.

ותמהו בתוס' דא"כ לא חל קדושת חטאת פלל כדאמרינו בנדריים כו'. מיהו רש"י פ"י שם בנדריים דבאומר הרי זו עלי לחטאת חל ע"ש, ונהרמב"ם (פט"ו מה' מעה"ק) נראה דפ"י כפשוטא במחוייב חטאת.

וקשה דא"כ למה תמות. וכן הניח בקושיא בלח"מ שם.

אכן נראה דס"ל להרמב"ם דכינן דאינו עומד להקריבה מתחלתו והוא מביא חטאת אחרת הוי בכלל חטאת שפפרה בעלי'. מה"ט דאמרינו לעיל בהא דהשני ירעה שאין חטאת צבור מתה הא דיחיד מתה ומסיק הגמ' משום דמצנה בראשון הוי כמפריש השני מיד לאיבוד כדפרש"י שם ע"ש (דף כ"ד).

הגם דהסוגיא שם לרבי. מ"מ נראה דהרמב"ם ס"ל דהוי אליבא דכ"ע דכינן דהפריש ע"ד שלא להקריבו ואידיחי מיד הוי בכלל פפרו בעלי' שהרי הרמב"ם כ' בה' עבודת יו"כ (פ"ה) ג"כ פלשון המשנה שאין חטאת צבור מתה.

משמע הא דיחיד מתה אע"ג דפוסק פתכמים לעיל פנ"ל ודו"ק: ע"ב ברש"י ד"ה זו פחת זו כו' נפדין אפי' תמימין כו' תמהני בזה הא קי"ל בתמימים אין יוצאין מידי מזבח לעולם וצריכין להמכר לצורך קרבן וכאן חללו לצאת לחולין.

ולמה הוצרך רש"י לכוף דיותר נראה לפרש דהיא בעלת מום דסתמא הכי הוא דאין אדם מקדיש תמימין לבדק הבית דעובר בלאו וצ"ע: בתוס' ד"ה ש"מ כו' אין לעופות פדיון כו' וה"ה אפי' קדושת דמים אין בו כו'.

דבריהם תמוהים דנודאי כה"ג הוי כחולין גמורין ומאי דחוי שייך בזה פינו דלא נתקדשו כלום. ורש"י בכריתות פ"י דאין פדיון לעופות ונקא כשנתקדש פדיון.

אבל בלא התחיל לחול קדושת הגוף מהני פדיון ע"ש (ד כ"ח:): בא"ד א"נ פההיא דהתערובת כו' דם לתוף מים כו'. עמ"ש בזבחים (י"ב) לפקפק על זה.

ומ"ש עוד וא"ת פינו דאית לי' לר"י דחוי מעיקרא כו'. שם בזבחים כ' תוס' דהיכא דבידו קצת יש חילוק בין דחוי מעיקרא לנראה ונדחה.

ובהמיר דת הוי בידו קצת להכי אר"י ונקא בהפריש מקודם: בא"ד וי"ל דיש שם שיטה אחרת כו'. ומ"מ צריך טעם מ"ש ממחוסר זמן.

והיא נראת פשוט לחלק דשאני מחוסר זמן דממילא יהי ראוי אח"כ כמו שמשא ממילא
ערכא וא"צ מעשה להכי לא קשוב דיוחוי. [ויכעין זה כ' התוס' שם ביומא].

מיהו משיטת הגמ' שם לא משמע פון: דף כז ע"א בגמ' והלפך גבי קדשי מזבח כו'. קשה
למה לי הוספה זו בלא"ה פיון דתחת ב' לשונות משמע א"כ תליא בכוננתו דאי נתפונן
לתמורה הוי תמורה ולחילול הוי חילול.

כמו בפת סתם ונתפונן לחטים פדאי' בשבועות (כ"ו:). ומ"ש התוס' שם משום דסתם
פת הוי דחטין.

מדברי הרמב"ם והרא"ש משמע דלא ס"ל הכי. כמ"ש הב"י ביו"ד (סי' ר"י).

ואפ' בפת שעורין דינא הכי]: בגמ' ואת"ל כו' היו לפניו ד' בהמות כו'. הרמב"ם (פ"ב
מה' תמורה) כ' בג' בהמות כו' על הג' לא לקי וכן אפי' עשרה וא' בעל מום לא לקי על
אחת.

והקשה בלח"מ פיון דבעשרה לא לקי כ"ש בב'. ע"ש פ"ב דתמורה.

וכן קשה למה הביא הא דג' בהמות. והנה הוא נמשך אחר הכ"מ שכ' פיון דנשאר בתיקו
פסק לקולא דלא לקי.

אף אין דרף הרמב"ם פון דהוי לי' לפרושי דמספק לא לקי. ע"כ נראה דהרמב"ם דיניק
בלישני' דלא לקי אבל לחולין לא יצא שום א' מהן.

ומזה מוכח דספק הוא. ובסמוך גבי תמימה ובעלת מום שאמר זו תחת זו פ' בהדיא דנפק
לחולין וא"כ מוכח דבהני ספיקא הוי.

ומנושב ג"כ קושית הלח"מ ולהכי הביא גם הא דג' בהמות דגם זה ספק הוי ולא נפקי
לחולין. ולפ"ז נראה דהרמב"ם לא גרס פאן ואת"ל כו' רק בעי רב אשי: ע"ב תוס' ד"ה
לא אמרו כו' וקשה כו'.

אפשר ליישב דהתם בסנהדרין מירי שפדה ע"י שליח וכיון דשינה מן הדין דבעי עשרה
לפדיון ונטל רק ג' הוי שינוי בשליחות ובטל הפדיון. ומה שתירצו התוס' דבשלו מירי
שמואל אבל היכא דהגזבר מחלל בעי ג' או עשרה.

משמע לכאורה פוננתם דבשלו אפי' לכתחילה א"צ ג'. אבל כל היכי דצריך ג' מעבב
הפדיון.

ויש להקשות לפ"ז א"כ מה מקשה הגמ' מדשמואל דילמא שמואל מירי בשאר הקדש.
אבל בהמה דבעי העמדה והערכה א"כ קפיד קרא להיות נפדה בשו'.

להכי צריך להוסיף דמים מה"ת. וטפי קשה דאפי' הוספת דמים לא יועיל פיון דלא הי'
הפדיון ע"י העמדה והערכה.

ולמה ג' ועשרה מעבבין והעמדה והערכה אינו מעבב. ואפשר לפרש פוננת התוס'
דלכתחילה לעולם בעי ג' ומ"מ אינו מעבב וגם העמדה והערכה אינו מעבב.

[והא דתנו לקמן (ל"ב.) ואם מתו יקברו.]

ופרש"י משום דבעי העמדה והערכה. י"ל משום דאינו ראויה להו"ע ודאי מעכב פעין ראויה לביקה כו'.

והטעם אפשר משום דבקדשים בעי עיכובי בקרא. וע"י גזבר שאני דהוי פשליח וכל שלא עשה כדיון בטל השליחות פנ"ל.

אף לשון התוס' לא משמע פן וצ"ע: שם בגמ' טעמא דבהמה כו' ובעלת מום כו' אבל מפריש נקבה לאשם כו' דלא פר"ש. פ"י מדלא תני רבותא טפי בנקבה שאמר הרי זו לעולה.

ומשמע מהכא במפריש נקבה ואמר הרי זו עולה או אשם נמי לא אמר פלום. דאל"כ י"ל דלעולם ר"ש היא רק משום רישא דאמר לא אמר פלום לא נקט נקבה לעולה [ועי' בתוספתא ריש פ"ב דהך סיפא ר"ש אמרה.

א"כ ע"כ צ"ל דמשו"ה לא נקט נקבה לעולה. דבהא גם באומר הרי זו מהני.

ופליגא אגמ' דידן]: פ"ק ששי. דף פח ע"א בגמ' חזא בתולין כו'.

פרש"י ואח"כ הקדישן. וא"י למה הנצרך לכה דאפי' בתולין ממש מיירי וקאמר דנאסרו כולהו למנבח.

ובאמת מה"ט נמי לא הוי סגי בהך דהכא דהו"א פיון דעדיין חולין אסרו חכמים בכ"ש דמה הפסד יש בזה לא כל השונרים לגבי מנבח קיימי. אבל בקדשים שנתערבו י"ל משום הפסד קדשים לא אסרו חכמים בכ"ש.

מיהו הגמ' שם בזבחים עושה צריכותא אחריתי: ע"כ בגמ' והכתיב ואבדתם א"ש כל העשוי לשמם. פ"י אע"ג דב"ח עצמם אין נאסרין דאינם בכלל עשוי לשמם דאין בו תפיסת אדם דמה"ט ב"ח ומחנך לא נאסרו.

אבל עכ"פ ע"ז הם דעובדן בסייף. וגם אסורין לגבוה א"כ הצפוי דיש בו עשוי הוי בכלל העשוי לשם ע"ז: שם בגמ' ואיפוך אגא.

אין מוכן קושיא זו דמה נ"מ אה"נ מצי למימר איפכא. וכוננת התנא דהני ריבויי אתנין להנהך מילי ונקט חז גוונא וה"ה איפכא.

וי"ל קצת פיון דמסיק ר"ש בפרייתא למה נאמר נגח ורובע ועביד ב' צריכותות. ולכאורה בחד סגי דאי ה"י רק מיעוט א' הוי מוקמינן לי' אמאי דחמור ולא אדקל (וכן הקשו התוס' בב"ק מ':) ד"ה ויש].

ולחכי מקדים הגמ' דע"כ מן הבהמה אתי לרובע דברביעה כ' לשם בהמה. וזוהי.

וע"ש במהרש"א מ"ש ע"ד התוס' הנ"ל]: בתוס' ד"ה אמר רב אשי תימה כו' אתנן ומחיר יוכיח. קושה לשונם דטפי הו"ל להקשות ללמוד הפל מאתנן ומחיר בלבד דליכא פירכא.

ואפשר לומר פיון דקי"ל דאין אתנן ומחיר נוהג בקדשים אפי' בקדשים קלים דחל האתנן. מ"מ פיון דכתי' לכל נדר ממעטין קדשים א"כ אי הוי ילפינן מאתנן ומחיר ה"א דיו לבא מה"ד להיות פגדון ובגרבועו אחר הקדשן יהי מותר להכי צריף קרא.

על פן הקשוי תוס' רק בדרך יוכיח. מיהו גם אסוף דינא י"ל דיו כו' להיות פנדון דכינן דאתי במה הצד יתבינו לי' קולות שישנייהם כמ"ש התוס' ב"ק (ג':).

וגם הרא"ש דחולק שם על התוס' מודה הכא דאמרינו דיו ע"ש. וקל להבין].

ומינושב באמת קושני' התוס'. מיהו קשה בסמוך דבעי למילף מוקצה מאתנו ומחיר וקלא צריד קרא לאסור גם בהקצהו אחר שהקדישו כגון בשלמים דממון בעלים ובנדאי נאסר כדאי' בנבחים (ק"ד).

(אליבא דריה"ג]. ואי הוי גלפינו מאתנו ומחיר הו"א דיו וצ"ע: ד"ה פל שהמום פוסל צ"ע כו'.

לכאורה הי' נראה לאפוקי עוף דאין מום פוסל בו גם הני אין פוסליו. מיהו בחוליו (כ"ג. מרבי הגמ' לפסול בתורין ובני יונה נרבע מדכתי' מן התורים וקאמר שם דהו"א דכל שאין המום פוסל גם הני לא יפסלו דכ' משחתם כו' מום בם קמ"ל. א"כ תמיהת התוס' קיימת.

ואפשר לומר לענין מנחות דגם מום פוסל בהם כדאי' במנחות (פ"ז.) ולהכי גם סולת ששעשה מוקצה לתקרובת ע"ז פסול למנחה.

אע"ג דהאי קרא בבבבמה כתי' להכי מסיק הברייתא דכל דמום פוסל בו הני פוסליו כנ"ל: דף כט ע"א בגמ' מנין למוקצה מן התורה כו', הקשו בתוס' דהו"ל למימר והאי תנא מיייתי מהכא כו'. ואפשר לומר דלולי דרשא דהכא לא הוי ממעטין פלל מוקצה דמנ"ל שיהי' בזה שם ע"ז להיות בכלל משחתם בהם.

וכמו כן מן הבבבמה מהיכי תיתי גיקום קרא אמוקצה רק משום דמוכח הכא דאיכא אסורא ממעטין מלעיל דפסול. וכי תימא ל"ל ב' קראי.

י"ל לעכב. ותו י"ל דמהכא לא שמעינו רק דקרבו ציבור אסור ממוקצה ואפשר גמי פל קרבו שמצוה להביאו.

אבל להיות פסול בנדבה אין לנו להכי צריד קרא דלעיל. ולולא דמסתפינא הו"א עוד דפי' הגמ' פאן מנלן למוקצה דהוא אסור מה"ת להקצות דבר לשם תקרובת דכתי' תשמרו להקריב לי ולא תשמרו להקריב לד"א ולא מייירי פלל מפסול הקרבה לשמים כנ"ל: שם בגמ' מנה"מ אר"פ דא"ק ממשקה ישאל כו'.

ונראה לפרש דקאי אמוקצה פינו דאמרינו לעיל דהוי בכלל ע"ז דנקרא השחתה א"כ לאסור להדיוט פתקרובת עפ"ם. אבל על נעבד לא מקשה דכל דאין בו תפיסת יד אדם מותר להדיוט פדילפינו מעל החרים כדאי' בע"ז (מ"ה:) וכ"מ לשונוהרמב"ם בה' ע"ז (פ"ח) דמזה אימעוט ב"ח ג"כ פמו מחובר.

רק אמוקצה קשיא לי'. כנ"ל.

ופי' התוס' נראה דחוק בעיני. ובהכי מנושב גמי מה דקשה לי אשנינויא דר"פ דאי אסור להדיוט ל"ל למעט מגבוה.

הא י"ל בְּנֶעְבֵד שְׁבִיטְלוּ אֶחָד פְּשִׁמוֹכְרוּ אוּ בִיטוּל אַחַר שְׁתַּלֵּשׁ שְׁעָרוֹ וְכַדוּמָה דְמוֹתָר לְהַדְיוֹט וְאִסוּר לְהַקְרִיבָה כָּל שֶׁהִיא נֶעְבֵד פ"א. ולמ"ש דְקָאֵי רַק עַל מְוִקְצָה אִסוּר דְמוֹקְצָה וְתַקְרוּבָת לִית לְהוּ בִיטוּל: שָׁם בַּגְמ' וְכָל הֵיכָא דְאִסְרֵי לְהַדְיוֹט ל"ב קָרְאֵי.

צ"ע מַה הָיָה ס"ד דְמִקְשָׁה לִיְיָשֵׁב בְּזָה. וצ"ל דס"ל דְכִינּוֹן דְמִמְשַׁקָּה יִשְׂרָאֵל דְבָרֵי קַבְלָה הוּא שְׁיִיף שְׁפִיר קָרָא מִן הַתּוֹרָה לְאַסּוֹר לְגִבּוּהַ מְצַד עֲצָמוֹ.

וְעוֹד י"ל דנ"מ לְעַנְנֵן לְהַקְרִיב דְבָר זֶה מִן הַנְּקָרֵי דְבִמּוּם כְּתִי לְהַדְיָא וּמִיָּד בּוֹ נִכְר לֹא תַקְרִיבוּ. אָבָל דְבָר שְׁנַאָסֵר מִפְּחַם מִמְשַׁקָּה יִשְׂרָאֵל הִיא נִרְאָה דְמַעֲפּוּ"ם רִשְׁאֵי לְהַקְרִיבוּ פִּינוֹן דְלִדְיָדֵי שְׁרֵי יָכוֹל לְהַבִּיאֻ.

אָבָל כְּשֶׁנִּתְמַעַט לְגִבּוּהַ בַּפ"ע אִסוּר אִפִּי מִן הָעֲפּוּ"ם וְאֶפְשָׁר זֶה הִיא דַעַת הַמִּקְשָׁן. וצ"ע בְּזָה לְדִינָא.

ועמ"ש בְּמִנְחוֹת (ה'). (בְּזָה): שָׁם בַּגְמ' מִהֵכָא נִפְקָא כָּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר פֶּרֶט לְטָרְפָה שְׁאִינָה עוֹבְרָת.

מִכָּאֵן יֵשׁ לְתַמּוּהַ עַל הַתּוֹס' בְּחֻלּוֹן (קל"ו): דְבַעֲי לְמִימַר דְאִפִּי נִחְתְּכוּ רַגְלֵי מִן אַרְפּוּבָה וּלְמַטָּה שְׁאִינָה טָרְפָה פְטוּר מִמְעֶשֶׁר. א"כ מַה מִּקְשָׁה הַגְמ' הֵכָא.

(ועי' בְּתוֹס' בְּכוֹרוֹת (נ"ז).) שֶׁכ' דְמַהֲאֶרְפּוּבָה וּלְמַטָּה חֲשִׁיב עוֹבְרָת דְלֹא כַמ"ש בְּחֻלּוֹן].

וְלִכְאוּרָה קִשָּׁה מַה מִּקְשָׁה הַגְמ' הֲלֹא הֵתָם מְמַעֲטִין רַק דְאִינּוּ מְחַוֵּיב לְעֶשְׂרוֹ כְּמוֹ בַעַל מוּם דְנִכְנָס לְהַתְעַשֵּׁר אַע"ג דְאִינּוּ רְאוּי לְהַקְרִיבָה מ"מ טָרְפָה לֹא (וּמנ"ל דְפָסוּל לְהַקְרִיבָה). אֲכֹן נִרְאָה פִּי הַגְמ' מִשּׁוּם דְבִאָמַת בְּבְכוֹרוֹת (נ"ז) מְמַעֲטִין כָּל הַפָּסוּל לְקַרְבָּן דְפָטוּר מִלְעֶשֶׁר מַגְז"ש דְתַחַת תַּחַת פֶּרֶט לְכָל הַשְּׁמוֹת הַלְלוּ כְּלָאִים וְיוֹצֵא דוֹפָן וְטָרְפָה.

וא"כ קִשָּׁה לְמָה לִי כ"א יַעֲבֹר פֶּרֶט לְשְׁאִינָה עוֹבְרָת בְּלֹא הַ טָרְפָה אִימְעוּט. אֲלֹא וְנִדְאֵי דְבַעֲי לְרַבּוֹת אִסוּר טָרְפָה לְכָל הַקְרִיבּוֹת וְהֵלֵא כְּבָר אִימְעוּט מִמְשַׁקָּה יִשְׂרָאֵל.

וְלִהְכִי מְשַׁנֵּי דְצָרִיף לְרַבּוֹת הֵיכָא דְהִיָּתָה לָהּ שְׁעַת הַפּוֹשֵׁר כַּנ"ל: ע"ב בַּגְמ' וְהָא מְחַוֵּיב מְשִׁיכָה. יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת לְהַפּוֹס' שֶׁכ' גַּבֵּי אֲוָנִין וְכָל דְבָר שְׁעוֹשָׂה ע"פ דְיִבּוּרוֹ מְתַחֲשֵׁיב לְשֵׁלֶם מַה שְׁהַבְטִיחוֹ הַבְּעָלִים בְּלִי קִנְיָן מְטַעַם עֲרַבּוֹת.

א"כ ה"ה הֵכָא ע"י הַבִּיאָה שְׁנִבְעָלָת לּוֹ מְתַחֲשֵׁיב בְּתַשְׁלוּמֵינָן שְׁהַבְטִיחַ לָהּ בְּלִי מְשִׁיכָה. וְאֶפְשָׁר לִזְמַר דְבְּמִיָּדֵי דְאִסוּרָא לֹא שְׁיִיף חֵיבוֹב זֶה דְבָרֵי הַרְבַּ וְדְבָרֵי הַתְּלִמִּיד דְבָרוֹ מִי שׁוֹמְעִין.

וְלֹא הִיא לָהּ לְעֶשׂוֹת ע"פ דְיִבּוּרוֹ לְכֹן בַּכָּה"ג אִינּוּ מְחַוֵּיב לִיתָן לָהּ. כַּנ"ל.

אֶחָד פְּ מְצָאֵתִי בְּהָרָא"ש בַּע"ז (ס"ג). שְׁהַקְשָׁה כֹּן.

וְתִי דְדוֹנוּקָא חֵיבוֹב מְעוֹת שְׁיִיף ע"פ דְיִבּוּרוֹ אָבָל לְקַנּוּת גּוֹף הַדְּבָר לֹא ע"ש. וְלַע"ד צ"ע בְּזָה דְנִהֵי וְנִדְאֵי דְאִין הַדְּבָר נֶעְשָׂה שֶׁל הָאֲוָנִין לְקַדְשׁ בּוֹ אֲשֶׁה וְכַדוּמָה כָּל זְמַן שְׁלֹא עֲשָׂה קִנְיָן.

אָבָל חֵיבוֹב שְׁפִיר יֵשׁ עַל הַבְּעָלִים לִיתָן לּוֹ דְבָר זֶה דְנוּקָא פִּינוֹן שְׁכָף גְּתַחֲשֵׁיב לּוֹ וְזֶה לֹא רָצָה לְעֶשׂוֹת הַמְּלָאכָה רַק שְׁיָתָן לּוֹ חִפְץ זֶה דְנוּקָא שְׁפִיר מְחַוֵּיב לִיתָנוּ לּוֹ. א"כ י"ל דְשְׁפִיר

חשוב אֶתְנֵן פִּינּוֹן דַּעִי הַבִּיאָה צָרִיף לִיתֵן לָהּ הַטְּלָהּ וְאִי לַחֲזוֹר בּוֹ וּמִנִּלְ דְּבַעֵי קִנְיֵן דְּנִקְא.

וְלִכּוֹן נ"ל כַּמ"ש מְקוֹדֵם: בְּתוֹס' ד"ה פְּגוֹן כו' בְּקִנְיֵן סוּדָר כו'. צ"ע דְּקוֹי"ל דְּקִנְיֵן סוּדָר לָא מְהַנִּי עַל אַחַר ל' דְּהַדָּר סוּדָר לְמַרְן'.

כַּמ"ש הַתּוֹס' בִּיבְמוֹת (צ"ג.) (ד"ה קִנְיֵן' ע"ש): דָּף ל ע"א בַּגְמ' א"ה מ"ט דְּרַבִּי.

י"ל דַּר"ה ס"ל דְּטַעְמָא דְּרַבִּי דְּאֶתְנֵן זוּנָה דְּנִקְא פְּשׁוּתָן לָהּ בְּעַצְמָהּ וְלֹא לְאֲדוֹן שְׁלָהּ. מִיָּהוּ לָא מְסַתְּבַר לְהַגְמ' לֹאמַר כּוֹן דְּהָא תֵּן מְנָה לְפִלוֹנִי וְאֶקְדָּשׁ אֲנִי לָךְ מְקוֹדְשֵׁת מִדִּין עָרַב וְהוּי כְּמוֹ שְׁנוּתָן לָהּ וְה"ה הָכָא: שָׁם בַּגְמ' וְאִידָף לִישְׁתְּרִי.

הַקְּשׁוֹ בְּתוֹס' הָא אִין בְּרִירָה. וְלִכְאוּרָה הִי נִרְאָה פִּינּוֹן דְּתַשְׁעָה וְחַד פְּלָב א"כ עכ"פ בְּטַל הַמְּחִיר בְּרוּב רַק דַּב"ח לָא בְּטַלִּי וְזָה רַק מְדַרְבְּנֵן וּבְדַרְבְּנֵן קוֹי"ל דְּיֵישׁ בְּרִירָה.

אַח"כ רְאִיתִי שַׁכ"כ הַג' רַע"א ו"ל ע"ש שְׁתַּמָּה עַל הַתּוֹס' חֲדָשִׁים. אַכּוֹן בְּאַמַּת נִרְאָה דְּקוֹשֵׁת הַתּוֹס' נְכוּנָה דְּאִי אִין בְּרִירָה כּוֹלֵן אֶסוּרִין שְׁאֲנִי אֹמַר דְּכָל שְׁה נְחַלְף עַל חַלְק עֲשִׂירִי מְכָל שְׁה וּמִהַפְּלָב.

וּמְנַלֵּן לֹאמַר דְּכָל אֶחָד מְחַלִּיף בְּחַד אִי אִין בְּרִירָה א"כ הַקְּשׁוֹ שְׁפִיר כַּנ"ל: ע"ב בַּגְמ' וְהָא לָאוּ מְמוּנָא הוּא אַר"ה בְּמִמְנָה עַל פְּסַחוֹ וְרַבִּי הִיא. וְה"ה דְּהוּ"מ לְמִימַר בְּקִדְשִׁים קָלִים וְרִי"ג הִיא דְּהוּי מְמוֹן בְּעָלִים.

[כְּדָאמַר אַבְיִי בְּפְסָחִים (צ'.) ע"ש].

וְהִנֵּה הַרְמַב"ם כ' דְּעוּף אַפִּי בְּמוֹקְדָשִׁים חַל עֲלֵיהֶם אֶתְנֵן. וְתַמּוּה מִנ"ל הָא כַּמ"ש הַרְאָב"ד וְכ"מ וְע"ש בַּלַּח"מ שְׁמִינֵישׁב קֶצֶת.

אַף עוֹד הַקְּשׁוֹ עַל הַרְמַב"ם הָא לָא מְשַׁכַּחַת אֶתְנֵן בְּמוֹקְדָשִׁים דְּעוּף דְּלָאוּ מְמוּנָא הוּא כְּקוֹשֵׁת הַגְמ'. וְאַמְרֵתִי לִישְׁב קֶצֶת.

דְּהָא לְעֵיל מְבַעֲיָא בַּגְמ' בְּבָא עֲלִי וְאַח"כ נִתֵּן לָהּ וְאַמַּר לָהּ שְׁתַּקְנָה אַחַר בִּיאָה וְאִי מְצַטְרֵף לָךְ תַּקְנָה מְעַכְשָׁיו וְקוֹדֵם בִּיאָה הַקְּדִישָׁתוֹ וְנִשְׂאָר בַּגְמ' בְּתִיקוֹ ר"ש. וְא"כ קֶשֶׁה מַה מְקִשָּׁה הָכָא לָאוּ מְמוּנָא הוּא הָא מְשַׁכַּחַת לָהּ בַּכַּה"ג.

אִי נִימָא דְּהַקְּדִישָׁתוֹ לָא מְהַנִּי כְּמוֹ הַקְּרִיבָתוֹ א"כ חַל הָאֶתְנֵן אַחַר הַהַקְּדָשׁ. רַק דְּהַגְמ' לָא מְשַׁנִּי הָכִי דַּא"כ תַּפְּשׁוּט הַבְּעִיָּא דְּהַקְּדָשׁ לָא הוּי כְּמִסִּירָה לְהַדְּיוּט דִּיהֵן' כְּמוֹ הַקְּרִיבָתוֹ.

לִכּוֹן מְשַׁנִּי בְּמִמְנָה עַל פְּסַחוֹ כִּי הִיכִי דְּלָא נִפְשׁוּט מְהָכָא בְּעִיָּא דְּלְעֵיל. אַבְל לְמִסְקָנָא דְּנִשְׂאָר בְּתִיקוֹ שְׁפִיר שְׁיָיָף הַדִּין דְּאֶתְנֵן בְּמוֹקְדָשִׁין בְּעוּף בַּכַּה"ג בְּהַקְּדִישָׁתוֹ קוֹדֵם הַבִּיאָה דִּיהֵן' אֶסוּר מְסַפֵּק פִּינּוֹן דְּנִשְׂאָר בְּתִיקוֹ.

אַף לְפִי זֶה קֶשֶׁה מֵאִי מִיבְעִיָּא לָן לְעֵיל בְּהַקְּדִישָׁתוֹ וְאַח"כ בָּא עֲלִי מַה נ"מ אַפִּי יְהִי עֲלִי דִּין אֶתְנֵן הָא מְמַעֲטִין דְּבְמוֹקְדָשִׁין לָא נֶאֱסַר אֶתְנֵן. וְלִכּוֹן הוֹצִיא הַרְמַב"ם מִזֶּה דְּבְעוּף נֶאֱסַר אֶתְנֵן אַפִּי בְּמוֹקְדָשִׁין וְנ"מ בְּבַעֲיָא דְּלְעֵיל בְּעוּף.

מִיָּהוּ אִין זֶה אֶמַּת דְּהָא הַרְמַב"ם עֲצָמוֹ מְבִיא בְּעִיָּא דְּלְעֵיל וּמְשַׁמַּע דְּקֹאִי בְּטַלָּה ע"ש פ"ד מֵאִסוּרֵי מְזַבְּחָה. א"כ ע"כ צְרִיכִין לְפָרֵשׁ בְּעִיָּא דְּלְעֵיל.

דאי נימא דהוי אַתְּנָן כּל שְׂפָא עלי קוֹדֵם הַקְרָבָה הַטַּעַם דְּמַתְּבַטֵּל עי"ז הַהַקְדָּשׁ פִּינּוּ דְלֵא הַקְנָה לָהּ רַק אַחַר הַבִּיאָה. וְדוּנְקָא אִי הַקְרִיבָה קוֹדֵם הַבִּיאָה וְלִיתָא בְּעוֹלָם הָוִי בְּכָלֵל אִי תַצְטַרְף לָהּ לְכַלּוֹתוּ קוֹדֵם הַבִּיאָה לְכֹן חַל הַהַקְדָּשׁ.

אַבְל כּל שְׂיִשְׁנּוּ בְּעוֹלָם לֹא נַעֲשֶׂה שְׁלָהּ כָּלֵל קוֹדֵם הַבִּיאָה וּבְטַל הַהַקְדָּשׁ וְחַל הָאֲתָנָן: בְּתוֹס' ד"ה דְּנִיחָא לִי כו' תִּימָא כו'. וְנִרְאֶה לִינְיָשׁב דְּהָא דב"ש מוֹדָה בְּדַרְשָׁא דְהוּן וְלֹא וְלִדְוִמִּיהוּ הִינְיָנו הַוּוֹלְדוֹת שְׁנוּלְדוּ אַח"כּ.

דְּהָא בְּכָל פְּסוּלֵי מִזְבֵּחַ פְּלִיגִי ר"א וְרַבִּנּוּן בְּנִרְבָּעוּ וְאַח"כּ נִתְעַבְּרוּ אִי זו"ז גּוֹרֵם אָסוּר. וּר"א מִתְלַמִּידֵי ב"ש נִרְאֶה דְגַם ב"ש ס"ל זו"ג אָסוּר וְלִהְכִי מִמַּעַט קָרָא הֵכָא דְבְּאֲתָנָן וּמְחִיר וְלִדְוִמִּיהוּ דְאַח"כּ מוֹתְרִין.

אַבְל אַה"נ וְלִדְוִת דְּמִקְוֹדֵם אָסוּרִין לב"ש. וְאַפִּי אִי נִימָא דלב"ש זו"ג מוֹתְרֵי נְמִי נ"מ הִיכָא דְגַם הַזְכָּר הוּא אֲתָנָן וּמְחִיר דב' הַגּוֹרְמִים הֵם אִסוּר דְכַה"ג וְנִדְאִי בְּנִרְבָּע וְרוּבַע וְאַח"כּ נִתְעַבְּרָה מִן הַרוּבַע וְנִדְאִי אָסוּרִין גַּם לְדִידָן.

אַבְל בְּאֲתָנָן וּמְחִיר מוֹתְרֵי מִקְרָא דְהוּן וְלֹא וְלִדְוִמִּיהוּ אַבְל בְּנִתְעַבְּרָה קוֹדֵם הָאֲתָנָן וּמְחִיר שְׁפִיר אָסוּר לב"ש. וְלוּלֵא דְמִסְתַּפְּינָא הוּ"א דְגַם לב"ה הִכִּי הוּא דְמִמַּעַטִּין רַק וְלִדְוִמִּיהוּ שְׁנִתְעַבְּרָה אַח"כּ אַבְל נִתְעַבְּרָה מִקְוֹדֵם לְמָה לֹא יְהִי בְּכָלֵל הוּן פִּינּוּ שְׂפָכְרֵי הִי בְּעוֹלָם גַּם הַעוֹבֵר נַעֲשֶׂה אֲתָנָן וּמְחִיר וְאַע"ג דְּהָוִי שְׂיִנּוּי הָא לֹא נִקַּט הַתַּנָּא רַק חֲטִינ וְנַעֲשִׂיו סוּלָת.

אַבְל קָטָן וְנַעֲשֶׂה גְדוֹל לֹא פִינּוּ דַעכ"פּ הוּא אוֹתוּ דְכָר רַק שְׁנִתְגַּדֵּל [אַע"ג דְּבַגְזוּל הָוִי שְׂיִנּוּי כְּדָאִי בב"ק (ס"ה:)]. וְכ"נ מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם שְׁלֵא הִבִּיא לְהַתִּיר אֱלָא שְׂיִנּוּי דְבִינְדִים.

וּבְזָה א"ש נְמִי מַה דְאִי בְּזָבְחִים (ק"י ד.) (דְּאֲתָנָן חַל עַל עוֹבֵר וְנִאָסֵר לְהַקְרָבָה אַע"ג דְּלִידָה הָוִי שְׂיִנּוּי לְדַעַת הַרְבָּה פּוֹסְקִים (בְּחו"מ ס' שְׁנו"ד), אַכֵּן הַתּוֹס' בב"ק (ס"ו).

(דְּחוּ זָה וְכ' וְאִין לוֹמֵר דְּהָא דְשְׁרִינּוּ וְלָד אֲתָנָן הִינְיָנו בְּנוֹתָן לָהּ וְאַח"כּ נִתְעַבְּרָה כו' ע"ש]. וְצ"ע בְּזָה.

אַבְל לב"ש שְׁפִיר י"ל כֵּן. מִיְהוּ לְדִינָא צְרִיף לִי עִינּוּ בְּאַמַּת בְּזָה הִיכָא דב' הַמִּינִים רוּבַע וְנִרְבָּע אִי וְלָד שְׁלָהֶם אָסוּר.

דְּהָא סָתָם הַתַּנָּא כּל הָאָסוּרִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ וְלִדְוִמִּיהוּ מוֹתְרִין וּמִשְׁמַע בְּכָל גְּוּוּנֵי: דָּף לֹא ע"א בְּגַמ' אֲדַרְבָּא אִיפְכָּא מְסַתְּבָרָא כו'. לְשׁוֹן הַגַּמ' צ"ע דְּהָא מִשְׁמַע דְּמַתִּיר רַק הַקְּאֲפְרוּחַ מִשׁוּם דְּנִסְרַח מִקְוֹדֵם.

אַבְל הַבִּיצָה עֲצָמָה אָסוּרָה וְהוּא בְּאַמַּת מִטַּעַם דְּבִיצָה מְגוּפָא דְּתַרְנַגּוּלְתָא הִיא. א"כ גַּם סְבֵרַת רַב הוּנָא אַמַּת רַק דְּאַבְיֵי בָּא לְהַתִּיר מִכַּח דְּהַקְּאֲפְרוּחַ דְּכָר חֲדָשׁ הוּא אַחַר הַסְּרַחוֹן שְׁל הַבִּיצָה וְלֹא שְׂיִיף לְשׁוֹן אִיפְכָּא.

וְגַם מַה דְּהוּסִיף הַטַּעַם דְּכִתִּי כו' אֲנוּשׁ רְמָה תְּמוּהַ פִּינּוּ דְּבִיצָה עֲצָמָה אָסוּרָה אַע"ג דְּלִיכָּא הִיא טַעְמָא. וְגַם דְּבָרֵי תוֹס' שְׁכ' לְרוּוֹחָא דְּמִלְתָּא אָמַר הִכִּי תְּמוּהַ דַּא"כ בִּיצָה לִישְׁתְּרֵי וְצַע"ג: פָּרְק שְׁבִיעֵי ע"ב בְּגַמ' וְאַפִּי לְמ"ד מוֹעֲלִין בְּגִידוּלֵי מִזְבֵּחַ ה"מ גִּידוּלִין דְּחִזִּי לְמִזְבֵּחַ כו'.

פרש"י וְלָדוֹת קְדוֹשִׁים. וְהִקְשׁוּ בְּתוֹס' דְּנִלְדוֹת אֲתַרְבִּי מְדַכְתִּי! יְהִי לָךְ כּו' תִּשָּׂא וּבָאתָ כּו'.
וְאֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּלִמָּד בְּהוֹיָתוֹ הֵן קְדוֹשִׁים וְלָכֵן הַשּׁוֹחֵט חֲטָאת וּמִצָּא בָּהּ בֶּן ד' תֹּאכַל בְּכָל
מְקוֹם פְּדִלְעִיל (י"א.).

מ"מ י"ל דְּמוֹעֲלִין בְּהַנְלֵד דְּהוּי עכ"פ גִּידוּלֵי הַקְדָּשׁ וּכמ"ש לְעִיל מְזָה דְלֶהֱכִי לֹא אָמְרוּ
סָתָם הַנְלֵד חוֹלִין רַק דְּנֶאֱכָל בְּכָל מְקוֹם. אָבֵל פְּדִיוֹן צָרִיךְ דְּמוֹעֲלִין בּוּ.

ומ"מ קָרִי לְזָה בַּגְמ' דְּחֻזִי לְמִנְפַח פִּי פְּשִׁיחָהּ! נוֹלַד גְּמִצָּא דְּהַגִּידוּלִין עוֹמְדִין לְהִיּוֹת רָאוּי
לְמִנְפַח. וְלֶהֱכִי א"ש דְּאִיפָּא לָמָּד מוֹעֲלִין בְּגִידוּלֵי מִנְפַח.

פִּי לָמָּד בְּהוֹיָתוֹ קְדוֹשִׁים אָבֵל לָמָּד בְּמַעֲי אָמֵן שְׁפִיר לֹא מִשְׁפַּחַת מְעִילָה בְּגִידוּלֵי מִנְפַח
דְּכִשְׁנַגְמַר הַנְלֵד קְדוֹשׁ בַּפ"ע הוּא מְקַרָּא דְּתִשָּׂא וּבָאתָ פנ"ל: דָּף לַב ע"א בַּגְמ' קְדוֹשִׁי ב"ה
שְׁהַתְּפִיסוֹן כּו' לֹא עֲשֵׂה פְלוֹם פִּרְש"י דְּטוֹבַת הַנְּאָה לֹא שְׁיִיכָא בְּהוּ.

וְתוֹס' הִקְשׁוּ ע"ז דְּהָא שְׁיִיךְ ט"ה כְּמָה אָדָם רוֹצֵה לִיתָן לְהַקְרִיב קֶרְבָּן אַע"פ שְׁאִינוּ מְחֻנְבִּין
ע"ש. וְאֶפְשָׁר לִוְמַר בְּשִׁיטַת רַש"י דְּבִאֲמַת קִשָּׁה לְהַבִּין הַעֲנָנוּ דְּכְמָה אָדָם רוֹצֵה לִיתָן דַּמ"מ
מֵה מְמוֹן יֵשׁ לוֹ בּוּ.

בְּשִׁלְמָא לִיתָנוּ לָבָן בְּתוֹ פִּהוּ הָנִי מְמוֹן מְמַשׁ דְּאִי יָתָן לוֹ דִּינָר כְּדִי לִיתָנוּ לַב"ב א"כ יֵשׁ בּוּ
מְמוֹן לְבַעֲלִים. אָבֵל הַנְּאָה גְּרִידָא לֹא מִיקְרִי מְמוֹן.

לָכֵן פִּרְש"י הַטַּעַם דְּבִאֲמַת מְצִינוּ דְּמַבִּיא אָדָם קֶרְבָּן שְׁיִתְּכַפֵּר בּוּ חֲבִירוֹ. וְי"ל דְּאֶפִּי אַחַר
שְׁהַקְדִּישׁוּ לְקֶרְבָּן וְאָמַר הָרִי זוּ.

מ"מ יָכוֹל אַח"כ לְתַתּוֹ לְהַקְרִיבוֹ לְשֵׁם פְּלוּנִי *בְּשִׁלְמִים דִּיכוֹל לְמַכְנֹר לְרִיחָה"ג דְּהוּי מְמוֹן
בְּעֵלִים כְּדָאִי בְּפִסְחִים (צ'). אַפ"ל כֵּן אָבֵל הָא דְּתָנָן בְּעֶרְכִּין (כ"ח:) שׁוֹר זֶה עוֹלָה אוֹמְדִין
כו' לִיתָן בְּשׁוֹר זֶה לְהַעֲלוֹתוֹ עוֹלָה.

דַּא"י לְמַכְנֹר וְלִיתָן. צ"ל דְּמִיָּרִי בְּפִירֵשׁ בְּשַׁעַת הַקְדָּשׁ ע"ד כֵּן לְהַקְרִיב עֲבוּרוֹ אוּ לְכָל מִי
שְׁיִרְצָה.

וְלָמָּד יֵשׁ בְּרִירָה יוֹכַל לְהַתְּכַפֵּר בּוּ אַחַר. אָמְנָם בְּרַמְבַּ"ם (פ"ו מֵה' פִּסוּחֵי מ) כ' שְׁיָכוֹל
לִיתָן חֲלָקוֹ לְחֲבִירוֹ.

וּכְבָּר תְּמַהוּ עֲלֵיו כַּמ"ש בְּזִבְחִים (ד' ע"א) ע"ש: ** וְיָכוֹל לְקַבֵּל בְּעֲבוּר זֶה דִּינָר שְׁיִתְּכַפֵּר
בּוּ חֲבִירוֹ וְלֶהֱכִי חֲשִׁיב שְׁפִיר מְמוֹן וְא"כ זֶה שְׁיִיךְ דְּנוֹקָא בְּקְדוֹשֵׁי מִנְפַח דְּהוּא כְּפָרָה
וְעֲבוּדוֹת דְּזָרִיקָה וְהַקְטָרָה הוּא לְשֵׁם בְּעֵלִים הַמְתַּכְפְּרִין בּוּ.

אָבֵל בְּדָק הַבַּיִת כָּל דְּאָמַר הָרִי זוּ בְּגִזָּא דְּרַחֲמֵנָא הוּא. וְנָהִי דְּנִהְגָּה בְּמָה שְׁמַבִּיא נְדָבָה
לְבָדָק הַבַּיִת אָבֵל מְמוֹן לֹא מִיקְרִי.

וְהָא דְּנָדָר חָשׁוּב מְמוֹן מְשׁוּם דְּבִאֲחֻרֵיּוֹתוֹ הוּא זֶה מְשׁוּם דְּהוּי גּוֹרָם לְמְמוֹן כְּמְמוֹן. וּמִיָּהוּ
קִשָּׁה לְפִרְש"י עכ"פ בְּנָדָר לְבָדָק הַבַּיִת דְּחֲשִׁיב בְּאֲחֻרֵיּוֹת שְׁפִיר יוֹכַל לָן לְדִין פְּהָגִים.

וּמִצָּאֵתִי בְּמִשְׁנֵה לְמִלְךָ בַּה' עֶרְכִּין עֲמַד בְּזָה וְרוֹצֵה לְהוֹל מְכָאן דְּבָבְדָק הַבַּיִת אַפִּי אָמַר
הָרִי עָלֵי אִם הַפְּרִישׁוּ אַח"כ תּוֹ לֹא בְּאֲחֻרֵיּוֹתוֹ קָאִי דְּהִיכָא דְּאִיתָא בְּבִי גִזָּא דְּרַחֲמֵנָא אִיתָא
וְהוּי פְּאִילוֹ מְסָרוֹ לְגִזְבָּר וְצ"ע בְּזָה: ע"ב בַּגְמ' מְדַרְבְּנָן וְקַרָּא לְמַעֲלָה כּו'.

פרש"י דמה"ת אינו קדוש לבדק הבית כלל. וקשה א"כ למה נשאר ר"ה בתיובכתא נימא ג"כ דר"ה מדאורייתא קאמר.

וכן הקשה המל"מ (פ"ו מה' ערכין). ותי' ב'דוחק ע"ש].

ואפשר לומר דלר"ה דקרא מפורש דלא חל החרם אין סברא שיתקנו חכמים היפוך המפורש בתורה. וכעין זה כ' הט"ז ב"י"ד (סי' קי"ז).

אבל לעולם דליכא קרא רק מסברא אין התפסה חנייל שפיר גזרו רבנן דליחול פנ"ל: והנה בתוס' ד"ה והאמר פתבו דחרמי פהנים לא שייך בהו חיוב הגוף דהוי להדיוט. ודבריהם תמוהים בעיני דהא קדש הם לה' ונתנו לפהו.

ולמה לא יתחייב בהרי עלי פדאי' בערכין (כ"ט.) כ"ז שיהם בבית בעלים הו פהקדש לכל דבריהן: שם בגמ' וד"ה בע"מ מעיקרו לא הי' בכלל העמדה והערכה קשה לי מנ"ל להגמ' דלר"ל לכ"ע ב"מ מעיקרו לא הי' בכלל פינו דתנא דבי לוי ס"ל דהוי בכלל מנולן לחלוק עליו בזה בשלמא לר"י י"ל משום דע"כ מוקי לבריייתא דלקמן מתו תמימין יקברו בע"מ יפדו במום מעיקרו.

א"כ צ"ל דמודין חכמים בב"מ מעיקרא. אבל לר"ל דמוקי לקמן בקדם הקדישן למומן. א"כ י"ל דלר"ש גם ב"מ מעיקרו הי' בכלל. ובאמת הגמ' לא מסיק שום דרש בדר"ל לר"ש למעט ב"מ מעיקרו דאותה קאי למעט ב'דק הבית.

רק צריכין לפרש דאותה ממעט שניהם ב"ה וב"מ מעיקרו. דהא ע"כ גם לר"י דממעט מאותה ב"מ מעיקרו צ"ל דיש איזה משמעות בקרא דמייגרי בקדם הקדישן למומן דאל"כ מ"ט אותה למעט ב"מ מעיקרו.

ואפשר דלשון אשר לא יקריבו משמע דמקודם הי' ראוי ואח"כ נפסל דאל"כ הול"ל אשר אין קרבים. וא"כ לר"ל נמי ממעט אותה ונקא זו שפדבר ממנה הפתוב דהיינו קדשי מזבח וקדם הקדישן את מומן לאפוקי בב"מ מעיקרו.

אבל זה צ"ע מנ"ל להגמ' פה בדריש לקיש וצ"ע: דף לג ע"א בגמ' תמימין יקברו. פרש"י דעביד רבנן מעלה הואיל דהוי חזי להקרבה כו' קשה לי הא למסקנת הגמ' לכ"ע יקברו מדאורייתא.

דהא ר"י מוקי לה הא דבע"מ יפדו בב"מ מעיקרו. א"כ כל שהן תמימין יקברו משום דבעי העמדה והערכה.

ולר"ל מסיק הגמ' דהו מתו פ'י שפדשחטו. א"כ פינון שפדשחטו תמימין ולא נזרק הדם ונדאי יקברו.

איברא דגם ע"ז קשה דא"כ טעון שריפה ומה יקברו דקדשים פסולין דינייהו בשרפה. אף באמת ר"ל לא גרס פן רק פבריייתא אחרת דתמימין ומתו מייגרי בב'דק הבית.

והאי פרייתא רק לר"י. וצ"ל דרש"י פ'י פן בס"ד דהמקשן פנ"ל ודו"ק: שם בגמ' אלא לימא תהוי תיובכתא דר"ל ואין מוכן הטעם ופרש"י ג"כ צריף תבלין.

וּנְרָאָה פְּנוּנַת הַגִּמ' וְרִשׁ"י מְשׁוּם דְּמִשְׁמָעוֹת הַבְּרִייתָא דְכִמּוּ דְסוּבְרַת ת"ק בְּקִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ כְּפִי
אֲר"ש דְּבִין ק"מ בֵּין קִדְשֵׁי ב"ה כְּפִי הַדִּין. וּבְאֲמַת אֵינוֹ פֶּן דִּלְת"ק בַּגִּמ' בְּעֲלֵי מוּמִין יִפְדּוּ
אִפִּי בְּקִדְשֵׁי לְמוּמָם וְלִר"ש דְּנִקְא בַב"מ מְעִיקְרוּ.

הַגִּם דְּגַם לִר"י ל"ד לְגַמְרֵי דִלְת"ק תְּמִימִים יִקְבְּרוּ מִדְּאֹרְיִיתָא וְלִר"ש בְּבִדְקַת הַבֵּית יִקְבְּרוּ
רַק מִדְּרַבְּנָן פְּדִלְקָמָן בַּגִּמ'. מ"מ עכ"פ הַדִּין שְׁנָה וְשִׁינָה לֹאמַר בֵּין ק"מ בֵּין קב"ה כְּפִי הַדִּין.
אָבֵל לִר"ל אֵין הַפִּי שְׁנָה דְבַק' מִזְבֵּחַ דְּנִקְא בַב"מ מְעִיקְרוּ. וְלִת"ק אִפִּי בְּמוּם שְׁנַעְשָׂה אִתְּכֻפ
כַּנ"ל: תוּס' ד"ה אִפִּי חִי' כו' דְּאֵין פְּדִיּוֹן לְעוֹפוֹת כו'.

אֵינִי מִבֵּין דְּבְרֵיהֶם פִּינוּ דִּלְתַנָּא דְּבִי לֹוי קְרָא מִיִּירֵי בֵּין בְּקִדְוֶשֶׁת מִזְבֵּחַ בֵּין בְּבִדְה"ב. א"כ
אֵי מְמַעְטִין עוֹפוֹת דְּמִזְבֵּחַ מְשׁוּם דְּבַהֲמָה כְּתִי' כְּדִמְפֹרְשׁ שָׁם בְּמִשְׁנָה דְּמִנְחוֹת וּבִת"כ דְּכ'
בַּהֲמָה וְלֹא עוֹפוֹת וְלִבּוֹנָה כו'.

א"כ גַּם בְּבִדְקַת הַבֵּית נִמְעָטוּ פִּינוּ דְּמִקְרָא זֶה מִיִּירֵי נָמִי בְּבִדְקַת הַבֵּית. וְלִכֵּן הִי נְרָאָה דְּתַנָּא
דְּבִי לֹוי לִית לִי כְּפִי מִשְׁנָה דְּאֵין לְעוֹפוֹת פְּדִיּוֹן וְצ"ע: ע"ב בַּגִּמ' הַב"ע בְּשַׁעֲבַר וְשַׁחֲטוּן
כְּדִתְנָא כָּל הַקִּדְשִׁים כו' ר"מ אֹמֵר יִקְבְּרוּ וְחַכ"א יִפְדּוּ.

לְכַאוּרָה תְּמוּזָה לְמֵאֵי עֲנִין הִבִּיא הַגִּמ' כְּדִתְנָא הִלָּא שְׁפִיר תִּי' פִּינוּ דְּנִשְׁחַטוּ לָאו אֲכִילַת
כְּלָבִים הִיא וְמָה צְרִיף סִייעָתָא מִהַבְּרִייתָא. וְלִכֵּן אֶפְשָׁר לֹאמַר דְּהָא תְּמוּזָה מִבְּרִייתָא זֹו
אֲדַר"י כַּמ"ש תוּס' דִּלְר"י לַכ"ע ק"מ הֵוִי בְּכִלְלֵי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וְלָמָּה לְחַכְמִים יִפְדּוּ.

לִכֵּן י"ל דְּהָא יֵשׁ לְעֵינֵי בְּהִנְיָה קִדְשִׁים דְּנִשְׁחַטוּ. אֵי נִשְׁחַטוּ בַּחוּץ לְהֵוִי כְּשׁוֹחֲטֵי קִדְשִׁים
בַּחוּץ דְּאִסוּרִים פִּינוּ דְּקוֹנָם פְּדִיּוֹן נִשְׁחַטוּ.

דְּאִפִּי דְּאֵינוֹ רְאוּי לְפָנִים וְאֵינוֹ בְּכַרְת וּבִלְאוּ מ"מ נְרָאָה וְנִדְּאֵי דְּאִסוּרִין כָּל שְׁלֹא נִפְדּוּ
(כַּמ"ש הַתוּס' בַּע"ז (י"ג:)) דְּאִפִּי בְּקִדְשֵׁי בַד"ה אִסוּר לְשַׁחֲט בַּחוּץ אִטּוּ ק"מ. וְה"ה דִּישׁ
לְאִסוּר בְּעִבְרָה וְשַׁחֲט מִטַּעַם זֶה] וְמָה מוֹעִיל פְּדִיּוֹן דְּהַשְׁתָּא שְׁלֹא לְהִיּוֹת עֲלֵיהֶם דִּין קִדְשִׁים
שְׁנִשְׁחַטוּ בַּחוּץ.

וְאֵי נִשְׁחַטוּ בְּפָנִים יִהִי פְּדִין כָּל שְׁפִסּוּלוֹ בְּקוֹדֶשׁ בְּשַׁרְיָפָה פִּינוּ דְּהִי בְּעֲלֵי מוּמִין וְנִשְׁחַטוּ
וְאִיכָּא לְמִיגְזַר בְּהוּ אִטּוּ שְׁנַפְסָלוּ בְּקִדְשֵׁי. דְּהָא עֲדִיפֵי מַחֲשַׁב"ע דְּפִלְיָגִי רַבְּנָן וְר"ש בְּסִמּוּדָה
אֵי הֵוִי בְּשַׁרְיָפָה] וְא"כ י"ל דְּבְּאֲמַת בְּזָה פְּלִיגִי ר"מ וְחַכְמִים וּמִיִּירֵי שְׁפָכְרָה הִי' לְהֵם הַעֲמָדָה
וְהַעֲרָכָה רַק שְׁנִשְׁחַטוּ קוֹנָם פְּדִיּוֹן **כַּמ"ש בַּתוּס' בְּמַעֲלָה (ט"ו).

(דָּאם הַעֲמִידוֹן וְהַעֲרִיכּוֹן מְחִיִּים יְכוּל לְפָדוּתָן אַחַר שְׁמִתוֹ. אָבֵל דְּבְרֵיהֶם תְּמוּזָהִים מְהָא
דְּאֵי בְּכַוּרוֹת (ל"ב:) הָא לְאַחַר שְׁחִיטָה נִגְאָל הָא בְּעֵי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וּמֵאֵי קוּשְׁיָא הָא
מִשְׁכַּחַת דְּנִגְאָל אַח"ש אִם כְּבָר הִי הו"ע.

וְכֵן פְּתַבּוּ הַתוּסָפוֹת לְהִדְיָא בְּחוּלִין (קל"ה.) דְּבְּעֵי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה בְּשַׁעֲת פְּדִי'.

וְכ"כ בַּמִּל"מ (פ"ה מה' עֲרִכִין) לְדַעַת הַרְמַב"ם וְהִי אִפ"ל קוּשְׁי' הַתוּס'. דִּלְר"י וְדָל דִּר"מ
וְחַכְמִים פָּאן פְּלִיגִי בְּהִכִי כַּנ"ל: ** וְלִהְכִי צְרִיף הַגִּמ' לְהִבִּיא הַבְּרִייתָא דְּלַחְכְּמִי' יֵשׁ פְּדִיּוֹן
אַחַר שְׁחִיטָה וְלִית עֲלֵיהֶוּ דִּין קִדְשִׁים פְּסוּלִין.

ובבאמת צ"ע הטעם וגם בדר"מ עדיין אין מוכן אי ס"ל דהוי פקדשים פסולין א"כ להוי בשריפה ואמאי יקברו. ואפשר לומר דר"מ ס"ל דעומד לפדות פפדוי ואחר העמדה והערכה נודאי עומד לפדות והוי פחולין שנשחטו בעזרה דבקבורה.

וחכמים צ"ל דס"ל דאפי' קדשים שנפסלו אם קודם השחיטה היו בני פדיון גם אחר השחיטה יש להם פדיון ועדין צ"ע הטעם אבל עכ"פ הסוגיא מתישבת שפיר לפי"ז: שם במשנה קדשים שהפילו יקברו.

לכאורה אתיא כמ"ד נלדות קדשים במעי אמן קדושים דאי בהוייתן הם קדושים א"כ פשהפילו אין עליהם קדושה וכ"כ התוס' בזבחים (פ"ד:) ובגדה (מ"א.) (בתי' א' ע"ש).

ואפשר דמהאי טעמא פסק הרמב"ם דבמעי אמן הם קדושים מפח סתם משנה זו [ומינושב תמיהת הכ"מ (פ"ד. מה' תמורה) שהניח בצ"ע למה לא פסק פרשב"ג].

או אפשר דמתני' מיירי בהקדושה מעונפת דהולד קדוש בפ"ע: שם והערלה. פרש"י מפלאים גמרה.

וצ"ע אי בבגנן אב פדמשמע מלשון רש"י והרע"ב וכ"כ התיו"ט [איכא למיפרך מה לכלאי הפךם שנעבדה בה עבירה. ותוס' כ' בשם רש"י] מהיקשא.

וא"י איזה היקוש יש בערלה לכלאי הפךם: דף לד ע"א במשנה אשם תלוי. פרש"י ואח"כ נודע לו כו' דהוי חולין שנשחטו בעזרה כו'.

פי' אע"ג דחולין שנ"ב לרבנן בקבורה מ"מ הכא שאני דבאמת הי' מקודם קדשים לכו"ע איכא למיגזר אטו קדשים והוי בשריפה. ולכן אין פרש"י פאן סותר למ"ש בכריתות (כ"ג:) ע"ש.

ובחנם תמהו הבה"ז והתוי"ט על רש"י בזה: מיהו הא קשיא דבפ"ב דפסחים (כ"ח.) מוכח בגמ' דחכמים ור"י דפליגי באשם תלוי בדאורייתא פליגי דהא עבדו חכמים פירכא אק"ו דר"י דחמץ בשריפה.

וכן בתורת פהנים ממצט ר"י בפ"א והנותר בשריפה ואין אשם תלוי בשריפה. ורש"י בפסחים שם פי' אשם תלוי שנעשה בו פסול נותר וכדומה.

ונה הפ"א נכון שם בפסחים (ומינושב תמיהת הצ"ח שם למה שינה רש"י ממה שפי' פאן]. לכן נראה דבאמת בתרנוניהו פליגי דלחכמים גם בנודע אח"כ שלא חטא הוי בשריפה כמשנה דכריתות.

ולר"י אפי' בלא נודע רק שנעשה פסול אחר ג"כ אימעוט משריפה כנ"ל: שם במשנה פל הנשרפים לא יקברו. פרש"י שמה ינה בו אדם.

וא"י למה לי טעם זה. הלא הנשרפין מדאורייתא בשריפה ואסור לשנות מצות התורה.

וכן תמה הגרעק"א במשניות]: שם בגמ' פאן בשק פאן בשער פרש"י ואידי ואידי בין בטור בין בטמא. וא"י מנ"ל זה די"ל דבטהור לכ"ע בשריפה אפי' בשער דקרא פתיב.

וכן הוא דעת הרמב"ם (פי"ט מה' פסוה"מ) דבטהור לעולם בשריפה ובטמא מחלק בין שער לשק ע"ש: שם בגמ' א"ל ליבטל שק ברובא. אפשר לומר דר"נ קאמר לה בשלמא

לדידי בנזיר טהור דמצנה בשרפה י"ל דבנה לא שנייה ביטול דצרייה למייה המצנה לשפרו וכינון דהוא תוף הבגד צרייה לשרון כל הבגד פדי למייה המצנה.

רק הא דפטר תמור קשיא דהא אישתיק בנה. אבל קושיא זו הי' מתורצת.

אבל לדידה דהוא רק משום תקלה א"כ הוי רק חשש איסור ואיסורא ברובא בטל: שם בגמ' בצפורתא. קשה א"כ למה נקט התנא מלא הסיט.

ואולי כל שהצפור קטן ממלא הסיט לאו דבר חשוב הוא. ומה דמקשה הגמ' לישלופינהו.

לכאורה אין מוכן די"ל דכל הבגד נארג צפורים צפורים ואחד מהם משער נזיר וי"ל פוננת הגמ' דמ"מ ונדאי יש קצת ריח בין צפור לצפור ולמה ישגוף כל הבגד ישלון כל הציפורים שבו.

והיינו דשני לי' אי אפשר לישלופינהו מוטב. פי' אי פדאי להטריח להוציא כל הציפורים בעבור החלק שביניהם מוטב.

רק דע"פ רוב הטיקחא יותר משנוי קצת החלק שביניהם. ושוב ראיתי בר"ש בערלה כ' מזה: שם בגמ' כר"י אם רוצה להחמיר על עצמו כו'.

וקשה למה תנא ידלק דמשמע דמחויב להדליק. ואפשר לומר דגם הוא ס"ל הטעם בשק דנכון לשרון משום חשש דאחי אינש למתנהי בי'.

אף ס"ל דלחכמים דכל הנקברים לא ישרפו לא הוי עבדי תקנה להיפוך מן הדין כיון דמן הדין אסור לשרון. רק לר"י דיכולין לשרון הנקברין שפיר תקנו בשק דמחויב לשרון.

מיהו הרמב"ם הביא ג"כ בשק ידלק אע"ג דלא קי"ל כר"י רק דאסור לשרון הנקברין. ודלא קי"ל כר' ירמיה ביהא רק פאידיה אמוראי דס"ל דבשק לכ"ע ישרון.

והטעם נראה כיון דהא דאסור לשרון הנקברים הוא מטעם דשמא יהנה מן האפר. וא"כ הך דבאמת בטל ברוב רק משום דצפורתא דבר חשוב הוא ולא בטל.

ואע"ג דהרמב"ם לא הביא בצפורתא מ"מ פבר כ' שם הכ"מ (פ"ג מה' בכורות) דס"ל דמלא הסיט דראוי לעשות ממנו צפורתא חשוב הוא. ועכ"פ הטעם משום חשיבות.

וא"כ אחר השריפה שפיר האפר מותר בהנאה דבטל החשיבות ולהכי שפיר תיקנו בשרפה כנ"ל: שם בגמ' עולת העוף שנתמצה דמה מוראתה ונוצה אין מועלין כו'. פרש"י דאחר שנבלעו בקרקע אי חפר אחריהו כו'.

וקשה כיון דהכא מצות התורה להשליכן לבית הדשן שפיר י"ל דאפרן מותר דנעשה מצותו כמ"ש התוס' הטעם בגשרפין, והנה הרמב"ם לא הביא בעולת עוף כלל זה הדין. רק בחטאת עוף כ' (פ"ב מה' מעילה) דמוראה ונוצה אין מועלין בהם אבל איסורא איכא ותימה למה יהי איסור הנאה בחטאת במוראה ונוצה כיון דהפל לפהו. מנ"ל לאסור עליו מוראה ונוצה.

ומהתימא על הכ"מ שהביא על זה סוגיא דהכא. והכא עולה אתמר ע"ש.

ואולי גרס הכ"מ ברמב"ם עולת העוף. ולפ"ז פי' הך אפי' קודם שנבלעו בקרקע.

כ"מ בתוס' יומא (נ"ט): דקונדם השלכה מיירי הקא וכיון דהשלכה לא בעי בגדי פהונה נקרא נעשה מצנתו ועוד דעבודת הדם מתיר ע"ש. וכן י"ל דברי הרמב"ם].

דכ' שם הנהגה ממוראה ונוצה אחר הזי' לא מעל. ומ"מ חשיב הגמ' מוראה לאפרו ועדיין לא נעשה מצנתו.

מיהו לפ"ז תמוה ס"ד דגמ' למה יהי מותר להנות קונדם שנעשה מצנתה וצ"ע. וראיתי בס' קרית ספר שכ' על הרמב"ם גמ' זו.

וסיים ומסתברא דה"ה חטאת עוף. וזה תמוה למה יהי איסור בחטאת דהוי של הפהו והתורה לא כ' מהשלכת מוראה רק בעולת עוף: פרישות פרק ראשון דף ב ברש"י מגדף איפא למ"ד כו' צ"ע בכוננתו הלא מתני' ר"ע היא ומיירי במברך השם כדלקמן (ז'): (דהא חשיב מגדף ועובד ע"ז בתרתי): שם ד"ה והמפטם כו' מריח בקטורת לא אזהרה כו' דריח אין בו משום מעילה.

צ"ע דהא נודאי בנותן קטורת בביתו על האש נודאי מועל אבל פרת ליפא. ולמה הוצרך רש"י להוסיף זה הטעם פאן: בד"ה על שגגתו כו' על הזכור פסבור שיהא אשתו כו'.

מיהו למ"ד לקמן דמיירי נמי בהביא זכור עליו מה שגגה שיין. ואי דא"י כל האיסור דמשכב זכור הא כ' רש"י אח"כ בא"י כל העיקר אונס הוא.

וצ"ל דינדע העיקר רק סבור כה"ג מותר כמו בקטן אחר שהי' בן ט' וכדומה: ע"ב בגמ' אלא לחלק על אחותו שיהא א"א באחות אמו קצת קשה מנ"ל הא דילמא קרא אחי לאחותו שיהא אשת איש או נדה שיהם גוף א' וב' שמות.

אבל כה"ג דכולהו שם אחותו אפשר סגי חטאת א' לקמן (ט"ו). הקשו פן התוס' ותי' שפיר.

אבל התוס' פאן ד"ה אחותו לא ס"ל תי' התוס' דלקמן א"כ קשה פנ"ל: דף ג ע"א בגמ' אבע"א יליף עונש מאזהרה. אין מוכן לי הא בלא"ה פיון דבאזהרה אחותה היא קאי על אחותו מן האב והאם א"כ עלה קאי נמי כי פל אפשר יעשה מכל התועבות ונכרתו כו'.

ולכן נכון גי' הרב ר"ג פדאמר ר"א כו' דקאי אתחלת הסוגיא אבע"א דלחלק א"צ קרא כדר"א ע"ש. מיהו אפתי לכאורה גם לת"ק קשה ל"ל אחותה בעונש לרבות אחותו מאב ואם הא פתוב באזהרה.

אף זה נ"ל ליישב דאה"נ דעיקר אחותה הוא שבפ' אחרי גבי אזהרה הוא. דצריף להכי רק ממילא כשכפל התורה גבי עונש בפ' קדושים דין אחות פ'י פה פולהו מן האב או מן האם או משניהם.

דכן דרף הכתוב פנ"ל ודו"ק: שם בגמ' לר"י דמפיק ליה מתרתי כו' חייב שתיים. וקשה דלא יהי קדש ליפא פרת.

וכן הקשו בתוס' ד"ה לר"י. ותירוץ אין מוכן.

ואפשר לומר דר"י מודה לדרשא דר"ע דתשפ"ב קרי. רק דמביא אזהרה מיוחדת דלא
יהי קדוש והגוי תו לאינן מחולקין וכרת א' ותייב שתיים פנ"ל ואולי פן פוננתם: שם בגמ'
ובמגדף ס"ל כר"ע.

הקשה באר שבע הא ר"י בפ"ד מיתות ס"ל דמגדף הוא ע"ז ובס' בה"ז רצה לתרץ בזה.
ותמוהין דבריו דא"כ מגדף דמתני' הוא מזמר לע"ז וז"א דפלוגתא דת"ק ונתקמים
במתניתין הוא במברך ה' פדאמרין לקמן.

ובס' באר שבע בפ' חלק (צ'): מיישב ע"ש אכל לפרש"י שם קשה: שם אלא מאהבה
ומיראה. למ"ש הרמב"ם (פ"ה מה' יסוה"ת) דבעובר ולא נהרג הוי אונס.

צ"ל ה"א ביראה מהפאה בעלמא או מעונש ממון. וכ"כ בס' ב"ש בשם ריב"ש.

אכן בתוס' סנהדרין (ס"א): לא משמע פן. ועי' בשפת (ע"ב): בתוס' מ"ש בזה]: בתוס'
ד"ה לומר שאין עונשין.

הקשו דלעיל משמע באחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו דאי לא הוי קרא לחלק בחדא
מיהא חייב ואמאי הא אין עונשין מן הדין. ויש ליישב דאה"נ אילו לא הי' חייב על כל
א' ואחת הי' פטור לגמרי מטעם אין עונשין מה"ד.

ולהכי בא הכתוב לומר דחייב על כל אחת וא' וכיון דחייב שלשה לא שייך אין עונשין
מן הדין דהטעם משום דחמור טפי ואינו מתפטר בכפרה קלה (כמ"ש המהרש"א
בסנהדרין ס"ד): דה"א באמת על כל עבירה חייב בפ"ע.

ודו"ק.

ומנ"ל לתוס' דלולי קרא הי' חייב חדא מיהת. וכן ביש אוכל אכילה אחת פנין דחייב על
כל א' בפ"ע לא שייך אין עונשין מן הדין כמ"ש: ע"ב בגמ' דע"כ לא בעי רבא מר"נ כו'.

צ"ע א"כ תפשוט מהכא דאינו חייב רק אחת. דאל"כ איכא בע"ז ו' חטאות.

ועי' בשטמ"ק דגריס תפשוט דבעי רבא מר"נ]: שם בגמ' בתינוק שנשפה כו'. מפרש"י
משמע דלמדו שם דעבודה רק לשמים או לפוככים ושאר ע"ז אסור כל העבודות.

ונראה דכמו כן הו"ל לגמ' לתרץ בסבור דשיתוף ע"ז מותר. או כמו דב"ח ומחוקר אין
נאסרין סבור דמשתתנה פטור: שם בגמ' דהא פלוגתא דר"י ור"ל.

צ"ע מה נ"מ מפלוגתא זו דהא לר"ל פטור לגמרי בידעוני. ולהרמב"ם דיש ידעוני
במעשה (כמ"ש בלח"מ פ"ו מה' ע"ז) א"ש דלר"י חייב אחת ולר"ל באוב ידעוני
במעשה חייב שתיים.

מיהו קשה על הרמב"ם דחושב מ"ג פרייתות ואוב ידעוני במעשה בכלל מ"ג וכ' דחייב
מ"ג חטאות. ונהלא לר"י אינו פן.

וכ"ה ג"כ במל"מ (פ"ד משגגות) ע"ש. וק"ק על הרמב"ם א"כ למה נדחק הגמ' ליישב
לר"י דמתני' מני ר"ע הוא בלא"ה י"ל דמייירי בידעוני במעשה: שם בגמ' עולא אמר כו'.

לקאורה י"ל דהלכה פעולא ורבא. והרמב"ם השמיט זה.

וצ"ע דאָפּי אי נימא דסתם גמ' מעיקרא דלא כעולא מ"מ י"ל דלדינא אמת דברי עולא דחורב פהאי חייב פרת. וצ"ע בנה: דף ד ע"א בגמ' אין לוקין על לאו שבכילות.

נראה דאין זה כמו כל לאו שבכילות כמו ל"ת על הדם דכולל כמה מיני עבירות נפרדים דבנה אפי' תדא לא לקי אבל בהה דהכא דהפל איסור א' רק שחלקו הפתוב חלב שור כשב ועז וכיון דחד לא תאכלו פתיב קראהו לאו שבכילות ובנה ונדאי תדא מיהא לקי.

[ומנושב קושני' הב"ש. ואפשר זה פנונת רש"י.

אכן בתמורה (ז'): ברש"י ותוס' ל"מ פנ]: שם בגמ' ור"י אמר לך כו' עז ל"ל ש"מ לחלק. וקשה לרבנו.

ואפשר לומר דס"ל דדוקא השתא דכתי' שור כשב ועז דרשינו השנה בשלשתן לאפוקי אלי'. אבל אי הוי פתוב שור כשב בלבד הו"א איפקא מה דנאסר בכשב נאסר גם בשור.

רק עתה דתרי אין בהם חלב אלי' דרשינו דגם בכבש אלי' מותר כמו הרוב פנ"ל: שם בגמ' מודה ר"י לענין קרבן כו'. נראה דקאי למ"ד תמחויין אין מסלקין.

אבל למ"ד תמחויין מסלקין נראה דאדרבה מודין חכמים לענין קרבן דנדאי חלב שור כשב ועז הוי כמו שלש תמחויין דאין טעמן שנה: שם בגמ' שני שמות בהעלם אחד כו' פירש"י חלב פליות ושעל הדקין.

נראה פנונתו למסקנת הגמ' ב' תמחויין וה"ה ב' מיני חלבין הללו דאין טעמם שנה חשוב כב' תמחויין: שם בגמ' א"כ נחייב נמי משום קודש. והקשיתי דילמא מיירי בכזית שאינו ש"פ דמעילה ליכא רק בכשנה פרוטה.

וגם בקדושת הגוף בעיניו שיהא ש"פ כדלקמן (כ"ג.).

ומ"ש התוס' לקמן (י"ג): דגם בנותר איכא מעילה אע"ג דלא שנה מידי. פ"י שאין הפסד להקדש אבל לגבי הנהגה בעי ש"פ פנ"ל].

והשיב לי חתני מ' יעקב מאיר נ"י דהקושניא היא דמצי נקיט שלשה וכגון שהי' ש"פ. ואפתי קשה לי די"ל דב' שמות שאין שיעורן שנה פשיטא דמסלקין ולא רק חלב ונותר דשיעורן שנה קמ"ל דמ"מ מסלקין וצ"ע: ע"ב בגמ' ר"י סבר למדין לאו מפרת וחכמים ס"ל אין למדין לאו מפרת.

צ"ע להבין הסברא בשלמא לעיל לענין למעט חלב חי שפיר י"ל דנהי דבענינא דקדשים כתי' פרת אין למדין הלאו דשמא רק פרת מעט חלב חי דאינו בקדשים. אבל לאו יש גם בחי' אבל הכא דבא לרבות חלב קדשים א"כ פיון דכרת דחלב בענינא דקדשים כתי' מכ"ש דלאו נמי איכא וצ"ע"ג.

ותו קשה לי בדר' ישמעאל ג"כ דהא האי כל חלב דמוקמינו בחולין הוא בענינא דקדשים. דהא עלה אמר ר"י לעיל דאי נמי לא הוי כתי' שור כשב ועז הוי ממעטין חלב חי פיון דבענינא דקדשים פתיב.

והשתא אי לא הוי פתוב קרא מיותר לחלב קדשים. הו"א האי כל חלב שור כו' בקדשים הוא דלמד מענינו והוי ממעטין חלב חולין כמו חלב חי.

וּלְהַכִּי צָרִיף קָרָא אַחֲרֵינָא בְּקִדְשֵׁימָּה לְהוֹכִיחַ דְּהָאֵי פְּלַחְלָב שׁוֹר בְּחֻלְיִין הוּא וְאִ"כ לֹא מְיֻנָּתֵר קָרָא לְתַרֵּי לְאֻנֵּי וְצ"ע: שְׁם בַּגְמ' סד"א הוּאֵיל וְאִמְעֵיט מְטוֹמָאָה. רַש"י גֹּרֶס מְמַעֲיָלָה.

וְכֹן מְסַתְּבַר טְפִי. וּבְזֵה מְיֻנָּשֵׁב נְמִי מַה דְּקִשָּׁה בְּהָא דְּמִקְשָׁה וְאֵלָא חֲכָמִים הִקְשָׁא ל"ל וְלִפְרוּף טְפִי גַם לְמַסְקָנָא דְּאִצְטְרַף הִקְשָׁא לְד"א מ"מ הָא אֵין הִקְשָׁש לְמַחְצָה וְלָמָּה לֹא נִרְבִּי דָם לְזָרוֹת.

אַבְל לְפִרְש"י א"ש כִּינּוֹן דְּאִמְעוּט מְמַעֲיָלָה מְשַׁמַּע וְדָאֵי דְּגַם לָאו לִית בֵּי! וְנ"ל עוֹד דְּר"י וְחֲכָמִים בְּהָא פְּלִיגֵי דְּאִכְפָּא ג' דְּרִשׁוֹת לְמַעַט דָּם מְמַעֲיָלָה וּמְטוֹמָאָה וּמְנוֹתֵר מֵהוּא וְלִכְפֹּר וְלָכֶם ע"ש בְּחֻלְיִין (דָּף קי"ז).

(.

וְאִ"כ י"ל דְּלַחְכָּמִים אִמְעוּט מְעֵיָלָה מְלָכָם שְׁלָכָם יְהָא א"כ מְשַׁמַּע וְדָאֵי אִפִּי לְכַתְּחִילָה. וְלָכֵף מְקִשָּׁה רַק הִקְשָׁא מַה דְּרִשִּׁי בֵּי פנ"ל: שְׁם בַּגְמ' אָמַר רַבִּינָא הִילָכֵף כּו' פִּי אֵי הָוֵי יְלַפִּינּוּ רַק מְנוּזָה לָכֶם הִטְמָא לֹא הִי נִחַש בְּכָלֵל.

וְק"ק לָמָּה נִדְחַק הַגַּמ' מִקְוֹדֵם לִיִּישָׁב דַּס"ד רַק לְטוֹמָאָה. לָמָּה לֹא תִי כְּפִשׁוּטוֹ דְּצָרִיף הִקְשָׁא לְנִחַש: דָּף ה' ע"ב בַּגְמ' כ"ג בֶּן כ"ג בְּעֵי מְשִׁיחָה מְנָלָן.

הָא וְדָאֵי מַה דְּכ"ג בְּעֵי מְשִׁיחָה פְּשִׁיטָא לַגַּמ' מִדְּכ' פִּהֵן הַמְשִׁיחַ. רַק בְּבִין כ"ג מְקִשָּׁה מְנָלָן. וְק"ק דְּלַקְמֹן גַּבֵּי מְלָף בֶּן מְלָף לֹא בְּעֵי מְשִׁיחָה מְקִשָּׁה הַגַּמ' ג"כ מְנָלָן. וְהִלָּא הִכָּא בְּעֵי קָרָא לְהַצְרִיף מְשִׁיחָה.

א"כ מְשַׁמַּע דְּמַסְבְּרָא כָּל שְׁאָבִיו נִמְשַׁח אֵין הֵבֵן צָרִיף מְשִׁיחָה. וְדוּחַק לֹאמַר כִּינּוֹן דְּכָבֵר כְּתִיב קָרָא בְּכ"ג בֶּן כ"ג דְּבְעֵי מְשִׁיחָה מְמִילָא יֵשׁ לְלַמּוֹד גַּם לְמָלָף בֶּן מְלָף.

וְאִפְשָׁר דְּקוֹשְׁיַת הַגַּמ' לְקַמֵּן כִּינּוֹן דְּמַצִּינּוּ דְּשְׁלֵמָה נִמְשַׁח מְנ"ל לֹאמַר דְּהוּא מְשׁוּם מְחֻלְוֹקַת אֲדוּנָי' דִּילְמָא דִּינָא הִכִּי וּמְסִיק דְּמַלְכוּת יְרוּשָׁה הִיא. וְנִרְאָה דְּמ"מ אֶלְעָזָר וְאִיתְמַר כְּפִשְׁעֵשׁוֹ כ"ג לֹא בְּעֵי מְשִׁיחָה דְּכָבֵר נִמְשַׁחוּ.

אֵע"ג דְּמְשִׁיחָה רַאשׁוֹנָה לֹא הִי לְשֵׁם כ"ג מ"מ שְׁפִיר מְתַקְנִים פִּהֵן הַמְשִׁיחַ כְּנ"ל דְּהָא כ' סָתָם קַח כּו' וְהִלְבְּשָׁתָם אֶת אֶלְעָזָר וְלֹא כ' מְשִׁיחָה: שְׁם בַּגְמ' מְנָלָן דְּכִי אִיכָא מְחֻלְוֹקַת בְּעֵי כּו'. ק"ק דְּהָא מְפֻרָשׁ בְּקָרָא דְּמְשַׁחוּ לְשְׁלֵמָה.

וְאֵי קִשְׁיָא דִּילְמָא לָאו דִּינָא הוּא רַק דְּלִפְרִסוּמֵי מִיְלִתָּא עֶבְדֵי וְנָהִי דְּאִיכָא מְעֵיָלָה נִימָא דְּהָוֵי בְּשִׁמּוֹן אֶפְרַסְמוֹן. א"כ עַל מִי מְקִשָּׁה הַגְמָרָא דְּהָא בְּבִרְיִיתָא נְמִי לָאו דִּינָא קָאמַר רַק מְפָנִי מַה מְשַׁחוּ לְשְׁלֵמָה.

וְאִפְשָׁר דְּקוֹשְׁיַת הַגַּמ' לְמֵאֵי דְּמַשְׁנֵי דְּכְתִיב הוּא וּבְנָיו. א"כ צָרִיף לְהִיּוֹת ג"כ מְפֻרָשׁ דְּבַמְקוֹם מְחֻלְוֹקַת אֵינוּ כֵּן.

לְהַכִּי קָאמַר מְנָלָן וּמְסִיק דְּכְתִיב בְּקִרְבֵי יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לְעֵינֵינוּ הָא דְּבֵאִין שְׁלוֹם בֶּן מְלָף בְּעֵי מְשִׁיחָה אֵי דְּקָא כַה"ג דְּשְׁלֵמָה דְּגַם אֲדוּנָי' הִנָּה בֶּן מְלָף.

רק דס"ד דמאן דבעי מלפא מורית ע"ז דריש דכשיש מתלוקת מי מבניו יהי בעי משיחה. אבל למנות מלה אחר כשיש בן י"ל דא"צ משיחה אפילו במקום מתלוקת.

מיהו יותר נראה פיון דכ' הוא ובניו בקרב ישראל משמע דדוקא כשיש שלום הוא ובניו. אבל במקום מתלוקת יכולים למנות אחר וכשנמנה הוא בעי משיחה.

ויש לעיין למה לא משחו יואב וכתביו לאדוניו ואפשר חשבו דהוא בהספם כל ישראל. ובאבשלום כ' אשר משחנו למלה.

ונראה משום דהי' לדוד בנים גדולים מאבשלום פלאב. א"כ מה"ט ג"כ אדוני' הנה צריך משיחה.

ואפשר דמשחיהו אע"ג דאין מפנרש בקרא דבאבשלום ג"כ לא פתב בשעת מעשה משיחה. ומ"מ פתב אח"כ אשר משחנו כו'.

ובזה יש לנישב ג"כ מה שהקשיתי לעיל בגמ' דמקשה מנלן דמפני מתלוקת בעי משיחה נהלא מפנרש בשלמה שמשחיהו. רק די"ל טעם משיחת שלמה מפני שאדוני' וכן פלאב היו גדולים ממנו והתנא קאמר הטעם מפני מתלוקת דוקא משמע אפי' בשוין בשנים.

להכי מייתי קרא דבקרב ישראל: שם בגמ' ומי קשיש כו'. ק"ק דהגמ' מסופק בזה ובקרא משמע בהדיא דהי' קשיש דיהואחזו הי' בן כ"ג במלכו ומלה רק ג' חדשים.

ויהויקים נמלה תחתיו והי' בן כ"ה שנים ע"ש במלכים (ב' כ"ג). וביותר יש להפליא ע"ד הרד"ק שם שהביא הגמרא דהכא ומסיים ויהויקים שהי' גדול מיהואחזו ב' שנים ראו מהפסוקים שצאמר בן כ"ג כו' אלא שלשה חדשים ע"ש.

נהלא פאן לא נזכר ראיה זו. ואדרבה פרכינו ומי קשיש כו' פנ"ל]: דף ו ע"א בגמ' הניחא לרבנן אלא לר' דוסא כו'.

לכאורה קשה אפילו לרבנן דלמה הוי ב' פתובין הלא אפי' אי בעלמא נעשה מצנתו מועלין מ"מ צריך קרא והניחם שם לאוסרון לכהן הדיוט. [והך קרא דכתיב גבי תה"ד לאו יתורא הוא דהא דרשי' נמי מיני' דרשא אחרנא ושמו בנחת ושמו שלא יפזר].

אכן לפמ"ש בס' באר שבע דמעילה דהכא רק בבגדי כ"ג ביו"כ. אבל בגדי פהונה דעלמא ס"ל דאין בהם מעילה משום דלא ניתנה תורה למלאכי השרת ע"ש.

א"כ א"ש דאי אית בהו מעילה ממילא אסורין גם לכהן הדיוט דהוא ודאי יתנה מהם: שם בגמ' בורית פרישנה תשעה קבין יין קפריסין סאין תלתא קבין תלתא. דקדק בני אברהם מרדכי שי' למה מעיקרא אמר ט' קבין לימא נמי סאה וג' קבין או לימא הכא כ"א קבין.

ואפשר דצריך לשקול בפ"ע ג' סאין] וג' קבין להיות הכרעות אלו במשקל: שם בגמ' אם נתן בה דבש פסלה ואם חסר אחת מסממני' חייב מיתה. משמע דבנתן בה דבש ליפא חיוב מיתה.

ואפֿשֿר דְּמִיירי בְּדָבָשׁ כ"ש דְּבָטִיל בְּרוֹב וּפְסוּלָה רַק מְדַרְבְּנֵן [פֿינן דְּעֵבִיד לְרִיחָא פֿמו
דְּבַר דְּעֵבִיד לְטַעְמָא דְּלֹא בָטִיל מְדַרְבְּנֵן כּמ"ש הַשֵּׁיף יו"ד (סי' צ"ח ס"ק כ"ט) בְּשֵׁם
האו"ה]. וְלִהְיֵי לִיכָא חַיִּיב מִיתָה אַע"ג דְּמַרְבֵּינֵן עֵירוּבוּ מִפְּל דְּבָשׁ.

מ"מ י"ל דְּהֵינֵנוּ בְּפָחוֹת מְרוֹב. מִיהוּ פְּסוּלָה מִשְׁמַע מְדַאוּרֵיחָא וְלִכּוֹן נִרְאָה דְּהָא עֵינֵר
קְטוֹנָת י"א סְמָמְנִין וּמ"מ מְעַרְבִין בּוֹרִית פְּרָשִׁינָה מִשּׁוּם דְּרַק סְמָמְנִים אָסוּר לְעַרְב וְלֹא
דְּבָרִים אַחֲרִים.

וְלִכּוֹן י"ל דְּבְדָבָשׁ נְמִי אִין הַקְטוֹנָת נְפֹסְלִין וְרַק אִיסוּר בּפ"ע עֵבִיד מַה דְּהַקְטִיר דְּבָשׁ.
וְלִהְיֵי קְאָמַר פְּסוּלָה דְּפְסוּלָה מְלַהַקְטִיר מִפְּח אִיסוּר דְּבַל תַּקְטִירוּ.

אַבְל אִי הַקְטִירֵן יֵצֵא וּא"צ לְהַקְטִיר קְטוֹנָת אַחֲרִים דְּמַצְנָה הַבָּאָה בְּעֵבִירָה לֹא שְׁיִיף הַכָּא
דְּאִין הַמַּצְנָה בָּא ע"י עֵבִירָה דָּאם לֹא הִי נוֹתֵן בָּהּ דְּבָשׁ וְדָאִי הִי מְקַיֵּים הַמַּצְנָה שְׁפִיר.
וּא"כ לֹא שְׁיִיף לְחַיִּיבֵי מִיתָה פֿינן דְּבַהַקְטִירָה זֵו קַיֵּים הַמַּצְנָה לֹא מְיַקְרִי זֵה קְטוֹנָת זָרָה
(בְּפֶרֶט לְרַש"י [דְּהַחַיִּיב הוּא מִשּׁוּם בִּיאָה רִיקְנִית בִּיווה"כ לְפָנֵי וְלִפְנֵים] דְּבִיאָה רִיקְנִית
וְדָאִי לֹא הוּי).

מִיהוּ בּמ"א פְּתַבְתִּי דְּהִיכָא דְּעוֹשָׂה עֵבִירָה בְּשַׁעַת עֲשִׂיַת הַמַּצְנָה חָשׁוּב מַה"ב אִפִּי אִין
הַמַּצְנָה בָּאָה ע"י עֵבִירָה פֿינן דְּעֲשִׂיַת הַמַּצְנָה עֲצָמָה עֵבִירָה הִיא. מ"מ י"ל פֿינן דְּקו"ל
בְּפְסוּלִים אִם עָלוּ לֹא יִרְדּוּ כָּל שֶׁהִי פְּסוּלוּ בְּקוֹדֶשׁ.

וּא"כ פֿינן שְׂיֵשׁ בָּהּ כָּל הַסְמָמְנִין יְהִי רְאוּי לְקוֹדֶשׁ רַק מִטַּעַם שְׁעִירָב בָּהּ דְּבָשׁ שׁוּב אִם
עָלָה לֹא יִרְדּוּ וְכִינֵן דְּלֹא יִרְדּוּ וּמִתְפָּשֵׁר ע"י הַמַּזְבֵּחַ לִיכָא חַיִּיב מִיתָה רַק דְּפְסוּלָה לְכַתְחִילָה
לְהַעֲלוֹתָהּ.

מִשָּׂא"כ בְּחִסְרֵן אֶחָד מִסְמָמְנֵי דְּלֹא הִי רְאוּי מְעוּלָם לְכַף שְׁפִיר חֲטִיב מִיתָה. מִיהוּ עֲדִינֵן
יֵשׁ לְדַקְדַּק פֿינן דְּמַזְבֵּחַ הַפְּנִימִי מְקַדָּשׁ פְּסוּלִין אִפִּי אִין רְאוּיֵן כָּלֵל כְּדָאֵר"א בְּזִבְחִים (כ"ז):
וּא"כ גַּם בְּחִסְרֵן לֹא יִרְדּוּ** לְכַאוּרָה י"ל דְּבַכָּה"ג גַּם בְּמַזְבֵּחַ הַפְּנִימִי יִרְדּוּ.

לְמֵאִי דְּאֶמְרִינוּ הֵתֵם בְּזִבְחִים דְּמַזְבֵּחַ הַפְּנִימִי דִּינוּ כְּכֹלֵי שְׁרֵת. וּבכ"ש גּוֹפֵן אִיתָא בְּזִבְחֵי
(פ"ה).

(דָּאִין מְקַדָּשִׁין אֶלָּא שְׁלִימִין. וּפְרַש"י דָּאם חֶסֶר הַשְׁיָעוּר אִין מְקַדָּשִׁין.

א"כ ה"נ אִם חֶסֶר אַחַת מִסְמָמְנֵי אִינוּ מְקַדָּשׁ דְּהָרִי חֶסֶר הַשְׁיָעוּר. אַכּוֹן בְּרַמְבַּ"ם (פ"ג
מְהַלְכוֹת פְּסוּה"מ) מִשְׁמַע קֶצֶת דְּדוֹקָא בְּמַדּוֹת א"מ חֶסֶרִין.

וְע"ש בַּלח"מ וצ"ע:** וְלָמָּה חֲטִיב מִיתָה. אָף אִין זֵה קוֹשְׁיָא דְּנָהִי דְּלֹא יִרְדּוּ מ"מ פֿינן דְּלֹא
קַיֵּים מַצְנֵת הַקְטִירָת שְׁהָרִי חֶסֶר שְׁפִיר הוּי קְטִירָת זָרָה.

אַבְל בְּיֵשׁ בָּהּ כָּל הַסְמָמְנִים נָהִי דְּפְסוּל מְפָנֵי הַדְּבָשׁ פֿינן דְּלֹא יִרְדּוּ שְׁפִיר קַיֵּים הַמַּצְנָה.
מִיהוּ זֵה יִתְכּוֹן רַק בְּכָל הַשְּׁנָה בְּמַזְבֵּחַ הַפְּנִימִי.

אַבְל לְמֵאִי דְּפְרַש"י וְכּוֹן מִשְׁמַעוֹת הַגְּמָרָא בְּיוֹמָא (נ"ג) דְּמִיירִי בִּיווה"כ וְשֵׁם לִיכָא קוֹדֶשׁ
מַזְבֵּחַ רַק עַל הַמַּחְתָּה וְכֹלֵי שְׁרֵת אִין מְקַדָּשִׁין פְּסוּלִין לִיקְרַב וְאִם עָלָה יִרְדּוּ שְׁפִיר יֵשׁ
לְחֲטִיב מִיתָה גַּם בְּנִתְּנָה בָּהּ דְּבָשׁ.

ואפֿשֿר דִּנְקֵט פֿסוּלָה וְלֹא מִיתָה מְשׁוּם דְּמִינְרֵי נְמִיבְקֻטְרֵת דְּכָל הַשָּׁנָה גַּם פֿון עכ"פּ. וְעֵינִן
מַה שְּׁכַתּוּב אַח"ז: שְׁם בַּגְמ' וְאֵם חִסְרֵת אַחַת מִכ"ס חֲזִיב מִיתָה.

פֿשִׁיטָא דְּלִישְׁנָא מְשַׁמַּע אִפִּי בְּכָל הַשָּׁנָה בְּהִיכָל. וְכ"כ הֶרְמֵב"ם (פ"ב מֵהַל' כה"מ).

אַף הַטַּעַם לֹא נִתְבָּאָר. וְהֶרְמֵב"ם פֿתַּב דְּהוּי קֻטְרֵת זָרָה.

וּמֵאִי בְּכַף הָא רַק לֹא גְרִירָא הוּא לֹא תַעֲלוּ עָלָיו ק' זָרָה וּמִנ"ל דְּחֲזִיב מִיתָה. וְאִפֿשֿר
דְּמַמְעָשָׂה דְּנָדָב וְאַבִּיהוּא נִלְמַד דְּהַקְטִירוּ אֲשֶׁר לֹא צָוָה ה' וּמִתּוֹ דְּכָל הָאִי מִיתָה דְּהִכָּא בִּינְדִי
שְׁמִים הִיא.

וּבְזָה אִפֿשֿר נְמִי לִינְשֵׁב מַה דְּבִנְתָּן בָּהּ דְּבִשׁ לִיפָא מִיתָה פִּינּוּ דְּזָה אִסּוּר בַּפ"ע בְּהַקְטֵרֵת
דְּבִשׁ. וְאַנּוּ לֹא מְצִינוּ מִיתָה רַק בְּקֻטְרֵת אֲשֶׁר הֵם בְּשִׁינוּי פֿגוּן חִסְרֵת בָּהּ.

אַבָּל מַה שְּׁנִפְסֵל ע"י הַדְּבִשׁ לֹא הוּי קֻטְרֵת אֲשֶׁר לֹא צָוָה וְצ"ע בְּזָה: שְׁם כָּל מַעֲשֵׂי לֹא
יְהִי אֱלָא בְּקוּדֵשׁ. צ"ע דְּהָאִי קָרָא פְּתִיב בְּקֻטְרֵת שְׁעָשָׂה בְּצִלְאֵל וְהֵם לֹא הָיוּ בְּקוּדֵשׁ שְׁלֹא
הָיָה עֲדִינּוּ מִשְׁפָּן.

וְצ"ל בְּדוּחַק דְּצָרִיף לְהִיּוֹת בְּמָקוֹם הַקְדוּשׁ בְּיוֹתֵר. וְגַם אִזְ הָיָה צָרִיף לַעֲשׂוֹתָן עַכ"פּ תוֹף
הָעָנּוּ וְלֹא חוּץ לַמַּחְנֶה.

וּמִמִּילָא מְשַׁתְּמַע לְאַחַר שְׁיִישׁ מְקַדֵּשׁ צָרִיף לַעֲשׂוֹתָן בְּעֲזָרָה דְּהִיא מְקוּדֵשׁ יוֹתֵר: שְׁם בַּגְמ'
מִתְקִיף לַה ר"י כו' וְהִכָּא לֹא תַנִּי. פֿרש"י דר"י בְּעֵי לְאִקְשׁוּנֵי אֲדַר"י ב"ר חֲנִינָא.

וּפִי' זָה תְּמוּנָה בְּעֵינֵי דְּאִיף שְׁיִהְיִ' תְּקִשִׁי פִּינּוּ דְּהִי' דְּבָר הֶרְאוּי לְצִיבּוּר וּלְהַכִּי א"י לְמַפְּנֵי
לְאַחֲרֵים רַק לְגִזְפָּר פְּדִי לְחֻזָּר וּלְקִנּוּת מְמַנָּה. א"כ לְמָה לֹא תַנִּי וְחֻזְרִין וְלוֹקְחִין.

וְדֹאִי לְמַסְקָנָא דר"י דְּאַחַד מִסְמָנֵי הַקְטֵרֵת א"ש פִּינּוּ דְּעֲדִינּוּ אִינוּ רְאוּי לְהַקְטִיר. וְהָאֵמֶן
יַעֲשֶׂה מְזָה קֻטְרֵת וְאִין לוֹקְחִין מִיָּד מְמַנּוּ לְהַכִּי לֹא תַנִּי וְחֻזְרִין וְלוֹקְחִין אַבָּל לִפְרִש"י
הֵגַם דְּלֹא נַעֲשֶׂה בְּקוּדֵשׁ מ"מ לְמָה לֹא יִחְזַרְנוּ מִיָּד לְקִנּוּת מְמַנּוּ.

וְלָכֵן נִרְאָה דָּאָה"נ דר"י מְקַשָּׁה לְכָל הַפִּירוּשִׁים וּמִתְקִיף לַה עַל הַמְקַשָּׁן וְהַתְּרַצוֹן דְּהִכָּא
בְּלֹא"ה בַּע"כ בֵּא' מִסְמָנֵים מִינְרֵי וְשׁוּב ל"ק אֲדַר"י ב"ח פְּנ"ל: ע"ב בַּגְמ' וְהָא אִפֿשֿר
דְּעַבְדָּה פֿרַס בְּשַׁחֲרִית כו'. נִרְאָה לְכַאוּרָה דְּלֹא דוּקָא וְאִפִּי' פְּחוּת מְזָה דְּהָא שְׁיַעוּר זָה רַק
מְדַרְבְּנָן כְּמִבְּאוּר בְּזִבְחִים (ק"ט:) (דְּיֻצָּא בְּכַוִּיַּת וּפְרִש"י דְּהָאִי שְׁיַעוּרָא דְּרַבְּנָן הוּא) וְכ"כ
תוּס'.

וְנִרְאָה דְּיִישׁ ט"ס בְּתוּס' וְצ"ל לֹא הֵל"מ הִיא. וּמ"ש ר"ש מְנָה חֲזִיב וְדֹאִי לֹא דוּקָא וְצ"ע.

וּבַמִּל"מ (פ"ב מֵהַל' כה"מ) הַנִּיחַ ג"כ דְּבָרֵי רש"י בְּקוּשְׁיָא: שְׁם בַּגְמ' מַה ת"ל דְּקָה שְׁתַּהְיִ'
דְּקָה מִן הַדְּקָה. לְכַאוּרָה קָשָׁה דְּיִלְמָא כְּתִי' קָרָא לַעֲכַב דְּבָכָל הַשָּׁנָה פְּתִיב רַק פ"א דְּקָה
וְי"ל דְּאִינוּ מְעַכְבּ וּבִי"כ כְּפַל דְּקָה לַעֲכַב.

וְאוּלַי פֿשִׁיטָא לְהוּ דְּבָכָל הַשָּׁנָה נְמִי מְעַכְבּ: שְׁם בַּגְמ' נִכְתּוּב לְלִבּוּנָה זָכָה בְּמִצְעֵי. לְמֵאִי
דְּמְשַׁמַּע מִפְּרִש"י דְּיִכּוּל לְיַקְחַ מִינֵים אַחֲרֵים רַק שְׁיִהְיִ' כְּעֵין הַפֿרַט קָשָׁה הִכָּא דְּאִי הוּי
פְּתִיב לְבוּנָה בְּמִצְעֵי וְחֻלְבָּנָה בְּסוּף הו"א דְּאִינוּ רִשְׁאֵי לְיַקְחַ פֿשִׁישׁ לוֹ רִיחַ רַע פִּינּוּ דְּאִינוּ
כְּעֵין הַפֿרַט.

אַבְל עֲתָה דְחַלְבְּנָה בְּמִיּוּצָא יְכוּלִין לִיקַח גַּם מַה שְׂיֵישׁ בּוֹ רֵיחַ רַע מֵאַחַר דְּהוּי פְּעִין הַפְּרִט: שְׁם בַּגְמ' מֵת לֹא אֵיקָרֵי אָדָם. וְהָא דְכְּתִיב וַעֲצָמוֹת אָדָם יִשְׂרְפוּ עָלֶיהָ (מְלָכִים ב' י"ג) וְכֵן בְּעֵצִים אָדָם (פ' חֲקֵת).

צ"ל בְּעֵצִים שְׁל אָדָם שְׁהִי בְּאָדָם. אַבְל בְּשַׂר אָדָם לֹא מִשְׁמַע הָכִי: שְׁם כֹּל שְׂאִינוּ בְּסוּף. צ"ע בְּקִטּוֹן מַה הַדִּין (דְּהָא אִינוּ בְּסוּף וְכִמוֹ דְּאִיתָא בְּנֻזִיר (נ"ז:)) בְּעֵנִין מְקִיף אֶת הַקִּטּוֹן ע"ש: שְׁם בַּגְמ' וְכִמְהָ יְסוּף וְיִהְיֵה חֲזִיב כּו'. הֲרָאָב"ד כ' (פ"א מ"ה' כ"ה"מ) דְּרַק בְּנִתְיָנָה פְּלִיגִי אַבְל בְּסִיכָה ל"ע בְּמִשְׁהוּ חֲזִיב.

ובע"כ דְּלֹא גָרַס הֲכָא פְּמָה יְסוּף רַק פְּמָה יִתּוּן. וְנִרְאֵה דְּגִיְרָסָא זֹו עֵיקָר ל"ע דְּגַם הֲרַמְב"ם שְׁם מְחַלֵּק דְּבְּסִיכָה אִפִּי' כְּהֵנִים וּמְלָכִים חֲזִיבִין.

א"כ מְדַמְקְשָׁה הַגְמ' עֲלָה וְהָא ר"י פּוֹטֵר ע"כ דְּגָרַס הֲכָא פְּמָה יִתּוּן. אַבְל מ"מ לְדִינָא אִין הוֹכְחָה מְזָה לְשִׁיטַת הֲרָאָב"ד דְּשִׁפִּיר י"ל דַּה"ה סִיכָה.

ומה דְּאָמְרִינוּ לְקַמְן בְּסִיכַת מְלָכִים וְכְּהֵנִים ל"ע כ"ש הֵינּוּ מְצֻנֹת סִיכָה. וְכֵן הֵבִינוּ הַתּוֹס' גַּם הַכ"מ נִתְפַּוּיִן לְזָה.

וּמִהֲתִימָא עַל הַב"ש שְׁלֹא עֵינִין בְּכֻנּוּנַת הַכ"מ בְּזָה. וְלַע"ד יֵישׁ לְתַמּוּנָה עַל הֲרָאָב"ד בְּזָה גַּם עַל הֲרַמְב"ם בְּמִשְׁיַחַת מְלָכִים דְּאִפִּילוּ לַר"י דְּפִטּוֹר בְּנִתְיָנָה מ"מ בְּסִיכָה דְּכְּתִיב בְּשַׂר אָדָם גַּם כְּהֵנִים בְּכָלֵל.

דמ"מ מֵאִין הַרְגָלִים שְׂיִהֵי' פֶּרַת בְּזָה דְּבְּכַרְתַּת כְּתִיב וְאֲשֶׁר יִתּוּן מִמֶּנּוּ. וְנִהֵי דְּנִדְּאִי דְּסִיכָה לֹא נִפְקָא מִכָּלֵל נְתִינָה וּבְסוּף פּוֹזִיַת עַל זֶר וְנִדְּאִי חֲזִיב נְתִינָה.

אַבְל לְחֲזִיב בְּפַחוֹת מְשִׁיעוֹר נְתִינָה אוּ בְּמְלָכִים תְּמוּנָה דְּכַרְתַּת לֹא כְּתִיב רַק בְּזֶר וּבְנִתְיָנָה. וְכִשְׂאֲנִי לְעֵצָמֵי הָיָה נִרְאֵה לִי דְּל"ע אִפִּילוּ בְּמְלָכִים וְאִפִּילוּ בְּכ"ש לָאוּ מִיָּהָא אִיכָּא דַּע"כ לֹא פְּלִיגִי הֲכָא רַק לְחֲזִיב פֶּרַת.

אַבְל בְּלָאוּ דְּלֹא כְּתִיב נְתִינָה וְלֹא זֶר שְׂפִיר לְקִי. וּבְזָה א"ש הָא דְּאִיתָא לְקַמְן בְּכ"ג שְׁנַטְל מְשַׁמֵּן הַמְשַׁחָה וְסוּף ע"ג מְעִיו דְּחֲזִיב.

דְּדוּחַק לְזִמְר דְּפִסְק דְּלֹא כַר' יְהוּדָה. וּבְאַמַּת דְּמַפְאֵן הוֹצִיא הֲרַמְב"ם דְּבְּסִיכָה אִפִּי' בְּכ"ג וּמְלָכִים חֲזִיב.

ולע"ד נִרְאֵה דְּחֲזִיב מְלָקוֹת קְאָמֵר וְסַתֵּם וְקָאָמֵר חֲזִיב סַתֵּם מְשׁוּם דְּבָהָא פְּלִיגִי ר"י וּר"מ. אַבְל לְהַלְכָה חֲזִיב רַק מְלָקוֹת.

אַבְל מָה אֲעֻשָׂה שְׁמַלְשׁוֹן הֲרַמְב"ם מְשַׁמַּע דְּבְּפַחוֹת מְשִׁיעוֹר נְתִינָה אִפִּי' מְלָקוֹת לִיכָּא. וְצ"ל דַּס"ל דְּהַעֲוֹנָשׁ שְׁוָה לְאַזְהָרָה בְּכָל מְלִי.

וצ"ע בְּזָה: דָּף ז ע"א בַּגְמ' שְׂאִינוּ בְּסוּף אִינוּ בְּבַל יִיסוּף. יֵישׁ לְעֵינִין אִי נִימָא גַּם בְּמַלְךָ וְכַהֵן דְּאִינוּ בְּסוּף לֹא יִהִי בְּבַל יְסִיף וְנָאם יִתּוּן הוּא עַל אַחַר יִהִי פְּטוֹר.

מִיָּהוּ לְשִׁיטַת הֲרַמְב"ם אִין נ"מ בְּזָה דַּס"ל דְּסִיכָה אִיתָא נְמִי בְּמַלְךָ וְכַהֵן. וְלַפְמ"ש לְזִמְר דְּלָאוּ לְמְלָקוֹת אִיכָּא גַּם בְּמַלְךָ וְכַהֵן גַּם כֵּן אִין נ"מ בְּדִין זָה: שְׁם בַּגְמ' וּמוֹדָה רַבִּי בְּעֵבְרִית דִּוְה"כ גּוֹפִי'.

צ"ע לשון הברייטא לפי"ז מעיקרא דבעי למילף מחטאת ואשם לא הי' מכפר כלל באינו שב. ולמסקנא דאך חלק ממעט רק דאינו שב אינו מכפר על עבירות דיוה"כ דוקא: שם בגמ' דאלת"ה פרת דיומא איך משפחת לה.

ותמוה בס"ד דהוי זה הוכחה א"כ ל"ל אף חלק. ובב"ש הביא שהתוס' בשבועות הקשו פו.

וכתב לתרץ דמרבא אפי' שב על גוף העבירה רק שמבעט בכפרת יוה"כ ע"ש. ולכאורה קשה גם ע"ז דא"כ מה ראי' דאלת"ה.

וצריך לפרש דעיקר ראיית הגמרא דכללא דרבי בין שבין בין אינו שבין לאו דוקא דהא פרת דיומא נדאי אינו מכפר. וממילא י"ל דה"ה נמי במבעט אינו מכפר מדרשא דאך.

מיהו לפי"ז י"ל עוד בפשיטות דאך מרבא דאפי' על איסורי יוה"כ שאין בהם פרת פגון תוס' יו"כ או חצי שיעור או קידוש היום וכה"ג נמי אינו מכפר: תו מביא הב"ש דתוס' שם תמהו על קושית הגמ' מהא דלא התענה כו' יוה"כ הוא מ"מ דשפיר י"ל דמייירי בשב.

וכוננתם פשוטה דאחר שעבר עבירות דיוה"כ דאכל ועשה מלאכה ולא התפלל מ"מ קודם שקיעת החמה עשה חשובה וא"י למה לא הבין הב"ש פנונתם. ומה דמקשה עוד הב"ש דא"כ פשיטא.

ג"כ לק"מ דעיקר פנונת הברייטא לאפוקי דלא נימא דכפרת יו"כ תלוני' באלה המצות וכיון דלא התענה אינו מכפר קמ"ל דגוף היום מכפר. אכל שפיר מייירי בשב: ע"ב במשנה המפלת שלי' כו'.

דאין שלי' בלא נלד מיהו הא דלא מספקינן שלא הי' בו צורת אדם. צ"ל דרוב נפלים יש בהם צורת אדם.

ולכן צ"ע מ"ש רש"י בא"י מה הפילה שמה לא הי' צורת אדם. ובגדה כ' רש"י עצמו דשמה רוח הי' ולא נלד: בגמ' מאי עבדין מיייתין תרנייהו עד קרבן נודאי וחסטאת עוף ספק.

משמע כפרש"י דלר"י קאי דמיייתי כל א' עולה ובחטאת מתנין. וצ"ע למה יפסידו כל א' עולה הלא בשניהם יכולין להתנות בעולה וחסטאת: שם בגמ' ומי אית לי' לר"י תנאי והתנן כו'.

יש להבין לס"ד דגמ' מ"ט דר"י בחטאת דאין שניהם מביאים. ונראה דגם בס"ד ס"ל הטעם דכ' או הודע אליו רק דס"ל דכל חטאת דין אחד להם דגם בחטאת זה דיולדת אין מביאין ב'.

אך לפי"ז קשה דלעולם לא יביא חטאת עוף על הספק לר"י פיון דבעי ידיעה בכל חטאת אפי' ביולדת וא"כ קושית הגמ' הוי על כל דברי ר"י דמתניתין דאמר אימתי כו' דלר"י איפקא ס"ל דבכל גונוי אין מביאין על הספק.

ולשון הגמ' ומי אית לי' לר"י תנאי לאו דוקא. וצ"ע בזה: שם בגמ' מודה ר"י במחוסר פרה כו'.

והנה לכאורה הי' נראָה דהַלְכָה כר"י. וגם אַפְשָׁר דת"ק לא פְּלִיג ור"י מְפָרֵשׁ דבְּרֵי ת"ק. אַבְל הַרְמַב"ם בְּמִשְׁנֵיּוֹת כ' וְאִינָה הַלְכָה. וגם בְּחִבּוּרוֹ (פ"א מה' מחו"כ) לֹא הִבִּיא פְּלִל דְּבְרֵי ר"י דְּמִתְנִיתִין.

א"כ ס"ל דת"ק פְּלִיג דְּלֹא מְהַנִּי תְּנַאי בב' נְשִׁים יוֹלְדוֹת. וצ"ע ג' בְּטַעְמוֹ שֶׁל דְּבַר: בְּמִשְׁנָה אע"פ שֶׁאֵין רְאוּי לְקַרְבּוֹ יָחִיד רְאוּי לְקַרְבּוֹ צְבוּר.

אִין מוּבָן הָעֵנָן מַה בְּקָדַם מ"מ אִינוּ רְאוּי לְקַרְבּוֹ הַיּוֹלְדָת. וְאַפְשָׁר הַפּוֹנוּהָ פִּינּוֹ דִּיּוֹם קַרְבָּן הוּא לְכֹן אִם שָׁגַג הִפְהוּ וְהִבִּיא קַרְבָּנָה בְּשִׁבְתָּ עָלֶיהָ לָהּ וּכְמ"ש הַתּוֹס' בְּחֻלִּין (מ') דְּשִׁבְתָּ לֹא הָיוּ מְחֻסְרֵי זְמַן ע"ש] מִשָּׂא"כ בְּלִילָה דְאַפִּי דִיעֲבַד פְּסוּל הַקַּרְבָּן: דָּף ח ע"א בַּגְמ' ת"ר ה' לִידוֹת כו'.

מִפְרֵשׁ"י נִרְאָה דְגוֹרֵם ה' לִידוֹת וְנוֹדָאי וְה' לִידוֹת סָפַק וְכִמוֹ כֹּן בְּזִיבָה. וּמ"מ לֹת"ק צָרִיף לְהִבִּיא א' מִן הַסָּפַק.

וַיֵּשׁ ג' מִחֻלּוֹקוֹת בְּדְבַר. וּכ"כ הַרְמַב"ם וּפּוֹסֵק כֹּת"ק.

מִיָּהוּ בַּגְמ' דְּמְפָרֵשׁ רַק מִחֻלּוֹקֵת רִיב"נ וּר"ע מִשְׁמַע דְּלִיפָא ג' מִחֻלּוֹקֵת וְגַם צ"ע בְּטַעְמָא דת"ק. וְאוּלַי י"ל דְּגַם הוּא חוֹשֵׁשׁ לְפִשְׁעָה וְהַחֲמִיר עוֹד דְּלֹא יֵצֵא יְדֵי הַסָּפְקוֹת ע"י קַרְבָּן הַנוֹדָאי שֶׁאִם יִתְעַרֵב הַכִּפָּרָה שֶׁל הַס' וְהוֹדָאי יִפְשְׁעוּ גַם בְּנוֹדָאִין שֶׁלֹּא לְהִבִּיא הַשָּׂאָר וצ"ע: פָּרַק שְׁנֵי ע"ב בַּגְמ' הִבִּיא פְּרִידָה אַחַת שְׁחָרִית אֹכֵל בְּקַדְשִׁים לְעָרֵב, הַטַּעַם פִּינּוֹן דְּסָגִי בְּבִהְמָה א' א"כ גַּם בְּעוֹף בְּחֻדָּא סָגִי רַק דְּצָרִיף לְהִבִּיא עוֹד פְּרִידָה מִשּׁוּם דְּלֹא מְצִינּוּ חַיִּיב בַּתּוֹרָה בְּאַחַת לְכֹן הַחַיִּיב לְהִבִּיא ב' אַבְל הַכִּפָּרָה נִגְמַר בְּאַחַת.

וּמַה דְּקָאָמַר לְעָרֵב מִשְׁמַע דְּבַעֲי הָעָרֵב שְׁמַשׁ אַחַר הַטְּבִילָה. וְתוֹס' בְּזִבְחִים ר"פ טְבוּל יוֹם הָעֶלּוּ דְּמְחֻסְרֵי כִפָּרָה א"צ הָעָרֵב שְׁמַשׁ וְאַפְשָׁר דְּגַר שְׁאֵנִי דְּמַעוֹלָם לֹא אֹכֵל קַדְשִׁים לְכֹן צָרִיף גַּם הָעָרֵב שְׁמַשׁ.

וּמִהִתְיַמָּה שֶׁלֹּא הַזְכִּירוּ שֵׁם הַדָּ דְּהִכָּא פְּלִל. (אֲכֹן בְּחִגְיָה כ"א).

(הִבִּיאוּ הַתּוֹס' גַּם מִכָּאֵן וְתִי כְּמ"ש בְּשִׁטְמ"ק פֶּאָן]: שֵׁם בַּגְמ' עוֹלָה וּשְׁלָמִים יֵצֵא. נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּעוֹלַת עוֹף קָאָמַר עִם בְּהֵמַת שְׁלָמִים.

דְּהָא בְּיּוֹלְדָת מְצִינּוּ עוֹף א' עִם הַכֶּבֶשׂ וְא"כ י"ל ה"ה בְּגַר. וּמִהִתְיַמָּה עַל רִשְׁ"י שֶׁכ' דְּלֹא דוֹקָא.

וְגַם דְּבְרֵי בַה"ז אִין נְכוּוֹנִים. מִיָּהוּ תְּמַהֲנִי עַל הַרְמַב"ם שֶׁכ' בְּפִי (פ"א מה' מַעַה"ק) ב' בְּהֵמוֹת עוֹלָה וּשְׁלָמִים יֵצֵא.

וְא"י לְהִלּוֹם דְּבְרֵיו: שֵׁם בַּגְמ' אר"פ יֵשׁ לוֹמַר לְעוֹף אִיִּתְרַבִּי לְעוֹלַת בְּהֵמָה לֹא כ"ש. נִרְאָה הִפִּי דְּהָא דְּאִיתָא בְּבִרְיָתָא אַח"כ מִזִּין כו' עוֹף ת"ל לְרִית גִּיחוּס אִיזָה דְּבַר שְׁפָלוּ לָהּ זָה עוֹף.

וּבְאַמַּת גַּם הָא דְּסָגִי בְּעוֹלַת בְּהֵמָה וְלֹא בְּעֵי עוֹלָה וּשְׁלָמִים ג"כ אֲכַתִּי לֹא יִדְעִינּוּ וְא"כ כְּפוֹנוֹת הַתְּנָא מִזִּין לְעוֹף לֹא דוֹקָא. וְרָצָה לוֹמַר מִזִּין דְּסָגִי בְּעוֹלָה גְּרִידָא וְאַפִּי בְּעוֹף.

וְכָל זֶה מְרַבֵּה מְרִיחַ גִּיחוּחַ דְּהֵינּוּ עוֹלָה וְהוֹסִיף עוֹף לְרְבוּתָא. וְזֶה פְּנוּנַת ר"פ הַשְּׁתֵּא עוֹף מְרַבֵּה הַתַּנָּא מִכ"ש דְּבִהְמָה אֲתַרְבִּי מֵהָא קָרָא.

וְלָכֵן לֹא הִבְנִיתִי מ"ש תוֹס' תִּימָה דְּהָא בְּזַב וְנִזְבָּה עוֹף דְּנֻקָּא. וְלִק"מ דְּוִנְדָּא אִי הִי מְפֻרְשׁ בְּקָרָא עוֹף לֹא הוּ"א כ"ש בְּהֵמָה רַק הֵכָא מֵהָא רְבוּיָא דְּמַרְבֵּינָן עוֹף כ"ש בְּהֵמָה.

וְזֶה פְּשׁוּט. וְגַם עַל רַש"י יֵשׁ לְגַמְגָּם בִּמ"ש דְּכֹלּוֹ לֵה' אֲבָל בְּעוֹלַת בְּהֵמָה עוֹר לִפְהֵינָם.

דִּלְפ"ז קָשָׁה בְּאַמַּת מִנ"ל בְּהֵמָה. אֲבָל אֵין פְּנוּנַת הַתַּנָּא ע"ז רַק דְּעוֹלָה שְׁפָלִיל נִקְרָא פְּלוֹל לֵה' פְּנ"ל פְּשׁוּט: דָּר ט ע"א בְּגַמ' נְאִין הַזָּאָה בְּלֹא טְבִילָה.

ק"ק מ"מ מִנ"ל דְּזֶה שְׁנִיף אֶל הַגְּיָרוֹת. וְא"כ עֲתָה דְּאֵין הַזָּאָה גַּם טְבִילָה י"ל דֹּא"צ.

וְעֵינָן בִּיבְמוֹת (מ"ו:): בְּגַמ' שָׁם עוֹד רֵאִי אֲחֻרַת בְּזֶה דְּצָרִיף טְבִילָה. וְהַרְמַב"ם (פ"ג מֵה' א"ב) מְבִיא אוֹתוֹ הַרְאָי' וְלֹא הָאִי דְּהֵכָא]: שָׁם בְּגַמ' הוּ"א פִי מִיְיָתִי קָרְבָּן בְּשׁוּגָג מִיְיָ דְּהוּי אֲתוּרָה בְּנֻלָּה כו'.

צ"ע דֹּא"כ לֹא לְכַתּוּב פְּלָל אִפִּי פְּתָאוּם. רַק וְכִי יָמוּת מֵת עָלָיו.

וּמִמִּילָא הוּ"א דְּמִיְיָרִי בְּשׁוּגָג פְּכָל הַתּוּרָה בְּנֻלָּה. א"כ דְּכַתִּי פְּתָאוּם וְנֻדָּאִי לְרַבּוֹת מְזִיד וְאִוְנָס א"כ פְּתַע מִיְיָתֵר: שָׁם בְּגַמ' בְּעָא מִיְיָנִי' כו' הֵכָא עַל ה' שְׁפָחוֹת בְּהֵעָלָם א' מֵהוּ.

נִרְאָה דְּלְסַבְרַת הַבְּעֵינָן הוּי מְסוּפָק נְמִי בְּב' הֵעָלְמוֹת וְב' גּוֹפִין ג"כ רַק דְּגַם בְּהֵעָלָם א' בְּעֵי וּפְשׁוּט לִי דְּחִיב ב' וּמִכ"ש בְּב' הֵעָלְמוֹת. אֲבָל לִס"ד גַּם בְּב' הֵעָלְמוֹת אִיפָּא לְמַבְעֵי פְּנ"ל: שָׁם בְּגַמ' מֵאֵן תַּנָּא כו' ר"י בְּר"י הוּא כו'.

נִרְאָה דְּגַם לְר"י בְּר"י הָא דְּמְבִיא קָרְבָּן א' מְשׁוּם דְּטוּמְאָה אֲרִיכְתָא הִיא. אַע"ג דְּמִתְחִיל לְמַנּוֹת מִיּוֹם ז' מ"מ עֲדִינָן טְמֵא הוּא עַד הָעָרֵב.

רַק דְּמ"מ קֶצֶת רְבוּתָא הִיא דְּהוּ"א דְּלֹא חָשִׁיב חַד טוּמְאָה. אֲבָל לְרַבִּי פְּשִׁיטָא דְּחַד טוּמְאָה חָשִׁיב.

וּכ"מ מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה. דְּהָא הַגַּמ' לֹא מִיְיָתִי שׁוּם טַעַם לְמָה מְבִיא קָרְבָּן א' פְּנ"ל.

וְדַבְּרֵי הַתּוּי"ט בְּכָאֵן א"י לְהִלּוֹם פְּלָל מֵה שְׁכ' שְׁרַש"י בְּפ"ק סוֹתֵר מ"ש בְּנִזִּיר דְּוִנְדָּאִי מִקְלָתָא דְּפְשִׁיטָא דְּחַד קָרְבָּן מִיְיָתִי עַל טוּמְאָה הַשְּׁנִי' בְּכָל גּוֹנִי ע"ש שְׁדַבְּרִיו תְּמוּהִים: בְּמִשְׁנֵה הַמְּקַנָּא כו' וּמִיְיָתִי בְּגַמ' הַטַּעַם דְּתוֹרַת הַקְּנָאוֹת תּוֹרָה א' לְהַרְבֵּה קְנָאוֹת.

וְכ' בְּתוֹס' תִּימָה דְּלְרַבָּנָן בְּסוּטָה אֵין מְשַׁקֵּין ב' פְּעָמִים לְסוּטָה אַחַת ע"ש. וְלְכַאוּרָה דְּבִרְיָהֶם תְּמוּהִים דְּמָה בְּכַף דְּוִנְדָּאִי ב' פְּעָמִים אֵין מְשַׁקֵּין.

אֲבָל הַשְּׁתֵּא דְּרַבִּי קָרָא דְּלְכַמָּה קְנָאוֹת שׁוֹתָה פ"א שְׁפִיר מְשַׁקֵּין אוֹתָהּ פ"א עַל פְּל הַקְּנָאוֹת. וּמִתְרַת לְבַעֲלָה ע"י הַהִשְׁקָאָה הַזֹּאת וּכְמ"ש הַתּוֹס' בְּסוּטָה (י"ח:): דְּהֵכָא מִיְיָרִי בְּכַה"ג ע"ש].

וְאִפְשָׁר פְּנוּנָתָם מְשׁוּם דְּכָל שְׁאִינוּ בְּזֶה אַחַר זֶה גַּם בְּב"א אֵינוּ: שָׁם בְּגַמ' חֲסוּרִי מְחֻסָּרָא וְה"ק הִבִּיא צִיפְרִין וְנִתְנַגַּע אֵין מְבִיא אֶלָּא קָרְבָּן אַחַד וְלֹא קְבוּעֵי בְּעֵנִיּוֹת וְעֲשִׂירוֹת כו'.

ומ"מ משמע דגם לעגנו קרבן א' דוקא עד שלא הגיע זמן קרבנותיו מדתנא רק הביא צפרים ונתנגע.

וכן הבין הכ"מ כמ"ש בתוי"ט. הגם דלעגנו פ"י הרמב"ם יפה השיג התוי"ט על הכ"מ דבלא"ה הרמב"ם לטעמי' אגיל דגם בנזיר תליא הכל בהבאת קרבנותיו.

אבל מ"מ גם לדידן נראה דמצורע דמי לנזיר דכל היכי שהגיע זמן קרבן ונתנגע אח"כ מביא ב' קרבנות מדנקט רק הביא צפרים. מיהו צ"ע לראב"י דלעגנו עניות ועשירות תליא בצפרים.

אפשר דגם לעגנו קרבן א' דוקא אם נתנגע קודם הצפרים נפטר בקרבן א'. אבל אחר שהביא צפרים פינו דלדידן חל חיוב הקרבן בשעת הבאת הצפרים לעגנו עניות ועשירות ה"ה נמי לעגנו להביא ב' קרבנות.

וצ"ע בזה: בתוס' ד"ה והיא שפחה תימא דהכא בעינא קרא לחלק והנה יש לדקדק לפי דבריהם הו"ל לתמוה ג"כ על הך דנאשה בנדת טומאתה דמרבין לחלק בעריות הו"ל לאקשוני ל"ל קרא.

אלא נראה משום דכתי' בעריות קרא לחלק בב' גופין נלמד מזה גם לשבת ולשאר מקלי.

ונה מיושב בפשיטות דשאני הכא דרבי קרא דאין ידיעות מחלקת להכי הו"א דגם גופין אין מחלקין דזה הי' טעם של הבעינין. ולהכי פשיט לי' דאיכא הכא נמי קרא לרבות דגופין מחלקין פנ"ל.

מיהו מה שהקשו מאותו ואת בנו בלא"ה יש ליישב דשאני מזיד לעגנו מלקות ונדאי חייב על כל מעשה בפ"ע. דדוקא לעגנו קרבן צריף קרא לחלק.

ונהי דבלובש פלאים פמה פעמים בהתראה אחת חייב רק פ"א. אבל בב' גופין אפי' בהתראה א' מסתבר דלוקה שנים ולא דמי לכלל לקרבן פנ"ל: בד"ה מפלת כו' וקשה כו' נאי לר"י הא מודה לרבנן איני מבין דבריהם דהא גופא קמ"ל דמודה ר"י לרבנן במפלת.

נהגם דלפ"ז עיקר חסר מן הספר דליכא ראי' במשנה דמודה לרבנן. מ"מ לשונם שכ' הא מודה ר"י לרבנן אין לו פי': דף י ע"א בתוס' ד"ה א"א לפתיחת כו' תימא כו'.

נראה ליישב אם ילדה ביום ב' וג' לראיתה דמצד הדם מונית ז' מרא' ראשונה ומצד הלידה מונית ז' מיום הלידה [כמ"ש בדבור הקודם דאם ילדה בימי נדחה מונית מיום לנדחה]: ע"ב בתוס' ד"ה עשירות האיפה בפרוטה אינו פשיעור שער כו'.

אין דבריהם מובנים דכוננת הגמ' הכא דסגי בפרוטה אם יהי' זול דבציר מפרוטה לא סגי כדמסיק אבל בפרוטה סגי: דף יא ע"א במשנה ר"י אומר זו היא שפחה נדאית יש לעיין אי כוננת ר"י דוקא שפחה גמורה אבל בחצ'י ב"ח אינו מביא אשם.

או כוננתו אפי' נדאית ומודה דה"ה בחצ'י שפחה. ולנה הדעת נוטה.

אכן לר"ע נדאי דנקא חצי' ב"ח אבל שפחה גמורה פיון דלא תפסי קידושין פטור מאשם:
שם בגמ' תהא בקראי פדתנא כו'. פתב בתוס' תימה דלא מצינו שפלקות בקראי רק
מההיא קרא כו'.

וצ"ל דיש לימוד אחר ע"ז. ואולי דרשו מנהפלא ה' מפנתה שהוא מלשון דיבור כמו כי
נפליא לנדור נדר: שם תנא שפחה כו' ומאנרסת לעבד עברי.

י"ל דאורחא דמילתא נקט דב"ח אסור בה. אבל אי נתארסה לישראל גמור אפשר דג"כ
דינה באשם.

(אכן בגיטין (מ"ג.) פרש"י הואיל ויחדוה לע"ע המותר בה.)

וכ"כ הר"ש בתו"כ דלב"ח האסורה לו לא הוי יחוד: שם מ"ט שכבת זרע פתיב. צ"ל
הפלי דמשמע שכבת זרע פי אורחא דראוי להזריע משא"כ שלא פדרפה דא"ר להזריע.

(ועי' ביבמות (נ"ה:) ובסוטה (כ"ו:) בשנינויא דרב ששת. אכן ביבמות (ל"ד:) פליגי
רבנן ור"י בהא אי ש"ז ממעט שלא פדרפה וצ"ע]: פרק שלישי ע"ב בגמ' אימא מציעתא
כו' טעמא דמכחיש.

ק"ק דילמא בלא מכחיש אע"ג דפטור מחטאת דכתיב או הודע אבל באשם תלוי חייב
ולהכי קאמר לא אכלתי פטור אפי' מאשם. ומשמע מהכא דפשיטא לגמרא דכל היכי
דאינו נאמן לגבי חטאת ה"ה לאשם.

ועיין בלח"מ (פ"ח משגגות) מענין פנה באומר איני יודע ע"ש: בתוס' ד"ה אמרו לו כו'
כ"מ שהאמינה תורה כו'. יש לפקפק ע"ז דדוקא היכא דהאמינה תורה לדבר זה בפרט
פגון בסוטה ובעגונה ובעגלה ערופה שייך דהוי בתרי.

אבל הכא הא דע"א נאמן באיסורין הוא בין להקל בין להחמיר ואה"נ אי אומר א"י וע"א
אמר לא אכלת נמי פטור. וא"כ לא האמינה תורה להאומר אכל יותר מלאומר לא אכל
וצ"ע לדינא.

ועי' ביו"ד (סי' א' סעיף י"ד) ובש"ף שם (סי' קכ"ז) מחלוקת הפוסקים בזה: בא"ד
וצ"ל כו' שותק כו'. פן שיטת התוס' בכל הסוגיא אבל הסברא קשה להבין מה בין שותק
לאומר א"י, וגם למה לא נשיילי על מה שותק.

וראיתם יש לדחות דהברייתא דהודע אליו ולא שיודיעוהו אחרים מיירי בכל גוונא אפי'
בתרי משום דאדם נאמן ע"ע יותר ממאה. והלא לפי שיטת הבעיא בגמ' דטעמא דחכמים
דנאמן על עצמו נדאי צריף טעמא א"כ נראה דהוא מדרשא דהודע אליו.

רק הסיפא דיכול אפי' אין מכחישן ת"ל והודע מ"מ. זה מיירי ג"כ בכל גוונא אפי' בחד
פדדייק הגמרא דאי בתרי פשיטא.

ולעולם מיירי סיפא בחד ואומר א"י. וקרא דרישא קאי בתרי.

ומתחלה הי' בעיני דוסק קצת לפרש פן מלשון הגמ' דמסיק אלא לאו בחד כי אין מכחישן
מהימן משמע קצת דכל הברייתא בחד מיתוקמי. אכן אח"ר עינית בתורת פהנים

ומפורש שם בהדיא כמ"ש דברי שא ממעט אפי' בשנים אי מכחישו וקאמר הטעם דנאמן
ע"ע יותר ממקוה ובסיפא מרבה אפי' בא' ואינו מכחישו ע"ש.

והגם דלשון הגמ' ק"ק לפי דברי התו"כ מ"מ בע"כ צ"ל הפי' כמ"ש. והברייתא שם
אתיא אליבא דר' יהודה דס"ל טעמא דנאמן ע"ע.

ומהכא נמי סייעתא לפרש"י לקמן דלמסקנא טעמא דר"י משום נאמן ע"ע רק חכמים
ס"ל טעמא דמזיד היתתי. אבל ר"י ס"ל טעמא דנאמן ע"ע.

א"כ לא זו דאין ראיות התוס' מוכרחת. רק משמעות התו"כ שם בפ' דבלא הכחישו ב'
וא' דין א' להם.

ולתוס' בב' אפי' אומר א"י חייב ובא' דוקא אי שותק. וצע"ג לדינא.

[ועי' ברשב"א ובד"ר בקדושים פ"ק האומר. ובש"ף יו"ד (סי' קכ"ז ס"ק ט"ז) הרבה
חולקים ע"ד התוספות: גם מקושטת הגמ' אלא דקמכחיש להו ומני ר"מ משמע דבא"י
אפי' בחד דינו פשותק כמ"ש תוס' עצמם ד"ה אלא בקושטא זו.

ומה שתיקצו דא"כ פשיטא לא משמע הכי בתחלת הסוגיא דאמר אילימא דשתיק כו' ולא
מקשו א"כ פשיטא. וכן נראה לע"ד בדעת הרמב"ם שפכתב (בפ"ח מה' שגגות) א' אומר
חלב וא' אומר לא אכל פינון דהוא אינו יודע מביא אשם תלוי.

א"כ נראה דגם מ"ש שם (בפ"ג) א' אומר אכל והוא שותק חייב. פי' שאומר א"י.

והלח"מ שם רצה לחלק בין חטאת לאשם בזה. ולבסוף חזר לומר דא"י שפכתב הרמב"ם
ל"ד.

ול"נ להיפך דשותק דכ' בפ"ג לאו דוקא דפשיטא לי' להרמב"ם דשותק וא"י חד מילתא
הוא. דאם הי' סובר פשיטת התוס' איך לא אשתמיט לכתוב האי דינא דבאומר א"י פטור
דקא לתוס' כל הדרש דהודע אליו אתי לזה ולמה השמיטו הרמב"ם אלא ודאי כמ"ש.
מיהו קצת קשה לי לשיטה זו הא דכ' בתורה לא יקום ע"א כו' ולכל חטאת מה הפנונה.
אי במכחיש הא גם בשנים ומכחישו פטור לדין.

מיהו למסקנא דדוקא היכא דמצי לומר מזיד היתתי א"ש. אבל לר"י משום נאמן ע"ע
יותר מק' קשה: בד"ה שאם אכל כו' וי"ל דהתם לענין מלקות.

נראה פוננתם משום לאו דכל שבקודש פסול (כדאי' שם במעילה) וקאי למ"ד דלוקין
על לאו שבקלות. ואפילו אי אין לוקין נ"מ דלגוי בלאו דחצי שיעור אינו בלאו [ועי'
בזבחים (ע"ח).

(תוס' ד"ה הפיגול]. ושמעתי להקשות ע"ז דא"כ ל"ל קרא לצירוף הא בקדשים היתר
מצטרף לאיסור.

ונראה ליישב דאפילו אי היתר מצטרף מ"מ ברוב היתר אינו מצטרף [כדאי' בנזיר
(ל"ז) בשלמא כו' דנפיש חולין]. א"כ נ"מ הכא בשליש זית פיגול ושליש נותר ושליש
היתר פנ"ל.

מיהו ק"ק דלמה קאמר ל"ש אלא לטונמאה הו"ל למימר ל"ש אלא לקרפון: דף יב ע"א בתוס' ד"ה או דילמא כו' וא"ת כו' אין ממשפנין כו'. ולכאורה נראה פשוט דהוא אומר ש'יודע בנפשו שלא אכל אבל מ"מ הוא צניח דינא ואם יאמרו לו הב"ד שחייב להביא ע"פ העדים יביא מעצמו.

ואולי ס"ל לתוס' דזה א"י לפסוק לו דאפילו יודע בעצמו שלא חטא יביא דזה הוי חולין לעזרה רק הא דר"מ מחייב משום דאין מאמינים לו ואומר שקר אבל שיאמרו לו הב"ד שאפילו אתה יודע שהאמת אתה תוכל להביא זה אינו.

אכן לפ"ז גם תי' התוס' אין מספיק במ"ש שהוא סבור להיות פטור כו'. דאי באמת משקר איך סבור להיות פטור.

ולכן נראה דמפח העדים אנו תולין שהוא שכח משום דלא רמי עלי' מלתא ואומר בדרךמי. ולהכי הוא סובר באמת שלא אכל ואנו אמרינן שפונדאי אכל.

ולפ"ז י"ל שפיר בפשיטות שיציית לדברי הב"ד והב"ד אמרים לו שהגם שאתה סובר בברי שלא אכלת טועה אתה וצריך אתה להאמין לעדים ולהביא: בד"ה ומוזים כו' והך סוגיא דהכא קשה לפר"ק דב"מ כו' מה שסמכו זה לדבריהם הראשונים משום דלפרש"י לכ"ע אליבא דר"י אדם נאמן ע"ע יותר ממאה רק בפשיטת חכמים מפלפל הגמ' בכאן א"כ סוגיא דב"מ אתיא אליבא דר' יהודה.

אך למאי שפי' בתוס' דגם לר"י הטעם משום מזיד הייתי הקשו שפיר. מיהו עיקר הקושיא אין מוכנת לי קלל דהא ר"ח יליף העדאת עדים בהכחשת הפעלים בק"ו מפיו שמודה מקצת ואין מי שיכחישנה.

וע"ז מקשה הגמ' שפיר מה לפיו שמחייב קרבן בלא הכחשת עדים. אבל עדים בהכחשת בע"ד שאין מחייבו קרבן גם שבועה לא יחייבו.

ואולי יש ליישבפוננתם ולומר דס"ל דבמודה במקצת כה"ג נמי אפי' העדים מכחישין אותו. כגון שטענו מנה נ' לוינתה בפוקר ונ' בערב והודה שלוה בפוקר נ' ועדים מעידין שבפוקר לא הי' באותו העיר קלל.

מ"מ פיון דהודאת בע"ד כמאה יחייב הנ' של פוקר חיוב שבועה על נ' של ערב. וא"כ י"ל דר"ח יליף ממודה בפיו שיש מכחישין דכה"ג אינו מחויב ג"כ קרבן.

ומ"מ מחויב שבועה וה"ה עדים בהכחשת בע"ד. מיהו אין דין זה מפונרש בתורה שילמוד ר"ח ק"ו מזה: ע"ב בגמ' דאי בעי אומר לא נתפונתי לעדות.

מ"ש תוס' דבלא נתפנין לעדות אין בעדותו פלום. תמוה כמ"ש כל הפוסקים.

אבל זה אפשר להוכיח מן הגמ' דבלא נתפנין להעיד אינו חייב קרבן שבועת העדות. וזה אפשר פיון דכתיב והוא עד כו' משמע שהזמינו לעד או עכ"פ נתפנין בראיתו להיות עד.

וצ"ע גם בזה: דף יג ע"א בגמ' לא התירו לו לירד ולטבול כו'. אין מוכן הלשון אטו נאסר לו טבילה מה"ט.

והרמב"ם (פ"ח מה' אה"ט) לא הביא רק עיקר הדין דירד וטבל והשלים לכשיעור אסיר בתרומה. מיהו למאי דמשמע מלשון התוס' בענפיה שיהתירו לה פחות מכשיעור.

דגם פחות משיעור פ"ס יש עכ"פ קצת אסור לאכול בתרומה אע"ג דכל האסור מדרבנן שנטמא פשאל פ"ס מ"מ יש אסור לכתחילה אפילו בפחות. וא"כ יש לפרש לא התירו לו לירד ולטבול ולאכול תרומה.

משום שיבוא מזה לומר דאין אכילה דקודם טבילה מצטרפת ולהכי אסור לאכול לכתחילה בתרומה אפילו אחר טבילה וגרע מאילו אכל פשיעור דטובל ואוכל ובפחות אסור לטבול ולאכול.

מיהו נראה דהיינו לטבול מיד אבל פשמתין בכדי אכילת פ"ס יכול לטבול דתו ליפא חששא: דף יד ע"א בתוס' ד"ה פקע פיגולו כו' וקשה דא"כ פקע פיגולו כו'. ואפשר ליישב ע"ד פלפול דיש להבין מ"ט דענלא דפקע פיגולו דנעשה לחמו של מזבח.

דזה מספיק לענן דלא ירד אבל למה לא יתחייב האוכלה משום פיגול. לכן י"ל דהא במתיר עצמו פטור משום פיגול פדתנו הקומץ והלבונה כו'.

א"כ הא דבחלב חייב משום פיגול אע"ג דמתיר נמי הפשר לאכילה רק משום דאינו מתיר גמור דכשנטמא או נאבד החלב רשאין לאכול הפשר לא חשיב מתיר וכמ"ש התוס' בזבחים (מ"ג).

(ד"ה והלבונה). אבל פשפבר קרבו על המזבח י"ל דחשיב נמי מתיר.

פינו שלא נאבד והקטירו והקטרה זו מתיר הפשר חשוב מתיר ולהכי פטור האוכלו. וא"כ א"ש תי' רש"י דהוצרך למעט קומץ מטעם דמתיר הוא.

דאי ה"א דעל מתיר נמי חייב רק משום דלא קרב המתיר א"כ במשלה בו האור הנה חייב דלא הוי ס"ל דענלא כלל לפטור האוכל [פנ"ל]. ומינשב בזה קושית הצ"ק ופמ"א שם בזבחים דהכי מחייב הכא משום נותר הא גם אסור נותר נפקע ולהנ"ל דפטור האוכל הוא משום דהוי מתיר.

א"כ בנותר דחייב גם על המתיר גם פאן חייב: דף טו ע"ב בגמ' קיבלה מינ' כו' ת"ש דתניא אכל ה' חתיכות נותר מזבח א' בהעלם א' בחמשה תמחויין כו'. תמהני על זו הסוגיא פינו דתני מזבח א' משמע דאע"ג דס"ל דתמחויין אין מחלקין מ"מ ה' זבחים מחלקין טפי ולהכי נוקא מזבח א'.

ור"י נמי קאמר שהדברים ק"ו א"כ ה' זבחים מסתבר טפי דמחלקין מה' תמחויין. ולהכי שאל ר"ע מינניהו ה' זבחים ולא שאל ה' תמחויין דאפשר בתמחויין הוי פשיטא לי' לר"ע דאין מחלקין.

רק בה' זבחים דהוי ה' גופות אפשר דמחלקין כמו ה' נדות. וא"כ מה מסיק הגמ' לאוקמא בתרי תנאי משום דקשיא רישא לסיפא אדרבא לק"מ דברי שא נמי משמע דה' זבחים מחלקין כמו דסיים בסיפא.

ולולי דמסתפינא הו"א דט"ס נפל בספרים וצריד לגרוס גם פרישא ה' תתיכות מה' זבחים ואפי' מה' תמחויין ג"כ מ"מ אין מחלקין. ולהכי מקשה שפיר רישא לסיפא.

וגם יש ראי' לזה מהרמב"ם (פ"ו מה' שגגות) שהביא הדין דאפי' ה' תתיכות מה' זבחים ומה' תמחויין אעפ"כ אין מחלקין. ואין דרכו של הרמב"ם להוסיף מה שאינו מפורש בגמ'.

ולהכי נראה דהי' גורס פאן מה' זבחים: והנה הרמב"ם פוסק כר"ע דאין תמחויין מחלקין. ואין מבואר הטעם.

והכ"מ כ' משום דשתיק לי' ר"י. וזה דוסק כיון דבגמ' לא אפשיטא אי קיבלה מיני'.

ומ"ש בבה"ז בכאן אין מספיק לתרץ מה דכ' הרמב"ם דגם ה' זבחים אין מחלקין ע"ש. וגם מ"ש בלח"מ כיון דהגמ' מסופק בדעת ר' יהושע אין ספיקו של ר"י מוציא מידי ונדאי של ר"ע.

גם זה אין מספיק ואדרבא אמינא דגם ר"ע מסופק דהא שאל מהם הדין בה' זבחים א"כ משמע דלא ברירא לי' בעצמו הדין בה' זבחים. ולכן הי' נראה דהרמב"ם מפס ספק כ' דאין חייב אלא אחת.

ונ"מ לפ"ז לקולא באכל מב' זבחים פזית א'. דמשמע מסקנת הגמ' לעיל (י"ב:): דלר"י דמחלקין גם לקולא מחלקין.

וא"כ אי הוי ספק בכה"ג יהי' ג"כ פטור מקרבן דשמא תמחויין מחלקין. אכן הרמב"ם כ' בהדיא שם (בפ"ו מה' שגגות) דב' תמחויין מצטרפין לחייב חטאת (וכ"כ בפיה"מ פאן) א"כ מוכח דבונדאי ס"ל כר"ע דאין תמחויין מחלקין.

וצ"ע: והנה במעילה כ"ע מודים דתמחויין מחלקין. וכ"כ הרמב"ם שם (פ"ט) כפי'.

מיהו יש לעיין אי גם לקולא מחלקין במעילה באכל כחצי פרוטה מתמחוי א' ושנה ח"פ מתמחוי אחרת. או נימא כיון דבמעילה אר"ע הטעם משום דחמורה מעילה לכמה דברים.

וכן הביא הרמב"ם שם ג"כ זה הטעם. משמע דלהכי הביאו הרמב"ם לרמזו דדוקא לחומרא תמחויין מחלקין ולא לקולא ולהכי חייב בכדי ש"פ מב' תמחויין וכן הדעת נוטה.

ואי נימא כן יש להסתפק באכל מתמחוי א' שנה חצי פרוטה. ומתמחוי ב' חצי פרוטה ומתמחוי ג' ח"פ וד' ח"פ וכדומה טובא אי נימא לצרף ב' תמחויין לחיוב.

ולחייב ג"כ ב' קרבנות. או דכה"ג הוי תרתי דסתרי דאי תמחויין מחלקין פטור לגמרי וכל החיוב משום דאין מחלקין א"כ סגי בקרבן א' על פל האכילות.

וצ"ע בזה. שוב ראיתי בתוס' רע"א ו"ל שהוכיח דלמסקנא ר"י לא קיבלה מיני' משום דהגמ' מסיק לעיל דגם לקולא לר"י תמחויין מחלקין.

א"כ לא שניף פירכא דר"ע דהא גם לקולא מחלקין ע"ש. ואין דבריו מספיקין דא"כ מה פריף ר"ע כיון דכוננת ר"י הי' דשמע דתמחויין מחלקין במעילה גם לקולא.

לכן נראה יותר כמ"ש לעיל דר"י שמע סתם תמחויין מחלקין לחומרא. וממילא מסברא
ה"ה לקולא וה"ה בשאר חטאות.

אבל ר"ע שפא לומר הטעם מפח חומרא דמעילה אין ללמוד שאר חטאות וג"כ אין ללמוד
לקולא. וא"כ שפיר י"ל דקובלה מיני'.

שוב עינתי בלשון תוס' רע"א הנ"ל ונראה שלא נתפנון כלל למ"ש. רק דמוכח לעיל
דלר"י גם בשאר חטאות תמחויין מחלקין כנ"ל.

ע ואם כן פונתו אין דבריו מוכרחין כלל דהגמ' לעיל דאמר ר"י הוא היינו ר"י קודם
שקובלה ממנו. וזהו פשוט בכל הסוגיא דהא דה' נבחים וה' תמחויין מדמי להו לגמרי
בגמ'.

וכמ"ש לעיל מזה. ולכן לא עמדתי על פונתו בזה: דף טז ע"א במשנה ומה נדה שאין
בה תוצאות הרבה פרש"י דר"א לטעמין דחייב על כל ביאה.

ותמוה דלכל הפירושים בגמ' לקמן (י"ז) אין הפי' כן. דמאן דגרס נדות מיירי בה' נשים.
ומאן דגרס נדה מיירי בימים טהורים בינתיים ע"ש. ואפשר פונת רש"י דנודאי ר"א
לטעמין אזיל דאפי' נדה א' חייב.

ור"ע לא חש להשיב ע"ז דפליגי על ר"א התקמים בזה. רק דאפתי איכא למילף מב'
נדות או בימים חלוקים.

וע"ז השיב דגם מנדות וימים חלוקים ג"כ ליכא למילף: ע"ב בגמ' ר"ח אמר כו'. והנה
הרמב"ם הביא (בפ"ז משגגות) דימים שבינתיים הווי הפסק ואי עשה בכל שבת תולדה
א' מעין אב א' הימים מחלקין ע"ש.

והכ"מ כ' דפוסק כר"ח. ויש לתמוה דא"כ אפי' מלאכה אחת שעשאה בכמה שבתות חייב
על כל שבת ושבת.

וכן תמה הלח"מ שמוגם קשה דבפ' המשניות כ' להדיא דלא קיבל ר"ע מיני'. ולפ"ז הי'
נראה יותר דס"ל דלא כר"ח דלא קיבל מיני'.

ולכן במלאכה א' בכמה שבתות אין הימים מחלקין. רק בתולדות נפרדים אפי' מעין
מלאכה א' בזה הימים מחלקין.

אך תמוה מנ"ל לחדש דין זה. וגם דבריו בפ' המשנה תמוהים דתפס לו שיטת ר"ח
במקצת.

וסיים דלא כר"ח לענין דלא קיבל ר"ע מיני'. וצע"ג: דף יז ע"א בגמ' והא דתנא חייב
כו' דאין ידעיה לחצי שיעור.

צ"ע אפי' כן מ"מ למה לתחייב חטאת דהא ונדאי נראה דמזיד כה"ג ליכא פרת ולא מלקות
פיון דבכל שבת לא עשה מלאכה פשיעור ומה מקום לחייבו חטאת ככה"ג. וצע"ג בזה:
שם בגמ' נדה מה ימים בינתיים כו' אמר רבא שטבלה כו' יש לתמוה דמ"מ קשיא בהמה
מה ימים בינתיים איכא (דהא כ' התוס' בשבת (ס"ז): דבעי' ימים של היתר בינתיים
ובבהמה לא משפחת ימי היתר].

ומה קאָמער ר"א בַּהֶמָה תּוֹכִיחַ. וְאַפִּי נִדְחוּק דר"א לְטַעְמֵי קאָמער דאַפִּי נִדָּה אַחַת מִמֶּשׁ
חַיִּיב עַל כָּל בֵּיאָה מ"מ לָמָּה אָמַר בַּהֶמָּה יֵאמֶר נִדָּה אַחַת תּוֹכִיחַ.

וצע"ג לַיִּשְׁבֵּב: פֶּרֶק רְבִיעִי ע"ב בַּגְמ' מְצוּוֹת קָרִינוּ. לְכַאוּרָה הִי נִרְאָה לִי דַלְר"ש לְקַמֵּן
(י"ט): דאָמער דַּעֲקָר אָשֶׁם דַּקְרָא בְּחֶטָּא וְנֹדָאֵי וְא"י בְּמָה חֶטָּא.

א"כ לְדַבְּרֵי א"ש לְשׁוֹן מְצוּוֹת דַּעֲשֵׂה א' מִב' מְצוּוֹת וְא"י מָה עֲשֵׂה. וְא"כ לְמֵאֵי דְמַסִּיק
הַגְמ' לְקַמֵּן דְּמוּדָה ר"ש בַּס' אָכַל חַיִּיב ג"כ אָשֶׁם.

תוּ לֹא צָרִיךְ אַחַת מִשְׁתֵּי חֲתִיכוֹת דְּמְצוּוֹת א"ש בַּלֵּא"ה. וְא"כ הָא דְּמַקְשָׁה הַגְמ' מִכַּמָּה
מְשַׁנְיֹוֹת י"ל נְמִי דר"ש הוּא.

מִיְהוּ אָפְשָׁר דַּמ"מ גַּם לר"ש אָשֶׁם סָפֵק הָוֵי רַק ג"כ דְּוֹמְיָא דֵּא"י מָה אָכַל אוּ חֵלֵב אוּ
נוֹתֵר כְּמוֹ א"י אֵי חֵלֵב אֵי שְׁוֹמֵן דְּוֹקָא בַּב' דְּבָרִים דְּוֹמְיָא דַּב' אִיסוּרִים. וְאִינוּ מְוַכְרַח דְּגַם
הֶתֵּם בְּחֲתִיכָה א' וְא"י אֵי חֵלֵב אֵי נוֹתֵר ג"כ חַיִּיב לר"ש פִּינּוֹן דְּמְצוּוֹת לָאוּ יִתּוּרָא הוּא
כָּלֵל: בְּתוּס' ד"ה מְדַסִּיפָא כו' דְּלִמָּ"ד אִיקְבַּע אִיסוּרָא לִיפָּא.

בְּנֹדָאֵי ט"ס הוּא דְּהַגְמ' לֹא מִיִּירֵי מִזָּה אַדְרַבָּא מְדַאֲמְרִינוּ לְקַמֵּן מֵאֵי אִיפָּא בֵּין אִיקְבַּע
אִיסוּרָא לֵא"א לְבָרֵר וְלֹא קאָמַר דֵּא"ב כְּזִית וּמְחַצָּה א"כ מְשַׁמַּע דְּבַכְזִית וּמְחַצָּה חֲשׁוּב
אִיקְבַּע אִיסוּרָא מְשׁוּם דַּעכ"פ חֲצִי שְׁיַעוּר נְמִי אָסוּר.

אַלֵּא צ"ל בְּתוּס' לִמָּ"ד מְצוּוֹת לִיפָּא דְּתוּס' קֵאֵי הֵכָא לִמָּ"ד הַטַּעַם דְּמְצוּוֹת. דְּלִדִּידְנִי אָמְרִינוּ
דְּבַכְזִית וּמְחַצָּה מְצוּוֹת לִיפָּא א"כ ע"כ מִיִּירֵי הֵכָא בַּב' חֲתִיכוֹת שְׁיֵשׁ בַּכ"א פֶּשְׁעוּר.

וּמ"מ אִינִי מִבֵּין לָמָּה הַצָּרִיכוּ תוּס' לְפָרֵשׁ מִתְנִי בַּב' סְפִיקוֹת. הֲלֵא בַּס' אֵי פֶּשְׁעוּר אוּ
פְּחוֹת נְמִי א"ש שְׁהִיָּה כָּאֵן ב' זִיתִּים א' חֵלֵב וְא' שְׁוֹמֵן וְיִדַּע דְּחֲצִי זִית אָכַל מִהַחֵלֵב.

וְחֲצִי זִית הַב' מְסוּפֵק אֵי הִי גַם כֵּן מִן הַחֵלֵב וְנִשְׁאַר כָּל כְּזִית שְׁוֹמֵן אֵי הִי מִן הַשְׁוֹמֵן
וְנִשְׁאַר חֲצִי זִית חֵלֵב וְח"ו שְׁוֹמֵן. לְכֵן נ"ל דְּהַכְרַח הַתּוּס' לְפָרֵשׁ מִתְנִי בַּב' סְפִיקוֹת אִינוּ
מִה"ט.

וּמִקְלָתָא בַּפ"ע הוּא. וּמִטַּעַם אַחַר פִּי בַּס"ס דְּכִינוּן דְּלִמָּ"ד דְּמִתְנִי מִיִּירֵי בַּב' חֲתִיכוֹת א"כ
הָוֵי סִיפָּא פִּירוּשָׁא דְּרִישָׁא כְּדַמְסִיק הַגְמ' דְּפָרוּשֵׁי קֵא מְפָרֵשׁ א"כ כְּמוֹ דְּמִתְנִי פִי הַס'
דְּחֵלֵב וְשְׁוֹמֵן.

כְּדָהוּ"ל לְפָרֵשׁ הַס' דְּכְשִׁיעוּר אוּ פְּחוֹת ג"כ דְּהִיָּנוּ דְּוֹקָא בַּב' חֲתִיכוֹת. וְלָכֵן פִּי דְּדִינָא
חַד הוּא דֵּהִי ב' סְפִיקוֹת סָפֵק אָכַל סָפֵק לֹא אָכַל וְאָפִילוּ אָכַל סָפֵק אֵי אָכַל כְּזִית.

וּמִמִּילָא פִּינּוֹן דְּהַתְּנָא מְפָרֵשׁ בַּב' חֲתִיכוֹת מִמִּילָא גַם ס' הַב' בַּב' חֲתִיכוֹת וְאִין צָרִיךְ לְפָרֵשׁ
בַּפ"ע כְּנ"ל: וְהִנֵּה הַרְמַב"ם (פ"ח מְשַׁגְּגוֹת) כְּתַב סָפֵק פֶּשְׁעוּר ס' פְּחוֹת חַיִּיב וְלֹא הִבִּיא
ב' סְפִיקוֹת. וְלִפְמ"ש אִינוּ חוֹלֵק עַל הַתּוּס' פִּינּוֹן דְּהַרְמַב"ם פּוֹסֵק כַּמ"ד דְּבַעֲי אִיקְבַּע אִיסוּרָא
וּבְזָה מוֹכַח בַּגְמ' דְּחֲצִי זִית נְמִי אִיקְבַּע אִיסוּרָא רַק תּוּס' כְּתַבּוּ לִמָּ"ד הַטַּעַם דְּמְצוּוֹת קָרִינוּ.

וּמִמִּילָא נְמִי בְּדִין דַּס"ס אִין מְחַלְוֹקַת בֵּינֵיהוּ דְּלִמָּ"ד מְשׁוּם מְצוּוֹת א"כ בַּס' כְּזִית נְמִי בַּעֲי
ב' זִיתִּים וְלָמָּה לֹא פִי הַתְּנָא גַם הָא לְהַכִּי פִי תוּס' בַּס"ס וְכַמ"ש. אָכַל לִמָּ"ד אִיקְבַּע

איסורא א"כ בס' פשיעור א"צ פלל ב' חתיכות ולא הוצרך התנא לפרש א"כ להיהא מ"ד אין ראי' פלל לחייב אשם בס"ס.

פנ"ל נכון בזה. ודברי הלח"מ שם תמוהים בזה.

גם דברי בה"ז אין מספיקים. והנלע"ד פתבתי: בא"ד פתב עוד התוס' בספק שבת ספק חול מיינרי בבה"ש.

ולע"ד קשה קצת למ"ד מצוות למה קרי בה"ש מצוות פיון דהספק היא על שעה זו אי יום אי לילה ליפא ב' חתיכות. ולכן היה נראה יותר לפרש בפשטא פיון דכל יום קבוע זה אחר זה והוא עשה מלאכה ביום וא"י אי עשה בע"ש או בשבת הוי שפיר א' מב' חתיכות שהרי הימים לפנינו זה אחר זה.

וגם בחלב ושומן כה"ג נראה אפילו בזה אחר זה. שא' הביא חתיכות חלב לבית וא' הביא אח"ז חתיכות שומן בבית והוא אכל א' מהם וא"י אי אכל מחתיכה ראשונה או השנייה פיון שהס' בהחתיכות שפיר נקרא מצוות וה"ה בימים פנ"ל.

ואין לדחות זה מס' אותו יום דא"י אי בעל קודם הראי' או אחר הראי' ולא חשיב ב' חתיכות דז"א דשם יודע זמן הביאה רק הס' אי כפר ראתה והוי חלב או לא ראתה והוי שומן. ואה"נ אי היה הספק אם בא עלי' אתמול או היום שפיר ראתה אפשר הוי כב' חתיכות.

וגם באופן זה אפתי ל"ד לימי חול ושבת שהם קבועים תמיד לפניו. אבל ימי הגדה בא אחר הראיה וצ"ע בזה: בד"ה ותני עלה כו' ועוד ק"ק כו' בהוריות כו'.

ולדבריהם יהי' סתם משנה דהוריות דלא פהלכה וזה דוחק. ולכן נלע"ד ליישב דמשפחת שם חתיכה מב' חתיכות ל"מ למ"ד הטעם דאקבע איסורא ודאי משפחת שבעל ב' נשים וכ"א מהן אמרה נטמאתי ופי' מא' באבר חי ומא' פי' באבר מת ועתה הדם של א' מהן מראה טהורה וא"י ממי מהן פי' באבר חי והוי שפיר איקבע איסורא.

רק גם למ"ד הטעם דמצוות א"כ הא אמרינו לקמן דבאכל נכרי חתיכה א' וישאל חתיכה ב' לא חשיב מצוות. דבשעת אכילת ישראל לא הוי ב'.

מ"מ נלע"ד דדוקא בא נכרי כו'. אבל כה"ג דהקא דהוא בא על שניהם והספק בא ע"י ב' הביאות י"ל דחשיב שפיר מצוות פנ"ל.

ולכן תמהני על הרמב"ם שהשמיט המשנה דהוריות דחייבין אשם תלוי על עשה שבגדה. והלא הוא פוסק פטעם איקבע איסורא ומשפחת לה שפיר כמ"ש: דף יח ע"א בגמ' השוחט אשם תלוי בחוץ ר"מ מחייב ונחמים פוטרין כו'.

מבואר בסוגיא זו דפי' ר"מ מחייב היינו באשם ולא חטאת. והטעם דאם יתוודע אח"כ שלא חטא הוי למפרע חולין.

א"כ הוי ספק אי שחט קדשים בחוץ. ואפי' לדעת רבנן שכתבו התוס' ד"ה ונחמים דס"ל דגם בנודע הדין תרעה.

מ"מ צ"ע אי תיב ע'לה השוחטה בחוץ אחר שפבר נודע. די"ל דרק לחומרא אמרו חכמים תרעה.

וכוננת התוס' הקא פששחטה קודם שנודע דלחכמים דלקמן תיב חטאת. ואפשר דגם אח"כ תיב חטאת וצ"ע בזה.

אבל עכ"פ לר"מ פשיטא דליכא חטאת. ונראה דזה עצמו פוננת הגמ' דמסיק אח"כ הא קמ"ל דר"מ בשיטת ר"א קאי.

פי' דאגב אורחין' פא להשמיענו דכוננת ר"מ תיב אשם דכר"א ס"ל דלא נטעה לפרש תיב חטאת פנ"ל: והנה הרמב"ם (פי"ח מה' מעה"ק) כ' אשם תלוי שהקריבו בחוץ פטור. ותמה עליו הראב"ד שלא מצא פן בגמ' ובתוספתא מצא המקריב אשם תלוי בחוץ תיב חטאת.

חטאת העוף הבא על הס' תיב אשם בשוחטו בחוץ כו' ע"ש. וכתב הכ"מ דאשתמיט להראב"ד סוגיא דהקא וכ"כ בה"ז.

והוסיף עוד הכ"מ דהרמב"ם לא קחש על התוספתא דכר"מ אתיא ע"ש. והנה זה תמוה מאוד דר"מ מתייב אשם ובתוספתא מתייב חטאת ולא אתיא כר"מ.

אבל באמת הדברים ברורים דהקא איתא השוחט אשם בחוץ ובהא ליכא חטאת דכשנודע הוי למפרע חולין. אכן בתוספתא פתב שהקריבו בחוץ היינו אחר שחיתה וזריקה.

ומבואר לקמן דבנודע אחר זריקה לא פקע שום קדושה מינ' פיון דכיפר ספיקו והלך לו א"כ פשיטא דתיב חטאת. א"כ יש לתמוה על הרמב"ם שפתב שהקריבו בחוץ דמשמע אפי' אחר זריקה.

ובע"כ צ"ל דל"ד נקט הרמב"ם והקריבו וכוננתו שחטו והקריבו הפל בחוץ וסמך עצמו פיון דפטור מאשם משום דלא אקבע איסורא. א"כ מייירי ביש ספק בדבר ואחר זריקה אין ספק דאפי' נודע אשם הוי.

לכן פתב בקיצור וכוננתו שחטו בחוץ פנ"ל מוכרח. ולפמ"ש א"ש פל התוספתא דבאשם תלוי אחר זריקה תיב חטאת אבל בחטאת עוף הבא על הספק פיון דלית בי' אלא זריקה ע"כ מייירי קודם זריקה שזרק הדם בחוץ ולהכי תיב רק אשם תלוי.

וזה הדין דהתוספתא נראה ודאי דאתי אליבא דר"מ. ואפשר לזה פנון הכ"מ.

אכן הראב"ד בעצמו יש לו שיטה אחרת וס"ל פשיטת התוס' דהקא דלחכמים לקמן דאפי' נודע הוי קודם תיב שפיר חטאת באשם תלוי. רק בחטאת העוף אינו קרין כלל אי נודע.

וא"כ שפיר חזי הראב"ד הסוגיא דהקא. וצ"ל דהרמב"ם ס"ל כמ"ש לעיל די"ל דגם לחכמים בנודע נהי דתרעה מ"מ אין תיבין עליו בחוץ דאינו קרין גמור [כמ"ש ג"כ הלח"מ שם] וצ"ע בזה.

מ"מ אפתי גם על הראב"ד יש לגמגם במה שהסכים לפסוק כהתוספתא בחטאת עוף דלדין דבעי איקבע איסורא שפיר פטור גם מאשם תלוי ואפשר שיזע זאת והשיג על

הַרְמַב"ם רַק בְּדִין הָאֵשֶׁם דְּמִזָּה מִיִּירֵי הַרְמַב"ם ע"ש: שָׁם בַּגְמ' מֵאֵי אֵירֵל' פִּי אַכְלָה אֶפְיָלוּ
לֹא אַכְלָה נְמִי כו'.

לְפִי פֶרֶש"י פְּנוּנַת הַגַּמ' פִּינּוּן דִּס"ל דְּמַבִּיא אֵשֶׁם בְּנֻדְבָה אִפִּי לֹא חֲטָא כָּלֵל. א"כ הֵכָא אִפִּי
פְּטוּר מִן הַדִּין דְּמַצְוֹת פְּתִיב מ"מ פִּינּוּן דִּיכּוּל לְהַבִּיא אֵשֶׁם וְדֹאֵי הֵכָא חוּבָה לְהַבִּיא כְּדִי
שְׂתִילָה עָלָיו עַל הַיְסוּרִים עַד שְׂיִנּוּדַע לו'.

וּמִשְׁנֵי ר"א דְּבָבָא בְּן בְּנֻטָא הוּא דְּדוֹקָא אֵינָה יָמִים אַחַר יוה"כ דְּבָא לְכָלֵל סָפֵק מַבִּיא.
וּמוּכַח מִזָּה דִּס"ל דְּלֹא בָּעֵי ח' מַב' חֲתִיכוֹת עַכ"פ: ע"ב בַּגְמ' מְתִיב ר"א בְּרַ אָבִין אֶכְל
וְשִׁתָּה בְּהַעֲלָם א' כו'.

צ"ע לְמָה לֹא מִשְׁנֵי בְּמַבְעֵט בִּיו"כ דְּאִין יוה"כ מְכַפֵּר כְּדִלְעִיל (ז.): שָׁם פִּי קְאָמַר ר"ז
לְרַבִּי הָא מְנִי רַבָּנּוּ.

פֶּרֶש"י ר"י ור"א. וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְתַמְנוּה ע"ז דְּהָא הֵם דְּרָשׁוּ מְקַרָא דְּאֵשֶׁם א' עַל הַרְבָּה
שְׂגָגוֹת וְשִׁפִּיר י"ל דְּמוֹדִין דִּידִיעַת סָפֵק מְחַלְקַת לְחַטָּאת.

וְהִי אֶפְשָׁר לְפָרֶשׁ רַבָּנּוּ דְּעֵלְמָא דְּלִקְמוֹן מִיִּיתֵי פְּלוּגְתָא דְּתַנָּאֵי אִי יְדִיעַת סָפֵק מְחַלְקַת
וְלִהְכִי אָמַר ר"י כָּאֵן שְׁנָה רַבִּי יְדִיעוֹת ס' מְחַלְקַת מִשְׁמַע דְּאִיכָא פְּלוּגְתָא בְּהִכִּי. אָבֵל ר"י
וְר"א שִׁפִּיר י"ל דְּמוֹדִין בְּחַטָּאת דְּמְחַלְקַת דַּא"ל"ה לְמָה לִי קְרָא בְּאֵשֶׁם פִּינּוּן דְּלְחַטָּאת אֵינּוּ
מְחַלְקַת.

אָכֵן בְּאַמַּת יָפָה כְּוֹנֵן רַש"י דְּמִשְׁמַעוֹת הַגַּמ' הִיא דִּס"ל דְּכָל הַטַּעַם דִּידִיעוֹת ס' מְחַלְקַת
לְחַטָּאת פִּינּוּן דִּידִיעַת סָפֵק מְחַיִּיבַת אֵשֶׁם וּמְחַלֵּק לְאֲשָׁמוֹת מִמִּילָא מְחַלֵּק נְמִי לְחַטָּאת.
וְלִהְכִי מְסִיק הַגְּמָרָא בְּקוֹשְׂיָא דְּלַר"ל אִיפְכָא הו"ל לְמִיתְלִי חַטָּאת בְּאֵשֶׁם.

דְּכָשֶׁם דִּידִיעוֹת ס' מְחַלְקַת לְאֵשֶׁם כְּפִי מְחַלְקַת בְּחַטָּאת. וְלִהְכִי הַצְּרִיכוּ ר"י ור"א לְהַבִּיא
הַפְּסוּק דְּגַם בְּאֵשֶׁם אֵין מְחַלְקוֹת וּמִמִּילָא בְּחַטָּאת נְמִי אֵינּוּ מְחַלְקַת.

וְכֵן מִשְׁמַע הַלְשׁוֹן פִּי קְאָמַר ר"ז לְרַבִּי. פִּי מַפְח דִּס"ל לְרַבִּי דְּמַבִּיא ב' אֲשָׁמוֹת מִמִּילָא הָוִי
ג"כ יְדִיעָה לְחַלֵּק בְּחַטָּאת.

וְלָכֵן תְּמַהֲנִי עַל הַתּוֹס' בְּשִׁבּוּעוֹת (י"ט) תְּמַהוּ דַּר' יוֹסִי דְּרִישׁ הֵכָא דְּמַבִּיא אֵשֶׁם עַל הַרְבָּה
שְׂגָגוֹת. א"כ מִשְׁמַע דְּמוֹדָה דִּידִיעוֹת מְחַלְקַת לְחַטָּאת.

וְלִקְמוֹן קְאָמַר דִּידִיעוֹת סָפֵק לֹא הָוִי יְדִיעָה לַר"ל ע"ש וְתִימָה עַל תְּמִיחָתָם דְּמוּכַח הֵכָא
בְּהִדְיָא דְּלַר"י ור"א אֵין יְדִיעוֹת סָפֵק מְחַלְקַת לְחַטָּאת וְכַמ"ש רַש"י כָּאֵן: דָּף יט בַּגְמ'
מְקַצַּת יְדִיעָה כָּלֵל יְדִיעָה. מְבַנְאָר מְסוּגְיָא זֹו דְּאִפִּי אִי יְדִיעַת סָפֵק לֹא הָוִי יְדִיעָה וְלָכֵן
בְּנֻכְסֵי וְאַח"כ טָבֵל וְחֹזֵר וְנֻכְנַס פְּטוּר.

מ"מ בְּהִלָּף בְּשָׁבִיל א' וְשָׁכַח וְהִלָּף בְּשָׁבִיל אַחַר וְנֻכְנַס יֵשׁ לְחַיִּיב טָפִי. מִשׁוּם דִּידַע מְקוֹדֵם
מִשְׁבִּיל א' וְאַח"כ יָדַע מִהַשְׁנִי נִמְצָא דְּהָוִי לִי' יְדִיעַת וְנֻדְאֵי רַק שְׂתִיִּיעָה הִי בְּסִירוּגִין
מִתְחַלָּה יָדַע מְדַרְף א' וְאַח"כ מִהַשְׁנִי וְהָוִי מְקַצַּת יְדִיעָה וְע"י ב' הַמְקַצַּת הָוִי יְדִיעַת וְנֻדְאֵי
לְהִכִּי חַיִּיב.

ולכן קשה קצת על הרמב"ם שפוסק ידיעת ס' הוי ידיעה לגבי ידיעה מתחלה דמקדש וקדשיו. והביא נמי האי דינא בשכח דחייב משום ידיעת מקצת הוי ידיעה.

ל"ל זה בלא"ה חייב על הידיעה אחרונה בלבד פנין ידיעת ס' הוי ידיעה ע"ש בפ"א משנגזרות וצ"ע: ואפשר לומר דס"ל להרמב"ם דמקצת ידיעה הוי ידיעה אפ"ל לגבי ידיעות מחלקת לחטאת דבזה קי"ל ידיעות ס' אין מחלקת.

מ"מ מקצת ידיעה מחלקת פגון שאכל חצי זית חלב ונודע לו ושכח וסור ואכל בכדי א"פ עוד חצי ונודע לו ואח"כ אכל פזית חלב אחר בשוגג ואח"כ נודע לו מפל האכילות חייב ב' חטאות משום דמקצת ידיעה חשבוש ידיעה להפסק והוי כב' העלמות.

ואע"ג דיש לחלק פדמטיק הגמ' אליבא דר"י דכאן עשו ס' פנודאי אבל בחטאת דכ' הודע אליו חטאתו צריף להיות נודאי ידיעה. א"כ גם לגבי מקצת ידיעה יש לחלק פן דבחטאת כתי' הודע אליו חטאתו שידע שחייב חטאת וכאן לא ידע מעולם מחיוב חטאת פנין שפ"ל ידיעה הי' רק על חצי שיעור.

מ"מ י"ל סברת הרמב"ם פנין דר"ל לית לי' חילוק זה וס"ל דגם גבי ידיעה מתחילה ס' ידיעה לא מהני. ומ"מ מקצת ידיעה מהני.

א"כ י"ל דגם ר"י מודה בהכי. וצ"ע לדינא בזה: שם בגמ' קשיא דר"ל אדר"ל.

צ"ע לפי מה דמשמע לעיל דכל מאי דס"ל לרבי ידיעת ס' מחלקת משום דלגבי אשם מחלק ה"ה לגבי חטאת. א"כ בטומאת מקדש וקדשיו דליכא אשם פל"ל י"ל דלכ"ע אין ידיעות ס' מחלקת.

ודוסק לומר דקושית הגמ' למ"ד דגם בקרבן עולה ויורד יש אשם לקמן (כ"ה:): דלית לי' גז"ש דמצות מצות למעט ע"ש] פנין דלא קי"ל הכי. תו קשה לי מה דפשיטא לגמ' דכמו דהוי ידיעה לחלק ה"ה שיהי' ידיעה מעיקרא.

והלא י"ל דס"ל לר"ל דידיעה תחלה הוי פמו דידיעה בסוף וכמו דידיעה בסוף לחייב חטאת צריף ידיעה ממש פמו כן ידיעה דתחלה: במשנה ריש ור"ש שזורי אומרים לא נחלקו ע"ד שהוא משם אחד כו'.

פי' לאפוקי ממה דא"ר יהודה דגם בשם א' נחלקו פמבנאר הפי' בגמ' למר פדאית לי' ולמר פדאית לי' ע"ש לקמן. אבל עכ"פ לא קאי את"ק דמעיקרא.

א"כ נראה דמודין ר"ש ורש"ז ור"י דגם בא"י איזה מלאכה עשה ג"כ פליגי. ואפשר עוד דלכ"ע פטור בזה (דנודאי יותר מסתבר לפטור בא"י איזה מלאכה מבא"י אי תאנה אי ענבים).

אף לפ"ז קשה מאי מטיק המשנה א"כ למה נאמר אשר חטא בה. הלא נצרך לכ"ע למעט א"י איזה מלאכה עשה.

ולכן נראה דלהני תנאי גם בא"י איזה מלאכה עשה פליגי. ומקשה שפיר אדר"א דחייב בכל גונוי א"כ למה לי אשר חטא בה: ע"ב בגמ' מתעסק דמאי.

לפי' הפשוט משמע דקונשית הגמ' אי חלבים ועריות הלא נהנה ואי בשבת מלאכת מחשבת אסרה תורה ולא צריף קרא דבה. ומשני דמשפחת פשנתפנין עכ"פ לתתיכה.

ומלאכת מחשבת ממעט דווקא אי לא נתפנין כלל רק שנשתמט ידו ועקר איזה מחובר שלא במתפנין. ולפ"ז נראה לגרוס הכי מתעסק דמאי אי דחלבים ועריות חייב שפן נהנה ואי דשבת מלאכת מחשבת אסרה תורה דאר"נ א"ש המתעסק כו' אמרה תורה.

ומשני דמשפחת פאבני ורבא. אכן רש"י נראה דגורס אלא מתעסק דשבת כמ"ש בס' בה"ז ג"כ.

ולהכי צריף רש"י לתרוצי דר"נ אליבא דר"י קאי. אבל ר"א לית לי סברא דמלאכת מחשבת לכן צריף בה למעט מתעסק.

מיהו קשה למה נדחק רש"י דהא גם לר"א אפי' ס"ל כר"נ צריף מיעוט דבה במפטם את הקטרת דאינו נהנה וגם לא כתי' בי' מלאכת מחשבת. וגם על פי' הפשוט בגמ' קשה למה לי פדאבני ורבא לוקי במפטם.

וי"ל דהמ"ל הכי ג"כ. או אפשר דבמפטם פנין דכ' אשר יעשה פמתפנינה היינו נמי מלאכת מחשבת דווקא שפנין לעשות פמתפנינה.

וצ"ע לפרש"י אליבא דר"א דלית לי טעם דמלאכת מחשבת רק מבה ממעט מתעסק מנ"ל דבחלבים ועריות חייב שפן נהנה מ"מ פנין דכ' אשר חטא בה אימיעוט מתעסק. פמו בא"י אי חלב אכל אונותר דפטור מקרא דאשר חטא בה אע"פ שנהנה.

ומאי מקשה הגמ' אי חלבים ועריות כו'. הלא י"ל דר"נ לא קאי כלל אליבא דר"א דלדידין' אפי' בחלבים ועריות פטור: שם בגמ' איתיבן' רבא לר"נ ונהרי תינוקות כו' וע"כ לא פטר ר"י כו'.

לכאורה תמוה למה מקשה מדר"י טפי תיקשי לי אדר"א דמחייב שם בתינוקות והוא עצמו ממעט מתעסק מאשר חטא בה. מיהו למ"ש רש"י אח"ז דלרבא ואבני ל"ק דהם מיירי דווקא בנתפנין להיתר.

רק לשון מלאכת מחשבת משמע אפי' נתפנין לאיסור א"ש. די"ל דבתינוקות פנין דנתפנין למלאכה הוי בכלל מתפנין לאיסור אע"ג דלמילה מותר מ"מ פל דנתפנין למלאכה לא הוי בכלל מתעסק לר"א דממעט מבה.

רק לר"י דאליבן' אמר ר"נ הטעם דמלאכת מחשבת לשיטת רש"י לעיל מקשה שפיר פנ"ל: דף כ ע"א בגמ' הי' לפניו ב' גרות דולקות ארנכות. נראה דט"ס היא וצ"ל או פבויות.

ועל דולקות קאמר נתפנין לכפות זו וכבה זו. ועל פבויות קאמר נתפנין להדליק זו והדליק זו.

וכן הגירסא בהרמב"ם (בפ"א מה' שבת) וכ"מ בתוספתא פי"ב דשבת ע"ש). והנה הרמב"ם פוסק שם דחייב.

ונדחק הלח"מ לומר דגורס הכא חייב. ולדידי אין צורך לזה.

רק דס"ל דבריינתא זו אַתְיָא כר' יהודה דמתני' דאפי' שחורה וּלְבָנָה מיקרי מתעסק ופטרור לר' יהושע. וא"כ בב' גרות י"ל ג"כ דנה הי' מראה שחורה וְזֶה לְבָנָה או ירוקה.

אַבְל אָנּוּ קי"ל דוקא עַנְבִּים ותאנה להכי חייב הָכָא פנ"ל: פֶּרֶק חַמִּישִׁי ע"ב בְּתוֹס' ד"ה אַכְל וְהַקְשָׁה הר"י כו'. אין דבריהם מוכנים לי דַּוְדָּאֵי בְּהֵמָה וְעוֹף דכ' בְּהֵדְיָא כּוֹלֵל כֹּל דַּיְנֵי בְּהֵמָה וְעוֹף בֵּין טְהוֹרִים בֵּין טְמֵאִים.

וא"כ עיקר קושיותם צריף להיות מהוּפָּךְ דאיך מְמַעְטִין מְפָרֵט זֶה מי שְׂאִינוּ מְטַמָּא טוּמְאָה חֲמוּרָה הֲלֵא עוֹף טְמֵא נְמִי אֵינָה מְטַמְּאָה. וע"ז הַתִּירוּץ פְּשוּט דמ"מ יֵשׁ בְּמִין עוֹף דְּמִקְבֵּל טוּמְאָה חֲמוּרָה כְּגוֹן טְהוֹר.

משא"כ דגים וְשָׂרְצִים פנ"ל. וּבְאַמַּת זֶה נִכְלָל בתי' הַתוֹס' רק הַלְשׁוֹן מְגוּמָגֵם: בד"ה דם בַּיְצִים פי' בְּקוֹנְטְרַס בַּיְצֵי זָכָר וְקוֹשְׂיָא כו'.

וי"ל דַּוְדָּאֵי בְּכַרְיִיתָא דְּמַמְעֵטִין גַּם מְלָאוּ הפי' בַּיְצִים דְּתַרְנַגְלוּת. אַבְל בְּמַשְׁנֵה דַּאִין חַיִּיבִין כְּרַת א"ש גַּם בַּיְצֵי זָכָר דַּאִינוּ דֵם הַנְּפֹשׁ: דף כא ע"א בגמ' האי תנא דבי ר"י הוא כו'.

ולאִינְדָּה תְּנַאי דכה"ג הָוֵי רק כֹּל וּפְרֵט י"ל דס"ל דְּכּוּי ס' ח' סָפֵק בְּהֵמָה. א"כ בְּאַמַּת אִין בְּכָלֵל רק מה שְׂבִפְרֵט דְּכּוּי א"צ לְרַבּוּי: בְּרִש"י ד"ה הָכָא ל"ג הֶחֱלַב כו'.

בְּאַמַּת אֶפְשָׁר לְפַקֵּק בְּרֵאָז' זו שְׂהֵבִיא מְעוֹלְשִׁין כו' דְּשִׁאֲנֵי הֵתֵם דְּבִשְׁעַת הַכֶּשֶׁר לֵא הִי בַר קַבְלַת טוּמְאָה כֹּלֵל לֵאוּ שְׁמִי הַכֶּשֶׁר כֹּלֵל. לְכֵן צָרִיף הַכֶּשֶׁר אַחַר פְּשַׁנְעֻשָׁה בַר קַבְלַת טוּמְאָה.

אַבְל הָכָא כֹּל הַבְּהֵמָה הִי בַר קַבְלַת טוּמְאָה וְהוֹקְשָׁרָה בְּשַׁחֲיטָה י"ל דְּמַמְלֵא גַם עַל הֶחֱלַב שִׁיף הַכֶּשֶׁר אַף שְׂעֻדֵיין צָרִיף מַחְשָׁבָה. מ"מ סְבַרְת רש"י נְכוּנָה.

[וכ"כ הר"ש בְּעוֹקְצִין וְהַתוֹס' בְּכּוֹרוֹת (י' ע"ש) וְכֵן פֶּסֶק הַרְמַב"ם (בפ"ג מה' טוּמְאָת אוֹכְלִין): ע"ב בגמ' לְאַפּוּקֵי מֵת אַע"ג דְּמַמְלֵיא לִי כו'. א"י כְּנוֹנַת הַגַּמ' אִי הִפִּי דְּבִשְׁר מֵת דַּאֲדָם לְעוֹלָם לִית בִּי שֵׁם אוֹכְל דְּבִטְלָה דְּעַתִּי אִין מוֹכֵן הַטַּעַם מֵה בֵּין בִּשְׁר חַי דַּאֲדָם דְּמַהֲנֵי מַחְשָׁבָה לְבִשְׁר הַמֵּת.

וְלָכֵן נִרְאָה יוֹתֵר לְפָרֵשׁ דְּלִצְרָף בִּשְׁר אֲדָם עִם אוֹכְל אַחַר בְּטְלָה דְּעַתִּי וְגַם זֶה הַטַּעַם אִין מוֹכֵן שְׁפִיר. (ועי' בְּרַמְב"ם (פ"ג מה' טו"א) דְּפֶסֶק דְּמַהֲנֵי מַחְשָׁבָה וּבְרֵאָב"ד וּבכ"מ שָׁם): שָׁם בַּגַּמ' לְאַפּוּקֵי מֵת דַּאֲע"ג שְׁחַפְּהוּ בְּבָצֵק כו' דְּטוּמְאָה בּוֹקְעַת כו'.

צ"ע דמ"מ מְשַׁפְּחַת טוּמְאָה קְלָה שְׁנַגְע בְּבָצֵק מִן הַצַּד לֵא לְמַעְלָה וְלֵא לְמַטָּה דכה"ג לֵא שִׁיף בּוֹקְעַת. [ומ"ש בְּשַׁטְמ"ק דְּגַם מִן הַצַּד מְטַמָּא מִיַּד דְּהָוֵי אַמָּה בְּכַסּוּתוֹ ע"ש.

אִינוּ מוֹכֵן דַּא"כ אַמָּאֵי צ"ל דְּטוּמְאָה בּוֹקְעַת כו' הֲלֵא אִפִּי רִי"ו דְּלִית לִי טוּמְאָה בּוֹקְעַת מוֹדָה בְּמֵת בְּכַסּוּתוֹ כְּדַאִי בְּחֻלִּין (קכ"ה:): וכמ"ש הַשַּׁטְמ"ק גּוֹפִי'. גַּם קִשָּׁה דמ"מ מְשַׁפְּחַת טוּמְאָת אוֹכְלִין בְּפָחוֹת מְפִיזַת כתי' ר' חֵיָא וְא"כ צ"ל דְּמוֹדָה לְסְבַרְת ר"ח דְּבִטְלָה דְּעַתִּי'.

א"כ יְכוּל לְשַׁנּוּי כְּדַר"ת דְּנָהֵי דְּהַבְּרִייתָא דַּא"צ הַכֶּשֶׁר לֵא מְצִי לְתַרוּצֵי כְּדַר"ח כַּמ"ש תוֹס' דס"ל דכה"ג הַכֶּשֶׁר נְמִי צָרִיף. אַבְל בְּרִייתָא דְּמַהֲלֵכֵי שְׁתִּים אִין בּו טוּמְאָה קְלָה

שפיר מצי לתרץ כדר"ח ולמה לי לסיומי האי מילתא דטוןמאה בוקעת וצ"ע: דף כב ע"א בגמ' ל"ש אלא בעוף שאין בדמו כונית.

וקשה מאי קמ"ל דנודאי אם אין בו כונית פטור כמו בכל איסורים שבתורה. ואפשר דקמ"ל בקבלה דבעוף לעולם אין בדמו כונית ונ"מ אם לא ראה פמה הי' בהדם.

ולשיטת הרמב"ם (פ"ו מה' מ"א) א"ש טפי דהוא פי' דדם הפנוס בלב מעצמותו חייבין עליו פרת דהוא דם הנפש. והבא מעלמא הוא מן האברים ואין חייבין עליו דלא כפי' רש"י להיפוך ע"ש.

וא"כ הדם שבלב מעורב בו ב' הדמים וקמ"ל בקבלה דדם שפנוס בעצמותו בלב אין בו כונית ואפילו נמצא בו פמה זיתים זה מן האברים כנ"ל: שם בגמ' תנא דבי ר"י ודם חללים ישטה פרט לדם קילוח שאינו מכשיר.

לר"ל צ"ע לנישב א"כ איזה דם מכשיר פינו דכל הדם שאחר קילוח נמי דם הנפש הוא. ורחוק לומר שיש עוד דם חמישי אחר דם השותת אחר הקילוח.

ונראה דנודאי תנא דבי ר"י ס"ל כהאי תנא דדם הנפש הוא דם קילוח בלבד פינו דר"ל מודה דתנאי נינהו. ולפ"ז לר"ל לית לי' האי דרשא קלל ודם הנפש נמי מכשיר.

ובאמת צ"ע בפירוש ודם חללים ישטה לפרש על אחר יציאת הנפש דמשמעו תא דקרא קאי על גוף המיתה וצ"ע ובחז' הר"ן בחולין שם פי' כן דהדם שנעשה בו חלל מכשיר ותנא דבר"י ס"ל כר"ל דגם אחר קילוח איכא דם הנפש ולהכי דם קילוח אינו מכשיר דלא נעשה בו חלל].

ולפרש"י בחולין שהביאו תוס' א"ש זה. אבל הוא נגד כל הסוגיא דכאן כמ"ש התוס' שם וכאן: שם בגמ' דם שהנפש יצאה בו מכפר.

לכאורה לפ"ז גם השותת קודם הקילוח אינו מכפר. וא"כ אין לקבל הדם מיד אחר השחיטה עד שמקלח.

ובאמת מבואר בזבחים (כ"ה:): דצריך ליתן הורידין תוף אויר הפלי ע"ש. ולכן נראה דדוקא בהקנה יש דם קודם הקילוח אבל בשחיטה תיכף יוצא דם הנפש.

ודוקא דם התמצית לאחר הקילוח ממעט הכא. מיהו גם בדם התמצית א"י השיעור פינו דמצנה לקבל כל הדם מאיזהו זמן מתחיל דם התמצית.

ולשון הרמב"ם (פ"ד מהלכות מעה"ק) סתם שמקבל כל הדם. ולכן אפשר דרק דם התמצית בלבד אינו מכפר אבל פשמקבלין כל דם הנפש אפי' יש בו ג"כ מדם התמצית לית לן בה.

והא דאיתא בזבחים פרק התערובות (ע"ה.) נתערב בדם התמצית ישפך לאמה.

הינו פשנתקבל דם התמצית בפ"ע ונתערב ממנו בדם הנפש [ואפי' לא נתקבל דם התמצית והי' בפ"ע ואח"כ נתערב בדם הנפש ג"כ פסול כדמשמע בפסחים (ס"ה.) ע"ש].

אָבֵל כְּשֶׁמִקְבֵּל הַפֶּל בַּיַּחַד כְּשֶׁר. וצ"ע בְּזֶה: שֶׁם בְּמִשְׁנֵה אר"ט מֵה לְזֶה מִבֵּיא ב' אֲשָׁמוֹת כו'.

לְכַאוֹרֵה הָיָה נִרְאֶה דר"ט רַק עֲצָה טוֹבָה קמ"ל וא"כ מִיִּירֵי נָמִי בְּמַעֲיֵלָה מוֹעֲטָת. אַךְ לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה הֵיא מוֹדָה ר"ע לר"ט בְּמַעֲיֵלָה מוֹעֲטָת מִשְׁמַע דר"ט עֲצָמוּ אפ"י בְּמַרְוֹבָה קְאָמֵר.

וְהָיָה נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דר"ט בְּעֲצָמוּ פְּלִיג עַל ר"ע וס"ל דְּבַמַּעֲיֵלָה לִיפָא אֲשָׁם תְּלוּי וּלפ"ז י"ל דְּמַחְוֵיב גַּם בְּמַעֲיֵלָה מְרֻבָּה לַעֲשׂוֹת כֵּן פְּדִי לְהַגֵּן עָלָיו מִן הַיִּסּוּרִין וְיֵשׁ לוֹ עֲצָה לְהִבִּיא וּלְהַתְּנוֹת רַק לְדַבְּרֵי דר"ע דִּישׁ לוֹ עֲצָה בְּאֲשָׁם תְּלוּי קְאָמֵר ג"כ מֵה לְזֶה וְהִינּוּ בְּמוֹעֲטָת וּבְקֵא מוֹדָה לִי ר"ע.

אָכֵן בְּתוֹס' בְּשַׁבָּת (ע"א) נִרְאֶה שֶׁהִבִּינוּ דְאָפִי בְּשִׁיטָת ר"ע דִּישׁ אֲשָׁם תְּלוּי מ"מ ס"ל לר"ט דְּמַחְוֵיב לְהִבִּיא אֲשָׁם וְדָאי אפ"י בְּמַרְוֹבָה ע"ש. וצ"ע שֶׁהַטַּעַם לְמָה נְחַוֵּיבוּ מְסַפֵּק לְשֵׁלֶם כִּינּוּן דָּאִית לִי כְּפָרָה מֵה"ת בְּאֲשָׁם תְּלוּי: ע"ב בַּגְמ' אָמֵר רַבָּא מְדַבְּרֵי שְׁנִיָּהֶם נִלְמַד אֲשָׁם וְדָאי לֹא בְּעֵי יְדִיעָה בְּתַחֲלָה.

הַרְמַב"ם פּוֹסֵק (בפ"ט מְשַׁגְּגוֹת) דְאֲשָׁם צָרִיף יְדִיעָה בְּתַחֲלָה. וְכַתֵּב הַכ"מ מְשׁוּם דַּבְּפ' כָּלֵל גְּדוּל אִיתָא לְמ"ד אֲשָׁם לֹא בְּעֵי יְדִיעָה וּפְרַש"י דר"ט ור"ע פְּלִיגֵי בְּהִכִּי א"כ הִלְכָה כר"ע מְחַבְּרֵי ע"ש.

וְדַבְּרֵי תְּמוּהִים דְּתָלָה עֲצָמוּ בְּאֵילָן גְּדוּל בְּדַבְּרֵי רַש"י הַנ"ל. שֶׁהַתוֹס' שֶׁם תְּמוּהָ עָלֵיהֶם דְּהִלָּא מְפֻרָשׁ בְּמִשְׁנֵה דְהִקָּא דְמוֹדָה ר"ע בְּמַעֲיֵלָה מוֹעֲטָת.

גַּם רַבָּא אָמֵר בְּהַדְּיָא מְדַבְּרֵי שְׁנִיָּהֶם נִלְמַד כו'. וּלְפַע"ד גַּם רַש"י ז"ל לֹא נִתְפַּוֵּינן לְהִכִּי כְּמוֹ שֶׁהִבִּינוּ הַתוֹס'.

רַק רַש"י מִיִּיתֵי הֵךְ פְּלוּגְתָא דר"ע ור"ט לְהוֹכִיחַ עכ"פ מְדַבְּרֵי ר"ט דְּלֹא בְּעֵי יְדִיעָה. וּמֵאֵן דְּבְּעֵי יְדִיעָה לֹא מְבָאֵר רַש"י כָּלֵל ע"ש הֵיטֵב וְתִרְאֶה שְׁכַנִּים דְּבָרֵי.

אָבֵל יְסוּד דְּבָרֵי הַרְמַב"ם נִרְאֶה דְהֵם מְדַבְּרֵי ר' יוֹסִי לְקַמְּן דָּאִין שְׁנִים מְבִיאִים אֲשָׁם א'. וְכ"כ הַבַּעַה"מ וְהַרְמַב"ן בַּח' שֶׁם בְּשַׁבָּת.

גַּם הַמְּהַרְשֵׁ"ל הִבִּיא כֵּן בְּשֵׁם י"מ וְהַשֵּׁיג עָלֵיהֶם ע"ש. וּבמ"ש כָּאֵן דְּבָרֵיהֶם א"ש].

וְהִנֵּה לְעִיל (ז): אָמְרִינוּ בַּגְמ' דְּמוֹדָה ר"י בְּיּוֹלְדוֹת דְּדוֹקָא מֵה שְׁבָא עַל חֲטָא אִין שְׁנִים מְבִיאִים מְשׁוּם דַּכ' אוֹ הוֹדַע ע"ש. וְהַשְׁתָּא קָשָׁה הָא ר"י גַּם בְּאֲשָׁם קְאָמֵר דָּאִין מְבִיאִין בְּשׁוֹתְפוּת.

וּבַע"כ צ"ל דר"י מְדַמָּה אֲשָׁם לְחֲטָאֵת דְּגַם אֲשָׁם בְּעֵי יְדִיעָה. וְאִפְּשֵׁר הַטַּעַם דְּכַתִּיב כְּחֲטָאֵת כְּאֲשָׁם וְיִלְפִינוּ בְּהַקְּיָשָׁא דְּבְּעֵי יְדִיעָה.

לְהִכִּי פּוֹסֵק הַרְמַב"ם כר' יוֹסִי כַּנ"ל. וּמ"מ לְדִינָא צ"ע דְּלְכַאוֹרֵה מְדַבְּרֵי רַבָּא הִקָּא מִשְׁמַע דְּבָא לְפָסוּק הִלְכָה כֵּן כִּינּוּן דְּמַדְּבָרֵי שְׁנִיָּהֶם נִלְמַד דְּלֹא בְּעֵי יְדִיעָה וצ"ע: שֶׁם בְּמִשְׁנֵה דְּבָרֵי ר"ע רַש"א שְׁנִיָּהֶם מְבִיאִים אֲשָׁם אָחַד.

לְכַאוֹרֵה נִרְאֶה דְּמוֹדָה ר"ע לר"ש בְּמַעֲיֵלָה מוֹעֲטָת רַק בְּמַרְוֹבָה סְגִי בַב' אֲשָׁמוֹת. אַךְ לְשׁוֹן חֲתִיכָה לֹא מִשְׁמַע מַעֲיֵלָה מְרֻבָּה.

וְלִכֵּן נִרְאָה דר"ש מְדִינָא מְחַיֵּיב לְהִבְיָא אֲשֶׁם א' פִּינּוֹן דס"ל דְּאֲשֶׁם תְּלוּי לִיפָא וְהָא אָחַד מֵהֶם בְּנֻדְאֵי חֲטָא לְכֹן צְרִיכִין לְהִבְיָא אֲשֶׁם וְנָדָא. וְלר"ע דמ"ה"ת אִיפָא אֲשֶׁם תְּלוּי קְאָמֵר עֵיקָר הֵדִין וּבְנֻדְאֵי אִם רוֹצִין לְהִתְנוּת בִּינֵיהֶם וְלְהִבְיָא אֲשֶׁם וְנָדָא יְכוּלִין אָבֵל אִין מְחַוְּבִים בְּזָה.

וּנ"מ ג"כ בְּמֶרְוּבָה. אָבֵל לר"ש מְחַוְּבִים לְהִבְיָא בְּיַחַד פְּנ"ל.

אָבֵל אִין לֹוֵמֵר דר"ע כר"י ס"ל דְּאִין מְבִיאִין אֲשֶׁם בְּיַחַד דְּהָא אָמֵר רַבָּא לְעִיל מִדְּבָרֵי שְׁנֵיהֶם נִלְמַד דל"ב יְדִיעָה. וְטַעְמָא דר"י הוּא.

מִשּׁוּם דְּבַעֵי יְדִיעָה בְּתַחֲלֵה כמ"ש לְעִיל]: דָּף כג ע"א בְּמִשְׁנֵה שְׁנֵה חֲתִיכַת חֲלָב וְחֲתִיכַת קוֹדֵשׁ כּו' מְבִיא אֲשֶׁם תְּלוּי. לְכַאוּרָה הִנֵּה נִרְאָה דְּמִשְׁנֵה זֹו לָא אֲתִיָּא אֲלִיבָא דר"י לְעִיל (י"ט).

(דְּאָמֵר פּוֹטֵר הִי ר"י אֲפִילוּ מְאֲשֶׁם תְּלוּי בֵּא"י אִם חֲלָב אָכַל אוֹ נוֹתֵר אָכַל. קְאָמֵר הֵטַעַם פִּינּוֹן דִּיּוֹדַע שְׁחֲטָא וְנָדָא ע"ש.

א"כ ה"ה הָכָא יוֹדַע שְׁחֲטָא וְנָדָא. אָכֵן הֶרְמַב"ם הִבְיָא מִשְׁנֵה זֹו (בפ"ט מְשַׁגְּגוֹת).

וּבפ"ח שֶׁם הִבְיָא הֶלְכָה כר"י הַנֵּ"ל דְּפִטּוֹר אִפִּי מְאֲשֶׁם תְּלוּי, וּבַע"כ צְרִיכִין לְחַלֵּק דְּשִׁאֲנֵי הָכָא דְּעַל חֲטָא דְּמַעֲיֵלָה לִיכָא חֲטָאֵת רַק אֲשֶׁם. וְלִכֵּן עַל חֲטָאֵת אִינּוּ יוֹדַע שְׁחֲטָא.

וְעַדִּין צ"ע בְּזָה: ע"ב בְּגַמ' מוֹקִי לָהּ בְּנוֹלְדוֹת קִדְּוִשִׁים וּס"ל בְּהוֹיָתָן הֵם קִדְּוִשִׁים אִינֵי מְבִין זֶה הֶלְשׁוֹן דְּאֵי בְּמַעֲי אֲמֵן קִדְּוִשִׁים וְנָדָא א"ש טְפִי. וְתוּ קִשָּׁה לִי לְמָה לָא מוֹקִי בְּבִכּוֹר דְּקִדּוּשׁ מֶרְחָם.

וְגַם יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת א"כ לְמָה לִי קָרָא לְרַבּוֹת. וְאִי תִּמָּא דְּבָלָאוּ הָא דְּאִסּוֹר חָל עַל אִסּוֹר צְרִיף רִבּוּי עַל אֲמוּרֵי קִדְּוִשִׁים קְלִים.

(וּכ"מ בְּחֻלּוּין (ק"י"ז.) דְּגַם יוֹתֵר וּכְלִיּוֹת דְּלִית בְּהוּ מִשּׁוּם אַחַע"א צְרִיכֵי רִבּוּי לְמַעֲיֵלָה].

א"כ קִשָּׁה לְמֵאן דְּיִלְיָף מְזָה דְּאִסּוֹר חָל עַל אִסּוֹר בְּקִדְּוִשִׁים מִנ"ל הָא דִּילְמָא מִיַּרְי בְּבִכּוֹר וּקַמ"ל דְּאֲמוּרֵי קִדְּוִשִׁים קְלִים מוֹעֲלִין בְּהֶם. רַק בְּאַמֶּת צ"ע ל"ל קָרָא פִּינּוֹן דְּכִתִּיב בְּמַעֲיֵלָה מְקִדְּוִשִׁי ה' אִטּוּ הִנֵּי לָאו קִדְּוִשִׁי ה' הֵם.

[וְכֵן הוּא בְּתו"כ פ' וַיִּקְרָא (פְּרָשָׁתָא י"א) דְּמֶרְבֵּי חֲלָב לְמַעֲיֵלָה מְקִדְּוִשִׁי ה' ע"ש]: פָּרָק שְׁנַיִ שֶׁם בְּמִשְׁנֵה וְנוֹדַע לוֹ שְׁלֵא חֲטָא כּו'. יֵשׁ לְעֵינֵין בְּעֵבֶר עָלְיוּ יוה"כ אַחַר הַפְּרָשָׁתָא הָאֲשֶׁם פִּינּוֹן דִּיו"כ מְכַפֵּר יֵהִי דִּינוֹ כְּמוֹ נוֹדַע שְׁלֵא חֲטָא.

אַף בְּאַמֶּת הָכָא לָא שְׁיִיף דְּהוּי הֶקְדֵּשׁ טְעוֹת א"כ וְנָדָא ר"מ מוֹדָה דִּירְעָה וְהוּי כְּמוֹ אֲשֶׁם שְׁנַתְּכִפְרוּ בְּעָלֵי. אַף אֲפִשֶׁר דְּכִינּוֹן דְּהִפְרִישׁוּ קוֹדֵם יו"כ וְחָל עָלְיוּ שֶׁם אֲשֶׁם חֲיִיב לְקַנְיִים נִדְרוֹ וְאִין יו"כ מְכַפֵּר תוּ עָלְיוּ וְצ"ע בְּזָה: שֶׁם בְּגַמ' גָּמֵר וּמְקִדְּוִשׁ.

לְכַאוּרָה מְשַׁמַּע דְּמְקִדְּוִשׁוֹ לְשֶׁם עוֹלָה אִם בְּאַמֶּת לָא חֲטָא. אַף לִפ"ז קִשָּׁה לְמָה יְרַעָה הוּא עֲצָמוּ יִקְרַב עוֹלָה.

ונאפילו אי נדחק לומר דהוי רק ספק שפא הקדישו ומספק אמרו ירעה. אפתי קשה
דקדישנה עתה שנית לשם עולה ולמה ירעה.

ולכן צ"ל דגמר ומקדישו לשם אשם אפי' אי באמת לא חטא וכל ההקדש לענון זה דיהי'
כמו מותר אשם דהדין ירעה. (וכ"מ לשון המשנה ויפלו דמיו לנדבה דהוי עולת קיין.

וכמ"ש התוס' דהנסכים משל ציבור. פדין מותר אשם] ועדיין צ"ע בזה: דף פד ע"א בגמ'
במפריש ב' אשמות לאחריות ונתפפר בא' מהן.

לפי גירסא זו משמע דלא מיירי כלל דנודע שלא חטא. רק פנונת הגמ' פי היכי דס"ל
לחכמים הלא דגמר ומקדיש וכל עליו שם אשם.

ה"ה במפריש לאחריות מודה ר"מ דגמר ומקדיש השני לשם אשם. ול"א כיון דלא נאבד
הראשון הוי הקדש טעות דכיון דגמר ומקדיש חל עליו שם אשם ורועה.

אבל לגי' התוס' דנודע צריך לגרוס בגמ' ירעו עד שיסתאבו לשון רבים. והרמב"ם
העתיק סתם (פ"ד מה' פסוה"מ) המפריש אשם תלוי לאחריות ונתפפר בא' השני ירעה
ומכ"ש אשם נדאי ע"ש.

ונראה נדאי דלא מיירי כלל בנודע שלא חטא. רק דמביא עיקר הדין דעכ"פ נשמע מכאן
דהשני ירעה.

דבחטאת מפורש דהשני ירעה וקמ"ל דה"ה באשם תלוי פדמוכח הלא. ולכן סינים וכ"ש
אשם נדאי דדינו כמו ב' חטאות לאחריות.

ונאפי' אי הי' גורס הרמב"ם הלא כגי' התוס' מ"מ אין לו להביא הדין בנודע כיון דבלא"ה
קי"ל בחכמים ורביתא דגמ' הלא היא רק לר"מ. לכן השמיט זה הדין והביא רק עיקר
הדין דמוכח הלא דב' אשמות השני ירעה.

ובמל"מ האריך להקשות ע"ש והנלע"ד פתבתי: שם בגמ' בא"ת שהוזמו עדיו. פרש"י
שהבעלים יודעין שלא אכלו צ"ע למה פי' פן דלכאורה נראה דביודעין שלא אכלו נדאי
לא גמר ומקדיש.

ונאפי' לא הוזמו כלל רק נודע שלא חטא תצא ותרעה בעדר דנדאי לאו לבו נוקפו כלל
כיון שידע שהעדים משקרים. רק הלא מיירי שאין הבעלים יודעין רק כיון דיש ג"כ
חשש שפא ימצאו העדים זוממין לכן אין לבו נוקפו כ"כ, ויש ראי' לפי' זה דלפרש"י
מה מקשה מסיפא דשור הנסקל דמיירי בהזמה דילמא מיירי באין הבעלים יודעין.

אלא נדאי נאפילו באין יודעין ס"ל לר"י דיצא וירעה בעדר: שם בגמ' מאי חזית דציית
לבתראי כו'. ותמוה טובא כיון דאתי סהדי דמכחישין א"כ גמר דין הראשון הוי בטעות
שלא ידעו הבי"ד שיש עדי הכחשה.

ותוס' הקשו רק לשיתת ר"ת דמחיים לא נאסר משמע דזה אתי להו שפיר דאי נשחט
נאסר מספק שפא הי' הגמר דין פראוי. ולכאורה הסברא תמוה דאפי' הראשונים אמרו
אמת מ"מ הדין הי' בטעות אכן הרמב"ם (פ"ד מה' מ"א) כ' נודע כו' כגון שהוזמו העדים
יצא וירעה בעדר ע"ש.

משמע דאם הוּכַחְשׁוּ וְלֹא הוּזְמוּ אָסוּר), וצע"ג לדינא בכה"ג. ולע"ד הי' נראה לפרש בגמ' דקאי ג"כ על הרישא דא"כ דכנותי' באשם נמי בהכחשה דתרי ותרי א"כ מאי חזית כו' דהכא הוי עכ"פ ס' ותיב אשם.

והנה תוס' כ' בזה בפשיטות להיפוך דבאשם הוי א"ש לאוקמי בהכחשה, ונראה דהם קאי בשיטת רש"י דמייירי דבעלים מכחישין וכה"ג אי יהי' תרי ותרי י"ל דפטור מאשם. אבל למאי שפרשתי דמייירי באין הבעלים מכחישין דסתם אשם היינו שאין הבעלים יודעין.

א"כ שפיר יש לפרש כמ"ש: שם בגמ' ור"י כו' מנחת קנאות לא לכפרה קאתיא כו' קצת קשה לר"י למה תניא נמצא עדי' זוממין לאשמעונו רבותא טפי אם נמצא שנטמאת האשה. בשלמא לר"א דוקא בזוממין אבל לר"י קשה.

והנה באמת איתא בסוטה (ו'): אלו שמנחתיהן נשרפת באו עדים שנטמאה. ומשמע דמייירי אפי' קודם שנקמצה.

וכ"כ הרמב"ם (פ"ד מה' סוטה). ולכאורה תמוה פיון דקי"ל כר"י א"כ כמו בנמצא עדי' זוממין תצא לחולין ה"ה באמרו עדים שנטמאה דהוי כמו נודע שלא חטא באשם.

ובמנחת קנאות דלא בא לכפרה לר"י לא שייך גמר ומקדיש. אכן מצאתי בגמ' דסוטה שם ישוב לזה למסקנת הגמ' שם דכיון דהי' בכלי שרת גזרו חכמים שפא יאמרו מוציאין מפלי שרת לחולין.

ומקשה מנמצא עדי' זוממין ומשני זוממין קלא אית להו. א"כ בעדי טומאה י"ל דליכא קלא לכו נשרפת מטעם גזרה פנ"ל.

וע"ש בתוס' דיש לפלפל עוד בזה ואין פאן מקומו: ע"ב בגמ' אלמא חולין שנסחטו בעזרה בשרפה כו'. פי' תוס' הסוגיא רק אליבא דר"מ.

וזה דוחק. גם מ"ש תוס' דמודה ר"מ דבשעת שחיטה גמר ומקדיש לא משמע הכי.

ולוא לעד"נ להיפוך דאפי' לרבנן דכיון דלבו נוקפו גמר ומקדיש היינו שאם יהי' נודע לו קודם שחיטה שלא חטא יהי' הקדש עכ"פ ויביא בדמיו עולה. אבל פשיטודע אחר שחיטה דלא יהי' לו תקנה פלל למה יקדישנה ולהכי גם לרבנן בנודע אחר שחיטה הו"ל חולין בעזרה.

רק התרצון מחדש דגם כה"ג לחכמים גמר ומקדיש. ובהכי מיושב הגירסא שלפנינו בגמ' בתירוץ דרב אשי רישא דקתני באשם תלוי כו'.

וכפרש"י ורע"ב במשנה משום דמחזי פגוב פסול. והתוי"ט תמה עליהם.

וכן פרש"י במנחות (ק"ב:) ובתמורה (ל"ד.) (דהוי חולין שנב"ע] אכן למ"ש א"ש דרב אשי חולק על סברת רבה וס"ל דגם לרבנן פשוטודע אחר שחיטה הוי חולין.

ולכן הטעם רק משום דמחזי פגוב פסול פנ"ל: שם בגמ' גזרק הדם הבשר יאכל אמאי והא הניא לי' ידיעה כו' בשעת סליחה כו'. יש לעיין אי מקטירין גם האמורים דהקטרה

היא ג"כ קצת פפירה וכפירה לא שינוי אחר הידיעה ומדלא תני רבותא טפי יקטיר
האמורים אפשר דאין מקטירין.

ומ"מ הפשר יאכל כמו נטמאו האמורים או שונאבדו מיהו אכילת הפשר לפהגים אע"ג
דג"כ פהגים אוכלין ובפעלים מתפפרים. מ"מ אפי' כה"ג דליכא פפירה למה יהי נאסר
באכילה פיון דדם התיר הפשר לפהגים.

אבל הקטרה פשאין בו פפירה לא מצינו וצ"ע בזה: שם בגמ' עומד לזרוק פזרוק. צ"ע
בטעם זה דמ"מ ונדאי אם נשפף הדם אין לו סליחה ע"י שהי עומד לזרוק.

א"כ אפתי בשעת סליחה הו"ל ידיעה ואינו מכפר: שם פלי שרת מקדשין הפסול ליקרב.
פי' א"כ עומד עכ"פ לזרוק וממילא עומד לזרוק פזרוק ולהכי הוי פנודע אחר זריקה
דהפשר נאכל.

אבל אם לא יספור עומד לזרוק פזרוק נהי דונדאי הדם יזרוק משום דעלה לא ירד. אבל
הפשר אינו נאכל דגם האברים אין מקטירין דרק מה שעלה לא ירד אבל פפירה ליכא
פלל בזריקה כזו שהיא פסול רק מפח עלה לא ירד.

ולהכי צריכין נמי לטעמא דעומד לזרוק פזרוק וכ"מ ברמב"ם בפיהמ"ש וברע"ב. אכן
במנחות (ק"ב:) משמע דלריב"ח לא ס"ל לרי"ו דכזרוק דמי.

וכ"מ שם ברש"י [ותוס' ד"ה קסבר כו' שפכתו ליישב לחכמים אפי' יסברו דכלי שרת
מקדשין פסולין היינו מה דאמרו ישפף הדם. אבל במה דאין הפשר נאכל ל"ק בלא"ה
כמ"ש.

ולהכי א"ש שיטת הרמב"ם שכ' (בפ"ג מפסולי מוקדשין) דדם פסול שנתקבל בכלי
שרת מתקדש ליקרב. ובדין דהקא פתב דדוקא נזרק הדם ואח"כ נודע הפשר יאכל משמע
דאפי' נתקבל בכלי אין הפשר נאכל.

ונתקשה בזה בלח"מ שם. ולק"מ דנהי דס"ל דמתקדש אבל עומד לזרוק פזרוק לית להו.
ולהכי לא הביא הדין פנודע אחר שנתקבל דונדאי הדם יזרק שפכר כ' זה דכלי שרת
מקדשין. אבל הפשר אינו נאכל.

נזה פרוור. ושוב ראיתי בבה"ז דנחית לתירוץ זה וכ' שהוא דונסק.

ואיני רואה בזה שום דונסק: דף כה ע"א בגמ' תצא ותרעה בעדר כו' וקא איתסרא לה
מחיים. יש לתמוה טובא דלא עדיף איסור זה דהורדה לנחל איתן טפי מהקדש דאשם
ומ"מ פנודע קודם שחיטה תצא ותרעה בעדר.

ותוס' פתבו דמקשה לרבנן דפליגי אדר"מ בא"ת]. ואפתי תמוה דטעמא דרבנן באשם
דגמר ומקדיש לפי שלבו נוקפו.

וטעם זה לא שינוי הקא פלל דלית בי' קדושת בעלים פלל רק גזה"כ דהורדה לנחל
אוסרת וכיון דנודע ההורג הוי למפרע היתר. ואדרבא איפכא קשיא לי' לרבא דלא
נאסרת רק בשעת עריפה ומקודם לא הוי רק הכנה להתערף מאי קמ"ל פנודע עד שלא

נְעַרְפָּה תִּצָּא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר הָלֵא גַם בְּלֹא נֹדַע יְכוּלִין לַעֲשׂוֹת בָּהּ כָּל צְוָרָה וְאִטּוּ ע"י הַנְּמָנָה
נְאֻסָּרָה כְּדֹאִיתָא בְּסִנְהֶדְרִין (מ"ז:): דס"ל לְרַבָּא הַנְּמָנָה לָאו מִיִּלְתָּא].

וּכְמוֹ כֵּן בְּאֲשֶׁם אִם לֹא יִקְדִישְׁנָה לְאֲשֶׁם רַק יִקְנֶה בְּהֵמָה לְהַכִּין לְצוּרָה הָאֲשֶׁם וְנֹדַע לוֹ
קוֹדֵם הֶקְדָּשׁ מִיִּמְרָא בְּעֵי דְתִרְעָה בְּעֶדֶר וְצ"ג: ע"ב בַּגְמ' אֶלְא אֲמַר אַבְיִי מְרִישָׁא דְקָרָא
כו'. פִּרְש"י כִּינּוּ דְמִנְתָּר וּמִנְתָּר לְדָרוּשׁ דְּרוּב פְּשְׁעֵיהֶם.

וּקְצַת דְּחֶסֶק וְהִי אֶפְשָׁר לִזְמַר דְּבִאֲמַת הָנִי גִז"ש מְפֻשְׁעֵיהֶם לְכָל חֲטָאתֶם דְּשַׁעִיר הַנֶּעֱשֶׂה
בְּפָנִים לְפֻשְׁעֵיהֶם דְּכ"ח דְּגַבִּי שַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח כְּמוֹ הֵתֵם פְּשָׁעִים דְּלָאוּ בַר קָרְבָּן ה"ה הֵכָא.
רַק אִי לֹא הָנִי מִנְתָּר פְּרָכִינוּ נְמִי עַל הַגִּז"ש מָה לְשַׁעִיר הַנֶּעֱשֶׂה בְּפָנִים שְׂאִין מְכַפֵּר עַל
מְצָה יְדוּעָה.

אַבְל הַשְּׂתָא דְּמִנְתָּר לֹא פְּרָכִינוּ כְּנ"ל: שֵׁם בַּגְמ' חֲטָא שְׂאִין מְכִיר אֶלְא ה'. יֵשׁ לְעֵינֵינוּ לִר"ש
לְעֵיל (י"ט:): דְּחֲטָא וַאֲ"י בְּמָה חֲטָא אִי בְּדָם אִי בְּחֶלֶב מְבִיא אֲשֶׁם אִי עַל אֲשֶׁם כְּזָה יו"כ
מְכַפֵּר דִּי"ל כִּינּוּ דִּיּוֹדַע וּמְכִיר שְׂחֲטָא אִינוּ מְכַפֵּר.

אוּ כִּינּוּ דְּאִינוּ מְכִיר בְּמָה חֲטָא הָנִי בְּכָלֵל שְׂאִין מְכִיר רַק ה' וְצ"ע: דָּף כו ע"א בַּגְמ' וַאֲ"ר
תַּחֲלִיפָא כו' חֲיִיבִי מְלָקוּת שַׁעֲבַר עֲלֵיהֶם יוה"כ חֲיִיבִים פְּשִׁיטָא מ"ש מְחֲיִיבִי חֲטָאוֹת
וְאֲשָׁמוֹת וְדָאִין. יֵשׁ לְתַמְנָה דְּלֹא מִיבְעִיָּא לְמַאן דְּיִלִּיף מְדוּמִיָּא דְּפֻשְׁעִים דְּאִינָם בַר קָרְבָּן.

א"כ לְפִי סְבֵרַת הַגְמ' הֵכָא דְּבַר מְלָקוּת הָנִי כְּבָר קָרְבָּן א"כ אֲדַרְבָּא נִימָא דְּמְכַפֵּר גַּם עַל
חֲיִיבִי חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת וְדָאִין דְּהָנִי שְׂפִיר דְּוָמִיָּא דְּפֻשְׁעִים דְּמְכַפְרִין ג"כ עַל חֲיִיבִי מְלָקוֹת
דְּהָנִי כְּבָר קָרְבָּן.

מִיָּהוּ רַבָּא לְשִׁיטְתוֹ דְּיִלִּיף מְחֲטָא שְׂאִין בּוּ מְכִיר רַק ה' לֹא קָשָׁה זֹאת. אַבְל אַכְתִּי קָשָׁה
דְּהָא ע"כ לְעֵנֵינוּ מְזִידִין לֹא אִימְעוּט דְּדוּקָא שְׂאִין מְכִיר.

שְׂהָרִי כָּל זְדוּנוֹת שְׂאִינָם בַר מְלָקוֹת כְּגוֹן בְּלֹא הַתְּרָאָה וְעֲשִׂין וְלֹאֲנִין הַנִּימְתָּק לְעֲשֶׂה יו"כ
מְכַפֵּר אַפִּי בְּמְכִיר בּוּ. וַאֲ"כ מְנַלְן לְמַעַט בַר מְלָקוֹת כִּינּוּ דְּהָאִי כְּלָלָא דְּחֲטָא שְׂאִין מְכִיר
לֹא קָאִי רַק אֲשָׁגְגוֹת וְלֹא אֲזוּדוֹנוֹת.

וְעַכ"פ מָה פְּשִׁיטוֹתָא דְּהַגְמ' כְּזָה. וְצָרִיף לִינְשַׁב בְּדוּחֶם דְּפֻשִׁיטָא לַגְמ' דְּכִינּוּ דְּחִילְקָה תוֹרָה
דְּבִשְׁגָגוֹת אִין יו"כ מְכַפֵּר רַק בְּאִין מְכִיר בּוּ.

ע"כ הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּמְכִיר מְצִי לְהַבִּיא קָרְבָּן וְעַל בַר קָרְבָּן דְּרוּשׁ לוֹ כְּפָרָה מְיֻחָדָת שְׂאִין
יו"כ מְכַפֵּר לוֹ. וַאֲ"כ ה"ה וְהַטַּעַם לְבַר מְלָקוֹת דְּזָה כְּפָרָה שְׁלוֹ תוּ אִין יו"כ מְכַפֵּר.

וְעַדִּין צ"ע: שֵׁם בַּגְמ' סְפֵק יוֹלְדָת כו'. נִרְאָה דְּנֻדָּאִי אִי נֹדַע לָהּ אַח"כ שְׂיִלְדָה וְדָאִי אִין
יו"כ מְכַפֵּר דְּאֶפִּילוּ בְּאֲשֶׁם תְּלוּי בְּנֹדַע אַח"כ מְבִיא חֲטָאת.

רַק קוֹשְׁיַת הַגְמ' בַּס' יוֹלְדָת וְעַבְר יו"כ וְעַדִּין לֹא נֹדַע לָהּ לֹא תִּתִּי. וְע"ז סוּבֵב כָּל פְּלוּל
הַגְמ' לְבַתֵּר הֵכִי דְּלִר"ש דְּחוּטָאת מ"מ הַקָּרְבָּן הָנִי רַק לְאֲשָׁתְרוּיִי בְּקֻדְשִׁים הִינּוּ בַּס'
יוֹלְדָת הִנֵּה צָרִיף לְהִיּוֹת מְכַפֵּר ע"י יו"כ שַׁעֲבַר וְהַקָּרְבָּן דְּמִיָּתִי רַק לְאֲשָׁתְרוּיִי.

וְצ"ע עַל לְשׁוֹן רִש"י שְׂכ' דְּהַלְיָדָה כִּיפְרָה לָהּ. דְּשַׁפִּיר י"ל לִר"ש הַקָּרְבָּן בָּא עַל חֲטָא
כְּמִשְׁמַעוֹת דְּבָרֵי ר"ש בְּנֵדָה (ל"א:): וְכ"מ בְּשָׁבוּעוֹת (ח').

(וע"ש בתוס'] רק בספק דיו"כ מכפר הוי הקרבן לאשתרוי בקדשים פנ"ל: שם בגמ' בועל מכיר. צ"ע דטפי הו"ל למימר דהיא מפרתנכו הקשה הב"ש.

ותירוצו אין מוכן כמ"ש בבה"ז]. גם בתר הכי דקאמר הורג מכיר צ"ע דהא ההורג לא נתפסר בעגלה וכשנתפסר אח"כ בעדים נהרג ההורג.

א"כ כל הפפירה על הקהל והם אין מפירין: שם בגמ' אמר קרא ולא רץ לא יכופר כו'. פרש"י שאין לו פפירה אחרת.

פ"י דכתיב כי אם בדם שונפו כו' וע"ז יש לפקפק דהא בעגלה מתפפרת א"כ ע"כ כ"א בדם שונפו לאו דוקא. א"כ י"ל דה"ה יוה"כ מכפר.

והי' אפ"ל עיקר הפנונה דכ' ולא רץ לא יכופר א"כ פפירה זו לא רץ היא. ולא מצינו בכפירת יוה"כ רק על בני ישראל יכפר עליכם.

[וכפירה] לא רץ לא כ' ביו"כ פנ"ל: ע"ב בגמ' אם משנמלקה כו'. אפ"ש לפ"ש דפליגי דוקא בעוד שלא הינה רק אחר מליקה נודע.

אבל בנודע אחר הזאה י"ל דמודה רב דאין הבשור נאכל פניו דנעשה כל עבודה בתורת חטאת הבא על הספק וכ"מ בתוס' לעיל (כ"ב:) דבכה"ג מודה רב. אף מדבריהם נראה דמדינא מכפר.

רק דבהא גם רב ס"ל כר"י משום דאתי למימר חטאת העוף הבא עה"ס נאכלת]: ברש"י ד"ה יביא סלע וחקומשו שמה ששיבח כו' שבת הקדש הוא. איני מבין דבריו ומה קשיא לי'.

גם הרע"ב השמיט דברים אלו וצ"ע. ע"י במל"מ (פ"ד מהלכות מעילה) מ"ש בזה]: דף כז ע"א בגמ' מאי הוי עלה.

פרש"י דהתי' דחוק. וצ"ע א"כ מה מיייתי למיפ"שט מברייתא אחרת מ"מ אף יתרץ ברייתא דישלם סלע.

א"כ אדרבא נכון יותר תי' הראשון ולא תיקשי הני ב' ברייתות אהדדי דאי פ"טמה והוציא הוצאות עד ב' סלעים א"צ לשלם. ואי פ"חת צריף לשלם כדשני לעיל.

וגם הרמב"ם לא חילק כלל בזה וצ"ע גם צ"ע דבעיא קמיייתא אי מתפסר בכינוס חוקמ"שין לא אפשיטא כלל. וגם מזה לא הביא הרמב"ם פלוג: ע"ב במשנה מביאין מכשבה ושעירה תורין כו'.

פרש"י והמותר חולין. וצ"ע הטעם.

ואולי הבין רש"י דלא הקדיש המעות רק הזמינו לכך ולשון מהקדש כשבה לא משמע כך. וגם ע"ז לא הינה צריף לרבות מקרא.

וגם בגמ' דאמרין דהוי ס"ד פניו דלאו מיני' הוא כו' הדין מעות יפלו לנדבה. משמע דהשתא נמי דיכול לשנות מ"מ המותר הוי נדבה.

וְרֵאִיתִי בְּתוֹי"ט שְׁכַתְּב ע"ז דע"כ הַמְּוֹתֵר חֲוָלִין דאל"כ מה נ"מ. וְאִינִי מְבִין פְּוֹנָתוֹ דְהָא
הָוִי ס"ד דא"י לְשִׁנּוֹת וְצָרִיף לְקִנּוֹת תוֹרִין בְּמַעוֹת אַחַר קמ"ל דִּיכּוֹל לְקִנּוֹת מְזַה אֲבָל
הַמְּוֹתֵר הָוִי נְדָבָה.

וְתוֹ דְמִי לֹא עֶסְקִינּוּ שְׁעֵדִינּוּ לֹא פִינְס כָּל מַעוֹת כְּשִׁבָּה רַק שְׁמַקְבִּץ דִּינַר דִּינַר וּמְקַדִּישׁוּ
לְקִנּוֹת מְמַנּוּ כְּשִׁבָּה וְכְשִׁקְיָבִץ פְּדֵי תוֹרִין בְּשֵׁאֵי לְקִנּוֹת מְזַה תוֹרִין וְלִיכָּא מְוֹתֵר כָּלֵל. אֲבָל
הִיכָּא דְאִיכָּא מְוֹתֵר אֲפֻשֶׁר דְּמוֹתֵרוֹ נְדָבָה.

תוֹ הִבִּיא הַתּוֹס' יו"ט בְּשֵׁם הַרְמַב"ם (פ"ה מְפִסּוּלִי מְוֹקְדִישִׁין) שְׁכַתְּב שְׁמַחֲלֵל הַמַּעוֹת עַל
תוֹרִין וּב"י ע"ש. פִּי מִשׁוּם דְּחִילּוּל מְהַנִּי אִפִּי ע"ש פ.

וּמ"מ צ"ע מנ"ל לְהַרְמַב"ם זָה. וְהַכ"מ שֶׁם כְּתִב מִשׁוּם דְּסוֹתֵר דִּין זָה דְהִכָּא מְהָא דְאִיתָא
בְּשִׁקְלִים (פ"ב) מוֹתֵר חֲטָאת נְדָבָה.

לְכֹן מְחַלֵּק הַרְמַב"ם בֵּין חֲטָאת קְבוּעָה לְעוֹלָה וְיִוֵּרֵד ע"ש. וְאִינִי מְבִין מָה הוֹכְחָה אִיכָּא
הִכָּא דְאִין הַמְּוֹתֵר נְדָבָה כְּמוֹ שְׁכַתְּבִתִּי.

וְשׁוּב הִרְאוּ לִי בְּפִי הַר' גְּרִשׁוֹן שְׁפִי ג"כ דְּהַמְּוֹתֵר נְדָבָה. וְצ"ע: דָּף פַּח ע"א בְּגַמ' רש"א
הוּא עֲצָמוֹ יִקְרַב עוֹלָה ש"מ בע"ח אִין נְדַחִין.

ק"מ מנ"ל דִּילְמָא שְׁאֵנִי הִכָּא דְהַוָּלֵד לֹא נְדַחָה מְעוֹלָם. בְּפִרְט אִי בְּהוֹיָתוֹן הֵם קְדוּשִׁין
וְכְשִׁנּוֹלֵד מִיָּד רְאוּי.

וְרִש"י פִּי טַעַם הַת"ק דְּבָא מְקַנְוֶשָׁה דְּחוּנִי. וְאֲפֻשֶׁר ר"ש לֹא ס"ל הָאִי סְבָרָא.

מִיְהוּ הָאֲמַת אֲמָרוּ בְּגַמ' פִּינּוֹן דְּמַסִּיק דר"ש בְּעֵלְמָא נְמִי ס"ל דְּאִין בע"ח נְדַחִין: שֶׁם אַר"ח
אִין הַקִּינִין מְתַפְרָשִׁין אֲלָא בְּלִקְיַחַת בְּעֵלִים כו'. יֵשׁ לְעֵינֵינוּ אִי יֵשׁ לוֹ תוֹרִין שְׁלוֹ בְּשׁוֹבָד
וְאָמַר זָה לְחֲטָאת אִי גַם בְּזָה לֹא מְהַנִּי קְדוּשַׁת הַשֵּׁם.

אוּ דְהַקְדֵּשׁ זָה הָוִי כְּבִשְׁעַת לְקִיחָה. וּר"ח מְמַעֵט דְּוִקָּא כְּשִׁלְקָחוֹן סְתָם וְאַח"כּ אָמַר זָה
לְחֲטָאת פִּינּוֹן דְּהַקְדֵּשׁ רֵאשׁוֹן חַל בְּסְתָם.

אֲבָל אִי מְתַחֲוִילַת הַהַקְדֵּשׁ אָמַר לְחֲטָאת שְׁפִיר חַל. וְזָה מְסַתְּבַר יוֹתֵר.

וּכ"מ מְלִשׁוֹן הִילְקוּט פְּרִשְׁת וְיִקְרָא גְבִי קֶרְבֵּן עוֹלָה וְיִוֵּרֵד שְׁיַפְרִישֶׁם הַבְּעֵלִים כו' ע"ש):
שֶׁם בְּמַשְׁנָה כְּבָשִׂים קוֹדְמִין לְעִזִּים בְּכָל מְקוֹם יְכוֹל מְפָנִי שְׁהֵם מְוִבְחָרִים כו'. לְכַאוּרָה
הִיָּה נִרְאָה הִפִּי יְכוֹל שְׁהֵם מְוִבְחָרִים לְהַמְצִינָה דְּהַתּוֹרָה חֲשִׁבָּה הַכְּבָשִׂים טְפִי לְקֶרְבֵּן.

אֲבָל בְּגַמ' דְּאָמְרוּ דִּישְׁשִׁכְרֵי אִישׁ בְּרִקְאִי לֹא יָדַע הַמְּשַׁנָּה מִשְׁמַע דְּהַבִּינוּ יְכוֹל שְׁהֵם
מְוִבְחָרִים בְּטַעַם. וְנִרְאָה טַעַם הַגַּמ' דְּמוּכָח פֶּן בְּסִיפָא דְּמַתְנִיתִין דְּקָאֵמַר הָאֵב קוֹדֵם לְאֵם
יְכוֹל שְׁכִיבּוּד אֵב קוֹדֵם כו' ת"ל כו' אֲבָל אָמְרוּ חֲכָמִים כו'.

וְלְכַאוּרָה אִין מוּבָן א"כ בְּאֲמַת אֵב קוֹדֵם לְאֵם מְפָנִי שְׁגַם הִיא מְוִזְהַרַת בְּכַבּוּדוֹ, וְאֵע"ג
דנ"מ בְּגְרוּשָׁה מ"מ קָשָׁה הַלְשׁוֹן יְכוֹל מְפָנִי שְׁכִיבּוּד אֵב קוֹדֵם כו'. לְכֹן נִרְאָה הִפִּי דְמַצֵּד
הַשְׁוֹתְפוֹת שְׁיֵשׁ לְשִׁנְיָהֶם בְּהַבּוֹן קָאֵמַר יְכוֹל דְּכִיבּוּד אֵב קוֹדֵם דְּכַח הָאֵב עֲדִיף בְּחִיּוֹת הַבּוֹן
טְפִי מְהָאֵם.

קמ"ל דצד וכן שניהם שוין בו. רק מפני דגם אמו מוזהרה בכיבוד האב לכן קודם מן הדין.

אבל מצד מצות פניוד שניהם שוין. והשתא דומיא דהכא הוא ברישא דמתני' ד יכול שיהו מוכחרין מצד עצמותן שהם טובים קמ"ל דשניהם שוין.

כנ"ל קצת ליישב טעם הגמ'. אבל האי יששכר י"ל דידע המשנה והבין הפי' שפתבתי. והגמ' דקאמר דלא ידע המשנה פי' דלא הבין פי' המשנה. מיהו מאי דמסיק רבינא דאפי' מקרא לא קרי קשה.

ע"כ נראה עיקר הראי' מדבאמת לדינא שניהם שוין ע"כ גם בטעמן שוין. דאי הוי חד מינייהו מוכחר הנה ממילא מצנה להביא מן המוכחר.

והשתא א"ש הפל אפילו אי נפרש פי' המשנה מוכחרים מצד בחירת התורה. מ"מ שפיר השיגו על יששכר כנ"ל: מסכת מעילה פרק ראשון.

דף ב ע"א בגמ' אבל ראוי הוא לקדשים קלים כו'. אין מוכן טעם החילוק דכל טעמו של עולא בקדשים שמתו פיון דלא חזי לגבוה א"כ ה"ה שחטן בדרום.

ואפשר לומר דלקמן (י"ב.) מקשה הגמ' על עולא וכי קדושה שבהו היכן הלכה ע"ש.

ולא תירצו פלוג ע"ז. ולכן י"ל דהטעם דעיקר קדושת הקרבן בשעת שחיטה הגם דמועליו גם קודם שחיטה משום דמינוחד היא לשחיטת קדשים.

אבל כשמתו באמת אגלאי מילתא דלא נגמר הקדושה. והגם דפשיטא כשמעל בה ואח"כ מתה מ"מ המועל חייב משום דבשעת מעילתו הי' עומד לשחוט אבל כשמת בטל הקדושה.

ולהכי כשנשחט לשם קדשים אע"ג דנעשה בפסול פיון דראוי לקדשים קלים שפיר אמרינו קדושה שבהם להיכן הלכה ולכן לא הוי כמו קדשים שמתו. ובזה מוכן ג"כ הא דא"ר גידל לקמן (ג'): דזריקת פגול אינה מוציאה ק"ק מידי מעילה, וקשה ג"כ מ"מ פיון דאחר זריקה תו לא חזי לגבוה הבשר למה יהי' בו מעילה הא לא הוי לה' כמו קדשים שמתו.

רק פיון דבשעת שחיטה נגמר הקדושה תו אמרינו קדושה לא פקעה ולהיכן הלכה: ויש לעיין הא דקאמר הגמ' הטעם דראוי לקדשים קלים א"כ משמע דמטעם עלו לא ירדו ליכא מעילה דאל"כ הו"ל למימר בפי' האי טעמא.

א"כ קשה בשחט בלילה מ"ט מועליו. ורש"י כ' דלילה לאו מחוסר זמן.

ואינו מבין טעם זה מה ענין מחוסר זמן להכי מ"מ פיון דפסול להוי פחנקינהווצ"ע דנראה דגם עתה ס"ל הטעם דעלו לא ירדו רק דמעיקרא קמ"ל הדין בשחטן בדרום משום דראוי לקדשים קלים.

ואח"כ קמ"ל התנא גם בלילה משום דעלו לא ירדו נמי מועליו. ולפ"ז אתיא מתני' כר"ש דבלילה נמי אם עלו לא ירדו: שם בגמ' דמרצה לפיגולו פירש"י אין מוכן.

והיא אפ"ל כיון דשם קדושים עליו לענין פניגול א"א לומר דהוי פחנקינהו דא"כ לא להוי פניגול: בתוס' ד"ה פשיטא וא"ת כו' ותירוצץ תמוה מ"ש דמילתא דפשיטא הוא הלא כמה היות שקלינו וטרינו בגמ' להשיב על דר' גידל לקמן (ג'): וי"א דנשאר בתיובחה [כדמשמע במנחות (מ"ז): ע"ש בתוס'] ואיך להוי מילתא דפשיטא.

איברא דתוס' לשיטתיהו אזלי דכ' לקמן דעיקר חידושי' דר' גידל דפניגול אע"ג דמנחה לפניגולו מ"מ אין זריקתו מוציא מידי מעילה אבל בשאר פסולין לכ"ע אינו מוציא מידי מעילה מ"מ אין זה פשיטות.

ויותר היא אפ"ל דאי הוי זה עיקר רבותא דמתני' הו"ל למיתני מועלין ביה לעולם. והשתא עיקר חסר מן הספר כנ"ל: ע"ב בגמ' אליבא דר"י לא תיבעי כו'.

כל הסוגיא תמוה טובא הא ר"י לא פליג רק בשלשה דברים בנשחט בלילה ונשחט דמה ויצא דמה. בפרט בשחט בדרום דכשר בקדושים קלים וכל דמצינו לי' היתר מודה ר"י דעלה לא ירד ע"ש בנבחים (פ"ד).

.)

(ומ"ש התוס' שם וגם (כד' ס"ח): דשחיתת דרום פועין שחיתת חוץ היא. תמוה דא"כ גם לר"ש ירד דבקה לא מצינו דפליג ר"ש וע"ש עוד תי' אחר] וגם לפ"ז בעיא דר"א לקמן בעולת כמת יחיד יהי רק אליבא דר"ש נאנו קיי"ל כר"י ומה מקשה הגמ' מדר"א הלא י"ל דהוא קאי אליבא דר' יהודה.

גם הרמב"ם אע"ג דפוסק כר"י מ"מ בנשחטה בדרום כ' דלא ירדו. לכן נראה דהרמב"ם לא גריס כל זה בגמ' (כמ"ש בכ"מ (פ"ג מה' פסוה"מ) דנוסחא אחרת היא להרמב"ם) ופולגתא דרבה ור"י לכו"ע היא: שם בגמ' אלא לרבה קשיא.

נראה דעיקר קושני' הגמ' כיון דטעמא דרבה דהוי פחנקינן א"כ להוי פקדושים שמתו דלית בהו מעילה. ולהכי לא תיקשי לר' יוסף נמי אפי' אליבא דר' יהודה.

דנהי דלר"י ירדו מ"מ הא קאמר הגמ' לעיל טעם אחר משום דכשר בקדושים קלים לא הוי פחנקינהו רק לרבה פריה. ולכן נראה דלמסקנא דהלכה כר"י דהא איתותב רבה אפי' לר' יהודה איכא מעילה דאורייתא.

והנה מלשון הרמב"ם (פ"ג דמעילה) משמע דכל הני דמתני' הוי רק מעילה דרבנן ע"ש. וזה תמוה דהגמ' מסיק כר"י דעלו לא ירדו והוי מעילה דאורייתא.

והכ"מ כ' דפליגי רק אליבא דר"ש והרמב"ם דפוסק כר"י לכן אם עלו ירדו והוי רק מעילה דרבנן. ודבריו תמוהים ביותר דהא הרמב"ם כ' (בה' פסוה"מ ק"פ"ג) בשחטן בדרום עלו לא ירדו.

וכבר השיג עליו בלח"מ שם. ובלא"ה נמי הא הרמב"ם חושב כל הני דמתני' קבל וזרק פסול או במחשבה דכל הני נודאי אם עלו לא ירדו וצ"ע ג' בזה: שם בגמ' קדושים שמתו הואיל ובדילין.

פירש"י דמאוסין הם. ותמוה מ"מ כל גבילה מותר בהנאה ונותנין לכלבו או הנאה אחרת ומה בדילין שנייה בזה.

ויותר הי' גל"פ דבדילין מן הקדשים דכשמתו אין מתערבין בשאר קדשים בעזרה ולא שנייה לגזור אטו קדשים. אבל הנה דנפסלו בפנים מתערבין עם שאר קדשים בעזרה ושנייה למיגזר בהו מעילה מדרבנן כנ"ל: דף ג בגמ' עולת במת יחיד שהכניסה לפנים.

מפירש"י משמע מחיים וכן פי' התוס'. וצ"ע הטעם למה נאסרה לבמה ע"י שהי' בפנים הלא חולין גמורים שנקנסו לא נאסרו בקד.

ואולי משום שהכניסהו בעצמו הוי כאומר שיקרבנו בפנים. אבל בנכנסה מעצמה אפשר דמותרת לבמה.

ובזבחים (ק"ט. ט.) פירש"י אחר שחייטה וגם זה תמוה כמ"ש תוס' פאן.

וגם בזה צ"ע הטעם למה קלטהו מחיצות אפי' בשר חולין שנקנס לא נאסר. והי' אפשר דט"ס הוא ברש"י דזבחים תיבת בחוץ וצ"ל ששחטה סתם וא"כ כפונתו שנקנסה בחיים ושחטהו בפנים ובזה שפיר הסבא פיון דשחטהו שם נאסרה לבמה.

אף לשון שהכניסה' לא משמע כן דהל"ל ששחטו בפנים. והרמב"ם לא הביא כל דין זה כלל וצ"ע: ע"ב בגמ' אר"ג א"ר זריקת פיגול אינו מוציא מידי מעילה נראה דרב ס"ל דאית בפסולין מעילה מדאורייתא דאי הוי רק מעילה מדרבנן א"כ למה יגזרו מעילה בפגול אחר זריקה.

הגם דאין לו היתר לפהגים מ"מ לא עדיף מקדשים פשרים. דכל הגזירה אטו קדשים פשרים וכשרים לית בהו מעילה אחר זריקה.

לכן נראה דס"ל דהוי מעילה מה"ת. אבל הרמב"ם דכתב דהוי מעילה מדרבנן ומ"מ סיים דגם אחר זריקה יש בהם מעילה.

צ"ע מנלן הא. וכבר כתבתי דבלא"ה אין מוכן שיטת הרמב"ם בזה.

והנה הכ"מ שם כתב בשם הר"ק דאע"ג דנשאר ר"ג בתיובתא במנחות (מ"ז:) מ"מ היינו דוקא במ"ש דאינו מוציא מידי מעילה. אבל בקדשים קלים דאינו מביא לידי מעילה לא נשאר בתיובתא ע"ש.

ותמוה דהא גם לענן דאינו מוציא מידי מעילה פוסק כר"ג ע"ש (פ"ג דמעילה ה"א): שם בגמ' והאמר עולא קומץ פיגול כו'. אין להקשות דילמא מיירי דפיגול בשעת הקטרת לבונה דהקטיר הלבונה קודם הקומץ כדאי' במנחות (י"ג:) דאי פעי מקטיר לבונה ברישא [ונתפגל גם הקומץ].

דז"א דקיי"ל פחכמים דפליגי אדר"מ שם (ט"ז.) (וס"ל) דאין מפגלין בתצי מחיר: דף ד בגמ' היתר שחייטה שנינו.

הקשו בתוס' ממתני' דשחט בצפון וקיבל בדרום. ותי' דקיבל קודם שגמר השחייטה.

ותמוה בעיני דאיך אפשר לקבל כל הדם קודם גמר שחייטה. ואי נשאר עוד קצת דם בבמה אחר גמר שחייטה שפיר יוצא מידי מעילה פיון דראוי עוד לקבל יתר הדם בצפון.

ומה בכך שהתחיל לקבל הדם בדרום. ויותר הי' אפ"ל דמתני' מיירי בעולה [דאינה יוצאת מידי מעילה ע"י שחיטה וזריקה].

מיהו מסיפא תמוה ל"ד היתר שחיטה שנינו דתני שקיבלו פסולין והלא כבר הי' היתר השחיטה. מיהו שם יש לנישב פשיטת תוס' דקיבלו וזרקו קודם גמר שחיטה ובהני פסולין דעושין שיריים כגון טמא וליכא תו תקנתא.

מיהו דוחק גדול לקבל ולזרוק קודם גמר שחיטה וצ"ע: דף ה ע"ב בגמ' אין דבר עושה שיריים אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו. צ"ע במחשבה שלא לשמה בחטאת ופסח אי עושה שיריים.

דלכאורה הי' נראה דכל דהפסול ע"י מחשבה עושה שיריים כיון דהמעשה בהכשר ומעשה שהיא בפסול לא תשיב מעשה כלל ולכך אינו עושה שיריים אבל פשנפסל ע"י המחשבה לא נתבטל כל המעשה ולהכי עושה שיריים וא"כ ה"ה שלא לשמה.

אבל לפי הטעם דאר"י הואיל דמרצה לפיגולו וזה שיקף רק בפיגול ואפי' בחוץ למקומו נראה כיון דכ' בי' לא ירצה גלי קרא פהרצאת פשר דצריך להיות שלא בעירוב פסול אחר. וי"ל דגם במחשבה דחוץ למקומו יש כלל זה [עי' במל"מ (פי"ח מה' פסוה"מ) שנסתפק בזה].

מיהו בעלמא אין נ"מ בזה דבלא"ה פסול. רק בפיגול נ"מ לענין פרת.

אבל הכלל אמת גם בפיסול דשלא במקומו. כיון דבשניהם כ' לא ירצה.

אבל בפיסול דשלא לשמה י"ל דאינו עושה שיריים וצ"ע. וברמב"ם לא מצאתי כל הדין גם בחוץ לזמנו לענין שיריים אכן ממ"ש (פי"ד מה' פסוה"מ) דפסול לעבודה שחיטת מחשבת מקום או זמן לא פסל ואם נשאר דם הנפש יחזור ויקבל.

ממילא משמע דבכה"ג בכשר עושה שיריים וא"י לחזור ולקבל: שם בגמ' ת"ש הפיגול כו' ש"מ היתר זריקה שנינו. נראה לפרש דס"ד דגמ' הני דלא כר' גידל רק זריקת פיגול מוציא מידי מעילה.

מיהו היתר זריקה כיון דכל מה דמוציא מידי מעילה משום דעומד לזרוק פזרוק דמי בהא נדאי קבלה בפיגול אינו מוציא מידי מעילה דהא אינו עומד לזרוק כלל. ולהכי בעי להוכיח דהיתר זריקה שנינו.

ומשני לא רק היתר אכילה וכדר' גידל. ודברי התוס' אין מוכנים לי בזה דף ו ע"א בתוס' ד"ה ת"ש כו' אמנם קשה כו' ואפשר לנישב שנשפך הדם מן הכלי לרצפה דחוזר ומקבלו בכלי [דהזריקה צ"ל מתוך הכלי פדאי' בזבחים (ל"ב) קיבל כו' יחזיר לכלי קדש] נדאי תשיב עבודה להתפגל בקבלה זו דהני עכ"פ הילוף שא"א לבטלה פנ"ל: ע"ב במשנה אר"ע ונהרי המפריש חטאתו כו'.

ולא מצינו מה שחשיב ר"א ע"ז. ואפשר דטעם ר"א דל"ד להתם דשם מעולם לא הי' שם מעילה על חטאת השני דהני חטאת שפירפו.

רק מצד שהי' יכול להזות ממנו וכיון דהנה מן השני נמצא דלמפרע לא חל עליו שם מעילה. אבל הקא דכבר הי' בו מעילה לא יצא מן המעילה ע"י הזריקה פיון דיצא: שם בגמ' אבל לאתויי לידי מעילה כו' פירש"י דלחומרא אַזלינן.

תמוה דבלא"ה אין נהנין וכל הנ"מ לענין קרבן מעילה א"כ אדרבא יש להקל משום ס' חולין שנשחטו בעזרה. ובפשיטות הי' נ"ל דלענין לצאת מידי מעילה תליא רק במה שיצא הבשר מכלל קדשי ה' פיון שפכר נזרק.

א"כ נהי דיש עליו איסור יוצא מ"מ מידי מעילה נפיק. אבל להיות קובע שם מעילה צריך להיות מיוחד לגבוה ע"י הזריקה והא אינו ראוי לגבוה פיון שיצא.

וגם הראי' שמביא רע"ק מב' תפאות ליפא בהא: שם בגמ' אבל יצא פולו לא אמר רע"ק. נראה לפרש דיצא כל הבשר אפי' אם האומרים לא יצאו מ"מ פיון דלא הותר לפנהיגים שום דבר בזריקה זו לא מהני ליוצא.

ורש"י הוסיף הטעם דכמו דליתא לבשר דמי. משמע פוננתו דלא הוי זריקה כלל לפי דאם אין בשר אין דם.

לפי"ז אם האומרים לא יצאו שפיר הוי זריקה. אבל יותר נראה כמ"ש.

(וכ"מ מלשון הרמב"ם (פ"ג מה' מעילה) שכ' או שיצא מקצת הבשר כו' א"מ בשאר בשור] ויש לעיין אי גם בקדשים קלים ל"א רע"ק רק ביצאו מקצתו אבל ביצאו כל האומרים לא מהני זריקה ליוצא.

ואפשר דשאני בקדשים קלים דמהני הזריקה להיות האומרים לגבוה לענין אם עלו לא ירדו. אף לקמן אמרינו דאפי' קודם זריקה אם עלו אומרים לא ירדו.

א"כ לא מהני זריקה פלום לגבי אומרים שיצאו. מיהו מלשון הרמב"ם (ריש פ"ב דמעילה) משמע אפי' יצאו פולם זריקה מייתי לידי מעילה.

ובזה הי' מיושב לקמן דאר"פ לא אמר רע"ק רק בבשר אבל לא בדם. וקשה דבלא"ה דם הוי יצא פולו פיון שזה הדם שיצא זורק אס"פ (דאם זרק דם הנשאר בפנים פשיטא דהקרבן פשר.

וכמ"ש בבה"ז פאן ע"ש] א"כ לא התיר לשום דבר. ולמ"ש א"ש דקמ"ל גם בקדשים קלים דאפי' יצאו כל האומרים מביא זריקה לידי מעילה מ"מ בדם לא.

וה"נ מייתי הגמ' הברייתא בדם גם לענין קדשים קלים סייעתא לר"פ: דף ז ע"א בגמ' פי אר"ע בב"א פירש"י כגון ב' פנהיגים אבל בנשחט זה א"ש בשעת שחיטה נעשה השני מותר חטאת. וקשה מה בכך דשחט זה מקודם מ"מ פשיטא לשחוט השני ולזרוק דם השני ונדאי מתכפר בי'.

ותוס' פי' דתלי' בקבלה פשוט דם הראשון קודם שקיבל דם השני פיון דאז אין דם השני ראוי לזריקה אין הדם מתירו. וגם בזה קשה הלא ראוי לקבל ולזרוק.

ויותר היא נראתה לפירוש בזא"ז שקיבל דם הראשון קודם ששחט השני דכיון דעומד לזרוק פזרוק להכי בשעת קבלה נעשה השני מותר חטאת פינו דעדיין לא נשחט. ודברי הרמב"ם (פ"ג מה' מעילה ה' ו') סתומים בזה.

והכ"מ הביא עליו פרש"י. ויותר נראה דהרמב"ם לא ס"ל פירוש"י שסיים הטעם דלא היא שעה ראוי' להתיר ולפירוש"י הו"ל למימר הטעם דנעשה מותר חטאת.

וגם הבה"ז כ' פן ע"ש: ע"ב בגמ' מעילה הוא דליכא הא איסורא איכא והא ממונא דכהן היא כו' ממונא דבעלים היא כו'. נראה לפירוש איסורא איכא להנות והא ממונא דכהן ובעלים.

ונהי דנימא היתר זריקה קאמר מ"מ פינו דנפיק מידי מעילה ונעשה ממונא דכהן נהי דאסור לאכול קודם זריקה מ"מ בהנאה מותר וא"ש ג"כ הלשון ממונא דכהן דהו"ל למימר ואכלו אשר כפר כתיב.

ונקיט לשון ממונא משום דמייירי בהנאה וא"ש קו' התוס' ומינושב ג"כ מה דקשה דלכתחילה אסור לאכול קודם הקטרת האימורים. רק דהכא לא מייירי מאכילה.

ומשני דאפסיל ביןצא ואסור גם בהנאה דכל בקודש באש תשרף כנ"ל: פ"ק שני דף ח ע"א במשנה נמלקה הוכשרה לפסול בטבול יום כו'. לכאורה אין מובן הלשון דמשמע דניתוסף ע"י המליקה קדושה טפי למיפסל בטבול יום.

הא קודם מליקה לא שייך בי' קבלת טומאה א"כ אין זה מצד תוס' קדושה של המליקה. ואפשר לפירוש דנ"מ אי שחטה אחר ההקדש בחוץ דאינה מקבלת טומאה מטבול יום דעדיין אין עלי' שם קדשים להיות נפסל בטבול יום.

ובפרט למאי דמסיק הגמ' דמדרבנן מטמאת גם שני ושלישי א"כ נ"מ אי מטמא תו קדשים אחרים. מיהו באמת צ"ע הטעם למה לא יהי' דין קדשים עלי' אפי' קודם המליקה לענין טומאה דהרי בנשחטה בחוץ חייב משום שחוטאי חוץ א"כ הוי פקדשים ומזה יש להוכיח כמ"ש לעיל בריש מכילתין דעיקר קדושת הקרבן בשעת שחיטה] [וצ"ע לדינא: בתוס' ד"ה ובלילה כו' דמשעת מליקה מונין יום ולילה ולא משעת הנאה, דבריהם תמוהים דהא המליקה והנאה הכל ביום א' ומה נ"מ לענין החשבון יום ולילה.

וי"ל דכוננתם אי הלילה בראשו של מזבח דאין הדם נפסל ומזה למחרתו לדעת התוס' בזבחים (נ"ו.) וע"ש פירוש"י דלא ס"ל הכי] ומ"מ למנין יום ולילה דבשר דלא חזי לגבוה לא מהני ראשו של מזבח והוי הבשר נותר.

אף רחוק שיהי' נשאר כל הלילה הדם תוף העוף שיהי' ראוי להזותו למחר: ע"ב בגמ' מעילה היא דליכא כו'. נראה דקוש' הגמ' למ"ד מיצוי מעכב ותני מיעב.

אבל למ"ד דלא מעכב ותני היזה א"כ עדיין אסור לכהן דעכ"פ צריף לקיים מצית מיצוי. אף למ"ש לעיל הפי' איסורא איכא להנות י"ל דלכו"ע מקשה דכיון דמיצוי לא מעכב מותר בהנאה גם קודם המיצוי: דף ט ע"א במשנה קרמו פני' בתנור הוכשרה לפסול כו'.

רש"י וכן הרמב"ם בפיה"מ ל"ג בלילה. דס"ל אין התנור מקדש ומ"מ לענין לפסול בטבול יום מהני קרימת פנים וצ"ע הטעם.

ורש"י פתב דהיא במקום שחיטה ואין זה מוכן. ואולי רק מדרבנן נפסל כיון דנעשה
בפנים אע"ג דאין התנור מקדש גזרו בי רבנן.

[אכן לא משמע פן בשבועות (י"א.) דגם לעגנו פסול דטבו"י אמרי' התם קדשו בכלי
אין לא קדשו בכלי לא ע"ש]: שם במשנה ואין בהם מעילה הקשו בתוס' הא איסורא
איכא וכאן לא שייך דאפסיל ביןצא אפי' לרע"ק דאינו גוף הקרבן.

וכוננתם לסוגיא דזבחים (צ.) דמחלק הגמ' בין יוצא דבשר ליוצא דלחם.

אבל דבריהם תמוהים לי דמבואר שם דגם בלחם פליגי ר"א ורע"ק בהדר עיילינהו
דכה"ג מהני זריקה ליוצא לרע"ק אפי' בלחם א"כ מצי איירי הכא בהדר עיילינהו, ולעיל
(ז'): דאמרין בגמ' ליוצאין ורע"ק היא אין להקשות למה דנקא לרע"ק הא ר"א מודה
בהדר עיילינהו בגוף הקרבן דזריקה מועלת כמסקנת הגמ' שם בזבחים.

ז"א דלעיל מיירי הגמ' באימורי קדשים קלים דקיי"ל כר"י בזבחים (פ"ט): דאימורי
קדשים קלים שייצאו וחרו לא נפסלו פלל. אבל הכא בקדשי קדשים שפיר מיפסלי אפי'
הדר עיילינהו וא"ש.

(מיהו אפתי קשה דהומ"ל לעיל ביצאו חוץ לחומת ירושלים דגם לר"י נפסל. ובהדר
עיילינהו ואלקבא דר"א): דף י ע"א בגמ' שאם נהנה מבשר ק"ק שנטמא קודם זריקה
כו'.

הקשו בתוס' הא לכ"ע ביןצא מועלין בו קודם זריקה ופליגי ר"א ורע"ק רק אי זריקה
מועלת ליוצאותיה התוס' שלפנינו שנטמא אחר זריקה. תמוה דכבר יצא מידי מעילה ומה
בכך דאיטמי אח"כ.

ובבה"ז גורם שנהנה אחר זריקה וגם זה דחוק דא"כ עיקר רבותא דגמ' דבנטמא אפי'
כולו מהני בי זריקה ול"ד ליוצא. ועיקר חסר מן הספר.

והנה מלשון הרמב"ם (פ"ג דמעילה הי"א) משמע בהדיא אפי' נהנה קודם זריקה פטור
אבל הטעם צ"ע. וגם יש לתמוה דבהלכה א' שם משמע דנטמא קודם זריקה יש בו מעילה
ודוקא יצא מקצתו זריקה מועלת ע"ש.

מיהו לפי הנראה מלשון הרמב"ם דכל הני פיסולים אית בהו מעילה רק מדרבנן א"ש
דהכא כ' דפטור. אבל מעילה מדרבנן איכא.

ועדיין צ"ע בדעת הרמב"ם: שם בגמ' ומאימורי קדשים קלים לאחר שהעלן. רש"י ותוס'
נדחקו ליישב הא דתנן דמועלין עד שייצא לבית הדשן וחילקו בין ק"ק לאימורי קדשים
קלים והוא תמוה והרמב"ם כ' בהדיא (רי"ש פ"ב ממעילה) באימורי קדשים קלים מועלין
עד שייצא לבית הדשן.

(ויש לגמגם על הכ"מ שהביא שפן היא במשנה ע"ש ובאמת רש"י ותוס' הכא פליגי
ע"ז). והנה (בפ"ג ה' י"א) משמעו הרמב"ם שהבין דאימורי קדשים קלים דהכא מיירי
גמי קודם זריקה.

דקאי אדלעיל דב' אלו קונדס זריקה הם. בשר ק"ק שנטמא קונדס זריקה ואימורים שהעלן קונדס זריקה.

לכן כ' הרמב"ם בלשונו אפי' העלן על המזבח. וכוננתו הי'.

נראה דאע"ג דקיי"ל אימורים שהעלן קונדס זריקה נעשה לחמו של מזבח ולא ירדו מ"מ אין מועלין בהם. וזה הי' פי' נכון.

אבל תמהני שהרי זה הדין כ' פבר שם הרמב"ם (בפ"ב דמעילה) והביא שם הכ"מ שהיא בעי' דאיפשיטא בפ' המזבח מקדש (פ"ה:): ולמה הביאו פאן שנית. וגם א"כ מה פשיטא דקאמר בגמ' כיון דבעיא היא שם.

ואפשר ליישב לפמ"ש לעיל דנראה שיטת הרמב"ם דכל הפסולין רק מדרבנן מועלין. והנה בפ"ב כ' דאין בהם מעילה וכן הוא הלשון בגמ' פ' המזבח מקדש.

והיינו עד הזריקה אין מועלין בהם כלל. אבל משנזרק הדם יש בהם מעילה דרבנן עכ"פ והוי כמו קדשים פסולין מאחר שהעלן קונדס הזריקה.

והכא כ' הרמב"ם דפטור וכן הלשון בגמ' הקא. והיינו אפי' נהנה מהם אחר זריקה מ"מ פטור דלית בהו מעילה דאורייתא.

אף צ"ע ליישב לשון הגמ' מצנה לאפוכי בצנינורא. ואפשר הרמב"ם לא גרס כל זה: שם במשנה הקומץ והלבונה כו' ומסיים המשנה דכל שאין לו מתירין כיון שקדש בכלי חייבין משום נותר וטמא.

ויש לי מקום עיון בלבונה. דאפשר פונת הסנא במביא לבונה בפ"ע דאין לו מתיר כלל. אבל לבונה הקריבה עם המנחה נהי ד יכול להקטיר הלבונה קונדס הקומץ. פדאי' במנחות (י"ג:): אבל הקמיצה מתיר הלבונה ליקרב דאסור להקריב הלבונה קונדס הקמיצה דהיא במקום שחיטה.

א"כ כיון דיליף בגמ' מאשר יקרב דאין בו פרת דטומאה עד שיוכשר ליקרב כדפירש"י. וכן מפורש בגמ' דנבחים (מ"ה:): להדיא.

א"כ נראה דליכא נותר וטמא בלבונה קונדס הקמיצה אף שנתקדש בכלי. ולבונה דהכא מייירי בלבונה הכא בפ"ע.

ואע"ג דלענין פיגול מדינא דבכל לבונה לית בהו פיגול משום דמשלמים ילפינן דצריך להיות מתיר לגבי מזבח ונקא לכן אע"ג דקמיצה מעכב נקרא אין לה מתירין כמ"ש התוס' זבחים (מ"ג).

(ד"ה והלבונה. אבל לענין נותר וטמא דעיקר הטעם מקרא דאשר יקרב דיהי' ראוי להקריב א"כ קונדס קמיצה דאינו ראוי פטור.

וצע"ג בזה. [אכן ברמב"ם (פי"ח מה' פסוה"מ) מבואר דגם בלבנות המנחה אחר שנתקדשה בכלי חייב משום טומאה ע"ש]: פרק שלישי.

דף יא ע"א במשנה דמי שלמים יביא שלמים ונאכלין ליום א' ואין טעונין לחם. לא נתבאר הטעם למה נאכלין ליום א' הלא כמו דאין טעונין לחם משום דנזיר ליפא **הרע"ב פי' הטעם דא"ט לחם דבעינן ונתן על פפי הנזיר וליפא.

וכן פרש"י במנחות (ה'.) והתוס' בנזיר (כ"ד:) והא דאיתא בנזיר (מ"ו:) זאת תורת הנזיר כו' בין שאין לו פנים.

כבר פי' התוס' שם דצריך מיהא להניף בזרוע ע"ש. אבל למ"ש הרמב"ם (פ"ח מה' נזירות) דבאין לו כפיס אינו מניף כלל ע"ש.

ובזרוע לאו תנופה הוא לדידך' ואפ"ה טעון לחם. א"כ ה"א ע"כ ה"א דא"ט לחם משום דלית לי' תורת קרבן נזיר פינו דליתך' בעולם.

שפיר קשה כנ"ל למה לאכילת יום א' חשיב שלמי נזיר: כמו כן י"ל דלאו שלמי נזיר מיקרי רק כשאר שלמים. והרמב"ם (בה' נזירות פ"ט) הביא דין זה גם לענין מותר הדמים בשנה נזיר קנים דג"כ מותר דמי שלמים ונאכלין ליום א' ואין טעונין לחם ע"ש.

ונראה משום דדרשו חז"ל על תורת נזרו שיכול לקבל נזירות על מאה עולות ושלמים ע"ש. א"כ כל מה דמרבך בשלמים דין שלמי נזיר להם אבל לחם מביא רק לקרבן אחר: שם במשנה יצא לנחל קדרון מועלין בו פרש"י ותוס' מדרבנן.

מיהו יש לעיין מ"ש מדשן אחר שהוציא לחוץ למחנה דלכ"ע אין מועלין בו ומשמע דאפי' מדרבנן לית בי' מעילה. איברא דלשון הרמב"ם (סוף ה' פסוה"מ) משמע דמדרבנן אסור הדשן לעולם.

אבל לעיל משמע דעכ"פ מעילה אין בו אפי' מדרבנן. וי"ל דבדמ גזרו טפי משום דלא אשתני.

כמו דשן שנושרף כל הקדשים ונשתנו לאפר וצ"ע: ע"ב בגמ' איברי שעיר המשלח כו'. משמע מסוגיא זו דשעיר המשלח קודם שלוחו אפי' אחר הגרלה ויציא'תו מחוץ למחנה מועלין בו רק באיברים שפבר נעשה מצותו אין מועלין.

וצ"ע דלא חשבו התנא במתני' לעיל פ"ב פי היכי דתני פרים הנשרפים כו'. וגם הרמב"ם לא הביא דין מעילה בשעיר המשלח.

ובפרה אדומה הביא הרמב"ם (בפ"ב דמעילה) דמועלין משום דחטאת קרי' רחמנא. אבל שעיר לא הביא שם.

וגם מהכ"ת יהי' בו מעילה הא לא הוי קדשי ה' אחר שהגריל ונתברר דזה אינו לה'. וגם לשון הגמ' ביומא (ס"ז).

(בפלוגתא דרב ושמואל אי איברי שעיר מותרין מר דריש ממדבר ומר דריש מגזירה. משמע קצת דמטעם מעילה לא איתנו עליה.

וצ"ע דגם בחולין (ק"ז.) ובכריתות (ו':) דאיתא שם כל ההיא סוגיא לא גריס בגמ' שם מאיברי שעיר המשלח כלום רק תרומת הדשן ובגדי כהונה וכן בפסחים (כ"ו).

(רק הָכָא בְּמַעֲלָהּ. וְאֶפְשָׁר דְּגִי' מְשַׁבְּשָׁתָא הִיא: שָׁם בְּגַמ' א"ד לִימָא מְתַנִּיתִין כְּרַאב"צ פִּירִישׁ"י דְּלִרְבָּנָן אִיף אֶפְשָׁר לְהַנּוּת מְהֵם הָא יוֹרְדִין לְתַהוּם. וְהֵאִיף יָכוֹל לְלַקְטָן וְלַמְעוֹל בְּהֵם. וְכ"כ הַתּוֹס'.

וְתַמְהֵנִי ע"ז דְּמַנְלָן דְּלִרְבָּנָן הִי' יוֹרְדִין לְתַהוּם. הֲלֵא י"ל דְּפְלִיגִי רַק בְּהָא דַּא"צ לְשׁוֹרְפִין בְּקוֹדֶשׁ.

אָבֵל מוֹדִין דְּהֵינּוּ מְתַקְבִּין שָׁם בְּבוֹר שְׁתַּחַת הַמִּזְבֵּחַ שְׁהָרִי סַתְּם מְשַׁנָּה בְּמַדּוּת (פ"ג מ"ג) דְּיוֹרְדִין לְשִׁיתִין וּמְנַקִּין אוֹתוֹ. וְגַם הֲרַמְבַּ"ם דְּלֵא הִבִּיא הֵךְ דְּרַאב"צ דְּשׁוֹרְפִין בְּקוֹדֶשׁ מ"מ (בפ"ב מִבֵּית הַבְּחִירָה) הֶעֱתִיק זֶה הַמְשַׁנָּה דְּיוֹרְדִין לְשָׁם וּמְנַקִּין אוֹתוֹ ע"ש.

וּבְאַמַּת לְשׁוֹן הַגַּמ' בְּסוֹפָה (מ"ט): הִיא כְּלִשׁוֹן רִשׁ"י דְּלִרְבָּנָן הָא נִחְתִּי לְהוּ לְתַהוּם. מ"מ נ"ל דְּאִין כְּנֻנַת הַגַּמ' דַּא"א לִיְרֵד לְשָׁם.

רַק כְּנֻנַת הַגַּמ' דְּבִשְׁלָמָא לְרַאב"צ דְּלוֹקֻטִין הַפְּהֵגִים הֵינּוּ וְשׁוֹרְפִין אוֹתוֹ בְּעֲזָרָה שְׁנִיף דִּין מְעִילָה בְּהֵם. אָבֵל כְּשִׂאִין מְעַלִּין אוֹתוֹן יוֹרְדִין לְתַהוּם פִּי' לְעוֹמֵק הַבוֹר. מִי יָבוֹא לְשָׁם לְמַעוֹל. וּמְשַׁנֵּי דְּאִיקְלִט.

אֵע"ג דְּלֵא שְׁכִיחַ. אָבֵל אִין כְּנֻנַת הַגַּמ' דַּא"א לִיְרֵד לְשָׁם כְּנ"ל: שָׁם בְּמַשְׁנָה הַמְקַדִּישׁ דִּישׁוֹן בְּתַחֲלֵה מוֹעֲלִין בּוּ.

אִין מוֹבָן הַפִּי' כַּמ"ש הַתּוֹס'. וַיּוֹתֵר הִי' נִרְאָה דְּהַמְקַדִּישׁ ט"ס הִיא וְצ"ל דִּישׁוֹן בְּתַחֲלֵה מוֹעֲלִין.

וְהֵינּוּ דְּשׁוֹן מְזַבֵּחַ הַחִיצוֹן דְּבְתַחֲלֵה מוֹעֲלִין וְלֵא בְּסוֹף, וְלִמַר כְּדֵאִית לִי' בְּתַחֲלֵה קוֹדֶם הֲרַמַת הַדְּשׁוֹן. וְלִמַר כְּדֵאִית לִי' לִר' יוֹחֲנָן קוֹדֶם שְׁהוֹצִיא אוֹ לְחוּץ אָבֵל אֶחָד הוֹצֵאת הַדְּשׁוֹן לְחוּץ לַכ"ע אִין מוֹעֲלִין בּוּ כְּנ"ל.

וְכֹן מְשַׁמַּע קֶצֶת בְּגַמ' דְּקָאֵמֵר בְּשְׁלָמָא מְזַבֵּחַ הַחִיצוֹן כּו' מְשַׁמַּע דְּמַתְנִי' מִיְיָרִי נְמִי מְמַזְבֵּחַ הַחִיצוֹן יב דף יב ע"א אָמְרִי מְחַסְרֵי זְמַן מ"ד אֲבַעַל מוּם כּו'. צ"ע לְהַבִּין זֶה הַטַּעַם דַּמ"מ כִּינּוּן דְּמַעֲצָמוֹ יְהִי רַאויָן כְּשִׁיגְדְלוֹ לְמָה לֵא יְהִי בְּהֵם מְעִילָה יוֹתֵר מִהַדְּמִים שְׁיָכוֹל לְקַבּוֹת בְּהֵם קֶרְבָּן.

אוּ בְּמַחְסוֹר זְמַן שְׁיָכוֹל לְפָדוּתוֹ וְלִקְנוֹת קֶרְבָּן מַכ"ש תּוֹרִין שְׁיָהִיו בְּעַצְמָם רַאויָם. וְזוֹחֵק לִזְמַן מְשׁוּם דְּבְמַעוֹת יָכוֹל לְקַבּוֹת מִיָּד קֶרְבָּן א"כ בְּלִילָה אוּ בְּשַׁבָּת לֵא מְעוֹל בְּדָמִים אוּ בְּמַחְסוֹר זְמַן וּמְלִשׁוֹן רִשׁ"י מְשַׁמַּע קֶצֶת דְּלֵא חַל עֲלֵיהֶם קְדוּשָׁה כָּלֵל.

וְא"כ לְכַתְּחִילָה נְמִי יְהִי רִשְׁאֵי לִיקְהוֹת מְהֵם וְצ"ע: שָׁם בְּגַמ' א"ל מוֹדִינָא לָךְ. לְפִירִישׁ"י הִגִּי' אָבֵל מוֹדִינָא לָךְ כַּמ"ש בַּה"ז.

אִיף פִּי' הַדְּבָרִים נִרְאָה דַּאֵע"ג דְּהוֹכִיחַ מִבְּנֵי יוֹנָה שְׁעֵבֵר זְמַנָּם לְקַדְשִׁים שְׁמַתוֹ מ"מ הֵינּוּ לְעַגְנֵן מְעִילָה דְּאוֹרִינְתָא דְּלֵא נִימָא קְדוּשָׁה לְהִיכּוֹן הֶלְכָה. אָבֵל לְעַגְנֵן דְּרַבָּנָן שְׁפִיר יִשׁ לְחַלֵּק בִּינְיָהֶם.

וְהַטַּעַם מוֹבָן דְּקַדְשִׁים שְׁמַתוֹ הָרוּאָה סָבֵר שְׁנַשְׁחֲטוּ וְלִהְכִי גְזָרוּ בִּי' מְעִילָה. אָבֵל בְּנֵי יוֹנָה גְדוֹלִים הַכֵּל יוֹדְעִין דְּאִינָם רַאויָן כְּנ"ל.

אף מלשון רש"י משמע דגם בתורין ובני יונה איפא מעילה דרבנן דמשלם הקרן. ולשון המשנה אין מועלין לא משמע הכי כמ"ש התוס': שם בגמ' אמרי התם נמי איפא מעילה מעיקרא דא"ר המקיז דם כו'.

מוכח מפאן דאפי' בקדשים קלים איפא מעילה בהקנה. דאל"ה אפתי מקדשים קלים מוכח דסתמא דמתני' דדם בסוף מועלין משמע ונדאי אפי' דם מקדשים קלים א"ו אפי' בקדשים קלים יש מעילה בהקנה וכ"כ הכ"מ בשם הרא"ש.

והטעם צ"ע קצת דנהי דאיהו מגופה ומכחיש לה מ"מ בקדשים קלים אין מעילה מחיים. ואפשר יש מעילה דרבנן לעולם בקדשים קלים: ע"ב בגמ' הפרש שפחצר כו'.

לכאורה אין מוכן גושני' הגמ' דהכא בהקנה מכחיש ומפגם לה בהוצאת הדם. אבל התם הפרש שנמצא בה אחר שחיטה או שהוציא אתה מחיים מה הכחשה איפא בזה.

ואפשר שהבין הגמ' בהא דדם הקנה אסור ומועלין בו היינו הנהנה מהדם גם אחר שפכר הקנה אחר ג"כ מועל. אף מנ"ל הא.

ותו דכבר יצא לחולין במעילה ראשונה. דמסתמא נהנה במה שהקיז].

לכן י"ל דהגמ' הבין גם בפרש שהוציאה ממנו ע"י הקאה וכדומה. אף לשון שפחצר לא משמע הכי: שם בגמ' אבל הקדישו קדושת דמים לגבי מזבח.

לכאורה היינו באיסור דאסור להקדיש תמים לבדק הבית כיון דראוי למזבח. מיהו אפשר דדוקא לבדק הבית אסור להקדיש אבל למוכרו לצורך לקנות ממנו בהמה למזבח שפיר דמי.

ואה"נ דהיא לא יצאה מידי מזבח לעולם והקונה אותה לצורך קרבן קונה. א"כ אין בזה דין מתפיס תמימים לבדה"ב דשם מקדישה לבדק הבית.

מיהו אפשר הכא לפרש בבהמת קדשים דיכול להקדישה הקדש עלוי למזבח ואז מועלין בה ובחלבה: דף יג ע"א במשנה בור ואח"כ נתמלא כ' בתוס' הטעם דאין יד להקדש. והק' בתיו"ט מ"מ שליחות נמי אית בי' א"כ הגיזבר יכול לקנותה כו'.

ואין זה גושניא אצלי דמה זכות יש בזה לגבי הקדש לא חשיב זכות לזכות מן ההפקר. וגם כיון דאין יד להקדש לא שייך שליחות דשלוחו של אדם כמותו וכשפא ליד השליח הוי כפא ליד המשלח.

אבל פשאין יד להקדש גם שליחות לא שייך בזה כנ"ל פשוט: בתוס' ד"ה אתיא העברה כו' וי"מ דואכלת ולא חלב רק לאיסור אכילה ולא הנאה כו'. כן היא נ"ל ג"כ מסברא והטעם דכיון דאסור לאכול קודם זריקה גם החלב בכלל.

אבל איסור הנאה ליכא. ומה שדחו בתוס' מהא דאמרינן בחולין דהוי ס"ד הואיל ואסור בגיזה ועבודה דמן ליבועי קבורה והבינו דפי' הגמ' על חלב והגמ' רישא דקרא נקיט כמ"ש התוס' בחולין (ל"ו).

(ע"ש) זה רחוק מאוד. והי' אפ"ל בגמ' כיון דפסולי מוקדשין עדיין שם קדשים עלייהו לענין גיזה ועבודה הו"א דגם הדם אסור.

ואע"ג דדם לית ביה מעילה מדכתי' הוא לפני פפרה פלאחר פפרה. היינו אחר שעומד לזרוק אבל פשלא נשחטה לקרפן שיש בו מום הו"א דדם שחיטה הוי כמו המקיז דם בקדשים דכיון דמגופה הוא ליתסר קמ"ל קרא דשרי ולעולם החלב מותר בהנאה פנ"ל. וגם אין להקשות מהא דבכורות שהביאו תוס' לעיל דדניק דחלב דעלמא שרי מדכ' ואכלת בשר ולא חלב. ומשני הגמ' שם דהו"א דחלב דעלמא אסור באכילה ומותר בהנאה ובמקדשים אפי' בהנאה אסור.

"ל דאי נימא דחלב דעלמא אסור ע"כ ולא חלב לאיסור הנאה אתיא. אבל למסקנא דחלב דעלמא מותר אתי' ולא חלב על איסור אכילה פנ"ל: בא"ד תדע מדאיצטריך למיכתב ולא תגזו כו'.

אין זה מוכרח לע"ד. דנודאי התם כיון דאסור גיזה ועבודה ואי לא הוי כ' לא תגזו ולא תעבוד מותרת לא הוי ילפינן רק חדא ואי הוי כ' עבודה בלבד הו"א ע"ז אתי תנבח ולא עבודה דכתיב אבל גיזה אין לנו וצריך למיכתב גיזה.

וכמו כן אי הוי כ' איסור גיזה בלבד הו"א דעבודה שריא ותנבח ולא גיזה להכי צריך למיכתב שתייהם. ואין להקשות ג"כ דלכתוב א' מהם כגון לא תגזו ונדע דנאכלת פי' ולא עבודה דאי רק על גיזה לא לכתוב גם גיזה ונדע מנאכלת ז"א דהו"א דילמא ואכלת ולא עבודה.

וכמו כן להיפוך אי הוי כ' עבודה. ולהכי צריך תרנוייהו.

אבל גבי חלב כיון דליפא מידי אחריןא שפיר הוי ידעינן מנאכלת בשר ולא חלב: בא"ד וא"ת ב'פ' מרובה כו' פל דדיבור. דבריהם מוקשים, אבל לפי מה שנגראה מדבריהם דאם הגז"ש מופנה דנין אפשר משא"א.

א"כ בפשיטות מיושב קושיא הראשונה והשני'. דלהכי מצריך הגמ' שם ללמוד פלאים מגז"ש דתחת תחת.

פי היכי דליהוי העברה מופנה ויוכל לדרוש מיני' איסור חלב אע"ג דהוי אפשר משא"א. דאי הי' נצרך לכלאים לא הוי הקא מופנה פנ"ל: ע"ב בגמ' אין מועליו בכולן כו'.

פירש"י מוקשה דמאי נ"מ פמה בפד רק פל שמנח עוד ג' לוגין אינו מועל משום שנתקדש רק ג' לוגין ואינו מועל עד שפוחת מן ג' לוגין אחרונים שבפד. וכלשון בתרא דגמ' למ"ד יש שיעור למים ג"כ לא נתקדש אפי' בצלוחית רק ג' לוגין.

ולמ"ד אין שיעור נתקדש הפל. והרמב"ם לא הביא אם יש שיעור וכ' סתם (פ"ב ממעילה) מועליו בכולן נראה דס"ל אין שיעור למים.

אע"ג דסותם (פ"י מ"ה תו"מ) פלשון המשנה צלוחית הי' מחזקת ג' לוגין. היינו דיש שיעור למטה דלא יפחות מג' לוגין אבל רשאי להוסיף פנ"ל: דף יד ע"א בגמ' ר"י אמר אסורה דלא ביטלה.

פרש"י דלא ביטלה בפירוש. ואיני מבין דבריו דאפי' ביטלה בפירוש לא מהני רק במעשה.

רק לר"ל מהני מעשה דממילא או אפי' שיכרה ישראל מהני מדינא לר"ל כדאי בע"ז
אבל לר"י נהי דונדאי לא חשובה תו אצל העפוי"ם מ"מ פל דלא ביטלה במעשה שבורה
או בזיון לא מהני [עי' במל"מ (פ"ח מהלכות ע"ז ה' י"א) ובהגה שם הביא דברי רש"י
דקא]: שם בגמ' א"ש בונין בחול.

לפרש"י הטעם דהמוכר ימעל בהמעות. וזה תמוה דהלא נתחלל על העצים ולמה ימעול
ופי' התוס' א"ש טפי דלהכי אין מקדישין העצים מיד פדי שיוכל אח"כ לחלל מעות קודש
על הבגין פדי לשלם שכר האמן.

דעל שכר האמן לא שייך חילול: ע"ב בגמ' תנן הגזפרין כו'. נראה דקושיא זו רק
לטעמא דר"פ.

אבל לטעם ראשון בין לפרש"י בין לפי' התוס' לא קשה דיש לפרש בפריקתא דגזפרין
קנו הקורות במעות חולין (ולא מנדבת יחיד) רק לטעמא דר"פ מקשה שפיר פנ"ל: פ"ק
רביעי. דף טו ע"ב במשנה חמשה דברים כו' הסולת והיין כו'.

ויש להקשות דהא משקין ברביעית ואוכל בכזית וכל שאין שיעורו שנה אין מצטרפין.
ומצאתי בתיו"ט שהביא תוס' בזבחים שעמדו בזה ותי' דין הנבלע בפת שיעורו בכזית.

וצ"ע בזה פיון דבפ"ע הוי פחות משיעור וע"י שיבלע בפת יתחשב שיעור: דף טז ע"א
בגמ' א"ד פליגי אדרב דאפי' לטומאה אין מצטרפין. ותמוה הטעם כמ"ש התוס' ואפשר
לומר משום דהתורה חלקו לב' ענינים בנבלתם יטמא.

ואח"כ כתי' וכי ימות מן הבהמה כו' הטהורה כו' א"כ הוי פשני שמות טומאת נבילה
דטמאים ונבילה דטהורים לכן ס"ל דאין מצטרפין: בתוס' ד"ה מיתבי כו' וא"ת ל"ל
צירוף כו'. וי"ל דנהי דהאבר מן החי א"צ צירוף מ"מ נ"מ דמצטרף החצי זית נבילה עם
האבר.

לענין שהנוגע וגע בחצי זית נבילה נטמא פיון דמצטרפין הוי פנוגע בשיעור. אבל אי לא
הוי מצטרפין הי' טהור: שם בגמ' מיתבי האברים כו' ואר"י אין לוקין עליהם אלא
בכזית.

לכאורה משמע דקוש'י הגמ' דכי היכי דמקיש אכילה לטומאה להיות בכעדשה. כמו כן
יוקש להיות לוקה באברים אפי' פחות מכשיעור.

אך רש"י ותוס' לא הבינו כן רק דעיקר הקושיא מדאמר בכזית משמע כעדשה לא לקי.
נהגם די"ל דנקט כזית משום נבילה לא משמע לפרש הכי.

ויש לעיין למסקנא לדינא בזה בהני ח' שרצים במיתתם אי לוקה על אבר שלהם בפחות
מכעדשה ושוב מצאתי ברמב"ם (פ"ב ממאכלות אסורות) כ' בהדיא דלא לקי על אבר
פחות מכעדשה.

ולכאורה תמוה מנ"ל הא. וראיתי בהה"מ שפי' פי' חריף בסוגיא זו דבאמת קושית הגמ'
להיות לקי באבר כ"ש.

וע"ז מְשַׁנֵּי הַגַּמ' דְּדוֹקָא לְעַנְיָן שִׁיעוּר פְּעֻדָּשָׁה דְּזוּה חִינְדָּשָׁה תוֹרָה רַק בַּח' שְׂרָצִים הַמְּוַבְדָּלִים בְּזוּה הַקּוֹשׁ אֲכִילָה לְטוֹמְאָה. אֲבָל לְעַנְיָן דִּין דְּאֲבָר מְטַמָּא בַּכ"ש זֶה נוֹהֵג בְּכָל הַטְּמָאִים וְלְטוֹמְאָה אֵינְתָּמַר וְלֹא לְאֲכִילָה לְכֹן אִפִּי' בַּח' שְׂרָצִים עֲצָמָם ג"כ דִּין דְּאֲבָר בַּכ"ש נֶאֱמַר רַק לְטוֹמְאָה וְלֹא לְאֲכִילָה ע"ש וְהִיא פִּי' נִכּוּן: דָּף יז ע"א בַּגְמ' פֶּאן בְּכּוּלוּ פֶּאן בְּמִקְצָתוֹ.

הַרְמַב"ם לֹא הִבִּיא חִילּוּק זֶה וְכָתַב סָתָם (פ"ב מה' מ"א) דְּדָם מְצַטְרַף דְּוִקָא בְּעוּדוֹ תוֹף הַבְּשָׂר. וְהוּ"מ בִּינְאָר הַטַּעַם דְּדָם שִׁיעוּרָא מִן הַשְּׂרָץ שִׁיעוּרוֹ בְּכּוּזִית פְּדָאִיתָא בְּכַרִּיתוֹת וְלְכֹן אֵינּוּ מְצַטְרַף עִם הַבְּשָׂר דְּאֵין שִׁיעוּרוֹן שְׁוָה.

וְאוּלַי הִי' לְהֵם גִּירְסָא אֲחֵרַת פֶּאן: ע"ב בַּגְמ' אֲבָל לְעַנְיָן אֲכִילָה מְצַטְרַפִּין לְכַאוּרָה מֵהֵאִי קָרָא דְּכָל שְׂבִיבֵי קוֹדֵשׁ הִי' רְאוּי לְכָל פְּסוּלֵי קוֹדֵשׁ לְהַצְטְרַף טְמָא וְיִנְצָא וְכַה"ג. מִיְהוּ מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם (פ"ח מה' פסוה"מ ה' י') מְשַׁמַּע דְּוִקָא פִּיגוּל וְנוֹתֵר.

וְאֲפֹשֶׁר דְּכִינּוֹן דְּפִיגוּל מְעִין נוֹתֵר הוּא דְּחִינְשֵׁב לְהוֹתִיר לְכֹן רַק פִּיגוּל נְכָלָל בְּכִי קוֹדֵשׁ הֵם וְלֹא פְּסוּל אֲחֵר. מִיְהוּ בְּמַכּוֹת (י"ח) מְשַׁמַּע דְּכָל פְּסוּלֵי קוֹדֵשׁ בְּכָלֵל דְּרִשָּׂא דַר"א הֵם וְצ"ע: בְּרִש"י ד"ה אֲבָל.

כ' דְּבָרוֹב נוֹתֵר וּמוֹעֵט פִּיגוּל מְתַחֲיִיב מְשׁוּם נוֹתֵר. מְשַׁמַּע דְּצָרִיף לְהַתְרוֹת עַל זֶה הָאִיסוּר שְׂרָבּוּ מְמַנּוּ.

וְמֵה דְּמַסִּיִּים רִש"י בְּחֻצֵי נוֹתֵר וְחֻצֵי פִּיגוּל חֲיִיב מְשׁוּם נוֹתֵר וּמְשׁוּם פִּיגוּל. נִרְאָה דְּבָהָא מוֹדָה רִש"י דְּצָרִיף לְהַתְרוֹת מְשׁוּם שְׁנִיָּהֶם דְּוִקָא דְּלֹא כַּמ"ש בְּתוֹס' יו"ט דְּסָגִי בְּהַתְרָה מְשׁוּם א' מֵהֵם.

אֲכֹן לַע"ד הִי' נִרְאָה דְּאִפִּי' בְּרוֹב מְשָׁם א' צָרִיכִין לְהַתְרוֹת מְשׁוּם שְׁנִיָּהֶם אוֹ מְשׁוּם לֹא דְּפְסוּלֵי בְּקוֹדֵשׁ סָתָם. אֲבָל בְּמַתְרִין בְּשִׁבִיל נוֹתֵר אוֹ פִּיגוּל בְּלַבַּד פְּטוּר שְׁהֵרִי יוֹדַע דְּנוֹתֵר אוֹ פִּיגוּל אֵין מֵהֵם פְּשִׁיעוּר.

וְצ"ע עַל רִש"י בְּזוּה: דָּף יח ע"א בְּמִשְׁנֵה הַעֲרָלָה וְכ"ה מְצַטְרַפִּין תְּמוּהַ הַטַּעַם וְתִיּו"ט כ' בְּשֵׁם הִירוּשְׁלָמִי דְּמְשׁוּם לֹא תֹאכַל כָּל תוֹעֵבָה מְצַטְרַפִּין. וְהַקְּשָׁה ע"ז מֵהֵא דְּלַעֲלֵל נְבִילוֹת טְמָאִים וְטְהוּרִים אֵין מְצַטְרַפִּין ע"ש.

וְלִק"מ דְּהֵתָם מִיִּירֵי דְּאֲתָרֵי בִי' מְשׁוּם נְבִילוֹת בְּלַבַּד: שָׁם בַּגְמ' וְהֵתְנָא רִש"א כ"ש לְמַלְקוֹת. לְכַאוּרָה קֹשָׁה דַּמ"מ נ"מ דְּהָא מוֹדָה ר"ש דְּאִיסוּר בְּהִתְרָתָא בְּטַל וְה"ה שְׁנֵי אִיסוּרִים וְשִׁלְשָׁה אִם אֵין מְצַטְרַפִּין מְבַטְלִין זֶה אֶת זֶה [לְמ"ד אִיסוּרִין מְבַטְלִין זֹא"ז].

אֲבָל אֵי עֲרָלָה וְכַלְאִים מְצַטְרַפִּין תּוֹ אֵין מְבַטְלִין זֶה אֶת זֶה א"כ נ"מ שְׁפִיר בְּהָא דַּאֲר"ש דְּאֵין מְצַטְרַפִּין. מִיְהוּ לַמ"ש תּוֹס' דְּמִיִּירֵי הֵכָא בְּכָל א' בַּפ"ע וְאֵינּוּ מְעוֹרְבֵי א"ש קוֹשְׁנֵי' הַגְמ' [וּלְפַמ"ש הַתּוֹס' בְּשִׁבְתָּ (פ"ט): וּבְזַבְחִים (ע"ח)].

(בַּתִּי' א' דַּאֲע"ג דְּמְצַטְרַפִּין לְמַלְקוֹת מ"מ פְּשֻׁנְתָּעֲרָבוּ מְבַטְלִין זֹא"ז ג"כ א"ש קוֹשְׁנֵי' הַגְמ' פֶּאן) [וְהַזֶּה הִרִיטְב"א בְּמַכּוֹת מְבִיא בְּשֵׁם הַר' מְאִיר טַעְמָא דַּר"ש מְשׁוּם דְּבִאֲוֹכַל כ"ש אֲחֻשְׁבִּי'. וְתַמְהַנִּי עַלִי' דַּא"כ הֵכָא דְּאוֹכַל בְּאַמַּת כּוּזִית רַק חֻצֵי מְזָה וְחֻצֵי מְזָה לֹא שְׁנִיף]

אחשבי' ומאי מקשה הגמ' לר"ש: פֶּרֶק חֲמִישִׁי ע"ב בְּתוֹס' ד"ה אֲכִילְתוּ כו' לא מְצִינוּ זֶה נִהְיֶה וְזֶה מִתְחַיֵּב כו'.

אֲפֹשֶׁר לְחַלֵּק דְּדוֹקָא בְּדָבָר שֶׁחַיִּיב עַל הַנְּאֻה בְּלִבְד לֹא מְצִינוּ זֶה נִהְיֶה כו' דְּוַדַּאי הַנִּהְיֶה חַיִּיב. אָבָל מְעִילָה דְּנִהְיֶה וְלֹא פָּגַם פְּטוֹר א"כ אֵין כָּל חַיִּיב עַל הַנְּאֻתוֹ שְׁפִיר י"ל דְּהַמְשַׁלַּח חַיִּיב וּבְקִדּוּשֵׁין נִסְתַּפְּקוּ הַתּוֹס' בְּזֶה: דָּף יט ע"ב בְּמִשְׁנֵה עַד שְׁיִהְיֶה בִּש"פ וַיִּפְגְּמוּ בִּש"פ. מִשְׁמַע דֹּאֲע"ג דְּפָגַם בִּש"פ אֵי הַנְּאֻתוֹ לֹא הִי' ש"פ פְּטוֹר. מִיְהוּ יֵשׁ לְעֵינֵין בְּנִהְיֶה הַרְבֵּה וּפָגַם ש"פ דְּאֲפֹשֶׁר דְּחַיִּיב לְשַׁלֵּם כָּל הַנְּאֻתוֹ פִּינּוֹן דְּפָגַם בִּש"פ תו חַיִּיב כָּל הַנְּאֻה.

כְּדִמְצִינוּ גַבִּי זֶה נִהְיֶה וְזֶה לֹא חֶסֶר דְּאֵי חֶסֶר כָּל שֶׁהוּ תו חַיִּיב לְשַׁלֵּם כְּפִי מַה שֶּׁנִּהְיֶה כַּמ"ש בַּחוּ"מ (ס'י ש"ס"ג סְעִיף ז') ע"ש [וה"ה הָקָא: שָׁם בְּמִשְׁנֵה אֵין מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל כו'. נִרְאֶה לְע"ד דְּדוֹקָא בְּמְעִילָה בְּלִי פָּגַם כְּדִתְנִי שְׁתֵּה בְּכוֹס.

וה"ה בְּמוֹצֵיא שֶׁל הַקֹּדֶשׁ לְרִשׁוֹת אַחַר. אָבָל בְּמְעִילָה שֶׁע"י פָּגַם מַה דְּפָגַם פָּגַם וְהַשְׁאָר לְמַה יֵצֵא לְחֻלְיִין פִּינּוֹן דְּבִדְבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פָּגַם אֵין בּוֹ מְעִילָה רַק הַפָּגַם א"כ הַנְּשֹׂאֵר לֹא חָל עָלָיו שָׁם מְעִילָה כָּלֵל.

וּבְהִכִּי מִינְשֵׁב בְּפִשְׁיטוֹת הַתּוֹסְפֹתָא שְׁמַבִּיא הַתּוֹס' דְּבִקְעָה בְּקִרְדוֹם הִיא מְעִילָה שֶׁע"י הַפָּגַם לְכֹן לֹא יֵצֵא לְחֻלְיִין. אָבָל נִתְנָה לְאַחַר שְׁפִיר יֵצֵא לְחֻלְיִין.

וְנִרְאֶה דְּגַם הַתּוֹס' ס"ל הִכִּי רַק שֶׁהִבִּינוּ בִּס"ד דְּרָצָה לְקִנּוֹת כָּל הַקִּרְדוֹם. וּלְהִכִּי תִי' הַתּוֹס' שֶׁלֹּא רָצָה לְקִנּוֹת רַק לְבִקְוֹעַ בּוֹ וּלְהַחֲזִירוֹ.

אָבָל כָּל שֶׁלֹּא הוֹצִיאֻ מִרִשׁוֹת הַקֹּדֶשׁ מוֹדִין הַתּוֹס' דְּלֹא יֵצֵא לְחֻלְיִין ע"י פָּגַם. וּבְהִכִּי נִיחָא גַבִּי לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה אֵלָא בְּהִמָּה.

דְּמִשְׁמַע בֵּין בְּהִמָּה דְּקִדְשֵׁי בַה"ב וּבֵין בְּהִמָּה דְּקִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ מְדִלָא תְנִי קִרְבָּן אוֹ חֲטָאת כְּדִסְמִיִּים הַמִּשְׁנָה (וְעִי' בְּרַמְבַּ"ם וּבְרַאב"ד (פ"ו מַה' מְעִילָה) וּמ"ש שָׁם הַכ"מ]. רַק דְּבִאֲמַת מַמ"נ הִוֵּי זֶה הַכָּלל בְּכָל בְּהִמּוֹת דְּאֵי קִדְשֵׁי בְּדִק הַבַּיִת א"כ אֵית בָּהּ פָּגַם וְהִוֵּי מְעִילָה ע"י פָּגַם וְכַה"ג יֵשׁ מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל.

וְאֵי קִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ לְעוֹלָם יֵשׁ בָּהּ מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל כְּדִמְסִיִּים בְּחֲטָאת: שָׁם בַּגְמ' קִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ תְּמִימִין וְנִעְשׂוּ ב"מ וּשְׁחָטוּן כו'. תּוֹס' לֹא גָרְסוּ וּשְׁחָטוּן.

וְכַוּוֹנָתָם דְּכִינּוֹן דִּס"ל לְרַבִּי דְּכִשְׁשָׁחָטוּן יִקְרְבוּ א"כ ס"ל דְּקִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ הִוֵּי בְּכָלֵל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה. לְהִכִּי הִוֵּי בְּכָלֵל אֵין לָהֶם פְּדִיוֹן דְּהַפְּדִיוֹן הִיא ע"י הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה.

לְכֹן אִפִּי' בְּעוֹדוֹן חַיִּים דִּישׁ לָהֶם פְּדִיוֹן חָשׁוּב בְּכָלֵל אֵין לָהֶם פְּדִיוֹן. אָבָל רִש"י לֹא הִבִּין כֵּן.

וְגַם הַרְמַב"ם נִרְאֶה שֶׁגֹּרַס וּשְׁחָטוּן. וּלְהִכִּי פִינּוֹן דְּהוּא פּוֹסֵק קִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ הִוֵּי בְּכָלֵל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה לְכֹן לִית בִּי' מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל רַק קוֹדֶם שְׁחִיטָה (דְּהִוֵּי בַר פְּדִיוֹן) ע"ש (פ"ו דְּמְעִילָה).

אָבָל אֵי הִוֵּי גֹרַס כַּגִּי' הַתּוֹס' גַּם קוֹדֶם שְׁחִיטָה אֵין בָּהֶם מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל פִּינּוֹן דְּקִדְשֵׁי מִזְבֵּחַ הִוֵּי בְּכָלֵל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה. בְּתוֹס' ד"ה מ"ט כו'.

צ"ע בספרת התוס' דלת"ק יהי' פדיון לכלי שרת. [ועי' בזה במנחות (ק"א) וי"לדמה"ת י"ל פדיון והתם מדברבן קאמר משום דהוי כטהורין הואיל וי"ל טהרה במקנה ע"ש].

ויותר נראה דמודה ת"ק דאין לה פדיון רק דס"ל דמועל אחר מועל לא תליא בפדיון רק בבהמה גזה"כ דיש מועל אחר מועל ולא בשאר קדושת הגוף אע"ג דאין להם פדיון: פ"ק ששי. דף כ ע"א במשנה לא עשה שליחותו השליח מעל כו' לכאורה הי' נראה דדוקא במידי דפגם פהאי דנתן לאורחים בש"ר.

אבל בהוציאה מרשות הקדש לחולין שצוהו לקנות לו חלוק וקנה לו טלית. פ"ן דהוי שינוי ובטל השליחות נמצא דלא יצא כלל לחולין שהרי המקח בטל ולא מעל השליח.

והא דנתן לקמן (כ"א.) במשנה בלקח פתילות במקום גרות דמעל השליח.

י"ל דהיינו לכשיוציא הסגני הדינר אז מעל השליח פ"ן שעל ידו הוציאה הסגני את"כ לחולין. אבל בנתינת הדינר לסגני י"ל דלא מעל כמ"ש.

א"ל פ"ז ק"ש למ"ש תוס' לעיל דבאכילה אין המשלח מועל א"כ ה"א נמי במה שאכל האורח לא ימעול השליח דהא לא נתן להם לתוך פיהם. א"כ ע"כ צ"ל דבנתינה לאורח מי' מעל השליח וצ"ע הטעם פ"ן דהנתינה בטלה כמ"ש: ע"ב בגמ' מאן תנא דמידי דמימלך כו'.

נראה דמשמע לגמ' דמתני' מיירי בכל גונוי אפי' לא מצא השליח בש"ר ליתן להם ונתן להם פ"ד. אעפ"כ מעל השליח ולהכי מדמי שפיר להתם: שם בגמ' ולת"ק מ"ש עופות כו' ביום הקנה עסקינן.

לכאורה הי' נראה דכמו כן בחגבים נמי שייך האי קושיא דאי לא אשכח בש"ר אוכל נמי חגבים. ונאמר דביום הקנה לכאב עינים גם בש"ר חגבים קשה להו.

א"ל ברמב"ם (פ"ט מה' נדרים) לא משמע פ"ן. וי"ל דדוקא בדגים מקשה הגמ' משום דמצינו דנקרא בקרא בש"ר בטמאים שבמים כתי' מבשם ל"ת הרי שנקרא בש"ר אבל בחגבים לא מצינו.

ועדיין צ"ע. [ועי' פ"ן נדרים (נ"ד): שכ' דחגבים לא מימליך שליח עלייהו ומשו"ה מותר בחגבים]: מ"ש בתוס' די"מ דהחילוק בין תחילת הסעודה.

קשה א"כ בדגים נמי חל הנדר על תחילת הסעודה. ודחוק לומר דנדור באמצע הסעודה: דף כא ע"א במשנה אע"פ שאמר בעה"ב בלבבו בלבי הי' ע"ז.

נראה שהי' בחלון פמה מינים ואמר בעה"ב שבלבו הי' על מין אחר. ופי' התוס' דחוק.

ודברי הרמב"ם בזה תמוהין מאוד. שנתראה מדבריו דאמר בלבבו הי' על הדלוסקמא אע"פ שאמר מן החלון ע"ש (בה' מעילה פ"ז) וזה מילתא דפשיטא שם ונזכר בעה"ב כו'.

נראה הטעם דבשנזכר ונדאי מבטל השליחות לכן סגני מעל רק לכשיוציא דבאמת לא קנאו הסגני פ"ן שהשליחות בטל. והא דאמרין בגמ' דבלא נזכר השליח שליח מעל היינו נמי פשוטיאוי הסגני.

אח"כ ראייתי בתוס' רעק"א ז"ל שמיביא בשם רש"י בתגיגה שפתיב ג"כ הכי. אף תמהני
עמ"ש הגאון הנ"ל מקנודם להקשות על הפעיא בנדורים בכפרי עליה דלפשוט ממתני'
דהקא.

ולטעם רש"י הנ"ל ליכא למיפשט פלום דהקא שאני דלא קנאו הקנני כלל פדכתיבנא:
במשנה והביא לו בכנלה פתילות כו' שניהם לא מעלו פירש"י בעה"ב לפי שלא עשו
שליחותו. ומשמע משום דהני מעביר ע"ד.

אבל באמת בלא"ה בעה"ב נמי לא מעל משום דהני פחות מש"פ. וכ"כ הרע"ב.

והקשה בני מ' משה בצלאל נ"י תיפשוט מהקא דהני מוסיף ע"ד דאי הני מעביר לימעול
שליח. ולכאורה רציתי לומר דאפי' במעביר ע"ד מ"מ פיון דהשליח לא עשה זה רק לפי
ציווי משלחו.

ואיהו סבור דאף שהוסיף על מה שציננה מ"מ בזה שליחותו קיים לכן גם הוא לא מעל.
והגמ' לעיל מדייק רק דאי הני מעביר ע"ד לא לימעול בעה"ב.

אבל גם השליח י"ל דלא מעל: ע"ב בגמ' ה"נ מסתברא כו'. תמהני הלא לפי ס"ד דניפשוט
מהקא דהני מוסיף ע"ד וליתקא מיהו קנה א"ש טפי הא דמודה ר"י בקטניות.

משום דר"י נמי ס"ל דקני לוקח רק משום הטעם דאתרוג וחלוק קטן רע מגדול. ולהכי
בקטניות דדינר ופרוטה הפל טעם אחד להם להכי מעל בעה"ב דאינו פמעביר ע"ד.

א"כ מה ה"נ מסתברא וצ"ע לפרש הגמ'. עי' בשטמ"ק פתובות (צ"ט).

(מ"ש בזה): והנה בגוף הסברא דר"י דקאמר אילו הי' חלוק גדול הי' שנה טפי יש
לגמגם טובא דלכאורה נראה יותר דר"י בן אדם פשרוזה חלוק פזה. גם אם ימצאנו
בפחות קננו ולא יקנה ביותר חלוק יקר טפי.

ואדרבא אם הי' לוקח חלוק גדול הי' יותר פמשנה שאינו רוצה חלוק גדול כל פה. ולכן
נלע"ד דאה"נ דר"י מודה בזה ג"כ.

וכל פנונת ר"י דכה"ג צריף השליח לאמלוכי בי' פיון דרואה שינוי פזה. ולכן בין שקנה
חלוק בעד חצי דמי' בין בעד פולו לא מעל דמידי דצריף לאמלוכי בי' פטל לענין מעילה
פדאמר אב"י לעיל פנ"ל: השמטה מגוף הכת"י: פכורות ד' כ' ד"ה בגמ' רבינא אמר כו'
כמ"ש, אכן קשה ע"ז הטעם מהא דרוב נשים בתולות נשאות דלפ"ז גם התם אין הספק
על האשה עתה רק מה שהי' בשעת נישואין וליהוי כמו רובה דתלי פמעשה, וצ"ע: